Biblioteca județeană
MUREȘ
TIRGU-MUREȘ

108

ANUL XXIV - NR. 13 (1034) - 5 APRILIE 1975

flacara

revistă săptămînală ilustrată,
editată de frontul unității socialiste

ÎN MUNȚI, LA SIRIU, LÎNGĂ RAZA LUI SIRIUS, UNDE OAMENII LUPTĂ CU APELE

ORA EXACTĂ ȘI GOANA DUPĂ TIMP

Grîul încolțește frumos în Bărăgan

La Cenaclul «Flacăra», tinerii și o parte din arta pe care o îndrăgesc ei. De data aceasta, cîntă Dan Chebac.

În timpul adunării festive de la Academia «Ștefan Gheorghiu».

În ziua de 31 martie, tovarășul Nicolae Ceaușescu s-a întîlnit cu dr. Jonas Savimbi, președintele U.N.I.T.A.

VIZITA TOVARĂȘULUI NICOLAE CEAUȘESCU ÎN JAPONIA, FILIPINE, IORDANIA, TUNISIA, UN NOU CAPITOL AL PRESTIGIOASEI SALE ACTIVITĂȚI DE MARE OM POLITIC AL CONTEMPORANEITĂȚII, DE NEOBOSIT MILITANT REVOLUȚIONAR INTERNAȚIONALIST

De două zile urmărim cu gîndul și cu căldura inimilor itinerarul Președintelui României, tovarășul Nicolae Ceaușescu, aflat împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu, intr-o călătorie în țări din Asia și Africa, într-o nouă misiune de pace, de înțelegere și conlucrare internațională.

Joi la amiază, mii de locuitori ai Bucureștiului, veniți la aeroport pentru a ura, din suflet, tovarășului Nicolae Ceaușescu și tovarășei Elena Ceaușescu drum bun, și-au exprimat încă o dată sentimentele lor de dragoste nețărmurită, de înaltă prețuire față de secretarul general al partidului, neobosit militant al unei politici de colaborare și apropiere între popoare. După cum se știe, prima etapă a călătoriei o constituie Japonia, după care Președintele Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu, vor face vizite oficiale în Filipine, Iordania și Tunisia.

Eveniment de mare însemnătate, de puternică rezonanță internațională, vizita șefului statului nostru este o nouă și elocventă manifestare a consecvenței cu care România acționează în spiritul materializării acelor principii în numele cărora răspunderea față de cauza păcii, a progresului aparține tuturor statelor, fără nici o deosebire.

Fiecare zi a itinerarului, fiecare întîlnire a Președintelui României vor constitui tot atîtea file adăugate cărții de aur a politicii externe a țării noastre, acțiunilor sale de democratizare a vieții internaționale, de instaurare a unei noi ordini economice și politice. Un nou capitol al prestigioasei activități, de mare om politic al contemporaneității, de militant revoluționar internaționalist a tovarășului Nicolae Ceaușescu se înscrie în aceste zile în care gîndurile noastre, pline de mîndrie, vor urmări pe harta a două continente un traseu al ideilor de înțelegere, de apropiere între popoare, de respect și acordarea demnității, de pace și progres, din a căror împlinire secretarul general al partidului și-a făcut o nobilă deviză de viață și de muncă.

Convorbirile Președintelui Nicolae Ceaușescu cu conducătorii statelor ce vor fi vizitate sînt așteptate cu convingerea că ele vor contribui la dezvoltarea relațiilor bilaterale, în interesul păcii, al securității și colaborării internaționale.

*

Am intrat în săptămîna pe care o încheien mîine cu conștiința că, între zilele care au precedat-o și cele care îi statornicesc firescul început, s-a așternut, ca o nobilă punte de gînduri și idei mobilizatoare, strălucita cuvîntare a secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu la adunarea consacrată aniversării Academiei «Ștefan Gheorghiu», distinsă, în acest al 30-lea an de existență, cu înaltul ordin «Victoria socialismului».

Lucrători pe frontul economic sau pe cel ideologic, reuniți în unica și marea familie de constructori ai societății socialiste multilateral dezvoltate, am regăsit, în cuvîntul secretarului general, constantele mereu îmbogățite ale gîndirii sale creatoare, revoluționare, ale capacității de a imprima sintezelor teoretice forța proaspătă a faptului de viață. Adresîndu-se profesorilor și studenților Academiei «Ștefan Gheorghiu» și, dincolo de ei, adresîndu-se tuturor celor a căror menire este să contribuie neabătut la modelarea conștiinței românești a contemporaneității, tovarășul Nicolae Ceaușescu ne-a dăruit, ca totdeauna, idei profunde și fertile, cu statut de limpede călăuză în acțiunile noastre constructive. În expunerea secretarului general a revenit mereu, ca un emoționant și pilduitor laitmotiv, cuvîntul **om.** Omul, oamenii, noi, cei de aici, de pe această parte de pămînt a planetei, dar și cei de dincolo de fruntarii, cei pe care îi simțim solidari cu aspirațiile noastre generoase de edificare a unei lumi mai bune și mai drepte. Noi, cei de aici, trebuie să nu uităm nici o clipă că înfăptuirea mărețelor hotărîri ale Congresului al XI-lea angajează nu numai uriașe resurse și forțe materiale, că acest proces istoric, de un dinamism fără precedent, reclamă o participare umană de maximă puritate și eficiență a conștiinței: «**Pînă la urmă,** — sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu — **omul este forța hotărîtoare a tuturor transformărilor revoluționare din societate, din lume. Omului trebuie să-i acordăm deci toată atenția, transformării lui. Trebuie să asigurăm crearea omului de tip nou, revoluționar, combativ, ferm, care să asigure făurirea noii orînduiri sociale**».

Omul, înțeles în întreaga lui profunzime dialectică drept premisă, mijloc și scop al devenirii sociale, este cu adevărat **măsură a tuturor lucrurilor.** A tuturor lucrurilor pe temeiul cărora ne afirmăm vocația națională de constructori și, deopotrivă, vocația internațională de militanți activi și consecvenți pentru propășirea unei noi ordini economice și politice în lume. În acest sens, cuvîntarea tovarășului Nicolae Ceaușescu se distinge prin disocieri de o excepțională rigoare și capacitate de nuanțare, de captare a pulsului real al frămîntatelor mișcări ale omenirii. A fi internaționalist, a lupta pentru asigurarea progresului social al fiecărui popor — dreptul său inalienabil — înseamnă, astăzi, nu simplul atașament față de cauzele drepte, ci puterea de a discerne, cu acuitate, însuși sensul dezvoltării istorice a societății, de a așeza adevărul în legitimitatea sa, ori de cîte ori este amenințat de falsificări și interpretări eronate, tendențioase; înseamnă a apăra legea de aur a istoriei — permanența luptei unite, energice și hotărîte a maselor. Îndemnul tovarășului Nicolae Ceaușescu de a pune de acord, în tot ceea ce întreprindem, conceptul cu experiența, gîndul cu fapta, demersul teoretic cu analiza la zi, se arcuiește sub bolta larg deschisă a spiritului creator al marxism-leninismului, a cărui flacără vie o slujește magistral: «**Nu trebuie să uităm nici un moment că marxism-leninismul este o teorie revoluționară,** că **numai acționînd permanent în spirit revoluționar, analizînd** fenomenele pe baza **concepției materialist-dialectice și istorice vom putea înțelege just atît necesitățile dezvoltării economico-sociale a patriei noastre, cît și tendințele și direcțiile de dezvoltare internațională».**

MAGDA MIHĂILESCU ■

Tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășa Elena Ceaușescu răspund călduroasei manifestări de dragoste și prețuire a bucureștenilor aflați pe Aeroportul Otopeni.

Drum bun și succes deplin în nobila misiune închinată prieteniei și colaborării internaționale.

STIMA NOASTRĂ ȘI MÎNDRIA
CEAUȘESCU-ROMÂNIA

Scurtătură prin cîmp. Aci va fi amplasat viitorul combinat siderurgic, despre care s-a spus că va proiecta prăfuita așezare din Bărăgan direct în secolul XXI.

Fotografii de ION PREDOȘANU ■

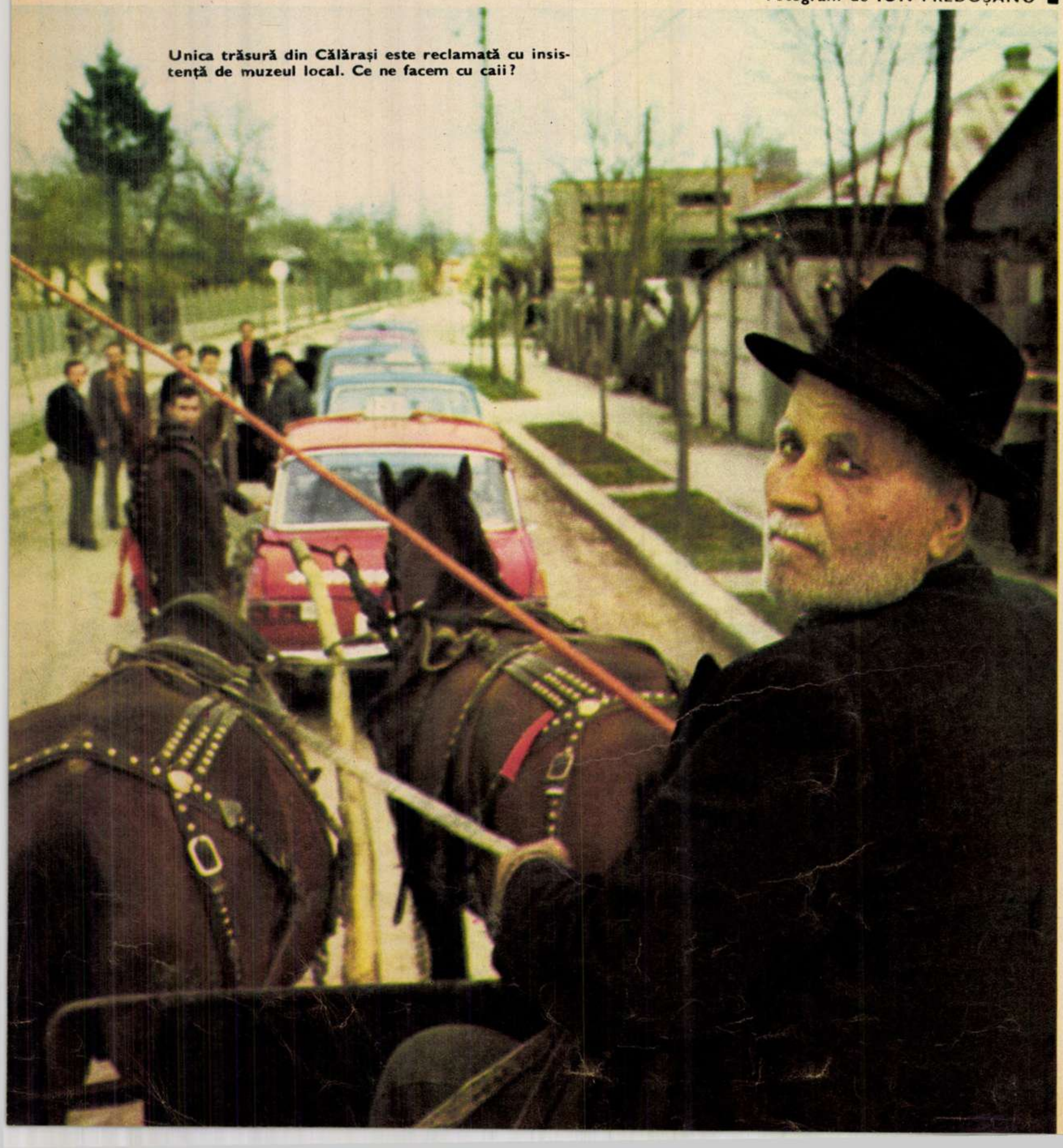

Unica trăsură din Călărași este reclamată cu insistență de muzeul local. Ce ne facem cu caii?

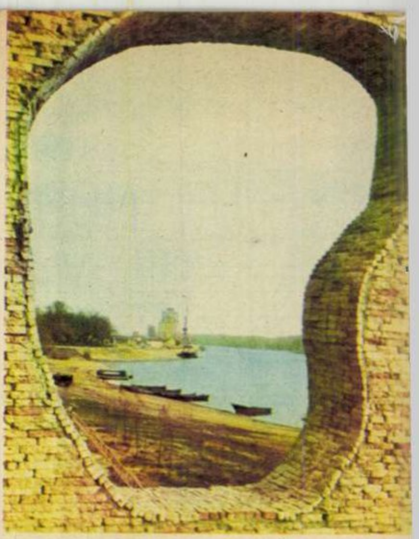

«Chiar dacă aci, pe cotul Borcei, se va construi viitorul port mineralier, soarele tot la apus apune — gîndesc călărășenii. Și ce apusuri sînt la noi în baltă!»

Poate unii vor zîmbi citind titlul: rima șchioapătă și, în plus, lasă să transpară o anumită naivitate, e drept, generoasă. Alții se vor întreba: asta-i poezie modernă?! Nu, nu-i poezie modernă și nici nu vrea să fie.

— Era prin '46-'47. Ca elev la școala de cooperație ieșeam și eu la manifestație cu muncitorii, ne luam la trîntă cu reacțiunea și cu foamea scandînd aceste cuvinte. Nu știu cum s-au născut, dar noi le repetam mereu la manifestație. Cu steagurile în frunte.

Pentru directorul de azi al filialei din Călărași a Băncii Naționale, Manole Pietroiu, fraza din titlu nu reprezintă poezie modernă, ci tinerețea zbuciumată a unei generații.

— Și cînd te gîndești că azi... Nu vreau să spun că la noi în oraș nu s-a mai construit «uzină mare» chiar și înainte de ora siderurgiei, dar, vedeți dumneavoastră, combinatul este cu totul altceva...

Cu totul altceva, fiindcă acest oraș evocat și de Panait Istrati — vă aduceți aminte de acel «hai la tîrg la Călărași» din «Ciulinii Bărăganului»? — este proiectat de combinat nu numai în contemporaneitate, ci direct în anul 2000. Oamenii o simt, se înflăcărează, se întristează, discută aprig, își dau seama că se întoarce o filă de istorie. O simt mai mult ca alții, deoarece, dacă pentru un oraș ca Brașovul, de pildă, dezvoltarea industrială n-a dus la o rupere cu trecutul, la spargerea vechilor tipare, pentru Călărași combinatul va însemna tocmai aceasta. O mătușă bătrînă îi spunea unui arhitect revenit printre ai săi pentru a trasa pe hîrtia de calc viitorul urbei:

— Ei, bravo, drăguță. Te-ai întors acasă ca să mă demolezi.

— Tanti, n-o lua așa — a replicat el. Dacă dărîm, o fac cu milă, dărîm pentru progres.

Arhitectul vorbea la persoana întîi nu fiindcă avea intenția sau puterea de a dărîma de unul singur, ci doar așa, ca să-l înțeleagă mai bine bătrîna.

Așadar, dărîmăm pentru progres. Dar ce și cum dărîmăm? Nuanțele sînt infinite, de la orizontul mărginit al pensionarului provincial («Facă cine ce o vrea, combinat sau cosmodrom, dar să-mi lase curticica și găinile mele» sau: «Ai văzut schița de sistematizare, nea Aurică? E dezastru») la teribilismul altora, înclinati să facă *tabula rasa* peste o anumită atmosferă, o anumită poezie, o anumită personalitate pe care orașul și locuitorii săi o întruchipează. Fără îndoială, hotărîrile finale se vor lua după matură chibzuință și după consultări largi (dealtfel totul este încă la început, variantele se succed cu repeziciune). Oricum, în cele ce urmează nu intenționăm să intrăm în detalii, ci doar să dăm glas unor gînduri și idei ale călărășenilor, cu un caracter mai general. Cum remarca unul din interlocutori: la nivel sentimental.

— Cunosc problemele implicate de construirea unui oraș muncitoresc — ne spune arhitecta Violeta Mateescu, de la Centrul de proiectare al Consiliului popular Ialomița — deoarece am lucrat mulți ani la Hunedoara ca arhitect-șef. De fel sînt din Călărași, dar ce puteam face aici în profesiunea mea? Cînd am aflat vestea cea mare și am văzut la televizor o schiță care prefigura viitorul urbei de pe malurile Borcei n-am stat o clipă la îndoială: am cerut transferul, mi-am încărcat lucrurile într-un camion, am pornit-o în jos pe Valea Oltului, am traversat Bărăganul, și iată-mă aici, aplecată asupra unei schițe de sistematizare. Ca arhitectă, ca cetățeană legată de orașul în care m-am întors și în care simt că renasc, doresc să contribui la evitarea acelor greșeli care, la un moment dat, au făcut din Hunedoara un oraș-dormitor. Tineret mult, bani berechet, dar unde să-i cheltuiești? De la muncă omul n-avea unde să se ducă decît la cumpărături și apoi acasă. Adevărat, existau locuri de întîlnire: unitățile de

„MUNCITORI DIN CĂLĂRAȘI, MAI AVEȚI RĂBDARE, ÎN CURÎND VOM CONSTRUI O UZINĂ MARE“

alimentație publică — mai pe românește: circiumi — și doar cîteva, foarte puține, dotări social-culturale, insuficiente pentru cei 80 000 hunedoreni doritori de destindere, de viață socială și culturală. Uneori mă simțeam acolo ca într-o colonie muncitorească, să zicem pe un șantier de hidrocentrală din inima munților. De la muncă acasă, la televizor! În fine, ce a fost a fost, nu are rost să ne întoarcem în trecut decît pentru a evita repetarea unor greșeli.

— Soluția?

— Viitorul Călărași trebuie să aibă un centru de *loisir* și de locuințe. Ar trebui menținută trama stradală existentă, de tradiție. Locuitorii să nu se simtă mîine străini în propriul lor oraș, să recunoască vechile străzi, chiar dacă ele vor primi fronturi stradale reprezentative. Numărul de niveluri din centru ar trebui să nu fie prea mare, să nu spargă plafonul deja construit, «desființînd» construcțiile existente, de pildă impunătorul Palat administrativ, sediul actual al Comitetului municipal de partid și al Consiliului popular. Cu alte cuvinte, centrul ar trebui să reprezinte o trăsătură de unire, un dialog între vechi și nou. În același spirit al dialogului neîntrerupt ar trebui păstrat și vechiul liceu, ca nucleu al noului complex de învățămînt, poate cu profil siderurgic. Vorbeam mai înainte de Palatul administrativ. El va primi — în una din variante — replici moderne: o casă de cultură, cu sală de teatru, club, bibliotecă. În prezent strada Gh. Gheorghiu-Dej este numai o simplă arteră comercială, un soi de curea de transmisie în veșnică mișcare. Și în perspectivă ar trebui să i se păstreze caracterul comercial, dar adăugîndu-se noi atribute: săli de expoziție, o școală populară de artă, Casa tineretului, un cinematograf de 650 locuri. Această stradă va deveni deci un *corso*, noțiune ce denotă sedimentarea, apariția unei opinii. Subliniez: deocamdată este vorba doar de o variantă.

— Dar Borcea? Se spune că aveți aici una din cele mai frumoase plaje existente de-a lungul Dunării.

— În adevăr, ea oferă urbaniștilor minunate posibilități. Călărașiul metalurgiștilor va fi un oraș dur, bărbătesc, iar peste 60% din locuitori vor oscila în jurul vîrstei de 30 de ani. Metalurgiștilor — o știu de la Hunedoara — trebuie să le dai ceva pentru liniștirea sufletului: focul și culoarea metalului topit ațîță, neliniștesc... Promenada de care vă vorbeam va avea pătrundere către parc și terasa Borcea, unde vor fi amplasate un bazin acoperit — nimic nu calmează și nu tonifică mai mult ca înotul — un patinoar artificial, cofetării cu vederea spre apă. În vechiul parc, cu mulți ani în urmă, se afla un foișor cu muzică militară. Poate ar trebui să prevedem și noi o estradă pentru fanfară. Grozav le place oțelarilor fanfara!

— Arhitecții se preocupă și de fanfare?...

— Credeți că sînt fleacuri? Nu. E vorba de ecologie socială, de crearea unui climat. Centrul va reprezenta un fel de uriașă pompă aspiratoare pentru orașul de două sute de mii de locuitori. Desigur, și cartierele de locuit cu densitate de locuit sporită, deci cu un număr de niveluri crescut în mod corespunzător, vor poseda propriile lor centre, cinematografe, școli etc., dar centrul Călărașiului trebuie să reprezinte mai mult decît o noțiune pur teritorială, el trebuie să devină un loc de întîlnire și de destindere, o *agora* modernă, culturală și socială. La parterul unor blocuri ar trebui, poate, să prevedem minicluburi, în care siderurgiștii să-și petreacă timpul liber. Firește, nu se pune problema de a construi totul dintr-o dată; o serie de dotări social-culturale pot rămîne pentru etape ulterioare. Important este însă să ne gîndim de pe acum la ele, să rezervăm spațiile necesare — odată ce-ai construit nu mai poți dărîma! — și, dincolo de detalii, de variante, dincolo de soluțiile tehnice, să fim pătrunși de ideea simplă că sîntem oameni.

...Cam așa a vorbit arhitecta din Călărași, atît de pătimașă atunci cînd gîndește, cu creionul în mînă, la viitorul orașului ei.

— Unii prieteni îmi spun Don Quijote de la Borcea. Eu consider porecla un titlu de fală. Fetița îmi reproșează: «Mamă, mă neglijezi pentru El».

El, adică noul Călărași. Tare ne este teamă că de acum încolo mulți copii din Călărași vor avea temeinice motive să reproșeze părinților: «Mă neglijați pentru El».

Nicolae Gherasim, medic emerit, directorul Spitalului municipal, trăiește, dacă nu aievea cel puțin cu grijile, în Călărașiul de mîine, cel cu două sute de mii de locuitori.

«Sîntem pregătiți» este laitmotivul său.

— Vă dați seama ce probleme ridică pe plan medical un aflux de zeci de mii de oameni? Nu credeam că voi trăi aci asemenea schimbări. Știu că vă interesează viitorul, dar nu mă pot opri să depăn cîteva amintiri despre vechiul Călărași. Ce valoare are viitorul fără înțelegerea trecutului? Așa că dați-mi voie...

Și bătrînul medic, aflat acum la capătul carierei — are la activul său 50 000 operații — face să retrăiască, în cîteva trăsături, tabloul unui trecut atît de deprimant încît pare absurd, ireal, imposibil.

— Încă în trenul care mă ducea spre Dunăre — veneam de la Suceava — am simțit că, eufemistic vorbind, nu totul era în regulă. La Ciulnița s-au urcat niște soldați în termen care cîntau cu năduf: «Călărași, Călărași!/ Mai mult praf decît oraș». Și dacă n-ar fi fost decît praful... Țînțarii erau plaga cea mare. Pe străzi oamenii se plimbau cu frunze în mîini, doar, doar or izgoni insectele. Și tot pentru a le alunga, la cinematograful de vară se aprindeau focuri între bănci. Apă curgătoare, ioc; luam apă din Borcea și o filtram printr-un soi de căciulă poroasă. Malarie, tuberculoză, tifoidă. Lumina electrică se stingea tocmai cînd aveai mai mare nevoie de ea, adică la ora șase seara, fiind necesară pentru siloz, singura «industrie» din oraș. Frigider nu poseda nimeni în afară de doctorul Vicol, om vesel, isteț, bun bucătar și atît de gras încît pusese să i se facă o trăsură specială. Și acest doctor Vicol...

Dar ne luarăm cu vorba. Viitorul, el e pe ordinea de zi, și nu doctorul rotofei de odinioară, cu trăsura intrată în folclorul local.

— Sînteți pregătiți, tovarășe doctor Nicolau?

— Sîntem.

La Călărași nu e nevoie de explicații, se înțelege de la sine că pregătirile se referă la combinat, mai precis la «primul val»: într-o primă etapă cam 30 000 de oameni, constructori și familiile lor, se vor îndrepta spre Călărași, a cărui populație va crește deci cu mai mult de jumătate. Măsurile de apărare a sănătății publice vor căpăta și ele noi dimensiuni.

Doctorul Nicolau:

— Problema nr. 1 în condițiile unei asemenea afluențe constă în prevenirea infecțiilor alimentare și, în general, în supravegherea epidemiologică a populației. Un rol principal îl va juca, așadar, laboratorul spitalului nostru, care — o afirm în deplină cunoștință de cauză — cuprinde medici cu nivel de cadru universitar. Doctorița Elena Ionescu, ea e vîrful, pe ea mă bazez în primul rînd. Ardoarea și competența ei ar putea fi invidiate de orice tînăr. Are 72 de ani.

— Se vor pune și probleme de poluare? Un combinat siderurgic nu lucrează cu sirop de trandafiri...

— Avem aliați puternici împotriva poluării: crivățul, austrul și băltărețul, vînturile locale care, dată fiind amplasarea viitorului combinat, vor împinge noxele în afara orașului.

— Cum s-ar spune, și vînturile sînt pregătite...

Lesne de înțeles că, în funcție de domeniul de activitate și de preocupările fiecăruia, pregătirile îmbracă formele cele mai diverse, unele neașteptate. Pînă la discuția cu muzeograful Nicolae Conovici nu vedeam vreo legătură între oțelul de convertizor și mormintele sarmatice din secolul III e.n. Și totuși...

— Pentru noi, arheologii, marile transformări pe care le va cunoaște orașul prezintă și un interes profesional, în afară de cel pur cetățenesc. Vă dați seama de amploarea săpăturilor care se vor întreprinde aci în anii imediat următori; or, cîte descoperiri arheologice se pot face dacă se va proceda cu grijă! Am și luat contact în acest sens cu organele în drept. Pînă acum, în urma unor săpături întîmplătoare, s-au scos la lumină morminte din secolul III, dar dorim să cunoaștem multe alte fapte, de pildă cînd a apărut așezarea medievală Lichirești, «precursoare» a Călărașiului de azi. Poate că săpăturile la fundațiile blocurilor și la amplasamentul viitorului combinat vor aduce multe surprize. Pentru istorici este o șansă nesperată.

Avocatul Aurel Elefterescu, animator al cunoscutului teatru popular local, Ion Coman, directorul Casei de cultură, profesorul Mihai Cotenescu, de la Arhivele Statului, dezbat, uneori în contradictoriu, prezentul și viitorul cultural al Călărașiului.

— Actualmente jucăm într-o sală de teatru improvizată, într-o fostă sală de bal a subofițerilor din garnizoana de odinioară a orașului.

— Rețineți: sala nu era nici măcar a ofițerilor, ci a subofițerilor!

— Cînd vom avea o nouă Casă de cultură, un teatru al nostru...

— Și săli de expoziție: «Alfa», «Omega»...

— Cine v-a împiedicat să organizați expoziții și pînă acum? La București funcționează, cu succes, expoziții în foste magazine, în holuri.

— E drept, nu ne-a împiedicat nimeni. Un inginer cunoscut, Dumitru Simionescu, preocupat și el de viața culturală a orașului, ne spunea, folosind limbajul tehnic familiar lui: pînă una, alta, de ce nu folosiți capacitățile de producție existente?

— Avea dreptate.

— N-avea. Nu poți face educația artistică a unui om într-o sală cu igrasie. La teatru, cînd dai haina la garderobă, faci un act de cultură, îți creează o ambianță.

— Dacă punem mîna pe rană, e trist. Azi...

— Mai bine să ne gîndim la viitor. Visez la spectacole de operă la noi în oraș, la săli de expoziție... Cotul Borcei este o încîntare pentru pictori.

— Chiar dacă se va construi portul mineralier, soarele tot la apus apune. Și ce apusuri sînt la noi în baltă...

Oamenii argumentează, se contrazic, se bucură, poate fiindcă trăiesc deja în noul oraș, fără a-l uita și a înceta să-l iubească pe cel vechi. «Hai la tîrg la Călărași...»

Fiecare cu ale lui.

— Tare bine-i la bloc: nu alergi după lemne, ai tot confortul. La vîrsta mea contează: am 78 de ani, sînt învățător pensionar. Dar la blocurile noi, să aibă grijă de copii, să le facă loc de joacă! În blocul meu, n-au unde. Se adună și țopăie în casa scării. (Ștefan Rîmboiu.)

— M-am luptat cu cei de la centru, tovarășe: țineau morțiș să-mi trimită autobuze diesel. Am refuzat, cu durere în suflet. Mi-am zis: să trimitem întîi șoferi, mecanici, electricieni la București, ca să învețe să le mînuiască. Altfel, ne trezim că le stricăm. Mai bine așteptăm puțin și facem treabă cumsecade. Vă dați seama ce va însemna într-un oraș ca al nostru, peste trei-patru ani, transportul în comun! (Mircea Cruțescu, directorul Exploatării de gospodărie comunală și locativă.)

Gelu Solomon, directorul comercial al Întreprinderii comerciale mixte Călărași:

— Am solicitat deschiderea unui magazin «Auto-moto-velo», ca să aibă oamenii de unde să-și cumpere mașină, fără să alerge la București. Vor curge bani nu glumă în Călărași! Vom înființa și o «Materna». Să sperăm că vom avea și marfă, nu numai magazin. Știți dv., la botoșei nu se cîștigă faimos, și producătorii se cam codesc. Intenționăm să dezvoltăm și rețeaua de restaurante și cofetării. Vom face, poate, o cofetărie doar pentru preșcolari și școlari, o ceainărie. Pe malul Borcei deschidem un Parc Bar. Înainte era acolo un restaurant amărît, «La Doi Plămîni», numit astfel fiindcă acolo funcționase dispensarul TBC. Multă oftică mai era în Călărași...

Cineva intervine în discuție:

— Dar de cîrciuma «Mitică Cimitir» îți amintești, nea Gelu?

— Cum să nu.

— Și de «Stop la Tache»?

— Dugheana aia nenorocită cu un cîrnat afară pe care, regulat, îl furau copiii?

— În Călărași erau 120 de cîrciumi.

— Ba 150.

...Iată, din nou ne întoarcem la trecut. Și tocmai acest trecut, atît de aproape de noi, ne ajută să măsurăm saltul în secolul XXI pe care se pregătește să-l înfăptuiască Călărașiul. Un salt care nu ține seamă de mersul molcom al vremii, răstoarnă cronologii, tipare, noțiuni.

Fotoreporterul nostru a fost rugat de un călărășean să tragă în poză ultima trăsură din oraș: ținea omul s-o pună la album, s-o arate nepoților. Fotoreporterului îi trebuia însă un cadru adecvat și l-a rugat pe birjar să-și ducă piesa de muzeu în piață. Cînd și-au făcut acolo apariția triumfală, după un prim moment de stupoare, s-a apropiat un puști, care, pasămite, nu-l cunoscuse pe doctorul Vicol, nu intuia cît de aproape în timp sînt și birja, și «Doi Plămîni», și oftica, și înapoierea culturală, și praful, «mai mult praf decît oraș». Puștiul a dat un chiot semnificînd, fără să știe, despărțirea de trecut a unui oraș, a unui mod de viață, și a întrebat ironic:

— Voi din ce secol sînteți?

LIONEL NIȚESCU ■

CUMPENE, DESCUMPĂNIRI

riscul de a fi frumoasă

«Știți, nu faptul în sine că sînt o femeie frumoasă, cum spuneți dumneavoastră, asta nu e o noutate pentru mine, mulți oameni mi-au spus în multe feluri că sînt frumoasă, ci faptul că a fi frumoasă îți creează uneori, din nenumărate motive, o stare depresivă — asta mă deranjează, asta mă doare. La urma urmei, cum își dă seama o femeie că e frumoasă? Și dacă e o femeie frumoasă, are ea mai multe drepturi decît celelalte femei? Noi ne pregătim să fim frumoase și să placem. Dar nu oricui. În nici un caz directorului de institut care, în mod miraculos, m-a făcut secretara lui la două săptămîni după angajare, ca să mă destituie în cîteva minute pentru că în clipa în care a simțit nevoia să mă înghesuie pe canapeaua din biroul său, am ripostat. Energic. Ba chiar brutal. Nici pentru fotograful acela umil care a profitat de semiobscuritatea camerelor de developare pentru a încerca să smulgă hainele de pe mine. Nici pentru profesorul de la universitate care m-a lăsat o dată repetentă pentru că n-am vrut să trec prin apartamentul lui, dar mai ales pentru că m-am făcut că nu observ cum mă calcă pe picior pe sub masă în timpul examenelor și reexaminărilor. Nici pentru proprietarii de limuzine care mă urmăresc pilotînd lîngă bordură, aruncîndu-mi invitații obscene. Și nici chiar pentru acele femei mizerabile care mă urăsc prin tramvaie, prin troleibuze, prin magazine, prin holurile cinematografelor, prin scuaruri, pur și simplu pentru ținuta mea, pentru îmbrăcămintea mea sau pentru fardurile mele... Și mă apostrofează din senin și mă murdăresc cu cele mai triste expresii din vocabular. De ce? Sînt, de fapt, o femeie ca oricare alta, cu praf pe pantofi și cu Algocalmin în poșetă pentru durerile de cap. N-am nimic extraordinar. Nu știu nici măcar să ghicesc în palmă sau în cafea. Sînt o femeie care muncește de dimineață pînă seara, pentru că munca mea nu se încheie niciodată la orele 15 și 30 de minute. Și pentru că rămîne veșnic ceva de făcut. Vreau să fiu lăsată în pace, să trăiesc liniștită, să nu se mai uite bărbații după mine pe stradă cu priviri curgîndu-mi pe trup. Sînt atîția oameni care ne privesc ca dintr-o mlaștină».

Aceasta e declarația Albertinei R., de profesie economist, făcută subsemnatului, în dimineața zilei de 14 martie 1975.

ADRIAN DOHOTARU ■

FERESTRE SPRE 1 MAI

ÎN MUNȚI, LA SIRIU, LÎNGĂ RAZA LUI SIRIUS, UNDE OAMENII LUPTĂ CU APELE

Pe ulițele vechiului sat al Siriului au apărut — de cîteva luni — niște oameni noi, niște personaje cu un rol decisiv în viitorul locului: constructorii.

La Siriu, nume stelar, aprins chiar lîngă cer, sub raza lui Sirius, la Siriu, în Munții Buzăului, pe albia bolovănoasă a rîului cu același nume, într-un loc în care ajungi după ce treci prin sate și locuri cu nume și ele bolovănoase, neguroase, arhaice (Valea Lupului, Nehoiu, Colțu-Pietrii), într-un masiv compact și sălbatic, cam cum era cel al Lotrului cu ani în urmă, se ridică una dintre cele mai mari construcții hidrotehnice ale țării. Lucrarea se numește «Acumularea Siriu» sau «Barajul Siriu». Un baraj-gigant, de aproape 3 ori mai mare decît barajul Lotrului (cu o «ampriză», deci o lungime, de vreo 600 de metri, o înălțime de peste 120, un volum de circa 8,5 milioane de metri cubi de argilă, balast și anrocamente), va opri apa Buzăului într-un lac alpin, ivit în zona zăpezilor, la confluența dintre cleștarul izvoarelor și cer. Lacul va avea 155 milioane m.c. de apă și se va întinde, în lungime, pe vreo 11 sau 12 kilometri. Drumul național nr. 10, care străbate acum comuna Siriu, va fi deviat pe mari distanțe, azvîrlit peste munte, silit să se strecoare prin viaducte, silit să înfășoare fruntea lacului ca o cunună. Lucrarea va sluji la irigarea a 50 000 de hectare, la aprovizionarea orașului Buzău cu apă (industrială și potabilă) și, în perspectivă, la producerea de energie electrică.

Aceasta este «Acumularea Siriu» sau «Barajul Siriu», una din cele mai spectaculoase lucrări hidrotehnice din țară și una din cele mai interesante din Europa, iar opera finită va fi — trecînd peste rostul ei economic — un prodigios monument de arhitectură, uriaș cît și munții, de fapt un nou peisaj, un nou Siriu, redesenat de la *a* la z.

În întrecerea în cinstea lui 1 Mai — extrem de vie, și aici, ca pretutindeni — făuritorii acestei splendide geometrii în spațiu răspund «prezent!», prin fapta uneia din cele mai mari construcții ale României acestor ani.

Lucrarea este încă la început. Ceea ce se face deocamdată e o operă de destrucție. Cel puțin aparent. Cel puțin vizual. Se strică o armonie, se răstoarnă un echilibru, se ruinează brusc o structură placidă fixată în ere geologice și anotimpuri campestre, risipindu-se în valuri de ape și prăvăliri de stînci. În toamnă, primii constructori veniți la Siriu i-au ajutat pe localnici să culeagă porumbul și să-și scuture prunii, ca să poată călca mai repede cu buldozerele peste livezi și peste miriști. Acum, cu aceleași buldozere și cu excavatoare de mare capacitate, disloca pămînt, bolovani și stînci, mută ape, cară aluviuni împietrite și, pe munții din jur, golesc coastele de păduri. «Atenție, se pușcă!» Stînci uriașe sar din munte ca dintr-o praștie, vin de-a-dura, antrenînd în rostogolire arbori și pietre, trecînd prin pereții caselor părăsite (localnicii s-au strămutat) ca prin hîrtie, cad în șosea sau în rîu, cu uruit ca de cutremur. Procesul geologic, sfîrșit de mult, se continuă printr-unul uman, geouman, opus, cel puțin deocamdată, naturii, opus, cel puțin deocamdată, ideii noastre despre frumusețea ei. Natura, potrivit acestei idei, este frumoasă doar cînd e sălbatică și străveche, încremenită și calmă, neatinsă de mîna omului, abandonată în starea-i de început, supusă exclusiv regiei capricioase și mirifice a hazardului, indiferentă deci față de om. Acum, această natură se prihănește, se maculează, e vătămată adînc de om, dispare practic pe o zonă întinsă, ca să facă loc unei construcții. Cît era de necesară o astfel de operă? Cît era de necesar să dispară pădurile (și noi știm ce înseamnă, azi, să dispară pădurile, să-i iei pămîntului, fără să-ți pese, pieile!) ce apară această construcție?

Pădurile vor reapare, ni se spune, mai mari și mai fastuoase decît cele de azi, pe țărmul lacului. Ceea ce pare ochiului o operă de negare este, de fapt, una de afirmare, de asanare și de corijare a naturii. De fapt, o operă nu de stricare, ci de refacere și de consolidare la scară mare a echilibrului și a vieții acestor locuri, operă care, lîngă cele 50 000 de hectare irigate și lîngă noua sursă de apă a municipiului Buzău, înscrie construcția hidrotehnică de la Siriu printre cele mai rodnice investiții ale ideii noastre de armonie. Nu numai economică, ci și geografică.

Ceea ce se întîmplă acum, aici, cînd un întreg peisaj se transformă în altceva, nu este, pentru localnic, o surpriză. Cel puțin aparent. Cel puțin vizual. Acest peisaj s-a mai clătinat, s-a mai schimbat, nu însă prin voia omului, ci a apei. La catastrofalele inundații din primăvara lui 1970, Buzăul și-a avut cota sa parte, deloc invidiabilă. Cînd apa Buzăului dă afară din albie, așa cum s-a întîmplat atunci, ceea ce se petrece acum cu modificarea geografiei e doar o biată, palidă copie. Cînd apa Buzăului dă afară din albie, îmi povestesc localnicii, muntele crapă ca un dovleac, șoseaua explodează ca o păstaie (așa s-a întîmplat în '70, la punctul unde apa Buzăului întîlnește pîrîul Cașocăi), împroșcînd satul întreg, iar văile cu semănături și turme se închid ca o carte, ca un cavou. Casele pîrîie din încheieturi, se răsucesc, urcă la înălțimea copacilor seculari, cad înghițite în gropi sumare, dispar, reapar, se grupează absurd, rămîn, cîte mai rămîn, imobilizate în cele mai stranii poziții. O hemoragie a scoarței, pe care nimic n-o poate opri, secretă între timp valuri și valuri de apă, care inundă totul. În cîteva ceasuri sau într-o singură noapte, cum s-a întîmplat în '70, se obține o modificare totală a geografiei locului, pentru care ar fi trebuit detonate mii și mii de tone de trotil.

Un noroc, dacă în catastrofe poate fi vorba de noroc, face ca hemoragia aceasta a scoarței să se producă în anumite zone, predestinate. Într-o astfel de zonă e plasată, astăzi, marea construcție hidrotehnică a Siriului. Prin marele lac alpin, prin barajul încastrat între munți și printr-o largă suită de lucrări adiacente, dedicate exclusiv «problemei apei» în această geografie, undele Buzăului și aprigele torente ale Cașocăi vor fi, în sfîrșit, supuse, regularizate, alungîndu-se definitiv spectrul dezastrelor de pînă mai ieri.

Este, cum spuneam, lîngă opera irigării și lîngă cea a alimentării cu apă a reședinței județului, o operă care, prin consecințe, va închega o altfel de intimitate între om și natură, căreia omul i-a purtat dintotdeauna nostalgia.

Această operă au început s-o săvîrșească -- de cîteva luni — primii constructori veniți la Siriu.

*

Cine sînt acești oameni?

Încă nu-s mulți, sînt deocamdată numai vreo cinci sute. Vor fi cîteva mii, fiindcă lucrarea se va întinde pe două etape (prima, cu termen în 1979, a doua, finală, în 1983), angajînd, an de an, o nouă și amplă desfășurare de forțe.

I-am cunoscut pe acești oameni — cei dintîi ctitori ai marii construcții ai noii civilizații din Munții Buzăului — și satisfacția de a-i fi cunoscut, mărturisesc, nu e cu mult mai mică decît aceea de a-i fi răscitit, să zicem, pe venerabilii, pe bătrînii noștri ctitori de civilizație, la statuile cărora ne înclinăm la anumite date calendaristice. Ceștelalți, cei de acum, cei ce fac un baraj de trei ori mai mare decît barajul Lotrului, sînt niște tineri, cei mai mulți n-au atins vîrsta de 40 de ani, n-au vanități și nu vor fi mortificați în marmură. Sînt prea vii și prea mulți pentru aceasta, iar legea creației lor e cooperarea, unicitatea operei fiind o rezultantă obșteasca de eforturi și îndrăzneli.

Sînt deci mai mulți, și sînt veniți de pretutindeni. Inginerul Corneliu Andrei, șeful șantierului, a venit aici de la altă mare construcție, cea din Poiana Uzului. Dumitru Cumpătă, inginerul șef, a venit de la un institut de proiectări. Economistul Costică Trifan a venit de pe Argeș, de la Corbeni. Maistrul miner Iordache Mereuță, de la construcția hidrocentralei de pe Someș. Tehnicianul atașamentist Traian Iosub, de la Porțile de Fier. Maistrul Constantin Buruiană, de la «Acumularea Pucioasa», construcție hidrotehnică aservită marii platforme industriale a Tîrgoviștei. Maistrul Mircea Grădici, secretarul organizației de partid, a condus, înainte de a veni la Siriu, lucrările de etanșare a docurilor uscate de la Constanța. S-au întîlnit deci, aici, biografii diverse, experiențe multiple, capacități de creație cu state vechi, rodate pe cele mai mari șantiere, la cele mai noi și mai complexe construcții. S-au întîlnit ca să creeze — din nou — o operă unică.

Creația, la această nouă construcție, se desfășoară în condiții aparte. Oamenii sînt mai izolați, sînt mai departe de oraș de cum erau la Porțile de Fier ale Severinului sau la Corbenii Curții de Argeș (drumul pînă-n Buzău e de aproape 100 de kilometri!). Creația, aici, o prezidează, poate mai mult ca în alte locuri, cooperarea, camaraderia, solidaritatea deplină, răspunderea fierbinte pentru destinul și reușita tuturor, răspundere care apropie și suprapune șantierul cu cîmpul de bătaie sau cu expediția polară. Un astfel de model de etică și de climat am întîlnit, desigur, și pe alte șantiere, dar mi s-a părut, contemplînd munca oamenilor de la Siriu, că el are aici un ce aparte.

Iată, de pildă, ce am văzut urmărind munca celor care lucrau la degajarea albiei Buzăului de bolovani. Această albie cu bolovani, trebuie spus, este un tablou cu totul halucinant, parte dintr-un mai vast tablou la fel. Geologii au pus demult un diagnostic aparte, unic, scoarței pe care stă această parte de țară, una din cele mai frămîntate ale peisajului românesc. Este o zonă cu gigantice falii (cea de la Monteoru, din imediata vecinătate, are nu mai puțin de 100 de kilometri), nenumărate și mari falii, multe din ele de sute și sute de metri, străbătînd și versanții montani în care va fi încastrat barajul. Pentru cei care vor săpa galerii în munte (galerii de mulți kilometri, pentru devierea apelor, pentru golire, pentru rosturi legate de irigații etc.), apele subterane infiltrate prin falii vor fi, mi se spune, dușmanul numărul unu. Tot un dușman numărul unu vor fi,pentru mineri, prăbușirile de tavane din galerii, fiindcă rocile, din pricina faliilor, sînt fisurate adînc, se sfarmă și cad la cea mai ușoară atingere. Dar cred că nici una din bătăliile dintre om și munte, ce se anunță la orizonturile viitoarelor anotimpuri, nu se va putea compara cu bătălia ce se duce, în această primăvară, între oameni și bolovanii din apa Buzăului.

Bolovani ciclopici. Bolovani înalți cît un om, uneori cît un om călare. Bolovani ce anevoie pot fi scoși din ape de cupa de 2,5 metri cubi a unui excavator «Zemag». Bolovani înțepeniți de milenii, țesuți strîns unul de altul, călărind unul pe altul, ca niște cartofi într-un cuib. Mii de bolovani, sute de cuiburi. Bolovani care trebuie scoși pîn-la unul.

I-am văzut în bătălia cu bolovanii, pe ei, pe acești primi oameni ai șantierului. Pe oamenii de pe excavatoare, de pe buldozere, de pe marile autocamioane românești «Roman». Ar fi trebuit să fie numai ei acolo, în această bătălie care era treaba lor, sarcina lor directă de producție. Dar nu erau numai ei. Erau acolo și alți oameni ai șantierului. Erau mineri, erau betoniști, erau șoferi, erau zidari, erau specialiști în injectări ale rocii, erau mecanici. Toți aceștia, în clipele lor libere, veneau aici. Adică la ceasurile cînd ar fi trebuit să se odihnească. Nu ca să pună umărul, căci treaba o făceau totuși excavatoarele și buldozerele, în grele, surde opintiri, în scrîșnite, repetate eforturi, ci dintr-un sentimet de solidaritate, dintr-o nevoie de a participa, într-un fel, la truda oamenilor de pe mașini. Veneau să le zîmbească încurajator acestor oameni de pe mașini, celor năclăiți de sudoare, celor cu ochii ieșiți din orbite. Veneau să le strige: «Bravo! L-ai luat!», cînd un bolovan cît un munte se urnea, urlînd, cîte un centimetru. Veneau, uneori, să le ia locul la manete și la volan celor ce, obosiți, clătinîndu-se ca beți, se dădeau jos ca să ia o gură de apă și să-și destindă o clipă brațele.

Acest sentiment de intensă participare, de fierbinte răspundere pentru destinul și reușita operei, este mai amplu decît lasă să se întrevadă scena pe care am descris-o. El privește nu numai prezentul operei, victoria unei bătălii cum este aceasta cu bolovanii. El privește deopotrivă ceea ce va fi și, dincolo de ceea ce va fi, ceea ce va rămîne, ceea ce va dăinui. Am urmărit aici și munca zidarilor, a celor ce ridică edificiile sociale sau «colonia» șantierului. Unele din aceste edificii (6 blocuri de locuințe, o cantină-restaurant, un complex comercial, o școală etc.) se fac nu provizoriu, nu numai pentru nevoile șantierului. Ele vor rămîne, odată terminate, aici. Ele vor fi deci ale satului. Grija, migala arta, seriozitatea cu care se execută aceste construcții sînt revelante. Cei ce le fac le fac astfel încît chiar *să rămână*, să fie bune nu numai zece, ci cincizeci sau o sută de ani. Sau mai mulți.

Am stat de vorbă, în zona barajului, cu inginerul Dumitru Fodoreanu. Inginer tînăr, stagiar, aflat la primul contact cu producția. Supraveghează lucrările de «foraj-injectare», deci de consolidare pînă la mari adîncimi a straturilor sfărîmicioase și fisurabile. «Injecțiile» vor face aceste straturi puternice, suficient de puternice ca să susțină barajul, continuînd in același timp trunchiul acestuia, asemenea unor rădăcini, în străfunduri. Puse cap la cap, îmi spune tînărul inginer, «injecțiile» făcute pînă azi în vatra barajului însumează 4 300 de metri liniari. Interlocutorul meu e bucureștean. E, se vede bine, un băiat care pe bulevardul Magheru ar fi taxat de fete drept «finuț». Acum e nebărbierit. Acum e plin de pămînt și de praf pînă-n albul ochilor. Stă de vorbă cu mine, dar ochii îi aleargă în toate părțile, spre cei care fac «injecții». Aș vrea să mai stăm de vorbă, dar, evident, acum l-aș stînjeni. «Unde vă găsesc după lucru?» «La lucru!» Lucrul lui, ca și al tuturor celorlalți, cel puțin în această etapă de început, de primă bătălie cu încrîncenarea locului, e foarte greu. Lucrul lui, ca și al celorlalți, în această operă atît de spectaculoasă și de complexă, este creația, iar creația nu cunoaște rigorile orarului curent. «Și cînd vă odihniți?» «După lucru. Adică noaptea». «Și cînd mai citiți o carte?» «Tot noaptea». Economistul Costică Trifan, care mă însoțește și care asistă la conversație, își ascunde un zîmbet. E un om mai în vîrstă. Va ieși la pensie, mi-a spus, chiar aici, la Siriu, poate chiar înainte de a se isprăvi lucrarea. Are o fată studentă la Timișoara, urmează și ea construcțiile, și, cine știe, poate îl va înlocui aici. «Dv. ce faceți noaptea, citiți?» «Da, uneori, dar de cele mai multe ori fac socoteli». Oamenii șantierului, îmi spune, nu prea au timp să facă situații scriptice, ei sînt mereu în criză de timp, așa că merge el la ei, îi caută pe unde sînt, prin albia rîului sau cocoțați pe munți, ia datele care trebuie și, noaptea, cînd nevasta doarme, stă și face socotelile zilei.

Acești oameni, cu excavatoarele, cu camioanele, cu schelele și cu stațiile lor de betoane, cu cărțile lor și cu nopțile lor nedormite, au adus în Munții Buzăului civilizația măsurilor mari și de durată, ca și constructorii romani ce au tăiat prin aceiași Carpați șoselele arhaice ale originii noastre. Într-un fel, și acești constructori au pășit într-o lume a etnograficului și sînt deci niște descălecători.

Între exploziile dinamitei și forfota camioanelor de mare tonaj, satele de pe această vale montană și-au conservat farmecul ancestral, socotindu-și clipele pe firul fusului răsucit din furcă, iar distanțele în pasul turmelor de oi. Să nu ne înșelăm însă, civilizația vremii noastre a pătruns demult aici, s-au construi case frumoase din piatră, acoperite cu tablă lucitoare sau cu țiglă, iar la cîțiva pași mai în vale, în comuna cu nume bolovănos,Nehoiu, se construiesc cîteva blocuri-turn, anunțînd un viitor oraș. Localnicii sînt o spiță mîndră, ciobani din tată-n fiu, care urcă și azi culmile Penteleului (șoseaua spre piscul-altar al oierilor pornește chiar de aici, dintr-o latură a șantierului), nemaipomeniți în straiele lor albe-negre de o demnitate sacerdotală. Noua construcție de la Siriu clădește deci un alt strat de civilizație superlativ, peste cele precedente. Munții aceștia au fost locuiți de cînd e lumea, fiecare pisc și izvor au un nume, de la cele dacice sau romane pînă la cele aluvionare, nu mai puțin fermecătoare și vechi.

Ceea ce se face acum poartă însă — mai mult ca oricînd — însemnele trăiniciei, ale duratei.

Constructorii Siriului captează deci — captînd apa Buzăului și obligînd-o să lucreze pentru om — niște izvoare arhaice, iar noi ne facem datoria, și ne-o vom face tot mai mult în anii ce vin, de a îndruma spre această mare cetate hidrotehnică, una din cele mai mari ale României, firul unui izvor al spiritului, care se cheamă admirație și mîndrie.

ILIE PURCARU ■

A început asaltul apelor! Mîine, aceste ape al Buzăului vor iriga cîmpii, vor adăpa setea orașelor.

Fotografii de ELENA GHERA ■

DE LA CONSTANȚA PÎNĂ LA 80 DE KM. SUD-EST DE PRAGA

COMANDAMENTUL HITLERIST CEREA CAPUL UNUI CĂPITAN ROMÂN

Anul 1938. Doi tineri sublocotenenți de infanterie, din Garnizoana Constanța, proiectează un plan temerar: să construiască un cuter cu care să se avînte pe Marea Neagră, să treacă prin Bosfor, să taie dintr-un capăt în altul Mediterana, să țîșnească prin Gibraltar în Atlantic, să-l traverseze și, tot înainte, să dea ocol lumii...

Într-o altă țară, Hitler își făcuse un plan odios: să treacă Europa și apoi lumea prin foc și sabie și să le cucerească...

Acum, în a 30-a primăvară a victoriei asupra Germaniei hitleriste, stăm de vorbă cu colonelul în rezervă Ion Gh. Pană, astăzi redactor principal la Editura militară, unul din tinerii sublocotenenți de atunci.

— De ce vroiați să înconjurați lumea, tovarășe colonel?

— Întîi, dintr-un elan al tinereții. Doi, din dorința aprinsă de a demonstra unor confrați de arme că infanteriștii nu erau mai prejos față de ceilalți militari din așa-zisele, pe atunci, arme speciale — artilerie, marină, aviație, geniu. Le puteam fi parteneri egali atît din punct de vedere al nivelului de pregătire generală și militară, cît și al unor preocupări și activități extraprofesionale, interesante, demne de curajul infanteriștilor.

— Curajul de care vorbiți, nu l-ați mai putut consuma într-o călătorie pașnică; o altă călătorie, dramatică, o călătorie a curajului ostășesc românesc, a înfruntării cu hitleriștii ați început-o la 23 August 1944. Și tot din portul Constanța dar în sens invers și terminată la 12 mai 1945 la 80 de kilometri sud-est de Praga. Vă propun deci o rememorare, cu voce tare, a acestui drum, a momentelor dramatice în care ostașii din compania pe care ați comandat-o,ca toți ostașii români alături de ostașii sovietici, s-au acoperit de glorie, în bătăliile pentru eliberarea patriei noastre, apoi a Ungariei și Cehoslovaciei.

— Mă aflam în fruntea companiei a 10-a, Regimentul 34 infanterie, Divizia a 9-a. Îndeplineam funcția de șef al apărării terestre a portului Constanța. Postul de comandă îl aveam lîngă Șantierul naval. Aveam cazemate și tunuri amplasate pe digul cu farul verde, subunitate de pușcași în depoul C.F.R. din port, la gara maritimă etc. Atunci am auzit la radio că armata română a întors armele împotriva Germaniei hitleriste și s-a alăturat Uniunii Sovietice, coaliției antihitleriste.

▲ **Căpitanul Ion Gh. Pană, decorat cu ordinul «Mihai Viteazul» cu spade, aflat pentru scurt timp într-un spital de campanie.**

— Care a fost primul act pe care l-ați întreprins atunci?

— I-am dat telefon prietenului meu, căpitanul Ion Eremia, comandantul companiei de transmisiuni a diviziei.

— Și ce i-ați spus la telefon?

— I-am zis așa: dragă Nelule, ai auzit? Iar el mi-a răspuns: «Jane, e așa cum ți-am spus».

— Ce subînțeles avea dialogul?

— Căpitanul Eremia făcea parte din celula de partid a diviziei. Știa că se va produce ruptura. Comuniștii din portul Constanța, ca dealtfel din toată țara, răspîndiseră mai demult în masa de soldați și ofițeri ideea întoarcerii armelor împotriva adevăratului dușman. Colonelul Ion Dumitrescu, astăzi general maior în rezervă, fără să mai aștepte ordinul diviziei, a luat măsura de compartimentare a orașului cu trupe române și a izolat toate unitățile hitleriste din oraș.

— Cum suna ordinul pe care l-ați primit dumneavoastră?

—«Pană, inamicul — fasciștii din port. Ii imobilizezi, dezarmezi, și îi capturezi. După două somații, dacă refuză să se predea, deschizi foc». În noaptea aceea am înarmat 16 muncitori în frunte cu maistrul petrolist Gheorghe Dinescu. Azi trăiește, pensionar, în Portul Ovidiu și are cuterul lui. O companie hitleristă de pionieri începuse să pună în aplicare planul de aruncare în aer a portului. Cu două plutoane de soldați, cu muncitorii înarmați, i-am capturat pe hitleriști. După două zile, Regimentul 34 infanterie se afla la gară. Plecam pe frontul din Transilvania...

— După cîte știu,pe frontul din Transilvania ați primit primul din cele două ordine «Mihai Viteazul» cu spade. Era cea mai mare distincție militară în acel timp. În ce împrejurări și pentru care fapte ați fost decorat?

— În luptele pentru eliberarea părții de nord-vest a Transilvaniei am dat și un mare atac la Apahida, lîngă Cluj-Napoca. Conduceam compania a 6-a — spărgătorul de ghețuri — cum i se spunea în regiment. La cîteva zile după aceea am primit misiunea de a cuceri ferma Archid, situată într-o trecătoare în Munții Făgetului. Adăpostea o puternică grupare de hitleriști. Am înaintat vreo sută de metri și inamicul a deschis un baraj de foc infernal. Ne-am oprit. Comandantul de batalion, maiorul Ovidiu Niculescu, mi-a ordonat să reiau atacul. I-am răspuns: «Domnule maior, nu vreau să ajung la fermă cu umbrele soldaților. Voi ataca la noapte». Aveam nevoie de puțin timp. Pe colonelul Ion Botea, comandantul regimentului, l-am înveselit cu o glumă. I-am zis că în zori voi fi eu «fermierul». A rîs. Seara mi-am pus planul în acțiune. L-am trimis pe sergentul Lupu Grigore cu o patrulă, în recunoaștere,pînă la prima căsuță a fermei. În urma lor s-au rostogolit niște bolovani, au căzut obuze, au dispărut în noapte și n-au mai venit. Atunci am plecat după ei cu toată compania. Aproape de căsuță am auzit vaiete. Un soldat era rănit la șold. M-am apropiat și prin întuneric i-am simțit broboanele de sudoare pe frunte. Cerea apă. A reușit să-mi spună totuși că sergentul Grigore reușise să se apropie de fermă. Ne-am apropiat și noi. Prin sergentul de legătură Țăpurel, regimentul aflase că intrasem în «infern». Am așteptat să-l prindă somnul pe inamic. Toate ordinele le comunicam în șoaptă, la ureche. Le auzeam doar noi și pămîntul. Cred că trecuse jumătat de oră după miezul nopții cînd printr-o rafal de pistol-mitralieră am dat semnalul de atac Oamenii mei s-au năpustit asupra fermei....

Ajuns aici cu relatarea, colonelul de rezerv Ion Gh. Pană aprinde o «mărășească» puțin cam scuturată și trage adînc și repetat fumul î piept. Țigara arde repede, mai aprinde una apoi reia: «Din toate văgăunile muntelui țîșneau flăcări. Surprinși, fasciștii au început s trag cu proiectile incendiare, apoi cu aruncătoare de flăcări. Două șire de paie au începu să ardă. Prin vacarmul acela sergentul-majo Ciurea îmi striga că a descoperit două cas pline cu nuci. Noi însă, n-aveam timp să spargem nuci. Flăcările ne încercuiseră. Ne-am dat seam că vom arde cu toții de vii. Am strigat băieților să-și scoată mantalele și să arunce ranițele. Prin flăcări am început atacul la baionetă. Armele, baionetele sclipeau în lumină. Parcă nu ne luptam cu dușmanii,ci cu flăcările iadului. Inamicul a început să fugă, apoi atacul nostru a devenit general. Cînd am ajuns în via de la marginea trecătorii, lupta corp la corp semăna cu o horă. Era un fel de «hora morții».

— Dumneavoastră cum v-ați salvat?

— Sergentul Iosif Andrei m-a salvat atunci a doua oară: în urmărire m-am împiedicat de un soldat hitlerist. Nu era mort. M-a doborît la pămînt și... În același timp l-am auzit icnind și l-am văzut rostogolindu-se. Iosif îl lovise puternic cu bocancul în spate. Pe urmă l-a împușcat. Ăsta-i războiul.

— Ce-ați notat în raportul dumneavoastră?

— Ferma Archid a fost cucerită. Inamicul învins. Peste 50 la sută din efectivul companiei a rămas însă acolo. 16 soldați au ars în flăcări. Primul a fost sergentul Nerteșteanu. Doamne! Cum trăgea cu mitraliera. Sergentul Moiceanu, înalt, puternic, nu mai avea arma; lovea cu pumnul. A căzut și el. Pe urmă s-a lăsat liniștea, casele și brazii se stingeau încet. Cîțiva soldați au prins un porc și l-au fript. Unul mi-a adus în baionetă o bucată de carne. I-am spus ordonanței mele, Petre îl chema și avea zece copii, să informeze regimentul despre victorie. Așa am primit primul ordin «Mihai Viteazul» cu spada. Era 11 octombrie 1944. Uite, aveți decretul nr. 506 din 21 februarie 1945 aici, pe masă. Al doilea ordin l-am primit pentru o pătrundere pe care am făcut-o în spatele frontului inamic la Golop, în Ungaria.

— Din evidențele de război rezultă că dumneavoastră ați participat la 134 de atacuri în linia întîi, la 40 de incursiuni, la multe lupte purtate la baionetă. Hitleriștii aflaseră și ei de isprăvile dumneavoastră. Au instituit chiar un premiu pe... capul căpitanului Ion Gh. Pană. Desigur nu era prima dată în istorie cînd cotropitorii cereau capul unui fiu al acestei țări. Ce valoare avea premiul și ce a declanșat el în conștiința dumneavoastră?

— De la Mureș pînă în Cehoslovacia companiile pe care le-am condus provocaseră mari pierderi inamicului. Din acest motiv fasciștii mi-au vrut capul. Dincolo de Tisa, lîngă localitatea Legyesbenye, în Ungaria, au lansat chiar niște afișe din avion. Anunțau apoi la megafoane. Soldații rîdeau de ei. De trădare, mă gîndeam, nu putea fi vorba. La început, sincer să fiu, m-a încercat un fior de teamă. Pe urmă m-am gîndit la tata. Căzuse la Mărășești, într-un atac la baionetă. Eu vroiam să trăiesc. Și această dorință mi-a adunat în suflet o ură mai înverșunată. Valoarea premiului n-o cunosc precis. Locotenentul Horea Secărea, apoi comandantul de regiment Ion Botea, azi general maior în rezervă, mi-au spus c-ar fi fost vreo cîteva sute de mii de mărci germane. În tot frontul nu s-a găsit un soldat să le rîvnească. Ei doreau pacea, să se întoarcă la casele lor.

— Care a fost ultimul asalt?

— Cel din 9 mai 1945,de pe platoul cu cota 310, lîngă localitatea Dobromilice, în Boemia. Eram șeful biroului de operații al Regimentului 34 infanterie. Am primit ordin de la noul comandant de regiment, colonelul Mateescu, să organizez atacul pentru cucerirea postului de radio Donau. L-am cucerit. Din ultimii care au căzut mi-i amintesc pe sergentul Pandele, sergentul Nacă, caporalul Ursitoru, soldatul Amzăcescu și alții. Pe urmă, Germania hitleristă a capitulat necondiționat și pacea a inundat toate fronturile. Îmi sună parcă în urechi ordinul colonelului Mateescu: Regiment, drepți! Direcția România înaintee, marș! Era 9 iunie 1945 și ne aflam la Veprova, în Cehoslovacia.

N. GRIGORE MĂRĂȘANU ■

◀ **După cucerirea postului de radio «DONAU», de la stînga la dreapta: generalul Costin Ionașcu, comandantul corpului 2 armată; generalul Ion Stănculescu, comandantul Diviziei a 9-a; colonelul Alexandru Mateescu, comandantul Regimentului 34 Infanterie, după decorarea cu ordinul «Steaua României» a locotenentului de rezervă Ion Popa, remarcat în ultimul asalt de la 9 mai 1945.**

flacăra la dispoziția dumneavoastră

O scrisoare din Negru Vodă, județul Constanța. Este semnată de **Vlaicu Marin,** *și iată ce spune: oamenii mai tineri din comuna noastră poate că nu-și mai amintesc de vremea cînd cumpăram apa. Da, apa de băut; se aducea cu sacaua și se vindea pe bani buni. Ce e drept, în solul de prin părțile noastre pînza de apă se află la mare adîncime; săpatul unei fîntîni însemna cheltuială multă, pe care nu oricine și-o permitea, și timp îndelungat de lucru. De ce spun că tinerii nu-și mai amintesc poate de aceste stări de lucruri? Fiindcă în prezent, în casele locuitorilor din Negru Vodă, și în multe case din satele subordonate comunei, curge apă la robinet. Este extrasă, cu ajutorul sondelor, de la o adîncime de peste 200 metri. La lucrări și-au adus contribuția și locuitorii comunei, au făcut-o bucuroși că au scăpat de coșmarul lipsei de apă. Poate că la un viitor muzeu al comunei noastre va fi înfățișată, ca relicvă a trecutului, și o saca.*

*

*Despre asemenea inițiative, cum este și cea despre care vreau eu să vă vorbesc, am văzut că s-a mai scris în ziare. Dar asta nu mă face să renunț la ideea de a vă aduce la cunoștință fapte demne de cinste și, prin urmare, demne și de a fi urmate de alții. Pe culoarele și în sălile de așteptare ale policlinicii de copii din Sibiu au fost expuse 60 de tablouri. Sînt picturi și lucrări de grafică realizate de copii sau de oameni mai vîrstnici, elevi ai Școlii populare de artă. Meritul acestei realizări nobile și-l împart deopotrivă directorul policlinicii, dr. Iosaf Lulay, inițiatorul, și autorii lucrărilor a căror expunere într-un asemenea local, unde vin copii suferinzi, are ca obiectiv nemijlocit să aline suferințele dar, în același timp, să-i deprindă pe copii cu frumusețile artei, să-i cultive, cu alte cuvinte. (***Hilda Roth** — *Sibiu).*

*

Tînărul **Doroga Miki**, *din Copșa Mică, a adresat redacției noastre o scrisoare în care-și exprima nemulțumirea pentru faptul că după renovarea clădirii stației C.F.R. s-a luat măsura închiderii ușii din spatele gării, călătorii fiind astfel obligați să ocolească, încărcați cu bagaje, toată clădirea. Expediind scrisoarea forurilor de resort, am primit următorul răspuns dat de regionala C.F.R.-Brașov:* **«La sesizarea... în legătură cu ușa blocată ce dă în holul stației Copșa Mică și la casele de bilete, vă comunicăm că în urma cercetărilor făcute de către organele competente ale C.F.R. au reieșit următoarele: după reparațiile capitale executate la clădirea stației Copșa Mică a fost dată în exploatare și intrarea la casele de bilete, holul și sălile de așteptare prin această ușă pentru publicul călător. Dar unele elemente certate cu disciplina s-au dedat la unele fapte cum sînt: au spart geamurile, au furat bagajele, au furat broasca, mînerele de la ușă au fost distruse, s-au dedat la acte de huliganism. Față de aceste fapte, conducerea stației, împreună cu miliția T.F., au hotărît să blocheze această intrare, iar ieșirea și intrarea de la peron să se facă pe la capătul clădirii. La sesizarea dumneavoastră, începînd cu data de 27.02.1975 s-a deschis ușa și s-a lăsat accesul călătorilor la casele de bilete și sălile de așteptare.»**

Nota redacției: *presupunem că — deși lucrurile nu sînt precizate în răspuns — odată cu deschiderea ușii s-au luat și măsurile impuse împotriva celor ce se dedau la acte de huliganism.*

*

Mă numesc **Leneschi Nicolaie** *și sînt din orașul Gura Humorului. În primăvara anului 1974 am dat la vopsit o haină de piele la Secția cojocărie-blănărie a Cooperativei «Solidaritatea» din orașul nostru. Mi s-a înapoiat haina mai stricată decît era înainte de a o da la vopsit. Am cerut să fie retușată și mi s-a promis că va fi revopsită și predată în stare bună. Amînat mereu de azi pe mîine, am reclamat la conducerea cooperativei, de la care nu am primit nici un fel de răspuns, și atunci m-am adresat forului tutelar — U.J.C.M. Suceava, de la care am primit acest răspuns:* **«La sesizarea dv. din 13 februarie 1975 referitor la vopsitul unei haine de piele proprietate personală, cazul (!.. — N.R.) a fost verificat de organele noastre de specialitate și nu se poate vopsi această haină întrucît nu avem coloranții respectivi. Vă rugăm să vă prezentați la cooperativa «Solidaritatea», Gura Humorului, la secția cojocărie blănărie pentru a vă ridica obiectul respectiv».**

Prin urmare, specialiștii de la U.J.C.M.-Suceava nu constată că la cooperativa «Solidaritatea» a fost stricată haina mea cu niște vopsele necorespunzătoare, ci că «nu se poate vopsi această haină întrucît nu avem coloranții respectivi». Cam ciudată această concluzie.

Nota redacției. *Într-adevăr, această concluzie nu este numai ciudată, ci și neserioasă. După cum neserios este comportamentul celor de la cooperativă față de clienți, neserios este și răspunsul U.J.C.M. sub semnătura președintelui, care-și însușește concluziile «specialiștilor»!... .*

*

Mă numesc **Pavel Elena Lucia,** *sînt inginer, repartizată la I.T. «13 Decembrie» din Timișoara, din august 1972. Sînt căsătorită, soțul meu fiind și el încadrat la Timișoara la O.J.T. Cu sprijinul acordat de stat, am reușit să ne înscriem la construirea unei locuințe proprietate personală în rate (apartament cu două camere). Pe baza contractului încheiat între noi și I.C.V.L.-Timiș, data recepției blocului (nr. 48 zona Circumvalațiunii IV) era stabilită pentru 30 iunie 1974. Sîntem la sfîrșitul lunii martie 1975, iar numitul bloc nu se ridică deloc, rămînînd la etajul III încă din luna decembrie 1974. Nu ni se mai indică nici un alt termen de predare a locuinței, deși de nenumărate ori am cerut-o. Între timp, continuăm să locuim în gazdă — a șasea gazdă în timp de trei ani — care ne mai tolerează încă șase luni. Dar bineînțeles că, așa cum arată, blocul nu va fi gata în șase luni. Și atunci unde ne vom muta? La a șaptea gazdă? Din 30 iunie 1974 plătim lunar rate ca și cum blocul ar fi fost predat în condiții onorabile. Plătim ce nu vedem și chiar dacă atunci cînd vom vedea nu vom fi mulțumiți, la recepție va trebui să fim totuși foarte fericiți că vedem ceva care costă 84 000 lei și este așteptat de patru ani și mai bine.*

*

Marinescu Valentina *vorbea într-o scrisoare adresată redacției, de felul cu totul necorespunzător și reprobabil în care-și fac «datoria» lucrătorii unității O.C.L.-Alimentara nr. 83 din Splaiul Unirii 152. Am înaintat această sesizare Consiliului popular al Municipiului București care, prin Inspectoratul Comercial de Stat, ne anunță:*

«Urmare la scrisoarea dumneavoastră vă facem cunoscut că faptele sesizate s-au confirmat cu ocazia controlului efectuat de către organele noastre. Pentru atitudine necuviincioasă față de cumpărători și alte abateri de la regulile generale de comerț, au fost luate măsuri de sancționare contravențională a șefei de unitate Enache Maria și a vînzătorilor Samoilă Ion și Chira Gabriel.»

*

Sînt **Vasile Clamba,** *locuiesc la Alba Iulia și muncesc de douăzeci de ani în comerțul de stat. Nouă, celor din Alba Iulia, care ne iubim mult orașul, ne place să-l vedem și curat. Cu regret însă constatăm că există încă destui oameni, mai ales tineri, pentru care curățenia orașului nu înseamnă mare lucru. Parcă ți-e ciudă cînd îi vezi plimbîndu-se pe trotuarele pe care la fiecare cincizeci de metri există coșuri de gunoi, iar acești tineri, certați cu disciplina cetățenească și curățenia, preferă să arunce hîrtii, resturi de țigări, chibrituri etc. drept în stradă. Mai grav e că unii dintre aceștia trec chiar la distrugerea coșurilor de gunoi. N-ar fi rău ca organele municipale, însărcinate cu problema curățeniei, să ia măsuri drastice împotriva celor care manifestă o astfel de conduită.*

*

Mă numesc **Saris Cristian** *și locuiesc în satul Dîmbroca, județul Buzău. În satul nostru există un număr mare de tineri și tinere, muncitori sau elevi, care în timpul liber ar dori să se distreze și ei într-un fel. Dar unde? Nimeni din cei ce ar trebui să se ocupe cu asemenea probleme — activități cultural-educative, artistice, sportive — nu-și dă cîtuși de puțin interesul să și facă ceva. Mai mult încă, un teren amenajat pentru sport de către tineret, destul de modest dealtfel, ne-a fost luat zilele trecute, din inițiativa nu știu cui. Dacă nici bibliotecă sau cinematograf sau cămin cultural nu există în sat, măcar acest teren să fi fost lăsat tineretului pentru sport.*

*

La redacție am primit o scrisoare semnată de 13 conducători auto de pe autobuzele I.J.G.C.L.-Caraș-Severin, care-și manifestau o seamă de nemulțumiri în legătură cu modul în care se face retribuirea. Am trimis scrisoarea Consiliului popular al județului Caraș-Severin, din partea căruia am primit următorul răspuns:

«Urmare adresei dv. numărul... cu privire la rezolvarea scrisorii unui grup de șoferi din orașul Caransebeș, vă comunicăm că în ceea ce privește munca de noapte, șoferii fiind retribuiți în acord global, după numărul de curse efectuate, la retribuirea muncii nu sînt luate în considerare orele efectiv prestate, ci numărul de curse efectuate, acordîndu-se pentru cele șapte ore lucrate noaptea sporul respectiv. În luna ianuarie a.c., dintr-o greșeală de calcul la cursele de noapte, timpul normat pentru efectuarea unei curse a fost mai mic decît cel real, rezultînd în final o neconcordanță între orele efectiv lucrate și numărul de curse. Greșeala a fost sesizată de către conducerea Exploatării de gospodărie comunală locativă-Caransebeș și au fost luate măsuri de remediere...»

*

Nemulțumită de faptul că, deși a reușit la un concurs pentru un post vacant în învățămînt, **Ibram Nicoleta Corina** *nu a fost numită pe postul respectiv, s-a plîns redacției noastre. Iată ce-i răspunde Ministerul Educației și Învățămîntului:*

«La scrisorile dumneavoastră, ...prin care contestați modul în care s-a efectuat repartizarea dumneavoastră ca urmare a reușitei la concursul pentru ocuparea unei catedre de limba franceză la unități școlare din Municipiul București, vă facem cunoscut că s-a discutat cu Inspectoratul școlar al Municipiului București referitor la contestația dumneavoastră și urmează să vi se schimbe locul actual de muncă cu data de 1 septembrie 1975. Veți fi chemată la Inspectoratul școlar al Municipiului București pentru a se stabili școala la care urmează să funcționați.»

*

Vă rugăm să publicați în revista «Flacăra» această scrisoare scurtă din Curtea de Argeș — ne scrie **Otilia Scurtu** *și* **Suzana Melinte:** *cooperativa «Unirea meșteșugarilor» din orașul nostru a trimis zilele acestea, frumos împachetate, peste 1 000 de ii românești, minunat țesute de mîini harnice. Unde au plecat iile românești? Tocmai în țara lalelelor, în Olanda, iar în curînd vor pleca alte pachete cu aceste podoabe de îmbrăcăminte ale artei noastre populare în R.F.G., Franța, Japonia și Australia. Adică în amîndouă emisferele planetei noastre.*

*

Am auzit, și nu o dată, că în incinta unei piețe, unde circulă tot felul de oameni, ar fi imposibil să întreții un local de alimentație publică în condiții de curățenie și civilizație. Vă ofer eu o dezmințire: bufetul pieței din Comănești, județul Bacău, întrunește toate calitățile care se cer unui local public, în care oamenii vin și să mănînce, dar și să se simtă bine. Bufetul pieței din Comănești este foarte bine aprovizionat cu alimente de calitate, bucătăria și personalul de servire își fac conștiincios datoria oferind produse de primă calitate, curățenia localului nu lasă de dorit. Așadar, se poate și astfel! **(Partenie Dudu** — *Bacău).*

*

*Despre tineri care, prin munca patriotică, și-au adus contribuția la înfrumusețarea localităților în care trăiesc am auzit lucruri frumoase și multe. Asemenea tineri trăiesc peste tot în țara noastră; unii plantează pomi, alții curăță niște imașuri, alții amenajează parcuri și spații verzi... Cu atît mai tristă mi se pare comportarea unora dintre elevii școlii profesionale C.F.R. din Arad, care nu se ocupă cu îngrijirea straturilor cu flori ale parcului din apropiere, ci de... distrugerea lor. Fără pic de milă pentru munca altora, ei trec nepăsători peste brazdele proaspete, călcînd în picioare vegetația abia crescută. Nu s-o fi găsind nimeni în toată școala să aducă la realitate asemenea elemente certate cu disciplina și civilizația? (***Viorel Banciu** — *Arad).*

*

*La cinematograful «Arta» din Timișoara, și nu numai acolo, detestabilul trafic cu biletele de intrare de 3 lei, vîndute cu 10 lei, durează cam de multă vreme, dar măsuri împotriva bișnițarilor nu se iau. E drept, uneori chiar publicul le dă cîte o lecție acestor elemente parazitare ale societății, refuzînd să cumpere bilete de la ei și preferînd să se întoarcă acasă fără să fi văzut filmul dorit. Dar asta nu este o soluție. Cred că nu este prea greu pentru organele de ordine să depisteze căile prin care speculanții ajung la un mare număr de bilete în timp ce la casa cinematografului nu se mai găsesc deloc. Tineretul onest din Timișoara, adică majoritatea covîrșitoare a generației tinere din oraș, dorește să vizioneze filme fără să mai dea nas în nas cu oameni nedemni, fugind de muncă și puși pe căpătuială prin speculă. (***Vădășan Gheorghe** — *Timișoara)*

*

De curînd am primit o scrisoare de la **Adrian Lojniță,** *din orașul Roman, în care arăta că, pentru a fi împreună cu el — așa cum se și cuvine într-o familie — soția sa, soră pediatră la spitalul din Fetești-Ialomița, s-a prezentat la un concurs pentru ocuparea unui post similar la Roman. A reușit la concurs, dar pînă acum nu i s-a dat postul care i se cuvine. Am trimis scrisoarea Consiliului popular al municipiului Roman, care ne răspunde:*

«...Lojniță Rodica a reușit la concursul susținut în ziua de 5 aprilie 1974 pe locul 4... Concursul a fost organizat pentru un post vacant, iar cele reușite fără loc au rămas în evidență și în prezent Lojniță Rodica urmează să ocupe primul post liber care se vacantează în curînd prin pensionarea unui cadru cu profil pediatru. Conducerea spitalului municipal Roman, cu care s-a luat legătura, ne-a asigurat că soția petiționarului va fi încadrată pînă la data de 31 martie a.c.»

*

*Ca în orice gară mare, în gara din Baia Mare se perindă mulți călători, iar în fața caselor de bilete este mereu coadă. În loc să se adopte măsuri pentru descongestionarea caselor de bilete (uneori, la ore de aglomerație, sînt deschise doar două), s-a luat o măsură uluitoare prin sporirea confuziei și supărarea călătorilor: dacă, de pildă, cineva dorește să cumpere un bilet întreg și altul cu reducere pentru un copil trebuie să stea de două ori la rînd pentru că la casa unde se vînd bilete întregi nu se dau și jumătăți și viceversa. Dacă n-ar fi enervantă, măsura ar fi — în cel mai bun caz — o glumă nereușită. (***Ionel Pop** — *Baia Mare)*

*

Ne scrie din nou **Ioan Dobrescu** *din Cîmpulung-Argeș despre frumusețile naturale și valorile arheologice ale Muscelului: Pe stîncile megalitice din zona Cetățuia pe Dîmbovița, în amonte de comuna Cetățeni, sînt scrijelite din vremuri străvechi, desene reprezentînd arcași călare și luptători pedeștri, sculpturi care nu pot fi văzute decît în anumite ore ale zilei, cînd razele soarelui creează lumini și penumbre favorabile. De asemenea, tot pe aceste stînci, sînt scrijelite semne ale trecerii unor popoare migratoare, precum și urme ale trecerii unor cavaleri cruciați. Stîncile însele, privite din anumite unghiuri, prezintă diferite figuri zoo și antropomorfe, enigmatice frumuseți ale naturii, într-o zonă foarte interesantă din punct de vedere al cercetării istoriei patriei noastre.*

POȘTA REDACȚIEI

Gheorghe Ciupic — Tîrgoviște. Dreptul de obținerea abonamentelor lunare cu călătorii limitate pe C.F.R. îl au cei care au domiciliul provizoriu în localitatea în care își au locul de muncă, iar domiciliul stabil în altă localitate, pînă la o distanță maximă de 250 km. Abonamentele se eliberează la cererea întreprinderilor sau instituțiilor respective. La abonamente lunare cu călătorii limitate pe C.F.R. mai au dreptul și elevii sau absolvenții care urmează cursurile de pregătire în vederea admiterii în institutele de învățămînt superior din centrele universitare. Dumneavoastră nu vă încadrați în nici una din aceste categorii, ca atare nu puteți beneficia de abonament de călătorii limitate.

Dinu Stamate — București. La concediu de odihnă aveți dreptul numai dacă, în perioada încadrărilor dumneavoastră succesive pe durată determinată, ați prestat o activitate neîntreruptă de 11 luni în aceeași unitate.

Ion Sandu — comuna Mogoșeni (Dîmbovița). Trustul de construcții pentru îmbunătățiri funciare ne-a informat că nu ați fost încadrat pe postul de șef de manevră fiindcă nu ați prezentat actele de calificare, adică o fotocopie după actul de școlarizare de la C.F.R. Dacă veți prezenta acest act, se va proceda la reîncadrarea dumneavoastră potrivit dispozițiilor legale.

Dumitru Reoșanu — Caracal. În conformitate cu prevederile Legii nr. 5/1973, art. 12, cei detașați în interesul serviciului își păstrează dreptul de folosință asupra suprafeței locative ce o dețin în calitate de proprietar sau chiriaș pe perioada lipsei lor din localitate. Fiind în această situație, nu înseamnă că sînteți scutit de unele obligații ce vă revin față de asociația de locatari. Dumneavoastră vă referiți în mod deosebit la plata întreținerii apartamentului, dacă trebuie sau nu să o achitați? Fiecare locatar, conform statutului asociației de locatari, ia parte la cheltuielile ce se efectuează de către asociație (încălzire, curățenia casei scărilor, spații verzi, apa caldă). Dumneavoastră aveți obligația de a plăti numai încălzirea apartamentului, iluminatul pe scară (pe timp de iarnă), iar vara întreținerea spațiilor verzi și zugrăvirea casei scărilor.

Gheorghe Rusu — Galați; **Csabo Darvas** — Cluj-Napoca; **Marin Trușcă** — sat Otești (Olt); **Ion Iordăconiu** — București, și toți acei care ne-au solicitat adresa doctorului Pușcaș îi pot scrie la Spitalul orășenesc Șimleu Silvaniei, județul Sălaj.

MARGA NEDELEA ■

«FLACĂRA» nu ia în considerație scrisorile anonime. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți.

Fotografie de **EMANUEL TÂNJALĂ** ■

PROFESOR DOCTOR INGINER HARNAJ

„MUNCĂ ȘI SERIOZITATE. DE LA ȘASE DIMINEAȚA LA DOUĂSPREZECE NOAPTEA“

Veceslav Harnaj. Născut la 7 noiembrie 1917, într-o familie de intelectuali de țară. Absolvent al Politehnicii, secția de hidrotehnică, 1945. Asistent universitar din 1948, conferențiar din 1953, profesor titular prin concurs din 1964. Doctor inginer din 1968, după susținerea tezei «Hidroaspirația gravitațională a unui fluid polifazat într-un mediu poros». Șef al catedrei de hidraulică generală și subterană din Institutul de petrol, gaze și geologie din București, 1962-1973. Prorector al aceluiași institut, 1971-1973.

Membru activ al Academiei de Științe din New York, 1964, membru de onoare al Academiei «Pontzen» de litere, științe și arte din Napoli, 1975. Președinte al Asociației Internaționale de Fluide Polifazate, 1966. Președintele Comitetului tehnic de fluide polifazate din Asociația Internațională de Cercetări Hidraulice, 1967, Fort Collins (S.U.A.), reales 1969, Kyoto (Japonia). Președinte al Simpozionului internațional de fluide polifazate, 1968, Moscova.

Președinte al Asociației crescătorilor de albine din R.S.R. din 1957. Președinte al Federației internaționale a asociațiilor de apicultură, APIMONDIA, 1965, București, reales 1969, München, și 1973, Buenos Aires. Reprezentant al organizațiilor neguvernamentale pe lîngă O.N.U., 1972, delegat permanent al organizațiilor neguvernamentale pe lîngă Programul Națiunilor Unite pentru apărarea mediului înconjurător.

Autor a 164 de lucrări științifice, din care 96 aplicate efectiv în producție și 12 tipărite peste hotare (Sao Paulo, Moscova, Londra, Tokyo, Praga, Paris, New York etc.). Autor a 22 de comunicări științifice, dintre care 15 susținute la congrese și reuniuni internaționale (San Francisco, Lille, Moscova, Bled, Fort Collins etc.). În 1970 a condus un curs special de hidromecanica fluidelor polifazate la Universitatea din Roma. În 1969 a obținut marea Medalie de aur la Salonul internațional de invenții de la Oberhausen (R.F.G.) pentru brevetul «Rambleiajul hidromecanic dirijat», lucrare brevetată în R.F.G., Franța, Japonia, Algeria etc. Citat în monografia «Engineering», Tokyo, 1969.

Membru al Partidului Comunist Român din 1964, din 1972 membru în Consiliul Central al Frontului Unității Socialiste.

Distins cu mai multe ordine și medalii, românești și străine, între care Ordinul Muncii cl. I, Ordinul «23 August» cl. IV, Steaua Republicii cl. IV.

Botezîndu-și singurul băiat Albinel și fiind ales, în 1973, pentru a treia oară și prin modificarea statutului, președinte al Federației internaționale a asociațiilor de apicultură, profesorul Harnaj a devenit, desigur fără voia sa, victima unei prejudecăți, legîndu-și numele și faima de albine.

Nimic mai fals.

Chiar dacă pasiunea pentru albinărit o precede, în timp, pe cea pentru hidromecanică, Veceslav Harnaj deprinzînd îndeletnicirea stupăritului încă din copilărie, de la tatăl său, autor al unui remarcabil — pentru acea epocă — manual de apicultură, asta nu înseamnă că avem dreptul să trecem nepăsători pe lîngă contribuțiile științifice, de mare importanță teoretică și practică, ale reputatului profesor. Înainte de toate, să consemnăm că profesorul Harnaj este recunoscut ca un pionier al hidromecanizării, aplicată cu multă eficiență economică în industria construcțiilor, în minerit, în agricultură și așa mai departe, în al doilea rînd, să notăm aportul aceluiași tehnician la fundamentarea unor rambleuri hidromecanice bazate pe procese rațional studiate, cercetări care au condus la realizarea unor rambleuri unicate, cu volume de milioane de metri cubi și cu o calitate superioară acelora constituite prin metode mecanice, aport de notorietate internațională prin adjudecarea marii Medalii de aur la Salonul de invenții de la Oberhausen (R.F.G.), unde profesorul Harnaj a prezentat brevetul «Rambleiajul hidromecanic dirijat». Avînd astăzi în spate o experiență de aproape treizeci de ani de catedră, dobîndită în cadrul Academiei Tehnice Militare, Institutului politehnic-București, Institutului de construcții și Institutului de petrol, gaze și geologie, Veceslav Harnaj n-a ezitat nici o clipă să lucreze direct în producție, pe șantiere, funcționînd de nenumărate ori ca diriginte sau consultant la lucrări experimentale de hidromecanizare, la rambleul Mamaia, la rambleul de la Combinatul petrochimic Turnu Măgurele, la Combinatul siderurgic Galați, ajungînd, prin îmbinarea armonioasă a teoriei cu practica, la soluții tehnice inedite, între care cea mai importantă i se pare cea legată de folosirea unui scut hidromecanic de concepție originală în executarea canalelor colectoare de mari dimensiuni sub pînza freatică din București, studii deosebit de prețioase în proiectarea unor tronsoane ale viitorului metrou.

S-a preocupat, între primii pe plan mondial, de aspectele teoretice ale unei noi ramuri a hidraulicii aplicate, hidromecanica fluidelor polifazate, fiind considerat un deschizător de drumuri în domeniul mișcării fluidelor eterogene prin medii poroase, cercetări amănunțite permițîndu-i să ajungă la o suită de date originale în ceea ce privește filtrarea printr-o succesiune de straturi de permeabilități diferite. În sfîrșit, sintetizînd în cîteva rînduri o prezență științifică mereu activă, să subliniem utilitatea studiilor profesorului Harnaj în procesele de dislocare hidraulică, fenomen inedit în literatura de specialitate, dar de o deosebită eficiență economică, hidroaspirația gravitațională, tema tezei sale de doctorat, oferind rezolvări apreciate în decolmatarea lacurilor de acumulare prin exploatarea energiei disponibile a viiturilor.

În toată această perioadă, care a început în urmă cu trei decenii și care nu s-a încheiat nici astăzi, cînd profesorul dirijează munca a doisprezece doctoranzi, Veceslav Harnaj a înțeles să trateze subordonații și studenții cu înțelegere, chiar cu eleganță, făcînd din aceștia colaboratori apropiați sufletește. Uneori prieteni. Întrebat despre valoarea muncii sale didactice, nu ezită să treacă la capitolul marilor satisfacții faptul că Hidraulica a fost prima catedră din I.P.G.G. în care toate cadrele au obținut titlul de doctor inginer, ca urmare a unor aptitudini științifice verificate, dar și ca urmare a ajutorului venit din partea șefului de catedră.

Acestea fiind zise, să zăbovim o clipă asupra celeilalte laturi a personalității profesorului Harnaj, asupra meritelor sale în dezvoltarea și consolidarea apiculturii românești, sector de activitate care i-a adus președintelui Asociației crescătorilor de albine și președintelui Apimondiei mulțumiri plenare, ocazia de a cutreiera, la congrese și simpozioane, toate continentele globului, prilejul de a fi primit și de a convorbi, ca reprezentant al organizațiilor neguvernamentale la O.N.U., cu mulți dintre oamenii de seamă ai contemporaneității, între care De Gaulle, Gromîko, Johnson, Saragat, U Thant, Malik etc.

A deprins, după cum am spus, pasiunea pentru albinărit din prisaca părintească, o pasiune despre care este convins că nu-l va părăsi niciodată, dar care a fost supusă, mai ales în anii tinereții, la multe încercări, dată fiind îndelunga lipsă de mijloace materiale a crescătorului de albine și date fiind, după cum își amintește, desele vicisitudini ale naturii. N-a făcut niciodată stupărit din interes, ci numai din patimă, generozitatea cu care a sprijinit întotdeauna, după măsura puterilor și posibilităților, mișcarea apicolă românească fiind o dovadă de necontrazis în sprijinul acestei afirmații. Recunoscîndu-i-se pasiunea și competența a fost ales, încă în 1949, președinte al fostei Societăți centrale de apicultură și a funcționat, între anii 1945-1949, ca director al revistei «România apicolă», depunînd toate strădaniile pentru extinderea unei îndeletniciri care înainte de a fi un hobby este o activitate de mare importanță economică. Din acea perioadă a începuturilor, cînd mișcarea apicolă românească era departe de a se fi impus și de a-și fi cucerit pozițiile pe care se situează astăzi, ferme datorită înțeleptei politici a partidului și statului nostru, își reamintește cu recunoștință și admirație de sprijinul acordat crescătorilor de albine de secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, pe atunci secretar general în Ministerul Agriculturii.

Omul care a contribuit la proiectarea Combinatului apicol de la Băneasa, la întemeierea Institutului de cercetări pentru apicultură și a altor instituții și organisme apicole refuză să vorbească despre aceste împliniri, zîmbește și încearcă să convingă că oricare ar fi fost în locul său, adică oricare «bolnav de apicultură», ar fi întreprins aceleași acțiuni și ar fi ajuns, cu siguranță, la aceleași rezultate.

Modul său de viață cumpătat, cu timpul calculat cu rigurozitate, i-a permis să se împartă cu o foarte exactă știință a proporțiilor între hidraulică și apicultură. A fost întotdeauna un exigent și un echilibrat, nimeni nu l-a auzit vreodată plîngîndu-se de oboseală, deși de vreo douăzeci de ani ziua de muncă a profesorului Harnaj începe la șase dimineața și se termină după miezul nopții. Calm, cu vorba măsurată, de o amabilitate firească și nu jucată, profesorul se întunecă atunci cînd ajungem cu discuția la tracasarea inutilă și la o oarecare formularistică birocratică, operații la care se vede uneori silit, împotriva voinței sale.

Conducînd astăzi singurul laborator de cercetări în hidromecanizare din țară, în cadrul Universității din București, integrat cu producția prin contracte solide, și circulînd mult prin lume, ca președinte al Apimondiei, profesorul Harnaj, pentru care statutul de realegere al Federației internaționale a asociațiilor de apicultură a fost modificat, în ideea acordării celui de-al treilea mandat, recunoaște că cea mai mare mîndrie a sa este aceea că e român, fiu al acestui popor, a cărui seriozitate și putere de muncă a dus-o cu dînsul pretutindeni, făcînd astfel o bună propagandă calităților oamenilor pămîntului românesc.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

FAPTELE ȘI VORBELE

în căutarea... subiectului

De atîta savantlîc în critica literară nu mai îndrăznim să spunem unele lucruri simple care ne stau pe limbă. Cui îi dă mîna, bunăoară, să mărturisească public că ocolește romanele noastre actuale, datorită lipsei lor de subiecte interesante? Că, atunci cînd cîte unul face excepție de la regulă, ca «Delirul», e devorat? A vorbi de «subiect» în era criticii structuraliste, semiotice, tematiste sau hermeneutice, riști să fii considerat drept ultimul ignor. De asta discută numai manicuristele. Ce om, cît de puțin trecut prin școli, folosește asemenea termeni compromițători? Poate vrea să spună «problematică», «tramă epică» sau «schemă diacronică a succesiunii signifiantelor»? Așa ar mai merge, deși e cunoscut că altceva decide propriu-zis interesul unei «scriituri». O fi, dar bietul cititor, cînd se gîndește la «subiect», știe el ce-l doare și nu are curaj să spună. Într-un limbaj nepăsăresc și-ar reduce pretențiile la atît: o doză indispensabilă de neprevăzut, adică originalitate în istorisire. Sau mai direct: o poveste care să te țină, să ducă motivat și credibil la împrejurări inedite și răsturnări de situații surprinzătoare. Toată lumea s-a delectat cu «Un veac de singurătate», romanul lui Marquès. Pînă la alte explicații mai savante, secretul succesului acestei cărți este fantastica ei densitate epică, într-atîtea scrieri sleite de orice invenție narativă. Marquès aduce aici «subiect» pentru o sută de romane, cînd în nenumărate opusuri intitulate identic nu găsim nici atîta cît ar fi absolut necesar unei bune schițe.

Zeci de prozatori ai noștri subtili, care trăiesc pe seama colecției «Enigma», disprețuind-o suveran, ar face mai bine să tragă o învățătură din uriașa priză la public a genului polițist.

Surpriza, tensiunea, invenția nu sînt factori neglijabili în domeniul epicii, oricîte speculații sofisticate ar produce savantlîcul critic. Ni s-a demonstrat, e drept, că se poate scrie roman și fără subiect. Eu unul cedez bucuros susținătorilor lui teoretici plăcerea de a-l citi. Ba o secretă pornire vindicativă mă împinge să le doresc exclusiv astfel de lecturi pedepsitoare.

OV. S. CROHMĂLNICEANU ■

LA TIMIŞOARA A FOST DAT STARTUL UNEI MARI COMPETIŢII GASTRONOMICE

Mi-am cheltuit cu folos trei zile din viaţă participînd la o consfătuire de lucru organizată cu şi spre folosul cadrelor de conducere din întreprinderile de alimentaţie publică. Trei zile în compania celor mai iluştri bucătari şi meşteri cofetari din ţară, restauratori subtili ai stomacurilor noastre, răstimp în care am ascultat comunicări entuziaste şi revendicări patetice şi mi-am notat cu grijă atît părerile specialiştilor tradiţionalişti, cît şi pe cele ale unor adepţi ai gastronomiei industrializate. Faptele s-au consumat la Timişoara, oraş în care alimentaţia publică a cîştigat pentru a doua oară consecutiv steagul de întreprindere fruntaşă în întrecerea socialistă pe ramură, recomandîndu-se prin următoarele merite: diversificarea reţelei prin dezvoltarea cu precădere a unităţilor cu profil culinar, desfăşurarea unei mari cantităţi de produse tip «Gospodina» şi realizarea celei mai mari vînzări de preparate culinare din producţie proprie (43,1 la sută faţă de 34,6 la sută cît se prezintă media pe ţară).

Adevărul este că sînt foarte mulţi ani de cînd amendăm ofertele alimentaţiei publice şi foarte puţini de cînd apreciem că pe ici pe colo se poate mînca bine şi ieftin în localuri mici, intime şi curate. În «Flacăra» am vorbit în mai multe rînduri despre rezultatele de excepţie dobîndite în acest sens de întreprinderea comercială din Cluj-Napoca, dar aici la Timişoara am constatat cu bucurie că exemplul clujenilor nu e deloc singular şi că la ora actuală în foarte multe oraşe din ţară consumatorii apelează în masă la serviciile restaurantelor, pensiunilor, bucătăriilor de bloc, că folosesc preparate şi semipreparate tip «Gospodina», că asistăm deci la un proces dinamic şi ireversibil ce se va încheia mai devreme sau mai tîrziu prin destituirea definitivă a «nevestei bucătar».

Ne permitem să facem această afirmaţie, care poate eventual tulbura apetitul gurmandului rafinat, bazîndu-ne pe următoarele date: în anul 1974 volumul de desfacere în alimentaţia publică a însumat 19,4 miliarde lei, planul fiind îndeplinit în proporţie de 100,3 la sută; faţă de realizările anului precedent se înregistrează un spor de 10,7 la sută. Mai notăm apoi faptul că volumul producţiei proprii de preparate şi semipreparate culinare, însumînd aproape 6 miliarde lei, a crescut în această perioadă cu peste 16 la sută, iar ponderea producţiei proprii pe totalul desfacerilor a ajuns la 30,8 la sută faţă de 26,3 la sută în 1970.

Cifrele par mari şi sînt într-adevăr dacă le comparăm cu cele ale anilor precedenţi, dar încă mici, dacă avem în vedere cerinţele şi pretenţiile întregii populaţii urbane. Eliberarea femeii de corvoada sa milenară reprezintă decizia fermă a civilizaţiei contemporane, dar în acelaşi timp nimeni nu e dispus să renunţe la artizanatul culinar propriu numai pentru a mînca scump şi prost în oraş.

În general sîntem cu toţii de acord că suferim de criză de timp şi că este bine să facem totul pentru a recupera orele cheltuite la coada cratiţei sau pentru tîrguieli obositoare. Dar ce se preconizează în acest scop? Am adresat această întrebare tovarăşului Radu Abagiu, ministru adjunct în Ministerul Comerţului Interior.

— În general, mi-a spus dînsul, viaţa modernă cu toate avantajele pe care le-a introdus progresul tehnic, determină solicitări de altă natură ale organismului care impun o grijă deosebită atît pentru comerţul alimentar în general, cît şi pentru alimentaţia publică în special, pentru asigurarea unei alimentaţii echilibrate sub aspect nutritiv. Pentru a veni în ajutorul cetăţenilor noştri, pentru a-i ajuta să-şi folosească mai judicios bugetul de timp, reţeaua de alimentaţie publică a înfiinţat numeroase unităţi moderne, a diversificat gama sortimentelor culinare, a extins serviciile către populaţie. Cu toate acestea, trebuie să arătăm că rezultatele obţinute nu sînt încă la nivelul cerinţelor. Structura reţelei continuă să fie insuficient diversificată, fiind slab reprezentate tipurile de unităţi cu profil culinar şi în special cele care sînt destinate să uşureze munca femeii în gospodărie. Volumul, structura şi calitatea preparatelor şi semipreparatelor culinare sînt încă necorespunzătoare. În cadrul recentei consfătuiri am avut posibilitatea să dezbatem şi să adoptăm împreună cele mai adecvate măsuri pentru îmbunătăţirea şi dezvoltarea în continuare a activităţii de alimentaţie publică, pentru realizarea sarcinilor reieşite din Documentele Congresului al XI-lea al P.C.R.

Voi enumera doar cîteva direcţii principale: 1) crearea condiţiilor pentru realizarea unei alimentaţii raţionale în concordanţă cu recomandările ştiinţei; 2) extinderea producţiei de semipreparate şi preparate culinare de bucătărie şi cofetărie; diversificarea gamei sortimentale; 3) continuarea diversificării reţelei prin îmbunătăţirea organizării şi profilării unităţilor de alimentaţie publică şi dezvoltarea formelor moderne şi rapide de servire a populaţiei; 4) dezvoltarea serviciilor în scopul satisfacerii cerinţelor populaţiei şi înlesnirii muncii femeii în gospodăria casnică.

Pentru diversificarea reţelei de alimentaţie publică — am mai aflat noi — se va proceda în continuare la reprofilarea birturilor şi bodegilor în unităţi cu specific culinar. Iată deci o veste proastă pentru clienţii acestor lăcaşuri sordide unde se mai bea mult şi se mai mănîncă te miri ce, şi unde comerţul face bani frumoşi cu foarte puţină bătaie de cap. Este adevărat, e mult mai uşor să vinzi produse preparate de alţii (băuturi alcoolice, salam, conserve şi evident mititei şi fripturi), decît să oferi onoratei clientele mîncăruri calde, gătite în bucătărie proprie,. Din experienţa fericită dobîndită în judeţele Cluj-Napoca, Timiş, Brăila, Mureş, Maramureş, Suceava etc. reiese că diminuarea consumului de alcool şi preparate reci nu determină o scădere a rentabilităţii, ci dimpotrivă. Creşterea ponderii producţiei proprii, obişnuinţa omului de a mînca zilnic sau de cîteva ori pe săptămînă în asemenea locuri a determinat realizarea unor apreciabile cîştiguri.

La consfătuire s-a mai vorbit apoi despre necesitatea dezvoltării comerţului stradal, atît de urgisit la noi. Publicul are nevoie — s-a spus pe bună dreptate — nu de chioşcuri cu răcoritoare şi dulciuri (deci nu de... diabet şi arterioscleroză), ci de mici unităţi fixe sau mobile unde, în fugă, omul îşi poate înşela foamea mîncînd sandvişuri calde, crenvurşti, pateuri etc. Se va proceda de asemenea şi la extinderea celorlalte unităţi cu profil culinar: autoserviri, pensiuni, gospodina, rotiserii, bucătării de bloc, case de comenzi, plăcintării, langoşerii etc.

Mai timide s-au dovedit deocamdată măsurile şi iniţiativele pentru realizarea produselor congelate, a meniurilor alcătuite în mari laboratoare culinare şi prezentate publicului în pacheţele sau plicuri refrigerate. N-am înţeles deci cînd vom avea posibilitatea de a ne pregăti un prînz complet în zece minute prin simpla decongelare şi încălzire a alimentului cumpărat. Acest fel de mîncare denumit produs culinar tip catering («Caterinca», îi spun ospătarii) a fost realizat deocamdată la Timişoara. L-am văzut în cadrul unei expoziţii, unde am numărat peste 20 de asemenea mîncăruri prezentate în pungulițe capsate. Cîteva exemple: ciorbă de burtă, supă de mazăre cu găluşti, ciolan de porc cu fasole albă, papricaş de porc cu sos de smîntînă, porc cu legume, tocană de rinichi şi alte bunătăţi pe care le poţi avea pe masă calde şi apetisante în cîteva minute şi nu după ore întregi de alergătură şi meşteşug culinar.

Dar, deocamdată, dulcea «caterincă» poate fi găsită doar la Timişoara şi nu la Bacău, Vaslui sau Caracal.

— Consfătuirea de la Timişoara, ne-au mărturisit doi bucătari de prestigiu, tovarăşii Constantin Berbece din Bucureşti şi EugenIoviţă din oraşul de pe Bega, a prezentat şi a dezbătut idei şi propuneri extrem de precise şi folositoare. Am avut apoi bucuria de a constata că foarte multe unităţi meşteşugăreşti din ţară au realizat roboţi, plite electrice, rotisoare şi alte utilaje pe care le aduceam pînă de curînd din import. Planul de perspectivă şi hotărîrile adoptate sînt în măsură să garanteze realizarea unei veritabile cotituri în domeniul alimentaţiei publice. Este necesară alinierea gastronomiei naţionale la ritmul galopant al civilizaţiei noastre urbane şi rurale. Şi în această privinţă, generaţia vîrstnicilor, a noastră, a bucătarilor are o misiune extrem de importantă: aceea de a profila şi menirea ospătarului. Acesta trebuie să fie nu un distribuitor de marfă, ci deopotrivă chelner şi bucătar. Pentru a-i obişnui pe concetăţenii noştri să mănînce la restaurant sau să-şi prepare acasă à la minut meniuri alcătuite în prealabil (produse semipreparate sau congelate), avem nevoie de un număr extrem de mare de lucrători calificaţi. Diversificarea reţelei de alimentaţie publică nu se poate înfăptui fără o acţiune largă de recrutare, selecţionare şi promovare a cadrelor. Cu aceasta trebuie să începem.

LIVIU TIMBUS ■

Fotografie de **EMANUEL TÂNJALĂ** ■

CUM SÎNTEM, CUM VREM SĂ FIM, CUM TREBUIE SĂ FIM

vreau un copil gramatical

În cartea de citire a fiicei mele, şcolăriţă în clasa a doua primară, îndrept mereu nişte greşeli.

De pildă:

Nu e bine: «Dorm tăticu şi mămica/ Şi bunicul şi bunica» (pag. 11). Dacă-l articulăm pe bunicu', să-i facem la fel şi lui tăticu'.

Nu se scrie: «Nu ajunge vreau să zic,/ Să fii mare cu cel mic» (pag. 20). Între «ajunge» şi «vreau» se pune (ar fi trebuit să fie pusă) o virgulă.

Nu e corect: «Din amestecul dacilor cu romanii s-a format un nou popor, poporul român, şi o nouă limbă, limba română» (pag. 33). Trebuia scris: «s-au format». Căci, cum se vede şi cum se zice, «e mai multe».

La fel, în propoziţia: «...în casele muncitorilor se cuibărise foamea, mizeria, boala» (pag. 97). Nu «se cuibărise» toate astea, ci «se cuibăriseră».

«Intrasem în apa unui rîu să ne spălăm» (pag. 52) ţine de o gramatică perimată. Astăzi zicem: «intraserăm».

Nu-i tocmai bine: «respectînd pe cei mai vîrstnici, ne respectăm pe noi înşine» (pag. 36). Era mai bine: «respectîndu-i pe cei mai vîrstnici...»

Intre «fie» şi «copilul meu», în propoziţia: «Ce să mai fie copilul meu, zîmbi bunicul, nimic», n-ar fi stricat deloc o virgulă. N-ar strica nici în fraza imediat următoare, după cuvîntul «cutremurîndu-se»: «Năvălitorii au înţeles, cutremurîndu-se că peste curajul şi vitejia soldatului român...» etc.

Etc., etc., etc. Din păcate, foarte multe greşeli.

Obligaţia rubricii noastre, titlul ei («Cum sîntem, cum vrem să fim, cum trebuie să fim») ne îndeamnă să le semnalăm. Copiii noştri sînt încă mici, încă nu ştim ce vor să fie, dar, ca părinte, autorul acestei rubrici vrea — cel puţin deocamdată — să aibă un copil gramatical. Ei sînt ce sînt, ei nu ştiu ce vor, dar ei trebuie să fie gramaticali.

Încă ceva. Ceva despre cuvintele rare. La sfîrşitul fiecărei lecţii li se explică şcolarilor, pe înţelesul lor, nişte cuvinte cu care, după toate probabilităţile, n-au prea avut a comunica. Blestemată fie această vocabulă — «comunica»! Căci iată cum li se explică, la pag. 49, cuvîntul «magistrală»: «cale de comunicaţie principală, din care se desfac alte căi mai puţin însemnate». Ce-i aia: «Cale de comunicaţie»?, se întreabă fiică-mea. Şi răsfoieşte mai departe cartea. Nicăieri, în listele de «cuvinte», nu se află vreo astfel de cale.

Două pagini mai încolo, explicaţia cuvîntului «semafor»: «semnalizator (aparat) cu lumini colorate, folosit pentru reglementarea circulaţiei în oraşe». S-au ivit, pentru cel ce nu ştie ce-i semaforul, pentru puiul de moţ de pe o culme a Apusenilor, de pildă, cel puţin încă două cuvinte noi: «semnalizator» (care. orice s-ar zice, nu-i totuna cu «aparat»!) şi «reglementare». Şi dacă şi aceste două cuvinte, la rîndu-le, ar fi explicate prin cîte alte două cuvinte necunoscute, şi dacă şi aceste noi cuvinte... Dar, ajunge! Avem, ştim, copii excepţionali, adică o materie primă excepţională pentru viitoarea umanitate excepţională, la care ne gîndim cu jind. Noi îi privim prin ochelarii veacului nostru, deşi ei sînt ai veacului XXI. Deci ei vor şti, chiar dacă nu ştiu încă, totul. Mult mai devreme decît ne putem închipui.

Să lăsăm deci — cel puţin deocamdată — cuvintele la o parte. Nu vreau — cel puţin deocamdată — să am un copil savant.

Vreau totuşi, cel puţin deocamdată, unul gramatical.

ILIE PURCARU ■

P.S. Nu-i tocmai gramatical: «copil gramatical», dar...

GRÎUL ÎNCOLȚEȘTE FRUMOS ÎN BĂRĂGAN

Într-o scurtă și des întreruptă convorbire, inginerul Ion Avram, director adjunct al Direcției agricole, pornește de la faptul că suprafața arabilă a județului Ialomița însumează 504 000 hectare din care 42 la sută sînt irigate, ceea ce reprezintă 16 la sută din suprafața irigată a întregii țări. Și pentru că tot am început să înșirăm un adevărat șuvoi de cifre, iată-le în continuare: pe aceste ogoare lucrează 6 200 de tractoare, o herghelie de 244 900 de cai-putere, fiecărui tractor revenindu-i 80 de hectare; mai sînt 3 200 combine, din care 1 000 sînt C-12, renumitele combine «Gloria». Aceste utilaje și această suprafață sînt controlate de 750 cadre cu studii superioare și 604 cadre cu studii medii. În ceea ce privește contribuția chimiei, se constată că fiecărui hectar i-au fost repartizate 165 kilograme substanță activă plus o impresionantă cantitate de îngrășăminte naturale. Cifrele ilustrează suficient de clar motivul pentru care județul Ialomița se află în fruntea tuturor județelor în ceea ce privește contribuția la fondul central de stat. La pîinea cea mare a țării, sau hrana cea mare a țării, județul aduce 7 la sută din totalul grîului, 11,2 la sută din totalul porumbului, 17 la sută din sfecla-de-zahăr și 6,5 la sută din totalul de carne. Am întrebat ce greutăți există.«În primul rînd ne lipsesc tractoarele puternice și utilajele care într-o singură trecere să execute mai multe lucrări deodată, evitînd tasarea terenului și timpul de execuție a lucrărilor. Așteptăm ca pîinea caldă acel anunțat tractor de 180 cai-putere. Ne mai lipsesc și marile mijloace de transport. Deficiențe mult mai mari întîmpinăm la introducerea mecanizării în zootehnie, mai ales în ceea ce privește producerea, recoltarea, conservarea și pregătirea furajelor. Dacă la culturile vegetale sîntem în frunte, în zootehnie, din cauza dificultăților legate de furaj, am rămas mult în urmă.

Vă pot spune că noua orientare de garantare a cîștigurilor în zootehnie a dus la stabilizarea oamenilor care se ocupă de acest sector lipsit altădată de forța de muncă. Sîntem pe un drum bun, aceasta s-ar putea desprinde și din faptul că pentru prima dată ne îndeplinim planul, ba chiar îl și depășim pe primul trimestru al acestui an, cînd am realizat producții de 106 la sută la carne și 120 la sută la lapte. Am mărit considerabil și suprafețele afectate furajului, dar într-o mare măsură contăm și pe conștiința omului, factorul determinant în atingerea importantelor sarcini care stau în fața noastră.»

Într-o sîmbătă dimineața deci într-un birou plin de lume, venită cu tot felul de treburi și între pauzele a două telefoane care sunau tot timpul, fie de la București, fie de la cine știe care I.A.S. sau C.A.P., am consemnat gîndurile unui om care de 21 de ani lucrează în prima linie a agriculturii ialomițene. Cît despre șuvoiul de cifre, spunem și noi ca tovarășul inginer Ion Avram: n-am prea găsit cuvinte care, oricum, n-au aceeași putere de ilustrare a bătăliei care an de an se dă pe întinsul celui mai rodnic pămînt al României — Bărăganul.

V.N. ■

I-E SETE PĂMÎNTULUI !

— Anul trecut a fost aici cea mai mare secetă din județ. Ploua alături, la vecini. La Andrășești, la Miloșești, la Grivița. La noi, nu. La noi, dacă luai pămîntul în palme, te frigea. Tocmai de asta grîul a ieșit anul trecut mai slab. Dar pe la mijlocul verii a început să nu ne mai ocolească norocul și am avut ploaie la timpul potrivit și cu măsura cuvenită. S-a înzdrăvenit pămîntul și a dat porumb cu nemiluita, de am cules la el pînă în gura iernii. Am obținut 7 324 de kilograme în medie la hectar, adică destul de bine pentru o cultură neirigată. De unde se vede că noi, la rîndul nostru, munciserăm, iar satisfacția ne-a fost cu atît mai mare cu cît munca ne-a fost înțeleasă, dovadă că în 1974 am primit — pentru a patra oară — Ordinul Muncii clasa I. Anul trecut a fost deci un an bun, dar cu emoții. Anul acesta, deși nu sîntem scutiți de emoții, cred că va fi și mai bun.

— Ce vă îngrijorează, totuși?

— Avînd condiții bune de umiditate din toamnă, grîul a răsărit frumos. Eu aș spune chiar că este prea frumos, este mai frumos decît trebuie. Hrană are. De fertilizat, e bine fertilizat. Dar a «înfrățit» prea puternic, și ăsta-i necazul. În loc să aibă 4-5 «frați», adică tulpini, cît ar fi normal, are opt. Adică dublu. Mă tem să nu luăm multe paie și boabe puține. Ne-ar mai trebui vreo două ploi. Dacă le-am avea, sînt convins că am face peste 5 000 de kilograme la hectar.

— I-e sete pămîntului!

— Da, da... Cu toate că au căzut 40 de litri la metrul patrat, deficitul este de 140. Ce-i drept, în solul propriu-zis deficitul acesta e mai mic decît în 1974, pentru că a plouat astă-toamnă. Dar în adînc pămîntul e tare ca piatra, e mai uscat ca anul trecut. Apa asta, mult-puțină cîtă e, se pare însă că o vom putea folosi la maximum. Pentru că, trebuie să vă spun, anul acesta s-a întîmplat prin părțile noastre un fenomen care se petrece mai rar, dar care atunci cînd apare este cît se poate de binevenit. Nu numai că apa s-a adunat încet, adică n-au fost ploi repezi care să bată cîmpul și să formeze crustă, dar, nefiind zăpadă, pămîntul s-a măcinat la suprafață, a fost mărunțit de ger. Foarte fin, praful acesta înseamnă pentru noi aur. E un adevărat strat izolator, care împiedică evaporarea.

— Și care, totodată, vă face să credeți că 1975 va fi un an bun.

— Întocmai. Ca un drum poate lung și obositor, la capătul căruia ajungi doar dacă ești chibzuit, dacă știi să drămuiești ceea ce ai. În termenii noștri, utilizarea optimă a rezervei

de apă din sol începe încă de la însămînţare. În privinţa aceasta aş putea să vă spun că lucrările urgenţei întîi au fost deja încheiate. Am pus pînă acum ovăzul, borceagul, mazărea, lucerna şi sfecla-de-zahăr. Pentru floarea-soarelui şi porumb n-a venit încă timpul. Nu ne putem hazarda să trecem la treabă pînă ce pămîntul nu va avea la adîncimea de semănat cele 7°–8° necesare. Totul a fost însă pregătit cu grijă, pentru o viteză medie de 120 de hectare pe zi.

— Un alt exemplu despre modul în care dumneavoastră, ca specialist, aveţi un cuvînt de spus în privinţa recoltei acestui an aici, în comuna Gheorghe Doja, judeţul Ialomiţa...

— Fertilizarea raţională şi amplasarea corectă a culturilor. Aceasta din urmă e o investiţie care nu costă nimic dar poate produce foarte mult. Cu cîtva timp în urmă sătenii se mirau că pe locul numit «plantaţia lui Drăghici», indiferent în ce condiţii era semănat grîul, acesta creştea acolo mai mare şi se cocea mai devreme. Minunea s-a dovedit a fi aceea că pămîntul avea fosfor din belşug. Cu azotul pe care l-am adăugat sper să facem însă o adevărată «gură de rai» în locul acela. În acelaşi timp, la «Răscruci» şi la «Procop», unde lipseşte fosforul, am dat anul acesta cîte 500 de kilograme superfosfat la hectar. Părerea mea este că fiecare dintre aceste hectare ne va da o producţie de 15 000 de kilograme porumb. Dealtfel, acesta sper să fie răspunsul nostru chemării la întrecere a cooperatorilor din Izbiceni.

De undeva, dinspre clădirile aşezate în curtea C.A.P.-ului, răzbat sunete lungi, metalice, şi interlocutorul meu, inginerul-şef Zaschievici Mihai, mă îndeamnă să mergem într-acolo. Străbatem cîteva alei pînă în pragul unei încăperi largi, în care Moşoiu Ion trebăluieşte la «foale» iar Năstăsoiu Alexandru şi Voinea Constantin bat capătul «fiert» al unei bare de fier. Ultimul, fiind şi cel mai tînăr dintre ei, şi-a terminat de curînd stagiul militar într-o unitate de artilerie şi, după cum singur spune, amintindu-şi de tragerile efectuate pe poligonul de instrucţie, e uşor de înţeles că zgomotul de aici nu-l impresionează deloc. Acum munceşte împreună cu cei doi meseriaşi mai vîrstnici la osiile unei căruţe, subţiate pe drumurile lungi ale Bărăganului. În spatele atelierului, într-un loc special amenajat, sînt pregătite răsadurile de legume. Aici i-am întîlnit pe Răduţă Constantin şi Lungu Ilie, puţin obosiţi după ce în dimineaţa aceea căraseră zeci de găleţi de apă pentru tulpinile firave de roşii, de ardei, de vinete. După părerea lor, şi după un instinct care este greu să-i înşele, aceasta pare să fi fost ultima zi în care au mai încălzit apa. De-acum va fi mai uşor. Dealtfel, peste cîteva zile vor începe să scoată răsadurile la cîmp, să le planteze. O nouă ieşire, masivă, la cîmp aşteaptă şi cei de alături, de la secţia S.M.A. Mecanizatorii Anton Marin, Neagu Vasile şi Manea Ion îmi spun că au verificat pînă acum poate de douăzeci de ori semănătorile S.P.C.-6. Sînt toate bine puse la punct, aşa cum este şi firesc să fie în această primăvară care, fiind mai rece decît în alţi ani, le-a dat oamenilor răgaz să se grăbească încet.

Cartea de vizită a C.A.P.-ului «Gheorghe Doja» e încărcată de titluri. În 1974 cei de aici au primit patru diplome de locul 1 şi trei de locul 2 pe judeţ. Cu un an înainte au obţinut locul doi pe ţară la cultura porumbului şi tot locul doi — după C.A.P.-Salonta — la eficienţa economică. Cifrele prezentate atunci de contabilul-şef Andrei Stelian au părut, pentru o clipă, neverosimile (35 de milioane realizate cu preţul a 10 milioane). Inginerul-şef Zaschievici Mihai a fost distins cu ordinul «Meritul agricol» clasa I, iar preşedintele, Spătărelu Ion — despre care am aflat că e plecat în acea zi la Bucureşti, la un examen — este Erou al Muncii Socialiste. La C.A.P. muncesc 900 de oameni, cifră care pe de o parte explică, iar pe de altă parte se lasă explicată de faptul că norma convenţională s-a ridicat aici, în cursul anului trecut, la 76 de lei.

Întîlnit pe şoseaua principală a comunei şi rugat de către inginerul-şef să descalece de pe bicicletă şi să se oprească o clipă locului, Puşcaş Gheorghe, primar la «Gheorghe Doja» «de 14 ani şi 3 zile», confirmă că înfăţişarea satului şi bunăstarea oamenilor se datorează rezultatelor excepţionale ale C.A.P.-ului.

Dar despre pămînt, despre grîu, despre pîine, în comuna Gheorghe Doja ştiu să vorbească şi copiii. Ce-i drept, ei vorbesc de parcă ar şti mai bine decît însuşi inginerul-şef că recolta acestui an va fi foarte bună, dar, în aceeaşi măsură, sînt siguri că «anul acesta vor fi mai multe ploi». (Plăişanu Mirela) Invitaţi să-şi aştearnă gîndurile în scris, Vasile Viorica şi-a amintit că «din bătrîni se spune: munca l-a creat pe om». Desigur, la cei 11 ani ai lor — elevi în clasa a V-a — nu contează dacă nu ştiu cu exactitate cine a spus aceste cuvinte. Important este că le cunosc şi tot la fel de important — şi frumos — este că gîndesc asemeni elevei care a semnat Călin Mirela şi a aşternut pe hîrtie cu un creion bine ascuţit: «La noi în sat oamenii se străduiesc ca fiecare palmă de pămînt să fie acoperită cu cereale».

DUMITRU ELIADE ■

CE PROFEŢIM, CE PROFESĂM

pasărea care cîntă primăvara mai frumos

Zice o veche vorbă românească, «plugul este pasărea care cîntă primăvara mai frumos». După cum, tot potrivit poetului popular, «primăvara vine pe fluturi şi pe albine, pe cîntatul cucului, pe hăitul plugului». Chiar dacă plugul de astăzi este tractor cu cinci brăzdare, iar «semănătorii harnici cu sacul subsuoară» au rămas numai în versurile lui Alecsandri, plugăria, în accepţiunea ei de lucrare a pămîntului pentru a-l face să rodească, este şi va continua să fie una din cele mai intime înfrăţiri ale românului cu natura. Oricît ar coincide calendarul agricol modern cu toate cele trei sute şaizeci şi cinci de zile ale anului, în sensul că practic nu există zi care să nu fie aptă pentru lucrul în agricultură, o sincronizare cu marile cicluri ale naturii se impune cu atît mai mult azi, cînd, beneficiind de maşini agricole de un sporit randament şi de o largă diversitate sub aspectul lucrărilor ce pot fi executate, condiţiile prielnice de sol, climă, precipitaţii pot fi şi mai bine puse în valoare.

Începînd încă din ianuarie, cînd, datorită timpului frumos, în multe judeţe ale ţării tractoarele s-au înşiruit aproape zilnic în lungul ogoarelor, pregătind pămîntul pentru momentul crucial al însămînţatului, după o resurecţie de cîteva zile a iernii în ultima decadă a lui martie, primăvara s-a instaurat cu depline puteri în toate colţurile ţării, astfel că însămînţările, plantările de pomi, lucrările în vii şi livezi, pregătirile pentru obţinerea legumelor timpurii, inclusiv anumite acţiuni ce trebuie întreprinse în acest anotimp pentru ridicarea producţiei animaliere constituie în prezent o vastă declanşare de energii într-unul din domeniile vitale pentru modernizarea economiei româneşti. Oricît de mult ar semăna în liniile sale mari, această nouă ediţie a primăverii cu cele anterioare, cartea de vizită pe care o prezintă conţine date cu totul noi, conferindu-i un loc aparte în curgerea anotimpurilor. Este — să nu uităm — o primăvară la confluenţa a două planuri de cinci ani, anul agricol 1975 survenind pe deasupra după un 1974 care, datorită secetei, n-a fost prea darnic în ceea ce priveşte nivelul ridicat pe care trebuiau să-l atingă unele recolte. Mai mult ca oricînd, ţinînd seama de ponderea însemnată pe care o ocupă agricultura în dezvoltarea economico-socială a ţării, rodnicia ogoarelor în acest an capătă priorităţi ieşite din comun. Consfătuirea la nivel naţional consacrată agriculturii la începutul lunii februarie, la care au participat practic toţi oamenii aflaţi în posturi-cheie pentru ridicarea considerabilă a producţiei agricole pe baza aplicării unor măsuri şi tehnologii moderne, de mare randament, a utilizării unor soiuri şi rase de maximă productivitate, a organizării şi specializării activităţii după criterii de sporită eficienţă economică, a reprezentat, din acest punct de vedere, concretizarea unor comandamente care ţin de perspectiva imediată, respectiv de orizontul anilor 1976-1980.

Însumînd pentru perioada anilor 1976-1980 o valoare, ca medie anuală, de 133 miliarde lei, producţia globală va trebui să înregistreze salturi importante în toate compartimentele: la cereale boabe să atingă 20 milioane tone anual faţă de 15,8 milioane cît trebuie să fie în acest an, la sfecla-de-zahăr să se obţină, tot în medie anuală, 9 milioane tone faţă de 5,5 milioane tone cît e planificat pentru cincinalul care se încheie, la legume de cîmp să atingă 4 400 000 tone faţă de 2 900 000 media planificată a anilor 1971-1975. Cu toate că în actualul cincinal anii 1971, 1972 au reprezentat la cereale adevărate recorduri în istoria agriculturii, iar anul 1973 a fost cel mai generos cu recoltele de legume şi struguri, perspectiva, după cum lesne se poate deduce, este extrem de exigentă, impune, începînd chiar cu această primăvară, eforturi dintre cele mai mari. Acea decisivă ambiţie care ne animă — ori-ori — în toate celelalte domenii ale dezvoltării economico-sociale a României în funcţie şi de recuperarea unui decalaj istoric faţă de ţările avansate şi a ţinerii pasului cu progresul ce se înregistrează în lumea contemporană este o puternică forţă de propulsie şi în agricultură. De aceea, populaţia care lucrează în agricultură, avînd în rîndurile sale peste 100 000 de specialişti, dintre care circa 30 000 cu studii superioare, face din această primăvară a ogoarelor anului 1975 un anotimp al hărniciei tradiţionale a ţăranului român, potenţată tot mai substanţial de noile şi tot mai bogatele energii ale ştiinţei şi tehnicii agricole moderne.

Încercînd să subliniem şi noi încă o dată uriaşa concentrare de forţe pentru campania acestei primăveri, reprezentînd o verigă de aur în înlănţuirea anotimpurilor rodniciei ogoarelor noastre, mă gîndesc înainte de toate la oamenii care trebuie, adesea cu preţul unor strădanii eroice, al sacrificării de sine, să realizeze asemenea performanţe. Nimic nu e în acest sens mai demn de luare aminte decît adevărul reamintit de tovarăşul Nicolae Ceauşescu, la importantul forum al oamenilor care lucrează în agricultură, adevăr ce-l transcriem pentru marea frumuseţe morală conţinută de memorabilele cuvinte: «Numai cu vîntul, cu ploaia, cu zăpada creşte grîul şi cresc şi oamenii! Fără ploaie n-ar exista nici oameni! Nu trebuie să ne fie teamă de natură, de contactul cu natura! Dimpotrivă, prin însuşi felul său de a fi, agricultorul, inginerul agronom este un om al naturii pe care trebuie să o îndrăgească. El trebuie să contribuie la înfrumuseţarea şi dezvoltarea a tot ceea ce este în natură. Numai atunci va face o treabă bună! Cu forţa pe care o avem noi putem rezolva orice problemă din agricultură! Putem, realmente, asigura ca fiecare hectar să fie lucrat după cele mai înalte reguli ale ştiinţei agricole, obţinînd tot ceea ce vrem după el!»

NICULAE STOIAN ■

VREMEA ÎNCEPE SĂ ŢINĂ CU NOI

În dimineaţa zilei de 28 martie cocoşii proprietate personală a gospodarilor din comuna Căzăneşti s-au făcut ca întotdeauna auziţi pînă departe, la cîţiva kilometri, pînă lîngă malul înalt al Ialomiţei, unde se afla odinioară vechea vatră a satului şi unde acum nu se mai găseşte decît fundaţia unei biserici şi se iţesc din ierburi cîteva cruci ale căror inscripţii în limba slavonă abia se mai pot descifra. Cu excepţia celor mai mici, membrii celor 900 de familii din sat s-au trezit din zori şi au plecat fie la Slobozia, la Combinatul de îngrăşăminte chimice, fie la Urziceni, la fabrica de zahăr, sau au mers pe ogoarele ceapeului din sat, iar femeile au rămas în bătătură, să pregătească de-ale gurii pentru prînz şi cină.

Vasile Chiriţă şi fiul său Marin au plecat împreună de-acasă. Primul, ca să se întîlnească cu ceilalţi membri din brigada care lucrează la orezărie. Celălalt, la liceul unde este elev. Pe drum au discutat despre vreme («Azi o să fie cald. Dar lasă că e bine. După ploile şi zăpezile din ultimele zile, pămîntul o să se zbicească acum, cu soarele ăsta. Vremea începe să ţină cu noi.») Anişoara Chiriţă, soţia lui Vasile, i-a urmărit din privire cum se îndepărtează, a privit şi strada plină de bălţi, dar plină şi de pietrele cu care va fi pavată în curînd, s-a uitat şi la casa pe care şi-au făcut-o în urmă cu patru ani, casă pe care se poate citi inscripţia «Fruntaş în gospodărirea şi înfrumuseţarea comunei» şi s-a dus în bucătărie unde a început să robotească în jurul crătiţelor şi oalelor.

Inginerul-şef al cooperativei agricole de producţie Căzăneşti, Florea Neagoe, a ajuns la sediul ceapeului la orele şapte şi a început să întocmească nişte statistici, consultîndu-se din cînd în cînd şi cu Moise Gheorghe, şeful de fermă de la vegetale, gîndindu-se şi la ce va discuta preşedintele ceapeului la Slobozia, unde fusese chemat la o şedinţă.

Ceapeul din Căzăneşti, sat aflat în apropiere de Slobozia, nu are faima altor ceapeuri, al căror nume este periodic pomenit prin ziare. A luat fiinţă în 1949, cînd 47 de gospodari, printre care şi Vasile Duma, azi în vîrstă de 74 de ani, s-au hotărît să-şi strîngă pămînturile laolaltă. Aveau pe atunci 369 hectare şi 7 vaci. Acum au 3 632 hectare suprafaţă arabilă, dintre care 419 se lucrează în sistem irigat. 720 de hectare sînt cu grîu, altele cu porumb, orez, fasole, floarea-soarelui. În grajduri se găsesc 1 000 de taurine şi 2 100 de oi. Anul trecut, căzăneştenii nu au obţinut recolte prea mari, în parte datorită secetei, în parte şi din alte cauze. De pildă, la porumb s-au obţinut 3 500 kilograme la hectar, la grîu 1 600 kilograme. De aceea, Florea Neagoe pe drept cuvînt nu e mulţumit decît dacă se gîndeşte că anul acesta, dacă toate vor merge bine şi nu se poate altfel, membrii ceapeului vor obţine 4 000 de kilograme de grîu la hectar, 4 500-5 000 de kilograme la porumb, iar norma convenţională se va ridica de la 25 de lei ziua-muncă la 30 de lei. Anul acesta va fi cu siguranţă un an bun pentru recoltele căzăneştenilor şi asta nu luîndu-ne numai după semnele bătrînilor, semne care s-au transmis de la o generaţie la alta, ci mai ales după grija cu care s-au pregătit ogoarele, după atenţia cu care s-au reparat utilajele agricole. Şi totuşi, gîndeşte inginerul şef, mai sînt multe de făcut pentru ca şi ceapeul din Căzăneşti să fie fruntaş.

Către orele zece, Florea Neagoe se urcă într-un camion care are un aspect jalnic, dar în schimb are un motor nou-nouţ şi porneşte către orezărie. După numai doi kilometri, maşina se împotmoleşte în noroi. Inginerul şef o porneşte mai departe pe jos. După alţi cîţiva kilometri, străbătuţi într-un timp suficient de lung ca să-şi rememoreze lucrările executate în această primăvară, adică fertilizarea ogoarelor (cu 2 000 de tone de îngrăşăminte mai mult decît se prevăzuse), faptul că 1 000 de hectare sînt discuite, 200 sînt nivelate, iar 6 000 de metri liniari de canale decolmatate, astfel încît, dacă timpul va permite, să se treacă peste două săptămîni la semănat. Pe drum întîlneşte pe Ştefan T. Gheorghe şi Radu Şt. Petre, care transportă într-o căruţă tuburi pentru un canal de aducţiune. «Numai la cai ne e nădejdea. Maşinile rămîn în mocirlă». În alte căruţe, alţi membri ai ceapeului cară pămînt necesar la amenajarea unor podeţe pentru drumurile de acces dintre culturi.

Inginerul-şef nu mai zăboveşte aici, ci se duce, tot pe jos, la cîţiva kilometri mai încolo, unde Paiu Gheorghe, şef de fermă la orezărie, şi cei 13 oameni ai săi, decolmatează canalele de irigaţie. Înţelegînd nu după soare, ci după neastîmpărul din burţi că a sosit vremea prînzului, cu toţii şi-au desfăcut servietele, şi-au scos din ele brînză, ouă, pîine, ceapă şi stau pe marginea unui şanţ şi mănîncă. Lîngă şeful de fermă s-a aşezat vecinul său de casă, Ion B.D. Radu. («Fac anturaj cu toată lumea, dar cu vecinul meu sînt solidar», spune el adeseori.) «Măi, spune şeful de fermă, orezul era o plantă nouă pentru noi. Aşa e?» «Aşa e», aprobă Ion B.D. Radu, muşcînd tacticos din ceapă. «Însă acum nu mai e şi personal nu înţeleg cum de o cultivăm noi de vreo zece ani şi deja ea mi se pare că a crescut dintotdeauna aici». «Şi mai aduce şi bani frumoşi. Anul trecut am luat 15 000 de lei», zice al doilea. Tac o clipă amîndoi ca izbiţi de un adevăr fundamental şi apoi îl privesc, cum se apropie, pe Bîrlodeanu Mihai, îndrumătorul în cultura de orez. «Cum e cu ierbicidul ăla nou, dom'le, că n-am mai lucrat niciodată cu el, şi n-am auzit pe nimeni să-l fi întrebuinţat şi nu ştiu cum se comportă», îi strigă de departe şeful de fermă şi îşi îndeasă în buzunar fularul. «E ăl mai bun. Aşa zice în cărţi», răspunde Bîrlodeanu Mihai şi se aşază şi el pe marginea şanţului. «Ei, dacă aşa zice, dăm cu el, n-avem nimic împotrivă», zice Ion B.D. Radu. «Și totuși, mie mi-e teamă să nu greșesc ceva», insistă șeful de fermă. «Lasă, n-ai să greșești», îl liniștește inginerul Florea Neagoe. «Mai bine grăbiți-vă cu decolmatatul. Acuși vine vremea să punem sămînța în pămînt. Mîine, dacă timpul va fi frumos și mașinile or să poată intra pe ogoare, să treceți la discuit».

Florea Neagoe mai străbate cîțiva kilometri pînă la o stație de pompare unde Spiridon Căpușan se plînge că el nu mai poate lucra cu tuburile ruginite pe care le are, dar inginerul șef îl încredințează că «ruginiturile» vor rezista și anul ăsta.

Apoi pleacă în sat, se spală, se îmbracă cu hainele bune și pleacă la Direcția agricolă din Slobozia să prezinte un raport de activitate, din care reiese că în jurul datei de 5 aprilie vor începe însămînțatul la floarea-soarelui, iar pe la mijlocul lunii aprilie vor însămînța porumbul.

*

După-amiază. Bătrînul Vasile Duma se odihnește pe banca din fața casei și își aduce aminte de întîmplări din viața satului. Se gîndește și la cele de azi, la tinerii care pleacă tot mai departe, prin uzine, și nu mai stau la munca ogoarelor, la faptul că peste vreo zece ani comuna Căzănești va fi poate oraș. Privește antenele televizoarelor care se înalță de pe aproape fiecare casă. Încearcă să numere pe cei care și-au făcut case în ultimii ani și și-au adus în camere mobilă nouă, dar se încurcă și renunță. Apoi, deși e singur, se pomenește rostind cu glas tare: «Are dreptate Nae al meu. Azi nu mai e lume săracă».

GEORGE ARION ■

ÎN CE NE PRIVEȘTE, AVEM NECAZURI CU BĂLTIREA

De unde și pînă unde, chiar în plin Bărăgan, la numai cîteva zeci de kilometri de Slobozia, o comună cu numele de Muntenii Buzău? Această brumă de mister avea să-mi fie risipită de Nicolae Ivan, un om care de 16 ani tot așază, unele sub altele, cifrele, adică de tot atîta timp este dînsul contabilul-șef al cooperativei agricole de producție «Prietenia româno-chineză». Este dînsul un om în vîrstă și are trei băieți, dintre care doi sînt acum militari în termen, iar cel mic, al treilea, termină profesionala. Nu l-au făcut de rușine, dimpotrivă, dar parcă tot îi pare rău că nici unul n-a fost să rămînă țăran, adică muncitor al cîmpului, așa cum au fost bunicii și străbunicii lor (chiar și dînsul, tatăl, contabilul-șef, a fost și este încă țăran), acei oameni de munte de prin părțile Buzăului (de unde și numele satului), veniți aici, la cîmpie, după războiul din 1877. Și dacă e de mirare cum de au rămas acei munteni pe aceste locuri întinse ca-n palmă, că mai des se vede o baltă sau un lac, decît un pui de delușor, fie el cît de mic, dar să fie ca să-ți sprijini ochiul pe ceva înalt, ei bine, nu e deloc de mirare că satul buzoienilor strămutați, încă de la începutul începutului s-a numărat printre satele de frunte, cu oameni harnici și gospodari, chibzuiți și ambițioși. E adevărat, spunea Nicolae Ivan, pămînturile sînt bune, ca tot pămîntul din Bărăgan, aur curat, dar se știe că totuși omul sfințește locul.

Dar să ne întoarcem la prima vorbă, ca un simplu exemplu, iată, trei C.A.P.-uri, despărțite doar de un drum, avînd aceleași pămînturi, au obținut în anul trecut recolte extrem de diferite. Muntenii Buzău au obținut o medie de 6 844 kilograme porumb la hectar. Sărățenii au obținut o medie de 4 800, iar Căzăneștii doar 3 500. «Și poate că ieșeam și mai bine dacă n-aveam un necaz cu 200 de hectare de porumb unde a trebuit să întoarcem însămînțatul, că semințele n-au germinat. Nu știu ce au avut semințele alea. Și cu semințele de floarea-soarelui am pățit același lucru, dar pînă la urmă tot am făcut planul. De ce diferențele astea între noi și ei? Noi avem în primul rînd niște tractoriști foarte buni. Și acest lucru îl datorăm inginerului Cristian Anghel, care în luna ianuarie a acestui an a ieșit la pensie. N-aș avea cuvinte s-arăt cît îi sîntem de îndatorați acestui om. Acum, inginer-șef este Mihail Popescu, un băiat din satul nostru, un băiat care, după cîte știu eu, cu mult respect și cu multă tragere de inimă a ascultat și ascultă de sfaturile inginerului mai bătrîn. Sigur că da, în afară de tractoriștii foarte buni ar mai fi și alte cauze care ne-au ajutat să cîștigăm Ordinul Muncii clasa întîi în 1970, 1971 și 1973, pentru recoltele obținute la porumb, iar în 1972 am obținut alt Ordin al Muncii, tot clasa întîi, pentru producția de sfeclă.

Între timp, în biroul contabilului-șef intrase directoarea școlii generale nr. 2, profesoara Maria Mihalcea, care cerea bani să-și ridice de la reparație televizorul școlii. Banii i se cuveneau pentru munca depusă de către elevii acestei școli în timpul recoltatului din toamna lui 1974. Tot în timpul discuției noastre am mai fost întrerupți de către contabilul Ion Soare, fost achizitor și valorificator. Venise în legătură cu schimbul de grîu, 110 tone care trebuiau trimise la cooperativa din Satul Nou, comuna Stînceni, județul Harghita, de unde aveau să primească 300 metri cubi de lemn buștean și 28 tone cartofi de sămînță. Bineînțeles că schimbul se realiza cu acordul Direcției agricole județene.

L-am întrebat pe tovarășul Nicolae Ivan unde sînt țăranii care lucrează la temelia recoltei din toamna acestui an. I-am pus această întrebare mai ales pentru faptul că toate ogoarele arătau pustii, nu se vedea nici țipenie de om. Doar grîul răsărise verde și crud, iar alte ogoare erau aranjate, dichisite, pămîntul se arăta a fi lucrat cu multă dragoste și grijă. Zărisem la intrarea în Muntenii Buzău cîteva dragline, niște buldozere și niște castore care executau lucrări de desecare. În rest, întinsa cîmpie a Bărăganului se afla cufundată parcă într-un somn lung, de așteptare, într-un somn al semințelor sub brazdă.

«Oamenii sînt la încărcat de grîu pentru schimbul acela de care v-am vorbit, alții sînt la prestarea de servicii pentru drumurile comunale, alții sînt la răsaduri de legume, alții sînt la orezărie. În ogor nu se poate intra pentru că a plouat, pămîntul mustește. Dacă ne este frică de secetă? Nu, nu ne este frică, deși noi avem foarte puține hectare irigate. Poate că ne-ar mai trebui o ploaie, două, la timpul potrivit, dar de secetă nu ne temem, dimpotrivă, avem mari necazuri cu băltirea. Ați văzut dumneavoastră niște oameni care la intrarea în comuna noastră amenajau niște pămînturi. Lucrau cu opt dragline, două buldozere și două castore. De aproape o lună de zile, oamenii aceia se luptă să redea agriculturii o suprafață de 600 de hectare. Înainte vreme pămîntul acela era cel mai bun pămînt din aceste locuri. Dar de aproape opt ani de zile pămînturile astea au băltit cu o apă sărată. Ne punem mare nădejde în recuperarea acestor pămînturi. 300 de hectare au fost chiar însămînțate după ce am răspîndit pe ele 2 000 tone de calcar și o cantitate apreciabilă de gunoaie de la grajduri. Am semănat orz, lucernă și sfeclă. Noi ținem să le mulțumim de pe acum muncitorilor de la I.E.L.I.F. din Călărași care pare-se că sînt vestiți în executarea acestor lucrări, pentru că dînșii au mai lucrat la Reviga, la Fundata, la Miloșești și în alte locuri.

Dar iată că pe la sfîrșitul discuției noastre sosește și inginerul Mihail Popescu, reîntors de doi ani de zile în sat.

«Lucrările au fost executate conform planificării, nu sîntem cu nici o secundă în întîrziere și cred că în acest an vom obține recolte și mai mari pentru că, în primul rînd, sistemul de plată în acord global a reglementat o sumedenie de probleme. Valoarea zilei muncă se va situa între 40 și 44 lei, membrii cooperatori obținînd pînă la sfîrșitul anului aproximativ 1 500 lei lunar. Ca o noutate vă pot spune că am însămînțat 200 de hectare de soia, o plantă ale cărei lucrări sînt în întregime mecanizate. Nici eu nu cred că vom avea probleme cu seceta. S-ar putea să avem necazuri cu băltirea, un fenomen frecvent mai ales în jurul lacului Sărățica. V-aș mai putea spune că vom folosi ca sămînță tot porumbul 410 hibrid, dar eu voi încerca și două hectare cu 415 adus din Timiș, un hibrid care are deocamdată o germinație de numai 80 la sută».

VICTOR NIȚĂ ■

Fotografii de **RADU CONSTANTINESCU ■**

cronica (61)

Spuneam în cronica anterioară că textul recitat sau cîntat în ședințele *Cenaclului Flacăra* determină, în ultimă instanță, succesul, atît cît e, al manifestărilor noastre săptămînale. Acum, cînd am trecut binișor pragul celei de-a doua jumătăți de sută a ședințelor noastre, se poate ușor constata că străduințele noastre s-au concentrat, în primul rînd, spre promovarea unui text angajat, de virtuți civice și patriotice, a unui text care, fără să abdice de la necesarele cerințe estetice, trebuie să aibă, prin directitudinea lui, o reală eficiență etică. În acest sens, am trăit un moment revelator cînd s-a cîntat în ședința din seara zilei de 31 martie 1975 o piesă inspirată direct dintr-un important document politic al vremii noastre.

În interviul acordat de președintele Nicolae Ceaușescu ziarului japonez *Yomiuri Shimbun* întîlnim, la un moment dat, următoarea afirmație: «*În perioada dominației străine în România, au fost luate poporului român — sub diferite forme — valori de aproape 14 mii tone aur*». Cîntecul (versuri de Adrian Păunescu, muzica de Anda Călugăreanu), lansat de Anda Călugăreanu la prestigioasa manifestare artistică «Primăvara baladelor», care s-a auzit pentru prima oară în cenaclul nostru, se intitulează *14 mii tone aur*, încearcă să redea prin cuvînt și melodie emoția puternic stîrnită de evocarea condensată, într-un mod deosebit de impresionant, în cîteva cuvinte, a unei dramatice istorii naționale. Piesa cîntată de Anda Călugăreanu a fost urmărită cu mare atenție de un public care a umplut pînă la refuz Sala Mică a Teatrului Național «I.L. Caragiale». Succesul acestei piese, credem noi, poate deschide muzicii tinere noi ocazii de expresie artistică. Mi se pare că arta, în cazul nostru cîntecul și poezia, abordînd în acest fel, adică într-un mod cum nu se poate mai direct, documentul politic capătă un conținut de mari înrîuriri.

Dacă stăm să judecăm cît «mai la obiect», putem spune că în seara de 31 martie cenaclul nostru a avut două ședințe. În prima, cînd camerele de televiziune au și filmat, s-au produs în genere interpreți mai mult sau mai puțin «consacrați», cu lucrări finite, iubite de publicul nostru. A doua a avut un pronunțat caracter de lucru, cînd s-au produs multe debuturi sau au fost ascultate bucăți în premieră. Datorită acestui fapt, cum e și normal, nivelul artistic al serii a avut și unele oscilații. Un debut, oricît ar fi el de semnificativ, e totuși un debut. Nesiguranța, stîngăcia, augmentate și de o doză sporită a emoției, sînt inerente, după cum se știe, multor debuturi. Și în seara ultimului nostru cenaclu au existat asemenea stîngăcii și nesiguranțe. E de la sine înțeles ca într-un cenaclu, care totuși nu e un spectacol, nivelul manifestării să fie variabil. În cazul nostru, acest nivel nu poate fi mereu Mircea Vintilă sau Dan Chebac, care nici ei, la început, nu au fost chiar așa de Mircea Vintilă sau de Dan Chebac. Îmbucurător pentru noi e că publicul a înțeles aceasta, dovada ca și pe cei ce încep îi ascultă cu atenție și răbdare ore în șir. Datoria noastră, a membrilor cenaclului și a spectatorilor lui, e să-i ajute pe cei ce merită să urce drumul anevoios al șlefuirii. Odată lămurit lucrul acesta, să consemnăm noile apariții în cenaclu. Mai întîi să notăm momentul de candoare, care ne-a înfrăgezit inimile, prilejuit de apariția pe scenă a Adrianei Marinescu, o fetiță de opt ani, elevă la Școala generală nr. 171 din București, care era sub lumina reflectoarelor numai cîntec și emoție. Și pentru că am început cu cea mai mică prezență, să consemnăm imediat o alta care nu a atins nici ea pragul adolescenței. E vorba de grupul vocal *Solaris*, format din elevi ai Școlii generale nr. 1 din Făgăraș, grup inițiat și condus de inimosul profesor de engleză Ioan Iacob. Le caligrafiem tuturor componenților numele în semn de gratitudine pentru arta lor curată și sinceră, dar ca și un imbold în a nu părăsi nicicînd înălțătoarea lor pasiune: Simodi Ovidiu, Pascu Aurelia, Csurkui Ferencz, Iliuță Monica, Moldovan Adela, Chiriță Simona, Manea Crenguța, Isailă Iancu, Gabor Rodica, Afrăsinei Doru, Nanu Aurelian. Elevul (clasa a XII-a) Ion Băleanu din Sighișoara cîntă pe versuri proprii *Rică*. Promițător debutează în cenaclu tinerii Eugen Cristea, Cornel Popescu, Horia Ștefănescu. Muncitorul Corneliu Turcuță își face, de asemenea, debutul cu *Ghiocul* de Miron Radu Paraschivescu. Pe drumul afirmării certe: Nicu Alifantis. Cu aplomb, voce și dicție: Adrian Ivanițchi. O prezență aplaudată: grupul *Helicoidal* din Timișoara. Ne-au încîntat și entuziasmat ca de obicei: Anda Călugăreanu, Mircea Vintilă, Dan Chebac, Evandro Rossetti, Vali Sterian, Ionela Copaciu. Au recitat Reflex Flacăra, Dan Tufaru, Mihai Stan, George Mihăiță, Gelu Nițu, Gabriel Chifu, Adrian Păunescu. S-a recitat și s-a cîntat pe versuri de George Coșbuc, Miron Radu Paraschivescu, Geo Bogza, Eugen Jebeleanu, Nina Cassian, Leonid Dimov, Ion Horea, Marin Sorescu, Niculae Stoian, Emil Brumaru, Ion Dogar Marinescu, Claudiu Iordache, Gabriel Chifu, Adrian Păunescu.

TRAIAN STOICA ■
Fotografii de ION PREDOȘANU
și RADU CONSTANTINESCU ■

Un moment de artă curată și sinceră: grupul vocal Solaris.

Membrii cenaclului cîntînd un Imn al tinereții.

Din ce în ce mai mult prețuită de public: Ionela Copaciu.

O prezență aplaudată: grupul Helicoidal din Timișoara.

Deocamdată o spectatoare atentă: Dida Drăgan.

Actorul Gelu Nițu, recitind cu expresivitate La poarta raiului **de Geo Bogza (1); Aplomb, voce și dicție: Adrian Ivanițchi (2); O deosebită sensibilitate artistică: Vali Sterian (3); Pe drumul afirmării certe: Nicu Alifantis (4).**

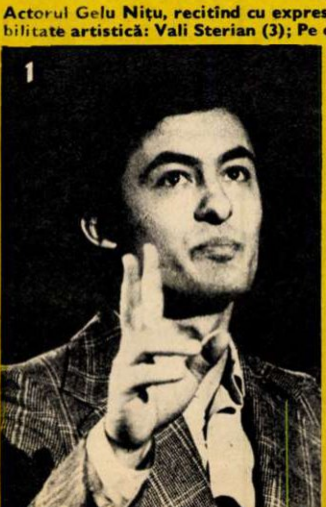
1

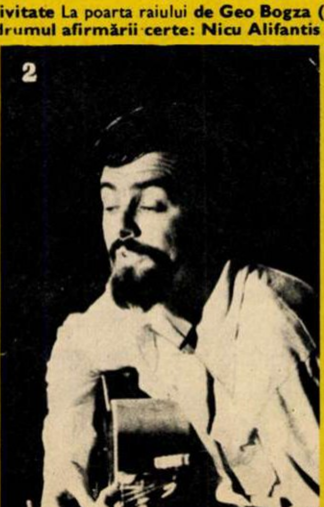
2

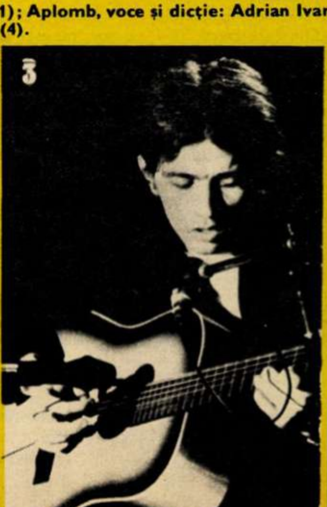
3

4

ATENȚIE! VINE PEDAGOGUL!

CERCUL VICIOS

● *Există cîteva mii de pedagogi. În statutul care ar trebui să le consfințească atît drepturile, cît și obligațiile ei se numesc cadre didactice ajutătoare. Cîteva mii de cadre didactice ajutătoare intervin nu de puține ori decisiv în porțiunea de viață numită adolescență sau chiar copilărie a cîtorva sute de mii de elevi-interniști. Cine sînt aceste cîteva mii de inlocuitori de părinți?*

● *Unul dintre aceste cîteva sute de mii de «dezrădăcinați din matca familiei», cum îi numește directorul Liceului pedagogic din Ploiești, făcea următoarea mărturisire într-una dintre coloanele revistei noastre: «La Casa copilului am aflat că se poate trăi fără părinți. La internatul școlii profesionale am cunoscut ce înseamnă părtinirea, violența și nedreptatea». Este un caz izolat? Probabil,nu. După cum este la fel de limpede că el nu poate măsura fenomenul în toată amploarea lui. Cine sînt ceilalți, cîteva mii de oameni, ce fixează în conștiințele unor generații noțiunile de bine și rău, dreptate și nedreptate, minciună și adevăr?*

● *Să nu dramatizăm. La cele afirmate pînă acum se cuvine a adăuga precizarea că pedagogii nu sînt cheia de boltă a educației din internate. Profesorii, organizațiile U.T.C., poartă în primul rînd răspunderea acestor tinere destine. La fel de dăunător ar fi însă daca am diminua rolul pe care-l joacă, cu sau fără statut, pedagogii.*

● *Cel puțin două lucruri sînt clare: numărul celor ce vor primi educația în internat este în creștere și, implicit, sporește nevoia de pedagogi. Un ideal propriu-zis de pedagog sau de cadru didactic ajutător nu există și nu poate exista într-o societate care descoperă cibernetica, fizica nucleară etc. Mai clar: nu există copil care să viseze să ajungă supraveghetor la internat. Ocuparea acestei nevoi sociale este și va fi în continuare, orice s-ar întreprinde, considerată o etapă de tranzit. pentru cei care o practică. (Cu toate că excepțiile sînt numeroase, ele nu sînt concludente.)*

● *Ancheta încheiată recent, și pe care o publicăm în continuare, nu putea găsi soluțiile, totalitatea soluțiilor posibile. Le vor căuta, sperăm, inspectoratele școlare și ceilalți factori de care depinde în cea mai mare măsură reconsiderarea calității a cîtorva mii de oameni tineri pe care doar nevoia, nu pasiunea, îi încadrează la rubrica intitulată: cadre didactice ajutătoare.*

NICOLAE CRISTACHE ■

NU SUPRAVEGHETORI!

Am poposit la un mare grup școlar: la Grupul școlar al Combinatului siderurgic din Galați, socotit a fi cea mai mare școală din țară, cu peste 4 500 de elevi, dintre care peste 2 500 de interni. O lume de adolescenți, venită care dincotro din satele țării, mai ales din Moldova, mai ales din județele Vaslui, Botoșani și Suceava, atrasă de gigantul industrial, venită să intre în circuitul meseriilor, dar și în universul orașului, în civilizația lui. Și în acest răstimp, al vieții de intern, el, adolescentul, părăsește copilăria ca să intre în maturitate, se desparte nu numai de sat, dar și de ocrotirea acoperișului părintesc, traversează, cum ar zice un psiholog, perioada marilor metamorfoze psihice și fiziologice.

Douăzeci de pedagogi la 2 500 de copii. Care trebuie să-i scoale dimineața, să-i învețe să facă patul, să-și facă toaleta, chiar să se radă, care trebuie să-i supravegheze cînd își fac lecțiile, ba să-i și ajute, să-i învețe ce să facă în timpul liber, în momentele de cumpănă, de greutăți, care, în fine, trebuie să le fie părinți, prieteni, confidenți, care trebuie să-i învețe o mulțime de lucruri noi pe acești fii de țărani ce resimt atît de greu despărțirea de casa părintească și de ocrotirea mamei ca și adaptarea în colectivități atît de mari. «Sînt două probleme în legătură cu pedagogii, îmi spune directorul grupului școlar, inginerul Teodor Ropotan. Prima — sînt prea puțini, a doua — nu există o școală de pregătire a lor. Din care cauză, nu au un statut clar. Chiar dacă am avea posturi nu avem de unde să-i alegem. Scoatem mereu posturile de pedagogi la concurs, dar tot n-avem de unde să selecționăm. Luăm absolvenți de liceu care n-au intrat nicăieri la facultăți sau în școli postliceale. Și ei niște copii, în fond! De unde să știe cum să facă educație,din moment ce n-au nici un fel de pregătire pedagogică?! În schimb, li se cere foarte mult, dacă socotim că un diriginte stă cu elevii săi 2-3 să zicem 4 ceasuri zilnic, iar restul timpului, inclusiv nopțile, sînt în grija pedagogilor». «Am lua învățători, ne-ar conveni extraordinar — intervine profesorul Ștefan Totolici, secretarul comitetului de partid din școală — dar nu le convine lor, fiindcă nu beneficiază de aceleași drepturi ca și la catedră. La îndatoriri sînt cadre didactice, la drepturi, personal ajutător. Noi avem trei învățători ca pedagogi, stați de vorbă cu ei și o să vedeți ce-o să vă spună! Cu absolvenții de liceu, riscul nu e atît că nu știu ce să facă, învață dacă au bunăvoință, și unii au, cum o să vedeți, cît faptul că atunci cînd știu cîte ceva pleacă. Dau examene la facultăți, la școli postliceale, intră în producție, din aceleași considerente. Munca e complicată, răspunderea mare, li se cere dăruire. A fi pedagog este, așadar, o treabă pasageră și fluctuația e foarte mare. Din cei douăzeci, doar cîțiva, 4-5, au o vechime de peste cinci ani, cam tot atîția au între 3-5 ani, vreo trei și-au anunțat deja plecarea, au cerut transferul. Trei au plecat anul trecut înainte de deschiderea anului școlar. Trei sînt învățători, un profesor suplinitor cu Institutul pedagogic care nu va rămîne, cum mărturisește, decît pînă găsește post în învățămînt, la catedră, iar restul sînt absolvenți de liceu, tehnicieni.

— Nu sînt cel mai vechi aici, îmi spune pedagogul Ion Cașu, care lucrează de 3 ani la acest internat, de cînd a terminat Liceul «Vasile Alecsandri» din Galați. Eu am numărat că în trei ani de cînd sînt aici s-au perindat peste 100 de pedagogi pe cele 20 de posturi. Tot felul de oameni — agronomi, tehnicieni, profesori, care n-aveau scopul să rămînă, erau în trecere de la țară spre oraș, pînă puneau mîna pe un post în specialitate.

— Dumneavoastră aveți de gînd să rămîneți?

— Nu. La vară dau examen la facultate.

— Dacă n-ați avea acest scop, ați rămîne?

— Nu.

— De ce?

— Pentru că, așa cum spunea tovarășul director, nu ești sigur pe această meserie.

— Eu nu înțeleg de ce nu se creează clase de pedagogi în liceele pedagogice?, se întreabă pe bună dreptate învățătorul Eduard Mîrza, pedagog coordonator. Măcar ca specialitate secundară. Acești copii au multă nevoie de pedagogi bine pregătiți. Și ca absolvenți de școală de specialitate ar intra în nomenclatorul profesional al cadrelor didactice. Nu știi încotro să te împarți, ești amețit cîte probleme se ivesc zilnic într-un internat, cînd răspunzi de 500 de copii odată. Atunci noi am avea mai mult timp să ne ocupăm de ei individual, de problemele lor sentimentale, de educația lor ca orășeni și vă asigur că am avea absolvenți care s-ar integra mai repede în producție și în viața orașului.

Desigur, poate că pe plan local, în fiecare județ, în fiecare oraș se mai găsesc soluții, dar care rămîn tot intermediare, pasagere, de moment. Precum înșiși interlocutorii mei afirmau, școli și internate vor fi mai departe, problema rămîne deci deschisă. **CICI IORDACHE** ■

«I-AȘ AJUTA CU DRAGĂ INIMĂ, TOVARĂȘE, DAR ÎNVĂȚĂTURA LOR MĂ DEPĂȘEȘTE»

Se recomandă Dobre Ungureanu și-mi strînge mîna cu bărbăție. Simte nevoia unei introduceri și amintește că s-a născut acum douăzeci și trei de ani, pe seară, în comuna Purani, situată pe șoseaua către București, în dreptul Vităneștilor, ca să dea un punct de reper și să nu mai încapă nici o discuție. A terminat liceul de cultură generală anul trecut, la seral, și intrînd ca pedagog în cadrul Grupului școlar de construcții din Alexandria s-a întors oarecum acasă, în subordinea unui director pe care l-a avut cîndva profesor la catedră. În anii în care a lipsit a satisfăcut stagiul militar și a jucat ceva fotbal, la Autobuzul. Ca mijlocaș.

E duminică spre seară și Dobre Ungureanu este de serviciu la cantină, deși ar trebui să fie liber, dar una e regulamentul, zice, și alta e situația concretă, ceea ce vrea să însemne că de trei săptămîni, de cînd face meseria asta, n-a lipsit din internat decît o zi și două ore. Ziua — ca să meargă acasă să-și viziteze părinții, orele — ca să asiste la spectacolul dat la Casa de cultură a sindicatelor de formația «Savoy», pentru care are o veche și verificată simpatie. Dat fiind scurtul răgaz avut la dispoziție, recunoaște că n-a apucat să-și știe prea exact elevii, găzduiți într-un cămin modern, abia dat în folosință, dar îi cunoaște bine pe frații Mănăilă, originari din comuna sa. Frați drepți după sînge, dar diferiți ca apucături, căci Anghel e mai reușit la carte, iar Marius stă mai prost, și cu învățătura și cu faptul că, de trei-patru ori pe zi, «mai dă cîte o țigară în gură». Altfel vorbind, adică generalizînd, are impresia că elevii nu sînt nici foarte răi, nici foarte străluciți. Are în grijă o sută douăzeci de copii, cu patruzeci, e tentat să creadă, mai mulți decît prevede regulamentul, dar cu regulamentul acesta e o întreagă poveste. N-a izbutit încă să-l citească, dar a aflat de la colegul său mai vechi în meserie, Petcovici, că actele vorbesc despre optzeci de elevi pe cap de pedagog. Probleme deosebite nu sînt, doar cu sculatul de dimineață și cu prezența în internat este mai greu, dar Dobre Ungureanu este convins că răzbește, înțelegînd să se poarte cu asprime, căci e mai bine, zice, să creadă unii că sînt al dracului, decît să mă creadă prost. Chiar dacă îi prinde în greșeală, nu-i învinuiește întotdeauna, mai ales atunci cînd îi caută prin camere și n-are de unde să-i ia, căci așa sînt elevii de la profesională, țin în suflet un dor mare de plimbare și cinematograf. Alta ar fi situația, e convins, dacă ar exista portari, dar cum portari nu sînt, nici dînsul nu poate să facă pe pîndarul după fiecare și să-i interzică de la promenadă.

Îl întreb cîți elevi crede că sînt acum în cămin. Nu știe. Nici n-ar putea, se scuză, deoarece fetele sînt în subordinea Constanței Miu, celălalt pedagog de serviciu, despre care însuși directorul Mirea Matei nu știe unde se află ceea ce nu pare să-l supere în mod deosebit, întrucît dînsul are un principiu: «Dacă lucrurile merg bine, nu mă interesează în mod special respectarea orarului». Oricum, acceptă Ungureanu, dintr-o ochire s-ar putea spune că două treimi din interni sînt prezenți, ceea ce nu e puțin, dacă punem la socoteală faptul că la internat fiecare vine și pleacă cînd crede de cuviință și în care mulți localnici intră pe poartă, zicînd bună ziua ca să joace fotbal sau tenis în curtea clădirii.

Dacă nu-și face prea multe iluzii în privința numărului de elevi prezenți, nu-și face iluzii nici în legătură cu profesiunea sa: să fii pedagog nu e o treabă de perspectivă, e doar un fel de umplere a timpului înaintea examenului pe care intenționează să-l susțină, la toamnă, la o școală tehnică de calculatoare din București. Pregătindu-se pentru asta, înțelege însă să-și îndeplinească obligațiile cu conștiinciozitate, locuiește în cămin și se scoală primul, pentru a face prezența în sala de lectură de la etajul trei, la ora 7,30 fix, după înviorare și micul dejun. Acolo însă, în sala de lectură, viața lui Dobre Ungureanu se complică, în ciuda tuturor eforturilor sale. Cu limbile străine și cu literatura se mai descurcă, dat fiind faptul că a terminat liceul umanist și că, oarecum, își mai aduce aminte de cîte unele, în conformitate cu vechea sa pasiune pentru lectură și în contradicție cu notele mici înscrise în diploma sa de bacalaureat, a cărui medie generală depășește cu puțin 6. Cînd este vorba despre elevii anului trei și despre matematică, atunci Dobre Ungureanu recunoaște că trebuie să se predea. Nu se pricepe absolut deloc la integrale sau derivate, i-ar ajuta pe interni cu dragă inimă, dar învățătura lor îl depășește și mai bine nu se bagă, decît să surprindă priviri ironice sau să audă întrebări încuietoare.

În rest, toate ar fi bune, amestecă asprimea cu dulceața, n-a auzit de Makarenko și nici de Pestalozzi, îi e frică să nu-i lipsească vreun obiect din inventar, nu zice niciodată nu superiorilor și speră să rămînă ca pedagog pînă în toamnă, cînd se gîndește să dea examen la calculatoare. **OVIDIU IOANIȚOAIA** ■

«PE DOMNIȘOARA NOASTRĂ NU O CHEAMĂ CUCU!»

Cînd treci printr-un internat, ca acela al școlii «Horea, Cloșca și Crișan» din Alba Iulia, însoțit de o pedagogă, Stela Curta, și în ochii elevilor nu citești nici un pic de teamă, ba din contră, multă seninătate și chiar îndrăzneală, înțelegi că aici nu poate fi vorba de un pedagog gen «domnișoara Cucu». Sufletul copiilor nu va avea deci peste ani însemnele mutilării, pedagoga va rămînea în mintea lor ca un portret al blîndeței, sau va fi pur și simplu uitată, pentru că oamenii buni se uită mai ușor decît cei răi. Și, cu toate acestea, sînt sigur, mulți copii nu-și vor uita pedagogul de vreme ce la un extemporal dat pe tema «Chipul pedagogului» multe din răspunsuri au sunat așa: «*Pedagoga noastră este ca a doua mamă; spunînd cuvîntul mamă, înseamnă că are foarte multe calități care o apropie de noi*».

A doua mamă a elevilor din internatul școlii «Horea,Cloșca și Crișan» are însă numai 27 de ani și știe ce înseamnă să ai grijă de niște copii, în marea lor majoritate fii de țărani cu dorul de casă și de părinți.

Mi se pare frumos și nobil să fii mereu o sursă de alinare a dorului de casă și, tocmai de aceea, mă grăbesc să-i spun interlocutoarei mele că a fi pedagog este o meserie frumoasă.

«Numai că, nu prea este o meserie, din asta nu se poate face carieră, condiția pedagogului fiind aceea de cadru didactic ajutător. Deși în internat distanța dintre pedagog și elev este mult mai mică decît cea din sala de clasă, asta presupunînd deci o specializare complexă, repet, să fii pedagog nu este din păcate o meserie, o profesiune cu continuitate. Nici eu nu sînt pedagogă, ci profesoară de istorie-filozofie, dar nu înseamnă că nu-mi iau în serios *actuala* profesiune. E foarte complexă această meserie: Spuneți-mi, cum să reacționez cînd, urcînd scările căminului, observ jos un grup de băieți privindu-mă obraznic? Sau ce să fac atunci cînd un băiat vine și-mi spune că ar vrea să întîrzie într-o seară mai mult în oraș, fiindcă e îndrăgostit de o «externă» care trebuie condusă pînă acasă?»

Dintr-un extemporal: «*Pedagoga noastră ne este atît de apropiată sufletește, încît nu ne este jenă să cerem o învoire în oraș spunînd că avem o întîlnire sau pur și simplu vrem să ne plimbăm puțin*».

...«Sau ce să fac atunci cînd aflu că băieții fumează în closet, pot intra peste ei? Văd că fetele mă urmăresc cu privirea, mă copiază în gesturi, în îmbrăcăminte. Nu trebuie deci să fiu mereu atentă, să nu învețe de la mine ceva greșit? Într-o seară, ieșind pe stradă la braț cu un coleg, am fost surprinsă de cîteva eleve, ce atitudine trebuia să iau? Joi seara avem dans la internat, la club. Copiii se simt foarte bine între ei. Și sîmbăta este dans, dar atunci vin și elevi din afară, îmbrăcați mai bine, cu gesturi mai alese. Cum să-i ajut? Cînd sînt numai ei, joia, adică, se simt nemaipomenit, dansează, se bucură. Eu cred că dansul de joi seara ajută la închegarea colectivului.

Oare în acest vîrtej al dansului, Stela Curta nu se amestecă niciodată?

«Nu, nu mă amestec, de fapt eu am două mari lacune, nu știu să dansez modern și nu știu să fac nod la cravată și deci să-i ajut pe băieți cînd își pun hainele de duminică. Și apoi, sinceră să fiu, trebuie o măsură în relațiile cu copiii, altfel se obrăznicesc; ba, unul mi-a zis într-o zi că nu-mi vine bine o căciulă roșie, că asta e pentru o vîrstă mai tînără. Ce să fac, ei mă cred bătrînă și înaltă, deși am 27 de ani și puțin peste un metru șaizeci».

Orice pedagog are momente cînd se enervează. „Uneori îmi ies din sărite, mai țip la ei; vorba cea mai grea pe care o folosesc, și aceasta destul de rar, este «nesimțit».“

Dintr-un extemporal: *«Pedagoga mea este o femeie bună, înțelegătoare și pedantă. Cu toate că în unele cazuri se cam enervează, ceea ce este și normal, ea ne înțelege și cînd țipă nu cred că o face din ură ci poate din dragoste față de noi. ajutîndu-ne să o înțelegem și s-o îndrăgim mai mult».*

«...În rest, ce să spun, nu-i prea pedepsesc, copiii mei nu știu ce-i acela «consemn». Am simpatii, dar n-am antipatii, ce să am de împărțit cu niște copii?»

Ce o leagă pe Stela Curta de copii în afară, să zicem, de dragostea care le-o poartă, ce o face să stea atîtea ore în internat, să stea mai mult decît trebuie, mai mult decît îi cere profesia?

«Sînt singură, sînt foarte singură, copiii mei sînt niște orfani vremelnici, eu sînt orfană de-adevărat. Îi înțeleg și le sînt apropiată pentru că știu ce înseamnă singurătatea, știu ce înseamnă răutatea și deci bunătatea».

«...Avem o vîrstă la care gîndurile sînt îndrăznețe, poate prea îndrăznețe. Pedagoga este în măsură să ne aducă, aș zice, «pe pămînt», dar în așa fel încît să nu simțim că pierdem prea mult din înălțime»... «Pedagoga noastră este o femeie pe care o admir mult. Cunoaște viața foarte bine, a trecut prin multe, este o femeie cultivată. Trăiește singură (acasă). Pentru asta, pentru că poate să facă acest lucru, o admir cel mai mult».

GEORGE STANCA ■

...CI PUR ȘI SIMPLU: PEDAGOG

În regulamentele de funcționare a unităților școlare cu internat — școli generale, licee și școli profesionale — se arată că «în funcția de pedagog sînt numiți absolvenți ai liceelor pedagogice și ai institutelor pedagogice de învățători sau de educatoare cu examen de diplomă». «În mod excepțional — se spune în aceste regulamente — pot fi numiți și absolvenți ai liceelor de cultură generală». Că regula a devenit excepție după cum, corespunzător, excepția a devenit o regulă, pare să nu mai fie însă pentru nimeni un secret. Această credință generală este confirmată dealtfel și de către inspectorii Ioan Damșa și Ion Boncotă de la Ministerul Educației și Învățămîntului, care mi-au mărturisit propriile lor constatări.

Pedagogul poartă răspunderea îndeplinirii zilnice de către elevi a programului scolar, de camin și cantină, alcătuit de conducerea școlii. Desigur, chiar dacă nu ar fi vorba decît de a-i supraveghea pe copii, tot s-ar chema că face un lucru util. Cu toate că, în măsura în care se cere, nu și suficient. Mai întîi pentru că pedagogul este lipsit de credit, fapt care-l lipsește de inițiativă. Între învățători și profesori, și elevii își dau seama, el este un figurant. În ședințele consiliilor profesorale participă ca «invitat», ceea ce nu înseamnă că participă. Se mai adaugă apoi necesitatea ca el să fie — și imposibilitatea de a fi cu adevărat — un model, un exemplu, iar faptul că nu a avut condamnări penale sau că nu suferă de boli contagioase nu-l poate ajuta cu nimic sub acest aspect. Pedagogul, rămîne de înțeles, este expresia vie și nevătămată a unei frumoase bune intenții, nerealizată din motive obiective. Pentru că, trebuie să admitem, el este chiar mai puțin pregătit decît, să zicem, elevii din ultimii ani, fie și numai pentru că de la absolvirea liceului vor fi trecut poate un an sau doi și deci a mai uitat unele lucruri pe care, ca elev, le cunoștea. Din lipsa unui bogat volum de cunoștințe, complicată și de tendința elevului de a pune întrebări care se nimeresc să fie compromițătoare, rezultă că prestigiul și eficiența muncii pedagogului sînt minime. Tactul și autoritatea necesare, neavînd un suport real pentru a exista, chiar nu există. Or, este cunoscut, fără ele nu poți influența nimic, nu poți fi, de fapt, educator. Tînăr sau foarte tînăr, împovărat și de lacunele pe care le are, unui pedagog i se cere să contribuie la formarea elevilor în condițiile în care el însuși poate că nu e format, iar personalitatea lui poate că nu e bine fixată. Punînd la socoteală că el ține în mînă 80-100 de elevi, ne putem închipui că în fisurile acestea se adună ca în niște firide tăinuite suficient — ca să zicem așa — praf de pușcă, suficiente orgolii jignite și poliți de plătit pentru ca pedagogul să devină și agresiv. Caz foarte rar, ce-i drept, dar real, și care nu reușește să rezolve nimic.

Sancțiunile nu-i ating prea mult și, oricum, nici ele nu schimbă cu ceva situația. Chiar desfăcîndu-li-se contractul de muncă — o muncă în care nu și-au pus multe speranțe, pentru că nu le oferă vreo șansă de stabilitate — e de crezut că privesc evenimentul cu o oarecare detașare. Un asemenea provizorat, o asemenea fluctuație, există. Și ele vor continua tot atît timp cît, întrebați ce vor, pedagogii ar putea răspunde că vor să nu mai fie pedagogi.

Pedagogii sînt numiți de către directorii școlilor. Lăsînd la o parte că o calitate a lor ar putea fi și faptul că sînt nepoții acestor directori, ceea ce n-ar exprima decît o cauză minoră, reală totuși ar rămîne în schimb de subliniat că — nefiind numiți de către minister și deci neintrînd în nomenclatorul acestuia — pedagogii sînt excluși deocamdată din sistemul de perfecționare a învățămîntului nostru. În accepțiunea ei de acum această profesiune este imobilă. Un profesor, de pildă, este nu numai obligat să aprofundeze cunoașterea domeniului său de specialitate, dar și stimulat în acest sens, întrucît în urma obținerii gradelor didactice trece pe alte trepte de retribuire. Acest principiu e valabil pentru fiecare profesie, fiecare presupunînd fazele ei de măiestrie. A fi pedagog însă nu!

Astfel, nu-i de mirare că pedagogii nu cunosc pedagogie și nimeni nu se lasă indus în eroare de numele lor, pe care și l-ar merita cu atît mai mult cu cît s-ar mai putea numi învățători sau profesori. De fapt, la Ministerul Educației și Învățămîntului există unele preocupări în acest sens, materializate deocamdată sub forma unor propuneri. Impresia este că acest lot de cadre nu ar urma să fie pregătit de acum încolo; el există deja, alcătuit din oameni care nu se angajează ca pedagog tocmai pentru că — avînd în vedere statutul actual de «personal didactic ajutător» — ar avea sentimentul că se descalifică. Dîndu-le însă posibilitatea să facă în mod calificat și fără nici un complex de inferioritate această muncă, probabil că ei și-ar schimba optica. Ar fi, în același timp, și o recuperare a unor bani pe care statul i-a investit odată în pregătirea lor. În felul acesta, poate, pedagogul ar însemna ceva mai mult decît omul care primește corespondența în vreme ce elevii sînt la ore sau îi duce la muncă patriotică. Și poate că n-ar mai ezita și poate că nici noi nu ne-am mai mira dacă, alături de cel care se recomandă medic, electrician sau oțelar, altcineva ar spune că este, pur și simplu, pedagog.

DUMITRU ELIADE ■

ORICUM, ESTE NEVOIE SĂ SE ÎNTREPRINDĂ MĂSURI CORECTIVE ÎN ACEST DOMENIU

Convorbire cu conf. univ. dr. ACULIN CAZACU, șeful sectorului de cercetare interdisciplinară a învățămîntului superior, București.

— La finele unei anchete întreprinse de mai mulți redactori ai revistei constatăm un anumit cerc vicios — conform statutului cadrelor didactice nu se pot recruta pedagogi, la ora actuală, decît dintre absolvenții de liceu, persoane fără pregătire pedagogică, iar pe de altă parte rolul acestora, prin caracteristicile profesiei, este foarte mare în educația tineretului. Dumneavoastră, Aculin Cazacu, în calitate de sociolog, ce părere aveți? Ce se poate face pentru a înlătura acest cerc vicios în favoarea copiilor, pentru a avea pedagogii de care au nevoie?

— O primă constatare care se impune din capul locului este aceea că pedagogii care funcționează în internatele școlilor nu au un statut profesional bine stabilit. Sarcinile lor, în mare măsură educative, depășesc sfera de atribuțiuni ale personalului auxiliar. In același timp, a privi doar sub aspect administrativ obligațiile lor de lucru înseamnă a confunda munca de educație cu cea de administrație, ceea ce este de neadmis din toate punctele de vedere.

Necesitatea pedagogilor (poate chiar denumirea ocupației lor, care nu-mi place, ar putea fi regîndită) nu poate fi pusă la îndoială. Este nevoie de prezența lor mai ales în internate, acolo unde se ivesc chiar probleme de viață și unde pot oferi elevilor un sprijin substanțial cu valoare educativă sporită. Pornind de la această premisă cred că îmbunătățirea activității lor s-ar putea realiza în două etape. Mai întîi ar fi util să se inițieze cicluri de pregătire în domeniul științelor educației cu toți pedagogii actuali din școli la nivel de oraș sau de județ. Nu mă gîndesc la lecții stereotipe de pedagogie, ci la dezbateri, demonstrații, expuneri-dialog, discuții metodice etc. Într-o etapă ulterioară, desigur — în condițiile în care s-ar lua măsuri încă de pe acum — această ocupație ar putea fi servită de absolvenți ai liceelor pedagogice, ridicîndu-li-se baremul profesional la activitate calificată și competentă. Oricum, este nevoie să se întreprindă măsuri corective în acest domeniu, nu atît pentru că numărul global al pedagogilor ar fi foarte mare, ci pentru că ei — cîți sînt — lucrează cu multe colective de elevi, au de rezolvat probleme de viață dintre cele mai delicate ale acestora.

Gradul de recunoaștere socială a calității de pedagog se impune a fi de aceea mai mare, iar reglementările actuale se cer a fi revăzute și puse de acord cu realitatea efectivă a atribuțiilor ce revin în școli acestei categorii de educatori.

SARCINI P.C.I.

Fotografii de **ELENA GHERA ■**

ORA EXACTĂ ȘI GOANA DUPĂ TIMP

Într-o sală imensă, scufundată în semiobscuritate, ca și cum oamenii care lucrează aici s-ar teme ca soarele abundent de afară să nu le voaleze sensibilitatea la mișcările de noapte ale astrelor, se află «luneta de trecere-Zeiss» a Observatorului Astronomic din București. Încăperea se numește «sala meridiană» și are un tavan boltit cu o deschizătură prin care sînt așteptate în fiecare seară fără nori să vină stelele la o întîlnire programată. Cînd stelele se înscriu într-un anumit unghi pe care astronomii îl cunosc dintr-o experiență deja seculară, se stabilește ora exactă, ora siderală. Punctualitatea are însă și aici, în sala aceasta rece și neprimitoare, fisuri ireparabile, care țin, dacă vreți, de întîrzierile astrelor la întîlniri, de mișcările ciudate ale pămîntului în evoluția sa pe orbită, de oscilațiile generate de anumite fenomene meteorologice, de deplasarea maselor de aer sau chiar de deplasarea maselor din interiorul pămîntului. Această debusolare a planetei se înscrie într-un perimetru de 25 m^2 în jurul polului absolut. Un titirez de proporții cosmice care în jocul său superfluu nu periclitează totuși viața oamenilor. «Oricum, îmi spune doctorul George Stănilă, șeful sectorului de astronomie fundamentală, pentru a se evita această marjă infimă de nesiguranță în stabilirea orei exacte și avînd în vedere că ziua siderală este mai mică cu 4 minute decît ziua solară mijlocie, la Observatorul Astronomic din București există o instalație de orologii pe bază de cuarț care are în acest sens o precizie infinit mai mare. Sala orologiilor de cuarț nu desconspiră prin nimic misterul laboratoarelor de astronomie. În primul rînd nu include în inventar nici o lunetă. E o aglomerație de aparate electronice, care seamănă cu pupitrul de comandă al unui zbor interplanetar. Instalația aceasta este supravegheată de cercetătorul Victor Stavinschi, omul care trăiește într-un tic-tac continuu de aparate, ca într-o orologerie în care toate ceasurile au fost reglate aproape la unison. Bine, dar de ce tocmai orologii de cuarț?, îl întreb. «Cuarțul are o stabilitate mare în timp! Sînt cristale de cuarț șlefuite ca niște bijuterii, cu mai multe fațete, care prin vibrații determină valoarea unei secunde cu o precizie de o milionime de secundă, sau cum spunem noi mai pe scurt: cu o precizie de o microsecundă».

În cazul acesta, ceasurile noastre de mînă, ceasurile de pe bufetul din bucătărie care merg întotdeauna ca un tren aflat în întîrziere, sau ceasurile bunicilor, ceasurile prelungi de perete cu pendule rococo sînt niște palide cronometre ale timpului pierdut.

«Desigur, completează doctorul George Stănilă, potrivindu-și ochelarii cu o ramă subțire de metal, ceasurile noastre de mînă sînt niște cronometre rudimentare dar suficient de precise pentru viața curentă».

Aici voiam să ajung. Considerați tot ceea ce am relatat pînă acum ca o introducere, cam lungă, e adevărat, dar după părerea noastră absolut necesară, la o incursiune în limita noastră de timp, a cetățenilor cu o «oră de consum» la îndemînă, o «oră umană» mai mult sau mai puțin exactă după meridianul de la Greenwich.

Părăsim deci Observatorul Astronomic din București și pătrundem în peisajul diurn al străzilor noastre care se văd acum (mă uit la ceas) la orele 12 fără 5 minute, ca în fotografiile solarizate ale unor fotoreporteri exaltați. Constat că au trecut exact 60 de minute, deci 3 600 de secunde de la intrarea mea în laboratoarele secției de astronomie fundamentală. O oră în care, după cea mai recentă statistică mondială (Londra: 19 septembrie 1974) s-au petrecut pe planetă 3 mici cutremure, 20 mișcări tectonice, s-au încheiat 2 000 de căsătorii, s-au născut 12 000 de oameni, inima unui singur individ a prelucrat 2 tone de sînge, iar corpul său a eliminat căldură suficientă pentru a fierbe un litru și jumătate de apă. În acest timp globul pămîntesc s-a deplasat pe orbită 66 000 mile, a cules 83 tone de praf cosmic ș.a.m.d.

*

Cine nu și-a fixat măcar o dată o întîlnire la «Ceasul de la Universitate», ceas care intră în cronica orașului ca un punct de reper aproape turistic, și în vecinătatea căruia se află kilometrul zero al tuturor drumurilor noastre care încep la București și se termină la București. Într-o zi frumoasă, zi siderală — cum ar spune cercetătorii Observatorului Astronomic — pe aici trec sute de mii de oameni. E poate locul unde circulația autovehiculelor, a automobilelor și mijloacelor de transport în comun cunoaște, la anumite ore, paroxismul.

Aproape toți oamenii se află aici în trecere, în transbordare. Aproape toți oamenii se grăbesc. Cheiurile bulevardelor care se intersectează aici sînt aglomerate. Pasajul subteran e aglomerat. Benzile rulante care îi transportă de la un nivel la altul nu funcționează întotdeauna, iar cînd funcționează sînt suprasolicitate. Pașii lor se aud pe trotuare și pe dalele de marmură într-un ritm infernal. Unii trecători se opresc, își cumpără un ziar, așteaptă la rînd un corn sau o chiflă servite printr-un ghișeu, sorb în picioare o cafea, tîrguiesc prin magazine lucruri de imediată necesitate și pleacă mai departe în același ritm. Uneori se și vorbește foarte puțin. Oamenii nu au timp. Uneori se plîng de timp. Iată o imagine concretă a goanei după timp. Pentru că facem parte dintr-o civilizație a nerăbdării. Tot ce se află în jurul nostru, de la mașinile proprietate personală, pînă la telefoanele publice, de la autovehiculele mamut ale întreprinderii de transport în comun pînă la ghișeele unde se distribuie delicii culinare la minut, sau pînă la expresul unde se servește cafeaua în picioare, a fost organizat și concentrat aici pentru a pierde cît mai puțin timp, pentru a cîștiga timp.

Fiecare dintre indivizii aceștia de obicei preocupați, de obicei aflați în drum spre o destinație precisă, spre rezolvarea unor treburi care nu suferă amînare, cu agende și calendare în servietă sau în poșete, cu programe de lucru și de întîlniri cotidiene întocmite riguros, cu ceasuri de mînă care le fixează evoluția în timp și le inundă subconștientul ca și cum ar răsuna înăuntrul lor mii de orologii deșănțate, trăiesc mai mult sau mai puțin față de problemele lor profesionale sau afective sub stare de urgență. Ei își peregrinează identitatea printr-un secol despre care ne-am obișnuit să spunem că e al vitezei!

I-am oprit pe cîțiva dintre ei și i-am rugat să răspundă la următoarele întrebări:

Cum simțiți presiunea timpului? Cum vă adaptați exigențelor lui?

Iată cum am procedat: datorită faptului că nici unul din interlocutori nu a putut răspunde imediat la întrebare și pentru că aproape toți mi-au solicitat un timp de meditație; ținînd apoi cont și de faptul că autorul acestor rînduri trebuia să respecte graba lor spre destinațiile urgente ale zilei am convenit să le transcriu întrebările pe cîte o foaie de hîrtie, adăugînd la sfîrșit numărul de telefon la care voi putea fi găsit în după-amiaza de miercuri, 26 martie a.c.: 17.63.16. Din 40 de promisiuni am înregistrat doar 10. Din cele 10 numai patru mi s-au părut demne de interes și le reproduc mai jos:

Alexandru Vasiliu, economist: «Totul depinde de cît de exacți sîntem în îndeplinirea sarcinilor cotidiene. Totul depinde de exactitudine, de raționalizarea timpului în producție, dar și în viața privată. Pe vremuri se spunea că timpul valorează bani. Ei bine, eu cred că timpul valorează mai mult decît banii. Timpul valorează cît viața. Dar dacă timpul nu poate fi agonisit, el poate deveni totuși un bun economic precum și celelalte bunuri economice. El poate fi exploatat ca o sursă de energie, de pildă. În plus, omul economic cu timpul său, deci nu numai omul cu specialitate de economist, e solicitat, chiar suprasolicitat, încărcat de răspunderi imediate și de perspectivă, cu zeci și sute de situații de verificat, de semnat, cu nenumărați beneficiari sau clienți de întîlnit; omul economic («homo economicus») este un om al dialogului cu diverși intermediari, care trebuie să ia uneori hotărîri rapide în funcție de evoluția cererii și ofertei, a pieței, care are dosare de studiat și uneori oameni de îndrumat, de controlat. De aceea el trebuie să fie un om exact, punctual, lucru pe care îl cere, inevitabil, tuturor celor cu care vine în contact. Aici intervine însă o situație burlescă. Dacă omul ocupat este grăbit, omul grăbit poate da impresia că e ocupat. Uneori a fi ocupat înseamnă și a fi luat în serios.Astfel, nu rareori, se găsesc oameni care mimează oboseala, ocupația, suprasolicitarea ca un pretext, sau ca o minciună cu caracter social».

Ștefan Roman, arhitect: «În viața modernă, care a devenit tot mai urbană, se întîmplă ca datorită transporturilor, a depărtării locurilor de muncă față de domicilii, a aglomerației pe stradă și în locurile cu caracter public, la restaurant, la cantină, în magazinele de desfacere a bunurilor de larg consum, să pierdem totuși mult timp. Ar fi interesant de calculat cît timp pierde un locuitor al orașului București în mijloacele de transport, în căutarea unui local unde să ia masa, în epopeea aprovizionării etc. Pentru că timpul ne scapă printre degete. Eu știu că toate acestea se întîmplă și datorită faptului că într-o mare aglomerație urbană o mare masă de oameni simte nevoia să facă aceleași gesturi în aceeași unitate de timp. Să meargă la serviciu, să se întoarcă acasă, să facă cumpărăturile din piață sau din magazine, să iasă sîmbăta și duminica afară din oraș etc. Și uneori se stingheresc unii pe alții. Este însă foarte adevărat că începînd cu noi, edilii, cei care proiectăm case, complexe comerciale, pasaje subterane, străzi chiar, drumuri de acces și terminînd cu responsabilii vieții publice, ne străduim și rezolvăm din ce în ce mai bine, cred eu, aceste probleme. S-au înmulțit mijloacele de transport, s-au accelerat unele linii de autobuze, de pildă prin crearea acelor curse rapide, s-au desincronizat orele de începere a lucrului în diverse instituții și întreprinderi pentru a se evita aglomerația, s-au creat case speciale de comenzi prin care aprovizionarea se telefonează și se rezolvă la domiciliu, s-au creat mai multe spații comerciale, s-au deschis mereu noi și noi cantine și cantine-restaurant etc... Deci se reduce mereu timpul care se pierde».

Elvira Comșa, gospodină: «Uneori am impresia că nu mai știu unde mi-e capul. Am patru guri de hrănit, patru bărbați pentru care trebuie să spăl, să calc și așa mai departe. Să știți că în ultimii ani am constatat că piața și magazinele alimentare sînt mai bine aprovizionate. Nu mai stau ore în șir pe la cozi. În cartierul nostru, Balta Albă, mi se pare că sînt încă totuși puține complexe alimentare și numai o singură piață sau două. Și sîntem foarte mulți locuitori. Un oraș. Ca să nu mai vorbesc că nu avem decît un singur cinematograf. Adevărul e că eu, ca gospodină, prefer să cumpăr totul și să prepar singură acasă. Dar sînt multe gospodine care cumpără semipreparate. Și totuși, sortimentele de semipreparate sînt puține. Am mașină de spălat, am desigur aspirator, mi-am cumpărat tot felul de veselă și instrumente care mă ajută la gătit și toate astea mi-au redus din timpii morți. Dar adevărul e că întotdeauna se creează alte disponibilități și alte pretenții. Încă mai sînt multe de făcut pentru ușurarea muncii gospodinelor. Citesc în ziar că în luna aprilie se va deschide o Casă de comenzi pentru serviciul la domiciliul clienților. Se spune că de acum încolo pentru spălat și călcat lenjeria, spălat și lustruit parchetul, pentru curățenia generală a locuinței, bătutul covoarelor, pentru supravegheatul copiilor cînd părinții sînt plecați la spectacole sau în excursie, pentru supravegheat copiii la patinaj, la jocuri, în spații verzi etc. ne vom putea adresa la un simplu număr de telefon: 31.51.71. Ușor de reținut. Numai să se țină de promisiuni. Ar fi o mare binefacere. Și un mare cîștig de timp».

Pavel Moraru, profesor: «Cel mai dureros lucru este că nu întotdeauna oamenii își respectă timpul. Sau, mai bine zis, nu întotdeauna unii oameni respectă timpul celorlalți. Printr-o simplă nerezolvare a sarcinilor de producție, de pildă, un om face pe celălalt om să aștepte, să întîrzie. Fiecare întîrziere conține practic ger-

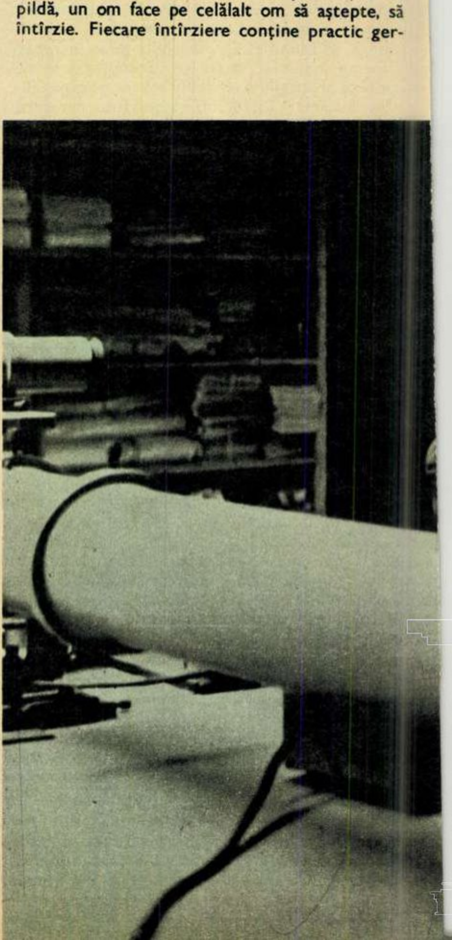

nenele unui accident, al unei catastrofe. În orice caz o întîrziere e o greșeală, e o impolitețe dacă nu cumva mai mult. Ea este incriminată în Codul eticii și echității socialiste. Ea poate deveni în fond, un atentat la avutul obștesc».

Să ne mai mirăm atunci că imaginația oamenilor a creat acele fabuloase mituri despre Cronos care bîntuie încă din zorii copilăriei puterea de a gîndi și de a anticipa a omului? Memoria noastră e plină încă de la primele amintiri de pe planeta pămînt, de eroi care opresc timpul, care leagă arătătoarele ceasurilor cu o năframă și evadează din timp, despre un timp care-și mănîncă progeniturile ca să se împotrivească disperării în fața morții și îmbătrînirii, despre tinerețea veșnică etc... E prea acută și obsedantă această problemă a timpului ca să ne facem că nu există. Începînd de la clasica dilemă a lui Hamlet: «A fi sau a nu fi?»

*

Spuneam mai sus că omul de astăzi trebuie să fie de fapt exponentul acestui secol al vitezei. Al cărei viteze?

A muncitorului aplecat deasupra strungului sau a rabotezei, a telefonistei care nu mai pridideşte la stabilirea contactelor grăbite, nerăbdătoare dintre oameni, a farmacistei care servește publicul într-o permanentă stare de veghe pentru a nu greși rețetele (sînt meserii în care erorile nu pot fi admise), a medicului chirurg care nu are voie să țină mai mult timp un cord deschis în mîinile sale ultrasensibile, a mecanicului de locomotivă care urmărește cu încordare traseul, pentru a-și duce pasagerii în cele mai bune condiții la destinație, a șoferului care nu are voie să frîneze brusc deoarece transportă 2 tone de lichid inflamabil, a fizicianului atomist care trebuie să rețină pe peliculă viața efemeră, de milionimi de secundă, a unei particule elementare, a echipelor de salvare care cutreieră străzile și șoselele, a sportivului care încearcă să bată cu bicicleta recordul de viteză al orei etc.

Observați: viteza de lucru, de îndeplinire a sarcinilor a devenit o mare virtute în societatea noastră. Oamenii sînt apreciați după viteza cu care mînuiesc uneltele activității profesionale, după viteza cu care rezolvă problemele celorlalți oameni. Pentru că după grija de a nu pierde timpul, urmează, în general, preocuparea de a ne împotrivi neprevăzutului, iraționalului din viața cotidiană, de a ne organiza timpul în scopul unui țel însușit. De aici și preocuparea pentru viitor care a devenit nu o problemă de chiromanție sau de astrologie, ci de știință. Trăim deci un timp în care oamenii nu mai exclamă: clipă stai! Ci pornesc în întîmpinarea clipei care vine, o calculează, o premeditează pînă în cele mai mici amănunte.

Iată, cum se pune problema timpului în societatea noastră: *În ce zi a cincinalului vă aflați?* Și reprezentanții județelor răspund: județul Arad, pe data de 26 iunie 1975, județul Dolj pe data de 1 Mai 1975, județul Mureș pe data de 16 iunie 1975, județul Iași pe data de 9 mai 1975. Și noi ne aflăm practic, la ora acestor întrebări și acestor răspunsuri, în ziua de vineri 28 martie 1975.

Întrecerea pentru *exactitudine orară*, pentru a cîștiga timp, s-a transformat, deliberat, într-o competiție contracronometru pentru devansarea termenelor promise, antecalculate. Astfel încît în România sînt oameni care trăiesc, într-un fel, deja în propriul lor viitor.

Să spicuim cîteva știri care demonstrează acest lucru într-un stil lapidar:

«Furnaliștii combinatului siderurgic Reșița au elaborat joi a 6 500-a tonă de fontă peste plan, de la începutul anului, cantitate care reprezintă mai mult de jumătate din angajamentul pe 1975» (20 martie 1975 — Agerpres)

«Petroliștii schelei de extracție Găești și-au onorat angajamentul luat de a termina cincinalul actual în mai puțin de 4 ani și un trimestru livrînd zilnic rafinăriilor țiței în plus, în sortimentele planificate și cu impurități sub nivelul admis». (20 martie 1975 — Agerpres).

«Institutul de proiectări Timișoara, distins cu «Ordinul Muncii clasa a III-a» pentru locul 2 în întrecerea socialistă pe anul 1974, a raportat un nou și prestigios succes: îndeplinirea, cu un avans de 280 zile, a sarcinilor de plan pe întregul cincinal». (21 martie 1975 — Agerpres).

Astfel de știri care curg zi și noapte prin telex demonstrează că *timpul productiv* a devenit în România, o *îndatorire patriotică*. Este adevărat că și la nivel mondial problema timpului se pune în anumite țări — și s-a mai pus de-a lungul istoriei — prin prisma patriotismului, a luptei pentru civilizația unui popor. La noi însă, apelul pentru scurtarea termenelor pe fluxurile tehnologice ale societății, mobilizarea tuturor resurselor de energie se face pe baza unui scenariu al viitorului care prevede evoluția României pînă în pragul secolului XXI și care este Programul Partidului Comunist Român. Timpul devine deci o problemă de partid, o problemă de stat.

*

Într-o lume în care ceasurile invadează magazinele și ajung să se vîndă precum țigările sau la kilogram, într-o lume în care ceasurile ne pîndesc de pretutindeni cu arătătoare de fosfor deasupra capului ca o sabie a lui Damocles, într-o lume care privește la ceas de zeci, de sute de ori pe zi și în care ceasornicari ingenioși propun, după ultimele informații, ceasuri de mînă cu ordinator programat să amintească purtătorului anumite date strict necesare — ce mai poate face un biet ceasornicar de pe o stradă lăturalnică din București? În fața mea se află decanul de vîrstă al ceasornicarilor din România: Gheorghe Vasilachi, în vîrstă de 78 de ani și care ocupă, de peste 40 de ani, același atelier modest de pe strada 13 Decembrie. E ticăit, e încruntat, nemulțumit, are părul alb, colilíu, ca al organiștilor, se mișcă greoi printre orologii și ceasornice risipite pretutindeni în vitrină, pe pereți, pe masă, pe sub masă... «Din 1918 tot repar la ceasuri și tot mai rămîn ceasuri de reparat. Pentru că, să știi de la mine, întotdeauna rămîne ceva de reparat pe lumea asta... Am vrut să fac ceasurile oamenilor să meargă bine, să meargă exact. Și am reușit. Sînt mulțumit. Au trecut prin atelierul meu regi, miniștri, savanți, artiști, saltimbanci de circ și foarte mulți oameni simpli cu ceasurile lor îngrijite ca ochii din cap. Am străbătut drumul de la ceasul de buzunar, la ceasul de mînă, de la ceasurile-rarități la ceasurile-bunuri de larg consum. Meseria noastră, într-un fel, s-a depreciat? Nu mai merge ceasul? Nu mai vrea să meargă? Îl arunc și-mi cumpăr altul. Ceasurile sînt prea ieftine astăzi pentru un meseriaș ca mine. Eu mă pricep la ceasurile vechi, mai vechi ca mine. Acolo, înăuntrul lor timpul se trece mai în liniște, tacticos. Și eu intru în ele ca într-un palat. Acum, mai mult stau decît lucrez. Acum nici nu mă mai grăbesc». Din cîte știu, ați primit un premiu internațional pentru un ceas construit în întregime de dumneavoastră... «Da, am fost laureatul celui mai mare premiu internațional la Berlin, în 1938, într-o concurență de temut, cu mii de ceasornicari din 27 de state. Și uite așa, cu ceasul pe care-l vezi în vitrină, ca un monument funerar, am cîștigat concursul și i-am bătut, singur, pînă și pe elvețieni». Cîte ceasuri credeți că ați reparat de-a lungul timpului? «Apoi, știu eu? Cred că sute de mii... Mi-a plăcut să pun ceasurile la punct, să le acordez adică după meridianul de la Greenwich». Credeți că timpul se consumă mai rapid, mai accelerat acum? «Aș vrea să spun tuturor acelora care sînt poate speriați că nu mai fac față ritmului, că fiecare generație trebuie să trăiască în ritmul timpului ei. Eu, de acum sînt bătrîn, prea bătrîn. In curînd îmi va bate și mie ceasul...» Care e sfatul pe care l-ați da dumneavoastră unui tînăr care își cumpără din prima lui bursă sau din prima leafă, un ceas? «Să-și facă din timp un aliat nu un dușman de care să se teamă mereu». Care e ora exactă după dumneavoastră? «Ora în care cred oamenii, pentru că oricum am lua timpul este foarte greu de crezut că noi am calculat exact ora exactă pe care o împlinim de la începutul lumii pînă astăzi». Care este înțelepciunea pe care v-au lăsat-o toate aceste ceasuri și orologii, aceste «depozite» sau «magazii» de secunde trecute prin mîna dumneavoastră? «Că timpul nu mai e un mister!»

ADRIAN DOHOTARU ■

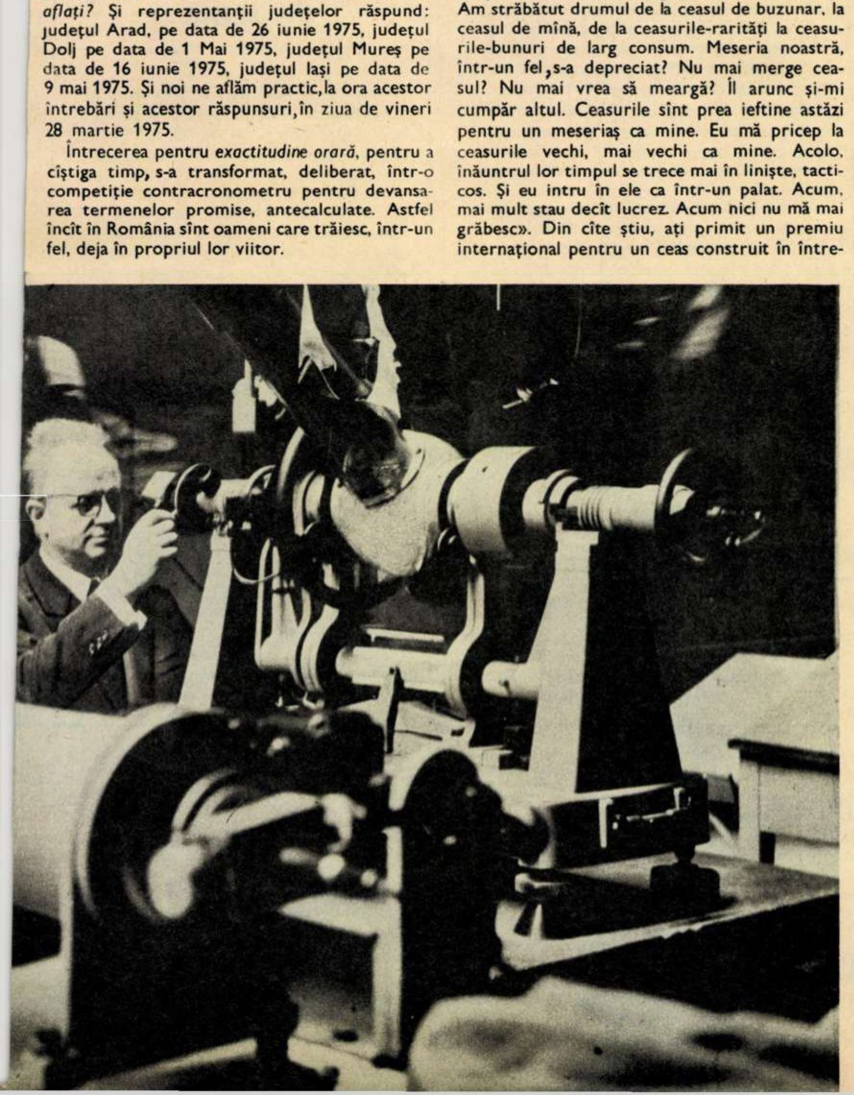

LUMEA DE MÎINE

fabula impasului energetic mondial

Palierul mutațional pe care s-a ridicat civilizația în ultimele decenii necesită un consum energetic crescînd, necesar cu deosebire proceselor tehnologice. Faptul nu putea să nu fie interpretat de spiritele pesimiste, care, afirmînd caracterul limitat al principalelor izvoare de energie actuală, au prevăzut intrarea omenirii într-o criză de energie ce va conduce la un declin al civilizației. Raționamentul este simplu: combustibilii principali, petrol și gaze naturale mai ales, fiind, în prezent, pe cale de epuizare, civilizația este amenințată de un grav impas tehnologic. Anume dificultăți actuale par a confirma aceste prevederi. Dificultățile nu sînt însă determinate de o penurie de combustibil, așadar de o secătuire a resurselor energetice. Astfel, în publicațiile apărute în ultimul timp a început o vastă dezbatere, la care ne vom referi, mărginindu-ne însă la cercetări temeinice și la previziuni cu caracter științific.

Simplificînd datele discuției și izolîndu-le din contextul general al vieții actuale, de ordin social-politic, economic sau financiar, în care sînt integrate, vom rezuma problema la cîteva întrebări: izvoarele principale de energie sînt într-adevăr pe cale de epuizare, într-un răstimp scurt?; există sau nu soluții pentru înlocuirea acestor energii?; sînt aceste soluții eficace, în ce măsură și, mai ales, în ce răstimp vor fi operaționale noile izvoare energetice?

Numărul trimestrial apărut recent din revista *Science et vie* dă acestor întrebări, prin mijlocirea unui mare număr de specialiști, răspunsuri autorizate și obiective, pe care le vom reda în concluziile lor cele mai generale.

Va trebui să facem, în prealabil, cîteva precizări: două treimi din energia actuală folosită în lume este datorită hidrocarburilor, petrol și gaze naturale, petrolul fiind de două ori mai important; vom face în același timp distincție între *resurse* de energie (cantitatea totală aflată în pămînt, putînd fi exploatată într-un viitor previzibil) și *rezerve* de energie (fracțiunea din resurse, exploatată cu tehnologia actuală), precizare făcută la Conferința mondială a energiei (1974); în sfîrșit, vom observa că, după Michel Grenon, orientarea, prin statistici, asupra rezervelor, este dificilă și incertă, căci organismele de exploatare își publică statistici proprii.

Se înțelege că, în aceste condiții, evaluările rezervelor actuale sînt foarte relative. Vom da un exemplu: rezervele mondiale ale petrolului brut ar fi în prezent de 90 miliarde de tone, cu o mărire de cel puțin 35 miliarde de tone asupra evaluării precedente, a Conferinței mondiale a energiei din 1968. Așadar, în răstimp de cîțiva ani, asistăm la o depășire cu mai mult de o treime a estimării precedente!

Va trebui să notăm însă importanța producției petrolifere din mări, vădită în timpul din urmă, care numai în sectorul britanic din Marea Nordului ar putea ajunge în 1980 la 100-140 milioane de tone anual, cu tendință la creștere. Exploatării petrolului *off-shore* (în mare, în preajma țărmului) se adaugă și vastele zăcăminte ale regiunilor arctice.

Problema se reduce astfel, în esență, observă Michel Grenon, la o știință a organizării acestui izvor de energie, astăzi indispensabil, pînă la exploatarea energiei nucleare, care, prin mijlocirea suprageneratorilor și fuziunii termonucleare, va fi obținută industrial către anul 2000 sau 2020...

Între timp, mulțumită economisirii și folosirii judicioase a energiei, ca și a hidroelectricității, a barajelor cursurilor de apă, a utilizării cărbunelui (ale cărui resurse sînt cifrate la o mie de ani, față de treizeci de ani pentru petrol), a industrializării căldurii interne a pămîntului, a energiei solare, a extragerii hidrogenului din apa mărilor, putînd «concura eficace combustibilii uzuali» (Marie-Jeanne Husset), a transformării mecanice a vîntului, mareelor, curenților marini sau a «hulei», cărora li se adaugă o seamă de mijloace secundare: obținerea de energie prin recuperarea deșeurilor, pilele cu combustibil etc., se va putea înlătura amenințarea unei «crize energetice», pînă la începutul secolului XXI, adică pînă la intrarea în acțiune a energiei nucleare.

Telegramele de presă și studiile științifice recente dau, de altminteri, amănunte impresionante asupra cercetărilor săvîrșite în ultimii ani, în marile laboratoare ale tuturor țărilor. Creativitatea umană intervine, elaborînd în permanență soluții inedite, în cazul unei eventuale penurii de energie. Încă de pe acum numeroase locuințe, în mai multe țări, își procură cam trei sferturi din căldură prin înmagazinarea energiei solare; un grup de fizicieni din New-Mexico au propus un mijloc inedit de folosință a energiei termice a pămîntului, descris în *New-Scientist* și reprodus de confratele *Neuer Weg*, din 21 ianuarie 1975; în sfîrșit, pentru a încheia aceste exemple, pe care le-am putea înmulți, omul de știință american Joseph Irgon a închipuit un procedeu prin care, printr-un dispozitiv instalat pe o suprafață de o milă patrată, s-ar putea, prin transformarea deșeurilor organice, cu ajutorul energiei solare, obține hrană, apă și energie pentru 250 000 de oameni! *(Newsweek*, New York, articol reluat de asemenea în *Neuer Weg* din 15 februarie 1975).

Toate aceste mijloace nu reprezintă însă decît soluții temporare, pînă la punerea în valoare a energiei nucleare, care, mulțumită rezervelor în deuterium, «ar permite, scrie Pietrosik *(Science et vie)*, unei omeniri de șapte miliarde de oameni, să dispună de o energie îndestulătoare proprie, pe timp de aproximativ... trei miliarde de ani!»...

Concluziile generale ale acestor considerații sînt confirmate de raportul recent al experților *Organizației de Cooperare și dezvoltare economică* (O.C.D.E.), rezumat în *Le Monde* din 5 martie 1975, sub titlul: *Lumea industrializată posedă mijloacele de a combate în mod eficace criza energetică actuală.*

Caracterul cronic, cu agravare progresivă și permanentă a crizei energetice, este, așadar, o fabulă, închipuită de imaginații în febră. Problema s-ar reduce, în fapt, *la economisirea și exploatarea actuală a izvoarelor de energie, la gestiunea rațională, transportul și stocarea acesteia, ca și la cooperarea pe plan social, politic, industrial și tehnologic a tuturor popoarelor — imperative pentru a căror realizare țările socialiste, printre care și România, militează nu numai teoretic, ci prin exemplul activității lor practice.*

Pentru om — spunem noi — nu există dificultăți fără soluții.

ION BIBERI ■

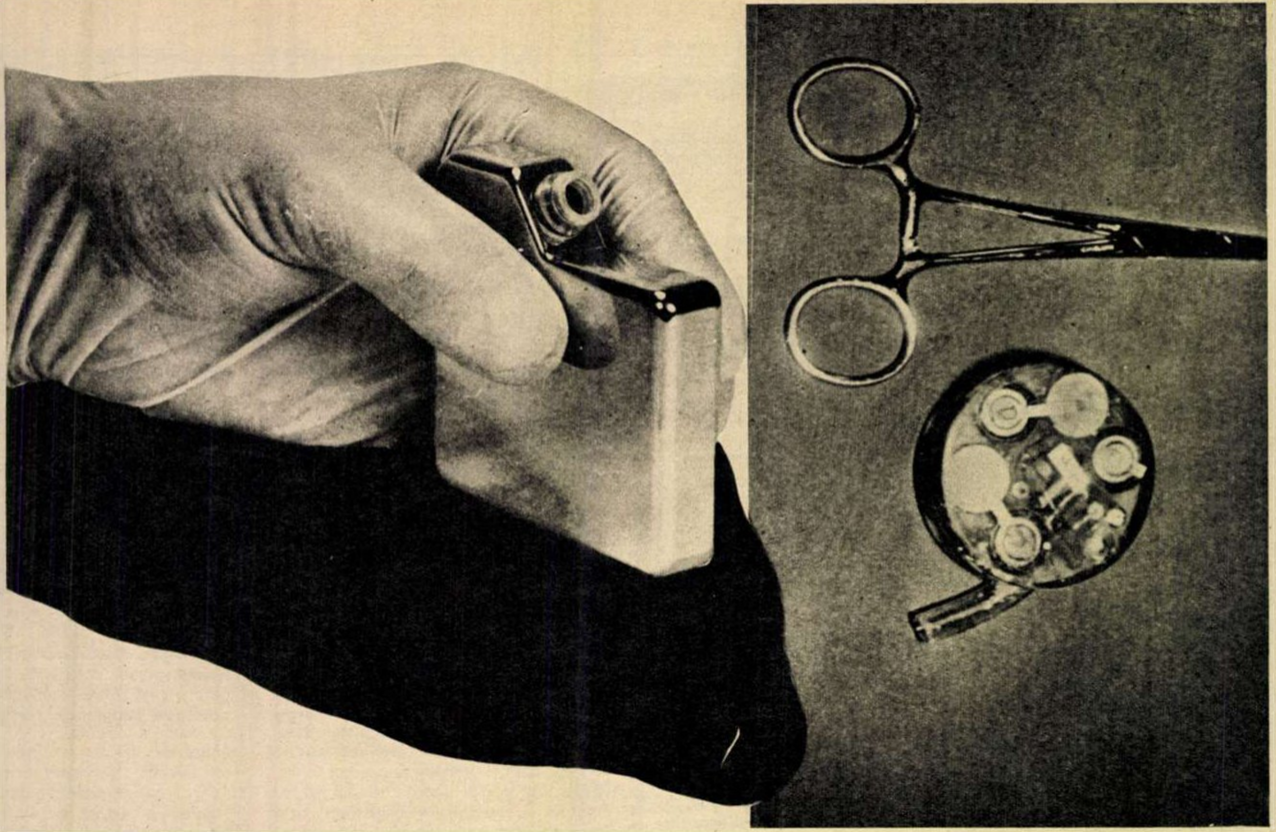

Stimulit — noul stimulator cardiac implantabil și predecesorul său realizat la Spitalul Ascar din București.

avanpremiera în realizarea inimii artificiale

După statistici americane, anual, la un milion de oameni, 50 necesită implantări cu stimulatoare cardiace; la noi în țară, în cadrul Spitalului «Fundeni», s-au efectuat pînă în prezent 150 de asemenea implantări.

Siguranța de supraviețuire în cazul implantului o oferă stimulatorul; aparat care înlocuiește sau suplinește (după caz) bioimpulsurile naturale. Principiul de funcționare se bazează pe excitabilitatea și contractibilitatea mușchiului miocardic la impulsurile electrice realizate în cadrul stimulatorului de circuite electronice alimentate de baterii; impulsuri care se transmit inimii prin intermediul electrozilor de contact.

Stimulatoarele cardiace implantabile subcutanat asigură la un gabarit minim ($56\ cm^3$ — 130 g ex.) o funcționare perfectă și de lungă durată, în funcție de elementul folosit pentru producerea energiei (2-10 ani). Pe de altă parte, construcția lui monobloc trebuie să fie perfect etanșă, pentru a nu da posibilitatea lichidelor din organism să pătrundă în interior, ceea ce ar duce la scurtcircuitarea instalației electronice, deci la scoaterea din funcțiune a aparatului. Aceste deziderate, și încă multe altele, au ridicat mari probleme tehnologice în construirea stimulatoarelor cardiace. Circuitele electronice funcționale, precum și alte piese din componența unui stimulator și-au făcut debutul cu mult înainte pe stații orbitale, pe Lună, astronautica folosindu-le din plin.

Învingînd complexitatea realizării unor elemente de o asemenea precizie, un colectiv din cadrul Spitalului *Ascar*, format din dr. G. Bunghez, dr. D. Drăghici și electronistul L. Goldstein, a pus la punct un stimulator extracorporal care a dat rezultate bune. S-au construit 10 asemenea aparate care în prezent echipează diverse spitale din țară.

În 14 noiembrie 1972, prof. dr. Pop D. Popa a salvat viața lui P.A. (din Constanța) implantîndu-i un stimulator cardiac, în cadrul Spitalului din Tg. Mureș. Stimulator cardiac, prototip, competitiv pe plan mondial realizat de Spitalul Ascar din București, de un colectiv format din: prof. dr. Pop D. Popa, dr. P. Vintilă, dr. D. Drăghici, dr. G. Bunghez, și electronistul L. Goldstein; stimulator cu care P.A. trăiește și în prezent.

Doi ani mai tîrziu, un tînăr inginer din cadrul Institutului central de biologie, Ionescu Vicențiu, după ce își susține lucrarea de diplomă cu un stimulator cardiac (premiat în cercurile științifice studențești), realizează un stimulator cardiac complex, extracorporal, pe care urmează să-l experimenteze clinic.

De curînd a luat ființă Societatea mixtă franco-română ELAROM, care va fabrica stimulatoare cardiace, defibrilatoare, electrocardiografe și altele. Vizitînd expoziția de aparatură medicală deschisă în Sala Palatului, domnul Lucien Renert (reprezentantul francez în cadrul firmei ELAROM) a avut amabilitatea de a-mi răspunde la cîteva întrebări:

— Ce ne puteți spune despre stimulatoarele ce se vor construi în cadrul Societății franco-române ELAROM?

— Pentru început se vor fabrica stimulatoarele deja experimentate de firma «L'Électronique Appliquée», ca Stimulitul, de exemplu, care a dat foarte bune rezultate. Referindu-mă la construcția lui pot face unele precizări: capsula de titan a aparatului este perfect etanșă și imposibil de corodat în mediul biochimic din organism, iar bateriile cu litiu dau un debit electric constant și cu o longevitate importantă. Dacă ar fi doar numai aceste calități și Stimulitul ar fi unul dintre cele mai bune stimulatoare existente.

— Care este viitorul licențelor românești în perspectiva cooperării franco-române?

— Pînă în prezent am cumpărat o licență. Cît despre viitor vă pot spune că firma «L'Électronique Appliquée» ar fi interesată să cumpere licențe românești, care ar trata, de exemplu, problemele utilizării ultrasunetelor în medicină sau a stimulatoarelor în neurologie.

La încheierea vizitei, directorul părții românești a societății mixte ELAROM, inginer Marius Ghinea, a ținut să ne asigure că în curînd spitalele din țară vor primi aparatură cardiacă de mare performanță realizată după tehnologii de ultimă oră pe plan mondial.

SORIN ENACHE ■

tinerii electroniști și c.e. –801

Popas în zona industrială Pipera. Mai exact, la Întreprinderea de calculatoare, domeniu de vîrf al electronicii, unde gradul de integrare și specializare tehnologică în tehnica de calcul crește continuu. O ultimă dovadă: la sfîrșit de ianuarie au pornit de aici spre beneficiari cîteva sute din cele 5 000 de minicalculatoare intrate în fabricația de serie. Fac parte din familia «Felix» și sînt realizate, în întregime, după o concepție românească. Simbolic și pentru particularizare, se numesc C.E.-801. Primele amănunte despre acest nou produs ne-au fost furnizate de inginerul șef Viorel Melencovici. Reținem și redăm partea inedită. Dimensiunile: 140 mm × 75 mm × 20 mm. Greutatea, inclusiv cele trei baterii, a 1,5 volți, de alimentare: 150 g Iată de ce li se mai spune calculatoare de buzunar (primul calculator românesc de birou C.E.-30 cîntărea 20 de kg). Fără a intra în amănunte, cîteva precizări se impun: acest calculator electronic miniatură «lucrează» cu 8 cifre, execută operațiile aritmetice de bază, calcule în lanț și mixte, toate în mod algebric. Partea electronică este concentrată într-un circuit larg integrat echivalent cu circa 5 000 de tranzistoare și diode. Ca o curiozitate, un aparat radio tranzistorizat dispune de 10-20 tranzistoare și diode.

Astfel prezentate, lucrurile par simple. Nu trebuie uitat însă că această modernă unitate — a uneia dintre cele mai tinere ramuri ale industriei naționale — a atins parametrii proiectați la sfîrșitul anului 1974. Iar autorii acestei ultime «cuceriri» în lumea tehnicii electronice sînt tineri și foarte tineri. Media de vîrstă nu depășește 23 de ani.

Foarte tineri sînt și cei doi ingineri proiectanți cărora le-a revenit răspunderea finalizării ideilor tehnico-constructive în conceperea calculatorului de buzunar. E vorba de electronistul Cristian Popovici și mecanicul Adrian Neacșu, care la ora actuală sînt preocupați de a găsi soluții constructive capabile de a aduce pe banda de montaj un nou tip — mult îmbunătățit — de minicalculator. Și aceasta pentru că în tehnica conceperii și construirii calculatoarelor electronice nu poți niciodată spune cuvîntul «sfîrșit». Ea se dezvoltă continuu, se modernizează, forțată, impulsionată de însăși uzura morală a acestor mașini. Perioada de învechire a cunoștințelor celor ce lucrează în tehnica de calcul este de numai doi ani. Conceperea și proiectarea mașinilor electronice atinge alte cote ale exigențelor competitive, mărindu-se gradul lor de complexitate tehnică. Aceasta implică operații mai complexe pe banda tehnologică de montaj. Deci, noi cunoștințe în specialitate pentru fiecare lucrător. Iată, așadar, că nu e deloc simplu să fii lucrător electronist. După cum nu e deloc simplu să concepi și să construiești calculatoare electronice de buzunar. Chiar dacă, simplificînd foarte mult datele problemei, fără a minimaliza însă, în viitorul nu prea îndepărtat calculatoarele din această familie, aflate în ghiozdanele copiilor noștri, vor aduce o contribuție deosebită la «zecele» de pe teza de matematici...

DECEBAL ȚOCA ■

CE DĂM SOCIETĂȚII ? CE PRETINDEM ? CE MERITĂM ?

geamantanul de lemn

Trecuse pe lîngă geamantanul acela de lemn lăsat în verandă de zeci și sute de ori și nu-l observase. Iar dacă-l zărise totuși cîteodată, privirile îi trecuseră peste el, cu acel proverbial dar al neatenției pe care-l au destui bărbați în căminul lor. Zilele trecute însă, cînd s-a apucat și el — eveniment foarte rar — să-și ajute soția «la gospodărie», s-au nimerit amîndoi lîngă același geamantan aflat pe verandă, între ghivecele cu flori exotice cu care o înfrumusețaseră.

Atunci, după mulți ani, el a avut revelația lui. A acelui geamantan de lemn cu totul nepotrivit acolo, lăsat cînd?, lăsat de cine?, tocmai pe verandă, printre flori!!!

— Ce-i cu porcăria asta aici? Ce caută ăsta aici, între ficuși?

— Ăsta e primul meu geamantan, i-a răspuns ea. Cu el am venit pentru prima oară în București. La facultate. Țin minte că mi-a rupt mîinile, atît era de greu, de incomod, de colțuros. Dar mi-a fost de mare ajutor. Cu el am ajuns la carte, cu el am venit să mă fac doctoriță și m-am făcut. Nu m-am îndurat, n-am puput să-l arunc.

Ochii îi jucau în lacrimi, vocea îi tremura, iar mîinile mîngîiau asprimea geamantanului de lemn, fost, cîndva, demult, cufărul de recrut al tatălui său, țăran moldovean care în afara cîtorva sfaturi de omenie nu apucase să-i facă prea multe cadouri fetei sale. Geamantanul acela de lemn era unul dintre ele.

...În asemenea situații rare, provocate cel mai adesea de cîte o întîmplare, izvorul vorbelor seacă, ți se pun noduri în gît, așa cum i s-au pus și soțului (bucureștean, inginer la o mare fabrică din Capitală), care a înțeles într-o singură clipă că geamantanul acela de lemn este obiectul cel mai de preț al frumoasei lor locuințe, modern mobilată. Pe el, pe geamantanul acela de lemn, se clădise o viață. Viața lor.

MARIUS POPESCU ■

Evandro Rossetti și Eugen Cristea,doi interpreți care au beneficiat în acest an de premiile revistei «Flacăra» alături de Cornel Popescu și Horia Ștefănescu, laureați ai Festivalului «Primăvara baladelor».

Fotografie de ION PREDOȘANU ■

marele cîștigător: publicul din aula universității

Muzicologul George Zbîrcea a făcut o afirmație îndrăzneață: că muzica folk începe la noi cu Anton Pann, situînd astfel fenomenul românesc al muzicii folk într-un context istoric. Și toate acestea cu ocazia Festivalului «Primăvara Baladelor», aflat la cea de a treia ediție și desfășurat în aula mare a Universității din București. Intenția organizatorilor a fost aceea de a strînge într-un buchet reprezentativ cîntăreții unei generații care se află la ora aceasta în amfiteatre. Realitatea e că instrumentul delicat și cu rezonanțe surprinzătoare de pian preparat care este ghitara, instrument ce inspiră candoare și tandrețe a intrat din ce în ce mai mult în recuzita generației tinere. Evident,alături de cursuri, de manuscrise și mai ales de speranțele, de credințele, de frămîntările, de bucuriile acelora care se învecinează mai mult ca oricînd în această primăvară cu peisajul exploziv al străzilor, al parcurilor din orașele universitare ale țării. Se spune despre această generație care s-a legat atît de mult de ghitară, instrumentul poate cel mai popular al ultimelor decenii, că e cea mai bine informată din întreaga istorie a umanității. În mod firesc, atitudinea lor față de viață și față de problemele vieții se cere transcrisă și imprimată pe telerecording ca expresie estetică de avangardă într-o lume în care întîmplările și evenimentele cotidiene devin poezie.

Încă din foaier am înregistrat atmosfera specifică premierelor studențești, unde arta depășește condiția ei amatoare pentru că, în sine, exprimarea prin muzică și poezie se află astăzi la îndemîna tuturor sau aproape a tuturora. Ceea ce s-a petrecut pe scena a fost pus sub semnul bucuriei descoperirilor. Adică ne-am instalat în amfiteatru pregătiți să aplaudăm muzica și poezia cu înalte valențe etice și estetice reprezentînd fidel la ora actuală starea de spirit a generației de azi. Dintre cei 20 de participanți individuali sau în grup juriul a desemnat cîștigători pe aceia care s-au apropiat cel mai mult de stilul muzicii folk, în repertoriul cărora s-a afirmat în primul rînd poezia de calitate și compoziția muzicală menită să pună în valoare metafora și s-o facă accesibilă prin cîntec. Realitatea este că a treia ediție a festivalului *Primăvara baladelor* a demonstrat încă o dată cum, practic, sursele de inspirație ale muzicii folk sînt inepuizabile. E foarte interesant de observat de asemenea cum cîntăreții de muzică folk preiau multe din elementele care făceau pînă nu de mult succesul brigăzilor artistice de agitație sau al grupurilor de teatru studențesc. Acest gen de exprimare directă a reacțiilor față de tot ceea ce intră în perimetrul preocupărilor și transformărilor de conștiință prin care trec tinerii a cîștigat un plus de autenticitate, un coeficient emoțional superior pe scena Festivalului.

În această împrejurare, cînd interpreții și grupurile de interpreți s-au situat la valori sensibil egale a fost foarte dificil pentru juriu să stabilească ierarhii clasice. Atunci s-a apelat la alte criterii de apreciere menite să exprime mai clar și să individualizeze mai pregnant, în funcție de preocupări, de tematică și de virtuozitate pe cei prezenți în concurs. E destul să enumerăm premiile speciale în ordinea comunicată presei: *Premiul pentru compoziție originală:* Cornel Popescu, centrul universitar Iași; *Premiul pentru dragostea față de poezia românească și transpunerea ei în muzică:* Evandro Rossetti, centrul universitar București; *Premiul pentru cea mai bună transpunere a unei poezii din lirica românească* Horia Ștefănescu, I.P.B.; *Premiul pentru cel mai bun instrumentist:* Vasile Spătaru din Grupul Folk — Galați și Romeo Ghiur — A.S.E. București; *Premiul pentru popularitate și Premiul Comitetului de organizare:* Grupul «Helicoidal» din Centrul Universitar Timișoara; *Mențiune:* Mariana Nicolescu și Horațiu Grivei din Centrul Universitar București. La acestea revista «Flacăra» a adăugat încă două premii cîntăreților Evandro Rossetti (premiul I — «pentru dragostea sa față de poezia română și emoționantul atașament pentru spiritul culturii noastre naționale», student la Institutul de Medicină și Farmacie București și lui Eugen Cristea (premiul II), student la I.A.T.C. București. Aceste ultime premii nu s-au acordat întîmplător. Ca una din cele mai constante promotoare a muzicii tinere la noi în țară, revista Flacăra, prin cenaclul său care a ajuns la cea de a 61-a manifestare săptămînală, a făcut cu ocazia actualului festival «Primăvara baladelor» o constatare îmbucurătoare: dacă juriul nu a acordat marele premiu al festivalului atunci, categoric, acest mare premiu ar fi trebuit să se acorde *publicului* care a aderat integral, și de la început, la stilul muzicii tinere, demonstrînd astfel că tînăra generație a trecut peste momentul de recepție al muzicii de divertisment, de agrement și se îndreaptă vertiginos spre însușirea problematicii superioare pe care o afirmă acești trubaduri ai vremii noastre, numiți cu un termen poate încă impropriu-cîntăreți folk. Și, practic, publicul a fost marele cîștigător al actualei ediții a festivalului «Primăvara baladelor»,organizat de Universitatea din București.

ADRIAN DOHOTARU ■

topul cenaclului«flacăra»

1. **Ursul românesc** *(muzică Tudor Gheorghe — text Mihai Beniuc)* — Tudor Gheorghe
2. **Dulce Românie** *(Mircea Vintilă — Adrian Păunescu)* — Mircea Vintilă
3. **Cosma Răcoare** *(Evandro Rossetti — Nicolae Labiș)* — Dan Chebac și Evandro Rossetti
4. **Repetabila povară** *(Tudor Gheorghe — Adrian Păunescu)* — Tudor Gheorghe
5. **Mielul** *(Mircea Vintilă — folclor prelucrat de Adrian Păunescu)* — Mircea Vintilă
6. **Șah-om** *(Anda Călugăreanu — Adrian Păunescu)* — Anda Călugăreanu
7. **În drum** *(Evandro Rossetti — George Topîrceanu)* — Evandro Rossetti
8. **Noi nu** *(Anda Călugăreanu — Nicolae Labiș)* — Anda Călugăreanu
9. **Vînare de vînt** *(Bob Dylan — traducere Adrian Păunescu)* — Dan Chebac
10. **Balada Sfîntului Gheorghe cel fals** *(Tudor Gheorghe — Șt. Aug. Doinaș)* — Tudor Gheorghe

folclorul în halat alb *(IV)*

Președinte al Comitetului de cultură și educație socialistă al județului Bihor, profesorul Ioan Chira este unul dintre cei mai hotărîți apărători ai purității tezaurului folclorului bihorean împreună cu tovarășa Benedek (vicepreședintă) și înconjurat de o echipă de tineri intelectuali entuziaști, numeroasele acțiuni întreprinse întru menținerea și valorificarea artei populare au contribuit în mare măsură la păstrarea caracterului regional, atît de însemnat și diferit celorlalte ținuturi. L-am revăzut cu bucurie pe profesorul Chira și m-a impresionat faptul că el trăiește încă necontenite surprize pozitive pe tărîmul folclorului. Venea tocmai de la Drăgești unde avusese prilejul să urmărească o nouă echipă de tineri artiști amatori, care, înzestrați cu deosebite calități artistice și-au prezentat jocurile și cîntecele locale în toată frumusețea și autenticitatea.

N-am înțeles de ce spectacolul intitulat: «Nuntașii Bihorului», care pe afișe se dorea un spectacol prin excelență folcloric s-a depărtat mult de la caracterul anunțat. Probabil că în intenția organizatorilor a fost satisfacerea gustului unui cît mai mare număr de spectatori. Dar spre a se evita nedorite confuzii, e neapărat necesar ca asemenea intenții să fie bine precizate, dinainte anunțate. Integrarea în program, fără nici o socoteală a romanțelor și a pieselor de virtuozitate solistică instrumentală din repertoriul clasic, imprimă spectacolului un nedorit caracter de improvizație și o flagrantă lipsă de coeziune. Dacă, cel puțin, programul ar fi fost despărțit în două părți distincte, una pur folclorică, alta — să-i spunem — de estradă, dacă, în aceeași vreme crainicii ar fi anunțat ce anume piesă se execută, poate că nu am fi rămas cu neplăcuta impresie a unui spectacol nepregătit. Din păcate, îmi amintesc, ansamblul profesionist al sindicatelor orădene a cunoscut cu ani în urmă justificate succese răsunătoare și e păcat ca el să nu-și mențină faima de odinioară.

Alcătuirea unui spectacol trebuie neapărat să țină în primul rînd seama de rolul înalt educativ ce îi revine, din care pricină, alcătuirea spectacolului reclamă multă pricepere și seriozitate.

Mi-a plăcut, cu unele mici rezerve, apariția ansamblului «Codrulețul» al Fabricii de mobilă «Alfa» din Oradea, la Băile Felix. Impresia sănătoasă, produsă din clipa ridicării cortinei, a unei viguroase formații populare de țărani bihoreni, a fost foarte apreciată de publicul amestecat, venit din toate părțile țării. Am remarcat doina cîntată pe o singură voce (homofon) de grupul țapinarilor și jocul acestora. Ne întrebăm însă, dacă stepp-ul introdus în dansul fecioresc din Bihor (executat cu multă măiestrie) nu e oare o influență a ansamblurilor instruite de anumiți coregrafi? Poate că ar fi nimerit, de este așa, să se renunțe la el tocmai în vederea păstrării purității atît de frumoase a jocurilor. Plăcuta voce a tînărului Vasile Popa ne-a cîntat o doină plină de înflorituri, trăgănată bihorenește. Îi propunem să renunțe măcar el la ceea ce numim «ritualul ciucurelui», intrat în uzul cîntăreților profesioniști, care cîntă agățîndu-se de ciucurii cojocului sau cămășii pe care îi învîrt fără nici un rost, în jurul degetului arătător. De asemenea, am prețuit sonoritatea pur bihoreană a viorii lui Costel Pînzaru.

Ion Dobra, cunoscut telespectatorilor prin neîntrecutu-i talent comic este și conducătorul artistic al ansamblului «Codrulețul». Creațiile sale satirico-umoristice au avut darul să înveselească spectatorii care l-au răsplătit prin prelungite aplauze și ovații.

Florica Bradu, profesoara și cîntăreața ce a dus renumele cîntecului bihorean departe de hotarele țării, interpreta unui repertoriu regional de cea mai aleasă calitate, artista care a cunoscut marile satisfacții pentru că nu a admis niciodată să facă concesii în privința cîntecelor pe care le-a cules și pe care le cîntă în cel mai pur stil bihorean, m-a vizitat într-una din zile. De cum a pășit pragul, mi-am dat seama cît este de îndrăgită de către toți bihorenii ce formează numerosul personal al cosmopolitului hotel. Mi-a înmînat foarte frumosul volum «**Cîntați fete horile**», «folclor din Țara Crișurilor cules și interpretat de Florica Bradu», editat de către Centrul de îndrumare și creație populară și a mișcării artistice de amatori Bihor — Oradea.

În ceea ce mă privește, chiar dacă unii specialiști au altă părere în privința unor asemenea publicații, găsesc foarte justificată apariția unor cîntece de valoare antologică, rod al unor lăudabile străduințe, care o plasează pe Florica Bradu într-o lume aparte și a cărei bogată activitate ar trebui să rămînă imbold și exemplu de urmat pentru majoritatea cîntăreților de muzică populară.

(Sînt dușmanul declarat al publicațiilor unor așa-zise culegeri-repertoriu al unuia sau altuia dintre profesioniștii care nu sînt altceva decît compilații de melodii, ciupite de ici și colo, și cu nepermise intervenții personale).

Despre utilitatea acestei publicații vreau să amintesc o mică întîmplare: a doua zi, ducîndu-mă «la tratament», nenumărate «halate albe» m-au asaltat rugîndu-mă să le împrumut volumul spre a-și copia cîntecele Floricăi. Vreme de o săptămînă cartea a trecut din mînă în mînă, iar prețioasele cîntece au fost copiate pe curat în numeroase caiete, spre a fi învățate.

Iată, printre altele, cum o asemenea publicație cînd este bine întocmită devine binevenită, atingîndu-și cu prisosință scopul de propagatoare a frumosului popular autentic.

HARI BRAUNER ■

bob dylan-discografie

Născut la 24 mai 1941, în Duluth, Minnesota, Statele Unite ale Americii. Numele adevărat, Robert Allen Zimmerman. Începe să cînte la chitară la vîrsta de doisprezece ani, iar în timpul liceului încearcă de cîteva ori să-și formeze un grup. În 1959 intră la universitatea din Minnesota, pentru ca un an mai tîrziu să renunțe la studii și să plece la New York, unde își face debutul ca artist profesionist la 11 aprilie 1961, sala «Gerde's Folk City» din cartierul Greenwich Village, într-un program al cărui cap de afiș era John Lee Hooker. În același an, participă la cîteva acțiuni de imprimare ale unor cîntăreți folk și, în sfîrșit, datorită producătorului John Hammond, semnează un contract cu casa de discuri Columbia.

«BOB DYLAN» — (L.P.-CBS-1962) — producător: John Hammond. *She's No Good* (compozitor J. Fuller)/ *Talkin' New York*/ *In My Time of Dyin'*/ *Man of Constant Sorrow* (aranjament B. Dylan)/ *Fixin' tu Die Blues* (B. White)/ *Pretty Peggy-O* (aranjament B. Dylan)/ *Highway 51 Blues* (C. Jones)/ *Gospel Plow* (aranjament B. Dylan)/ *Baby Let Me Follow You Down* (R. Von Schmidt)/ *House of the Rising Sun* (tradițional)/ *Freight Train Bues* (tradițional)/ *Song To Woody*/ *See That My Grave Is Kept Clean* (L. Jefferson).

Albumul de debut a provocat peste tot senzație prin citirea de o autenticitate fără precedent a cîntecelor tradiționale și prin stilul instrumental neobișnuit, dar teribil de realist, al lui Dylan. Doar compania producătoare a strîmbat din nas — cu toate că albumul a costat numai 402 dolari — dorind chiar să rezilieze contractul, dar Dylan și-a putut continua activitatea datorită încăpățînării lui John Hammond («Doar peste cadavrul meu se va desface acest contract») și lui Johnny Cash, prezent cu entuziasm la toate înregistrările ulterioare («Dylan este uriaș»). Acest disc se află pe locul întîi în rîndul albumelor considerate tipice pentru perioada de început a exploziei folk.

«Mixed Up Confussion/ Corrina, Corrina» — (single-CBS-1962). Nu s-a bucurat de succes, dar prezintă un interes deosebit, deoarece anticipează înregistrările Dylan grup, pe care le va începe trei ani mai tîrziu.

«THE FREEWHEELIN' BOB DYLAN» — (L.P.-CBS-1963) — producător: Tom Wilson.

Blowin' In The Wind/ Girl From The North Country/ Masters of War/ Down The Highway/ Bob Dylan's Blues/ A Hard Rain's A-Gonna Fall/Don't Think Twice, It's All Right/ Bob Dylan's Dream/ Oxford Town/ Talkin'World War III Blues/ Corrina, Corrina (traditional)/ *Honey Just Allow Me One More Chance/ I Shall Be Free.*

Din acest moment pînă la albumul «Self Portrait», Dylan nu va mai înregistra nimic altceva decît propriile sale compoziții. Prin majoritatea titlurilor de pe acest album, considerate clasice ale genului, Dylan se plasează în fruntea valului de cîntece de protest, devenind eroul iubit al mișcării pentru drepturile civile și interzicerea bombelor atomice. Primele copii ale albumului apărute în Statele Unite conțineau și extraordinarul cîntec antirasist «Talkin' John Birch Society Blues», dar casa de discuri, speriată de amenințările «societății» despre care era vorba, a hotărît retragerea lor de pe piață.

Joan Baez despre Dylan: «Bob Dylan spune ceea ce mulți din cei de vîrsta mea simt, dar nu sînt în stare să spună».

«THE TIMES THEY ARE A-CHANGIN'» — (L.P.-C.B.S.-1963) — producător: Tom Wilson.

The Lonesome Death Of Hattie Carroll/ Boots Of Spanish Leather/ With God on Our Side/ The TimesThey Are A-Changin'/ One To Many Mornings/ Ongly a Pawn in Their Game/ When the Ship Comes In/ Ballad of Hollis Brown/ North Country Blues/ Restless Farewell.

Poziția cîștigată de Dylan atît de rapid se consolidează. La foarte puțin timp de la apariția celui de-al doilea L.P., tînărul simplu, plin de farmec și de umor, dă dovadă de o neașteptată maturitate, textele sale reflectînd întîmplările de mare actualitate dintr-un punct de vedere mult mai original, iar chitara cîștigă în funcționalitate. Acest L.P. este considerat cel mai bun album din prima perioadă de creație a lui Dylan. Melodia care dă titlul albumului, «Timpurile, ele se schimbă», a devenit rapid imnul tinerei generații; într-un fel, «Vremuri» a formației Phoenix reprezintă varianta românească a acestui text.

«ANOTHER SIDE OF BOB DYLAN» — (L.P.-CBS-1964) — producător: Tom Wilson.

All I Really Want to Do/Black Crow Blues/ Spanish Harlem Incident/ I Don't Believe You/ Motorpsycho Nitemare/ It Ain't Me, Babe/ I Shall Be Free No. 10/ My Back Pages/ Ballad in Plain D/ Chimes of Freedom.

«O altă față a lui Bob Dylan». Cu greu s-ar fi putut găsi un alt titlu mai potrivit pentru acest album. Pe parcursul carierei sale, Dylan a surprins de cîteva ori o lume întreagă, schimbîndu-și stilul de a cînta, precum și tematica versurilor. Aici, Dylan, continuînd ceea ce lăsase să se bănuie pe albumul anterior, își întoarce privirea de la realitatea înconjurătoare spre propriul său interior, spre conștiința sa. Textele sînt deosebit de frumoase, avînd multe puncte comune cu unul din principalii exponenți ai generației beat, poetul Allen Ginsberg. Deplasarea următoare, spre rock and roll, este anunțată de solo-ul de pian în stil Little Richard din «Black Crow Blues».

«The Times They Are A-Changin'/ Honey Just Allow Me More Chance» (single — CBS — 1965). Două cîntece mai vechi ale lui Dylan, adunate într-un «single-reclamă» pentru turneul din Marea Britanie, turneu triumfal ce constituie subiectul filmului de lung-metraj «Don't Look Back» (Nu privi înapoi).

FLORIAN PITTIȘ ■

(Va urma)

Luni,7 aprilie și marți,8 aprilie a.c. va avea loc la Drobeta-Turnu Severin și la Orșova, județul Mehedinți, PRIMA EDIȚIE A FESTIVALULUI DE PRIMĂVARĂ 1975, organizat de Cenaclul«Flacăra».

racul

FOAIE SĂPTĂMÎNALĂ DE AVANGARDĂ NR. 53

MIHAI PÎNZARU-PIM

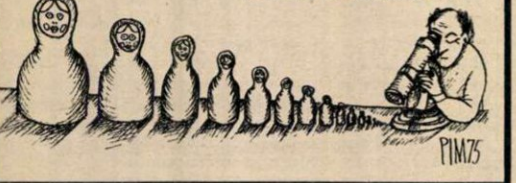

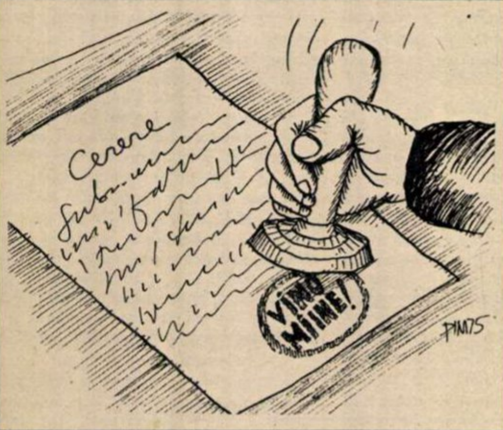
Cerere
VINO MIINE!
PIM75

NASTASIE LEONTE

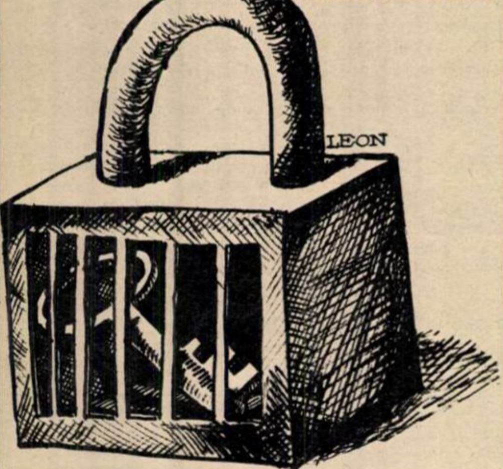

DAN IONIȚĂ

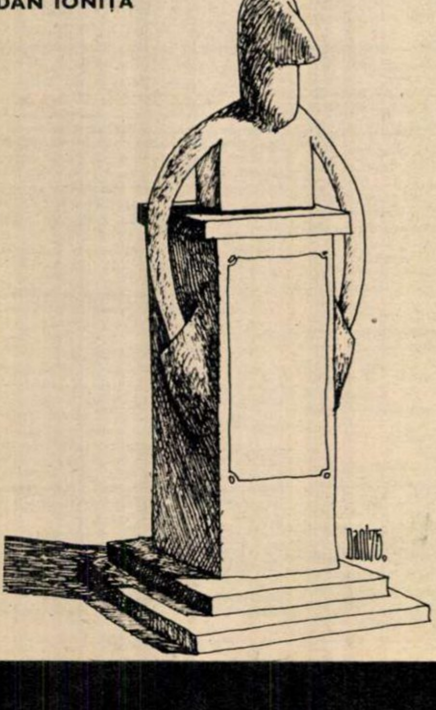

ANTON DRAGOȘ

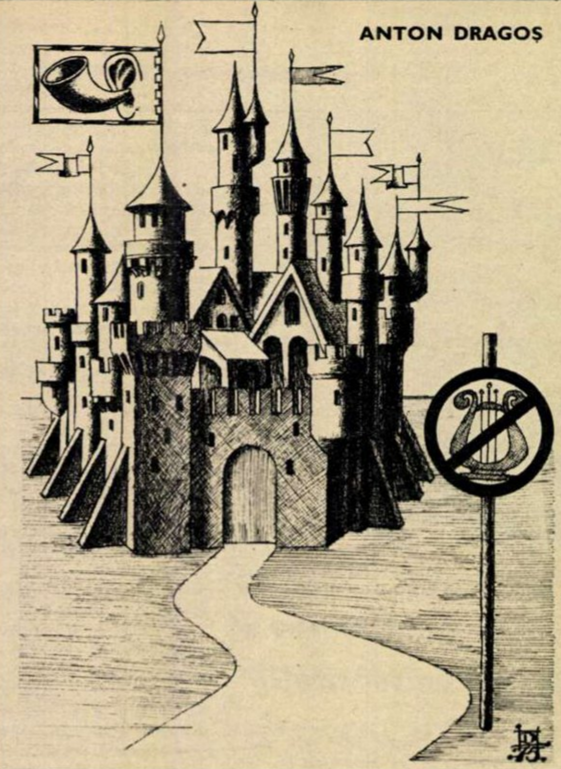

ION BARBU

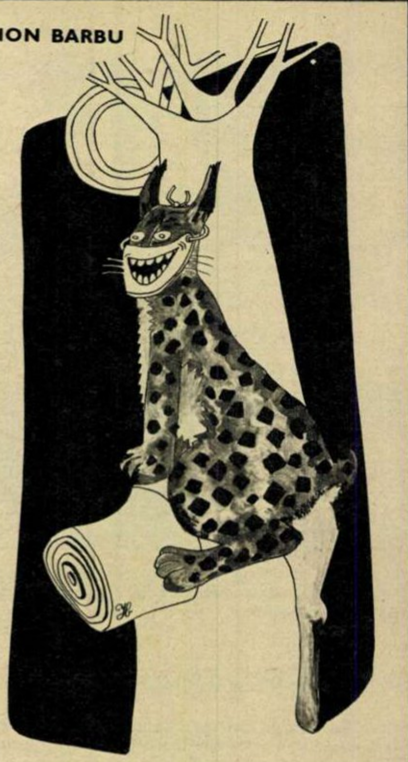

ADRIAN CURSARU

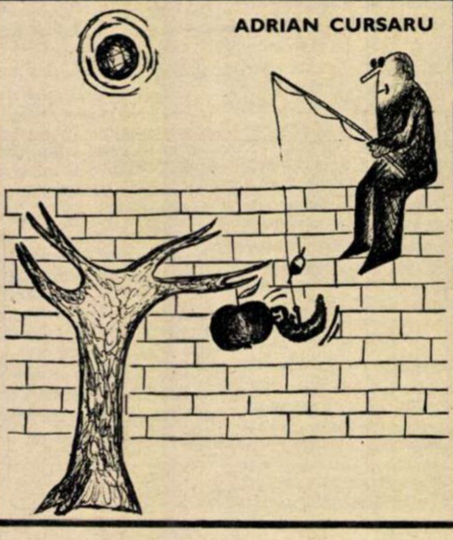

AUREL ȘTEFAN ALEXANDRESCU

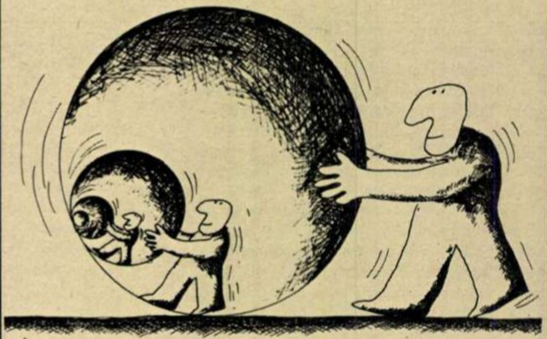

MIHAI BOACĂ

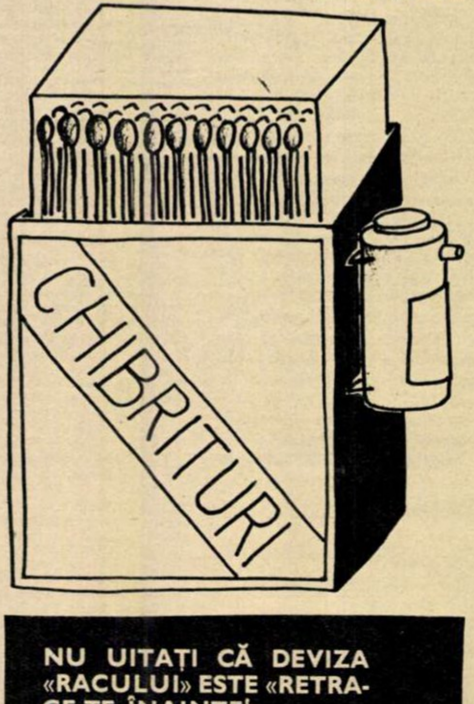
CHIBRITURI

NU UITAȚI CĂ DEVIZA «RACULUI» ESTE «RETRAGE-TE ÎNAINTE!»

SORIN POSTOLACHE

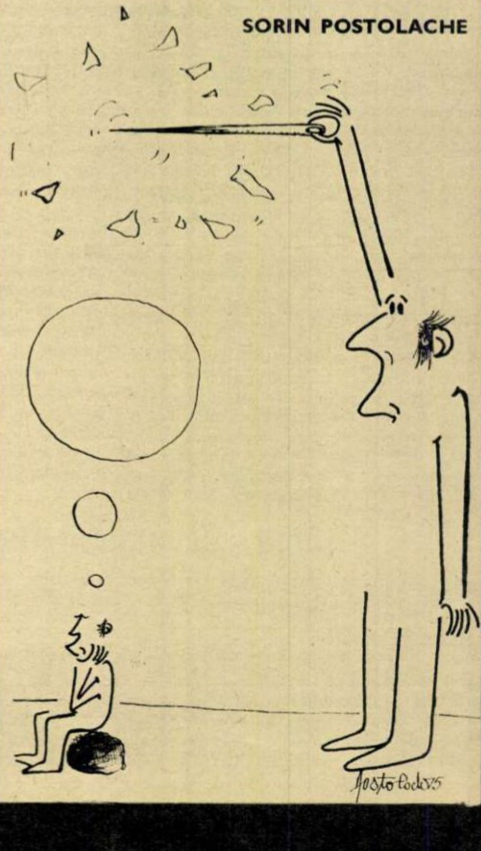
Postolache 75

mai mult decît o glumă sinistră

Și-a strîns cu mișcări încete, într-o cutie de catifea albastră, rujul, creionul dermatograf, fondul de ten, apoi, parcă nemulțumită de felul în care le-a așezat, a răsturnat cutia și a luat totul de la început. S-a privit îndelung în oglinda mare a cabinei și pentru o secundă a trăit senzația ciudată că se vede pe ea însăși pentru prima dată. S-a înfiorat. Și-a rezemat fruntea de geam și și-a dat seama că nu mai ieșea nimeni pe ușile masive de fier și sticlă. Poate de aceea, la gîndul că a rămas ultima în toată clădirea imensă, cu coridoarele și holurile înalte și grave, a resimțit și mai adînc senzația de singurătate. «Oare cum am jucat în seara aceasta?», s-a întrebat, dar nu și-a răspuns, fiindcă în clipa aceea o interesa prea puțin modul în care a jucat, iar întrebarea și-o pusese aproape inconștient, în virtutea unei obișnuințe. Abia în clipa în care a vrut să își îmbrace pardesiul — i se făcuse frică în cabina aceea, singură — a observat buchetul de flori. Mare, frumos, fastuos. A rupt biletul care îl însoțea — știa prea bine de la cine e — a privit spre borcanul gol de iaurt în care primea de obicei cîte o floare, dar care acum era gol și a aruncat buchetul fastuos în coș.

Cred că s-a plimbat un timp pe străzi, fără o adresă precisă, fiindcă atunci cînd am întîlnit-o era trecut de miezul nopții. S-a oprit și m-a salutat, ceea ce m-a surprins, fiindcă formal nu ne cunoșteam. Nu ne știam decît «din vedere», cum se spune. Am întrebat-o eu unde merge și mi-a răspuns că «nicăieri».

Ne-am retras în singurul local care mai era deschis la ora aceea.

— Sînt foarte tulburată, mi-a spus. Cred că arăt atît de speriată încît nu știu ce părere o să vă faceți despre mine.

— Nu uitați că sînt procuror.

— Nu uit. Tocmai de aceea vreau să vă povestesc. Și trebuie să încep de departe, fiindcă trăiesc un moment în care mă gîndesc la întreaga mea viață, ca niciodată... și este atît de ciudat să-mi pun întrebarea: «Cine sînt eu?», sau, și mai trist: «Ce rost am eu în lume?»

— Da, am aprobat-o, ne privim astfel, de obicei, în momentele de grea cumpănă.

— Încă de cînd eram mică toată lumea spunea că trebuie să mă fac artistă fiindcă eram drăguță. Mi se prezicea o carieră strălucită. Poate această atmosferă a influențat-o pe mama în credința că eu va trebui să devin în viață ceva cu totul excepțional, în sensul unei stele de cinematograf de primă mărime, iar ea, prin mine, să ajungă la un alt mod de viață. Cum tatăl meu murise, ea cam îmbătrînise, eu rămîneam singurul ei capital... Nu zîmbiți (Nu cred că am zîmbit!)... Deși mă iubește, mama a fost și este teribil de avidă de parvenire și eu sînt singura ei punte de ascensiune în viață. De aceea, încă de cînd eram elevă, în fiecare vacanță mă ducea la o mătușă din București, îmi cumpăra rochițe de domnișoară și făcea tot ce era posibil ca să mă prezinte în unele cercuri de universitari, artiști, oameni de artă etc. Depunea o neobosită și penibilă strădanie ca să fiu observată. Într-o vacanță de vară, aveam 16 ani, chiar m-a trimis singură la petrecerea organizată de un cunoscut compozitor. M-a încîntat mașina cu care m-a dus, vila lui de pe malul lacului, eleganța invitaților. Mă amuzam de toate, chiar și de exhibițiile unei femei care s-a urcat pe pian și a dansat acolo... în fine, apoi m-am speriat și am fugit. Am ajuns la mătușa mea spre dimineață, după ce am străbătut străzile Bucureștiului cu pantofii cu tocuri înalte în mînă, urmărită de privirile curioase ale trecătorilor matinali și, de aceea, mai mult am fugit. Eu am vrut să dau admiterea la filologie, dar mama m-a obligat să dau la institutul de teatru. Se pare că am ceva talent și așa am ajuns actriță, cum a vrut ea. Numai că nu atît de glorioasă și de strălucitoare pe cît se aștepta și de aici s-au tras multe... pe care nu vi le mai povestesc, fiindcă e prea îngrozitor ceea ce s-a întîmplat în zilele trecute... L-ați cunoscut pe bătrînul X.?

— Nu.

— Era un om foarte de treabă. Vechi aici, de cînd teatrul. Era ceea ce se numește un om înstărit. A tot moștenit bani de pe la rude, avea casa lui excelent mobilată, livadă mare, mașină. L-am cunoscut din prima zi în care am fost repartizată aici și mi-a devenit prieten. V-am spus că era un om minunat, săritor să ajute pe toți colegii, ba cu un împrumut, ba cu un cadou, ba cu un sfat, iar pe mine m-a încurajat cu cîte un cuvînt bun înainte de fiecare repetiție sau spectacol. Îmi aducea flori din grădina lui aproape în fiecare zi. Venea și pe la noi pe acasă, iar eu și mama mea mergeam pe la el, cînd ne invita, ba la cules de căpșuni, ba la bătut de nuci, ba la plimbare cu mașina... Nu știu cum să vă explic, dar niciodată nu mi-a trecut prin minte că afecțiunea mea față de el ar putea fi interpretată altfel decît prietenească, sau că el s-ar fi putut gîndi în alt mod. Doar mi-ar fi putut fi tată. Poate de aceea nu am acordat atenție unor cuvinte sau gesturi pe care, acum, rememorîndu-le, le pot înțelege altfel... Dar atunci nu le-am înțeles... În fine, s-a întîmplat că în viața mea a apărut un bărbat, de care a început să mă lege o afecțiune mai deosebită. Un inginer. Tăcut, sobru, de o curtenie respectuoasă, aproape învechit de politicoasă, dar altfel foarte corect și sensibil. Știu eu? Poate tocmai pentru această sobrietate a lui m-am gîndit la căsătorie. Era cu totul altfel decît toți acei care s-au dat în vînt după așa-zisul «farmec feminin» al meu. Într-o seară i-am povestit bătrînului meu prieten intenția de a mă căsători cu inginerul... Nu știu cum să vă explic scena. Eu eram veselă, îi spuneam totul ca pe o bucurie, cu credința că se va bucura și el de fericirea mea, dar el se întrista, i se întipărea pe față o durere pe care nu și-o putea ascunde... Apoi, dimineața, am aflat că bătrînul meu prieten a fost victima unui accident de tren, în gară. Am plîns... L-au regretat sincer toți colegii și colegele. Poate la dumneavoastră s-a încheiat un dosar pe coperta căruia este scris «Accident».

— Da, bănuiesc că așa trebuie să fie...

— Vedeți, pe coperta aceea scrie un cuvînt mincinos. A fost sinucidere.

— Sînteți sigură de asta?

— Da, deși omul a aranjat perfect ca totul să pară un accident, a spus că este chemat undeva, în alt oraș, și-a luat și bilet de tren... Numai că, a doua zi, am primit plicul pe care el l-a pus la poștă pentru mine... Vedeți, am aici scrisoarea lui. (Mi-a dat-o.) Îmi scrie că viața lui nu mai are nici un rost fără speranța iubirii mele și, mai grav, mă acuză de perfidie, de joc sinistru cu sentimentele lui.

— Bine, dar spuneați că prin nimic nu i-ați dat să înțeleagă că... În fine, nu era îndreptățit să vă acuze de perfidie din moment ce nu ați afișat față de el alt fel de comportare decît prietenească.

— Vedeți, aici e marele necaz! În același plic mi-a restituit și așa-zisele mele scrisori secrete de dragoste către el.

— Parcă spuneați că...

— Așteptați... Uitați, aici sînt scrisorile. (Mi le-a dat.) Scrisul seamănă cu al meu, dar nu sînt scrise de mine.

— A făcut cineva o glumă atît de sinistră?

— E mai mult decît o glumă sinistră. E un joc sinistru, fiindcă scrisorile sînt opera mamei mele.

— ...A făcut asta ca să obțină unele avantaje de la el?

— Presupun că da... Numai așa putea fi... Poate fiindcă insinuările ei verbale nu aveau față de bătrîn nici o valoare în comparație cu comportarea mea față de el, a inventat aceste scrisori, în care «eu» îl asiguram de iubirea mea, dar îl și rugam ca un timp totul să rămînă o taină a noastră...

— Nu ai întrebat-o?

— Pe mama? Nu... Nu am mai vorbit cu ea, fiindcă de atunci m-am mutat de acasă. Dorm la teatru, într-o cabină.

— Tristă poveste... Aproape aș putea spune că mama dumneavoastră a provocat sinuciderea bătrînului aceluia, dar, vedeți, e o situație în afara prevederilor legii penale...

— Și oricum, e vorba de mama mea... De mama mea, care, în afara legii penale, cum spuneți dumneavoastră, nu numai că a determinat sinuciderea bătrînului, dar a distrus și viitoarea mea căsnicie, fiindcă moartea lui a făcut să mă îndepărtez de inginerul despre care vă vorbeam... Nu știu dacă e firesc... dar simt că moartea aceasta s-a interpus între noi...

— Și? Atunci?...

— Da, povestea mea e fără sfîrșit... Sau, dacă vreți, un sfîrșit, atunci, din ziua aceea din clipa în care am primit plicul expediat de bătrîn înainte de a pleca spre gară, am hotărît că nu mai am mamă... O voi lipsi de singurul ei capital de ascensiune în viață, dar cred că merită asta.

— Merită... Da, poate a fost prea tristă povestea dumneavoastră... Timpul va șterge toate... Ce rol pregătiți?

— Mai bine m-ați întreba ce rol aș vrea să joc, fiindcă atunci v-aș spune că aș vrea teribil de mult să joc rolul acelei soții care pregătește dimineața pachețelul cu mîncare pentru soțul ei, care îi face pantofii... Nu zîmbiți... (Sînt sigur că nu am zîmbit!) E teribil de frumos rolul acesta la care poate aș fi avut dreptul și pe care mama mea, cu faptele ei îngrozitoare, mi l-a răpit...

EMIL POENARU ■

LOVITURĂ LIBERĂ

GHEORGHE GHIPU — învingător în cursa pentru tineret.

NATALIA ANDREI — marea revelație a sezonului atletic de primăvară. Fotografii de A. SOMOGYI — Oradea

DIN NOU NATALIA ANDREI ȘI ALTE 6 VICTORII ROMÂNEȘTI

7 victorii ale culorilor țării noastre din 10 posibile; Băile Felix au fost martorele supremației crosului românesc în Balcani. Performera cea mai aplaudată, ultima stea a atletismului nostru, craioveanca Natalia Andrei, care a dovedit cu această ocazie că recentul său titlu de campioană europeană n-a fost rodul hazardului (fericit), ci al incontestabilei sale valori afirmate eclatant în ultima lună.

«B» ÎNAINTEA LUI «A»...

Abstracție făcînd de lupta — plină de toate categoriile de necunoscute — pentru evitarea retrogradării, campionatul diviziei A de fotbal este bătut în atractivitate de întrecerea care are loc în cel puțin două serii ale diviziei B. Atît seria ardeleană, prin trio-ul Bihor-Sibiu-Baia Mare, cît și seria I, prin cvintetul Bacău-Brăila-Buzău-Plopeni-Ploiești, ne oferă pasionante serialuri în care fiecare episod săptămînal ascunde cîte o lovitură de teatru. Marea tensiune a acestor curse cot la cot este, desigur, mult gustată de public, gîndiți-vă însă la primii producători ai acestei pasionante întreceri, ai tensiunii sale electrizante, gîndiți-vă la antrenorii echipelor în cauză, gîndiți-vă la pulsul duminical al inimilor lor, gîndiți-vă la firele de păr alb în plus cu care se trezesc luni dimineața și veți avea doar o mică parte din prețul omenesc al plăcerilor noastre de spectatori.

FLORETELE DE AUR ALE ROMÂNIEI

După cum se vede, **scrima românească înseamnă aur la trecut, prezent și viitor,** ultima piesă la strălucitul dosar al acestei discipline sportive, victoria lui Petru Kuki la Campionatele Mondiale de tineret găzduite de sala «Magdalena Mixhuca» din Ciudad de Mexico, fiind o dovadă că ștafeta valorii se află în mîini bune.

MULTE PETE PE RADIOGRAFIA SĂPTĂMÎNALĂ A FOTBALULUI NOSTRU

Juniori I. U.R.S.S.-România 0–0 (joc oficial, preliminariile U.E.F.A., meci retur). Rezultat bun, din păcate echipa noastră a ratat calificarea în partida tur, la Pitești (1-1). Principalul obiectiv al reprezentativei de juniori n-a fost deci atins.

Juniori II. Cehoslovacia-România 3-0. Bilanț evident: rezultat slab după un joc slab.

Meciuri amicale:

Echipe sub 21 de ani. România-Cehoslovacia 2-0. Formația «mînjilor» a cîștigat, dar nu a convins. Așteptăm s-o vedem din nou la lucru.

Echipe sub 23 de ani. România-Cehoslovacia 1-3. Încropită, fără busolă, fără nici o lumină în evoluția sa, «rezerva» primei reprezentative a dovedit în acest joc că rămîne deocamdată o **formă fără conținut.** Agitație multă, așa-zisă «muncă organizatorică», propagandă verbală, povești, iar fotbal: ioc.

Reprezentative A. Cehoslovacia-România 1-1. Rezultat bun, obținut după o primă repriză în care fotbaliștii noștri au jucat de la egal la egal cu adversarii lor și după o repriză secundă (30-35 de minute) în care șansa ne-a salvat de cel puțin 3 goluri gata făcute.

Din păcate, testul n-a fost nici edificator și implicit nici prea folositor pentru meciul oficial cu Spania (cu excepția probei de combativitate), terenul înzăpezit stopînd, de regulă, combinațiile fotbalistice la stadiul de intenție. Cum la Praga am avut ghinionul să ningă, credem că reprezentativa noastră are oricum nevoie de o adevărată repetiție generală înaintea partidei de la Madrid. Și mai are nevoie de o înaintare. Cea prezentată luni a fost un hibrid nereușit.

10 CAI FAC PE MĂGARII...

Aflăm că ultima reuniune duminicală a fost compromisă în mare măsură de un flagrant simulacru de cursă în prima probă a zilei, premiul Albești. Din cei 11 cai concurenți, 10 au făcut pe măgarii, au alergat adică în dorul lelii, singurul cal fair fiind al 11-lea, Reclama, care, în pofida unui galop interminabil, a cîștigat totuși cursa, din lipsă de concurență.

Nefiind la primul trucaj care sare în ochi, întrecerile de hipism se cer observate cu mai multă răspundere de cei care ...răspund de ele, măcar pentru motivul că este foarte posibil să ajungă ei înșiși cîndva sub observație. Să nu se uite, o cursă de cai este o întrecere, nu o farsă cu cai în care păcăliți ies oamenii.

«CAD» CAPETELE ANTRENORILOR

Ion Ionescu — de la Politehnica Timișoara (finalistă în Cupa României), Gheorghe Staicu — de la Olimpia Satu Mare (echipă promovată în divizia A (și) prin munca acestui antrenor), Titus Ozon — de la Jiul, iată numele antrenorilor sacrificați în ultima vreme de conducerile cluburilor amintite. Fără un statut limpede, stabil, fără o condiție care să le confere siguranța zilei de azi, nu de mîine, antrenorii de fotbal pot fi sacrificați oricînd, la orice oră, de conducătorii echipelor, de jucătorii echipelor...

Cu motive reale sau cu pseudomotive, cu înscenări.

Firește, este posibil ca unul sau altul dintre cei trei antrenori sus-amintiți să fi fost concediați pentru motive temeinice.

Vrem să cunoaștem aceste motive, chiar dacă ele — eventual — ar arunca o lumină «mai clară» și asupra unora din factorii care au decis scoaterea din funcție a acestor antrenori.

MARIUS POPESCU ■

COPERTA NOASTRĂ: Fotografii de RADU CONSTANTINESCU ■

FLACĂRA. Redacția: București, Piața Scînteii 1, sectorul 1. Căsuța poștală 41 12. of. 33. Telefon: 17 60 10 int. 1787, 1611, 1786, 1606, 1618, 1744.
Tiparul executat la Combinatul poligrafic «Casa Scînteii».

Prezentarea artistică: DAN BÎRLĂDEANU

41505

PREȚUL REVISTEI: 3 LEI

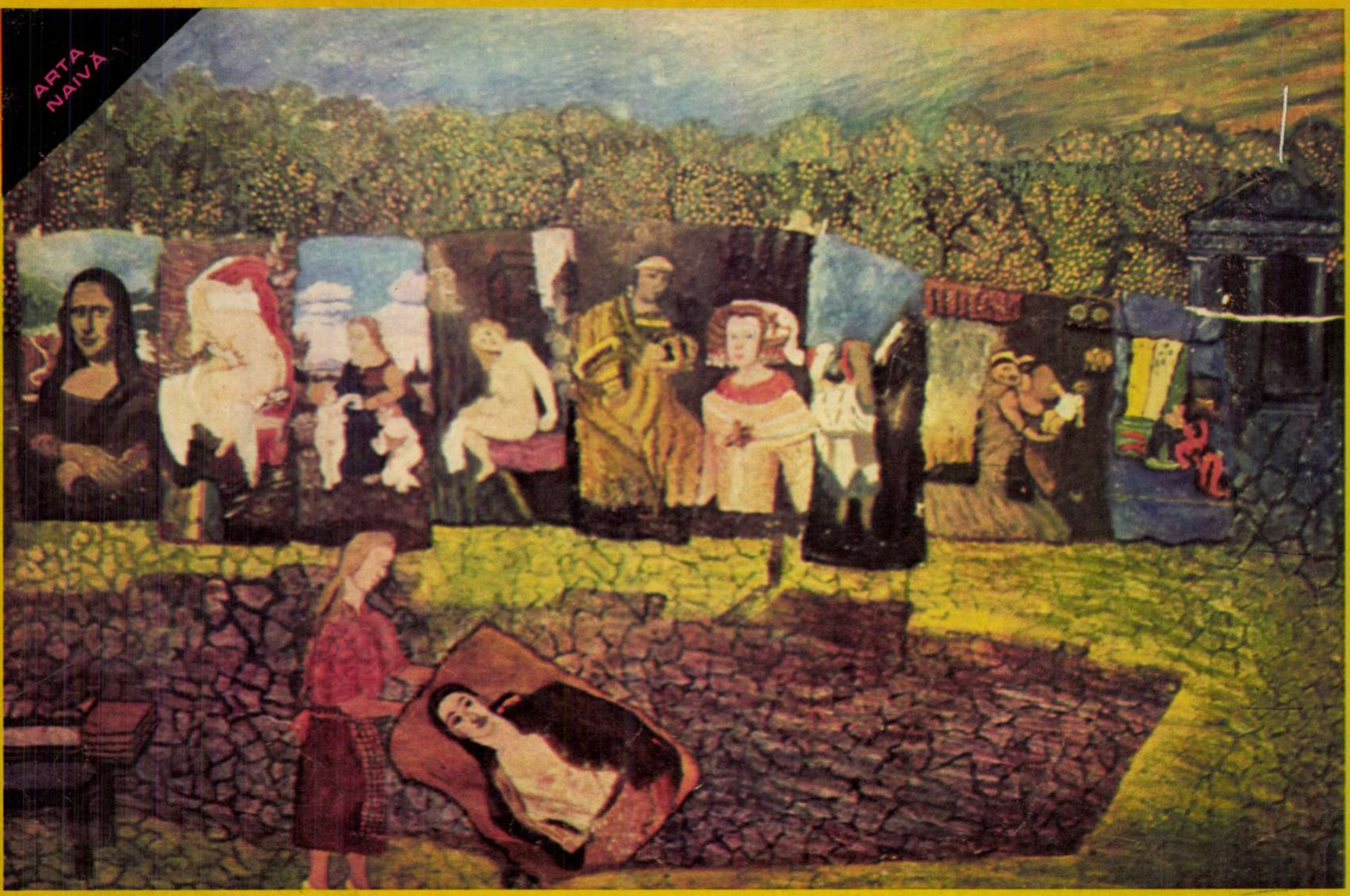

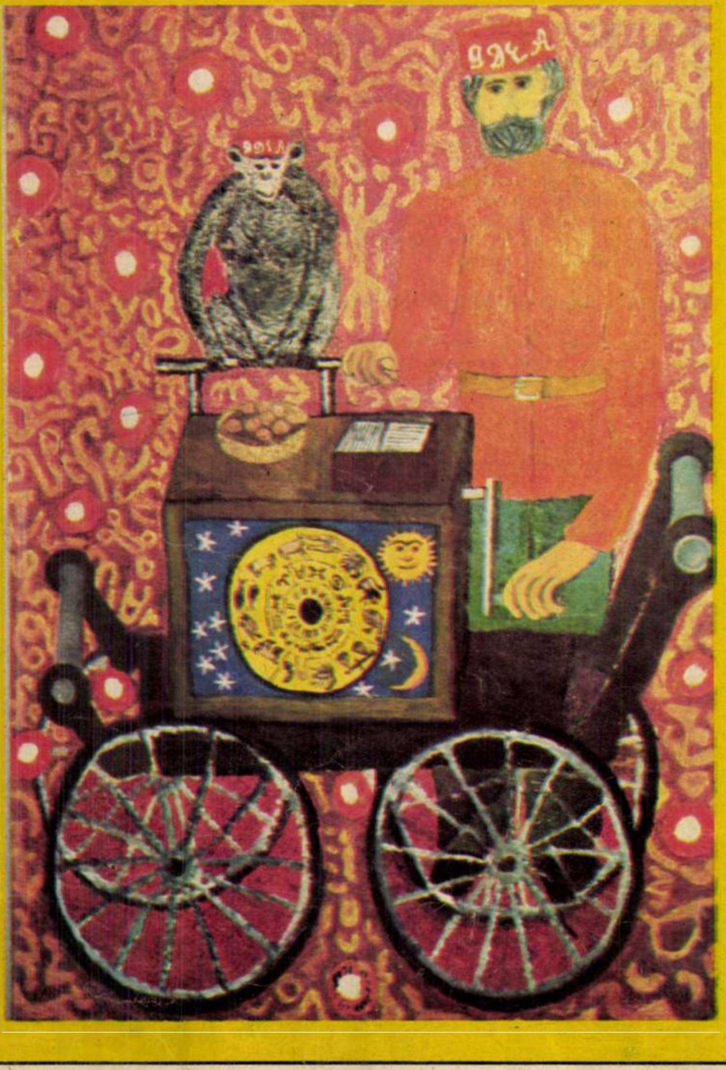

ION GH. GRIGORESCU

pictor de parabole

Într-o manifestare a artei naive, orice om cultivat şi, ce-i mai important, de bună-credinţă găseşte — destul de lesne — instrumentele cu ajutorul cărora va şti, de aici înainte, să caute atît elementele care o fac comparabilă cu arta profesioniştilor, cît şi cele care o deosebesc de aceasta. Rezultă că o estetică a creaţiei naivilor n-ar fi chiar lucrul cel mai greu de alcătuit. În general, criteriile persoanelor care promovează astăzi arta naivă în rîndul producţiei artistice reprezentative pentru sensibilitatea timpului nostru coincid. Din păcate, sau poate tocmai din fericire, după o seamă de ce-uri fundamentale vin atîtea altele, nu întru totul esenţiale, dar imposibil de ignorat, încît e dificil de imaginat un text capabil să răspundă la toate chestiunile domeniului. Fiecare artist naiv este un caz. Cine se încumetă să afle reguli într-o infinitate de cazuri? Şi, de fapt, ce-ar deveni, inconjurată de reguli, un fel de creaţie a cărei forţă constă în spontaneitate, inocenţă şi refuzul ierarhiei? Un caz, prin urmare, este şi pictura medicului Ion Gh. Grigorescu din Cîmpulung Muscel. În cele mai bune tablouri ale sale propune atît de sigur, atît de frapant, acorduri calde între suprafeţele de culoare, încît e necesar să-i cunoşti şi cartoanele neizbutite ca să-ţi dai seama că Ion Gh. Grigorescu este totuşi un pictor naiv, descoperind geometriile lumii cu o stîngace şi fermecătoare perspectivă personală, furat prea adesea de detalii, întotdeauna dispus să povestească, să ofere o morală. Dintre pictorii noştri numiţi naivi el are cel mai clar vocaţia marilor compoziţii cu gust parabolic. Patru din lucrările sale, expuse la Galeria de artă naivă din Piteşti, sînt realizări importante ale genului naiv, de asemuit unor piese notorii semnate de artişti de pretutindeni. Se cheamă: *Suzana la baie*, *Sfoara vremii*, *Fiul risipitor* şi *Flaşnetarul* şi prin compoziţie şi culoare fac un efect excepţional în toată galeria. Foarte ciudat cum ştie modestul medic din Cîmpulung (modestie e şi faptul că în ultima vreme simte din ce în ce mai rar motive să picteze) să ne amintească — prin orange-urile lui de greu amurg de august, prin tuşa egală şi tihnită, şi de aceea orgolioasă ca munca meşterilor din vechime, prin fuga amănuntului decorativ — voluptăţile artei unui Bonnard ori Vuillard. Spre deosebire de majoritatea naivilor, arareori preocupaţi de calitatea picturală a suprafeţei pe care aşază culoarea, medicul Grigorescu întîrzie la fiecare mişcare de pensulă, o gîndeşte, îi intuieşte secretele. Cartoanele sale sînt pictate cu multă adresă şi prin asta merită a fi privite şi de aproape. Între cei cîţiva mici maeştri români ai artei naive el pare cel mai îndreptăţit să fie urmat, să facă şcoală şi manieră. Mai înainte spuneam că fiecare pictor e un caz. Ar părea o contrazicere, un paradox să dea imitatori. Comerţul intens cu pictură naivă reuşeşte pe aiurea în lume şi acest lucru. El reuşeşte chiar mai mult: să vîndă drept «naivă» arta unor persoane cu bune studii academice. Se perverteşte astfel un teritoriu pur. Naivitatea, indiferent de nuanţă, nu e folositoare în mare cantitate. Cînd furia comercială se va linişti, cînd se vor trezi după festin, naivii cei adevăraţi se vor reîntoarce senini şi curaţi la plăcuta lor neodihnă, pictura fără nici un fel de obligaţii. Îmi place să cred că tăcerea medicului Grigorescu semnifică un răspuns la toate mistificările pe care piaţa artei le organizează astăzi în seama naivilor.

TUDOR OCTAVIAN ■

Redactor şef: **ADRIAN PĂUNESCU**

108

ANUL XXIV — NR. 14 (1035) — 12 APRILIE 1975

flacara

revistă săptămînală ilustrată,
editată de frontul unității socialiste

cifre care iau
temperatura înaltă a muncii

un transatlantic
cu numele „amonil"

cronos în ajutorul lui esculap

O VIZITĂ DE IMPORTANȚĂ ISTORICĂ PENTRU RELAȚIILE PRIETENEȘTI ȘI DE C

Președintele **Nicolae Ceaușescu** și tovarășa **Elena Ceaușescu** împreună cu împăratul **Hirohito**.

Întîlnirea președintelui **Nicolae Ceaușescu** cu președintele **Partidului Socialist** din Japonia **Tomomi Narita**.

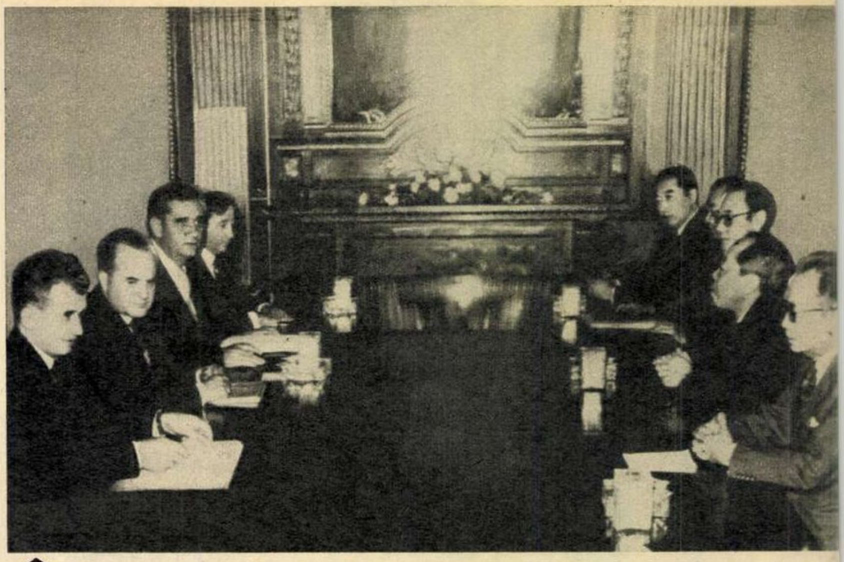

În timpul convorbirilor oficiale dintre președintele României, Nicolae Ceaușescu, și primul-ministru al Japoniei, Takeo Miki.

O primire plină de afecțiune și prietenie în gara Kyoto, vechea capitală niponă.

PRIMELE ETAPE ALE CĂLĂTORIEI TOVARĂȘULU
ÎN ȚĂRI DIN ASIA ȘI AFRICA

APRECIERI CĂLDUROASE LA ADRESA ROMÂNIEI, A POPORULUI ROMÂ

Joi, 3 aprilie, mii de cetățeni ai Capitalei, prezenți pe Aeroportul internațional Otopeni, își manifestă calda prețuire față de secretarul general al partidului și urează tovarășului Nicolae Ceaușescu și tovarășei Elena Ceaușescu drum bun în noua călătorie de pace, prietenie și colaborare. Într-un consens general, agențiile de presă remarcă importanța istorică a vizitei președintelui Republicii Socialiste România în Japonia, prima etapă a călătoriei, atît pentru adîncirea înțelegerii reciproce dintre cele două țări, cît și pentru cauza păcii și colaborării internaționale. La cîteva ore după sosirea sa în capitala niponă, președintele Nicolae Ceaușescu, în toastul din marea sală de recepții a Palatului Imperial, subliniază: «Venim în țara dumneavoastră într-o epocă în care omenirea este confruntată cu probleme tot mai complexe, legate de abolirea vechilor raporturi de dominație și asuprire, de necesitatea înlăturării războiului din viața internațională, de lichidarea subdezvoltării și oprirea cursei înarmărilor. Popoarele își manifestă tot mai pregnant voința de a asigura destinderea și colaborarea internațională, de a instaura în lume relații noi, întemeiate pe egalitate și echitate, pe respectul dreptului suveran al fiecărei națiuni de a se dezvolta potrivit propriei voințe».

Primirea cordială pe care poporul japonez o face solilor poporului român, manifestarea spontană a sentimentelor de simpatie pe parcursul întregii vizite, cuvintele de înaltă considerație adresate pretutindeni tovarășului Nicolae Ceaușescu ilustrează prin fapte și sentimente concret umane realismul aprecierilor la adresa președintelui României socialiste.

În Japonia, România este nu numai cunoscută, ci și prețuită. «Țara dumneavoastră — arată guvernatorul prefecturii Osaka, domnul Ryoichi Kuroda — așezată în sud-estul Europei, este larg cunoscută poporului japonez, începînd de la elevii de școală. Stațiunile românești de pe țărmul Mării Negre sînt apreciate ca unele dintre cele mai frumoase din Europa. Frumusețea poetică a fluviului Dunărea, care curge prin sudul țării dumneavoastră, este cunoscută prin cîntecul «Valurile Dunării», compus de compatriotul dumneavoastră Ivanovici. În nordul Dunării se întinde o cîmpie largă, unde cresc din abundență cereale și fructe. Într-adevăr, România este o țară minunată».

La multe din convorbirile cu reprezentanții japonezi, președintele Nicolae Ceaușescu întîlnește cunoștințe care au vizitat România. «Aș dori să exprim, de asemenea — spune președintele companiei «Koyo Seiko», domnul Iwao Ikeda — gratitudinea mea pentru cinstea de a fi fost primit anul trecut, în luna octombrie, de Excelența Voastră, domnule președinte, precum și pentru ordinul «Tudor Vladimirescu», una dintre cele mai înalte distincții din țara dumneavoastră, care mi-a fost acordată de guvernul român».

În acest context cuvintele cel mai des auzite în timpul vizitei sînt: Prietenie, Colaborare, Pace. «Dealtfel — arată tovarășul Nicolae Ceaușescu la dineul oferit de primul-ministru al Japoniei, domnul Takeo Miki — soluționarea complexelor probleme economice de astăzi este nemijlocit legată de o strînsă colaborare între toate statele lumii». Consecventă în aplicarea politicii sale externe de dezvoltare a relațiilor de prietenie și colaborare cu toate statele lumii, România și-a dezvoltat în ultimii ani relațiile economice, tehnico-științifice și culturale cu Japonia, astfel încît volumul schimburilor comerciale a crescut de la circa 6,3 milioane dolari în 1960, la circa 240 milioane în 1974. Pe agenda de lucru a tuturor întîlnirilor șefului statului român în Japonia, extinderea relațiilor, diversificarea acestora în toate domeniile de activitate a reprezentat un punct prioritar, constant și esențial.

Semnarea chiar în timpul vizitei a unor acorduri și înțelegeri de cooperare industrială și tehnico-științifică între întreprinderi românești și importante corporații nipone, înființarea Comisiei guvernamentale româno-japoneze care se alătură comitetelor economice România-Japonia și Japonia-România deja existente constituie atît materializarea concretă și imediată, de bun augur, a dorinței reciproce, cît și crearea unui cadru favorabil de premise pentru o cooperare viitoare constantă, reciproc avantajoasă. Desigur, traducerea în fapte concrete a înțelegerilor intervenite în timpul vizitei, încheierea altora noi sînt de natură să slujească intereselor ambelor popoare, cauzei prosperității ambelor țări, învederează ideea mai largă

ERARE ALE ROMÂNIEI, PENTRU CAUZA PĂCII ȘI COLABORĂRII INTERNAȚIONALE

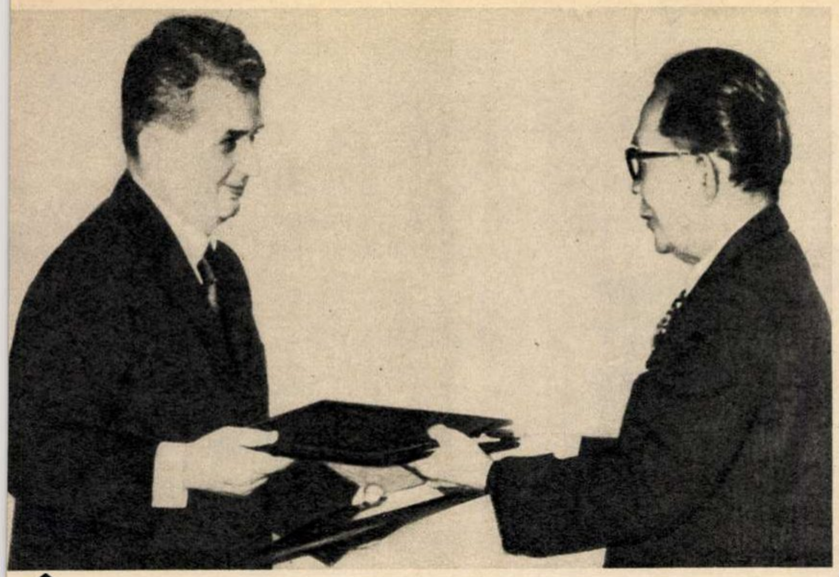

Moment solemn după semnarea Comunicatului comun.

Primirea la tovarășul Nicolae Ceaușescu a tovarășului Kenji Miyamoto, președintele Prezidiului C.C. al P.C. din Japonia.

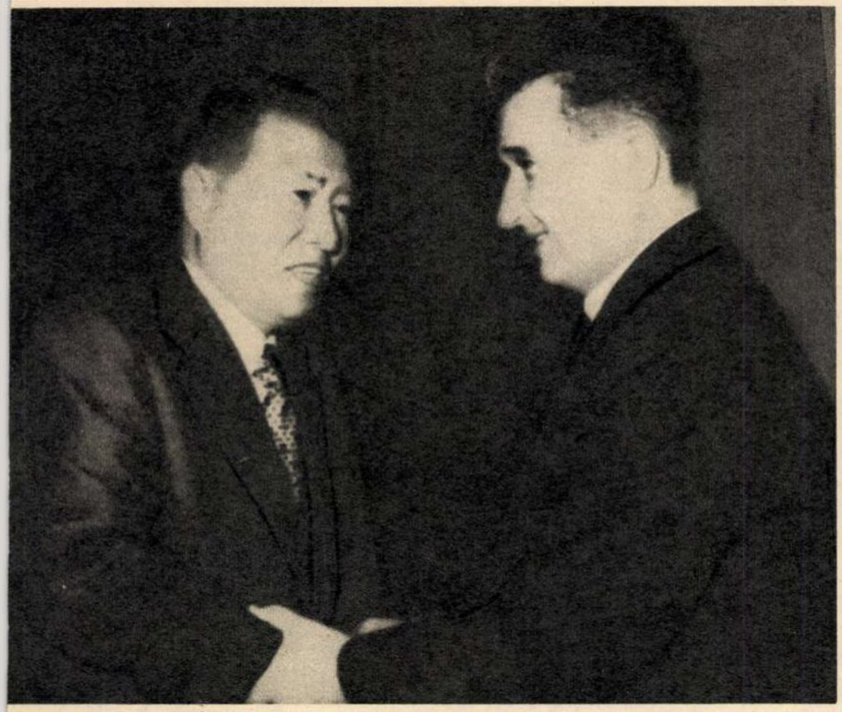

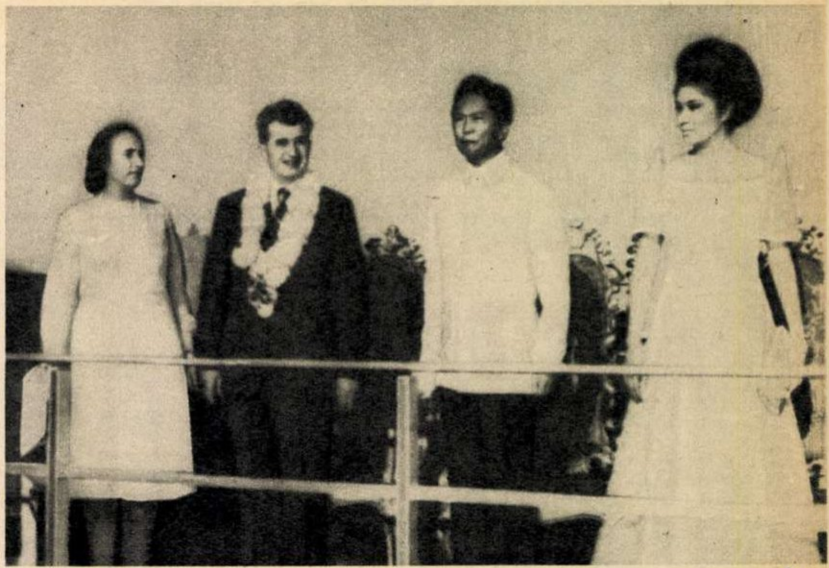

În întîmpinarea președintelui României socialiste, tovarășul Nicolae Ceaușescu, și a tovarășei Elena Ceaușescu au venit la aeroport președintele Republicii Filipine, Ferdinand Marcos, și soția sa, doamna Imelda Romualdez Marcos.

Miercuri seara, la Palatul prezidențial Malacanang a avut loc ceremonia conferirii unor înalte distincții românești și filipineze.

NICOLAE CEAUȘESCU

ȘI A PREȘEDINTELUI STATULUI NOSTRU

conform căreia, în contextul general al apropierii și înțelegerii între popoare, colaborarea economică, în beneficiul comun, un beneficiu concret și exact, ocupă un loc esențial și se înscrie ca o cerință fundamentală a progresului general.

Firește, o colaborare presupune că ambele țări au nu numai interese, printre care și acelea de a cumpăra și de a vinde, ci și posibilități. În legătură cu acest fapt, vizita în Japonia a președintelui României socialiste are și semnificația progresului incontestabil realizat de poporul român în domeniile cele mai variate ale activității economice, științifice, culturale etc. «Aș dori în același timp — subliniază împăratul Hirohito în toastul de la Palatul Imperial — să exprim respectul meu profund față de dezvoltarea remarcabilă din ultimii ani a țării dumneavoastră în domeniile politic, economic, industrial, precum și în cel cultural, pentru eforturile depuse de Excelența Voastră, domnule președinte, împreună cu întregul dumneavoastră popor, în vederea propășirii României». Contribuția deosebită a secretarului general al Partidului Comunist Român la progresul economic al țării, la instaurarea în lume a unui climat de pace și colaborare este un fapt cu o recunoaștere largă în Japonia. «Poporul japonez — precizează primul-ministru Takeo Miki — cunoaște foarte bine și, în același timp, nutrește sentimente de adîncă stimă față de faptul că Excelența Voastră, domnule președinte, bucurîndu-vă de întreaga încredere a poporului dumneavoastră, v-ați angajat pe plan intern în mod energic în dezvoltarea economiei și industriei Republicii Socialiste România, în creșterea bunăstării poporului român, iar pe plan mondial, în afirmarea principiului suveranității și independenței naționale, al avantajului reciproc, desfășurînd o politică externă activă, pusă în slujba realizării destinderii internaționale, dezarmării, securității și păcii în lume».

Și această vizită, ca și celelalte anterioare în diferite continente și țări ale lumii, impresionează prin extraordinara activitate a președintelui țării, prin diversitatea obiectivelor vizitate, a subiectelor abordate și interesul la fel de viu manifestat indiferent că este vorba de explicațiile primite în legătură cu oțelurile inoxidabile și benzile de oțel tratate la suprafață în zona industrială Sakai sau de programul de vechi melodii japoneze interpretate de o formație de tinere fete din Kyoto. În numai cinci zile șeful statului român reușește să discute cu oficialitățile de seamă ale Japoniei, să se intîlnească împreună în mai multe runde de convorbiri oficiale, să se întrețină cu personalități politice japoneze, acționînd astfel în interesul dezvoltării prieteniei și colaborării dintre poporul român și japonez și în același timp al întăririi forțelor revoluționare, democratice și antiimperialiste, al cauzei păcii și înțelegerii între națiuni; să viziteze diferite unități economice, obiective istorice și culturale, magazine comerciale, orașele Tokio, Kyoto, Osaka, Sakai și Yokohama. Să aibă multiple întîlniri de lucru cu reprezentanții industriei și ai altor domenii de activitate. Peste tot, oaspeții români sînt întîmpinați cu sentimente de caldă ospitalitate și simpatie; oamenii muncii japonezi își exprimă în forme tradiționale prețuirea față de șeful statului nostru, față de poporul român și România. De-a lungul traseului, pe autostrăzi, în gări, în uzine și întreprinderi, la intersecții de străzi populația japoneză manifestă o sinceră și spontană bucurie la apariția convoiului oficial de mașini în care se află solii poporului român. Stegulețele cu tricolorul românesc, lozincile în limba română cu tradiționala urare de bun venit se ivesc pretutindeni unde apar înalții oaspeți români. Un emoționant moment se petrece la Uzinele «Koyo Seiko» unde, într-o secție, un muncitor și o muncitoare se apropie de înalții oaspeți și le oferă buchete cu garoafe albe și roșii.

Presa, posturile de radio și televiziunea acordă spații ample reportajelor privind desfășurarea momentelor importante ale vizitei; sînt evocate momente din istoria României; sînt prezentate pe larg date biografice ale tovarășului Nicolae Ceaușescu și ale tovarășei Elena Ceaușescu; ziarele conțin de asemenea fotografii cu imagini evocînd dezvoltarea multilaterală a României în toate domeniile de activitate. Un spațiu considerabil este rezervat principiilor de politică externă ale României, perspectivelor dezvoltării colaborării și prieteniei dintre poporul român și poporul japonez. În unanimitate, presa scrisă, radioul, televiziunea remarcă succesul deosebit al vizitei, importanța ei istorică pentru relațiile de prietenie și colaborare dintre România și Japonia, pentru procesul de destindere început în lume, pentru pacea și cooperarea internațională.

*

În continuarea soliei de pace, înțelegere și colaborare pe care o întreprind în țări din Asia și Africa, președintele Nicolae Ceaușescu și tovarășa Elena Ceaușescu sînt oaspeții poporului filipinez. Atmosfera sărbătorească, primirea entuziastă, cu cele mai înalte onoruri civile și militare, făcută oaspeților români în capitala filipineză, vădesc prețuirea de care se bucură în lume poporul român, România, șeful statului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu, și ilustrează cu forța de netăgăduit a realității justețea politicii externe a partidului nostru, îndreptată spre realizarea unor relații de deplină egalitate, de respect al independenței și suveranității naționale, de neamestec în treburile interne, de asigurarea dreptului fiecărui popor de a decide, fără constrîngere din afară, asupra destinului și viitorului său. Vizita în Republica Filipine a tovarășului Nicolae Ceaușescu, primul șef de stat român care vizitează această țară din Orientul Îndepărtat, constituie un moment istoric de referință al relațiilor dintre România si Filipine.

NICOLAE CRISTACHE ■

FILE EMOȚIONANTE DIN RĂZBOIUL ANTIHITLERIST. CONTRIBUȚIA OSTAȘILOR ROMÂNI LA VICTORIA ÎMPOTRIVA FASCISMULUI

—vasile, tu ești?
—eu sînt

Vineri, 28 martie, la Tîrgu Mureș a plouat. A doua zi a continuat să plouă, în vreme ce la 20 km, lîngă comuna Band, avea loc obișnuitul tîrg de vite. Pe jos, într-un ballonseide bleumarin, cu o bască tot bleumarin, întocmai descrierii soției sale, se întoarce de la școală învățătorul Vasile Pop.

— Sînteți Vasile Pop?

— Eu sînt.

Vasile Pop este unul dintre supraviețuitorii luptelor de la Oarba de Mureș, lupte printre cele mari de pe teritoriul patriei noastre în războiul antihitlerist, unde au murit 11 000 de români.

Sîntem poftiți în casă; o casă veche țărănească, cu ferestre minuscule, cîte două pe fiecare latură. Interior de dascăli: 30 de ani de activitate.

Un bărbat tînăr încă, viguros, vesel; în timpul luptelor de la Oarba avea douăzeci de ani, era sergent TR și comandantul unei grupe de voluntari. Pe front a fost trimis din Școala normală de la Iași, unde se refugiase, fără părinți.

«În ziua de 23 August 1944, ca niciodată, la radio s-a dat numai muzică populară, cîntece de petrecere și nici un comunicat de pe front. Abia spre seară s-a anunțat: «Nu închideți aparatele, urmează un comunicat foarte important». Apoi din nou muzică. Și, în sfîrșit: «Țara a întors armele împotriva adevăratului dușman — Germania fascistă».

În aceeași seară au opus rezistență «adevăratului dușman». La Tîrnăveni au ajuns pe jos. Înaintau destul de repede și fără pierderi. Înainte de apa Mureșului s-au oprit.

«...A urmat un măcel cum nu se poate descrie. Nu știai ce se întîmplă. Într-o luptă mori sau supraviețuiești. Habar n-ai ce se petrece. Atacam de cinci-șase ori pe zi; atacam și noaptea. Atacam continuu. Începea pregătirea de artilerie, se termina pregătirea de artilerie, atacam... Noi eram în cîmp deschis, inamicul ocupa versantul dincolo de Mureș: întărituri, fortificații; pe dealul din față — tranșeele. Ne lăsau să ne apropiem la 20 metri și abia atunci deschideau focul. Păstrez imaginea fețelor de tineri, ca și mine, fugind, ținîndu-și arma cu mîna; ranițele, sacii de merinde bătîndu-le pulpele; Mureșul și apa ducîndu-le leșurile. O lună de zile aproape, zi și noapte, necontenit, pregătirea de artilerie, încetarea pregătirii de artilerie, comanda de atac, atacul, 20 de metri înaintea tranșeelor, canonada și chipurile de tineri ținîndu-și arma cu mîna, ranițele, sacul de merinde bătîndu-le pulpele, Mureșul și apa ducîndu-le leșurile.

Pe 9 octombrie, după aproape o lună de zile de cînd ne aflam în fața Mureșului, a fost creată o subunitate de voluntari. Comandantul — un învățător ca și mine. A cerut două lucruri: planul la care s-a gîndit să fie aprobat integral; nefiind ofițer profesionist să i se dea voluntari învățători ca și el.

M-am înscris ca șef al uneia dintre cele patru grupe. Am luat mitraliere cît pentru o companie, branduri; ordinul era cît se poate de limpede: nu se răspunde la focul inamicului; nu se încetează înaintarea; după 10 minute, fiecare grupă își ocupă dispozitivul de luptă dincolo de Mureș. Am luat mîncare și muniție pentru trei zile. Am plecat spre Ogra. S-a tras continuu asupra noastră; dar, conform ordinului, n-am răspuns. Am trecut Mureșul, am ajuns într-o vale îngustă, ne-am oprit pentru a hotărî ce vom face mai departe. Comandanții de grupă și comandantul subunității ne-am constituit într-o grupă de cercetare și am pornit pe versantul dealului spre cea mai apropiată casă. A început să latre un cîine și o voce de bătrîn a întrebat cine e acolo? Cîinele a început să latre mai tare și bătrînul se apropia de noi întrebînd mereu cine-i acolo? Cînd a fost suficient de aproape, i-am răspuns: soldați români. Moșul s-a bucurat, dar cînd am început să-l întrebăm cîți nemți se află în sat, unde sînt cazați, cine le este comandantul, a început să tremure; credea că sîntem provocatori. Spaima a crescut cînd, cerînd voie să vorbească babei, l-am refuzat: războiul e război, nici noi nu aveam încredere în el. L-am dus la ai noștri; uite, moșule, toți ăștia sînt soldați români, dar moșul tot mai tremura. Am așezat mitralierele înspre sat cu bătaie pînă la marginea lui. La fel și brandurile. Am mîncat, am băut, moșul a mîncat și el cu noi. Grupele s-au desfășurat, același ordin: să nu răspundem la focul inamicului. Am ocupat pozițiile de luptă, dinspre sat, cîinii au început să latre, comandantul nostru a tras o rachetă cu trei stele verzi; cum am aflat după aceea, acesta era semnalul prin care comunicam grosului trupelor că am ocupat pozițiile stabilite. Cîinii lătrau, se luau la întrecere parcă și nemții au început să se apropie de noi; am folosit tactica lor; i-am lăsat să se apropie pînă la 20 de metri, am deschis focul cu grenadele; în acest fel inamicul nu putea să-și dea seama de mărimea efectivului nostru, dislocat acolo. Din spate au început să tragă brandurile, apoi mitralierele au deschis focul cu gloanțe trasoare care dau un aspect înspăimîntător. Fără pregătire de artilerie, ai noștri, Regimentul 2 Dorobanți, au trecut Mureșul. Lupta la baionetă, strigătele de ura, brandurile, mitralierele, gloanțele trasoare, grenadele; am primit ordin să strigăm și noi ura! Tot cîmpul țipa ura. Nemții au crezut că sînt înconjurați, după aceea n-au mai crezut nimic. În sat se ducea lupta pentru fiecare casă, pentru fiecare pod, pentru fiecare fîntînă, căpiță de fîn, de peste tot se trăgea, oriunde se putea ascunde cineva și deschide focul din spate: ardea satul, bubuiau grenadele, puștile, în zăpăceala aia inamicul a renunțat la artilerie. Și-au luat închizătoarele și au fugit; dar noi aveam închizătoare, le-am montat și...

...Dimineața am fost schimbați de cavalerie. Am pornit spre Cluj-Napoca. Apoi am ajuns în Ungaria, am făcut parte din unitatea lui Eftimie Croitoru; gestul lui ne-a emoționat și mult timp n-am vorbit decît despre asta. Am băut vin bun la Tokaj. Decorația «Virtutea militară». Concediul promis.

*

Mă întorceam în Transilvania liberă. În scrisorile noastre către cei de-acasă, această temă revenea de fiecare dată cu mai mult dor. Cea mai mare parte din drum am făcut-o pe jos. Priveam harta, urcam dealuri și coboram de fiecare dată mai aproape de ai mei. Itinerarul meu era aproape în linie dreaptă. În Blaj aveam de petrecut o zi întreagă. Neras, cu tricolorul pe mînă, însemnul celor veniți de pe front, eram privit din toate părțile, admirat, gustul orgoliului este amețitor. Vocile elevelor, strîngîndu-se una într-alta, alunecînd pe lîngă mine, și glasul cunoscut; oricît m-a încercat viața, gîndeam, uite că inima mi se strînge ca la un adolescent. M-am oprit în fața grupului următor și m-am prezentat: «soldat român întors de pe front. Nu vreau să vă fac nici un rău și nici n-am vreun gînd ascuns. Am cunoscut în urmă cu ani o fată, Olivia, am cunoscut-o altfel...» Sigur, au sărit fetele, este colega noastră, a trecut pe aici ceva mai înainte... Și s-au repezit s-o ajungă din urmă, dar nu le-am lăsat. Dacă-și mai aduce aminte de mine, le-am zis, atunci să vină la întîlnire la ora cutare... M-am repezit la o croitorie, mi-am călcat haina, pantalonii, gulerul, apoi frizerul, cizmarul, cu o jumătate de oră înainte de ora fixată eram la locul de întîlnire. M-a privit cum se uitau pe vremea aceea elevele: Vasile, tu ești? Eu sînt, i-am răspuns și mi-a sărit de gît...

...Pe dealul dinspre satul natal m-am întîlnit cu un om. Pe cine cauți?, m-a întrebat. Tot satul știa că numai ai mei au un fiu pe front. Vasile, tu ești? Eu sînt, i-am răspuns. Dar nu spuneți nimic la ai mei, vreau să le fac o surpriză; cînd am ajuns, tot satul era adunat în fața casei, ai mei, săracii, de durere și de bucurie nu puteau scoate nici o vorbă, plîngeau. Acum de ce plîngeți?, i-am întrebat, Transilvania e liberă. Dar ei plîngeau întruna și se uitau la mine de parcă mă vedeau pentru întîia oară.

...I-am ajuns pe ai mei tot în Ungaria. Erau mai puțini, rîndurile lor se răriseră simțitor. Am luptat apoi în Munții Tatra, pe valea rîului Vah, la Banska Bystrica, Myto, Svolen, Trencin. Am luptat, și de fiecare dată, pe sub arcurile de triumf confecționate pentru noi de populația cehă, mă vedeam la Blaj, printre eleve... Cehii ne-au făcut pretutindeni niște primiri extraordinar de calde. Ne primeau și ne invitau în casele lor, scoteau pe masă tot ce aveau și ne spuneau «eliberatori». La 9 mai au ieșit pe străzi, dansau, plîngeau, cîntau, ne îmbrățișau. Și, ciudat, cînd să plecăm spre casă, plîngeam și noi deopotrivă cu ei; ne durea despărțirea cum nu ne duruseră frigul, gloanțele, foamea...

— Și Olivia?

— Olivia? Am cerut-o în căsătorie. Mi-a spus că s-au schimbat condițiile, acum e pace, este cu totul altceva, să aștept să-și facă zestre; de atunci n-am mai văzut-o...

Fiul meu mai mare este inginer la Combinatul chimic din Rîmnicu Vîlcea; cînd A.S.A. a jucat la Vîlcea am prins doi iepuri dintr-o dată. Eram deci la meci, cînd trece un tovarăș pe lîngă mine; îl opresc, unde ai făcut armata, îl întreb; se uită, nu mă recunoaște. Pe urmă parcă nu-l mai recunoșteam nici eu. De unde, de unde să-l iau totuși, pînă la urmă ne-am lămurit. În Ungaria făcusem parte din aceeași unitate. Vasile, tu ești? Eu sînt, zic, și pe urmă am fost și la alți tovarăși de arme, pe care nu-i cunoșteam, dar cu care am luptat împreună. Și de atunci ne strîngem în fiecare an, discutăm, ne amintim și cei ce ne văd și ne aud ne spun cum nu gîndisem niciodată că se va spune despre noi: VETERANI.

NICOLAE CRISTACHE ■

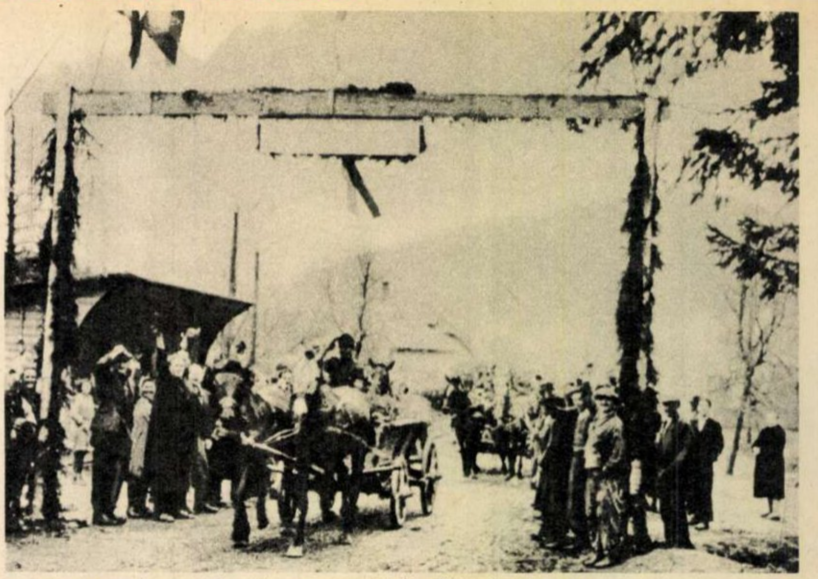

Intrarea trupelor române într-o comună din Cehoslovacia. ▲

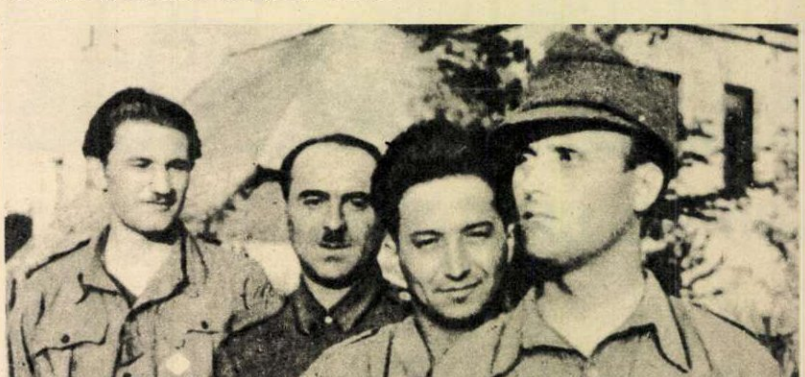

▲ **Ostași români într-o localitate din Cehoslovacia. Primul din stînga: Vasile Pop.**

Fotografii din cel de-al doilea război mondial de VASILE POP ■

Populația cehă pregătește intrarea în oraș a trupelor române. ▼

Traversarea Tisei. ▼

flacăra la dispoziția dumneavoastră

Mă numesc **Aurel Ionescu,** *sînt din Craiova și vă scriu despre cîteva din frumoasele realizări ale Bibliotecii județene-Dolj. Păstrînd bunele și vechile tradiții, această casă a cărții se dovedește totodată sensibilă la nou și modern, acceptînd concepția după care o bibliotecă nu este doar un depozit de cărți, ci un organism viu și neobosit de propagare a culturii. În acest sens, aș cita recent deschisa expoziție de carte, după părerea mea cea mai frumoasă văzută vreodată la Craiova, cu lucrări publicate de editura acestui centru cultural al țării. Tot de curînd, s-a deschis aici un curs de biblioteconomie și s-a pornit la alcătuirea unei «fonoteci de aur» pentru ascultarea glasurilor marilor noștri creatori de literatură. Se organizează, periodic, montaje muzical-literare de o inaltă ținută artistică, iar prin emisiuni la postul local de radio se poartă acțiuni inteligente de popularizare a cărții. Este, de asemenea, de menționat că și secția pentru copii a acestei biblioteci își are preocupările ei, printre care menționez frumoasa expoziție de lucrări de artă plastică realizate de copii cititori. Sînt lucruri care ne bucură pe noi, beneficiarii bibliotecii, cu atît mai mult cu cît am aflat cu plăcută surpriză că noul director al Bibliotecii județene-Dolj este un om foarte tînăr.*

*

*Orașul Aleșd din județul Bihor nu este prea mare, dealtfel nici denumirea de oraș nu o are de prea multă vreme. Dar dacă la cursurile Universității populare din această localitate a țării sînt înregistrați 900 de cursanți — în 1971 erau doar 300 — se poate trage o concluzie cu privire la dezvoltarea orașului și mai ales cu privire la creșterea nivelului vieții spirituale a cetățenilor săi. Alte cifre statistice susțin aceste realități noi ale Aleșdului, vorbind de creșterea necontenită a numărului de cititori în bibliotecile publice, a numărului de spectatori la cinematografe și alte manifestări de artă, creșterea cheltuielilor bugetare pentru cultură pe număr de locuitori. (***Sebastian Viezure** — *Aleșd)*

*

În pagina «Flacăra la dispoziția dumneavoastră» a revistei din 25 martie a.c. a apărut scrisoarea semnată de **Ion Drulea** *«în numele unui grup de muncitori și pensionari C.F.R. din Iași», în care se deplîngea faptul că baia publică din cartierul Rîpa Galbenă a fost închisă. În urma apariției acestei scrisori, Regionala C.F.R. Iași ne comunică:*

«...Menținerea acestei băi în funcție nu mai reprezintă o necesitate astăzi pentru personalul administrației C.F.R., acesta dispunînd de băi corespunzătoare la servicii, în stația Iași (2) și Socola, precum si în locuințele pe care le dețin, în afara băii comunale. Starea de uzură avansată a construcției și a instalației aferente băii, care ar reclama valori de aproximativ 300-400 mii lei pentru refacere, precum și faptul că ea funcționează cu un consum mare de combustibil și cu randament scăzut fac să nu se mai încadreze în prevederile actuale ale decretului 620/1973 și ale H.C.M. 1397/1974, valoarea lucrărilor depășind coeficientul admis de RK și deci ar necesita investiții neprevăzute în plan. Nevoile reale ale personalului din complexul feroviar Iași, Socola, Nicolina au condus la soluția readaptării acestui local în scopul amenajării unei grădinițe pentru circa 40-50 copii, pentru care s-a și întocmit proiect, preconizîndu-se darea în funcție în anul 1976-1977...»

*

Scrisoarea tînărului **Miroțoi Mihai,** *din Cîmpulung Moldovenesc, prin care ne sesiza că Oficiul forțelor de muncă din acest oraș tergiversează rezolvarea cererii lui de a fi repartizat într-un loc de muncă, am trimis-o Consiliului popular al orașului Cîmpulung Moldovenesc, care ne face cunoscut că:*

«...începînd cu data de 15 martie 1975, sus-numitul a fost încadrat la Fabrica Mixtă de Industrie Locală, ca ucenic în sectorul tîmplăriei».

*

O idee excelentă, concretizată într-o realizare deopotrivă de merituoasă, s-a născut la mina Paroșeni — ne scrie **Antal Gabor.** *Cînd ies din adîncul subteranului, din mediul întunecat de acolo, minerii sînt dornici de lumina soarelui, de culorile naturii. Tocmai de aceea, în incinta minei Paroșeni s-au amenajat frumoase ronduri de flori, zone verzi, alei. Există aici și o seră proprie în care a fost pregătit materialul săditor de primăvară: panseluțe, mai multe specii de garoafe, salcie, petunii și altele. Alte răsaduri florale, printre care și trandafiri, sînt pregătite pentru sezonul imediat următor. Minerii de la Paroșeni se bucură mult de această realizare, demnă de urmat și în alte locuri de muncă asemănătoare.*

Mă numesc **Bontea Constantin,** *sînt pensionar C.F.R. și am domiciliul stabil în stația C.F.R. Zoița, județul Buzău. În ziua de 1 iulie a anului trecut, am avut nenorocul să alunec și să cad cu mîna dreaptă pe un borcan de sticlă ce s-a sfărîmat și m-a rănit serios. M-am dus degrabă la spitalul C.F.R. Buzău, unde era de gardă doctorul Teodorescu (prenumele nu-l cunosc), șef de clinică la acest spital. De fapt, nenorocul meu de-abia de aici a început, deoarece fără a ordona mai întîi o radiografie și fără a cerceta măcar cu alte mijloace dacă nu cumva în rană au rămas cioburi de sticlă, medicul m-a pus pe masa de operație și în timp ce două surori m-au imobilizat, mi-a cusut rana fără măcar să aplice vreun anestezic. Am leșinat de durere pe masa de operație. M-au internat pentru cinci zile, după care m-am dus la circumscripția sanitară C.F.R. Buzău, unde mi s-au scos firele cu care a fost cusută rana. Cum simțeam dureri continue și amorțeală în degete, am revenit la spitalul C.F.R. Buzău, apoi la spitalul 2 C.F.R. București, dar de-abia la 3 septembrie 1974 (deci după două luni de la accident!) mi s-a făcut prima radiografie la spitalul nr. 1 C.F.R. Witting din București. Pe filmul radiografic au apărut, clar, cioburi de sticlă în braț. Unul din ele a fost extras imediat, dar al doilea, deplasîndu-se mereu, abia la 2 noiembrie a putut fi extras. Rana s-a vindecat, dar am rămas cu trei degete semiparalizate, pentru care nu se mai poate face nimic, după cum mi-au spus medicii fiindcă, la prima operație, doctorul Teodorescu mi-a tăiat două tendoane. După cum am spus, sînt pensionar, dar fiind în putere, am continuat pînă acum să lucrez, conform legii, patru luni pe an. Acum nu voi mai avea nici această posibilitate. Acestea sînt, pe scurt, suferințele mele grele, datorate lipsei de conștiință profesională a unui medic.*

N.R. *— Pe cît de trist, pe atît de uimitor acest caz căruia poate nici nu i-am fi dat crezare dacă scrisoarea n-ar fi fost însoțită de filme radiologice marcînd existența cioburilor de sticlă și patru bilete de ieșire din spital cu observațiile medicilor, confirmînd toată această deprimantă poveste ce reliefează, încă o dată, responsabilitatea medicului și gravitatea consecințelor superficialității în această profesiune prin excelență umanitară.*

*

Mircea Constantin *din Craiova ne-a sesizat că deși schimbul de locuință pe care l-a solicitat și care a fost aprobat din cota întreprinderii Electrocentralei Turceni era perfect legal, cu îndeplinirea tuturor formelor cerute de lege, s-a izbit de amînări nejustificate atunci cînd a fost vorba de perfectarea formelor de schimb de locuință. Din partea Comitetului județean Dolj al P.C.R., căruia i-am adresat scrisoarea, am primit următorul răspuns:*

«Din cercetările făcute nu se confirmă că Mircea Constantin a fost purtat pe drumuri de către Consiliul popular municipal Craiova. Cererea lui a fost verificată și pusă în discuția biroului permanent al Consiliului popular municipal Craiova care, în ședința din 15 februarie 1975, i-a aprobat un apartament cu trei camere în cartierul «Craiovița Nouă», bloc 76 B.1., ap. 11, în care s-a și mutat. Problema sesizată în scrisoare, legată de atribuirea apartamentului acestuia s-a făcut cu respectarea prevederilor legii nr. 5/1973, cererile fiind verificate, discutate și aprobate de organele în drept...»

*

Sînt absolvent al unui liceu agricol, promoția 1971-1972. După terminarea școlii am suferit o dublă fractură a brațului, ceea ce a necesitat un tratament de durată. După aproape doi ani de la absolvire m-am făcut sănătos și am cerut Direcției agricole județene să mă repartizeze într-un loc de muncă în satul meu, Poroinița, sau într-una din comunele învecinate. N-am primit nici un răspuns nici la cererea aceasta și nici la nenumăratele cereri pe care le-am mai făcut. Am indicat în aceste cereri și postul vacant de șef de fermă din satul meu, care însă între timp s-a ocupat. Abia în luna februarie a acestui an am primit, în sfîrșit, un răspuns prin care mi se cerea avizul favorabil al președintelui C.A.P. din comună. Mi s-a refuzat acest aviz și nu pricep de ce. După cum nu pricep cui îi folosește ca un cadru calificat în agricultură să stea de pomană și să piardă anii cei mai favorabili de muncă, adică anii tinereții. **(Șerbănoiu Gheorghe** — *Poroinița, județul Mehedinți)*

*

Satul Valea Mare, aparținînd de comuna Băbeni, este străbătut de șoseaua națională Rm. Vîlcea-Drăgășani și numără peste 2 500 de locuitori. Majoritatea lor o constituie muncitorii unităților economice din comună (Băbeni) sau a celor din raza municipiului Rm. Vîlcea, navetiști — beneficiari ai cursei locale de autobuz Rm. Vîlcea-Băbeni. Stația terminus a acestei linii este plasată la circa 3-4 kilometri de satul nostru, așa încît muncitorii care lucrează la întreprinderile amintite, precum și elevii liceului de construcții din Băbeni, cadrele didactice și mulți alți locuitori din satele învecinate, Slăvitești și Marcea, sînt siliți să facă zilnic cel puțin de două ori, pe jos, distanțe de 3, 4 sau chiar mai mulți kilometri. Neajunsul acesta ar fi relativ ușor de înlăturat prin mutarea stației terminus la punctul Slăvitești, la 3 kilometri de actuala stație finală. Timpul parcurgerii acestui traseu prelungit se poate recupera foarte ușor prin reducerea, cu cîteva minute doar, a timpului de staționare la Băbeni care este acum de 15-20 de minute. (Prof. **Antim Marinescu,** *în numele locuitorilor satului Valea Mare)*

*

Într-o scrisoare adresată redacției, **Atinge Ștefan** *din Drobeta-Turnu Severin se plîngea că direcția unei unități a Agrocoop Mehedinți i-a desfăcut nemotivat contractul de muncă, iar după ce Judecătoria din Drobeta-Turnu Severin a anulat ca ilegală această decizie, refuză să țină seama de hotărîrea judecătorească. Am trimis scrisoarea Consiliului popular al județului Mehedinți care ne răspunde:*

«...În urma verificării făcute s-a constatat că tovarășul Atinge Ștefan a fost încadrat în muncă la Agrocoop Mehedinți...»

*

Odată cu desființarea perechii de trenuri accelerate 621 și 622 pe distanța București-Iași și retur, s-a desființat, implicit, și vagonul direct București-Huși și retur (via Crasna). Acesta era însă unicul vagon direct la dispoziția hușenilor și desființarea lui ne aduce mari necazuri și greutăți. Acum, ca să ajungem la București, trebuie să schimbăm trenul la Crasna, să ne procurăm din timp tichete, trenul fiind în regim de locuri rezervate și să facem eforturi să găsim, în plină noapte, vagonul respectiv, timp de 2 minute cît staționează trenul în gara Crasna. Decenii de-a rîndul, orașul nostru a avut o legătură directă cu Bucureștiul, pe magistrala feroviară București-Iași. Este de neînțeles de ce s-a desființat această legătură, în timp ce pe multe alte planuri, C.F.R.-ul face eforturi să satisfacă, în cît mai largă măsură, nevoile călătorilor. Nu este, după părerea noastră, a hușenilor, cu neputință să se atașeze un vagon, ca și pînă acum dealtfel, la trenurile accelerate 605-606, care să ne asigure și nouă o călătorie civilizată și lipsită de peripețiile nocturne ale schimbării trenului. **(Luțescu Ioan** — *Huși)*

*

M-am mutat, de cîteva luni de zile, împreună cu familia, în municipiul Craiova, venind de la Buzău. Am o fetiță, elevă în clasa I, căreia medicii i-au recomandat stăruitor să practice sistematic înotul, pentru înlăturarea unor sechele rămase de pe urma unor afecțiuni de care a suferit de mică. La Buzău nu am întîmpinat nici o greutate pentru a aduce la îndeplinire sfaturile medicilor: am găsit și un bazin de înot corespunzător și un personal de instruire ireproșabil. Din păcate, nu același lucru se întîmplă și la Craiova. Bazin există și aici, dar cum este întreținut? De fapt, nu este deloc întreținut, apa este murdară, sursă de boli și infecții. S-au cheltuit bani frumoși pentru construirea acestei baze sportive. E greu oare să fie menținută într-o stare de a fi și folosită? Ne plîngem că nu avem locuri de joacă și instalații pentru dezvoltarea fizică a copiilor noștri. Nu e păcat ca, atunci cînd le avem, să ne batem joc de ele? **(Anamaria Codreanu** — *Craiova)*

*

În apropierea blocului în care locuiesc, blocul nr. 29 din municipiul Deva, s-a amenajat un loc pentru depozitarea gunoaielor menajere, de unde să fie apoi ridicate de autospecialele întreprinderii de gospodărire a municipiului. Din păcate, respectiva întreprindere «uită» cu lunile de această obligație, iar rezultatele sînt ușor de închipuit: împrăștierea gunoiului în tot cartierul, miros urît, pericol de îmbolnăvire. Se împlinește aproape anul de cînd nici o mașină n-a mai ridicat gunoiul din acest punct. A venit primăvara, dar noi nu ne putem bucura de ea, fiindcă sîntem pur și simplu sufocați de mirosurile urîte din fața casei noastre. Ar fi timpul ca neglijența aceasta edilitară, care aruncă o umbră pe frumosul și modernul nostru municipiu, să fie înlăturată. **(Bogdan Ion** — *Deva)*

*

Subsemnatul **Cojocaru Remus,** *domiciliat în Hunedoara, în vîrstă de douăzeci de ani, am terminat cursurile școlii profesionale a Combinatului siderurgic Hunedoara în meseria de laminator profiluri și tablă, în anul 1972. Am fost repartizat la secția laminorul de profiluri mici, în munca de finisator (necalificată). Am înțeles că mai am multe de învățat și m-am conformat deciziei conducerii. În februarie 1974 am fost trecut în aceeași secție pe post de laminator, conform calificării mele. Din nefericire, după numai cîteva luni, m-am îmbolnăvit grav. La ieșirea din spital, o comisie medicală a recomandat să fiu trecut la un post de lucru mai ușor. Am găsit înțelegere și am fost într-adevăr trecut la o muncă mai ușoară, din păcate numai pentru puțin timp. La 14 martie 1975 am primit un nou transfer, pe care nu l-am cerut niciodată, la serviciul administrativ al C.S.H. Aici nu mai lucrez în meseria pentru care am fost calificat, și pentru care statul a cheltuit bani, și nici această muncă nouă, pe care nu o cunosc, nu este pentru mine mai ușoară, ci dimpotrivă. Nu vreau să mă plîng ca un nevolnic, vreau doar să lucrez în producție, în meseria ce mi-a devenit dragă. Pe postul unde am lucrat cele cîteva luni după ieșirea din spital am dat randament, acolo aș dori să lucrez din nou. Cu toate cererile mele repetate, pînă acum nu am găsit această înțelegere la factorii de conducere ai combinatului.*

*

Doina Tincă, *muncitoare la Fabrica de confecții «8 Martie» din Piatra Neamț, s-a plîns, într-o scrisoare adresată redacției, de ieșirile necivilizate ale unui ajutor de maistru, de vocabularul său vulgar. Am trimis scrisoarea Comitetului municipal Piatra Neamț al P.C.R., care ne răspunde:*

«...Din cercetările efectuate, s-a desprins concluzia că nu numai ajutorul de maistru Sava Constantin este vinovat de discuțiile neprincipiale ce au avut loc, ci și semnatara scrisorii care, de asemenea, s-a adresat cu cuvinte injurioase la adresa acestuia. Pentru toate acestea, Sava Constantin a fost aspru criticat în biroul organizației de bază, iar Tincă Doina în parte si-a recunoscut vina ei».

*

Nu a trecut multă vreme de cînd la Posești, în județul Prahova, s-a instalat noul consiliu popular comunal ales la 9 martie. Încă înainte de alegeri, în întîlnirile cu alegătorii, actualii deputați au notat în carnetele lor multe propuneri interesante făcute de cetățeni pentru dezvoltarea și înfrumusețarea comunei lor. Multe dintre aceste propuneri prind acum viață. Așa, bunăoară, clădirea dispensarului comunal, recent dat în folosință, a fost împrejmuită; s-au reparat 8 kilometri de drumuri; se pregătesc de începere lucrările pentru ridicarea unor diguri de protecție în satul Nucșoara, aparținînd de comuna Posești. Toate acestea, și încă altele, s-au făcut cu sprijinul nemijlocit al cetățenilor comunei, care au prestat mai bine de 20 000 de ore de muncă patriotică. **(Vlad Berinde** — *Ploiești)*

*

În anul 1921, edilii Romei au donat orașului Cluj-Napoca o copie în bronz a monumentului lupoaicei care, potrivit legendei, i-ar fi alăptat pe întemeietorii Cetății Eterne. Copia poartă inscripția în limba italiană: «Alla città di Cluj-Roma Madre MCMXXI». Statuia a fost amplasată în partea de jos a Pieței Libertății. Împrejurarea că bronzul este de proporții relativ mici (mărimea naturală a unei lupoaice), că a fost amplasat în planul înclinat al pieței și într-un asemenea ansamblu arhitectural de mari proporții, duce la aceea că «fiii lupoaicei» nu sînt îndeajuns de reliefați și de aceea opinăm pentru punerea în valoare a bronzului prin înălțarea piedestalului cu circa un metru. **(Neli Silveșan-Botezat,** *Cluj-Napoca).*

POȘTA REDACȚIEI

Vionela Moise — Călan. Consiliul popular al județului Hunedoara ne-a informat că întrucît în județul Hunedoara nu sînt unități pentru țesut covoare oltenești — meserie în care v-ați specializat — s-a luat legătura cu cooperativa de invalizi «Progresul» Deva, unde ați fost repartizată ca muncitoare necalificată.

Alexandru Block — București. «Lipscani», ce se vrea a fi un reportaj, nu este decît — și e puțin — o evocare a acestui vad comercial.

Maria Roșca — comuna Nădrag. Am fost informați de către Uzinele Electronica că s-au dat dispoziții reprezentantei uzinei din Timișoara de a verifica cazul și a interveni la U.J.C.M.-Timiș, forul tutelar al cooperativei meșteșugărești din județ, pentru a vi se repune televizorul în stare normală de funcționare. Să sperăm că dispozițiile au ajuns și la cooperativă.

Aurica Burcea — comuna Neatîrnarea (Tulcea). În urma sesizării noastre, consiliul de conducere al C.A.P. Hunia v-a eliberat adeverința pe care ați solicitat-o și v-a fost remisă de către U.J.C.A.P. Dolj.

Eugen Voicu — Iași. Comitetul municipal P.C.R. Iași ne-a comunicat că sînteți pe lista de prioritate pentru a primi locuință din fondul locativ de stat, fiind trecut la poziția 4.

MARGA NEDELEA ■

«FLACĂRA» nu ia în considerație scrisorile anonime. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți.

Raportează Reșița: oțelarii și-au îndeplinit – în cinstea zilei de 1 Mai – angajamentul în întrecere pe întregul an!

cifre care iau temperatura înaltă a muncii

Societatea noastră are nevoie pentru realizarea destinului său comunist, pentru construcția viitorului spre care tindem, de o continuă depășire a pragurilor, a eforturilor, a împlinirilor, de mai mult, de mai bine, de mai înalt, de angajare zilnică a noi energii și noi resurse ale creației.

Se petrec în aceste zile, de la un capăt la altul al țării, momente de profundă și luminoasă semnificație. Ele se cheamă — înlănțuite — *întrecere*. Întrecere în cinstea zilei de 1 Mai.

Adusă cotidian pe prima pagină a ziarelor, sub vinieta simbolică a lui Armindeni, cronica acestei întreceri se face, de obicei, prin cifre. Ce spun aceste cifre?

...Minerii țării au extras suplimentar, în primul trimestru al anului, 220 000 tone de cărbune, peste 3 200 tone de minereu de fier, peste 1 400 tone de cupru, plumb și zinc concentrat, precum și alte substanțe utile. Peste 70 la sută din cărbunele extras peste plan își are originea la Rovinari. Minerii Vulcanului, mină distinsă cu Ordinul Muncii clasa I pentru succesele în întrecere cucerite anul trecut, au dat a 10 000-a tonă de cărbune peste plan.

...Raportează siderurgiștii. La Hunedoara, unitate distinsă cu titlul de «Erou al Muncii Socialiste» și cu Medalia de aur «Secera și Ciocanul», o producție suplimentară care înseamnă 2 450 de tone de cocs metalurgic, peste 10 000 tone de fontă, 16 000 tone de oțel, aproape 24 000 tone de laminate finite. La Reșița, autoarea chemării la întrecere pe '75 către siderurgiștii întregii țări, o producție peste plan de 10 454 tone de oțel, peste 6 000 tone de fontă, peste 13 000 tone de laminate finite etc. Oțelarii Reșiței și-au îndeplinit integral angajamentul în întrecere al anului, iar furnaliștii și laminatorii ei au dat, în acest trimestru, o cantitate de metal echivalentă cu cea înscrisă în angajamentul pe 6 luni. Aproape 50 la sută din angajamentul anual al întrecerii (4 500 tone de țevi de oțel fără sudură) au împlinit și siderurgiștii Romanului.

...La Porțile de Fier și la Ișalnița, cele două mari centrale electrice ale Olteniei, cantitatea suplimentară de energie livrată de la 1 ianuarie a.c. a ajuns la 70 de milioane kWh. Oamenii Porților de Fier și-au realizat și ei, în aceste luni, jumătate din angajamentul anual.

...Pînă la sfîrșitul anului, muncitorii Uzinelor «Semănătoarea» din București vor fabrica peste plan mașini agricole în valoare de 1 miliard și 200 de milioane de lei. În jurul zilei de 20 aprilie a.c., deci în 4 ani, 3 luni și 20 de zile, uzina va raporta îndeplinirea integrală a cincinalului.

...Alte unități economice care și-au îndeplinit integral obligațiile cincinalului: 13 întreprinderi din județul Maramureș, 9 din Satu Mare, 15 din Suceava, 8 din Mehedinți, 14 din Prahova etc., etc. Județul Alba și-a realizat în întregime sarcinile de export ale anilor 1971-1975. La «Rulmentul»-Brașov, uzină fruntașă pe ramură în întrecerea pe '74, cincinalul va fi încheiat, potrivit datelor la zi ale muncii, în 4 ani și 165 de zile. 400 de unități economice importante și-au îndeplinit pînă la 25 martie cincinalul.

Sînt cifre, cîteva cifre, dintr-o extrem de bogată listă, care iau temperatura înaltă a muncii și a creației românești, dedicate sărbătorii lui Armindeni.

Ce spun totuși ele, aceste cifre? Desigur, cei străini de șantierele unde se fabrică asemenea victorii nu pot realiza pe de-a-ntregul eforturile, căutările, îndrăznelile, temerile, dificultățile ce stau în calea unor astfel de performanțe. Victoriile — o știm — nu se obțin ușor. O mașină nouă care demarează de la start sau funcționează la bancul de probă, un plan economic lunar, anual sau cincinal, depășit, pretind un efort social puțin obișnuit și nu arareori eroic, acel eroism al muncii care ne definește, nu de puține ori, viața. Cînd aclamăm secunda victoriei, ne gîndim totdeauna la timpul intens care o precede. Ne gîndim la eroismul «peste plan» al celor care, azi, și-au depășit propriile lor eforturi de ieri, după ce ieri le depășiseră pe cele din zilele și din nopțile dinainte.

Cu cît la sută deci și-au depășit chiar propriul entuziasm?...

Este — această continuă autodepășire — o caracteristică a întrecerii, astăzi, la noi. Este un nou capitol al vieții noastre, definitiv intrat — și cu majusculă — în istoria României socialiste. Cele mai importante momente din istoria acestor ani s-ar putea recompune exclusiv pe baza acestor fișe de muncă și de creație, pe baza faptelor de întrecere sintetizate în datele lapidare ale informației de ziar.

Alte cifre și date, la fel de laconice, la fel de revelatoare:

...Pe porțile Uzinelor «Electroputere»-Craiova a ieșit, în aceste zile, cel mai mare produs electrotehnic fabricat vreodată în România, transformatorul-bloc de 400 MVA. Noul produs, conceput de specialiștii Institutului de proiectări și cercetări al Centralei industriale de mașini și aparataj electric-Craiova, cîntărește 250 de tone, necesitînd, pentru a fi expediat destinatarului (termocentrala Rovinari-Ro-

La «Rulmentul»-Brașov, cincinalul va fi încheiat, potrivit datelor la zi ale întrecerii, în 4 ani și 165 de zile.

gojelu), un vagon cu 20 de osii, lung de 33 de metri.

...Colectivul Întreprinderii mecanice din Cîmpulung-Muscel a trecut la asimilarea în fabricație a autoturismului de teren ARO-242, cu suprastructură mecanică. Autoturismul ARO se fabrică astăzi în peste 40 de variante. 80 la sută din producția întreprinderii se expediază peste hotare.

...Un nou cargou de 4 500 tdw a fost lansat, în cinstea zilei de 1 Mai, la Brăila. În octombrie 1973, cu prilejul vizitei tovarășului Nicolae Ceaușescu în orașul de pe Dunăre, navaliștii se angajaseră să făurească, pînă la finele cincinalului, 10 cargouri de asemenea capacitate, în loc de 4, cum se prevăzuse inițial. Noul cargou «Gheorghieni», lansat în aceste zile, este al 7-lea din seria celor 10.

Oprim exemplele noastre aici. Sînt cîteva, spuneam, dintr-o foarte bogată listă care crește zi de zi, oră de oră. Întrecerea în cinstea lui 1 Mai este în toi, anunțînd la orizontul zilelor care vin noi și prestigioase fapte, noi performanțe, noi victorii.

Reliefînd aceste cîteva exemple, reliefăm de fapt un adevăr mai vechi, pe care ultima perioadă a istoriei noastre, cea marcată de Congresul al XI-lea al partidului, ni l-a impus cu o nouă forță.

Societatea noastră — spune acest adevăr — are nevoie, pentru realizarea destinului său comunist, pentru construcția viitorului spre care tindem, de această continuă depășire a pragurilor, a stadiilor, a eforturilor, a împlinirilor, de mai mult, de mai bine, de mai înalt, de angajare zilnică a noi energii și noi resurse ale creației.

Societatea noastră are nevoie deci de întrecere. De competiție cu timpul, ca suprem criteriu al devenirii noastre. Societatea noastră are nevoie de acest criteriu, iar documentele de partid, directivele și recomandările Congresului al XI-lea îl învederează, îl subliniază, îl transformă într-un punct suprem al socialismului, deci al însuși interesului național.

Vom înflori ca națiune, ca țară și civilizație, numai prin competiție, prin întrecere.

Acest adevăr, această cucerire a înțelegerii, a conștiinței noastre, face parte, de acum înainte, din dialogul nostru definitiv cu noi înșine.

NICOLAE OLTEANU ■

Din angajamentul muncitorilor de la «Semănătoarea»-București: pînă la sfîrșitul anului, mașini agricole în valoare de 1 miliard și 200 de milioane de lei.

au învățat meseria de constructor ridicîndu-și propria școală

«De unde să încep cu povestirea?» «De unde vreți dumneavoastră, tovarășă directoare». «Păi, spune inginera Constanța Filip, aș trece mai repede peste începuturile noastre. Nu că nu ar fi frumoase sau nu am ține la ele, dar parcă sîntem mai legați de cele prezente». «Cum doriți». «Atunci scrieți că în 1963 nu era aici decît o școală tehnică de construcții postliceală. Cu patru clase. Acum avem 53 de clase și 1 700 de elevi. S-au înființat, rînd pe rînd, o școală tehnică de maiștri, o școală profesională pentru muncitori calificați, iar în 1969 s-a înființat și Liceul de construcții, care astăzi are 27 de clase». «Și dumneavoastră de cînd lucrați aici?» «Din 1963».

Sînt în cabinetul directoarei Centrului școlar pentru personal tehnic în construcții Baia Mare. Mai înainte, însoțit de directorul adjunct Nicolae Lazin, un tînăr de 29 de ani, pe care lesne îl poți confunda cu vreunul dintre elevii mai răsăriți, vizitasem clădirea nouă a liceului. Am trecut prin laboratoarele de chimie, fizică, matematică, de instalații, de tehnologia construcțiilor, toate utilate cu fel de fel de aparate perfecționate, cu fel de fel de dispozitive ingenioase, unele de-a dreptul enigmatice pentru mine, dar printre care elevii se mișcă cu familiaritate, cu dezinvoltura unor stăpîni ai acestor locuri consacrate științei. Și e firesc să fie așa, din moment ce aparatele și dispozitivele la care oficiază cu impresionantă aplicație în marea lor majoritate sînt meșterite de ei, în multe ceasuri de trudă migăloasă, neîntreruptă decît de somațiile energice ale paznicului școlii, care, la ore tîrzii, le amintea că mai trebuie să ajungă și acasă sau la cămin. Atrage atenția un sistem periodic al elementelor, cu comandă electronică, și acesta conceput și executat de doi elevi. Dar cel mai mult îți vine să zăbovești în studioul de televiziune al școlii. Pentru asta trebuie să cîștigi bunăvoința lui Naghi Iosif, elev în anul III, care, în afară de un simulacru de mustață, nu cred că își mai permite vreo altă extravaganță contrastantă cu gravitatea gesturilor și vorbelor sale. Naghi Iosif, pătimașul după electronică, îți poate spune cît de mîndri sînt elevii școlii că au un sistem de televiziune cu circuit închis și mai ales de faptul că întreg sistemul a fost realizat de ei, bineînțeles, sub supravegherea profesorilor, astfel încît în zece clase de curs, pe ecranele a zece televizoare, poate fi proiectat din studio același film, sau dintr-o sală de curs poate fi transmisă o lecție. Și multe altele se mai pot face, pentru că sistemul poate fi perfecționat. «Ce importanță dobîndește televiziunea în învățămîntul modern nu mai trebuie să vă spun. Bine ar fi ca în cît mai multe școli să existe cîte un astfel de studio de televiziune. Și să nu aștepte să-l primească de-a gata, ci să apeleze la priceperea și entuziasmul elevilor, pentru că nu sîntem noi mai grozavi decît alții, dacă am reușit să avem o astfel de minunăție. Iar dacă apăsați pe unul din butoanele astea multe, puteți lua legătura cu orice clasă doriți, pentru că avem și instalație interfon. Desigur, tot noi am făcut-o».

Un «pisinioc» (pisoiaș) se numește aici un «boboc», un elev în primul an de liceu. Pe pisinioci îi recunoști nu numai prin statura lor scundă, dar și prin aerul lor stîngaci, de parcă ar fi niște musafiri care se tem să nu-și deranjeze gazdele. Și, într-un fel, timiditatea lor e justificată. Cei mai vîrstnici, ca Vasile Spau, Ildiko Lingvai, Mihai Costin, Gheorghe Achim, Emilian Racolțea, Gheorghe Dragoș le pot povesti oricînd, și chiar le povestesc atunci cînd au chef, fiecare după cum îi e felul, cu nostalgie sau cu umor, cu falã sau cu modestie, uneori bătînd chiar protector pe umărul piciului covîrșit de atenția care i se acordă, că uite, vedeți, cînd treceți pe lîngă zidul ăsta sau îl sprijiniți în recreații, să știți că are cărămizi numai de mine puse, sau clasa în care învățați a fost tencuită de mine și de un coleg al meu aici de față, oricît nu v-ar veni să credeți, așa că faceți bine pisiniocilor și înainte de a intra în școală să vă puneți cipicii, că dacă umblăm în cipici tocmai noi, care am făcut școala asta, n-o să vă cadă nasul dacă umblați și voi așa. Și dacă nu vă vine să credeți că noi am turnat betonul, am zidit, am tencuit, am zugrăvit, am făcut instalațiile, o să aflați curînd că așa e, pentru că mai avem de ridicat și o sală de sport și apoi alte lucruri, și n-o să fie cine să le facă, pentru că noi absolvim liceul, așa că o să puneți singuri frumușel mîna pe lopeți, pe mistrii și o să înălțați niște clădiri de o să rămînă toți cu gura căscată. Așa, pisiniocilor, și să trăiți și să vă vedem la fel de sprinteni și pe schele, nu numai pe scări.

Și pisiniocii, măguliți și încîntați că sînt luați în seamă, abia așteaptă și ei clipa în care, aproape de absolvire fiind, să-și poată spune unul altuia, cu o neglijență studiată, trecînd impozanți pe lîngă un grup de boboci înmărmuriți de admirație: ții minte, cu zidul ăsta pe care l-am ridicat, am avut atunci o problemă.

— Pînă acum, de pe băncile centrului au ieșit 1 800 de absolvenți care au sporit numărul cadrelor de constructori din județ, spune directoarea Constanța Filip. «Dar cine a avut ideea ca elevii să-și construiască propria lor școală?» «Noi toți am avut-o». «De ce? Nu era mai comod să o ridice niște specialiști?» «Dar elevii de aici ce sînt? La sfîrșitul școlii toți capătă certificatul de muncitor cu o înaltă calificare. Cum ar fi putut să-și învețe meseria mai bine, privind la alții cum lucrează sau lucrînd ei înșiși? Cum ar fi putut căpăta încredere în forțele proprii, cum ar fi înțeles ce înseamnă severitatea muncii, dacă ar fi contemplat cu brațele încrucișate truda altora? Prin munca lor au adus economii de 3 milioane lei. Dar nu banii aceștia sînt lucrul cel mai important, ci faptul că niște adolescenți n-au dezmințit încrederea care le-a fost acordată, că au sacrificat duminici și vacanțe numai pentru ca școala lor să se înalțe mai repede. Se vorbește mult despre modernizarea învățămîntului, despre legătura care trebuie să existe între învățămînt și practică. La noi, această modernizare nu mai este un deziderat, este o împlinire. După ce am terminat școala am primit comenzi și din oraș, așa că am lucrat la construirea cîtorva blocuri din Baia Mare. E ceva să iei tu în primire lucrări, de la început și pînă la sfîrșit! Iar în atelierele de producție ale școlii, în primul trimestru al acestui an școlar, am realizat o producție de 312 000 lei. Nu e un fleac. Facem prefabricate din beton armat, lucrări de dulgherie, console de susținere a radiatoarelor, parapeți pentru poduri, scări de incendiu».

Și totuși, în lumea acestor harnici constructori nu e vorba tot timpul numai despre mortar, var, cărămizi, ciment. E vorba de foarte multe ori și despre poezie, despre teatru (toți elevii școlii au abonament la teatru), despre muzică. Elevii liceului cîștigă nu numai olimpiade de matematică sau intră cu brio la facultate (anul trecut, din 66 de absolvenți prezentați la examenul de admitere în facultate, 56 sînt studenți), ci joacă și fotbal, îl admiră și pe Birtalan, și el absolvent al centrului, mai și visează și, de ce nu, iubesc. Liceul nu are încă tradiții, dar cu siguranță că va avea din moment ce deja serbarea bobocilor, sărbătoarea majoratului, balul absolvenților sînt momente de mare importanță în viața școlii, așteptate cu înfrigurare și cu pregătiri impresionante.

Aproape în fiecare an, în curtea centrului apare o nouă construcție și mulți gîndesc la clipa în care despre el se va vorbi ca despre un mic oraș satelit al științei, unde pe micii inventatori să-i poți întîlni atît împingînd la roabele cu mortar de pe șantier, cît și în laboratoare, efectuînd experiențe complicate. Nu e de mirare deci că vizitînd școala de curînd terminată, o școală într-adevăr modernă, cum nu sînt multe, rîvnești din toată inima să porți iarăși uniformă și matricolă, să-ți iei un ghiozdan la spinare și să înveți din nou carte.

GEORGE ARION ■

n-am pierdut 16 milioane, dar nici nu le-am cîștigat

- Am o «idee» — un cuvînt rostit tot mai des
- La cabinetul tehnic aflăm odiseea unor dosare
- Un specialist «păstrează» o idee în sertar
- Dacă am cunoaște secretul albastrului de Voroneț

Știam că printr-un îndelung efort de gîndire, prin valoarea tehnică deosebită a unor idei, colectivul de specialiști de la Întreprinderea de utilaj petrolier «1 Mai»-Ploiești a reușit să încorporeze utilajelor pe care le fabrică mari calități, să le confere o competitivitate sporită, cucerind locuri din cele mai de frunte în marea competiție a valorilor. Există o veche tradiție conform căreia mișcarea de invenții și inovații a contribuit și contribuie, în bună parte, la rezolvarea problemelor tehnice dificile, la introducerea pe sfere largi a progresului în uzină. «Am o idee» se aude tot mai des în jurul nostru.

— Am o idee, îmi spunea și inginerul Alexandru Țenea, iar ea va aduna în contul întreprinderii economii în valoare de peste 150 000 lei. Aș fi putut s-o prezint și ca inovație. Nimeni, cred eu, nu se supără cînd, pentru o astfel de treabă, obține și niște bani. Dar m-am lipsit. Drumul unei inovații devine de multe ori anevoios, prea lung, ori noi avem nevoie de aplicarea ei imediată. Așa că, am schițat-o sumar pe o hîrtie, am predat-o directorului tehnic, acum se materializează pe planșetele proiectanților și în curînd va fi aplicată la locul de muncă.

Inginerul Alexandru Țenea, șeful secției de montaj general, ne vorbește despre o lăudabilă inițiativă lansată cu 3 ani în urmă în uzină, prin care fiecărui specialist i se cere să devină ceea ce de fapt trebuie să fie: *un cadru de concepție*. «Adică, ne explică mai pe larg tovarășul Dumitru Cojocaru, vicepreședinte al Comitetului sindicatului, fiecare inginer și tehnician trebuie să gîndească și să propună soluții tehnice cu care să obțină, anual, economii în valoare de 125 000 lei și, respectiv, 75 000 lei. Fapt care, dealtfel, s-a și întîmplat. Am format o comisie și am efectuat o anchetă printre specialiștii uzinei. Am întrebat blînd, vreau să spun că am vorbit cu dînșii ca de la om la om: ce problemă tehnică rezolvați dumneavoastră, tovarășe inginer? Cu ce vă ocupați, tovarășe tehnician? Unii au început cu «păi să vedeți...» Bine, am zis; atunci, alegeți-vă dumneavoastră de pe lista asta cîte o problemă pe care s-o soluționați. Și au ales. Am ajuns astfel ca din cele 121 teme propuse pe anul 1974 să rezolvăm 119, cu o eficiență economică de 9 milioane lei».

Am consemnat această lăudabilă inițiativă cu gîndul că ea ar putea fi preluată, generalizată și în alte unități economice. De ce totuși, în întreprindere, drumul pe care circulă dosarele este etichetat ca anevoios?

La Cabinetul tehnic al uzinei aflăm:

— Nu avem șef. Înainte era tovarășul inginer Dumitru Ene. Inventator chiar. Acorda oricînd și oricui o explicație autorizată, de specialitate. Din luna noiembrie 1974 a fost însă transferat la serviciul tehnic sape. Acum ne descurcăm cum putem.

— Cam cîte dosare aveți aici pe masă?

— Cu cele din dulap vreo șase sute.

— Și ce faceți cu ele?

— Mai bine nu ne-ați mai întreba.

— Vă întreb totuși.

— M-ați găsit triind niște dosare vechi, unele de prin 1967, nerezolvate nici azi.

— Cine trebuia să le soluționeze?

— Noi, uzina; trebuiau avizate de secții, servicii și trimise spre verificare la Oficiul de stat pentru invenții și mărci (OSIM). La timpul lor toate aceste dosare îndeplineau condițiile să devină inovații, raționalizări, altele, se întîmplă mai rar, chiar invenții. Aplicate în producție ar fi adus economii de circa 16 milioane. Întreprinderea n-a pierdut milioanele astea, dar nici nu le-a cîștigat. Deși ar fi putut.

Notăm: dosar 636/1971, autor S. Stelian și colectiv. Eficiență economică — 15 000 lei pe fiecare instalație. Raportat la numărul instalațiilor fabricate în uzină, eficiența depășește cu mult un milion. Alt exemplu: dosar 888/1971, autori: G.T. și D.M. Economii estimate = 110 000 lei.

Unde se împotmolesc de obicei dosarele? La serviciile uzinei — proiectare, metalurgic, tehnologic, mecano-energetic, siderurgic și altele. Atît vechea lege cît și cea nouă, intrată în vigoare la 2 februarie 1975, prevăd pentru avizare de către întreprindere sau centrală termenul de 15 zile, iar pentru institutul de cercetare de profil și pentru ministere, 30 de zile. În realitate termenele prevăzute continuă să nu se respecte. «De multe ori ele, termenele, sînt depășite chiar și de către OSIM; dosare depuse, pentru verificare, de peste un an, nu s-au întors de la întreprindere nici pînă în prezent.» (C. Neicu).

Tratate astfel — corect e să spunem: cu nepăsare — drumul spre soluționare ni se dezvăluie anevoios, greu de parcurs. Alteori, cufundate în această odisee, ele se rătăcesc pe drum. Este și cazul celor 22 de dosare predate serviciului mecano-energetic.

Rezultatul? Unii specialiști s-au acomodat situației de fapt și sînt cazuri cînd inovatori sau inventatori cu vechi state de serviciu n-au mai trecut de mult pe la cabinetul tehnic al uzinei.

— Cînd ați depus ultima inovație importantă?

— În luna august anul trecut.

— Ați primit vreun răspuns?

— La două, nu; despre a treia, cineva de la «tehnic» mi-a spus că «nu se asigură pe verticalitate».

— Nu înțeleg.

— Nici eu n-am înțeles și nici dînsul n-a știut să-mi explice. A scuturat din cap și a plecat grăbit. (maistru C. Tumescu)

Am greși însă dacă am trage concluzia că circuitul anevoios al documentelor, dezorganizarea de la cabinetul tehnic, au pus mișcarea de invenții și inovații sub semnul întrebării. Am greși, spuneam, pentru că sînt și alte motive: necunoașterea în amănunt a noilor reglementări, iar de aici teama unora pentru partea stimulatorie. Am purtat discuții cu specialiștii de la montaj, am suit la cei de la proiectare, i-am ascultat și am consemnat și asemenea dialoguri:

— ...

— Ba avem propuneri; progresul tehnic nu stă pe loc.

— Atunci ce vă împiedică să le aplicați în practică?

— ...Sincer să fiu, nu știu dacă vom mai putea fi retribuiți.

— Și ce faceți cu ele?, am continuat să întreb.

— Le ținem în sertar.

— Și nu mor ideile?

— Ba pot să și moară, adică să se uzeze moral. (St. S., tehnician)

Sub acest dialog, comentariul ar trebui să vizeze conștiința. O vom face mai încolo. Deocamdată, la Consiliul Național pentru Știință și Tehnologie ni se spunea că noua lege prevede premierea inventatorilor cu sume de pînă la trei retribuții lunare, timp de cinci ani consecutiv. Pentru invenții de importanță deosebită, aplicate, recompensa nu este limitată.

Pentru alte inovații ei pot primi premii în valoare de 500 pînă la 2 000 lei de la întreprindere. Cu alte cuvinte, legea are în vedere înlăturarea situațiilor în care s-ar putea comite exagerări, abuzuri, în contradicție flagrantă cu normele eticii și echității socialiste. Îndreaptă atenția specialiștilor spre descoperirea și promovarea unor idei valoroase, care să sporească fondul de invenții românești, de inovații. Nu este pentru nimeni un secret că ridicarea nivelului de trai depinde în mare măsură de dezvoltarea științei și tehnologiei, de punerea în lucru a unor tehnici moderne, de crearea unor noi produse. «*Autorii de invenții și inovații*, spunea tovarășul Nicolae Ceaușescu, *specialiști la curent cu noutățile tehnice mondiale sînt un fond de aur ce trebuie valorificat*». Ei au misiunea de înaltă răspundere socială și patriotică de a contribui, prin efortul lor creator, la sporirea avuției naționale, la promovarea progresului tehnic și folosirea cuceririlor revoluției științifice și tehnice contemporane. Cei care se încumetă să-și țină gîndirea sub cheie, fără s-o fructifice în folosul propriu, al societății, își ucid propriile idei. Necunoașterea, astăzi, a structurii albastrului de Voroneț, a compoziției mortarului cu care a fost înălțat podul lui Apolodor din Damasc, sau a compoziției oțelurilor din care se fabricau renumitele săbii de Toledo, atîtea alte tehnologii dispărute odată cu cei care le-au deținut secretul, nu reprezintă oare mari pierderi pentru omenire? În încheierea acestui reportaj îmi amintesc un fapt: semnam nu demult un articol despre minerii din Valea Jiului. Numele unuia dintre cei cu care am stat atunci de vorbă nu apăruse în revistă. Mi-l amintesc acum pentru vorbele lui, care aduceau la suprafață frumusețea morală a unui mod de a gîndi: «Eu dacă merg la penzie, spunea bătrînul miner, apăi merg cu inima împăcată. Îmi rămîne numele în mină. Am construit singur, acolo, un suitor, căruia toți îi zic «suitorul lui Stanbeca». Pe mine așa mă cheamă, Aurel Stanbeca, iar suitorul pe care minerii urcă și coboară dintr-un orizont într-altul este trecut și pe hartă. Așa e la noi. Să lași un lucru, o idee care să se materializeze în *ceva* folositor oamenilor. Înainte, aceste realizări ale noastre purtau numele patronilor. Acum stăpînii minei noi sîntem și drept este ca faptele să poarte numele nostru.

N. GRIGORE-MĂRĂȘANU ■

CE PROFEȚIM, CE PROFESĂM

„gura adevărului"

Ca unul care, omagiind jubileul eminescian din acest an, în trei tablete succesive ale acestei rubrici, am încercat să readuc în actualitate cîteva din ideile mereu viabile și vitale ale celui mai mare ziarist român din toate timpurile, nu pot decît să salut inițiativa profesorului *Gheorghe Bulgăr* și a mai tînărului domniei-sale coleg *Al. Melian* de a ne oferi, în prețioasa colecție Biblioteca «Eminescu», o mică antologie — cum o numesc chiar cei doi autori ai ediției — din întinsa operă publicistică a acestui adevărat demiurg de spiritualitate românească. Oricît de restrînsă, chiar această selecție are meritul de a face cunoscută unui cerc mai larg de cititori una din dimensiunile fundamentale ale operei eminesciene, întărind astfel, încă o dată, acea extrem de îndreptățită aserțiune călinesciană, potrivit căreia gazetăria genialului poet «*e o operă ideologică și poetică totdeodată, trainică tot atît cît și poeziile*».

Studiul introductiv «Publicistica lui Eminescu» realizează o pertinentă și necesară sinteză a tuturor întreprinderilor de genul celeia pe care o comentăm, evidențiind totodată ideile cele mai importante formulate de-a lungul deceniilor în legătură cu acest capitol substanțial al operei eminesciene. Dincolo de considerațiile de ordin istoricoliterar, la curent cu cele mai noi date în materie, se face demonstrația solidității concepției după care s-a călăuzit Eminescu în exercitarea actului jurnalistic, concepție fundamentată ferm și clarvăzător pe sfintele principii ale *adevărului*, *muncii*, *culturii* și *echității* — am adăuga noi, singurele capabile să ajute la edificarea unei civilizații autentic românești, la promovarea unui progres real, și nu fictiv.

Premisele de la care pornesc în exegeza lor cei doi autori sînt într-adevăr definitorii pentru înțelegerea activității publicistice a lui Eminescu, florilegiul de articole oferind chiar cititorului mai puțin familiarizat cu această materie argumentele necesare înțelegerii contribuției eminesciene la cristalizarea gîndirii social-politice românești. «Toate resursele geniului său — consideră cei doi alcătuitori ai ediției — au fost puse în slujba cunoașterii vieții, a realității, pentru apărarea adevărului și fundamentarea progresului social, pentru emanciparea spirituală a românilor de pretutindeni și pentru înălțarea culturii și limbii naționale, componente esențiale ale vieții poporului nostru. De aceea, cunoașterea activității publicistice a lui Eminescu întregește imaginea deosebită pe care o avem despre poet cu datele esențiale ale conceptelor lui filozofice, politice, sociale, culturale, cu acea unică sinteză de idei profesate timp de aproape șase ani la «Timpul» în etapa de vîrf a creației lui literare».

În jurul acestor idei și gravitează selecția de texte, începînd cu ciclul articolelor din «Timpul» reunite sub titlul generic «*Icoane vechi și icoane nouă*», titlu sub care a apărut și recenta culegere. De la Bălcescu nu cred să se fi făcut o analiză mai ascuțită a societății românești ca în ciclul amintit, și mai ales să se fi conturat vizionar căi de ieșire din multele impasuri în care se afla statul nostru în acel moment. Tot așa, celelalte articole abordează și elucidează o seamă de probleme capitale privind progresul economic și social, educația și învățămîntul, misiunea istorică a românilor, situația țărănimii și, nu în ultimă instanță, etica omului politic, inclusiv a ziaristului. Tocmai asupra acestei ultime laturi pe care o relevă succinta antologie apărută în *Editura Eminescu* aș vrea să reținem cu precădere atenția cititorilor și a confraților întru condei.

Marea lecție de presă eminesciană trebuie să devină, după părerea mea, un adevărat imbold al ziaristului contemporan, fiindcă rar s-a văzut un slujitor al verbului civic care să se fi identificat atît de profund și de pasionat cu problematica epocii și națiunii sale, și mai ales care să fi făcut din devoțiunea față de această problematică nu o lucrare efemeră, ci o cauză de-o viață, un act de conștiință patriotică.

Dincolo de strălucita măiestrie a verbului comentatorului, observatorului social, polemistului, vizionarului politic, promotorului de opinie publică, eseistului cultural, se impune, ca o normă unanim obligatorie, etica desăvîrșită a publicistului militant pentru adevăr și dreptate, pentru muncă și cultură. Trinitatea morală *muncă*, *echitate și adevăr*, cum se și chema unul din articolele sale la care ne-am mai referit și altă dată, a și constituit pentru Eminescu ziaristul patriot o deviză niciodată încălcată atît în ceea ce a scris cît și în modul de a scrie. Constituie de aceea o adevărată profesiune de credință precizările pe care nu o dată le-a făcut în dialogul cu cititorii sau în polemica necruțătoare cu unii din preopinenții săi jurnaliști. «*Cititorii știu bine* — încredințează Eminescu într-unul din articolele sale din Timpul — *că suntem gura adevărului; iar dacă avem graiul aspru, asprimea aceasta o considerăm ca un corectiv în contra vicierii spiritului public*» Cum de asemenea trebuie reținută ca un corolar al aceleiași idei precizarea pe care o face în legătură cu însuși stilul jurnalisticii: «*Vorba nu e decît o unealtă pentru a exprima o gîndire, un signal pe care-l dă unul pentru a trezi în capul celuilalt identic aceeași idee și cînd suntem aspri, nu vorbele ci adevărul ce voim a-l spune e aspru. De aceea nu prea întrebuințăm eufemismi... Ne pare rău că în țara asta nu s-au aflat pururea destui oameni care să aibă curajul de a numi lucrurile cu numele lor proprii*». Concluzia lui Eminescu poate apărea oarecum exagerată și sceptică, dar nu-i mai puțin adevărat că în tot ce are mai valoros publicistica posteminesciană recunoaștem nu o dată tradiția pe care a creat-o și în acest domeniu cel mai multilateral și mai artist slujitor al scrisului românesc. Scriitorul român de prim rang, mai întotdeauna dublat dacă nu de un ziarist notoriu în orice caz de un valoros eseist, a avut astfel în Eminescu un magistru desăvîrșit. Cine nu își poate pune strădania de fiecare zi sub semnul unor cuvinte profetice ca acestea: «*Mari sînt vremile în care trăim și fiecare dintre noi trebuie să ia hrană întăritoare din conștiința misiunei la împlinirea căreia a fost chemat prin aceea că se află în rîndul ROMÂNILOR AZI ÎN VIAȚĂ*» (sublinierea cu majuscule ne aparține)

NICULAE STOIAN ■

cronică (62-63-64)

PRIMA EDIȚIE A FESTIVALULUI DE PRIMĂVARĂ FLACĂRA

Cu cronica de față sîntem în măsură să anunțăm că, începînd din ziua de 7 aprilie 1975, **Cenaclul Flacăra** organizează festivaluri ce se vor succeda periodic. Deci, în afară de ședintele obișnuite, cenaclul nostru se va prezenta în fața publicului și în hainele sale mai de sărbătoare, concentrînd pentru astfel de prilejuri tot ce are el mai reprezentativ. Urmărim prin organizarea unor asemenea festivaluri nu o latură pur spectaculară, de străluciri superflue și exterioare, ci realizarea unei noi punți spre atenția publicului, a unui nou mijloc de comunicare a străduințelor noastre întru înfăptuirea unei arte de mesaj major, potrivit cerințelor vremurilor de mari încordări, dar și de mari satisfacții pe care le trăim.

Prima ediție a festivalului nostru de primăvară s-a desfășurat în zilele de 7 și 8 aprilie, în orașele Orșova și Drobeta–Turnu Severin la invitația Comitetului județean Mehedinți al P.C.R. și a Consiliului popular județean. Precizăm că în cadrul festivalului au avut loc trei manifestări: una în noua și cocheta Orșovă, celelalte două în Drobeta–Turnu Severin. Fără a fi facil optimiști, credem că festivalul a debutat cu dreptul și că faptul a depășit granițele experimentului, el înscriindu-se ferm într-o acțiune frumos împlinită și de certe perspective. Ceea ce se cere imediat semnalat e deosebita receptivitate sau, dacă nu ne-am feri de superlative, am spune entuziasta deschidere a publicului spre o artă subliniat politică, de clară atitudine civică și patriotică. Pentru că, se știe, cenaclul nostru caută să promoveze o artă cu nimic gratuit în ea,chiar dacă în cadrul lui apar și momente mai puțin grave, tincturate de umor sau saturate de lirism. Eforturile noastre s-au îndreptat și continuă să se îndrepte spre acea artă din care substanța umană să nu lipsească. Astfel, s-au perindat pe scena festivalului, petrecut în cele două orașe, momentele unui program de diferite tonalități și structuri. Gravul a coexistat cu umorul, grațiosul cu pateticul, tensiunea afirmării unor adevăruri cu comicul unor texte relaxante, dar în tot ce s-a exprimat s-a ocolit cu grijă banalul, vulgaritatea, trivialul. Publicul ne-a înțeles intențiile, a aplaudat împlinirile, ne-a urmărit atent pe tot parcursul programului în toată diversitatea lui. Dar ceea ce a fost cu adevărat impresionant s-a concretizat, fără putință de tăgadă, în reacția extrem de favorabilă față de piesele din program cu **explicit** caracter politic. Să notăm, spre exemplificare, cîteva piese recitate sau cîntate, fără nici o intenție de înșiruire ierarhică: **Inscripție pe piatra de hotar** de Geo Dumitrescu, **Ursul românesc** de Mihai Beniuc, **Noi, nu** de Nicolae Labiș, **Fondul principal de sentimente** de Niculae Stoian, **Republica** de Claudiu Iordache, **Imn la cetatea luminii** și **Decebal** de Valeriu Armeanu, **Cîntec pentru România, 14 mii tone aur, Masa noastră, Deocamdată, nu, Eroii, Toți, Da, mai avem,** acestea din urmă toate de Adrian Păunescu etc., etc. Dacă mai există pe undeva vreun pretins rafinat în ale artei, vreun adept al unui imaginar și izolat turn de fildeș, vreun fitecine închinător în fața sterilității artistice, apoi aceste anacronice ființe de-ar fi fost prezente în sălile festivalului, încălzite pînă la incandescență de arzătoare idealuri, și-ar fi simțit clătinate din temelii mai mult sau mai puțin naivele superstiții artistice. Dar să ne oprim de astă dată, atît cît ne permite spațiul, la cîțiva dintre membrii cenaclului nostru, care prin arta lor de creație sau de interpretare au emoționat spectatorii pînă la identificarea cu scena.

Tudor Gheorghe, acest senior al muzicii tinere, a ținut, cu fiecare apariție a sa, publicul cu răsuflarea tăiată — expresia poate să pară prea concretă, dar conține un ineluctabil adevăr. Trebuie să ne convingem cu toții că fiecare prezență a lui Tudor Gheorghe pe scenă înseamnă o sărbătoare a artei, a acelei arte de mare directitudine. Anda Călugăreanu s-a dovedit, dacă mai era nevoie, în zilele festivalului, de o uimitoare gamă a unor strălucite posibilități actoricești și muzicale. E timpul, credem, ca fața ignorată de mare artistă a Andei Călugăreanu să intre în zona de lumină a necesarelor descoperiri. Două prezențe actoricești care cuceresc **aprioric** simpatia și prețuirea publicului: George Mihăiță și Mircea Diaconu. În privința lui Dan Tufaru ne menținem afirmația făcută în caietul de program al festivalului că el întruchipează harul de a trăi și comunica poezia. Mihai Stan e un viguros și nuanțat, totodată, interpret al poeziei. Foarte bine a fost primit Evandro Rossetti, interpretînd propria sa compoziție muzicală: **Cîntec pentru România.** Despre Mircea Vintilă e suficient să spunem, fără exagerare, că publicul l-ar ține sechestrat pe scenă pînă la epuizare. Alt moment de vîrf al festivalului: Dan Chebac cu contagioasele sale interpretări date pieselor **Caii liberi** și **Cozma Răcoare.** Gelu Colceag, actor de mare fantezie și inteligență, deține, avînd în vedere **topul** aplauzelor, un loc în primele preferințe ale spectatorilor. În mare vervă, un actor care a trecut instantaneu rampa festivalului: Ștefan Sloboda. Tot pe scena festivalului a sosit din Maramureș o învățătoare cu voce de violoncel: Pălăguța Mârza. Un nume despre care vom avea prilejul să mai vorbim într-un viitor cît mai apropiat e acela al tînărului Eugen Cristea, posesorul unor surprinzătoare însușiri artistice. Ionela Copaciu s-a încadrat în seria de succese ale festivalului. Cu sensibilitate a recitat două poeme de Ana Blandiana artista Julieta Szönyi. Un tînăr cîntăreț din Drobeta-Turnu Severin, Ilie Vorvoreanu, s-a prezentat expresiv în delicata lui muzicalitate. Pe cele trei scene ale festivalului, gazetarul și scriitorul Eugen Seceleanu a fost întrerupt din lectura suculentei sale proze cu aplauze la fiecare nou aliniat.

Datorită generoasei ospitalități și înțelegerii forurilor de conducere politică și administrativă locale, membrii cenaclului au vizitat măreața construcție a Hidrocentralei de la Porțile de Fier, considerînd această vizită ca un omagiu adus tuturor acelora care la capătul unor eforturi neobișnuite au izbutit să reverse deloc metaforic, ci în modul cel mai concret, lumină mai multă peste întinsul patriei noastre.

TRAIAN STOICA ■

Într-una din puținele pauze îngăduite de festival, membrii Cenaclului, **pe Dunăre, cu vasul Mircești pînă la Cazane.**

Un gest al actorului Mircea Diaconu care anunță o originală interpretare muzicală.

Cu sensibilitate recită Julieta Szönyi un poem de Ana Blandiana.

Poetul Valeriu Armeanu citind frumosul său poem Decebal.

George Mihăiță excelează printr-o expresivă mobilitate lirică.

Anda Călugăreanu, actrița și cîntăreața de varii și strălucite posibilități artistice.

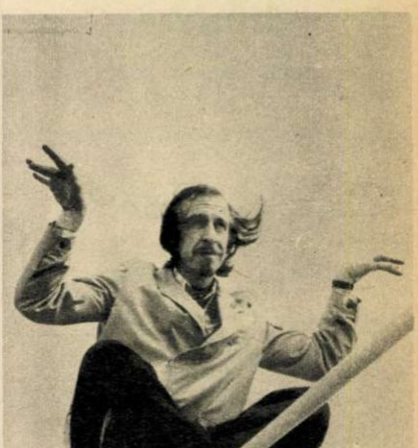

Nu numai pe scenă, ci chiar și pe un vas, Mihai Stan își caută poziții inedite.

Fotografii de **EMANUEL TÂNJALĂ** ■

explorarea viitorului

Cercetarea unui obiect este totdeauna subordonată definirii noţiunii, la care studiul se referă. Conceptul de «viitor» poate fi înţeles fie în sens larg, de termen îndepărtat al evoluţiei întregii omeniri, sau în accepţia mai restrînsă, a devenirii unei anume ramuri a tehnologiei, de pildă. Încercările de anticipare vor fi, aşadar, diferite, după înţelesul dat cuvîntului, ceea ce explică şi divergenţele eventuale dintre cercetători.

În sens general, «viitorul» omenirii nu este, după observaţia lui Gaston Berger, nici repetiţie a trecutului, nici reproducere de stări anterioare analoge, nici expresie a dinamismului interior al tendinţelor actuale. Caracterul inedit şi în genere imprevizibil al viitorului ar exclude, după acest autor, în principiu, deopotrivă criteriile analogiei şi extrapolărilor, în previziunea viitorului.

Încercările de previziune sînt, de asemenea, subordonate momentului în timp al anticipării (termen scurt, mediu sau lung), dar şi aci intervin distincţii: un termen «scurt», de pildă, nu va fi cronologic echivalent, în demografie sau tehnologie.

Divergenţele dintre cercetători dispar însă în momentul în care se stabileşte utilitatea practică a prognozelor, care sînt impuse conducerilor de stadiul actual al evoluţiei social-tehnologice a omenirii. În adevăr, după cum observă V.A. Lisicikin, încă din prima pagină a lucrării sale *Prognoza tehnico-ştiinţifică în ramurile industriei* (Ed. tehnică, 1973), în faza actuală a civilizaţiei mondiale pertinenţa deciziilor de conducere este condiţionată de prelucrarea unui imens număr de informaţii, de alegerea unei strategii optime între factori nedeterminaţi, aflaţi în continuă evoluţie, ca şi de imperative de operativitate şi sincronizare. Conjuncturile social-economice şi tehnice actuale sînt foarte complexe, necesitînd metode de studiu numeroase, ajutate fiind de calculatoare electronice.

O definiţie clară se impune. Vom alege formularea lui Erich Jantsch (*Prognoza ştiinţifică*, Ed. ştiinţifică, 1972, p. 21): «O prognoză este o afirmaţie probabilistică asupra viitorului, cu un grad de certitudine relativ ridicat». Acest caracter de aproximaţie a previziunii, afirmat de toţi autorii, variază însă ca însemnătate după domeniul la care cercetătorul se referă şi după depărtarea în timp a viitorului pronosticat. În genere, *prognoza tehnologică* pe termen scurt, rod al tehnicilor matematice ajutate de computer, este mai precisă decît *prospectiva socială* a întregii omeniri. Totuşi, în acest din urmă domeniu, deşi săvîrşită cu peste un secol în urmă, previziunea concepţiei marxiste privitoare la evoluţia omenirii către orînduirea social-economică socialistă alcătuieşte un moment hotărîtor — cel mai hotărîtor — în evoluţia omenirii, procesul în curs privind permanente şi grandioase confirmări.

Secţiunile prospectivei în domeniul social sînt numeroase. A.C. Decouflé, în cartea sa *La Prospective* (P.U.F., Paris, 1972), citează, între altele: demografia, sănătatea, nutriţia, educaţia, formaţia profesională, urbanizarea, mediul înconjurător, sărăcia, etc.

În domeniul tehnologic, prognoza, definită de E. Jantsch ca o «evaluare probabilistică a viitoarelor transferuri de tehnologie», va fi integrată într-un context foarte vast, comportînd opt niveluri: resurse ştiinţifice alcătuind temeiul resurselor tehnologice, a tehnologiei elementare, a sistemelor tehnologice funcţionale şi aplicaţiilor, şi comportînd o referinţă la mediul înconjurător, sisteme sociale şi societate, în general.

Prognoza tehnologică, în sistematizarea lui Jantsch, presupune metode de cercetare răsfirate într-un evantai numărînd în prezent peste o sută de tehnici: în adevăr, unei realităţi multidimensionale, ca viaţa socio-economică actuală, nu-i putea corespunde, din partea cercetătorilor, decît o multiplicitate de metode de lucru.

Primul grup de metode prognostice este de ordin intuitiv: cercetătorii, în genere experţi, emit în stare de mare efervescenţă intelectuală şi emotivă, izolaţi fiind sau în grupuri mici, în cursul unor discuţii, opinii spontane asupra domeniului studiat. Este metoda stimulatoare a creativităţii, elaborată de A.F. Osborn (1939 ş.u.), numită *brainstorming*, în care participanţii «neinhibaţi» de preocupări critice dau curs liber imaginaţiei creatoare, urmînd ca, mai tîrziu, aceste opinii să fie examinate amănunţit.

Despre aceste metode — într-un articol viitor.

ION BIBERI ■

un transatlantic cu numele „amonil"

Drumul ce lasă în urmă oraşul-reşedinţă se arcuieşte graţios şi într-o pantă dulce se întinde ca o sfoară pînă la Călăraşi. Slobozia a rămas într-o vale, mai bine-zis într-o luncă săpată de curgerea molcomă a Ialomiţei. Întinderea este ca-n palmă — Bărăgan — şi poate ar trebui să văd bine celălalt oraş. În faţa mea însă o corabie, un transatlantic cu borduri înalte, plin de ochiurile ferestrelor, cu catarge şi coşuri de fum. Aşa pare combinatul de îngrăşăminte chimice «AMONIL», o corabie a deşertului, şi probabil în lunile de vară, atunci cînd aerul cîmpiei fierbe producînd înşelătoare imagini vizuale, privit de departe, acesta va fi apărînd o corabie în mişcare.

Adevărata mişcare se află însă în el. În formidabilul proces de descătuşare şi încătuşare a moleculelor de gaze şi acizi. De cum te apropii şi percepi vuietul reactoarelor de sinteză intuieşti o vibraţie lăuntrică a unei forţe năprasnice. Aşa şi este. Poate că pentru cei neavizaţi un combinat nu este decît un combinat, adică echivalentul unui cuvînt care astăzi, în aceşti ani ai industrializării, este foarte la el acasă, adică un combinat printre multele noastre combinate. Un combinat chimic însă, spre deosebire de cele din alte ramuri industriale, este o îngemănare de forţe contradictorii, aflate într-un proces dirijat secundă cu secundă. Omul, îmbrăcat într-o salopetă albastră sau gri, cu o caschetă pe cap sau căşti strălucitoare pe urechi, struneşte un proces complex, un fel de explozie care nu are loc niciodată, o reacţie a unor forţe oarbe pînă în momentul domolirii şi prefacerii lor în forţe extrem de folositoare. Cînd depăşeşte cîteva zeci de atmosfere, o butelie de aragaz poate face explozie spărgîndu-se în bucăţele. Într-un reactor de sinteză pentru amoniac, de pildă, presiunea poate ajunge şi la 350 de atmosfere. Este ca şi cum pe vîrful unui deget ar apăsa o masă egală cu 500-600 de tone.

I-am spus acest lucru lui Constantin Jipa, operator la reactorul amintit: sînteţi un uriaş, zic, ţineţi în mînă, ba chiar într-un deget, sute de tone. A rîs.

— Glumiţi, nu fac decît să mă plimb printre instalaţiile astea. Mă uit la un cadran, supraveghez un ventil, deschid o supapă.

Constantin Jipa, om la 44 de ani, este ţăran din Miloşeşti. Povestea lui, scurta şi bărbătească lui poveste, este a multor altora de prin părţile locului şi este, metaforic vorbind, a întregului combinat.

Începuseră în Bărăgan lucrările pentru irigare; reţeaua plină de vene şi capilare pentru sîngele pămîntului, apa, înainta kilometru cu kilometru. Oamenii discutau: dăm apă, e bine, dar pămîntul trebuie îngrăşat, apa asta ce să bage în pămînt? Aveţi răbdare — le spunea Jipa, fiindcă el, ca secretar de partid în cooperativă, trebuia să ştie bine cuvîntul partidului — aveţi răbdare, vom avea şi îngrăşăminte. Apoi, cînd a început şantierul combinatului să-şi deschidă porţile şi au început recrutările pentru noile meserii, parcă vrînd să demonstreze că el crede în ceea ce afirmase, Jipa s-a dus să se înscrie printre primii. A făcut un curs de şase luni şi a plecat la specializare, la combinatul de la Turnu Măgurele — un an şi ceva. Te-ai rupt de pămînt, mă, i-au zis unii cînd l-au văzut intrînd în Miloşeşti în salopetă de operator chimist. Nu, le-a răspuns, eu tot pentru el muncesc, dar alt fel, superior.

Oamenii optează deliberat şi nu întotdeauna, cum ar putea afirma unii sceptici, au în vedere cine ştie ce condiţii şi avantaje materiale. Este cazul celor care se simt legaţi prin fire nevăzute de «această parte a locului», dar şi a altora. Nicolae Stroe, inginer termist, este bucureştean. A fost repartizat de comisia guvernamentală să lucreze la construcţia combinatului. Am venit — a zis el — dacă-mi place mult sau nu, e altă poveste. Eu vreau să fac treabă, stau pînă punem combinatul pe picioare. De acord — i-a răspuns directorul — îţi voi semna transferul. Şi astfel, cînd combinatul a început să producă curent, inginerul Stroe s-a înapoiat la Bucureşti. Într-o dimineaţă însă, cam la nouă luni după plecarea sa, directorul l-a găsit în secretariat. Nu l-a întrebat de ce şi cum, nu s-a mirat că-l vede, ci i-a spus simplu ce sarcină are pentru ziua aceea, de parcă ieri plecase.

— Pentru oamenii combinatului construcţia şi punerea în funcţiune a însemnat o experienţă unică şi grandioasă — declara directorul acestuia, inginerul Constantin Iovănel. Cum aţi remarcat, oamenii au renunţat la unele comodităţi, şi-au însuşit o nouă meserie; aici au învăţat şi învaţă toţi, pentru că nu-i de ajuns să ai dragoste şi bunăvoinţă. Se supun de bunăvoie unei discipline puţin obişnuite şi ca să înţelegeţi ce înseamnă acest lucru am să vă dau un exemplu: avem locuri speciale de fumat şi cine calcă regulamentul prima dată este sancţionat, iar a doua oară i se desface contractul de muncă. Aceeaşi măsură disciplinară şi pentru cel care vine la lucru mirosind a băutură.

— Aţi vorbit de o experienţă unică privind oamenii, dar se pare că nu este singura.

— Foarte exact. Aici s-au folosit pentru prima oară utilaje româneşti pe profil de înaltă tehnicitate, creaţie a colectivelor din marile uzine constructoare de maşini. Un singur exemplu: compresoarele de gaze sinteză produse de «23 August», unice deocamdată, nişte maşini capabile să ridice în reactoare presiunea materialului la peste 300 de atmosfere. Combinatul nostru reprezintă, nu mă sfiesc să afirm, una din marile experienţe româneşti în domeniul proiectării şi construirii de maşini şi utilaje pentru chimie. 92-95 la sută din utilajul combinatului poartă marcă românească şi mai în toate cazurile marcă expusă pentru prima oară. Fireşte, ca în orice experienţă, au existat şi greutăţi, poate că mai există, nu le-aş dori, dar noi, oamenii combinatului, am înţeles că în toate trebuie să fie un început şi fiindcă era vorba de un început care se anunţa bine ne-am bucurat şi am pus umărul. Atunci cînd trebuia să scoatem producţia ne-am ocupat şi de utilaje, de înlăturarea unor greşeli sau chiar de perfecţionarea instalaţiilor.

— Bănuiesc că experienţa cîştigată aici a devenit un bun comun.

— S-ar putea alt fel?! Am avut nişte fisuri la unele instalaţii realizate din oţel slab aliat. Am elaborat o tehnologie nouă de sudură; a preluat-o şi licenţiatorul. Şi aşa mai departe. Acum ne preocupă sporirea capacităţii de producţie. Vrem să mulţumim pe toţi beneficiarii.

*

Aveam să aflu cîte ceva şi despre beneficiari. În luna februarie combinatul a livrat pentru export cea mai mare cantitate de îngrăşăminte în raport cu producţiile celorlalte unităţi din centrală. S-au încărcat zilnic, timp de mai multe săptămîni, multe trenuri marşrut. Marca românească «Amonil» a urmat apoi, pe apă, destinaţii îndepărtate. Zilele trecute, pe poarta combinatului au intrat autocamioane de la I.A.S.-Feteşti. Theoader Burduşan, directorul acestuia, îi propusese directorului combinatului o treabă simplă: «De pe benzile transportoare de la secţia de ambalare cad îngrăşăminte. Voi le adunaţi, fireşte, că trebuie să nu pierdeţi marfă şi totodată să faceţi curăţenie. Dar treaba cere muncă. Lasă-mă s-o fac eu, cu oamenii mei, şi-mi vinzi mie tot ce adun de pe jos — bineînţeles peste cota planificată». Zîmbind, inginerul Iovănel a acceptat. Poate că întîmplarea exprimă într-un fel sugestiv ce bogăţie reprezintă acest combinat pentru Bărăgan şi la ce parametri de calitate sînt realizate produsele sale.

VICTOR CONSTANTINESCU ■

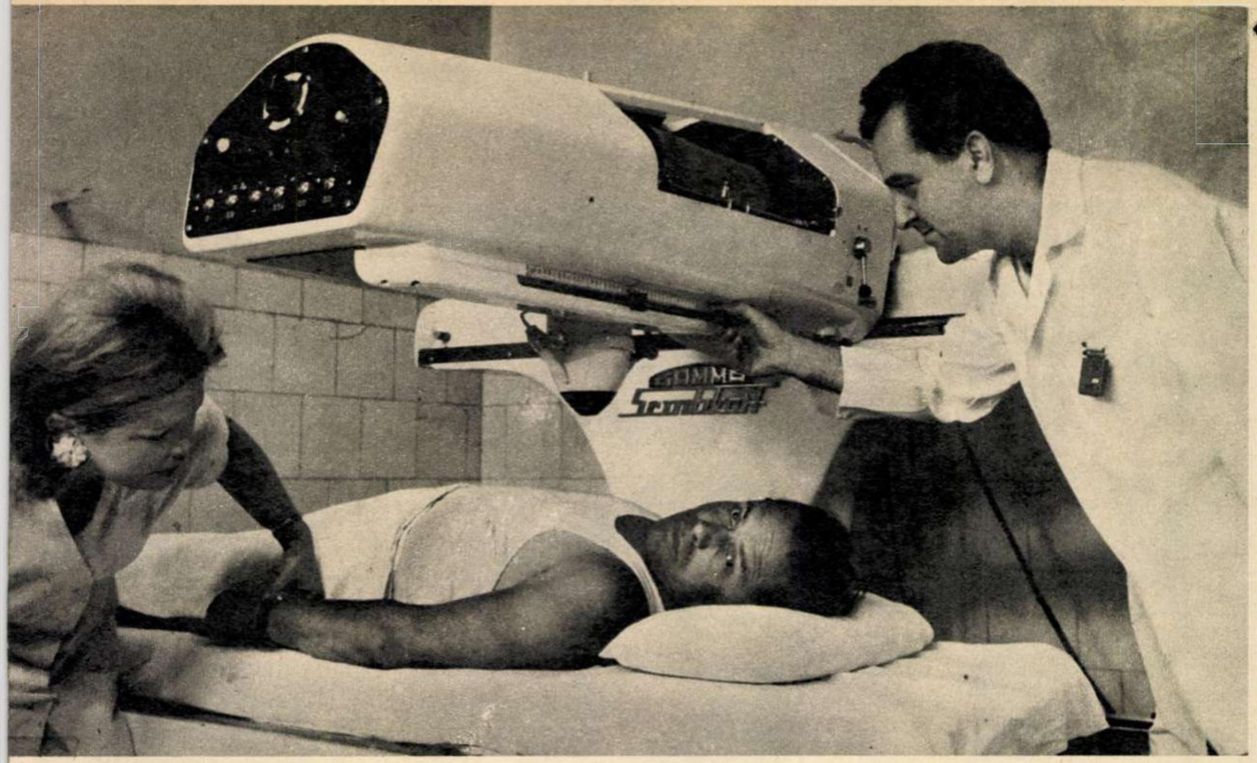

De ce tratamentele cu raze se efectuează, de regulă, dimineața? Poate că, în funcție de maladie, ele ar trebui aplicate în toiul nopții sau după-masă la 5^2? Doar cronoterapia va putea oferi un răspuns.

cronos în ajutorul lui esculap

— Sînteți tristă, tovarășă doctor Gociu.

— Da, fiindcă în dimineața aceasta am dat un diagnostic prost.

Doctorița nu-și găsește locul, fumează, privește în gol fără a vedea nimic, îndurerată nu fiindcă, așa cum s-ar putea crede, ar fi dat un diagnostic greșit, ci fiindcă diagnosticul era corect, adică foarte rău: leucemie acută.

— Acum cîțiva ani — își amintește doctorul docent Dumitru Micu — lucram în Italia, la specializare, la Centrul de cercetări hematologice de la Tortona, unde îmi treceau prin mînă sute de copii bolnavi de leucemie. La unii tratamentul dădea rezultate, la alții «nu prindea». Se încerca atunci altă schemă terapeutică: există zeci, propuse de diverși autori, dar care, de ce să n-o recunoaștem, au o bază mai mult empirică, deoarece încă nu înțelegem desfășurarea proceselor tumorale în intimitatea lor. Tocmai de aceea constatasem la Tortona — dealtfel aceeași concluzie o trag oncologii și hematologii în nenumărate cazuri — că la unii pacienți medicamentul «merge», iar la alții nu. De ce?

— A pătrunde în profunzimea fenomenelor, a proceda nu empiric, ci în deplină cunoștință de cauză, de aci trebuie pornit, în aceasta constă toată dificultatea; nu mă refer numai la cancer, ci la fenomenele biologice în ansamblul lor — subliniază doctor docent Marcela Zamfirescu-Gheorghiu. Iată un exemplu simplu: de mii de ani se știe că oamenii, în majoritatea lor, se nasc și mor spre dimineață, în orele care despart noaptea de zi. Observația, verificată statistic, aduce o nouă confirmare a faptului că organismul uman funcționează în virtutea unor ritmuri interne, proprii lui, așa-numitele ritmuri circadiene («în jur de o zi»). Dacă le-am cunoaște, un factor de mare importanță, în prezent practic ignorat, și-ar face apariția în terapeutică: *timpul*.

Una din orientările cele mai noi ale medicinei, conturîndu-se doar de cîțiva ani, pornește așadar de la o constatare veche de cînd lumea, dar reluată cu mijloacele tehnice cele mai moderne. Fapt îmbucurător, cercetătorii de la Institutul de medicină internă «Nicolae Lupu» al Academiei de științe medicale se înscriu cu realizări și preocupări proprii în acest foarte recent domeniu medical, denumit cronoterapie, căruia i se conturează o largă aplicabilitate. Esența acestei noi căi de atac împotriva dușmanilor nevăzuți ai omului se regăsește într-o caracterizare sugestivă a doctorului docent Dumitru Micu, șef de laborator la sus-menționatul institut.

Închipuiți-vă un avion de bombardament care primește sarcina de a distruge un anumit obiectiv. Avem astfel o similitudine cu un medicament destinat să nimicească focarul de infecție. Ce ați spune despre acel pilot care, în loc să lanseze bombele exact deasupra obiectivului, le-ar arunca la întîmplare, de exemplu imediat după decolare, deși zborul pînă la țintă durează, să spunem, două ore? Cam așa se acționează azi cu multe medicamente: le aruncăm oarecum la întîmplare, deoarece ignorăm ora zero, momentul cel mai favorabil de acțiune. Cronoterapia este menită să remedieze această deficiență capitală, caracteristică medicinei încă de la începuturile ei.

Un exemplu aproape incredibil al importanței fundamentale a factorului timp a fost furnizat de doi cercetători din școala americanului Halberg, șeful primului laborator de cronoterapie și cronobiologie din lume. S-a administrat la șoareci, în doze toxice, un foarte activ citostatic (medicament anticanceros): citozin-arabinozidă. S-au ales două loturi, pentru un surplus de control, care apoi s-au subdivizat în loturi mai mici. Unui sublot i s-a injectat citostaticul la 8,30 dimineața, altuia la ora 13, iar altora, respectiv, la orele 18,30, 23 și 3 noaptea. S-a constatat că din animalele cărora li s-a făcut injecția la ora 23 au murit circa trei pătrimi, în timp ce din șoarecii injectați la ora 13 au murit doar 15%! Trebuie subliniat că loturile au fost selecționate cu cea mai mare grijă, toți șoarecii, fără excepție, fiind din aceeași rasă, de aceeași vîrstă, cu aceeași alimentație și aceleași trăsături biologice. Și totuși reacția a variat enorm, în funcție de *ora* la care s-a administrat substanța respectivă!

Care este aportul cercetătorilor români?

Colectivul condus de doctorul docent Dumitru Micu se concentrează asupra leucemiei, temutul cancer al sîngelui, care lovește cu predilecție pe copii și pe tineri. Datorită cercetărilor s-a ajuns la o nouă înțelegere a bioritmurilor celulare, a evoluției proceselor de înmulțire a celulelor maligne în decursul a 24 de ore. Studiile au vizat cele două elemente de bază ale celulei, cei doi acizi nucleici, ADN și ARN, a căror dereglare determină întregul curs al bolii: ADN dirijează înmulțirea celulară, iar ARN comandă crearea anticorpilor, «jandarmii» inframicroscopici care apără organismul împotriva agresiunilor din afară. Or, pentru a se acționa mai eficient împotriva celulelor aberante și a le distruge este necesară cunoașterea evoluției lor ciclice în timp, a ști în ce moment predomină sinteza de ADN, respectiv de ARN. În adevăr, unele medicamente, de pildă citozin-arabinozida, sînt active împotriva acelor celule care se înmulțesc anormal ca urmare a ritmului crescut al sintezei de ADN, în timp ce alte medicamente — de pildă, asparaginaza, a cărei apariție acum 4-5 ani dăduse naștere la atîtea speranțe — frînează ritmul exacerbat de sinteză a ARN-ului. Necunoscîndu-se însă desfășurarea în timp a proceselor, în intimitatea lor, se acționa în mod nediscriminat, empiric, de pildă administrîndu-se asparaginază unui bolnav în sîngele căruia, în momentul respectiv, se desfășura anormal de intens sinteza de ADN. Rezultatul terapeutic? Practic nul: avionul de bombardament lansase încărcătura la întîmplare...

— De fapt, tocmai pentru că se ignora mecanismul intim se prescriau așa-numitele cocteiluri de citostatice — observă doctorul Micu — zecile de scheme mai mult sau mai puțin empirice.

— Și acum?

— Am elaborat un indice de apreciere a desfășurării proceselor de sinteză la care m-am referit mai sus. Acest indice — o noutate pe plan mondial — ne ajută să acționăm în cunoștință de cauză la momentul potrivit, cu medicamentul potrivit. Dealtfel, intenționăm ca, împreună cu doctorul docent Roxin, să extindem cronoterapia și la tratamentele cu raze. Se știe că în oncologie radioterapia reprezintă o armă valoroasă, din păcate folosită și ea, adesea, empiric. Noi intenționăm să studiem eficiența razelor *în funcție de oră*. În prezent, de regulă, tratamentul se efectuează dimineața, deoarece atunci există un personal spitalicesc mai numeros, precum și din alte motive practice. Dar poate că, în funcție de caracteristicile afecțiunii maligne, bolnavul ar trebui bombardat cu raze, să spunem, la 12 noaptea sau la 3 dimineața... Cine ne garantează că lucrurile nu stau așa? Problema trebuie temeinic studiată. Cronoterapia oferă o nouă promisiune în lupta împotriva cancerului!

Dar deocamdată doar o promisiune. Medicii din clinica Institutului «Nicolae Lupu», aflați în permanentă încleștare cu moartea, o știu prea bine.

— Tovarășă doctor Mariana Gociu, aplicați în leucemii tratamente care, pentru prima dată, țin seama de factorul *timp*. Care sînt perspectivele?

— Încurajatoare, dar nu mai mult. Am înregistrat și unele remisiuni complete temporare, în sensul că în sîngele examinat la microscop nu mai apărea nici un element patologic, nici o celulă tumorală. Ceea ce nu înseamnă că am reușit să distrugem *toate* celulele bolnave. Gîndiți-vă: într-o puncție de măduvă extragem, să zicem, 100 000 celule, din care doar *una* poate fi patologică. Or, este imposibil să detectezi la microscop această singură celulă din o sută de mii! Să presupunem deci că, după tratamentul nostru, rămîne o singură celulă bolnavă la o sută de mii. Dacă raportăm această proporție la cele trei kilograme de măduvă osoasă umană, unde se fabrică noi și noi celule, ajungem la concluzia că vreo sută de milioane de celule bolnave își continuă existența insidioasă, nedetectată. Și după un timp ele vor începe din nou să se înmulțească.

— Așadar, nici cronoterapia...?

— N-am spus asta. Marea speranță în lupta împotriva cancerului — indiferent de localizarea sa — constă în crearea de condiții pentru ca însuși organismul, respectiv sistemul său imunitar, să poată lupta cu succes. Or, prin medicamente sau pe alte căi trebuie să distrugem un număr cît mai mare de celule canceroase, astfel încît să ușurăm sarcina sistemului imunitar. În acest context și în această perspectivă cronoterapia își va putea releva întreaga eficacitate.

— Și totuși, sînteți tristă, tovarășă doctor Gociu.

— Da. Dimineața aceasta am dat un diagnostic prost.

Cronoterapia își conturează promisiunile nu numai în domeniul bolilor maligne; i se întrevede un spectru extrem de larg și poate tocmai ea va fi aceea care va nărui practici medicale străvechi.

— În adevăr — subliniază doctor docent Marcela Zamfirescu-Gheorghiu, de la Institutul de medicină internă «Nicolae Lupu» — ritmurile circadiene au o aplicabilitate universală. Traducîndu-se prin variații în decurs de 24 de ore ale concentrării principalelor componente ale sîngelui, urinei, salivei etc., ele reflectă oscilațiile metabolice, adică ale ritmurilor de sinteză, degradare și eliminare a substanțelor biologice. De aceste alternanțe în decursul unei aceleiași zile trebuie ținut seama în special atunci cînd se efectuează analize medicale sau se consumă medicamente.

Există și cercetări românești foarte recente care confirmă acest punct de vedere. Se știe, bunăoară, importanța excepțională pe planul sănătății publice pe care o îmbracă lupta împotriva excesului de colesterol în sînge. Această substanță care se depune pe pereții vaselor constituie un factor de risc de prim ordin în declanșarea infarctului miocardic și a altor boli ale sistemului circulator, care azi dețin întîietatea printre cauzele de deces. În anumite situații creșterea colesterolului se combate prin medicamente, de exemplu, prin Clofibrat (sau Atromid). Or, Clofibratul acționează într-un moment precis al sintezei colesterolului, de aceea, evident, maximul de rezultate s-ar obține dacă s-ar interveni în momentul cînd sinteza este mai intensă. Studii experimentale recente au dovedit că acest proces se desfășoară mai activ între ora 12 ziua și miezul nopții. Așadar, medicamentul ar trebui administrat către seară. Deocamdată este doar o ipoteză de lucru, dar ea este explorată cu atenție.

De același element al timpului trebuie ținut seama și la citirea rezultatelor analizelor medicale. Unii spun: «Am atît și atît colesterol. Deci a scăzut, am scăpat de belea!» Dar ar trebui știut: la *ce oră* s-a înregistrat așa-numita scădere. Poate că la altă oră s-ar fi constatat o creștere!

— În prezent — ne spune interlocutoarea noastră — studiem ritmurile circadiene ale creatininei (substanță importantă în tratamentul insuficienței renale), cercetăm ritmurile unor activități enzimatice, ale pigmentului biliar din sînge etc. Studiem și noi «orare» ale analizelor medicale (dozări în sînge) în funcție de factorul timp. De pe acum se întrevede că dozările de lactathidrogenază — analiză importantă în cazurile de infarct miocardic, hepatită etc. — ar trebui făcute după-masă între 5 și 6.

Alte exemple.

Se știe că în sinuzita frontală durerile cele mai violente încep la ora 11 dimineața. Unii bolnavi afirmă, mai mult în serios decît în glumă (fiindcă nu le arde de glumă): «Pot să-mi reglez ceasul după sinuzita mea. Cînd începe să mă doară, înseamnă că este douăsprezece fără un sfert». De ce această ritmicitate? Cînd se va cunoaște cauza, poate și tratamentul va fi mai eficace.

În boala Addison, gravă afecțiune endocrină destul de răspîndită, se îmbolnăvește glanda suprarenală, alterîndu-se ritmul secreției de hormoni în sînge. Dar concentrațiile de hormoni depind de oră, și analizele — din nou! — pot da rezultate diferite în funcție de oră.

Același element temporal la hipertensiune: se pare că există anumite ritmuri în decurs de 24 de ore, care trebuie luate în considerație.

În afara Institutului de medicină internă preocupări în domeniul cronoterapiei au numeroase alte colective, de pildă Institutul de fiziologie «D. Danielopolu» și Institutul medico-farmaceutic-Cluj-Napoca. La Institutul oncologic din București colective conduse de prof. dr. Octav Costăchel și dr. I. Mogoș, folosind tehnici fine de măsurare a variațiilor de temperatură ale tumorilor sau organelor (termografie), tind să obiectivizeze schemele de tratament pe baza cunoașterii ritmurilor de proliferare a celulelor canceroase.

— Nu este exclus că în viitor întreaga noastră terapie, așa cum s-a dezvoltat ea de-a lungul mileniilor, de la medicina empirică pînă la cea de azi — afirmă doctor docent Marcela Zamfirescu-Gheorghiu — va deveni cronoterapie. Cercetările sînt abia la început, nu trebuie trase concluzii pripite, dar mi se pare pe deplin posibil, chiar probabil, ca și medicina, alături de fizica modernă, să capete o nouă dimensiune: timpul.

Nu vor trece mulți ani și, poate, vom alerga să ne facem unele analize la miezul nopții, vom lua medicamente nu, pur și simplu, de trei ori pe zi, ci la 14,21, 21,30 și 23,17, și ne vom duce — mai încrezători — la medicul cronoterapeut, care va ști să intervină nu numai cu medicamentul potrivit, ci și la timpul potrivit. Aidoma bombardierului care își lansează încărcătura la ora zero.

LIONEL NIȚESCU ■

Dezbaterea pe care o inaugurăm în numărul de față — ideea ei — nu pretinde, credem, prea multe sublinieri. «Omul potrivit la locul potrivit» este, la noi, și nu de azi, de ieri, un comandament și un criteriu. Un comandament și un criteriu de primă însemnătate ale societății noastre, în care promovarea valorilor, de fapt așezarea lor în spațiul construcției pe care o făurim, pe orizontala și verticala acestui spațiu, ține de alte legi decît cele ale competiției pentru a «ajunge», a parveni, a da la o parte pe altul (eventual, mai bun!) ca să-i iei locul. «Omul potrivit la locul potrivit», în societatea noastră, înseamnă nici mai mult,nici mai puțin decît ceea ce spune acest dicton.

Avem multe mii, zeci, sute de mii de exemple care fac din acest dicton, în țara noastră, nu doar o simplă noțiune programatică, ci o faptă, un adevăr curent. Mai intîlnim însă — o știm — și abateri. Mai găsim încă «oameni nepotriviți», în locuri potrivite altora. Sau «oameni potriviți» în locuri care, din vina lor sau nu a lor, nu se acordă pregătirii, vocației, însușirilor lor. Sau «oameni nepotriviți» în locuri cu totul nepotrivite. Sau...

Tuturor acestor ipostaze ne propunem să le consacrăm, în revista noastră, un loc. Un loc potrivit.

Fotografie de **ION PREDOȘANU**

un inginer, ultimul (deocamdată) dintr-o dinastie de constructori, fața-n fața cu cei din jur și cu el insuși

Ion Ionescu (muncitor betonist la Rm. Vîlcea, pe șantierul hidrocentralelor de pe Olt): «Adică, mă întrebați, ce părere am eu despre tovarășul inginer Preoteasa? Ce să vă spun?... Dînsul e șef, e inginerul nostru șef... Credeți că eu, în calitatea mea de betonist, pot să-mi îngădui să-i pun note? Nu-i numai șef, e un specialist, un om, cum zicem noi, de mare clasă. Il cunosc de mult. Am lucrat cu dînsul la hidrocentrala de la Argeș. A venit acolo ca inginer stagiar. Aud că vruseseră să-l oprească la facultate, ca asistent. A fost, la Argeș, pe rînd, inginer șef de schimb, apoi șef de lot. Vreau să vă spun că a urcat frumos, corect, treaptă cu treaptă, luîndu-și galoanele ca la armată. Cînd a ajuns conducător, inginer șef pe Olt, în septembrie '74, era de-acuma chiar conducător format, «pe bune». E un om care știe întotdeauna ce vrea. Asta-i cea mai mare calitate a unui șef. Nu te-ncurcă, nu bîjbîie, nu dă un ordin ca apoi să-l calce, să-l anuleze, să dea altul. Știe ce vrea, ce să-ți ceară, care e drumul cel mai scurt între două puncte, care metodă sau soluție tehnologică e cea mai bună pentru cutare împrejurare, pentru cutare surpriză... Fiindcă zisei «surpriză»: să știți că șantierul ăsta al nostru, care e foarte mare și foarte frumos, fiindcă nimeni nu s-ar fi gîndit vreodată c-o să vină timpul să facem pe Olt o cascadă de 29 de centrale electrice, este plin de surprize. Adică azi te poți trezi cu o viitură a Oltului, care să-ți inunde lucrarea. Așa s-a întîmplat în '73, pe șantierul hidrocentralei Govora. Altă dată survin surpări de teren, fiindcă pămîntul ăsta al Oltului e măcinat de ape pe dedesubt. Surpări ce antrenează zeci de mii de metri cubi de pămînt: așa s-a întîmplat (se mai întîmplă încă) pe șantierul hidrocentralei din Rîureni. În toate situațiile astea, tovarășul Preoteasa, împreună cu tovarășul Menghel, care e șeful șantierului, adică directorul nostru, au venit cu cele mai bune soluții. Atît de bune, că niciodată, chiar cu surpări și chiar cu inundații, n-am rămas pe dinafară de plan, am fost totdeauna «în grafic» .

Vasile Ghinuță (dulgher, șef de formație pe același șantier): «Il simți că e șef. Șeful, cînd este șef cu-adevărat, se simte. Nu iartă nimic, și, oricît ai ascunde un lucru prost, are el așa un dar, un simț, că te prinde imediat. Dar e și om. Cînd șeful e și om de inimă, atunci, vă dați seama, e cel mai bine. La Argeș, îmi aduc aminte, a fost, vreo trei ani, inginer șef de schimb la centrala electrică subterană. Celălalt sef de schimb, cu care se-mpărțea, era un coleg al dînsului, inginerul Dragu, care acum e la București, la metrou. Cînd inginerul Dragu s-a însurat (s-a însurat acolo, la Argeș), tovarășul Preoteasa era încă burlac. (Mai tîrziu s-a însurat și dînsul, tot la Argeș) Dar, fiindcă era burlac, a înțeles să-și ajute colegul să-și facă «luna de miere». Adică dînsul, tovarășul Preoteasa, a înțeles să facă numai dînsul, mai multă vreme, schimbul de noapte... Luna asta de miere, dacă țin bine minte, n-a fost o lună, au fost vreo două sau trei. Tovarășul Preoteasa intra în subteran pe la 5-6 după-masa și ieșea a doua zi, pe la 7-8. Asta, cum vă spusei, luni la rînd. Aici, pe Olt, locuiește pe șantier. Ar fi putut să stea în centrul Rîmnicului, la bloc, însă n-a vrut. Stă cu soția și cu copiii (are doi copii mici, un băiețel de șase ani și o fetiță de patru ani) în colonie, într-o baracă. Il poți trezi oricînd la miez de noapte, dacă se întîmplă ceva. Și unii chiar profită de asta, îl scoală din somn pentru fleacuri: «Domn' inginer, s-a ars un bec, n-am lumină la magazie!»... Dumneavoastră știți ce înseamnă o colonie? E, aș zice eu, ceva cam cum ar fi o corabie. Inginerul șef, care stă cu noi zi și noapte, e ca și căpitanul pe o corabie, el e și comandant, și confident al nostru, el aplică și legea, el împarte dreptatea... Cînd unuia îi naște nevasta, fuge la tovarășul Preoteasa să-i dea mașină ca s-o ducă la spital. Cînd unul vine noaptea beat și-și bate nevasta și-o dă afară din casă, femeia tot la dînsul vine... Omul ăsta, șeful ăsta al nostru, doarme mai puțin ca noi toți, dar, cît e ziua de lungă, nu știu să-l vezi vreodată obosit».

Mihai Vira, betonist (concluziv, dînd din cap, după ce a ascultat cuvintele celorlalți): «Problema, aș zice eu, e simplă, adică e una și bună. Tovarășul inginer șef Preoteasa este omul potrivit la locul potrivit».

*

Cînd Constantin Preoteasa a terminat Facultatea de construcții din București, specialitatea drumuri și poduri, profesorul universitar Alexandru Cișmigiu, dascălul său de atunci (lucrurile se petreceau în anul 1964), i-a propus să rămînă în București, la facultate, ca asistent. «Ești omul cel mai potrivit pentru asta», i-a spus el. Proaspătul inginer s-a scuzat, s-a eschivat. Nu, nu era el cel potrivit; potrivit pentru el, i-a spus profesorului, era să plece pe un șantier. «Foarte bine, vom mai vedea», a convenit profesorul. S-au reîntîlnit după cîteva luni la Argeș, unde profesorul venea să țină o conferință. Propunerea s-a repetat. La întîlnire, tînărul inginer părea obosit; venea din schimbul de noapte, din subteran, era plin de praful intunecos al adîncului, avea ochii roșii; ce mai rămăsese, în aceste prime și aspre luni ale vieții de șantier, din romantismul absolventului-șef de promoție? «Locul dumitale, dragă Preoteasa, este la catedra universitară. Dumneata ai toate datele ca să faci o carieră științifică. Dumneata poți ajunge un nume mare în știință». Tînărul inginer a refuzat din nou: «Ceea ce îmi propuneți dumneavoastră mă onorează. Vă mulțumesc. Dar nu-mi propun să fiu un nume mare în știință. Eu vreau să am un nume simplu și onest. Eu vreau să fiu un simplu și onest constructor».

Ce înseamnă însă să fii onest? Înseamnă, e de părere inginerul Preoteasa (părere care l-a călăuzit, cum vom vedea mai tîrziu, de multă vreme), să nu trăiești pe spatele nimănui, să fii fiul propriilor tale merite. Deci să muncești corect și prob. Dar pentru asta trebuie să fii pregătit. Deci să muncești din răsputeri, ca să nu întinezi măcar criteriul de onestitate pe care ți l-ai propus inițial. Și pentru ca munca să nu fie o povară, înseamnă să muncești inteligent. Nu se cunosc, convine inginerul, dobitoci onești; onestitatea e o calitate morală, pretinde opțiunea, deci inteligența, simțul discernării. Inteligența, simțul discernării, te obligă însă la fantezie, ceea ce — dacă perseverezi, fiindcă onestitatea e și perseverență! — te împinge în marginea unor descoperiri, a unor fapte creatoare care-ți poartă numele, în domeniul în care te afirmi. La ce distanță te mai afli, în aceste condiții, de «numele mare» la care n-ai îndrăznit să aspiri? Oul lui Columb, deci. Era cu mult mai comod să-l spargi de la început.

Iată cum se reflectă aceste adevăruri, pe scurt, în biografia inginerului Preoteasa:

Mai întîi, el face parte dintr-o dinastie de constructori. Bunicul său, Mihai Preoteasa, a lucrat cu Anghel Saligny, a fost constructor vreme de peste șase decenii. A lucrat pe șantierul hidrocentralei de la Bicaz, renunțînd la pensie, pînă la vîrsta de 83 de ani, pînă la șase luni înainte de a muri. Tatăl, Gheorghe, este, la fel, un înrăit al profesiei, are astăzi 62 de ani și încă lucrează, e acum pe un șantier de construcții din Valea Jiului. De fel sînt olteni, din comuna Iancu Jianu. El, ultimul (deocamdată) din dinastie, a muncit de mic copil pe șantiere, în echipa tatălui. A făcut, muncitor fiind, liceul, apoi a dat examen la facultate. Prima oară a căzut. A continuat să muncească (era cu taică-său, la noile construcții din Mangalia) și să învețe. A dat din nou examen. A căzut. A dat de patru ori examene pînă a reușit să intre «la zi». (Între timp, după fiecare dintre căderile «la zi», reușea, automat și bizar, la «fe-fe», adică la «fără frecvență», dar munca grea de constructor pe șantiere îl silea să renunțe la facultate). A terminat facultatea în '64, ca șef de promoție. A debutat ca inginer stagiar la Argeș. Nu era specialist în construcții hidro, ci în drumuri și poduri; deci, practic, la Argeș a trebuit să se recalifice. S-a însurat pe șantier; soția, Lia, e și ea inginer constructor. A urcat, cum spunea meșterul Ion Ionescu, «frumos și corect», toate treptele ierarhiei profesionale. Împlinește cinci ani de cînd e inginer șef pe șantierul hidrocentralelor de pe Olt, grupul Rîmnicu-Vîlcea. Are în subordine vreo două mii de constructori. Locuiește pe șantier, într-o baracă. Noaptea e mereu trezit din somn, uneori pentru fleacuri. În timpul liber (care timp liber?!) învață. S-a înscris la doctorantură. La ora cînd apar aceste rînduri e, după toate probabilitățile, în București, la un examen. E, poate, puțin obosit; a mers toată noaptea cu trenul, după ce, în noaptea dinainte, a luptat cu o surpare de teren. Are 36 de ani. E deci la examen și răspunde întrebărilor ce i se pun șezînd ca pe ghimpi. Abia așteaptă să se isprăvească examenul, să se întoarcă la Vîlcea cu primul tren. Zilele astea urmează să aibă loc, pe Olt, o «premieră». Adică să se atace lucrările noii hidrocentrale de la Turnu. Și trebuie, evident, să fie acolo, să ia parte la pregătirea asaltului.

E ultimul dintr-o dinastie. Cel puțin deocamdată. Fiindcă mai are un frate, mai mic, care frate este student. Student în construcții. Iar soarta băiețelului de 6 ani, care acum clădește castele de nisip în umbra macaralelor-turn ale șantierului de pe Olt, este, spune tatăl, ca și pecetluită...

*

Stăm de vorbă în biroul-baracă al «conducerii», în plin șantier. E primăvară, munții din jur au început a fi invadați de verde, soarele arde, apele Oltului cîntă. E un anotimp frumos ca un dor, dureros de frumos ca și un dor. E un anotimp de dor de ducă.

Stăm de vorbă despre dorul de ducă.

Anul trecut, la tradiționala agapă de zece ani de la absolvirea facultății, a trăit, întîlnindu-și foștii colegi, ceva ce, fie și numai o clipă, l-a pus în cumpănă. Foarte puțini dintre ei erau oameni ai șantierelor. Cei mai mulți preferaseră munci de birouri. Oameni așezați, la casele lor. El stă într-o baracă, între niște pereți care mîine-poimîine vor fi demontați și duși altunde, pe cine știe ce șantier. El, fostul șef de promoție, e, față de cei mai mulți dintre colegi, ca și un fluture de noapte. Ca și o pasăre călătoare.

E, într-adevăr, o pasăre călătoare. E un constructor. E dintre cei ce fac turul României din șantier în șantier. De fiecare dată, cei asemenea lui sosesc pe pămînturi goale, lăsînd în urmă construcții falnice. De fiecare dată, cei asemenea lui n-au răgazul să se bucure de ceea ce au făcut.

— Ai mai trecut pe la Argeș, tovarășe Preoteasa?

— Nu, n-am mai avut drum pe acolo.

Cei asemenea lui nu mai trec prin același loc, fiindcă drumurile lor sînt mereu altele, ca și drumurile unor păsări care n-ar mai relua aceleași itinerarii. Fiindcă, de fiecare dată, constructorii caută un loc în care să se așeze. Cînd au isprăvit de ridicat cuiburile, cuiburi pentru alții, pleacă iar, în altă parte, unde o iau de la-nceput. Nu există, în această țară, care-i o țară a șantierelor, migratori mai teribili; nu există, cum există printre ei, o mai sublimă febră a plecărilor.

Acum, dincolo de baraca în care stăm de vorbă, e primăvară. E anotimpul păsărilor călătoare, care se-ntorc, care întunecă cerul. Nu poți, privindu-le, să nu te duci cu gîndul la cestelalte păsări, din familia Icarilor lui Manole, ce se perindă necontenit, luminînd zarea lumii noastre. Ei, acești oameni, cei asemenea inginerului Preoteasa, au desființat opoziția pămînt-cer, ridicînd pămîntul nostru mai sus, la cer, ridicînd pămîntul nostru mai sus, la altitudinea macaralelor-turn. Uneori, fără să aibă timp să vadă că de acolo, de sus, de la înălțimea cerului, din unghiul păsărilor călătoare, pămîntul arată foarte frumos. Pămîntul împodobit de ei.

— Cred că n-aș putea să stau într-o casă, într-un oraș — spune, pe gînduri, cu ochii la primăvara ce arde dincolo de fereastră, inginerul Preoteasa.

*

— În concluzie — repetă betonistul Mihai Vira — eu zic că tovarășul inginer Preoteasa este omul potrivit la locul potrivit.

ILIE PURCARU ■

profesor exclus din învățămînt pentru comportare imorală față de elevi se îmbogățește ca meditator al altor elevi

OMUL NEPOTRIVIT LA LOCUL NEPOTRIVIT

În numărul 12 al revistei noastre a fost publicată ancheta «Subînchiriatul ilegal — un fenomen în creștere» în urma căreia s-au primit mai multe sesizări telefonice în legătură cu activitatea de meditator la matematică a profesorului Munteanu Ion, domiciliat în București, str. Cuțitul de Argint nr. 17, sectorul 5, am dat curs sesizărilor primite si asa se face că ne aflăm acum în posesia unui bogat material faptic care stabilește profilul profesorului Munteanu Ion.

Aflăm deci mai întîi că profesorul Munteanu Ion, care **deși nu mai este încadrat din anul 1967**, ocupă un apartament cu patru camere proprietate de stat, are o vilă în comuna Voluntari, are mașină proprietate personală și probabil și alte bunuri a căror descoperire nu mai este de competența noastră.

Ar fi foarte greu, și dealtfel inutil, să reconstituim punct cu punct locurile de muncă ale profesorului Munteanu Ion și tot atît de greu ne este să fixăm anul în care acesta s-a instalat confortabil în mediul clandestin al dării de meditații la domiciliul său sau al elevilor. Cert este că în luna iulie 1963, un anume Andronescu, sesizează organele financiare că în București, pe strada Antim nr. 18, un oarecare Munteanu Ion dă meditații unor grupuri de elevi și încasează astfel ilegal sume **între 4 000 și 5 000 lei pe lună, protejat fiind de inspectorul financiar Gulimănescu. În aceeași zi, un alt inspector, pe numele său Maftei Nicolae, s-a deplasat la adresa respectivă, nu a găsit nimic** compromițător, dar i-a luat o declarație lui Munteanu, din care citez: «La mine vin în vizită colegi și prieteni, dar n-am timp să mă ocup cu predarea lecțiilor pe cale particulară... Reclamația provine de la un popă Georgescu Ion de pe strada Plantelor nr. 24 pe care l-am dat afară ca element dușmănos.»

Perseverent, inspectorul Maftei Nicolae se duce și a doua zi pe strada Antim nr. 18 și găsește în camera lui Munteanu Ion cinci elevi cărora li se preda matematica. Cu alte cuvinte, declarația lui Munteanu fusese mincinoasă și sesizarea cetățeanului Andronescu întemeiată. Așa stînd lucrurile, organele de fisc îl supun pe Munteanu Ion la impozit pentru suma de 14 400 (atît s-a calculat că încasează pe un an din meditații) și mai mult decît atît — conform legilor încă în vigoare — la același impozit și pe doi ani retroactiv.

Lucrurile nu se opresc însă aici. Niciodată un om nu va putea comite un întreg șir de ilegalități dacă nu are în jurul său complici, oameni naivi sau inconștienți sau pur și simplu gură cască. Pentru că iată, de pildă, ce caracterizare a găsit de cuviință să elibereze Grupul școlar poligrafic «Dimitrie Marinescu» din București, unde Munteanu Ion funcționa ca profesor, la cîteva luni după «episodul» cu fiscul: «Se adeverește prin prezenta că tovarășul profesor Munteanu I. este salariatul instituției noastre, fiind încadrat cu o normă întreagă. În afară de aceasta tovarășul Munteanu Ion este și dirigintele unei clase fapt care-i necesită cheltuirea unui număr mare de ore în afara orelor de clasă. De asemenea, tov. profesor ia parte la activitățile obștești și extrașcolare care au loc în școala noastră. I s-a eliberat prezenta pentru a-i servi la Secția Financiară a raionului Nicolae Bălcescu — București.» Și mai demnă de intrat în antologie apare însă o adeverință eliberată de Școala tehnică de metrologie la mai puțin de o lună după ce inspectorul Maftei Nicolae îl surprinsese pe Munteanu în plină clandestinătate. O reproducem și pe aceasta: «Se adeverește prin prezenta că tovarășul Munteanu Ion este profesor la școala noastră avînd un salariu lunar de 1 450 lei, tov. Munteanu Ion își îndeplinește conștiincios obligațiile de serviciu, răspunde la sarcinile obștești și în calitate de dirigintele unei clase s-a ocupat în mod deosebit de educarea elevilor din clasă interesîndu-se permanent de situația lor. Menționăm că în mod gratuit tov. prof. Munteanu Ion în afara programului a ținut meditații cîte 3—4 ore în duminicile din cursul anului ajutînd elevii slabi la învățătură. I s-a eliberat prezenta pentru a-i servi la Ministerul Finanțelor, la secția financiară raională.» (ortografia acestor rînduri nu-mi aparține — N.A.).

De prea multe comentarii aceste lucruri nu au nevoie. Chiar și acum, după ani, aflăm din diferite surse că se eliberează uneori adeverințe de bună purtare fără pic de discernămînt, adeverințe care ajută la îmbogățirea pe cale ilicită a tot soiul de indivizi. Spre regretul nostru trebuie să spunem că în astfel de situații aceia care solicită adeverințe se dovedesc a fi mult mai isteți decît acei care le eliberează pentru că lumea mică a lui Munteanu Ion este de fiecare dată pusă pe procurarea de dovezi, pe procurarea de martori falși pentru a-și salva în acest fel o liniște și un confort obținute pe seama noastră, a celor care nu de puține ori exagerăm cu dragostea noastră față de copiii ce ne aparțin. Există în această țară loc pentru toate: și pentru dragoste față de copii, și pentru afirmare pe cale cinstită și gratuită a valorilor autentice și aceasta înseamnă că dacă dorim ca ai noștri copii să aibă o situație mai bună ca a noastră, lucrul trebuie făcut nu numai cu prețul eforturilor noastre, ci și, sau mai ales, al lor.

Dar să revenim la chestiune. De numele străzii Antim se leagă o întreagă odisee a vieții profesorului Munteanu Ion. Deși locuia legal pe strada Cuțitul de Argint, împreună, pe atunci, cu soția și doi copii, profesorul nostru a închiriat o cameră pentru meditații pe această stradă. Avîndu-și deci un alt cabinet de lucru pe strada Antim nr. 18, Munteanu Ion a socotit de cuviință să se poarte în felul următor: Citām dintr-un memoriu adresat forurilor superioare de către fosta sa gazdă care și în aceste zile își menține declarația: «Tovarășul Munteanu Ion, profesor la Școala poligrafică «Dimitrie Marinescu », este chiriaș în apartamentul ce-l ocup eu și cu familia mea din anul 1956... Viața în apartament a devenit imposibilă datorită activității de meditații, în unele perioade aducînd simultan 10—15 elevi care așteptau pe culoar, prin baie, prin balcon, fumînd și făcînd gălăgie și murdărie. Atrăgîndu-i-se atenția de nenumărate ori pentru respectarea regulilor de bună conviețuire, am fost mereu insultate, amenințate atît eu, cît și mama mea bolnavă de inimă, maltratîndu-ne amenințîndu-ne cu moartea, spunînd că ne omoară și ne plătește în bani, că el are o situație materială mai bună ca oricare profesor din București... Soția lui la început aflînd despre faptele lui nedemne a venit cu cei doi copii, surprinzîndu-l în camera din strada Antim nr. 18 cu o femeie tînără; s-au bătut, s-a adunat lume din imobil și de pe stradă și după ce ne-au tulburat liniștea și ne-au făcut de rîsul străzii au plecat împreună în locuința lor de pe strada Cuțitul de Argint.»

Lăsînd la o parte ortografia acestei plîngeri, **menționăm că ea a fost verificată de către Comitetul de Stat pentru Cultură și Artă și petiționara a primit un răspuns din care extragem următoarele: «Profesorul Munteanu Ion a funcționat la Grupul școlar «Dimitrie Marinescu» pînă la data de 30 aprilie 1967. Întrucît în cadrul școlii a avut manifestări incompatibile cu calitatea de profesor, Comitetul de Stat pentru Cultură și Artă a propus Ministerului Învățămîntului scoaterea sa din școală. Prin ordinul nr. 3 143 din 29 aprilie 1967 al Ministerului Învățămîntului, profesorul Munteanu Ion a fost eliberat din funcție,** începînd cu data de 30 aprilie 1967, prin desfacerea contractului de muncă în temeiul prevederilor articolului 20 litera «d» din Codul Muncii, pentru comportare imorală și atitudine neprincipială față de elevi, modificări de note în situația unor examene de corigențe după încheierea lucrărilor consiliului pedagogic, dovedindu-se astfel necorespunzător pentru funcția atribuită.»

*

Fără îndoială că respectînd cursul firesc al acestei anchete, trebuie să-l prezentăm cititorilor și pe actualul Munteanu Ion. Are acum 62 de ani și nu mai lucrează nicăieri, începînd cu anul 1967, deci odată cu îndepărtarea sa din învățămînt.

Ne-a primit în apartamentul său și a fost de acord să purtăm o discuție atît în legătură cu situația de meditator în general, cît și cu situația sa în special. La arzătoarea sa întrebare de unde știm totul sau cine ne-a informat, i-am răspuns cît se poate de clar că totul vine atît de la propria noastră istețime, ca să zic așa, cît și datorită unor sesizări primite de la anumiți oameni care îl cunosc. A recunoscut cu destul de mare ușurință că are o vilă în comuna Voluntari avînd patru camere și numeroase dependințe și un teren aferent de 3 000 de metri patrați. Dar ne-a spus că n-o să-i putem face nimic, deoarece proprietatea este trecută pe numele unei femei, Birmănescu Florica. Ne-a arătat cele două diplome universitare obținute (una de la Facultatea de mecanică-matematică din București și alta de la Academia de științe economice din aceeași localitate) și un atestat de expert contabil. Ne-a spus că sensul întregii sale vieți a fost acela de a avea o casă corespunzătoare, Apoi a urmat o criză de nervi vizibil aranjată, minuțios pregătită, în care invectivele și-au dat mîna frățește cu amenințările. A afirmat că doar organele de miliție pot să se intereseze de meditatori și că nu este în nici un caz de competența noastră să scriem lucruri care sînt legate de viața sa și a elevilor pe care-i ajută.

N-aș fi amintit toate aceste lucruri, dar este foarte curios că în lumea măruntă de care vorbeam se face apel la legalitate (evident înțeleasă într-un mod fals) atunci cînd ilegalitățile sînt vizibile.) Un fapt social semnificativ mi-a fost reprodus de acela care păstrează cartea de imobil a blocului din strada Cuțitul de Argint nr. 17. Se numește Petrescu Grigore și are 73 de ani. Precizez că nici în discuția cu el și nici cu alte persoane nu am luat drept bun totul, ci am căutat să discern, să alung din relatări tot ceea ce ține de domeniul fabulației sau de cel al invidiei. Dar, repet, Petrescu Grigore mi-a spus un lucru asupra căruia trebuie să reflectăm. Pînă a veni Munteanu în blocul nostru — afirma acesta — ne înțelegeam cît se poate de bine, chiar dacă aveam profesiuni și, firește, venituri diferite. Odată cu apariția lui însă, lumea s-a scindat, în sensul că unii s-au lăsat impresionați de banii și de pretinsul său titlu de profesor universitar și au început să devină nedemni și în diverse împrejurări să dea declarații false organelor în drept sau pur și simplu să se considere aliații săi întru fapte nedemne pentru timpurile acestea.

Dealtfel, fosta soție a lui Munteanu Ion, Trăilă Eugenia, încadrată la Fabrica de ciorapi și tricotaje «Apolo», îmi spunea: «Luni, la două zile după apariția articolului din «Flacăra», mi-a telefonat și mi-a recomandat să nu spun nimic în cazul în care mă veți căuta. În ceea ce privește imoralitatea lui nu mai vreau să discut deoarece ar însemna să plîng din nou și să-mi aduc aminte de calvarul a nu mai puțin de 20 de ani de căsnicie. Îmi face impresia că minte nu numai pe alții, dar că în primul rînd se minte pe el. Anul trecut, cînd am reușit să plec de pe Cuțitul de Argint în locuința mea proprietate personală din cartierul Berceni, am descoperit stupefiată că deși locuiam acolo fostul meu soț reușise, prin mijloace care nici acum nu îmi sînt clare, să mă scoată din spațiu. Trebuie să știți că nu mă feresc să spun că are și părți bune: la construirea apartamentului meu mi-a dat 15 000 de lei în momentul depunerii avansului. Dacă vreți să aveți o imagine exactă a veniturilor sale de-a lungul anilor, atunci vă rog să faceți următorul calcul: în fiecare an în lunile martie, aprilie, mai, iunie fostul meu soț a meditat 50-60 elevi cîteva ore pe săptămînă și le lua 50 de lei pe oră.»

Lăsăm altora plăcerea de a efectua calculul respectiv și remarcăm de dragul adevărului că, avînd o asemenea clientelă, Munteanu Ion pare să fie un profesor bun și de asemenea un bun pedagog, mai ales al părinților care, în toate cazurile bagă mîna în buzunar și plătesc.

*

Șeful circumscripției financiare a sectorului 5, Abagiu Ștefan, ne-a pus cu multă amabilitate la dispoziție dosarul lui Munteanu Ion și ne-a mai spus că după opinia sa părinții sînt în majoritatea cazurilor de vină. În tot sectorul 5, afirmă dînsul, doar 7 meditatori au venit să-și declare veniturile la noi, or, noi știm că numărul lor este mult mai mare.

Vă promit, continuă interlocutorul nostru, că mă voi ocupa personal de cazul lui Munteanu Ion, deoarece simpla lectură a dosarului său mă face să cred că ne aflăm în fața unui caz tipic de încălcare a normelor de etică și echitate socialistă.

Consemnînd cele spuse de șeful circumscripției financiare a sectorului 5, nu ne putem opri să spunem cîteva cuvinte despre modul în care s-a ocupat de cazul Munteanu Ion, de-a lungul anilor, inspectorul Constantin Bălănescu. Astfel, deși se știe clar că Munteanu Ion meditează, cel puțin în ultimii ani, doar la locuința sa, inspectorul despre care scriu consideră că în anul 1975, dintr-un venit declarat de 35 000 de lei, lui Munteanu Ion trebuie să i se scadă, pe lîngă cheltuieli legate de lumină și de petrol lampant, suma de lei 1 120 reprezentînd cheltuieli de transport la domiciliul elevilor. În fiecare proces verbal de impunere există rubrica 9 care sună aproximativ în felul următor: «Dacă acela care plătește impozit fiscului, ține evidența sumelor încasate și care sînt acestea...» În dreptul acestei rubrici, inspectorul Constantin Bălănescu a scris «nu este cazul», deși știa la fel de bine ca și mine că Munteanu Ion este expert contabil și mai mult decît atît are în locuință un fișet plin de acte, într-o evidentă ordine. Cu toate că Munteanu locuiește la circa 40 de metri de circumscripția financiară, situația sa nu este destul de bine cunoscută, iar veniturile sale — oarecum declarate fiscului — plutesc încă într-un mister ce trebuie totuși luminat.

EUGEN SECELEANU ■

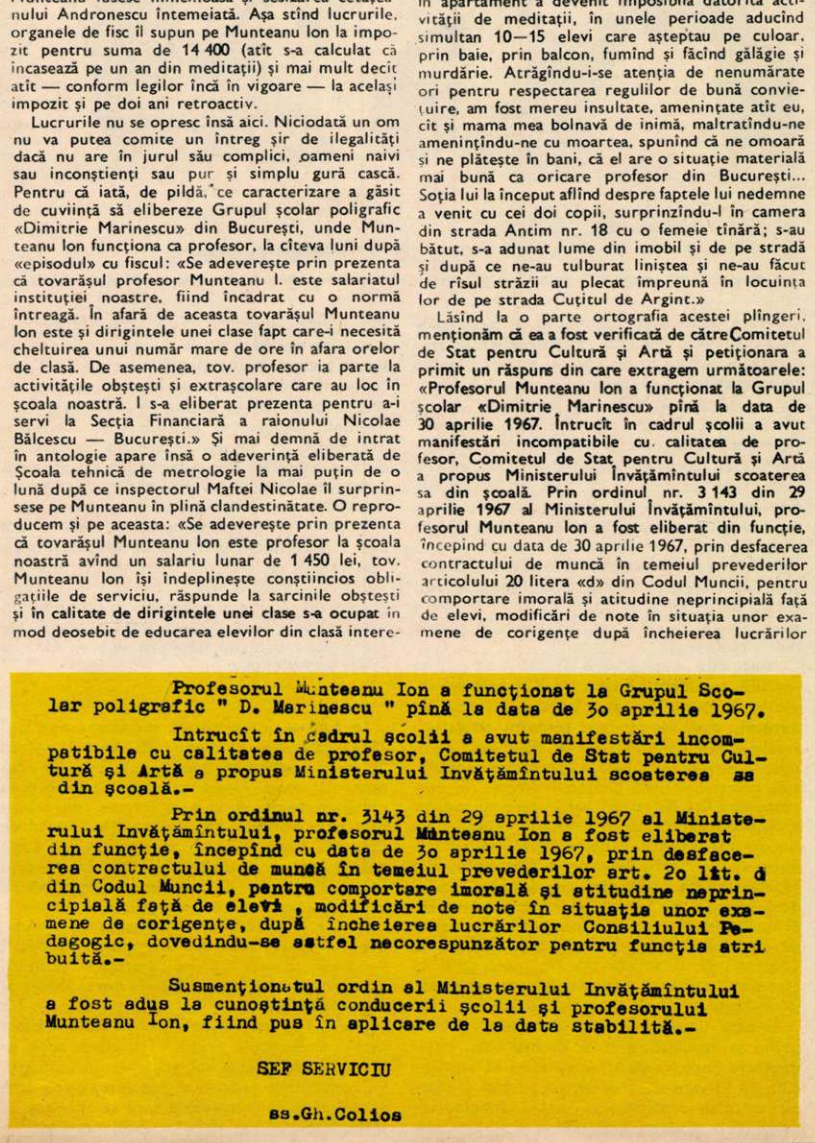

Profesorul Munteanu Ion a funcționat la Grupul Scolar poligrafic " D. Marinescu " pînă la data de 3o aprilie 1967.

Intrucît în cadrul școlii a avut manifestări incompatibile cu calitatea de profesor, Comitetul de Stat pentru Cultură și Artă a propus Ministerului Invățămîntului scoaterea sa din școală.-

Prin ordinul nr. 3143 din 29 aprilie 1967 al Ministerului Invățămîntului, profesorul Munteanu Ion a fost eliberat din funcție, începînd cu data de 3o aprilie 1967, prin desfacerea contractului de muncă în temeiul prevederilor art. 2o lit. d din Codul Muncii, pentru comportare imorală și atitudine neprincipială față de elevi , modificări de note în situația unor examene de corigențe, după încheierea lucrărilor Consiliului Pedagogic, dovedindu-se astfel necorespunzător pentru funcția atribuită.-

Susmenționatul ordin al Ministerului Invățămîntului a fost adus la cunoștință conducerii școlii și profesorului Munteanu Ion, fiind pus în aplicare de la data stabilită.-

SEF SERVICIU

ss.Gh.Colios

ÎN FIECARE NOAPTE, STUDENȚII MEDICINIȘTI FAC PRACTICĂ PE MAȘINILE SALVĂRII

STATIA SALVARE
TEL. 061
33-B-2327
DIRECTIA SANITARA A MUNICIPIULUI BUCURESTI
STATIA DE SALVARE BUCURESTI
TEL. 061
33-B-3343

E aproape miezul nopții și șapte din cele nouă cabine telefonice ale stației de Salvare a Municipiului București funcționează fără răgaz, înregistrînd solicitare după solicitare.

— Salvarea, telefonista zece. Vă ascult.

— V-aș ruga să veniți în str. Petre Ispirescu, 43.

— Numele?

— Petre Petre.

— Ce s-a întîmplat?

— Soția, care a fost operată de stomac, are dureri mari. S-a balonat. Suferă.

— De la ce telefon vorbiți?

— 80.20.56.

— Cum se ajunge la dumneavoastră?

— Pe linia tramvaielor 15 sau 2, stația Petre Ispirescu. La dreapta, în fundul curții.

— Vă mulțumesc. Vă rog să așteptați, în cîteva minute mașina este la dumneavoastră.

Fișa pentru înregistrarea solicitării, adică bucata de hîrtie pe care a notat telefonista, este așezată pe bandă rulantă și curge către dispecerat. Doctorul Ștefan Dumitrescu, giurgiuvean la origine și de treisprezece ani la Salvare, medic coordonator în această noapte, o studiază preț de cîteva secunde, notează ceva și o înmînează dispecerei Ana Brancu. Trec alte cîteva secunde, căci aceasta pare să fie unitatea de timp cu care se lucrează la Salvare, pînă cînd vocea dispecerei se aude, sacadată, în telespeaker: «con-du-că-to-rul auto Co-ja-nu la ma-și-nă. Con-du-că-to-rul...»

Cronometrăm: la două minute și treizeci de secunde de la primirea apelului telefonic o mașină cu cruce roșie iese pe poartă, repezindu-se în noapte. În ajutorul unui om.

La dispecerat, studenții așteaptă să sune telefoanele, să-și ia trusele și să plece la drum

*

Miezul nopții ne ajunge din urmă pe Șoseaua Mihai Bravu, la numărul 114, însoțind autosalvarea 161, 33–B–8403, chemată de electromecanicul Constantin Păunescu. Intrăm într-o curte pietruită, cu cișmea pe dreapta și cu un atelier de binale. În fund, întins pe pat, cu «Delirul» lui Marin Preda pe noptieră și cu febră de peste 39 de grade, Constantin Păunescu primește primele îngrijiri. Acuză puternice dureri abdominale, scaune multe, febră ridicată și o stare generală proastă. Deși încă student, în ultimul an al Facultății de medicină generală, Andrei Georgescu, pe halatul căruia stă scris, pe o bucată de leucoplast, «Dr. extern A.G.», nu se pierde cu firea. Nu e un caz foarte dificil, consultă bolnavul și diagnostichează: enterocolită acută.

— Ați mîncat aseară castraveți?

— Am fost cu un coleg de serviciu la restaurant, am mîncat o friptură și două salate de castraveți.

Andrei Georgescu pare mulțumit de răspuns. Nu este atît un răspuns, cît o confirmare. Urmează o injecție cu Scobutil compus și administrarea a două pastile de Ftalisulfatiazol. Restul plicului rămîne pe masă, însoțit de indicațiile de rigoare, notate pe marginea unei agende de birou.

Studentul își strînge ustensilele, închide trusa medicală, liniștește bolnavul și — la zece minute de la venire — părăsim imobilul, străbătînd curtea pietruită în sens invers, ferindu-ne capetele de rufele întinse pe o frînghie.

*

Doctorul Radu Tănăsie, directorul stației de Salvare, are numai cuvinte de mulțumire pentru studenții care fac practică în unitatea pe care o conduce, studenți în ultimul an ai facultăților de pediatrie și medicină generală, chemați anul acesta — pentru prima oară — să facă practică pe autosalvări, în cadrul unui experiment initiat de rectoratul I.M.F. cu începere de la 15 ianuarie. Pentru ei, zice, această practică nemijlocită este de mare ajutor, deprinzîndu-i cu bolnavii, oferindu-le șansa să facă singuri un consult și să pună un diagnostic. Pentru noi, munca lor înseamnă o contribuție reală, după socoteala că ne putem baza pe ei ca pe medicii noștri, încredințîndu-le cazuri uneori complicate, pentru a constata că se descurcă și că sînt bine pregătiți. Numărul intervențiilor susținute de studenți se ridică de-acum la cîteva sute, n-avem ce să le reproșăm și n-am primit nici o reclamație.

Mulțumire și satisfacție există și de partea cealaltă, a studenților care țin la această oră diploma de medic cu patru degete, a doctorilor externi, cum se numesc conform titulaturii legale, tineri care simțeau — după cum recunosc — nevoia aprofundării cunoștințelor teoretice printr-o muncă de teren directă, în care responsabilitățile nu se mai împart cu cadrele didactice și în care deciziile se iau cu repeziciune, uneori într-o fracțiune de secundă. Emilia Popa, Petre Mihai, Nadia Giroveanu, Dan Isacov sau Monica Stavilă, ca să dăm cîteva nume, consideră practica pe Salvare ca o acțiune extrem de utilă pentru destinul lor de viitori medici de circumscripție, avînd totodată cuvinte de recunoștință la adresa atitudinii colegiale cu care sînt înconjurați de confrații lor mai vîrstnici, de întregul personal al stației de Salvare.

Evident, fiind vorba de un experiment aflat la prima sa manifestare, e loc de mai bine, însuși doctorul Radu Tănăsie recunoscînd că «obligațiile de Salvare ale studenților au fost grefate pe un plan tematic mai vechi, ajungîndu-se astfel la o anumită încărcare a programului». Într-adevăr, oricît de mare ar fi entuziasmul viitorilor medici și oricît de mare ar fi dorința lor de a acumula experiență în incinta unei asistențe medicale directe și urgente, e greu de crezut că studenții anului VI pediatrie, spre exemplu, reușesc să acopere toate cerințele programei, de vreme ce aceasta prevede ca după o «noapte albă» petrecută la Salvare ei să semneze a doua zi, la 7,30, condica de prezență la spitalele unde sînt repartizați.

Să nu ne repezim însă cu critica. Avem a face cu un experiment deosebit de util, pe marginile căruia se mai pot aduce, fără îndoială, unele îmbunătățiri, dar a cărui esență este în general sănătoasă și pozitivă, contribuind în mare măsură la scoaterea unei promoții de medici cu mai multă stăpînire de sine. Cu mai multă experiență.

*

La 1,05 se înregistrează solicitarea numărul 78462: Ilie Giurgiuveanu, 45 de ani, strada Dristor, numărul 91, cere ajutor, datorită unui politraumatism. Pleacă autosanitara 6790 și la jumătate de oră de la înregistrarea convorbirii telefonice bolnavul este internat la Spitalul de urgență. Vorbind mai pe românește, acest politraumatism înseamnă de fapt lovire prin bătaie. Încăierare. Chiar și în asemenea cazuri, Salvarea răspunde cu promptitudine, căci sarcina ei este înainte de toate aceea de a ajuta, deși — mai sînt și asemenea întîmplări — uneori oamenii și-o fac cu propria lor mînă, amețiți de alcool sau bîntuiți de dorul absurd al unei răzbunări.

În cazul de mai sus, intervenția Salvării a fost necesară. În altele, mașinile cu cruce roșie se precipită către locul solicitării de florile mărului, constatîndu-se acolo că este vorba de o glumă nesărată, de o domnișoară care se speriase de șoareci sau — așa cum s-a întîmplat chiar în noaptea veghei noastre — de un cetățean căruia i se inundase subsolul!

O asemenea glumă, stupidă și la urma urmei antisocială, poate costa o viață de om.

*

La Salvare, o categorie aparte o constituie șoferii, cu toții în număr de aproape două sute, profesioniști cu meseria însușită pînă la ultimul amănunt, căci dînșii au voie, conform Decretului 328, să încalce anumite reguli de circulație, atunci cînd viața bolnavului este în pericol și cînd omul de la volân are tăria să-și asume toate responsabilitățile, trecînd peste stopuri, mărind viteza peste limitele legale, strecurîndu-se cu dexteritate printre celelalte autovehicule.

În general, munca șoferilor de salvare nu este ușoară, dar ea are un dram de frumusețe în plus față de meseria în sine, căci una e să conduci un autobuz și alta e, susține Iosif Cojanu, să salvezi un om de la moarte. Uneori se lucrează fără orar, alteori se pierd toate nopțile unei săptămîni, dar profesioniștilor de pe autosalvări acest lucru le place, se simt legați de meseria și de chemarea lor, mulți dintre ei, Dumitru Macavei, Ion Popovici și alții avînd la Salvare state de serviciu de domeniul mai multor decenii.

Tîrziu, aproape de zori, același Iosif Cojanu, sfătos și lung la vorbă, ne povestește din experiența sa de douăzeci de ani, afirmînd că, într-un fel, se simte pe jumătate doctor și că s-a specializat și dînsul în medicină. A început să înțeleagă o serie de boli, dar n-a ajuns să înțeleagă pretenția unor oameni care, chemînd Salvarea, vor să vadă la poartă o Dacie modernă și care strîmbă din nas dacă în locul acesteia sosește o autodubă. Dînsul, care numai cu o oră în urmă a cărat cu spinarea un bolnav de pe strada Șinii, paralizat și cu retenție de urină, nu pricepe de unde atîta comoditate uneori, cînd este vorba de viața unui om.

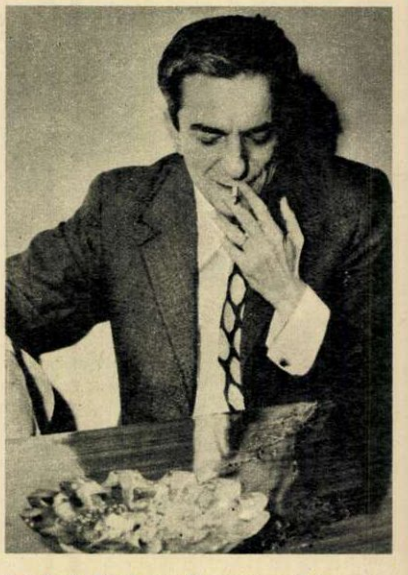

Dr. Radu Tănăsie: «N-avem ce să le reproșăm studenților și n-am primit nici o reclamație».

Fotografii de EMANUEL TÂNJALĂ ■

*

Mijesc zorii și noi, însoțind mașina cu numărul 211, orbecăim prin Balta Albă, căutînd blocul M-5 A+B de pe Barajul Cucuteni, unde pensionara Florica Sorescu, de 56 de ani, așteaptă ajutorul Salvării. Ne orientăm greu, străzile n-au tăblițe, iar «Ghidul Bucureștiului» nu oferă prea multe indicații, fiind vorba de un cartier nou, în continuă extindere. După un sfert de oră găsim blocul și urcăm pînă la etajul trei, în urma externei Monica Stavilă.

Bolnava simte că se răcește și că se pierde cu inima. Are un ulcer mai vechi, o cistită, alte cîteva maladii. I se ia tensiunea. Este ascultată cu stetoscopul, nimic foarte complicat, o oarecare febră și un faringe hiperemiat, adică roșu. Urmează o injecție cu polidin, cîteva recomandări, este necesar consultul unui radiolog, pentru verificarea unei eventuale pneumonii, se notează în foaie după cum urmează: «stetacustic pulmonar — nimic, semne meningiale — absente, punct colicistic — insensibil, diagnostic — viroză».

Gazda se liniștește. Ni se oferă un șerbet, refuzăm, primim fiecare cîte o garoafă, scoasă din glastra de pe șifonier.

Afară, ziua se luptă cu noaptea, se aprind primele lumini în ferestre. Ne uităm la ceas: toată intervenția, menită să liniștească și să ajute un bolnav, a durat cît căutarea blocului.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

FAPTELE ȘI VORBELE

cărțile și comerțul de stat

Am văzut deunăzi ceva de necrezut în pasajul..., unde au răsărit trei mari anticariate pe locul fostelor dughene cu lucruri «din pachet». Cîțiva tineri așteptau să se deschidă magazinul, ca să poată răscoli, primii, marfa «nouă», care fusese adusă între timp. Grupul a crescut în foarte puțină vreme. Eram martorul unui fapt senzațional: intrarea cărții în rîndul acelor articole importante ca fermoarele, imposibil de obținut fără a pîndi zilele și orele cînd «se dau».

Vînzătoarea, spre lauda ei, a dobîndit instantaneu conștiința creșterii rolului său social. Cum clienții au dat buzna înăuntru, a introdus «ordinea», a hotărît că nu mai intră nici o persoană decît după ce alta a ieșit și s-a pornit să-i zorească pe aceia care lungeau prea mult vizita în magazin.

Oricît de puțin plăcută o fi fost scena, mie unuia mi-a mers la inimă. Ce spectacol exaltant! Îmbulzeală în anticariate ca la cinematografele de pe bulevard!

Trebuie să mărturisesc că am o stimă specială pentru clienții anticariatelor. Ei seamănă cu căutătorii de aur. Un morman de cărți vechi îi fascinează ca o fabuloasă Alaskă, în care speră să descopere, sclipind numai pentru ochiul lor expert, metalul rar. Cei care bat anticariatele au «viciul lecturii». Ei nu se mulțumesc cu ce se găsește în librării; obiectul căutării lor neostenite îl constituie, dimpotrivă, titlurile epuizate, volumele ieșite din circulație, raritățile. Cititorul acesta are instinct estetic; el umblă după ce a avut o mare căutare, dovadă că lipsește. În răbdarea lui cercetătoare mai e și ceva donchișotesc, himeric; el crede în miracole și speră să cumpere «Poemul invectivă» de Geo Bogza, cu cinci lei, să zicem (deși nu există absolut nici o nădejde, întrucît prețurile volumelor într-adevăr rare și valoroase, ca să fie exclusă orice posibilă eroare, sînt pur și simplu exorbitante).

În sfîrșit, întîmplarea pe care v-am povestit-o mai conține un motiv de satisfacție. Cum cărți vechi într-adevăr prețioase nu prea apar și atunci cînd răsare vreuna costul ei a ajuns prohibitiv pentru pungile noastre, anticariatul se învîrtește astăzi în jurul literaturii contemporane românești și traducerilor. Aici funcționează o bursă netrucată a valorilor; oricine poate verifica pe loc ce se găsește cu duiumul și ce extrem de rar.

Scumpii mei confrați care întocmiți pronosporturile scriitoricești pentru eternitate, dați o raită prin anticariate; va fi o vizită, vă asigur, instructivă!

Ov.S. CROHMĂLNICEANU ■

CUMPENE, DESCUMPĂNIRI

trei fiole de lichid lacrimogen

Octavian E., un elev cu ochi albaștri din clasa a VII-a, a făcut rost de 3 fiole de lichid lacrimogen. Pe prima a spart-o în timpul orei de limba latină, cînd profesoara l-a scos la tablă și l-a pus să traducă: «timeo Danaos et dona ferentes...» Colegii s-au pus pe un hohot de plîns și de rîs de se zguduiau penarele în bănci. Profesoara, bătrîna profesoară de limba latină, cu un neg în vîrful nasului și cu ochelari de microscop, a dat semn că se sufocă și că-și pierde echilibrul...

În pauză, Octavian E. a fost chemat în sala profesorală și admonestat sever de director în fața tuturor dascălilor din liceu. Era privit cu o furie nestăpînită. Și amenințat cu degetul arătător. Atunci a spart a doua fiolă de lichid lacrimogen. În cîteva minute cancelaria s-a golit, ca și cum cineva ar fi anunțat o explozie iminentă. Ultimul a lăsat ușa deschisă directorul. Și în decorul acesta rămas vraiște în urma profesorilor scăldați în lacrimi, Octavian E. a mai apucat să audă ultimele cuvinte ale directorului: «Criminalule! O să ajungi în pușcărie!»

Restul zilei Octavian E. și l-a petrecut plimbîndu-se pe străzi și prin cimitir. Era soare, era cald. Păsările cîntau. Puteai chiar auzi cum se transformă soarele în miere. Spre seară a coborît din nou în oraș și a intrat în cea mai aglomerată cafenea, căreia în limbajul băieților i se spune: «O mie de ani pace». Acolo, a comandat o cafea, cu zahărul separat, și stînd așa, pe gînduri, a spart cea de-a treia fiolă. A fost o catastrofă. Oamenii se uitau, înspăimîntați aproape, unii la alții și nu înțelegeau de ce plîng. Plîngeau cu noduri în gît și cu suspine. Plîngeau de se rupea pămîntul.

Evident, elevul cu ochi albaștri din clasa a VII-a a fost exmatriculat.

— De ce ai făcut asta?

— Nu știu. Așa mi-a venit.

— Dar spune-mi, de ce-ai vrut neapărat să faci lumea să plîngă?

— ?

De atunci au trecut cîțiva ani. Octavian E. nu a reușit să supraviețuiască onorabil gestului comis în ziua aceea de primăvară. Gloria nonconformistă, de cafenea, l-a amețit. Pînă cînd isprava lui cu fiolele lacrimogene a intrat în legendă. Exmatricularea l-a făcut să piardă un an. Nu și-a mai revenit. A amînat mereu să-și ia examenele la fără frecvență. Lucrează, fără nici o tragere de inimă, ca muncitor necalificat într-o fabrică de lapte și poate fi întîlnit în fiecare după-amiază, cu un pahar de coniac în față, pe terasa aceleiași cafenele, lăsîndu-se «admirat» de copiii veniți de la școală care îl arată cu degetul.

El e acum, desigur, victima propriului său *act de huliganism* (caracterizarea aparține profesorilor), dar tot ceea ce s-a întîmplat după aceea se datorează și faptului că prea mulți dintre noi s-au obișnuit să ridice din umeri și să plece mai departe cu aerul că și-au încheiat obligațiile prin îndepărtarea sa din școală. Dar, pînă la urmă cine cîștigă din această exmatriculare și din indiferentismul care a urmat?

Îl privesc în ochi și văd cum apune soarele în ferestrele spitalului municipal.

ADRIAN DOHOTARU ■

PE TEME DE CIRCULAȚIE

lipsa de experiență sau inconștiența!

În perioada imediată după obținerea permisului de conducere, mulți proaspeți șoferi sînt predispuși să dea vina pe lipsa lor de experiență atunci cînd greșesc. După această concepție, ar însemna ca în fiecare zi să înregistrăm zeci, sute de accidente și tot atîtea victime din cauza «inocentei» lipse de experiență a celor cu «portocală» pe parbriz.

Din fericire, novicii la volan dau în general dovadă de un plus de prudență, tocmai pentru a compensa lipsa lor de experiență.

Statisticile arată că în primul an de conducere covîrșitoarea majoritate a automobiliștilor sînt foarte circumspecți și dacă sînt totuși angajați în coliziuni, acestea au loc la viteze reduse, soldîndu-se în cel mai rău caz cu «șifonarea» tablei sau cu cîteva zgîrieturi. În primul an fac totul ca la carte!

Necazurile încep abia în al doilea an de șoferie, cînd mulți se cred la nivelul lui Steward și Fitipaldi. Atunci, așa cum spunea Topîrceanu: «Păzea, că e iresponsabil!»

Înregistrăm din păcate uneori și printre începători cazuri de-a dreptul tragice, așa cum s-a întîmplat cu Nicolae Croitoru. La două luni după obținerea permisului de conducere, el a plecat din Craiova în prima sa călătorie în afara județului. La intrare în Rîmnicu Vîlcea, în condiții optime de circulație, șosea uscată, vizibilitate perfectă, N.C. se angajează în depășirea unui autocamion fără se întreprindă una din măsurile de bază în circulație: asigurarea din față. Autobuzul care se apropia cu viteză relativ redusă din sens opus îi dădea totuși posibilitate șoferului autoturismului să frîneze și să se replieze din nou în spatele autocamionului. N.C. nu face însă acest lucru și nici nu-și continuă cu demaraj sporit manevra pentru a se strecura în fața autovehiculului dublat, ci recurge la cea mai contraindicată manevră posibilă: virează la stînga brusc, tăind calea autobuzului. Șoferul acestuia, total surprins, nu mai poate face nimic pentru a salva sau măcar a atenua situația. El lovește în plin autoturismul. În accident își pierd viața soția, copilul și părinții soției automobilistului. Patru oameni total nevinovați, care vroiau să se bucure alături de Nicolae Croitoru de prima călătorie cu mașina cumpărată cu destule sacrificii.

Șoferul supraviețuitor declară că a apreciat posibilă ieșirea din carosabil, deși lățimea șoselei îi permitea chiar să se strecoare printre autobuz și autocamion. Aceste supoziții au o oarecare importanță doar pentru lămurirea cazului sub aspect juridic. Familia lui Nicolae Croitoru s-a pierdut însă, iar el, după cum ne spune și îl credem pe deplin, e un om distrus.

Automobiliști, nu subapreciați depășirea! Este manevra cea mai periculoasă, care a jucat uneori feste și celor mai încercați șoferi.

În imprudența lui, ce a vrut Nicolae Croitoru? Să cîștige cîteva secunde. A pierdut în schimb întreaga familie.

Colonel **VICTOR BEDA** ■

CINCI DECENII DE ACTIVITATE PASIONANTĂ PENTRU ÎMPLINIREA UNUI SINGUR GÎND: TIPĂRIREA UNUI ATLAS AL MAPAMONDULUI

A apărut în librării, pentru... cîteva ore, «Atlasul geografic al lumii», lucrare monumentală, prima de acest fel tipărită în țara noastră, realizată de un colectiv de geografi condus de prof. univ. Mircea Peahă. Atlasul, la prima sa ediție, s-a epuizat într-un timp record, spre regretul miilor de solicitanți. Considerăm tocmai de aceea că noua lui ediție, în curs de tipărire, va constitui pentru cei mai mulți dintre noi o veritabilă noutate editorială. Pentru a prezenta cititorilor noștri cîteva amănunte privind atît prima cît și cea de-a doua ediție, ne-am adresat profesorului Mircea Peahă.

L-am vizitat acasă, în locuința sa laborator năpădită pînă la refuz de cărți, tipărite în zeci de limbi ale globului, de atlase vechi și noi, de hărți îngălbenite de vreme, fotograme, planșe cu însemnări, lupe mobile, epidiascoape, un tezaur bibliofil și tehnic adunat cu răbdare și sacrificii vreme de decenii. Și am aflat tot cu acest prilej că ideea alcătuirii unui atlas de mari proporții s-a născut în urmă, cu foarte mulți ani în urmă, pe vremea cînd elevul Mircea Peahă, în vîrstă de 14 ani, și-a propus să... tipărească singur un atlas al mapamondului. O dorință și o pasiune care și-au găsit împlinire după cinci decenii de activitate laborioasă, răstimp în care profesorul Peahă a adunat de unul singur un impresionant material documentar.

— Atlasul, ne spune dînsul, va contribui la documentarea științifică a celor ce se interesează de problemele științifice privind configurația complexă a Terrei, celor care vor să urmărească desfășurarea diverselor fenomene naturale în diferite părți ale globului sau a celor interesați de diverse evenimente politice ori date economice». Dovadă: cele 144 de planșe amănunțit însemnate.

Lucrarea cuprinde hărți tematice generale, minuțios notate cu situația fizică, geologică, tectonică, de vegetație a globului; fauna și flora lumii, bogățiile subsolului, densitatea populației, demografia și, lucru inedit, călătoriile geografice ale unor mari descoperitori. Lucrarea mai înfățișează planșe ilustrînd cucerirea spațiului cosmic.

— Este greu să obții un atlas la zi, ne spune în continuare interlocutorul nostru, deoarece harta lumii se preschimbă de la un an la altul. Cu toate acestea, în comparație cu alte lucrări similare, imaginea mapamondului este la noi foarte apropiată de zilele prezentului. Astfel, în atlasul nostru figurează cea mai nouă cotă a adîncimilor oceanice, precum și preschimbări recente de pe fața Terrei. În cei 15 ani de muncă la acest Atlas am inserat sute de intervenții. Dovada reușitei o reprezintă și ecoul pe care Atlasul geografic al lumii l-a stîrnit deja și peste hotare. Institutul cartografic Agnostini de la Novara (Italia) — una dintre cele mai mari instituții cartografice din lume — s-a interesat de condițiile obținerii filmelor de la Atlas, pentru a-l tipări în Italia. O altă solicitare vine din Franța.

— Ce vă propuneți pentru viitor?

— O nouă ediție a atlasului, completată cu ultimele date ale istoriei mondiale pe Terra și în spațiul extraterestru.

LIA TUDOR ■

IMPORTANT
VĂ RUGĂM ALEGEȚI
MÎNCĂRURILE PREFERATE
PÎNĂ AJUNGEȚI
LA CASĂ

Fotografii de **ION PREDOȘANU** ■

mîncăm la fel și ne costă diferit în unitățile unde ne servim singuri

Așezat între Piața Unirii și Lipscani, restaurantul cu autoservire «Rapid» realizează între unitățile de același profil din țară cele mai mari încasări. Pur și simplu asaltat de o mulțime de oameni — cam zece mii, zilnic — impresia pe care o lasă e, într-adevăr, aceea a unui peron de gară supraaglomerat. O lume completă, de la copiii care nu pot mînca decît cu mîinile pînă la pensionari. Și în lumea aceasta completă, în ciuda măsurilor de «însănătoșire» pe care le enunță responsabilul Păușan Ion, observăm că fumatul e strict interzis, dar se mai fumează. Băuturile alcoolice sînt condiționate de mîncare, dar încă se vînd uneori fără limită. «Bișnițarii» au fost, chipurile, îndepărtați, dar au în continuare aici un fel de cartier general, și nimeni nu poate susține contrariul din moment ce colegul meu, fotoreporterul, al cărui aparat de fotografiat «Exacta» a stîrnit admirație — a fost solicitat să intre într-un asemenea tîrg. Acceptînd ceea ce e de acceptat, că mîncarea e bună, variată, ieftină și expusă îngrijit, ne întrebăm: așa trebuie să arate o autoservire?

Reconstituind drumul parcurs — «Lipscani», «Simplon», «Modern», «Caraiman» — putem repeta, de fiecare dată, aceeași întrebare. Se înțelege, datorită tocmai deosebirilor dintre aceste restaurante. La «Caraiman», de pildă, unitate aflată pe Calea Victoriei, am găsit mult mai puțină zarvă și mult mai multă curățenie și liniște. Personalul era neverosimil de amabil și atent. Prețurile accesibile, iar atmosfera de sufragerie de familie. Aproape trei mii de oameni iau masa în fiecare zi aici. Dintre ei, peste 90 la sută sînt clienții obișnuiți ai locului, «oamenii casei». Majoritatea lucrează la Spitalul «Alexandru Davilla», la ministerele apropiate, la Institutul de proiectări pentru industria ușoară sau la Institutul de creație științifică și tehnică. Și, fără îndoială, nici aici nu stă cineva să-și facă siesta, se trece tot în grabă, dar parcă în alte condiții, parcă este — orice s-ar spune — altceva decît la «Rapid». Și atunci: nu cumva așa trebuie să arate totuși un restaurant cu autoservire?

Pentru că întrebarea ne-o vom pune tot atît timp cît deosebirile dintre aceste restaurante vor exista, să vedem deocamdată în ce constă aceste deosebiri.

Stiut este că restaurantele cu autoservire sînt de trei categorii, numerotate frumos, ca la școală: categoria întîi, a doua, a treia. Prin ce diferă ele? În general, se spune, prin confort. Criteriul acesta pare să fie însă destul de nebulos, atît timp cît, de exemplu, «Rapid» e de categoria a doua, iar «Lipscani» de categoria a treia. Și nu trebuie să fii neapărat specialist pentru a observa că, dacă este vorba de confort, atunci al doilea îl lasă pe primul undeva destul de departe în urmă. În această privință, așadar, consumatorul are deplina libertate de a rămîne nedumerit.

Dar nu este vorba numai despre confort. Prețul mîncării nu face decît să sporească perplexitatea clientului. Aceeași ciorbă de perișoare (gramaj identic) costă la «Modern» (categoria a 2-a) 4,15, iar la «Lipscani» — unde poate fi servită și în condiții mai civilizate — 3,60 lei. Este un exemplu, dar ar putea fi zeci. Fiecare, în felul lui, determinîndu-l pe cumpărător iarăși să nu știe ce să mai creadă și să plutească în necunoscut.

Există apoi, mai ales în cadrul unităților de categoria 1 («Dorobanți»), o mentalitate: «Cine vrea să vină la noi, bine, cine nu — nu.» O mentalitate ciudată — dar rentabilă — pentru că omul, împins de foame și neavînd timp poate să meargă în altă parte a orașului unde se mănîncă mai ieftin, intră și unde-i mai scump. Se înțelege însă că nimeni nu trebuie să mai aibă pretenția, în condițiile acestea, să susțină că între restaurantele cu autoservire și cele obișnuite mai e vreo deosebire esențială. În fond, pe această cale specificul autoservirii încetează să mai existe.

Ceea ce arată că restaurantele cu autoservire se deosebesc deocamdată — în ciuda oricăror aparențe — prea puțin față de restaurantele obișnuite, este și faptul că ele au perioade de flux și reflux. De obicei de două ori pe lună, în funcție, se înțelege, de primirea retribuțiilor. Perioade cînd «Rapid» scade de la 80 000 lei pe zi la numai 40 000. Foarte exact spus, asta înseamnă că oamenii *își permit* uneori, iar alteori *nu-și permit* să mănînce la autoservire. Ținînd cont de specificul lor, de funcția nu numai economică, ci și socială pe care o îndeplinesc, e clar însă pentru oricine că autoservirile ar putea să nu oglindească asemenea creșteri și descreșteri, ci să funcționeze constant, să aibă o uniformitate și o stabilitate care, la rîndul ei, să dea consumatorului un sentiment de siguranță, credința că poate rezolva «capitolul mîncare» cu o sumă nu foarte variabilă. Nu este o imposibilitate. Ar fi chiar și o dovadă în acest sens — restaurantul «Caraiman» — unde fluctuația de care vorbeam, practic, nu există. În parte și datorită faptului că unitatea «refuză să facă mîncăruri scumpe». În privința aceasta, spune responsabila Bartock Dumitra, nu e nici un secret: dacă unele restaurante cu autoservire păstrează gramajul după rețetarul unic dar schimbă încontinuu prețurile, «Caraiman» face parte dintre cele care modelează gramajul în funcție de preț. «Pentru aceasta — spune responsabila — trebuie să cunoști însă bucătărie, iar bucătăria înseamnă contabilitate. Este un fel de a ne asuma noi grijile clienților, dîndu-le posibilitatea, de exemplu, a mînca la același preț un compot de mere în octombrie și în aprilie, cînd cunoscut este că primăvara merele sînt mai scumpe». Mecanismul, după cum aflu, e simplu: din aceeași cantitate de alimente din care, să zicem, la «Dorobanți» se fac 100 de porții (după rețetarul unic), la «Caraiman» se fac 110. Fiind mai multe, fiecare dintre ele costă, desigur, mai puțin. Practic, se procedează legal și într-un caz și în altul, deoarece încasările pot fi aceleași. Ceea ce nu rămîne aceeași este doar manopera, volumul de muncă, mai mare — fără îndoială — la «Caraiman» decît la «Dorobanți».

Iată așadar cum gîndul mai vechi al omului cu posibilități materiale moderate de a mînca bine, repede și relativ ieftin, și — dacă se poate — la fel în Balta Albă, Piața Unirii sau Calea Victoriei (ca să nu spunem București, Cluj-Napoca sau Timișoara) depinde într-o măsură mai mare decît credem de hărnicia celor ce lucrează în restaurantele cu autoservire. După cum, din păcate, mai depinde și de comoditatea celor care — după cum spunea Blindea Ion, responsabilul de la «Lipscani» — «nu realizează totdeauna planul prin eforturi mai mari».

A vorbi despre restaurantele cu autoservire nu înseamnă a crea o falsă problemă, ci a căuta rezolvarea uneia adevărate. Adevărată pentru că nu-i deocamdată decît în parte rezolvată, și anume doar în măsura în care exemplele demne de urmat există.

DUMITRU ELIADE ■

LA 5 APRILIE A ÎNCEPUT ŞI VACANŢA UNOR PĂRINŢI CORIGENŢI

un reportaj despre cei care sînt sau nu vor să fie părinţii propriilor lor copii

În comuna Roşu, la Centrul de reeducare a minorilor, am avut prilejul să urmărim un film documentar, scris şi comentat de Pascalina Tudor, profesoară în această importantă instituţie de asanare socială. Este vorba de o relatare zguduitoare, lipsită de orice suliman regizoral, un autentic şi izbutit ciné-verité ce-şi propune să reconstituie şi să descifreze geneza infracţiunii juvenile.

Pelicula debutează prin a înfăţişa bulevardele Capitalei, de-a lungul cărora îşi risipesc ore scumpe tineri imberbi, hoinari prin anii vîrstei de aur, victime ale leneviei cronice, băieţi şi fete tolăniţi în café-baruri, mijlocind cumpărarea biletelor de cinema, colindînd debusolaţi pieţele şi parcurile, pentru ca mai tîrziu, treptat, lipsiţi de supraveghere sau ademeniţi de «amici» generoşi, să-i vedem păşind pe terenul climatului infractional.

Partea a doua a filmului este consacrată activităţii de recuperare morală desfăşurată de corpul didactic al coloniei de minore de la Roşu, înfruntării dintre adevăr şi injustiţie, luptei continue cu necunoscutul, cu hăţişurile şi meandrele sufletului omenesc. Este relevat în mod deosebit rolul capital pe care îl deţine în această privinţă familia minorului delincvent, autorii documentarului rezervînd un spaţiu larg pentru a prezenta întîlnirile anuale dintre părinţi şi profesori.

În cadrul acestor şedinţe şcolare de o factură cu totul deosebită — cum a fost şi cea la care am participat *in vivo* după terminarea filmului — fruntaşii şi codaşii, promovaţii sau repetenţii nu sînt elevele, ci tocmai părinţii sau rudele directe ale acestora, cei care, vreme de un an, au participat sau nu la efortul comun de redresare morală a tinerelor internate aici. Confruntarea paşnică dintre părinţi şi corpul profesoral a oferit şi de data aceasta concluzii reconfortante, optimiste, dar din păcate şi scene dramatice, care ne-au dovedit, o dată mai mult, că între muncă şi morală legătura nu este numai necesară, ci indisolubilă. S-a dovedit şi de data aceasta că părinţii căzuţi în capcanele dezagregării morale, beţivi, desfrînaţi şi cu dezgust pentru muncă, pot influenţa de la distanţă procesul de reeducare al copiilor internaţi în centrele de reeducare, că pentru recuperarea unei minore sortită să aibă asemenea părinti, corpul didactic trebuie să întreprindă eforturi supraomeneşti. Iată cîteva exemple.

Nu sînt rare cazurile, ne-a povestit comandantul şcolii, colonel profesor Ortansa Brezeanu, în care părinţii, neînţelegîndu-şi partea lor de vină, continuă pe tot parcursul internării să reproşeze fiicei lor vina de a fi ajuns într-un centru de reeducare. Aşa procedează, de pildă, mama minorei E.S. care în toate scrisorile îşi blamează fiica (devenită între timp elevă fruntaşă!), amintindu-i vechile fapte. Acelaşi lucru se poate spune şi despre părinţii elevei I.E. care, de asemenea, îi scriu rar, iar atunci cînd totuşi o fac, îi trimit misive încărcate de reproşuri şi tînguieli.

Dar lucrurile nu se opresc aici. Au fost interceptate scrisori care dovedesc că unii părinţi continuă să ofere fiicelor internate relaţii despre vechiul lor anturaj, se străduiesc să le înlesnească legături cu diferite persoane amorale, să le pregătească «soţi» pentru timpul cînd minora va reveni în familie. Alţii caută să le strecoare în timpul vizitelor ţigări şi băuturi alcoolice cum a făcut, de pildă, tatăl elevei E.G.

Experienţa vastă pe care o deţine şcoala în spinoasa acţiune de remodelare sufletească a unor asemenea copile a dovedit, ne mărturiseşte în continuare tovarăşa Brezeanu, că exemplul părinţilor, bun sau rău, rămîne suveran. Filiaţiunea maternă sau paternă nu se poate stinge, iar la această vîrstă fragedă configuraţia spirituală a părintelui — aflat la zeci sau sute de kilometri distanţă — acţionează pe nesimţite, ca un flux nevăzut, potenţînd sau stînjenind recuperarea etică a celei în cauză. Iată şi asemenea exemple:

Bunica elevei E.Z. îşi vizitează nepoata pentru a-i povesti necazurile pe care le are cu concubinul său. Mama elevei S.E. îi scrie rar şi o sfătuieşte de fiecare dată să nu-i ceară nimic deoarece s-ar putea supăra «concubinul».

În cazul elevei A.P., indisciplinată, vulgară, preocupată de prietenii dubioase, pedagogii şcolii au ajuns la concluzia că factorul dizolvant îl reprezintă mama acesteia, o femeie decăzută, imorală, care nu-şi vizitează fiica şi nici nu-i trimite scrisori. În aceeaşi categorie intră şi părinţii minorei E.T., care se prezintă la şcoală în stare de ebrietate, sau cei ai tinerei N.F.

Practica a dovedit de asemenea că existenţa sau restabilirea unor relaţii normale între părinţi şi copii, consecvenţa grijii şi afecţiunii părinteşti pot contribui în mod miraculos la însănătoşirea morală a tinerelor ajunse, dintr-un motiv sau altul, într-un centru de reeducare.

— Din numeroasele exemple pe care le avem în acest sens, ne spune profesoara Ortansa Brezeanu, vă rugăm să reţineţi pe cel al elevei M.P. care a început să-şi schimbe structural purtările, să dovedească silinţă la învăţătură de îndată ce a început să primească scrisori din partea mamei sale. Am obţinut aceleaşi rezultate mulţumitoare şi cu minora L.C., dar numai după ce am izbutit să-i convingem tatăl să-şi învingă supărarea şi să reia legătura cu fiica sa.

Despre toate acestea şi despre multe altele s-a vorbit pe larg şi în recenta întîlnire dintre părinţi şi profesori, organizată cu şase zile în urmă. Centrul de reeducare din comuna Roşu beneficiază de condiţii excelente pentru ca tinerele ajunse aici să păşească într-o viaţă adevărată, pe care au avut-o cîndva sau n-au avut-o niciodată. Şcoala dispune de o solidă bază didactică, de profesori, învăţători şi maiştri instructori cu vechime. Centrul mai beneficiază apoi de ateliere moderne unde se pot învăţa opt meserii în funcţie de predispoziţiile, aptitudinile şi talentul virtual al fiecăreia; de o bibliotecă dotată cu peste 20 000 volume; de mai multe cluburi unde elevele pot urmări emisiunile micului ecran şi de o sală spaţioasă unde se proiectează filme şi se organizează spectacole de teatru. Totul bine şi frumos, au arătat în concluzie reprezentanţii corpului didactic, totul ca prin muncă şi subtile metode de educaţie elevele să recupereze ceea ce au pierdut înainte de internare — dar nimic nu se poate împlini şi desăvîrşi fără ajutorul permanent nemijlocit al părinţilor.

Flori pentru comandantul şcolii, colonel-profesor Ortansa Brezeanu.

Fotografii de ELENA GHERA ■

Ne-au vorbit despre acest adevăr şi cîteva foste eleve ale şcolii, în prezent ţesătoare, croitorese, laborante medicale, soţii şi mame de copii, tinere ajunse pe făgaşul adevărat al vieţii mulţumită anilor petrecuţi în marea familie a centrului de reeducare.

Am ascultat apoi cuvîntul celor invitaţi. Am asistat la scene zguduitoare, am văzut părinţi zdrobiţi de durere, oameni în toată firea plîngînd ca nişte copii, străduindu-se prin cuvinte simple să-şi exprime marea gratitudine şi dragoste pentru munca şi devotamentul corpului didactic, aceşti veritabili părinţi adoptivi. E adevărat, au mai fost şi unii care ne-au vorbit ca la carte, cu fraze rotunjite, gătite cu lozinci discrete, am ascultat şi bîlbîieli penibile şi scuze ridicole, dar în general întîlnirea şi-a demonstrat marea ei eficienţă şi oportunitate.

Ne-am folosit în timpul relatării noastre de exemple concrete, am dat în vileag adevăruri crude care demonstrează fără drept de apel că dificila acţiune de recuperare a unor fiinţe rătăcite aparţine deopotrivă părinţilor şi pedagogilor. Am făcut-o dintr-o îndreptăţită îndatorire civică şi profesională şi din dorinţa de a ne aduce modesta noastră contribuţie la crearea unei opinii de masă împotriva celor care rămîn mereu repetenţi atunci cînd este vorba de redresarea morală a propriilor lor copii.

LIVIU TIMBUS

O vacanţă obişnuită, petrecută în mijlocul familiei, pentru toate elevele deprinse cu munca, învăţătura şi comportarea civilizată.

reportaj de duminică într-un oraș tot mai închegat

în marea de lanuri a olteniei, insula de industrie a băileștiului crește cu fiecare zi

Dacă primarul Băileștiului și directorul I.A.S.-ului se află pe cîmp, asta nu înseamnă că este, neapărat, o zi de lucru. Și totuși se lucrează, pentru o zi mereu mai bună.

Primul lucru pe care-l aflu intrînd, duminică, pe poarta primăriei din Băilești este că trebuie să mă adresez unuia din cei trei tovarăsi Marin: primarul Marin Ciucă, vicepreședintele Marin Tănase și secretarul Marin Măceșanu, ceea ce demonstrează că Amza Pellea nu umflă realitatea și că numele de Marin are multă trecere în părțile locului, oamenii botezați astfel putînd singuri, după cum glumea cineva, să decidă sensul unei ședințe, reprezentînd ei — la nivelul așezării — jumătate din populație plus unu. Reportajul începe sub semnul surprizei: aici, condiția de oraș nu este nouă, transformarea Băileștiului în localitate urbană datînd din 1921 din ziua de 5 mai pe care localnicii, cu umorul lor uneori autoironic, o aliază cu o altă dată celebră, plasată în timp cu un secol mai devreme, cu moartea lui Napoleon.

În centrul orașului, acolo unde șoseaua care vine de la Craiova se bifurcă, spre Calafat și spre Dunăre, în dreptul Monumentului eroilor, admirăm cîteva blocuri zvelte, primele din istoria Băileștiului. Cu totul și cu totul, aflăm, ele însumează patru sute de apartamente, confortabile și dotate cu comoditățile vieții moderne, evident încă puține, dacă stăm să judecăm vechimea de oraș a așezării, dar evident nu puține dacă punem în balanță faptul că firul aceleiași istorii n-a fost foarte drept, că oamenii s-au deprins mai anevoios cu condiția de orășeni și că, la urma urmei, principalele argumente economice ale așezării de astăzi sînt un C.A.P., cu nouă mii de hectare, și un I.A.S. de două ori decorat cu Ordinul Muncii clasa I pentru patru mii patru sute cincizeci de kilograme de grîu la hectar și șase mii cinci sute de kilograme de porumb la hectar, adică unități economice aparținînd mai mult de sat decît de oraș. Partea industrială a Băileștiului, nouă din temelii si pînă la acoperis, se constituie în prezent dintr-o fabrică de celule prefabricate, ținînd de «Electroputere»-Craiova, dintr-o întreprindere de nutrețuri combinate și — îndeosebi — din contribuția industriei locale, acest amestec dintre agricultură și industrie oferind Băileștiului un aspect și un caracter oarecum aparte, în sensul că aprovizionarea care vine din agricultură merge ca pe roate, în vreme ce cealaltă — după spusele lui Marin Măceșanu — scîrțîie. Ceea ce vrea să zică, ne-am convins, că rochiile sînt de o calitate îndoielnică și de o varietate limitată, că pantofii bărbătești mai arătoși lipsesc, într-un cuvînt, că băileștenii sînt nevoiți să se îmbrace îngrijit de la Craiova, preț de șaptezeci de kilometri și — adunînd la socoteală legăturile pe C.F.R. — preț de o zi.

Este duminică, la I.A.S. se lucrează din plin, cu toate motoarele tractoarelor în funcțiune și în prezența directorului unității, inginerul Gheorghe Tudora, de fel din Poiana Mare, dar aflat în fruntea I.A.S.-ului de nouă ani, ani buni datorită muncii oamenilor, hărniciei oltenești care a făcut de mult înconjurul țării. Se seamănă porumbul furajer. Se grăpează. Se nivelează terenul. Se discuiește. Inginerul Tudora este prezent peste tot și ar vrea să ne arate totul, subliniind că realizările pe care le vedem nu existau la venirea sa, cînd sediul de astăzi al întreprinderii, un parc de toată frumusețea, era un obor împrejmuit cu sîrmă ghimpată și cînd oamenii ar fi zîmbit dacă le-ai fi spus că în 1974, adică într-un interval de timp relativ scurt, I.A.S.-ul va izbuti să rotunjească șase milioane de lei ca beneficii, peste plan.

Nu facem decît cîteva sute de metri pentru a ne întoarce în centrul Băileștiului, un oraș — după vorbele aceluiași Marin Măceșanu — de o jumătate de oră. de vreme ce nu-ți trebuie decît

Fotografii de GH. AMUZA ■

La I.A.S., unitate distinsă de două ori cu Ordinul Muncii, a apărut pe lume o nouă generație de tăurași. Nu știu încă să pască, e pentru prima oară cînd ies la iarbă, dar iată că știu să pozeze.

treizeci de minute ca să-l străbați la pas, intrînd dinspre Craiova, pe lîngă strada care duce la gară, aflată în curs de asfaltare, și ieșind spre comuna Rast, către Dunăre. Magazinele sînt gata să tragă obloanele, pensionarii stau la o vorbă, cîțiva tineri pescuiesc în apa Balasanului, care a fost cîndva o sursă de mizerie și malarie și care este astăzi o zonă de agrement pe care mulți ar invidia-o, deși cîteva bărci nu i-ar strica... La centrul de pîine numărul 2, Gheorghe Ghidiceanu a vîndut astăzi de șapte mii de lei, pentru că franzela și intermediara au fost fierbinți, îndemnînd lumea să cumpere. Uneori, zice, pîinea este rece și atunci vînzarea se arată mai slabă, dar în general treburile merg bine, nu numai în magazinul său, ci în oraș. Se găsește cam tot ce se cere, socotește dînsul, uneori vitrinele sînt mai pline decît în orașe mai mari, e mulțumit, doar că fata a fost repartizată cam departe, tocmai la Horoatu Crasnei, în Sălaj, ceea ce-l împiedică s-o viziteze mai des.

Magazinul de articole pentru copii se numește «2 Ursuleți», restaurantul central se cheamă «Modern», acum este gol, dar n-a mai rămas multă vreme pînă cînd oamenii îl vor lua cu asalt, ca să cinstească victoria Progresului, pe o firmă scrie ADAS, iar dincolo de ea se vînd confecții, pîinea proaspătă este scoasă pînă în trotuar, de bordura căruia se sprijină o sumedenie de biciclete, bicicleta fiind — în ciuda celor optzeci de autoturisme locale — principalul mijloc de locomoție al băileștenilor, în viața cărora distanțele sînt de obicei scurte, iar dorința de mișcare și de aer curat de obicei mare. Cu totul și cu totul, se zice că la Băilești numărul bicicletelor se apropie de zece mii, ceea ce înseamnă — cu oarecare bunăvoință — o jumătate de bicicletă pe cap de locuitor.

Aflînd noi cum stă treaba cu pantofii la Băilești, adică nu prea bine, intrăm într-o unitate de comandă și întrebăm în cît timp putem să ne încălțăm cu o pereche de mocasini noi. Sîntem plini pînă peste cap de comenzi, ne răspunde responsabilul Ștefan Buzatu, în prezent nu putem primi nici o cerere, dar în mod obișnuit executăm o pereche de pantofi și într-o zi jumate! Cereri sînt, material este din abundență, dacă am judeca după cele expuse nici cu îndemînarea nu se stă rău.

Băileștean get-beget, Dumitru Poenaru lucrează la lotul semincier, și acum se grăbește la o repetiție la Casa de cultură, unde dînsul înțelege să-și aducă o contribuție cu muzica, cîntînd cu fluierul sau cu acordeonul. Despre orașul său zice numai atît, «e în creștere», ceea ce vrea să însemne că latura industrială a Băileștiului se află în continuă extindere, lucru care desigur nu scapă nici unui localnic, fiecare fiind de-acum înștiințat că treptele pe care va urca orașul lor se cheamă Întreprinderea de piese turnate, alte șase sute de apartamente, alți cinci kilometri de rețea de apă potabilă, un nou local de școală cu șaisprezece clase, o fabrică de băuturi răcoritoare, o stație de uscat furaje, un centru stomatologic și așa mai departe.

Oraș cu întinse tradiții istorice, de aici a plecat în lume Petre Ivanovici, primul aviator care a trecut Ecuatorul cu un aparat de fabricație românească și a cărui memorie localnicii au cinstit-o printr-un monument, aici a ars aprigă flacăra răscoalei țărănești din 1907, cînd — după cum nota ziarul «Universul» din 13 martie 1907 — verii Florea N. și Florea S. Crăciunoiu i-au determinat pe soldați «să tragă în vînt ca la nuntă», Băileștiul caută să recupereze într-un răstimp scurt ceea ce a pierdut de-a lungul deceniilor, principalul reazem al transformărilor fiind munca și ambiția oamenilor, înțelepciunea aceea oltenească culeasă nu atît din cărți, cît din istorie și din pămînt. Dintr-un trecut mîndru și dintr-o cîmpie largă cît marea, cu pîrjol de soare și bubuitură de vînt, care i-au învățat pe bărbați să se bazeze, înainte de toate, pe ei înșiși și să stoarcă mulțumire chiar și din piatră seacă. Indiferent cum se numesc, după buletinele lor de identitate, și indiferent cum sînt porecliți, căci fiecare băileștean care se respectă duce cu sine o poreclă coborîtă din bătrîni, a lui Pătrunjel, a lui Porunghelu, a lui Croitoru, a lui Suficientu, a lui Fleașcă, a lui Valabilu, sau altfel, localnicii înțeleg să muncească din toate puterile, știind că împlinirile așezării lor constituie suma împlinirilor fiecăruia.

A venit amiaza, s-a terminat meciul de fotbal, gazdele au cîștigat cu 1-0, strada principală se animă și prin dreptul noului hotel, aflat încă în curs de amenajare, numărăm douăzeci de biciclete pe minut. E foarte cald, o căldură sufocantă, acea înăbușeală care le-a consfințit băileștenilor numele de «olteni răscopți», după obiceiul buletinului meteorologic de a cita întotdeauna în timpul verii așezarea lor în dreptul temperaturilor record, dar și după mulțumirea oamenilor, doritori — cum zice Ion Teacă — ca prin părțile locului vara să fie vară, iar iarna să fie iarnă.

A trecut jumătate de zi de cînd sîntem la Băilești, jumătate dintr-o duminică oarecare pe lungimea căreia — din păcate — Căminul cultural, care a găzduit cu exact o săptămînă în urmă «Ansamblul Gorjului», nu va oferi nici o distracție deosebită, sîntem gata de plecare cînd un băiat, cu șapca de liceu la subraț și undițele pe umăr, ne cere să-i facem o fotografie pentru revistă. Luînd lucrurile în glumă, îi promitem o poză în schimbul unei recitări! Copilul se codește o clipă apoi începe să cînte, tărăgănat:

> «Și-i blestem de fată,
> de fată curată,
> și te-ajunge-ndată
> și te face piatră
> pe mijloc de baltă».

Rușinat, o ia la sănătoasa. Aflăm că este un fragment dintr-o veche baladă oltenească, a lui Iorgu Iorgovan, cîntec haiducesc trecut din tată în fiu pe aceste pămînturi, în mijlocul unei cîmpii roditoare, cu oameni vrednici și curați.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

Cînd nu se plimbă pe biciclete, băileștenii obișnuiesc să se plimbe pe jos, prin orașul lor «în continuă creștere».

Balasanul, apa care mărginește orașul, a fost cîndva sursă de malarie; astăzi este loc de agrement și sursă de pește. Pentru pescarii norocoși.

CUM SÎNTEM, CUM VREM SĂ FIM, CUM TREBUIE SĂ FIM

jocul de-a recolta

În abecedar, observa cineva, *Recolta*, fiind retrasă mai spre coada alfabetului, se învață mai tîrziu. Copiii deci ar afla mai tîrziu cum devine cu pîinea, cum devine cu truda ei.

Sînt exact cinci ani de cînd la Școala generală din comuna Stoiceni, județul Vîlcea, se lansa o idee care a făcut carieră. A făcut de fapt ocolul țării. La Stoiceni a luat ființă, în '70, cea dintîi cooperativă agricolă școlară, organizată efectiv ca o cooperativă agricolă «mare». De atunci și pînă azi, în Vîlcea s-au întemeiat 113 minicooperative și 50 de miniferme (ultimele, în zone de deal și de munte). Fiecare cooperativă are un președinte, un consiliu de conducere, are brigadieri, are echipe. Fiecare minicooperativă lucrează între 3 și 15 hectare de pămînt. Recent, la Drăgășani au avut loc lucrările celei de-a IV-a Consfătuiri județene a președinților cooperativelor și fermelor școlare. S-au raportat, la tribuna consfătuirii, nu «mini», ci mari recolte, mai întotdeauna comparabile cu cele obținute de oamenii mari.

Ne îngăduim, pe marginea acestui eveniment, semnificativ pentru climatul efervescent al copilăriei de azi, să expunem la rîndu-ne cîteva miniidei.

E o naivitate să credem că acești copii, care de pe acum se întrec în ce fac cu părinții, cu vîrstnicii, se vor opri aici. E o naivitate, cel puțin o naivitate să ne închipuim că ei, acești copii, n-or să depășească, fără nici un regret, civilizația noastră, știința noastră, așa cum noi le-am depășit pe cele ale părinților. Cineva totuși ar putea spune: jocul lor de-a recolta e doar un joc. Vom spune: nu e un joc, e o realitate, acești copii au dus jocul pînă la capăt. Ei nu mai sînt doar copiii noștri, ei sînt copiii veacului, iar a încerca să le ținem piept, să ne măsurăm cu ei, e o iluzie. Dacă în anul '74 au raportat recolte ca și cei mari, peste un an sau peste numai un sezon vor raporta mai mult. E limpede, puiul nostru nu va mai cînta ca noi. Cineva, iarăși, ar putea spune: mă rog, așa s-a petrecut mereu, așa s-a scris de fapt istoria generațiilor. Vom spune: așa ceva nu s-a petrecut niciodată la noi. Sigur, și noi, cînd am fost mici, am învățat de timpuriu cum se face recolta, am dus gîștele la păscut de la 4-5 ani, am ieșit la plug de la 9-10. Dar noi eram sub ochii părinților și făceam ca ei. Noi, cei ai generațiilor precedente, ne-am jucat (sau nu ne-am jucat) recopiind o civilizație, pe cînd ei se joacă fabricînd o nouă civilizație, despărțindu-se nu numai de ieri, dar și de azi, cu viteze cosmice.

La consfătuirea de la Drăgășani au asistat, mi se spune, și maturi. Au asistat profesori de biologie-agricultură și, ca invitați de onoare, 10 președinți de cooperative și 10 ingineri agronomi. Fiul unuia dintre maturi avea, la scara minicooperativei, chiar slujba tatălui, iar minicooperativa lui depășise, la niște culturi, culturile vîrstnicilor, deci ale tatălui. Cel mai bucuros de întîmplare era — paradoxal — chiar tatăl.

Zicem «paradoxal», fiindcă, de multe ori, chiar de prea multe ori, ambiția de a invesnici, prin copii, un tipar al nostru, al părinților, e încă vie. Și totuși...

Și totuși, stimate tată, nu-i nici o nenorocire dacă fiul dumneavoastră e mai deștept decît domnia-voastră! Nu-i nici o nenorocire, stimată mamă, dacă fiica dumneavoastră are bosa invențiilor, darul faptelor de creație, pe cînd domnia-voastră v-ați tîrît anonim existența, legînd-o numai de coada cratiței!

Exemplul copiilor din Vîlcea, jocul lor de-a recoltele — atît de serios! — ne dă, trebuie să ne dea, o mare mîndrie. Și o foarte mare încredere în viitorul acestui pămînt.

ILIE PURCARU ■

racul

FOAIE SĂPTĂMÎNALĂ DE AVANGARDĂ NR. 54

MIHAI PÎNZARU-PIM

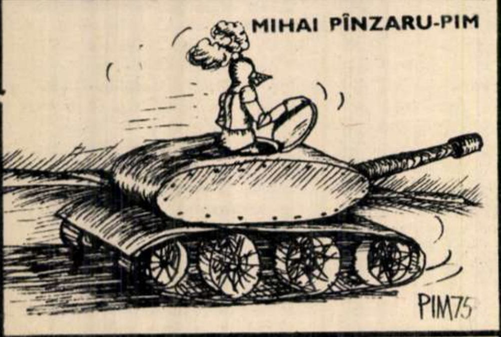

IVAN KÂNEV

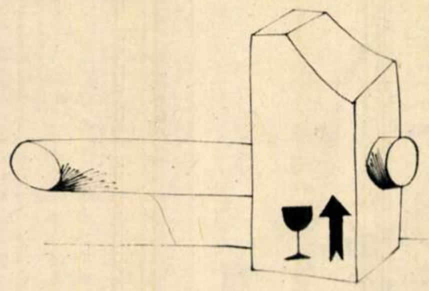

N. VIZITEU

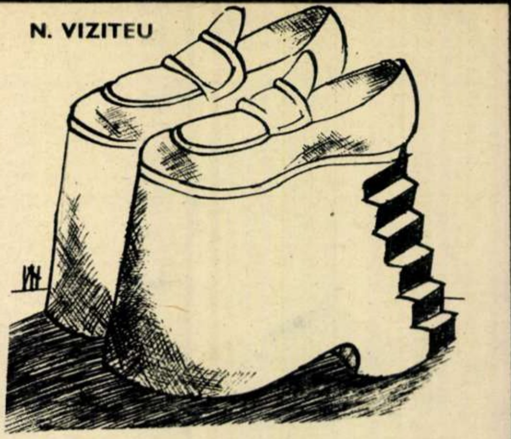

ANTON DRAGOȘ

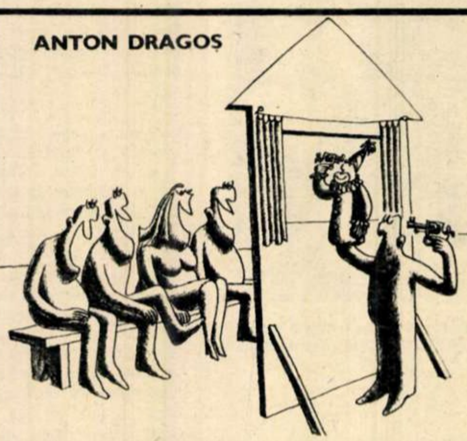

ADRIAN CURSARU

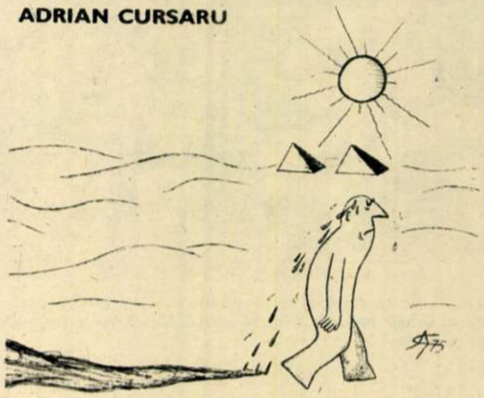

DEBUT LA RACUL

ANDREI VASS

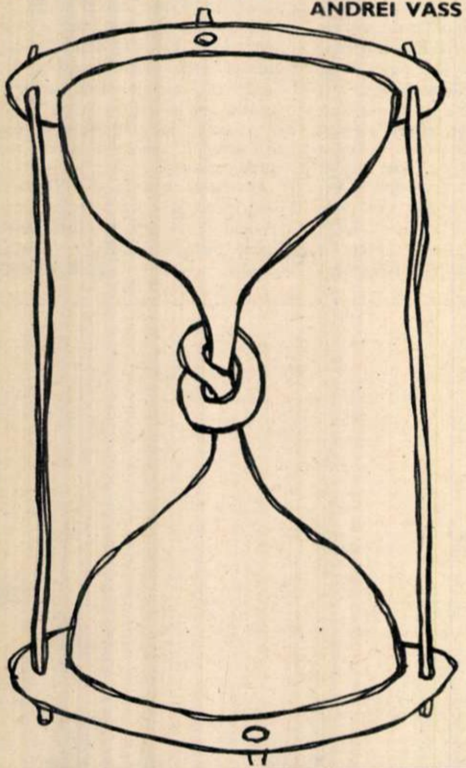

AUREL ȘTEFAN ALEXANDRESCU

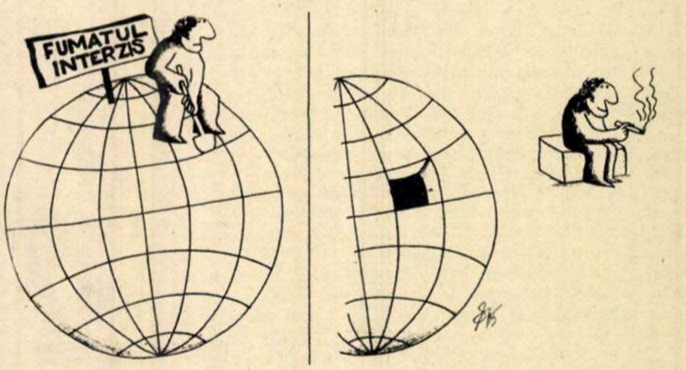
FUMATUL INTERZIS

LEONTE NĂSTASE

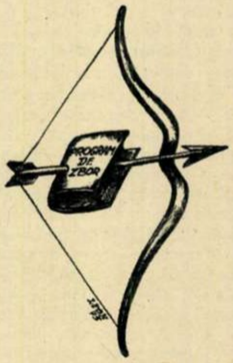
PROGRAM DE ZBOR

NU UITAȚI CĂ DEVIZA «RACULUI» ESTE «RETRAGE-TE ÎNAINTE !»

UMOR INVOLUNTAR

strict autentic

NICU CIOREI

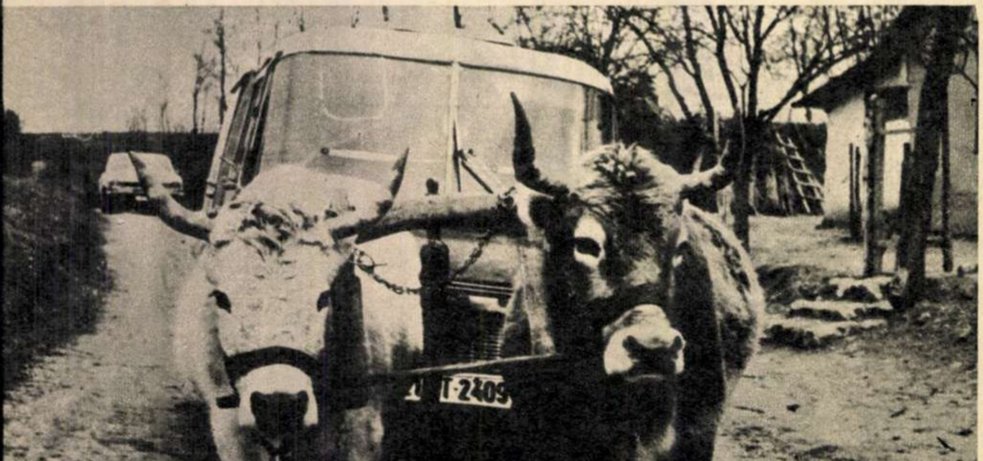

SORIN POSTOLACHE

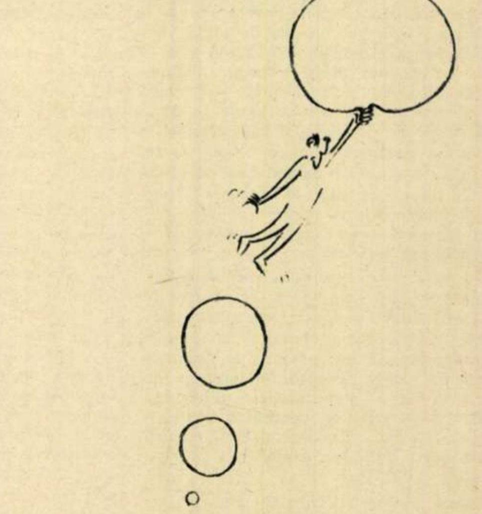

riscurile criticului

În ziua de 23 martie am fost invitat de către Centrul de îndrumare a creației populare și a mișcării artistice de masă al județului Gorj la un schimb de experiență între reprezentanții ansamblurilor folclorice din județ. Ședința a avut loc în comuna Arcani. Unul din punctele prevăzute în program se referea la articolul scris de mine nu demult, purtînd titlul «Pledoarie pentru decență și sobrietate», apărut într-o revistă de îndrumare culturală. Am apreciat faptul că sus-pomenitul articol a fost pus în discuție. Socotim că forurile culturale ale județului Gorj au dovedit și în acest caz, încă o dată, interesul special pe care îl acordă mișcării artistice de amatori în vederea descoperirii, valorificării și menținerii comorilor folclorice autentice, a acelui tezaur datorită căruia Gorjul se numără printre județele fruntașe din țară. Dacă Gorjul — în ciuda uriașelor transformări pe care le trăiește — mai păstrează pînă astăzi nealterată moștenirea folclorică preluată de la predecesori, fenomenul se explică, în primul rînd, prin dragostea nezdruncinată arătată de locuitorii acestui ținut față de cîntecele, jocurile, datinile lor; dar — în aceeași măsură — și prin munca susținută desfășurată de o întreagă armată de intelectuali ai satelor care înțeleg să pună umăr la umăr în vederea promovării unei cît mai juste politici culturale și a stimulării creației populare atît de fecunde în acest județ.

Dar să revenim la articol.

În limitele pe care ni le permite spațiul, am subliniat de multe ori activitatea desfășurată de către conducerea Muzeului Satului din București, care, în strînsă colaborare cu forurile culturale județene, prezintă bucureștenilor, într-un fel de schimb de experiență, din ce în ce mai multe înjghebări artistice de amatori din țară. Ne-a impresionat participarea masivă a județului Gorj, care a înțeles să ia parte activă la această acțiune, deși legată de mari sacrificii de tot felul. Ca unul dintre cei care au avut bucuria să cunoască și să studieze folclorul gorjean din fragedă tinerețe, prezența azi a gorjenilor la București mi-a produs o mare emoție și satisfacție. Acest fapt am ținut să-l subliniez cu toată căldura în sus-pomenitul articol. Scriam: «Venirea grupului din Arcani-Gorj a însemnat pentru mine un mare eveniment căci, prin echipele ce au onorat cu prezența lor festivele duminici ale Muzeului Satului, apariția formației căminului cultural din Arcani mai sus-reprezentată prin săteni și sătence de toate vîrstele, de la copii pînă la bătrîni, m-a impresionat adînc. Melodiile socotite demult uitate, cîntecele de odinioară au apărut ca prin minune reîmprospătîndu-mi memoria cu bucurii și satisfacții demult trăite. Incluse în desfășurarea unei șezători reconstituite, așa cum s-ar fi petrecut pe vremuri, echipa artistică din Arcani a reușit — spre marea ei cinste — să readucă la viață, alese cu grijă și multă pricepere, sortitele pieirii, cîntece de o netăgăduită valoare artistică».

Faptul că echipele artistice de amatori prezintă, rînd pe rînd, publicului larg de spectatori, dar și de specialiști într-ale folclorului, strădania și bunurile lor artistice, îi obligă pe aceștia din urmă — folcloriști a căror menire și pasiune este cunoașterea și păstrarea într-o formă cît mai pură a fondului de aur a străvechii noastre culturi — la o analiză critică, ceea ce înseamnă lauda celor bune și obiectivă și tovărășească critică a celor de evitat. Nu numai întru lămurirea unei anumite echipe prezente, ci și în scopul de îndrumare a tuturor formațiilor și a activiștilor culturali de pe cuprinsul țării.

Nu este oare acesta tîlcul unui schimb de experiență?

Nu trebuie, oare, cei care se prezintă de pe un podium de prestigiu să fie primii care să ceară un ajutor în vederea perfecționării strădanțelor lor? Nu oare ei, dînd dovada unui atașament adînc față de bucuriile artistice și culturale specifice ținutului pe care îl reprezintă, ar trebui să fie satisfăcuți cînd acest ajutor li se aduce cu cele mai bune intenții și sincere sentimente?

Dacă uneori criticile sînt prezentate într-o formă părelnic brutală, criticul o face cu bună știință, cu toată obiectivitatea în vederea tăierii răului de la rădăcină? Dar să fim mai expliciți, pentru că și de data aceasta nu ne adresăm numai arcănenilor (care credem că au și înțeles motivul pledoariei mele pentru obligațiile criticului), ci ne adresăm tuturor cetățenilor interesați, din care, desigur, fac parte și membrii altor asemenea formații de amatori de pe cuprinsul țării.

Am adus deci, pe lîngă laudele justificate ale echipei, socotită de noi printre cele fruntașe ale județului, laude citate mai sus, și anumite critici adresate nu fondului prețios al spectacolului, ci unor stîngăcii de formă. Nu cităm și aceste critici pentru a nu-i supăra din nou pe atît de însuflețiții membri voluntari ai masivei echipe din Arcani, pe care noi — o repetăm cu drag — o prețuim atît. Criticile noastre ar fi trebuit să le fie dovadă a atenției speciale cu care am privit spectacolul lor, o admirație resimțită la «auzul» repertoriului înfățișat și a durerii pricinuite de «văzul» anumitor atitudini nedorite.

Totuși trebuie să explic despre ce este vorba, cu atît mai bucuros cu cît la fața locului, la întrunirea din Arcani, am cerut și primit anumite lămuriri foarte concludente. Se pare că, prinși de entuziasmul spectatorilor în emoția aplauzelor binemeritate, în dorința lor de a se depăși, au introdus ad-hoc în spectacol o veselie și o exuberanță exprimate mai frenetic (după părerea lor pesemne «ad-usum București») decît decența și sobra veselie caracteristică satului lor și, în general, folclorului românesc în fond și în formă. Avem o experiență destul de grăitoare a pericolului de vulgarizare care paște folclorul la tot pasul, cu atît mai mult într-o manifestare populară nu spontană, ci organizată temeinic. Socotim că orice fisură pe care o observăm avem datoria să o și subliniem. Supărîndu-ne noi atît de adînc, ne asumăm riscul prin criticile noastre să supărăm la rîndul nostru, vremelnic, pe cei vizați.

Sîntem convinși că supărarea produsă pe moment componenților echipei din Arcani nu va avea darul de a-i demoraliza, ci, dimpotrivă, ea le va da impulsul ca, depășindu-se, ei înșiși să prezinte un spectacol pe măsura frumuseților locale și talentului care îi caracterizează.

Lăsînd deoparte echipa din Arcani, nu înainte de a-i repeta că o socotim deosebit de valoroasă, să revenim la problema criticii atît de dezbătută azi la noi. Fie vorba de critica literară, teatrală, cinematografică, plastică, muzicală sau folclorică, criticul are cîteva îndatoriri: să cunoască temeinic problemele pe care le discută, să le cunoască în timp și în spațiu, să pună patimă în datoria pe care o are, de a apăra adevărurile permanente, cu toată obiectivitatea, să-și asume răspunderea fiecărui cuvînt scris și riscul de a produce nemulțumiri. «Sine ira et studio» (fără ură și părtinire)! Frica acestui ultim risc s-a arătat, de multe ori, piedica unei critici constructive.

Ne exprimăm întreaga admirație față de munca forurilor culturale ale județului Gorj. Chemarea unui critic, la fața locului, dîndu-i astfel posibilitatea să-și exprime pe larg punctul de vedere, dînd naștere unei admirații principiale, este o inițiativă lăudabilă, constructivă și demnă de a stîrni o altă asemenea dezbatere.

HARI BRAUNER ■

topul cenaclului «flacăra»

1. **Cosma Răcoare** *(muzica Evandro Rossetti — text Nicolae Labiș)* — Dan Chebac și Evandro Rossetti.
2. **Repetabila povară** *(Tudor Gheorghe — Adrian Păunescu)* — Tudor Gheorghe.
3. **Mielul** *(Mircea Vintilă — folclor prelucrat de Adrian Păunescu)* — Mircea Vintilă
4. **Șah-om** *(Anda Călugăreanu — Adrian Păunescu)*— Anda Călugăreanu
5. **Pămîntul deocamdată** *(Mircea Vintilă — Adrian Păunescu)* — Mircea Vintilă.
6. **În drum** *(Evandro Rossetti — George Topîrceanu)* — Evandro Rossetti.
7. **Noi nu** *(Anda Călugăreanu — Nicolae Labiș)* — Anda Călugăreanu.
8. **Doină oltenească** *(folclor)* — Tudor Gheorghe
9. **Trebuiau să poarte un nume** *(Ionela Copaciu — Marin Sorescu)* — Ionela Copaciu.
10. **Republica** *(Adrian Ivanițchi — Claudiu Iordache)* — Adrian Ivanițchi.

Luni 14 aprilie, Cenaclul Flacăra organizează, în a doua sa ediție, FESTIVALUL DE PRIMĂVARĂ-FLACĂRA 1975 în orașele Bacău și Gh. Gheorghiu-Dej.

un italian cîntă oltul

EVANDRO ROSSETTI urmează cursurile Facultății de stomatologie din București.

Pînă aici, nimic ieșit din comun; ne-am obișnuit cu această firească mutație a oamenilor, izvorîtă din dorința lor de a se cunoaște, de a învăța, de a privi din alte unghiuri, de a înțelege.

Și totuși, este emoționant — ei bine, ne mai putem încă emoționa! — să întîlnim oameni care, veniți din orice zare, reușesc să depășească prima barieră a asimilării limbii și să pătrundă în zonele de spiritualitate ale acelora ce le oferă pîinea și sarea, și de multe ori nu numai atît.

Nimeni nu i-a cerut vreodată lui Evandro Rossetti să cînte în românește pe texte de Topîrceanu sau de Labiș, dar neliniștea spiritului său și dorința cîntărețului de a aduce un omagiu valorilor noastre au dat naștere unor balade de o deosebită frumusețe și expresivitate.

Pentru acest sensibil interpret, apariția în fața unui public este mai mult decît o simplă etalare de voce, farmec, ritm și îndemînare, cum se întîmplă și cu unii compatrioți prea muzicali ai săi; este o recunoaștere, prin limbajul artei sale, a culturii românești.

Unii vor spune că avem și noi în ale artei mesagerii noștri, deci ce nevoie e de cutare sau cutare străin?

Cu atît mai mult! Este minunat să vezi cum, alături de cîntăreți lirici din România, luptă cot la cot și în același grai pentru o deplină recunoaștere a acestui tînăr fenomen al muzicii folk, oameni ce nu s-au născut pe acest pămînt, dar care-l simt cu întreaga lor ființă.

Evandro Rossetti vine printre noi cu o mare experiență, născută dintr-un cumul firesc — involuntar sau voit — de cultură muzicală. Etapele de căutări la el sînt deja depășite, Evandro Rossetti trăindu-și acum etapa unui atent discernămînt al valorilor.

În momentele mele de derută — mărturisește Dan Chebac, prietenul său cel mai bun — Evandro m-a ajutat să înțeleg calea pe care o va urma fenomenul folk, m-a obligat să lucrez mai departe.

Fără îndoială, asistăm la o fericită întîlnire a oamenilor care au de spus ceva, asistăm la o colaborare dezinteresată, pe care Evandro Rossetti n-o are numai cu Dan Chebac, ci cu un mare număr de artiști tineri ce urmăresc triumful gîndirii noi, în «muzica tînără» și nu-i puțin lucru să auzi un italian spunînd pe limba muzicii din sufletul său:

«Oltule, lege de legi/ a cîmpiilor române sînt convins că înțelegi/ înțelegi că vom rămîne».

ȘTEFAN SLOBODA ■

bob dylan–discografie

«Subterranean Homesick Blues/ She Belongs to Me» (single — CBS — 1965). Evidentă ambiția lui Dylan de a deveni o stea rock. Armoniile și aranjamentul formației în prima bucată sînt împrumutate din melodia lui Chuck Berry «Too Much Monkey Business». Transmis cu insistență de... posturile de radio-pirat, acest single-semnal al viitorului album urcă rapid în topurile tuturor revistelor.

«BRINGING IT ALL BACK HOME» — (L.P. — CBS-1965) — producător: Tom Wilson.

Subterranean Homesick Blues/ She Belongs to Me/ Maggie's Farm/ Love Minus Zero/ No Limit/ On the Road Again/ Outlaw Blues/ Bob Dylan's 115 th Dream/ Mr. Tambourine Man/ Gates of Eden/ It's Alright Ma (I'm Only Bleeding)/ It's All Over Now, Baby Blue.

Albumul este dominat de înregistrările realizate de Dylan cu o formație de acompaniament, din care făceau parte, printre alții, Al Kooper și Paul Butterfield. Multe texte reprezintă sondări ale vastului teritoriu conținut de vise. Limbajul muzical este cel al rock and roll-ului, limbaj de circulație în rîndul tineretului; fără exagerare, duzini de grupuri și de soliști au inclus în repertoriul lor melodii de pe acest album. Cea mai importantă este înregistrarea cîntecului «Mr. Tambourine Man» de către formația The Byrds, specialiștii considerînd această versiune drept actul de naștere al genului folk-rock.

«Maggie's Farm/ On The Road Again» — (single CBS — 1965). Două înregistrări de pe albumul anterior. Din acest moment devine o tradiție a casei de discuri CBS să inunde standurile cu single-uri alcătuite la întîmplare din materialul prezent pe albume. Cele mai multe dispar fără să lase vreo urmă.

«Like a Rolling Stone/ Gates of Eden» — (single — CBS — 1965). Single-semnal pentru ceea ce va urma. Nefiind legat de tradiția rock-ului, Dylan a fost capabil să inventeze alte concepte și să lărgească nemăsurat vocabularul muzical propriu genului. Cu bucata de aproape șapte minute lungime «Like a Rolling Stone», Dylan distruge dintr-o singură lovitură credința rigidă că un cîntec rock trebuie să dureze maximum trei minute. Odată trecută această barieră, rock-ul a căpătat o altă față, toate elementele sale potențiale, nefolosite pînă în acest moment, ieșind la iveală. Fără Dylan, «Sergeant Pepper» n-ar fi fost posibil sau, în orice caz, i-ar fi luat mult mai mult timp pînă să apară. Pentru următorii doi ani vocea și muzicuța lui Dylan, cuplate cu orga lui Al Kooper, devin un fel de «marca fabricii».

«HIGHWAY 61 REVISITED» — (L.P. CBS — 1965) producător: Bob Johnson.

Like a Rolling Stone/ Tombstone Blues/ It Takes a Lot to Laugh, It Takes a Train to Cry/ From a Buick 6/ Ballad of a Thin Man/ Queen Jane Approximately/ Highway 61 Revisited/ Just Like Tom Thumb's Blues/ Desolation Row.

Forța creatoare a întregii producții-Dylan din anul 1965 l-a propulsat în rîndul mai marilor rock-ului, alături de Presley, Beatles și Rolling Stones. Prin textele melodiilor de pe acest album, considerate cele mai bune texte rock scrise vreodată, pline de imagini grotești, Dylan dă naștere unei lumi stranii, cu zeci de aluzii la lumea contemporană. Și cum se pare că nu există nimic în rock care să nu fi fost inițiat de Dylan (sau, în orice caz, să nu fi trecut prin filiera lui), albumul anticipează curentul psihedelic care va apărea doi ani mai tîrziu. Printre muzicienii prezenți aici, Al. Kooper și Mike Bloomfield.

«Positively Fourth Street/ From a Buick 6» — (single — CBS — 1965). Fața întîi conține una dintre puținele melodii înregistrate de Dylan cu scopul precis de a fi editată ca un disc-single. În ciuda faptului că nu a însemnat un succes uriaș, bucata este cotată drept capodoperă, cu toate acuzațiile de trădare aduse de puriștii folkului.

«Can You Flease Crawl Out Your Window/Highway 61 Revisited» (single — CBS — 1966).

«One of Us Must Know/Queen Jane Approximately» — (single — CBS — 1966)

Două apariții fără prea mare importanță, prima destinată să calce pe poteca făcută de «Fourth Street», a doua fiind semnalul viitorului album.

«BLONDE ON BLONDE» — (album dublu — CBS — 1966) — producător: Bob Johnson.

Rain Day Women Nos. 12 and 35/ Pledging My Time/ Visions of Johanna/ One of Us Must Know/ I Want You/ Memphis Blues Again/ Leopard Skin Pill-Box Hat/ Just Like a Woman/ Most Likely You Go Your Way (And I'll Go Mine)/ Temporary Like Achilles/ Absolutely Sweet Marie/ Fourth Time Around/ Obviously Five Believers/ Sad-Eyed Lady of the Lowlands.

Unul din primele albume duble apărute vreodată; printre cele mai bune realizate de Dylan. Textele lui, texte inteligente, spirituale, pline de un romantism sănătos, constituie punctul de pornire al unei controverse care nu s-a încheiat nici astăzi: pot fi socotite drept poezie «adevărată» versurile existente în noul curent muzical, cel al muzicii tinere (cum a fost denumit la noi în țară)? Albumul pune punct celei de-a doua perioade de creație din cariera lui Dylan; specialiștii încearcă, fără succes, să-l încadreze într-o categorie sau alta, se vorbește mult despre «vechiul» și «noul» Dylan, cele mai multe critici fiind aduse de cei care ar fi dorit să-l vadă cîntîndu-și bucățile, pînă la sfîrșitul vieții, doar cu propriul acompaniament acustic. Pentru prima dată Dylan imprimă un album în Nashville, capitala muzicii country and western.

«Rainy Day Women Nos. 12 and 35/Pledging My Time» — (single — CBS — 1966). Cea mai de succes apariție single din albumul «Blonde on Blonde». «I Want You/ Just Like Tome Thumb's Blues» — (single — CBS — 1966). Pe prima față, o melodie luată din albumul sus-menționat, dar valoarea discului e dată de prezența, pe fața a doua, a unei înregistrări «live» cu formația The Band din concertul de la Liverpool-1966. Concertul reprezenta materialul unui L.P. care nu văzuse încă lumina zilei în mod oficial, el existînd doar sub forma unui disc-pirat.

«Leopard-Skin Pill-Bow Hat/ Most Likely You Go Your Way (And I'll Go Mine) — (single — CBS — 1966). Single fără personalitate din albumul «Blonde...».

FLORIAN PITTIȘ ■

ceea ce au încercat să construiască dobrin și radu II, lucescu, nunweiller și dudu georgescu a stricat arbitrul

Se anunța un derby de mare atracție sîmbătă, la Pitești. Cea mai puternică echipă românească la ora actuală, Dinamo, întîlnea în deplasare o formație animată de cel mai bun jucător român în activitate, Dobrin, sub orchestrația căruia piteștenii se anunțau în stare să se ridice la nivelul adversarilor lor. Peste 20 000 de spectatori localnici și fără îndoială cîteva sute de mii de telespectatori așteptau, pasionați, un spectacol care promitea mult. Credem că nu exagerăm afirmînd că personajul care a reușit să demoleze acest spectacol a fost cavalerul fluierului, sătmăreanul Otto Anderco.

Meciul a debutat cu o lovitură de teatru, un magnific «gol Dobrin», sinteză de har, de virtuozitate fotbalistică. Primele 10 minute ne-au mai oferit două momente importante, din categoria acelora care atîrnă, de regulă, greu în hotărîrea soartei unui meci: două penaltiuri. Unul mai flagrant ca altul. Primul — o retezare scurtă (autor Deleanu — victimă Troi), al doilea — o cosire de-a dreptul jenantă (autor Sătmăreanu II — victimă Radu II) pentru ochiul unui iubitor de fotbal. Nu este cazul arbitrului, care nici n-a clipit, nici n-a fluierat. Joc alert în continuare, un al doilea gol piteștean creat de Dobrin și Radu II și semnat de Mustățea, un gol al dinamoviștilor, înscris englezește (acțiune fulgerătoare, energică și eficace) de Dudu Georgescu și o promițătoare tensiune de derby care are multe de spus. Spre ghinionul spectatorilor și telespectatorilor, a intervenit încă o dată în scenă, la fel de neinspirat ca și la începutul partidei, conducătorul ei, arbitrul Anderco. Un henț căruia i-a lipsit orice urmă de element intențional (a fost un șut de la numai cîțiva metri în mîna lui Olteanu) a fost metamorfozat în penalty, spre ghinionul privitorilor acestui meci care asistau neputincioși la *stricarea* unei partide. După această egalare, pe care dinamoviștii puteau, probabil, s-o obțină și fără concursul unui arbitraj incalificabil, starea de spirit a celor două echipe a fost vizibil deteriorată. Dinamoviștii, conștienți de faptul că primiseră un cadou nemeritat de la arbitru, n-au mai avut — reacție omenească absolut firească — flacăra cu care luptaseră pînă atunci. La rîndul lor, piteștenii n-au mai fost în stare să se redreseze moral după șocul gravei și nedreptei hotărîri a arbitrului.

Mai presus de rezultat (care afectează însă poziția în clasament a gazdelor), contează ratarea acestui derby, ratarea unui spectacol dorit și meritat de iubitorii fotbalului nostru. O ratare de care îl facem exclusiv responsabil pe Otto Anderco.

Să nu uităm că arbitrul rămîne un principal factor de educație al unui sport recunoscut el însuși pentru capacitatea sa de formare — și evocăm din nou acea frumoasă și emoționantă mărturisire a lui Albert Camus: «tot ce am mai bun în mine datorez fotbalului» — un sport căruia conducătorul meciului F.C. Argeș-Dinamo i-a adus timp de o oră și jumătate prejudicii morale.

Extrăgînd cîteva idei ale partidei de la Pitești — așa ciuntită cum a fost ea — notăm următoarele:

1. Apărarea dinamovistă (includem aici și cooperarea întregii echipe în momentul defensiv) a dovedit încă o dată că este primul factor al forței acestui «11» și primul autor al titlului de campioană spre care se îndreaptă cu toată hotărîrea.

2. Orizontul de joc (și în joc) al dinamoviștilor apare mai ales în acțiunile lui Nunweiller și Lucescu.

3. Un bun apărător de marcaj este fără îndoială Sandu Gabriel. El l-a avut sîmbătă în pază pe Dobrin. Cu toate că dinamovistul a jucat bine și în acest meci, piteșteanul a jucat și mai bine (dorința sa de a dovedi tuturor că și-ar merita locul în reprezentativă fiind absolut manifestă), a marcat un gol, a creat altul, punîndu-și de cîteva ori coechipierii în situații pe care *numai el*, în fotbalul nostru, este în stare să le creeze.

4. Apreciind și admirînd eficacitatea dinamovistului Dudu Georgescu, nu putem să nu construim — cu gîndul bun — relația Dobrin-Dudu Georgescu. Gîndiți-vă ce-ar însemna în echipa națională mingile puse de Dobrin pe fruntea lui Dudu Georgescu, acest maestru al heading-urilor! Cîte goluri ar rezulta din conlucrarea lor!

MARIUS POPESCU ■

POȘTA SPORTURILOR

șansele fiind egale, să fim optimiști

● DON DOBRYN DE TRYVALE...NCIA» Astfel îl numește pe fotbalistul piteștean Dobrin — într-o scrisoare cu parfum de glumă extras din floarea celor mai bune gînduri pentru fotbalul românesc — tenorul, actorul și nu mai puțin poetul *Claudiu Moldovan*. Modernist, dar din ramura sentimentalistă, domnia-sa evocă unele emoții pe care i le-a stîrnit vizionarea pe micul ecran a partidei F.C. Argeș — Dinamo: «Mă uitam la Valentin Stănescu urmărind cum înnoadă piteșteanul picioarele *anumitor* fundași — și-mi spuneam: Zei ai fotbalului, dați-i celui care răspunde de *aleasă* gîndul fericit!»). În continuare, lîngă calamburul cu nuanță iberică reprodus la începutul acestor rînduri, distinsul nostru corespondent pune punctul pe i, evocînd întîmplări din antichitate: «Nu zic că reprezentativa noastră de fotbal se află chiar în situația Capitoliului asediat, dar parcă-parcă i-ar prinde bine să aibă pe metereze un... gîscan de geniu care să-i asigure izbînda». Apoi, tranșantă, întrebarea: «Ce părere aveți? Nu e păcat să ne prezentăm la meciul de la Madrid fără să avem în formație un jucător de asemenea clasă?» Răspund la fel de tranșant: *Nici spaniolii n-au în formație un jucător de clasa lui Dobrin — și totuși se prezintă la meciul cu noi!* Deci, șansele fiind egale, să fim optimiști! ● Cu aceasta am răspuns limpede, sper, tuturor celor care, mulți și de pretutindeni, ne-au scris pe această temă (*Gelu Cîrstea*, Pitești; *Marin Grama*, Erghevița-Mehedinți; *Panait Pascu*, str. Sirul Poienii-Brașov; *Ermler Zink*, str. Galați nr. 118, Făgăraș; *Dumitru Stefulescu*, I.C.M.-Iași; *Ion Tătaru*, str. Soldat Leonte Tunsu-București ș.a.) ● *Stan Stelian*, cartierul Războieni, Pitești. Vă îndeplinim dorința de a transmite fotbalistului Mircea Lucescu «pe această cale, cele mai calde urări de succes și admirația mea pentru constanța formei sportive; știu că asta se păstrează cu mare efort și tocmai de aceea îl stimez.» În privința «problemei Dobrin», vedeți mai sus ● *Cristian Mirescu*. Am transmis celor în drept interesantele dumneavoastră propuneri privind organizarea «Circuitului României» la tenis.

PETRE DRAGU ■

Atacă Dobrin! Conducătorul de joc al echipei piteștene este flancat de autorul celui de-al doilea gol al gazdelor, Mustățea, și de dinamovistul Custov, care se repliază în fața pericolului.

Fotografie de EMANUEL TÂNJALĂ ■

LOVITURĂ LIBERĂ

PENTRU A NU RĂMÎNE, CÎNDVA, DOAR CU AMINTIREA LUI NĂSTASE ȘI ȚIRIAC...

...televiziunea noastră a programat un serial de tenis ABC («primii pași»), predat cu inteligență și neașteptat farmec pedagogic de una din cele două celebre rachete ale României, pe numele său Ion Țiriac. Inspirate de un gînd cu bătaie lungă, aceste atractive lecții TV de tenis ar putea să aibă o fericită contribuție la apariția unei puternice școli de tenis românească. Să nu uităm, vedetele noastre mai obțin **azi** rezultate remarcabile — Năstase îi întrece pe așii australieni Laver și Rosewall, Țiriac mai cîștigă un set în fața altei stele de la antipozi, Newcombe — dar schimbul de **mîine** întîrzie să apară la orizont. Serialul TV inaugurat duminică poate reprezenta cu adevărat «primii pași» într-o întreprindere privită cu interes și simpatie.

O INSULĂ ÎN CARE NU SE ÎNTÎMPLĂ NIMIC

Trec săptămînile, și lunile, și anii, în majoritatea sporturilor se **întîmplă** ceva, se **vede** ceva, schimbări calitative, evoluții îmbucurătoare, progrese. Se mai găsește însă în lumea sportului și cîte o insulă în care nu se întîmplă nimic, sau mai nimic. Baschetul — cu deosebire cel masculin — ar fi una din aceste insule. De ani de zile, o singură echipă, Dinamo, domină cu mare autoritate această disciplină, grație muncii unui excelent antrenor (Dan Niculescu) și unor jucători care au alcătuit un lot omogen, sigur pe el, cu randament constant. Ar mai fi, poate, ambițiile Stelei de a reveni acolo unde se afla acum 10-15 ani, adică pe vremea lui Folbert, Nedef, Fodor ș.a. În rest, o amorțire generală, un plictis de nimeni și de nimic deranjat. De foarte mulți ani, baschetul nostru nu știe ce înseamnă performanțele pe plan internațional, dar asta nu tulbură pe nimeni. În baschetul nostru nu se întîmplă nimic, dacă facem abstracție de faptul că se mai găsește cîte cineva care să programeze meciul foștilor jucători de la Steaua și Dinamo, întîlniri splendide, mult aplaudate de spectatori, meciuri care aproape că... ne fac rău, dovedindu-ne ce treabă se făcea în acest sport înainte și ce treabă nu se face acum.

CAMPIOANA ȘI... IEPURII

Jucînd după cum a jucat în toamnă, adică mediocru, campioana «en titre», Universitatea Craiova, și-a simplificat mult calculele de viitor. Nu va mai concura, în actuala ediție, la titlu, scăpînd din acest punct de vedere de o grijă. Au rămas însă celelalte: Cupa României, trofeu mult rîvnit și care n-a poposit încă pînă acum la Craiova, iar în lipsa ei unul din cele trei locuri din fruntea clasamentului (mai bine-zis unul din cele două, pentru că primul pare ca și adjudecat) care înseamnă, implicit, dobîndirea rolului de «ambasadoare» a fotbalului românesc în viitoarea ediție a cupelor europene.

Înainte de a fi prea tîrziu, ne întrebăm cu legitimă curiozitate care este iepurele pe care fotbaliștii olteni sînt deciși să-l scape?... Cupa sau unul din cele două locuri (2-3) privilegiate?

După rezultatele și mai ales după jocul practicat în partidele cu Politehnica-Iași (meci nul), cu Jiul (meci nul la pătrat) și cu Chimia Rm. Vîlcea (iarăși meci nul), locurile din față par să aducă cu iepurele care scapă.

Mai rămîne Cupa. Dar mai rămîn și Steaua, A.S.A. Tg. Mureș și Rapid. Și atunci norocul se împarte în patru. Iar la Cupă nu se poate și fără noroc, că de ghinioane e plină istoria acestei întreceri pe drept numită «competiția K.O.»

Sigur, nu e obligatoriu ca Universitatea Craiova să rămînă și în acest an pe undeva prin fruntea fotbalului românesc. E păcat, însă. Păcat pentru că echipa e bună, lotul de jucători este puternic — oricînd comparabil cu al dinamoviștilor, de pildă, iar antrenorii sînt aceiași de anul trecut. Și totuși ceva nu e bun.

M.P. ■

«oare retrăim primăvara?»

Medicii erau mai evazivi ca niciodată. I-am mai văzut eu nehotărîți uneori, atunci cînd era vorba să stabilească reala capacitate intelectuală a cuiva, «discernămîntul» unei persoane, cum spunem noi, dar de această dată, la întrebările puse de mine, mă serviseră cu niște răspunsuri din care pur și simplu nu puteam alege nimic. Or, în ce mă privește, trebuia să iau o hotărîre care nu putea fi în nici un caz evazivă.

Soția și rudele cereau punerea sub interdicție a unui bărbat de șaizeci și unu de ani, numirea unui tutore care să îi gireze interesele și să îl reprezinte, cu alte cuvinte decăderea lui din drepturi, pe motiv că era lipsit de discernămînt și ocrotirea lui era imperios necesară. O rudă mai pornită îmi cerea chiar măsuri pentru internarea lui cu forța într-un spital de alienați mintali. Deci, de o parte rudele coalizate cu cererile și propunerile lor, iar pe de altă parte omul acela ciudat, care mi-a făcut impresia unui om blînd, așezat și întreg la minte. Iar medicii de specialitate se ascundeau după cuvinte proprii terminologiei lor și după afirmații vagi.

Ce date aveam despre el? A lucrat o viață întreagă pe mai toate șantierele mari ale țării, ca șef de echipă sau meșter, a muncit cît trei și a cîștigat la fel de bine. De peste tot avea caracterizări bune, de om așezat, harnic, cu pasiunea cititului. A fost foarte corect cu soția lui, căreia îi trimitea aproape toți banii cîștigați. Acum, se reîntorsese să își trăiască bătrînețea la casa lui, cu o pensie foarte bună, dar familia îi cerea decăderea din drepturi.

Secretara-dactilografă Luca îmi lansa din cînd în cînd cîte o remarcă în sensul: «A muncit omul o viață, iar acum cînd vine în casa clădită cu banii lui...», sau cîte o întrebare: «Nu cumva rudele astea nu vor nimic altceva decît să pună mîna pe administrarea pensiei lui?...»

Cum rudele reclamante erau foarte grăbite, au venit în grup la mine să întrebe de ce nu s-a dat curs încă cererii lor. I-am întrebat ce îi vatămă în starea lui de afirmată nebunie? Concret, nu au reușit să îmi spună nimic plauzibil. I-am întrebat apoi prin ce își prejudiciază omul interesele proprii și averea, de cred că este necesară ocrotirea lui prin interdicție? Au început să îmi povestească diferite întîmplări, cum împarte bani la persoane absolut necunoscute, pentru simplul motiv că îi sînt simpatice, cum cumpără zilnic 2-3 kilograme de mălai, pentru a hrăni vrăbiile pe care le-a învățat să vină la geamul lui, cum săvîrșește nu mai știu ce bizarerii. «Bine, le-am replicat, dar asta nu înseamnă că este nebun. Își are și el ciudățeniile lui și atîta tot». Rudele au protestat vehement și au început să îmi povestească felul în care discută cu vrăbiile lui, cu copacii, cum este stăpînit de obsesia anotimpurilor, cum își închipuie că moare și renaște și altele de acest gen. Nu am reușit, cu alte cuvinte, să conving rudele să își retragă plîngerea.

L-am citat pe omul în cauză, ca să văd dacă pot alege ceva din comportarea sa, și după o discuție cît se poate de firească, tocmai cînd eram gata să mă declar convins că este perfect normal, mi-am amintit de susținerea rudelor despre obsesia anotimpurilor și am adus vorba despre faptul că afară e iarnă și e frig. Din acel moment convingerea mea a început să se clatine.

— Da, e iarnă, mi-a spus, eu ar trebui să stau acasă să îmi văd de gîndurile mele, să trăiesc albul, și nici nu aș fi venit la dumneavoastră dacă nu scria pe citația asta că e musai să viu.

— La ce spuneați că vă gîndiți?, l-am întrebat.

— La iarnă. La albul ei, care e un semn. Am citit undeva că albul și negrul sînt culorile fundamentale. De fapt, sînt semnele fundamentale, adică ale ființei și neființei noastre. Semnul albului, care curge peste noi iarna, e al neființei din plante, din arbori. E îndemnul spre a privi neființa ca semn, ca semn al eternității și al sensului existenței noastre... Eu trăiesc foarte intens acest semn, nu pentru faptul că sînt bătrîn, deci mai aproape de nunta cu eternitatea, ci pentru că am ajuns la o percepere mai adîncă a anotimpurilor.

— A anotimpurilor?

— E firesc... Vara e a soarelui, a plenitudinilor, a nopților lungi și calme. Cred că ați citit despre autorii care dovedesc că sîntem fiziologic condiționați de erupția petelor solare... Sîntem, chiar mai mult decît își închipuia și acel poet care auzea bătîndu-i în geam razele de lună, ca niște degete ale nopții, niște degete purtătoare de semne pentru cei care aud bătaia razelor, care, dacă atunci cînd pătrund prin apă se frîng multicolor, apoi, cînd pătrund prin noi, evantaiul razelor de vară formează, desigur, un curcubeu... De ce mă priviți ciudat? E adevărat că am terminat numai liceul, dar citesc mult, cărți bune și, mai ales, meditez mult...

— Să revenim la anotimpuri.

— Să revenim... Toamna e a galbenului matur, a roadelor care sînt semnul despre sensul existenței noastre, despre rostul ființei noastre — roadele!... V-am vorbit despre iarnă cu semnul ei alb... Un scriitor spunea că murim cîte puțin cu fiecare plecare. Adevărul este că murim cu fiecare iarnă. La fel ca arborii, ca plantele... Nu ne putem înșela ca păsările călătoare, care pleacă, spre a fugi de semnul iernii, fără să își dea seama că se întorc altele...

— Nu vă înțeleg, i-am spus, mai mult ca să îl îndemn să continue.

Mi-a răspuns printr-o întrebare.

— Ați urmărit vreodată cum se deschid mugurii? I-ați urmărit vreodată toată noaptea, mai ales spre dimineață, căci atunci se deschid ei, i-ați urmărit ca să le înțelegeți semnul?

— Mărturisesc că nu.

— Dar valurile mării le-ați privit vreodată de pe țărm, le-ați privit cum vin dintr-un larg nesfîrșit spre țărm, spre a îngenunchea în nisip, pentru a ne spune fiecare din ele cîte ceva, cîte ceva deosebit, deși aparent sînt mereu aceleași.

— Le-am privit, dar nu cum spui dumneata.

M-a privit dezamăgit.

— Înseamnă că nu ați înțeles încă faptul că în fiecare element care ne înconjoară, oricît ar părea de banal, se ascunde un semn, un înțeles pe care trebuie să îl descifrăm... Așa că e greu să înțelegeți și semnul de renaștere al primăverii. Nu înțelegeți nici faptul că noi nu retrăim, ci trăim fiecare primăvară. Nu știm, nu simțim, dar sîntem alții, așa cum altele și noi sînt și primăverile. Nu e vorba doar de schimbările fiziologice despre care ne vorbesc medicii, ci e mult mai mult, e o renaștere a noastră...

A tăcut o vreme, ca și cum ar fi vrut să se convingă de modul în care eu recepționez cele spuse, apoi a continuat:

— Totul e ca, trăind primăvara, să căutăm să regăsim copilăria noastră, fiindcă acesta este semnul ei, al copilăriei, al purității, al sincerității... Să o știm trăi, ca să fim mai buni...

Cu aerul că a spus tot ce credea că mi se cuvine să aflu de la el, s-a ridicat de pe scaun și a plecat, lăsîndu-mă cît se poate de încurcat.

Am hotărît să pun în discuția colegilor cazul său, dar s-a potrivit că în acea ședință de lucru erau de rezolvat cazuri mult mai grave și nimeni nu mi-a dat atenție, așa că am hotărît singur.

Am convocat rudele semnatare ale cererii de declanșare a procedurii pentru punerea sub interdicție și am început prin a le pune niște întrebări la care tot eu răspundeam. «Vatămă pe cineva ciudățeniile lui? — Nu! Își abandonează soția în mizerie? — Nu, fiindcă îi predă regulat o parte din pensie. E liber să facă ce vrea cu banii lui, chiar dacă îi risipește ciudat? — Este!»

Au priceput ele, rudele, unde bat imediat și au și sărit cu afirmații că nu am dreptate, că vor cere o nouă expertiză medicală ca să dovedească nebunia lui, că vor reclama mai sus și altele de acest gen.

Atunci, bătrîna și de obicei tăcuta mea secretară-dactilografă, cu un glas cît se poate de dulce, mi-a spus: «Tovarășe procuror... Dacă pentru dumnealor este o dificultate conviețuirea cu bătrînul, să îi recomandăm să se mute la rudele lui dinspre tată, că are niște rude într-un sat de pe Tîrnava și poate cu acestea se va împăca mai bine.» Am felicitat-o în gînd pe secretara Luca și, privindu-i pe toți cît mai duios, le-am spus că găsesc excelentă sugestia. În adevăr, ideea secretarei s-a dovedit excelentă, fiindcă de atunci, de teamă să nu îi gestioneze alte rude pensia, nu au mai cerut punerea sub interdicție a bătrînului, s-au mulțumit cu partea din pensie pe care acesta era dispus să le-o cedeze și s-au făcut că nu îi mai supără vrăbiile lui.

Omul m-a mai vizitat de două ori. Prima dată mi-a spus că a venit să mă întrebe «cum» mai fac, adică nu «ce» mai fac, fiindcă nu ce face omul în viață e important, ci cum face ceea ce îi revine să săvîrșească.

La a doua vizită m-a întrebat dacă m-am mai gîndit la semnul primăverii, la regăsirea sincerității copilăriei, la renașterea în mai bine. La plecare, în ușă, mi-a lăsat întrebarea: «Sînteți sigur că retrăiți primăvara, că nu sînteți altul care trăiește această primăvară?... Bineînțeles, altul mai bun...»

Au trecut mulți ani de cînd nu l-am mai văzut. Cîteodată, cînd îmi amintesc de el, am senzația că l-am cunoscut în vis, nu în realitate, cu toate că parcă îl aud întrebîndu-mă: «Nu sîntem datori să fim alții, mai curați și mai buni, la fel ca primăvara?»

EMIL POENARU ■

înțeleptul «nu mă bag» devine complicitate

Dimineață mai tîrziu, un tramvai mai puțin aglomerat. În spațiul din mijloc, în picioare printre alți călători, doi adolescenți, o fată și un băiat, discută pe un ton scăzut. De fapt, mai mult se privesc. Au frunțile înalte, albe, sînt îmbrăcați în culori deschise — le stă bine. Unii dintre cei care-i iau în seamă îi scrutează ca pe un tablou viu ce degajă un aer de prospețime.

Deodată atmosfera liniștită este întreruptă de o voce lătrată. «Ce dracu', mă, nu vă e rușine? Aici în tramvai...», și urmează cuvinte pe care hîrtia nu le suportă.

Cei doi s-au colorat brusc în roșu; au privit stupefiați în jur căutînd parcă un sprijin, întrebînd parcă «ce am făcut?» Cineva trebuia să-i apere, să le apere visul și candoarea. Nimeni. Nimeni n-a spus un cuvînt, n-a făcut un gest. Urechile rușinate — și nu mă îndoiesc că erau — s-au astupat brusc cu ceară. Pe scaunul din direcția căruia plecase vocea lătrată se lăfăia o matahală. Un bărbat de vreo 35 de ani care zîmbea superior. «Ei, ce-ați amuțit? Dați-vă jos și duceți-vă în parc». Simțind cum i se împăienjenesc ochii, băiatul s-a apropiat de matahală. «Cum ți-ai permis, noi n-am jignit pe nimeni; să-ți fie dumitale rușine!» «Mie, mă?» și jap o palmă peste obrajii, ochii și fruntea aceea înaltă. Lovitură violentă. Din nasul băiatului a început să curgă sînge pătînd imacularea cămășii. Mai tîrziu, la miliție, la circa 10 de pe magistrală, Andrei Marcovici, adolescentul cu cămașa însîngerată, n-a avut nici un cîștig de cauză. Nimeni nu-l reținuse pe huligan, nimeni n-a venit să pledeze pentru amendarea necuviinței și brutalității.

Un alt fapt. Cinematograful «Luceafărul», un film de aventuri. La casă nu mai sînt bilete, dar pe trotuar roiesc speculanții. Doi lucrători de miliție rețin o veche cunoștință. E Aliuță Petrișan, care abia a împlinit 14 ani. Îl mustră, îi confiscă biletele și se pregătesc să-i dea drumul — deocamdată.

— Aliuță, ai un nume frumos, zic, de ce faci tu o treabă atît de urîtă?

— Cum urîtă, nene? Pe mine oamenii mă roagă să le dau bilete.

— Cum te roagă?

— Așa, îmi zice, mă, puștiule, n-ai un bilet? Și dacă n-am, *zice*, ia vezi tu și fă rost.

E clar. Și ca să fie și mai clar, Eugen Sofron, responsabilul cinematografului, îmi oferă date noi.

— Speculanții de bilete, acești viitori infractori — da, eu cred că din rîndurile acestor băieți care sînt la vîrsta cînd trebuie să învețe sau să muncească, dar n-o fac și cîștigă necinstit un ban, mîine apar infractorii — speculanții deci sînt încurajați, într-un fel, de public. Miliția vine mai face un raid, îi mai reține, amenzi, la unii mai vechi închisoare, dar pe de altă parte spectatorii îi încurajează mereu cerîndu-le bilete și oferindu-le suprapreț.

— Sînteți sceptic, văd.

— Nu, nu sînt. Eu cred că există chiar o soluție, Opinie generală împotriva acestor paraziți. Nimeni să nu mai cumpere bilete de la acești speculanți. Ar rămîne o dată, de două ori cu biletele nevîndute și vrînd-nevrînd s-ar lăsa de «meserie».

Și al treilea fapt. La tribunalul mare este pe rol dosarul numărul... Inculpatul (pînă la declararea sentinței trebuie menținută o anumită discreție asupra numelui), fost maistru la o uzină, stă într-o boxă păzită. Pare absent sau resemnat. În schimb, sala freamătă. Au venit numeroși muncitori din uzină, oameni pe care îi avusese colegi de muncă și asistă la interogatoriul unor martori. Aud și eu lucruri aproape incredibile. Fostul maistru ocupa scule, mașini specializate, freze, raboteze etc., folosea un material scump, un oțel special, pentru a produce și vinde niște biete unelte de uz gospodăresc — bătătoare de carne, de pildă. Apoi și alte acuzații, alte fapte asemănătoare. Dar să ne gîndim la cele povestite fiindcă ele s-au petrecut sub ochii unor muncitori din atelierul fostului maistru. Ba, mai mult, acesta punea pe unii dintre lucrătorii mai tineri să confecționeze obiectele amintite.

În fața barei vin mai mulți martori: martori pe care eu i-aș numi inculpați morali și declară cu naivitate prefăcută sau cu nepăsare convinsă:

— Eu nu știam ce face maistrul cu obiectele acelea.

— Dar dumneata ești șef de echipă și răspunzi de munca oamenilor în subordine. Nu aveai dreptul să nu te interesezi ce anume lucrează aceștia.

— Uite că n-am știut.

Sau:

— Eu știam că e vorba de fușeraie, adică ciubucuri, dar fac și alții la noi așa ceva și nimeni nu le zice nimic.

— Dumneata ai spus cuiva că se comite un furt din avutul obștesc?

— Cui să-i spun, maistrului? El îmi dă de lucru...

Mă uit la cei din jur. Mulți au în ochi priviri care dezaprobă sau chiar condamnă. Unii și declară această atitudine. Dar de ce abia acum? Acum, în ceasul al ...treisprezecelea, cînd s-au produs pagube întreprinderii, iar fostul maistru stă într-o boxă păzită. De ce?

Am pus întrebarea și unui judecător: Ion Militaru, președinte de secție la Tribunalul județean Ilfov.

— «Nu mă bag», acest slogan întîlnit tot mai des, adică nu mă bag cînd un tînăr nevinovat este lovit într-un tramvai sau stau legat la ochi cînd un tovarăș de-al meu fură, poate avea aspecte penale?

— Lipsa de opinie constituie adesea elementul favorizant în comiterea unor delicte antisociale care frizează Codul penal. Să vă dau un exemplu simplu: cînd un cetățean care tulbură liniștea publică nu întîlnește opinia potrivnică a vecinilor săi, el prinde curaj, ba crede că a descoperit un nou mod de viață și începe să comită acte antisociale din ce în ce mai grave. Cînd ajunge la noi se miră, se miră și vecinii lui care-l știau «om cumsecade». În unele întreprinderi se comit mici sustrageri din avutul obștesc. Colectivul de muncă trebuie să sancționeze aspru asemenea fapte. Cînd n-o face, cel în cauză perseverează și produce ulterior pagube mari. Prin statistică pot susține ideea că indivizii ajunși la tribunal pentru asemenea delicte n-au fost niciodată sancționați sau măcar atenționați de tovarășii de muncă. Se petrec uneori și lucruri mai grave. De pildă: accidente de circulație cu victime. Martori întîmplători cu greu vin din proprie inițiativă să depună declarații și să ajute la elucidarea cazurilor. Și așa mai departe. Firește, nu putem generaliza, dar nici nu putem trece sub tăcere comoditatea, nepăsarea și lașitatea. Eu i-aș asemăna pe acești oameni care dovedesc în anumite împrejurări nepăsare și lașitate cu niște martori mincinoși.

*

Închei dar nu pun punct decît la propriu, dorind o continuare a discuției. Îmi stăruie în minte o întrebare către cititorii acestor rînduri. De ce parte vă aflați? Refuzați să cumpărați bilete de spectacol de la un speculant? Lăsați să fie pălmuit un adolescent nevinovat?! Înainte de a ști un răspuns trebuie să constat, din păcate, că sînt încă destule cazuri în jurul nostru cînd lipsa de opinie este «acoperită» cu un slogan de tipul «nu mă bag».

VICTOR CONSTANTINESCU ■

COPERTA NOASTRĂ:

PRIMĂVARA, pictură de GERMAINE STERIAN; reproducere color de V. MÂNECAN

FLACĂRA. Redacția: București, Piața Scînteii 1, sectorul 1. Căsuța poștală 41 12, of. 33. Telefon: 17 60 10 int. 1787, 1611, 1786, 1606, 1618, 1744.
Tiparul executat la Combinatul poligrafic «Casa Scînteii».

Prezentarea artistică: SORIN POSTOLACHE

41505

PRETUL REVISTEI: 3 LEI

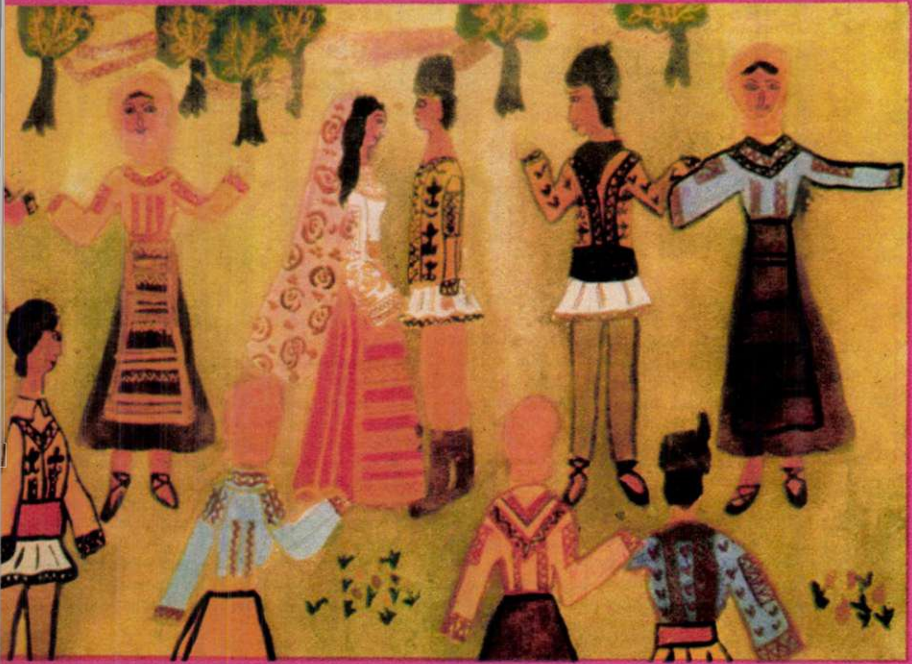

Pîrvănescu Dorina (cl. a VII-a A, Școala generală Bolintin Vale): «Nunta».

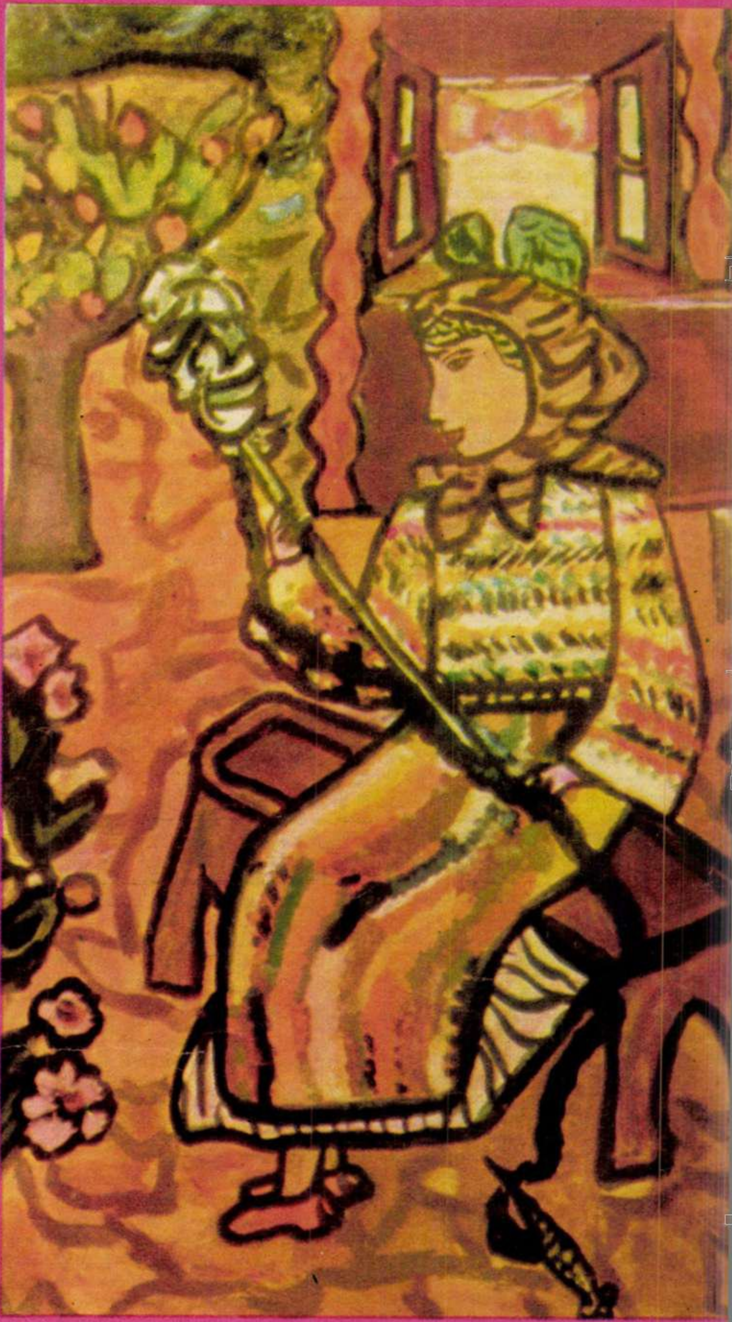

▲ Preda Niculina (cl. a VII-a B, Școala generală Bolintin Vale): «Mama».

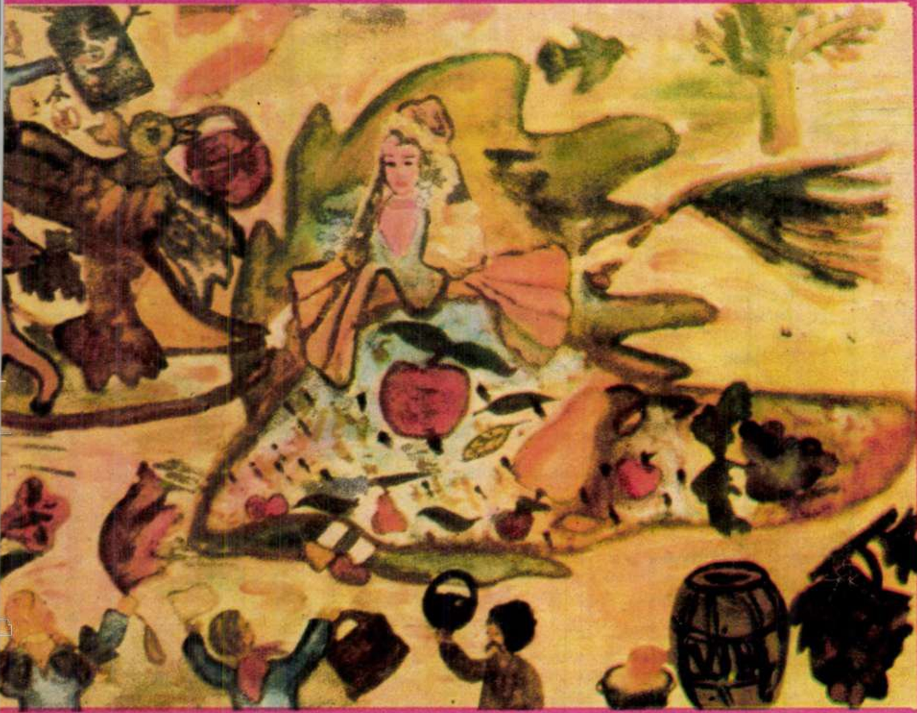

◀ Nedelcu Rada (cl. a VII-a C, Școala generală Bolintin Vale): «Bucuriile toamnei».

atîta timp cît vor fi culori, copiii vor picta mereu

Dacă n-ar fi copiii, lumea imaginii și-ar pierde inocența. Ei vin cu puritatea privirilor să descopere că anotimpurile trec, că există soare, că pomii înfloresc, că mamele sînt tinere la vîrsta lor, că un clopoțel sună totdeauna la sfîrșitul unei recreații și foarte multe alte lucruri, întîmplări și povești despre lume pe care noi, cei mari, le-am uitat demult sau nu mai avem timp să le băgăm în seamă. Pentru ei pasărea poate fi un tril, iarna un brad împodobit și nasul o pară, totul e atît de simplu și în același timp atît de complicat cînd trebuie să descrii lumea în semne puține, pentru că ei de obicei nu au la îndemînă nici feluritele perspective care sondează imaginea în profunzime sau o privesc din înălțimile păsării, nici știința modeleului, nici savantele tehnici ale iluzionării, ei au doar culorile acuarelelor, o pensulă și o profesoară sau un profesor care îi îndeamnă să spună o poveste, să istorisească o întîmplare sau să o descrie pe mama, să picteze ce văd ori ce simt, ce știu ori ce au auzit. Pentru ei acum sau a fost sau va fi — prezent, trecut sau viitor — este totuna, totul e ca din acel amestec delicat al culorilor de apă să se nască imagini care să umple cu istoria lor o pagină albă.

Am văzut, fiind rugat să scriu despre ele, mii de desene ale copiilor și în aceste rînduri nu fac decît să aduc elogiul acelei vîrste artistice care este copilăria și să mulțumesc tuturor mamelor, profesorilor și copiilor — de la Piatra Neamț pînă la Bolintin Vale — că m-au făcut să călătoresc de atîtea ori în lumea plină de splendori ale acelei vîrste cînd totul e posibil, cînd viața e privită prin chipul mamei, care e mereu frumoasă, mereu tînără și, firește, veșnica stăpînă a casei.

Dacă forța celor maturi stă în știința lor de a face un lucru, arma secretă a copiilor este imaginația și asta se vede cel mai bine în desenele școlarilor. Personificînd toamna, o fetiță i-a făcut nasul ca o pară, gura ca un măr, ochii ca prunele, obrajii ca piersicile, fără să fi auzit de ciudatul pictor Arcimboldo care la curtea lui Rudolf al II-lea picta și el cam așa alegoriile sale. Apoi mai există o armă care ne obligă să ne atașăm de aceste imagini: acel transfer pe coala albă a blocului de desen a vieții de toate zilele: de la recreația din curtea școlii pînă la nuntă sau la uimirile și descoperirile dintr-un oraș într-o vacanță.

Joc al imaginației și al dorinței de exprimare, desenele copiilor ne spun întotdeauna cîte ceva despre noi înșine și despre lumea în care trăim. Desenînd sau pictînd, nu toți copiii vor ajunge pictori. Dar atîta timp cît vor fi culori, copiii vor picta mereu.

CORNEL BOZBICI ■

Redactor șef: ADRIAN PĂUNESCU

ANUL XXIV – NR. 15 (1036) – 19 APRILIE 1975

flacăra

revistă săptămînală ilustrată, editată de frontul unității socialiste

UN OFIȚER ROMÂN
ARUNCA ÎN AER
POSTUL DE RADIO
INAMIC „ILSE 2“

noul poartă
un nume
frumos

PENTRU EI,
VACANȚA
ACEASTA
PETRECUTĂ
CU LOPATA ÎN MÎNĂ
E UN ADEVĂRAT
EXAMEN DE BĂRBĂȚIE

a doua ediție
a festivalului
de primăvară
flacăra

Moment solemn la Palatul Malacanang: semnarea documentelor româno-filipineze.

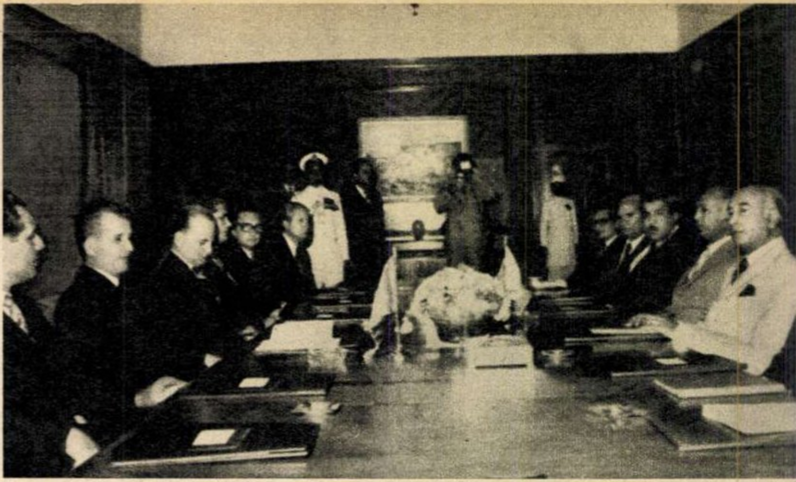

Aspect din timpul convorbirilor oficiale desfășurate la Karachi.

DIALOG CONCRET, DE LUCRU, ÎN PROBLEME ALE VIEȚII INTERNAȚIONALE, ALE DEZVOLTĂRII RELAȚIILOR BILATERALE

Rezultatele celei de-a doua etape a itinerarului păcii, prieteniei și colaborării întreprins de tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășa Elena Ceaușescu în țări din Asia și Africa sînt sintetizate în documentele istorice ale prieteniei româno-filipineze: Declarația solemnă comună și Comunicatul comun.

«Avem convingerea — arăta președintele României în discursul său la plecarea din Manila — că am pus bazele unei colaborări economice, tehnico-științifice și culturale, de prietenie și conlucrare trainică între popoarele noastre. Iată de ce putem aprecia că vizita și convorbirile pe care le-am avut împreună constituie un moment istoric în relațiile dintre România și Filipine». Constatarea tovarășului Nicolae Ceaușescu, îmbucurătoare atît pentru popoarele celor două țări, cît și pentru înțelegerea și cooperarea internațională, confirmă cu forța de netăgăduit a adevărului faptelor justețea politicii generale a Partidului Comunist Român care, întărind și lărgind continuu prietenia și colaborarea frățească cu toate țările socialiste, promovează în același timp relații bazate pe deplina egalitate în drepturi cu state și popoare din toate zonele globului, corespunzător realităților lumii contemporane și comandamentelor fundamentale pe care aceste realități le presupun și decurg totodată din ele.

Agențiile de presă, radioul, televiziunea au consemnat pe larg momentele importante ale vizitei președintelui României socialiste în Republica Filipine, au comentat pe spații corespunzătoare rezultatele convorbirilor dintre cei doi președinți și de fiecare dată semnificația vizitei în Filipine a primului șef de stat român, a primului șef de stat dintr-o țară socialistă, a fost alăturată susținerii punctului de vedere promovat de țara noastră potrivit căruia deosebirile de orînduire socială, ideologia diferită nu constituie un impediment pentru dezvoltarea relațiilor reciproc avantajoase cînd se pornește de la interesele vitale ale popoarelor și se acționează ferm în acest sens.

În acest context general, oficialitățile filipineze au caracterizat vizita ca fiind începutul unei «ere noi» nu numai în relațiile cu țara noastră, dar și cu alte țări socialiste. Elocvente sînt în acest sens stima, interesul și simpatia dovedite de populația filipineză față de înalții oaspeți români pe întreg traseul vizitei; pe magistrale, în institute, oriunde convoiul de mașini cu tricolorul României își face apariția, se declanșează manifestări spontane de solidaritate și simpatie, aclamații de bucurie de a-i avea în mijlocul lor pe reprezentanții unui popor față de care poporul filipinez manifestă un nedisimulat interes și față de care se simte atras prin aspirația comună de a lichida rămînerile în urmă, moștenite de la un trecut vitreg, de a se dezvolta armonios spre țelul numit civilizație, pace și progres. «Este în intenția societății noastre — afirmă președintele Marcos — de a întemeia o nouă țară. Am ascultat cu interes expunerea dumneavoastră privind planurile de dezvoltare ale poporului dumneavoastră, precum și încercările prin care poporul român a trebuit să treacă pentru a ajunge la stadiul actual de securitate și dezvoltare. Noi, în Filipine, vom încerca să facem față problemelor noastre cît mai bine posibil. Deci, sîntem fericiți că vizita dumneavoastră ne-a dat posibilitatea să reafirmăm principiile de bază — independența, suveranitatea, neamestecul în treburile interne, neagresiunea, reglementarea problemelor pe cale pașnică și renunțarea la forță în viața internațională și națională, precum și unitatea națională pentru atingerea țelurilor pe care ni le propunem. Noua afirmare a politicii interne și internaționale trebuie să ne încurajeze în eforturile noastre naționale.»

La sosire, pe aeroportul din Amman.

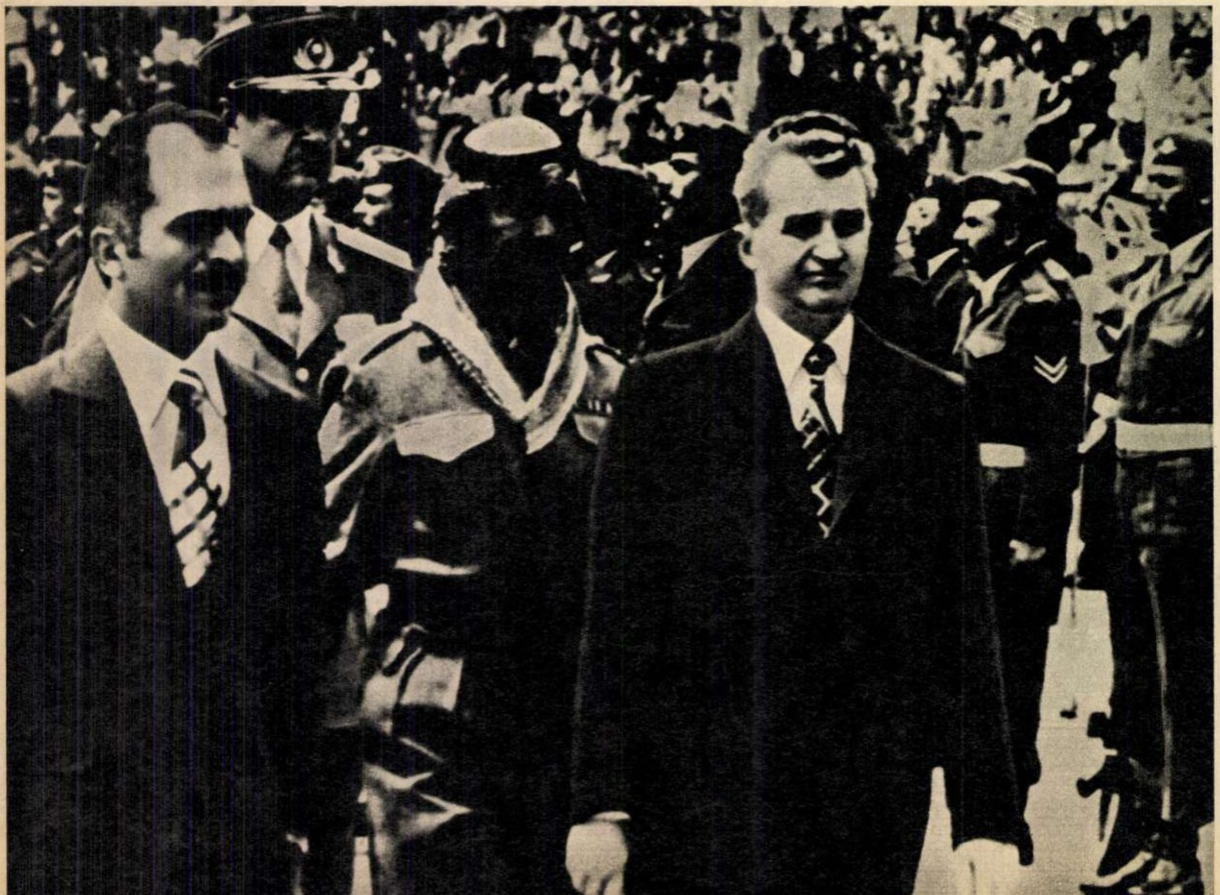

Prețuirea manifestată față de poporul român, față de realizările sale remarcabile în toate domeniile de activitate a fost permanent însoțită de expresia sentimentelor de adîncă considerație pentru personalitatea președintelui țării, tovarășul Nicolae Ceaușescu, deosebit de stimat pentru contribuția sa incontestabilă, recunoscută și apreciată de popoarele pe toate meridianele globului, la cauza păcii, înțelegerii, destinderii și cooperării în lume. Ceea ce definește vizitele șefului statului român pe diferite continente ale lumii, caracterul lor concret, eficient, de bun augur a fost reafirmat în Filipine, atît de atmosfera de stimă și înțelegere reciprocă în care s-au desfășurat convorbirile dintre cei doi președinți, cît și prin semnarea la cel mai înalt nivel a nu mai puțin de cinci documente de bază, la care se adaugă un șir de acorduri semnate la nivel ministerial.

Declarația solemnă — reafirmînd principiile fundamentale pe baza cărora cele două state au convenit să-și întemeieze relații de cooperare — adăugîndu-se altor documente similare semnate de statul nostru reprezintă o mărturie concretă a felului în care România înțelege să se angajeze în traducerea în fapte a dorinței sale arzătoare de a se instaura în lume o nouă ordine economică și politică, de echitate, justiție și etică internațională.

Ample posibilități de cooperare au fost descoperite în domeniul economic, domeniu în care cele trei documente fundamentale semnate de președinți — Acordul de bază de cooperare economică și tehnică, Acordul comercial și Acordul de colaborare tehnică și științifică — încadrează juridic perspectiva largă a cooperării economice dintre România și Filipine pe baza egalității în drepturi și avantajului reciproc. Auspiciile favorabile ale conlucrării economice româno-filipineze au fost marcate încă din timpul vizitei de înțelegerile concretizate în contracte în diferite domenii ale industriei, un exemplu cît se poate de concret constituindu-l contractul pentru construcția în Filipine a unei termocentrale de 50 MW. De subliniat, de asemenea, deschiderea ambasadelor de la Manila și București, acordarea în mod reciproc a clauzei națiunii celei mai favorizate.

«Cei doi președinți — se arată în Comunicatul comun — au făcut un amplu schimb de păreri asupra unor probleme internaționale majore de interes comun, ceea ce a condus la o mai bună cunoaștere reciprocă a pozițiilor țărilor lor, constatînd cu satisfacție existența punctelor de vedere identice sau asemănătoare pe care România și Filipinele le au în aceste probleme.»

Documentele apreciază că desfășurarea vizitei în Filipine, acordurile încheiate, hotărîrea celor doi președinți de a continua dialogul în cadrul vizitei pe care președintele Marcos o va face la București deschid perspective minunate colaborării, întăririi prieteniei dintre popoarele român și filipinez. Poporul nostru, care a urmărit cu vie aprobare rodnicele rezultate ale vizitei președintelui țării în Filipine, salută din inimă și dă o înaltă apreciere activității tovarășului Nicolae Ceaușescu în nobila sa misiune de pace și colaborare.

*

Probleme ale dezvoltării în continuare a relațiilor prietenești și de colaborare româno-pakistaneze, precum și unele probleme actuale ale situației internaționale au fost abordate în

Tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășa Elena Ceaușescu au făcut o vizită protocolară la Palatul Basman regelui Hussein al Iordaniei și reginei Alia.

timpul întîlnirii dintre președintele României, tovarășul Nicolae Ceaușescu, și Zulfikar Ali Bhutto, primul ministru al Pakistanului, țară în care tovarășul Nicolae Ceaușescu, după primele două etape ale călătoriei sale, s-a oprit într-o vizită de prietenie în zilele de 13 și 14 aprilie, dînd expresie hotărîrii reciproce româno-pakistaneze de a extinde în continuare relațiile de prietenie și colaborare pe baza principiilor înscrise în Declarația solemnă comună semnată la Rawalpindi, la 9 ianuarie 1973, cu ocazia vizitei de prietenie întreprinse de președintele Nicolae Ceaușescu în Pakistan. Comunicatul comun recent semnat reprezintă o nouă contribuție la cauza prieteniei și înțelegerii dintre România și Pakistan, dintre popoarele celor două țări la cauza păcii și înțelegerii internaționale.

Părăsind teritoriul ospitalier al Pakistanului, președintele Republicii Socialiste România, Nicolae Ceaușescu, și tovarășa Elena Ceaușescu au sosit în cursul zilei de 14 aprilie în Iordania, la invitația regelui Hussein și a reginei Alia. Ca și în celelalte țări vizitate au continuat discuțiile fructuoase, purtate sub semnul dorinței reciproce de a adînci relațiile prietenești, de a promova cauza păcii și înțelegerii între popoare.

Miercuri, 16 aprilie, a însemnat un moment de excepțională importanță în istoria relațiilor româno-iordaniene: au fost semnate de către președintele României, tovarășul Nicolae Ceaușescu, și de către regele Hussein al Iordaniei Declarația solemnă comună, Comunicatul comun și Acordul general de cooperare dintre România și Iordania.

Cei doi șefi de stat, constatînd cu deosebită satisfacție evoluția favorabilă a relațiilor româno-iordaniene, îndeosebi după vizita de prietenie întreprinsă în România la începutul anului 1974 de către regele Hussein, au evidențiat existența a noi posibilități pentru lărgirea și diversificarea acestor relații în domeniile politic, economic, social, tehnic, cultural și științific, în interesul reciproc al celor două popoare. S-a căzut de acord ca în viitor comisia mixtă guvernamentală de cooperare economică și tehnico-științifică să se întrunească de două ori pe an la Amman și București, următoarea sesiune urmînd să aibă loc la Amman în următoarele două luni. S-a hotărît, de asemenea, înființarea unei societăți mixte pentru comercializarea produselor cu sediul la Amman și a unei societăți mixte în domeniul cercetării, explorării și exploatării petrolului. De asemenea, înalte personalități din România și Iordania au semnat alte acorduri, un memorandum privind schimburile comerciale, procedîndu-se și la schimbarea instrumentelor de ratificare pentru acordul comercial, acordul de cooperare economică și tehnico-științifică și acordul de cooperare în domeniul petrolier, semnate la Amman în noiembrie 1968.

Cei doi șefi de stat au hotărît să mențină contacte permanente în efortul lor comun de a se ajunge la o pace justă și durabilă în Orientul Apropiat și să procedeze la consultări bilaterale ori de cîte ori este nevoie.

Semnificative pentru sensul vizitei din Iordania sînt cuvintele președintelui României, tovarășul Nicolae Ceaușescu: «Preocupîndu-se de dezvoltarea economico-socială, țările noastre pot aduce o contribuție la dezvoltarea economică a lumii, la realizarea unei ordini noi economice, la dezvoltarea civilizației, a științei și culturii. Istoria demonstrează — și aici, în Iordania, și peste tot în lume — că nu mărimea unei țări a fost sau este hotărîtoare în dezvoltarea civilizației, ci capacitatea fiecărui popor de a-și însuși ce este nou, de a promova cu grijă cuceririle științei — și atunci poate fi un popor mare în această complexitate a omenirii!»

Iar regele Hussein al Iordaniei a declarat: «Vizita dumneavoastră în Iordania — pe care vă rog s-o considerați ca o țară a dumneavoastră — a deschis noi și largi posibilități pentru dezvoltarea nu numai a relațiilor bilaterale, ci și pentru colaborarea între noi în domeniul internațional. Acest lucru este reflectat în înseși acordurile care le-am realizat cu această ocazie».

În vizitele întreprinse de tovarășul Nicolae Ceaușescu în Filipine, Pakistan și Iordania, urmărite cu respect, admirație și interes atît de poporul român, cît și de popoarele filipinez, pakistanez și iordanian, vedem dovezi grăitoare ale prestigiului internațional de care se bucură țara noastră, o nouă afirmare a excepționalei activități pentru pace, progres și justiție în lume a tovarășului Nicolae Ceaușescu.

Pregătită cu mult timp înainte prin ample reportaje în presă, la radio sau la televiziune, despre remarcabilele succese obținute de poporul român în edificarea socialismului, sosirea în Tunisia a tovarășului Nicolae Ceaușescu și a tovarășei Elena Ceaușescu, în a cincea etapă a acestei vizite a păcii, a constituit prilejul manifestării înaltelor sentimente de respect și solidaritate ale poporului tunisian față de solii poporului român. Vizita se desfășoară sub aceste auspicii favorabile, expresie strălucită a relațiilor de prietenie și colaborare dintre cele două popoare.

EUGEN SECELEANU ■

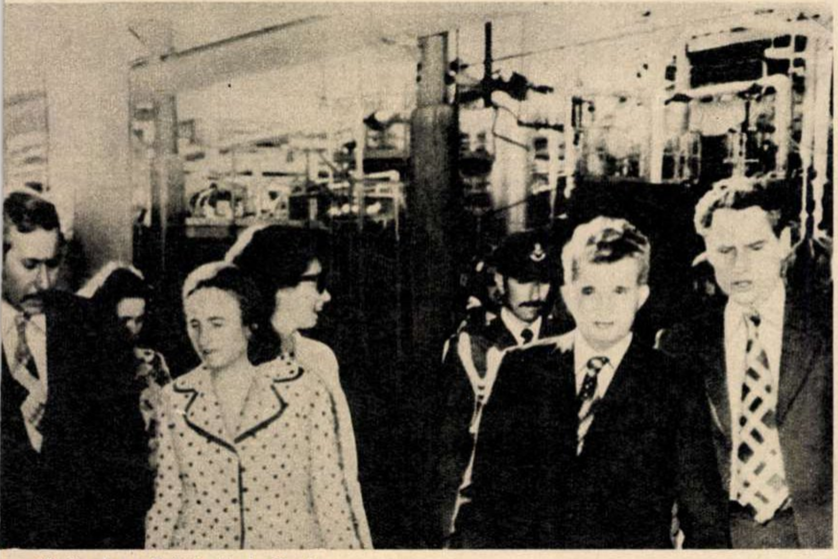

Vizita la rafinăria de la Zarka.

Caldă manifestare a sentimentelor de stimă și prețuire față de înalții oaspeți români.

După ceremonia semnării documentelor oficiale.

UN OFIȚER ROMÂN ARUNCA ÎN AER

POSTUL DE RADIO INAMIC „ILSE 2"

Am în mînă copiile cîtorva documente din dosarul nr. 212/267 al arhivei Marelui Stat Major. Îmi atrage atenția o obișnuită propunere de înaintare în grad, din care citez: «Prin disprețul ce-l arată oboselii și morții, sublocotenentul Alexandru Ștefănescu se dovedește a fi ofițerul format pentru război, ofițerul căruia i se pot încredința misiunile cele mai grele».

Puțin cărunt, sublocotenentul de atunci este astăzi director în Centrala Băncii pentru Agricultură și Industrie Alimentară. Amabil, îmi vorbește despre misiunile îndeplinite ca ofițer de transmisiuni. Mă invită acasă și continuă să-și susțină lecția de istorie cu documente și obiecte personale, cu amintiri în care revine des și numele maiorului Dragoș Georman, comandantul său.

— Dragoș Georman, cînd l-ați cunoscut pe sublocotenentul A. Ștefănescu?

— Era decembrie 1943. Veneam mutat în interes de serviciu de la Divizia 8 motorizată la Comandamentul Militar al Capitalei (C.M.C.), în funcția de șef al Biroului 3 operații. Misiunea C.M.C.-ului era: apărarea teritorială a Bucureștiului pînă la 10 kilometri dincolo de linia de centură, păstrarea ordinii interne și asigurarea desfășurării normale a activității instituțiilor și populației. Asigura și conducea o intensă activitate contrainformativă pentru a preveni și anihila orice acțiune subersivă, acte de sabotaj și terorism. În caz de război, pe teritoriul Bucureștiului,trebuia să conducă apărarea terestră, antiaeriană și pasivă prin coordonarea forțelor chemate să apere direct Capitala împotriva inamicului.

— Pe cine considerați inamic atunci?

— Din raportul nr. 30 784 din 22 august 1944 al comandantului C.M.C., general de corp de armată Iosif Teodorescu, către Ministerul de Război și Marele Stat Major, rezulta: «Oricine ar fi dus o acțiune împotriva țării, reprezenta inamicul nostru». Dar noi cunoșteam adevăratul inamic încă de la cedarea Ardealului prin odiosul Dictat de la Viena. Acum ne pregătea o altă lovitură: prin aplicarea planului «Margareta 2», urmărea ocuparea militară și politică totală a României și trecerea întregului stat român sub autoritatea armatei germane. Cu alte cuvinte, se urmărea desființarea noastră ca stat. Deci, inamicul nu era altcineva decît Hitler cu regimul său.

— Reveniți, vă rog, la întrebarea inițială.

— La venirea mea în C.M.C., sublocotenentul A. Ștefănescu se afla în comandament de la 5 septembrie 1943 și îndeplinea funcția de comandant al biroului transmisiunilor C.M.C. și al detașamentului radio C.M.C.

— Am înțeles că C.M.C.-ul avea o importanță deosebită în acel timp. Cum era posibil ca un ofițer așa de tînăr — avea, pare-mi-se, 22 de ani — fără experiență, să dețină un post atît de important?

— M-am întrebat și eu la început. Funcția lui cerea cel puțin gradul de colonel. Am discutat cu șeful statului major al C.M.C. și apoi cu comandantul transmisiunilor armatei române, generalul Constantin Eftimiu. Amîndoi m-au asigurat că sublocotenentul Ștefănescu a fost ales datorită pregătirii sale, capacității de a conduce, datorită corectitudinii și spiritului de sacrificiu față de patria și poporul român.

— Ați fost șeful lui direct. A confirmat aceste calități?

— Cu prisosință. Vă voi arăta cîteva din misiunile mai importante pe care le-a îndeplinit: identificarea rețelei de transmisiuni cu fir, a posturilor radio germane și aprecieri asupra efectivelor de intervenție hitleriste. La orele 18,07 în ziua de 23 August 1944 a realizat legăturile radio cu unitățile noastre din marș, care intrau în dispozitivul de luptă pentru apărarea Capitalei. A anihilat legăturile telefonice și telegrafice ale unităților, comandamentelor și instituțiilor germane, prin întreruperea circuitelor și scoaterea din funcțiune a echipamentelor de curenți purtători.

— Inamicul dispunea de posturi radio puternice. Cum au fost anihilate?

— După ce a întrerupt legăturile cu fir, în jurul orei 23,30, sublocotenentul A. Ștefănescu mi-a raportat de existența unui trafic intens al posturilor de radio hitleriste și mi-a propus bruierea lor. Am luat legătură cu maiorul Călin Aurel de la biroul de transmisiuni al Marelui Stat Major și după mari eforturi de reorganizare a forțelor s-a început bruierea. După 20 de minute, hitleriștii goniometraseră stațiile noastre și somaseră detașamentul radio C.M.C. să înceteze bruiajul. Ștefănescu nu s-a supus. După un alt sfert de oră, hitleriștii au lansat un atac furios. Lupta era însă inegală: 30 de soldați români trebuiau să reziste unui inamic de trei ori mai numeros. Le-am comunicat să reziste cu orice preț pînă le vom trimite două care de luptă «F.T.». Un soldat român a fost grav rănit, iar Ștefănescu a fost ușor rănit la cap și la piciorul drept. Rezistaseră însă 4 ore. Posturile de radio hitleriste făceau eforturi disperate să iasă de sub bruiaj. Succesul acestei operațiuni a fost confirmat de faptul că ordinul lui Hitler, transmis prin Friessner, comandantul suprem al grupului de armate «Ucraina de Sud», prin care generalul Gerstenberg era însărcinat să nimicească insurecția românească, n-a putut fi recepționat pe teritoriul Bucureștiului. El a fost transmis prin tele-imprimator postului de comandă din «Lagerwald», care se afla în pădurea Tunari, la sud de linia de centură.

— După cîte știu, în ziua de 24 august 1944 puternicul post de radio hitlerist «Ilse 2» fusese mutat din zona Snagov în amplasamentul de rezervă. A fost însă depistat și aruncat în aer tot de ostașii români. Cui i-a revenit această extraordinar de dificilă misiune?

— În situația de atunci se impunea cu orice preț reducerea la tăcere a postului de radio inamic «Ilse 2». Maiorul Călin Aurel de la Marele Stat Major era singurul care cunoștea unele amănunte în legătură cu amplasamentul de rezervă. «Ilse 2» se afla în pădurea Tunari și era alimentat cu ajutorul unui transformator de la rețeaua electrică. Paza era asigurată de trupe speciale hitleriste însoțite de patrule cu cîini lupi, dresați. Șeful Statului Major, colonelul Dumitru Dămăceanu, a aprobat acțiunea prin care ceream ca transformatorul (aflat la circa 300 m de postul de radio București) să fie distrus de artileria antiaeriană.

«Ilse 2» a fost repus în funcțiune cu ajutorul grupurilor electrogene proprii.

Era de așteptat.

Soluția unică: aruncarea în aer a grupurilor electrogene. Cine o execută? Atunci am asistat la cea mai sublimă dovadă de patriotism: doi ostași români cereau deodată să îndeplinească misiunea, dar să se și jertfească. Și asta pentru că dacă pătrunderea pînă la postul inamic și aruncarea lui în aer deveneau aproape imposibile, salvarea era cu neputință. Acești ostași se numeau: maior Călin Aurel și sublocotenent Ștefănescu Alexandru.

— Și atunci v-a revenit dumneavostră delicata sarcină de a alege!

— Înainte de a hotărî cine să plece, am discutat toți trei planul acțiunii. Trebuia să cumpănesc bine. Experiența mea de luptă îmi spunea că oricare ar fi plecat din cei doi ar fi reușit, dar numai cu prețul vieții. Alegerea devenea și mai grea. Am înclinat totuși spre ajutorul meu, sublocotenentul Ștefănescu Alexandru... Înainte de a pleca, mi-a spus: «Domnule căpitan, voi învinge și peste cîteva ore voi fi din nou aici. Dacă totuși..., legitimația s-o predați tatălui meu. El are pieptul rănit la Mărășești. Nu-i iubește pe hitleriști». Ca să-l îmbărbătez, i-am răspuns: «Sînt convins că te vei întoarce.»

— La ce oră a tăcut «Ilse 2»?

— La ora 0,05, 25 august 1944; radiotelegrafistul îmi striga: «Domnule căpitan, «Ilse 2» nu mai transmite». «A învins», am zis, și mi-am îndreptat privirea spre Ploiești, acolo unde, gîndeam eu atunci, un om murea fericit că își făcuse datoria către patrie și neam. Se vedea un puternic incendiu. Era parcă o imensă flacără a recunoștinței.

— Întrecînd orice așteptare, sublocotenentul Ștefănescu nu numai că și-a îndeplinit întocmai misiunea, dar a reușit să se și salveze. Cum s-a produs acest imposibil?

— Cînd s-a întors, A. Ștefănescu mi-a făcut următoarea relatare: «La orele «0», patrulele se schimbau și-și hrăneau cîinii. Am tăiat primul gard de sîrmă ghimpată. Aveam cîteva minute pentru a pătrunde în incinta «Lagerwald»-ului. Dar din nou s-a ivit un obstacol: un gard de lemn, de peste doi metri. Mi-am făcut drum cu cuțitul de parașutist. M-am strecurat pe sub gard. Grupurile electrogene funcționau din plin. În fața mi-a apărut depozitul de carburanți. Mecanicul stației a luat un bidon de ulei de la rezervor și s-a întors la stație. M-am furișat și am fixat o încărcătură de exploziv sub conducta rezervorului. Am aprins fitilurile la aceasta și la alte două încărcături, care trebuiau plasate sub cele două grupuri electrogene. Stația «Ilse 2» era luminată puternic. Între grupurile electrogene și stație se întindea o platformă pe care erau garate mai multe mașini. Santinela stătea rezemată de un stejar și privea în direcția Bucureștiului. Mai aveam cîteva clipe. M-am furișat, am plasat prima încărcătură la primul grup. Am făcut aceeași operație și cu cea de-a doua. Mecanicul se întorcea privind spre mine. M-am rostogolit sub primul autoturism de pe platformă. De aici sub al doilea, apoi sub al treilea, ajungînd, în sfîrșit, sub al patrulea — era un «Horsch», de comandament. Aud prima explozie. Incendiu... Mecanicul aleargă să dea alarma. Din nou explozie. De sub mașină aud tropote, ordine scurte și porniri de motoare. Eram fericit. Îmi îndeplinisem misiunea. Am prevăzut însă și posibilitatea salvării: îmi fixez picioarele pe trompele diferențialului mașinii și cu mîinile mă prind de suportul crucii cardanice. Mașina pornește smucit, iese din incinta postului inamic și aleargă pe una din aleile pădurii. Sînt tîrît, scap foarfeca și capela. Crucea cardanică îmi fracturează falangele de la mîna dreaptă. Cu toată durerea mă țin strîns. Mașina pătrunde în pădure și se oprește. La fel fac și celelalte. Aud iar ordine și mașinile se întorc. Ultima care s-a întors a fost mașina sub care eram eu. În momentul în care a dat înapoi, să întoarcă, a ajuns cu spatele în tufișul de pe marginea aleii și atunci mi-am dat drumul... Am luat-o la fugă spre satul Pipera. Dar imediat aud în urma mea lătrat de cîini și pași. Eram urmărit. M-am întors circa 30 de metri și am așteptat. Cînd patrula și cîinele au apărut pe șosea am scos cuiul de la grenadă, am declanșat sifonul și, după o mică pauză, am aruncat-o. Grenada a explodat deasupra patrulei. Am deschis foc cu pistolul mitralieră. Nu mai era nevoie. Grenada își făcuse efectul din plin». Pe scurt, asta a fost relatarea sublocotenentului Ștefănescu.

— Ce importanță avea paralizarea rețelei telefonice, telegrafice și radio a inamicului?

— Blocate prin foc de forțele insurecționale, trupele germane erau acum și izolate prin paralizarea sistemului lor de comunicații, de orice fel. Comandamentele germane centrale din România (aflate în Capitală) nu și-au mai putut exercita funcțiile lor specifice, să emită ordine, să primească rapoarte, să asigure conducerea și coordonarea acțiunilor, să ceară sprijin altor unități hitleriste din țară sau din străinătate. Ele n-au mai putut comunica nici chiar cu marele stat major al Wehrmachtului. Paralizarea sistemului nervos al conducerii germane, adică a rețelei de legături și transmisiuni, a fost încă din perioada pregătirii insurecției una dintre problemele principale care s-au oglindit în documentele de luptă ale insurecției pregătite temeinic de Partidul Comunist Român.

...Pe fostul căpitan, apoi maior în rezervă, Dragoș Georman eu n-am apucat să-l cunosc. Cititorul poate n-a bănuit de la început că interlocutorul meu a lipsit de la masa dialogului. Maiorul Dragoș Georman e o prezență care se păstrează așa cum se păstrează eroii din toate timpurile în spiritul acestui brav popor. Cît privește răspunsurile, ele sînt exacte; aparțin lui Dragoș Georman, pentru că le-am formulat numai pe bază de documente și pe baza volumului său memorialistic, intitulat: «Bătălia de la București din august 1944», predat Editurii militare.

N. GRIGORE MĂRĂȘANU ■

OMUL – INTERIOARE DE CONȘTIINȚĂ

anchetă să fie, dar pornită de unde trebuie...

Doroga Miki este indignat. Mai exact: frumos indignat. Și, mai ales, Doroga Miki nu este intimidat. «Am cîștigat întrecerea socialistă pe anul 1974, pretinde Doroga Miki, am insigna de fruntaș în producție, sînt comunist și am datoria sfîntă de a dezvălui stările negative de lucru oriunde ni se înfățișează ele». Și Doroga Miki, muncitor la Uzina «Carbosin» din Copșa Mică, se adresează presei cu următoarea sesizare: ușa din spatele gării rămîne încuiată, în timp ce călătorii ocolesc prin noroaie etc. Deci, Doroga Miki și-a făcut datoria de cetățean și a sesizat: simplu, prompt, cu bune intenții. Ce urmează în continuare e la fel de prompt, nu tot atît de simplu, și fără bune intenții. Regionala C.F.R. trimite redacției răspunsul său (publicat în nr. 13 al revistei) din care reiese că lucrurile au reintrat în normal, ușa a fost deschisă, și așa mai departe.

În realitate, Doroga Miki, tînărul muncitor fruntaș de la «Carbosin», este luat din producție de către unul din cei ce-și au locul de muncă în gara Copșa Mică, anchetat, amenințat, după cum afirmă Doroga Miki, «ca un element antisocial». Și tînărul se indignează. Unde ne aflăm? Gară, gară, dar tot la noi în țară se cheamă că sîntem; el atrage atenția asupra unui fapt adevărat și nelalocul lui, un lucru ușor de rectificat și tot el este luat din producție ca un răufăcător, anchetat, luat la întrebări... De ce? În fond, chiar hotărîrea regionalei C.F.R. n-a fost luată în seamă: nu s-a deschis nici o ușă. Lucrurile sînt deci răsturnate cu picioarele în sus; nu el, muncitor fruntaș, cetățean onest cu simțul responsabilității, trebuie tras la răspundere, el își face datoria. De aici trebuie început: de la datorie. Și dacă e anchetă, anchetă să fie, dar pornită de unde trebuie...

NICOLAE CRISTACHE ■

▲ **Tractoare care şi-au recăpătat cheful de muncă.**

LA CÎMPINA, CHIRURGII DE MOTOARE AU ÎMPINS TIMPUL CU 113 ZILE MAI ÎNAINTE

Nu este ea prea falnică pista de rodaj a «Întreprinderii de reparaţii tractoare şi motoare grele Poiana Cîmpina», ba, la drept vorbind, pare croită cu mare drămuială, dar asta nu-l împiedică pe cel aflat la volanul unui tractor pe şenile să execute tot felul de rotiri şi de mişcări spectaculoase care amintesc de performanţele elefanţilor în arenă. Mamutul mecanic a venit aici, la Poiana Cîmpina, pe targă, bolnav, trosnind din încheieturi, fără chef de viaţă şi, mai ales, de muncă; iată-l acum, înzdrăvenit, ferchezuit, gata să se dea peste cap şi să se ridice teafăr. Asta este menirea celor de la Întreprinderea de reparaţii mai sus-amintită, să readucă la viaţă coloşii — fie ei tractoare, fie motoare grele — care, dintr-un motiv sau altul, dau semne de a fi atinşi de cine ştie ce maladii secrete. În numele unei bine consolidate moşteniri profesionale, ziariştiior şi mai ales fotoreporterilor le sînt la inimă tractoarele nou-nouţe, ieşind triumfătoare pe poarta fabricii, rar tresar la geamătul vreunui S 1300 sfîrşit de oboseală. Cu sau fără atenţia noastră, chirurgii de motoare îşi văd de treabă şi, desigur, nu se miră atunci cînd tocmai în ziua în care li se înmînează o diplomă de fruntaşi pe judeţ se trezesc cu presa în prag. Oricum, nu e rău să se ştie că sîntem bineveniţi în orice zi a anului, nu numai în cele festive. Dar chiar şi în ceasul sărbătoresc în care am picat noi, oamenii nu uită că pînă să ajungă aici, pînă să se ţină succesele de ei şi să-i imboldească la o refacere a angajamentelor pentru anul 1975 (peste plan: o producţie globală de 10 milioane lei, mai mult de 9 milioane de lei beneficii) a trebuit învinsă neliniştea unui timp în care se părea că întreprinderea intrase într-un con de umbră. Efortul, oricît de încordat, nu ar fi scos-o la liman. Era nevoie de dezlănţuirea unei adevărate strategii pentru cucerirea unor avanposturi ce se cuvin de drept şi de fapt acestei Întreprinderi de reparaţii: la începutul lui '74 — ne povesteşte directorul Chivu — bucuriile nu prea ne surîdeau, eram ameninţaţi să nu ne acoperim planul cu cîteva milioane. Să vedeţi de ce. Le trecuse prin cap unor parteneri de ai noştri, unor beneficiari, să-şi asimileze şi ei reparaţiile, adică exact treburile cu care ne ocupăm noi. Să nu mi-o luaţi în nume de rău, dar eu nu cred că toată lumea, dintr-o dată, peste noapte, se pricepe să dreagă motoare grele.

— Dacă am înţeles eu bine, riscaţi să lucraţi în gol.

— Mai exact, să ne facem că lucrăm. Dar noi ne luasem un angajament, să îndeplinim cincinalul în 4 ani, 6 luni şi 15 zile, l-aţi văzut, este scris cu litere mari, la intrare. Nu puteam aştepta să ne pice din cer maşini stricate, ca să ne facem planul. Ştiţi ce-am făcut? Am plecat să colindăm ţara, pe principiul foarte sănătos, uneori, «dacă voi nu ne vreţi, noi vă vrem». Oameni de-ai noştri au bătut din poartă în poartă de uzină, am stat de vorbă cu toţi cei care, dintr-o oarecare comoditate, din nepricepere, mai ştiu eu din ce alte motive, nu ne solicitau.

Şi aşa s-au trezit cîmpinenii cu buzunarele pline de oferte, atît de pline încît, dacă ne este îngăduită o uşoară glumă, nu mai ştiau ce să facă de acum cu ele.

— Ne-am întors acasă, unde a trebuit să începem o nouă bătălie. Aceea a respectării cuvîntului. Altă strategie. Întreprinderea noastră are spaţii mici; ca să putem realiza tot ceea ce ne propusesem, ca să nu părem nişte lăudăroşi care se bat cu pumnul în piept, am pornit să investigăm toate posibilităţile materiale şi umane de care dispunem, am trecut la inventarierea fiecărui centimetru patrat, la sondarea resurselor fiecărui om.

Frazele colorate ale directorului Chivu îmi aştern în faţă o minuţioasă hartă a eventualelor mişcări de oameni, aşa cum a fost ea gîndită la acea oră în care Întreprinderea de reparaţii juca o carte mare.

Cu cine vor realiza ceea ce s-au obligat, pe bază de contract şi de cinste, să ducă la bun sfîrşit? Pe cine se putea conta în următoarele luni? Cine pleacă la armată? Dar la facultăţi? Cine are de gind să plece din Cîmpina? Pentru fiecare om absent — un înlocuitor. Din nou la drum, în comunele învecinate, pentru a descoperi tineri inimoşi, cu dragoste de meserie: «De data aceasta n-am mai bătut ţara. Vă rog să mă înţelegeţi bine. Îmi sînt dragi şi moldovenii, şi oltenii, dar cînd e vorba să ne aşternem pe muncă, ne alegem oamenii de aici, din Prahova, legaţi de aceste locuri, oameni siguri, nu păsări călătoare, care învaţă la noi şi pleacă la alţii. Cu un nucleu serios de tineri — pe care nu uităm să-i întrebăm: unde staţi, unde mîncaţi? — pentru care am construit un bloc special şi două ateliere-şcoală, în comunele Poiana şi Draviţa de Jos, cu aceşti tineri şi cu ceilalţi, mai în vîrstă, am putut asigura stabilitatea forţei de muncă. De aici şi indicele ridicat de utilizare a maşinilor — 87%. Cotitura pe care a cunoscut-o întreprinderea noastră, după acel moment de descumpănire de la începutul anului trecut, nu ar fi fost posibilă, oricîtă tehnică ne-ar fi venit în ajutor, fără acest bloc uman consolidat, despre care v-am vorbit. De acum încolo ne puteam propune şi lucruri mai semeţe: să ne asimilăm repararea unor noi piese, cum ar fi cilindrii de compresor, să amenajăm o hală pentru demontarea tractoarelor în flux tehnologic. Dau năvală la noi şi cei care ne-au ocolit cîndva. Cum vă spuneam, realitatea ne-a silit să ne refacem angajamentul pe 1975. Acum, cînd stăm de vorbă, cu cîteva zile înaintea lui 1 Mai, avem deja o producţie suplimentară de 225 de milioane lei, ceea ce înseamnă că am împins timpul cu 113 zile mai înainte».

MAGDA MIHĂILESCU ■

Directorului Întreprinderii de reparaţii tractoare şi motoare grele îi sînt dragi oamenii din partea locului şi respectarea cuvîntului dat.

Fotografii de **ION PREDOŞANU** ■

Tineri sîntem, frumoși sîntem, fruntași sîntem. Este?

Fotografii de **ELENA GHERA** ■

tineri sînt, frumoși sînt, fruntași sînt

Nu pot să încep altfel decît așa:

— Acuma, spunea Sandu Bocolea, eu cred că ar mai trebui să vină televiziunea, să ne filmeze, ca pe artiști, să ne vadă toată lumea, chiar și fetele, dacă se poate, că, vedeți și dumneavoastră, tineri sîntem, frumoși sîntem, deși arătăm ca hornarii sau minerii, negri din cap și pînă-n picioare, plini de ulei, dar ce să-i faci, asta-i meseria, meseria noastră de lăcătuși mecanici pe locomotive electrice. Și-apoi, sigur că da, trebuie să adaug și lucrul cel mai important, sîntem cel mai bun depou din toată țara, adică fruntași pe ramură. Așa că, merităm sau nu merităm?

Nu era vorba să fi dat eu un răspuns. Rîdeam și eu, așa cum rîdeau toți ceilalți, 10-15 tineri între 18 și 20 de ani. Era, orice s-ar spune, o năstrușnică dorință exprimată cu o oarecare lipsă de modestie pe care maistrul Năstase Brănescu încerca să o atenueze:

— Ia mai taci, mă, că doar nu ești tu centrul pămîntului!

Se părea că intervenția maistrului va mai pune lucrurile la punct, dar, spre hazul tuturor, Bocolea aducea, plin de patos și ulei, alte și alte argumente.

— Eu nu spun decît adevărul. Sînt în toată țara 27 de depouri. Se știe că cele mai mari sînt în București, Ploiești, Brașov, Craiova, dar, pentru cum am muncit în 1974, noi am primit două diplome. Este? O diplomă de evidențiați pe ramură și o diplomă de onoare pentru creșterea atît a productivității muncii cît și a eficienței economice. N-avem decît să comparăm cifrele noastre cu ale altora. Mai mult decît atît, am cîștigat într-un an în care absolut toate depourile au tras foarte tare. Vreau să spun că a fost un an de foarte mare ambiție. Este sau nu este? Și, după cîte știu, pentru cincinalul acesta avem un avans de peste cinci luni de zile, așa că, asta-i treaba, merităm.

— Mă, că pe toate le știți voi, ăștia tinerii. Mai bine fugiți acolo, la locomotivă, că vă cheamă tovarășa fotoreporter!

Rămas doar în compania maistrului Brănescu, aveam să aflu că, după părerea dînsului, tinerii sînt băieți de treabă.

— Mai fac ei și năzbîtii, cum făceam și noi la vremea noastră, dar cînd e vorba de pus umărul la bătaie, adică de tras, apoi ăștia trag, nu glumă. Nu-i vorbă că și Grupul școlar de unde vin ei este, cred eu, foarte bun. De ce cred asta? Pentru că toți absolvenții sînt în producție, unul nu a dat bir cu fugiții, deși meseria noastră nu este printre cele ușoare. Ce să mai spun despre ei? Că toți s-au făcut niște lungani că mă și mir ce are generația asta de a crescut așa de înaltă?! Dar ceea ce mă uimește cu adevărat este faptul că toți vor cîte ceva în plus. Cîțiva urmează liceul la seral sau la fără frecvență, dar cei mai mulți vor să ajungă mecanici pe locomotive electrice. Vor trece și ei, așa cum au trecut și alții, prin mîna colegului meu Gheorghe Hazaros, omul care în 20 de ani i-a pregătit pe absolut toți mecanicii noștri.

În legătură cu acea afirmație că pe toate le știu tinerii, aveam să aflu că mai sînt totuși

cîteva lucruri pe care ei încă nu le știu. Ar fi, de exemplu, faptul că succesul anului 1974 reedita o performanță obținută acum 15 ani, cînd Depoul C.F.R. Palas din Constanța cucerea Drapelul de unitate fruntașă pe ramură. Au trecut deci 15 ani pînă cînd ceferiștii constănțeni au reușit să urce din nou pe podiumul depourilor fruntașe. Exact atunci, în acel an, actualul șef de depou, inginerul Vasile Vancea, își începea stagiatura. Venea să lucreze cot la cot cu tatăl său, tot ceferist, și alături de prietenul său de copilărie și de stradă, mecanicul Ștefan Brezoianu. Se împrietenea în acea perioadă cu Gheorghe Ioica, Mircea Nisipeanu, Gheorghe Ciocan sau Ilie Achelărăței, astăzi oameni de nădejde ai depoului. Și dacă dînsul, împreună cu cei amintiți, reprezintă generația de mijloc a depoului, din vechea gardă au mai rămas doar cîțiva foști colegi de-ai tatălui său. Ei sînt Gheorghe Cristea, Vasile Nicoară, Vasile Macovei, Leonida Cosciug, Ion Limbă, Constantin Garimovici, Lică Nicolae...

— Întîi și întîi, îmi spunea inginerul Vasile Vancea, cîteva cifre ale anului 1974, cifre care, după cum se spune, vorbesc de la sine. Planul producției globale a fost realizat în proporție de 112,3%. Productivitatea muncii prezintă o creștere de 11,85%. Consumul specific de combustibil a fost redus cu 9,85%, realizîndu-se o economie de 603 tone combustibil convențional. Fără îndoială că meritul este al tuturor, dar cred că este cazul să amintesc, și dintr-un adînc respect, aportul celor pe care dumneavoastră i-ați numit garda veche a depoului. Peste 5-6 ani, mulți dintre ei vor ieși la pensie. Și pentru că ei au venit aici acum treizeci și ceva de ani, aș zice că viața lor nu este altceva decît istoria vie a depoului nostru care în ultimii cinci ani a cunoscut importante transformări. Meritul acestor oameni este că au știut să formeze o adevărată familie de ceferiști. Nu există problemă, mică sau mare, personală sau de serviciu, pe care noi să nu o cunoaștem. De la ei am preluat această metodă de a ne cunoaște unii pe alții, în amănunțime, acest stil de muncă, de la om la om, acea ședință specială, de fiecare dimineață, cînd sînt dezbătute timp de 10-15 minute problemele mari ale producției. Sîntem, ceea ce spuneam, o adevărată familie. Și iată că, într-un asemenea climat, depoul nostru, fără să-și construiască nici o hală în plus, a reușit totuși să se modernizeze din mers, adică să se adapteze la tehnologia noilor locomotive electrice. Cît despre evenimentul înmînării celor două diplome, v-aș spune că noi, ceferiștii, avem o insignă numită «Pentru meritul ceferist». Această insignă se acordă foarte rar și numai acelora care au peste 15 ani vechime în C.F. R. Bineînțeles că este vorba de o vechime deosebită, onorată printr-o comportare remarcabilă. Pînă la festivitatea amintită aveam, de toate, zece asemenea insigne cucerite de-a lungul anilor. În acea zi au fost înmînate alte zece insigne, adică, dacă ar fi vorba să completez spusele acelor tineri care s-au urcat pe botul locomotivei aș spune că sînt ei tineri, și frumoși, și fruntași, dar ei au șansa că în mijlocul lor sînt și niște oameni mai în vîrstă a căror singură bucurie ar fi ca la sfîrșitul anului 1975 să se repete isprava anului ce a trecut. **VICTOR NIȚĂ** ■

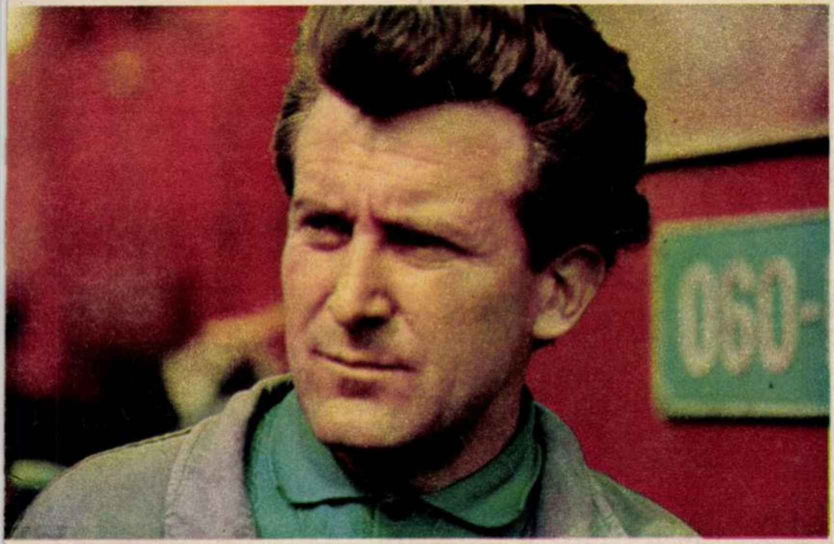

▲ **Toți tinerii doresc să-l ajungă din urmă pe Ion Teodorescu, unul dintre cei mai destoinici mecanici ai depoului.**

Garda veche la sfat — Gheorghe Cristea, Vasile Nicoară și Vasile Macovei.

PE ROMÂNEȘTE

Aici nu e vorba de mine sau de tine,
care ne mai amăgim uneori, ocupăm un post
călduț, apărem o dată în viață la televiziune
și gata —
aici e vorba de țară:
Marea Neagră plutind la intrare
ca un cocor bun, spicele din Cîmpia Dunării
aurii și grele doborînd carele,
poienele de prin Carpați bîntuite de mari furtuni de rouă, țara...

Destui i-au bătut cuie în talpă, destui
și-au făcut din libertatea sa un prosop
cu care le plăcea să se șteargă dimineața,
destui i-au pus la zid perii și merii,
destui au oferit țării mele cu generozitate
niște pantofi de catifea ce aduceau a pietre de moară,
un fular călduros ce semăna cumplit
cu un ștreang — Toți aceia, vai, de mult
sînt în pămînt, locuințe pentru rîme.
Noi, iată-ne întregi, cutremurați de grijile noastre curate.

Aici nu mai e vorba de mine sau de tine,
care ne mai amăgim uneori, frunze căzătoare mai pierim —
aici e vorba de țara păstrată
nu de cei strălucitori, ci
de țăranii nemîncați, nebăuți, nedormiți, care
se odihneau murind pentru brazdă! Da, soarele
și luna ne-or fi privit cu o curiozitate admirativă
dar niciodată n-au apucat furca să lupte
cot la cot cu iobagii noștri. Nu cerul,
doar oamenii, oamenii. Mircea. Ștefan. Mihai.
(Vai, capul lui Mihai a căzut la Turda ca un
jurămînt, ca o biserică, pentru ca
Mureșul și celelalte rîuri nordice să învețe să spună Dunării mamă!)
Mihai. Bălcescu. Și mai ales țăranii,
sfinții noștri nemîncați, nebăuți, nedormiți.

Aici nu mai e vorba de mine sau de tine, frunze căzătoare —
aici e vorba de țară. Totdeauna
sufletul meu va lipi manifeste despre
moartea și întunericul spînzurate pe unde sînt prinse
despre permanența primăverii în patria mea.
Contemporani, pîinea e în mîinile noastre.
De noi depinde dacă e neagră sau albă.
De noi depinde dacă e rece sau caldă. Să
pregătim cu grijă ziua de mîine; pentru
copiii noștri adevărul, curajul
să nu fie o haină de sărbătoare, ci salopeta firească, zilnică.

Aici nu mai e vorba de mine sau de tine,
care ne mai amăgim, ne mai scăldăm într-o
apă călduță și apărem o dată în viață la televiziune —
aici e vorba de țară:
indiferent de starea vremii, indiferent de intemperii,
țara aceasta, sprijinită în toiagul ei simplu — oamenii,
va spune totdeauna soarelui pe românește
«bună dimineața».

GABRIEL CHIFU ■

LUMEA DE MÎINE

pedagogia creativității

Inventivitatea nu este o aptitudine specific umană. Se întîlnește și la animale. Alcătuiește, așadar, o caracteristică a vieții. La om, aptitudinea își află totuși dezvoltarea cea mai împlinită în activitatea spirituală creatoare. Dar și la om și în organizațiile sociale cunoscute de istorie, în lungul timpului, se poate face o distincție: în întreaga epocă ce precede timpul de față, creativitatea, împreună cu rodul suprem al acesteia, propășirea spirituală și tehnică, era mai degrabă întîmplătoare, aparținînd, în general, marilor personalități culturale și oamenilor de geniu, în timp ce, în prezent, creativitatea a devenit o aptitudine mentală ce se cultivă în școală, încă din copilărie, alcătuind, în același timp, un principiu de formație sufletească a omului modern, pentru tot timpul vieții.

Creativitatea este prea importantă în viața socială, spirituală și tehnică a omenirii pentru a fi lăsată dezvoltării ei native. Omul modern trebuie *format* în sensul cultivării spiritului creator.

Metodele împlinirii unei personalități creatore sînt numeroase. Ele variază după autori și școli psihologice. Nu le vom enumera aci. Vom stărui însă asupra faptului că prin dezvoltarea la copil a spiritului de observație a fenomenelor naturale și a operelor artistice, a înțelegerii mecanismului lor de producere sau de elaborare, a deprinderii de a demonta și reconstitui mecanici elementare, a dezvoltării îndemînărilor tehnice sau a stimulării imaginației prin ascultarea, povestirea sau chiar închipuirea de întîmplări imaginare, se formează rudimentele personalității creatoare de mai tîrziu.

În prelungirea acestei educații inițiale s-au înființat școli speciale pentru studenți sau oameni mai în vîrstă, destinate a stimula creativitatea, prin metoda «brainstorming» a lui Alex. F. Osborn, expusă, între alte lucrări, în studiul *L'imagination constructive* (tr. fr. Dunod, Paris 1971), adevărat curs de creativitate.

*

În esență, metoda, folosită în grup, stimulează imaginația creatoare, prin «dezinhibarea» studenților și dezobișnuirea acestora de a gîndi în tipare banale, șablonarde; astfel liberați, studenții emit cu spontaneitate idei noi, deschizătoare de perspective inedite.

Rezultatele practice nu s-au lăsat așteptate. Într-una din aceste școli de «Creative Engineering», elevii au emis idei apte de a fi brevetate într-un număr de 3 ori mai mare decît camarazii lor care nu au urmat școala, mărindu-și «capacitatea de a descoperi idei fecunde» cu 94%! Orientările acestei pedagogii sînt variate: arhitectură, arte liberale, educația adulților, aviație, armată, cariere oratorice, cursuri specifice etc.

Vom observa, în același timp, că nu va trebui să înțelegem prin creativitate cultivarea numai a unei anumite înzestrări mentale — orientare care-și are însemnătatea ei — ci a dezvoltării armonioase a unei gîndiri personale, integrate spiritului timpului, a exigențelor epocii actuale, dar cu proiecție către viitor, inedit, experimentări și căutare. În această educație de totalitate a spiritului, dezvoltarea imaginației inventive ca și a libertății de mișcare și joc creator a subconștientului, au un loc cu deosebire însemnat. Este, de fapt, terenul general, priincios marilor gestații ale gîndului, care, pornind de la faptele și datele realului, le îmbunătățește sau creează noi realități.

Pentru a ajunge însă la creație și invenție, imaginația se cere, în același timp, alimentată cu o cunoaștere de adîncime a unui anumit domeniu de fapte — teoretic-științific, industrial, artistic — pe care nu-l poate pune în valoare decît o metodă riguroasă de cercetare, săvîrșită cu spirit critic.

Vom putea defini astfel personalitatea creatoare, pregătitoare a lumii de mîine, deopotrivă prin unitatea structurală a întregii vieți individuale — imaginație, rațiune, metodă de cercetare, spirit critic — și printr-o riguroasă disciplină de lucru.

Elanul imaginației productive se împlinește prin muncă, integrare în spiritul contemporaneității și prin activitatea rațiunii severe, care dă contur și densitate imaginației libere.

ION BIBERI ■

roșiori de vede— pierduți în livede

Ca să ajungi în centru de la gara nouă te poți lipsi de serviciile transportului în comun și astfel îți îngădui o intrare liberă în atmosfera și în spațiul rigorilor citadine. În margini orașul poartă hlamidă patriarhală — se întinde campestru și cucernic. Sînt străzi lipsite de o particularitate anume. Singure grădinile au personalitate și odată cu ele parcurile cu copaci bătrîni întîmpinînd zborul îngerilor din muguri, primăvara.

Din lecturi te însoțesc rătăcirile lui Darie prin cotloanele tîrgului de altădată. **Despa** poate deveni aici un simbol pentru o lume sufocată în praful amiezilor tulburi, reînviind din propria sete de aer limpede.

Roșiori — «**pierduți în livede**» — nota Zaharia Stancu. Cuvintele lui emană o indicibilă tristețe, evocînd călătoria de suflet într-o lume de vegetație luxuriantă, o lume de poezie, o lume în care balsamul naturii e de îndată asociat inocenței vremilor naive ale copilăriei omenirii. O lume din amintire, o lume coborîtă în sipetele tăcerii perfecte.

Este ca și cum ai vrea să refaci o vrajă. Este inutil însă. Orașul de acum **este altul,** chiar dacă cohortele de crengi plutesc pe sub ceruri, adumbrind parcul străvechi. Chiar dacă ecourilor livrești nu le poți pune stavile.

Roșiori de Vede are acum faima industriilor sale **de acum,** iar pentru a argumenta orgoliul acesta comparația cu trecutul — acest loc comun al atîtor confruntări — nu se mai merită. Măsura trebuie să o avem în viitor, și o avem. ...Existau o țesătorie cu 161 de războaie mecanice, o fabrică de ulei cu teascuri puține, șase muncitori care deserveau un furnal, două lăptării și un număr impresionant de cazane de țuică. Ritmul devenirii se poate exprima cronologic, într-o progresie limpede (față de 1948): în 1950 producția globală industrială crește de două ori, în 1967 de șapte ori, în 1970 de 13 ori, în 1973 de 18 ori, pentru ca în primele 11 zile ale lunii ianuarie 1975 să se realizeze valoric totalul producției anului 1948. Este evident că înapoia acestor cifre stau altele, care atestă o susținută politică de investiții. Cei 8 000 de muncitori, tehnicieni, ingineri au trăit devenirea cu brațele, cu ochii, cu inima. Orașul le aparține deplin. Orașul nou, înnoit prin modernizarea și extinderea vechii țesătorii, prin construirea unei filaturi cu 25 000 de fuse. Același proces s-a întîmplat și la fabrica de ulei și la alte întreprinderi. Au apărut unități noi. Orașul se mîndrește cu o modernă întreprindere de reparat material rulant. 600 de apartamente se pregătesc în acest an pentru cei care se vor muta în casă nouă. Tinerețea și entuziasmul unui oraș de 30 000 de locuitori poate fi privită și altfel: aproape 7 000 de elevi deprind lecția viitorului în 5 școli generale, 5 licee, 21 de ateliere, 30 de laboratoare. Elevii realizează și ei venituri apreciabile, munca lor în ateliere însemnînd de pe acum participare concretă, eficientă, la împlinirea destinului constructiv al orașului.

Viitorul se înscrie în ritmul creșterilor considerate spectaculoase doar dacă le privim din afară, de departe. Creșterile acestea — în 1980 producția industrială va fi de două ori mai mare față de 1975; în viitorul cincinal se vor construi 3 600 apartamente, pentru elevi vor apărea 24 săli de clasă și 304 locuri la internat; li se vor adăuga acestora 6 creșe și grădinițe — par celor de care depinde realizarea lor firești, cît se poate de firești. Pentru că măsura exactă a devenirii este măsura însăși a oamenilor și a aspirațiilor lor. **ION LAZĂR** ■

INGINER ȘTEFAN GLIGA, UN INVENTATOR DE ELITĂ

Fotografie de GH. AMUZA ■

O VIAȚĂ ÎN SLUJBA LOCOMOTIVELOR DIESEL

Întîlnirea tînărului Ștefan Gliga cu cefereul a avut loc cu foarte mult timp în urmă, cînd adolescentul coborît din comuna mureșeană Ibănești a intrat la meserie, în cadrul Atelierelor C.F.R.-Cluj, calificîndu-se ca electrician. A urmat apoi o școală de maiștri, la București, facultatea de subingineri și, tîrziu, la o vîrstă la care alții încep să facă socoteli și să tragă linia bilanțului unei vieți, Institutul de căi ferate de pe lîngă Politehnică, devenind inginer.

Cu certificatul de maistru în buzunar, în 1937 și prin decizia 758/53 din 29 martie, Ștefan Gliga a plecat la specializare în Elveția, la renumita fabrică de locomotive diesel «Sulzer-Frères» din Winterthur, către care Direcția generală a căilor ferate române înaintase o comandă de mare importanță pentru viitorul circulației pe C.F.R.: executarea unei locomotive diesel electrice de 4 400 CP, la vremea aceea — după știința interlocutorului nostru — cea mai puternică mașină de acest tip din Europa și chiar din lume. Acolo, în cadrul specializării, maistrul Gliga s-a deprins cu locomotiva pînă la ultimul amănunt, a asistat la construcția și asamblarea ei, responsabilitățile sale fiind legate nu atît de supravegherea execuției, cît de sarcina întreținerii ulterioare a unor mecanisme complicate și pretențioase. După un an și jumătate s-a întors în țară în cabina locomotivei, în serviciul căreia a rămas mai multă vreme, exploatînd-o pe principalele trasee ale căilor ferate și transformînd-o, după necesități, în uzină electrică, la atelierele C.F.R. din București, Iași și Pașcani, imediat după război, la o vreme la care sursele de curent ale acestora fuseseră distruse de bombe. Susține că experiența acumulată în anii aceia, pe o locomotivă supranumită, mai mult în serios decît în glumă, «locomotiva Gliga», s-a arătat decisivă în invențiile și raționalizările care au urmat, în întocmirea monografiei «Automotorul», trei sute treizeci de pagini tipărite de Editura tehnică, în 1958, ca un prim manual de specialitate destinat școlilor profesionale de maiștri și mecanici.

Pînă la pensie, survenită în 1970, Ștefan Gliga va mai funcționa, de data aceasta cu însărcinări inginerești, în cadrul Institutului de proiectări al căilor ferate, ca șef al proiectului Uzinei mecanice de material rulant din Craiova, ca inginer proiectant la Electroputere, în calitate de consilier sau expert pe lîngă diferite unități de reparat sau întreținut locomotive. În toată această perioadă, dibăcia și neastîmpărul său l-au determinat să caute soluții și îmbunătățiri ale muncii de fiecare zi, materializate în mai multe brevete de invenție și certificate de inventator. Respectînd cronologia, să notăm că primul Brevet de invenție a fost obținut în 1966, la 19 octombrie, nr. 46 027, «Procedeul de amortizare a vibrațiilor și de control a funcționării și ungerii la trolii cu angrenaj melcat» rămînînd, din păcate, prea puțin utilizat, deși prototipul de troliu încercat de inventator la ascensoarele blocurilor de pe marginea fostei gropi Floreasca dăduse rezultate remarcabile. Electromagnetul propus de inginerul Gliga cîntărea numai 13 kilograme, putînd să ridice — cu un consum de numai 45 de wați — 115 kilograme, dar suprimarea unor elemente și introducerea unor așa-zise îmbunătățiri, dictate de forurile responsabile, au condus la o utilizare oarecum compromisă a troliului, lucru pe care Ștefan Gliga îl regretă și astăzi și pe care locatarii blocurilor respective îl resimt mai direct, plătind mai des și mai mult reparația ascensoarelor.

Un an mai tîrziu, la 20 noiembrie 1967, un nou Brevet de invenție, nr. 49 970, este atribuit inginerului Gliga, «Procedeu de reglaj și instalație electrică automatizată pentru iluminatul vehiculelor de cale ferată», a cărui aplicare a rămas de asemenea oarecum limitată, datorită faptului că, odată cu cumpărarea unei licențe străine pentru sistemul de încălzire, s-a procedat la asimilarea unei instalații străine și pentru iluminat. Lucrînd zi de zi, adică împlinindu-și obligațiile de serviciu cu rigurozitate, Ștefan Gliga a continuat să iscodească, declarîndu-se mereu nemulțumit, visînd cu ochii deschiși îmbunătățiri ale utilajelor și agregatelor care să mărească productivitatea și să aducă economii, trecîndu-și în dreptul numelui un nou certificat de inventator, nr. 53 713/11 ianuarie 1971, pe care stă scris «Electromagnet cu amortizare complexă», intrat în producție în cadrul Întreprinderii de fabricație și montaj ascensoare-București, titularul invenției, și aducînd importante reduceri de cost, electromagnetul preconizat înlocuind electromotorul de frînă de la ascensoare, dovedindu-se mai sigur în exploatare și cu cincizeci de procente mai ieftin.

Față de perfecționările anterioare, al patrulea brevet de invenție, «Circuite magnetice pentru instalații electrice de descălțare și încălțare a bandajelor pentru roți de locomotive și vagoane», nr. 54 639, din 22 ianuarie 1971, i-a adus lui Ștefan Gliga cele mai mari satisfacții, noutatea tehnică găsindu-și o largă întrebuințare nu numai în cadrul Uzinei mecanice de material rulant din Craiova, primul beneficiar al invenției, ci și în incinta tuturor celorlalte unități similare. După opinii unanime, avantajele sînt multiple. În primul rînd se constată o dispariție totală a defectelor de slăbiri ale bandajelor datorate — înainte — încălzirii neuniforme, în al doilea rînd prețul de cost a scăzut considerabil și, în plus, condițiile de lucru s-au schimbat radical, bandajele montîndu-se și demontîndu-se în cadrul unor ateliere curate ca laboratoarele. Departe de a fi cîrcotaș și de a despica firul în patru, pensionarul Ștefan Gliga, convins că nu ar fi realizat nimic în meserie și în viață fără ajutorul statului și al colectivelor în mijlocul cărora a lucrat, ține o nuanță de regret și în ceea ce privește această ultimă invenție, considerînd că numai lipsa de interes sau necunoașterea au lăsat circuitele sale magnetice în afara atelierelor I.T.B.-ului, unde aplicarea acestui procedeu ar aduce importante economii, în interesul întreprinderii, al economiei naționale și, la urma urmei, în interesul fiecăruia dintre noi.

Acestea fiind zise, ajungem la ultima invenție a inginerului Ștefan Gliga, cea mai importantă dintre ele, de mare valoare, economică: «Procedeu și dispozitiv pentru pornirea motoarelor diesel electrice». Pentru a lămuri această chestiune este nevoie de cîteva explicații. Generatorul tuturor locomotivelor diesel electrice — și în aceasta constă importanța invenției, în putința ei de a fi aplicată la toate locomotivele de acest tip, indiferent de marcă și putere — lucrează cu două însărcinări: ca demaror, adică funcționînd ca motor de pornire, și ca generator propriu-zis, în timpul cursei. Din vasta sa experiență și din munca sa directă pe mașină, Ștefan Gliga a observat că generatorul este foarte bine proiectat și gîndit pentru cea de-a doua însărcinare, dar mai puțin izbutit ca demaror, lucru constatat dealtfel de toți mecanicii care, din ordinul cărții de funcționare și din ordinul propriei intuiții, nu opresc motorul în timpul staționării, împiedicînd astfel producerea unor șocuri mecanice puternice și căutînd să protejeze pe cît posibil bateriile, periclitate la pornire de un flux foarte mare de curent. Evident, refuzul opririi motorului înlătură aceste neajunsuri, dar nu înlătură un important consum de motorină, consum inutil dacă ținem cont că avem a face cu o locomotivă care staționează. Cu alte cuvinte, dintre două rele, amenințarea bateriilor și pericolul șocurilor mecanice, pe de o parte, și irosirea combustibilului, pe de alta, se alege soluția a doua, cea mai avantajoasă. Observînd toate acestea, inginerul Gliga a propus o rezolvare tehnică originală și brevetabilă, prin reducerea curentului către limite funcționale optime.

Nota de constatare, semnată la 30 martie 1973 de inginerul Gliga, de inginerul Răiciulescu și maistrul Codăuș, ultimii din partea Depoului București-Triaj, întocmită în urma unor verificări practice, stipulează o reducere a energiei electrice luate din baterie, prin utilizarea noului procedeu, pînă la jumătate, vîrful de curent în momentul lansării oscilînd în jurul a 2 100 A, în loc de 4 400 A, cifra folosită oficial la noi, deși ultimele norme internationale (emise de Bosch, de exemplu) vorbesc de un vîrf de curent de maxim 2 400 A. Suprasolicitarea bateriei, care va fi evitată prin noua invenție, conduce la apariția defecțiunilor, a șocurilor mecanice, a uzurii și — prin neoprirea motorului — la irosirea carburantului.

Intrînd în discuție amănunte pur tehnice, nu mai insistăm. Subliniem însă că noua invenție a inginerului Ștefan Gliga aduce economiei naționale deosebite beneficii, aplicarea ei — aliată cu o altă inovație a aceluiași tehnician, «Mersul pe poziție economică» — conducînd la economisirea, în douăzeci și patru de ore, a aproape opt sute de kilograme de motorină la o singură locomotivă, motorul putînd fi oprit la o staționare mai mare de trei minute.

Este vorba, fără îndoială, de o descoperire de reală importanță economică a cărei aplicare nu trebuie să mai întîrzie.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

Cooperatorul **Stan St. Ion,** de la C.A.P. Bălănești, județul Buzău, ne-a trimis de curînd o scrisoare în care dezvăluia situația deplorabilă a numitei cooperative agricole de producție, «ajunsă la sapă de lemn» — cum se spune în scrisoare — ca urmare a activității dezorganizatoare a președintelui cooperativei, Jalbă Petre, din păcate un tînăr inginer agronom. Am trimis scrisoarea Uniunii Naționale a Cooperativelor Agricole de Producție, din al cărei răspuns desprindem:

«...din cercetările efectuate la fața locului, cît și din discuțiile purtate cu alți membri cooperatori, s-a confirmat că afirmațiile făcute sînt juste... La data de 25 februarie 1975, adunarea generală a membrilor cooperatori a luat în discuție propunerea făcută (pe baza cercetărilor — n.n.), **hotărînd înlocuirea din funcția de președinte al C.A.P. a ing. Jalbă Petre, arătîndu-i-se toate lipsurile ce le-a manifestat în organizarea muncii, în mobilizarea cooperatorilor la muncă, în apărarea avutului obștesc, în asigurarea veniturilor cooperatorilor și a respectului față de aceștia. În adunarea generală au fost criticați și brigadierii, precum și membrii consiliului de conducere, stabilindu-se măsura ca fiecare membru al consiliului să răspundă de cîte o formație de muncă, asigurînd îndrumarea corespunzătoare în vederea înlăturării tuturor lipsurilor ce s-au manifestat. Acest răspuns este cunoscut de toți țăranii cooperatori care au fost în adunarea generală, la care a participat și petiționarul».**

*

Profesorul și cercetătorul pasionat de istorie Ghenuță Coman, de la liceul din Murgeni, județul Vaslui, iese la pensie. Cunoscîndu-l bine, de decenii, nu-mi explic cum se va obișnui neastîmpăratul și tenacele cercetător, scormonitor al comorilor trecutului de pe plaiurile Moldovei, cu noul cuvînt, cu noua sa stare și condiție de «pensionar». Sete de cunoaștere, mistuitoare pasiune născută și întreținută de adînci sentimente patriotice, putere neobișnuită de muncă, modestie, dorința de a se afirma nu prin sine însuși, ci prin elevii săi, iată în esență doar cîteva din datele personalității sale. Este aici un pilduitor exemplu că un om de știință se poate afirma din plin, în zilele noastre, și la țară, într-o comună oarecare, nu numai la București sau Iași... Trecerea la pensie a profesorului Ghenuță Coman coincide în mod fericit cu un vechi deziderat al său și anume: înființarea unui muzeu la reședința de județ Vaslui, care să devină un adevărat centru științific cultural, o instituție de educație patriotică și politico-ideologică a cetățenilor de toate vîrstele. Rezultatele muncii sale de cercetare, de aproximativ trei decenii, dascălul le-a dăruit, din toată inima, acestui muzeu: materiale documentare din 211 localități și 1 250 de așezări arheologice, piese muzeale din silex, os, aramă, bronz, fier, ceramică; monede romane, bizantine, românești; cărți istorice. Prin gestul său nobil și exemplar, profesorul Coman, cum bine se vede, a mai înțeles un lucru fundamental și anume că descoperirile și cercetările sale de decenii nu-i aparțin lui, ci poporului, căruia îi datorăm totul în ceea ce gîndim, visăm și realizăm. (prof. **Petru Necula,** Vaslui)

*

În numele concetățenilor mei cîmpulungeni vă aduc sincerele noastre mulțumiri pentru inserarea la rubrica «Flacăra la dispoziția dumneavoastră» a scrisorii care se referea la ritmul cu totul necorespunzător în care se desfășurau lucrările la noua policlinică. După apariția scrisorii («Flacăra» nr. 12 din 29 martie a.c.), organul orășenesc de partid Cîmpulung a tras la răspundere factorii vinovați de întîrzieri și au fost luate măsuri. Pe șantierul acestui obiectiv al sănătății se lucrează acum așa cum nu s-a lucrat niciodată de cînd au început amenajările, iar locuitorii așteaptă cu optimism ziua în care se vor putea duce aici la consultații. **(Ioan Dobrescu,** Cîmpulung)

*

Mă numesc **Heus Iuliana** și locuiesc în municipiul Sibiu. Este al doilea an de cînd încerc în zadar să cumpăr o cadă de baie. În municipiul nostru există și un magazin de specialitate unde un asemenea articol ar trebui să se găsească în mod curent. Din păcate, așa cum am precizat, de doi ani articolul acesta elementar pentru necesitățile de igienă ale oamenilor lipsește cu desăvîrșire. Nu pot să cred decît că este vorba de o gravă neglijență a celor însărcinați să asigure aprovizionarea ritmică cu obiecte de strictă necesitate a cetățenilor. Oare ne propun acești tovarăși să nu ne mai spălăm?!

*

Am primit din partea Ministerului Transporturilor și Telecomunicațiilor, Regionala de căi ferate-București:

«Urmare articolului din revista Flacăra nr. 11 din data de 22.03.1975, intitulat «Știucile din Gara de Nord...», în care este vizat șoferul Nuică Constantin, vă aducem la cunoștință că s-au luat următoarele măsuri:

— cazul a fost prelucrat în colectiv cu tot personalul atelierului și garajului auto.

— șoferul a fost retras de pe autoturismul respectiv și obligat să plătească contravaloarea cursei executate ilegal.

*

Este un fapt binecunoscut că de ani de zile calitatea capsulelor pentru autosifon, produs de foarte larg consum, lasă mult de dorit. Dacă pînă nu demult noi, consumatorii, constatam că mai mult de jumătate din capsulele cumpărate au «răsuflat» devenind inutilizabile, acum observăm că nici cele rămase întregi nu mai sînt bune de folosit: lichidul obținut este coclit, iar culoarea lui este cînd ruginie, cînd vînătă. La miile de sesizări ale consumatorilor, factorii în drept — producător, for tutelar etc. — răspund, invariabil, că vinovați sînt de fapt... consumatorii, care n-ar manipula bine capsulele. Și se mai dau, evident, asigurări privind viitoare îmbunătățiri în ce privește calitatea producției. Asigurări fără acoperire. Ceea ce intrigă, mai ales, este că nimeni nu este tras la răspundere, cu toată seriozitatea, pentru faptul grav că pe piață sînt puse în vînzare produse sub orice critică. Este și aici vorba de un sector legat de alimentație și atunci ne întrebăm: a rămas oare în afara preocupărilor și controalelor organelor de control sanitar,C.S.C.C.P. și a altor organe însărcinate să valideze apariția pe piață a alimentelor? Fără o analiză intransigentă urmată de măsuri, actualele lipsuri amenință să devină perene. Capsulele vor fi «remediate» ca pînă acum, cu ghemotoace de cîrpă, vor continua să fie la fel de dăunătoare, consumatorii vor fi serviți în continuare cu justificări, doar responsabilii producției de capsule vor continua să fie mulțumiți de retribuții și alte eventuale beneficii stimulative. Poate ar fi cazul să se ia în considerație, ținînd seama că tehnologia actuală de producere a capsulelor este depășită, modernizarea radicală a producției de capsule, după procedee verificate în alte părți ca fiind corespunzătoare. **(Ene Alexandrescu,** București)

*

În numele locatarilor blocurilor de locuințe din Filiași, Dolj, **Sandu Virgil** ne-a scris acum cîteva săptămîni, plîngîndu-se că acestor blocuri li s-au repartizat cantități insuficiente de combustibil (păcură), ceea ce are ca urmare furnizarea nesatisfăcătoare a apei calde, iar în sezonul rece neasigurarea unei temperaturi corespunzătoare. Revenind cu o nouă scrisoare, corespondentul nostru ne face cunoscut că vinovate nu sînt organele care au fixat cota de combustibil, aceasta fiind satisfăcătoare. **«Au fost descoperiți principalii vinovați de situația grea în care se află locatarii blocurilor noastre încă de la darea lor în folosință. În urma verificării gestiunii asociației locatarilor s-au descoperit o serie întreagă de ilegalități și fraude în avutul nostru, răspunzători fiind cei din conducerea asociației de locatari, care au dat dovadă de incompetență, proastă gospodărire, indisciplină, neglijență și lipsă de interes, tendințe de căpătuială. Aceste constatări au fost urmate de măsuri, printre care trimiterea în judecată a vinovaților și alegerea unei noi conduceri în măsură să asigure satisfacerea nevoilor locatarilor».**

*

În «Flacăra» nr. 7, din 22 februarie 1975, la rubrica «Flacăra la dispoziția dumneavoastră», a apărut scrisoarea semnată de Semion Țurdea din București, relatînd date interesante despre fenomenul nou în țara noastră și anume strămutarea unor localități din calea apelor lacurilor de acumulare. Scrisoarea se referea, concret, la amenajările hidroenergetice de pe rîul Someș, județul Cluj. În urma apariției acestei scrisori, primim din partea **colectivului de muncă al Grupului tehnic de strămutări al județului Cluj:**

«Plăcut impresionați de articolul de informare apărut la rubrica «Flacăra la dispoziția dv.», vă transmitem mulțumirile noastre tovărășești. Odată cu acestea vă trimitem cîteva imagini fotografice ilustrînd unele dintre noile dotări în curs de reconstrucție în localitatea nouă Beliș(la care se referă corespondentul nostru — n.n.), **situată la altitudinea de 1 150 m, în inima Apusenilor, pe șoseaua Huedin-Albac-Cîmpeni. Este un semn de mulțumire al nostru și, în același timp, o invitație pentru reporterii dumneavoastră care, dacă ne vor vizita, se vor bucura de tot sprijinul nostru pentru o documentare completă».**

*

O categorie întreagă de muncitori și funcționari ai marilor întreprinderi industriale gălățene, și anume cei care fac naveta pe ruta Bîrlad-Galați, au multe și justificate nemulțumiri în legătură cu felul în care au fost întocmite graficele unor trenuri de pe această linie. Iată doar două exemple: trenul 6108 sosește la Galați la 14.15, adică tocmai bine pentru a dezorganiza timpul celor care trebuie să intre în schimbul de la ora 14.00. Dacă ai ghinionul să lucrezi în acest schimb trebuie să pleci de acasă în zori, iar ziua de lucru are, astfel, 14, 16 sau chiar mai multe ore. Iată ce se întîmplă acum cu trenul 6 109, perechea lui 6 108: pleacă din Galați la ora 16.48 și sosește la Bîrlad la 21.40. După 8 ore de muncă, aproape 5 ore de «plăcută» călătorie cu trenul. Pentru relaxare! Graficele altor trenuri, la fel de neglijent întocmite, aduc prejudicii copiilor, elevi-navetiști care pleacă din Berești, Balintești, Roșcani, Moscu la școlile din Tg. Bujor. După grafic, ei ajung la Tg. Bujor la ora 7.59 de minute, adică exact atunci cînd profesorii intră în clase. Ca să nu întîrzie, copiii folosesc un tren care ajunge la Tg. Bujor la ora 5.10. Așa nu mai întîrzie, în schimb pierd aproape 4 ore din timpul lor de odihnă. Cînd intră în clase sînt pe jumătate adormiți. **(Livia Ciupercă,** Berești)

*

Mă numesc **Fochi Cristian-George** și sînt elev la Liceul «M. Eminescu» din Iași. În rîndurile ce urmează vă relatez o interesantă acțiune pe care elevii școlii noastre, cu sprijinul conducerii liceului, au organizat-o în cadrul «Anului Internațional al Femeii». La mănăstirea Probota, una din ctitoriile lui Petru Rareș, am comemorat-o de curînd pe Doamna Oltea, mama lui Ștefan cel Mare. Am ales acest luminos personaj din istoria noastră , pentru lecția sublimă pe care ea a dat-o urmașilor, arătîndu-le ce înseamnă datoria față de popor și față de patrie. La mormîntul Doamnei Oltea, elevii au recitat versuri, au cîntat preamărind eroismul femeii române, al mamelor, bunicelor, surorilor noastre. Am omagiat, în felul nostru, pe femeia muncitoare, pe femeia intelectuală, pe militanta în slujba unor idei nobile de azi și de ieri. Cred, fără lipsă de modestie, că acțiunea noastră merită a fi cunoscută și preluată și de alți elevi, colegi ai noștri din alte școli din țară.

*

Mă numesc **Popa Vasilică** și locuiesc în Bîrlad. În orașul nostru avem un frumos Muzeu de istorie purtînd numele marelui savant Vasile Pârvan. Aici există de multă vreme un ceas binecunoscut în oraș, care servea cetățenilor să-și potrivească «ora exactă». De la un timp însă ceasul nu mai dă nici ora exactă și nici inexactă, fiindcă nu mai funcționează deloc. Să nu credeți că este o chestiune măruntă. Nu este deloc măruntă, fiind vorba de un obiect nu numai cu valoare de întrebuințare, ci și de o considerabilă valoare istorică. Sînt puține orașele țării în care s-au păstrat astfel de piese, și ar fi păcat ca datorită neglijenței și acest ceas din orașul nostru să ia drumul fierului vechi, sau aiurea, atunci cînd o elementară reparație l-ar aduce din nou, firesc și necesar, în mijlocul nostru.

*

Începînd din luna mai, toți copiii între 3 și 5 ani din Reghin își vor avea locurile lor în cămine, fiind cuprinși în învățămîntul preșcolar. Este, desigur, o realizare! Întreprinderile I.U.P.S., Republica și I.P.M.S. au și terminat construcția căminului lor, cu 240 de locuri, care se va deschide foarte curînd. Un alt cămin, cu 120 de locuri, construit de I.P.L. va fi și el dat în folosință înainte de ziua de 1 Mai. Așadar, 360 de familii din Reghin vor merge liniștite la muncă, asigurate că micuții lor își văd în liniște de «studiile» lor preșcolare. **(Pal Tibor** — Tg. Mureș)

*

Bătrînii din Corabia se opresc uimiți în fața clădirii impunătoare a unui magazin universal Supercoop, de curînd deschis — ne scrie **Toma Veveriță** din Craiova. Desigur că în ceața amintirilor lor mai apar contururile vechilor dughene ale orășelului, cu mărfurile expuse în prăfăria uliței și cu negustori gata să se tocmească ore în șir, fiindcă timp era destul... Si acum, minunea asta de magazin, cu trei niveluri, încărcat cu mărfuri la fel ca orice magazin mare din Craiova sau București, deservit de 130 de lucrători calificați, gata să te ajute să-ți faci cumpărăturile. Ar mai fi de adăugat la toate astea o cifră, o cifră uluitoare pentru datele cunoscute și mai puțin cunoscute despre orășelul dunărean: în primele două ore după inaugurarea festivă a noului magazin universal s-au vîndut mărfuri în valoare de 700 000 de lei. Nu, nu-i nici o greșeală: șapte sute de mii de lei. În două ore!

*

Motivul pentru care mă adresez dumneavoastră, redacției revistei «Flacăra», poate părea minor; pentru noi însă, cei care muncim în apropierea stațiilor autobuzului 31, situația la care mă voi referi a devenit un veritabil coșmar! Iată despre ce este vorba: o bună parte dintre autobuzele ce deservesc linia 31 — și nu numai linia 31 — prezintă grave deficiențe la sistemul de frînare, în sensul că atunci cînd opresc, scot un scrîșnet înfiorător, făcîndu-ți părul măciucă; pentru un trecător, mai treacă-meargă (deși în țara noastră legile de antipoluare sonoră sînt destinate tuturor!), dar pentru cineva care muncește opt ore în imediata apropiere a acestor stații, zgomotul acesta reprezintă un veritabil coșmar, împiedicîndu-ne din lucru, dîndu-ne stări nervoase neverosimil de neplăcute, stări de oboseală etc. Mă gîndesc că, publicînd aceste rînduri, organele în drept vor lua măsurile necesare în vederea ameliorării deficienței pe care v-o comunic, redîndu-ne astfel liniștea și condițiile firești de muncă. **(Sandu Apetrii,** vînzător — mercerie, București)

POȘTA REDACȚIEI

Maria Beșliu — Huși. Prin decizia nr. 12 407 din 21.III.1975 ați fost înscrisă la pensie de invaliditate gradul III, boală obișnuită, în baza avizului dat de Institutul de expertiză medicală și recuperarea capacității de muncă București. În afara pensiei de asigurări sociale veți mai primi și o pensie suplimentară de 71 lei.

Valeriu Imbir — Darabani. Nu sînteți mulțumit de răspunsul nostru și ne scrieți: „Mă sfătuiți să aștept cu încredere rezolvarea cazului meu. N-ați precizat cît anume să aștept. M-am înșelat, a fost o iluzie spiritul de dreptate pe care l-am văzut în paginile revistei «Flacăra»...“. Spiritul de dreptate, de care ne scrieți, nu se reduce la dumneavoastră și nu sînteți cel mai obiectiv în a vi-l apăra. Sperăm că de data aceasta veți înțelege că trebuie să aveți încredere în cei ce sînt în drept să vă facă dreptate, bineînțeles, dacă într-adevăr o aveți.

Constanța Sarlă — Orodel (Dolj). Conform dispoziției nr. 897/975 s-a aprobat un ajutor ocazional pentru fiul dumneavoastră, urmînd să vi se achite la domiciliu prin mandat poștal.

Prof. Ionel Protopopescu — București. În povestirea «Nu-și cunoaște părintele decît în fotografie...» ne scrieți despre un copil anonim ce își așteaptă tatăl tot anonim. Fiind vorba de prea mulți anonimi, nu putem lua în considerare ceea ce ne-ați trimis.

Vasile Gurbet — municipiul Gheorghe Gheorghiu-Dej. La sesizarea dumneavoastră, Oficiul P.T.T.R. municipal ne-a comunicat că pentru cartierul în care locuiți oficiul are în evidență 127 cereri de instalări de posturi telefonice la domiciliu. Aceste cereri nu au putut fi satisfăcute, întrucît nu s-au putut asigura posibilitățile tehnice în rețeaua telefonică, asigurîndu-se doar la 3 unități din sectorul socialist. Pentru extinderea rețelei de telecomunicații în cartier este întocmită documentația care este cuprinsă în plan cu termen de execuție anul 1976. Imediat ce vor fi executate lucrările de extensie, se vor rezolva și cererile existente în evidență. De asemenea, am fost informați că dumneavoastră nici nu aveți depusă cerere. De ce n-o depuneți? **MARGA NEDELEA** ■

«FLACĂRA» nu ia în considerație scrisorile anonime. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți.

PRIMAR

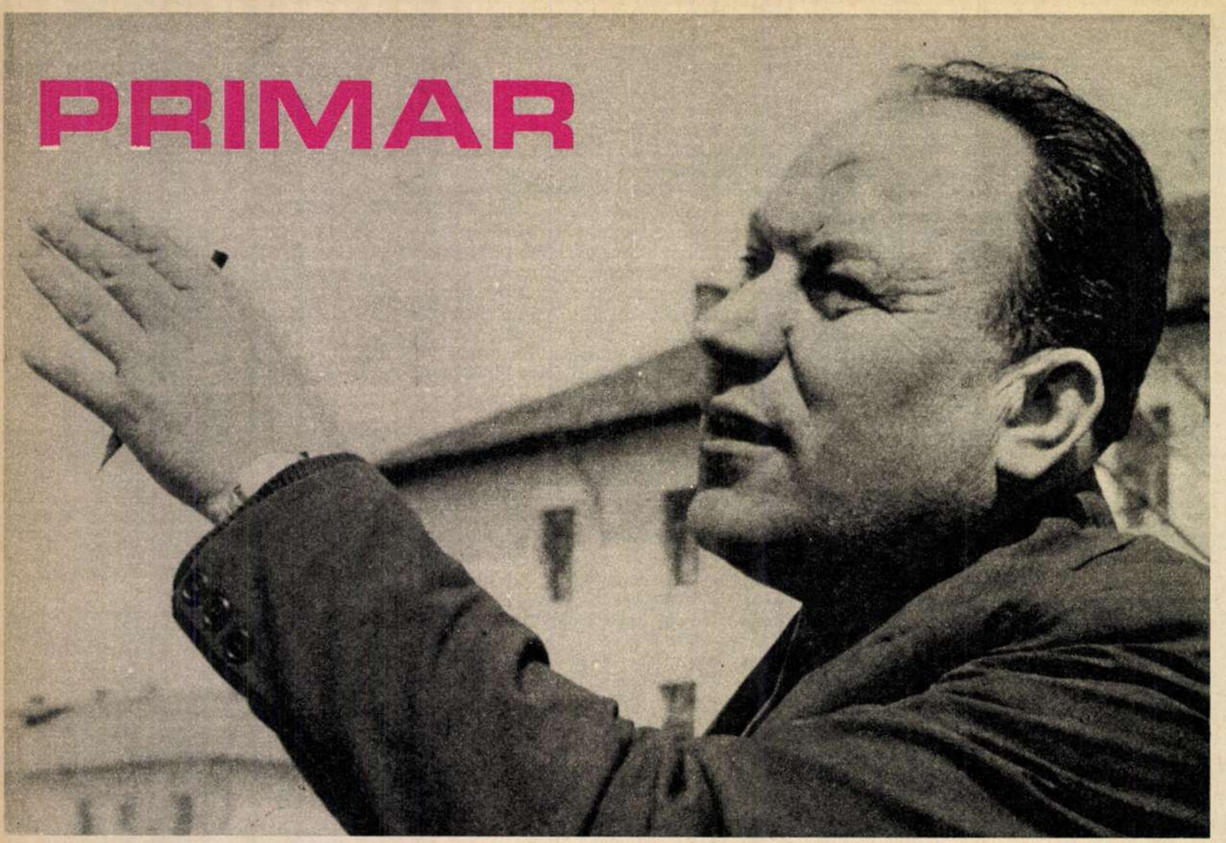

într-o comună complicată, aflată într-un moment de cumpănă

3 alegători, din peste 3 000, au tăiat de pe buletinele lor de vot, la 9 martie, numele lui Ion Ciucă, primarul comunei Bălcești din Vîlcea, candidat la deputăție județeană și comunală. Ceilalți l-au votat. Ceilalți au socotit că Ion Ciucă, primarul Bălceștilor, este omul potrivit la locul potrivit.

Sigur, convine Ion Ciucă, sînt și aceste cifre niște semne, sigur, ele sînt revelante, dar ele rămîn totuși exterioare. În ce-l privește, nu s-a gîndit nici o clipă să împrumute fenomenului propria lui imagine. Cu alte cuvinte, la 9 martie, oamenii și-au exprimat, înainte de toate, opțiunea pentru un crez, o idee și o politică, mai mult decît pentru un om sau altul. Ar fi absurd să-ți închipui că numai 3 inși din cei 3 000 nu s-au aflat în conjuncție, în anii de cînd e primar, cu persoana sa... Vine cîte unul la primărie să ceară autorizație ca să-și construiască o casă; îl refuzi, fiindcă «plațul», adică locul construcției, iese din vatra de mîine a satului, prevăzută în schița sistematizării. Vine altul să-și ceară un drept al său, care-i legitim, sau să-ți propună o idee a lui pentru obște; îl refuzi, fiindcă erai grăbit, sau fiindcă te durea stomacul (are o veche boală de stomac, care-i dă uneori mari suferințe), sau fiindcă, pur și simplu, n-ai prea înțeles despre ce este vorba. Cînd ești primar peste un sat cu șapte mii de suflete, deci cu șapte mii de probleme, știi bine că n-o să-i poți mulțumi niciodată pe toți. Totul e să fii conștient de acest adevăr. Adică să fii lucid, să ai simțul real și exact al capacității tale, respingînd cu sinceră modestie aura eroului «fără pete». Asta nu înseamnă, desigur, că nu trebuie să lupți cu tine însuți, să te perfecționezi, să fii mai bun.

Da, Bălcești e «o comună complicată». Șapte mii de suflete, șapte mii de probleme. În cincinalul viitor va deveni, conform prevederilor, oraș. Trei C.A.P.-uri, 4 127 de hectare, industrie locală, două spitale, două licee, zece școli, peste 1 700 de angajați, tîrg duminical, blocuri de locuințe, fel de fel de clădiri în construcție, fel de fel de instituții care se nasc, fel de fel de probleme economice, administrative și sociale, zilnic altele, probleme de urbanizare, de corectare a vetrei satului, două comune din vecini «înghițite», alipite Bălceștilor, două sate (500 locuitori) care vor trebui să dispară, să se strămute... Ziua primarului le cuprinde pe toate cu greu. Ziua primarului este adesea și noaptea, și, după noapte, dimineața lui nu-i totdeauna somnul, respirația lui e țigara, mintea lui e banda zgomotoasă de magnetofon.

Da, Bălcești, viitorul oraș, e o comună complicată. Ion Ciucă e primarul acestei comune de zece ani. Din 1965. E om al locului, își are gospodăria lui, casa lui, în satul Poeni, aparținător comunei. În 1950, locul unde este acum primăria (clădire cu etaj, ca toate cele din jurul ei) era acoperit cu vii. Viile au fost demolate. Pe locul lor s-a construit un centru civic modern, urban. De fapt, un mare parc, un patrulater vegetal cu arbori decorativi, cu flori, cu bănci, încadrat de clădiri înalte. Primăria, Banca agricolă și națională, spitalul de adulți, spitalul de copii (150 de paturi, 12 medici, 32 de cadre sanitare medii), două licee (830 de elevi, 37 de profesori), poșta, magazinul universal, policlinica și baia comunală, blocuri cu aproape 100 de apartamente... Cele mai multe din edificiile centrului au fost ridicate în ultimii ani și, evident, Ion Ciucă a fost în anii aceștia, înainte de toate, constructor. În toate înțelesurile acestui cuvînt. Și arhitect, colaborînd la opera de concepție. Și salahor, cărînd cu roaba și cu spatele materiale. Ultimele construcții au fost blocurile de locuințe. 94 de apartamente, destinate angajaților. Ion Ciucă, primarul, lucrătorul nr. 1 al satului, a rămas să locuiască în casa sa. Casă veche, casa părinților.

În 1965, cînd a venit în fruntea comunei, Ion Ciucă știa o seamă de lucruri. Altă seamă îi erau străine. Fiică-sa cea mare, Lili (de curînd cîștigătoarea locului I pe județ la Olimpiada de limba română a elevilor), știa, oricum, mai multe decît el. Ion Ciucă era brutar. Știa cum se face pîinea și mai știa și cîteva noțiuni politice, resimțite de fapt mai mult intuitiv. S-a înscris primar fiind, la liceu. A absolvit liceul în 1972, la vîrsta de 43 de ani.

E un succes!, îi spunem. E încă puțin!, ne spune. Bălcești nu-i numai o comună complicată. Bălcești e o comună culturală. Numai dascălii școlilor sînt 83. Nu mai vorbim de medici, nu mai vorbim de ingineri (zootehniști, agronomi, mecanici, specialiști ai diverselor ramuri ale industriei locale, de la prefabricate din beton armat la mobilă, de la metalurgie la confecții), nu mai vorbim de ceilalți oameni ai satului. Numai artiștii amatori sînt peste 300. Biblioteca și-a deschis și două filiale, la Irimești și la Gorunești, comunele «înghițite», cererea de cărți fiind foarte mare. Cultura a intrat, aici, sub complexe și adesea copleșitoare înfățișări, noutatea (tehnică, agrotehnică, medicală, domestică, literară) fiind asimilată într-un tempo ce indică ritmul mereu amplificat al vieții omului, capacitatea lui infinită de cuprindere, fie și orizontală, mobilitatea lui spirituală, receptivitatea lui. O ierarhizare după valori a acestor noutăți, crede Ion Ciucă, e încă prematură, cîtă vreme apetitul de noutate, de noutate ca atare, este el însuși expresia unui organism sănătos, avid de a-și schimba formele tradiționale de viață cu orice preț. E, desigur, continuă Ion Ciucă, un pămînt încă nearat în adîncime, încă insuficient arat cu instrumentele marii culturi, dar pregătit, apt să primească chimizarea investigației culturale pe toate dimensiunile ei, selecția de răsaduri a tuturor noutăților domeniului. Anul trecut, cei de la C.A.P.-Irimești au dat, la cultura roșiilor, grăitoare dovezi de pricepere agrotehnică: o producție de 70 000 kg la hectar! Nu-i om din Irimești care să n-aibă la el acasă o bibliotecă agrotehnică. Dar nu numai agrotehnică. Aceiași oameni, fără să fie îndemnați prea mult de la spate, au ajutat, în ceasul lor liber, la restaurarea unui monument cultural care face faima împrejurimilor. Este vorba de casa lui Petrache Poenaru, marele ctitor de cultură din veacul trecut, aflată aci, pe o culme de măgură. Specialiștii veniți să conducă lucrările de restaurare (casa a fost transformată într-un muzeu etnografic) au avut surpriza să constate că oamenii locului știau prea bine cine a fost «conu' Petrache», mergînd cu informația despre om și operă pînă la corectarea unor erori de mică bio-bibliografie, puse în fața lor ca probleme-test.

Sigur, lucrurile, la acest capitol, sînt încă la început. Sînt încă în schimbare, în prefacere. Ferestrele culturale ale Bălceștilor sînt încă larg deschise spre viitor, deci spre orice surprize. Fiindcă și comuna — orașul de mîine — e încă în plină prefacere. Construcțiile cincinalului 1976-1980, de pildă, vor însemna, la Bălcești, nu mai puțin de 1 270 de apartamente și, printre altele, un han turistic cu 7 niveluri, o casă de copii (250 de locuri), o mare casă de cultură, un cinematograf, un nou spital etc. Peisajul economic, social, arhitectural, cultural al Bălceștilor este azi, spune Ion Ciucă, încă «moale», e ca o ceară. Ca și într-o ceară, pe placa lui se imprimă orice mișcare, cît de slabă, orice eveniment sau întîmplare, cît de mărunte, se imprimă deci și bune și rele, de-a valma, anunțîndu-și consecințele nu pentru azi, ci pentru mîine. Pentru ziua cînd acest aluat se va întări, păstrînd toate amprentele ce le-a cules. Acest moment de continuă prefacere, de tranziție spre orașul viitor, e, poate, din ultimii zece ani, nu numai cel mai însemnat, dar și cel mai greu. Trebuie să fii atent. Trebuie să veghezi la tot, la toate. Urbanizarea vine cu explozii de noutate, de lumină, dar și de umbră. Pe străzile asfaltate ale Bălceștilor au apărut niște babornițe care vînd «mizilic», semințe prăjite pe care oamenii le cumpără, le ronțăie, le scuipă cojile. E, desigur, un amănunt, dar mîndria Bălceștilor este, și nu de ieri, curățenia, frumusețea, buna gospodărire. Pentru curățenie, frumusețe și bună gospodărire, comuna a cucerit, în '73, locul al III-lea pe țară, fiind decorată cu Ordinul Muncii clasa a III-a.

Alte probleme, tovarășe Ciucă? Problemele, în mare, sînt cele pe care ni le-a spus, și, fiind vorba de un moment de tranziție, ele rămîn încă deschise. Oamenii și-au ridicat pretențiile, cer mult, și nu totdeauna le poți oferi pe măsură. Tinerii, mai ales, vor să trăiască «orășenește», să se distreze «ca la oraș», altfel pleacă, se mută, se duc chiar la oraș. Dar Bălcești, deși dotat aproape ca un oraș, nu e totuși, administrativ vorbind, decît o comună. Încă nu poți avea o activitate cultural-distractivă «ca la oraș». Apoi, și tu, și colaboratorii tăi, și vicepreședintele, și secretarul consiliului popular, trebuie să te pricepi și să vă pricepeți la toate, și la agricultură științifică, și la industrie, deci la beton armat, la mobilă, la confecții, la industrializarea fructelor și legumelor, chiar dacă toate aceste ramuri de azi ale economiei Bălceștilor își au șefii lor, oameni care răspund direct de ele. Dar, ca om din fruntea comunei mergi pe la toate aceste ramuri, stai de vorbă cu oamenii lor, dai, cum se zice, «audiențe la locul de muncă», și în discuțiile pe care le porți se ivesc chestiuni specioase, care țin de economie concretă, de tehnică și de fața ascunsă a lucrurilor.

Alte probleme, tovarășe Ciucă? Alte frămîntări ale primarului unei comune complicate și culturale, aflată în plin proces de schimbare și de tranziție? Problema cea mare, zice, este, după cum s-a văzut din ceea ce a spus, problema învățăturii. Trebuie să mai învețe, să mai pună mîna pe carte (de economie, în primul rînd, dar și de politică, de largă cultură), deși are 46 de ani, doi copii mari, o boală de stomac, o soție care muncește la C.A.P. și n-are timp totdeauna de casă, o casă modestă și veche, care-i departe de primărie și la care ajunge noaptea tîrziu.

Dar merită. Orice efort se merită. Ales de oameni (cu 3 voturi contra), s-a angajat să-i ducă în mîine, să-i ajute să ajungă cu bine mîine, în Bălcești-oraș, în viitor.

ILIE PURCARU ■

Fotografii de **ION PREDOȘANU** ■

Centrul de astăzi al comunei: de fapt, un mare parc, încadrat de clădiri moderne.

OMUL NEPOTRIVIT LA LOCUL NEPOTRIVIT

la porțile suferinței se dau, cîteodată, cinci lei

Femeia din fața mea, gravidă și plînsă, soția lui Constantin Andreescu, lucrător în cooperația de consum a comunei Buftea, spune: A căzut prima dată de pe bicicletă și știți și dumneavoastră ce se întîmplă în toate aceste cazuri.

În acest caz, băiețelul de la Buftea, căci despre un copil este vorba, a suferit o fractură și a ajuns la spital. Aude prin jur, sau i se pare, că în curînd i se va băga în picior o tijă de fier și înspăimîntat dă telefon acasă; dacă nu veniți, fug. Și ei, părinții, au venit și pînă una, alta stau la poartă. «Ce face băiatul? Simte că am venit? Cît mai durează pînă-l vedem?»

Tatăl, bărbat nu-i așa?, ia o hotărîre. Scoate din buzunar o rețetă mai veche, fără valoare acum, împăturește cu grijă, și crezîndu-se ferit de priviri indiscrete, cinci lei și predă cele două hîrtii portarului. Complet buimac, se întoarce lîngă soție și comunică: n-a vrut să ia, trebuie să așteptăm sau să găsim altceva. A doua variantă cade, deoarece un alt bărbat a fost respins în condiții asemănătoare, dar cu o sumă mai mare: 10 lei.

Mai apoi, cumva, lucrurile se limpezesc: este un reporter de la «Flacăra» aici și trebuie să mai așteptăm.

Ce?

La spitalul «Filantropia», în fața porții închise, o femeie se destăinuie și trecătorilor ce se opresc și celor care, asemenea ei, așteaptă. Spune: Zi de zi văd același lucru și e necinstit și nu e logic.

Deși obișnuit cu ceea ce este cinstit și logic, mă dau mai aproape și aflu: Mă numesc Albina Anica și stau pe strada Avram Goldfaden numărul 11 A. Sora mea este grav bolnavă și vin zilnic s-o văd. Zi de zi văd același lucru și e necinstit și nu e logic. Fără cinci lei dați portarului nu poți intra. Am notate acasă date despre aceste lucruri și vi le pun oricînd la dispoziție. Trebuie să se facă odată lumină și în treaba asta. Dar, priviți! E cinstit așa?

Nu, nu este. O femeie în halat descuie poarta spitalului, ia de mînă una dintre multele femei care așteaptă și o introduce în curte. Cea în halat alb se numește Gheorghița Boștină și face parte din comitetul de sprijin al spitalului. Cealaltă, o nepoată de-a dînșii venită, zice-se, tocmai din Argeș. Despre ce fel de sprijin e vorba sau, altfel spus, cine pe cine sprijină?

*

Portarul primului spital (Spitalul «Grigore Alexandrescu») are 36 de ani, se numește Ion Toader și lucrează aici de 8 ani. A fost în producție pînă în ziua în care i-a luat foc un picior. A ajuns aici, zice, din întîmplare. «Nu, ați văzut și dumneavoastră, nu fac excepții și nici nu iau bani chiar dacă ar fi de aur. De ce vin diverși oameni plini de curaj să-mi dea? Habar n-am: poate din obișnuință». Ion Toader n-a luat deci bani, dar îngrijitorul Ioniță Petre de ce face și el pe portarul și mai ales de ce se zbate să facă rost de bonuri de intrare de la «Informații», de ce intră cu ele pe altă poartă și de ce, de el chemați, intră totuși nelegal oameni? Să fie oare Ioniță Petre născut în zodia filantropiei?

Pe biroul celui de-al doilea portar, Ion Văcăruș, stă o adresă a șefului clinicii către el, Văcăruș, din care extrag: «Zilnic la raportul de gardă sîntem sesizați că după-amiezile cînd nu se vizitează bolnavii, atît coridoarele cît și saloanele sînt pline de diferite persoane, provocînd greutăți personalului medical în exercitarea atribuțiunilor. Aceasta dovedește că portarii noștri nu-și fac datoria sau *recurg la alte mijloace* (sublinierea îmi aparține — n.a.) permițînd accesul persoanelor străine».

«Pînă a veni aici, am lucrat la spații verzi și mai înainte în producție, dar am avut un accident la picior — afirmă Ion Văcăruș. Spitalul este pentru mine un loc de muncă oarecare», mai zice, făcîndu-se că nu aude tînguirile Anicăi Albina, ca și obsedanta ei poveste cu niște cinci lei dați în alte zile la această poartă, nu la alta.

*

«De ce tocmai noi și numai noi?», iată întrebarea pe care mi-a pus-o un portar de spital.

Pentru că de mai mult timp se știe și se acceptă cu resemnare că la unele spitale — totul este gratuit — cerbicia unor paznici s-a frînt sub povara a nenumărați cinci lei. În zilele de duminică mai ales — înainte ca vizitarea bolnavilor pe gratis să nu mai poată fi împiedicată — înflorește în fața cîte unei porți de spital un comerț trist și nedorit, în care, de ce să n-o recunoaștem, sîntem și noi implicați cu leii, cei cinci. Ca-n orice loc unde se vînează banul nemuncit, s-au găsit și metode noi. De pildă, apariția altor persoane din spital pe post de paznici sau oficianți de bunăvoie ai intrării în instituție. Sau altceva: bolnavul își vede ruda prin gard, dă el portarului bani și totul se aranjează. Locul pentru oamenii lacomi, ce-și fac din durere sursă de cîștig, este oare la poarta unui spital? Cît despre a doua parte a întrebării de mai sus, «De ce numai noi, portarii?» răspundem liniștitor și liniștiți: «Omul nepotrivit la locul nepotrivit» se află doar la a doua sa apariție.

EUGEN SECELEANU ■

Fotografii de
RADU CONSTANTINESCU ■

Albina Anica: nu e cinstit și nu e logic să dau de fiecare dată cinci lei.

Peste două zile începe școala.

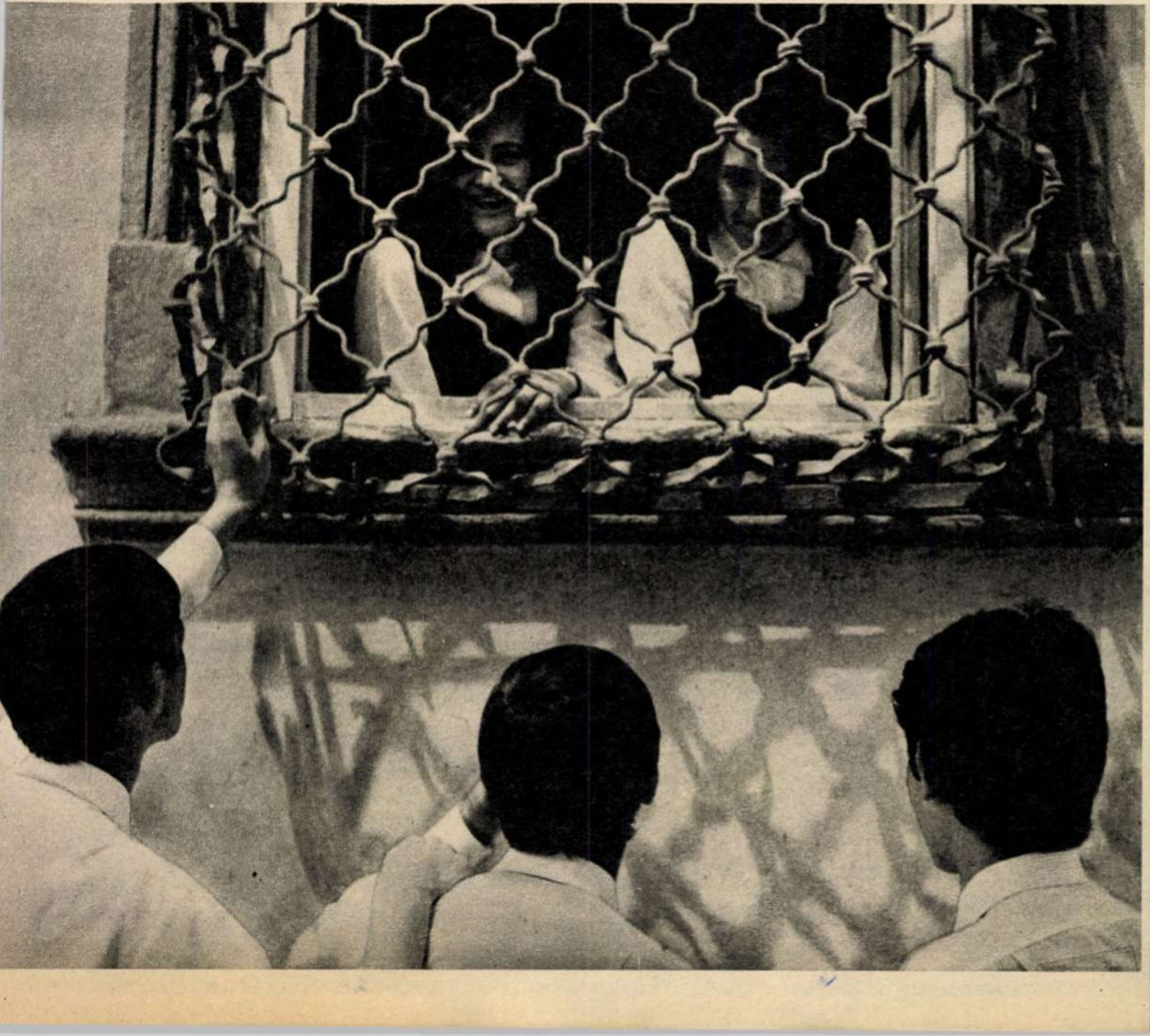

Porți din Maramureș.

FERESTRE SPRE 1 MAI

«ACEȘTI OAMENI AI ȚĂRII DE SUS A MOLDOVEI...»

„Acum nu pot să vă mai spun exact ce mi-a trecut atunci, în clipa aceea, prin minte — mărturiseşte Dumitru Breabăn, secretar cu probleme economice al Comitetului judeţean Botoşani al P.C.R. Fusesem delegat la Conferinţa Naţională şi mă aflam în Sala Palatului. Era vară, după cum ştiţi, afară era cald, iar înăuntru era parcă şi mai cald... «Cincinalul, înainte de termen!»... Ceea ce reţin este că am avut brusc acea încordare a omului căruia «i-a venit o idee» şi simte instinctiv că «se poate». Sesizam, apropiate, respiraţiile celor din jur, dar în acelaşi timp mă aflam departe, adică aici, acasă, unde urma să discutăm altfel, mai cu folos, despre «rezervele nefolosite». Era, în fond, nu o chemare de a ne spori munca brută, fizică, ci un apel la inteligenţă. Pe urmă ne-am întors fiecare de pe unde am venit şi ne-am apucat de lucru".

La rîndul său, Vasile Panţîru, vicepreşedinte al Consiliului popular municipal Botoşani, spune că s-a familiarizat mai greu cu ideea. Asta însă nu l-a împiedicat ca împreună cu secretarul Dumitru Breabăn să ia pe braţe o bornă de ciment şi — exasperaţi de nişte proiectanţi care condiţionau astfel începerea lucrului — să o transporte într-o Volgă pînă la marginea oraşului şi să o fixeze în pămîntul pe care creştea — în urmă cu trei ani — ultima recoltă de porumb. Avea să crească acolo, apoi, actuala Întreprindere de utilaje şi piese de schimb.

Textilistele de la «Moldova» lucrează în contul cincinalului următor.

Populaţia capitalei judeţului se dublează şi datorită faptului că bărbaţii găsesc acum de lucru chiar lîngă casă.

Se înţelege însă că nu în asemenea gesturi — izolate într-o frumuseţe a lor, aparte — a stat şi stă în judeţul Botoşani îndeplinirea cincinalului înainte de termen. Dacă ţinem seama că 70 la sută din producţia globală a întregului judeţ e dată de economia municipiului, iar 60 la sută din producţia acestuia o reprezintă Fabrica de confecţii şi Uzinele textile «Moldova», avem o situaţie destul de exactă a situaţiei în prezent, aceste unităţi numărîndu-se printre cele care au raportat deja încheierea cincinalului: Fabrica de zahăr Bucecea, Întreprinderea de nutreţuri combinate-Leorda, Întreprinderea agricolă de stat-Cătămărăşti.

Dealtfel, Fabrica de confecţii a reuşit această performanţă încă de la 4 iunie 1974 şi satisfacţia a fost şi rămîne, într-adevăr, deosebită. În această întreprindere care a terminat cincinalul cu 574 de zile mai devreme şi unde graba nu a stricat treaba din moment ce 66 la sută din produse merg la export, acest răstimp a mai însemnat şi că directorul poate spune mai în glumă, mai în serios despre soţia sa că «ne completăm cu astenia: cînd ţipă ea, tac eu», iar inginera-şefă, Violeta Frai, avînd biroul la etajul trei, mărturiseşte: «cînd urcam scările astea, nu gîfîiam...» «Am muncit din toate puterile, zice şi Leontina Bordeianu, croitoreasă. Am 36 de ani. Lucrez de 20. Am început să obosesc mai mult, dar îmi trece de pe o zi pe alta. Cea mai grea zi a mea e sîmbăta, şi cea mai liberă e duminica. Sîmbătă ies la 2 de la serviciu. Trec prin oraş, după cumpărături, pe urmă merg acasă şi fac curat, fac mîncare, lucruri gospodăreşti. Seara îmi spăl copiii, pe Lăcrămioara, care are 10 ani, studiază pianul şi este chiar premiantă pe clasă, şi pe Cătălina, de 5 ani. Nu ştiu cum fac, cum mă învîrtesc, că ăsteia mici îi vine rîndul de la o vreme tocmai cînd e Teleenciclopedia, şi-mi pare rău, că aş vrea să văd şi eu emisiunea. Dar filmul tot îl prind. Duminica mă odihnesc».

După cum spune secretarul Dumitru Breabăn, întreprinderile care au terminat încă de pe acum cincinalul «nu au tras pe dreapta». Astfel, cu toate că la Fabrica de confecţii Botoşani 3 aprilie 1975 corespunde zilei de 3 noiembrie 1976, ceea ce reprezintă o spectaculoasă detaşare de pluton, faptul că se munceşte în continuare cu sîrguinţă confirmă un sentiment de solidaritate cu celelalte întreprinderi, mai ales cu acelea tinere, care, aflate la început lipsite de experienţă, punîndu-se mai greu pe picioare, puteau prejudicia îndeplinirea cincinalului înainte de termen pe ansamblul judeţului. Este adevărat că am dus în acest marş şi «copiii» în braţe, spune vicepreşedintele Vasile Panţîru, referindu-se în primul rînd la Întreprinderea de utilaje şi piese de schimb şi la «Electrocontact».

Pentru directorul Întreprinderii de utilaje, inginerul Vasile Stănescu, cincinalul acesta a însemnat înainte de toate o schimbare de domiciliu. Este de fel din Ploieşti. Ce-i drept, cînd îl cuprinde dorul îşi face drum de la Botoşani la Ploieşti şi din proprie iniţiativă, cu bătrînul Wartburg-312 pe care-l are de nouă ani. A venit aici cu convingerea că o asemenea întreprindere reprezintă «un unicat în viaţa sa» de inginer investit cu funcţia de director. Tocmai de aceea a ţinut să muncească şi să pună lucrurile la punct. Iar acum are motive să se bucure, şi chiar se bucură — aproape copilăreşte — că, după ce anul trecut a mers mai slab, fiind o «întreprindere-problemă», anul acesta a început mult mai bine, reuşind, în sfîrşit, să producă la toţi parametrii proiectaţi. Mai ales productivitatea, spune directorul, a fost totdeauna un subiect de discuţie, dar în trimestrul I s-a rezolvat şi acest capitol. Oamenii au început să se mai formeze şi nu mai au acea naivitate, acel mod de a privi lucrurile de-a dreptul înduioşător, ca să nu folosim alt cuvînt. Un anume Nicolae Doroftei, de pildă, era în stare să susţină în urmă cu un an că pe el nu prea-l interesează ce şi cum munceşte, pentru simplul motiv că, oricît de mică ar fi retribuţia propriu-zisă, o scoate la capăt cu alocaţia de stat pentru cei zece copii. Acum se numără printre muncitorii buni. Adică printre cei care au înţeles, la rîndul lor, că becurile frumos colorate ale unor maşini-unelte moderne au cu totul alt rost decît să împodobească bicicletele din Vorona, Corn sau Vlădeni, comune de unde veniseră să se angajeze ca muncitori. Aşa încît angajamentul întreprinderii — 20 de milioane peste plan în 1975 — pare, de data aceasta, întru totul plauzibil, posibil de realizat. Un angajament pe care se poate conta, inclusiv pentru atingerea scopului comun tuturor botoşănenilor, de realizare a cincinalului înainte de termen.

Se spune că în 1968, cînd s-a înfiinţat judeţul, oamenii sărutau pe stradă paginile ziarului «Clopotul» pentru simplul motiv că pe el sta scris «judeţul Botoşani». Oamenii aceştia trăiesc şi muncesc azi de-a lungul şi de-a latul acestei părţi din Ţara de Sus a Moldovei. Gestul lor, emoţionat, emoţionant, prelungit în atîtea fapte de muncă, ne ajută să spunem că, sigur, asta înseamnă, exact asta înseamnă, cincinalul: cuprinderea, cu aceeaşi privire, a ritmului mediu anual — 18 la sută — de creştere a economiei judeţului, cît şi a ritmului de apariţie a noilor cartiere de locuinţe, unde lîngă trupurile albe ale blocurilor foşnesc sălcii şi brazi. Munca inginerului-şef de la I.U.P.S. pentru asimilarea «războiului de ţesut cu cap Jacquart», cît şi faptul că acelaşi inginer Constantin Oprea ia uneori oraşul în lung pentru a cumpăra ceea ce «pofteşte» soţia sa, de la care aşteaptă un copil. Sau că, tot el, merge cîteodată la Ipoteşti unde, susţine, odihna e mai plăcută ca nicăieri în ţara asta, şi se întoarce de acolo — la cei 40 de ani ai săi — dornic de frumuseţe, de bine şi de adevăr, ca un adolescent. Sigur că da, cincinalul înseamnă în aceeaşi măsură realizarea sarcinilor de plan la export încă din primăvara anului trecut, deci un eveniment aproape uitat astăzi sub presiunea altor evenimente, cît şi datoria de a nu uita că pîinea trebuie să fie întotdeauna bună, dovadă că în chiar ziua vizitei noastre, la Fabrica de pîine urma să se ţină o şedinţă avînd pe ordinea de zi calitatea produselor. Şi, sigur că da, la fel de important trebuie să ne apară că media de vîrstă a muncitorilor botoşăneni este de 25 de ani, după cum şi faptul că în timpul liber se abat pe la cinematografele «Unirea» şi «Luceafărul» sau pe la Alexandru Chirilă de pe strada Transilvaniei nr. 1, care le face «poze la minut». Multiplicîndu-şi chipurile şi le dăruiesc apoi reciproc, şi în urma acestei operaţii nu rareori urmează invitaţiile de nuntă.

*

Prevederile actualului cincinal vor fi depăşite de economia municipiului Botoşani cu peste un miliard de lei. Împărţind suma la media lunară a producţiei obţinute, reiese un avans de aproximativ şapte luni. Aceasta inseamnă că matematic formularea cincinalul înainte de termen va fi la sfîrşitul lunii mai. Din calcule făcute rezultă că judeţul şi-a creat, în ansamblul său, un avans de 145 de zile. «Practic — spune secretarul Dumitru Breabăn — fiecare unitate fierbe!» De ce, e firesc să ne întrebăm, au desfiinţat botoşănenii hotarele dintre ani şi dintre cele două cincinale?

Răspunsul îl putem găsi în cîteva cifre. Dacă anul acesta industria uşoară reprezintă 45,7 la sută din producţia globală a judeţului iar construcţiile de maşini 14 la sută, în 1980 construcţiile de maşini şi chimia vor fi 45 la sută iar industria uşoară — deşi urmează să-şi dubleze volumul — va rămîne cu o pondere de 27 la sută. O consecinţă a acestei schimbări de structură în economia judeţului va fi că bărbaţii se vor aduna de prin ţară şi vor veni să muncească aici, acasă la ei, unde alături de cele 4 500 de apartamente construite în ultimii ani se vor ridica, în cincinalul viitor, încă 12 000. Populaţia capitalei de judeţ se va dubla, ajungînd la 80 000 de locuitori. Vor fi create peste 20 000 noi locuri de muncă, în care pentru prima dată în acest judeţ se vor produce aparataj electric industrial, izolatori electrici din sticlă, maşini de spălat rufe, articole tehnice din cauciuc, fire din melană, porţelan de menaj, material de zidărie şi izolaţii din beton celular autoclavizat. Iată, aşadar, că oamenii au către ce să se grăbească!

Pentru a da numai cîteva exemple, cincinalul înainte de termen a însemnat producerea peste plan — şi avem în vedere numai perioada 1971-1974 — confecţii textile în valoare de 718 milioane lei, piese de schimb pentru tractoare însumînd 59 de milioane, zece mii de tone de zahăr etc. Producţia realizată în 1975 va fi de 6 ori mai mare decît cea dată de prevederile iniţiale ale cincinalului. Desigur, am putea să o exprimăm tot în milioane. Dar tot la fel de important ne apare şi faptul că ea se obţine în condiţiile în care — pe primii patru ani — valoarea producţiei industriale la 1 leu investit a crescut de la 1,23 la 1,40 lei. A crescut, cu alte cuvinte, eficienţa muncii, condiţie de aur pentru sporirea calităţii vieţii.

De curînd, în cadrul întrecerii socialiste desfăşurate în cinstea zilei de 1 Mai, o nouă unitate a raportat încheierea cincinalului: Întreprinderea de confecţii din Dorohoi. Iar faptul are, neîndoielnic, putere de simbol, întrucît la această întreprindere se produc aproape toate salopetele ţării...

DUMITRU ELIADE ■
Fotografii de
RADU CONSTANTINESCU ■

ANUNȚ IMPORTANT

LUNI, 21 APRILIE 1975, Cenaclul Flacăra organizează în cea de-a treia sa ediție

FESTIVALUL DE PRIMĂVARĂ — FLACĂRA 1975

Spectacolele, cu un program diferit, se vor desfășura începînd de la orele 17 și de la orele 20,30 la CIRCUL DE STAT din Aleea Tonola.

Biletele se pun în vînzare la AGENȚIA SĂLII PALATULUI, după cum urmează:

SÎMBĂTĂ, între orele 10-13 și 16-20;DUMINICĂ, între orele 10-13; LUNI, între orele 10-13 și 16-20

„în artă, celor chemați trebuie să li se spună cu toată căldura: rămîneți, iar celor nechemați, cu toată fermitatea: plecați“

După ultima ediție a festivalului studențesc de poezie și muzică «Primăvara baladelor» am avut prilejul unei convorbiri amicale cu muzicologul, scriitorul și compozitorul George Sbârcea, președintele juriului acestei manifestări. El insuși compozitor al unei piese de circulație mondială de genul folk — așa cum era folkul conceput în urmă cu patru decenii , anume «Ionel, Ionelule» — a dovedit multă înțelegere și dorință de a lămuri ce reprezintă fenomenul folk pentru tineretul nostru de azi, care caută în muzică o expresie pe măsura sa, pe măsura universului propriu de idei și sentimente.

— Este justificat termenul de «folk», folosit pe tot globul, și il găsiți adecvat pentru o anumită muzică baladescă a tineretului nostru?

— Noțiunea de folclor s-a ivit odată cu avîntul de cercetare, valorificare și prelucrare a literaturii și muzicii populare de către romanticii din secolul trecut. Acum cîteva decenii, în limba română neologismul acesta se mai scria cu kapa, așadar folklor. Veacul nostru grăbit și, în atîtea domenii densificator, concluziv, a prescurtat cuvîntul la prima silabă și, astfel, a luat naștere termenul de folk, care nu trebuie să ne zgîrie în nici un fel urechea, odată ce ne dăm seama de originea lui lexică. Întrebarea este însă alta, și anume: în ce măsură muzica vehiculată de tineretul nostru, în general, își poate revendica cu deplină întemeiere termenul ce definește un anume stil, o anume respirație baladescă și, firește, un conținut poetic, uman, de valoare reală. Spre a face muzică folk se cer îndeplinite niște condiții minimale, așa cum spre a fi calfă la strung sau la lăcătușerie se impun cîteva premise profesionale. Așadar, e nevoie de un talent și o cunoaștere a elementelor muzicii, apoi se cere o familiarizare cu cîntecul popular, cu folclorul rural și urban, o pregătire serioasă instrumentală — de obicei chitara — și, nu în ultimul rînd, alegerea judicioasă a textului poetic prelucrat în cîntec, știut fiind că nu orice vers se pretează la folk. În istoria muzicii noastre există o superbă figură reprezentînd folkul avant la lettre, și anume Anton Pann, care a fost în felul său de-a dreptul genial, n-a cules cîntece populare, sau dacă le-a cules nu le-a redat întocmai, ci le-a trecut prin filtrul sensibilității sale de tîrgoveț, de artist citadin, și a dat naștere cîntecelor de lume, codificate pentru întîia oară de el. Tot ce se află în colecția cîntecelor antonpannești este un folk de o excelentă calitate, artă reală, deși... ușoară într-un anume sens, însă greu de făcut, odată ce presupune talent, experiență, sensibilitate. Iată un model mult mai lesne și mai sănătos de urmat de tineretul nostru muzical decît bluesul rural de peste ocean, sau folkul inclus, în ultimul deceniu, în sfera mai largă a ceea ce se cheamă *pop*.

— Care sînt după dumneavoastră condițiile ca muzica aceasta să atingă un nivel cît mai ridicat?

— Despre aceste condiții, generale, firește, am spus cîteva cuvinte mai sus. Trebuie stăruit însă asupra unui aspect dintre cele mai importante: bunele intenții și chiar talentul singure nu ajung spre a progresa, spre a *cînta* în așa fel încît vers și melodie să transmită, în interpretarea artistului amator tînăr, o emoție reală, să solicite simțămintele de omenie ale ascultătorilor și, în atîtea cazuri de cîntece cu tematică socială și politică, să fie în stare să mobilizeze. Pentru toate acestea este necesară o serioasă alfabetizare muzicală, căci e vorba de cîntare, nu-i așa?, și mai e nevoie de o inițiere lirică aprofundată (mă gîndesc la procesul vertical de *cunoaștere* a poeziei românești populare și culte, vechi și noi), de îmbogățirea personalității interpretului-creator prin ceea ce numim îndeobște cultură și, vai, abuzăm de atîtea ori de cuvînt. Toate acestea duc la dobîndirea unei exigențe, a unui bun-gust artistic, a unei decențe și totodată a echilibrului între diferitele stări afective, care dau «aura» folkului, de la melancolie la indignare, de la meditație la exploziile de veselie, de optimism, de afirmare a vieții. În acest fel, nivelul se ridică neîntrerupt și folkul va deveni o muzică, un gen sau subgen muzical cu rosturi precise în societatea noastră de azi.

— Este «folkul» o modă efemeră sau aspiră la o oarecare durată în preferințele ascultătorilor tineri?

— În tinerețea mea, nu atît de îndepărtată încît să nu-i pot număra distanța în decenii pe degetele unei singure mîini, erau la modă tangoul, valsul boston și charlestonul. Toate au cunoscut o vogă mondială, care a trecut, fiind înlocuite de alte ritmuri, alte preferințe, alte intonații. Însă *muzica* multora din aceste forme, evident trecătoare, a rămas. A rămas în catalogul acelor *evergreens*, cîntece «de viață lungă», cum le-am spus, căci tot ce e izvorît din inspirație, din simțire sinceră, îmbrăcînd totodată un veșmînt artistic cuviincios, rezistă la uitare și rezistă la eroziunile timpului ce trece cu o viteză sporită. Folk-ul poate să cunoască azi o audiență mai largă decît înainte cu douăzeci și cinci de ani sau decît o va avea peste o jumătate de veac. Cine s-ar încumeta să facă profeții în artă? Un lucru este însă cert: așa cum cîntecele lui Pann trăiesc vii în memoria noastră, a tuturor, cîntecele bune de folk de azi s-ar putea să aibă și ele o viață lungă sau, cel puțin, să împlinească «la zi» o necesitate de cîntec baladesc, cîntec cu conținuturi multiple, cîntec cu mesaj uman al tineretului de azi.

— Socotiți că folkul se bucură de sprijin la noi și că tineretul este încurajat spre a-l cultiva?

— Oare ce este festivalul-concurs anual «Primăvara baladelor», care are de pe acum o mică tradiție și o scurtă istorie proprie, după a treia lui ediție din martie 1975? Și ce face cenaclul «Flacăra» altceva decît să sprijine și să încurajeze tinerii care vor să facă muzică — fie ea și folk? Poate însă că lipsesc o îndrumare și o critică mai sistematice, mai puțin complezente față de cei ce creează și interpretează folkul. În artă celor chemați trebuie să li se spună, cu toată căldura: rămîneți, iar celor nechemați, cu toată fermitatea: plecați, spre a nu tulbura judecata critică a celor tineri care sînt înclinați mai curînd să ierte decît să osîndească, o dată ce li-e plină inima de dragostea de oameni și de bucuria vieții.

ȘTEFAN SLOBODA ■

COZMA RĂCOARE

Text de Nicolae Labiș — **Muzica de Evandro Rossetti**

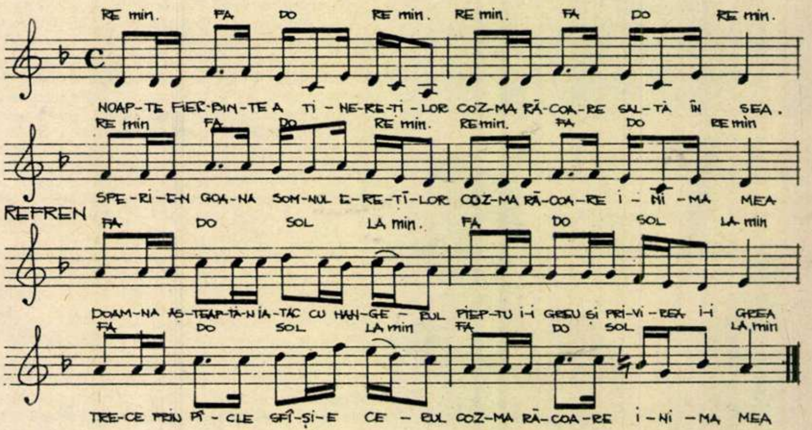
RE min. FA DO RE min. RE min. FA DO RE min.
NOAP-TE FIER-BIN-TE A TI-NE-RE-TI-LOR COZ-MA RĂ-COA-RE SAL-TĂ ÎN SEA.
RE min FA DO RE min. RE min. FA DO RE min
SPE-RI-E-N GOA-NA SOM-NUL E-RE-TI-LOR COZ-MA RĂ-COA-RE I-NI-MA MEA
REFREN
FA DO SOL LA min. FA DO SOL LA min
DOAM-NA AS-TEAP-TĂ-N IA-TAC CU HAN-GE-RUL PIEP-TU I-I GREU SI PRI-VI-REA I-I GREA
FA DO SOL LA min FA DO SOL LA min
TRE-CE PRIN PÎ-CLE SFÎ-ȘI-E CE-RUL COZ-MA RĂ-COA-RE I-NI-MA MEA

Noapte fierbinte a tinereților!
Cozma Răcoare saltă în șea.
Sperie-n goană somnul ereților.
Cozma Răcoare, inima mea.

Negre, răchițile-ncearcă să zboare,
Ca noaptea asta ce va zbura.
După fierbintea, aprinsa vîltoare,
Cozma Răcoare, inima mea.

Doamna așteaptă-n iatac cu hangerul,
Pieptul i-i greu și privirea i-i grea...
Trece prin pîcle, sfîșie cerul
Cozma Răcoare, inima mea.

Spune, năframo, spune, oglindo,
Tropotu-i aspru, cînd va-nceta?
Caută dragostea, nebănuind-o
Cozma Răcoare, inima mea.

Iată-l ajunge — zăvoarele-s sparte,
Cade hangerul sunînd pe podea,
Căci peste noapte-i și-i peste moarte
Cozma Răcoare, inima mea.

Doamna-și îndoaie brațele pline,
Cozma Răcoare saltă în șea,
Trece spre zările zilei senine.
Cozma Răcoare, inima mea.

ELVIN RAY JONES — unul dintre bateriștii de jazz celebri ai timpului nostru care a susținut nu demult un recital în fața publicului român.

Fotografie de EMANUEL TÂNJALĂ ■

topul cenaclului«flacăra»

1. **Cozma Răcoare** *(muzică Evandro Rossetti — text Nicolae Labiș)* — Dan Chebac și Evandro Rossetti.
2. **Repetabila povară** *(Tudor Gheorghe — Adrian Păunescu)* — Tudor Gheorghe.
3. **Mielul** *(Mircea Vintilă — folclor prelucrat de Adrian Păunescu)* — Mircea Vintilă.
4. **Șah-om** *(Anda Călugăreanu — Adrian Păunescu)*— Anda Călugăreanu.
5. **Pămîntul deocamdată** *(Mircea Vintilă — Adrian Păunescu)* — Mircea Vintilă.
6. **În drum** *(Evandro Rossetti — George Topîrceanu)* — Evandro Rossetti.
7. **Noi nu** *(Anda Călugăreanu — Nicolae Labiș)* — Anda Călugăreanu.
8. **Doină oltenească** *(folclor)* — Tudor Gheorghe.
9. **Trebuiau să poarte un nume** *(Ionela Copaciu — Marin Sorescu)* — Ionela Copaciu.
10. **Republica** *(Adrian Ivanițchi — Claudiu Iordache)* — Adrian Ivanițchi.

Fotografie de **RADU CONSTANTINESCU** ■

GÎNDURI ÎN SALA DE AȘTEPTARE

Sala de așteptare are trei uși: una prin care vii *de afară*, a doua spre cabinetul doctorului Ovidiu Popovici, a treia spre culoarul care duce către încăperile instalației de cobalto-terapie. Pe bănci și scaune așteaptă oameni; așteaptă să le vină rîndul la consultație sau la tratament. Majoritatea se cunosc între ei și discută. Dar, pentru că a intrat «unul nou», se lasă o scurtă tăcere, de-a lungul căreia mă privesc, unii fățiș, alții mai cu discreție. Eu, ca orice gazetar cu ceva rutină, «o fac» pe absentul,dar de fapt sînt total pe recepție și motorașul gîndirii analitice îmi merge din plin. Ei mă privesc și fac supoziții; la fel, eu îi privesc și fac supoziții. N-am cum le ști pe-ale lor, dar mi le reamintesc cu limpezime pe ale mele:

Fata aceea frumușică foarte, cu ochi vioi și gesturi *demonstrativ* de pline de viață, fata aceea care nu poate să aibă mai mult de 19-20 de ani, fata aceea despre care — mai apoi am aflat — ceilalți spun că ar avea șapte vieți, mă trimite cu gîndul la voința de a trăi a Wilmei Rudolph, americanca aceea care, după ce a stat țintuită trei ani într-un fotoliu cu roți, s-a reeducat cu o asemenea voință, îndîrjire, încît — vă amintiți? — în 1960, la Jocurile Olimpice de la Roma, a obținut trei medalii de aur, iar comentatorii de specialitate au supranumit-o «cea mai mare atletă a tuturor timpurilor».

În gînd, îi doresc fetei din fața mea să învingă și mă las furat de privirea prietenoasă și de zîmbetul vesel al unei fetițe de vreo patru ani, fetiță care se află, este într-un fotoliu cu roți, în spatele căruia, tot zîmbind dar neautentic, se află mama fetiței. Zîmbetul tulburător de senin al copilului aceluia este o interpretare absolut-frumos-superlativă a replicii lui Chagall: «În mine înfloresc grădini!»

Sînt cucerit și-i răspund fetiței tot c-un zîmbet prietenesc, dar foarte scurt, pentru că, într-un colț ceva mai întunecat din pricina unui cuier amarnic de încărcat, văd capul unui bărbat de peste 60 de ani. Îl ține lăsat pe spate, rezemat cu țeasta de perete, încît îi văd fața începînd de la bărbie. Poate tocmai de aceea îmi aduce aminte de sculptura lui Rodin. Cu o singură deosebire: «chipul durerii» pe care-l văd eu nu-i din bronz și e mult mai crispat.

Intru într-un fel de alertă spirituală care-mi intețește tempoul observațiilor și al adnotărilor mintale. Privirile, chipurile, atitudinile oamenilor din jurul meu — un țăran c-un cojoc enorm, o funcționară de vreo 30 de ani, un inginer care vine însoțit de fiul său, un preot în civil, o gestionară, un colonel pensionar, o femeie de țară cu reale aptitudini spre șuetă, un profesor universitar, un tractorist tinerel, o femeie care arată ca un copil, dar care are verighetă, o femeie în vîrstă, dar frumoasă, și care și-a pus o batistă de mătase la buzunarul de la piept al halatului de spital — îmi readuc în memorie meditații sintetice de-ale lui Musset: «Omul e un ucenic, durerea e stăpîna sa», Baudelaire: «Vreau să dorm! Mai degrabă să dorm decît să trăiesc!», Rilke: «Ei își vor uni umanitățile, pentru a suporta împreună — cu gravitate, cu răbdare — greutatea anevoioasei cărni care le-a fost dată».

Brusc însă toți oamenii aceștia s-au obișnuit cu mine și au reînceput vorba. Iar eu, chiar de la primele lor cuvinte am roșit în conștiința mea, pentru că, față de gîndirea lor, gîndirea mea literaturizantă a realității m-a aruncat în plin ridicol.

Iată cam ce își spuneau oamenii aceia:

Femeia de țară cu reale aptitudini spre șuetă, ca să nu spun pălăvrăgeală:

— Azi a venit dumnealui, ieri o femeie mare, roșie și grasă! Ați văzut-o? Mare, roșie și grasă! Dă boala peste oricine!

Tractoristul de vreo 25 de ani:

— Mîine nu vin. E sîmbătă și cu duminica, adunate, fac două zile de stat acasă. M-am săturat de spital. Stau aproape: pe lîngă Buzău.

Gestionara care a dus tot greul casei sale și a avut parte de-o viață plină de necazuri, pentru că bărbatul ei, șofer, nu se putea dezbăra de băutură:

— Ultima zi și am scăpat! Mă săturasem. Razele astea *face* minuni!

Dialog între bătrînul țăran cu cojoc enorm și funcționara de vreo 30 de ani care, pentru tratament, face naveta zilnic de la Ploiești la București:

— Cum e grîul? Frumos?

— Frumos.

— N-are goluri?

Funcționara nu-i prea sigură și intervine tractoristul, cel care-o șterge din cînd în cînd din spital pînă acasă, aici aproape, lîngă Buzău:

— N-are!

Femeia care arată aproape a copil, dar care are nu numai verighetă, ci chiar și o fetiță de patru ani:

— Mi-e dor de fetiță. N-am văzut-o de trei luni! Norocul e că *am căzut* iarna și a putut să stea fetița cu mama. Că noi stăm la Brăila, dar mama e la țară și-acolo-ncepe lucrul. Ieri m-a învoit sora-șefă pentru că a venit soțul meu. Mergeam pe stradă, vedeam copii și-mi dădeau lacrimi în ochi. Îi dădeau și lui. Apoi ne spuneam să nu ne mai purtăm ca niște copii.

Femeia cu batista de mătase cu dantelă la buzunarul de sus al halatului de spital, halat din molton roșu-vișiniu:

— Of, Doamne! Vai de noi.

Bătrînul țăran cu cojoc enorm:

— Stau bine aici în București, am o fată ingineră care nu știe ce să-mi mai dea și ce să-mi facă. Dar acum, de eram acasă, stăteam în fund pe scăunel și — țac, țac, cu foarfeca — tăiam via!

Toți oamenii aceia care nu se predocumentaseră, citind literatură beletristică ori filozofică, despre ceea ce poate constitui una din marile încercări ale vieții oricărui om concret, trăiau această încercare fiecare în felul lui, fiecare cu gîndirea lui, fiecare cu rezistența, aș spune cu eroismul lui, fiecare așa cum este el.

Iar eu am simțit că-s alături de ei și că-i iubesc, pentru că au spus lucruri simple, precise și adevărate.

Lucruri simple, dar care creaseră în sala aceea de așteptare o complexă tensiune — parcă fizic dureroasă — și pe care, eu unul, cu toate că aveam bunăvoință de suflet plin, pur și simplu nu vedeam cum ar putea fi destrămată.

Și-atunci, s-a deschis ușa a doua și-a venit între bolnavi doctorul Ovidiu Popovici. A fost ca o eliberare. I-am văzut pe fiecare în parte cum s-au — repet cuvîntul — eliberat de propriile, concretele și cumplit-apăsătoarele lor tensiuni.

Doctorul Popovici e jovial, prietenos, mereu cu zîmbetul pe buze, mereu atent la cel cu care vorbește, e un om cu răbdare, tact și limpezime a cuvîntului, și totuși, am socotit eu, asta nu-i destul pentru ca toți acești oameni, numeroși și atît de diferiți, să răspundă, să se simtă — doar mulțumită simplei prezențe a doctorului — eliberați de povara bolii lor și a cortegiului de blestemate încurcături, piedici, dificultăți și stări sufletești pe care le implică starea de boală.

De aceea am mai stat în acea sală de așteptare, am făcut uz de întreaga indiscreție profesională a gazetarului din mine, însă, spre stupefacția mea, am constatat că oamenii de-acolo nu știu enorm de multe lucruri despre doctorul Popovici. Atît de multe, încît eu care, mulțumită profesiei, stăteam cu totul altfel la capitolul informație, am ajuns să fac ceva cu totul pe dos; și anume, o listă privitoare la:

Ceea ce nu știu pacienții despre doctorul Ovidiu Popovici

Nu știu că din 1949 — an în care a absolvit Facultatea de medicină și an în care, coincidență!, s-a înființat și Institutul oncologic din București — s-a incadrat în colectivul metodologic-organizatoric al acestui institut, contribuind de atunci — continuu, masiv și cu abnegație — atît la dezvoltarea institutului, cît și la acțiunile de organizare a rețelei de oncologie în țara noastră și, bineînțeles, chiar la acțiunile de depistare și combatere a cancerului, efectuînd mii de consultații, fie la Galați, fie la Brăila, fie la Focșani, fie în Banat, fie în Mureș, ca să nu mai vorbim de teritoriul Bucureștiului, și am spus «teritoriu» pentru că doctorul Popovici nu a muncit doar între pereții cabinetului și ai saloanelor de la institut, ci a făcut parte dintre acei medici care au desfășurat ample acțiuni de depistare precoce a cancerului în marile unități industriale ale Capitalei.

Nu știu că a participat la depistarea cancerului uterin, mamar și cutanat, organizînd stația-pilot de la dispensarul «Diham». Că a contribuit efectiv la organizarea primului laborator de radioizotopi cu utilizare medicală în țară; la introducerea radioterapiei cu energii înalte — telecobalt, telecesiu, etc.; la organizarea nucleelor de citologie exfoliativă pentru depistarea cancerului genital feminin; la introducerea în practica curentă a limfografiei ca mijloc practic de explorare a țesutului limfoganglionar profund în cancer; la introducerea și perfecționarea diagnosticului precoce al cancerului mamar prin termografie și mamografie.

Nu știu că specializarea profesională — implicînd firește cursuri, muncă și examene — făcută în țară și-a completat-o, în '66-'67, în Franța, la Institutul G. Roussy și Fondation Curie, cu o perfecționare în radioterapia tumorilor.

Nu știu că a inovat și aplicat roentghenterapia transvaginală în cancerul colului uterin și că a introdus în clinica institutului tratamentul complex, constînd în asocierea sistematică și de principiu a radioterapiei cu actul chirurgical și cu chimioterapia citostatică.

Nu știu că munca, să-i spunem propriu-zis profesională, i-a fost completată și susținută și de o intensă activitate științifică, nu doar teoretică, ci direct aplicată în perfecționarea diagnosticului și îmbunătățirea rezultatelor terapeutice în cancer.

Nu știu că a adus cunoașterii profesionale importante contribuții personale, în special prin studiile privind: clasificarea stadială, diagnosticul precoce și tratamentul limfoamelor maligne; asocierea radiochirurgicală în cancerul uterin; diagnosticul și tratamentul cancerului glandei mamare, efectul radiobiologic și radioprotecția, precum și altele.

Nu știu că această activitate științifică și-a găsit concretețea și în 140 de lucrări, dintre care 87 comunicate și 53 publicate; precum și în colaborarea, ca autor sau redactor, la elaborarea a șapte monografii, cuprinzînd problematică de cercetare sau cu caracter normativ, șapte monografii însumînd, în totalitatea lor, exact, am avut curiozitatea să fac adunarea, 3 122 de pagini.

În fine, nu știu că doctorul Popovici, de-a lungul celor doar 26 de ani de profesie, a avut și are numeroase funcții și titluri, dintre care notez aici doar o parte: secretar științific ('65-'67), cercetător principal gradul II și șef secție clinică (din '71, încoace), director adjunct științific ('67-'73), toate funcții în cadrul Institutului oncologic București; secretar al Comisiei mixte de cancer a Academiei R.S.R. și a Ministerului Sănătății ('59-'67); secretar al Comisiei de cancer a Institutului medico-farmaceutic București ('63-'67); membru al Consiliului de conducere al Societății de oncologie a Uniunii societăților de științe medicale (din 1958); membru al Grupului european de chimioterapie anticanceroasă (din 1966); membru corespondent al Comitetului Uniunii internaționale contra cancerului pentru probleme clinice (din 1966); membru corespondent al Academiei de științe medicale din R.S.R. (din 1969); membru al Comisiei de radiobiologie a Academiei R.S.R. (din 1969); secretar al Comisiei de specialiști pentru cancer a Ministerului Sănătății (din 1970); membru expert în Comisia de cancer profesional a Biroului Internațional al Muncii de la Geneva (din 1972); membru al Colegiului de redacție al revistei internaționale «Neoplasma»; membru al Consiliului profesoral al Facultății de pediatrie — I.M.F. București (din 1972); vicepreședinte al Societății de oncologie a Uniunii societăților de științe medicale (din 1973); președinte al Societății de oncologie, Filiala București (din 1973).

Deci o mulțime de funcții și titluri pe care — în afara celor după care am precizat perioada — le deține, de ani în urmă, și azi; și la care se adaugă — semnificativ — titlul de membru al Partidului Comunist Român și funcțiile de membru și secretar al Comitetului de partid al Academiei de științe medicale.

Ceea ce nu știe doctorul Ovidiu Popovici despre pacienții săi

Capitolul acesta va fi scurt pentru că absolutul consens al foarte multor pacienți ai doctorului Popovici, pacienți cu care am stat de vorbă, are conciziunea adevărurilor esențiale:

«Doctorul Ovidiu Popovici este cel mai bun oncolog radioterapeut din țară. Dacă te lovește boala și dacă ajungi să te îngrijească dumnealui, înseamnă că totuși ai noroc!»

Strămoșii noștri, latinii, o numeau *fama* — faimă, reputație — și stimau această calitate într-o asemenea măsură încît o încorporau entității persoanei, omului.

Ceea ce nu știe nimeni despre doctorul Ovidiu Popovici și despre pacienții săi

Să nu vă închipuiți că în discuția mea cu doctorul Popovici am obținut vreuna din informațiile din acest articol. Nu, pe acelea le-am obținut banal, răsfoind niște dosare. De la dumnealui n-am obținut decît vorbe minunat de simple, de firești, de omenești; decît vorbe total departe de orice morgă, de orice ifos — pe care mi s-a întîmplat de cîteva ori să le găsesc la persoane cu functii înalte și titluri multe; decît vorbe foarte-foarte asemănătoare cu acelea ale simplilor oameni despre care v-am istorisit la începutul acestui articol. Pentru simetria logicei demonstrației pe care am vrut s-o fac aici, dar și pentru a vă da posibilitatea să judecați direct, vă repet cîteva replici ale doctorului Popovici:

«Bunica era un om simplu, dar a știut să-mi spună ce-i mai important: apucă-te de meseria care zici că-ți place, dar s-o faci cu omenie; altfel, decît doctor mai bine croitor sau altceva!»

«În '43-'45 eram student la Iași. Stăteam patru în gazdă la o pitică în Tătărași. Era acolo și-o băbuță, care, noaptea, după ce adormea gazda, ne făcea cîte o mămăliguță și ne dădea și varză murată. De-atunci nu pot concepe că poate fi o mîncare mai bună decît cea a băbuței. Iar azi, dacă aș fi întrebat ce vreau, aș spune că vreau un elixir să mă întorc la începutul meseriei și să o reîncep cu perspectivele de azi!»

«Nu-s un luptător pentru mine. Părinții mei au fost învățători și mi-au spus să nu mă preocupe altceva decît cinstea, omenia, buna pregătire profesională. Exact același lucru îl repet și eu copiilor mei. Treptele ierarhice n-au existat pentru mine, n-am căutat să ajung, ci să fac ceva pentru cel din fața mea: dacă-i bolnav să mă zbat să-l vindec; dacă nu-i, să-i scot ideea din cap. Pentru că alături de boală, mai este și fenomenul în mare măsură justificat al spaimei de boală».

Cunoscîndu-i întîi pacienții, apoi cunoscîndu-l pe dumnealui, îmi place să cred că am descoperit secretul faimei doctorului Ovidiu Popovici: profesionalismul profund, îmbinat cu o terapie specială: între medic și pacient — frumoasa dar și salutara relație om-om.

NELU IONESCU ■

ELICELE

nu avem specialiști, spuneau specialiștii, și atunci ne-am apucat noi să fabricăm elicele

- În 1962, la Șantierul naval din Galați, oamenii își puneau următoarea întrebare: putem sau nu, noi, românii, să fabricăm în țară elicele necesare cargourilor de 4 500 tdw, pe care, nu cu puține eforturi, le importăm?
- Sceptici sau nu, cîțiva specialiști dintr-un institut de cercetări bucureștean rezumau: «...este mai economic să le importăm...» Răspunsul îl transcriu dintr-un studiu care se află și azi la biblioteca șantierului.
- Sîmbătă, 12 aprilie, ora 15 și 30 de minute. Bate un vînt puternic, Dunărea e învolburată și eu sînt nevoit să renunț la o masă rotundă în favoarea acestui reportaj: în atelierul de turnătorie al șantierului, condus de tehnicianul Mircea Roibu, zece cuptoare încărcate cu un aliaj special duduie sub flăcări. 22 de tone de alamă fierb la peste 1 150 grade și sînt gata să umple forma celei de-a 3 000-a elice românești. Timp de două săptămîni, 30 de muncitori, din cadrul atelierului, au pregătit-o din ciment, au finisat-o cu palmele lor aspre, au lustruit-o, ca pe o bijuterie și acum toarnă în clinurile ei tonele de alamă incandescentă, conturîndu-se tot mai mult elicea destinată unui cargou de 18 000 tdw. Oamenii aleargă printre flăcările verzi ale cuptoarelor, prin fața oalelor încărcate cu metal incandescent, care îți arde obrajii, parcurg trasee scurte prin perdelele groase de aburi ce inundă hala. În aceste momente, cînd șarja este elaborată, valoarea ei devine atît de importantă,încît muncitorii refuză să discute despre eventualitatea unor situații critice care ar putea să împiedice turnarea. Tacit însă fiecare le acceptă și e pregătit să le înfrunte. Pentru că necazuri au existat și vor mai exista: ori se gripează sistemul de basculare al cuptoarelor, ori se întrerupe curentul, și atunci podul rulant, care poartă în cioc, adică în cîrlig, oala cu aliajul pregătit, se oprește; ori sistemul de ventilație nu mai funcționează și vaporii invadează hala de nu mai vezi nici în cer, nici în pămînt. În oricare din situațiile critice, cel puțin pînă acum, colectivul de la turnătoria de neferoase a găsit o ieșire, a născocit o soluție.

Tehnicianul Mircea Roibu are 40 de ani. E născut la Teliuc, crescut în Reșița, dar conform dreptului fiecărui bărbat de a-și urma soția, a ajuns la Galați. Timp de cît ai fuma o țigară, aflu că M. Roibu este autorul a 3 invenții, 48 de inovații, 16 lucrări publicate și coautorul unei cărți tehnice. Are 5 copii între 3 și 18 ani, iar într-un pahar, în baie, poți număra oricînd 11 periuțe pentru dinți, din care 4 sînt de rezervă. Dimineața, îmi mărturisește, e pus deseori în situații oarecum delicate: ori îi lipsesc șireturile de la pantofi, ori cureaua, alteori chiar ciorapii. Cîte unul din cei cinci, mai somnoros, încurcă lucrurile, sau, mai întreprinzător, își completează lipsurile. Mircea Roibu rîde fericit, apoi mă poartă exact cu 13 ani în urmă, cînd nu cu puține eforturi a turnat împreună cu colectivul pe care îl conduce prima elice mare românească. «Sosiseră 11 elice din import. Parcă le văd depozitate aici pe chei.. 9 dintre ele aveau fisuri în pale. Au fost refuzate. Grav: șantierul rămăsese fără elice. Am vorbit cu oamenii și am hotărît să le turnăm la noi în atelier. Cîțiva tovarăși s-au împotrivit: «Nu avem specialiști în turnarea elicelor, spuneau; nu o să ni le recunoască registrele străine». Dar într-un fel tocmai dînșii erau specialiștii. Neîncrederea în forțele noastre, subaprecierea unor meseriași de înaltă clasă ne-au îndîrjit. Ne bătuseră parcă un cui ruginit în inimă. Am cîștigat încrederea directorului tehnic de atunci, inginerul Gelu Kahu, și a inginerului șef. Trebuia însă să obținem aliajele neferoase de calitate admise de toți beneficiarii interni și externi, rezistente la coroziuni favorizate de apa de mare, rezistente la cavitație. Pentru aceste două caracteristici am efectuat peste 2 000 de probe în toate laboratoarele din Galați. 2 000 de probe au însemnat și tot atîtea insuccese! Următoarea probă avea să însemne reușita noastră. La 22 aprilie 1962 forma primei elice mari românești pentru cargourile de 4 500 tdw era gata. Cu vreo 10 ore înainte de turnare s-a spart însă în macara un miez de ciment, parte componentă a formei, de circa 4 tone. Elaborarea lui durase două săptămîni. Nu puteam să facem altul în zece ore. Am ales unica soluție, dar nu și cea mai bună: am pregătit un miez din nisip, silicat de sodiu și bioxid de carbon. Am început turnarea și a crăpat și ăsta. O elice costa pe atunci cam 260 000 lei. Oamenii n-au cedat nici de data aceasta. Dacă alții reușeau, trebuia să reușim și noi. O parte din ei — Ene Dumitru, Dumitru Teodoru, Mihalache Elefteriu, Ion Mocanu și alții — au început să plombeze fisurile cu mîinile, cu materiale refractare. Trebuia, chiar și cu acest efort, să ne scoatem cuiul acela din inimă. Era proba noastră de foc, proba capacității noastre profesionale, și o nereușită ar fi însemnat clătinarea solidarității colectivului, pierderea, poate, a acelora pe care îi aveam de partea noastră și cîștig de cauză pentru cei care își manifestaseră încă de la început neîncrederea în noi. Trebuia deci să reușim. Numai că o victorie mare se cîștigă printr-o luptă deosebit de grea. Noi nu știam că la turnare o să avem o vaporizare atît de mare de zinc. Nu se vedea la un metru. Altă surpriză: macaragiul Nicolae Buliga, pe care îl vedeți acum în cabina podului rulant, și care era cel mai expus vaporilor, s-a intoxicat și a fost transportat de urgență la spital. Putea să nu se mai urce nimeni. Eu nu aveam dreptul să oblig pe careva să se expună vaporilor de zinc. N-a fost însă nevoie să intervin: Leon Vrînceanu s-a suit repede pe macara, în timp ce materialul se deversa din cuptor în oală, și a continuat turnarea. După 3 zile și 3 nopți reușiserăm. Soția brigadierului Dumitru Teodoru, un excepțional meseriaș, cea a lui Vasile Păun, fiica mea cea mare, Florența, ne-au adus 3 zile la rînd mîncare la șantier. De dormit, am dormit pe apucate, pe bănci, pe mesele din vestiar. La turnare, cred că au asistat peste 3 000 de oameni».

Mircea Roibu și oamenii lui reușiseră. Prima elice mare românească fusese turnată. Încorporase 2 400 de ore manoperă, de ore eroice (astăzi se fabrică în 230 ore), a fost apoi montată la pupa cargoului «Oradea», de 4500 tdw, și funcționează în bune condițiuni. În cele peste 2 000 de probe, tehnicianul Mircea Roibu și oamenii săi, în număr de 30, au elaborat aliajele speciale SNG1, SNG2 și AVIAL, sînt pe cale să elaboreze și altele, mai speciale, iar astăzi răspund direct și asigură necesarul de elice, la orice tip de cargou, pentru întreaga producție de nave din țară. Au învățat, și-au perfectat tehnologiile, și-au echipat mai bine hala prin acțiuni de autoutilare, Buliga macaragiul are, la cabină, instalație cu aer condiționat, iar în toți acești ani pe adresa atelierului n-a sosit nici o reclamație referitoare la calitatea elicelor. Ba, mai mult: de la 1 Mai 1962 la 1 Mai 1975, face un calcul M. Roibu, au realizat o economie de valută, prin reducerea totală a importului de elice, egală cu costul, în lei, a două cargouri de 4500 tdw. Faptele ilustrează dragostea acestor oameni pentru meserie, curajul de a se compara cu cei mai buni, încrederea în reușită, bazată pe forța și solidaritatea colectivului, iar toate la un loc ne dezvăluie o înaltă conștiință profesională și patriotică.

*

Brigadierul Dumitru Teodoru, de 34 de ani în șantier, e foarte greu de abordat. De cîte ori mă apropii de dînsul îmi zîmbește amabil și iar găsește ceva urgent de făcut. Cu Buliga, macaragiul, vorbește prin semne și fluiere. Îi place să spună că membrii colectivului de la turnătorie formează o familie comunistă. Îl ascult cîteva minute și-mi dau seama că are dreptate. Nu-mi vorbește despre dînsul, deși e considerat în unanimitate cel mai bun, ci despre tinerii pe care i-a calificat colectivul, care acum sînt meseriași buni, buni. Și eu notez: Melu Cazan, Constantin Cînepă, Cristea Gherghișan și alții. Îmi pomenește chiar numele lui Mihai Soare, un tînăr de 18 ani, cu privirea naivă, a cărui educație, în spiritul muncii corecte și eficiente, a solicitat mult intervenția colectivului. Îl înțeleg: vrea să spună că membrii brigăzii pe care o conduce nu s-au bătut numai pentru elicea românească, ci și pentru educarea lui Mihai Soare și a altor tineri ca el. Adică,

printre grijile lor se afla și aceea referitoare la cămașa acestui tînăr, la cartela lui pentru cantină, la viața pe care o duce dincolo de perimetrul șantierului. Teodoru zice: «Soare e băiatul de colo. Pregătește forma aceea mai mică. Merită să rămînă cu noi».

*

— Dumneavoastră cîți copii aveți?

— Am 4. Noi am fost 11 frați, dar trăiesc 9. Mama este eroină, iar tatălui nu-i găsesc mai puține merite, de vreme ce ne-a putut crește pe toți numai din munca lui. Lucrează tot în șantier.

— Și care e viața unui tată cu 4 copii?

— Cum sînt acum, sînt mulțumit. Am categoria a V-a, cîștig 3 000 lei pe lună și locuim la bloc în 2 camere. E adevărat că dacă se vor mări copiii (primul are 9 ani) o să-mi trebuiască trei camere. Dar pînă atunci mai e. Cînd plec de la șantier, dau pe la cofetărie în fiecare zi. Cumpăr cîte ceva și cînd ajung acasă sar toți pe mine: «tăticule, ce ne-ai adus?» Și eu scot din geantă ori ciocolată, ori bomboane, ori biscuiți. Alteori vin tîrziu. Mai întîmpinăm și necazuri pentru că atelierul nostru a devenit neîncăpător pentru cîte elice ni se cer. Luna trecută turnam o piesă pentru combinat. Înainte de turnare s-a spart un creuzet. L-am reparat, am retopit șarja și am turnat piesa. Am ajuns acasă la ora 2 noaptea și a doua zi la ora 6 dimineața am fost din nou aici: am turnat elicea pentru cargoul de 7 500 tdw.

— Ce faceți duminica?

— Merg la meci și mă întorc necăjit. Ne omoară F.C.-ul ăsta. Cînd nu e meci, mai merg la pescuit. Dar dacă scrieți despre elicea românească, mai notați acolo că eu cu Mircea Teodoriade, cu Macovei și sudorul Boroș am montat o elice pe faleză, ca un fel de simbol al Galațiului. Cînd trec navele pe Dunăre, marinarii o văd și află că noi o facem. (Nicolae Miron, 30 ani)

*

Sîmbătă spre seară vîntul a mai stat, vremea era rece, și faptul convenea muncitorilor de la turnătorie. De la tovarășul Mehic Anatolie, secretarul comitetului de partid al santierului, venit să asiste cu noi la turnare, aflăm că încă din anul 1974 colectivul atelierului turnătorie și-a organizat munca în acord global. Așa se face, intervine și șeful secției uzinaj, inginerul Mihai Pungoci, că munca în cadrul acestui colectiv se desfășoară fără întrerupere de la orele 6 dimineața pînă tîrziu după-amiază, iar retribuțiile realizate de muncitori sînt între 2 500 și 6 000 lei. Astăzi, spune inginerul M. Pungoci, noi nu mai importăm nici o elice, ceea ce înseamnă că navele noastre merg pe propriile picioare sau, dacă preferați altă metaforă, zboară cu propriile lor aripi de alamă.

N. GRIGORE MĂRĂȘANU ■

O parte din colectivul atelierului turnătorie, în timpul turnării elicei destinate unui cargou de 18 000 tdw.

SE PUN BAZELE UNEI NOI TRADIȚII ÎN AGRICULTURĂ: CULTURA HAMEIULUI

Inginera Veronica Huntanu.

S-a scris puțin și se cunosc în general puține lucruri despre cultura hameiului în România. O situație perfect explicabilă din moment ce, decenii la rînd, această plantă, indispensabilă în producția de bere, se aducea aproape în întregime din import.

Începutul l-au făcut sighișorenii și tot în această parte de țară s-au obținut primele rezultate notabile atît în cultivarea hameiului, cît și în ameliorarea soiurilor existente. Iată ce ne-a spus în această privință o expertă în materie, inginera Veronica Huntanu, șefa fermei Seleuș a Întreprinderii agricole de stat-Sighișoara:

— Hameiul și-ar fi făcut apariția în România în urmă cu peste 100 de ani, prima plantație realizîndu-se la Sighișoara. De atunci și pînă nu demult hameiul s-a cultivat pe loturi izolate, producția fiind cu totul neglijabilă. Problema înființării unei ferme specializate în acest domeniu s-a pus foarte tîrziu. Abia în 1971.

— Ce erați pe atunci?

— Inginer specialist în hortiviticultură. Și pentru că trebuia să facem hamei, m-am oferit să organizez și să iau în primire această nouă fermă. Și dacă la început am pornit la treabă doar cu ceea ce s-ar putea numi conștiinciozitate profesională, mai apoi am făcut o veritabilă pasiune pentru această cultură. Dar o pasiune care s-a născut într-o luptă continuă cu necunoscutul, cu capcanele neprevăzutului, cu destule privațiuni materiale. La început ferma noastră a fost dotată cu... o căruță cu cai. O foloseam pentru a transporta în viitoarea plantație îngrășămintele. Acum avem 5 tractoare cu remorci, 3 mașini de stropit, 2 discuri, 2 freze, 3 pluguri, un cultivator — toate modificate și adaptate pentru cultura hameiului. Avem, de asemenea, garaje pentru adăpostirea mașinilor și uneltelor, magazii pentru depozitarea îngrășămintelor, un dormitor pentru muncitori și o cantină.

M-am îndrăgostit de această cultură pentru că am luat ferma de la început, adică am plecat de la un pichet și am ajuns să avem acum o plantație de 85 ha care pe parcursul anilor a devenit foarte productivă.

— Ce suport material are afirmația dumneavoastră ultimă?

— Dacă, în linii generale, în țara noastră s-au obținut și se obțin în medie în jurul a 500-600 kg hamei la hectar, la Seleuș s-au realizat anul trecut 1 260 kg la hectar și aceasta în anul 3 de vegetație.

— Ce înseamnă aceasta?

— Înseamnă că, în asemenea condiții, ne putem compara — vorbesc de ferma pe care o conduc — cu cei mai buni cultivatori de hamei din Europa.

— Ce sentiment încercați acum față de ferma pe care o conduceți?

— Un sentiment de justificată mîndrie, dacă ținem seama că de la un țăruș am devenit o unitate model, etalon pe țară în cultura hameiului.

— Ce așteptați în viitorul apropiat de la cultura hameiului?

— În prezent ferma noastră este și un centru experimental pe linia cercetării științifice. Avem deja în fermă 5 soiuri noi de hamei de la care se așteaptă producții record, adică de pînă la 1 800 kg în medie la hectar.

NICOLAE BUICĂ ■

Plantațiile de hamei cuprind în prezent la Seleuș 85 de hectare. ▲

Așa arată un teren arabil semănat cu hamei ▼

PENTRU EI, VACANȚA ACEASTA PETRECUTĂ CU LOPATA ÎN MÎNĂ E UN ADEVĂRAT EXAMEN DE BĂRBĂȚIE

N-avem timp decît să prindem cîteva fotografii. După un sfert de oră, o răbufnitură de vînt sosește dinspre Vedea. Inginerul Galin, comandantul Șantierului național al tineretului Giurgiu-Răzmirești, privește în zare, ridică din umeri și murmură cu mînie: vine furtuna... După o jumătate de oră, lucrul se întrerupe. E noapte în plină zi, vîntul șuieră turbat răscolind valuri de nisip. Plouă.

*

— Tovarășe inginer Vlad Galin, sînteți comandantul acestui șantier de la 1 iulie 1974, îl cunoașteți deci pînă la ultimul amănunt, îi știți oamenii, îi știți lucrările, sînteți cel mai în măsură să ne spuneți ce înseamnă acest șantier.

— Giurgiu-Răzmirești este primul șantier în care brigadierii utecițti răspund integral de muncă și de realizări. Întregul șantier are o suprafață de 120 000 de hectare, care vor trebui irigate pînă la sfîrșitul lunii mai 1976. Aici, la Găujani, la frontiera dintre județele Ilfov și Teleorman, unde se află sediul nostru, ne ocupăm în principal de zona B a șantierului. 36 000 de hectare. Vor beneficia de avantajele apei conduse prin canale 16 sate. Asta ar fi.

— Știu că planul de muncă inițial a fost suplimentat cu vreo douăzeci de procente și mai știu că el a fost îndeplinit. Chiar depășit. Aș vrea însă să vă întreb ce înseamnă acest șantier dincolo de cifre și de procente? Hai să zicem, vorbind sentimental.

— Desigur, el înseamnă o stare de spirit.

— O stare de spirit bună?

— E prea puțin spus. Foarte bună. Atît brigadierii care lucrează permanent, cît și elevii și studenții veniți în vacanțe muncesc cu seriozitate și abnegație.

— Deși susțineți că toate merg bine, am impresia că acest interviu nu vă face totuși mare plăcere.

— Sîntem cu toții supărați din cauza vîntului și a furtunii de nisip. La planul pe care-l avem, o zi nelucrată înseamnă cîteva sute de mii de lei.

— Vă rog să faceți o comparație între șantierul de astăzi și cel pe care l-ați găsit. De fapt, cel pe care l-ați început.

— Ar fi multe de spus. Notați însă că prima baracă a șantierului funcționează astăzi ca magazie. În prezent, putem găzdui trei sute de brigadieri în condiții excelente. Ca la bloc.

— Dacă v-aș întreba care este cea mai mare realizare de pînă acum, ce mi-ați răspunde?

— Aș alege greu, dar m-aș opri la întemeierea pe șantier a unei școli de calificare pentru montatori de conductă. Școală nouă, meseria aceasta nefiind încă inclusă în nomenclator. Noi însă avem mare nevoie de asemenea meseriași, urmînd să montăm aici peste șapte sute de kilometri de conducte.

«Ieri, am făcut dale din beton... Ni s-a dat o cifră, dar noi am depășit-o».

Fotografii de GH. AMUZA ■

După opt ore de lucru, elevii brigadieri se reîntorc la tabără în șir indian și cu cîntecul pe buze.

— Tovarășe comandant, la ce vă gîndiți în clipa asta?

— Sincer?

— Sincer.

— Vreau să se oprească vîntul și să scap de dumneavoastră. Nu prea avem timp pentru discuții, tot timpul nostru este pentru muncă.

*

Nu se împlinește decît partea a doua a dorinței inginerului Galin. Vîntul nu contenește, munca este oprită, circulăm prin șantier, printre oameni, prin dormitoare, pe platou, acolo unde, pe un catarg, flutură tricolorul, coborît cu cîțiva metri sub cota obișnuită. Steagul a fost lăsat mai jos ca să nu-l macine vîntul.

Notăm telegrafic:

Constantin Burada, elev în anul III al Liceului agricol din Turnu Măgurele, Teleorman: «Eu am lucrat aici și în vacanța trecută. M-am întors de bunăvoie, pentru că mi-a plăcut. Aveam mult de lucru acasă, în comuna Saelele, dar e mai mult de lucru aici. Vacanța aceasta, petrecută cu lopata în mînă, mi se pare un examen de bărbăție». Ionel Mitruș, aceeași calitate: «N-am de ce să mă plîng, doar masa de seară ar putea să fie mai consistentă». Horia Cioabă, secretar cu problemele de școli în Comitetul județean U.T.C. Teleorman: «Ajung des pe acest șantier, pentru că mă cheamă obligațiile și pentru că îmi place cum muncesc brigadierii. Cei cincizeci și unu de elevi din Turnu Măgurele, care au cerut ei singuri să-și petreacă vacanța lucrînd pe șantier, se descurcă foarte bine, aproape că n-ar fi nevoie să venim să-i controlăm». Gheorghe Niță, șef de lot: «M-am transferat de curînd aici de la T.C.I.F. București. Munca de șantier mi se potrivește. Am venit cu familia și ne simțim foarte bine. Singurul necaz e legat de faptul că eu am cerut meșterilor un anumit desen de zugrăveală și ei nu mi l-au respectat. Oricum, pentru început mi se pare că am pășit cu dreptul». Ion Vărzaru, șeful sectorului de muncă patriotică în Comitetul județean U.T.C. Teleorman: «Elevii din Turnu muncesc minunat. Uneori, trebuie să te rățoiești la ei ca să-i determini să se întoarcă la dormitoare. Ieri seară, am intrat la bufetul din comună să beau o bere. Erau înăuntru doi elevi, aveau bilet de voie, mîncau alune și ascultau difuzorul. Cred că la capitolul destindere putem găsi soluții mai potrivite».

*

— Marian Nicula, înțeleg că ești elev în anul III la Liceul agricol din Turnu Măgurele, specialitatea Îmbunătățiri, văd că citești «Mizerabilii», știu că aseară ai văzut în comună «Tudor», dar aș vrea să știu mai multe. Ce faceți voi aici toată ziua?

— Opt ore, cît durează schimbul, lucrăm. Ieri, de exemplu, am făcut dale din beton pentru impermeabilizări pe canalele principale. Ni s-a dat o cifră, dar noi am depășit-o.

— Tu și colegii tăi ați cerut să veniți pe șantier, ați cerut să petreceți toată vacanța muncind. De ce oare?

— Am fost și anul trecut. Zece din noi sîntem, ca să zic așa, veterani.

— Asta nu-i un argument. N-aveai ce să faci acasă?

— Nici vorbă. Era de lucru prin ograda părintească, era de săpat la vie. Pentru noi, acest șantier înseamnă o foarte bună practică a meseriei, de aceea am cerut să venim aici.

— Înainte de a începe lucrul ce faceți?

— Gimnastică de înviorare, mîncăm, apoi ne încolonăm și pînă la locul lucrărilor cîntăm «Slavă partidului», «Trei culori», acum învățăm «Marșul lui Iancu». Cînd trecem noi prin sat, oamenii ies la porți să ne asculte.

— Ai voce?

— Nu prea, dar nu asta mi se pare cel mai important.

— Spune-mi, care este diferența dintre șantierul de anul ăsta și cel de anul trecut?

— Anul trecut căram nisipul cu targa, iar anul ăsta ni se aduce cu tractorul. Nu mai locuim în barăci de lemn, dormitoarele sînt la fel ca blocurile din Turnu. În plus, acum facem baie cînd vrem și cînd sîntem murdari. În vacanța trecută ne duceau cu autobuzul la Alexandria ca să ne spălăm.

— Ce-ai vrea să se împlinească în clipa aceasta?

— Cum adică?

— Ce dorințe ai acum?

— Aș vrea să fie soare și să am bani pentru o excursie la Leningrad. Mi-ar plăcea tare mult să văd muzeul Ermitaj.

*

Vîntul n-a zăbovit pînă seara. A umplut șanțurile, îngreunînd munca de a doua zi a brigadierilor, care au luat-o de la capăt, cu mai multă încordare, mai înverșunați.

Seara, la careul săptămînal, în umbra drapelului ridicat în vîrful catargului, s-a raportat numai atît: «Sarcinile din săptămîna trecută au fost depășite cu zece la sută».

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

O imagine-simbol de pe șantierul de la Găujani peste care furtuna de nisip și-a pus amprenta, dar pe care n-a izbutit s-o compromită total.

POLUAREA OMULUI

dreptatea pumnului

Îmi aduc aminte cum în urmă cu cîțiva ani am văzut la restaurantul «Ciocîrlia» din București un fapt de natură să indigneze și, pe bună dreptate, să ridice legitime întrebări. Cîțiva chelneri băteau un client, ușile erau închise, iar afară nici lumea strînsă și nici măcar miliția nu au putut pătrunde decît peste aproape un sfert de oră. Nu mai este un secret pentru nimeni că uneori chelnerii obișnuiesc să-și facă dreptate singuri folosind pumnul și picioarele, scuzîndu-se de fiecare dată că respectivul client era în stare de ebrietate. Lăsînd la o parte faptul că aceia în stare de ebrietate nu trebuie serviți, spunem, dacă mai este cazul, că în această țară sînt organe de natură să stabilească sau să restabilească ordinea. În seara zilei de 14 aprilie a.c. în jurul orei 23, la restaurantul «Perla» s-a petrecut o scenă cumva asemănătoare, dar întrecînd-o pe prima prin veritabile mostre de sălbăticie. Trei chelneri au scos în pumni și în picioare din local un consumator, iar afară, ca să întregească actul, l-au lovit și cu niste scînduri. În fața unei mulțimi incapabile să intervină — de teamă, firește — omul a fost umplut de sînge și lăsat pe caldarîm la bunăvoința acelora care o aveau. S-au găsit cîțiva oameni care l-au ridicat, l-au urcat într-un taxi și l-au dus probabil acasă. Cum de cei trei chelneri s-ar fi putut apropia probabil doar un boxer de categoria grea, atît eu, cît și cei prezenți ne-am mulțumit să aflăm de la distanță argumentele chelnerilor. Spuneau că omul în stare de ebrietate fiind, a pătruns peste ei în timp ce-și făceau socotelile. Vă dați seama deci ce gravă infracțiune a comis cetățeanul în cauză îndrăznind să tulbure liniștea socotelilor (poate neliniștite) ale eroilor acestei nedorite scene de poluare a străzii și nu numai a ei. Lucrurile de acest gen, chiar singulare fiind, nu trebuie în nici un caz iertate, iar mentalitatea conform căreia dreptatea se face cu pumnul trebuie, desigur, țintuită la zidul infamiei.

EUGEN SECELEANU ■

În pauza unui meci de fotbal, încins pe platoul taberei, o gură de apă de la cișmea e întotdeauna binevenită, chiar împotriva recomandărilor primite de acasă.

A DOUA EDIȚIE A FESTIVALULUI DE PRIMĂVARĂ FLACĂRA

Deși la depărtare de cîteva zeci de kilometri, publicul din Bacău și cel din Gh. Gheorghiu-Dej au reacționat aproape la fel, adică sub semnul unor mari emoții, a trăit momentele de artă bună și adevărată ale programului.

cronică (65 – 66)

În cadrul celei de-a doua ediții a *Festivalului de primăvară-Flacăra*, ca invitat al Comitetului de cultură și educație socialistă al județului Bacău, *Cenaclul* nostru a avut două manifestări în după-amiaza și în seara zilei de 14 aprilie 1975: prima în orașul Bacău, iar secunda în orașul Gh. Gheorghiu-Dej. Festivalul a însumat un program de circa opt ore, nu văzut, ci *trăit* de un număr de peste 1 600 de spectatori. Afirmăm aceasta deoarece rar am întîlnit un public mai participativ la cele ce se întîmplau pe scenă. Aplauzele, cu supremă înțelegere și intuiție, au subliniat tot timpul semnificațiile și mesajul celor spuse și cîntate. Pot să depun mărturie, martorii îmi sînt absolut toți spectatorii, că în ziua de 14 aprilie am văzut, aș spune parafrazînd un scriitor prețuit al nostru, *emoții*, într-atît erau de încărcate afectiv sălile, momentele trăite fiind întipărite puternic pe fețele și în ochii tuturor participanților. Dar maximum de intensitate emoțională a fost înregistrat atunci cînd, în sala Casei de cultură a orașului Bacău, s-a citit de către actorul Dan Tufaru o scrisoare trimisă redacției noastre și publicată sub titlul *Din atributele vredniciei scumpului nostru tovarăș Nicolae Ceaușescu*, în nr. 50 al «Flacării», autorul ei fiind chiar în sală, «un om, un bătrîn de 93 de ani, un veteran al Mărășeștilor, un om care a traversat aproape un veac de viață și de istorie» și care locuiește din 1970 în Bacău și se numește Vasile Irimescu-Humuleșteanu. Lectura sincerei și omeneștei scrisori a ridicat, pur și simplu, sala în picioare, caldele aplauze ale publicului exprimînd aprobarea și aderarea la adevărurile conținute în inimoasa epistolă.

Fiind, în ceea ce privește reacția publicului, o zi excepțională, se cuvine, de astă dată, să însemnăm numele tuturor membrilor cenaclului, care prin talentul și entuziasmul lor au contribuit la reușita acestor manifestări în afară de serie. Dan Tufaru recită într-o personală interpretare din Arghezi, Geo Dumitrescu și Ion Dogar-Marinescu. Tînărul Cornel Popescu cîntă cu sensibilitate un *Cîntec pentru generația mea* și *Nopți*. Evandro Rossetti cucerește publicul cu propriile-i compoziții muzicale: *Cozma Răcoare* (versuri de Nicolae Labiș), *Cîntec pentru România* și *A fi* (versuri de Adrian Păunescu). Cîntărețul de pisc al muzicii tinere, Mircea Vintilă, subjugă sălile cu *Mielul*, *Contradicții de familie*, *Constantin și Veronica* (ultimele două pe versuri proprii), *Lordul John* (versuri de George Coșbuc), *Pămîntul deocamdată*, *Eroii*, *Dulce Românie*, *Hanul lui Manuc*, *Cîntec de leagăn pentru toată copilăria* (ultimele cinci pe versuri de Adrian Păunescu). Ștefan Sloboda, într-o manieră originală, recită *Raiul* de Eugen Jebeleanu. Ionela Prodan cîntă într-un autentic stil popular *Românie, Românie*, *Ascultați tineri la mine*, *Seara cînd răsare luna*. Poetul trăitor în Bacău, Horia Gane, citește frumoasele sale poeme *Casa* și *Elegie*. Învățătoarea din Maramureș Pălăguța Mârza aduce un suflu de candoare și puritate, prin cele două piese muzicale: *Săraca inima me* și *Om călător*. *Trebuiau să poarte un nume* (versuri de Marin Sorescu), *Copiii de țărani* (versuri de Adrian Păunescu), *Mugur de fluier* sînt cîntecele prin care Ionela Copaciu obține îndelungi și meritate aplauze. Tot cu interpretarea *Copiilor de țărani* e prezent pe scena Festivalului și tînărul Viorel Rîpaș. Ca de fiecare dată, Anda Călugăreanu încîntă și uimește sala prin marea și diversa ei artă, cîntînd: *Noi nu* (versuri de Nicolae Labiș), *Vinare de vînt*, *14 000 tone aur*, *Șah-om* (versuri de Adrian Păunescu) și un «vechi cuplet» — *Unde* e *iluziile mele*. Cu talentu-i cunoscut și recunoscut, Gelu Colceag recită o parodie de Marin Sorescu. Ingeniozitatea talentului actorului Mircea Diaconu își arată o fațetă în interpretarea a două cîntece «semilăutărești, aproape folclorice». Individualitățile cu talent distinct, dar expresiv omogenizate în grupul Reflex-Flacăra, Gelu Colceag, Mihai Perșa, Gabriel Iencec, Ștefan Sloboda, Ioana Crăciunescu, Anda Călugăreanu, recită, confundați organic cu ritmul și mesajul uman al poemului, *Balada păguboșilor* și cu îndrăcită vervă: *Romanțe și balade* de Miron Radu Paraschivescu. Adrian Păunescu recită: *Da, mai avem*, *Repetabila povară*, *Deocamdată nu*.

În topul pur subiectiv al semnatarului acestor rînduri, festivalul de la Bacău și Onești ocupă un loc de vîrf. Aceasta datorită nu numai unor gazde ospitaliere, dar și doritoare de o artă bună, de conținut și atît de generoase în clipele de întîlnire cu acea artă.

TRAIAN STOICA ■

Fotografii de **EMANUEL TÂNJALĂ** ■

Poetul Horia Gane citind frumosul său poem Casa.

Într-un autentic stil popular, cîntă Ionela Prodan.

Cornel Popescu cîntă cu sensibilitate Cîntec pentru generația mea **și** Nopți.

racul

FOAIE SĂPTĂMÎNALĂ DE AVANGARDĂ NR. 55

umor involuntar

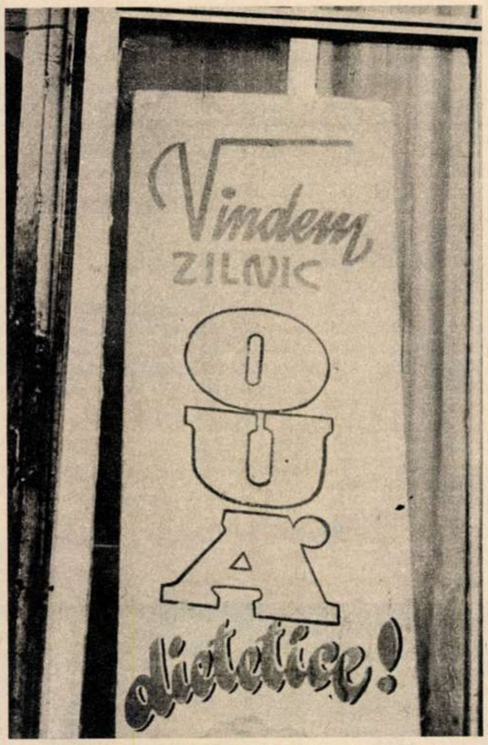
Vindem
ZILNIC
OUĂ
dietetice!

Fotografie de **AUREL TONCOGLAZ** ■

MIHAI PÎNZARU - PIM

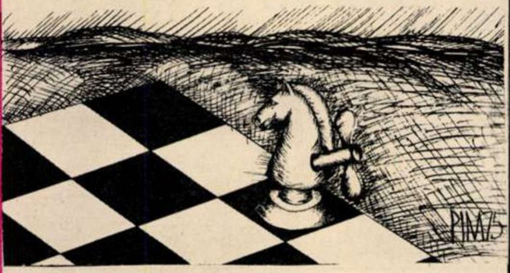

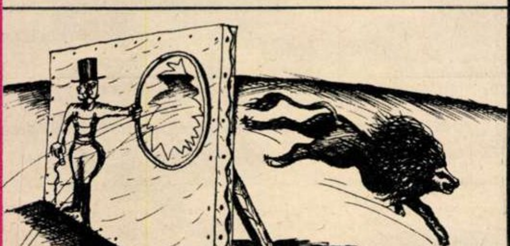

ION KETT GROZA

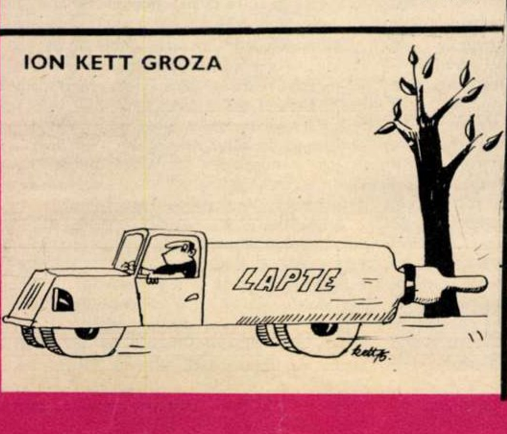

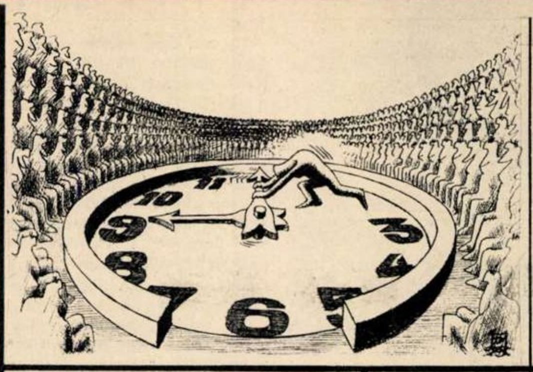

ANTON DRAGOȘ

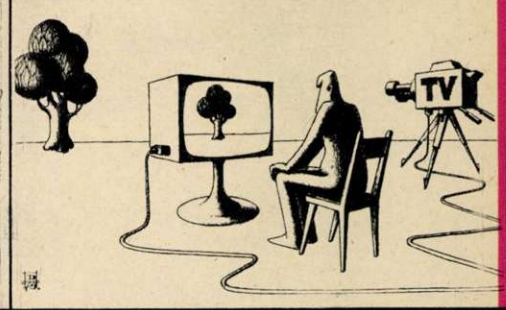

LEON NĂSTASE

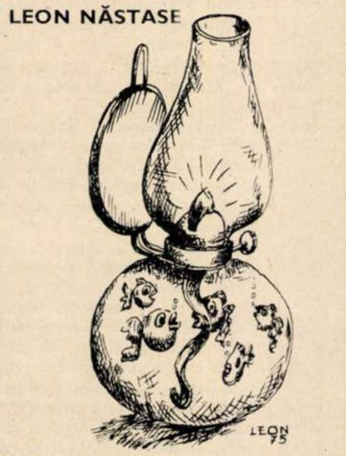

ION BARBU

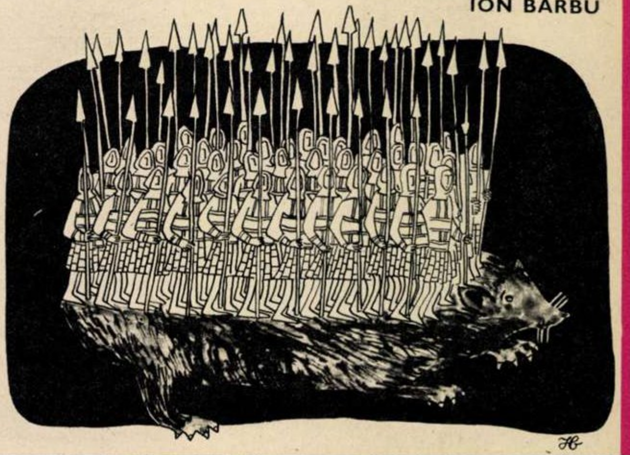

V. CRĂIȚĂ - MÂNDRĂ

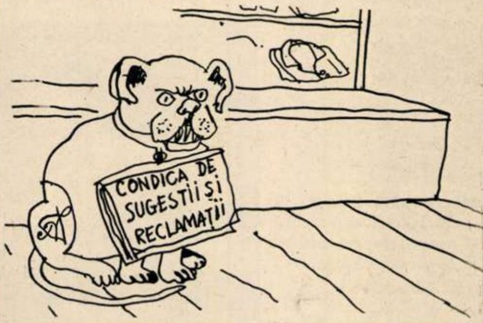
CONDICA DE SUGESTII ȘI RECLAMAȚII

IVAN KÂNEV

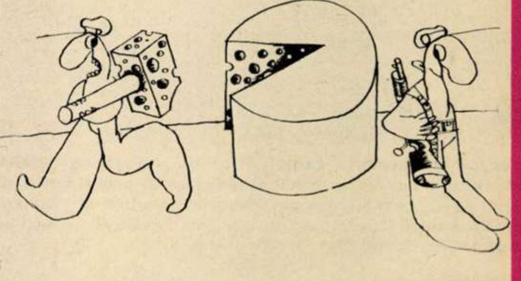

AUREL ȘTEFAN ALEXANDRESCU

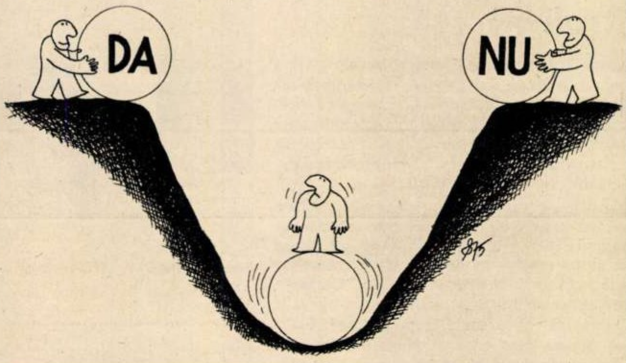

DAN IONIȚĂ

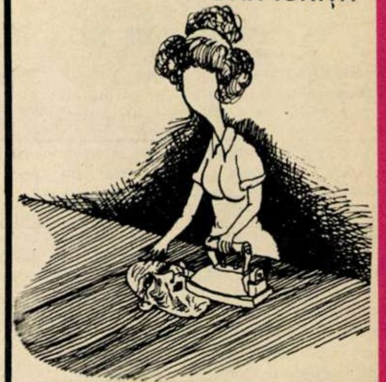

debut la racul

MATEI MIHAI

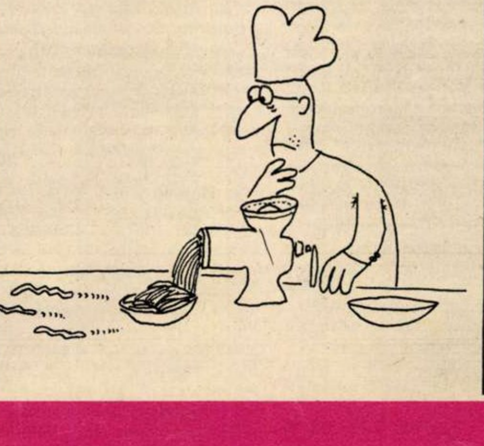

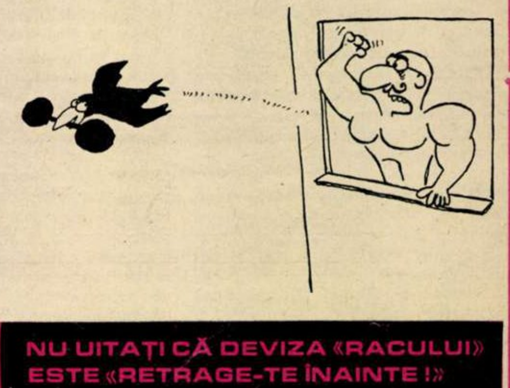

NU UITAȚI CĂ DEVIZA «RACULUI» ESTE «RETRAGE-TE ÎNAINTE !»

A treia ediție a «Turneului campionilor» la gimnastică, desfășurată sîmbăta trecută la Empire Pool din Londra, a fost dominată — în proba feminină — de sportiva noastră Nadia Comăneci, considerată un adevărat fenomen al gimnasticii mondiale, un prodigios «copil minune». La cei 14 ani neîmpliniți, Nadia Comăneci promite o carieră sportivă de excepție. I-o dorim din toată inima.

pentru un sunet curat al gongului din finala „centurii de aur"

La ora cînd aceste rînduri sînt trimise la tipar, cea de-a IV-a ediție a Turneului internațional de box «Centura de aur» se află de-abia la început. Dar cînd cititorii noștri vor cumpăra sîmbătă revista, turneul se va afla înaintea galei finale. Situație paradoxală care, ca orice paradox, presupune și unele riscuri, pentru că este imposibil de anticipat evoluția unui sportiv, mai ales a unui boxer. Primele întreceri au avut loc luni după-amiază, organizatorii rezervînd deschiderea festivă a celei de-a IV-a ediții a «Centurii de aur» pentru gala de seară, cînd sala era mai populată, oferind astfel un cadru solemn deschiderii oficiale.

Din păcate, rezultatele unor meciuri din prima gală au fost viciate. Cel mai nedreptățit se poate considera venezueleanul Alfredo Perez, care a fost cîștigător de departe în toate cele trei reprize. Tot la prima gală am fost martorii unui moment rarisim în box: ambii luptători la podea. Autor: Gruescu-Odwori (Uganda). Și rezultatul acestui meci a fost, socotim noi, viciat.

După depunerea jurămîntului — înaintea celei de-a doua gale — rezultatele au fost mai judicios date. A fost, oare, nevoie de această formalitate pentru ca oficialii din jurul ringului să chibzuiască cu mai multă răspundere lupta boxerilor?

Dintre boxerii noștri, o impresie deosebită ne-a produs tînărul și puțin experimentatul Teofil Ghinea. Asupra acestui tînăr ne permitem să zăbovim puțintel mai mult, deoarece avem impresia că el prefigurează un boxer de excepție. Nu a susținut în toată cariera lui mai mult de 20 de meciuri, dar are boxul în sînge și în gîndire. Talentul său trebuie șlefuit și bine îndrumat. Au făcut bine cei ce se ocupă cu creșterea tinerilor pugiliști că l-au selecționat într-o asemenea confruntare maraton? Au făcut rău? Greu de spus. Indiferent de ce rezultate va obține mai departe în această competiție, Ghinea rămîne o mare speranță care trebuie crescută și educată cu grijă și dragoste. Ar fi păcat să se piardă pe drum. În aceeași seară am văzut la lucru un mare boxer, un mare campion, pe maghiarul Gedő. Calmul și siguranța, seriozitatea și discernămîntul, economia în mișcări alternată cu explozia și duritatea loviturilor ne-au convins, dacă mai era nevoie, de marea clasă a boxerului maghiar. Dar cine știe, lupta e deschisă...

Ziua de marți a fost mai slabă din cauza unor meciuri lipsite parcă de spectaculozitate. Am admirat temeritatea turcului Koksal Ozogluoz în meciul cu marea vedetă cubaneză Emilio Correa. Sigur că boxerul turc știa dinainte că are puține șanse de izbîndă, dar atît de puține cîte erau el și le-a apărat cu cinste și sportivitate. Iată de ce lacrimile sale din finalul întîlnirii ne-au impresionat. Erau lacrimile înfrîntului într-o luptă cinstită și adevărată. A dat și a riscat totul, dar pentru a învinge un boxer de talia lui Correa îți trebuie mult mai mult...

Gustul cel mai amar ni l-a lăsat, spre regretul nostru, Sandu Mihalcea. Eram tentați să-l numim boxerul Sandu Mihalcea, dar oare putem numi boxer pe un sportiv care se pretează la fel de fel de tertipuri atunci cînd vede că riscă să fie învins? Cazul său trebuie sancționat deoarece, pe lîngă toate neajunsurile pricinuite pe ring, el creează un anumit climat în sală. Nimeni nu-l obligă să îmbrace mănușile de box. Dar dacă le îmbracă, să-și asume toate riscurile nobilei arte.

Boxerii coreeni, cîți au evoluat în primele două zile, ne-au lăsat o impresie deosebită. Curajoși, rapizi, inventivi ei și-au apărat șansele cu multă dăruire și tenacitate. Avem certitudinea că în gala finală mulți dintre ei se vor lupta pentru primul loc.

DAN BÎRLĂDEANU ■

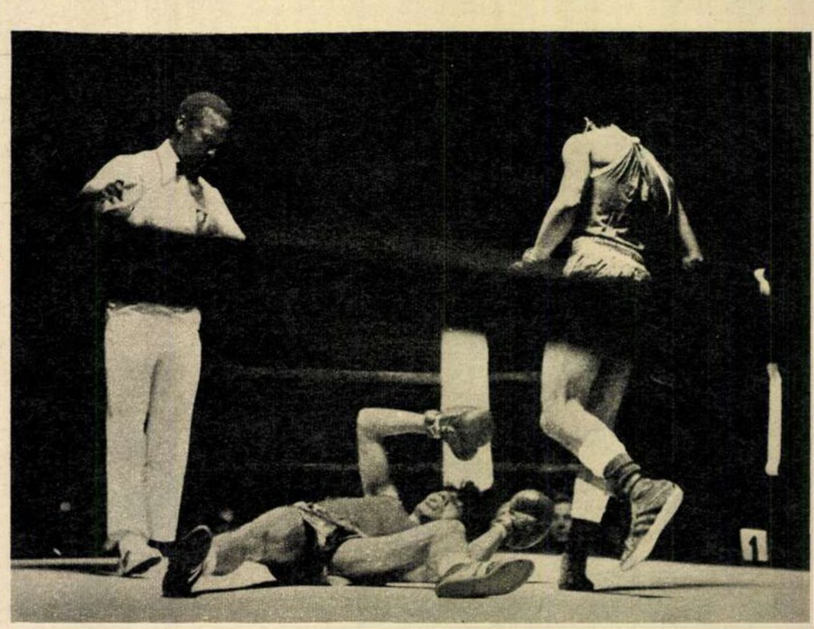

Nemet Iuseim (România) a cîștigat fără multe dificultăți întîlnirea cu tunisianul Jebaly.

Fotografie de ION PREDOȘANU ■

POȘTA SPORTURILOR

gioconda și... mitraliera

● **Glăvan Eliade**, mecanic ajutor, depoul C.F.R.-Craiova. Bun venit în rîndul corespondenților rubricii noastre. Mărturia că sînteți «oarecum emoționat, scriind pentru prima oară în viața mea unei publicații» ne emoționează și pe noi. Ca și aceea că faceți parte „din categoria celor care «mor sau învie» de cîte cinci ori în timpul unei palpitante faze de fotbal". Sînteți deci un temperament fierbinte — și tocmai de aceea, poate, vă exprimați atît de patetic nemulțumirea față de «înceata, abia observabila evoluție în bine a fotbalului nostru». Argumentele aduse în sprijinul acestei afirmații, ca și soluțiile pe care le propuneți (înlocuirea unor selecționabili cu alții, dări de seamă periodice ale antrenorilor în fața opiniei publice etc.) sînt, în general, de bun-simț, dar... le-am auzit rostite de atîtea ori — și de atîția — încît nu credem că mai este cazul să le reluăm aici. În schimb, nu vom obosi să amintim — așa cum o faceți și dv. — «că, în raport cu condițiile create, cu grija acordată de orînduirea noastră fotbalului și fotbaliștilor, această disciplină rămîne un permanent datornic». ● **Lupu C. Dumitru,** Calea Griviței 238, București. «Ce se întîmplă cu cei doi ași ai tenisului nostru, Ilie Năstase și Ion Țiriac?» Ce să se întîmple? Activitate competițională, turnee, antrenamente, victorii, înfrîngeri, scăderi de formă, redresări... Pe scurt: viață sportivă. ● **Ioan Iustin Purza,** Arad, str. Odobescu 11, ne scrieți despre un distins cronicar sportiv că «...el se pricepe la fotbal ca și Gioconda la o mitralieră!» Fiind mai în cunoștință de cauză decît dv., n-o să vă dăm dreptate. În schimb, putem afirma cu mîna pe inimă că dv. sînteți, atunci cînd scrieți despre fotbal, o adevărată mitralieră de metafore și de alte figuri de stil. Astfel, din punctul dv. de vedere, Aradul este nu numai «un Versailles al fotbalului românesc», ci și «o Veneție a aceluiași fotbal». Deși ne vine în minte vestitul sonet care începe cu «S-a stins viața falnicei Veneții» (și chiar zicerea populară referitoare la planta numită «tufă de Veneția»), trecem mai departe și aflăm că «fără melancolia acestui sport», dv., arădenii, v-ați «simți mai săraci ca Sf. Vineri». Dar cine și ce este, în viziunea dv., U.T.A.? Ea este, nici mai mult, nici mai puțin decît «o fată de dragul căreia și un popă și-ar trăda toți psalmii în postul mare». Bine gîndit, bine rostit! La fel ca și în cazul portretului pe care-l faceți tînărului jucător Leac. Cine este acest tînăr? El este «jucătorul de fondante al U.T.A.-ei» Cum arată el? Arată cumva ca un produs de confiserie? Nicidecum! El arată «blond ca și prințul Mîșkin». Ce face? «El reinventează bucuria jocului cu mingea...» Cum execută el această reinventare? El o execută «...așa cum cred că Matisse reinventa fericirea pictînd». Desigur că numai și numai așa procedează el, Leac, de vreme ce ni se înfățișează ca un «prinț de lalea al gazonului» care «pătrunde în joc ca într-o pădure fermecată». Dar ce se întîmplă cu noi, cu dv., atunci cînd pătrunde în pădure laleaua respectivă care fusese, pe rînd, acadea și prinț dostoievskian? Cu noi se întîmplă că „...în valsul fentelor sale «ensuccrées» simțim cum inima noastră îngroapă o floare de nu-mă-uita". Și totuși în ciuda acestei inhumări florale, sentimentul cu care ne alegem nu este de tristețe, căci, «urmărindu-l din tribune (pe Leac—n.n.) te poți îndrăgosti de o fată care vinde violete sau caramele». Desigur, căci nu degeaba este el, Leac — fotbalist al cărui joc izbutește performanța unică de a «ne prinde la pălărie garoafă de sărutări» — un «jucător de fondante». ...Drept care nouă nu ne mai rămîne să zicem decît că dv. înșivă sînteți «o bomboană de corespondent», de la care așteptăm noi producțiuni imnice precum cea de față — dacă se poate și mai și. Și credem că se poate, de vreme ce chiar dv. mărturisiți despre Leac precum că nu este un unicat — cum am fi fost tentați să credem — ci o «repetabilă minune». Mari sînt minunile tale!..

PETRE DRAGU ■

Rezultat excelent la Madrid

AM ÎNVĂȚAT SĂ NU PIERDEM, RĂMÎNE SĂ ÎNVĂȚĂM SĂ CÎȘTIGĂM

Pentru cei care au urmărit pe micul ecran prima repriză a partidei cu Spania, a fost limpede că atuurile echipei noastre sînt spiritul de combativitate și jocul eficient, plin de dăruire — eroic pe alocuri — al apărării. Numai cu aceste calități însă am fi pierdut foarte probabil — și onorabil — meciul cu 0-1, dacă Valentin Stănescu n-ar fi operat cea mai inspirată schimbare din cariera sa, introducînd la sfîrșitul primei reprize două vîrfuri autentice de atac în locul singurului vîrf prezent pînă atunci în joc — Kun, accidentat. Jucînd o parte din repriza secundă pe cartea atacului, de fapt pe cartea lui «totul sau nimic» (era cam totuna dacă am fi pierdut cu 0-1 sau 0-4, șansele noastre în competiția europeană păstrîndu-se numai la victorie sau la meci egal), jucînd însă cu oameni capabili de acest joc — Crișan a evoluat excelent, făcînd marea repriză a vieții sale, iar Iordănescu, deși s-a încurcat în 2-3 situații în care ar fi putut înscrie golul victoriei, a jucat și el tactic bine — echipa României ne-a demonstrat cel puțin următoarele adevăruri:

1. Este în stare să practice un fotbal modern, de atac, dar trebuie construită cu asemenea jucători. Teama, indecizia, confuzia de idei au condus, o vreme, la alcătuirea unei echipe de mijlocași. Eroare pe mîna căreia pierzi mai greu, dar tot pierzi; adică de ce ți-e frică, tot nu scapi.

2. Putem construi o bună echipă (și) de atac, pentru că fotbalul nostru are — repetăm — resurse pentru acest joc. Crișan a fost introdus în disperare, dar mai există și un Marcu, și un Troi ș.a.

3. Dacă nu ar fi oprit în bună măsură motoarele jocului ofensiv după egalare (din exagerată prudență și dintr-un reflex al obișnuinței), echipa noastră ar fi avut șanse reale de victorie. S-a văzut însă limpede că dacă am învățat să luptăm și am învățat să nu pierdem — condusă la Istanbul, Praga și Madrid, echipa noastră a egalat de fiecare dată — n-am învățat încă să cîștigăm. Să învățăm și lecția asta — putem, trebuie s-o învățăm pentru a ajunge cu adevărat o forță în fotbalul internațional.

MARIUS POPESCU ■

EDUCAȚIE PRIN AMINTIRI

noul poartă un nume frumos

Am plecat la Făgăraș chemat de scrisoarea lui M.P. și am întîlnit povestea unei foarte tinere femei — în iulie va împlini abia 17 ani — care a trecut printr-un greu moment de viață.

Din motive asupra cărora cred că este mai bine să păstrez discreție, fiindcă aparțin de intimitatea vieții sale, H.I. nu dorea să aibă un copil. De aceea a ascuns tuturor că e gravidă și a încercat în secret să scape de sarcină prin diverse manopere avortive.

Într-o bună zi, la domiciliul ei s-a prezentat un ofițer de miliție. S-a speriat, a încercat să nege că este gravidă, să ascundă intențiile, dar vizitatorul a insistat să o conducă la policlinică pentru un consult. S-a stabilit diagnosticul unei sarcini în luna a șasea și a fost cuprinsă în evidența circumscripției.

În mașină, ofițerul de miliție i-a citit prevederile decretului care interzice și pedepsește provocarea avortului. Cu gîndul la ceea ce a încercat să facă, se aștepta să fie condusă la miliție. Poate din cauza emoției, nici nu a observat ce drum a străbătut mașina și abia atunci cînd a coborît și-a dat seama că se află pe strada Republicii, adică în fața casei ei.

A doua zi, cînd același ofițer a vizitat-o din nou, a fost și mai surprinsă cînd acesta a început să-i vorbească, dîndu-i numeroase exemple, despre consecințele nefaste pe care le are față de sănătate practicarea manoperelor empirice pentru întreruperea sarcinii și i-a lăsat o carte despre îngrijirea femeii în timpul graviditătii.

Peste cîteva zile, din nou a apărut același ofițer, dar de această dată a calculat în așa fel încît să nu o găsească acasă, pentru a putea sta de vorbă cu părinții ei. Cam speriată, la început, mama ei a încercat să îi justifice starea de disperare, motivele pentru care s-a străduit să evite nașterea copilului. Ofițerul a aprobat-o în tot ceea ce a spus, iar apoi i-a vorbit despre responsabilitatea ei, mai ales avînd în vedere că fiica sa parcurge un moment greu de viață, că este atît de tînără încît are nevoie de ocrotire și multă, foarte multă înțelegere. Cine i-ar fi putut oferi toate acestea, dacă nu propria ei mamă?

L-am căutat pe tînărul ofițer de miliție, dar nu l-am găsit. Cum la răspunsul «E în misiune» m-am cam posomorît, cel care îmi trimisese scrisoarea m-a întrebat:

— Regretați că ați venit la Făgăraș?

— Nu, i-am răspuns. Nu regret fiindcă e ceva frumos în felul în care a procedat băiatul acesta, ofițerul.

— Atunci, știți ce? Haideți să mergem la combinat. S-a anunțat acolo o ședință importantă și, cine știe, poate o să găsiți să scrieți ceva interesant de acolo.

În adevăr, a fost o ședință plină de semnificații. La ordinea de zi era discutarea Codului principiilor și normelor muncii și vieții comuniștilor, ale eticii și echității socialiste și legat de acest subiect s-a prezentat un referat privitor la abaterile unuia dintre cei mai capabili ingineri din întreprindere. Era vorba despre inginerul S.V. În sală s-a lăsat o tăcere deplină. Uimire, consternare, revoltă. Fețele oamenilor care ascultau erau teribil de expresive.

Inginerul S.V., care se bucura de încredere deplină pentru competența și hărnicia sa, a fost trimis de mai multe ori în străinătate. Un prim semnal de alarmă: inginerul face vizite particulare patronului firmei cu care ducea tratative și este timp de două zile invitatul acestuia, cînd i se organizează o excursie agreabilă. Se pare că S.V. nu s-a întrebat care e scopul curtoaziei acestui patron, sau nu a vrut să își pună această întrebare.

Apoi, cînd patronul respectiv vine la București, inginerul S.V. îl vizitează și acceptă invitațiile la banchetele oferite de acesta, sub pretextul unor sărbătoriri. La început, prea amabilul patron nu i-a solicitat decît servicii mărunte. Și era deosebit de atent. Pentru că inginerul avea pe cineva bolnav în familie, i-a trimis medicamente străine prezentate ca miraculoase... Amabilitatea patronului trebuia totuși să fie răsplătită și inginerul se vede în situația de a se simți obligat să aibă o atitudine mai favorabilă decît era firesc față de firma acestuia. Apoi, cînd au apărut unele defecțiuni la aparatele livrate de firma respectivă, s-a zbătut să facă totul pentru remedierea defecțiunilor, fără a anunța conducerea întreprinderii și fără a raporta prejudiciile înregistrate. În toamna anului trecut, cînd acel patron revine la noi, îl așteaptă, îl conduce prin țară, îi face diverse servicii. Mai tîrziu, se întîlnesc la București, cînd prea amabilul patron socoate că a sosit timpul să solicite servicii mai substanțiale pentru amabilitățile sale. Inginerul S.V. este prins în joc și acceptă să îi furnizeze unele planuri și date care îl interesau pe acesta. Predarea lor urma să aibă loc într-un punct prestabilit.

S-a întîmplat însă că înainte să aibă timp să transfere străinului actele cerute, inginerul S.V. să se simtă tras de mînecă. Cel care l-a oprit, spunîndu-i «Nu faceți asta», s-a legitimat. Era un ofițer de securitate.

...Referatul s-a încheiat, dar în sală tăcerea era la fel de profundă. Toate capetele se întorseseră spre un punct al sălii. Acolo s-a ridicat în picioare inginerul S.V. A vorbit după ce a făcut eforturi vizibile pentru a-și stăpîni emoția. «Cele spuse în referat despre mine sînt adevărate... Am avut grave abateri... Am săvîrșit o mare greșeală... O recunosc și o regret... Vreau să îmi lăsați șansa să dovedesc că a fost o greșeală întîmplătoare... Să îmi pot șterge rușinea prin muncă...»

Cred că ar mai fi vrut să spună ceva, dar vocea nu îl mai ajuta și s-a așezat cu fața în palme.

Primul care a cerut cuvîntul după el, un bărbat în halat de lucru, care rostea cuvintele cumpătat și rar, cu un ton amar, a întrebat: «Unde e mîndria dînsului de a purta onoarea întreprinderii noastre?... E o rușine nu numai pentru el, ci o rușine pentru noi toți...»

Un altul, care a arătat că a lucrat timp de 15 ani împreună cu inginerul S.V., care este un bun specialist, ce cunoaște toate procesele tehnologice ale întreprinderii și că a fost prezent la greu întotdeauna, cu pricepere și hărnicie, a încheiat cu «Da, da, cel care face o primă concesie, face și primul pas pe un drum extrem de lunecos... Avem cu toții de învățat din acest caz».

«Legea care reglementează relațiile cu străinii a fost elaborată tocmai în temeiul unor asemenea exemple triste... De aceea trebuie să veghem cu strășnicie la respectarea ei...», a spus altcineva.

S-a vorbit despre responsabilitatea tuturor, despre obligația de a interveni în atenționarea celui care nu se conformează prevederilor legii, de necesitatea sporirii vigilenței, despre faptul că cel vinovat nu a săvîrșit doar o înșelare a încrederii pe care întreprinderea i-a arătat-o, ci a săvîrșit și o rușinoasă deturnare de încredere primită din partea tovarășilor săi de muncă. S-a vorbit și despre faptul că o greșeală recunoscută echivalează cu o greșeală pe jumătate iertată, s-a vorbit despre arsenalul deosebit de rafinat pe care îl folosesc unii străini pentru a-și ajunge scopurile, despre faptul că cel care vinde interesele noastre economice vinde pîinea noastră, vinde bunăstarea noastră, a tuturor.

La un moment dat a cerut cuvîntul ofițerul de securitate: «Puteam să îl las pe inginerul S.V. să mai facă doar cîțiva pași și ar fi săvîrșit o infracțiune atît de gravă, încît astăzi s-ar afla la închisoare... Mă bucură judecata dumneavoastră, matură și dreaptă... Nu vreau să vă influențez părerile, dar, în ce mă privește, am optat pentru hotărîrea de a oferi inginerului S.V. șansa de a-și răscumpăra greșeala prin muncă și comportare cinstită în viitor, încă din momentul acela în care am intervenit și l-am tras de mînecă».

...Plecînd din Făgăraș, i-am mulțumit lui M.P. pentru invitația lui.

Ceea ce găsisem în atitudinea celor doi ofițeri, chiar față de oamenii care alunecă pe drumul greșelii, poartă un nume frumos: omenie.

EMIL POENARU ■

CE PROFEȚIM, CE PROFESĂM

prețul scump al timpului pierdut

Un distins urbanist, discutînd proiectul viitorului București, conferea o importanță cu totul ieșită din comun soluționării cît mai judicioase a transporturilor. Om practic, se gîndea mai ales la funcționalitatea acestora, la capacitatea de a-l duce rapid și comod pe orice cetățean la și de la locul de muncă, în diferite alte puncte unde interesele și preferințele lui cotidiene îl cheamă. Interlocutorul meu viza în considerațiile sale critice îndeosebi mentalitatea eronată a unor edili care nu realizează cît de grave implicații poate avea asupra producției și productivității o circulație deficitară a mijloacelor de transport în comun. Nu e vorba neapărat de gravele întîrzieri la programul de lucru pe care le produce, ci, îndeosebi, de un fenomen pe care fișele de pontaj în mod normal nu-l consemnează, respectiv de irosirea unei substanțiale cantități de energii psihice, volitive, de diminuarea capacității de efort, datorate hărțuirii nervoase pricinuite de transportul în condiții vitrege: întîrzieri exasperante, asaltul la urcare, înghesuiala, discuțiile cu taxatoarele sau alți călători, generate de nervozitatea acută în asemenea situații etc. Ceea ce nu au uneori în vedere cei care poartă răspunderea deopotrivă pentru producție ca și pentru optima funcționare a transporturilor este că, în asemenea condiții, cînd omul se prezintă la muncă surescitat, cu un început de oboseală deja, curba efortului lucrativ devine descendentă încă în timpul orarului obișnuit de muncă, afectînd astfel productivitatea, ritmul producției. Mai trebuie adăugat faptul că în cazul unor trasee care funcționează prost în mod curent o asemenea diminuare a capacității de efort poate deveni cronică, cetățeanul trebuind să suporte același tratament zilnic, inclusiv la întoarcerea de la locul de muncă.

Nu aș fi acordat, poate, o atît de mare atenție argumentației interlocutorului meu urbanist dacă de aproape un an n-aș fi de două ori pe zi, ca numeroși alți cetățeni, călător pe traseul 40 al autobuzelor I.T.B., linie ce leagă cartierul Balta Albă și toate celelalte pe care le străbate de centrul Bucureștiului, respectiv Piața Cosmonauților, punct din care mulți cetățeni își continuă drumul spre Casa Scînteii, Gara de Nord, Militari, Drumul Taberei etc. Așa stînd lucrurile, iată-mă, mai ales la întoarcere, după orele 16, într-un moment de vîrf, așteptînd și pînă la 40 de minute în stație, și încă foarte aproape de capătul liniei. Cu toate atenționările făcute prin taxatori și controlori factorilor responsabili de circulația anormală pe acest traseu, zi după zi aceeași enervantă situație, solicitarea la maximum a răbdării, supraaglomerația, irosirea unui timp extrem de prețios, uneori, din păcate, chiar și la anumite ore ale dimineții. O proastă gospodărire a vehiculelor, în sensul retragerii succesive a mai multora dintre ele la orele de vîrf ale circulației, nervozitatea ridicată a lucrătorilor de pe puținele autobuze rămase pe traseu creează stări de spirit deloc civilizate, improprii unei utilizări optime a mijloacelor de transport în comun. Baremi, uneori, cum s-a întîmplat sîmbătă 5 aprilie, în jurul orelor 15,00, la capătul liniei (de la Grădina Icoanei), nu mai puțin de 4 autovehicule s-au retras consecutiv de pe linie sub ochii a zeci și zeci de călători obligați să-și amîne întoarcerea la domiciliu, pentru o oră cu totul și cu totul la discreția straniului ritm al circulației stabilit arbitrar de cei care dirijează mersul autobuzelor pe acest traseu.

Semnalînd acest fenomen, nu intenționăm deloc să insinuăm o deficiență mai generală a transporturilor bucureștene, chiar dacă, izolat, s-ar putea să se mai întîlnească astfel de situații. Oricît de izolate ar putea fi aceste anomalii nedorite în rețeaua noastră de transport, corelate și cu altele similare, existente, tot izolat pesemne, în activitatea altor instituții publice, mai ales comerciale, nu putem să nu pledăm pentru o mai mare grijă față de timpul cetățeanului, care e un bun național, de justa folosire a căruia depind și rezultatele în producție și sănătatea noastră fizică, psihică, morală. Dacă e destul de condamnabil cînd individul irosește în mod iresponsabil timpul pe care îl are la dispoziție, nu numai în producție — care e timp social plătit de stat —, ci și în viața personală, e cu atît mai puțin echitabil ca o instituție publică să practice o cronofagie cu consecințe negative. Nu ar strica dealtfel ca unii specialiști — sociologi, psihologi, medici, economiști — să ia în studiu la modul cel mai exigent aceste probleme ale anchilozării unor articulații ale circulației pe anumite trasee. Nu de alta, dar plătim prea scump acest timp pierdut și, din păcate, nu odată cu valuta forte a energiilor noastre psihice.

NICULAE STOIAN ■

CUMPENE, DESCUMPĂNIRI

de-a berbeleacul

Purta ochelari fumurii. Nu puteam ghici niciodată încotro privește și mai ales cu ce expresie. Cobora din mașină calm, neșifonat. Avea o statură impresionantă. Se îmbrăca în haine de culoare închisă. Uneori își acoperea părul grizonat cu o pălărie de fetru. Călca rar, obosit, plictisit, cu un aer aristocrat. Era întotdeauna impenetrabil. Nici un surîs. Nici un rictus. La intrare îl întîmpina de fiecare dată altă femeie. Îl îmbrățișa ceremonios și îl săruta cast. Cîteva minute mai tîrziu plutea prin încăperea răcorită de lumină ca printr-un acvariu. Femeile îl desfătau. Îl ajutau să se dezbrace și să îmbrace halatul. Apoi dispăreau în labirintul de încăperi al vilei. Pe zidul porții sale, o inscripție ca de ambasadă. Numele, prenumele și funcția: director. Apoi urmau titlurile științifice și altele administrative.

De la fereastra mea se zărea un fragment din grădina gazonată și din piscină. Uneori, în absența directorului, femeile se încălzeau la soare ca pisicile de angora. Și se auzeau cînd și cînd greierii de atîta liniște, de atîta certitudine, de atîta sațietate. N-am vrut să cred pe cineva care m-a avertizat că e la a patra soție, că are copii cărora refuză să le plătească pensie alimentară și de existența cărora nu vrea să audă.

Într-o seară, directorul nu a mai coborît din mașina elegantă, somptuoasă și neagră. S-a dat jos grăbit dintr-un taximetru. Neglijent. Șifonat. Cu gulerul pardesiului ridicat. Cu părul răvășit. N-a mai fost întîmpinat la intrare de femeile policrome de altădată. Prin grădină a bătut vînt de toamnă.

Mai tîrziu, am citit un anunț la ziar: «**Vînd bibliotecă mare, baroc, sec. XIX, fotoliu și masă — consolă Louis XV, dormitor complet modern din lemn de trandafir, dulapuri bibliotecă stejar, sufragerie neagră, oglinzi cristal, lustre cristal, birou sculptat din lemn de nuc, hol florentin, pian Steinway, fotolii din piele, galerii aramă, covoare persane, haine bărbătești, monument funerar excepțional marmură nefolosit** etc.

Aseară, l-am revăzut în autobuzul 31. Cu un ochi încărcat de ură și de dispreț privea pasagerii care l-au recunoscut; cu celălalt ochi își număra banii mărunți din portofel. A coborît, după o călătorie lungă, într-o stație obscură...

ADRIAN DOHOTARU ■

COPERTA NOASTRĂ:

Mircea Roibu, tehnician la Șantierul naval-Galați, unul din creatorii elicei navale mari românești.

Fotografie de ELENA GHERA ■

FLACĂRA. Redacția: București, Piața Scînteii 1, sectorul 1. Căsuța poștală 41 12, of. 33. Telefon: 17 60 10 int. 1787, 1611, 1786, 1606, 1618, 1744.
Tiparul executat la Combinatul poligrafic «Casa Scînteii».

Prezentarea artistică: DAN BÎRLĂDEANU

41505

PREȚUL REVISTEI: 3 LEI

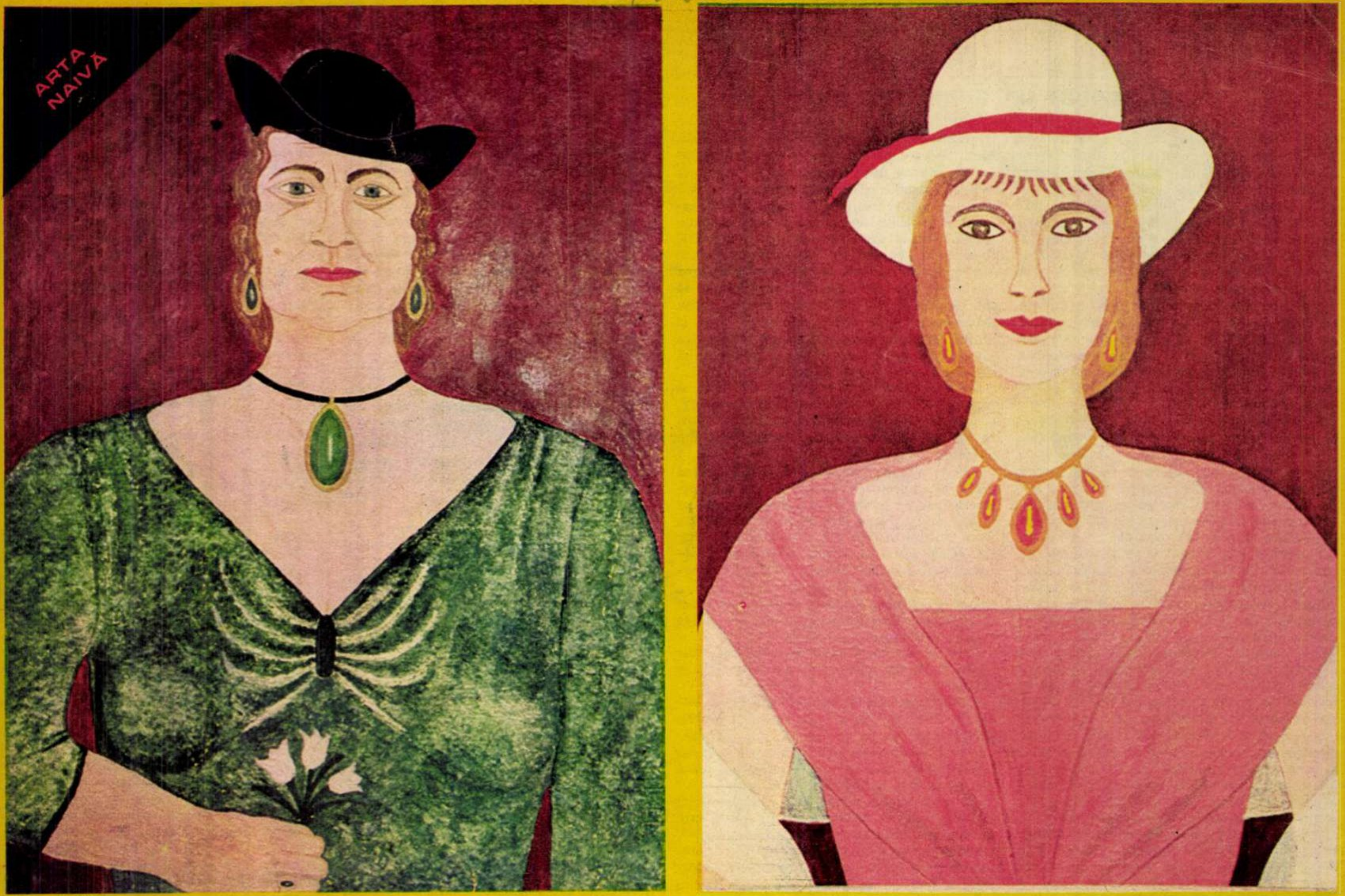

Pentru soţii Alexandrina şi Ştefan Debreczenyi pictura este un fel de viaţă.

Fotografii de **EMANUEL TÂNJALĂ** ■

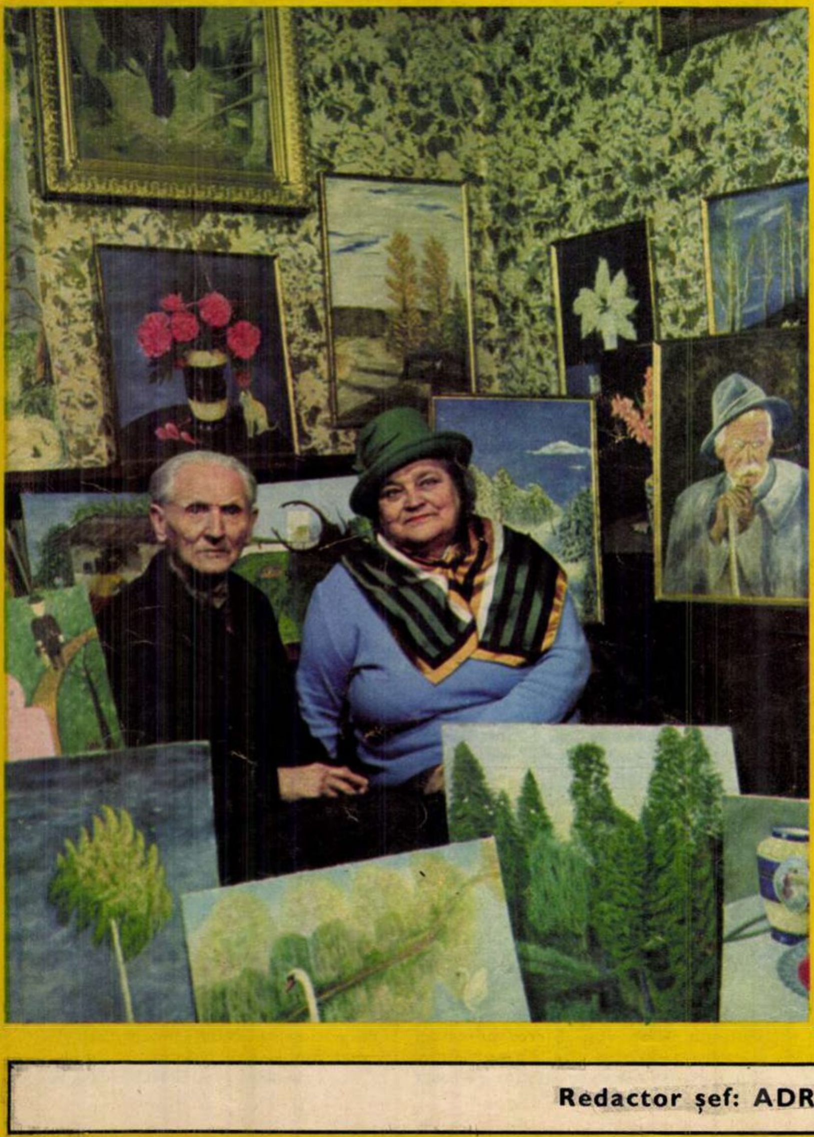

PORTRETUL ARTISTULUI LA MATURITATE

«...artistul naiv — scrie Otto Bihalji-Merin, un foarte serios comentator al fenomenului — tinde să dea formă lucrurilor şi evenimentelor vieţii proprii, fără a fi însă conştient de limita posibilităţilor şi noţiunilor sale creatoare». Este o observaţie numai în parte adevărată. Marea majoritate a pictorilor naivi se alcătuiesc din persoane la tîrzie maturitate, din bărbaţi şi femei care au încheiat cu multe din grijile vieţii, avînd de acum vreme şi pentru cîteva din cumințile ei plăceri. Pictura e o astfel de plăcere. E şi un fel de joacă. Atunci cînd vîrstnicii prind chef şi curaj să picteze, ei o fac nu pentru a afla nişte reguli şi a se lupta crîncen cu ele, ci tocmai pentru că au posibilitatea unui joc în care sînt ei înşişi creatori de reguli. E una din situaţiile cînd, pur şi simplu, n-are rost să te preocupi de «limita posibilităţilor şi noţiunilor creatoare» proprii. Ei au, fără îndoială, cunoştinţa faptului că pictura e un drum lung şi dificil. Dar nu *Pictura* îi interesează, ci plăcerea de a produce imagini, de a povesti neîngrădit. Cine n-a luat niciodată culorile în mînă, nu ştie ce tainică mîndrie îţi dă acest făcut.

Soţii Alexandrina şi Ştefan Debreczenyi din Piteşti au, categoric, în mai mare măsură decît alţi oameni conştiinţa problemelor vieţii, iar pictura este şi ea un fel de viaţă. Ştefan Debreczenyi, acum pensionar, e doctor în drept şi a slujit ca judecător. Soţia domniei-sale şi dumnealui au început să intereseze ca pictori abia după pensionare. Avînd des prilejul psihologiei, în contact cu atita lume şi atîtea chipuri, încearcă — lucru mai rar la artiştii naivi — să picteze portrete şi autoportrete. Şi cu toate că exersează în timp teme diverse, cele mai bune realizări le dau ca portretişti. Cum ştie oricine, atunci cînd doi oameni sînt tovarăşi de o viaţă şi vor să se înţeleagă, ei ajung să-şi semene puţin, îndeosebi în ce întreprind. E firesc ca, pictînd din simpatie şi înţelegere sufletească, să dea tablouri cu un fluid comun. Tentat fiind să le consider opera deodată, nu pot să nu remarc şi unele deosebiri. Lui Ştefan Debreczenyi profesiunea i-a pretins să fie în orice împrejurare analitic. Oricît ar iubi pictura ca joc, e prea deprins să meargă la detaliu ca să nu o facă şi acum. Foloseşte o tuşă măruntă, migăloasă, atentă parcă să nu nedreptăţească nici un colţ de tablou, ca primitivii flamanzi, bunăoară. Să fi pictat peisaj, s-ar fi oprit cu multă minuţie la fiecare fir de iarbă, interesat să vadă totul de aproape, să cerceteze, să vadă cauza. Alexandrina Debreczenyi priveşte aceleaşi lucruri ca soţul ei, însă de la oarecare distanţă. În final, sentimentul nu e prea diferit, deşi — contemplînd — e tentată să vadă lumea în armonie. Cînd se priveşte în oglindă, nu vede, ca soţul, trecerea timpului. Vede culoare, tihnă, melancolie. Împarte dreptate lucrurilor şi culorilor firii dar altfel decît domnia-sa, judecătorul Ştefan Debreczenyi, ca o mamă cu mulţi prunci, mulţumindu-i pe toţi, din mult, puţinul pe care-l are.

Pictînd din curată plăcere, soţii Debreczenyi nu au expus pînă azi prea multe cartoane. De fapt, nici nu e nevoie de cantitate. În pictura naivilor, metoda contează mai mult decît obiectul produs. Dar la un inventar sensibil al picturii naive la noi, opera lor trebuie luată în discuţie.

TUDOR OCTAVIAN ■

Redactor şef: ADRIAN PĂUNESCU

Biblioteca județeană
MUREȘ
TIRGU-MUREȘ

ANUL XXIV – NR 16 (1037) – 26 APRILIE 1975

flacara

revistă săptămînală ilustrată,
editată de frontul unității socialiste

cultul eroilor

Cinstirea înaintașilor — semn de civilizație și cultură. **Un popor peste care au venit adesea «cumplitele vremi» invocate de Cronicar, poporul român în speță, este firesc după o luptă milenară să aibă un imens panteon al eroilor. Un panteon însă care întotdeauna, pentru urmași, a fost un izvor nesecat de bărbăție în luptele purtate, o sporire a forței combative prin încorporarea energiilor postume, cum numea Octavian Goga amintirea faptelor de glorie ale înaintașilor. Din generație în generație moștenit, acest cult al eroilor — prin aceasta înțelegînd dăinuirea în ființa noastră a unor vieți incandescentizate de flacăra idealului generos al luptei pentru binele poporului — capătă în zilele noastre semnificația îndeplinirii unei sfinte datorii. O datorie care nu are nimic comun cu exaltarea patriotardă, de un cvasimisticism anacronic, găunos, fără nici o contingență cu comandamentele luptei noastre prezente, și cu atît mai puțin ale celei viitoare. Necesitatea integrării în viața și munca noastră de azi a valorilor eroismului dovedit de înaintași, în tot ceea ce au făcut aceștia pentru menținerea și propulsarea acestui popor în rîndul națiunilor libere și civilizate, dă expresie conștiinței apartenenței noastre la o istorie vie, trăită, care e însăși rațiunea noastră de a fi.**

Sentimentul că nu venim din neant, că avem un viitor și un prezent tocmai pentru faptul că avem și un trecut, că nimic nu ne-a picat nici din cer ca mană și nici de la masa celor bogați ca firimitură, că n-am trăit din cutia milelor, devine pentru omul demn și eliberat de orice vicisitudine — socială, națională, morală — al zilelor noastre o adevărată sursă de combustie patriotică. Un partid care în însăși carta sa programatică «vede-n capăt începutul», cum spune Poetul, care face din istorie reazimul întregii prospective, al înscrierii națiunii pe care o reprezintă pe orbita civilizației și culturii celei mai înaintate nu poate decît să ofere cea mai strălucită pildă de cultivare luminoasă a memoriei marilor înaintași, a ceea ce numim eroi, fie dacă au căzut pe cîmpul de bătălie sau la masa de lucru, în numele eroicei devize per scientia pro patria.

Cu nețărmurita sa mîndrie patriotică pentru tot ceea ce reprezintă istorie vie a acestui popor, istorie ce trebuie păstrată, apărată, continuată și îmbogățită, tovarășul Nicolae Ceaușescu n-a contenit, zi de zi aș putea zice, să afirme un mare adevăr al existenței noastre, limpede exprimat și de aceste vizionare cuvinte: «Fără îndoială, tovarăși, că cinstirea înaintașilor este un semn de civilizație și cultură pentru un popor. Este de asemenea un semn că partidul comunist, care are menirea istorică de a conduce astăzi poporul român pe calea făuririi socialismului și comunismului, este continuatorul celor mai bune tradiții de luptă pentru eliberarea națională și socială. Evocînd aceste momente, aducînd omagiul nostru acelora care au contribuit, prin lupta și jertfa lor, la formarea și dezvoltarea națiunii române, noi ne îndeplinim o îndatorire de cinste nu numai față de trecut, ci și față de prezent și față de viitor...»

Nimic nu e mai grăitor în acest sens decît pilduitoarea prețuire și profunda venerație pe care consecvent le cultivă Primul Bărbat al națiunii noastre socialiste față de tot ceea ce înseamnă spirit de jertfă al înaintașilor, fie ei «descălecători de țară, dătători de legi și datini», simpli oșteni sau revoluționari neînfricați și cărturari vizionari. Dacă am înmănunchea într-o carte cuvîntările și expunerile tovarășului Nicolae Ceaușescu consacrate unor evenimente cruciale ale istoriei noastre — revoluției lui Tudor Vladimirescu și celei de la 1848, Unirii Principatelor și desăvîrșirii unității statului național, insurecției naționale armate antifasciste și antiimperialiste din August 1944 și instaurării primului guvern democrat în martie 1945 — s-ar configura astfel una din cele mai patetice evocări a dăinuirii noastre eroice pe aceste meleaguri, de fiecare dată fenomenele fiind analizate și

NICULAE STOIAN ■

(Continuare in pag. 5)

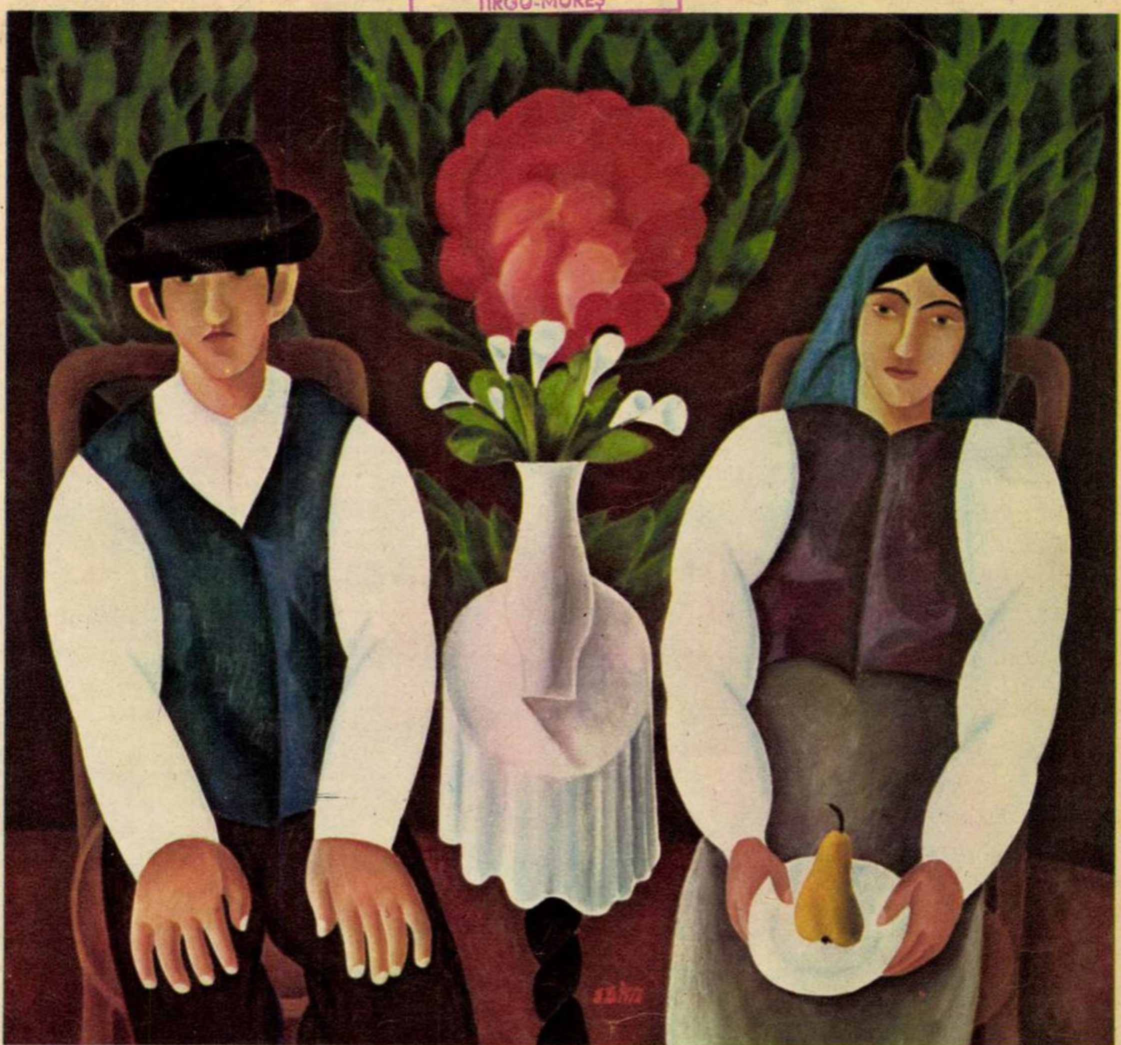

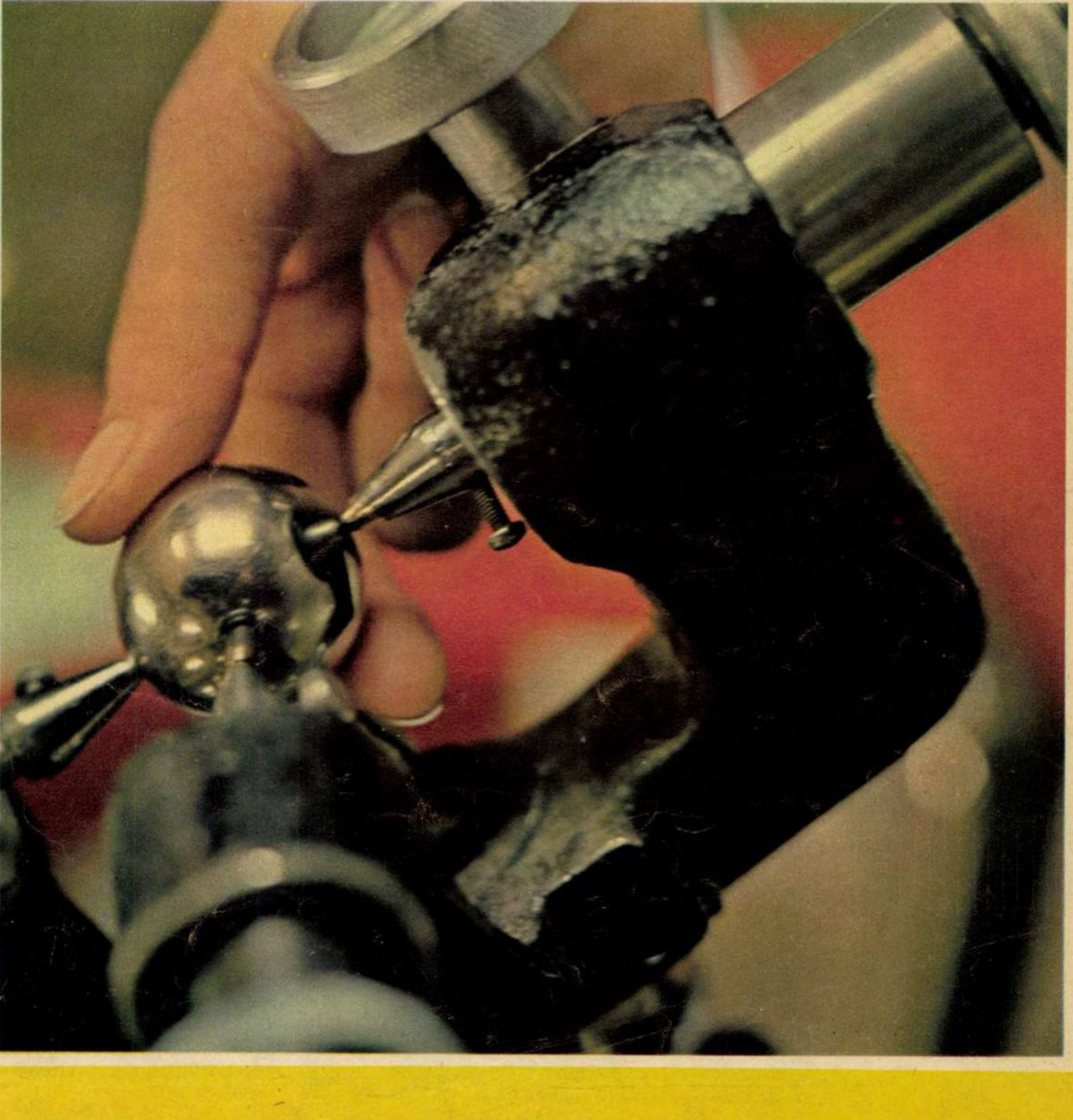

ÎN SPIRITUL PRIETENIEI ȘI C
PENTRU FĂURIREA UNEI LUMI

CEAUȘESCU
BUCUR

La întoarcerea în patrie, o vibrantă manifestare de dragoste și adîncă prețuire.

După semnarea documentelor oficiale româno-tunisiene.

Timp de mai bine de două săptămîni întreaga noastră națiune a urmărit, cu toată ardoarea inimii și a gîndului, itinerarul prieteniei și al cooperării internaționale străbătut de președintele Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu, în țări ale Asiei și Africii: Japonia, Filipine, Pakistan, Iordania, Tunisia. După cum se știe, ultima vizită oficială de pe acest prestigios traseu a însemnat un popas al înalților oaspeți, pe pămîntul de străveche civilizație al Tunisiei. Dialogul la cel mai înalt nivel româno-tunisian, precum și însuflețitele întrevederi cu reprezentanții locuitorilor acestei părți a Africii s-au încheiat — ca și convorbirile din etapele precedente ale vizitei în țări ale Africii și Asiei — cu rezultate dintre cele mai fructuoase, menite să dea un nou și puternic impuls colaborării dintre popoarele român și tunisian, să deschidă noi orizonturi conlucrării lor rodnice.

Declarația solemnă comună semnată la Tunis de către președintele Nicolae Ceaușescu și președintele Habib Bourguiba consfințește voința și hotărîrea ambelor țări de a așeza la temelia relațiilor lor reciproce, ca și a relațiilor cu celelalte state, drept principii fundamentale, dreptul inalienabil al popoarelor de a-și decide soarta și de a-și alege sistemul politic, economic și social corespunzător voinței și intereselor proprii, dreptul sacru la independență și suveranitate națională, dreptul de a dispune liber de resursele naturale, deplina egalitate în drepturi între toate statele, indiferent de mărime, nivel de dezvoltare sau orînduire politico-socială, inadmisibilitatea amestecului în politica internă și externă a altor state.

După zile de nobilă, laborioasă și neostenită activitate desfășurată pe spațiul cunoscut al celor două continente, în slujba celor mai înalte aspirații de pace, înțelegere și colaborare între popoare, tovarășul Nicolae Ceaușescu împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu s-au întors,

LABORĂRII CU TOATE POPOARELE, MAI BUNE ȘI MAI DREPTE

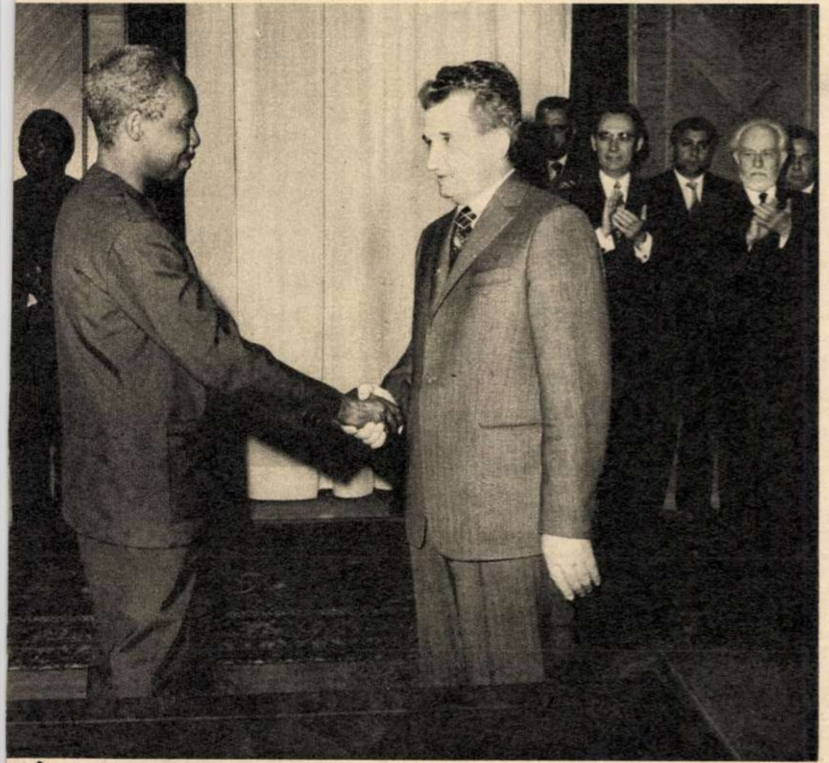

După semnarea documentelor oficiale de către președintele Nicolae Ceaușescu și președintele Julius K. Nyerere.

În timpul dineului oferit de președintele Nicolae Ceaușescu și de tovarășa Elena Ceaușescu în onoarea președintelui Julius K. Nyerere și a doamnei Maria Nyerere.

sîmbăta trecută, în patrie; miile de locuitori ai Capitalei, veniți în întîmpinare la aeroport, au dat glas, într-o vibrantă manifestare de dragoste, sentimentelor întregului nostru popor; de adîncă stimă, de deplin acord și de prețuire față de bilanțul deosebit de bogat al vizitelor întreprinse de șeful statului român, față de remarcabila activitate de militant internațional a tovarășului Nicolae Ceaușescu.

Nenumăratele telegrame și mesaje, sosite în zilele următoare, din toate colțurile țării, adresate Comitetului Central al Partidului Comunist Român, tovarășului Nicolae Ceaușescu, sînt o chintesență a acestor simțăminte, de nestrămutată adeziune, ale unui întreg popor, față de principiile politicii externe a României, militantă consecventă pentru instaurarea unei noi ordini economice și politice mondiale, pentru democratizarea raporturilor internaționale, pentru făurirea unei lumi mai bune și mai drepte. Organizațiile județene de partid, organizații obștești, colective ale întreprinderilor și instituțiilor, cetățeni ai patriei, fără deosebire de naționalitate, au exprimat în mesajele lor legitima mîndrie patriotică, profunda satisfacție cu care națiunea noastră a înregistrat istorica vizită a tovarășului Nicolae Ceaușescu în cele cinci țări ale Asiei și Africii, ca pe un nou și prețios demers al României în slujba cauzei păcii și progresului în lume, idealuri cărora președintele țării le consacră nesecata sa energie și putere constructivă.

Sub semnul dorinței de dezvoltare a colaborărilor internaționale bilaterale, de edificare a unei noi ordini mondiale, a avut loc și vizita în țara noastră a președintelui Uniunii Naționale Africane din Tanganica (T.A.N.U.), președintele Republicii Unite Tanzania, Julius K. Nyerere, însoțit de doamna Maria Nyerere.

Convorbirile oficiale, desfășurate într-o atmosferă de caldă cordialitate și deplină înțelegere, ca și Declarația solemnă comună, au reliefat hotărîrea celor două țări de a nu precupeți nici un efort capabil să consolideze solidaritatea activă a României și a Tanzaniei cu lupta popoarelor africane și de pe celelalte continente, împotriva colonialismului și neocolonialismului, a discriminării rasiale, pentru dezvoltarea lor independentă, în conformitate cu principiile fundamentale ale respectului reciproc, ale deplinei egalități în drepturi între toate națiunile lumii. Dialogul la nivel înalt, consacrat colaborării pe multiple planuri dintre România și Tanzania, a fost continuat printr-o serie de contacte nemijlocite cu realitățile românești: solii poporului Tanzaniei, oaspeți ai Capitalei, au poposit în cîteva centre de interes economic și social ale Bucureștiului, modernul cartier Drumul Taberei, întreprinderea «Semănătoarea», Întreprinderea agricolă de stat «30 Decembrie».

Colectivele de muncă vizitate au fost sincer felicitate pentru frumoasele lor succese, mărturii ale unui nobil și multilateral efort constructiv de care România și-a legat, pentru totdeauna, numele.

*

În ziua de 23 aprilie 1975 a avut loc ședința Comitetului Politic Executiv al Comitetului Central al Partidului Comunist Român, prezidată de tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român.

Comitetul Politic Executiv a ascultat și dezbătut informarea prezentată de tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, cu privire la vizitele efectuate în Japonia, Filipine, Pakistan, Iordania și Tunisia, precum și în legătură cu convorbirile purtate cu președintele Republicii Unite Tanzania, Julius K. Nyerere, în timpul vizitei acestuia în România.

În legătură cu vizitele tovarășului Nicolae Ceaușescu și tovarășei Elena Ceaușescu în țări ale Asiei și Africii, precum și asupra convorbirilor purtate cu președintele Republicii Unite Tanzania, Comitetul Politic Executiv a adoptat în unanimitate o hotărîre din care citām:

Dînd o înaltă apreciere activității desfășurate în timpul vizitei de tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășa Elena Ceaușescu, Comitetul Politic Executiv aprobă în unanimitate documentele, înțelegerile și acordurile semnate, considerînd că ele corespund întru totul intereselor poporului român, intereselor popoarelor din țările respective, cauzei păcii, colaborării și înțelegerii între națiuni.

Vizita a reliefat din nou, cu vigoare, fermitatea și consecvența cu care tovarășul Nicolae Ceaușescu aplică în viață politica externă a partidului și statului stabilită de cel de-al XI-lea Congres, prestigiul internațional și prețuirea de care se bucură pentru activitatea neobosită pusă în slujba înfăptuirii celor mai nobile aspirații de progres social și pace ale umanității, a făuririi unei lumi mai bune și mai drepte.

Comitetul Politic Executiv subliniază și apreciază modul strălucit în care secretarul general al partidului, președintele țării, a promovat interesele țării noastre, a reafirmat poziția României față de marile probleme ale lumii contemporane, a dat expresie principiilor fundamentale ale politicii externe a partidului și statului nostru.

MAGDA MIHĂILESCU ■

Omagiu adus celor doi președinți.

FILE EMOȚIONANTE DIN RĂZBOIUL ANTIHITLERIST.
CONTRIBUȚIA OSTAȘILOR ROMÂNI LA VICTORIA ÎMPOTRIVA FASCISMULUI

deși trăind-o și pregătind-o pînă atunci din plin,

el nu a văzut ZIUA VICTORIEI!...

«Armata este straja țării
Chezășia neatîrnării
Și-atît timp cît voi trăi
Eu, mereu, o voi iubi...»
(Dintr-un album de familie al lui G.A.)

Acasă la Gheorghe Amăriuții, economist principal la complexul Comitetului județean Ilfov al P.C.R.: undeva pe Șulea, într-un bloc; o încăpere spațioasă, plină de cărți și verdeață — nu exagerez: cărți într-o vastă bibliotecă, și verdeață sub forma unor frînghii verzi, vegetale, alunecînd peste cărțile astea... Gheorghe Amăriuții are, astăzi, 53 de ani. La 13 februarie 1945... pe valea Hronului, la Bistra... cîți ani o fi fost avînd... acolo, în Cehoslovacia?!... atunci cînd, *«servește măcar o prăjitură, tovarășe reporter!»*... — i-a explodat mina aceea sub pîntece?!... Făcîndu-l zob, orbindu-l și spărgîndu-i oasele, pătrunzîndu-i trupul cu zece schije, din care mai sînt unele de care nu a putut scăpa nici azi, și care-i circulă prin trup?!...

— Știți, erau din alea... alea care explodează la sol, apoi sar în aer, și mai explodează o dată, la jumătate de metru înălțime, în dreptul pîntecelui! Luați și din astea, vă rog!... Așa... atîta doar că eu eram căzut cu capul înainte...! Să nu-mi spuneți că nu vă plac, sînt de casă, nevastă-mea le pregătește teribil de bine, cel puțin așa cred... (și mîncăm amîndoi din prăjituri)... Mda: războiul e, în cele mai multe dintre cazuri, ceva cumplit...

— Ați făcut totuși, un război...! — îi atrag atenția.

— E cu totul altceva! E cu totul, și cu totul altceva! — repetă, și imediat apoi: istoria noastră cunoaște tot felul de războaie, începînd cu Decebal, apoi Ștefan cel Mare, Mihai Viteazul, mă rog... mergînd pînă în epoca modernă: primul, apoi al doilea război mondial, dar erau, toate astea, *condiții clare de supraviețuire a unui neam, a unui popor!*

Economistul principal Gheorghe Amăriuții tace apoi; sîntem pe seară, unul dintre fiii săi, Ioan, tehnician stomatolog, aflu, 27 ani, îi cere permisiunea să se ducă la un amic («Sînteți un om sever?!»; «Nu, dar am fost obișnuit — și mi-am obișnuit copiii — să ne respectăm reciproc, anunțîndu-ne tot ceea ce vrem să facem!»), tînărul pleacă, rămînem singuri.

— Cine sînteți dumneavoastră, la urma urmei? — îl întreb.

Și îmi spune:

Străbunicul (după tată): sergent, în prima gardă a lui Ioan Cuza. Se numea Pricope Amăriuții (Editura militară cercetează amănunte asupra acestui caz — n.a.)

Străbunicul (după mamă): sergent, rănit la Grivița în războiul de la 1877, erou al războiului pentru independență. *Tata Moșu.*

Bunicul (după mamă): Nicolae Mereuță — ostaș, luptă la Mărășești, e rănit, nu însă grav, continuă frontul.

Bunicul (după tată): Pricope Amăriuții — idem.

Tatăl: Gh. Pricope Amăriuții — a luptat ca sergent în primul război, la Muncelul, Mărăști, Mărășești etc.; declarat ca Erou de la Mărășești. (...«tata a suferit cel mai mult, a fost luat prizonier la un moment dat; au căzut atunci cîteva companii, prin trădarea colonelului Sturdza, un germanofil; munceau din greu, mîncarea era mizerabilă: la un Crăciun li s-a dat, favoare, cîte o conservă de carne... mi-a povestit tata cum au desfăcut-o, hămesiți: înăuntru au găsit o lăbuță de pisică...!»).

— Continuăm, tovarășe Amăriuții?!

— Vă rog!

— În mod firesc urmați dumneavoastră...!

...Mda, urmează într-adevăr, nu știe însă cu ce să înceapă. În anul... 1942, îmbolnăvindu-i-se mama grav, Gheorghe Amăriuții se retrage din liceu, trecînd în particular, pentru a mai putea ajuta și la gospodărie; drept urmare este încorporat pe loc — avea 19 ani.

Momentul 23 AUGUST îl prinde în Mamaia-băi, fiind comandantul unui pluton de coastă... Aici îl cunoaște pe un anume Fritz, alsacian de origine, încorporat în armata lui Hitler și urîndu-l pe acesta din toate puterile. («Cam cu o lună înainte, Fritz ăsta mă avertizase — mă înțelegeam cu el în franceză — că șandramaua se duce dracului, curînd, spera din tot sufletul că va ajunge înapoi, acasă, să-și vadă copiii...!»; «A ajuns?»; «Nu știu, nu mai știu absolut nimic de acel om care mi-a fost dușman, prin forța împrejurărilor, și totuși nu mi-a fost, dimpotrivă, devenisem aproape prieteni, amîndoi uram fascismul la fel!»)

Și îmi povestește un episod tulburător, consumat în chiar primele zile de după 23 August — un episod demn de proza unui Erich Maria Remarque, de pildă: în incinta hotelului «REX» — astăzi mai puțin cunoscut, pe atunci însă fiind singura construcție mai acătării de pe întreg litoralul — nemții depozitaseră mari cantități de torpile; în momentul părăsirii pozițiilor de coastă, ca urmare a faptului că ostașii români întorseseră armele, ei se hotărăsc să arunce hotelul în aer, această misiune fiindu-i încredințată tocmai lui... Fritz! Amăriuții pătrunde în hotel exact cînd Fritz se pregătea să aprindă fitilul unuia dintre uriașele obuze. Între cei doi începe un dialog, pe cît de amuzant astăzi, pe atît de sinistru în clipele acelea: Fritz era obligat să-și îndeplinească misiunea, altfel îl executau fasciștii; pe de altă parte, Amăriuții îi spune că e obligat să-l împuște, dacă dă foc fitilului. Ajung astfel la o înțelegere, iar ceea ce urmează e *film*, în cel mai deplin înțeles al cuvîntului: cară în afara incintei o torpilă («erau afurisit de grele, nici nu mai văzusem pînă atunci așa ceva!»), o îndreaptă cu vîrful spre larg, aprind fitilul și se adăpostesc la un loc; urmează o explozie îngrozitoare, totul e acoperit cu fum, Fritz o șterge «la ai săi», iar peste puțin o rachetă din tabăra fascistă anunță retragerea de pe poziții, întrucît obiectivul fusese distrus...

— Așadar, dumneavoastră vi se datorește faptul că această clădire simpatică se mai află, astăzi, în picioare?

— Mie și lui... Fritz! — face Amăriuții, zîmbind.

Amintirile lui Gheorghe Amăriuții sînt, practic, inepuizabile; multe și le împrospătează din cărțile foștilor camarazi de tranșee, astăzi ofițeri în rezervă sau cu importante funcții în cadrul forțelor noastre armate. Mulți dintre ei pomenesc faptele de vitejie ale lui, ale lui Amăriuții, presărate de-a lungul și de-a latul Transilvaniei, apoi traversînd Ungaria, apoi în Cehoslovacia. Victoria definitivă împotriva fascismului s-a cucerit cu sînge, cu jertfe imense, iar Amăriuții este unul dintre oamenii care știu bine acest lucru. Este imposibil să redau aici totul, rețin însă cîteva momente ce chiar așa, relatate într-o seară de primăvară, intr-un apartament de bloc, mestecînd la intervale dintr-o prăjitură, păstrează în ele fiorul tragic al unei drame consumate o dată și pentru totdeauna:

...Septembrie 1944: Amăriuții comandă două grupe de mitraliere, în teribila încleștare care a avut loc cu fasciștii la dealul Sîngiorzului; rămîne fără muniție; e o vreme infectă, plouă năprasnic, încearcă să se adăpostească într-un bordei, dar imediat pătruns înăuntru se dă înapoi îngrozit: pe jos zace, cu pieptul gol, cu picioarele larg desfăcute, cadavrul unui soldat român («Cît voi trăi, nu voi uita imaginea aceea a medalionului de identitate, atîrnat de gîtul tînărului — *purta numărul 192!*»). Își învinge însă repulsia și spaima și se adăpostește lîngă cadavru... pentru a descoperi imediat, acolo, o mare rezervă de muniții de mitralieră! Cînd îl văd sosind cu muniția, soldații îl întîmpină cu urale. Bătălia continuă, crîncen, nemții sînt dați peste cap. Pentru bătălia asta Amăriuții este decorat cu «Bărbăție și Credință».

Urmează momentul 26 octombrie, la Carei, cînd dușmanul este aruncat dincolo de granițele țării («Asta nu se poate povesti, asta este de acum istorie, bucuria aceea — bucuria aceea pe care am simțit-o noi, ostașii, împreună cu cei ce ne veneau în întîmpinare cu mîncare, vin și flori — nu se poate povesti, rămîne undeva acolo, în fiecare din noi, înăuntru...!»)

În sfîrșit: 13 februarie 1945, pe valea Hronului, Bistra, Cehoslovacia: Amăriuții este acum sergent major. Într-una din ambuscadele pregătite nemților e lovit de mina aceea, de care pomeneam la început... și urmează vidul, golul, *nu mai urmează nimic!*

— Cum e durerea, Gheorghe Amăriuții? — îl întreb, prostește.

Omul zîmbește ușor, dă prin aer cu mîna stîngă, ca și cum ar alunga ceva neplăcut; cîteva clipe îi zăresc în antebraț o pată străvezie, roztransparentă în lumina becului — observă că sînt șocat, și-mi spune că acolo lipsește o bucată de os, din pricina asta se vede așa, prin carne, ca la Roentgen... Două degete de la dreapta i-au rămas strîmbe, nu le poate îndrepta nici cu forța.

«Cum e durerea...?!» — repetă, dus pe gînduri.

...Explozia l-a orbit, și-a pierdut cunoștința, durerea a apărut tîrziu, după ce și-a revenit. A aflat apoi că fusese considerat mort, era sfîrtecat rău, nu mai mișca... Într-o sanie, la un hop, Amăriuții ar fi gemut și l-a auzit un soldat, dobrogeanul Enver Osman: de la el i s-a tras salvarea. Și de la acea soră de caritate cehoslovacă pe mîna căreia a încăput mai întîi, și care i-a donat, pe loc, sînge.

Timp de 76 de zile nu a văzut nimic, o schijă îi atinsese nervul optic. Este băgat în ghips pînă la gît, ajunge într-un spital din Craiova și aici, el, omul care pregătise — alături de sute și sute de mii de oameni — mult așteptata ZI a VICTORIEI, aici, așadar, Gheorghe Amăriuții o trăiește, dar fără să o vadă!

— Ce mai contează cum e durerea?!... îl aud, într-un tîrziu.

La spitalul 303 din Bucureștiul acelor ani, unde ajunge în cele din urmă, este îngrijit de o anumită soră Maria. La ieșirea din spital, îi pune mîna pe umăr, și o întreabă așa, simplu, firesc: «Vrei să ne căsătorim?»... (Astăzi, Maria Amăriuții lucrează ca moașă la clinica de maternitate a Spitalului «23 August»; au împreună doi copii: Vasile și Ioan, stomatologul de care am pomenit la început.) Și tot la ieșirea din spital, sergentul major Gheorghe Amăriuții, în vîrstă de 23 de ani, este decorat cu *«Virtutea Militară clasa a II-a»*. Încununare a unei vieți exemplare și a unui eroism exemplar.

...Îmi iau tîrziu rămas bun de la gazde și îmi amintesc tot atunci:

— Nu mi-ați spus, Vasile, al doilea fiu, cu ce se ocupă?

— Este locotenent de geniu! — și Amăriuții zîmbește din nou, deoarece știe la ce mă gîndesc.

HORIA PĂTRAȘCU ■

Fotografie de **ION PREDOȘANU**

30 AUGUST 1877 ÎN FAȚA REDUTELOR GRIVIȚA 1 ȘI 2

Este expus la Muzeul de artă al Republicii un straniu tablou pe care Nicolae Grigorescu l-a intitulat «Spionul». Un cer întunecat, o lumină de amurg, o fantastică și genială tușă albă, ca un fulger încremenit, delimitează orizontul. În prim-plan, doi călăreți, un roșior pe un cal alb și un turc ghemuit pe calul său, ferindu-se de sabia pe care roșiorul a ridicat-o amenințător. Ferindu-se, turcul trage cu pistolul și pare-se că roșiorul va muri. De undeva, din spate, din partea dreaptă a compoziției, se apropie în galop un alt roșior. Atît. Cred, sînt convins că pictorul n-a făcut altceva decît să povestească o întîmplare din acel război al anului 1877 care i-a prilejuit și alte memorabile pînze. Dar n-am reușit să aflu dacă există vreo legătură între acest tablou și acea zi din 30 august 1877. Fără îndoială că pictorului îi erau cunoscute amănuntele cîtorva grave greșeli de culegere a informațiilor și alcătuire a hărților folosite în asaltul redutelor Grivița 1 și 2. S-a întîmplat atunci că tînărul și neexperimentatul serviciu de informații al armatei române să comită o greșeală care a fost plătită cu prețul unui uriaș tribut de sînge. Este vorba de acea vestită Vale a Plîngerii unde au căzut maiorul Gheorghe Sonțu, căpitanul Nicolae Valter Mărăcineanu și încă 800 de ostași și ofițeri la care se adaugă alți 1200 de răniți.

Am încercat să aflu date noi în legătură cu ziua de 30 august, și acțiunea acelor bravi artileriști din cartea «Urmașii tunarilor de la Grivița», apărută în Editura Militară.

— N-ar fi exclus ca pînă la urmă să se poată dovedi că Nicolae Grigorescu știa ceva anume, un fapt concret care l-a determinat să picteze acel tablou, ceea ce ar demonstra că știa multe alte lucruri despre ziua de 30 august, zi pe care și eu am studiat-o, pentru că m-a preocupat mai ales sub aspectul contribuției pe care și-au adus-o artileriștii Regimentului 3, considerat a fi «mama celorlalte regimente de artilerie» și «matca întregii artilerii române», cum aveau să se exprime generalii Alexandru Tell și M.P. Năsturel.

Pornind de la afirmațiile mai multor martori oculari la încleștările de atunci, cum ar fi entuziasmul atașatului militar al Franței, colonelul Gaillard: «Ați fost să vedeți bateriile române? Eu vin de la dînșii și am fost cu deosebire mulțumit de ce am văzut; dar ceea ce am observat, mai ales, este îndemînarea și priceperea cu care șefii lor de baterii îndeplinesc misiunile primite». colonelul Simion Asandei avea să scrie în cartea amintită că ziua de 30 august sosea mohorîtă, întristată de o burniță continuă, accentuînd încordarea ostașilor din tranșee și de la baterii, ostași care așteptau declanșarea atacului fixat pentru ora 15 00.

În aceste lupte s-au evidențiat, în mod deosebit, artileriștii din bateria 3, comandată de căpitanul Gheorghe Lupașcu. Pe timpul pregătirii de artilerie asupra redutei numărul 1, turcii deplasaseră o parte din artileria lor în cîteva amplasamente înaintate de unde au început un bombardament intens asupra pozițiilor române. În această situație, bateria 3 a primit ordin să schimbe repede poziția de tragere și să acționeze asupra noilor baterii turcești. Căpitanul Lupașcu, după o scurtă recunoaștere în teren, a ales un loc favorabil de tragere, la circa 900 metri de o baterie turcească, de unde a executat un foc ucigător asupra artileriei otomane. Pentru moment dușmanii au fost derutați de focul precis al tunurilor românești. Dar ei și-au revenit din învălmășeală și au început să execute trageri cu întreaga lor artilerie din zonă asupra bateriei 3. Situația bateriei Lupașcu devenise foarte critică: aprovizionarea cu muniții nu mai era posibilă, o parte din material fusese avariat, iar de retragere nici nu se putea vorbi. Bravii artileriști, sfidînd moartea, au rezistat, în acele condiții de neînchipuit, cîteva ore, pînă cînd în sprijinul lor au intervenit cu foc tunurile celorlalte baterii ale regimentului.

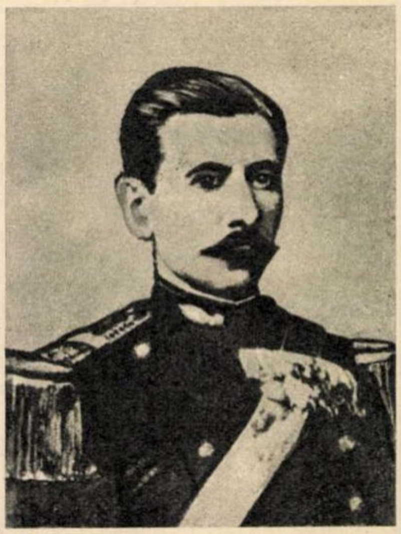

Căpitanul Gheorghe Lupașcu, comandantul bateriei 3 din Regimentul 3 artilerie în timpul războiului din 1877-1878.

Comandantul Armatei de operații, generalul Cernat, «încîntat de bravura ostașilor noștri», a decernat pentru regimentele 13 dorobanți și 5 linie, precum și pentru toate bateriile de artilerie, cîte 2 decorații «Sfîntul Gheorghe» de fiecare companie și baterie. În mod special, pentru «bateria 3 din regimentul 3 care, fiind cea mai înaintată a avut a suferi mai mult și a probat mult curaj, i s-a dat patru decorații». (Citat din raportul generalului Cernat)

Alături de bateria 3, în ziua de 30 august, ziua atacurilor repetate asupra redutei Grivița 1, s-a remarcat și bateria călăreață comandată de căpitanul Constantin Alexandrescu. În timpul unui atac, comandantul bateriei a observat o coloană otomană care se regrupa între cele două redute pentru a lovi din flanc trupele noastre care atacau. În situația dată, cînd primejdia era iminentă și cînd fiecare clipă ar fi costat multe vieți omenești, căpitanul Alexandrescu a pornit cu bateria în galop și cînd a ajuns la circa 700 metri de trupele inamice și-a pus tunurile în bătaie. Printr-un foc violent și precis, deschis prin surprindere, a fost dezorganizat dispozitivul de regrupare al trupelor otomane. Succesul repurtat de tunari s-a datorat preciziei cu care au condus focul locotenentul Petre Rafael și sublocotenentul Mihail Stroescu care i-au sprijinit îndeaproape pe dorobanții conduși de maiorul Gheorghe Sonțu și de căpitanul Nicolae Valter Mărăcineanu.

Dar iată încă un aspect — în fața redutei Grivița 1 acționa tunul de sub comanda sergentului Constantin Zontea din bateria 2. Deși servanții nu închiseseră ochii de trei nopți și trei zile la rînd, ei trăgeau cu o înverșunare de neexprimat în cuvinte. Nu aveau decît un singur gînd: cucerirea redutei. Ochitorul tunului, soldatul Gheorghe Tănase, primise în cîteva rînduri laude din partea comandanților și a camarazilor săi pentru precizia cu care fixa și lovea obiectivele otomanilor, îndeosebi tunurile acestora. Într-un duel cu o baterie inamică, ochitorul Tănase a lovit în plin două piese ale turcilor care au amuțit pentru totdeauna. Dar în momentul cînd își fixa elementele de tragere împotriva unui alt tun inamic, un proiectil aducător de moarte a explodat în apropierea tunului românesc. O schijă l-a lovit în piept pe servantul Gheorghe Tănase. Doi dintre tovarășii săi i-au sărit în ajutor, l-au ridicat încercînd să-i dea primele îngrijiri. Totul a fost în zadar. Era cu puțin timp înainte ca ostașii români să cucerească reduta otomană. Soldatul Gheorghe Tănase poate fi socotit, așadar, drept primul erou al Regimentului 3 artilerie.

Dar iată, la numai cîteva zile, adică în 3 septembrie 1877, ziarul «România Liberă» scria: «S-au luptat ca leii copiii Carpaților! Împotriva întăriturilor ..., care vărsau plumbi încinși, ei și-au aruncat pepturile înflăcărate... Au murit mulți, dar au murit ca eroii, au murit jertfindu-se pentru o patrie adevărată, pentru deșteptarea trecutului glorios al României. Cu corpurile lor, dorobanții și roșiorii noștri au umplut prăpastia ce despărțea prezentul de ultima zi de glorie națională. Pulberea umilinței este scuturată de pe fruntea României și Mihai tresaltă de bucurie în mormîntul său la bubuitul tunului românesc.»

La poalele Balcanilor, în luptele pentru cucerirea independenței de stat a României, artileriștii, asemeni dorobanților și roșiorilor, s-au acoperit de glorie nepieritoare.

VICTOR NIȚA ■

O subunitate de artilerie în timpul schimbării poziției de tragere pe frontul de la Grivița

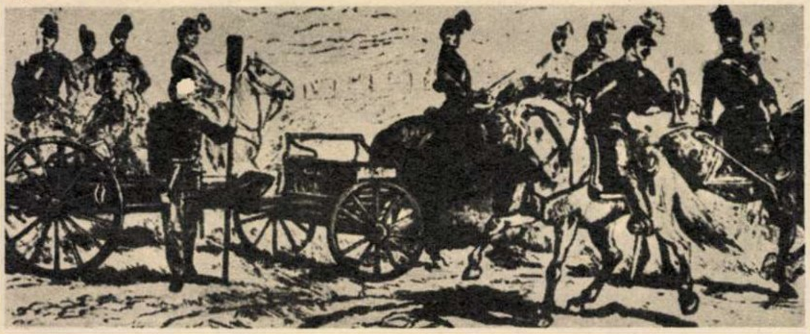

O baterie de artilerie pe timpul bombardării pozițiilor inamice de la Vidin

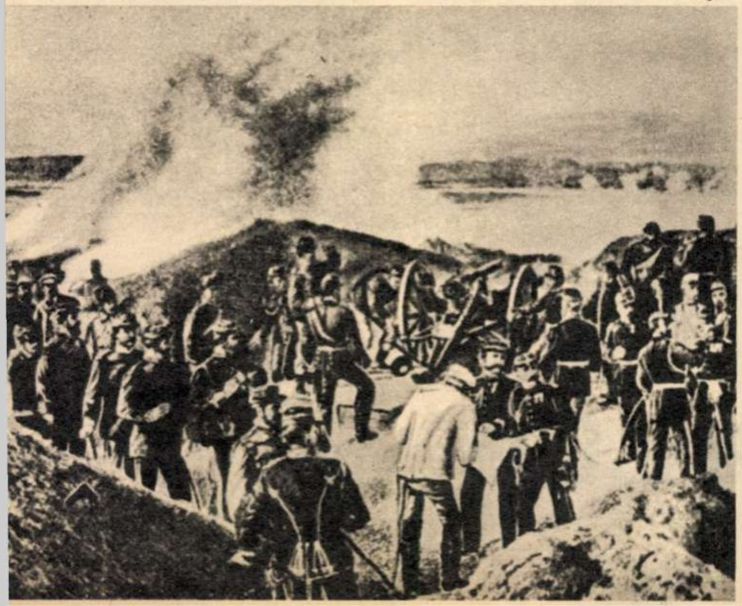

cultul eroilor

(Urmare din pag. 1)

înfățișate dintr-o perspectivă științifică și istorică consecvent marxistă. Pe acest fond al evoluției istorice sînt conturate, în cuvinte cum rar s-au rostit și s-au scris, figurile luminoase ale unor mari personalități, de la Mihai Viteazul și Ștefan cel Mare la Bălcescu și Alexandru Ioan Cuza. Au intrat în fondul de aur al sensibilității noastre momentele memorabile ale popasurilor președintelui Nicolae Ceaușescu, în cursul vizitelor sale de lucru, în locurile ce amintesc de viața, munca și lupta unora din nemuritorii fii ai poporului român — în cetatea Sucevei, la Mircești și Ipotești, la mausoleul de la Mărășești sau la Gorunul lui Horia care umbrește mormîntul lui Avram Iancu de la Țebea și în alte vetre ale ființei noastre. S-a întîmplat să fiu de față în cîteva din aceste momente de sublimă cinstire a unor eroi, luptători și ctitori de spiritualitate românească, și trebuie să spun că rar am văzut un om care să-și plece fruntea cu atîta emoție patriotică și aleasă cinstire în fața memoriei înaintașilor precum tovarășul Nicolae Ceaușescu.

Mă simt dator să subliniez încă o dată această latură a complexei și excepționalei personalități a celui ce e considerat unanim unul dintre cei mai străluciți fii pe care i-a dat acest popor de-a lungul veacurilor, pentru că un asemenea cult exemplar față de înaintași constituie pentru noi toți un îndemn de a ne căli inimile și conștiințele în arderea de flacără a vieții și amintirii marilor eroi. Să luăm tărie din tăria acestora pentru a săvîrși astăzi, cînd făurim destinele României socialiste, fapte de muncă și dăruire patriotică, demne de gloriosul nostru trecut, de viitorul comunist al patriei.

O asemenea convingere o împărtășim cu toții, cultul eroilor devenind una din cele mai eficiente metode de insuflare a patriotismului, mai ales în sufletul tinerelor generații. Problema care se pune este cum să facem din această acțiune educativă o cît mai intensă trăire afectivă, să găsim mijloacele de a conferi unor asemenea momente de omagiere și rememorare o mai vie emoție și ceremonie, de a apela mai mult la cîntec, poezie, ritual, de a crea efectiv ritualuri acolo unde unicele modalități de celebrare sînt ședințele festive. Dar, despre aceste aspecte ale problemei, într-un proxim număr.

FERESTRE SPRE 1 MAI

bile mai multe,

bile mai curate,

bile mai exacte

Acești rulmenți «Made in Romania» poartă prestigiul industriei românești în aproape patruzeci de țări ale lumii.

După nomenclator, nu este decît un compartiment al prestigioasei uzine brașovene «Rulmentul». Secția de bile. În realitate, secția reprezintă o fabrică propriu-zisă, fabricația de bile, după cum scrie la intrare, adică un sector care lucrează fără colaboratori și care are o producție globală egală cu producția-marfă, ceea ce vrea să însemne că tot ce se realizează aici trebuie să se și vîndă. De vîndut, produsele secției se vînd foarte bine, sub formă de bile sau încadrate în rulmenți, pe piața internă și în străinătate, pe toate continentele și în țări cu veche tradiție industrială, acolo unde renumele «Rulmentului» din Brașov a pătruns cu repeziciune și și-a cîștigat un loc respectat, ca marfă de cea mai bună calitate.

Vizităm secția în schimbul de dimineață. Aflăm, de la bun început, ce vrea să însemne o bilă, adică o poveste — împotriva aparențelor — foarte complicată, un produs cu o grămadă de parametri care trece, pînă la a ajunge finit, prin douăsprezece operații, începînd cu presarea și terminînd cu conservarea și ambalarea, întregul ciclu de fabricație a unei bile durînd, aici, nouăzeci de zile. Varietatea acestor bile este imensă. Se începe de la mingi metalice cu diametrul de un milimetru, bile care se prind mai ușor cu penseta decît cu degetele, și se termină la diametrul de o sută zece milimetri, sortimente de dimensiuni și greutăți diferite, solicitînd nu numai o știință a meseriei deprinsă pînă la ultimul amănunt, ci și o exactitate extraordinară, căci toleranța în materie de rugozitate. ca să luăm un exemplu, adică în materie de calitate a suprafețelor, merge pînă la patru sutimi de micron, micronul fiind, cum se știe, a mia parte dintr-un milimetru. În mare măsură, operațiile din secție sînt sarcina mașinilor, ale unor mașini moderne și complicate provenite — multe — din autoutilare, cum este cazul utilajelor de rectificat RMA 63, introduse de curînd pe fluxul tehnologic, dar rolul lucrătorilor continuă să fie mare, preponderent, chiar între coordonatele unei tehnici avansate, oamenii din secție împlinindu-și obligațiile cu seriozitate și atenție. Din acest punct de vedere, o singură cifră pare să spună totul și să caracterizeze, fără putință de contrazicere, contribuția secției de bile în ansamblul uzinei: dacă cheltuielile pe mia de lei reprezintă 532,5 lei la nivelul întreprinderii, aceleași cheltuieli coboară aici, la fabricația bilelor, pînă la douăzeci și șase de lei și patruzeci de bani.

Șeful secției, inginerul Dumitru Peteu, care s-a reîntîlnit cu bilele și cu rulmenții după mulți ani de muncă prin alte unități, se simte reîntors la prima sa pasiune, exercitată imediat după terminarea facultății, și se simte mîndru de realizările oamenilor aflați în subordine, performanțe în creștere în ajunul zilei festive de 1 Mai, cu prilejul căreia secția va raporta încheierea planului de producție cu patru zile mai devreme, reducerea rebuturilor cu 0,5 la sută și devansarea planului de reparații, împliniri care n-ar spune, poate, mare lucru, dacă n-am socoti că producția finită a secției se ridică la treisprezece tone în douăzeci și patru de ore sau — altfel vorbind — la un milion și jumătate de bile pe zi. În cadrul întrecerii dintre ateliere, lansată în cinstea lui 1 Mai, Atelierul de presare — pilire — tobuire, condus de inginerul Virgil Moiseanu, s-a distins cu deosebire, prin depășiri de plan și prin economii, iar în cadrul acestui compartiment s-a impus tînărul comunist Eugen Dascălu, care ține pe piept ecusonul de presator, iar în spatele lui, în buzunarul de la piept al salopetei, fotografia celor doi copii. Lucrează la o presă EKS 130 care bate 260 de lovituri pe minut, ceea ce nu înseamnă, cum zice, foarte mult, existînd în secție și prese de 500, dar ceea ce constituie pentru ochiul nostru, al unui nespecialist, un du-te-vino continuu, rapid și sacadat, în cursul căruia nu izbutești să separi momentele de lucru ale mașinii de momentele auxiliare. Despre munca sa, zice doar atît: «M-am obișnuit. Treaba merge fără greutăți, trebuie să fiu foarte atent, să am tot ce-mi trebuie, și mai ales ulei, căci fără ulei se uzează lagării și se strică mașina». Se socotește foarte legat de această uzină în care a învățat meseria, calificîndu-se la locul de muncă, și în care s-a însurat, unindu-și viața cu o fată din secția de rectificare. Au împreună doi copii pe care, din păcate, îi văd prea rar: băieții locuiesc la bunici, tocmai la Gugești, unde au fost trimiși de nevoie, căci familia Dascălu mai stă deocamdată într-o singură cameră, cu chirie, la Sînpetru. Despre toate acestea, despre cei trei sute de lei plătiți lunar pentru o odaie improprie și despre dorul de copii, lui Eugen Dascălu nu-i place să vorbească, considerîndu-le de domeniul trecutului, dar îi place să vorbească despre viitor. Apăsat. Despre un viitor care va începe chiar în săptămîna ce vine, cînd familia sa reunită, cu doi copii și mobilă nouă, se va muta într-un apartament arătos, repartizat de întreprindere. De cîștigat, zice, cîștigă bine, luna trecută a luat exact 3 157 de lei, ca răsplată a unei munci pline de conștiinciozitate, dar și ca urmare a retribuției sporite, prevăzută de lege. Se descurcă minunat cu banii, și-au cumpărat televizor și mobilă, nu-și aduce aminte numele dormitorului, parcă «Balada», în orice caz l-au achitat cu cinci mii, economiile din ultima vreme fiind facilitate de o inițiativă a conducerii secției. Înființarea unei microcantine, unde soții Dascălu mănîncă în mod obișnuit și de unde capul familiei tocmai s-a întors, zicînd «mulțumesc» după o ciorbă de carne, o friptură cu piure și o bucată de cozonac, plătite cu cinci lei și cincizeci de bani.

La sortare, un alt compartiment al secției, unde funcționează singura femeie maistru din uzină, Sofia Catargiu, se lucrează cu mănuși. Pentru protecție împotriva oxidării. Zumzăie aici mai multe mașini, «Censor» după marca lor, dar greul treburilor revine sortatoarelor, lucrătoare prin mîinile cărora trece — așa cum scrie pe un perete — prestigiul întreprinderii. Deși acest lucru este frumos spus, el nu este adevărat decît pe jumătate, căci în incinta acestui atelier calitatea bilelor nu este decisă atît de mîinile femeilor, cît de ochii lor, capabili să distingă pe suprafața lucie a mingii metalice chiar și un defect de mărimea unui vîrf de ac. Sub un jet de lumină, într-un fel de colimator, se efectuează sortarea, operație pe care tehnologiile moderne au înlocuit-o în mare măsură, dar care continuă să aibă o deosebită importanță la «Rulmentul». Dintre sutele de bile vînturate cu o manetă, penseta alege cinci-șase și le pune deoparte. Acestea sînt bilele defecte. Compromise. Luăm la întîmplare una dintre ele, o examinăm cu minuțiozitate și nu distingem nici o defecțiune...

Ajuns astăzi la 56 de ani, maistrul principal Mircea Săvulescu și-a legat numele și viața de rulmentul românesc. Imediat după război a contribuit la confecționarea primelor bile și a primilor rulmenți autohtoni, fabricați la început din țeavă de tun, activitate pentru care a primit, în decursul anilor, Premiul de Stat și Ordinul Muncii clasa a III-a, distincții care nu l-au determinat să se culce pe-o ureche și să-și rumege meritele, ci care l-au ambiționat, obligîndu-l la o muncă mai serioasă și la o veghe mai asiduă. Prezent în uzină de la înființarea acesteia (și purtînd legitimația de intrare nr. 2), Mircea Săvulescu a găsit timp să alerge la Bîrlad, între două delegații și două trenuri, punînd un umăr zdravăn la întemeierea fabricii de rulmenți de-acolo, ajutînd cu sfatul și experiența sa o unitate aflată pe atunci abia la primele litere ale alfabetului tehnicii. Una peste alta, făcînd astăzi un bilanț al activității, se arată mulțumit. Nu se sperie de pensia care nu mai este foarte departe, convins că lasă fabrica pe mîini bune. Pe mîinile unui tineret cu minte ageră și dragoste de muncă, un tineret de care se simte foarte aproape, deși — duce cu sine o undă de regret — nu-l înțelege întotdeauna pînă la capăt. Asta vrea să însemne că «veteranul» Săvulescu se descoperă continuat în timp de lucrători harnici și pricepuți ca Mihai Albucuriei, Nicolae Țigău sau Gheorghe Pintilie, tineri cu planul depășit și fotografiile la panoul de onoare, și mai puțin de Cezar Norocel Daniel Drăgan sau Ștefan Nagy, lucrători cu destule întîrzieri și destule rebuturi.

Părăsim secția odată cu schimbul de dimineață. Rugat să tragă o linie și să închege o concluzie, inginerul Ioan Gînță, adjunctul șefului de secție, se declară satisfăcut de ritmul și rezultatele muncii acestei dimineți. S-a muncit zdravăn, cu abnegație, după obișnuința de fiecare zi a oamenilor de la fabricația de bile. De fapt, eventualele greutăți, căci sînt și dintr-acestea, nu se leagă atît de intensitatea și calitatea muncii, cît de perspectivă, de necesitatea introducerii unor tehnologii moderne, de eliminarea presortării, operație care solicită astăzi capacitatea a patruzeci de oameni, fără îndoială utili producției, dar fără să lucreze efectiv, adică numai ajutînd.

La plecare, notăm un ultim reper, semnificativ pentru munca și strădania oamenilor secției: între fabricația bilelor și montajul acestora în rulmenți există un decalaj de trei luni, în favoarea lucrătorilor despre care scriem.

EMIL NEGOIȚĂ ■

catinca

Am cunoscut-o într-un orășel de munte în care abia începea industrializarea, orășel care — de fapt — abia începea să treacă de la stadiul de comună ceva mai mare la acela de oraș propriu-zis; într-un orășel din care bărbații, în marea majoritate a anului încă migrau spre a munci în alte părți ale țării și în care zeci, sute de femei. rămîneau singure și în care locurile de muncă pentru ele erau mult prea insuficiente; într-un orășel — sau mai degrabă și mai cinstit, să-i spunem, ambiguu, localitate — în care absolventele de școală generală sau chiar de liceu erau dispuse să ocupe pînă și locuri în care nu era nevoie de nici o calificare, erau dispuse deci să facă și munci fizice numai să-și cîștige existența; într-o localitate în care, să-i zicem așa, penuria de bărbați făcea și mai grea și mai omenesc-singuratică viața femeilor; ei bine, într-o astfel de localitate în care era nevoie de orice numai de femei nu, a găsit Catinca de cuviință să vină. Și aceasta pentru simplul motiv că, la sfîrșitul școlii, exact acolo a fost repartizată. Și așa, foarte firesc, asistenta socială pe nume Catinca, și-a început meseria, dar, tot firesc, a devenit participantă directă la un întreg șir de întîmplări dramatice pe care le-au trăit tot un întreg șir dintre femeile și fetele care alcătuiau și încă mai alcătuiesc marea majoritate a colectivității, a populației micii localități în care industrializarea a ajuns ceva mai pe la urmă și-n care agricultura, din pricina pantei de-a dreptul violente a munților, n-avea cum fi făcută.

Urmărind zilnic cazuri individuale, urmărindu-le profesional însă și cu omenie, Catinca a văzut și a înțeles, totodată, și chipurile unei transformări sociale. A unei transformări încărcate de toate dificultățile și de toate bucuriile implicate de un proces autentic și intensiv revoluționar. Le-a înțeles și nesilită, ba chiar cu poftă și exploziv, s-a aruncat în vîrtejul lor.

Iar eu — tot profesional și omenește — fiind captivat de această contemporană a noastră care refuza să fie doar o domnișoară cu șansa de la natură cetire de-a fi și frumoasă, am urmărit, în prea puținele zile de documentare în care am stat în orășelul acela, am urmărit, spun, un caracter și o voință în acțiune. Caracterul și voința omului numit de către toți cei care l-au cunoscut, numit direct și neprotocolar dar cu un respect și o tandrețe mereu crescînde, numit deci pur și simplu, Catinca.

Catinca aceea care a ajutat o fată de vreo 19 ani să devină «fată-stăpînă» pe propriul ei viitor, ajutînd-o să se desprindă de familia ei și de incerta muncă din jurul gospodăriei de acasă; și totodată să se încadreze ca ucenică-filatoare într-o întreprindere dintr-o altă localitate.

Catinca aceea care a determinat o ospătăriță — soție și mamă — să nu se despartă de un soț grosolan, ci să se zbată să-l remodeleze.

Catinca aceea care a convins o familie de gospodari — cu morală veche dar nu absurdă, ci, dimpotrivă, cu miezul ei de bun-simț și îndreptățire — să primească în casa părintească pe fiica lor, care a născut un copil fără să fie căsătorită și fără ca tatăl să-l recunoască.

Catinca aceea care a determinat pe o directoare de școală să renunțe la poziția măgulitoare de directoare propusă pentru funcția de inspectoare; și să revină la munca de profesoară-dirigintă, deci să se înalțe, coborînd acolo unde omul și pedagogul înnăscut din ea, nu numai că era de cea mai mare eficiență, dar era și cu adevărat fericit;lîngă copii.

Catinca aceea care — în clipa în care o fată a fost arestată pentru furt — s-a zbătut și a dovedit, împotriva tuturor aparențelor, nevinovăția bănuitei, punctul de plecare — aparent șubred — al Catincăi nefiind decît o imensă încredere în omul pe care-l cunoștea.

Catinca aceea care și-a dat seama că marea problemă colectivă a femeilor din comuna semiorășel sau orășelul semicomună, nu-i fuga, ci crearea unei unități productive a industriei ușoare, chiar acolo, acasă la ele, la femeile cele multe și fără ocupație. Cu alte cuvinte, Catinca aceea care a pus umărul la o mare bătălie pentru o investiție industrială, într-un colț de lume majoritar feminină și major izolată în munți.

Catinca aceea care, peste toate dramele celor din jurul ei și peste lupta ei generoasă de a fi alături de cele care în clipe de cumpănă se simțeau singure, a știut și a avut tăria de a lupta și cu singurătatea ei de fată necăsătorită și a cărei vîrstă inevitabil creștea.

În sfîrșit, Catinca aceea minunată despre care acum nu mai știu nimic, dar care, de-acolo, din trecutul amintirilor luminoase și de calitate, mi-a sugerat acum — în zilele Anului internațional al femeii — că ar cam fi o datorie pentru gazetarul din mine să consemnez și să fac publice toate cele pe care, în peregrinările mele, le-am aflat despre doamnele și domnițele contemporane nouă, despre doamnele și domnițele înnobilate de o viață în care împlinirile și bucuriile nu vin de nicăieri decît din munca și strădania lor proprie, din cinstea și generozitatea lor, din sentimentul responsabilității fiecăreia față de cauza comună și al responsabilității tuturora pentru cauza fiecăreia.

Fie acesta începutul unei galerii de portrete contemporane și fie să fiu în stare să vi le descriu pe măsura maiestății — autentice, făurite și de conținut — a contemporanelor noastre.

NELU IONESCU ■

Muncă și seriozitate — aceasta este deviza lucrătorilor secției. La «Rulmentul», un singur minut de lucru irosit înseamnă o pagubă de trei mii de lei. Oamenii uzinei știu, primii, să facă socoteala.

Fotografii de **ELENA GHERA** ■

omul potrivit la locul potrivit

aveam nevoie de satisfacția primă și directă a muncii

— Ce fel de om sînteți, Mihai Stănescu?

— Știu eu? Adică din ce punct de vedere?

— M-ar interesa să-mi răspundeți din absolut orice punct de vedere, dar sînt totuși obligat să mă limitez. Din punct de vedere al directorului care sînteți.

După cîteva clipe, pe care le-am simțit ca pe un moment de adunare a gîndurilor, a venit un răspuns pe care-l transcriu:

— Sînt, evident, un om hotărît, dar pun mare preț pe colaborare. Nu-mi place să impun o idee care nu este asimilată total, mai ales de către cel ce trebuie s-o traducă în realitate. In acest sens, în acceptarea unei hotărîri consider că trebuie să existe nu doar o colaborare, ci și o identitate de gîndire. Nu-mi place stilul de muncă forte, acea asprime exagerată. Un colectiv condus după un asemenea principiu ține cît ține, dar pînă la urmă, la cea mai mică fisură, se năruie. Sînt pentru o colaborare în care omul să facă dovada totală a gîndirii sale. Nu știu dacă, din ce am spus eu, se înțelege ce fel de director aș fi.

— V-aș mai întreba ce credeți: sînteți sau nu sînteți un om potrivit la locul potrivit?

— Greu de dat un răspuns, mai ales din partea mea și în legătură cu mine. De ce? Pentru că, zicea dînsul, medicul veterinar Mihai Stănescu, porcinele au fost și porcinele sînt chiar și acum pasiunea mea. De ce spun chiar și acum? Pentru că din 1967 mă ocup de creșterea păsărilor. Sigur că da, păsările sînt păsări, iar porcii sînt cu totul și cu totul altceva. N-am crezut că voi trăda porcinele, în fond nu le-am trădat, dar am contractat și această pasiune, păsările, așa că, la ora actuală, aș zice că sînt omul cu două pasiuni.

Deci porcinele au fost și porcinele sînt, plus găinile, cele două pasiuni ale interlocutorului nostru, directorul Întreprinderii avicole de stat din Arad. Dar nici cu păsările și nici cu porcinele dînsul nu s-a întîlnit de la începutul începutului, adică nu din anul 1950, cînd a terminat Facultatea de medicină veterinară din București și a fost repartizat în comuna Sîntana lîngă Arad. Își aduce aminte proaspătul absolvent de atunci că la Sîntana tocmai se făcea inventarul bunurilor în vederea înființării acelei cooperative agricole care în curînd avea să devină o cooperativă milionară, dar pînă una, alta, împreună cu proaspătul președinte de atunci și viitorul Erou al Muncii Socialiste Gheorghe Goina făceau inventarul bunurilor care mai mult lipseau, adică făceau inventarul unei cumplite sărăcii.

— Apoi, o bună bucată de vreme am lucrat și chiar am condus îngrășătoria de bovine din marginea Aradului. Nu știu de ce nu m-am legat eu de bovine. Că eram poate prea tînăr?! Nu, nu știu. Fapt este că adevăratele mele satisfacții din acea perioadă a primei mele tinereți s-au legat de I.A.S.-Ceala și apoi de Trustul I.A.S., unde eu am răspuns în principal de sectorul porcine.

În acea perioadă a primei sale tinereți, interlocutorul nostru, datorită mai multor cauze, a fost promovat ca inspector în Departamentul I.A.S. din cadrul ministerului. Pentru sectorul porcine, evident. După numai două săptămîni își prezenta demisia și iată-l reîntors la Arad.

— Au fost două săptămîni în care nu mă puteam acomoda nicicum, deși de felul meu sînt din Călărași, adică fiind la București eram și foarte aproape de casă. Nu duceam eu dorul Aradului, ci dorul muncii. Mă obișnuisem să fiu cu adevărat în miezul problemelor. Nu este vorba de o exagerare, ci chiar de ceea ce se numește satisfacția primă și directă a muncii. În legătură cu acea fugă a mea, v-aș spune că la numai cîteva zile am primit o scrisoare de la cineva din minister. Pur si simplu mă beștelea. Bineînțeles că nu oficial. Îmi reproșa anumite lucruri. Sincer să spun, m-au supărat acele cuvinte. A mai trecut un timp și iar am fost chemat la minister, de astă dată pe funcția de secretar general în Departamentul I.A.S. Ei bine, le-am scris că nu mă duc. Văd că dumneavoastră scrieți tot ce spun, dar n-aș vrea să se creadă că eu aș subaprecia munca de conducere. Nici pe departe nu este vorba de așa ceva. Pentru o muncă la minister îți trebuie niște calități pe care eu nu le am. Eu aveam atunci — am chiar și acum, ceea ce vă spuneam — o adevărată pasiune pentru porcine. Vroiam să le văd, să le cresc, să le studiez, să le descopăr. Sper că mă înțelegeți, nu?!

Să zicem că într-un fel oarecare îl înțelegeam, dar în continuarea discuției aveam să fiu surprins aflînd că, la desființarea Trustului I.A.S.-Arad, interlocutorul nostru, un adevărat pasionat în creșterea porcilor, avea să fie numit director al Întreprinderii avicole de stat-Arad.

— La început am luat-o ca pe un fel de pedeapsă, mai ales că păsările nu mă interesau absolut deloc. Cred că în această numire a mea nu s-a ținut cont decît de un singur lucru — întreprinderea avicolă mergea tare prost, iar despre mine se scornise că m-aș pricepe cît de cît într-ale organizării, lucru pe care eu la ora aceea încă nu-l știam. Venisem eu în luna mai a anului 1967 și existau deja pierderi de un milion și jumătate. Pînă la sfîrșitul anului, eram chit. Nu, n-am folosit nici un fel de baghetă magică. În primul rînd, printr-o nouă organizare a I.A.S.-urilor am devenit o unitate autonomă și specializată. Acest lucru a făcut ca păsările, care în toate planurile de muncă erau trecute la urmă, după culturile mari și celelalte sectoare din C.A.P.-uri sau I.A.S.-uri, să devină un sector aparte, de sine stătător. Aș zice că într-un fel s-a terminat cu harababura, mîna dreaptă știa ce face mîna stîngă. Am realizat un salt uriaș pe care îl reprezintă doar două cifre comparative: în 1962, fiind noi considerați un colos pe țară, produceam 700 000 de ouă pe an și o producție de carne de 300 de tone. Astăzi, într-o singură zi, producem 260 000 de ouă, și un total de 4 000 tone carne pe an. Sîntem cu aceste cifre pe locul trei în țară.

Despre mine, ce să spun? Am luat-o de la zero. Nu știam nimic. Poate că mă pricepeam eu la organizare, dar la păsări nu. M-am pus pe învățat. Și chiar dacă porcinele erau și încă mai sînt pasiunea mea, pot totuși să spun că și de la păsări mi-au venit satisfacții. În primul rînd, am avut marea cinste să fiu distins cu titlul de Erou al Muncii Socialiste, despre care am să vă spun un lucru, cred eu, destul de interesant. În al doilea rînd, întreprinderea noastră a trimis în Franța pentru testarea potențialului productiv și biologic un lot mai mare de exemplare care au concurat alături de cea mai selectă companie franceză, canadiană și americană, reușind să se claseze pe locul doi. Vreau să spun că numai a participa și asta este deja o mare onoare și un mare folos, pentru că rasa de găini devine cunoscută și solicitată, dar să și cîștigi locul doi, asta înseamnă, într-adevăr, o realizare. Sigur că da, o mare parte din merit revine geneticștilor din Centrala pentru producția avicolă, cei care au creat hibrizii Albo-70, Roso-67 sau Robro, exemplare consacrate în competiția amintită.

— Și în legătură cu titlul de Erou al Muncii Socialiste?

— Da, vă spuneam că primisem eu o scrisoare în care eram beștelit de un tovarăș de la minister. Cînd am primit titlul, am primit și o altă scrisoare, tot de la dînsul, în care mă felicita atît pentru titlu cît și pentru că mi-aș fi dat seama că deasupra ușii biroului de la minister ar sta scris cu litere invizibile: «Lasciate ogni speranza voi che entrate!» Cu alte cuvinte, acel om își retracta critica de atunci. Un alt lucru pe care țin neapărat să-l spun este mai delicat. Ar fi vorba despre tinerii noștri de aici. Eu venisem într-o perioadă de transformări, de predări și preluări, de selecție a cadrelor, mă rog, o perioadă destul de dificilă. Eram, să nu exagerez, înspăimîntat de ideea că va trebui să dau pe mîna unui tînăr de abia sosit din facultate o fermă de o valoare imensă, cu o producție de ordinul milioanelor de lei. Am avut realmente bucuria și satisfacția să constat seriozitatea,și priceperea,și dragostea de muncă a multora dintre ei, oameni care, pentru reportajul dumneavoastră, ar fi mult mai potrivit decît mine, adică ei reprezintă cu adevărat ideea omului potrivit la locul potrivit. Și nu este vorba de o exagerată modestie.

Dar pînă una-alta, interlocutorul nostru, Mihai Stănescu, reprezenta la fel de bine această idee a omului potrivit la locul potrivit, a omului care, pe lîngă pregătirea sa profesională, dispune și de un element esențial — dragostea și pasiunea pentru munca pe care o face.

VICTOR NIȚĂ ■

oamenii l-au primit pe director cu brațele deschise, apoi s-au îndepărtat de el

OMUL NEPOTRIVIT LA LOCUL NEPOTRIVIT

Nu l-am cunoscut niciodată pe Irimie Drimbe. Am încercat să stau de vorbă cu el în zilele în care am fost la Oradea, dar mi s-a spus că a plecat în concediu. Și totuși, Irimie Drimbe, director coordonator la Întreprinderea comercială de stat pentru alimentație publică-Oradea, între 5 ianuarie 1974 și 1 aprilie 1975, mi-a devenit familiar ca o cunostință veche, în urma discuțiilor pe care le-am avut cu oameni de la unitatea unde a lucrat, în urma discuțiilor avute despre el la Comitetul municipal de partid Oradea. Supunem cazul său atenției cititorilor fără comentarii, așa cum a apărut din aceste discuții. Cazul unui om bine pregătit în specialitatea sa, dar care nu a făcut față în noul loc unde a fost așezat.

«Cu Irimie Drimbe am fost coleg de școală, spune Alexandru Fărcaș, director la Întreprinderea comercială de stat pentru alimentație publică-Oradea. Are acum 43 de ani. Dînsul a lucrat mai mult timp în contabilitate, îl cunosc ca un om care s-a zbătut să nu rămînă de căruță și de aceea și-a terminat, pe cînd era contabil șef la Direcția comercială județeană, studiile superioare. N-am avut prilejul să vin în contact cu el pe linie de serviciu înainte de a fi numiți împreună directori aici. Cei doi directori dinainte nu se înțelegeau deloc. Se reclamau unul pe altul nu știu din ce motive, așa că s-a hotărît înlocuirea lor. Trebuie să amintesc că întreprinderea în care lucrăm este un sector foarte gingaș. Eu am 24 de ani munciți în comerț. Activitatea mea a fost numai în comerț unde lucrurile erau cumva mai simple. Se contracta cu industria, se dirija marfa la unitățile de desfacere. Dincoace, intervine și prelucrarea producției, adică prepararea mîncărurilor. Trebuie să te ocupi de asigurarea materiilor prime, de respectarea rețetarelor și încă multe altele. Cînd am venit aici împreună cu Irimie Drimbe am înțeles că ne vom lupta și vom colabora pentru a ridica prestigiul întreprinderii. Am apreciat că este un colectiv bun și că se poate lucra în mod serios cu el. Apoi, am crezut în calitățile de conducător ale directorului coordonator, deși pînă atunci mai mult centraliza bilanțurile comerciale ale întreprinderii și stabilea indicatorii economico-financiari. Dar lucrurile nu s-au desfășurat așa cum am crezut și entuziasmul colectivului pe care îl conduceam s-a potolit treptat. Și asta nu după multe luni. Irimie Drimbe s-a lăsat influențat de oameni care urmăreau interese personale, a început să le facă jocul, probabil fără să-și dea seama, și a îndepărtat cu timpul pe cei cu adevărat devotați întreprinderii. Așa a pornit o campanie de persecuții, îndreptate împotriva președintelui comitetului sindical, împotriva altor tovarăși care pînă atunci fuseseră socotiți exemple demne de urmat în activitate. A început să scoată oamenii care aveau o pregătire și o experiență în alimentația publică. Vreo 25 de membri de partid au fost mutați de colo-colo. În special în privința angajărilor sau a transferurilor proceda arbitrar, după cum dorea dînsul, fără să se mai consulte cu nimeni. Pe bună dreptate oamenii erau intrigați de faptul că se angajau ca șefi de unitate persoane necunoscute de noi, uneori chiar din afara județului, cum s-a întîmplat cu Alexandru Mocanu, care are și trei condamnări, sau persoane care nu aveau tangență cu întreprinderea noastră, cum este cazul tovarășei Stela Popa, care din casieriță la policlinică s-a trezit șef de unitate la barul de zi. Pe mine a încercat să mă discrediteze, să-mi submineze autoritatea. Gestionarii nu mai veneau la mine pentru problemele lor. A început cu reclamațiile împotriva mea, că sînt alcoolic, afemeiat. Interzisese să mi se mai prezinte corespondența. S-au făcut anchete de la comitetul municipal de partid și toate au arătat că afirmațiile lui Irimie Drimbe despre mine sînt eronate. În special în ultima perioadă nu te mai puteai înțelege cu el. Nu mai ținea seama de nimeni. Ignora hotărîrile comitetului oamenilor muncii, sau ne punea în fața unor fapte deja împlinite și noi trebuia să le aprobăm. Oricît respect aș avea pentru pregătirea sa, totuși să produci, în dorința poate de a organiza mai bine și mai eficient, un asemenea haos, este îngrijorător. În anul trecut am fost a treia întreprindere pe țară în ceea ce privește desfacerea și am ocupat locul doi la rentabilitate. Dacă însă ar fi fost o colaborare perfectă între dînsul și mine vă garantez că lucrurile ar fi mers cu mult mai bine, nu numai pentru producție, dar și pentru oameni, care ar fi fost scutiți de spectacolul dezagreabil al unor dispute nu întotdeauna principiale din cadrul conducerii întreprinderii.»

«În 14 ani de zile de cînd sînt aici s-au schimbat opt directori, spune Ion Bonda, consilier juridic. Pe Irimie Drimbe îl cunosc de mult timp. L-am știut ca om de acțiune și de cîte ori îl vedeam, deși nu știam prea multe despre el, îmi spuneam, iată, acesta este un om care se bucură de tot respectul. Cînd a venit la noi mi-am zis că în sfîrșit s-a găsit o soluție bună. Și nu numai eu mi-am zis așa, nădăjduind că în sfîrșit o să se curme acel du-te-vino de la cîrma întreprinderii. Azi însă nu mai găsești acel sentiment de mulțumire pe care l-am avut la început. Am părul alb și am văzut multe și pot să asigur pe oricine că nu poți conduce dacă nu ai adeziunea colaboratorilor. Or, Aurel Drimbe n-a reușit să-și apropie pe acei oameni care erau de nădejde, dimpotrivă, a intrat în conflict cu ei. Dînsul a primit dispoziții să facă ordine în întreprindere. Foarte bine. Dar dînsul nu a avut maturitatea și delicatețea ca să procedeze așa cum trebuie în astfel de situații. Pur și simplu a măturat în sus și în jos, în dreapta și în stînga, fără să mai bage de seamă dacă elimină elementele dăunătoare sau pe cele bune. Avem obligația să ne dezbărăm de sentimente și resentimente la poarta întreprinderii. Dacă ar fi avut maturitatea necesară unui conducător, ar fi știut cum sa procedeze astfel încît să nu producă o dezorganizare, o dezbinare mai mare decît cea pe care a găsit-o la sosirea sa. Mie îmi pare sincer rău că a trăit această experiență, din care cu siguranță că va învăța. Dar sînt la fel de sincer convins că așa nu se mai putea, că era absolut necesară schimbarea sa din funcție.»

«Nu l-am cunoscut înainte de venirea lui aici, spune Ioan Macavei, secretarul comitetului de partid al întreprinderii. După puțină vreme de la venirea sa am început să înțeleg cam cum dorește să conducă acest colectiv. Dorinta sa era ca punctul de vedere pe care îl avea asupra unei chestiuni să fie și punctul nostru de vedere. Trebuia să acceptăm orice spune, fără să discutăm dacă într-adevăr măsura pe care o lua era cea mai justă, dacă nu cumva se putea proceda și alt fel. Niciodată noi nu aveam drept de replică. Sînt organ politic și am încercat în repetate rînduri să-i atrag atenția cînd credeam că nu are dreptate, dar de fiecare dată trecea cu nepăsare peste sugestiile mele. E drept, a făcut aici și lucruri bune. De pildă, a promovat multe femei în muncă, în timpul său au fost angajate cam 12 femei. Și totuși, a avut o lipsă de experiență de conducere. Mi se pare că aceasta se datorește și faptului că Irimie Drimbe nu a lucrat în comerț, nu a lucrat cu oamenii, ci numai a făcut muncă de birou. Înainte de a ajunge director de întreprindere trebuie mai întîi să fi fost lucrător în comerț, un gestionar, un merceolog, ca să ai cunoștințe elementare, să simți specificul meseriei.»

«Irimie Drimbe vorbește foarte frumos, spune Alexandru Ardelean, care pînă în decembrie a fost șef de unitate la restaurantul Crișana. Civilizat. Îți dai seama că ai de-a face cu un om cu maniere alese. E drept, era foarte sever. Odată mi-a făcut un control și s-a legat de niște mărunțișuri, dar ceilalți care erau cu el i-au arătat că nu prea avea dreptate. Ceea ce nu-mi plăcea la dînsul e că dacă avea vreo nemulțumire în legătură cu tine, nu ți-o spunea în față. I-o spunea altcuiva și tu o aflai mult mai tîrziu, din relatările altora și nici măcar nu aveai cum să te dezvinovățești, dacă acuzația era imaginară. Și din pricina asta oamenii s-au îndepărtat de el. Altceva nu știu să mai zic despre Irimie Drimbe fiindcă nu am avut totuși prea mult de-a face cu dînsul».

«Cînd am aflat că Irimie Drimbe a fost numit director m-am bucurat, spune Pavel Graur Ne-am spus eu și ceilalti colegi ai mei că o să avem de-acum o conducere corespunzătoare. Dar după o perioadă scurtă au început reclamațiile, ca să ne schimbe, pe mine și pe secretarul comitetului de partid. Dorea cu tot dinadinsul să fim cu capul jos, ca noi să nu avem cuvînt. Eu, în calitate de președinte al comitetului sindical, aveam datoria să apăr interesele oamenilor. De aceea, nu puteam să tac cînd vedeam cum unii dintre ei erau mutați de colo-colo, deși făceau treabă, numai din plăcerea directorului. Ce a urmat? Am început să fiu persecutat. Mi-a imputat că am lipsă în gestiune vreun milion de lei. Mi s-au făcut inventare inopinate cu miliția economică. Am fost dat și la comisia pentru anchetarea provenienței averilor. Din aceste întîmplări am ieșit curat ca lacrima. Dar ele mi-au adus multă amărăciune și supărare»

«Îl cunosc pe Irimie Drimbe din 1964, spune Mihai Gorgan, contabil șef. L-am cunoscut ca un om foarte la locul lui, care își vedea de problemele sale, era deosebit de activ. Mi-am zis, atunci cînd a venit director aici, că dînsul, avînd și studii superioare, va fi un cadru de conducere remarcabil. N-a fost să fie așa. De la bun început s-a observat că dînsul vrea să întemeieze o anumită disciplină. În primele luni, mișcările de personal pe care le-a făcut au fost în general juste. Am apreciat și faptul că s-au făcut dese controale la unități și au fost trași la răspundere cei găsiți cu deficiențe în activitatea lor. Ce s-a întîmplat mai apoi îmi este greu să-mi explic. Că a dorit din toată inima să facă bine, eu cred. Dar lucrurile au iesit cumva anapoda. Din exces de zel, Irimie Drimbe nu a mai ținut cont de nimeni și a început să facă transformări fără să mai țină cont de altcineva și fără să înțeleagă că o transformare nu e numaidecît un pas înainte. A început să ignore conducerea colectivă. Dar nu se poate ca un singur om, fără să se consulte cu alții, să rezolve toate problemele, iar dacă se consultă, să țină totuși seama și de părerea celorlalți. A fi autoritar nu înseamnă a respinge din principiu orice propunere a altcuiva. Irimie Drimbe obișnuia să rămînă, atunci cînd cunoștea un om, cu prima impresie. Orice ar mai fi făcut omul după aceea, dînsul nu-și mai modifica părerea, fie ea bună sau proastă. Or, asta este un mare defect, mai ales atunci cînd răspunzi de activitatea atîtor sute de oameni. Fricțiunile din cadrul conducerii au avut consecințe asupra bunului mers al întreprinderii. La adăpostul acestor neînțelegeri, chiulangiii au putut să treacă mai lesne neobservați. Se ajunsese la o situație intolerabilă și asta numai din pricină că Irimie Drimbe, desi a fost o perioadă și director adjunct la Direcția comercială, nu este încă pregătit suficient pentru a conduce. A conduce este o artă sau o știință, sau și una și alta, și dacă nu le înveți nu te descurci, te poticnești cu siguranță. Nimeni nu i-a vrut răul lui Irimie Drimbe și faptul că a fost schimbat din funcție (acum este șef de birou comercial la Întreprinderea metalochimice din Oradea) nu trebuie să-l deprime, să-și facă gînduri amare. Asta nu afectează cu nimic pregătirea sa de bun specialist și nu trebuie blamat și desconsiderat. Pur și simplu, Irimie Drimbe nu are calitățile necesare unui conducător. Cel puțin pînă acum».

GEORGE ARION ■

șepcuțe roșii, șepcuțe albastre

Purtat de valul acela de copilărie care s-a abătut asupra Iașului, m-am pomenit umblînd prin locuri care altfel n-ar fi intrat nicicum în itinerarul meu.

Cineva la Iași avusese ideea să ofere copiilor șepcuțe roșii și albastre, și astfel evenimentul, care nouă, adulților, ne-ar fi scăpat poate, a ieșit în stradă.

E aproape sigur că la Iași nu l-aș fi întîlnit pe academicianul Cristofor Simionescu dacă n-ar fi intervenit acele șepcuțe. E aproape sigur că n-aș fi ajuns pe malul stîng al Bahluiului, acolo unde crește noua cetate universitară ieșeană. Și mai sigur e că n-aș fi mers la Bucium, la o Casă a copilului.

Mă întrebam, împreună cu ieșenii, ce sînt acele șepcuțe roșii și albastre care invadaseră orașul? «Ambasadorii prieteniei pionierești» se întîlneau la Iași în cea de-a șaptea ediție. Patru sute cincizeci de copii din toate județele țării sosiseră la Iași, ca într-o adevărată capitală a copilăriei. Patru sute cincizeci de copii veniți din restul țării erau găzduiți fiecare în familia cîte unui pionier ieșean. Se cunoscuseră prin corespondență, se cunoșteau acum direct și mulți vor rămîne prieteni de-o viață. Aflu de la organizatorii locali despre celelalte ediții care s-au ținut la Bacău, Brăila, Brașov, Craiova, Tg. Mureș, Timișoara, lucruri care mi se par din ce în ce mai captivante. Localnicii îmi spun că ideea cu șepcuțele colorate le aparține și mai aflu că în cele trei zile cît va dura această întîlnire «Ambasadorii» au dreptul să călătorească pe toate mijloacele de transport în comun, pentru ca nimic să nu-i împiedice pe micii vizitatori să cutreiere și să cunoască orașul acesta generos în monumente și în clădiri istorice. Aud și o întîmplare plină de haz cu un copil care aflînd de această măsură a încercat să ia un taxi pentru o călătorie prin Iași.

Am încercat să intru în intimitatea acestei acțiuni și să-i înțeleg mecanismul citind copiile unor scrisori ale copiilor ieșeni trimise din vreme viitorilor oaspeți și prieteni. Transcriu din scrisoarea unei fetițe de 11 ani:

«Cu multă căldură te invit în orașul meu drag — Iași — pentru a-i cunoaște oamenii și faptele lor, pentru a ne înfrăți și a ne împărtăși din experiența noastră de pionieri ai epocii revoluției tehnicii și științei. Fii sigur că ospitalitatea moldovenească pornită din Iașul de altădată te va înconjura în zilele desfășurării acțiunii «Ambasadorii prieteniei pionierești» ediția VII-a, cu tema «Pionierii, prieteni ai științei, tehnicii și culturii». Deocamdată pot să te informez că în cele trei zile cît vei sta la Iași vom putea participa împreună la întîlniri cu oamenii de știință și cultură, vom vizita expoziții, Palatul Culturii. Într-una din zile vom vizita noul orășel studențesc de pe malul Bahluiului... Voi fi prezentă în gară, ne vom recunoaște după fotografia pe care ți-o trimit acum și după fotografia ce o aștept de la tine. Numele meu e Petriuc Carmen. Am 11 ani. Tatăl, Petriuc Ion e decedat. Mama, Petriuc Eugenia.

Te rog, în încheiere, să transmiți prietenilor și fraților tăi și colegilor multă sănătate și fericire și că îi asigur de prietenia mea.» Carmen

M-am dus cu «Ambasadorii» la Politehnică, unde îi aștepta chiar rectorul institutului, academicianul Cristofor Simionescu. Pînă acum, căutam Politehnica ieșeană sus pe Copou, față-n față cu Universitatea. Acum se vorbește aici de noul orășel studențesc din lunca Bahluiului. Amestecat printre șepcuțele roșii și albastre, m-am surprins făcînd reportaj, notez de zor date și fapte despre noul orășel. S-au mutat aici deja cîteva facultăți, s-au construit laboratoare, dintre care unele sînt unice în țară, alături sînt ateliere în care lucrează studenții, dincolo, ceva mai departe, se află cantina și se văd cele 14 cămine studențești.

Sîntem două generații care se întîlnesc și se despart mereu. Fiecare cu uimirile ei. Ei, copiii, încîntați de ceea ce văd, curioși pînă la uitare de sine. Laboratorul de irigații pare făcut chiar pentru ei. Adultul, cîntărind eforturile materiale, comparînd, aruncînd o privire și dincolo, pe malul opus, spre zona industrială, la a cărei apariție și creștere a fost martor în timp. Fiecare cu uimirile noastre.

Cred că niciodată n-am auzit vorbindu-se mai frumos despre minunile chimiei, ca-n ziua aceea. Cred că niciodată omul de la catedră, academicianul Cristofor Simionescu n-a vorbit mai cuceritor despre disciplina pe care o slujește de o viață. Rezemat într-un cot, la catedră, profesorul anula toate distanțele dintre el și copii. Pe tabla care înregistrase atîtea formule și calcule, notase acum, pe rînd, conștiincios, toate întrebările copiilor: copilăria?, prima descoperire?, care experiență v-a făcut popular?, ce calități cultivați la studenți?, alte pasiuni?, v-ați realizat visurile?

În fața mea era cînd academicianul Simionescu, vorbind de la înălțimea vîrstei, a muncii sale de savant și a meritelor sale, cînd omul care într-o clipă de răgaz a vieții reușea să mai fie puțin copilul de altădată.«Îmi place să cresc păsărele, am cîteva sute de canari. Îmi place să le urmăresc viața, să le îngrijesc. Scriu uneori versuri, am scris altădată mai mult. Poate mi-ar fi plăcut să fiu poet, dar unul mare.»

Scrisoare deschisă locuitorilor Iașului:

«Noi, cei aproape patru sute cincizeci de pionieri de pe tot cuprinsul patriei, am venit în luminosul dumneavoastră oraș, ca soli ai viselor frumoase care animă pe toți copiii țării.

Ne-ați primit cu inima și brațele deschise și vă mulțumim. Vă mulțumim pentru ospitalitatea dumneavoastră, pe care fiecare dintre noi a simțit-o în mijlocul familiilor la care am locuit. Vă mulțumim pentru orele minunate pe care le-am petrecut alături de oameni. Aici, în Iașul, în care fiecare stradă și casă poartă o amintire, am citit o pagină de glorie în istoria scrisă pe fresce sau dantelată în piatră, ne-am entuziasmat în fața noilor construcții, ne-am înaripat simțirea zăbovind sub frunzele tinere ale teiului lui Eminescu, ne-am întîlnit cu Harap Alb în curtea bojdeucii lui Creangă. Am trăit zile care vor rămîne în amintirea noastră, pentru care mulțumim din suflet organelor de partid și de stat județene și municipale

Cea de-a VII-a ediție a «Ambasadorilor prieteniei pionierești» a constituit pentru noi un prilej de a discuta cu interes și simț de răspundere sarcinile și îndatoririle care ne revin, ca tineri cetățeni ai patriei.»

Încercînd o cronică foarte sumară a celor trei zile, ea s-ar alcătui cam așa: ziua întîi, în Sala mare a Casei de cultură a sindicatelor din Iași trompetele anunțau deschiderea întîlnirii «Ambasadorilor prieteniei pionierești». Oaspeți dragi onorează cu prezența lor adunarea: tovarășul Ion Iliescu, membru supleant al Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., prim-secretar al Comitetului județean de partid, Virgil Radulian, președintele Consiliului Național al Organizației Pionierilor, Ion Manciuc, prim-secretar al Comitetului municipal de partid. Salutîndu-i pe micii ambasadori, tovarășul Ion Iliescu subliniază semnificația organizării la Iași a actualei ediții, desfășurată sub titlul «Pionierii, prieteni ai științei, tehnicii și culturii».

În aceeași zi, tovarășul Ion Iliescu s-a întîlnit cu pionierii locțiitori ai președintelui C.N.O.P. în fața machetei orașului gazdă. Seara, copiii au fost oaspeții Teatrului Național «Vasile Alecsandri». În ziua a doua, ambasadorii au făcut vizite la institutele de învățămînt superior, s-au întîlnit cu numeroși comuniști din localitate, cu conducători de întreprinderi.

În cea de-a treia zi, duminică dimineața, aproape o mie de pionieri porniți de pe Copou au traversat orașul pînă în fața Palatului Culturii. Parcă tot orașul ieșise în stradă la balcoane să salute și să admire coloana veselă.

Pe imensul platou din fața Palatului Culturii, în fața statuii lui Ștefan cel Mare, George Lesnea citește versuri dedicate ambasadorilor prieteniei. Din istorie vin spre noi Ștefan cel Mare, Mihai Viteazul și Alexandru Ioan Cuza, într-o evocare plină de măreție. Răsună pe mari distanțe în jurul platoului cuvinte fixate adînc în conștiința națiunii noastre, exprimînd năzuințele ei seculare.

O mie de pionieri reprezentînd țara, pionierii României socialiste, detașament puternic și credincios idealurilor partidului, ale țării, se prind în Hora Unirii, născută chiar pe aceste locuri.

TRAIAN PROSAN ■

„SOLETA 125“, MINIAUTOMOBIL DE CONCEPȚIE ROMÂNEASCĂ, NECESITĂ 1,6 LITRI DE BENZINĂ LA O SUTĂ DE KILOMETRI

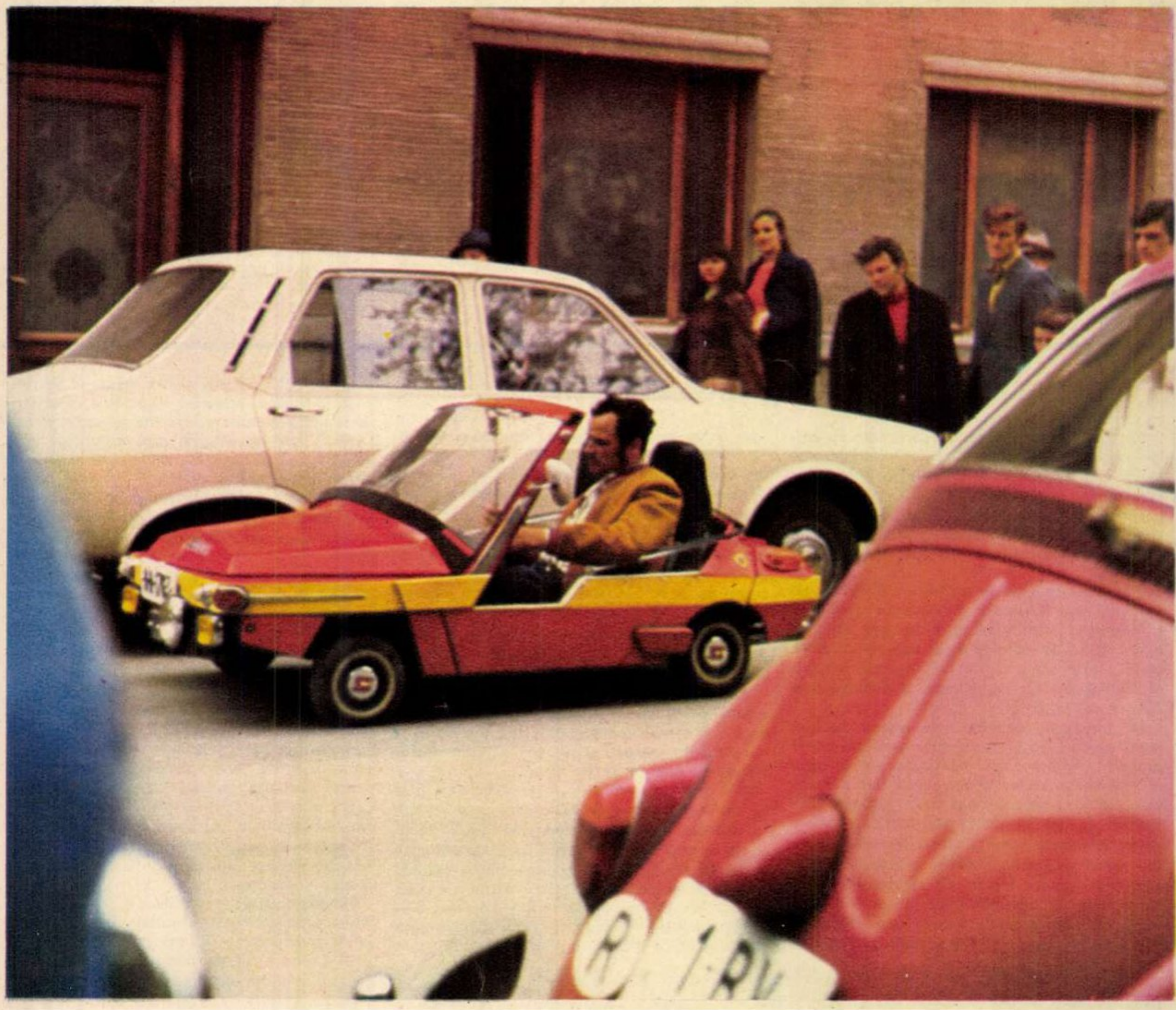

Fotografie de **ELENA GHERA** ■

De mic, Justin Capră a visat să aibă aripi. Urmînd acest vis, s-a înscris la Școala superioară de aeronautică, pe care a absolvit-o și în virtutea căreia s-a urcat în carlingă, ca aviator de supersonice. Aviația, pe care a practicat-o cîțiva ani, i-a dezvoltat afinitatea întru tehnică, transformată cu vremea în patimă. O patimă neostenită, mistuitoare, o căutare fără răgaz subordonată muncii de descoperire și invenție, activitate materializată, cum glumește, într-un plic umplut cu brevete și certificate de inventator. Cu totul și cu totul, douăzeci și trei, un număr pe care îl notez aici, dar care n-are prea mare importanță pentru Justin Capră, al cărui scop în viață n-a fost niciodată — citez — să adune hîrtii cu antet, ci să facă o ispravă, să se simtă mîndru de condiția sa de tehnician și român.

A început cu «Aparatul portativ pentru zbor individual», brevetat la 27 iulie 1958, un fel de rucsac de zbor considerat astăzi drept unul dintre primele aparate de acest gen din istoria aviației, încercat cu patru ani înaintea celora ale americanilor Moore, Martens și Cummings, socotiți deschizători de drumuri. Rucsacul, gîndit și realizat de cîmpineanul Justin Capră, era echipat cu două rachete, așezate lîngă umeri, a căror acțiune — datorită fenomenului de injecție — răpunea forța gravitațională, permițînd înălțarea purtătorului. Nu existau aripi și nu exista elice, dar exista, cum îi place să spună, dorința străveche a omului de a se ridica în văzduh, autonom, grație inteligenței și perseverenței sale. Din păcate, odată demonstrat principiul de funcționare a aparatului, probele practice n-au confirmat pe măsura așteptărilor, Icarul modern izbutind să se înalțe numai pînă la o grindă suspendată la cinci metri deasupra pămîntului. A căzut. S-a accidentat, dar n-a dezarmat, continuînd să cerceteze și să îmbunătățească principiul de zbor.

În clipele acelea de restriște, în cariera și evoluția lui Justin Capră a intervenit un eveniment fericit: întîlnirea cu marele savant Henri Coandă. Sfaturile și indicațiile primite de la eminentul om de știință, profund interesat de cercetările sale, l-au ajutat pe Justin Capră și l-au stimulat, determinîndu-l să continue și sa persevereze. Ca urmare și cu sprijinul Intreprinderii de reparații a materialului aeronautic de la Băneasa, inventatorul a pus la punct un aparat de zbor individual mai pretențios, utilizînd ca agent motor apa oxigenată. De data aceasta propulsia era creată prin desfacerea perhidrolului în oxigen atomic și apă, reacție chimică eliberînd două jeturi de viteză supersonică putînd să anuleze forța gravitațională. Cu noul aparat, de fapt o variantă îmbunătățită a tipului inițial, Justin Capră a executat probe de zbor mult mai concludente, reușind manevre aeriene strînse, întoarceri în aer și mers spre înapoi la înălțimi depășind doi metri. După ce cunoscutul parașutist Vasile Sebe, maestru al sportului, s-a ridicat cu aparatul Capră dincolo de patru metri, parcurgînd distanțe apreciabile, inventatorul și-a prins el însuși rucsacul în spate și a încercat să doboare recordul de înălțime. A îndrăznit însă prea mult. A căzut. Fracturile care au urmat nu l-au speriat, ci, dimpotrivă, l-au încrîncenat, determinîndu-l să caute și să perfecționeze, căutări care au durat vreme îndelungată și care l-au costat multe concedii consumate la planșetă și mulți bani scoși din buzunarul propriu. A încercat combustia cu azot lichid, apoi cea cu hidrazină, nenumăratele nopți de veghe și nenumăratele zile de experiențe conducîndu-l, prin similitudini și translații, către închegarea unui alt brevet de invenție, «Elicopterul individual portativ». Elicopterul Capră cîntărea numai treizeci și patru de kilograme cu combustibili cu tot și avea capacitatea — demonstrată practic — de a ridica în aer o greutate dublă, ispravă de deosebită importanță dacă ținem seama că astăzi, cînd mijloacele de transport au atins performanțe tehnice nebănuite, sarcina lor utilă reprezintă de regulă abia treizeci de procente din valoarea sarcinii totale.

Fără voia sa, dar din motive asupra cărora nu avem competența să insistăm, invențiile lui Justin Capră nu și-au găsit nici extinderea justificată de valoarea lor și nici renumele meritat, chiar dacă unele dintre ele, reamintim, reprezentau veritabile premiere tehnice internaționale. Cîtva timp, lovit de indiferență și înfrînt, inventatorul a dispărut. Înfrînt, dar nu resemnat, căci anii aceia de liniște i-a dedicat unor noi descoperiri la care a ajuns prin inteligență și cheltuială proprie, confirmînd că în fața unui om care muncește și realizează drumul rămîne deschis și — grație sprijinului partidului și statului nostru — plin de satisfacții. Pentru «Propulsorul cu impuls intern», următorul brevet care va stîrni o uimire vecină cu contestarea, Justin Capră va folosi un storcător de rufe și cîțiva rulmenți, preluînd cercetarea anterioară a unui alt român, Karol Wildt, și reușind să urnească din loc un dispozitiv care realizează propulsia dispensîndu-se de orice reacție echivalentă!!!

Pentru miniturismul «Soleta 125», pe care l-a construit de unul singur, într-o mansardă, inventatorul a folosit deșeuri de tablă și roți primite în dar de la fabrica din Florești. L-a terminat în primăvara trecută, apoi a constatat, cu stupoare, că nu-l poate coborî pe scări și l-a scos pe fereastră. Fără scripeți, cu ajutorul cîtorva prieteni și a două frînghii.

Calculat la gram, miniturismul «Soleta 125», botezat așa pentru că aparține clasei mașinilor sub un metru, cîntărește o sută două kilograme și poate transporta o sută cincizeci, dezvoltînd o viteză maximă de optzeci și trei kilometri la oră și o viteză de exploatare depășind 60 km/h, totul cu un consum de benzină record: 1,6 litri la suta de kilometri!! Altfel vorbind, mașinuța cumulează un șir întreg de brevete și certificate de inventator, amortizoarele și sistemul de curățire a bujiilor fiind brevetate de Justin Capră, depoluatorul — miniturismul nu poluează absolut deloc, deși folosește benzină de 75 de octani — aparținînd unui alt inventator român, lui Constantin Costorel.

Suspensia pe bază de cauciuc, acționînd prin compresiune, cîntărește de șapte ori mai puțin decît o suspensie clasică și costă a zecea parte din prețul unei suspensii obișnuite, avînd avantajul că se instalează pe viață, pe viața mașinii, bineînțeles, că nu se unge și nu se întreține. Direcția diferențială permite realizarea de întoarceri pivotante, mașina putînd să se întoarcă la trei sute șaizeci de grade într-un garaj cu latura de numai trei metri.

Consiliul Național pentru Știință și Tehnologie a arătat un real interes față de invenția lui Justin Capră, ordonînd întocmirea unei teme de cercetare avînd drept prim scop fundamentarea, pînă la 1 iulie, a studiului tehnico-economic de construire și exploatare a miniturismului și ca scop final producerea acestuia în serie.

La această oră, la care inventatorul își împarte timpul între Institutul de cercetări și proiectări energetice din București, unde lucrează, și Catedra de automobile și tractoare a Universității din Brașov, unde se conturează studiul despre care vorbeam, kilometrajul mașinuții sale indică 4 250 de kilometri parcurși fără defecțiuni și fără necazuri, oferind asigurări ferme că extinderea ultimei invenții semnate de Justin Capră reprezintă o întreprindere justificată, importantă pentru economia națională.

Nu va trece multă vreme, credem, pînă cînd «Soleta 125», miniturismul realizat de un tehnician român într-o mansardă, cu inteligență și forțe proprii, va circula pe șoselele țării, ca o nouă dovadă a puterii creatoare și capacității oamenilor acestui pămînt românesc.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

FERESTRE SPRE 1 MAI

UN NOU CENTRU AL TRACTORULUI ROMÂNESC, PE MALUL JIULUI

La 29 mai 1974, Uzina de maşini agricole «7 Noiembrie» din Craiova a primit vizita tovarăşului Nicolae Ceauşescu.

Printre alte decizii luate atunci de secretarul general al partidului a fost şi aceea de a se construi — aici, la Craiova, aici, în această uzină — tractoare.

În iunie anul trecut, primul tractor «producţie 7 Noiembrie» se şi afla în montaj. Primele două prototipuri erau deja gata către sfîrşitul anului.

La ora de faţă, în marea întrecere închinată zilei de 1 Mai, întreprinderea craioveană e angajată efectiv, cu tot potenţialul ei tehnic, cu toate forţele ei, în producţia de tractoare.

*

Adevărul — un adevăr istoric — ne obligă totuşi să spunem că lucrurile n-au mers prea lin, prea simplu.

Tractorul e o sculă pretenţioasă, iar tipul hărăzit a se lucra la Craiova — tipul «TIH-445» — nu face deloc excepţie de la regulă. Dimpotrivă. Acest «TIH-445» e destinat să facă 12 lucrări, avînd deci tot atîtea echipamente, cu o arie de utilizare care înseamnă şi agricultură, dar şi silvicultură, construcţii, telecomunicaţii, construcţii de maşini. Acest «TIH-445» nu-i o experienţă preluată de la alţii, ci un tractor de concepţie nouă, o premieră tehnică. În sfîrşit, acest tip-premieră, modern, rentabil, foarte «ingineresc», cum ne spunea unul din autorii lui, e prevăzut a se livra, încă din anul acesta, în 1 500 de exemplare, urmînd ca la sfîrşitul cincinalului viitor să se ajungă la o producţie de 15 000-20 000 pe an.

Sigur, au fost şi nişte «pîrghii de demarare», cum ne spunea acelaşi interlocutor (inginerul Nicolae Ecobici, directorul general al uzinei), puse-n mişcare de alţii, de centre de tradiţie ale domeniului, primul din ele fiind, evident, Braşovul, cel care furnizează motorul TIH-ului şi cel ce, prin institutul său de cercetări şi proiectări, şi-a spus un cuvînt decisiv în elaborarea schemei conceptuale. Totusi, adevărul ne obligă să spunem că lucrurile n-au mers deloc prea lin, prea simplu.

Au existat unele reticenţe. Au existat, chiar dacă nu formulate cu toată gura, unele neîncrederi. Fiindcă tractorul, cum spuneam, e o sculă pretenţioasă, iar această uzină, deşi modernă, deşi aflată în plină expansiune tehnică, n-a dat totuşi pînă la ceasul de faţă, nici produse de performanţă, nici produse de mare complexitate. Uzina e cunoscută mai ales pentru grapele şi remorcile care-i poartă firma, iar de la grape şi remorci la un tractor-premieră este, orice s-ar zice, un drum.

Drumul însă a fost parcurs, şi încă într-un timp foarte scurt.

Drumul acesta, care înseamnă primele 1 500 de tractoare în 1975, va face ca producţia globală a uzinei să crească, pînă în 1980, de 4 ori. Va face ca noul produs să deţină, în ponderea mărfurilor livrate de fabrică, nu mai puţin de 88 la sută. Va face ca uzina «7 Noiembrie» din Craiova să dea, în producţia naţională a branşei, o cifră care o va aşeza pe locul al doilea, imediat după Uzina de tractoare din Braşov.

Acestea sînt cifrele, iar aceste cifre vor deveni o realitate probantă, o mîndrie a oamenilor acestor locuri, încă din anul acesta şi încă din cincinalul ce va veni, deci în etapa în care, potrivit Directivelor Congresului al XI-lea al partidului, se va încheia, la noi, la români, un proces istoric, a cărui însemnătate nu mai are nevoie de apăsarea sublinierii: mecanizarea completă a agriculturii. Un proces la a cărui desăvîrşire Uzina «7 Noiembrie» din Craiova îşi va înscrie, cu litere mari, aportul.

*

Acestea deci, cum spuneam, sînt cifrele... Dar o sfială mai veche faţă de ele, de graiul lor, mă opreşte intimidat de cîte ori întîmplarea sau îndeletnicirea mă obligă să vin în atingere cu cele nouă semne arabe, în diversele lor combinaţii. De puţine ori am fost tentat să transcriu în carnetul meu de reporter cifre, date de ordin numeric, iar atunci cînd am făcut-o mi s-a părut că cifra capătă semnificaţia unei imagini.

Milioanele de kilometri parcurşi prin pulberea siderală de echipajul navei «Apollo» sînt o imagine, o singură imagine. Imagine mi s-a părut a fi şi calculul în metri al scufundării unui scafandru în adîncimile abisale ale oceanului. Imagine mi s-a părut şi ecuaţia prin care un savant traducea în cifre şi simboluri mişcarea abstractă a materiei în infinitul mic. Aşa cum aici, la Craiova, în această uzină despre care nu s-a vorbit niciodată prea mult (oricum, mult mai puţin decît despre «Electroputere» sau Combinatul chimic al oraşului), tot imagine mi s-a părut şi înlănţuirea de cifre privind istoria abia începută a noului tractor românesc.

O istorie care, spuneam, înseamnă încă din acest an 1 500 de tractoare. Ce înseamnă 1 500 de tractoare? Înseamnă întreaga zestre tehnică pe care a primit-o judeţul Dolj în cincinalul 1966-1970. Înseamnă zestrea de tractoare a întregii Oltenii în anul 1960.

Ce înseamnă totuşi aceste cifre, raportate la timpul extrem de scurt al traducerii lor în practică? Înseamnă o naraţiune epică palpitantă, un roman încă nescris, în care personaje, conflicte, evenimente se înlănţuiesc şi se întretaie, în descreşteri şi creşteri pline de tensiune, în etape de răspîntie ce modifică, la intervale foarte strînse, relaţiile din întregul tablou. Cifrele pe care le-am transcris mai sus reprezintă o uzină românească, cu oamenii, cu luptele, cu victoriile lor, în acest stadiu de dezvoltare a României marcat de Congresul al XI-lea al partidului. Ca să citeşti aceste cifre, îţi trebuie măcar îndemînarea amatorului care dezleagă schema unei partide de şah, sau, şi mai bine, priceperea de a te orienta în planul strategic al unei bătălii în plină înfăptuire.

Ce înseamnă această bătălie? Înseamnă, îmi povesteşte inginerul Ion Rogoveanu, şeful atelierului de proiectare al uzinei, o bătălie, înainte de toate, pentru o nouă mentalitate a muncii, pentru o nouă educaţie a muncii, pentru o nouă gîndire asupra muncii. Mărturisesc, cuvintele interlocutorului meu (om încă tînăr, deşi e de 17 ani în uzină) mi se par oarecum forţate, fiind ispitit, o clipă, să le pun pe seama unei anume stări febrile, proprie acestui moment de «nouă etapă» în existenţa fabricii, stare care, firesc, te face să fii mai puţin lucid, să vezi faptele într-o aură care le schimbă dimensiunile. Chiar aşa, «o nouă mentalitate a muncii»? Sîntem totuşi într-o uzină cu o dotare tehnică la zi, ceea ce presupune prin definiţie un statut bine consolidat al noului. Hala în care stăm de vorbă e mare cît stadionul «Central» al Craiovei (o «hală monobloc» de peste 42 000 de metri patraţi, prevăzută cu 8 deschideri de cîte 18 metri!), iar utilajele care o mobilează sînt, fie şi pentru ochiul unui profan, «ultimul strigăt» în materie. Şi totuşi, repetă inginerul Rogoveanu, este vorba, înainte de toate, de bătălia pentru o nouă mentalitate a muncii.

Fiindcă, să ne reamintim, este vorba de drumul de la grape şi remorci la un tractor-premieră, creat după ultimele exigenţe ale artei tractorului. Experienţa fabricării grapelor, deci a «lucrului din ciocan», nu foloseşte la nimic în această artă. Din experienţa fabricării remorcilor, singurul element preluabil, utilizabil, este priceperea dobîndită în ceea ce priveşte, să zicem, construcţia unei frîne, a unui sistem de frînare. Atît. De aici încolo — pentru construcţia tractorului — totul trebuie învăţat de la *a*. Există deja, pentru calificarea oamenilor, un amplu plan de şcolarizare, ce va cuprinde peste 7 000 de muncitori. Grupul şcolar al uzinei va fi completat cu un liceu industrial, a cărui construcţie va începe curînd. Şi aceasta încă nu înseamnă acea «nouă mentalitate», acea nouă conştiinţă profesională necesară făurarului de tractoare, omului care va lucra — va trebui să lucreze — la un nivel de tehnică, de tehnologie, de disciplină, de gîndire, cu mult deasupra celui de acum.

Acest om însă deja lucrează astfel, fiindcă deja uzina fabrică tractoare. Cît a cîştigat el — în răstimpul acesta atît de scurt — din această nouă mentalitate a muncii?

«Să vedeţi, îmi spune tînărul inginer, în timp ce străbatem uzina, în timp ce-mi arată diverse piese şi subansamble ale tractorului, conducîndu-mă spre rampele de montaj. Să vedeţi, eu însumi, care nu mă gîndesc zi şi noapte la nimic altceva decît la ceea ce ar trebui făcut pentru această mentalitate, sînt zilnic impresionat de nişte lucruri. Nişte lucruri care deja o atestă. Să vă dau un exemplu. Am trecut acum cîteva zile printr-o secţie care, practic, n-are nici o atingere cu tractorul, adică secţia mecanic-şef. Era în pauza de masă şi toată lumea de acolo discuta despre tractor». «Şi ce discuta?» «Cineva din secţie luase parte (neinvitat, ci aşa, din proprie curiozitate) la o proiecţie la epidiascop, însoţită de o expunere, privind tractorul. Proiecţia se făcuse pentru un grup de muncitori ce construiesc efectiv tractorul. Acum, omul acela de la mecanic-şef le povestea celorlalţi ce văzuse, şi toţi îl asaltau cu întrebări. Adică erau curioşi să ştie totul, care sînt caracteristicile tehnico-economice ale tractorului, ce operaţii face, ce înseamnă construcţia lui pentru uzina noastră, din punct de vedere tehnic... Există de acum, în toată uzina, apropo de acest tractor, un mare curent de interes, şi cred că nu greşesc dacă adaug: o mare mîndrie că-l facem noi. O fi aici şi puţină ambiţie oltenească. Dar este cert că, înainte de toate, e o mare voinţă de a răspunde încrederii cu care am fost învestiţi. Aceasta înseamnă că drumul spre noua mentalitate a fost deschis».

În toată uzina, la ora de faţă (lucru pe care aveam să-l constat nu numai din cuvintele inginerului Rogoveanu, ci din discuţiile cu zeci de oameni), această mare voinţă de a răspunde încrederii, sarcinii date de partid, se traduce printr-un efort de însuşire a ceea ce un alt interlocutor, directorul adjunct ing. Emil Surdu, îmi definea prin cuvintele: «cultura tractorului». Adică unei grape, de-a ieşit puţin mai cîş, îi dai o lovitură de ciocan şi-o faci scăpată clientului. Un tractor, şi încă unul ca «TIH-445» (care face 12 operaţii, care datorită acestei largi arii de «folosinţe» poate lucra cam 210 zile pe an!), pretinde pentru fiecare piesă o fineţe de execuţie comparabilă cu arta giuvaergiului. Pentru aceasta, atît proiectantul, cît şi constructorul (mai ales acesta din urmă!) trebuie să ţină seama, în fiecare gest al lor, de toţi factorii ce compun ecuaţia unui tractor. Trebuie să ştie că un micron scăpat din ecuaţie, ca şi un semiton greşit într-o partitură muzicală, poate compromite totul. Apoi, să nu uităm, tractorul «TIH-445» este doar primul dintr-o serie. Uzina va trebui să fabrice nu numai acest tip, ci încă cinci, toate noi, toate «în premieră», toate «în exclusivitate» pentru «7 Noiembrie». Deci va fi nevoie de o ştiinţă a execuţiei asimilată rapid şi fără cusur.

«Nimeni n-o să ne înveţe această ştiinţă, îmi spunea unul dintre constructorii «TIH»-ului, maistrul Constantin Stănciulescu. Nimeni n-o să instaleze o conductă, cu un capăt la Braşov şi cu altul aici, prin care să curgă, dinspre ei spre noi, experienţă».

Adevărul — iarăşi adevărul istoric! — ne obligă să spunem că ambiţia oltenească joacă, în asta, un rol deloc neglijabil. «Am ţinut cu tot dinadinsul, îmi spunea şeful secţiei SDV, Ion Vîrjan, ca să facem prototipul tractorului singuri, da, singuri, noi, cei de-aici, după capul nostru, fără să cerem consultaţii de la nimeni. Ambiţie? Dacă ziceţi... Dar şi un examen, pe care ni l-am impus deliberat. Un examen pe care să-l absolvim fără «fiţuici», doar cu ştiinţa noastră. Şi care astfel să ne dea încredere deplină în noi înşine». Frumoasă totuşi această ambiţie, chiar dacă, tehniceşte vorbind ea ar putea fi amendată. Dar cum competenţa reporterului în materie tehnică e totuşi redusă, reporterul, adică autorul acestor rînduri, salută această ambiţie, încercuindu-i aici caracterul ei de simbol.

Simbol al unei voinţe din care pot scăpăra minuni.

*

N-am la îndemînă o statistică despre cîte tractoare erau, pe vremuri, în vechea Oltenie sau în vechiul Dolj. Am însă la îndemînă, tangente la subiect, cuvintele, transcrise pe carnetul de reporter, ale unui muncitor de la «7 Noiembrie», el însuşi constructor al «TIH»-ului, pe nume Manole Nicolae, de profesie lăcătuş.

Nicolae Manole a fost, înainte de a veni la uzină, ţăran.

— Şi nu v-a fost greu să vă deprindeţi cu tehnica, cu maşinile?, l-am întrebat (întrebare, desigur, cam prostească azi, în România anului 1975, întrebare rămasă într-un ungher al memoriei de reporter din vremurile cînd asemenea întrebări se puneau, fiindcă erau legitime).

— Nu, tovarăşe. Eu însumi am fost, de cînd mă ştiu, o maşină. O maşină vie.

Maşinile de fier şi oţel, mi-a explicat acest interlocutor al meu, fost om al satului, erau cîndva costisitoare, drept care stăpînii moşiilor foloseau fără scrupul, pînă la epuizarea totală şi pînă la scoaterea din uz, aceste «maşini vii» care erau ţăranii. Un tractor se importa din Germania sau de peste ocean. Mecanicul, străin de obicei, cerea retribuţie de profesor universitar. Trebuiau, apoi, combustibili, lubrefianţi, trebuiau piese de schimb, alte produse exotice... Aşadar, aceste gingaşe şi capricioase dihănii rare, numite maşini, încurcau socotelile stăpînilor de pămînt, pentru care preţul de cost al tonei de grîu nu se cuvenea să însemne mai mult decît efortul de a aprecia munţii de cereale dintr-o privire.

O maşină căreia să-i ceri fără să-i dai nimic, sau aproape nimic, se inventase însă aici, în Oltenia, ca, dealtfel, în toată cîmpia română. Pentru mînuirea ei nu trebuia altă calificare decît învîrtirea harapnicului, acelaşi harapnic pentru turma de vite ca şi pentru om. Pentru hrănirea acestei maşini nu trebuia nimic. Pe pălmaş, angajat să lucreze pămîntul trei sferturi de an, hrana îl privea. Pentru adăpostirea acestei maşini nu trebuiau construcţii costisitoare, era de ajuns un bordei, o groapă scurmată în pămînt. Rămînea astfel disponibil mai mult pămînt, cît mai mult pămînt. Pălmaşii se mutaseră sub pămînt, dedesuptul orizontului de grîne care putea creşte, nestingherit, peste ei.

Dincolo de această metaforă a «maşinii vii», atît de cruntă fiindcă n-a fost numai o metaforă, ci o realitate întinsă pe secole, interlocutorul meu nu uită să-şi exprime, ca toţi ceilalţi cu care am discutat aici, o mîndrie. Mîndria că azi construieşte maşini. Maşini moderne, tractoare moderne. Mîndria că în marele proces de mecanizare a muncilor cîmpului, de uşurare a omului cîmpului, de ridicare a roadelor şi bogăţiilor cîmpului la valori altădată de nevisat, are un rol şi el, acest om al Olteniei, vechea «maşină vie», vechiul pălmaş. Mîndria că Oltenia — cîndva, cea mai înapoiată economic dintre regiunile româneşti — îşi aduce azi propria-i contribuţie, propriul dar, la acest proces, făurind ea însăşi o bună parte din instrumentele civilizaţiei de azi a cîmpiei române.

Poate că tehniceşte oamenii de la «7 Noiembrie» din Craiova — un nou centru al tractorului românesc — au încă multe de învăţat. Dar această mîndrie a lor, această voinţă, această sete de contribuţie la înfăptuirea unui mare program al economiei româneşti, sînt semne sigure că succesele pe care le rîvnesc nu sînt departe.

ILIE PURCARU ■

acum știu o geografie cît doi absolvenți de liceu

Ne-am strecurat pe sub picioarele a zeci și sute de macarale, o adevărată pădure metalică.

Așa arată, puțin mai ferchezuit, viitorul mire, macaragiul Paraschiv Petic.

Un veteran al danelor constănțene, Nicolae Scurtu, în cabina macaralei sale.

— În fond, ce știți voi ce-i aia o macara? Ați urcat voi vreodată în vîrful unei macarale?

Mi s-a părut că omul izbucnise așa, dintr-o dată, fără nici un motiv. Aveam să înțeleg că se adresa cîtorva tineri care, zeflemitori, fredonau cînticelul acela intrat, poate din cauza textului, într-o oarecare desuetudine: «Macarale, suie-n zori, macarale!»

Tinerii n-au răspuns. Poate și pentru faptul că ei n-aveau nimic împotriva macaralelor, sau poate pentru că, urcînd în vîrful unei macarale, ar fi putut totuși să nu știe exact ce înseamnă o macara, dar s-ar fi putut să îndrăgească cîntecul mai sus-amintit.

Și pentru că scena se petrecea într-un tren oarecare și într-o seară oarecare, cînd afară ploua și era drum lung și întuneric așijderi, și pentru că ne aflam la o fereastră, pe culoar, în timpul acelei țigări de unul singur, și pentru că tinerii aceia, așa cum spuneam, n-au răspuns la provocare, am rămas eu să ascult cîteva gînduri ale unui om care de 15 ani de zile tot urcă mereu în vîrful macaralei lui sub ciocul căreia, adică sub brațul căreia, s-a ridicat o bună parte din cartierul Drumul Taberei. Omul acela îmi propunea un fel de meditație asupra importanței macaralelor, utilajul fără de care astăzi nu s-ar putea concepe nici industrie, nici construcție, nici transport și nici multe altele. După părerea lui, macaragiii cei mai interesanți, cei mai deosebiți, sînt macaragiii de cheu, mai ales cei din Constanța.

Și iată că, la mult timp de la această întîmplătoare discuție dintr-un tren oarecare, aflîndu-mă la Constanța, am fost tentat, nu întîmplător, să-i cunosc pe acești celebri macaragii de cheu.

Mai întîi, cîteva date tehnice. Danele portului Constanța sînt deservite de patru mari tipuri de macarale: Abus de 3 tone, Ganz de 3 și 6 tone, R.D.G. de 10 sau 5 sau 3,2 tone, macarale C.S.R. de 15 și 8 tone. Acestor macarale de tip portal li se adaugă și uriașele macarale plutitoare cu o forță de ridicare pînă la 200 de tone. Se lucrează pe trei schimburi, se lucrează mereu, cu excepția timpului neprielnic cînd vîntul bate cu o viteză mai mare de 20 metri pe secundă, sau cînd temperatura este de minus 20 de grade sau peste plus 30 de grade. Cît despre macaragii, ei bine, aceștia sînt obligați să ducă o viață cît se poate de chibzuită (era să spun sportivă!). Mai mult decît atît, macaragiii, și nu numai cei de cheu, dacă au un necaz în familie, sau dacă sînt într-o stare psihică specială, n-au dreptul să urce în cabina de comandă. Li se cere, cu alte cuvinte, o obligatorie și totală stăpînire de sine.

Însoțiți de maistrul Dumitru Panciu de la secția I mecanizare, compartimentul macarale, sau portul vechi, cum i se mai spune, ne strecurăm de-a lungul danelor pe sub picioarele a zeci și sute de macarale, o adevărată pădure metalică.

— Nu știu dacă băieții noștri ar fi cei mai grozavi dintre toți. Dar un adevăr clar este acela că nu orice macaragiu poate lucra pe macaralele noastre. Prima dificultate ar consta în viteza foarte mare a macaralelor noastre, care au o rotație de 30-40 metri pe minut, în timp ce alte macarale, în construcții sau industrie, ajung la cel mult 10 metri. Apoi, lucrul cel mai important, macaragiul de cheu trebuie să aibă o dexteritate deosebită pentru a plimba milimetric sarcina pe lîngă tot felul de structuri aflate pe puntea navelor. Nu mai vorbesc de atenția pe care trebuie s-o aibă pentru oamenii care forfotesc cu și fără treabă, nu pe puntea navelor, bineînțeles, ci pe dană, chiar pe sub picioarele macaralelor. Asta nu înseamnă că *ei* sînt oameni străini, ci sînt oamenii noștri, ai portului, dar au ei o plăcere deosebită ca, între două treburi, sau între cele două clădiri ale conducerii — că asta-i rău aici, în portul vechi, o clădire e într-un capăt, iar alta e în celălalt capăt — să vadă ce încarcă și descarcă macaralele. Adevărul este că au ce vedea, pe aici trec produse ale întregii noastre economii, dar nici așa, să ne încurce tot timpul, mă înțelegeți, nu?! Și ar mai fi desigur și faptul că nu de puține ori băieții noștri poartă prin aer piese de o imensă valoare, fapt care ridică și el gradul de responsabilitate al macaragiului de cheu.

Dintr-o adevărată pădure de macarale am ales, aproape întîmplător, macaraua numărul 4. Urcasem doar cîteva din cele 80-100 de trepte și Abdula Ibram știa (există o sonerie de atenționare plasată pe o anumită treaptă) că-i vin musafiri. De 3-4 zile tot descarcă minereul de fier adus de mineralierul «Bucegi» tocmai din Algeria.

— L-am tot descărcat, de zeci de ori, și pe ăsta și pe celălalt (mineralierul «Lupeni», acostat alături — n.n.), m-am obișnuit, dar cînd le-am descărcat prima oară, acum 9-10 ani, am avut, așa, un fel de bucurie. Parcă mă săturasem să încarc și să descarc numai și numai din burta mineralierelor străine. Abia aștept să descarc și din cargoul de 55 000 tdw care se construiește acolo la ecluză, unde nu știu dacă s-a dat drumul la apă. Cargoul ăla s-a construit chiar sub ochii noștri, așa că ne-am legat și noi de el, vreau să spun sufletește.

Între timp, colega mea Elena Ghera trage poză peste poză, reușind să prindă cabina macaralei nr. 5, unde lucrează un alt veteran al danelor, Nicolae Scurtu.

Jos, la picioarele macaralei nr. 2, un Kranbau Eberswolde, l-am întîlnit pe tînărul Paraschiv Petic. Are 26 de ani, a lucrat pe toate tipurile, preferă macaraua R.D.G. de 5 tone, ultimul tip, căruia constructorii i-au adus multe îmbunătățiri. Cîștigă 1 800 lei pe lună, trimite și acasă, la părinți, în Babadag, cîte 250 de lei, locuiește în gazdă, mănîncă prînzul la pensiunea «Sport» din oraș, iar seara își gătește singur tot felul de mîncăruri, în funcție de semipreparatele ce se găsesc la «Gospodina». De foarte puțină vreme s-a logodit, acesta fiind poate și motivul pentru care, în comparație cu ceilalți, pare nițel cam prea ferchezuit. Lansată fiind această ipoteză, se stîrnește, bineînțeles, un hohot de rîs care nu-l supără pe tînărul Paraschiv Petic. Rîde și el.

— Mare noroc pe nevastă-sa că-l ia gata pregătit pentru bucătărie, că doar știe să gătească tot ce se găsește în «Gospodina» aia!

— Nu vă spun numele fetei, dar vă spun că părinții mei și părinții ei sînt de acord, așa că... Despre meseria noastră, sigur că da, nu-i ușoară, iar unii, care mai cred că portul înseamnă doar ceva romantic, chiar ne invidiază. Dacă lucrezi în port, chestiunea asta cu romantismul îți devine foarte clară, pentru că-ți dai seama că ea ba există, ba nu există. Dar există, în schimb, o mare satisfacție cînd încarci și descarci zeci și sute de produse venite atît din țara noastră, cît și din străinătate. Și sigur că nu le încarci așa, fără să întrebi, fără să afli cîte ceva despre ele. La școală nu prea știam eu geografie. Acum știu o geografie cît doi absolvenți de liceu. Și dacă apare ceva nou, îl întreb pe nea Costică, adică pe tovarășul Constantin Dumitru, cum îi spunem la ședințe. De la dînsul aflăm totul, imediat. Cam astea sînt lucrurile pe care vi le pot spune eu despre meseria noastră. Acum plec, că am treabă, treabă multă, descărcăm nava «Bucegi» care a adus minereu de fier din Algeria, minereu pe care îl trimitem la Hunedoara, Galați și Reșița.

Am fi putut urca, așa cum spuneam, în alte zeci de cabine și am fi putut vorbi cu alte zeci de oameni, macaragiii de cheu ai Constanței. Poate că într-un viitor număr al revistei vom publica și replica macaragiilor din construcții și industrie.

VICTOR NIȚĂ ■

Din cabina macaralei 4 Abdula Ibram urmărește cu încordare toate fazele prin care trece cargoul de 55 000 tdw prins, după cum se vede, în chinga ecluzelor speciale.

Fotografii de ELENA GHERA ■

flacăra la dispoziția dumneavoastră

Rîndurile acestea vi le scriu elevii din municipiul Gheorghe Gheorghiu-Dej, oraș prin excelență al tinereții și prin vîrsta lui, și prin vîrsta locuitorilor săi. Sîntem conștienți de tot ceea ce am realizat. Sînt lucruri pentru care fiecare din noi am pus cîte o fărîmă din personalitatea noastră. Iată, de pildă, creația elevilor din municipiul nostru — «Societatea științifică și literar-artistică». Este cu totul a noastră, fondată de noi, condusă de noi. Recapitulăm cu drag toate cîte le-am organizat în cadrul ei: simpozioane, sesiuni de comunicări, întîlniri rodnice și schimburi de experiență cu colegii noștri din alte părți ale țării. Noi înșine am participat la tabere republicane de la care ne-am întors cu dorința vie de noi împliniri. Acum, Societatea științifică și literar-artistică a elevilor din municipiul Gheorghe Gheorghiu-Dej împlinește cinci ani de existență. Pentru tinerețea municipiului nostru această vîrstă înseamnă respect. Și tot respectul nostru l-am concentrat în cea mai recentă manifestare, intitulată «Muguri de vis comunist», prilejuită de deschiderea expoziției «Grigore C. Moisil», savantul al cărui nume îl poartă societatea noastră. Am dori ca prin intermediul revistei «Flacăra» să facem cunoscut colegilor din întreaga țară mesajul luminos al societății noastre, pus în slujba științei și umanismului. **(Platon Marinela,** *anul III A., Liceul real-umanist nr. 1, președinta Societății științifice și literar-artistice «Grigore C. Moisil» din municipiul Gheorghe Gheorghiu-Dej)*

*

În cadrul fostului Comitet geologic a funcționat, la Ploiești, o bază de operații speciale al cărei inginer șef era **Pally Elpidifor.** *Pe noi, foștii săi subalterni, ne-a uimit întotdeauna ușurința cu care acesta rezolva probleme complexe și dificile ale activității de șantier și de conducere și mai ales modul, rar întîlnit, de a lucra cu oamenii. Deși încă tînăr, el a înțeles pe deplin arta de a conduce, pentru fiecare avînd o vorbă bună, determinînd pe cei din jurul său să lucreze din convingere. Era însă extrem de sever, chiar neînduplecat, față de cazurile de încălcare a disciplinei, a bunei-cuviințe, a raporturilor tovărășești și principiale între oameni. Acum cîțiva ani, după mai bine de un deceniu, cît a condus unitatea noastră, a plecat din nou în industria petrolului de unde venise la noi. Plin de semnificații ni se pare faptul că, deși nu mai lucrăm împreună, și astăzi, ori de cîte ori întîlnește muncitori sau funcționari cu care a colaborat înainte, se oprește, se interesează de viața lor, îi sfătuiește cu înțelepciune și prietenie. Recent a trecut din nou pe la întreprinderea noastră și, ca întotdeauna, a fost înconjurat de un număr mare de oameni care l-au reținut cîteva clipe cerîndu-i lămuriri cu privire la noul sistem de retribuție. Ne-a ascultat pe fiecare în parte, stabilind ca după două zile cineva dintre noi să treacă pe la dînsul pentru a căpăta numerele de adrese, ordine și decizii ce ne interesau. Noi, cei vizați, am uitat; n-a uitat însă și dînsul, care nu avea alt interes decît nevoia lui omenească de a ajuta, și exact în ziua și la ora stabilită, spre jena noastră, ne-a telefonat, comunicîndu-ne toate datele cerute. De aceea, ne gîndim că n-ar fi rău ca unii șefi și conducători, cu îndoieli și rețineri în modul de a lucra cu oamenii, cînd trec prin Ploiești să-l caute pe omul, pe comunistul, inginerul Pally Elpidifor, și vor afla multe din tainele acestei delicate arte care se numește OMENIA.* **(Iordache Virgil,** *Ploiești)*

*

Dumitru Săliștеanu, *din Timișoara, ne-a scris deunăzi că fiind invalid (piciorul stîng amputat), pentru a putea continua să muncească, a obținut, cu sprijinul Ministerului Muncii, un autoturism special cu comenzi pentru invalizi. «Din păcate — scria corespondentul nostru — tocmai cînd credeam că greutățile mele au luat sfîrșit, mă aflu în situația că am mașină, dar n-am permis de conducere; la școala de șoferi din Timișoara (cred că și la celelalte școli de șoferi din țară) nu se poate învăța decît conducerea pe autoturisme obișnuite». Am trimis scrisoarea Direcției circulației din Inspectoratul general al miliției, care ne răspunde:*

«La adresa dv. ..., vă comunicăm că s-a aprobat numitului Săliștеanu D-tru din Timișoara să fie instruit la practica conducerii de către Sebeștean Vasile, posesor al permisului de conducere pentru categoriile A., B., C., D., E., din anul 1949...»

N.R. — Apreciem acest răspuns ca un exemplu de rezolvare operativă și la obiect, într-un spirit de umanism și înțelegere a nevoilor unui om. Cazul, desigur, este mai puțin obișnuit, cu atît mai mare meritul autorității care nu s-a complăcut în «studii, referate și para-referate», ci **a decis** *repede și bine.*

*

În «Flacăra» nr. 6 din 15 februarie 1975 a apărut scrisoarea lui **Aurel Mărgărit** *din orașul Băicoi, cartierul Țintea, în care soții Gheorghe și Ana Oprea, din același oraș, erau acuzați de procesomanie. În acest sens, primim din partea Consiliului popular al orașului Băicoi următoarele:*

«...Soții Gheorghe și Ana Oprea sînt **cunoscuți ca oameni foarte harnici, soțul este un bun strungar la Uzina mecanică Plopeni, iar soția se ocupă în gospodăria personală cu creșterea de animale. Din producția obținută în fiecare an, o mare parte contractează cu statul, fiind fruntași din acest punct de vedere (nimic din toate acestea nu erau contestate în scrisoarea lui Aurel Mărgărit! — N.R.). În decursul anilor, familia Oprea** a avut și unele litigii **(subl. noastră), pe care însă a căutat să le rezolve pe cale legală prin comisia de judecată a Consiliului popular. Apreciem însă că nu pot fi încadrați în rîndul procesomanilor. Spre exemplu, în anii 1972-1973 nu au avut nici un proces (?! — N.R.). În anul 1974 au avut un proces cu mama lui Mărgărit Aurel care s-a încheiat la nivelul comisiei de judecată** din lipsă de probe **(sublinierea noastră). În anul 1975 a existat pe rol la comisia de judecată un alt proces între familia Oprea și Mărgărit Aurel, care în prezent se găsește la Judecătoria Cîmpina, pe rol. În concluzie, arătăm că familia Oprea nu se înscrie în rîndul procesomanilor deoarece procesele pe care le-a avut nu au fost născociri, ele pornind de la fapte reale.»**

*

Am constatat cu tristețe — ne scrie **Ion Dobrescu,** *din Cîmpulung Muscel — că prin curțile unor cetățeni din acest oraș au apărut niște arbuști transplantați de la munte, din zonele de calcar. Este liliacul sălbatic «Syringa vulgaris», care înflorește la finele lui martie, florile avînd un miros pătrunzător. Liliacul sălbatic este un monument al naturii, ocrotit de lege și căruia nu-i stă bine decît în sălbăticia și măreția muntelui și nu în curțile oamenilor, unde se ofilește repede, neputîndu-se aclimatiza. Așadar, cineva se ocupă cu* **braconajul** *liliacului sălbatic, îl dezrădăcinează din locul său de baștină și-l pune pe piață, iar alții îl cumpără. Desigur, din snobism. Oamenii onești ar trebui să refuze indignați a se face părtași la un atare tîrg de deposedare a naturii de frumusețile ei firești. Și apoi mai există și legea care interzice asemenea trafic.*

*

De mai bine de doi ani a fost dată în folosință în municipiul Deva o autogară frumoasă, situată — cum se și cuvine — în apropierea stației C.F.R. Tot de atunci, navetiștii care sosesc la Deva cu I.T.A. din localitățile Ilia, Dobra, Roșcani, Fintoag ori de prin părțile Bradului, au cerut (și cer în continuare!) conducerii I.T.A. să înființeze cîteva stații intermediare care să le permită coborîrea mai aproape de locurile lor de muncă. Fiindcă, pe tot parcursul de la intrarea în municipiu și pînă la stația finală, la autogară — o distanță de vreo doi kilometri — autobuzele nu opresc decît, eventual, la stopuri, unde oamenii încearcă coborîri nepermise și riscante. Este cu atît mai ciudată rezistența respectivei întreprinderi la această legitimă cerere, cu cît prin poarta de est a orașului, de pildă, pe unde intră autobuzele din partea Orăștiei, Hațegului etc., și pînă la autogară, autobuzele au nu mai puțin de... 5 (cinci) stații! **(Ț. Miron,** *Ilia, Hunedoara).*

*

Am participat, deunăzi, la adunarea generală a membrilor Casei de ajutor reciproc a pensionarilor din Oradea. A reieșit din lucrările adunării că, la Oradea, indicațiile superioare de partid cu privire la grija permanentă pentru cei ajunși în toamna vieții, după ani îndelungați de muncă, s-au aplicat just și s-au obținut rezultate remarcabile. Printre acestea, trebuie menționată existența celor trei cămine de bătrîni: la Ciutelec — cu 250 de locuri, la Băița-Nucet — cu 110 locuri, și la Cichid — cămin-spital cu 130 de locuri. În afară de acestea există un proiect pentru construirea, la Băile Felix, a unui nou cămin spațios pentru pensionarii fără familie care vor găsi aici, în schimbul unor taxe pe puterea pensiilor lor, condiții optime de locuit, întreținere și asistență medicală. Sumele necesare noii construcții au și fost alocate. **(Valentin Avrigeanu,** *actor — Oradea)*

*

În pagina «Flacăra la dispoziția dumneavoastră» a revistei noastre din 5 aprilie a.c. am publicat răspunsul Comitetului executiv al Consiliului popular al municipiului Roman, în care ni se arăta că s-a asigurat tovarășei Lojniță Rodica, soră pediatră, un loc corespunzător de muncă la spitalul municipal Roman, pentru a putea astfel, să locuiască, firesc, împreună cu soțul ei, domiciliat în acest municipiu. Soluția dată a umplut de bucurie familia Lojniță care ne scrie:

«Revenim cu această scrisoare prin care vă aducem cele mai sincere mulțumiri pentru că ne-ați ajutat la rezolvarea unei probleme de viață pentru noi. Soția mea, Lojniță Rodica, este încadrată în prezent la Roman... Prin dumneavoastră dorim să aducem mulțumiri și directorului spitalului orășenesc Fetești care, apreciind situația, a aprobat transferul soției mele. De asemenea se cuvin mulțumirile noastre noului director al spitalului municipal Roman și, mai ales, tovarășului președinte al Comitetului executiv al Consiliului popular al Municipiului Roman care a manifestat atîta înțelegere pentru soarta unei familii tinere, rezolvînd pozitiv cererea noastră de a fi împreună. Vă dorim pe viitor cît mai multe succese în activitatea pe care o desfășurați. (Adrian Lojniță — *Roman)*

*

Printre atîtea însemnări interesante primite de la cititorii revistei și cărora le faceți loc în această pagină «a dumneavoastră», adică a cititorilor, vă rog — ne scrie **Adela Săveanu** *— să publicați și aceste cîteva rînduri, cu multe cifre, dar cu parfum de primăvară, din orașul meu, Rîmnicu Vîlcea. S-a pornit aici o adevărată campanie de înfrumusețare a așezării noastre de pe malul Oltului, campanie despre care doar cifrele sînt în măsură să-i dea adevăratele proporții. Iată-le: s-au plantat în numai două luni de zile 48 000 de arbori și arbuști ornamentali, 7 000 de trandafiri și 950 000 de alte flori; au fost îmbrăcate în straie sărbătorești parcurile Capela și vestitul Zăvoi; au fost extinse și dichisite spațiile verzi, iar pentru sezonul de vară s-au și pregătit schimburile florale, fiind gata de drum răsaduri pentru două milioane de flori în timp ce în noua pepinieră sînt gata să-și aducă sporul lor de frumusețe și aer proaspăt 50 000 de puieți de arbori și arbuști. Veniți la Rîmnicu Vîlcea să vedeți cît de frumoasă este primăvara!*

*

Stabilindu-mi, după căsătorie, domiciliul în municipiul Deva, am avut nevoie, pentru completarea cărții de muncă, de o adeverință de vechime pentru perioada cît am lucrat la C.A.P.-Tg. Frumos din județul Iași. Am scris deci conducerii acestei cooperative, solicitînd respectiva adeverință. Cum nu primeam nici un răspuns, deși am revenit cu încă 5 scrisori recomandate, m-am adresat cu o reclamație Direcției agricole a Județului Iași, la care am anexat recipisele scrisorilor recomandate trimise zadarnic C.A.P.-ului. Această reclamație am expediat-o recomandat cu mențiunea «aviz de primire». Conform legii, confirmarea de primire trebuia să-mi parvină în cel mult 10 zile de la expediere. Iată însă că au trecut mai bine de 2 luni și eu n-am primit nimic. M-am dus personal la oficiul poștal Deva-Gojdu, dar mai mult decît invitația «să mai aștept» n-am obținut. Și iată cum la lipsa de solicitudine a foștilor mei tovarăși de muncă de la C.A.P.-Tg. Frumos se adaugă dezinteresul funcționarilor de la poșta din Deva, de parcă s-au vorbit cu toții să mă lipsească de un drept al meu, acela de a avea în bună ordine cartea de muncă. **(Puian Lucica** *— Deva)*

*

Mă numesc **Mitu Ion,** *lucrez la Uzina de autoturisme din Colibași—Pitești și locuiesc în blocurile nou construite în Colibași pentru cei care muncesc în această mare unitate a industriei noastre constructoare de mașini. Este desigur un mare avantaj, pe care-l prețuim, acela de a nu fi siliți să facem navetă sau să folosim mijloacele, uneori incomode, de transport în comun, ci să putem merge pe jos la serviciu. În ce ne privește, noi, locatarii din blocuri, nu făceam mai mult de 15-20 de minute de mers pe jos pînă la poarta nr. 4 de acces în uzină. Iată însă că, nu știm din ce rațiuni, accesul pe această poartă a fost interzis, iar noi sîntem siliți acum să parcurgem doi kilometri în plus pentru a ajunge la uzină sau de la uzină acasă. Poate că or exista ceva motive, dar nu înțelegem de ce nevoile noastre, ale muncitorilor, sînt puse pe ultimul plan, iar avantajul de a locui în apropierea uzinei să fie anulat dintr-un condei. Cu atît mai mult ni se pare inexplicabilă măsura luată, cu cît există o soluție: în spatele așa-numitei «Anexa 2» să se deschidă o mică intrare de acces și toată lumea ar fi mulțumită, inclusiv conducerea uzinei care nu are nici un interes ca oamenii să vină la lucru gata obosiți.*

La prima vedere, județul nostru (de Botoșani e vorba) nu este ceea ce se numește o zonă eminamente turistică. La urma urmei, zonă turistică nu înseamnă, în mod obligatoriu, munți de peste 2 000 de metri sau faleza unei mări. Mai sînt și alte criterii pentru definirea spațiului turistic. Eu am să mă mărginesc să amintesc doar că Botoșaniul păstrează amprenta sacrosanctă, ca loc de naștere a unor asemenea personalități ale culturii românești, cu neșterse urme lăsate în cultura universală, cum ar fi Mihai Eminescu, George Enescu, Nicolae Iorga, Ștefan Luchian... Și nu sînt singurii. Mai este de adăugat că, în definitiv, nici de frumuseți naturale nu ducem lipsă. Pădurile și cîmpiile, dealurile, zăvoaiele și rîurile noastre sînt destul de cunoscute pentru neîntrecuta lor frumusețe. Și iată dovedit ceea ce era de dovedit: județul Botoșani este și va fi, din ce în ce în mai mare măsură, un centru turistic, atracție pentru iubitorii de frumos din țară și de peste hotare. Interesul gospodarilor județului pentru acest aspect și grija pentru valorificarea a tot ceea ce poate spori zestrea noastră turistică, se manifestă din plin. Există un vast plan de conservare a obiectivelor culturale — muzee, case memoriale; se depun eforturi pentru asigurarea unei bune rețele de drumuri de acces spre aceste obiective; sporește neîncetat spațiul de cazare al turiștilor — hoteluri, moteluri, campinguri, case de vînătoare și silvice. S-au luat măsuri pentru introducerea în circuitul turistic al unor noi obiective cum ar fi iazul Dracșani-Sulița și mănăstirea Vorona. Ca mereu și pretutindeni în țara noastră, botoșănenii sînt bucuroși de oaspeți și se așteaptă ca în această vară numărul lor să se ridice la 25 000. **(Iancu Negrea** *— Botoșani)*

POȘTA REDACȚIEI

Anica Abrudan — București. Consiliul popular al sectorului 4 ne-a făcut cunoscut că vi s-a soluționat favorabil cererea, atribuindu-vi-se locuința din strada Anton Pann nr. 38.

Nicolae Dobre, Adrian Pîslaru, Ionel Gehăilă, Leonard Chițoiu, Marian Stanciu, Florin Minculescu — Secția instalații fixe de tracțiune electrică și energoalimentare-București. Potrivit prevederilor Decretului 244/974, publicat în Buletinul Oficial al R.S.R. nr. 1/1975, electricienii din cadrul secțiilor I.F.T.E. vor primi retribuția majorată odată cu personalul din ramura transportului feroviar, adică de la data de 1 septembrie 1975. Regionala de Căi Ferate București, căreia ne-am adresat, ne-a informat că electricienii din ramura transportului feroviar, pentru a beneficia de majorarea retribuției odată cu personalul din industria energiei electrice, conform prevederilor art. 3 din D.170/974, trebuie să facă parte dintr-o unitate fără personalitate juridică, constituită la nivel de uzină, fabrică, acestea sînt cele care îndeplinesc condițiile înscrise la art. 38 din legea nr. 11/1971 și sînt constituite în conformitate cu prevederile art. 8 din decretul 162/973. Cum secția în care lucrați nu se încadrează în cerințele reglementărilor normative menționate mai sus, nu ați putut beneficia de majorarea retribuției de la 1 decembrie 1974, odată cu personalul din industria energiei electrice.

Ștefan Procop — comuna Vlădia. Ne amenințați că ne veți trimite săptămînal cîte o poezie cu condiția de a fi publicată. Nu garantăm publicarea. Ceea ce vă recomandăm (deși nu ne-ați cerut, dar considerăm necesar) este să revedeți o gramatică a limbii române, pentru că este inadmisibil pentru un elev în anul IV să scrie **a-ți** venit, **sînte-ți** de acord sau **ve-ți** spune etc. ...

Justin Tafuni — Pitești. I.J.G.C.L.-Argeș ne-a informat că în urma verificărilor efectuate s-a constatat că socrii dumneavoastră locuiesc efectiv în apartamentul ce-l dețineți, luîndu-se hotărîrea de a fi luați în calcul și dînșii, rezolvîndu-vi-se astfel favorabil cererea.

Paraschiva Cherchеș, Petre Iordache — București și alți cititori care ne-au solicitat informații privitoare la medicamentul Boicil. Adresîndu-ne Direcției farmaceutice și a aparaturii medicale, ni s-a comunicat că Boicilul se găsește în toate farmaciile de sector din Municipiul București, respectiv farmaciile nr. 6, 123, 30, 49, 54, 51, 119 și 85, iar eliberarea medicamentului se face numai în baza unei prescripții medicale. Dacă constatați unele deficiențe în aprovizionarea farmaciilor menționate, adresați-vă Oficiului farmaceutic nr. 1 București, la telefon 16.03.02.

MARGA NEDELEA ■

«FLACĂRA» nu ia în considerație scrisorile anonime. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți.

premergători români

Prezența cercetătorilor români în viața științifică internațională reprezintă deopotrivă o contribuție însemnată la viața culturală a lumii actuale, ca și o deschidere de perspectivă pentru viitor. Matematizarea, de pildă, metodă de lucru dominantă în activitatea științifică a epocii noastre, afirmată în toate domeniile, a avut în Spiru Haret un precursor, cu aplicație în sociologie, prin lucrarea sa asupra *Mecanicii sociale* (1910), domeniu de studiu ce avea să fie întregit, sub alte incidențe, de Dimitrie Gusti, P. Andrei, H.H. Stahl.

În psihologie, operele de cuprinzătoare viziune ale lui Nicolae Vaschide și C. Rădulescu-Motru și-au aflat o completare în operele profesorului N. Mărgineanu, care, alături de volume de vastă sinteză, ca *Psihologia persoanei*, avea să statornicească, în concordanță cu studiile mai multor cercetători români, ca G. Moisil, Octav Onicescu, Anton Dumitriu, Solomon Marcus, V. Săhleanu, sau străini (Spearmann Thurstone, Allport, Adler), o adîncire a psihologiei, în spiritul specific al vremii noastre. (*Psihologie logică și matematică*, Ed. Dacia, Cluj-Napoca 1975). În continuarea cărților sale anterioare, cu deosebire *Analiza factorilor psihici* și *Natura științei*, profesorul Mărgineanu completează scrutarea psihologică prin determinări logice și matematice, ca și prin interpretare dialectică, definind, în acest mod, o călăuzire științifică de adîncire a psihologiei viitorului.

Orientarea oamenilor de știință români către disciplinele cibernetice și aplicațiile lor multiple are, de asemenea, o semnificație hotărîtoare în configurarea lumii de mîine. O statistică publicată cu mai multe zeci de ani în urmă arăta că, în privința automatelor finite, țara noastră ocupa al treilea loc în lume. Contribuțiile, din diferite domenii, ale ciberneticienilor români, adevărați cercetători de avangardă, Manea Mănescu, Gh. Cartianu, Gr. Moisil, C. Penescu, Edmond Nicolau, C. Bălăceanu, S. Marcus, E. Repciuc, Gh. Zapan, V. Voiculescu și mulți alții definesc o trăsătură esențială a spiritului românesc, călăuzit înspre noutate și în măsură să anexeze datelor științifice tradiționale domenii inedite de studiu.

Atracția — am spune chiar vocația — pentru disciplinele de pionierat se dovedește de asemenea în biologie, în genetica moleculară, în studiul de amănunțime al celulei, în care s-a distins, printre numeroși alții, profesorul George Emil Pallade, originar din România, laureat al Premiului Nobel.

Studiilor de specialitate — pe care le-am putea înmulți — li se adaugă și marile sinteze ale gîndirii filozofice, privind problemele generale ale culturii sau epistemologiei, sfere de studiu ilustrate de gînditorii români prin lucrări de cuprinzătoare sinteză, datorite lui Liviu Rusu, Al. Tănase, I.C. Gulian, Henri Wald, Pavel Apostol ș.a.

Semnificația activității acestor personalități creatoare, lucrînd în domenii variate și îmbrățișînd viața socio-culturală în integralitatea ei, va trebui să fie subliniată cu deosebire. Un spirit criticastru ar putea afirma că apariția unui geniu într-o cultură națională — și ne gîndim, cîntărind bine sensul cuvîntului **geniu,** la Eminescu sau Iorga — poate fi o întîmplare istorică fericită (deși aceste personalități sînt considerate ca exponenți ai întregii culturi naționale, în mijlocul căreia au apărut). Dar obiecția este spulberată, deopotrivă, de mulțimea cercetătorilor apăruți în această cultură, de varietatea domeniilor de lucru și, în același timp, de spiritul novator al acestor personalități.

Lumea veacurilor viitoare va fi astfel în bună parte și rodul activității creatoare a echipelor de lucru a gînditorilor, savanților, artiștilor și tehnologilor români.

ION BIBERI ■

---

timpul ține cu oamenii de la „alumina“

ZILE FESTIVE ÎN MAREA ÎNTREPRINDERE ORĂDEANĂ:

- ZECE ANI DE EXISTENȚĂ;
- „ORDINUL MUNCII" CLASA A III-A;
- LOCUL ÎNTÎI PE RAMURA METALURGIEI NEFEROASE;
- LOCUL TREI ÎN ÎNTRECEREA DINTRE ÎNTREPRINDERILE INDUSTRIALE DIN ȚARĂ

Am fost la Întreprinderea de alumină-Oradea, mai pe scurt numită «Alumina», în ziua de 15 aprilie. Cu cîteva zile în urmă cei de aici trăiseră momente de mare importanță pentru ei și întreprinderea lor.

— În ziua de 17 martie — spune Crăciun Ciordaș, șef de echipă și secretar al comitetului de partid din întreprindere, am primit de la București un telex prin care eu și președintele comitetului sindical, Vasile Damian, eram chemați de urgență în Capitală. Directorul, Constantin Ștefănoiu, era mai de mult acolo, la sesiunea Marii Adunări Naționale, dînsul fiind deputat. Am făcut rost de bilete la avion și am și ajuns seara. Știți de ce ne chemaseră? Pentru că întreprinderii noastre i se decernase Ordinul Muncii clasa a III-a, deoarece în anul 1974 am ocupat locul întîi pe ramura metalurgiei neferoase și locul trei în întrecerea dintre întreprinderile industriale din țară. Desigur, ordinul trebuia înmînat într-un cadru festiv. Dumneata ești un om tînăr și știu că mai ales tinerilor nu le place să le vorbești cu cuvinte mari sau să îți dezvălui prea mult sentimentele, dar îți spun totuși cu mîna pe inimă că atunci cînd în sala aceea mare, printre atîția oameni, s-a rostit numele întreprinderii noastre, mi-am simțit ochii umeziți. Mi i-am șters pe furiș, m-am uitat către Vasile Damian să văd dacă m-a zărit, dar și el era prea tulburat ca să mai bage de seamă emoția mea. Ne-am întors acasă, iar pe data de 9 aprilie, aici, la Oradea, ni s-a înmînat și drapelul de întreprindere fruntașă pe ramură. Și cum uneori o bucurie nu vine singură, tot în acest aprilie întreprinderea împlinește zece ani de existență. Zece ani de cînd «Alumina» lucrează cu foc continuu, în trei schimburi, își împlinește și își depășește în fiecare lună planul. La 17 aprilie 1965, în schimbul al treilea, pe la orele 23, a fost obținută prima șarjă de alumină. Cu cîtă nerăbdare, și neliniște, și curiozitate au așteptat oamenii clipa în care pentru întîia oară la noi în țară s-a obținut alumina, îmi povestește inginerul șef Ilie Mitran, care e aici de cînd au început să se ridice construcțiile, adică din 1962, și a văzut și porumbul care creștea înainte pe cele 20 de hectare ocupate azi de halele întreprinderii. În ziua aceea, sau mai bine-zis în noaptea aceea, s-au spulberat temerile celor care nu credeau că se poate scoate alumină din bauxita românească prin procedeul stabilit și s-a infirmat părerea celor care preconizaseră un alt procedeu, mai costisitor, la Sebeș-Alba. Dimineața, toți din întreprindere au trecut ca într-un pelerinaj să vadă pentru întîia oară produsul pe care urma să-l obțină ani la rînd. Pînă și cei din personalul administrativ și-au luat ca amintire cîte un pumn din praful acesta alb, care poartă numele mîngîietor de alumină. Dispecerul Ion Popovici își aduce aminte în vorbe pline de haz cît de uluiți erau unii de faptul că din bauxita roșie s-a putut extrage un praf de culoare albă, moale la pipăit și pe care o întreprindere din Slatina îl transformă în aluminiu.

Un praf roșu acoperă pămîntul rămas liber între halele «Aluminei». Același praf îl regăsești în secții, în ungherele încăperilor. Cînd bate vîntul, o pulbere fină plutește peste ierburi pînă departe. Cînd plouă, praful se transformă într-o mîzgă roșie. Pulberea aceasta roșie delimitează universul în care lucrează oamenii de la «Alumina», ca un spațiu de excepție. Aici munca, din punct de vedere fizic, nu e grea, cere numai o mare încordare, o responsabilitate deosebită, stăpînire de sine, deoarece numai în aparență e ușor să apeși pe tot felul de butoane, dar e foarte greu să faci acest lucru cînd știi că o mișcare greșită atrage după sine nu numai pagube mari, dar și accidente grave, pentru că nu e joacă să umbli cu soda caustică și cu presiuni și temperaturi ridicate. De aceea mi se pare firesc cînd aud că această întreprindere e stăpînită numai de bărbați, că femeile nu le intîlnești decît pe la blocul administrativ.

La noi sînt oameni puțini, deși sîntem întinși pe atîtea hectare, spune Petre Lascău, șef de formație la «leșiere». Curios, dar la început, deși producția era mai mică, eram cu 500 mai mulți. Automatizarea pe care am introdus-o a făcut însă posibilă dirijarea fluxului tehnologic cu mai puțini oameni.

Fiind o întreprindere numai de bărbați, ambiția e parcă mai mare, așa că și dorința de emulație e mare. Și totuși, prin curtea întreprinderii, prin secții, nu întîlnești multe lozinci cu îndemnuri mobilizatoare, multe panouri cu cifre și realizări, așa cum se întîmplă prin alte părți. Un panou ne atrage totuși atenția, deoarece pe el este scrisă chemarea la întrecere lansată în ianuarie de «Alumina» către toate unitățile din ramura metalurgiei neferoase, prin care orădenii se angajează ca în anul 1975 să realizeze peste plan produse în valoare de 7 milioane lei.

La «Alumina» se desfășoară o întrecere continuă, încă de acum zece ani, cu cei din aceeași ramură industrială.

— Ne întrecem cu toate întreprinderile industriale din țară — spune Crăciun Ciordaș. Am ocupat locul trei în anul 1974. În anul acesta vizăm direct locul întîi, fără să mai trecem prin locul doi. La 10 iunie 1975 sperăm să putem raporta îndeplinirea sarcinilor cincinalului la producția globală și marfă. Întrecerea în care sîntem angrenați îmbracă și aspectul competitivității aluminei de aici cu alumina obținută în întreprinderi de peste hotare. Specialiștii susțin că produsul nostru, obținut în urma unor complicate procese chimice, pe care nu mai are rost să le amintesc, rivalizează cu cele mai bune produse din lume. Rezultatele de la noi sînt o urmare logică a întrecerilor dintre secții, dintre schimburi, dintre echipe, dintre oameni. Am inițiat și concursuri — «Cel mai bun metalurgist», «Cine știe protecția muncii cîștigă» și altele. Poate nu ne prea pricepem să le dăm un nume atrăgător, dar aceste concursuri se reflectă în viața uzinei printr-o producție sporită și de o calitate mai bună.

Oamenii de la «Alumina» au început să îmbătrînească. Dacă în urmă cu zece ani media de vîrstă era de 21-22 de ani, ea este astăzi de 27 de ani. În ultima vreme, vreo cinci specialiști mai în vîrstă au ieșit la pensie și au fost sărbătoriți așa cum se cuvine în astfel de clipe. Deși trec anii, oamenii de aici sînt la fel de modești și de la locul lor ca și mai înainte și cu aceeași dragoste pentru meserie și întreprindere. Așa este de pildă și preparatorul de concentrate Mircea Anton. Are 35 de ani și stă într-o cameră închiriată. Împarte odăița cu un alt coleg. Ceilalți doi frați ai lui Mircea Anton au părăsit și ei satul natal, aflat la 57 de kilometri de Oradea, și s-au dus la meserie. În sat i-a rămas soția, i-au rămas părinții. În ziua cînd e liber se duce întotdeauna în sat, la soție. Cu cumpărături sau cu aproape toți banii pe care îi cîștigă, pentru că trebuie să fii chibzuit cu banul și să-l respecți. N-a fost încă la mare și nici nu știe cînd se va duce. În concediu, mai bine lucrează la C.A.P., unde cîștigă și un ban și se și odihnește, îmbătîndu-se de mirosul cîmpului. Cînd e în oraș, se mai duce la un film, mai bea cîte un pahar cu prietenii, dar numai unul.

*

La «Alumina», oamenii se întrec între ei, se întrec cu oamenii de pe întregul cuprins al țării. Dar cea mai importantă întrecere este cea pe care o dau cu ei înșiși. În dorința de a-și spori calificarea, învățînd la seral după orele de muncă, îmbogățindu-și neîncetat cunoștințele, oamenii de aici capătă un alt orizont, capătă o înțelegere mai profundă a lumii. E drept, Tiberiu Floricică, bibliotecarul, se plînge că nu are destui cititori și crede că la bibliotecă trebuie să vii singur și nu tras de mînecă, dar oamenii au mult de muncă, mult de învățat și zăbovesc mai curînd asupra paginilor unei cărți tehnice decît asupra paginilor unui roman. Apoi cei de aici mai au și necazuri, pentru că nu toate pot să meargă mereu strună. Unii au necazuri cu locuințele, de pildă tinerii nefamiliști, dar ei vor primi în cursul acestui an un cămin al lor și această problemă va fi dată uitării. Alții se plîng că transportul pînă la întreprindere se face cu dificultate, că se pierde prea mult timp prin stații. Cîte unii se întreabă de ce se fac atît de puține excursii și de ce nu se dau mai multe bilete la odihnă. Dar toate acestea și încă altele își vor găsi rezolvarea cu timpul. Pentru că timpul ține cu oamenii de la «Alumina», oameni care se întrec cu el, în dorința lor de a face mai repede și mai bine lucrurile.

GEORGE ARION ■

«Alumina», un spațiu de excepție, delimitat de o pulbere roșie.

A TREIA EDIȚIE A FESTIVALULUI DE PRIMĂVARĂ FLACĂRA

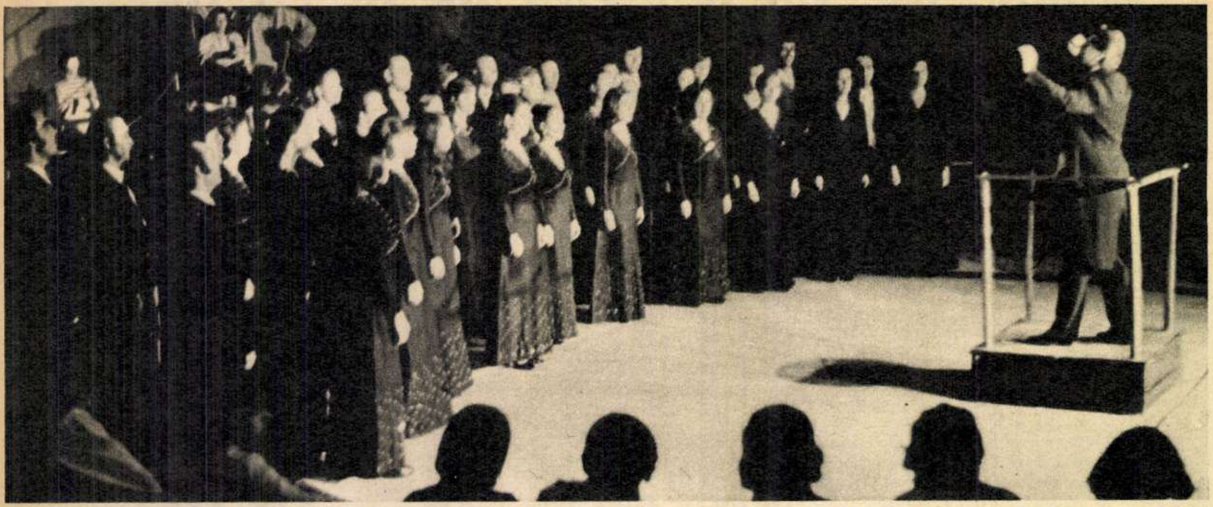

O întruchipare a perfecțiunii artistice: prestigiosul cor Madrigal.

cronică (67-68)

Preluînd o expresie din limbajul sportiv, putem spune că la a treia ediție a **Festivalului de primăvară Flacăra 1975**, desfășurat în sala circului în ziua de 21 aprilie, și pentru a fi mai precis, și în ziua de 22 aprilie (deoarece programul s-a încheiat la ora 2,40, dimineața), cenaclul nostru și-a doborît propriile sale recorduri. În genere, publicul s-a obișnuit ca în cadrul manifestărilor noastre să participe la o desfășurare de forțe artistice pe cît de variată, pe atît de întinsă, orele consumîndu-se într-o totală abandonare a noțiunii de timp. Fără îndoială că niciodată nu ne vom face apologetul uitucilor de timp, a acelora care, cu orice chip, țin să-și piardă vremea, dar cînd omul «uită» să mai audă bătaia ornicelor, fiind absorbit, pînă la indiferența față de el însuși, de o treabă nobilă, înălțătoare, folositoare semenilor săi, atunci această neluare în seamă a timpului capătă toată adeziunea noastră. E ceea ce se întîmplă adeseori în cenaclul nostru. Sacrificăm cîteva ore de somn pentru a participa la elaborarea și șlefuirea unui text în care vrem să încapă întreagă fierbintea noastră iubire de patrie, la conturarea și perceperea unei melodii prin care să se transmită cît mai sugestiv și mai percutant îndemnul la o viață închinată muncii, la o viață de esențiale mutații în sensul eticii noastre socialiste.

Dar revenind la afirmația liminară a acestor rînduri, informăm cititorii că noul record al timpului consumat la ultimul festival bate în durată tot ceea ce s-a petrecut anterior. Cele două manifestări din cadrul festivalului, prima din după-amiaza zilei de 21 aprilie, a doua din seara aceleiași zile, au însumat aproape zece ore de program, acesta începînd la orele 17 și terminîndu-se a doua zi la orele 2,40. E, «ziua cea mai lungă» din cariera cenaclului nostru. Pe scena festivalului s-au perindat un număr de **145 (una sută patruzeci și cinci)** de interpreți care s-au produs colectiv, în mari ansambluri, sau individual. E deci și din acest punct de vedere o performanță încă neatinsă de noi pînă la data de 21 aprilie. Și pentru că sîntem la o expunere de cifre, vom mai spune că setea publicului de poezie și muzică, de adevărată poezie și muzică, permițîndu-ne o evaluare procentuală, a fost de sută la sută, spectatorii insistînd, cu toate avertismentele conducerii cenaclului asupra timpului înaintat, la prelungirea neobișnuită a programului. Un program într-adevăr de o mare diversitate, el constituind, într-o bună măsură, o autentică gală a tot ce e mai reprezentativ, mai emblematic activității noastre, de producții acum deplin rotunjite artistic, după cum pe scena festivalului au fost și unele incipiente cariere artistice, chiar debuturi, cărora timpul — cu condiția ca tinerii care fac azi primii pași să persevereze cu abnegație, cu patimă, pe drumul spinos al afirmării — le va da dreptul de intrare în cetatea unei arte adevărate.

Desigur că și dorința noastră de a face un program cît mai antrenant, cît mai complet ne face să cedăm, fără mari rezistențe, solicitărilor, fapt care provoacă unele neliniști pe la casele celor aflați în sală. Fiind conștienți de lucrul acesta, vom urmări o gospodărire mai grijulie a timpului.

S-a întîmplat ca în recentul festival să fie cîțiva tineri de justificate speranțe, dar s-ar cuveni ca pe viitor selecția să fie mai exigentă, pentru ca structura unui festival să fie mai diferențiată de aceea a unui cenaclu. În program, bineînțeles, au fost interpreții recunoscuți ai cenaclului nostru, care și-au cîștigat adeziunea și aprecierea publicului datorită certului lor talent și marii lor pasiuni: Anda Călugăreanu, Tudor Gheorghe, Mircea Vintilă, Dan Chebac, Evandro Rossetti, Cornel Ionescu, Mircea Diaconu, Ionela Copaciu. Harnicul și ingeniosul grup Reflex Flacăra a pregătit **ad-hoc Claunii,** un colaj de versuri din poezia lui Leonid Dimov, Marin Sorescu și Adrian Păunescu. Pe lîngă membrii grupului, Gelu Colceag, Gabriel Iencec, Stefan Sloboda, Mihai Perșa, Ioana Crăciunescu, Anda Călugăreanu, și-au dat concursul la reușita numărului Dan Tufaru, Mircea Vintilă, Evandro Rossetti. Mircea Florian e, rînd pe rînd, liric și dramatic, și deși aprecierile asupra lui sînt împărțite, rămîne însă unicitatea trăsăturii sale de a fi impresionant. Mircea Florian a fost acompaniat la moog synthesizer de virtuosul Gunter Reiningher. Gelu Nițu recită cu forță artistică **Mistrețul cu colții de argint** de Ștefan Augustin Doinaș și **La porțile raiului** de Geo Bogza. Aceeași baladă de Șt. A Doinaș e cîntată emoționant de tînărul Ioan Cristea, care mai interpretează și o poezie de George Ranetti. Un colaj de versuri și balade populare, **Om de omenie,** e înfățișat de formația teatrală **Podul** în meșteșugita regie a lui Naum Cătălin. Tînărul cîntăreț Cornel Popescu interpretează cu sensibilitate **Nopți** și **Cîntec pentru generația mea.** Costin Canelis și Panagos Iorgos cîntă cu virtuozitate la chitară clasică. Frumoasa prezență scenică și înzestrată artistă Mariella Petrescu recită din poezia lui Mihai Eminescu, Lucian Blaga. E prezent cu discretul lui patetism Vali Sterian cu **Educația prin cîntec** și **Nopți.** Un poem de Rabindranath Tagore e recitat — moment singular de înaltă artă — de talentatul actor Ovidiu Iuliu Moldovan. Horia Ștefănescu cîntă **Ediție specială** de Eugen Jebeleanu. Actorul și cîntărețul Sergiu Cioiu interpretează în această dublă calitate, debutînd fericit în cenaclu, un poem de V. Maiakovski și un cîntec de Brassens pe versuri în tălmăcirea lui Romulus Vulpescu. Isi mai face debutul Ioan Cristea, un tînăr cîntăreț cu însușiri artistice deloc comune. Tînărul Eugen Cristea cîntă convingător **Fondul principal de sentimente** (versuri de Niculae Stoian) și încîntă publicul cu o parodie a unor secvențe din filmul **Cu mîinile curate.** Cu înțelegere și deosebită expresivitate rostește Gina Patrichi poemul **Doar așa să alergi** de Geo Dumitrescu. Corul de indiscutabilă vocație artistică al ansamblului U.T.C. **Preludiu** execută cu finețe, dirijat de Voicu Enăchescu **Bongiorno madonna** de Scandelli, **Chindia** de Alex. Pașcanu și o piesă din folclorul american. Dan Nuțu, nevrînd să piardă ocazia că se afla într-un circ, a schițat pantomimic un număr pe o trotinetă. Bine primiți de public sînt Erika Jozsa și Carol Horvath. Încă patru tineri debutează pe scena festivalului: Tiberiu Popovici, Nic. Albu, Emilian Cocoș, Roger Grigoriu. O lucrare folk de mai ample dimensiuni, **Noi care,** pe versuri de Marin Sorescu și Adrian Păunescu, muzica de Mircea Vîlcu și Mircea Iani, prezintă cu muzicalitate grupul **Euxin** al Casei de cultură a tineretului din Constanța. Alt debut: cuplul de cîntăreți Horațiu Grivei și Marina Niculescu. Trei dansuri interpretează cu fantezie, plasticitate și ritm **Grupul de dans modern** condus de Adina Cezar și format din Sergiu Anghel, Cristian Crăciun, Natașa Trăistaru, Violeta Vîlceanov.

Întotdeauna mult așteptata formație **Phoenix** smulge aplauzele entuziaste ale publicului cu interpretarea unor compoziții muzicale sortite unui mare succes artistic. Dar în acest atît de încărcat program a mai fost totusi loc și pentru o surpriză: premiile cenaclului Flacăra

TRAIAN STOICA ■

solemnități cu

Corul Madrigal a spulberat barierele arenei și prejudecățile condițiilor sălii de circ. Pentru că, sub bagheta misterioasă a profesorului Marin Constantin, cupola circului s-a transformat într-o cupolă de templu unde acordurile distilate ale vocilor au construit arhitecturi savante. Prezența corului Madrigal nu a fost întîmplătoare în festival nici din punctul de vedere al ierarhiilor valorice și nici din punctul de vedere al repertoriului. S-a folosit astfel, aici, prilejul de a omagia memoria unuia din acei oameni fenomenali și polivalenți ai umanității care dau lumii noblețe și demnitate în trecerea sa prin univers. Este vorba de memoria lui Michelangelo Buonarroti, acel pictor, sculptor, poet, arhitect complex și nedeplin cunoscut încă de generațiile care tulbură colbul vechilor manuscrise și proiecte intrate în obscuritate prin violența secolelor. Madrigalul, în dulcele stil renascentist, amintind vitraliile din Florența sau colonadele domului Sf. Petru din Roma, pe muzica lui Di Lasso, da Palestrina, Festa sau Vecchi a ridicat pînă la sublim o recomandare (ca să folosim termenii oficiali) U.N.E.S.C.O. de a închina acest an comemorării tumultuosului

Și de astă dată ne-a încîntat corul Preludiu **prin sensibila sa artă interpretativă.**

Muzicalul grup Euxin **al Casei de cultură a tineretului din Constanța.**

Formația de teatru Podul **a interpretat versuri și balade populare.**

Ovidiu Lipan, freneticul baterist al formației Phoenix.

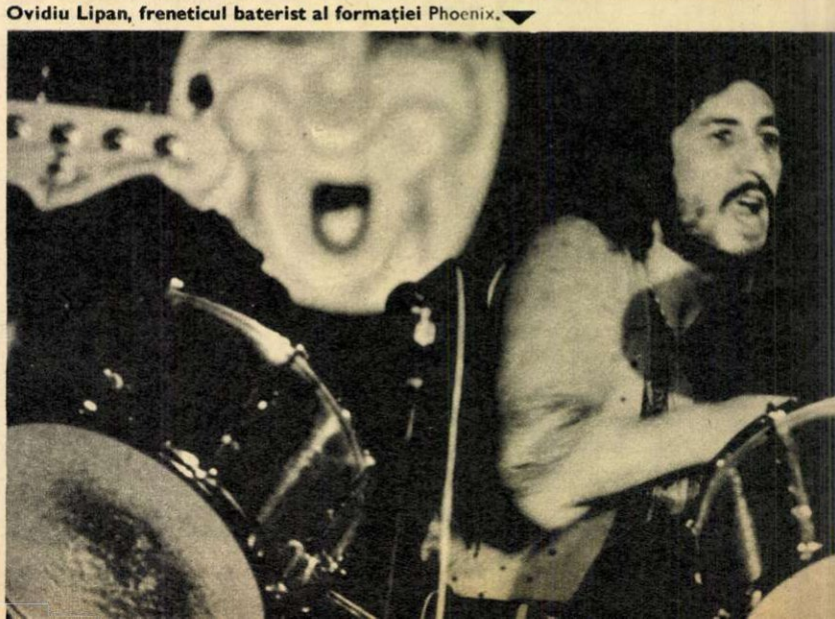

„Madrigal“

Michelangelo, omul care poate a trecut mai mult prin marmură decît prin propria sa viață.

În cel de-al doilea spectacol, Madrigalul a comis un gest spontan de regrupare în jurul membrilor cenaclului Flacăra care, cu luni în urmă, l-au omagiat pe marele poet comunist Miron Radu Paraschivescu, dispărut prematur dintre noi la ora profețiilor și clasicității. Pentru florile depuse de pelerinii din iarnă care s-au deplasat la cimitirul din Văleni, corul Madrigal a cîntat «Floricica» de Fr. Hubic și, în loc de recviem, minunatele voci care compun orga perfectă dirijată de marele maestru Marin Constantin au cîntat cutremurătoare «bocete străbune» dintr-un poem pentru cor, soliști și instrumente de percuție scris de Alexandru Pașcanu.

Astfel, corul Madrigal intră în cronica festivalului cu un moment de solemnă reculegere, într-o atmosferă de elevație artistică demnă de renumele său mondial și pe măsura actelor necesare de cultură ale epocii, de *remember* pentru reprezentanții de geniu ai fragilei și totuși durabilei noastre umanități.

ADRIAN DOHOTARU ■

Cu înțelegere și deosebită expresivitate interpretează Gina Patrichi poemul Doar așa să alergi de **Geo Dumitrescu**. ▲

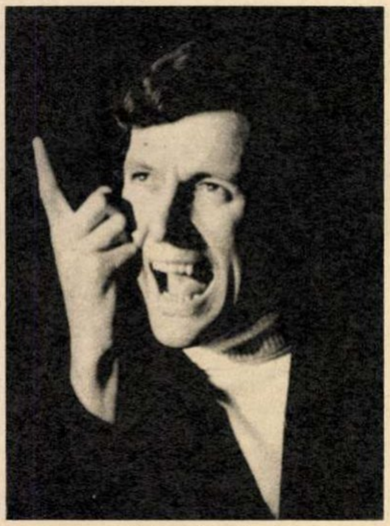

Un moment de înaltă artă: ▲
Ovidiu Iuliu Moldovan.

premiile cenaclului flacăra

Mircea Vintilă ▲

Anda Călugăreanu ▲

Dan Chebac ▲

Ionela Copaciu ▲

Mircea Diaconu ▲

George Mihăiță ▲

Dan Tufaru ▲

Mihai Stan ▲

PREMIILE
CENACLULUI FLACĂRA

Marele premiu al primăverii:

MIRCEA VINTILĂ

Premiile primăverii:

Anda Călugăreanu, Dan Chebac, Mircea Diaconu, George Mihăiță, Mihai Stan, Dan Tufaru, Reflex Flacăra

Premiu pentru debut: Ionela Copaciu

Premiu de popularitate: formația Phoenix

Fotografii de ELENA GHERA ■
EMANUEL TÂNJALĂ ■

Reflex Flacăra ▼

Formația Phoenix ▶

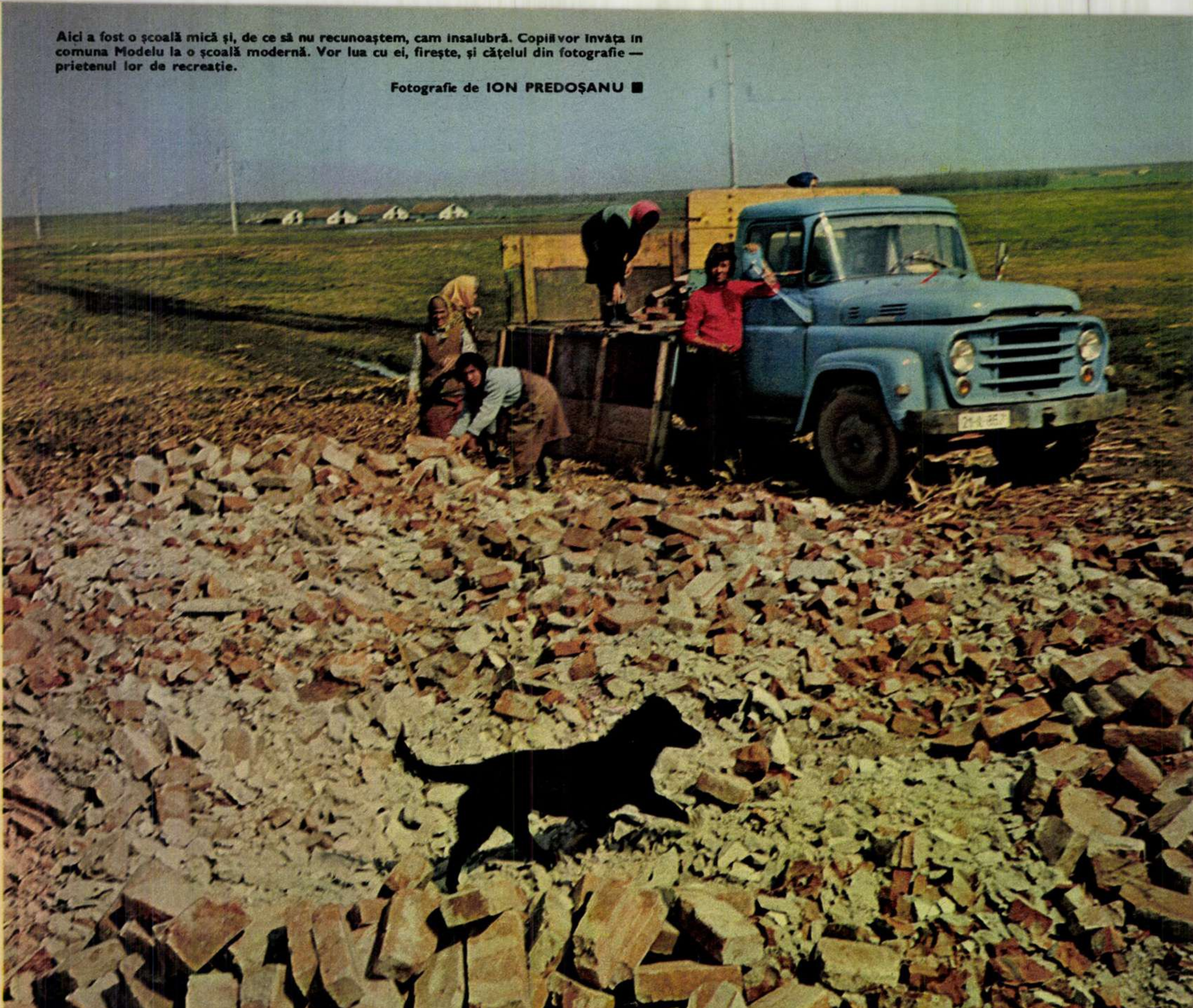

Aici a fost o școală mică și, de ce să nu recunoaștem, cam insalubră. Copiii vor învăța în comuna Modelu la o școală modernă. Vor lua cu ei, firește, și cățelul din fotografie — prietenul lor de recreație.

Fotografie de ION PREDOȘANU ■

stoenești și radu negru, două sate care se mută

Sistematizarea rurală și folosirea rațională a pămîntului — iată două activități care profund interpătrunse se află la originea satului românesc de mîine. Datorită lor, astăzi, întîlnim un aspect nu dintre cele de neluat in seamă, o deplasare a unora dintre locuitorii satelor către noile centre civice. Sînt cazuri cînd în împrejurările unor condiții specifice deosebite această mutare capătă aspectul unei dezafectări. Locuitorii satelor Stoenești și Radu Negru au început să se mute și se vor muta în continuare în comuna de care vor aparține, Modelu, la distanță de mai mulți kilometri, părăsind definitiv locurile natale. Rîndurile de față nu se vor o cronică a mutării celor două sate, cum spuneam, acțiunea abia a început, ci mai degrabă o punere în temă asupra unor aspecte care încep a se contura. Vom insera cuvîntul a doi oameni, mai mult sau mai puțin implicați în această mișcare, nelipsită pe alocuri de un oarecare dramatism. Tovarășul Burcea Răducanu, prim-vicepreședinte al Consiliului popular al orașului Călărași, oferă primele răspunsuri la întrebările noastre.

— Sistematizarea și folosirea judicioasă a terenurilor sînt condiții care — așa cum ați remarcat și dumneavoastră — au impus dezafectarea satelor Stoenești și Radu Negru. În afară de faptul că pămîntul este nejudicios folosit, notăm faptul că aici oamenii trăiesc destul de izolați, că beneficiază, astfel, de puține dintre serviciile pe care în mod curent le poate oferi un centru civic bine organizat. Totodată, să notați că solul din această zonă este suprasaturat cu ape freatice și locuințele au adesea condiții de igienă necorespunzătoare. În comuna Modelu, în care se vor muta toți locuitorii satelor amintite, comună care se află în grija primăriei orașului nostru, condițiile de viață vor fi mult mai bune. Deja există aici lucrări de îmbunătățiri cadastrale, iar în viitorul apropiat în centrul civic va începe construcția blocurilor pentru locuințe, magazine și complexe pentru deservirea populației. Prin apropierea sa de Călărași, în perioada construcției și dezvoltării Combinatului siderurgic, comuna Modelu, nu exagerez, se va putea dezvolta la rîndu-i ca un mic orășel satelit.

— Ce măsuri ia consiliul orășenesc pentru facilizarea dezafectării în cazul unor oameni mai in vîrstă sau cu greutăți materiale?

— Să știți că ne-am gîndit la aceste aspecte. Vom propune la o sesiune apropiată a Comitetului executiv al Consiliului popular județean aprobarea unor măsuri suplimentare privind mutarea cetățenilor din cele două sate. Și, în primul rînd, într-adevăr, trebuie să-i ajutăm pe cei mai în vîrstă. Cu transportul materialelor pentru noile locuințe și chiar cu materiale care vor rezulta de la demolările ce au loc în oraș. Va fi un ajutor concret și operativ. Dar aș vrea să mai remarc și un alt fapt: construcția viitorului combinat va reclama multă fortă de muncă — vom căuta să rezolvăm unele probleme ce se ivesc în familiile care se mută din vechile vetre folosind posibilitățile ce le va oferi importanta evoluție industrială.

— Vă gîndiți, desigur, și la realitatea că mutarea oamenilor declanșează anumite reacții sufletești...

— Firește, înțeleg foarte bine că la începutul dezafectării și o bună perioadă după reașezarea oamenilor, nou veniții în comuna Modelu vor simți o anumită greutate, o apăsare spirituală. Munca și viața în noile condiții vor aduce însă acestor oameni ceva nou și pozitiv și pentru suflul lor spiritual.

Tudorița Deacu, femeie robustă și cu vorba domoală, îmi vorbește de motivul ei. Mîngîie cu o mînă creștetul unei fetițe de șase ani.

— Bărbatul meu nu este acasă. L-am internat la Balotești, la spital, e bolnav de plămîni. Se face bine și în curînd cînd vine acasă ne mutăm la Modelu. Aici, la noi, de mai mulți ani, Dumnezeu știe cum s-a întîmplat, a început să iasă apa din pămînt — mai ales primăvara — inginerii au zis că sînt ape freatice. Într-un an, în '72 parcă, a ieșit multă apă și cîteva case s-au prăbușit. Bărbatul meu a răcit în umezeala aia și așa s-a îmbolnăvit. Așa că ne mutăm, sigur că ne mutăm, și ne pare bine. Locul și casa de aici sînt ale noastre, dar o să le avem și dincolo, la Modelu. Casa va fi mai bună și pe loc uscat. Ne bucurăm și pentru alt motiv. Ați văzut doar, sîntem gospodari puțini și stăm răzleți — unul ici, altul colo — iarna, dacă dau nămeții, ți-e frică să ieși din casă. Centrul comunei, că numai centru nu poți să-i zici, e în Radu Negru, la cîțiva kilometri — mănînci o pîine pînă acolo. Pe fetița noastră o dăm la anul la școală. Dacă rămîneam în Stoenești, bietul copil trebuia să bată cu piciorușele în fiecare zi toți kilometrii ăștia.

— V-ați gîndit cum o să fie viața dumneavoastră în noua localitate?

— La Modelu școala este aproape și centrul la fel, fiindcă în comună casele sînt unele lîngă altele, ulițele sînt drepte și prin mijloc trece și autobuzul. O să avem curent electric, apă, asfalt deja a început să se pună, iar pînă la Călărași nu faci cu mașina mai mult de cîteva minute. Cînd în '72 s-au unit cele două cooperative, cea din Modelu cu asta de aici, am zis «să vedem», adică să vedem dacă o să fie mai bine. Pe urmă chiar a început să meargă mai bine munca; în doi ani am și pus deoparte ceva bănișori. O să ne luăm mobilă nouă, în casa cea nouă. Asta nu înseamnă că n-o să-mi fie totuși greu să mă despart de locul ăsta. Într-o seară numai că mă gîndeam și am și plîns. Dar acolo o să fie mai bine. Zic să aibă multă sănătate cei care-și fac griji și pentru noi, oamenii de la țară.

*

De la Modelu, comuna care îi primește pe noii săi cetățeni, am păstrat imaginea a doi oameni care treceau printr-o poartă îngustă un televizor mare, de tip «Saturn». Nu-i mare lucru astăzi un televizor într-o casă țărănească, dar faptul m-a făcut să mă gîndesc la peretele ros de umezeală și gata să cadă de la casa Tudoriței Deacu. Între însemnul unei bunăstări și cel al unei condiții încă precare există o problemă de timp. Cîteva luni, cîteva zile sau, de ce nu, cîteva ore.

VICTOR CONSTANTINESCU ■

locomotivele românești pe meridianele terrei

La începutul acestui an constructorii Întreprinderii «23 August» din Capitală prezentau prototipul locomotivei diesel electrice de 1250 C.P., dotată cu un motor original, realizat după o concepție proprie și cu un regim de viteză sporit, în comparație cu locomotivele similare realizate pînă la acea dată. În plus, față de locomotivele diesel hidraulice, posibilitățile de exploatare și întreținere s-au dovedit mai economicoase.

La ora actuală, locomotiva diesel electrică de 1250 C.P., depășind cu succes stadiul testărilor tehnico-funcționale, a început să fie fabricată în serie. Despre toate acestea, ca și despre multe altele, discutam cu un expert în materie, inginerul **Constantin Cocenescu,** șeful secției de cercetare, proiectare locomotive, aparataj și motoare.

Inginerul Cocenescu își amintește cu nostalgie de întîiele locomotive diesel de 120 C.P. care au înlocuit clasicele «mocănițe» pe drumurile ferate, spre crestele munților, în transporturile forestiere. Ne-a vorbit apoi de primele locomotive diesel, de manevră, de 120 C.P., de primele locomotive de mină, de cele de șantier, de locomotivele diesel hidraulice cu puteri de la 350 la 1250 C.P.

— Dacă am lua doar cîteva puncte de reper din ultimii zece ani, ne spunea inginerul Cocenescu, ar trebui să amintim: anul 1964 — cînd începe fabricația locomotivelor de 350—450 C.P ; anul 1965 — fabricația celor de 700 C.P ; anul 1966 — locomotivele de 1250 C.P. După asimilarea noilor tipuri, producția sporește rapid, fabricîndu-se în 1967 o locomotivă la trei zile lucrătoare, pentru ca în 1975 să fie planificată o producție de peste 1,5 locomotive pe zi lucrătoare. Realizarea unui asemenea ritm de producție a impus organizarea unui sector de fabricație specializat, cu dotări tehnice corespunzătoare, care s-a extins pe 12 hale din uzină și cuprinde atît construcțiile metalice cît și prelucrările și montajul locomotivelor.

Am încercat, împreună cu inginerul Cocenescu, un calcul privind locomotivele livrate de «23 August» începînd cu anul 1948. Iată rezultatul: puterea instalată atinge un total de circa 1 200 000 C.P., puse cap la cap, locomotivele ar forma un tren cu o lungime de peste 12 kilometri. Toate aceste locomotive au parcurs în exploatare (pentru o perioadă medie de 5 ani, socotind 25 000 kilometri/an) circa 250 000 000 kilometri, ceea ce înseamnă înconjurul pămîntului de 6 250 de ori. Și pentru că am pomenit de înconjurul pămîntului, să amintim că zeci și zeci de locomotive românești, care poartă marca de fabricație a întreprinderii, se află fie în probe de testare, fie în exploatare, pe numeroase căi ferate din Polonia, Bulgaria, Republica Arabă Egipt, Tunisia, Grecia, Nigeria, R.P.D. Coreeană, Ungaria, Cehoslovacia, China, Iugoslavia, Costa-Rica, Irak.

Datorită calităților lor, a competitivității pe piața internațională, locomotivele românești au trecut cu bine examenele susținute în fața diferiților beneficiari din cele mai diverse colțuri ale lumii, în condiții de climă și exploatare tehnică deosebit de grele. Așa s-a întîmplat cu locomotivele diesel hidraulice livrate marelui complex siderurgic de la Heluan sau cu cele testate la Kom Ombo, localitate supranumită «cuptorul Egiptului». În legătură cu cele aflate în probe și demonstrații la Santa Fé, S.U.A., revista americană «Railway Age» din august 1974 scria «...după testările inițiale la Santa Fé, nici una din persoanele competente nu și-a manifestat nemulțumirea privitor la performanțele atinse de această locomotivă».

DECEBAL ȚOCA ■

ceramica irakiană

Pendulînd mereu între cei doi poli care-i justifică existența — cel funcțional și cel decorativ — ceramica suferă de la o vreme o amplă metamorfoză. Caracterul funcțional i-a asigurat supraviețuirea, acea călătorie prin timp derivată din necesitate. Dar dacă azi cupa, ulciorul, oala sau bolul de lut ars și-au pierdut mult din caracterul utilitar de odinioară, multe dintre aceste vase ceramice nemaiservind la păstrarea uleiului, apei, grăunțelor sau fardurilor, ele poartă cu sine amintirile trecutului. Formele și materialele îmbătrînind odată cu timpul devin artă și tradiție. Dacă volumele se conservă printr-o anumită stabilitate — un platou rămîne mereu un platou — caracterul decorativ al ceramicii e foarte mobil, și acesta este domeniul unde de fiecare dată noile generații de artiști aduc modificări importante. Obiectele de ceramică, produse ale studenților de la Academia de arte frumoase din Bagdad, trăiesc și ele sub acest semn al suflului înnoitor și transformator la care este supusă arta ceramicii în zilele noastre.

A inova nu înseamnă cu tot dinadinsul a nega, ci a da o nouă semnificație unor forme ale culturii proprii. Acest fapt de artă l-au înțeles foarte bine tinerii ceramiști irakieni, care în lucrările lor perpetuează motive decorative tradiționale și armonii cromatice specifice ariei culturale în care trăiesc. Motivele vin adeseori din îndepărtările tradiției, semne milenare care curg prin timp, cum sînt acei lei ai Babilonului, ornamente animaliere întîlnite sub formă de protome încorporate unui vas sau realizate ca obiecte independente menite decorării unor spații deschise sau grădini. Tot de perpetuarea tradiției ține și cultivarea acelor fantezii grațioase ale arabescurilor și ale unor motive florale orientale elegant stilizate. Gestul evocator este însă numai unul dintre componentele acestei ceramici care se vrea în primul rînd novatoare. Autorii ei tineri simt actul creației ca un act artistic profund subiectiv, în care invenția și fantezia au libertatea să se desfășoare și să impună viziuni proprii. De aceea obiectele sînt adeseori puternic individualizate prin arhitectura formelor și prin însemnele exterioare ale glazurilor. Ele au ritm, mișcare, elevație, adică toate acele virtuți ale modernității.

CORNEL BOZBICI ■

un act de iresponsabilitate

De cîţiva ani, pe spinarea răbdătorului fenomen care a dat titlul acestei pagini au apărut unii paraziţi, sub formă de aşa-zişi «critici muzicali», a căror principală caracteristică e «îndrăzneala». Surprinse sub avalanşa de termeni în care se încadra feluritul conţinut al acestei muzici noi cu largă priză la public (folk, pop, beat, rock etc.), redacţiile şi-au recrutat în grabă specialiştii atît de necesari explicaţiilor, fără a mai sta uneori să cerceteze cît erau aceştia de «specialişti» în realitate; de altminteri, nici nu prea ar fi avut cum s-o facă, fiindcă noutatea limbajului şi vastitatea materialului muzical constituiau piedici serioase în calea verificării lor. Astfel încît unele noi flori deşarte şi-au luat în stăpînire rubrici din reviste şi spaţii la radio şi au început să-şi exprime opiniile fals-competente de la înălţimea tribunei, cu voci sigure, cu tupeul celor care se ştiu utili, greu de controlat şi de înlocuit, în timp ce alţi oameni de autentică valoare, cu mult bun-simţ (mai ales muzical, dar şi din celălalt) şi cu o solidă pregătire rămîneau nedescoperiţi. Starea aceasta de lucruri — care, dialectic, e supusă dispariţiei — merită desigur o analiză aprofundată, dar deocamdată ne vom opri asupra unui singur aspect derivînd din ea: insuficienta cunoaştere de către unul din aceşti «critici» a **responsabilităţii pe care o are fiecare cetăţean român care vorbeşte despre ţară, despre cultura română si instituţiile ei.** Asa cum i-a născut, muzica tînără i-a suportat pe aceşti pseudospecialişti, i-a hrănit şi i-a plimbat, ca pe orice paraziţi, atît în ţară cît şi peste hotare. Ajuns în străinătate, unul dintre reprezentanţii tipici ai acestei categorii (Octavian Ursulescu) răspunde în cadrul unui interviu transmis la un post de radio într-o manieră care surprinde şi indignează — mai ales pe cunoscătorii situaţiilor reale la care s-a referit — prin dezinformare şi tonul general-arogant ajungînd pînă la deprecierea unor instituţii culturale româneşti. Să analizăm pe rînd ambele aspecte.

1) Desigur că şi în ţară, *informarea tendenţioasă* şi unilaterală este dăunătoare, căci articolele şi emisiunile sale sînt, aşa cum ştim cu toţii, fie informări strict-locale, fie o reclamă inutilă unei cunoscute soliste, pe care am apreciat-o şi fără aceasta, ba poate chiar mai mult. (În cele cinci pagini ale interviului despre muzica uşoara românească, numele ei revine de cinci ori, al formaţiei «Phoenix», de patru, «Progresiv TM», de două ori, iar «Sfinx» o singură dată, ca exemplu negativ!). Dar nu ne aşteptam ca acest O.U. să ajungă pînă acolo încît să încerce să impună străinătăţii aceleaşi clasamente arbitrare, pline de un feroce subiectivism, alcătuite exclusiv după capul său şi reprezentînd, chipurile, situaţia din România. Răspîndirea de ştiri intenţionat eronate rămîne o faptă gravă, şi nu este numai acest caz. Citâm: «*De curînd am elaborat pentru Bilboard nişte date statistice referitoare la discurile de aur, aşa că sînt în măsură să vă transmit nişte informaţii precise. În ceea ce priveşte muzica uşoară la categoria albume, peste 50 000 de discuri au vîndut următorii interpreţi şi formaţii:... ..., Marina Voica pentru a treia oară...*». În realitate, Marina Voica a scos un singur album restul fiind discuri mici! Sau: «*În ceea ce priveşte interpreţii, nu s-a observat la Mamaia, nu au apărut feţe noi; s-au remarcat aceiaşi în general, ca şi în anii precedenţi, spre exemplu Marina Voica, care a prezentat în afară de concurs un recital: cel mai bun recital al festivalului.*» Idem mai încolo: «*între solişti, la ora actuală, cei mai buni sînt: Marina Voica...*»

Iată şi clasamentul grupurilor noastre, după acelaşi O.U.: «*Phoenix ocupă cam locul întîi între formaţiile româneşti; ... Este o formaţie bună, conştiincioasă, care cîntă într-o alcătuire neschimbată de mulţi ani...*» «*Locul al doilea îl ocupă, fără îndoială, formaţia* Roşu şi Negru». Discutabil fără îndoială. Apoi: «*O formaţie cu totul nouă s-a constituit la Timişoara. Se numeşte Progresiv TM*)... şi cu aceasta se consideră încheiată enumerarea firmelor interesante. Urmează un pasaj reprezentativ pentru optica ursulesciană vizavi de o orchestră de excepţie ca originalitate şi profesionism, optică pe care dintotdeauna încearcă s-o impună publicului pe toate căile: «*Avem de asemenea formaţia «Sfinx» pe care eu personal nu o apreciez prea mult pentru că am observat la ei o anumită lipsă de originalitate: imită, copiază unele formaţii, pe unii interpreţi străini, unele grupuri străine, ceea ce nu poate să fie un lucru foarte bun şi foarte nimerit pentru o formaţie românească. Muzica lor nu este muzică românească pop. În orice caz, datorită formării grupului «Progresiv TM» peisajul muzical românesc este deja mai bogat, mai diferenţiat ca înainte*». Fragmentul acesta ridica în fond mai multe semne de întrebare decît s-ar părea, dar socotim inutile orice comentarii faţă de cititorii din ţara noastră care cunosc desigur autentica muzică pop românească a formaţiei incriminate. Să nu uităm însă că ascultătorii străini ai interviului sînt tentaţi să creadă aceste false — cum bine se exprimă el la un moment dat — postulate, de tip: «*Muzica lor nu este muzică românească pop*» şi celelalte, postulatul fiind prin definiţie o lege care n-are nevoie de demonstraţie; dar cum Ursulescu nu are nici o capacitate de a emite astfel de legi axiomatice, cerem argumentarea clară a fiecărei afirmaţii făcute în public şi renunţarea la astfel de «postulate».

Exagerînd în elogii la adresa unei formaţii — «Progresiv TM» — şi desfiinţînd o alta — «Mondial» «... a rămas numai un singur muzician... muzica lor s-a schimbat şi ea complet». O. Ursulescu «uită» cu desăvîrşire toate celelalte grupuri valoroase ale ţării, precum şi pe soliştii importanţi dar mai puţin cunoscuţi publicului larg, un Iuliu Merca, Ileana Negriloiu, Mircea Vlad, Păuniţa Ionescu şi atîţia alţii. Întrebarea care se naşte de la sine aflînd despre toate acestea este: cu ce drept îşi bate joc de munca tuturor acestor oameni? Şi mai ales, cine-i permite lui O. Ursulescu toate acestea, pe plan intern şi extern?

2) *Tonul interviului* constituie o mostră de infatuare ridicată la rang de principiu, de-a lungul întregii emisiuni şi cariere «critice» româneşti — autorul arogîndu-şi cu aroganţă (acesta e termenul cel mai potrivit, oricum ar suna) tot felul de calităţi oficiale şi merite, în realitate foarte discutabile. Membru real sau ipotetic al diverselor comitete şi comisii, domnia-sa are o clipă de sinceritate involuntară atunci cînd avertizează referitor la muzica folk din România: «*Din întîmplare mă ocup personal de acest domeniu în cadrul Casei noastre* de *discuri Electrecord*». Din întîmplare, într-adevăr, dacă ar fi aşa. Dar acest «mă ocup» nu înseamnă în realitate decît că O.U. este un colaborator la fel cu alte cîteva zeci de colaboratori; or, de aici pînă la atributele redacţionale pe care şi le insinuează e o distanţă mare. Citâm un pasaj referitor la tratativele pentru achiziţionarea unei linii de casete: «*reprezentantul casei noastre* (care noastră? — n.n.) *pe discuri a avut deja anumite discuţii în acest sens cu reprezentantul firmei «Amiga» din R.D.G.; poate că vom* (care vom?—n.n.) *discuta despre aceasta şi cu partener*» (al cui partener?—n.n.) Sau: „*Se pare că anul acesta agenţia noastră de impresariat artistic a fost mai elastică în ceea ce priveşte importul de interpreţi străini; poate la asta a contribuit de asemenea şi ceea ce am* (care «am»?—n.n.) *scris în diverse publicaţii de popularizare a interpreţilor străini; poate s-a ţinut cont şi de doleanţele şi postulatele exprimate de către fratele meu la revista «Săptămîna»*'' Hop şi frăţiorul! Se prea poate ca cele scrise de cei doi fraţi să fi avut şi o oarecare influenţă pozitivă asupra A.R.I.A. şi a vieţii noastre muzicale; dar faţă de aceasta, deserviciile provocate de dezinformarea sistematică a opiniei publice se pot rezuma într-o celebră frază a lui Geo Bogza: «Un pospai de dreptate făcută degetului mare de la mîna stîngă — spunea maestrul — nu repară marea nedreptate făcută coloanei vertebrale». În orice caz, regretăm că nu putem publica tot textul interviului pentru a vă face o idee clară despre tonul folosit în el (uşurîndu-vă astfel urmărirea acestei personalităţi polivalente plimbîndu-şi «eul» atotstăpînitor peste domeniile amestecate ale muzicii tinere şi uşoare), ton care oscilează între fals-mobilizator şi insinuant-depreciativ. Citâm: «*... trebuie să mărturisesc sincer că ne mai aflăm puţin în urmă. Trebuie să recuperăm rămînerile în urmă, întrucît aşa cum am constatat în alte ţări progresul este mult mai rapid decît în România*». În eventualitatea că unii cititori vor fi tentaţi să-l considere pe O. Ursulescu drept un martir al sincerităţii trebuie să-i informăm că nu este cazul, întrucît românii stau mult mai bine decît crede O.U. la capitolul muzicii uşoare de calitate. Dar în altă parte decît indică el

Referitor la A.R.I.A., agenţia căreia O.U. ar trebui să-i fie recunoscător pentru multe, cum ar fi unele călătorii făcute prin ea, în interviu se spune: «*Agenţia noastră A.R.I.A. lucrează probabil mai bine în prezent, deşi acolo există posturi mai puţine, funcţionari mai puţini. Avem într-adevăr foarte multe greutăţi în România;* (săracul Ursulescul!-n.n.) *dificultăţi în ceea ce priveşte materialele de propagandă, de reclamă; ne lipsesc afişe, biografii. Îi invidiez de multe ori pe artiştii care se află sub îndrumarea unei agenţii atît de competente, însă nu ne pierdem speranţa*». (Optimist, optimist calomniatorul! — n.n.) Sîntem de părere că, oricare ar fi greutăţile pe care le avem, ele trebuie rezolvate aici, între noi, şi în nici un caz expuse cu falsă sinceritate pe unde ne poartă paşii. Critica, de orice fel ar fi, trebuie făcută *aici*, nu acolo unde nu există nici măcar posibilitatea unei replici din partea celor vizaţi. Dealtminteri, cele ce se spun în pasajele de tipul acesta ar trebui calificate alt fel, nefiind vorba de critică, de fapt. Iată-l pe cel imediat următor: «*De asemeni şi la noi funcţionează asociaţia oamenilor de artă, A.T.M.-ul, care grupează pe artiştii de muzică şi teatrali. Asociaţia aceasta tinde să se dezvolte în direcţia de a deveni un fel de sindicat al artiştilor care nu au un angajament permanent, precum şi al publiciştilor şi criticilor muzicali. Eu sînt membru al Comisiei de critică muzicală, în ceea ce priveşte problemele de muzică uşoară*». Ne întrebăm care vor fi fost bazele reale ale numirii sale în această comisie, pentru care nu credem că-i sînt suficiente studiile politehnice (!), şi acelea neterminate. Şi: «*Aşa cum spuneam, plănuim* (iar pluralul importanţei!—n.n.) *ca în viitor să ne transformăm în ceva asemănător cu un sindicat: membrii ar plăti cotizaţii, iar după un număr de ani cu toţii ar primi pensii; dealtfel, acest lucru este solicitat de mult de către artiştii români*». A.T.M.-ul este de multă vreme «ceva asemănător cu un sindicat», iar membrii săi (printre care, de la înfiinţare, semnatarul acestor rînduri) plătesc cotizaţii de mai mulţi ani, astfel încît mi se pare ciudat ca un membru al său să nu cunoască aceste «amănunte», sau să le cunoască şi să declare totuşi ceea ce a declarat. Pe de altă parte, nu ştim în ce măsură lucrurile acestea ca şi activitatea personală a lui O. Ursulescu interesau pe ascultatorii emisiunii care voiau să cunoască de fapt muzica noastră. Fără a exagera cîtuşi de puţin, considerăm că cel mai grav lucru de care se poate face vinovat un cetăţean este denigrarea directă sau indirectă a patriei sale prin grai sau faptă, în cuprinsul sau dincolo de hotarele ei.

CORNEL IONESCU ■

topul cenaclului «flacăra»

1. **Repetabila povară** *(Tudor Gheorghe — Adrian Păunescu)* — Tudor Gheorghe.
2. **Mielul** *(Mircea Vintilă — folclor prelucrat de Adrian Păunescu)* — Mircea Vintilă.
3. **Noi nu** *(Anda Călugăreanu — Nicolae Labiş)* — Anda Călugăreanu.
4. **Republica** *(Adrian Ivaniţchi — Claudiu Iordache)* — Adrian Ivaniţchi.
5. **Şah-om** *(Anda Călugăreanu — Adrian Păunescu)* — Anda Călugăreanu.
6. **Pămîntul deocamdată** *(Mircea Vintilă — Adrian Păunescu)* — Mircea Vintilă.
7. **În drum** *(Evandro Rossetti — George Topîrceanu)* — Evandro Rossetti.
8. **Doină oltenească** *(folclor)* — Tudor Gheorghe.
9. **Trebuiau să poarte un nume** *(Ionela Copaciu — Marin Sorescu)* — Ionela Copaciu
10. **Fondul principal de sentimente** *(Eugen Cristea — Niculae Stoian)* — Eugen Cristea

LA CEREREA PUBLICULUI

FESTIVALUL DE PRIMĂVARĂ -
FLACĂRA 1975
SE ÎNCHEIE LUNI, 28 APRILIE ÎN SALA
CIRCULUI DE STAT
DIN ALEEA CIRCULUI CU

SPECTACOLUL
DE GALĂ
AL LAUREAŢILOR

Spectacolul va fi dominat
de trei mari recitaluri susţinute de

TUDOR GHEORGHE
MIRCEA VINTILĂ
FORMAŢIA „PHOENIX"

Vor mai prezenta recitaluri: ANDA CĂLUGĂREANU, DAN CHEBAC, MIRCEA DIACONU, MIRCEA FLORIAN, CORNEL IONESCU, GEORGE MIHĂIŢĂ, GELU NIŢU, FLORIAN PITTIŞ, EVANDRO ROSSETTI, MIHAI STAN, VALI STERIAN, DAN TUFARU.

DE ASEMENEA, LA FESTIVAL VA PARTICIPA GRUPUL „REFLEX FLACĂRA"
SURPRIZA GALEI RECITALURILOR O CONSTITUIE APARITIA FORMATIEI PHOENIX ÎNTR-O IPOSTAZĂ NECUNOSCUTĂ ÎNCĂ SI NEOBISNUITĂ, ÎN PREMIERĂ ABSOLUTĂ ÎN FATA PUBLICULUI, INTERPRETÎND MUZICĂ COUNTRY

SPECTACOLUL ÎNCEPE LA ORELE 19

Biletele se pot procura de la Casa Sălii Palatului
(între orele 10-16), precum şi de la
Casa Circului de Stat (între orele 8-20).

racul

FOAIE SĂPTĂMÎNALĂ DE AVANGARDĂ NR 56

AUREL ȘTEFAN ALEXANDRESCU

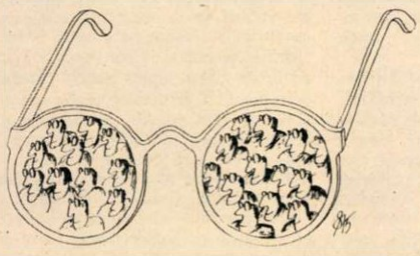

MIHAI PÎNZARU-PIM

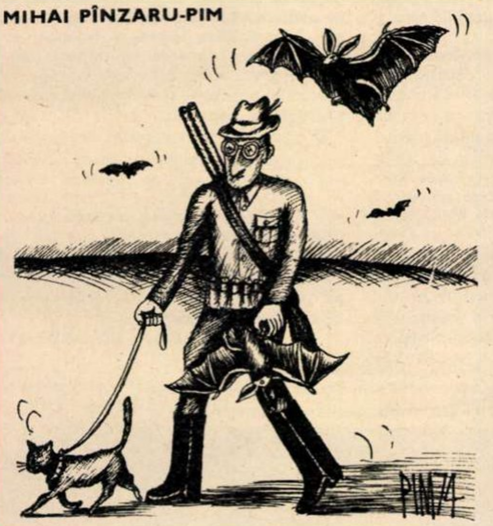

LEON NĂSTASE

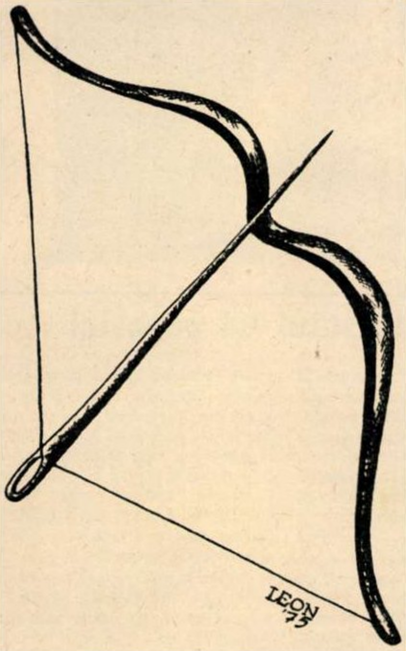

Legende fără desen

— Tată, cît de mari sînt ouăle de avion?

●

— Am auzit că te-ai întors recent din Norvegia. Cred că ai văzut multe fiorduri.

— Da, și nici n-ai idee ce blînde sînt aceste animale.

Culese de **PAUL IORGA** ■

ANTON DRAGOȘ

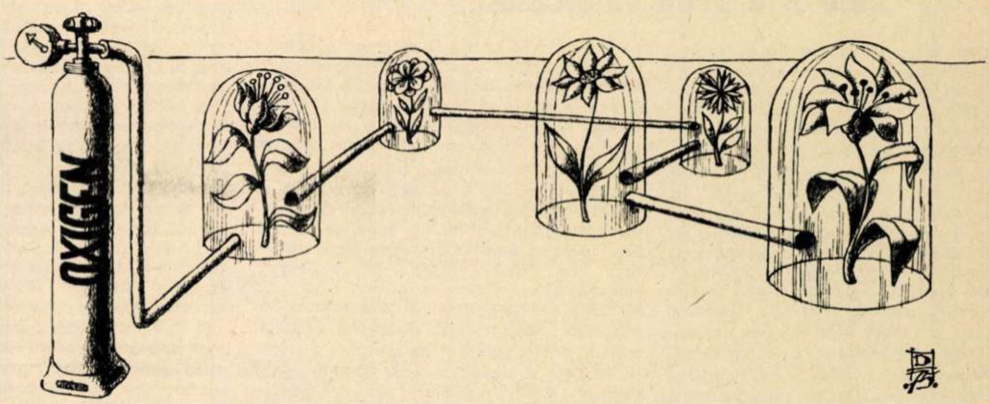

DENEȘ MOLNAR

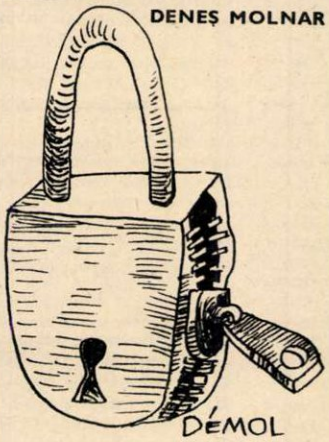

DAN IONIȚĂ

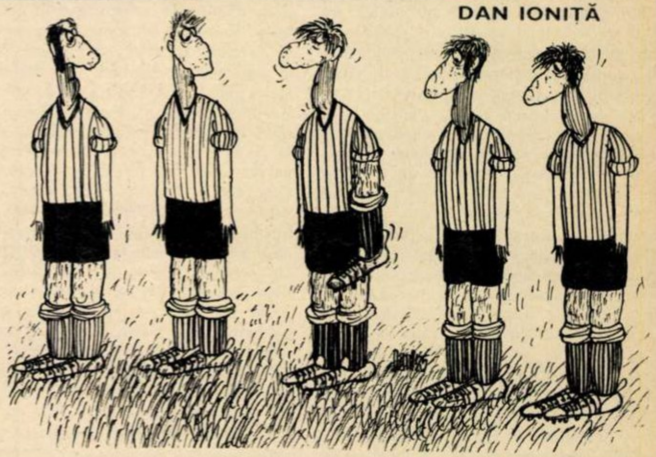

PAUL ȚIGANUL

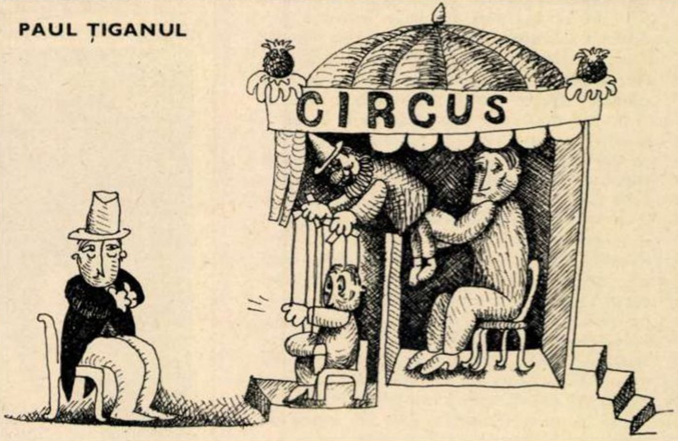

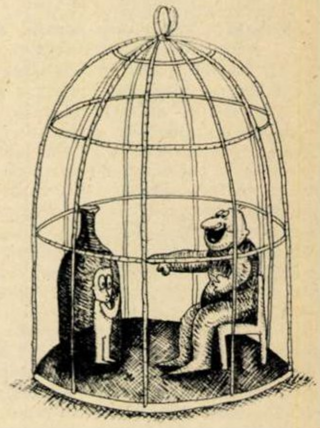

Doarme pentru dumneavoastră
AUREL GHERGHEL
sau cum a devenit cenaclul Flacăra
somnifer pentru un obosit critic muzical.

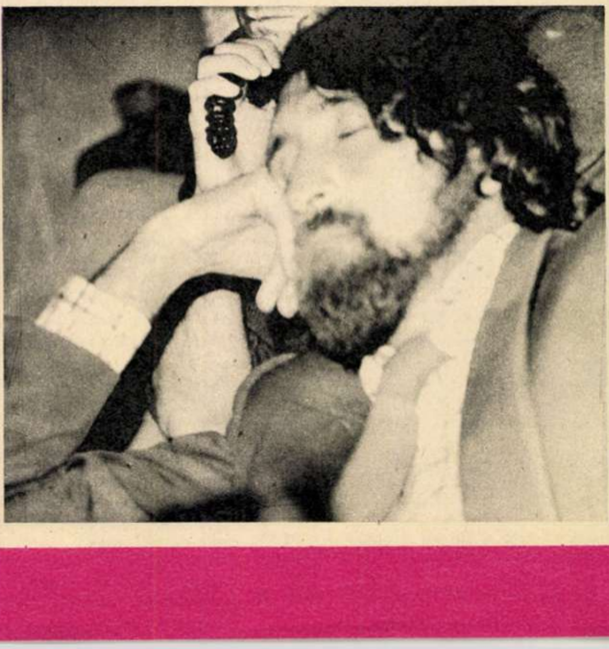

RADAR

PRAFUL

Se depune praful pe lucruri. Se depune pe oameni. Dimineața, prin disperarea razelor de soare scăpate printre jaluzele, îl vedem aproape material, aproape imaterial, inefabil, mișunînd, ca o caldă ninsoare, ca o pașnică lume de infuzori și de amibe prin microscop, praful nostru de toate zilele, praful nostru personal și inevitabil.

Și, Doamne, cîte ruine nu se află ascunse de pe acum sub acest veșnic praf? Cîte aspirații, cîte ambiții, înecate în furtunile calme de praf ale planetei? Sau chiar în migrațiile de praf radioactiv!

Degeaba vin măturătorii de stradă. Ei nu fac altceva decît să șteargă urmele pașilor noștri. Degeaba veșnicele covoare scuturate din care praful cade în valuri; nu cad, de fapt, decît cîteva amintiri de familie care ne pot face eventual să strănutăm. Și peste toate acestea praful cosmic, milioane de tone de praf cosmic căzînd în fiecare an de undeva, de sus, atingînd talgere de balanță ultrasensibile și violînd uneori legile gravitației. Singura diferență între praful de pe pantofi și celălalt, praful cosmic cu o istorie de milioane de ani, este că un gram din acest ultim eșantion costă 1 milion de dolari. Pe urmele sale se află pînă și... Interpolul. S-au găsit evident și în acest domeniu, al prafului, ca să zicem așa, bandiți cu imaginație, traficanți clandestini. Dar nebunia începe de la constatarea stupefiantă a unor savanți că de fapt pămîntul e cel care pierde mereu praful său, ca și cum s-ar prăbuși mereu ceva înăuntrul său și pulberile noastre s-ar risipi în văzduh purtate de vînturi și decantate de ape ca un alt praf cosmic, al nostru, al pămîntenilor. Pămîntul pierde anual un strat de 2 centimetri de praf... Ne fuge pămînt de sub picioare! Și noi ne mai alarmăm că Veneția se scufundă în fiecare an cu 2 centimetri!

ADRIAN DOHOTARU ■

POŞTA SPORTURILOR

un moment al adevărului: cînd îi e greu voinicului...

● **Coman Ion,** constructor, Piatra Neamț. Într-o viitoare rubrică vă vom expune mai pe larg, așa cum ne cereți, «punctul nostru de vedere asupra antrenorilor din fotbalul divizionar». Pînă atunci, desprindem din scrisoarea dumneavoastră o curiozitate lingvistică: cuvîntul meteacăne, folosit, după cum pare să reiasă din context («vechi meteacăne»), în loc de **metehne.** Asta ați vrut să spuneți, sau este un derivat al pitorescului verb **a metecăi,** pe care l-am întîlnit, dacă nu ne înșală memoria, într-un frumos poem de Ion Caraion? Oricum ar fi, vorba propusă de dumneavoastră se potrivește temei, căci **a metecăi** înseamnă, aproximativ, **a rătăci bîjbîind** (sau invers) ● **Gh. Tobă,** președintele secției de fotbal din Asociația sportivă «Cimentul — Victoria», **Tg. Jiu.** Ne semnalați fapte de gravă încălcare a eticii sportive, comise de către arbitri cu prilejul unei partide susținute în deplasare de echipa dumneavoastră. Întrucît nu cunoaștem și punctul de vedere al «pîrîtului», socotim că n-ar fi drept să ne spunem o părere concluzivă. (Dealtfel, scrisoarea dumneavoastră este copia unei circulare adresate mai multor foruri oficiale, care-și vor face, sîntem siguri, datoria de a analiza cazul în profunzime și imparțial) În schimb, ne îngăduim, cu cele mai bune intenții, întrebarea: nu cumva indignarea de moment v-a făcut să uitați că o corespondență oficială (scrisoarea poartă antetul asociației gorjene) nu poate avea caracterul unei «plîngeri» personale? Căci, pe spațiul a cinci pagini dactilografiate la un rînd, asta faceți: vă lamentați la persoana întîi, afirmîndu-vă principiile etice (pe care fiți sigur că le stimăm) și istorisind cazul cu un lux de detalii (în hățișul cărora ne este foarte greu să vă urmărim), fără însă să produceți vreo probă a veridicității celor relatate. (În schimb, ne... invitați pe noi să căutăm aceste probe!) Credem că misiunea dumneavoastră, ca președinte al secției de fotbal, ar fi fost să oferiți asemenea probe, în felul acesta obținîndu-se și **economie de timp** (al dumneavoastră, al celor cărora vă adresați) și, mai cu seamă, **eficiență în rezolvarea cazului.** Am stăruit mai mult asupra acestei scrisori, în speranța că, pe viitor, vom găsi înțelegerea cuvenită la toți cei care, mai totdeauna sub imperiul supărării de moment, se apucă să umple pogoane de hîrtie din care nu reiese nimic altceva decît că domniile lor sînt foarte, foarte necăjite. Un străvechi dicton spune că **indignarea nu face versuri.** Ar fi oarecum exagerat să se înțeleagă din asta că indignarea poate face... romane ● **C. Sibian,** str. Constituției 22, **Sibiu.** În legătură cu cele pe care le relatați despre o partidă jucată la Cugir, vedeți răspunsul de mai sus. Cu adaosul unei întrebări legitime: cum credeți dumneavoastră că am putea obține, **în mod concret,** «O confirmare din partea celor 2 000-3 000 de sibieni și 2 000-3 000 de cugireni prezenți la acest meci»? Nici Gallup nu și-ar îngădui o asemenea risipă! ● **Gavrilă I. Moț,** Mintiu, **Bistrița-Năsăud.** V-au supărat cele scrise într-o cronichetă de către un reputat comentator sportiv și, nici una, nici două, îi acordați «cartonaș roșu pe toată viața!» Eu aș zice să procedați în spiritul regulamentelor în vigoare și să începeți cu un cartonaș galben, urmînd ca la încă o abatere... ● **Marin Stăvaru,** Bd. Chimiștilor 172, **Slobozia.** Pentru datele biografice ale boxerului Faredin Ibrahim, care v-a «plăcut **cel mai mult** în recentul turneu al Centurii de Aur», adresați-vă clubului constănțean Farul. În ceea ce privește aprecierea dumneavoastră superlativă, îngăduiți-mi și mie un punct de vedere. Este drept că boxerul respectiv evoluează în ring, așa cum spuneți dumneavoastră, «îndemînatic și elegant ca un mușchetar». La fel cum, compararea pugilistului admirat cu «vicleanul Ulise» vădește din partea dumneavoastră gîndire aleasă și generozitate a simțirii. Nu însă și exactitate. Căci Ulise era și el «viclean», dar era și **eficient,** toate speculațiile lui, ca să zic așa, terminîndu-se cu izbînzi. Pe cînd băiatul de care vorbim, evident talentat, își cam folosește îndemînarea în sine, de amorul artei. Eschivele lui excesive se convertesc rar în lovituri surprinzătoare date adversarului, în **puncte,** iar suprema lui **viclenie,** aceea de a-și «ține» adversarul, este, să-mi dați voie să v-o spun, departe de «îndemînarea și eleganța unui mușchetar». Eu aș zice că acest boxer, în ciuda alurei sale de Tony Curtis în «Marea cursă», este, pardon de expresie, cam fricos. Din două una: ori a mîncat cîndva, pe ring, o bătaie soră cu moartea și nu vrea să i se mai întîmple figura, ori, exact invers, n-a fost niciodată în cariera lui sportivă bătut «așa cum se cuvine» și crede că o asemenea bătaie ar fi ceva abominabil (cînd, de fapt — v-o va spune orice antrenor — înseamnă o prețioasă experiență). S-ar putea să vorbesc cu păcat, dar dacă asta este impresia pe care mi-a lăsat-o simpaticul constănțean, nu pot să vă mint, oricît aș vrea să vă fiu pe plac. Și, pe urmă, mai e și chestie de gust. Mie, de pildă, mi-a plăcut **cel mai mult** reșițeanul Nedelcea, a cărui superbă revenire din semifinală, în fața unui campion mondial care-l martelase, a oferit o probă a **maximei eficiențe izvorîte din dorința bărbătească de a învinge.** Nu de a termina lupta «elegant», cu freza nederanjată. Nu de a folosi «viclenia» spre **a scăpa cu față curată** (ceea ce constănțeanul a cam încercat în meciul din finală), ci de a da totul, cu orice sacrificiu, pentru victorie. Adică de a nu evita, pe parcursul luptei, acel moment cînd, după frumoasa zicere populară, **«îi e greu voinicului».** Căci, acela este — în sport, ca și în viață — **momentul adevărului.** Cînd caută ușurica — o știm prea bine — nu-i este greu nici unui «voinic» să fie și îndemînatic și elegant... Veți zice că nu era cazul să discutăm atîta pe această temă. Cum să nu fie! Problemele de psihologie, de etică a luptei sportive sînt totdeauna mai tentante de luat în discuție — fie și în fugă, ca acum — decît «elevatele» controverse de genul, «Costică nu era în ofsaid și Mitică totuși a fluierat» sau «Costică a fost trîntit în careu și Mitică totuși n-a fluierat». Cine are urechi de auzit...

PETRE DRAGU ■

«centura de aur» s-a terminat, ne așteaptă campionatele europene

● Cortina a fost lăsată peste maratonul pugilistic «Centura de aur». Analiza exhaustivă a acestei mari competiții rămîne în sarcina oamenilor de specialitate, sarcină cu atît mai grea cu cît **recentul turneu n-a putut elucida problema primului om,** la cîteva categorii.

● Așa cum notau și cronicarii de specialitate ai ziarelor «Scînteia» și «Sportul», **arbitrajele** (prestate mai ales de arbitri străini) **n-au fost deloc la înălțime,** viciind multe rezultate și întristînd mulți sportivi. Iată de ce declarația din ziarul «Informația Bucureștiului» a antrenorului constănțean Adrian Teodorescu ni s-a părut cel puțin bizară. Citām: «Excelent nivelul arbitrajului, ceea ce face cinste competiției, cu excepția meciului Gruescu-Faredin, unde apreciez că elevul meu cîștigase.»

● Fără discuție că victoria lui **Victor Zilberman** se înscrie ca una din marile lui performanțe, dar trebuie subliniat cu litere majuscule numele antrenorului său, TEDI NICULESCU, care a găsit o tactică inteligentă, adecvată elevului său, în confruntarea cu celebrul boxer cubanez Correa. Același antrenor, anul trecut, la aceeași competiție, a obținut un răsunător succes cu un alt elev al său, C. Dafinoiu. Salutăm din acest colț de pagină pe subtilul antrenor Tedi Niculescu care-și îndrumă elevii să nu uite a folosi, pe lîngă toate armele clasice ale nobilei arte, și mintea.

● **Boxerii noștri, în majoritatea lor, încep lupta nervos și crispați, căutînd din prima clipă lovitura decisivă.** Or, cînd încrucișezi mănușile pentru prima oară, cu un boxer complet necunoscut, o elementară măsură de precauție te îndeamnă la cel puțin un minut de studiu. Această imprudență — lipsa unui minut de studiu — avea să-l coste scump pe Sandu Tîrîlă, el fiind rapid scos din luptă de un boxer polonez cvasinecunoscut.

● Iată ce declara, înaintea începerii turneului de box, cunoscutul antrenor Constantin Nour: «Elevul meu Mircea Simon ia primul contact cu categoria grea, într-o competiție de asemenea amploare. Este deocamdată o tatonare a posibilităților sale la «+81 kg», anul acesta, după intențiile mele, Simon urmînd a fi încă semigreu. Apoi, sînt convins, vom avea în el un greu de reală valoare». Ce avea să se întîmple pe drum? Simon se retrage din competiție dintr-o evidentă teamă de a încrucișa mănușile cu T. Stevenson. Cum avem certitudinea că despre prezența celebrului boxer cubanez Mircea Simon știa de multă vreme, ne întrebăm **care a fost substratul trecerii sale efemere de la o categorie la alta,** cînd locul său era la categoria semigrea? În orice caz, deplasarea sa la Campionatele europene trebuie bine cîntărită, deoarece nici acolo, la categoria «+81 kg» nu are prea multe șanse de izbîndă, iar la categoria semigrea contracandidatul C. Văran s-a dovedit în mare formă.

● Reșițeanul C. Văran ne-a convins că este un boxer prea curajos pentru categoria sa, cu o frecvență a loviturilor foarte mare, ambițios și tenace. Din păcate, folosește cu predilecție stînga la corp, utilizînd prea puțin dreapta, atît de necesară pregătirii atacului.

● **Ceva este putred la categoria ușoară.** Rivalitatea C. Cuțov-M. Dobrescu a căpătat — din păcate — alte rezonanțe. Poate că dacă acești doi mari boxeri făceau parte din cluburi diferite, alta era situația. Pentru că nimeni nu ne poate convinge că absența lui Dobrescu de pe podium a fost întîmplătoare. El a făcut acest gest premeditat, urmare firească a unor nemulțumiri. Lucrurile nu trebuie însă lăsate așa, deoarece acești doi excelenți reprezentanți ai boxului au adus — și mai pot aduce! — victorii prestigioase sportului nostru cu mănuși.

● Cadranul electronic aflat deasupra ringului n-a funcționat în zilele de marți și vineri, nemulțumind profund pe oamenii din colț și pe spectatori, care au pierdut posibilitatea urmăririi evoluției boxerilor secundă cu secundă. Cum a fost posibil așa ceva? Era atît de greu pentru cei responsabili cu organizarea sălii să verifice felul cum funcționează cadranul electronic? Credem că la mijloc e vorba de o crasă și inadmisibilă neglijență.

DAN BÎRLĂDEANU ■

Constantin Văran a făcut o partidă excepțională în finala competiției, învingîndu-l detașat (4-1) pe venezueleanul Sanchez.

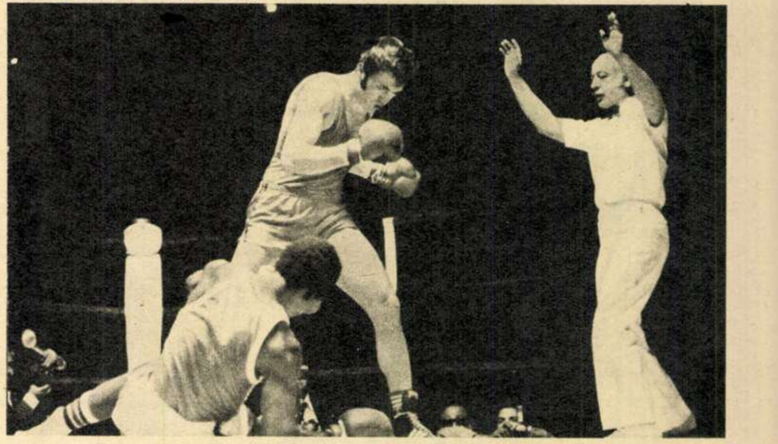

Nu, antrenorul orădean Vlad nu-și calmează elevii, ci este el însuși ținut în brațe de Popovici să nu sară să-l bată pe Romeo Stîncan. Asistă la scenă antrenorul secund Staicu și... 20 000 de spectatori.

Fotografie de **EMANUEL TÂNJALĂ** ■

noroc de șutul lui popovici

F.C. Bihor-Șoimii Sibiu, duminica trecută, la Oradea. Atmosferă de mare derby — aproape 20 000 de spectatori (record absolut) pe stadion. La orădeni, pe banca rezervelor, Kun și Vidac, primul cu genunchiul, al doilea cu mîna în ghips. Sibienii nu-i pot nici ei alinia pe Enescu și Răduță, oamenii de gol, accidentați. Arbitru este bucureșteanul Romeo Stîncan, care îl schimbă — la insistențele sibienilor — în ultima clipă pe Gheorghe Limona. Gazdele nici nu se gîndesc să nu cîștige — e în joc mai mult ca niciodată promovarea în prima divizie. Meciul începe însă în cu totul alt sens. Șoimii pasează foarte bine, Fanea și Oprea se apropie tot mai amenințător de poarta bihorenilor, în vreme ce coechipierii lui Kun se pripesc, aruncă numai baloane înalte, încă din terenul lor, spre careul oaspeților. Acolo însă Mihăilă joacă parcă meciul vieții. Dărăban și Agud par sufocați, dar galeria îi suspectează imediat de necinste. Ocazii mari de gol aveau să fie puține — vreo două au orădenii în prima repriză și una în a doua, sibienii au cîte una de repriză, plus un șut în bară al lui Oprea de la 30 de metri și un gol anulat pe motiv de ofsaid la semnalizarea tușierului C. Bărbulescu. Aproape de minutul 30 al primei reprize, F.C. Bihor marchează un gol perfect valabil (centrare Suciu, reluare imparabilă a lui Vlad, cu capul, din săritură), lumea e în delir, oaspeții acuză lovitura, dar spre uimirea generală Romeo Stîncan anulează golul. Orădenii îl înconjoară, apare un cartonaș galben, intră pe teren și antrenorii echipei gazdă (mai puțin noul consilier Robert Cosmoc), dar nu — eroare — nu ca să-și calmeze elevii, ci pentru a urla la arbitru. Antrenorul Vlad pare intrat în transă. Îl imobilizează jucătorii (!), în special Popovici, pentru a nu sări la bătaie cu arbitrul. Asta, în fața a 20 000 de spectatori! Meciul devine mai nervos (pe teren totuși sportivitatea nu a avut în general de suferit — spre cinstea jucătorilor), spectatorii sînt aprinși, se strigă în cor «hoțule, hoțule». În continuare, săracul fotbal nu poate avea decît de suferit. Atmosfera de îndîrjire și strîngerea pumnilor în tribune — străină și potrivnică fotbalului, care este și rămîne doar un joc — nu poate fi, evident, un stimulent pentru fotbaliști, fie ei gazde sau, mai ales, oaspeți. Pe marginea terenului, un anume Mihai Covășdean, cu banderolă și funcție de organizator la clubul bihorean, îl îmbrîncește și îl înjură fără nici o jenă pe fotoreporterul nostru, în ciuda prezentării legitimației și a delegației speciale pentru meciul în speță!! Mă întreb și acum cu groază ce s-ar fi întîmplat cu arbitrii după meci, cu toată prezența într-adevăr masivă a oamenilor de ordine pe stadion (care au asigurat — spre lauda lor — un final civilizat întîlnirii), dacă fundașul Popovici nu ar fi șutat senzațional, înscriind pentru gazde?

DUMITRU GRAUR ■

14 000 tone aur

MOTO:

> *«În perioada dominației străine în România, au fost luate poporului român — sub diferite forme — valori de aproape 14 mii tone aur».*
>
> **NICOLAE CEAUȘESCU**

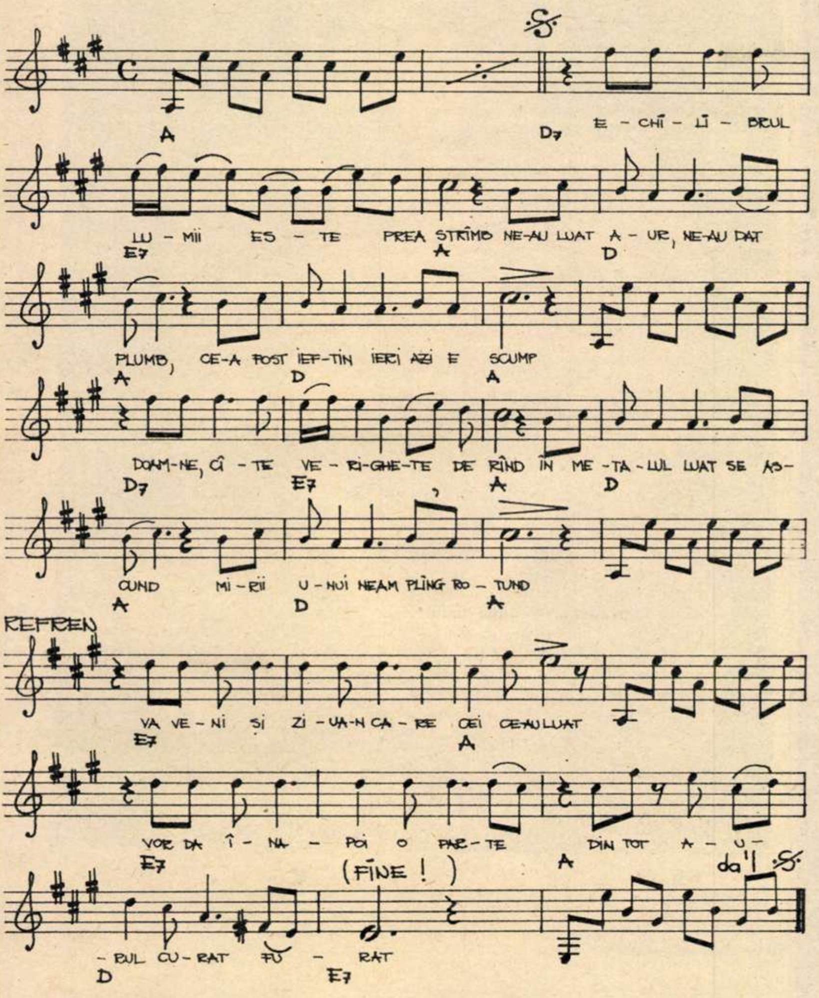
E-CHI-LI-BRUL
LU-MII ES-TE PREA STRÎMB NE-AU LUAT A-UR, NE-AU DAT
PLUMB, CE-A FOST IEF-TIN IERI AZI E SCUMP
DOAM-NE, CÎ-TE VE-RI-GHE-TE DE RÎND ÎN ME-TA-LUL LUAT SE AS-
CUND MI-RII U-NUI NEAM PLÎNG RO-TUND
REFREN
VA VE-NI ȘI ZI-UA-N CA-RE CEI CE-AU LUAT
VOR DA Î-NA-POI O PAR-TE DIN TOT A-U-
-RUL CU-RAT FU-RAT
(FINE!)
da'l
A
D7
E7
D

VERSURI: **ADRIAN PĂUNESCU** *MUZICA:* **ANDA CĂLUGĂREANU**

Echilibrul lumii este prea strîmb
Ne-au luat aur, ne-au dat plumb,
Ce-a fost ieftin ieri, azi e scump.
Doamne, cîte verighete de rînd
În metalul luat se-ascund,
Mirii unui neam plîng rotund.

Refren:

Va veni și ziua-n care cei ce-au luat
Vor da înapoi o parte
Din tot aurul curat, furat.

Lacom Păsări-Lăți-Lungilă de furt
E-acest bogătaș absurd,
Supradezvoltat zis pe scurt.
Faceți, vremilor, dreptate, curînd,
Nu-i drept să muncești flămînd
Și pe cei bogați, să-i vezi stînd.

Refren:

Plătesc luxul garderobei cei goi,
Hoții ne-au furat pe noi,
Mai au și de dat înapoi.
Cade ca un șoim accentul pe veac
La hoții avem un leac
Cei furați mereu nu mai tac.

Refren:

OMUL— INTERIOARE DE CONȘTIINȚĂ

director și dactilografă...

Ce poate un director de instituție cînd e vorba de o dactilografă? S-o promoveze în altă categorie de remunerare, s-o mute în alt birou, s-o salute cu mai multă ori cu mai puțină căldură, s-o amenințe sau s-o felicite cînd este și nu este cazul... Ce-ar mai putea. Mai direct: ce n-ar putea un director cînd e vorba de o dactilografă?

La redacție a sosit o scrisoare în care este vorba de viața unei dactilografe, iar scrisoarea este semnată de un grup al cărui cap de listă este însuși directorul adjunct al Trustului Energoconstrucția București, ing. Gheorghe Berariu. Este o scrisoare dramatică, o scrisoare a neputinței care ne face să ne gîndim din nou la întrebarea: pînă unde putem interveni în viața intimă a unui om? Colegii de muncă, în frunte cu unul dintre șefii instituției, pot face totul pentru dactilografa Constanța Dietrich și, aparent, nu pot face nimic, absolut nimic, pentru femeia, mama, colega lor, care se zbate cu disperare între datoria profesională și viața intimă făcută insuportabilă de însuși bărbatul pe care l-a luat din dragoste, și tot din dragoste a devenit tatăl copiilor ei. Fascinantă scrisoare. Incredibil mesaj: **ajutați-o!**

Ce nu poate un director de instituție cînd e vorba de o dactilografă?... Nu poate să uite că în fața intoleranței, egoismului, meschinăriei, dactilografă sau director nu sînt decît Constanța Dietrich și Gheorghe Berariu, oameni solidari, cu simțul nealterat al datoriei și nu poate să uite că în fața durerii ceea ce nu stă în puterea unui director, stă în puterea a mai multor oameni.

NICOLAE CRISTACHE ■

EDUCAȚIE PRIN AMINTIRI

aș vrea să scriu o baladă

Totul a pornit de la o joacă. În curtea centralei fusese instalat, chiar sub geamurile birourilor contabilității, un autoturism negru, de fabricație veche, somptuos, aducînd cu un bătrîn elegant, dar ale cărui haine trădau o prea îndelungă purtare.

Funcționarele care îl admirau pe geam au aflat, scotocind prin hîrtiile lor, că automobilul fusese adus de la o unitate în subordine pentru a fi predat la întreprinderea de colectare a vechiturilor. Și parcă nostalgia lor a sporit din momentul în care au aflat că mașina care își păstra încă aerul impozant, ca o piesă de mobilă «stil», care arată bine și atunci cînd e uzată, a venit aici pentru ultimul ei drum.

Ideea a aparținut celor trei fete mai tinere de la contabilitate. În fond, spuneau ele, dacă mașina asta tot e scoasă din scripte și nu mai are spidometrul în funcțiune, de ce nu ne-ar duce și pe noi o dată la plimbare «nenea Marcu», șoferul? Oricum, insistau ele, la mașinile aflate în serviciu tot nu am apucat niciodată. Și «nenea Marcu» s-a lăsat convins. După încetarea programului (și după plecarea tuturor funcționarilor din unitate), le-a deschis, cu gesturi largi, fetelor ușile mașinii, în timp ce cu mîna stîngă își ținea la piept șapca, așa cum văzuse în filme că procedează șoferii stilați. Au fost ceva dificultăți la așezarea fetelor în mașină, fiindcă scaunul din dreapta șoferului lipsea cu desăvîrșire, iar canapeaua din spate, fără îmbrăcăminte, arăta ca o plantație de arcuri dezacordate, dar cu o pătură întinsă peste ele s-a rezolvat totul. Motorul a pornit la prima cheie și după cîteva scîrșnete în cutia de viteze («Nu-l ține inima!», comenta o fată), mașina s-a smucit din loc. («Bravo, bătrînul domn în negru!», a exclamat o altă fată.) Cu toate că suspensiile mașinii erau practic inexistente, astfel că se hurduca la fiecare denivelare a șoselei, fetele se amuzau teribil. Veselia lor l-a contaminat și pe «nenea Marcu», șoferul, care a hotărît să termine cu cercurile pe străduțele din preajma sediului centralei și s-a angajat pe drumul care, ieșind din oraș, urca în serpentine. La un moment dat, zîmbind șmecherește, le-a predat volanul mașinii, sfătuindu-le să-l țină bine. Le-a cam înghețat inima fetelor cînd și-au dat seama că obiectul care li se transmitea era volanul care ar fi trebuit să stea în cu totul alt loc, dar s-au liniștit cînd au observat că în locul acestuia șoferul fixase o cheie franceză cu care manevra la fiecare schimbare de direcție. Și iar s-au apucat să glumească și să rîdă, rotind și ele volanul «lor», la fiecare curbă.

Au băut cîte o cafea pe o terasă cu perspectivă frumoasă deasupra orașului și au plecat spre casă, parcă și mai amuzate de inedita lor plimbare. Cum rîdeau și glumeau, fetele nu și-au dat seama că la coborîre mașina prindea o viteză mult mai mare decît ar fi dorit șoferul; nu și-au dat seama nici de faptul că ieșind dintr-o curbă «tăiată» mașina nu revenea pe partea dreaptă a șoselei, cu toată disperarea cu care șoferul rotea cheia franceză; nu au văzut nici măcar camionul care urca pe «dreapta lui» și de care se apropiau ca într-o cădere.

L-au auzit însă pe «nenea Marcu» strigînd: «Fetelor, țineți-vă!» și nu au apucat să își dea seama dacă glumește sau nu, fiindcă a urmat izbirea...

...Cînd am ajuns la fața locului, într-o mașină a salvării, tocmai era introdusă o targă cu una dintre tinerele funcționare, căreia medicul îi localizase o fractură. Celelalte două aveau doar răni superficiale, și cum își reveniseră din leșin și din spaimă, se puteau ține pe picioare.

— Unde e șoferul?, am întrebat.

— Acolo!, mi-a răspuns medicul judiciar, indicîndu-mi cu mîna întinsă microbuzul serviciului de medicină legală. Acolo, fiindcă volanul, mai exact ciotul volanului, fiindcă naiba știe cum a sărit volanul de la locul lui, i-a străpuns pieptul. În microbuzul acela, care știam că are ca destinație morga spitalului, mai era și corpul unui tînăr care avea o rană fatală la frunte, cauzată de izbire.

Era șoferul camionului care zăcea răsturnat în afara șoselei. Era șoferul camionului care pentru a evita ciocnirea a riscat să iasă din șosea și din cauza șanțului s-a răsturnat. Cu toată această manevră, autoturismul care, după urmele lăsate, ți-ai fi putut închipui că țintea izbirea cu orice preț, s-a agățat lateral de roata din spate a camionului și astfel, izbind prin rotire, a impulsionat răsturnarea camionului.

...Am încheiat repede dosarul de anchetă, fiindcă omul vinovat de producerea accidentului, șoferul care se aventurase în excursie cu mașina în stare de «demolare», își plătise vina cu viața. Undeva, pe contracopertă, notasem cu creionul: «Frumos, gestul tînărului».

În adevăr, tînărul șofer al camionului căruia nimeni nu i-ar fi putut reproșa ceva dacă ar fi rămas în limitele spațiului asfaltat al șoselei, pe «dreapta lui», a încercat să facă imposibilul pentru a evita accidentul. Și asta nu de frică fiindcă se afla în cabina unui camion puternic, pe roți înalte, sub care autoturismul s-ar fi strivit. Cred că și-a dat seama și de riscul încercării de a ieși din șosea, este imposibil să nu fi văzut șanțul peste care a încercat să treacă, și totuși a încercat. Poate, da, trebuie să admitem asta, poate s-a gîndit mai mult la viețile celor care erau în autoturismul care venea nebunește spre ciocnire decît la riscul propriei sale vieți.

Cînd au venit părinții lui, de undeva dintr-un sat din Moldova, ca să-i ridice cadavrul, am încercat să le explic cît de frumoasă a fost comportarea fiului lor în încercarea de a evita accidentul. Am avut însă senzația că nu sînt capabili să mă urmărească, sau că nu înțeleg ce le spun. Poate durerea îi făcuse surzi la orice amănunte. Și, în adevăr, pentru ei, ce mai puteau conta amănuntele față de realitatea teribilă a morții lui?!

Cînd în anchetă am reconstituit filmul accidentului cu cele două fete (a treia era încă în spital), am vrut să le explic ce a făcut șoferul camionului, dar erau prea speriate și prea emoționate ca să mă înțeleagă. Își plîngeau șoferul «lor», își deplîngeau propria lor vină în a-l convinge pe acesta să le plimbe cu rabla aceea (nu mai numeau mașina «Distinsul domn în negru») și nu mai aveau loc în sufletul lor pentru ceea ce le spuneam eu. La un moment dat, mi-a venit să le strig: «Păstrați fetelor o lacrimă și pentru tînărul acela datorită căruia ați rămas în viață, fiindcă dacă el nu ieșea cu camionul din șosea v-ați fi făcut țăndări cu rabla voastră cu tot», dar m-am stăpînit. Mi-am dat seama că băiatul acela care a murit atît de frumos și totodată atît de stupid, era pentru ele un străin...

...Răsfoind printre fugarele mele notițe în căutarea amintirilor, cred că am trecut de foarte multe ori peste însemnarea «Gestul frumos al șoferului tînăr», fără să mă opresc asupra ei. Abia acum, după zeci și zeci de articole, mi-am amintit despre ce anume voia să mă atenționeze acea însemnare, și îmi dau seama că acel tînăr ar merita mai mult decît rîndurile de mai sus, ar merita ceva frumos, ceva atît de frumos, ca o baladă... Acel tînăr... dar, oare, cum îl chema?... Asta nu am notat...

EMIL POENARU ■

Numărul următor al revistei noastre
va apărea în ziua de 10 mai a.c.

COPERTA NOASTRĂ:

Compoziție de DAN BOTA ■
Reproducere color de RADU CONSTANTINESCU ■

Bila, un produs dificil, a cărui naștere presupune douăsprezece operații și multă știință a meseriei.

Fotografie de ELENA GHERA ■

FLACĂRA. Redacția: București, Piața Scînteii 1, sectorul 1. Căsuța poștală 41 12, of. 33. Telefon: 17 60 10 int. 1787, 1611, 1786, 1606, 1618, 1744.
Tiparul executat la Combinatul poligrafic «Casa Scînteii».

Prezentarea artistică: SORIN POSTOLACHE

41505

Elementele grafice speciale: ing. VLADIMIR FLORIAN ■

PREȚUL REVISTEI 3 LEI

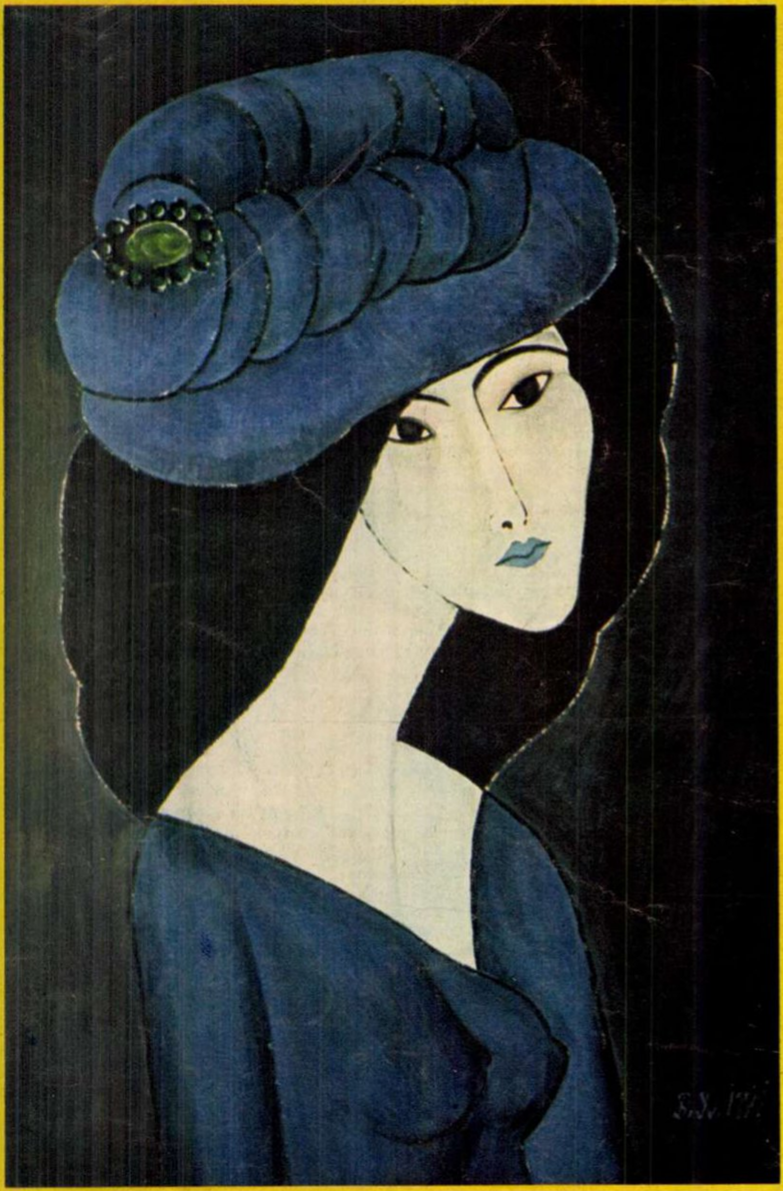

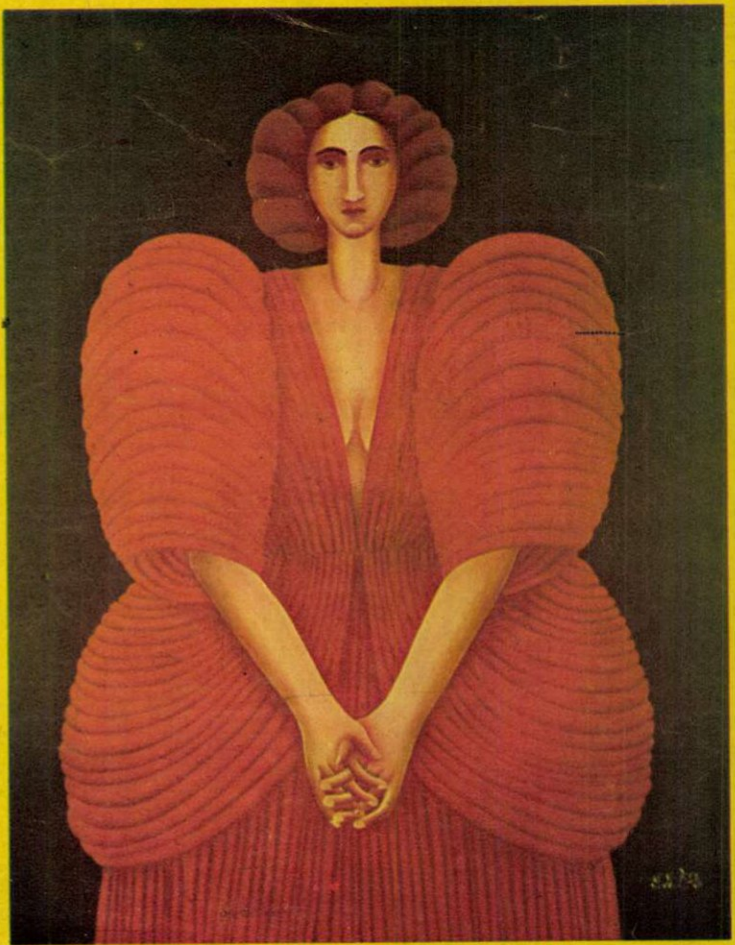

▲ Portret

◀ Portret albastru

Reproduceri color de RADU CONSTANTINESCU ■

el inventează personaje, prezentîndu-ni-le ca reale

Dan Bota nu are reticenţe faţă de lumea de semne şi de imagini care-l înconjoară. Acest arhitect, venit în marele imperiu al picturii poate nu atît de tîrziu cum am putea presupune, nu are nici prejudecăţi inhibitoare care de multe ori eşuează pe artişti în mările îngheţate ale singurătăţilor preţioase, el nu tentează, cum poate ar fi fost de aşteptat, nici acele fastuoase aventuri în cosmosul pur şi de vis al culorii, unde imaginea e absorbită de incantaţii cromatice, nici nu se aventurează în ducatele suprarealităţii în căutarea unor semnificaţii misterioase şi simboluri ezoterice, el, pur şi simplu, e un pictor care încearcă şi vrea să spună ceva despre o realitate văzută sau trăită prin senzaţii. El vine în faţa noastră din acele garnizoane ale artei în care sînt mai mulţi soldaţi decît generali, supuşi încă unor comandamente, admirînd tainic şi venerînd pe acei comandanţi care au cîştigat bătălii şi au schimbat într-un fel lumea imaginii picturale. Dar aceştia poartă cu ei cîteodată acele certitudini şi incertitudini pe care atît de bine le-a exprimat cîndva Rousseau-Vameşul: «Nu sînt eu acela care pictez, ci un altul care mă ţine de mînă», înţelegînd poate prin aceasta obsesia atîtor imagini pictate cîndva care îl chinuiesc pe un artist şi fără să vrea apar pe pînză, amintiri ale unei memorii inhibate de creaţia marilor maeştri. Şi la Dan Bota memoria e tiranică şi undeva din tăcerile lor definitive Rousseau-Vameşul şi Modigliani dictează cîteodată pictorului lecţiile lor. Dar acestea sînt, de fapt, legile artei: un ucenic care n-are un maestru nu devine pictor.

Pe pînzele lui Dan Bota nu se petrec evenimente, nu se descriu peisaje (excepţie face o privelişte care aminteşte prin geometriile dealurilor de Viorel Mărginean), ci ecranul e consacrat personajelor. Dar Bota nu este un portretist în înţelesul restrictiv al cuvîntului, el nu caută nici asemănarea, nici situaţii ale culorii într-un context descriptiv, ci, supus imaginaţiei, el inventează personaje, prezentîndu-ni-le ca reale. Şi nici o clipă retina nu le va putea nega verosimilitatea, pentru că ele există undeva în repertoriul atît de vast al lumii sau ar fi posibil să existe. Şi totuşi, deocamdată, ele sînt fastuoase invenţii ale pictorului, ca monumentala femeie în roşu, care vine parcă din ţinuturile incredibilului, prezenţă dominatoare şi obsesivă, ori acea doamnă din portretul albastru, fascinantă şi aproape ireală, pe care nu o poţi uita. Parcurgînd întreaga suită de portrete simţi că arma tainică a pictorului este candoarea naivă şi un sentiment difuz «de ciudat», pe care le dozează cu precauţie şi discreţie în construcţia imaginilor, cît şi opţiunile cromatice ale căror valori sînt eliberate şi lăsate să se împlinească în intensităţi de sonoritate maximă.

Prezentîndu-l pe pictorul Dan Bota, «Galeria Boanchiş» a făcut, mi se pare, o descoperire revelatoare.

CORNEL BOZBICI ■

Redactor şef: ADRIAN PĂUNESCU

ANUL XXIV – NR. 17-18
(1038-1039) — 10 MAI 1975
flacăra
revistă săptămînală ilustrată,
editată de frontul unității socialiste

9 MAI 1877
9 MAI 1945

«să alergăm la strigătul mamei noastre și să venim în ajutorul ei cu ceea ce ne permit mijloacele și chiar cu brațele»

DE LA ARISTOTEL LA «TRICODAVA», VIA BAIA MARE

să ne sincronizăm pașii cu bătaia de aripă a viitorului

Biblioteca județeană
MUREȘ
TIRGU-MUREȘ

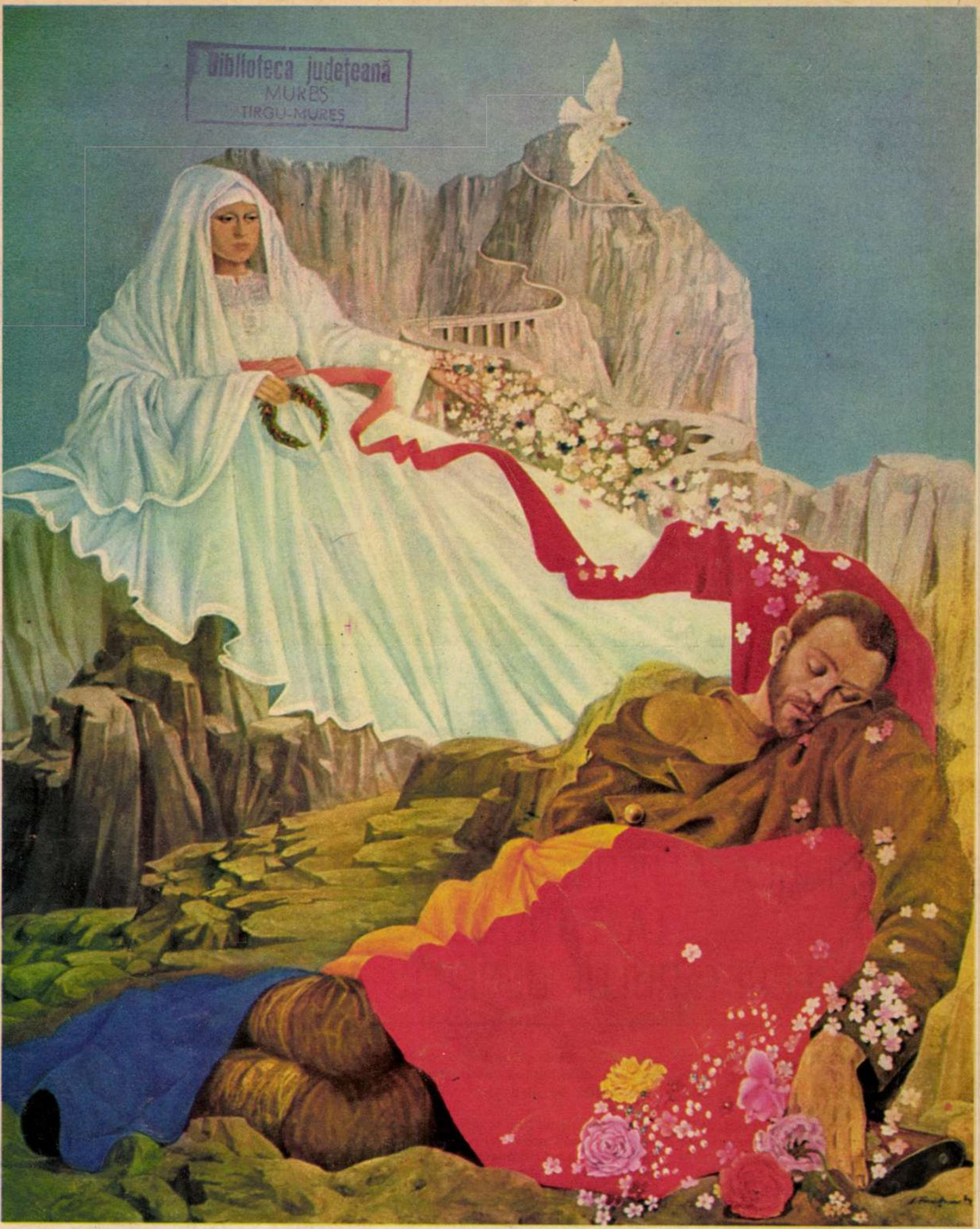

FERICIREA LUPTEI

Nu este fericire, unde nu este luptă,
Se moleșește gîndul sub frunțile prea moi,
Și un popor al luptei sîntem în lume noi
Istorie — de plînset de mume întreruptă.

Chiar dacă fericirea ne-a fost ades postumă,
Noi ținem bine minte că-n strîmtul adăpost
Viața noastră-ntreagă, istoria ne-a fost
Un tată care luptă și-apoi un plîns de mumă.

Dar este fericire, pe undeva sub stele?
Și chiar dacă nu este, ce alt îi ține loc?
Pofta de somn, averea sau a avea noroc,
Ce stări ființa vie de moarte pot s-o spele?

Nu știm dacă există abstracta fericire
Știm că există luptă, știm că există țărmi,
Și știm că după luptă abia aștepți să dormi
Cu moartea împreună căzut adînc în fire.

Nu-i fericit acela care vînează fleacuri,
Ci luptătorul frate mereu pe-un aspru drum,
Ce luptă într-o jertfă victorioasă-acum
Iluminînd o soartă de douăzeci de veacuri

Fii fericită țară că ești o luptă, toată,
Că vei atinge clipa de vis la care speri
Că neamul nostru aprig și demn de grăniceri
Va ști acum și pururi în lume să se bată.

ADRIAN PĂUNESCU ■

CEAUŞESCU PCR
PCR

Vizita tovarăşului NICOLAE CEAUŞESCU pe şantierul naval din Constanţa

ÎNCUNUNAREA A 5 ANI DE VIAŢĂ, 5 ANI DE MUNCĂ, ETAPĂ MARCATĂ PERMANENT DE AJUTORUL DIRECT, LA FAŢA LOCULUI, AL SECRETARULUI GENERAL AL PARTIDULUI

Era o vreme neobişnuit de rea la Constanţa în dimineaţa zilei de marţi, 29 aprilie. Frig, ploaie şi vînt aspru, timp cu totul neaşteptat în prag de Armindeni pe litoralul nostru.

Mă aflam în incinta şantierului naval de la primele ore ale programului şi înregistram tensiunea crescîndă pe care apropierea vizitei de lucru a tovarăşului Nicolae Ceauşescu o transmitea muncitorilor, a căror nerăbdare se însoţea cu o grijă perfect explicabilă. Oamenii ieşeau din hală, scrutau îngrijoraţi cerul cenuşiu şi dădeau din cap. Pe vremea aceea rea, vîntul parcă se înteţea de la o oră la alta, zborul de la Bucureşti — secretarul general al partidului era aşteptat să vină cu elicopterul — căpăta accente de reală dificultate şi mulţi gîndeau cu glas tare: «Dacă nu vine azi?», «Dacă se amînă vizita?»

Vizita nu s-a amînat şi, spre marea bucurie a miilor de lucrători ai şantierului, elicopterul prezidenţial a apărut deasupra portului exact la ora stabilită — punctualitatea proverbială a secretarului general al partidului (nedezminţindu-se orice s-ar întîmpla) producînd prima impresie puternică a zilei — tovarăşul Nicolae Ceauşescu punînd piciorul pe pămînt la 9 şi 50 de minute, în mijlocul unui foarte cald entuziasm, expresie a recunoştinţei oamenilor care-l aşteptau pe preşedintele României la o întîlnire pe care mulţi dintre ei şi-o închipuiau, şi o doreau cu luni şi chiar cu ani de zile în urmă.

Da, în dimineaţa zilei de 29 aprilie am înţeles limpede de ce era cu totul deosebită, pentru constructorii constănţeni, vizita tovarăşului Ceauşescu la şantier. Era, fireşte, prilejul — istoric pentru industria navală românească — al scoaterii în exploatare din doc a celui mai mare vas construit pînă acum în ţara noastră, mineralierul Tomis, cu o capacitate de 55 000 tdw. Dar era mai mult decît atît. **Era încununarea a 5 ani de viaţă, 5 ani de muncă, etapă marcată permanent, în chip hotărîtor, de ajutorul direct, la faţa locului, al secretarului general al partidului, prezent din prima zi şi în toate momentele hotărîtoare ale creşterii şantierului şi ale împlinirii celei ce astăzi se cheamă nava amiral a flotei româneşti.** Din 1970, cînd tovarăşul Nicolae Ceauşescu dădea primele indicaţii şi stabilea măsurile pentru dezvoltarea şantierului în vederea construcţiei navelor de mare tonaj, şi pînă în ziua lansării mineralierului, **fiecare pas înainte fusese făcut în prezenţa secretarului general, aflat în mijlocul constructorilor — şi îndemnîndu-i cu sfaturi preţioase, ce şi-au dovedit din plin, ulterior, oportunitatea şi eficienţa — şi în 1971, şi în 1973, şi în 1974, în momentele-cheie ale devenirii şantierului.**

Cabinetul de lucru al preşedintelui Nicolae Ceauşescu este ţara, iată o realitate pe care constructorii navali constănţeni au trăit-o nemijlocit în ultimii ani, şantierul lor fiind efectiv unul din cabinetele de lucru ale primului bărbat al României.

Pentru a înţelege mai bine bucuria şi mîndria de azi a lucrătorilor şantierului constănţean, iată compararea a două praguri între care s-a scurs munca lor din ultimii 5 ani. **În 1970 şantierul producea cargouri de 1 850 tone. În 1975, acelaşi şantier produce un mineralier de 55 000 tone. Capacitatea a crescut de aproximativ 30 de ori!**

Fireşte, cronica acestei excepţionale realizări a industriei româneşti cuprinde file emoţionante, file care vor rămîne gravate cu aur în istoria şantierului constănţean. Mai 1973 — se adună primele table ruginite pe platforma pentru sablare şi debitare; începe execuţia mineralierului de 55 000 tdw; august-septembrie 1973 — se asamblează primele secţii şi primele blocuri de secţii; 8 octombrie 1973 — se montează în docul uscat primul bloc de secţii de la pupa navei; 24 noiembrie 1974 — se încheie montajul ultimei secţii de la suprastructura navei; ianuarie 1975 — se montează elicea şi cîrma navei; 20 martie 1975 (ora 12,10) — prin uriaşele vane ale docului uscat pătrunde apa mării — circa 180 000 de metri cubi de apă — are loc adică premiera tehnologică pe ţară a lansării la apă a mineralierului; 29 aprilie 1975 — şantierul raportează tovarăşului Nicolae Ceauşescu realizarea primei nave româneşti de mare tonaj, cu un avans de 7 luni faţă de termen.

Am urmărit deopotrivă mîndria cu care constructorii prezentau însuşirile vasului cap de serie al navelor româneşti de mare tonaj(mineralierul are o lungime de 220 metri, 32 metri lăţime şi o înălţime cît un bloc cu 10 etaje; el este înzestrat cu motoare capabile să dezvolte o viteză de 17 noduri pe oră, cu încărcătură, dispune de panouri automate pentru supravegherea şi comanda motoarelor, instalaţii de radionavigaţie din cele mai moderne, un computer pentru calcularea uniformităţii încărcăturii; vasul dispune de o piscină pentru relaxarea navigatorilor, de cîte o cabină pentru fiecare marinar etc. — mineralierul Tomis avînd toate datele navelor moderne produse la ora actuală pe oricare din cele mai renumite şantiere navale ale lumii) şi atenţia şi satisfacţia cu care secretarul general al partidului înregistra fiecare cotă tehnică a vasului, fiecare reprezentînd, de fapt, o cotă-record în industria construcţiei navale româneşti. Deloc întîmplător, atît în timpul vizitei structurilor mineralierului, cît şi în timpul botezului său, act simbolic oficiat de tovarăşa Elena Ceauşescu — **«Te numesc Tomis şi îţi urez drum bun»** — gîndurile tuturor zburau în viitorul apropiat, încercînd să-şi

Aspect de la entuziastul miting care a avut loc în marea hală a şantierului.

NOASTRĂ PATRIE
ROMÂNIA!
CEAUŞESCU PCR
CEAUŞESCU PCR
CEAUŞESCU P.C.R.
RSR

▲

Secretarul general al partidului din nou în mijlocul constructorilor navali constănțeni, spre mîndria și bucuria lor.

Fotografii de RADU CONSTANTINESCU ■

Emoționantul moment al ieșirii din doc a mineralierului Tomis. ▶

închipuie nava amiral a flotei noastre brăzdînd luciul imens al mărilor și oceanelor lumii, purtînd cu demnitate tricolorul românesc la Annaba, Alger, Casablanca, Dunkerque, Durban, Bombay, Zuara, Zonguldac, Rotterdam, Yokohama, Rio de Janeiro etc.

Adevărată sărbătoare a muncii împlinite a constructorilor navali constănțeni, vizita tovarășului Nicolae Ceaușescu s-a înscris și ca un moment cardinal în orientarea activității lor de perspectivă. Urmărind înfăptuirea programului naval trasat de Congresul al XI-lea, constructorii navali constănțeni urmează să treacă foarte curînd la realizarea vasului de 150 000 tone, iar după 1980 a celui de 200 000 tone.

În atmosfera de puternic entuziasm care domnea pe șantierul naval constănțean în ziua de 29 aprilie, propunerea secretarului general al partidului ca nava de 150 000 tone să fie gata în 1977, cu ocazia sărbătoririi a 100 de ani de la războiul din 1877, iar numele ei să fie cel al măreței sărbători naționale, **Independența**, a însemnat un moment de mare emoție care a înflăcărat și mai mult inimile, propunerea fiind pe loc adoptată ca o sarcină și un angajament de onoare ale constructorilor.

În încheierea acestor rînduri, o ultimă imagine profund semnificativă. Se încheiase, practic, vizita tovarășului Nicolae Ceaușescu pe șantier, secretarul general primise salutul gărzii de onoare, toată lumea se aștepta ca președintele României să ia cît mai repede elicopterul care trebuia să-l ducă pe șantierul din Mangalia, cînd, spre surprinderea asistenței, tovarășul Ceaușescu a revenit în mijlocul reprezentanților județului Constanța și al conducătorilor șantierului, a rămas minute lungi la un ultim sfat cu localnicii, subliniind desigur încă o dată direcția activității pe care șantierul avea s-o urmeze începînd de-a doua zi, sau poate chiar de atunci, din clipa aceea, convertind imediat în fapte concluziile unui dialog fructuos, ale unei consfătuiri de lucru importante, hotărîtoare pentru destinele unei unități industriale ajunse la anvergură europeană.

MARIUS POPESCU ■

PENTRU UNITATEA ÎNTREGULUI PARTIDULUI, ACȚIONÎND CU UNITĂȚII TUTUROR FORȚELOR PE PLAN

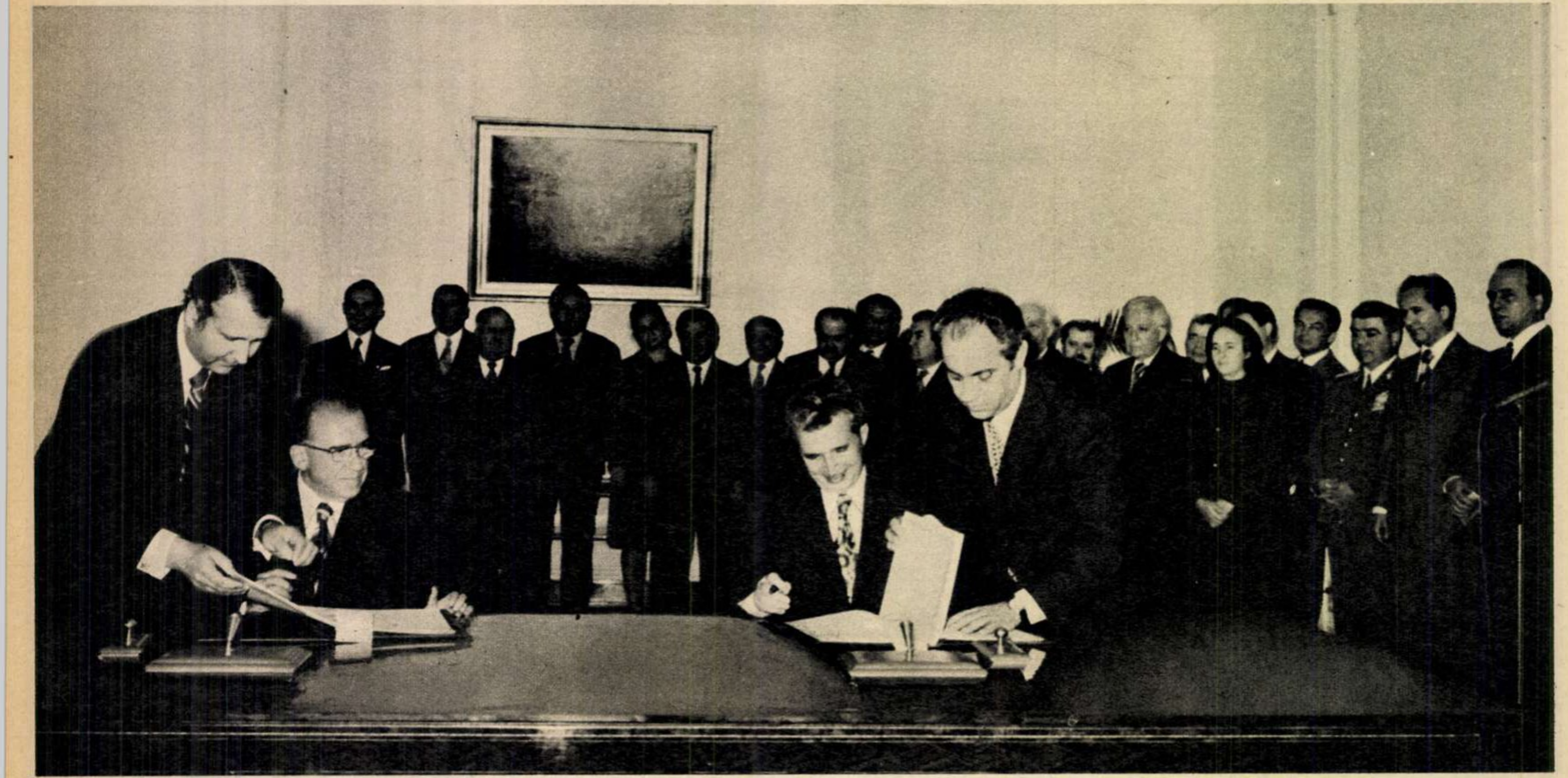

Solemnitatea semnării Comunicatului comun cu privire la vizita în Republica Socialistă România a delegației Partidului Comunist din Spania, condusă de tovarășul Santiago Carrillo, secretar general al P.C. din Spania.

Miercuri, 30 aprilie 1975, a avut loc sub președinția tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, ședința Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., consacrată analizei unor probleme actuale ale situației internaționale. În cadrul ședinței, tovarășul Nicolae Ceaușescu a prezentat o informare cu privire la vizitele de prietenie în Republica Arabă Siriană și Republica Arabă Egipt. Comitetul Politic Executiv a apreciat cu deplină satisfacție că schimburile de vederi dintre tovarășul Nicolae Ceaușescu și președinții Hafez El-Assad și Anwar El Sadat, convorbirile cu Yasser Arafat, președintele Organizației pentru Eliberarea Palestinei, au adus o nouă și strălucită confirmare a justeței poziției consecvente a României în problema Orientului Mijlociu. A fost evocată, cu același prilej, victoria popoarelor sud-vietnamez și cambodgian, care pe fundalul uriașelor mutații ce se petrec în viața contemporaneității reprezintă o contribuție de cea mai mare însemnătate a forțelor înaintate ale omenirii pentru eliminarea practicilor agresive, de forță, ingerințe și dictat, pentru respectul legalității internaționale și statornicirea unei noi ordini politice, bazată pe recunoașterea dreptului fiecărui popor de a-și hotărî singur propriile destine.

Cinstirea marii sărbători a zilei de 1 Mai a avut loc în Capitală în cadrul unei entuziaste adunări populare, organizată la Sala Palatului de Comitetul municipal București al P.C.R. și desfășurată în prezența șefului statului nostru. În cursul aceleiași zile, Comitetul Central al Partidului Comunist Român a oferit o masă tovărășească, în cadrul căreia a luat cuvîntul tovarășul Nicolae Ceaușescu. După ce a evocat bogatele tradiții revoluționare de luptă, legăturile de solidaritate internaționalistă ale clasei muncitoare și Partidului Comunist Român, contribuția României la zdrobirea fascismului, președintele țării a relevat minunatele creații ale poporului, înnoirile binefăcătoare pe care socialismul le-a adus în viața oamenilor, a celor ce muncesc într-o țară cu o economie în plină dezvoltare și modernizare, cu o dinamică înaltă a progresului social, cu o bogată viață spirituală: **«Dispunem deci —** sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu — **atît pe plan național, cît și pe plan internațional de toate condițiile pentru a privi cu încredere viitorul. Aceasta nu înseamnă că putem încrucișa brațele și aștepta desfășurarea evenimentelor. Așa cum am mai spus și la Congresul al XI-lea, aceste posibilități minunate — interne și externe — pot să ne ducă la victorie numai cu condiția ca noi să aplicăm neabătut o linie revoluționară, să luptăm permanent împotriva a tot ceea ce este vechi și perimat, care nu mai corespunde noilor condiții istorice și sociale, să promovăm cu curaj noul în toate domeniile de activitate, să întărim necontenit unitatea întregului nostru popor, unitatea partidului și să acționăm cu fermitate pentru întărirea unității tuturor forțelor progresiste și antiimperialiste pe plan internațional. În aceste condiții, victoria comunismului în România va fi asigurată!»**

O imagine grăitoare a politicii consecvente a țării noastre de realizare a unui climat de pace și colaborare în lume o constituie și recentele convorbiri dintre tovarășul Nicolae Ceaușescu și mai multe personalități ale vieții politice internaționale. Astfel, tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, s-a întîlnit miercuri,30 aprilie,cu tovarășul Santiago Carrillo, secretar general al Partidului Comunist din Spania, care, la invitația C.C. al P.C.R., a întreprins o vizită de prietenie în țara noastră în fruntea unei delegații de partid. Convorbirile, avînd loc sub semnul satisfacției exprimate de către ambele părți pentru relațiile tradiționale, rodnice, de prietenie internaționalistă și conlucrare frățească dintre cele două partide, au fost reluate sîmbătă, 3 mai, și luni, 5 mai, în cadrul ultimei întrevederi fiind semnat și Comunicatul comun cu privire la vizita în Republica Socialistă România a delegației comuniștilor spanioli. Într-o scurtă alocuțiune rostită cu acest prilej, tovarășul Nicolae Ceaușescu a arătat: **«Desigur, sarcinile pe care le au partidele noastre sînt deosebite, ținînd seama de problemele ce le au de soluționat fiecare, în condițiile concrete în care își desfășoară activitatea; dar relațiile noastre pornesc de la principiile marxist-leniniste, de la concepția revoluționară, de la necesitatea solidarității în lupta pentru transformarea societății, pentru progresul economico-social al fiecărei țări, pentru colaborare, securitate și pace în lume. În aceste condiții diverse, partidele noastre conlucrează strîns și doresc să lărgească această colaborare cu toate partidele comuniste și muncitorești, cu toate forțele democratice, socialiste, antiimperialiste în realizarea obiectivelor pe care le au de înfăptuit».**

Tot în 30 aprilie, tovarășul Nicolae Ceaușescu a primit delegația Partidului Comunist din Australia, condusă de Dave Davies, membru al Comitetului Executiv Național al partidului. În cadrul schimbului de vederi care a avut loc, s-a relevat dezvoltarea continuă a relațiilor frățești, de solidaritate și colaborare dintre cele două partide și a fost exprimată hotărîrea comună de a le extinde în viitor. A fost, de asemeni, manifestată satisfacția față de modul pozitiv în care evoluează raporturile româno-australiene, subliniindu-se, de o parte și de alta, dorința de a amplifica aceste legături, în folosul ambelor țări și popoare. Întrevederea a evidențiat voința celor două partide

NOSTRU POPOR, PENTRU UNITATEA FERMITATE ÎN VEDEREA ÎNFĂPTUIRII PROGRESISTE ȘI ANTIIMPERIALISTE INTERNAȚIONAL

de a-și aduce întreaga contribuție la realizarea unității, colaborării și solidarității internaționaliste ale mișcării comuniste și muncitorești pe o bază nouă, cu respectarea independenței fiecărui partid, a dreptului de a-și elabora politica în concordanță cu condițiile concrete din fiecare țară.

În după-amiaza zilei de luni, 5 mai, tovarășul Nicolae Ceaușescu, președintele Republicii Socialiste România, președintele Frontului Unității Socialiste, a primit împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu pe David Lewis, liderul federal al Partidului Nou Democrat din Canada, împreună cu soția, Sophie Lewis, care au întreprins o vizită în țara noastră la invitația Consiliului Național al Frontului Unității Socialiste. Convorbirea a reliefat dorința reciprocă de a extinde conlucrarea dintre organizațiile politice din România și Canada, de a amplifica și aprofunda relațiile dintre cele două țări — pe plan politic, economic, tehnico-științific, cultural — spre binele și prosperitatea popoarelor român și canadian, în interesul cauzei colaborării și înțelegerii între națiuni.

Din agenda de lucru a tovarășului Nicolae Ceaușescu mai desprindem interviul acordat la 30 aprilie corespondentului permanent al Radioteleviziunii sovietice la București și dat publicității în țara noastră luni, 5 mai. Răspunzînd întrebărilor adresate, tovarășul Nicolae Ceaușescu a făcut cu acest prilej un succint dar dens comentariu privind însemnătatea pe care a avut-o pentru crearea și dezvoltarea sistemului socialist mondial victoria poporului sovietic în războiul antifascist, precum și modul cum se dezvoltă și se consolidează colaborarea frățească dintre poporul României socialiste și popoarele Uniunii Sovietice.

La 6 mai, tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, a primit pe tovarășul Hă Dam, vicepremier al Consiliului Administrativ, ministru al afacerilor externe al R.P.D. Coreene, însoțit de Ri Zong Moc, adjunct al ministrului afacerilor externe, Pak Zung Guc, ambasadorul R.P.D. Coreene la București, și de Ri Sing Hiăc, consilier în M.A.E. Convorbirea care a avut loc cu ocazia acestei întrevederi a abordat probleme ale dezvoltării și întăririi în continuare a relațiilor de prietenie, solidaritate și conlucrare dintre Partidul Comunist Român și Partidul Muncii din Coreea, dintre Republica Socialistă România și Republica Populară Democrată Coreeană, în interesul celor două popoare, al cauzei păcii, independenței naționale și socialismului.

În după-amiaza zilei de miercuri, 7 mai, tovarășul Nicolae Ceaușescu a primit pe Dick Verkijk, corespondent special al Companiei olandeze de Radioteleviziune «N.O.S.», și pe Gert Corba, realizator de programe de politică externă la aceeași companie, prilej cu care secretarul general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, a acordat un interviu. **DUMITRU ELIADE** ■

Aspect din timpul convorbirilor dintre tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășul Hă Dam, vicepremier al Consiliului Administrativ, ministru al afacerilor externe al R.P.D. Coreene.

Tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășa Elena Ceaușescu au primit luni după-amiază pe David Lewis, liderul federal al Partidului Nou Democrat din Canada, împreună cu soția, Sophie Lewis.

1 MAI 1975

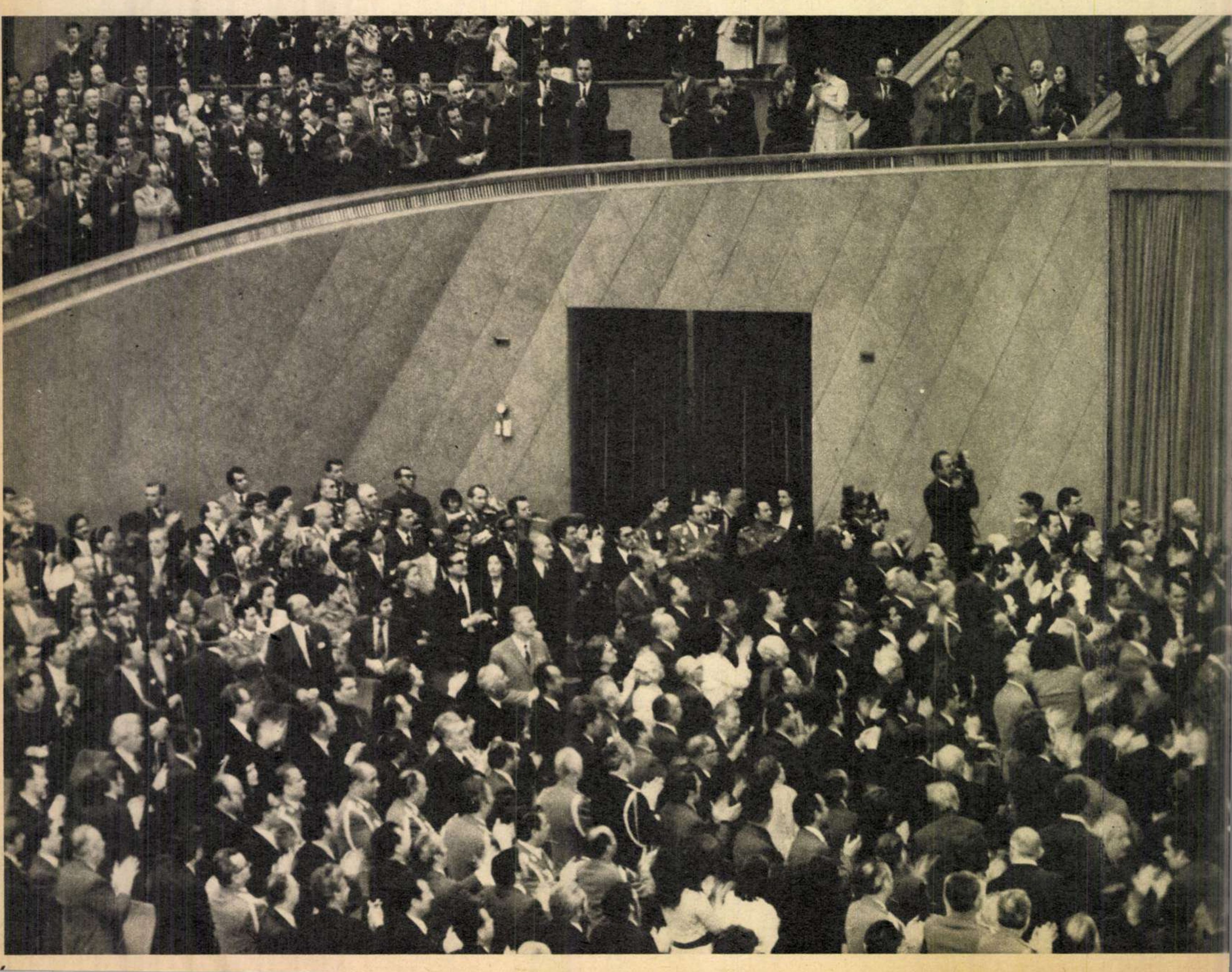

sărbătoare a muncii și a primăverii

Fără îndoială, substanța și fermitatea procesului revoluționar românesc, care s-a înfăptuit și se înfăptuiește sub semnul celui mai înalt umanism — umanismul socialist — se explică prin fundamentarea eforturilor întregului popor pe principiile unei noi concepții despre muncă. Ziua de 1 Mai, zi a muncii și a primăverii, a solidarității internaționale a tuturor celor ce muncesc, ne-a aflat în această grăitoare ipostază într-o Românie în care desăvîrșirea civilizației materiale și spirituale socialiste e un proces în plină desfășurare, prin forța numărului, dar și prin aceea a conștiinței celor ce, deplin angajați politic și civic, construiesc istoria de acum.

Cu două zile înainte de 1 Mai, constructorii noștri navali înscriau România în rîndul țărilor constructoare de nave de mare tonaj, prin lansarea la apă a primului mineralier românesc de 55 000 tdw. O strălucită expresie a capacității clasei noastre muncitoare, o elocventă manifestare a resurselor sale creatoare. Nu unică însă, nu singulară. Nu irepetabilă și nu imposibil de a fi depășită, de către același colectiv, la o scară mai mare. La Tîrgoviște, oraș vechi și totodată foarte nou, oraș care a trebuit să-și rescrie actul de identitate în contextul devenirii socialiste a țării, era realizat strungul automat cu numărul 400. Numeroase alte detașamente de oameni ai muncii au raportat la rîndul lor înfăptuiri de seamă, succese remarcabile în realizarea angajamentului patriotic al întregului popor de înfăptuire a cincinalului înainte de termen.

Ne-am obișnuit, desigur, cu asemenea vești. Coloanele diurne ale presei ni le fac de fiecare dată cunoscute și luăm act de ele cu sentimentul că nu sînt unice, nu sînt singulare. Nu sînt irepetabile, și nu sînt imposibil de a fi depășite, la alte proporții ale competenței, hărniciei și ambiției acestor oameni. Este așa și nu alt fel pentru că noi înșine nu sîntem repetabili, nu rămînem aceiași, repetabilă în noi fiind numai ideea, în sensul ei pur, ideea comunistă a istoriei de azi și de mîine a țării, ideea care, pe măsură ce se îmbracă în realitate, ne cuprinde mai mult în arcul ei vizionar, sublim, incandescent.

O țară muncește. Este ca și cum ai spune: un copil învață. Este ca și cum ai spune: grîul încolțește frumos în Bărăgan, iar în Carpați seva se-nalță în această primăvară pînă în deltele infinitezimale ale frunzei stejarilor. Este ca și cum ai spune: Oltul și Mureșul curg în continuare. O țară muncește lîngă clepsidra de purpură a ideilor sale, a năzuințelor sale, a viitorului său. O țară muncește pentru că își este devotată sieși, pentru că a învățat să fie așa. Nu este însă o muncă egoistă, pentru că, vorbind scurt dar exact, România muncește neuitînd să fie devotată lumii. Este, aceasta, o necesitate, o mare obligație și un mare drept, într-o lume care la nivelul anului 1975 nu arată imaginea unui cer înstelat de vară, unde vieții popoarelor să le corespundă echilibrul, claritatea și liniștea rotirii aștrilor.

Nu, istoria nu e un cer înstelat de vară. Istoria de acum a lumii înseamnă, de exemplu, faptul că în Vietnamul de Sud ziua de 1 Mai a dobîndit semnificația victoriei armatei de eliberare. În același timp în Cambodgia s-a pus capăt războiului, prin succesele obținute în lupta împotriva agresiunii imperialiste și a reacțiunii interne. La Atena s-a sărbătorit primul 1 Mai liber, semnificînd repunerea în drepturi a democrației pe pămîntul unde aceasta s-a născut pentru prima dată în lume. La Lisabona au strălucit, emoționant, garoafele roșii, simbol al abolirii unui îndelungat regim fascist. De asemeni, după secole de asuprire colonială, s-a împlinit năzuința de libertate a popoarelor din Angola, Mozambic, Guineea-Bissau.

Sărbătorirea zilei de 1 Mai s-a desfășurat astfel în acest an în condițiile accelerării unor mutații social-politice și naționale care prin amploarea, profunzimea și dinamismul lor fără precedent exprimă voința popoarelor de a edifica o lume mai bună și mai dreaptă, de a întemeia o nouă ordine politică și economică internațională, de a trăi într-un climat de înțelegere și respect reciproc, de pace și colaborare. În acest sens, Partidul Comunist Român, poporul român, se constituie ca un detașament deosebit de activ prin solidaritatea cu lupta oamenilor muncii de pe toate continentele pentru dreptate și libertate, pentru democrație și progres social. «*Nu au fost și nu sînt* — sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu — *evenimente internaționale mai importante la care partidul nostru, România să nu fi fost prezente, să nu-și fi adus modesta lor contribuție la cauza eliberării, a păcii și a solidarității internaționale*». Adeziunea de masă la aceste convingeri ale noastre, la acest crez devenit mod de acțiune, a reieșit pe deplin din entuziasta participare a oamenilor muncii la adunările populare organizate pe tot cuprinsul țării, ca un omagiu adus zilei de 1 Mai.

După cum se știe, 1 Mai 1975 a marcat împlinirea a trei decenii de la sărbătorirea pentru prima dată în mod liber a acestei zile pe pămîntul românesc, cînd poporul nostru se afla angajat cu toate forțele în lupta pentru dezvoltarea democratică internă, cît și în participarea activă la istorica victorie împotriva fascismului. Acum, în acest an, am dat cuvenita cinste zilei de 1 Mai ca unui prilej de reafirmare a solidarității internaționaliste, a tradițiilor revoluționare ale Partidului Comunist Român și ale întregului nostru popor, și în același timp ca unui prilej de a ne exprima satisfacția pentru succesele obținute pînă acum și pentru certitudinea viitorului comunist al patriei. Astfel, 1 Mai 1975 a fost la noi sărbătoarea dar și sărbătorirea tuturor celor ce își consacră întreaga energie și capacitate de muncă înfăptuirii hotărîrilor adoptate de Congresul al XI-lea al P.C.R., de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism.

DUMITRU ELIADE ■

9 mai 1877
9 mai 1945

„să alergăm la strigătul mamei noastre și să venim în ajutorul ei cu ceea ce ne permit mijloacele și chiar cu brațele“

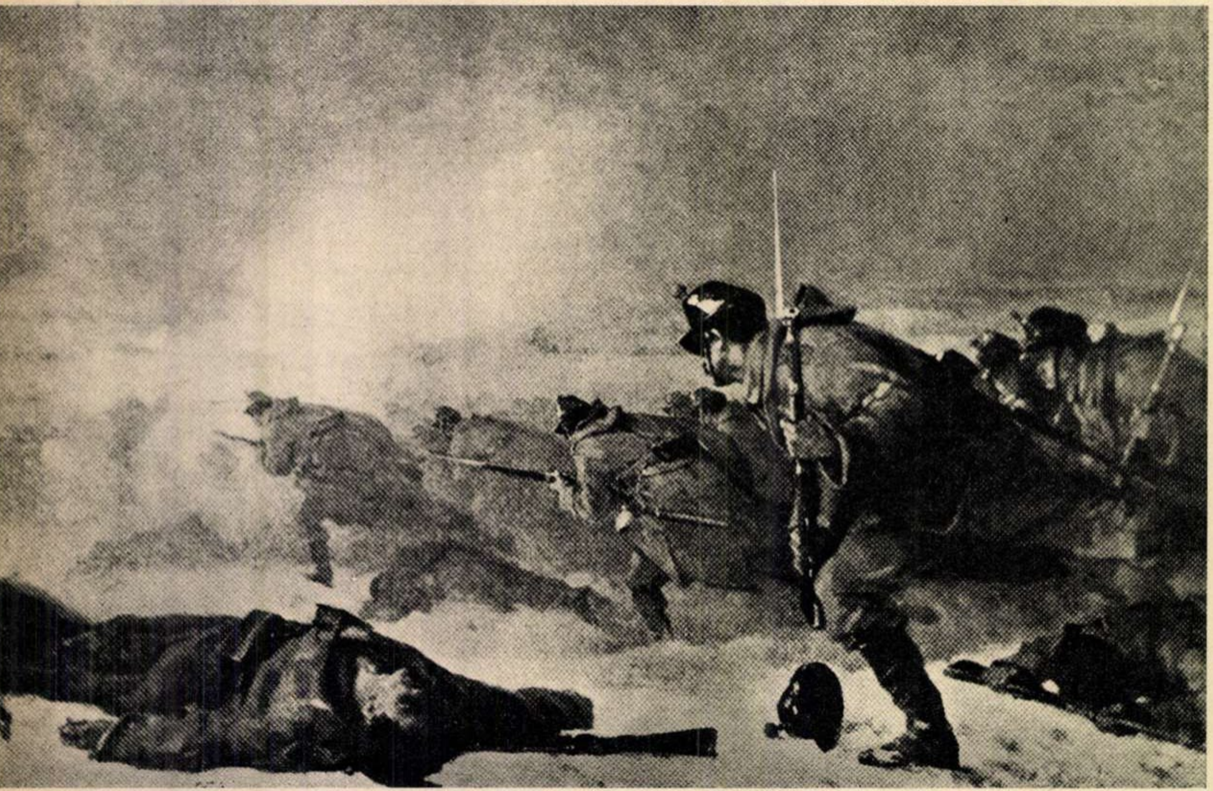

NICOLAE GRIGORESCU **Atacul de la Smîrdan**

Două zile dintr-o tulburătoare istorie. În care spiritul românilor, cu tot ce are mai demn și mai viteaz, s-a verificat pe sine. Într-una ne proclamam independența și, cu arma în mînă, porneam să ne-o consfințim pe cîmpul de luptă. In cea de-a doua, după 68 de ani, încheiam un nou bilanț al victoriei, ne adunam în suflet, spre a fi păstrat, chipul atîtor jertfe cu care ne plătisem, încă o dată și atît de scump, neatîrnarea. Două zile, ca două surori gemene. Am adunat din presa vremii, din memoria scrisă și nescrisă, cîteva fapte care le aseamănă.

Luni, 9 mai 1877

Din activitatea corpurilor legiuitoare: ● «Ieri — 9 mai 1877, n.n — s-a petrecut în capitala Țării Românesti un fapt dorit de secole și care va fi înscris cu litere de aur în analele române. Ideea pentru care au luptat atîția Domni patrioți și atîtea generații s-a îndeplinit. Corpurile legiuitoare au propus și votat ruperea legăturilor noastre cu Poarta și independența absolută a României; hotărîrile au primit consacrarea lor oficială și România a rămas pentru viitor stat de sine stătător. Ce eram în drept, acum sîntem și în fapt». (Ziarul Telegraphulu)

● «Sîntem independenți, sîntem națiune de sine stătătoare, sîntem o națiune liberă și independentă», declara la 9 mai 1877 Mihail Kogălniceanu, ministru de externe, în fața Adunării deputaților. Clădirea Parlamentului era înconjurată de mii de cetățeni. Studenții Universității cu torțe și cu muzici au intrat în curtea Palatului, au parcurs mai multe străzi ale Capitalei strigînd: «Trăiască România independentă!» Le răspunde mulțime de pe stradă, de la ferestre și balcoane. Presa, prin articole pline de patriotism, încurajează poporul, armata să-și păstreze cu arma independența proclamată.

● «Camera a votat ieri un proiect de lege pentru înființarea unei decorațiuni române sub titlul: «Steaua României», care se va da numai pentru bravură militară. Se va da și țivililor care se vor distinge pe toate cîmpurile. E încă o afirmare a suveranității noastre naționale». (Telegraphulu)

● «Tot în ședința de aseară a Senatului s-a propus ca suma care se plătea Turciei ca tribut să se destine pentru întreținerea armatei române». (Telegraphulu)

● «Cauza României dar, e astăzi după noi, nu numai independența ei, ci pacea la Dunăre, acea pace de care s-a interesat Europa și pe care cu durere am văzut că nu a reușit a o avea prin Tratatul de la Paris. Cauza noastră prin urmare e a Europei civilizate și astfel trebuie să sperăm, că așa cum noi o apărăm nu vom fi dezaprobați». (Telegraphulu)

Din știrile frontului: ● «Sosind în Calafat, am fost martor ocular la bombardarea care a ținut pînă la cinci ore. Ieri la două ore turcii au început să tragă focuri. La al șaselea foc a răspuns bateria «Mircea». Din obusele turcești, mai multe căzură înapoi. 18 au căzut în praș și cîteva pe cîmp, ajungînd pînă la hotarele comunelor. Prima bombă turcească a lovit casele noastre trecînd prin trei ziduri, fără explozie. Tinerii noștri artileriști loviră pentru întîia oară anticul turn Vida, din Vidin, producînd patru incendii în virgina cetate — Vidinul.

Ofițerii artileriei noastre erau foarte calmi, Lăcrămam de bucurie la trecerea prin lagărul nostru, dinprejurul Calafatului, văzînd veselia și entuziasmul trupelor noastre la șuerătura obuselor inamice și la vederea incendiului din Vidin, nu auzeam decît «Ura! Trăiască românul».

---

carnet de veteran

pe tîrnava, într-o noapte

Era o zi caldă de la începutul lui septembrie '944. Ajunsesem aici, la nord de Dumbrăveni, pe Tîrnava Mare, după ce Divizia noastră, a 6-a infanterie, acționase cu o parte din forțe în cadrul luptelor insurecționale din Capitală. Inima fiecăruia dintre noi vibra de o dorință mare și sfîntă: să zdrobim vrăjmașul și să eliberăm de sub călcîiul lui plaiurile Ardealului smulse din trupul țării prin dictatul de la Viena.

În ziua aceea, la postul de comandă al diviziei instalat în clădirea școlii din satul Hundorf se simțea neliniște, fierbere, o stare de tensiune. Motivul? Deși trecuse de ora prînzului, nu sosise încă nici o informație despre situația Regimentului 15 dorobanți, care se afla în dispozitiv de luptă la aripa stîngă a diviziei, în sectorul Gogan-Varolea. Orele treceau, dar curierii călări ai acestui regiment nu-și mai făceau apariția. De legătură telefonică, nici vorbă nu putea fi. Era întreruptă încă de dimineață, iar încercările de-a o restabili au fost zadarnice. Fasciștii, infiltrați în pădurile de la Sîntioana, supravegheau cu foc traseul firului.

Spre seară, generalul Dumitru Drajna, înalt, masiv, îngîndurat, se ivi pe scările de la intrare, strigînd:

— Să vină la mine sublocotenentul Gavriș!

Mi-a înfățișat în cîteva cuvinte situația, amintindu-mi de ofensiva pe care divizia urma s-o declanșeze a doua zi, în zori. Pregătise plicul în care erau ultimele dispozițiuni. Mi-a citit conținutul pentru eventualitatea că pe drum aș fi nevoit să «înghit» plicul — după cum spunea generalul — apoi mi l-a înmînat. Îmi revenea, așadar, misiunea de ofițer de legătură: plicul trebuia să ajungă încă în acea noapte la comandantul Regimentului 15. Aveam la dispoziție o mașină cu care mă însoțeau subofițerul Hlușcu, sergentul t.r. Boureanu, soldatul Gervescu și, bineînțeles, șoferul. Am luat cu noi armele și munițiile necesare, printre care o pușcă-mitralieră și grenade, și, pe întunericul serii, am pornit neîntîrziat la drum. Dar nici n-am ieșit bine din sat, cînd, pe deasupra noastră, a început să se învîrtă un avion dușman. Șoferul a stins imediat farurile și a adăpostit mașina sub un pîlc de arbori din apropiere. Am avut noroc: rafalele de mitralieră trase de sus nu și-au nimerit ținta. Subit, mă fulgeră gîndul: dar dacă, așa cum mă prevenise generalul, se putea întîmpla ca pe itinerar să ne întîlnim cu vreo patrulă inamică de cercetare, infiltrată în spatele pozițiilor noastre? Ca măsură de precauție am hotărît să mergem cu farurile stinse, iar pe aripile din față ale mașinii să stea cîte un om care să-l «dirijeze» pe șofer și, totodată, să fie în măsură să deschidă foc în caz de primejdie.

Era către ora 24 cînd, după un drum plin de peripeții în noaptea palid luminată de lună, plicul ajunse în mîinile comandantului Regimentului 15 dorobanți. La postul de comandă al diviziei trebuia să se știe că misiunea a fost îndeplinită. De aceea am pornit numaidecît să facem drum întors. În aer pluteau arome tari de ionathane și de podgorii date în pîrg, simțeam liniște în jurul nostru și mulțumire în inimi, încît nu mi-am putut stăpîni un imbold pornit din adîncul ființei: am început să fredonez, șoptit ușor, «Pe Mureș și pe Tîrnavă...».

În zori însă, cumplit avea să vuiască peste întinderi bubuitul tunurilor românești, prevestind asaltul asupra fasciștilor.

Sublocotenent în rezervă
EMIL GAVRIȘ
artist

Păreau că voiesc să treacă prin apă a da piept cu vrăjmașul. Felicitați pe reprezentanții României pentru brava oștire. Calibrul de la tunurile turcești este foarte mare». (Vocea Prahovei)

● «Alți o sută cerchezi comandați de doi turci au intrat în satul Balta, au luat de la locuitorul Niță Purcărea, pe care l-au bătut cumplit, 39 stupi. Apoi au cercetat dacă nu este împrejur armată rusă sau românească, au declarat că vor reveni în număr de 300 să dea foc satului și să ia toate vitele pe care le vor găsi». (Telegraphulu).

● «Comandantul companiei de la gura Ialomiței a arestat ieri, 9 mai un spion: agentul vapoarelor austriace de acolo a fost observat de mai mult timp că întreține strînse relații cu turcii. El atrăgea canonierele turcești la țărmul românesc, se urca în luntre, mergea cu luntrea la canonieră și iar se întorcea. În bombardamentul ce făcură turcii la 4 mai, la acest punct, canonierele turcești trăgeau drept în magazia companiei. Se presupune că ea le-a fost indicată de acest spion. Ieri cînd acest aginte se urca în luntre spre a trece la o canonieră turcă, santinela română îl opri. El dete brînci santinelei insultînd-o. Atunci căpitanul ordonă arestarea acestui individ care este ținut supt bună pază». (Telegraphulu)

● **O suită din știrile zilei vorbeau** despre solidaritatea poporului cu armata și răniții. Din Telegraphulu citām: «Toți românii din provinciile austriace, domiciliați în Bucureșci, sînt convocați în sala Facultăţii de litere, pentru alegerea unui comitet care să primească ofrandele de peste Carpați, în favoarea fraților noștri răniți». Iar ziarul «Timpul» publică un apel al Comitetului Junilor Comercianți români din Capitală către Junimea Comerciantă din țară în care se spune: «...în împrejurările grave în care se află patria noastră față cu inamicul, care de sute de ani ne amenință cu barbarie de a încălca teritoriul, cînd armata noastră este chemată, gata să arate încă o dată că sîntem demni de a urma pe glorioșii noștri strămoși, Mircea, Ștefan, Mihai eroul... prin urmare, cu toții să alergăm la strigătul mamei noastre și să venim în ajutorul ei cu ceea ce ne permit mijloacele și chiar cu brațele». Se mai publică de asemenea regulamentul privind rechizițiile de cai și trăsuri, componența flotilei turcești pe Dunăre, din care făceau parte canonierele cuirasate: Fetși-Islam, Bujurdyljar, Skodra, Semendriia, Podgorița, cu cîte 2 tunuri Armstrong — și altele.

Miercuri, 9 mai 1945

Din activitatea guvernului: În cursul dimineții, guvernul țării s-a întrunit și a hotărît că ziua de 9 mai, Ziua victoriei împotriva hitlerismului, este zi de sărbătoare. Clopotele au început să sune din toate colțurile orașului, puternic, vestind tuturor că peste omenire începe o nouă viață. «Primul nostru gînd aleargă cu adîncă pietate spre acei care au plătit cu viața lor această zi măreață a victoriei. Să păstrăm deci o clipă de pioasă reculegere în amintirea lor... A fost o noapte întunecoasă, o furtună care a zguduit din temelii totul și tocmai de aceea se impune nu să cîrpim, nu să reparăm ici și colo, ci să pășim hotărît la reclădirea din temelii a structurii țării noastre atît sociale cît și economică și politică». Din cuvîntul primului-ministru Dr. Petru Groza, la ședința solemnă a Consiliului de Miniștri. (România liberă)

● «Acum 68 de ani, România sărbătorea eliberarea ei de jugul turcesc. A fost un act de importanță istorică, cu repercusiuni pentru tot viitorul nostru ca popor. Un moment tot atît de crucial îl trăim astăzi, cînd România a înlăturat posibilitatea unei noi stăpîniri străine, stăpînirea Germaniei». Din cuvîntul ministrului de justiție Lucrețiu Pătrășcanu, la Marea adunare populară din sala ARO (Scînteia).

● **Camuflajul:** «Din ordinul lui Petru Groza, președintele Consiliului de Miniștri, avînd în vedere terminarea războiului și anunțarea victoriei, camuflajul s-a desființat cu începere de astăzi, 9 mai 1945, atît în Capitală cît și în întreg teritoriul țării. În acest sens s-au dat dispoziții tuturor autorităților civile și militare din țară». (România liberă).

Sirenele: «Astăzi la orele 13,45, sirenele vor suna în întreaga țară încetarea alarmei. Totodată, începînd de astă-seară camuflajul este ridicat... Așa a comunicat în toată dimineața postul românesc de radio «Speakerul», vestea transmisă de ministerul de război. Și într-adevăr la ora fixată, sunetele lungi ale sirenelor au pornit să străbată văzduhul. Războiul încetase...» (România liberă).

Din știrile zilei: «9 mai 1945, ora 4 dimineața, ostilitățile din Europa au încetat. Semnarea actului de capitulare necondiționată a forțelor armatei germane». În continuare, ziarul România liberă, nr. 235, ediție specială, anunța: «Azi noapte la 2 și 10 minute, postul de radio Moscova a transmis protocolul capitulării necondiționate a Germaniei». Transcriem primul punct: «Noi, mai jos semnați, acționînd în numele Comandamentului suprem german, am căzut de acord ca toate forțele noastre armate, de pe uscat, de pe mare și din aer precum și toate forțele care se află în prezent sub comanda germană, să capituleze necondiționat față de Comandamentul suprem al Armatei Roșii și în același timp față de Comandamentul suprem al Forțelor Expediționare aliate.» Urmează alte cinci puncte, după care în numele Comandamentului suprem german semnează: Keitel, Friedeburg și Stumpf. Au fost prezenți: G. Jukov, mareșal al Uniunii Sovietice, Tedder, mareșal al Aviației din forțele expediționare aliate. Ca martori au asistat: Spaatz, general în armata Statelor Unite, Delattre de Tassigny, general în armata franceză. (România liberă).

Cum s-a produs capitularea

«Delegații germani, care au venit la Cartierul general al generalului Eisenhower în cursul zilei de luni, pentru a semna capitularea necondiționată, au declarat că ultima spărtură în rezistența germană s-a dovedit atunci cînd comandanții germani nu i-au mai putut face pe soldații germani să lupte.

Capitularea s-a semnat înainte de zori și negocierile au fost duse din partea aliaților de către generalul locotenent Walter Bedell Smith, șeful de Stat Major al generalului Eisenhower, iar din partea Germaniei de către generalul Gustav Jodl, șeful de Stat Major al armatei germane.

Comandantul suprem al forțelor expediționare aliate nu a văzut pe delegații germani pînă cînd ceremonia capitulării a fost terminată. Atunci el a întrebat pe germani dacă înțeleg în mod serios termenii capitulării necondiționate și dacă îi pot îndeplini. Delegații au spus că da. Generalul Jodl a cerut voie să vorbească și a spus cîteva cuvinte în englezește, continuînd apoi în limpa germană. «Prin această semnătură, poporul și forțele armate germane sînt date în mîna învingătorilor, pentru bine sau rău. În acest război care a durat mai bine de cinci ani, atît poporul cît și ostașii au suferit poate mai mult decît oricare alt popor din lume. În această clipă nu pot decît să exprim speranța că învingătorul îi va trata cu generozitate.» (Generozitate cerea și Osman Pașa în 1877, n.n.). Nimeni nu a răspuns la remarca sa și generalul german a părăsit camera. Era o cameră destul de ciudată acolo unde s-a semnat capitularea, într-o clasă cu pereți de cărămidă roșie a școlii industriale de la Reims...» (România liberă)

● «La Moscova, prin ordinul de zi al mareșalului Stalin se anunța: «...Astăzi, 9 mai 1945, în ziua victoriei la orele 22, pentru a marca victoria deplină repurtată asupra Germaniei, capitala patriei noastre, Moscova, în numele patriei, va saluta vitezele trupe ale Armatei Roșii, navale și flotele de război, care au repurtat această victorie, cu 30 de salve de artilerie trase de 1 000 de tunuri». (Scînteia, nr. 219).

Cu toată capitularea, unele grupări ale armatei germane opuneau încă rezistență: «În regiunile sud-vest Olmütz și nord-vest Brno, trupele române în strînsă colaborare și frăție de arme cu armatele sovietice, au continuat să curețe de inamic, în sectoarele lor de acțiune, teritoriul poporului vecin și prieten cehoslovac. Au fost realizate importante progresiuni cu toată dîrza reacțiune a inamicului». (România liberă)

In marșul ei împotriva fascismului, armata română, străbătînd peste 1 000 kilometri, eliberînd 3 831 localități și provocînd inamicului pierderi de peste 100 mii de oameni, prizonieri, morți și răniți, s-a acoperit de glorie nepieritoare. Acestei lupte eroice i-au jertfit viața lor, ca și în 1877, aproximativ 170 de mii de ostași români.

Pentru eroismul lor ostașii români au fost citați prin numeroase ordine de zi ale comandamentelor român și sovietic și au primit peste 300 de mii de ordine și medalii de război. Și de data aceasta eroica armată română își făcuse datoria.

N. GRIGORE-MĂRĂȘANU ■

DEPARTE, ÎN SPATELE INAMICULUI

Fotografie document. Căpitanul Dumitru Văileanu împreună cu cîțiva ofițeri fotografiați într-un moment de răgaz, în timpul celui de-al doilea război mondial, cînd trupele române se găseau în Cehoslovacia. Proasta calitate a fotografiei se datorește faptului că filmul, făcut atunci în timpul războiului, a fost uitat, de căpitanul Dumitru Văileanu, în lada de campanie. După 30 de ani colonelul Văileanu l-a găsit, l-a developat, dar timpul și-a lăsat amprenta și asupra calității peliculei.

*

Dumitru Văileanu, colonel, profesor la Academia militară.

Un episod de luptă la Kroměříž — Cooperarea strînsă între ostașii români și partizanii cehoslovaci.

Azi profesor la Academia militară, colonelul *Dumitru Văileanu* a fost în timpul războiului antihitlerist — cu gradul de căpitan — comandantul unei grupări de cercetare care a participat la eliberarea orașului Kroměříž.

— *În lucrarea «România în războiul antihitlerist», tovarășe colonel, se arată că, datorită unei intense activități desfășurate de organele noastre de cercetare, comandamentul român cunoștea sistemul lucrărilor genistice al hitleriștilor din zona Kroměříž și că de un real folos au fost și informațiile date de partizanii cehoslovaci privind planul apărării germane. Cum s-au obținut aceste date?*

— După cum se cunoaște, orașul Kroměříž este unul din zecile de orașe cehoslovace eliberate prin lupta eroică a armatei române care alături de armata sovietică și-a adus contribuția la alungarea cotropitorilor hitleriști de pe teritoriul acestei țări prietene de care ne leagă atîtea tradiții comune de luptă pentru libertate și independență. La asaltul asupra forțelor hitleriste din zona orașului Kroměříž a participat Armata 4 română. în compunerea căreia intrau corpurile 4 și 7 armată. A fost o luptă grea și dîrză, care a cerut multe jertfe, așa cum pline de jertfe au fost toate marile bătălii purtate de ostașii români în Cehoslovacia. Episodul pe care vi-l relatez mi se pare interesant pentru că atunci, pentru prima dată, am intrat și eu în contact cu partizani cehoslovaci. Iată cum s-au petrecut lucrurile.

Eram la comanda unei grupări de cercetare care primise misiunea să acționeze departe în spatele inamicului din zona orașului Kroměříž și să furnizeze Armatei 4 române informațiile necesare înaintării forțelor principale ale armatei. Undeva, în marea pădure Zdounky, sublocotenentul Iliuță a venit la mine să-mi raporteze că a întîlnit un detașament de partizani cehoslovaci. «Cîți sînt și cum arată?» «Sînt vreo 60 și sînt înarmați bine, poartă pe piept benzi de cartușe.» «Și-au exprimat vreo dorință?» «Cer permisiunea să lupte alături de noi contra hitleriștilor». «Invită-l, te rog, pe comandantul lor aici, să discutăm».

Propunerea partizanilor era atrăgătoare, dar eu nu mai întîlnisem pînă atunci partizani cehoslovaci și nu știam cum să procedez. Am hotărît împreună cu comandantul detașamentului de partizani să-i repartizăm pe compatrioții lui la plutoanele și grupele noastre, cîte doi-trei la fiecare grupă. Între soldații noștri și partizanii cehoslovaci s-a închegat atunci o frumoasă prietenie, cehii își exprimau recunoștința caldă față de eroismul ostașilor români despre care auziseră că sînt viteji în luptă, iar ostașii noștri remarcau dîrzenia cu care poporul cehoslovac a luptat contra fascismului în condițiile grele ale ocupației hitleriste.

Drumurile spre Kroměříž ne erau acum mai ușor de identificat. Pe măsură ce ne apropiam însă de oraș, ne întîmpinau rezistențe tot mai puternice. Ajutați de partizani, le-am evitat cu dibăcie. Localitatea era înconjurată de cazărmi, fabrici și clădiri masive, transformate de hitleriști în puncte de rezistență. Atunci, comandantul partizanilor cehoslovaci a scos de la piept o hartă. Pe ea erau însemnate subunităţi hitleriste și lucrările lor genistice, pînă la detaliu. Pînă și clădirile în care fuseseră practicate ambrazuri pentru tunuri și mitraliere, și străzile baricadate sau aflate sub controlul focului de infanterie și al aruncătoarelor de mine erau trecute pe hartă. Desigur, era necesar să le verificăm și eventual să le completăm. Așa ne-am dat cu adevărat seama că cei mai mulți dintre «partizanii noștri» erau chiar cetățeni ai orașului Kroměříž. Ne-am organizat în echipe de distrugere, de sprijin, de manevră și am trecut la acțiune. O parte dintre noi au atacat clădirile din marginea orașului, transformate în puncte de sprijin, iar alții — călăuziți de partizani — au pătruns în adîncimea orașului, pînă la rîul Morava, ca să nimicească forțele hitleriste din centru. Populația civilă, aflînd despre sosirea noastră, acolo unde se mai putea, a început să ne iasă în cale cu dulciuri și țigări, cu flori, iar unii ni s-au alăturat cu armele. S-a creat, chiar, din cauza oamenilor ieșiți în stradă, o situație periculoasă. I-am rugat pe partizani să-i îndemne pe concetățenii lor să intre în casă. Iar noi ne-am continuat acțiunea surprinzîndu-l pe inamic cu focul nostru care pornea din toate direcțiile. În cîteva ore, o bună parte din oraș era în mîinile noastre. Ne-am oprit la Morava, pe care nu aveam cum s-o trecem, podurile fiind aruncate în aer. Datele culese de noi au fost transmise între timp comandamentului Armatei 1 române și, în special, Corpului 4 armată de pe direcția frontală de atac asupra orașului. După cum s-a apreciat de comandamentele românești din zonă, ele au fost de real folos... În noaptea de 4 spre 5 mai, prin lupte grele, se desăvîrșea eliberarea întregului oraș de către marile unități ale corpului 4 armată român.

Comandantul Armatei 1 române — generalul Vasile Atanasiu — s-a declarat satisfăcut de modul în care ne-am îndeplinit misiunea și, mulțumindu-ne, a propus spre decorare pe mulți dintre cercetașii noștri. Apoi ne-a ordonat ca timp de trei zile să ne odihnim.

— V-ați mai revăzut cu partizanii de la Kroměříž?

— O singură dată, în iulie 1945, cînd, în drum spre țară, unitățile noastre au defilat prin Kroměříž. Un ofițer ceh înalt, blond, a venit direct la mine și m-a îmbrățișat cu căldură. În prima clipă nu l-am recunoscut, dar cînd a rostit: «Pane kapitan!» — așa cum mi se adresau «partizanii noștri» în luptă — mi-am dat seama că este unul dintre ei. Le-a spus celor din mulțime, care ne priveau cu simpatie, că noi am luptat împreună cu partizanii din zonă pentru eliberarea orașului lor, și atunci locuitorii ne-au oferit cu entuziasm flori, multe flori. Din cîte mi-au povestit cei care au trecut de curînd prin acele locuri, flori mereu proaspete sînt și la monumentul ostașilor români și partizanilor cehi din centrul orașului...

C. DOROBANȚU ■

EROI AU FOST,

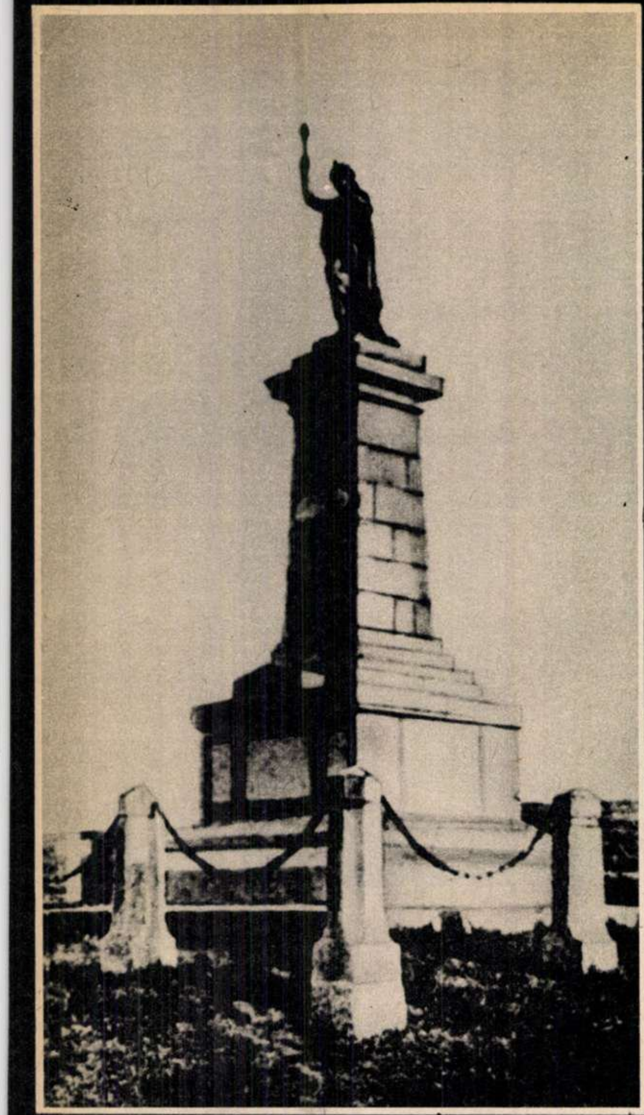

Rahova, alt punct de glorie și vitejești fapte de arme ale ostașilor români. Bravii dorobanți au luptat aici unul contra patru atacanți. In memoriam, acest monument.

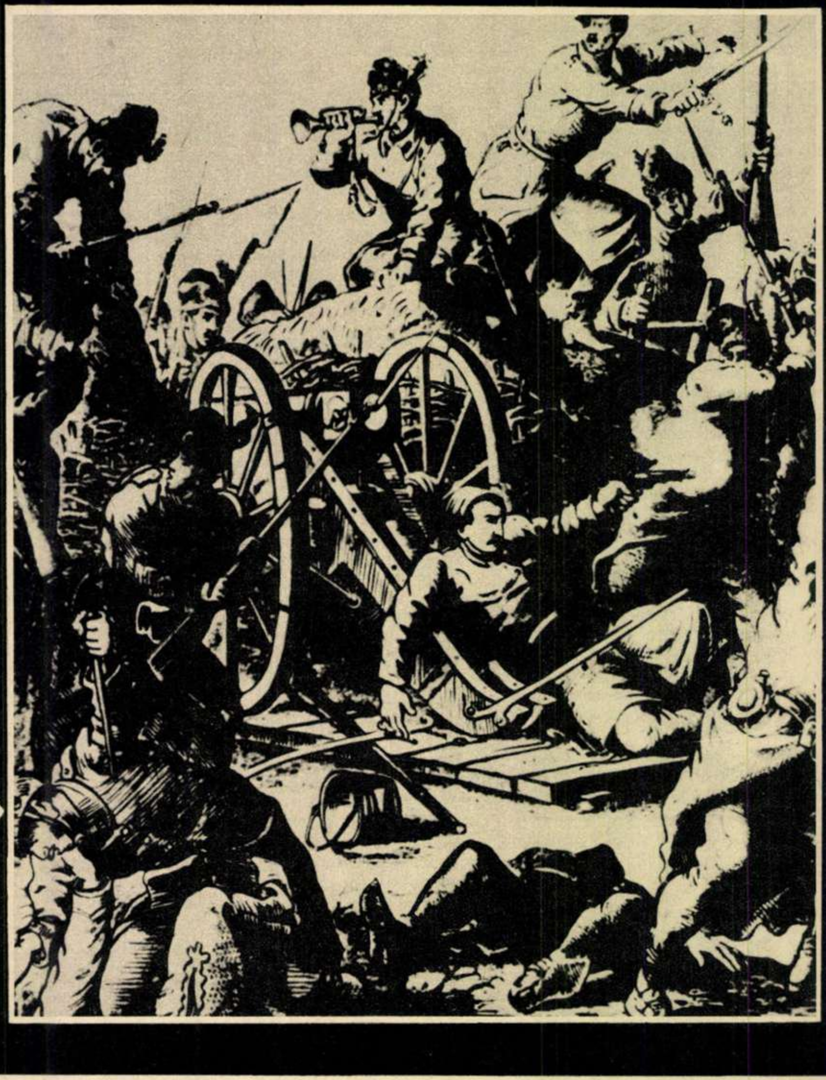

Reduta Grivița 1, prima poartă a Victoriei de la 1877, dar și locul unor mari jertfe de vieți omenești. Litografia lui Carol Popp de Szathmary este reportajul acestei mari bătălii.

După convenția de alianță ruso-română în războiul antiotoman, armatelor rusești li se asigură trecerea prin țara noastră spre Dunăre. Moment al intrării unui escadron de cavalerie în orașul Galați.

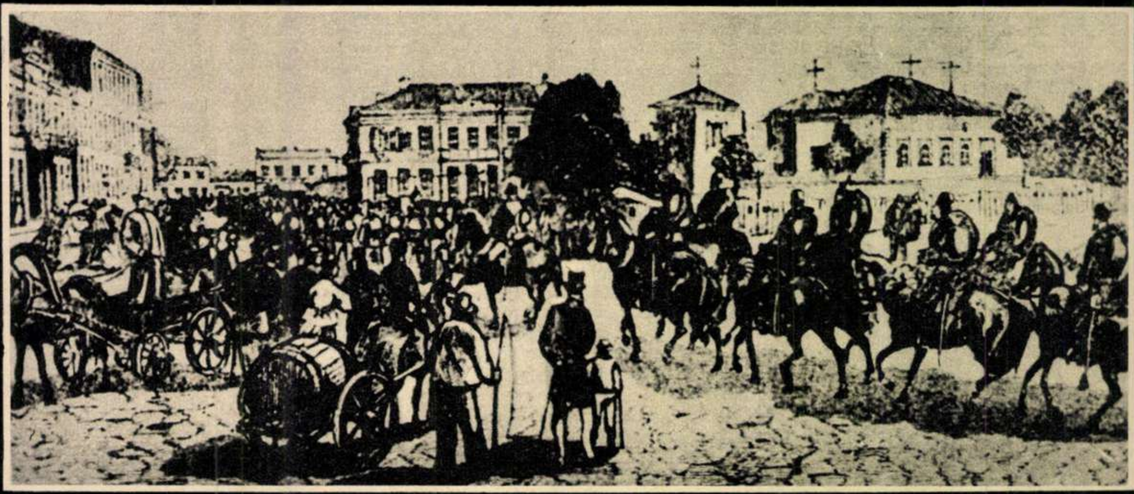

Anunț publicat de presa vremii, vestind căderea Plevnei.

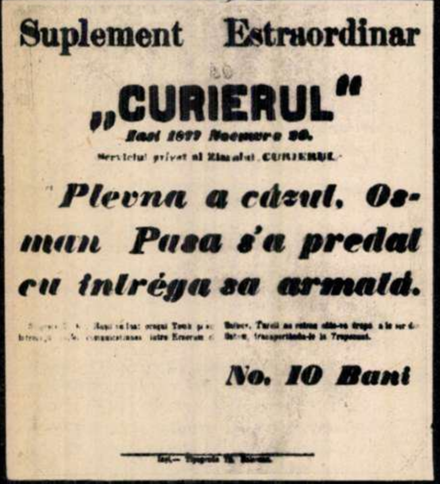

Suplement Estraordinar

„CURIERUL"

Iasi 1877 Noemvre 28.

Serviciul privat al Ziarului „CURIERUL"

Plevna a căzut, Osman Pasa s'a predat cu intrégа sa armată.

No. 10 Bani

Grivița, Plevna, Rahova, Vidin, 1877-1878. Nod vital în Istoria românilor. Acolo unde 10 000 de eroi anonimi și-au dat viața ori și-au schilodit trupurile pentru independența de stat a României, acolo unde unul din 10 ostași ai armatei noastre mobilizate alături de armatele rusești în lupta antiotomană a rămas pe cîmpurile de luptă. Imaginația mea retrăiește ca un film acele bătălii, privind cîteva portrete care se uită spre noi calme, ori vesele, ori triste, ori febrile, din fotografii, stampe, litografii — unele atît de tinere, cu viața nici pe jumătate trăită — și ale căror nume ar trebui să le știm tot așa de bine ca pe ale tuturor marilor bărbați ai neamului nostru. Grivița, 30 august 1877. Una din cele mai aprige și mai hotărîtoare bătălii. Conform planului comandamentului armatei române și ruse, două divizii române, a 3-a și a 4-a, trebuiau să atace reduta. Divizia a treia a fost nimicită. Căpitanul Valter Mărăcineanu și maiorul Gheorghe Șonțu, aflați în fruntea batalioanelor de luptă, sînt secerați în fața redutei. Divizia a 4-a ajunge și ea din alt punct strategic. De patru ori dă asaltul asupra redutei și, în sfîrșit, o cucerește. Comandantul batalionului 2 vînători, din fruntea asaltului, eroul Candiano Popescu, te privește în uniforma sa de gală simplu, firesc, anonim. Ca și cei trei, dintr-o altă fotografie familiară nouă, soldatul Ion Grigore, caporalul Vasile Nica și sergentul Gheorghe Stan, acei bravi soldați care au urcat primii pe parapetul turcesc, capturîndu-le drapelul. Au visat oare victoria, ori erau siguri de ea?! De victoria luptei lor drepte pentru libertate și neatîrnare.

...Parcă aud salvele de tun ale victoriei, se întorc ostașii de pe front, unii în cîrje, dar cu zîmbetul pe buze. Țărăncile — mame, neveste, fiice — îi așteaptă în gura satului fericite, cu copii în brațe, ori agățați de fuste. A doua zi pleacă să are pămîntul. Iar nouă, generațiilor de-acum și dintotdeauna, ne-a rămas amintirea zilei de 9 Mai, ziua Victoriei, ziua Eroilor.

Străbătînd însă mai departe timpul, timpurile grele dar și atît de eroice, reînviindu-le prin documente și mărturii auzim salvele altei victorii, ale unui alt 9 Mai. 9 Mai 1945. Dintr-o dată se desprind, se animă, prind contur și viață în memoria noastră acei neînfricați soldați români cu mitralierele în mîini, în încleștarea fără egal pentru eliberarea de sub cotropirea fascismului, ca să triumfe rațiunea, ca să supraviețuiască umanitatea însăși.

Pentru eliberarea teritoriului patriei, luptele de acoperire au cerut imense sa-

EROI SÎNT ÎNCĂ

August 1944 — mai 1945. «Armata 1 română a operat foarte bine în tot cursul războiului, îndeplinindu-și complet misiunile» — General Managarov, comandantul Armatei 13 sovietice.

Moment din marea frescă a documentelor ce vorbesc despre acțiunile militare comune și despre cooperarea armatelor române și sovietice în lupta împotriva cotropitorilor fasciști.

Populația unui sat din apropierea orașului Tg. Mureș întîmpinîndu-i pe ostașii noștri eliberatori.

Ostaș român împărțind hrană populației sinistrate de război dintr-un cartier al Budapestei.

Pace pentru tine, Copile, pentru tine, simbol al umanității biruitoare!

crificii. Ostașii noștri au ținut piept trupelor fasciste pe linia Carpaților Meridionali, ca să înainteze armatele române și sovietice. Căpitanul Pete Romulus, comandantul unui tun, împreună cu cîțiva ostași, are o astfel de misiune la Sofronea-Arad, în septembrie 1944. Iovănaș Virgil, copil de 14 ani, pleca tot atunci spre Arad ca să se înscrie la școală. Întîlnește mica trupă a lui Pete și se înrolează voluntar. Era ca o glumă, ca un joc, dar n-a fost. A luptat bărbătește. Au căzut cu toții, a doua zi însă trupele noastre aveau cale liberă. Orașul Deta era ocupat de trupele inamice. Cunoștea pericolul și totuși telefonista Elena Ghenescu a furnizat armatei noastre date despre obiectivele militare fasciste. Prinsă, a fost crunt schingiuită dar, datorită ei, Deta a fost eliberată rapid. Dintre ostașii care au luptat la Oarba de Mureș, n-au existat supraviețuitori. Totul nimicit, însă armatele române și sovietice au putut avansa mai departe. Soldatul Lazăr Neguțoiu a fost unul dintre primii ostași români care au pătruns pe teritoriul Ungariei, eliberînd primele sate. Dar actul de sacrificiu al soldatului Eftimie Croitoru se poate uita?! Parcă îl vedem cu cangea în mînă atingînd mina, sărind în aer odată cu ea, ca să salveze podul de pontoane de pe Tisa, pe unde urmau să treacă, în înaintarea lor, trupele eliberatoare. Îi vedem parcă pe toți eroii români, care, cu aceeași dăruire de sine, au luptat pentru luarea poștei din Budapesta, punct pe care fasciștii îl apărau cu încrîncenare. Aici i-au fost secerate picioarele sergentului sanitar Elena Chiriță, înrolată voluntar, aici a căzut căpitanul Constantin Marinescu, care acasă, în satul lui românesc, era învățător. Ca și sublocotenentul post-mortem Constantin Godeanu, membru al C.C. al U.T.C. în ilegalitate, care din Cehoslovacia, de pe front, trimitea părinților o scrisoare simplă prin care îi anunța că trebuie să lupte și să moară pentru interesele întregii lumi, atacată de flagelul nazist. A căzut în încleștarea pentru eliberarea unei cote în Munții Tatra. Tatra, acești munți care au înghițit multe trupuri de ostași români, Tatra, locul în care i-a găsit 9 Mai 1945 pe mulți ostași români.

...Auzim salvele de tun ale victoriei, auzim uralele de bucurie la vestea păcii, bucuria dezlănțuită la vestea capitulării Germaniei naziste, a încetării masacrului hitlerist. S-au întors acasă soldații. Puțini din cîți au plecat, dar de atunci veghează și veghem cu credință la menținerea păcii pe pămînt.

CICI IORDACHE ■

LA CORCOVA

SE LUPTĂ PENTRU PERSONALITATEA VINULUI

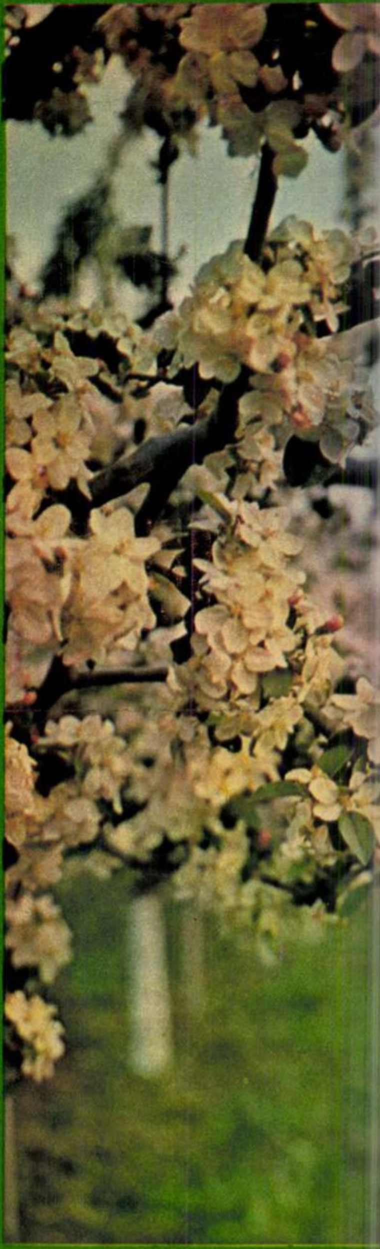

Directorul Constantin Potânc dorește să sporească faima podgoriei din Corcova.

Fotografii de RADU CONSTANTINESCU

Pe dealurile Corcovei poți să stai în aceste zile fierbinți de primăvară și să admiri locurile, care, după cum se spune în astfel de cazuri, sînt de-a dreptul încîntătoare. Dar oamenii de aici nu au timpul să le admire sau poate s-au obișnuit cu frumusețea lor și nu-i mai impresionează. În zilele de aprilie, cînd am fost la Corcova, pe colinele plantate cu viță-de-vie se executa sapa mare. Adică, mă lămurește contabilul Vlad Haralambie, care tocmai adusese aici retribuția oamenilor, pentru ca aceștia să nu-și întrerupă lucrul, este prima sapă la vie. Se omoară buruienile și astfel butucul e lăsat să se dezvolte liber. «Ar mai trebui însă niște ploi. Nu multe. Și nici foarte lungi. Doar atît cît să mai înmoaie pămîntul», îmi spune Elena Mormodol tăind cu sapa buruienile, în vreme ce tatăl ei, Ilie, și el cu sapa în miini, lucrează ceva mai departe. Miroase frumos a ierburi proaspete, a sevă țișnită din buruienile tăiate, se aude dintr-un crîng mierla, pretutindeni se simte pulsul vieții, doar via, al cărei anotimp nu este primăvara, pare în letargie.

*

Podgoria din Corcova nu are faima altor podgorii din țară.

Și totuși, ea este o podgorie veche, atestată cu acte oficiale din anul 1472, din timpul domnitorului Radu cel Frumos, dar a cărei existență datează cu siguranță și mai de demult.

Dacă istoria veche a podgoriei poate fi numai bănuită din puținele mărturii păstrate, istoria sa de acum cîteva zeci de ani o poți afla de pildă de la bătrînul Gheorghe Steiniceanu, care a apucat să vadă destule robotind în viile de la Corcova aparținînd prințului Anton Bibescu. Prințul stătea mai mult la Paris, iar moșia i-o administra un francez, Sauget, foarte bun meseriaș, bun specialist în ale vinului. Dar cu și mai multă plăcere îți vorbește Gheorghe Steiniceanu despre ceea ce se întîmplă azi la Corcova. «Pînă nu demult am crezut că viticultura se duce de rîpă la Corcova. Ar fi fost însă păcat să se piardă

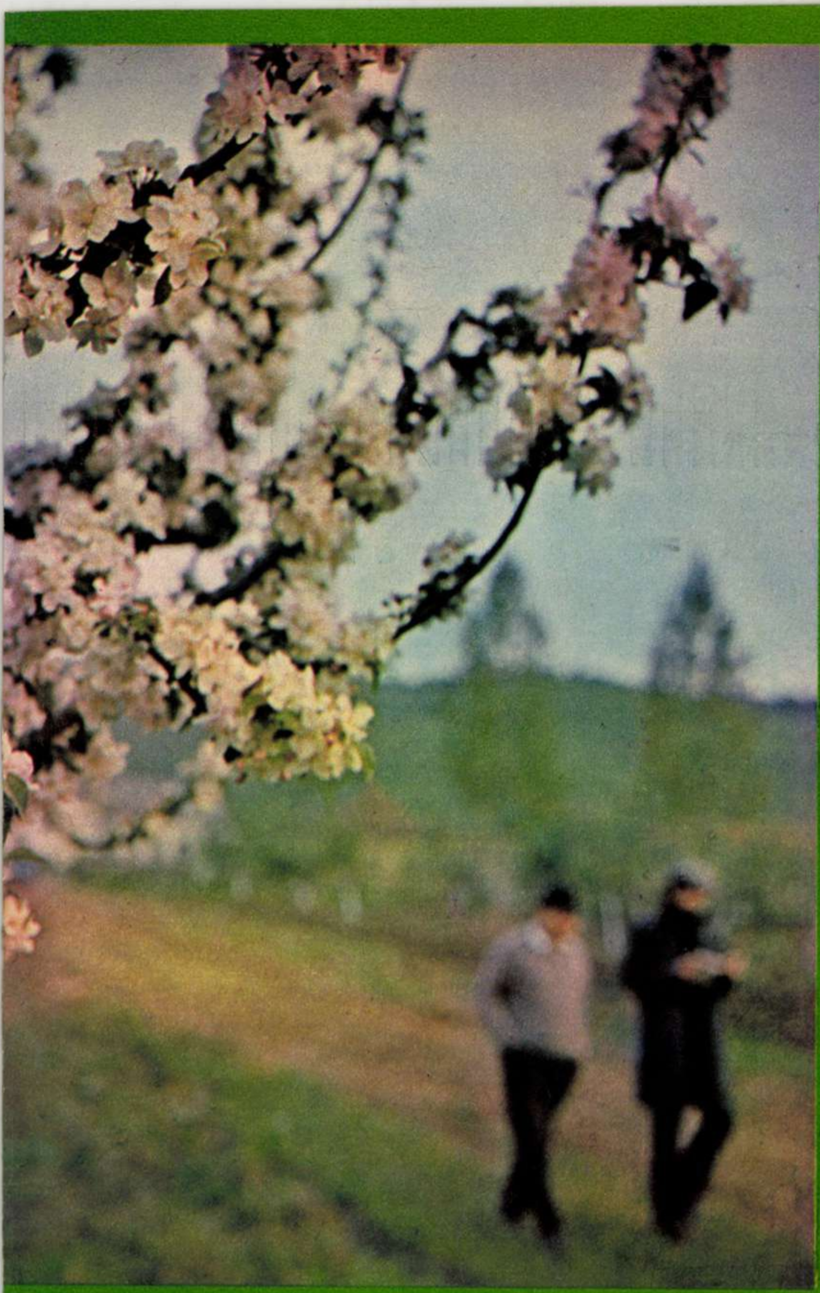

soiurile astea nemaipomenite de aici. Tinerii au plecat cei mai mulți la oraș, la meserie. Mînă de lucru a rămas puțină. Apoi, mulți au zis să facem mai bine grîu și porumb, s-o lăsăm mai domol cu vița-de-vie. Dar grîu și porumb se pot face foarte bine și prin alte părți, în schimb ia încearcă să vezi dacă poți obține pe acolo asemenea vinuri. Are ceva pămîntul acesta și clima de aici care îi priește vinului.»

Deși este din Mehedinți, mai precis din Strehaia, sat apropiat de Corcova, pe directorul I.A.S.-ului, Constantin Potânc, întîmplările vieții sale l-au purtat multă vreme pe alte meleaguri ale țării, astfel încît numai de doi ani a revenit în locurile natale. A găsit la Corcova vreo 200 de hectare cu vie, nu în cea mai bună ordine posibilă. A schimbat de atunci foarte multe, i s-a dus vestea că e sever, mai are încă multe de schimbat, pentru că nu e mulțumit numai cu prestigiul din trecut al viilor Corcovei, prestigiu existent mai curînd în lumea specialiștilor și mai puțin în lumea consumatorilor obișnuiți, și vrea să le readucă în actualitate. «În primul rînd m-am luptat să extind zona cultivată cu vie. Dacă acum avem 418 hectare, la sfîrșitul cincinalului viitor vom ajunge să strîngem struguri de pe 1 000 de hectare. Am introdus și un sistem de fertilizare intensiv. Oamenii se mulțumeau numai cu ce le da via fără îngrășăminte și combăteau chiar ideea fertilizării cu azot. Am demonstrat însă numai în doi ani că prin fertilizare se obțin rezultate superioare. Dealtfel, am avut de luptat cu tot soiul de atitudini conservatoriste, cu teama de a aduce noul, de a face alt fel decît spune tradiția. Unele soiuri pe care le credeam pierdute le-am promovat din nou cu insistență. Astfel e cazul cu Saint-Emilion. Am trimis de aici butuci la pepiniera din Sîmburești și i-am înmulțit acolo. E un soi foarte bun, ultimul care rămîne în vie, pînă către iarnă, dă cam 15 000—20 000 kilograme la hectar și e cel mai rezistent la mucegai, astfel încît rezistă cu brio în cazul unor ploi.

Dacă la șes vinurile sînt fără personalitate, aici, la noi, fiecare are o personalitate distinctă, pe care căutăm să i-o păstrăm cu grijă. Din păcate, nu avem o stație de îmbuteliere. Numai o mașină manuală de îmbuteliat. Vinurile noastre se duc în cisterne la Arad și Oradea. Acolo sînt cupajate cu vinuri de calitate inferioară și se obține în cele din urmă un vin de calitate mediocră. Situația mi se pare nefirească. E păcat să se piardă niște vinuri de o calitate excepțională. Numai cele 18 diplome obținute la diferite concursuri în țară și peste hotare și care sînt expuse în sala de degustare a I.A.S.-ului pot să formeze o idee în acest sens. Dorim din toată inima să păstrăm intact acest patrimoniu viticol de valoare și să-l dăm generațiilor viitoare. Cînd am venit aici am găsit clădirile, pivnițele ca și pe vremea lui Bibescu. Acum, am început să modernizăm unele clădiri, am trecut la construcția unei linii de îmbuteliere cu o capacitate de 2-3 vagoane pe zi. Ea va fi dată în folosință în anul viitor. Luptăm ca soiurile roșii pe care le cultivăm, Cabernet Sauvignon, Pinot noir și soiurile albe, Pinot gris, Aligoté, Riesling, Fetească, să nu-și piardă caracteristicile, uniformizate într-o masă anonimă de vinuri. Pentru că viile îmbătrînesc ca și oamenii (la 40 de ani o vie e bătrînă), trebuie să le împrospătezi, să le redai tinerețea și puterea și ele te vor răsplăti cu vinuri de calitate excepțională. De aceea, pe zeci de hectare situate pe pantele sudice ale unor dealuri din împrejurimi, am pus vie tînără, viguroasă. Mai avem de pus la punct și vinoteca. La 2, 3 ani un vin devine matur și pe măsură ce se învechește se așază, se liniștește și capătă calități excepționale. În clipa de față nu avem o vinotecă mare, iar vinurile au o vechime care nu depășește 11-12 ani. Tot ce facem aici nu facem pentru a cîștiga concursuri sau pentru a se vorbi despre noi în cuvinte elogioase. Dorim sincer ca pe mesele noastre, la restaurant sau acasă, să se afle cît mai curînd vinuri curate.»

Inginerul tehnolog George Constantinescu este un specialist deosebit de priceput. După cum am aflat este un bun vinificator, a pătruns în tainele vinului cum puțini au pătruns. Se exprimă despre vinuri cu dragoste, ca despre niște cunoștințe familiare, le arată atît defectele cît și calitățile, ca și cum ar vorbi despre niște persoane: «Vinurile din soiurile roșii, Cabernet Sauvignon și Pinot noir au tăria alcoolică între 12-14 grade, un buchet deosebit de apreciat, culoare frumoasă și se pretează la învechire, căpătînd calități deosebite încît se pot șampaniza.» Ajuns la o vîrstă înaintată a rămas la fel de neobosit și de interesat de problemele podgoriei din Corcova, ale cărei vinuri le tratează nu ca la carte, ci după specificul zonei. «Vrem să transformăm această podgorie într-o plantație modernă, unde să executăm mecanizat lucrările, unde să avem clădiri noi și utilaje din cele mai bune. Mai trebuie să creăm și condiții pentru păstrarea vinurilor. Planta, oricît de bine culeasă, oricît de îngrijit prelucrată, dacă vinul e păstrat în pivnițe improprii, toată munca e în van. N-ar fi rău să se înființeze și un liceu agricol de specialitate. Ar aduce mari beneficii oamenilor din zonă și ar avea un efect economic notabil. Prin străduința corcovenilor, podgoria de aici are șansa să iasă în arenă impetuos, să concureze de la egal cu alte podgorii. Nu sînt prea mulți cunoscători de vin la noi pentru că e greu să recunoști vinurile oferite de pildă sub denumirea «vinul casei» (al cărei case?) sau chiar cele îmbuteliate sub diferite mărci.»

GEORGE ARION ■

CONSTANTIN MARIN are 23 de ani şi s-a născut în Fierbinţii de Sus, judeţul Ilfov. Este educator la o şcoală din comună. A mai publicat versuri în revistele «Amfiteatru», «Luceafărul», «Contemporanul» ş.a. A obţinut în 1971 premiul II la un concurs de poezie organizat de ziarul «Scînteia tineretului».

NUMELE NOSTRU

Prieteni, dacă merii sînt doldora de floare
Şi-acest pămînt al ţării e-atît de generos
Şi dac-avem un nume şi-un drept sub acest soare
Să nu stăm niciodată cu capetele-n jos.

Căci am sfinţit cu sînge dulceaţa pusă-n fruct
Şi dacă e s-o spunem, avem atîţi datornici!
Jurăm pe-al ţării noastre viu zbuciumat trecut,
Pe ce sîntem noi astăzi jurăm să fim statornici.

E sărbătoarea-naltă ca cerul lunii mai
Şi inimile noastre la cînteç nu au frîu
Dar cînd atingem lira, prietenii mei, vai,
Să nu uităm o clipă de cei ce dorm sub grîu.

Şi să le punem capul sub floare de cireşi
Şi să le ştergem fruntea cu lacrimă şi vin
Ei sînt bărbaţii noştri de glorie aleşi
Prin care ştie lumea ce sîntem, ce dorim.

Prieteni, dacă merii sînt doldora de floare
Şi-acest pămînt al ţării e-atît de generos
Dacă avem un nume şi-un drept sub acest soare
Să nu stăm niciodată cu capetele-n jos.

SE MIŞCĂ MUNŢII

Se mişcă munţii, iată, spre cîmpie,
Cîmpiile dau în galop de cai,
Ţara s-a-ncins cu viţe verzi de vie
Şi s-a vîndut cu totul lunii mai.

Ascultă bine proaspătul său fîn,
Vei auzi de-asupra cum adie
Din fiecare casă de român
Un aer plin de-naltă poezie.

Căci fiecare -n felul său aduce
Recunoştinţă celor ce-au căzut
Şi poate n-au la cap măcar o cruce
Şi ard neliniştiţi pe sub pămînt.

Cu viţe verzi de vie să se-ncingă
Aceste plaiuri pline de eroi
Şi viţele de vie au să plîngă
Şi vor ieşi din lacrimi muguri noi

Şi cei ce dorm acoperiţi de fîn
Vor auzi de-asupra cum adie
Din fiecare casă de român
Un aer plin de sfîntă poezie.

CONSTANTIN MARIN ■

reportaj la muzeul militar central, o lecție de patriotism în imagini

„sîntem independenți, sîntem națiune de sine stătătoare“

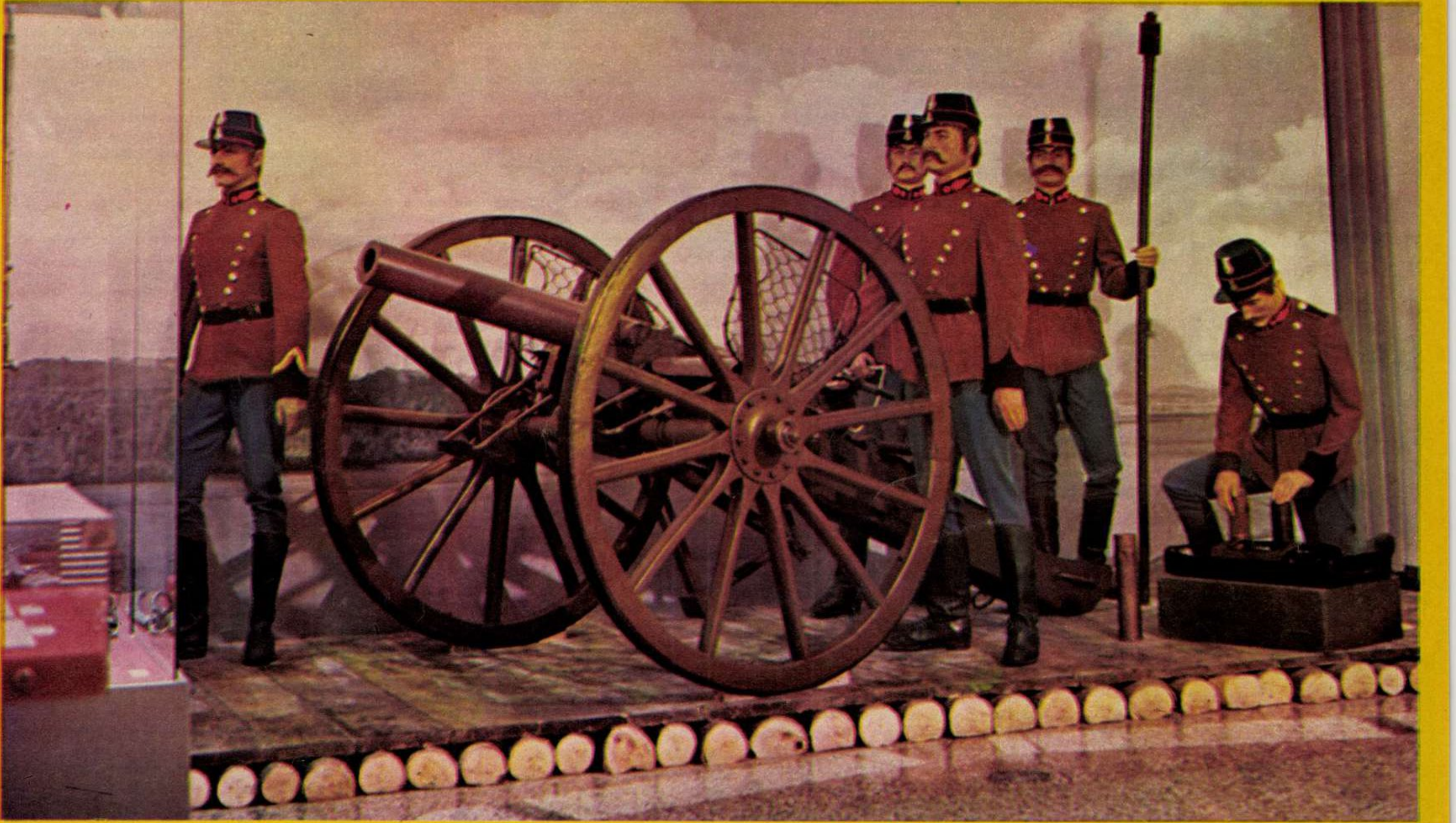

Reconstituirea unei baterii de artilerie din vremea războiului de independență.
Fotografie de GH. AMUZA ■

Bucureștenii îl știu cu toții, plasat peste spinarea dealului Cotrocenilor, pe strada Izvor, la numărul 137, găzduit de localul fostei școli de ofițeri de infanterie, dar nu foarte mulți îi cunosc istoria, veche și mîndră, pe măsura vredniciei armatei române. Pentru că descrierea unui muzeu este, în general, o îndeletnicire anevoioasă, muzeul cerîndu-se parcurs și nu povestit, să ne întoarcem în timp și să notăm că prima manifestare a Muzeului Militar Central datează din anul 1919, cînd o secție de exponate militare și-a găsit locul în cadrul Expoziției Ligii Culturale și a Armatei, găzduită — după cum arată documentele — de localul școlii primare de pe strada Clemenței, întemeierea lui propriu-zisă datorîndu-se decretului 6064 din 18 decembrie 1923.

Cu totul și cu totul, muzeul de astăzi, redeschis de curînd într-o incintă extinsă și modernizată, numără aproximativ douăzeci și șapte de mii de obiecte, piese de armament, uniforme, drapele, lucrări de artă plastică, stampe și mărturii reconstituind prestigioasa istorie a armatei române și, în paralel, istoria patriei noastre, a oamenilor locuind aici, la nordul Dunării, din cele mai vechi timpuri.

Cele douăzeci și unu de încăperi ale instituției conservă mărturii și documente de mare importanță pentru trecutul armatei noastre, piese de o valoare inestimabilă, îngrijite nu numai cu venerație, dar și cu migală, reconstituiri și stampe, obiecte care au aparținut unor personalități politice și militare de prim ordin, multe, atît de multe încît încercarea noastră de a le pomeni pe toate în decursul acestui reportaj se dovedește prea îndrăzneață. Un idol feminin de marmură de tip sudic datînd din a doua epocă a fierului. Racla în care s-a păstrat capul lui Mihai Viteazul la Mănăstirea Dealu de lîngă Tîrgoviște. Săbiile, cartușierele și eșarfa tricoloră de care s-a servit temerarul general pașoptist Gheorghe Magheru. Obiecte aparținînd lui Alexandru Ioan Cuza, primul domnitor al României unite, păstrate în condiții remarcabile. O serie întreagă de picturi realizate de artiști celebri, «Dorobanțul» lui Grigorescu, studii de Henția, Szathmáry și așa mai departe.

Parcurgînd sălile muzeului, parcurgi, de fapt, istoria armatei române și istoria neamului românesc, nu o dată suprapuse, foarte des îngemănate, căci așa cum scria Nicolae Bălcescu și așa cum avem ocazia să citim pe unul din pereți... «tot românul se năștea cu datoria de a fi soldat și de a apăra statul la vreme de nevoie, și cînd vrăjmașul călca pămîntul românesc, toată țara trebuia să fie în arme». Cultivator de pămînt sau meseriaș, românul s-a văzut nu o dată obligat, în decursul unei istorii zbuciumate, să pună mîna pe armă și să-și apere copiii și avutul, căci dacă n-a stat — și nu stă — în firea acestui popor să fie agresiv și să cotropească, a stat — și stă — în firea lui să se apere cu dîrzenie și eroism, să nu se predea, să înscrie cu arma și cu sîngele său pagini nepieritoare, pilde ale celui mai fierbinte patriotism.

Parcurgem sălile dedicate războiului de independență, acelei încleștări pe viață și pe moarte la capătul căreia — în ziua de 9 Mai 1877 — românii și-au cîștigat dreptul la neatîrnare, determinîndu-l pe marele patriot care a fost Mihail Kogălniceanu să exclame: «Sîntem independenți, sîntem națiune de sine stătătoare», răsplată meritată a unei vitejii și a unui eroism intrate în legendă. Tunuri Krupp, puști Dreyse și Peabody, armamentul de atunci al românilor. Pe un perete, sub lumina filtrată a reflectoarelor, hărți cu concentrarea armatelor noastre în lunile aprilie — august 1877. Sala luptelor de la Grivița, Plevna, Rahova și Vidin. Steaguri, o mulțime de steaguri, originale sau reconstituite, dobîndite pe cîmpul de luptă, cu eroism, dar și cu jertfe. Un fragment dintr-una din porțile cetății Vidin, străpunsă de un proiectil al artileriei românești în ianuarie 1878. Tunica, trusa și vesela generalului doctor Carol Davila, personalitate funcționînd în timpul războiului de independență drept inspector general sanitar al armatei noastre. Obuze turcești încă neexplodate.

Pe un panou aflăm amănunte despre desfășurarea operațiunilor pe cîmpul de luptă direct de la sursă, din ziarul «Resboiul», pe a cărui primă pagină, datată duminecă 18 septemvrie 1877, găsim descrierea aruncării în aer a întîiului monitor turcesc, Lufti Gelil, lîngă Brăila, foaie de ziar peste care timpul și-a pus pecetea, îngălbenind-o, și pe care zăbovește astăzi privirea sutelor de vizitatori, civili și militari, veniți din toate colțurile țării să viziteze Muzeul Militar Central și să descopere aici, cu îndrituită mîndrie patriotică, un trecut istoric vrednic, pe măsura realizărilor de astăzi ale României socialiste. Dealtfel, cartea de impresii a instituției, așezată la ieșire, lîngă sala destinată tehnicii militare celei mai moderne și în preajma bustului primului președinte din istoria milenară a acestui popor, conține vorbe emoționante, de adîncă satisfacție. Evident, nu toți cei aproape zece mii de vizitatori, cîți au străbătut muzeul de la redeschidere, și-au notat impresiile în carte, dar foarte mulți au făcut-o, cu simțămîntul că — scriind — mulțumesc nu numai grijuliilor gospodari ai muzeului, ci, în primul rînd, și îndeosebi, înaintașilor cărora le aduc, și pe această cale, prinosul lor de recunoștință. Scriituri de toate felurile. Semnături de toate felurile. Copii și vîrstnici, militari în termen și ofițeri, români și străini. Din sumedenia de impresii, alegem scurta însemnare a elevei Mirela Boldeață din Giurgiu: «Oricum am pune noi cuvintele pe hîrtie, ele nu pot fi atît de impresionante încît să răsplătească exact jertfa patriotică și sîngele cald al celor care și-au dat viața pentru libertatea noastră de astăzi».

Ne reîntoarcem în muzeu. În aceleași săli sintetizînd istoria războiului de neatîrnare din 1877, găsim chipurile eroilor Nicolae Valter Mărăcineanu, comandantul batalionului 1 din Regimentul 8 linie, căzut la asaltul redutei Grivița, imaginea sergentului Constantin Țurcanu, pe care memoria românilor l-a păstrat sub numele dăruit de poetul Alecsandri, neînfricatul Peneș Curcanul. Despre moartea eroică a maiorului George Șonțu, căzut la Grivița, citim raportul locotenentului colonel George Măldărescu, comandantul Regimentului 10 Dorobanți, întocmit la 31 august 1877: «Perderile cu totul ale regimentului este: 1 oficier superior mortu, George Șonțu...» La capătul acestor lupte, România și-a dobîndit mult dorita independență, impunînd lumii o armată vrednică de toată lauda și un patriotism vrednic de toate superlativele. Pe unul dintre panouri, un extras din ziarul american «The Daily News» exprimă cu fidelitate starea de spirit a străinătății pusă în fața unor fapte de aleasă vitejie: «Una din surprizele acestui război e neașteptata valoare și vitejie arătate de trupele românești și în genere eficacitatea și solidaritatea armatei române. Acum se vede că armata română contează ceva și trebuie să se țină seama de ea cînd se vor face schimbări în cartea Europei relative la România».

Urmează celelalte încăperi ale muzeului, jalonînd marile evenimente din istoria armatei și a poporului român. Aspecte din pregătirea și desfășurarea insurecției naționale antifasciste armate și antiimperialiste, organizată și condusă de Partidul Comunist Român, epopeea participării armatei române, sprijinită de întregul popor, la războiul antihitlerist, contribuția sa, de fapte și de sînge, la înfrîngerea Germaniei naziste și dobîndirea victoriei de la 9 Mai 1945. Apropiindu-ne în timp, zăbovim în sălile care înfățișează armata noastră de astăzi, procesele de întărire și modernizare a ei, importanța celui de-al XI-lea Congres al Partidului Comunist Român pentru consolidarea și perfecționarea armatei române, devenită astăzi trup din trupul poporului, pavăza cuceririlor revoluționare ale acestuia.

Pentru noi, vizitarea muzeului a durat ceva mai mult decît de obicei, adică mai mult de patru ore, intervalul obișnuit destinat parcurgerii tuturor celor douăzeci și unu de săli, nepunînd la socoteală exponatele grele și voluminoase, tunuri, tancuri, avioane, așezate la vedere în parcul muzeului. Altfel vorbind, au fost patru ore de eroism în imagini, o lecție de o semnificație deosebită în ceea ce privește mîndrul trecut istoric al neamului românesc, pildă pe care cuvintele tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al partidului, președinte al Republicii Socialiste România și comandant suprem al forțelor armate, cuvinte așezate pe un panou la ieșirea din muzeu, o întregesc cu prisosință, oferindu-i sensuri adînci:

«Să nu uitați niciodată, tovarăși militari, că sînteți urmașii armatelor lui Mircea cel Bătrîn, ale lui Ștefan cel Mare, urmașii pandurilor lui Tudor Vladimirescu, ai armatelor care au luptat în 1877 pentru independența patriei, ai acelora care au luptat în războiul din 1916-1918 pentru apărarea pămîntului țării împotriva cotropitorilor, ai armatelor care au luptat împotriva fascismului. Acești înaintași ai voștri vă cheamă să fiți gata întotdeauna să serviți poporul, patria».

Deși adresate militarilor, cuvintele acestea înflăcărate se adresează, de fapt, tuturor celora în pieptul cărora bate o inimă românească.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

O LUPTĂ GREA: ACEEA CU PREVĂZUTUL

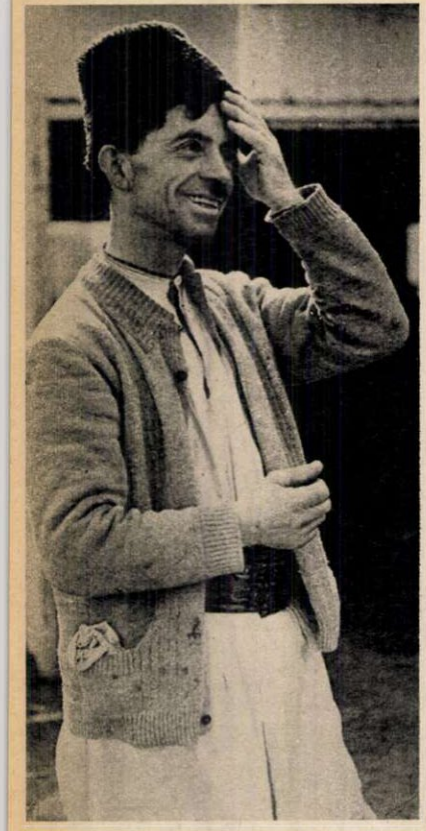

Departe de izolarea muntelui, între oameni, Tudor I. Spiridon obişnuieşte să şi rîdă la auzul unei glume bune.

Data cînd în această ţară s-a născut şi a fost crescut primul miel nu este deocamdată cunoscută, dar cert este că ea are o vechime considerabilă. Pînă una alta şi în prezent mieii se nasc din oaie (deci nu în incubatoare), iar creşterea lor este la fel de dificilă şi desfăşurată în condiţiuni nu întotdeauna de culoare roz. În acest sens iată ce mi-a spus ciobanul Tudor I. Spiridon din comuna Malu cu Flori, judeţul Dîmboviţa:

«Era care va să zică dimineaţă. La plantaţia cu brazi se găsea o iarbă nemaipomenită, dar se mai găsea şi un paznic pus pe amenzi, în cazul în care oile ar fi mîncat acolo. N-am avut încotro şi a trebuit să aştept seara, cînd plantaţia rămînea liberă sub cer. Am dat sîrma la o parte şi am băgat toată turma în plantaţie. Oile au început să mănînce, dar la un moment dat, tovarăşul meu, pe nume Culiţă, vine şi-mi spune îngrijorat că a văzut ceva negru ducînd un lucru alb în spinare. M-am gîndit că e ursul, mai ales că şi cîinii, avangarda oricărei turme, lătrau speriaţi. În acea noapte n-am avut ce să fac, dar dimineaţa am plecat în cercetare. Lîngă o apă, nu departe de stînă, am văzut stomacul oii, baba, cum îi spunem noi. Mă aplec asupra lui, mă decid să-l iau şi să-l duc la stînă, pentru a-l băga într-un butoi cu formol, dar deodată aud un foşnet şi cînd mă întorc văd că asupră-mi venea furios un urs în două picioare. Destul de speriat, pun mîna pe ciomag, între timp veniseră şi cîinii mei, dar ursul face stînga-mprejur şi dispare. Este, aşa cum mi-aţi cerut, una dintre întîmplările cărora noi, ciobanii, trebuie să le facem faţă de mai multe ori atunci cînd sîntem pe munte cu oile la păşune. Cît despre butoiul cu formol, noi obişnuim să punem acolo resturile oilor, pentru a ne putea justifica în faţa ADAS-ului.»

Vorbim deseori despre faptul că anumite meserii se transmit din tată-n fiu, dar uneori o facem la modul idilic şi superficial. Cu alte cuvinte, fiul îndrăgeşte extraordinar de tare meseria tatălui şi atunci cînd este capabil s-o exercite se aruncă asupra ei cu multă pasiune. În cazul ciobanului Tudor I. Spiridon şi desigur nu numai în cazul său, lucrurile au stat la fel. Tatăl său a fost cioban, meserie grea şi destul de plină de riscuri, dar cu toate acestea l-a făcut şi pe fiul său să practice aceeaşi îndeletnicire fără a-l întreba dacă-i place sau nu. Era nevoie ca în casa lor să mai cîştige cineva şi de aceea bătrînul Tudor, fără a-şi întreba fiul, l-a determinat să păzească oile. Astăzi fiul are 52 de ani şi este cioban încă de atunci de cînd a terminat clasa a VI-a. Îmi spune că în atare circumstanţe a considerat păstoritul ca o meserie oarecare, pe care trebuie însă s-o faci corect şi conştiincios. În judeţ el are faima că i-au murit foarte puţini miei la naştere şi că odată deveniţi oi mortalitatea acestora se află la un procent minim. O oaie ţine sarcina cinci luni şi naşterea mieilor începe din decembrie şi se termină prin iunie. Uneori, mielul născut trăieşte o zi, o oră sau o jumătate de oră. Trebuie ştiut că atunci cînd nasc, oile nu ţipă deloc şi de aceea misiunea ciobanilor este destul de grea. Tabloul cumva patriarhal al ciobanilor dormind noaptea pe lîngă foc înveliţi în cojoace trebuie refuzat din capul locului. Ciobanii dorm cu schimbul, iar acela de serviciu trebuie ca în permanenţă să se învîrtă în jurul oilor, pentru a depista pe aceea sau pe acelea care nasc. Riscul este mare: dacă oaia naşte şi ciobanul nu este lîngă ea există posibilitatea ca mielul născut să fie strivit. Las la o parte faptul că odată născut mielul are la gură o cămăşuţă, adică un soi de pînză de păianjen, care trebuie ruptă imediat pentru că altfel se sufocă. După naştere, Tudor I. Spiridon ia imediat mielul şi-l dă oii-mame să sugă. După cinci minute mielul începe să sugă, iar mama începe să aibă grijă de el. Mai apoi mama şi fiul se recunosc după glas. Există şi oi rele, adică slabe, care odată ce nasc îşi aruncă mielul şi se bucură că au rămas văduve — afirmă ciobanul despre care scriu. Cu ele trebuie lucrat îndelungat pentru a-şi dobîndi şi ele condiţia de mamă. Mielului i se spune miel din primăvară pînă-n toamnă. Apoi, cel puţin la Malu cu Flori, mielul devine cîrlan. Cît timp se află în perimetrul a doi ani i se mai spune şi mioară; în acest timp el are în faţă doar doi dinţi.

Nu este de mirare că ştiind toate aceste lucruri, Tudor I. Spiridon este unul dintre cei mai buni ciobani, pentru că şi în această meserie există foarte multe lucruri care nu sînt cuprinse în manuale, nu se predau la nici un fel de cursuri, ci trebuie deprinse din ceea ce obişnuim să numim practică. Dealtfel, păstorul în cauză nu a auzit niciodată cîntecul, acum celebru, «Mielul», şi asta pentru că este foarte ocupat. Ştie însă că la televizoare şi la radiouri cu picupuri acest cîntec are cel puţin în ultima vreme un spaţiu asigurat şi nădăjduieşte ca în această iarnă să-l asculte şi să-l îndrăgească.

Începînd cu 25 mai, oile şi mieii sînt urcaţi la munte. Ei bine, această călătorie are loc în condiţii cu mult mai grele decît acelea pe care le credeam noi valabile. Altfel spus, nu este adevărat că în mod automat mieii urmează berbecul sau oaia-mamă. La început mieii nu cunosc fluierăturile ciobanilor şi se sperie de cîini. Are loc deci un proces de dresare a acestora, proces în care nu lipsesc dragostea şi înţelegerea faţă de o fiinţă atît de tînără şi de gingaşă. Dacă-ar fi după ei, mieii cei mai tineri, îmi spune Tudor I. Spiridon, ar umple muntele, adică ar merge la întîmplare şi s-ar expune atacurilor mai mult sau mai puţin perfide ale lupilor şi ale urşilor. Asta mai ales că odată înţărcaţi ei sînt nebuni şi dificultatea muncii ciobanilor constă în a-i determina să-şi ia adio de la lapte. Chiar şi după ce învaţă «codul» ciobanilor, adică un destul de complicat sistem de fluierături şi de vorbe trunchiate, greutăţile nu încetează. Dacă, de pildă, plouă, mieii sînt tentaţi să stea sub apă, iar atunci cînd răsare soarele se expun la razele acestuia aşijderea unor inşi care se duc pentru prima dată la mare şi doresc să se bronzeze după primele două zile. Orice cioban care-şi cunoaşte la perfecţie meseria face tot ceea ce este posibil ca mieii să circule, să alerge cît mai mult, bineînţeles nu departe de turmă. După cum tot o caracteristică a muncii de calitate a unui cioban este aceea de a-şi feri mieii de curent. Curentul este mult mai periculos pentru miei decît frigul propriu-zis. Mi se spune că vechile noastre cunoştinţe potrivit cărora mieii sînt proşti se înscriu sub semnul falsului. Faptul că la aproximativ o lună mieii ajung să-şi cunoască ciobanul, adică şeful lor care-i porneşte la iarbă, şi de asemenea cîinii, este considerat, şi cred că pe bună dreptate, un semn de inteligenţă.

După cum se ştie, unul dintre modurile de exercitare a activităţii lupilor este acela ca, de preferinţă noaptea, să dea buzna în turmele de oi. La Malu cu Flori, de pildă, numai în anul 1974 au căzut victimă lupilor 148 de oi şi miei. Cît de cît, lupul este destul de rezonabil: pătrunde în turmă, ia în gură un miel, dispare în beznă şi apoi îl mănîncă. Ursul în schimb nu mănîncă pe cît omoară. Ciobanii ştiu precis că ursul nu mănîncă mielul decît atunci cînd are în imediata apropiere o apă curgătoare, şi de aceea atenţia lor odată aflaţi lîngă ape devine maximă. Dar şi în această privinţă în comuna Malu cu Flori, graţie muncii unor ciobani cu experienţă, s-au făcut mari progrese. În 1965, de pildă, au fost cazuri în care lupii şi urşii au sfîşiat şi 56 de miei pe oră. Ciobanii însă, cărora nu le lipseşte curajul, acesta fiind dealtfel o sarcină de serviciu, reuşesc să fie şi vigilenţi, iar atunci cînd nu se poate altfel folosesc tradiţionalele lor bîte împotriva răpitorilor. Întîmplări de genul celor cu care mi-am început reportajul are fiecare cioban în repertoriu cu duiumul şi ele nu se înscriu în nici un caz în aria celebrelor şi îndoielnicelor poveşti aparţinînd vînătorilor sau pescarilor. Fără a face o dramă, Tudor I. Spiridon îmi spune că lunile petrecute pe munte cu oile, adică mai, iunie, iulie, august, septembrie şi uneori octombrie, sînt grele, atît datorită grijii de zi cu noapte acordate animalelor pe care le păzesc, cît şi, mai ales, singurătăţii în care se află. Fiind în mijlocul naturii, gîndurile lor în lungile zile şi nopţi cît stau pe munte se îndreaptă spre timpul probabil, iar dorinţa lor cea mare este să fie feriţi de fulgere şi trăsnete. Au, bineînţeles, tranzistoare de la care obţin zilnic informaţii despre timp şi nu de puţine ori acestea sînt reale. Televizoare încă nu au, pentru că în munte nu au unde să le bage priza. Ca un fapt de culoare, menţionez că, în ciuda aversiunii fireşti a ciobanilor faţă de urşi şi lupi, uneori povestirile despre aceştia păstrează o tentă uşor sentimentală. Vreau să spun că Tudor I. Spiridon, vorbindu-mi despre o noapte în care i-au fost răpite două oi, găsea o oarecare justificare lupilor. L-am întrebat de ce şi mi-a spus că respectivul lup însoţit de lupoaică venise cu puii ca să-i înveţe pe aceştia să se hrănească. Adică lupul călăuzea primii paşi în viaţă ai tinerilor săi fii.

Cu asemenea ciobani ca Tudor I. Spiridon, îmi spune primarul comunei Constantin Ion, nu este de mirare că avem un sector zootehnic bun, cu o pondere însemnată în cadrul C.A.P.-ului. Acelaşi lucru mi-l spune şi brigadierul zootehnist Constantin Ion. Vorbele acestora sînt de recunoaştere a activităţii acelora care an de an îşi părăsesc familiile şi se predau muntelui, adică unui loc plin de frumuseţi pentru turişti, dar greu şi aspru pentru aceia care, însoţiţi de cîini, cresc miei şi oi a căror carne, lapte şi blană iau de cele mai multe ori drumul oraşelor. Este deci cazul ca şi munca lor, privaţiunile lor, să fie cunoscute şi de locuitorii acestora.

EUGEN SECELEANU ■
Fotografii de **ELENA GHERA** ■

Obişnuitul drum al mieilor spre munte va începe şi în acest an la 25 mai.

omul potrivit la locul nepotrivit

«necorespunzător» ca șef de fermă în satul natal este «sancționat» inginer-șef în alt sat

Cu doi ani în urmă Constantin Pescaru devine inginer agronom și e repartizat la C.A.P.-Urzica, județul Olt. Se bucură că ajunge în județul lui; la numai două săptămîni, e mutat la C.A.P. Mărunței, la numai cinci kilometri de casă, de părinți, adică de satul Comani, care aparține de orașul Drăgănești-Olt. Cu începere de la 29 ianuarie 1974 se consideră un om de-a dreptul fericit, întrucît e transferat chiar în satul natal. Tînăr specialist, dornic de afirmare și ambițios să arate consătenilor că nu în zadar umblase pînă atunci la școli, în funcția pe care o deține — de șef de fermă — inginerul se așterne pe muncă, pînă la 23 septembrie cînd este încorporat pentru satisfacerea stagiului militar.

După ce vine din armată face un drum la Direcția agricolă și lasă o cerere de reîncadrare. Se înțelege, pentru postul pe care-l avusese. I se spune că e mutat la C.A.P.-Bălănești. Refuză, mirat de o asemenea hotărîre bruscă. În cele din urmă e trimis la C.A.P.-Stoborăști, la cîteva zeci de kilometri de casă. «Cînd am întrebat — scrie el — de ce sînt mutat, mi s-a spus că umblu toată ziua în stare de ebrietate și nu mă mai poate da la Comani». Constantin Pescaru rămîne nedumerit: întîi, informația era falsă, insinuantă, labilă (Cine nu bea?); al doilea, dacă cineva a crezut-o totuși, de ce să umble în stare de ebrietate în Stoborăști și nu la Comani, unde părinții eventual l-ar fi putut struni? Într-o asemenea situație, inginerul nu se pierde cu firea și cere să se ia relații despre el peste tot pe unde a trecut. «Mi s-a răspuns că nu au timp și se ia de bază ceea ce a informat tovarășul Ion Bleau».

Ion Bleau este președintele C.A.P.-ului Comani. După cum singur arată, el a informat la județ — și în primul rînd pe președintele U.J.C.A.P.-ului, Nicolae Sosoacă — că inginerul Pescaru are obiceiul de a bea peste măsură. Și nouă ne-a spus, pe un ton categoric, că Pescaru venea beat la ședințele de plan și că, bineînțeles, aceasta se repercuta asupra bunului mers al treburilor în C.A.P. Pe de altă parte, tot președintele Ion Bleau cade de acord că nu are nimic ce să-i reproșeze ca specialist lui Pescaru. Afirmații, desigur, curioase prin modul dezinvolt în care sînt făcute, și care nu fac altceva decît să întărească dorința inginerului ca faptele sale să fie considerate la justa măsură și valoare, fără a deveni obiect de speculații îndoielnice. El susține că nu a dovedit deloc că e un bețiv, iar în acest sens aduce și martori. Martori ar putea aduce, nu ne îndoim, și președintele Ion Bleau, pentru a susține contrariul. Sigur că nu am organizat un plebiscit în satul Comani pentru a vedea dacă acuzația adusă inginerului e întemeiată sau nu. Ar fi fost nu numai un lucru imposibil de făcut, dar și lipsit de importanță, întrucît el reprezintă o premisă falsă în discuția noastră, care s-ar putea continua chiar dacă Constantin Pescaru s-ar fi arătat drept un om pe cale de a deprinde «darul beției».

Că președintele și inginerul nu s-au înțeles, e un lucru cert. Îl recunosc amîndoi. Neînțelegerea aceasta s-a agravat cu atît mai mult cu cît Pescaru avea ocazia să-i ceară mai des și insistent președintelui Bleau să i se adreseze cu «tovarășe inginer» și nu cu «mă», precum și să renunțe la unele obiceiuri mai puțin elegante, printre care acela de a înjura. Atitudine care pe președinte l-a contrariat. De aici pornește o antipatie care funcționează perfect între acești doi oameni. În starea aceasta de tensiune intervine un eveniment...

E vorba de un furt. «În seara zilei de 14 august 1974, împreună cu alți tovarăși cu muncă de răspundere, m-am deplasat, în urma sesizării unor membri cooperatori, la domiciliul lui Ion Dumitrescu și Octavian Cojocaru, unde am găsit următoarele produse și materiale...». Urmează lista: combinate cu uree, sîrmă galvanizată, folie de polietilenă etc. Că a participat fără rezerve la descoperirea celor ce sustrăseseră din avutul C.A.P.-ului în care și mama sa muncise în acord global, e ușor de înțeles. A făcut-o deschis și principial, din convingerea că etica și echitatea nu sînt cuvinte, ci realități, și nu pot fi realități dacă nu sînt respectate. Avea să i se confirme această încăpățînare nu numai de a fi el, dar a pretinde și altora să fie drepți și cinstiți, prin condamnarea vinovaților la 11 și, respectiv, 10 luni. Între timp, plecase în armată...

Lăsase în urmă cel puțin două amintiri neplăcute. Prima, neînțelegerile cu președintele Bleau. A doua, «simpatia» rudelor celor obligați să suporte pedeapsa legii. Avea să le minimalizeze, să le neglijeze și în cele din urmă să le uite cu totul, preocupat a obține la pregătirea de luptă și politică numai calificative bune și foarte bune. Și cu toate că acolo, în unitatea în care își satisfăcea stagiul militar, răspundea la fiecare apel prezent, continua să fie prezent într-un anume sens și în satul Comani, unde se forma legenda de bețiv înrăit a inginerului Constantin Pescaru. Legendă pe care o aflăm, în expresia ei cea mai dură, de la Gheorghe Dinescu, primarul orașului Drăgănești-Olt: «Eu totuși nu mi-am pierdut încrederea în acest om». Cu «totuși»... «Altfel — după cum aflăm din aceeași sursă — el se va căli acolo, la Stoborăști. E tînăr, poate să se formeze ca un cadru de nădejde». Sigur, nu altfel decît ca un viitor cadru de nădejde Pescaru își permite a avea logică, arătînd nedumerit: «La întrebarea mea, dacă au încredere într-un bețiv să meargă inginer-șef din funcția de șef de fermă, nu mi s-a dat nici un răspuns».

La biroul personal al Direcției agricole ni s-a vorbit de detașarea lui în interes de serviciu. E adevărat, la Stoborăști era nevoie de un inginer. Tot așa cum și la Comani ar fi fost nevoie de Pescaru, și ar mai fi fost nevoie de un inginer, chiar dacă Pescaru ar fi rămas în continuare pe locul pe care fusese încadrat.

A fost trimis la Stoborăști, ni s-a mai spus apoi, pentru a se îndrepta, pentru a se reabilita. Ca o măsură educativă. În această împrejurare, avînd în vedere declarațiile contradictorii, fie-ne permis să ne îndoim de sorții de izbîndă ai acestei măsuri educative.

Satul nu dispune de nici un specialist get-beget din Comani. Ar fi putut avea unul: pe Constantin Pescaru; dar inginerul nu se înțelegea cu președintele. Soluția putea fi: ori unul, ori altul, adică așa cum s-a întîmplat. A fost altul, adică inginerul Pescaru. Dar Pescaru întreabă: dacă nu sînt bun de șef de fermă în Comani, cum sînt bun inginer-șef în Stoborăști?

Inginerul agronom Constantin Pescaru vrea să muncească în satul natal, să slujească pămîntul pe care a copilărit și pe care l-a îndrăgit. Pescaru cere să muncească acolo unde e locul lui, unde este nevoie de el, și abia după aceea, după rezultatele muncii, să fie lămurite eventualele neînțelegeri. În locul soluției pripite: ori unul ori altul, inginerul Constantin Pescaru propune o altă soluție: fiecare la locul ce i se cuvine, după priceperea și dragostea pentru locul respectiv.

DUMITRU ELIADE ■

în curînd la beregsău mare va guița purcelușul cu numărul 1000000

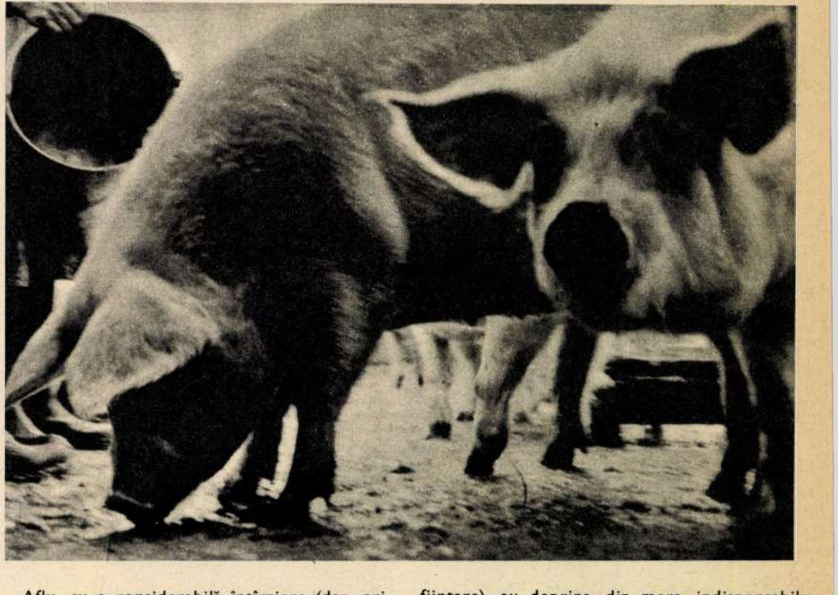

Aflu, cu o considerabilă întîrziere (dar, oricum, mai bine mai tîrziu decît niciodată), de existența unei reviste intitulate «Pig International», ceea ce înseamnă, fără nici un fel de ocolișuri, «Porcul Internațional». Dintre multele și feluritele adevăruri științifice cu privire la rîmătoarea de care noi, oamenii, sîntem legați prin firele intereselor noastre consomptive și nicidecum prin vreo brumă de afecțiune, din tot ceea ce am văzut în cîteva numere, am ales, pentru uzul articolului de față, un frumos și semnificativ joc de cuvinte; explicația ce însoțea o fotografie a unui șir de codițe de purcei suna astfel: «It **tells** a **tale** and you need time to read those **tails** = le spun o poveste și este nevoie de timp pentru a citi aceste... cozi». Glumă, neglumă, adevărul este că pentru a crește porcii în condiții industriale — căci la ei se referă revista, nu la animalul din bătătură — îți trebuie timp pînă să deprinzi toate secretele. Cine vrea să le afle — nu din cărți, ci pe viu, și noi asta am vrut — n-are decît să dea o fugă pînă la Beregsău Mare din județul Timiș, la I.S.C.I.P. (Întreprinderea de stat pentru creșterea și îngrășarea porcilor), unitate distinsă cu înaltul titlu de Erou al Muncii Socialiste, cu mai multe Ordine ale Muncii clasa I, clasată anul trecut pe locul I în agricultura de stat și ale cărei prim rezultate pe 1975 întăresc convingerea că, și în acest ultim an al cincinalului, s-a pășit cu dreptul. «Acum — îmi spune inginerul șef Gheorghe Șerban — cînd numai pe primul trimestru al acestui an am dat consumului 4 285 tone de carne față de cele 2 425 planificate, cînd beneficiile suplimentare se ridică la peste 11 milioane de lei, în sfîrșit, acum, cînd am ajuns la 126 544 capete, după ce în 1968 plecasem la drum cu 12 000 de animale nu foarte încîntate de traiul în comun pe care aveam noi de gînd să li-l oferim, acum, după ce am parcurs ceva cale, ne amintim, nu fără un zîmbet, de profețiile sumbre ale unor specialiști străini; auzind de încercarea noastră temerară de a ridica acest prim mare complex de creștere a porcilor, ne-au prezis un faliment, credeau că nu vom putea face față celui mai mare pericol al unei astfel de întreprinderi: pericolul bolilor. Ce-i drept, maladiile nu ne-au ocolit, chiar în primul an ne-am confruntat cu o primă epizootie. Am luptat pe viață și pe moarte, zi și noapte, pentru a salva matca și nou-născuții, ceasuri grele am trăit și în '72 și '73, cînd s-au abătut asupra noastră unele boli. Acum, am căpătat experiență în înfruntarea bolilor, dar poate că nu asta este de reținut în primul rînd, ci experiența creșterii propriu-zise, industrializată, a porcilor».

Aflu că toate instalațiile de modernizare a complexului, întins pe o suprafață de 24 de hectare, nu sînt opera oamenilor industriei, ci a localnicilor care și-au zis «cel puțin să știm că nu dăm vina pe alții dacă nu vor merge ca lumea». Dar nu a fost cazul. Tot ei, localnicii (70 la sută din personal a rămas aici, de la înființare), au deprins, din mers, indispensabila știință de a se apropia de psihologia modificată de apartenența la grup, ca să spunem așa, a animalului cunoscut din ograda individuală ca fiind autoritar și libertin, murdar și nu foarte prietenos.

Iată, aici, la Beregsău, crescut de mic, pe căprării, luat cu binișorul, respectat și iubit, instalat fără habar în țarcuri confortabile, autoservindu-se cu apă și mîncare, porcul își dovedește adevărata sa fire, în fața căreia nici o vorbă de ocară nu mai are ce căuta: este, nici mai mult, nici mai puțin, decît un animal sociabil și curat, liniștit, preocupat să-și păstreze neatins patul (așa se spune locului unde doarme), să mănînce și să se odihnească fără a fi deranjat sau fără a deranja pe alții. Și pentru că acest paragraf ar putea fi bănuit de un oarecare sentimentalism, iscat de imaginea unor Ghițișori coborîți parcă din peliculele lui Walt Disney, îl vom întări cu argumentul științific că la Beregsău sînt la ordinea zilei, a oricărei zile, discuțiile despre «Stressurile specifice vieții și creșterii industrializate a porcilor»; stressurile căpătate în timpul transportului, al integrării într-un lot sau altul, al trecerii de la un regim de hrană la altul. Pentru ca efectul schimbărilor, stressante, pentru orice ființă vie, chiar și pentru porc, după cum se vede, să fie diminuate, animalele sînt amăgite cu medicamente potrivite. O, dacă ele ar ști că la intrarea în fiecare zonă a complexului oamenii au sădit flori, sute de flori, conform devizei, foarte serioase, «pentru fiecare porc — o floare» (asta, ca să putem socoti mai bine numărul florilor), rîmătoarele ar simți, poate, și mai puțin stressurile existenței moderne. Oricum, judecînd după ritmul și felul în care le crește carnea, se pare că au rezolvat și acest capitol dificil. Anul trecut, I.S.C.I.P. Beregsău Mare a livrat 15 845 tone de carne, anul acesta și-a modificat angajamentul cu încă 1 000 de tone peste cele prevăzute în plan și cu un spor de beneficii de 5 milioane față de suma gîndită inițial. Cincinalul va însuma, pentru crescătorii din Beregsău, un spațiu de timp cuprins în limitele a 4 ani și jumătate la capitolul carne livrată (indicatorul final), 4 ani, 4 luni și 20 de zile la producția globală, 4 ani și 5 luni la producția-marfă.

În sfîrșit, tot pe la mijlocul verii, cînd munca de aici va fi deja trecută în contul anului viitor, într-una din zile, va guița purcelușul ce va marca rotunjirea cifrei de un milion de suflete venite pe lume, la I.S.C.I.P., de la înființare.

Se știe de pe acum ce îl așteaptă: preafericitul va trăi ce va trăi, după care va fi împăiat și așezat la intrarea în complex, ca un candidat merituos la mitologia acestor locuri ale hărniciei.

MAGDA MIHĂILESCU ■

PE PLATFORMA COTMEANA SETEA SE POTOLEŞTE CONCRET, CU APĂ ŞI CU ÎNŢELEGERE!

Trecem prin valea Tesluiului, prin comunele Teslui şi Oporelu, în valea Cungrei. În sus, spre nordul judeţului Olt. Comunele Cungrea, Leleasca, Topana, Făgeţelu, Poboru, Sîmbureşti, Vitomireşti... Cu zeci de sate, risipite pe dealuri şi văi, printre vii şi livezi. Sate care, de cînd se ştiu, au răbdat de sete.

«Cum te cheamă pe tine?» «Mortogan Iuliana», «Auzi tu, Iuliana, ce nu-ţi place în satul tău?» Eleva din clasa I îşi strînge puiul de năframă sub bărbie, de parcă ar cere un timp de gîndire, şi îşi ridică ochii de un verde deschis, de sticlă subţire: «Apa».

Manolache Floarea aduce apa de băut de la un kilometru, din vale, unde sînt izvoare. Valea o duce mai bine, zice ea, dar noi ăştia din deal sîntem mai necăjiţi. Coboară cu cele două ulcioare goale şi vine cu ele pline, gîfîind. Cînd ajunge sus, parcă ar fi «bătută». Face asta o dată la două zile. Cu apa de spălat însă e mai simplu. O ia din heleşteu. Heleşteul nu-i altceva decît o groapă săpată în spatele casei, pentru a aduna apa de ploaie.

Unii beau chiar «apa galbenă» din heleşteu. Sau din «gropan», cum i se mai spune. De exemplu, Florea Nache, care are 65 de ani. Groapa pe care a făcut-o el este cea mai mare din comuna Leleasca şi, în orice caz, din satul Mierliceşti. Este patrată, cu laturile cam de şase metri, şi adîncă tot pe atît. De cînd i-a murit baba nu se mai duce jos, în vale, să ia apă de băut, fiindcă o găseşte bună şi pe cea de aici. Nu bea însă direct, cum fac alţii, care nici măcar nu fierb apa. El a săpat alături, la trei metri, şi a făcut loc pentru două tuburi de ciment, ca de fîntînă. «Buduroiul», în care pînza apei e atît de aproape că poţi să o atingi cu mîna, e legat de gropan pe dedesubt printr-un alt tub de ciment, plin cu nisip. Iar nisipul filtrează apa aceea murdară, aproape întotdeauna tulbure. O tulbură ploile, dar cel puţin ele o înmulţesc. Cel mai mult o tulbură însă broaştele. Şi peştii, pentru că Florea Nache se plînge că are în heleşteul lui o mulţime de «albitură». I-au prăsit, zice, berzele, ele vin din bălţi cu ouă de peşte pe picioare şi se scaldă aici. Altfel el a văzut şi lucruri mai grele în viaţă, în război a băut apă, cum se spune, din copita calului, şi nu-l sperie că după cinci-şase găleţi scade apa în buduroi şi nici că pe fundul căldărilor pămîntul se aşază desenînd flori tot atît de frumoase cum pune gerul pe ferestre. E sănătos şi speră să rămînă aşa pentru a mai trăi cel puţin cît gardul cel nou la care lucrează.

Pe valea Cungrei se cunosc cîteva întîmplări triste, de copii şi femei care s-au înecat în aceste heleştee. Oamenii şi le povestesc cu strîngere de inimă. Au intrat pe cele cîteva trepte de lemn, pe scara rezemată de mal, şi-au alunecat. Rău dacă heleşteul e plin, dar mai rău dacă e gol. Dacă seacă. Aşa cum se întîmplă uneori. Ce-i drept, lumea s-a mai modernizat, nu mai aduce apa în butoaie, cu cotiga, pentru a o depozita în «gropan». O aduce cu cisternele. Dar nu aceasta e soluţia de durată, soluţia mult aşteptată. Într-un sat cum este Mierliceşti, «moştenit din moşi-strămoşi care s-au moştenit din tată-n fiu», cum spune pensionarul Ilie Popa, soluţia de care vorbeam are un singur nume: canalizare.

«La Afumaţi, spune primarul Diaconescu Zaharia, avem 5 kilometri de conductă. La Mierliceşti, 2,8. La Leleasca, 4,5. La Toneşti rămîne de rezolvat. În Tufaru nu vom face canalizare, întrucît se află în afara perimetrului construibil al comunei. Ceea ce vă spun este însă numai un început. Problema se va rezolva cu adevărat după ce se va încheia extinderea reţelei». Dar încă de pe acum, după cum aflu, fetele din satele de deal, care înainte căutau să se mărite în Ibăneşti, unde era apă, au început să-şi reconsidere părerea despre băieţii din propriile lor sate. Iar tînăra doctoră Elena Gherţoiu priveşte cu mai mult optimism viitorul, convinsă că va diagnostica tot mai puţine hepatite şi infecţii.

În comună au fost forate două puţuri, adînci de cîte 80 de metri. Fiecare a costat cîte 250 000 de lei, iar banii i-a dat statul. Era, oricum, o sumă care l-ar fi depăşit pe oricare dintre ei. O ştie prea bine şi Ionescu Nicolae, despre care s-a tot vorbit de la Cungrea pînă la Topana. Se zice că omul, într-o bună zi, s-a apucat să-şi facă fîntînă. Şi-a adus unelte, şi a strîns pe lîngă el rude şi prieteni. Şi s-au apucat de lucru. Cu nădejde, cu încăpăţînare chiar. Convins că undeva, jos, trebuie să fie apă multă şi bună. Cu gîndul la apa asta visată, nu-i mai plăcea apa din «gropan». Cînd nevasta întîrzia să umple ulcioarele în vale, la izvoare, se ducea la bufet unde cumpăra bere şi mai ales apă minerală. Se întorcea la treabă mai îndîrjit. Au săpat pînă li s-a urît, şi pînă la urmă l-au părăsit toţi. «Am rămas singur pe marginea prăpastiei ăleia de 30-40 de metri. Cînd m-am uitat în adîncul ei, am crezut că ameţesc. Şi — iertare — am scuipat în ea cu năduf, şi atunci, pentru prima dată, mi-am permis să înjur apa»...

*

«Comunele şi satele acestea, îmi spunea inginerul Paul Iliescu, şeful secţiei tehnică-investiţii a Consiliului popular judeţean Olt, aparţin de platforma Cotmeana. O zonă mărginită de rîurile Olt şi Vedea, şi împărţită acum între judeţele Vîlcea, Argeş şi Olt. Celui din urmă îi revin 80 la sută din suprafaţa platformei: 23 de comune, cu aproximativ 80 000 de locuitori. S-au făcut mari eforturi pentru ca viaţa acestor sate să înceteze a mai fi dramatică, să intre în normal».

După cum mărturiseşte, inginerul Iliescu ar putea să vorbească despre platforma Cotmeana 24 de ore. Nu numai ca specialist, răspunzător de nişte investiţii care s-au făcut şi se vor face acolo, ci şi pentru că în comuna Vaţa de unde este de fel, copil fiind o aştepta pe mama sa plecată să aducă apă de la patru kilometri. Pe atunci nu ştia de ce apa se lasă atît de greu găsită. Avea să afle mai tîrziu că, datorită stratului de nisip care ajunge pînă la 150 de metri, în platforma Cotmeana apa se află, în medie, între 130 şi 220 de metri.

«S-au făcut foraje de mare adîncime. Rezultatele au fost în multe părţi îmbucurătoare. Alteori, de exemplu la Topana, debitele găsite au fost mult prea mici: 0,1 litri pe secundă, ceea ce înseamnă 0,4 metri cubi pe oră. Vom lega această comună de Făgeţelu, care la rîndul ei e racordată, ca şi comuna Poboru, de magistralele aparţinînd Ministerului Minelor, Petrolului şi Geologiei. Vitomireşti dispune de o sursă de captare de la 32 de kilometri, din Vîlcea, de la Stoileşti. În comuna Spineni, de asemeni, problema e oarecum rezolvată încă din prima etapă. Urmează Bărăştii de Cepturi, Dumitreşti, Curtişoara. Avem în total, acum, în aceste comune, circa 300 de kilometri de conducte. Această reţea va creşte, desigur, avînd în vedere că în următorii cîţiva ani platforma Cotmeana va avea, în întregime, apă».

Trebuie să înţelegem că vestea aceasta îi bucură pe oameni ca un pahar curat cu apă bună, cu apă rece şi limpede...

*

Aş fi putut încheia aici. Aş putea încheia acum, spunînd că oamenii, pe măsură ce robinetele conductelor apar la porţile lor, se duc în grădini şi îşi astupă «gropanele». Dar trebuie să mai spun, fie şi în treacăt, că satele acestea, altfel mari şi frumoase, cu gospodării de oameni harnici şi chibzuiţi, sînt vechi sate româneşti, vetre nestinse ale unei istorii. Sate în care s-a trăit greu, în care poate că s-a trăit chiar foarte greu, dar important este că s-a trăit. De undeva, din adîncul vremii, s-a păstrat la Vitomireşti legenda cneazului Vitomir. Satul Topana este menţionat, la 1513, într-un hrisov al lui Neagoe Basarab. La 25 iunie 1436, Alexandru voievod întăreşte mănăstirii Cozia stăpînirea satului Seaca. Un anume Călugăreanu, din Cornăţel, scria la 1821: «Acum noi plecăm că soseşte mare oaste din apus de la Tismana i Cozia şi mergem să ridicăm pă Tudor domn al norodului că aşa s-a plănuitu din Padişu şi iar voiu spune urmaşilor mei, că noi am pieri cu multul, să nu tindeţi sufletili voastre pre păgîni, nici acu nici de veci...». Şi poate că, în timp ce scria în grabă aceste rînduri, în burduful de piele al pandurului Călugăreanu lipsea apa, dar asta nu l-a făcut să-i tremure mîna ori să-i lipsească cinstea şi curajul... **DUMITRU ELIADE** ■

Fotografie de EMANUEL TÂNJALĂ ■

de la aristotel la «tricodava», via baia mare

Ca să pornești o mașină, apeși pe un buton. Oamenii n-au butoane, în schimb au cap, inimă, simțăminte. Cum să le punem în mișcare?

— Am făcut o masă rotundă care era patrată și noi ne-am așezat prin colțuri, căutînd să ne facem cît mai puțin simțită prezența. Eram, ca să zic așa, pe post de invizibili.

În mînă invizibilii țineau creioane, iar acțiunea nu se desfășura într-un roman științifico-fantastic, ci în unul din birourile din Baia Mare ale Oficiului forței de muncă Maramureș. Acolo, participanții la masa rotundă care era patrată au început să discute destins, liber, trecînd de la una la alta, așa cum și viața trece de la una la alta cînd nici nu te aștepți.

— Să presupunem că vine la dumneata o muncitoare care îți spune: «Mi-e copilul bolnav, dați-mi voie să mă duc pînă acasă». Să presupunem, de asemenea, că în ziua aceea lucrurile în secție nu merg bine: mai mulți absenți, cîteva mașini defecte. Colac peste pupăză, femeia vrea să se învoiască. Ce faci? Ce faceți?

— Îi spun că nu se poate. Dacă tot s-a prezentat dimineața la lucru, înseamnă că situația de acasă nu este chiar atît de rea.

— Eu aș muta o muncitoare din altă secție în locul ei, dacă e posibil.

— Aș discuta cu ea, aș căuta să mă înțeleg. Eventual, aș învoi-o pentru o oră, două: s-ar duce acasă, și-ar vedea de treburi, poate ar aranja cu o vecină ca să aibă grijă de copil și apoi s-ar întoarce la muncă.

— Aș căuta s-o conving să meargă acasă spre sfîrșitul programului.

— Eu aș lua măsuri ca medicul întreprinderii sau de circă să consulte copilul.

— Un lucru e clar: n-are rost s-o trimit înapoi la lucru fără ca să ne fi înțeles asupra unei soluții. Dacă femeia nu primește un răspuns satisfăcător, tot nu va munci cum trebuie, gîndurile îi vor aluneca la copil, nu la suveică.

Fiecare dă răspunsurile cum îl taie capul și din ele se desprind trăsături de caracter, trăsături de conducător.

Invizibilii notează totul grijuliu.

— Să presupunem că într-o zi observi că o muncitoare de la ring lucrează alandala: nu-i iese nimic cum trebuie, strică totul. Ce faci? Ce faceți?

— Nu mă grăbesc să trag concluzii. O supraveghez mai multă vreme, poate prima impresie a fost înșelătoare și greșelile erau de moment, întîmplătoare.

— Mă duc imediat și îi atrag atenția. În asemenea situații cred că nu e bine să aștepți, trebuie luate măsuri de la bun început, altfel treaba se strică și mai rău.

— Las să treacă o zi întreagă, aștept pînă mîine. De ce să te pripești?

Invizibilii fac însemnări, pun cruciulițe la diferite rubrici, în timp ce discuțiile continuă, de data aceasta în jurul unor probleme cu un caracter mai general. «Ce înseamnă, după părerea dumneavoastră, competență profesională? ...Cum trebuie să se comporte un maistru cu muncitorii pe care-i coordonează?... Cum considerați raportul om-mașină în procesul muncii?... Cum se îmbină viața de familie cu cea de fabrică?»

Doar puține răspunsuri sînt stereotipe, cei întrebați fiind perfect conștienți de complexitatea și însemnătatea acestor probleme, nu din cărți, ci din viață. Majoritatea sînt simpli mineri din Maramureș care se văd dintr-o dată chemați să-și schimbe meseria, poate chiar felul de trai. Dar în adîncurile pămîntului sau deasupra lui, în galeria picurîndă sau într-o hală cu ringuri, munca e tot muncă, familia tot familie, bucuriile și necazurile cam tot aceleași. Pentru ei relațiile om-mașină, conducător-subordonat, activitate de producție-viață de familie nu reprezintă abstracții, ci însăși țesătura vieții lor, deși, firește, părerile — dacă nu în aspectele fundamentale, cel puțin în nuanțe — diferă, în funcție de experiență, de trăsăturile de caracter, aruncînd lumini asupra unor posibile comportamente în viitor față de subordonați.

Apoi, iată-i din nou puși în fața unor situații concrete posibile.

— Într-o dimineață în secția dumneavoastră se ivesc, neprevăzut, o serie de dificultăți tehnice; întîmplător în aceeași zi patru femei au intrat în concediu prenatal și cei mai buni muncitori s-a nimerit să lucreze în schimbul de după-masă. Or, tocmai în această situație inginerul șef de secție vă cheamă pe dumneavoastră, maiștrii, pentru a vă anunța o comandă urgentă, neprevăzută, și cere ca secția să facă un efort suplimentar, să dea în schimbul de dimineață o producție sporită. Ce îi veți răspunde?

— Că nu-mi pot asuma răspunderea. Mai bine să fii realist, să privești lucrurile în față, chiar cu riscul de a-ți supăra șeful, decît să promiți marea cu sarea.

— Eu aș cere timp de gîndire o jumătate de oră: să calculez, să mă gîndesc, să mă sfătuiesc cu muncitorii.

— Eu aș accepta. Dacă trebuie, trebuie. Mă voi da peste cap. În fond, nici nu pot concepe că un șef de secție ar trasa o sarcină imposibil de îndeplinit; la urma urmei, e om învățat, știe mai multe decît mine.

— Și totuși nu cred că o acceptare formală ar drege lucrurile.

...Părerile se încrucișează și, din nou, se fac simțite trăsături de caracter, experiențele diferite de viață. Oamenii vorbesc cu însuflețire, invizibilii — în care desigur ați recunoscut specialiști în psihologie industrială — notează cu osîrdie, toată lumea are deplin temei ca să se simtă mulțumită. În adevăr, ei participă — fără să știe — la una din cele mai rodnice acțiuni de selecție profesională în industrie desfășurate în țara noastră în ultimii ani. Cum s-a ajuns la aceasta?

La Baia Mare urma să se construiască o mare filatură, cu mai multe mii de muncitoare. Pentru această nouă și importantă unitate a industriei ușoare — care, în condițiile orașului maramureșean, căpăta și semnificație socială, permițînd utilizarea forței de muncă feminine într-o zonă pînă atunci predominant bărbătească din acest punct de vedere — se impunea, între altele, o atentă selecționare a personalului mediu de conducere — maiștri și ajutori de maiștri. Problema era oarecum mai complicată, deoarece candidații, fără excepție, nu aveau nici cea mai mică tangență cu industria ușoară, fiind vorba, în marea majoritate a cazurilor, de foști mineri din Maramureș, care dintr-un motiv sau altul hotărîseră să se înscrie la examenul de selecție. Mai trebuie precizat că în proiectul pentru noua filatură, elaborat de Institutul de proiectări pentru industria ușoară, I.P.I.U., existau — între altele — prevederi speciale privind selectarea personalului mediu prin teste psihologice, calificarea prin mijloace moderne audio-vizuale, organizarea grupelor de muncă pe criterii de compatibilitate de caracter etc. În ceea ce-i privește pe maiștri, s-a pornit de la ideea simplă și deloc originală că ei joacă un rol cheie în procesul de producție și că, pentru a-l îndeplini cum se cuvine, trebuie să posede și însușiri de conducător, nu numai pregătire tehnică. Ca să pornești o mașină, apeși pe un buton; oamenii n-au butoane, în schimb au cap, inimă, simțăminte. Totul e să știi cum să le pui în mișcare. Montesquieu nu observase oare, cu două veacuri înainte, că pe oameni nu trebuie să-i împingi din spate, ci să-i faci să te urmeze?

Psihologia industrială desparte pe conducători în mai multe categorii, în funcție de atitudinea lor față de probleme (optimiști, pesimiști sau indiferenți) și față de colectiv (democrați, autoritari, indiferenți). Evident, clasificarea nu are în vedere concepțiile politice sau filozofice, ci doar diverse atitudini posibile față de cei în subordine. Convingeri democratice pot avea toți, dar modul de manifestare, comportamentul în calitate de conducător variază de la un tip la altul. Aceste deosebiri s-au vădit și la mesele rotunde organizate cu viitorii maiștri de la Baia Mare.

În asemenea discuții aparent dezlînate, dar conduse de psihologi după criterii bine gîndite, se conturează trăsăturile de personalitate. Conducătorul «democrat» nu încearcă să acapareze atenția, se dovedește maleabil, accesibil la argumentele celorlalți, se frămîntă să găsească mai multe soluții, în timp ce «autoritarul» apare închis, rezervat, greu influențabil de contraargumente, rămîne la prima soluție, nu caută alternative. Cel mai dăunător, adică cel mai ineficient se dovedește a fi «indiferentul», tipul denumit «laissez faire». Cum se manifestă el în discuție? Intervine neangajant, nu dovedește rigurozitate în argumentare, este puțin colorat în expunere, își schimbă cu ușurință poziția, întreaga lui filozofie fiind, în esență: «să trăim pînă mîine și vom vedea».

Firește, discuția de grup nu reprezintă decît **una** din modalitățile de testare, de apreciere obiectivă a însușirilor de conducător și, de altfel, nu psihosociologul este singurul îndreptățit să se pronunțe, deși el constituie o verigă necesară în procesul de selecție. O dovedește și succesul experimentului de la Baia Mare, care s-a bucurat de sprijinul total al organelor locale de partid. Din 160 candidați au fost aleși 30 de maiștri și 17 ajutori. Trimiși la calificare la Centrul de perfecționare din București al Ministerului Industriei Ușoare, ei au format una din cele mai bune serii din «istoria» centrului. Trebuie adăugat că psihologii care au participat din partea I.P.I.U. la selecționare au continuat să urmărească, la București, evoluția «elevilor», conlucrînd cu profesorii și instructorii centrului în pregătirea viitorilor maiștri, în modelarea însușirilor de conducător.

Am evocat acest experiment deoarece el se înscrie pe linia preocupărilor actuale și de perspectivă ale I.P.I.U., dezvoltate în cadrul Atelierului de cercetare, proiectare de sisteme de conducere și organizare a unităților economice din industria ușoară. Însăși denumirea atelierului denotă o înțelegere profundă, modernă, a noțiunii de proiectare, care nu se mai reduce la elaborarea de planuri și rețete tehnologice, la determinarea caracteristicilor instalațiilor și echipamentului, ignorîndu-se însă «detaliul» că în uzină vor lucra și oameni, nu numai mașini. I.P.I.U. nu-și socotește încheiată misiunea decît atunci cînd obiectivul respectiv a intrat în producție și funcționează la parametrii proiectați. În acest scop, institutul continuă să acorde asistență pe mai multe planuri, inclusiv acelea care vizează sistemul de conducere și cel informațional, precum și acele probleme de tip mai special care se pot ivi cu specific de ergonomie și psihologie socială.

«Noi proiectăm uzina vie» — sintetiza, plastic, acest nou concept inginerul Mircea Șușelescu, șeful Atelierului de cercetare, proiectare de sisteme de conducere și organizare a unităților economice.

În acest scop se utilizează metode moderne, modelări matematice, evaluări probabilistice, prognoze bazate pe tehnici statistice, instrumente de pregătire a deciziei în conducere, tehnici informative etc. Totodată, se acordă atenție deosebită problemelor legate de personal.

Problema fiind extrem de vastă, ne vom mărgini să arătăm, în continuare, cum au început să se preocupe specialiștii institutului — probabil pentru prima oară la noi în țară — de organizarea grupurilor de muncă în industrie în funcție de caracteristici temperamentale.

Totul a pornit de la o întîmplare aparent anodină petrecută la «Tricodava», unde, la un moment dat, o echipă de confecționeri se plîngea de comportamentul unei coechipiere. (Și psihologii recurg, uneori, la limbajul sportiv!) Conflictele permanente diminuau randamentul echipei, ceea ce genera noi neînțelegeri. Partea cea mai curioasă: muncitoarea în cauză era bine pregătită profesional, poseda o bogată experiență de muncă și de viață, apărea... vinovată fără vină, și totuși un test sociometric a relevat că era «respinsă» de tot grupul. Tensiunea nu se datora deci unor animozități întîmplătoare, trecătoare. Ce era, ce este de făcut în asemenea situații cînd neînțelegerile nu se datoresc relei-voințe a unuia sau altuia, delăsării, invidiei, zecilor de cauze posibile care au la bază lipsuri personale — și care pot fi combătute prin critică, sancțiuni sau pe alte asemenea căi — ci au surse profunde, obiective, de ordin temperamental? Există, desigur, mai multe căi. În ceea ce-i privește, psihologii I.P.I.U. au analizat cazul prin prisma caracterologiei, cu alte cuvinte străduindu-se să identifice tipul temperamental al muncitoarei respective prin tehnicile elaborate de Gaston Berger. De fapt, la vremea sa, savantul francez nu făcuse altceva decît să dezvolte și să precizeze clasificarea caracterelor umane elaborată de grecii antici. *Colericul* este exaltat, caută să domine pe cei din jur; *melancolicul* poate fi imaginativ, creator, însă nu exteriorizează («fierbe în el»); *amorful* nu posedă o structură bine determinată de caracter, și așa mai departe pînă la 12. În adevăr, clasificarea modernă cunoaște 12 tipuri de caracter, față de cele patru ale anticilor.

Subliniem că noțiunile folosite mai sus nu au nimic peiorativ, nu corespund accepțiunii comune (de exemplu: coleric = om arțăgos), ci descriu o tipologie situată pe deplin în limitele normalului. Fiecare aparținem unui asemenea tip — sau chiar mai multora concomitent — cu minusurile și plusurile sale. Ele nu implică nici limite ale capacității intelectuale: *colericul* are sacul plin de idei; Aristotel a fost *melancolic*... Dar de la Aristotel, din nou la «Tricodava»!

Analiza caracterologică a dovedit că, în grupul studiat, în afara muncitoarei cu pricina, o *colerică*, se mai afla încă un *coleric*, iar ambii voiau să domine, să devină — cum spun psihologii — lideri, conducători neoficiali.

«Tricodava»: nu sîntem singuri!

Soluția a fost simplă: unul dintre cei doi a fost mutat în alt grup, care ducea lipsă de *colerici*. Afirmația poate părea ciudată dar, repetăm, termenii nu trebuie luați în accepțiunea obișnuită. Nu uitați că, din punct de vedere caracterologic, *colericul* reprezintă un izvor potențial de inițiative, de idei, în măsura în care i se dă prilejul să și le valorifice.

— Și iată cum — a conchis psihologul șef de proiect O. Șirm — am adaptat nevoilor industriei chestionarul Gaston Berger pentru identificarea tipurilor de caracter. Viața însăși ne-a obligat la aceasta.

Nu trebuie dedus că asemenea metode își găsesc aplicabilitate doar în situații izolate, fiind greu de utilizat în colective largi. Dimpotrivă, experiența cîștigată la «Tricodava» a fost aplicată, pe scară mai mare, la o altă întreprindere bucureșteană, «Tricotajul roșu». Acolo s-au studiat grupurile cu productivitate redusă, identificîndu-se cele tensionate și cele amorfe, cu tonus diminuat. În cele dintîi se repeta, în mare, situația de la «Tricodava», conflictele fiind cauzate de competiția subterană, adesea inconștientă, dintre *colerici*. În grupele situate la polul opus dominau *flegmaticii* și *melancolicii*. Cu alte cuvinte, grupurile din prima categorie cuprindeau prea mulți oameni de inițiativă, cele din a doua prea puțini: unii dormeau, alții clocoteau.

În această situație grupurile au fost recompuse pe criterii de compatibilitate temperamentală, caracterială. A fost prima acțiune de acest fel din țară.

S-a pornit de la necesitatea ca fiecare grup să aibă cîte un *coleric* sau cîte un *sanguin* — omul vorbăreț, jovial, comunicativ, care îi strînge în jurul său pe coechipieri, îi dinamizează — precum și mai mulți *flegmatici*. Aceștia din urmă, deși nu mustesc de idei, de inițiative, asigură execuția ordonată și sistematică a sarcinilor, reprezentînd un element de stabilitate, de conservatorism, dacă vreți, în sensul bun al cuvîntului. Operațiunea de reorganizare a echipelor pe aceste criterii nu a fost defel atît de complicată cum s-ar putea crede. Nu e vorba aci de investigații psihologice complicate, ci de o acțiune practică, inginerească. Determinările caracterologice se pot realiza prin teste simple, eventual în cadrul examinării psihologice care, în teorie — din păcate numai în teorie, deocamdată — trebuie să premeargă actului de angajare.

Acțiunea de la «Tricotajul roșu», desfășurată în cadrul unui complex mai larg de măsuri ergonomice, a avut urmări binefăcătoare asupra producției. Firește, nu se va putea preciza niciodată în procente sporul de producție rezultat doar de pe urma restructurării grupelor de muncă pe criterii caracteriale. Asemenea măsuri trebuie considerate ca făcînd parte dintr-un tot, vizînd la demararea acelei uzine vii de care vorbea inginerul Mircea Șușelescu.

Desigur, aspecte ca acelea la care ne-am referit mai sus, precum și multe altele trebuie preîntîmpinate încă de la etapa de proiect, de gestație a întreprinderii. Este vorba, și din acest punct de vedere, de o nouă concepție a proiectării.

În acest context mai larg psihosociologia industrială, încă insuficient cunoscută și folosită la noi, poate aduce o contribuție valoroasă. Asociată altor metode, ea contribuie la evitarea acelor situații în care, într-un colectiv de muncă sau altul, mai găsim omul potrivit la locul potrivit... pentru altul.

LIONEL NIȚESCU ■

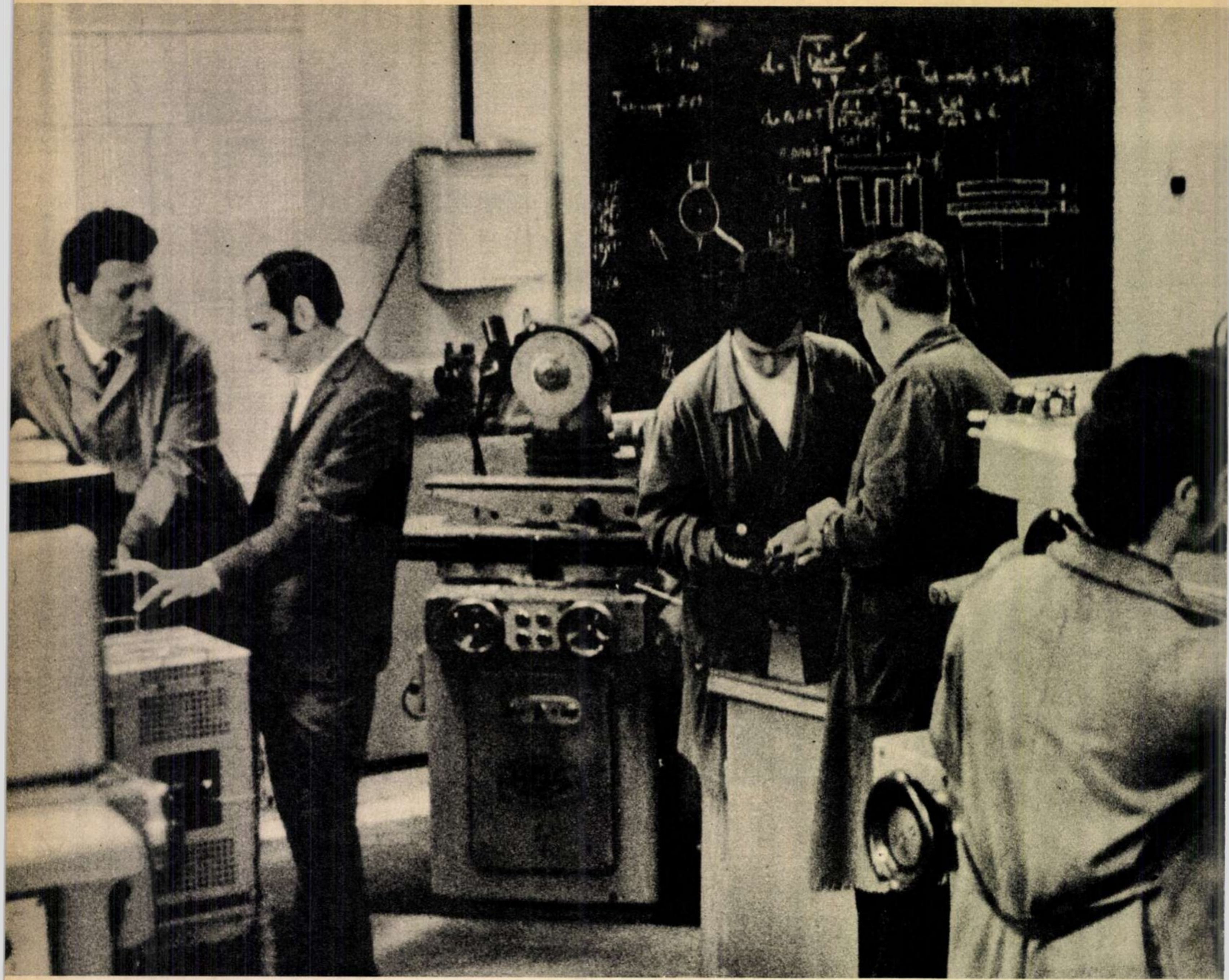

SĂ NE SINCRONIZĂM PAȘII

de la semiremorca activă la miniautoturismul viitorului

Stă în partea cealaltă a mesei și susține cu destulă liniște în glas că în cercetare chiar și un rezultat negativ e bun. Eu fac ochii mari, mă prefac că nu-l înțeleg, dar interlocutorul meu, conferențiarul doctor inginer Enache Ionescu, de la catedra de automobile, tractoare și mecanică agricolă a Universității din Brașov, continuă nestînjenit: «Rezultatul negativ devine un fel de indicator de avertizare și îi va scuti de acum înainte pe ceilalți cercetători, care vin din urmă, să mai parcurgă un drum steril. Important e să descoperim însă și altceva: combustia miraculoasă care se află în noi, tăria morală de a o lua de la capăt.»

— Să revenim însă la prototipul proiectat pe care unii vi l-au găsit «interesant», iar alții s-au grăbit să adauge că e «inoportun». Ce-ați făcut mai departe?

— Sesiunea științifică s-a terminat. S-a întocmit procesul verbal și se pare că nu puțină lume era mulțumită. Pe noi ne neliniștea însă faptul că «Studiul privind îmbunătățirea caracteristicilor de tracțiune ale tractoarelor în agregat, cu semiremorcă activă» ar fi putut să rămînă în acel stadiu. Așa că, împreună cu ceilalți doi colegi, conferențiarul doctor inginer Stelian Năstăsoiu, și șeful de lucrări, doctor inginer Gheorghe Pereș, l-am trimis în rezumat unei reviste de specialitate. Cu delicatețe ni s-a răspuns: «nu este util». Noi vedeam însă cum în fiecare iarnă muncitorii forestieri întîmpinau mari greutăți cu transportul buștenilor: tractoarele patinau, deveneau ineficiente pe drumurile lunecoase, acoperite cu ninsori și ghețuri. Cercetarea fusese legată de această imperioasă nevoie practică. Studiul nu putea deci să nu fie util.

— Și atunci?

— Am insistat. A fost publicat în Buletinul științific al universității. Era bine și aici. După cîtva timp aveam să-l vedem tradus aproape în întregime de o revistă străină. Ulterior ne-am bucurat de o mai mare atenție. Greutatea consta însă în alegerea unei soluții tehnologice constructive simple, realizabilă cu cheltuieli minime. A durat 3 ani. Începuserăm deci în 1971 și pe la sfîrșitul lunii februarie 1974 ne aflam pe sub Tîmpa, pe niște terenuri cu gheață. Experimentam primul prototip al semiremorcii active. Ne-am oprit în pantă cu agregatul. Am încercat să pornim de pe loc fără semiremorcă și tractorul a început să patineze. Din pneuri ieșea fum. Am oprit și am cuplat semiremorca activă. Am pornit din nou agregatul și a plecat cu un demaraj neașteptat. Eram cu toții fericiți. Reușisem!

Acum prototipul este în exploatare. S-au îmbunătățit substanțial calitățile de tracțiune ale tractoarelor, s-a mărit productivitatea lor cu pînă la 400 la sută pe drumurile alunecoase. Credem că nu peste mult timp Ministerul Economiei Forestiere și Materialelor de Construcții va trece la producerea în serie a semiremorcii.

Astăzi, catedra de automobile, tractoare și mecanică agricolă a universității brașovene, condusă de conferențiarul doctor inginer Vasile Cîmpean, este integrată cu activitatea de cercetare a cadrelor didactice, cu activitatea didactică și de proiectare a studenților, la Institutul de cercetări și proiectări pentru automobile și tractoare. Forma de integrare, ne spune tovarășul conferențiar doctor inginer Vasile Cîmpean, are două aspecte:

— lucrările practice pe care le execută studenții la cursurile de specialitate sînt efectuate în laboratoarele de cercetare ale institutului. Beneficiem, astfel, de o bază materială modernă, pe care în universitate nu am fi avut-o. În același timp, studenții iau contact direct cu problemele practice, lucru ce le va permite ca după absolvire să se integreze rapid în procesul de producție;

— în al doilea rînd, în atelierele de proiectare studenții rezolvă, pe bază de contract, probleme cerute de producție. Anul acesta au fost încheiate cu institutul respectiv 4 contracte de cercetare și proiectare care le realizează numai studenții. Printre temele contractate se numără: «Ridicarea performanțelor de dinamicitate și economicitate a motoarelor în faza de asimilare»; «Tipizarea pompelor de ulei și de apă, pentru motoare» etc. Din cele 4 contracte, trei au fost deja onorate, obținînd, în consiliul tehnico-științific al institutului, calificativul «foarte bine». Alte 15 contracte de cercetare științifică urmează să fie onorate de colectivul de cadre didactice ale catedrei. Un valoros contract cu tema de cercetare cea mai interesantă, încheiat cu Consiliul Național pentru Știință și Tehnologie, se referă la cercetarea, proiectarea și realizarea prototipului miniautoturismului românesc, de consum minim și poluare redusă, de două locuri, portbagaj, care va dezvolta o viteză de 70-80 km pe oră. Demnă de remarcat ni se pare ambiția cercetătorilor de la universitatea brașoveană, în special a acelora de la catedra de automobile, de a folosi, în fabricare, numai soluții proprii, de a oferi pieței o marcă pur românească. «La 15 septembrie 1975, ne spune șeful catedrei, tovarășul conferențiar doctor inginer Vasile Cîmpean,

CU BĂTAIA DE ARIPĂ A VIITORULUI

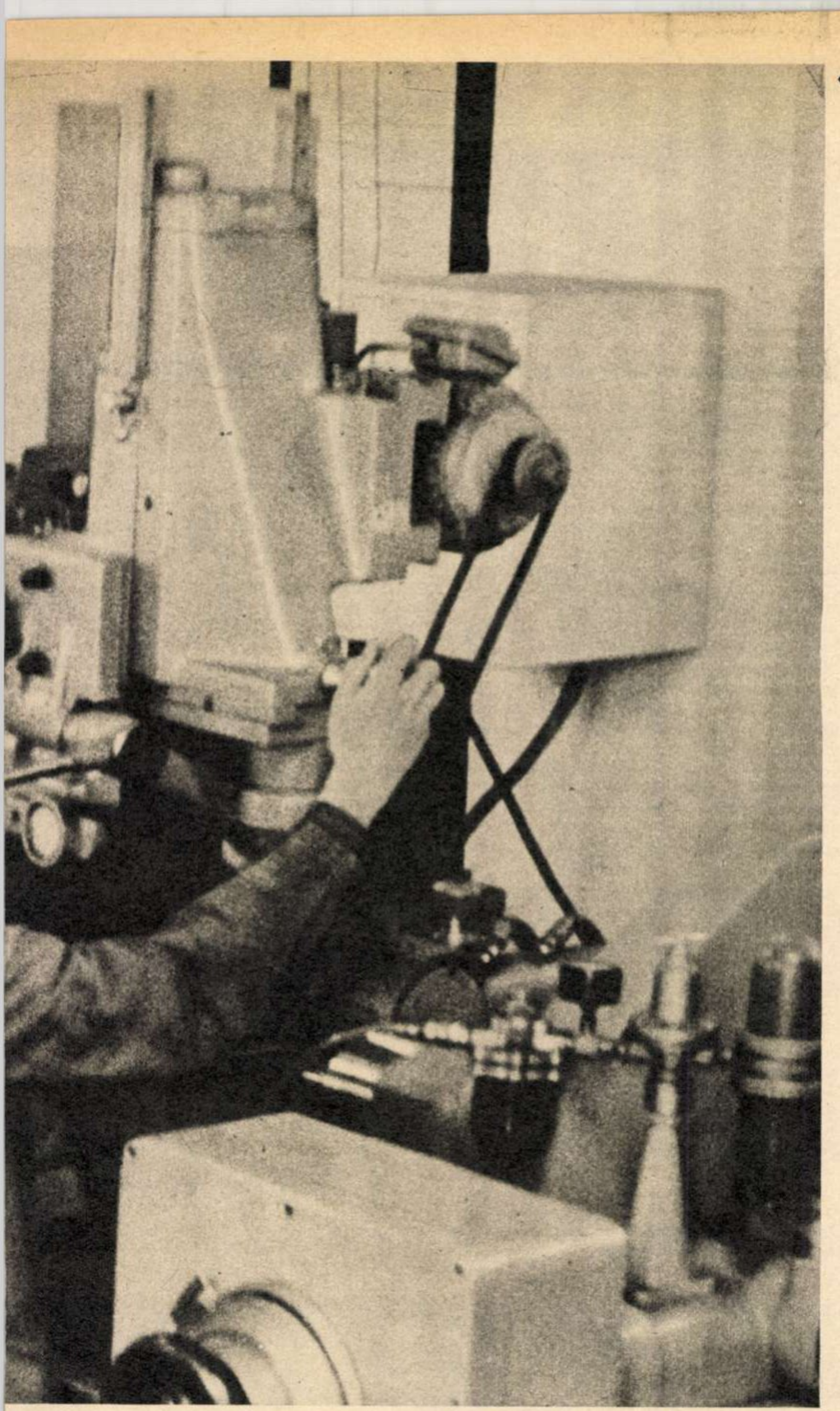

Rezistența discurilor abrazive ale Uzinelor «Carbochim» este testată în Laboratorul de mașini-unelte.

urmează să se dea în folosință atelierul școală de prototipuri pentru organe de motoare, automobile și tractoare, iar la 20 decembrie 1976 se vor monta și preda primele 5 prototipuri de miniautoturisme. O serie de soluții constructive vor fi preluate și îmbunătățite de la prototipul «Soleta 125», autor inginer Justin Capră, de la ICEMENERG-București. La ora actuală am mobilizat cadrele didactice și studenții, ne-am organizat și lucrăm la studiul tehnico-economic. Doi din cei 12 studenți vor prezenta o serie de soluții constructive prin proiectele de diplomă pe care le vor susține în sesiunea din iunie. În paralel, colective mixte, formate din cadre didactice și studenți, cercetează și proiectează principalele subansamble ale miniautoturismului: motor, cutie de viteze, ambreiaj, punți, caroserie și capitonaj».

UN STUDENT CERCETEAZĂ UN AN ȘI CINCI LUNI O TEMĂ ȘI CÎȘTIGĂ LOCUL I LA O SESIUNE ȘTIINȚIFICĂ

Ne aflăm la Centrul de învățămînt, cercetare și proiectare situat pe platforma Întreprinderii de autocamioane din Brașov. Aici s-a integrat și funcționează catedra de tehnologia construcțiilor de mașini. Șeful catedrei, profesorul doctor inginer Alexandru Vaida,ne spune: «Cadrele didactice, împreună cu studenții anilor IV și V, vreo 250 la număr, se bucură de o bază materială capabilă să satisfacă noile cerințe ale învățămîntului universitar, 8 laboratoare dotate cu aparatură modernă deservesc activitatea didactică și de cercetare științifică. Pe un nivel sînt dispuse săli de cursuri, de proiectare și seminarii. Pe alte două niveluri funcționează un serviciu de proiectare al uzinei. Așezarea intercalată a acestor ateliere și laboratoare este intenționată. Generează o atmosferă de emulație. Alături de cei 100 de proiectanți ai întreprinderii, studenții își execută practica de proiectare, proiectele de an și de diplomă, prin care rezolvă teme preluate din planurile uzinei, ceea ce înseamnă că lucrările lor vor avea o finalizare concretă. Alții proiectează și realizează diferite aparate care rămîn în dotarea atelierelor: studentul Emil Gheorghe, 27 ani, născut în Corabia, este căsătorit, și împreună cu soția au 2 fetițe: una de 3 ani și alta de două luni. Soția e plecată cu fetele la Corabia, așa că el, tatăl, are timp să se ocupe de proiectul de diplomă. L-am întîlnit lucrînd în laborator. Tema de cercetare — un stand: «Schemă electrică de comandă și acționare a mașinii de frezat FU 1». «Practic, zice, a trebuit să realizez un panou de comandă la care să se poată executa toate comenzile la mașina de frezat. Concomitent, am mai realizat și un panou luminos pe care sînt vizualizate toate execuțiile. Am lucrat la ele 1 an și 5 luni. De 3 săptămîni sînt gata, am participat, cu proiectul, la sesiunea de comunicări științifice din Brașov și am cîștigat locul I. Aparatele vor rămîne în dotarea laboratorului și sînt fericit că las ceva în facultate, pentru studenții care vor veni». Cuvinte asemănătoare ne-a spus și studentul Mihai Ionescu, anul V, secția mașini unelte.

O mare parte din studenții care se specializează în tehnologia construcțiilor de mașini, împreună cu cadrele didactice, colaborează cu uzina la realizarea unor obiective concrete: au ajutat la întocmirea normativelor pentru elementele hidraulice, folosite la mașinile unelte agregat, proiectate aici; au fost elaborate 70 de procese tehnologice pentru piese noi, aflate în pregătirea fabricației; 3 grupe de studenti echipează procesele tehnologice cu SDV-uri; alții cercetează posibilitățile de îmbunătățire a procesului de fabricație pe diverse linii de flux, unde colectivul întreprinderii întîmpină încă greutăți. Ca și la celelalte catedre și facultăți, și aici, activitatea de cercetare se desfășoară numai pe bază de contracte ferme: 12 teme de cercetare sînt contractate cu întreprinderea de autocamioane, 4 cu Institutul central de cercetări și proiectări pentru construcții de mașini, București, alte 4 cu diferite întreprinderi din țară.

Organizat astfel, constatăm că procesul de învățămînt a căpătat noi valențe, utilitate practică concretă, se desfășoară într-o atmosferă creatoare, dublată de o susținută activitate de întrajutorare.

UN CERCETĂTOR «SUSTRAGE» UN COVOR PVC DIN PROPRIA BAIE ȘI INVENTEAZĂ O MAȘINĂ CEL PUȚIN STRANIE

Conferențiarul doctor inginer Gheorghe Obaciu s-a născut la Galați. Cînd spune că are o fiică de 18 ani, în clasa a XII-a, ești tentat să-i cercetezi buletinul de identitate deoarece arată foarte tînăr. Dar dînsul se apropie de 43 de ani și e unul dintre cercetătorii de frunte ai catedrei de tehnologia construcțiilor de mașini. Spune: «În 1963 m-am înscris la doctorat cu intenția să studiez prelucrarea pieselor fine prin electroeroziune. Pe vremea aceea, în țară erau doar cîteva mașini de prelucrat metale prin acest procedeu, și acelea de proveniență străină. Am pornit de la zero și de unul singur. Am studiat orice mi-a căzut în mînă, legat de temă. În 1967 gîndisem și construisem cam 80 la sută din corpul mașinii. În 1968 am început experiențele. Au durat pînă în 1969. Știți cum a fost? Mașina era compusă din foarte multe tuburi electrice și folosea tensiunea de alimentare mare. Mă gîndeam că dacă unul din tuburi face explozie sau se produce vreun scurtcircuit, se duce totul de rîpă. Am chemat cîțiva colegi de la catedră, am verificat mașina încă o dată, și am pornit-o. Am luat un ac cu gămălie, l-am legat la ieșirea generatorului și am produs descărcări în ulei, între ac și o placă metalică pe care o țineam în mînă. După 2-3 minute de descărcări, acul a perforat placa de aluminiu. Cînd am văzut că prima probă reușește, îmi crescuseră parcă aripi. Eram sigur că mă aflu pe un drum bun. Mulți se îndoiau încă și atunci. Cumva, îndoielile lor erau justificate: se gîndeau la lipsa de materiale, de piese, și la lipsa mea de experiență. Eu sînt mecanic și mă angajasem într-o problemă legată nemijlocit de utilizarea electricității. Nici una,nici cealaltă nu s-au dovedit însă mai puternice decît dorința de a reuși».

Trecem peste multe amănunte, peste o activitate de cercetare de 12 ani. Azi, în laboratorul de acționări electrice funcționează o nouă variantă a acelei mașini, tranzistorizată, cu parametri funcționali mult îmbunătățiți. Eficiența? O matriță, care prin procedeele clasice se realiza în 4 săptămîni, acum se realizează în 8 ore și cu o precizie de ordinul micronilor. Lucrarea conferențiarului doctor inginer Gheorghe Obaciu, ajutat, la a doua variantă, de entuziastul subinginer Francisc Ranez, a fost mult apreciată la cîteva simpozioane internaționale ca: Aachen, Paris, Timișoara.

*

În același timp, dar într-un alt laborator al catedrei, alți doi specialiști — conferențiar doctor inginer Gligor Rusan și conferențiar doctor inginer Ivan Mircea — descifrau sîmburii altor taine: «Petrecuserăm mai multe seri în laborator. Instalația nu funcționa la parametrii calculați. Se produceau dese scurtcircuite, deteriorări ale suprafețelor prelucrate. Trecuseră cîteva zile de căutări. În seara aceea, pe la orele 21, soțiile n-au mai «tolerat» și au venit să ne scoată din laborator. Prinși de necazuri, uitasem că aveam bilete la teatru. Ne-am scuzat, ca de fiecare dată, și le-am rugat să ne mai aștepte, să verificăm și electrolitul. Și ce credeți? Scurtcircuitele se produceau din cauza impurificării acestuia. Trebuia deci să schimbăm filtru. A doua zi, colegul meu, conferențiar doctor inginer Ivan Mircea,s-a furișat în baie, a strîns covorul de buret, l-a pus în servietă, fără să-l observe soția, și l-a adus la laborator. Am confecționat cu ajutorul lui un filtru mai bun și, priviți, mai avem și acum o bucată din el. Personal, regret și acum că în seara aceea nu mi-am sărutat soția. Vizita lor a produs puțină «panică» și ne-a împins spre electrolit. Indirect, deveneau într-un fel coautoare.»

Cei doi cercetători ai Universității din Brașov lucrau la prototipul mașinii de prelucrat metale dure, dar nu prin electroeroziune, ci printr-un alt procedeu: electrochimic. Căutările lor au durat 10 ani. După care, primul prototip al mașinii a fost fabricat și experimentat la Întreprinderea «1 Mai»-Ploiești. De ce aici? Întreprinderea avea foarte mare nevoie de o astfel de mașină . Unul din autori își amintește: „Era un fel de pelerinaj. Oamenii veneau și ne cercetau cu privirile. Îi auzeam spunînd: «Ce-or fi crezînd, domnule, universitarii ăștia; cu o sîrmă și cu un pic de apă cu sare o să facă matrițe ca franțujii?» După primele probe tehnologice au cam început să se lămurească și lucrurile, dar și oamenii. Mașina funcționa la parametrii gîndiți. Se mirau de formele obținute în matrițe, de faptul că nu vedeau sărind așchii din piese. Știți, prin acest proces electrochimic, metalul se dizolvă în particule foarte mici, pe care le observi greu cu ochiul liber".

Așadar, prima mașină din țară de prelucrat metale dure prin procedeul electrochimic funcționează și azi la Întreprinderea«1Mai»Ploiești. Productivitatea atinsă e de 10 ori mai mare decît a vechilor procedee de fabricație. Eficiența se ridică la circa 3 milioane lei pe an în plus, matrițele folosite la fabricarea sapelor de foraj nu se mai aduc din import. Eforturile s-au mai concretizat și în cîteva brevete de invenții. Alte două mașini sînt în faze de execuție la atelierul de prototipuri al universității. În viitor, se vor echipa linii tehnologice întregi cu asemenea mașini. Sarcina este inclusă în planul național de cercetare, la care colectivul catedrei condus de profesorul doctor inginer Alexandru Vaida, poate cel mai puternic nucleu de cercetare din universitate, participă cu circa o treime din volumul lucrărilor.

Fabricînd și stăpînind taina unor astfel de mașini, înseamnă că noi, românii, ne sincronizăm de pe acum pașii cu larga bătaie de aripă a viitorului.

NICOLAE GRIGORE-MĂRĂȘANU ■

---

ce se alege din praf și pulbere și dintr-o privire către cer

Un lucru este sigur: dacă vrem să luăm, astăzi, pulsul activității românești de cercetare științifică și al directei ei aplicabilități în viață, dacă vrem să avem imaginea fidelă a inserării sau a devansării acelui travaliu uriaș fără răgaz denumit tehnica mondială, este absolut obligatoriu un tur al catedrelor universitare, devenite în anii din urmă fertile nuclee de cercetare și materializare a invențiilor. Dovezi peremptorii — contractele încheiate de aceste catedre cu beneficiari exigenți cum sînt Consiliul Național pentru Știință și Tehnologie, cu ministerele sau direct cu întreprinderile interesate.

Mai elocventă însă decît oricare înșiruire de cifre mi se pare o mărturisire a profesorului dr. inginer Horia Colan, șeful catedrei de tehnologia metalelor de la Institutul politehnic Cluj-Napoca: spre deosebire de timpul cînd trebuiau să solicite, pe ici, pe colo, o șansă de integrare cu producția, de transpunere pe coordonatele realităților de toată ziua a rezultatelor unor prețioase studii privind metalurgia pulberilor, astăzi nu mai pot face față tuturor cererilor, tuturor doritorilor de contracte, «am ajuns să ne mîncăm din timp cu cerutul scuzelor». Pulberile metalice, insignifiantele — în aparență — pulberi, presate și aglomerate la temperaturi înalte, prin procedeul numit sinterizare, devin metal în toată legea, se convertesc în piese și materiale ce fac casă bună cu lupta pentru eficiență economică. Începute cu aproape 30 de ani în urmă, sub conducerea profesorului universitar emerit Alexandru Domșa, cercetările școlii clujene în domeniul metalurgiei pulberilor au atins astăzi o anvergură și o diversitate semnalate în literatura mondială de specialitate. Majoritatea lor au avut drept punct de pornire contractele încheiate cu Consiliul Național pentru Știință și Tehnologie și am reținut, din spusele profesorului Colan, că 1975 a marcat încheierea unui cincinal de fructuoasă colaborare, concretizată prin aplicarea procedeelor în producție. Destinul unor unități industriale precum «Industria sîrmii» — Cîmpia Turzii (Fabrica de pulberi de fier), «Sinterom» — Cluj-Napoca (asimilarea pulberilor pentru piesele sinterizate), «Electroaparataj» — București (linie pentru contacte electrice), Uzina metalurgică de metale neferoase — Zlatna (stații pentru pulberi de aluminiu) a depins și de munca închinată — ca să spunem așa — prafului și pulberii, a specialiștilor din Cluj-Napoca. Un singur amănunt: prin aplicarea noii metodologii la secția contacte electrice a Uzinelor «Electroaparataj», unde înainte se folosea argintul — oxid de carmiu, s-a dobîndit o economie valutară de aproape 50 milioane lei.

Nu este de mirare că, la ora de față, la Cluj-Napoca se vorbește de contractele încheiate de Catedra de tehnologia metalelor și de Centrul de cercetări pentru metalurgia pulberilor ca de o acțiune care echivalează cu cea a unui întreg institut politehnic. Nu este de mirare, de asemenea, că se urmăresc aici studierea și materializarea cîtorva teme de specialitate: Elaborarea de contacte electrice din tablă AgCdO, Elaborarea de sîrmă din AgNi pentru contacte electrice, Elaborarea de materiale pe bază de W-Cu, Elaborarea de materiale Cu-C, Materializarea materialelor nemetalice, Pulverizarea de aliaje feroase și neferoase. Dincolo de această înșiruire, fatalmente tehnicistă, se află prețul, în aur curat, al prafului și al pulberii.

*

Nu este exclus ca trecînd prin municipiul Gheorghe Gheorghiu-Dej și avînd drum pe lîngă moderna piață a orașului, ridicînd ochii către acoperiș, să ne fi trecut vreodată prin minte cine știe ce apropiere de sculpturile ambientale ale secolului nostru. Ceea ce nu ar fi cu totul și cu totul aberant. Dar ar fi cel puțin nedrept dacă nu ne-am gîndi, o clipă, la efortul celor care visează și materializează, uneori cu mult înaintea altor «visători» din alte părți ale lumii, acoperișuri și frumoase, și eficiente, fie ele pentru hale industriale, pentru stadioane sau alte construcții, pe care cerul să se sprijine liniștit și, de ce nu, și spectaculos. Astfel de visători cu picioarele pe pămînt și cu capul... către cer sînt cei de la Laboratorul de structuri al Institutului politehnic din Cluj-Napoca, condus de pasionatul profesor Mircea Mihailescu. Studenții care au norocul să participe la realizarea avantajoaselor și ingenioaselor structuri universale concepute în acest laborator se pot lăuda că au pus umărul, încă din anii uceniciei, la materializarea unor premiere mondiale. Este de ajuns să amintim titlul și amploarea cîtorva din contractele încheiate de Laboratorul de structuri clujean pentru a stîrni o eventuală sănătoasă invidie a pasionaților după minunile tehnicii. Iată: «Structuri optimale din beton precomprimat și prefabricat pentru construcții industriale și social-administrative, inclusiv în zone seismice» — o temă de mari dimensiuni, începută în prima lună a acestui an și care se va termina către sfîrșitul lui 1980. Sau contractul în curs de perfectare privind studiul structurilor constructive pentru centrale atomice. Dar asupra acestei teme despre care — în absența profesorului — ne-a vorbit cu ochii scăpărînd de încîntare inginerul Cornel Ciucea, ne propunem să revenim într-un articol special, închinat acelui subiect drag nouă, tuturor: inteligența românească în acțiune.

MAGDA MIHĂILESCU ■

o marcă tot mai respectată – «asepe» – timișoara

S-ar cădea să deschidem reportajul cu o istorie a acestei inițiative numite Ateliere școală și de prototipuri, cu o întoarcere în timp la momentul inaugurării lor, survenită în toamna anului 1972. S-ar cuveni, poate, să începem așa, dar o să începem cu prezentul, transcriind pe hîrtie cîteva rînduri, încredințînd tiparului concluzia generală a unui proces verbal încheiat la 9 aprilie 1975, în urma ședinței de omologare a unor mijloace de învățămînt realizate prin microproducție în cadrul Atelierelor școală și de prototipuri ale Institutului politehnic «Traian Vuia» din Timișoara, concluzie care sună astfel: «Comisia de omologare constată că mijloacele de învățămînt supuse omologării au fost realizate LA UN NIVEL CALITATIV RIDICAT (subl. n.) atît din punct de vedere tehnic, cît și al esteticii didactice și industriale».

Din rîndurile de mai sus — la capătul cărora se înșiră șaptesprezece semnături, aparținînd unor competențe verificate din Ministerul Educației și Învățămîntului — se deduce lesne faptul că Asepeul timișorean, ca să folosim prescurtarea unanim acceptată, nu reprezintă numai trei ateliere în incinta cărora viitorii ingineri capătă o anumită dexteritate de muncă, familiarizîndu-se cu probleme de disciplină, organizare și conducere a producției, ci un spațiu în care ei PRODUC ÎN MOD DIRECT, practica lor, întinsă pe durata a opt săptămîni dintr-un an universitar, avînd un caracter dublu, INSTRUCTIV și PRODUCTIV, aducînd sub același acoperiș și în cadrul aceluiași ansamblu de învățămînt cele trei laturi ale planului de integrare: producția, proiectarea și cercetarea. Pentru a fixa datele acestei producții, cu alte cuvinte, pentru a întări afirmația că Asepeul timișorean, deservind compartimentele de Mecanică, Electrotehnică și Mecanică Agricolă ale Institutului politehnic, reprezintă o unitate de producție de sine stătătoare, este suficient să amintim, urmînd cuvintele conferențiarului doctor inginer Ovidiu Crișan, prodecanul Facultății de electrotehnică, raportul dintre momentul actual și cel al realizării atelierelor. S-a plecat atunci de la importante investiții. Consumuri de fonduri materiale, de energie și de inteligență, amortizate întru totul în intervalul a trei ani, astăzi producția-marfă a Asepeului depășind cu mult investițiile, numai planul de producție pentru partea electronică a activității ridicîndu-se, în 1975, la mai multe milioane de lei.

Am vizitat zilele trecute atelierele. Am stat de vorbă cu studenții, cu cadrele didactice direct răspunzătoare, am parcurs cele două încăperi, spațioase și minuțios organizate, destinate sectorului de electronică și, respectiv, celui de mașini și utilaje electrice. Se muncea cu seriozitate. Conferențiarul doctor inginer Ioan Babuția, director adjunct al Asepeului, ne-a explicat importanța deosebită a practicii efectuate de studenți în cadrul atelierelor, activitate de asimilare a unor noi cunoștințe, de devansare — la bancul de producție — a învățăturii aflate în manuale, în sfîrșit, lucru de creație, de materializare a unei cercetări științifice migăloase și nu o dată originale. Pînă în prezent, studenții electroniști din Timișoara au realizat în cadrul Asepeului mai multe produse de concepție proprie, unele cu caracter de premieră națională, articole foarte solicitate de diversele întreprinderi interesate — după cum se va vedea — să includă Institutul politehnic «Traian Vuia» printre furnizorii de aparatură, instalații, utilaje. Alese dintr-o gamă variată, cinci dintre produsele realizate aici se arată a fi de concepție originală, stîrnind interesul mai multor beneficiari: voltohmetru electronic, sursă multiplă stabilizată de tensiune, panou logic, generator de funcții și interfon tranzistorizat, articole la crearea cărora studenții au lucrat în mod nemijlocit, în componența

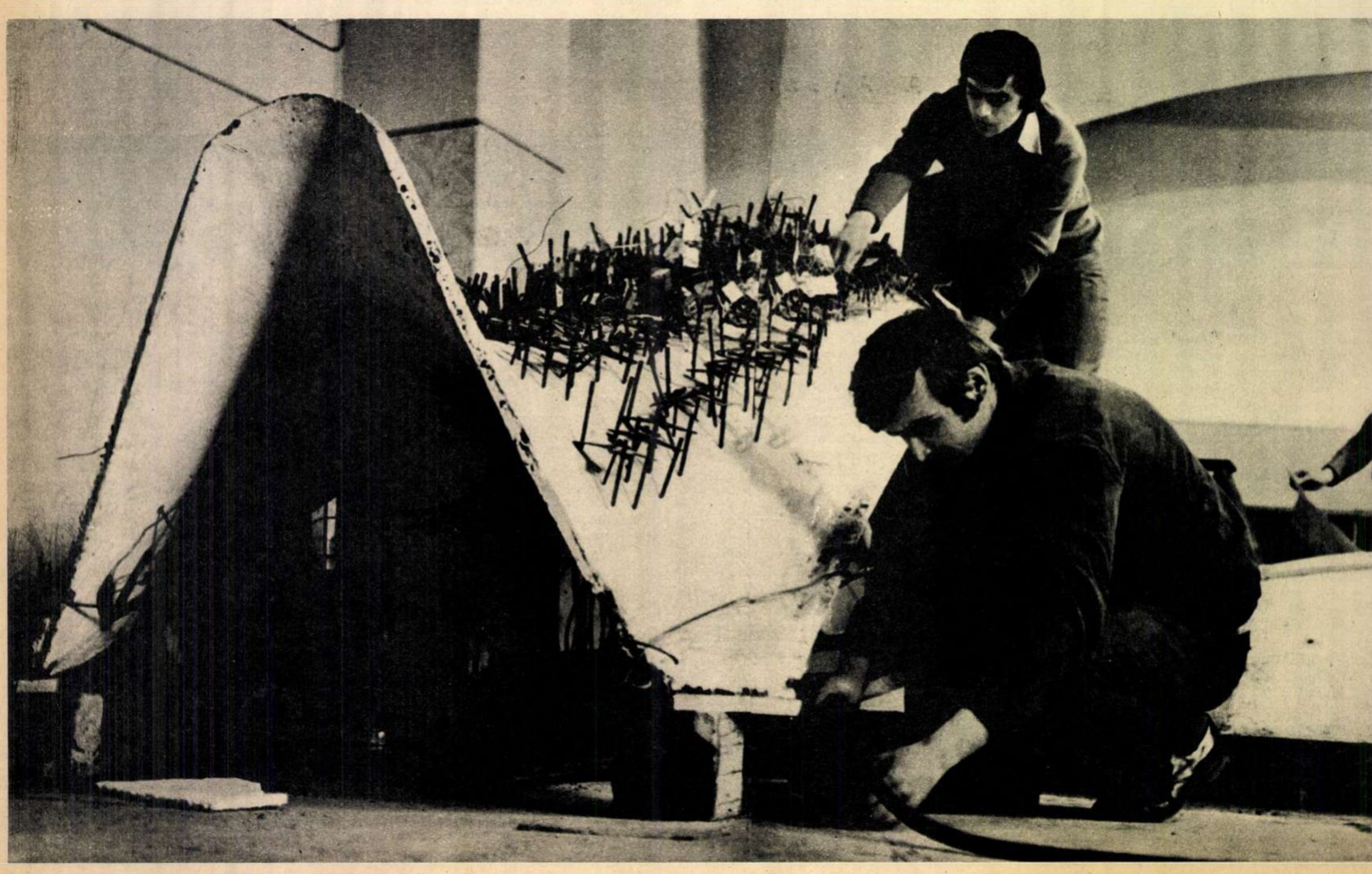

Tehnica mondială își are unul din sedii și în acest laborator de structuri al Institutului politehnic Cluj-Napoca.

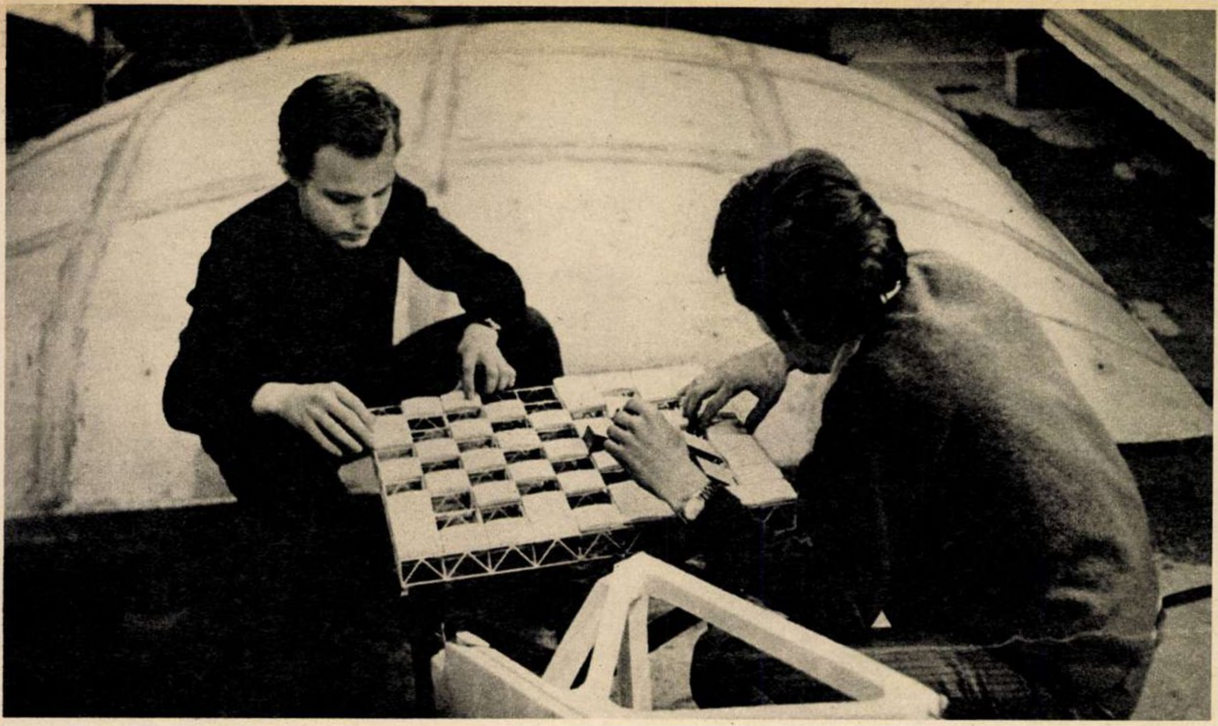

Fotografii de ELENA GHERA ■

◀ Cupole pentru sprijinit cerul

unor echipe mai largi, înaintînd nenumărate soluţii inedite şi avînd posibilitatea să le aplice şi să le verifice în practică. Aparatele de mai sus realizate după multe strădanii şi după multe căutări, la capătul unei perseverenţe şi unei inteligenţe tehnice la care şi-au adus contribuţia cadrele didactice şi studenţii deopotrivă, au fost contractate, în principal, de Ministerul Educaţiei şi Învăţămîntului, prin Baza de aprovizionare şi desfacere, conform comenzii nr. 2607/1975, urmînd şedinţei de omologare despre care scriam la începutul acestui reportaj. Aprecierea dată produselor închegate în cadrul Asepeului s-a extins cu repeziciune, o serie de întreprinderi renumite — ca «Electromotor», «Electrobanat», «Electrotimiş» etc. — manifestînd interes faţă de producţia studenţilor, propunînd direcţii de colaborare şi semnînd contracte de amploare. În linii mari, menţiona prodecanul Ovidiu Crişan, solicitările depăşesc cu multe procente capacitatea productivă actuală a Asepeului, dar toţi cei interesaţi în această activitate se orientează spre îmbunătăţiri şi perfecţionări la capătul cărora beneficiarii să fie mulţumiţi, iar prestigiul institutului să crească, renumele unei instituţii de învăţămînt superior ştiind să găsească forme cît mai complexe pentru a îmbina învăţătura cu practica.

Astfel, întorcîndu-ne la solicitările diferitelor întreprinderi, să notăm că «Electrotimiş», de exemplu, a înaintat în timpul discuţiilor preliminare o cerere de 75 de bucăţi de panouri de comandă, dar în scurtă vreme a dublat cererea, hotărîrea fiind luată ca urmare a faptului că produsele furnizate de Asepe au probat calităţi tehnice superioare, la nivelul celora oferite de întreprinderile de resort cu veche tradiţie. Pentru «Electrobanat», ca să luăm un alt exemplu, studenţii electrotehnişti din Timişoara pregătesc în prezent o serie de subansambluri electronice, gîndite şi realizate de ei ca noutăţi în materie, contractul cu întreprinderea respectivă prevăzînd o colaborare viguroasă şi amplă.

Vorbind despre munca şi preocupările studenţilor timişoreni în cadrul Asepeului, despre seriozitatea şi inteligenţa creatoare ale unora dintre ei, ca Constantin Guran, Cornelia Teicu, Ioan Moţ, Vasile Coita, Werner Keller, Alexandru Stoian, Constantin Rădescu sau Dumitru Gherman, cu toţii laureaţi ai recentei sesiuni de comunicări ştiinţifice studenţeşti, nu putem omite contribuţia lor la realizarea contractelor de cercetare ştiinţifică încheiate de catedre, ca unităţi de cercetare, cu diversele întreprinderi. Este vorba despre o participare reală, despre o contribuţie efectivă, apreciată cu superlative de conferenţiarul doctor inginer Vasile Pop, secretarul ştiinţific al Biroului consiliului profesoral al Facultăţii de electrotehnică. Procentul de studenţi cuprinşi în aria cercetării, a cercetării ştiinţifice pure sau contractuale, este în continuă creştere în perimetrul Politehnicii timişorene şi al facultăţii care ne interesează, cîţiva dintre anii de studiu integrînd în sfera acestei activităţi procente foarte ridicate de studenţi: 79 la sută pentru anul IV electronică aplicată, 66 la sută pentru anul IV calculatoare, 53 la sută pentru anul III electronică aplicată, 47 la sută pentru anul IV electromecanică şi aşa mai departe.

În cadrul unor contracte ample, fundamentate la nivel de catedre, cum ar fi «Cercetări teoretice şi experimentale privind motoarele liniare cu aplicabilitate în sisteme cu mişcare de translaţie şi valorificări colaterale», în care partenerul este Ministerul Industriei Construcţiilor de Maşini-Unelte şi Electrotehnicii, contribuţia studenţilor este adesea de mare valoare, lucrări semnate de studenţi din anii mari, «Motor liniar cu flux transversal», «Calculul pe ordinator al maşinilor liniare», aparţinînd lui Constantin Guran şi Werner Keller, respectiv lui Constantin Bădoiu, Dorel Marian şi Mircea Manea, aducînd numeroase puncte de vedere noi, îndrăzneţe, soluţii tehnice inedite, cu aplicabilitate imediată în producţie, pentru mărirea randamentului maşinilor şi creşterea productivităţii muncii.

Asemenea contracte, pe linia colaborării ştiinţifice, sînt nenumărate în cadrul Facultăţii de electrotehnică. Enumerarea lor completă ar fi o îndeletnicire dificilă, aşa că ne mărginim să reproducem numai cîteva, pe cele mai importante; «Studiul şi realizarea unei instalaţii de încălzire prin inducţie electromagnetică a unor piese cilindrice feromagnetice» (contract încheiat cu Întreprinderea constructoare de maşini Reşiţa), «Cercetarea, proiectarea şi elaborarea prototipului omologat şi experienţe de durată a memoriilor cu ferite de 1024 adrese» (cu Institutul de proiectări pentru automatizare Bucureşti), «Amenajarea laboratorului de încercări a echipamentelor cu S.F.6» (cu ICEMENERG), contracte ştiinţifice care demonstrează seriozitatea şi competenţa unei cercetări studenţeşti cu merite de-acum recunoscute.

Inaugurat în urmă cu trei ani, ca o unitate reunind producţia, proiectarea şi cercetarea în cadrul aceluiaşi spaţiu funcţional, Asepeul timişorean şi-a demonstrat — şi îşi demonstrează — cu prisosinţă utilitatea, confirmînd prin rezultatele de zi cu zi principiile teoretice care au stat la baza punerii lui în funcţiune, reprezentînd astăzi nu numai un mijloc de anticipare sau aprofundare a cunoştinţelor din cursuri şi manuale, ci o unitate de avangardă a cercetării ştiinţifice, o unitate productivă tot mai amplu şi mai convingător solicitată.

EMIL NEGOIŢĂ ■

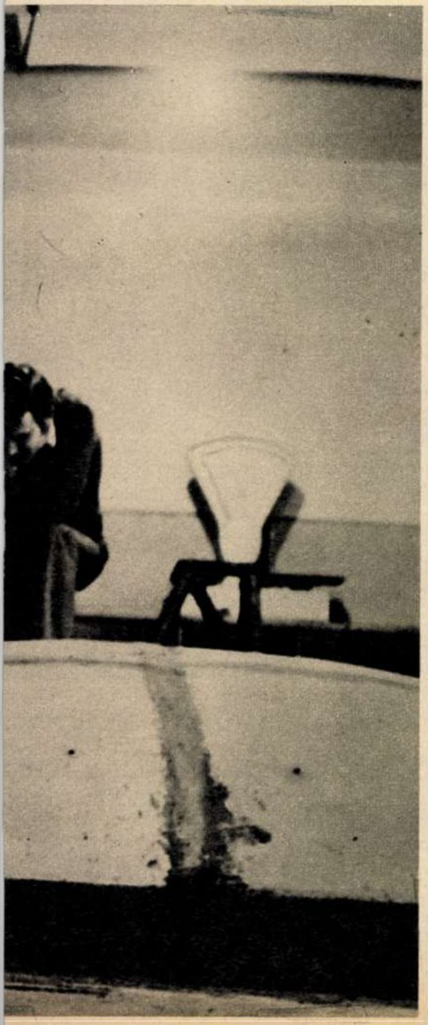

Lanţul slăbiciunilor

Autocamionul cu remorcă 21-SJ-787, proprietatea Întreprinderii de transporturi auto Sălaj, încărcat cu 10 tone de ciment în saci, cobora pe şoseaua cu multe serpentine din apropierea oraşului Zalău.

La un moment dat, cînd nu mai avea decît cîteva sute de metri pînă în oraş, încercînd să strunească trenul rutier, şoferul apasă în zadar pe pedala frînei de serviciu care se duce în gol pînă la podea. Trage cu putere frîna de ajutor, dar aceasta nu mai e de nici un folos date fiind greutatea mare a autovehiculului şi viteza lui. Tînărul şofer Florian Sacotă se află într-o situaţie disperată. Recapitulează cu repeziciune în minte tot ce a învăţat la şcoală şi în puţinul său stagiu de muncă, încercînd să menţină măcar direcţia maşinii. Autocamionul fuge din ce în ce mai repede. Strada pe care intră e plină de maşini şi de oameni. Pierde controlul maşinii. Autovehiculul doboară pe rînd şase pomi, continuînd să coboare haotic strada în pantă. Şoferul este aruncat afară din cabină şi accidentat grav (fractura ambelor picioare). În timpul coliziunii cu arborii, sacii se transformă în proiectile. Unul din ei loveşte o femeie care moare la spital, ca urmare a gravelor leziuni interne. După ce transformă în «armonică» un autoturism aflat în staţionare, autocamionul cu remorcă se răstoarnă rămînînd în poziţia din fotografie.

Este vorba cumva de un caz fortuit? Nu. Cercetarea şi expertiza tehnică dezvăluie un adevărat lanţ al slăbiciunilor. 1) Puntea din faţă primită de la Uzinele de reparaţii auto Cluj-Napoca şi montată la autocamion în cadrul reviziei tehnice de gradul II nu avea aplicat ferodoul pe un sabot. 2) Cu ocazia montării punţii nu s-a verificat dacă pe toţi saboţii există ferodouri, lucru simplu de făcut şi care constituia o obligaţie elementară de serviciu a celor care au efectuat reparaţia. 3) Nici la revizia tehnică de gradul I, făcută după ce autocamionul «înzestrat» cu o punte «nouă» a mai parcurs circa 1 500 km, cei în drept nu au observat, deşi erau datori să observe, că pe sabot lipseşte ferodoul.

Bineînţeles că tuturor celor ce poartă răspunderea pentru acest accident grav — începînd cu montorii de la uzină, continuînd cu şefii lor şi cei de la controlul de calitate — halal calitate! — care trebuiau să verifice şi sfîrşind cu factorii răspunzători de la Autobaza T.A. Zalău, care nu şi-au îndeplinit obligaţiile de serviciu — tuturor vinovaţilor li se va rezerva cîte un loc pe banca acuzaţilor pentru a da socoteală despre faptele lor.

Îngrijorătoare sînt însă cazurile de neglijenţă crasă în întreţinerea şi repararea maşinilor, cazuri care se înregistrează cu o frecvenţă din ce în ce mai mare în unităţile de transporturi auto.

Considerăm că lanţul slăbiciunilor trebuie să aibă şi un sfîrşit. În întreprinderi de transporturi un personal numeros — ingineri, tehnicieni, revizori etc.— are ca principală obligaţie de serviciu buna întreţinere tehnică a maşinilor.

Din păcate sînt însă destui care nu-şi fac datoria.

Oare trebuie să se întîmple asemenea nenorociri în lanţ pentru a-i determina să-şi îndeplinească îndatoririle de serviciu?

Colonel
VICTOR BEDA ■

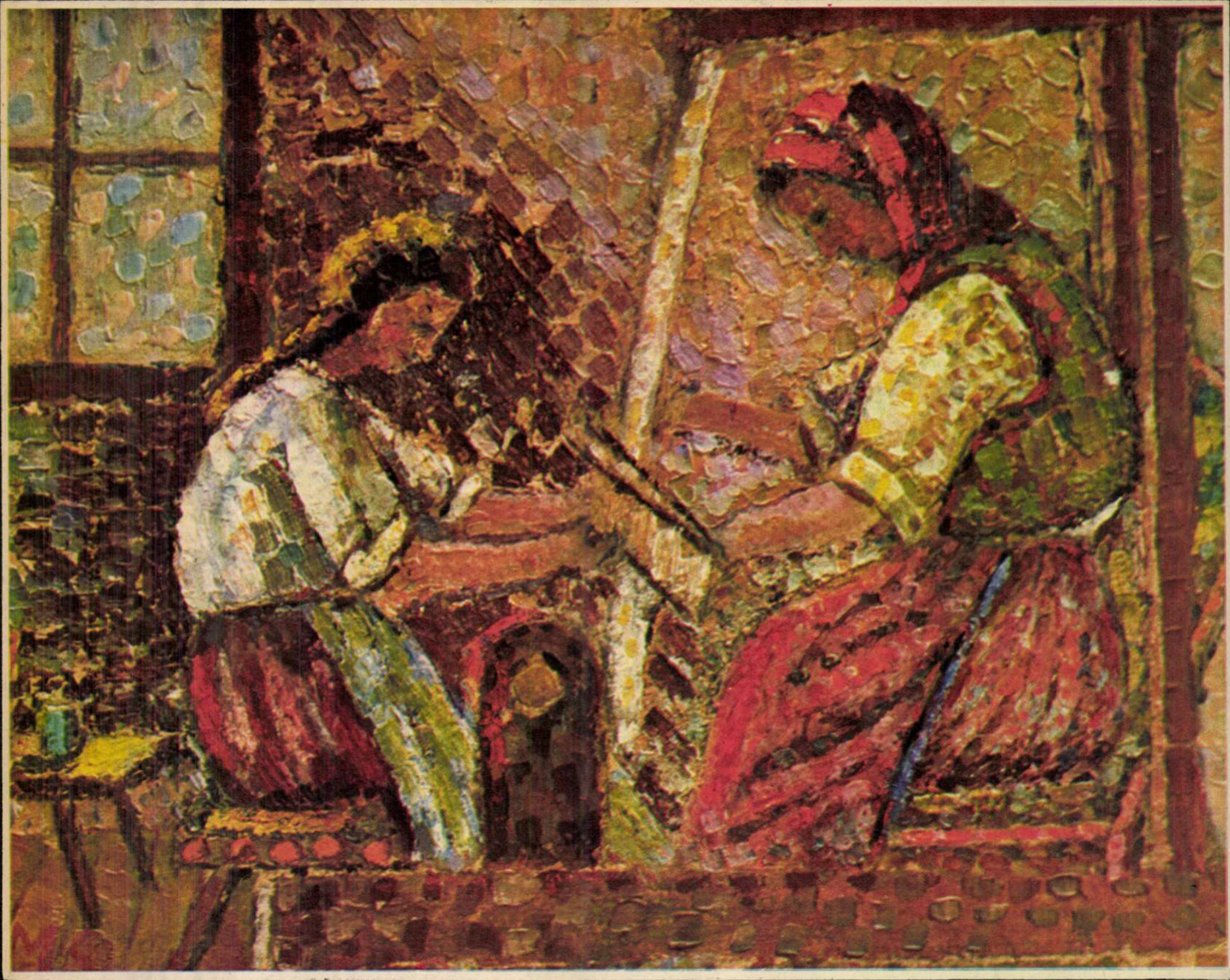

LA 81 DE ANI, SIMION MOȚ PICTEAZĂ CU ÎNDEMÎNAREA DE ACUM TREI SFERTURI DE VEAC, CÎND ÎȘI UIMEA ÎNVĂȚĂTORII

o viață pentru pictură

N-a fost în intenția mea să notez momentele mai principale ale vieții acestui om, dar sînt obligat să procedez ca atare pentru că viața sa, pe lîngă lupta firească pentru existență, a fost un continuu pas către inima picturii.

Deci, dacă s-a născut în 1894 în satul Buteni, lîngă Sebeș, și dacă în primele șase clase ale școlii primare (asta e toată școala pe care a apucat s-o facă) dovedea un real talent într-ale desenului, uimindu-și învățătorii de atunci, înseamnă că Simion Moț a început să se simtă atras de pictură, mai exact spus de desen, încă de la începutul acestui secol. A venit însă primul război mondial în urma căruia a făcut cinci ani de prizonierat. Se întoarce în țară, în satul natal, dar prin 1922, pornit în căutare de lucru, pleacă din nou în pribegie. Ungaria, Austria, Germania, Olanda, Anglia, Cuba, Canada și S. U. A. Și în tot acest timp Simion Moț desenează, desenează, fără să știe mai nimic despre pictură, poate doar ceea ce știe un țăran despre icoane. Nu-și mai aduce aminte cînd a intrat în primul muzeu. După cum se vede, rîndurile de mai sus și cele ce vor urma, nu-și propun o cronică plastică propriu-zisă (evenimentul însuși nu se pretează la așa ceva), ci exemplificarea concretă a atracției pe care pictura o poate exercita asupra unui om, adică aș propune să vi-l închipuiți pe Simion Moț, un țăran pur și simplu, un om cutreierînd, în clipele sale de răgaz, muzeele țărilor prin care trecea în căutare de lucru, un om care din străfundurile ființei sale iubea pictura. Își aduce aminte că prin 1925 — era într-o zi de duminică — la marginea Detroitului avea să vadă pentru prima dată cum se pictează. Privea înmărmurit cum un pictor amesteca pe îndelete culorile. Dar și mai surprins a fost cînd pictorul acela, enervat fiind, a suduit într-o curată limbă românească. Acolo, la marginea Detroitului avea să-l cunoască pe pictorul Vartarian și în acea zi avea să pună pentru prima oară mîna pe o pensulă adevărată. Sub îndrumarea acestuia, de atunci începînd, strădania și gîndul lui Simion Moț au fost să picteze, să picteze mereu, atras fiind de maniera postimpresionistă,cu deosebire de pointilism. Fără îndoială că adeziunea respectivă s-a datorat cu precădere emoțiilor pe care le-a trăit în fața pînzelor semnate Van Gogh, Signac, Seurat, Gaugain.

Caz aparte în mișcarea plastică de amatori, Simion Moț nu este un pictor naiv decît în măsura în care desenul său trădează inerente stîngăcii, mai ales în compozițiile cu oameni. Conștient fiind că nu poate depăși acest impediment, Simion Moț, poate și dintr-o modestie vecină cu bunul-simț, s-a limitat să picteze doar tablouri de dimensiuni extrem de reduse, intuind penibilul unei grandilocvențe desfășurate pe-un spațiu prea mare și nesusținută de-un desen exact și-o construcție riguroasă. Date fiind aceste dificultăți, este totuși surprinzătoare predispoziția pe care pictorul-țăran (o catalogare apropiată de adevărul picturii pe care o face) Simion Moț o manifestă față de portret, gen în care, datorită sensibilității și bogatei experiențe de viață, realizează adevărate sinteze psihologice. Cît despre culoare, Simion Moț dovedește un deosebit rafinament al griurilor îndelung trăite, capabile să exprime cu exactitate armonia cromatică pe care pictorul a premeditat-o.

Dincolo de plăcutele surprize și emoții resimțite în fața celor 61 de tablouri (opera sa însumează peste 600 de lucrări) aduse la București, în holul mare al Casei Uniunii scriitorilor, aș transcrie doar cîteva din cuvintele pe care poetul și academicianul Mihai Beniuc a avut nu doar amabilitatea, ci, după cum spunea domnia-sa, imensa plăcere să le rostească la vernisaj: «Drept ar fi, îmi scria Simion Moț într-una din epistole, ca omul să mai trăiască încă o viață, chiar și pe-o altă planetă, iar în acea viață să poată face numai și numai ce i-o plăcut lui mai mult. Eu numai si numai aș picta». **VICTOR NIȚĂ** ■

Reproduceri color de **ELENA GHERA** ■

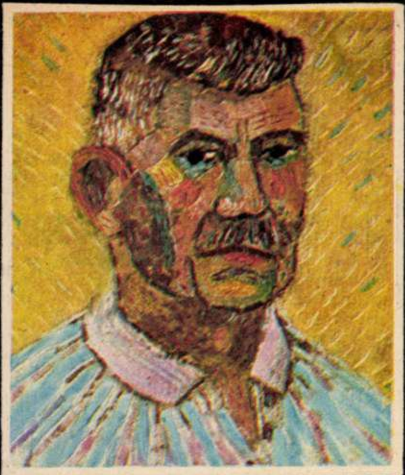

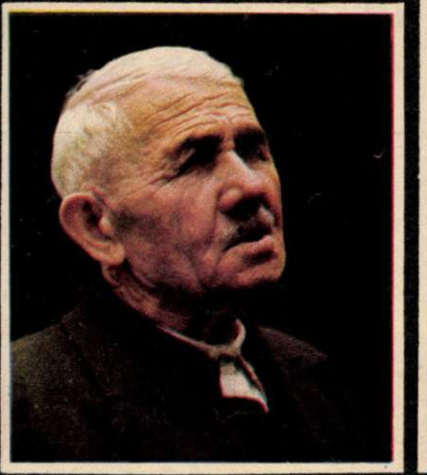

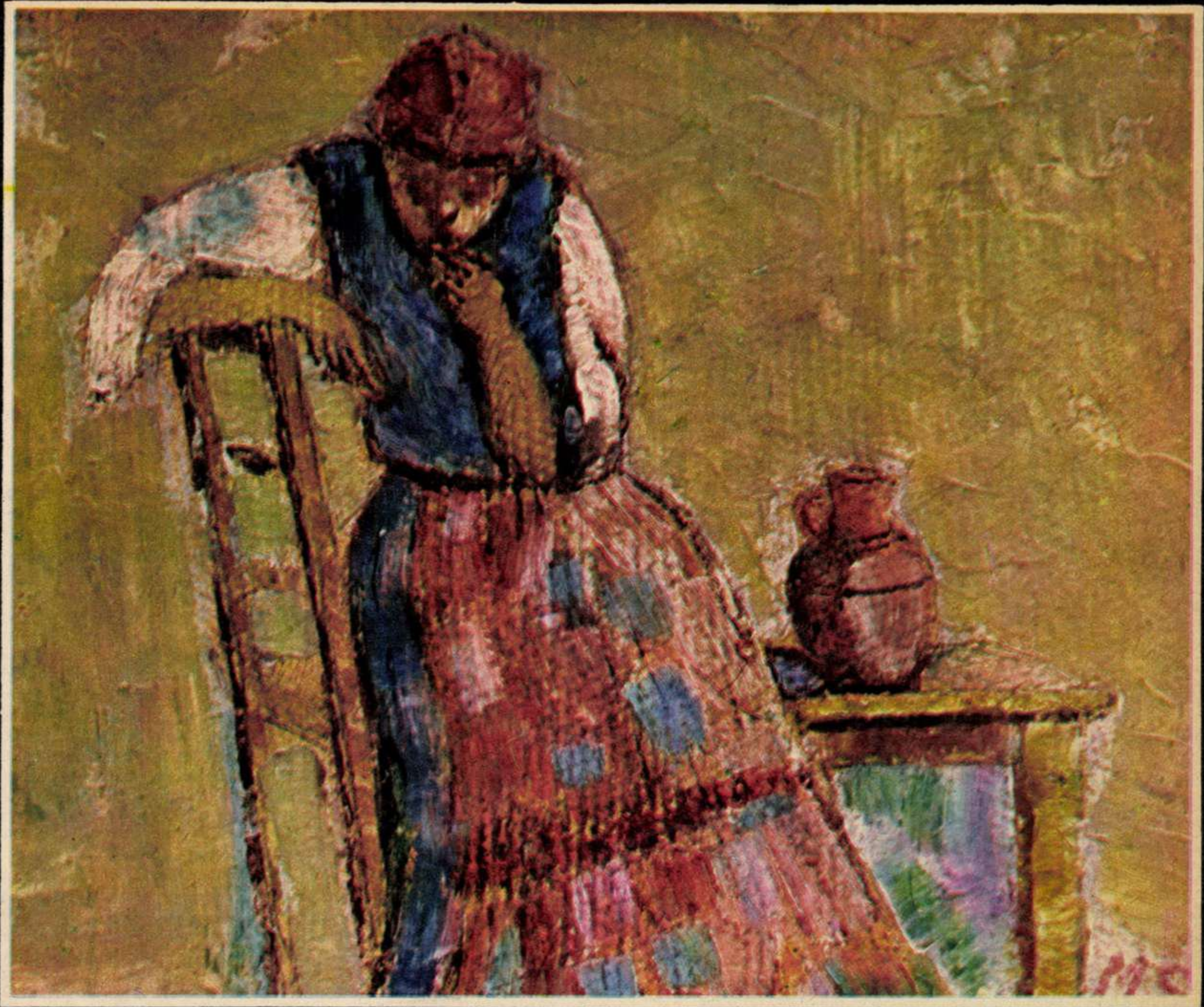

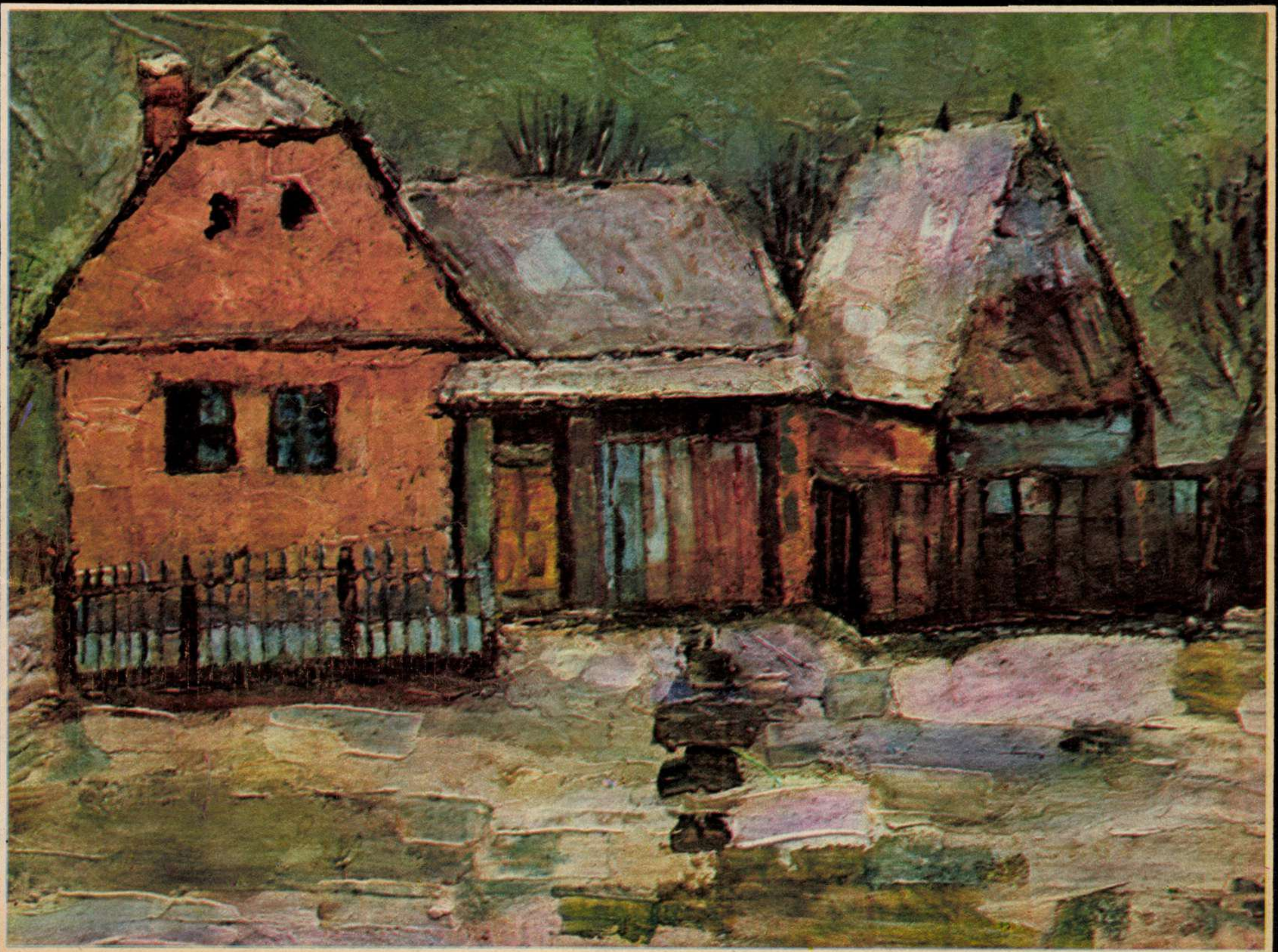

CÎND ISTORIA N-ARE MEMORIE DECÎT PENTRU LUCRURILE ESENȚIALE

...De aici, de la poarta de răsărit a Severinului («liziera de est», cum au numit-o comunicatele de război), de lîngă podul de peste rîul Topolnița, se deschide spre Dunăre, primăverile, o priveliște de o netulburare de început de lume. Nimic nu mai amintește luptele crîncene de acum trei decenii, iureșul vitejesc al ostașilor și al luptătorilor forțelor patriotice, porniți în valuri la asaltul Eliberării. Poate doar valurile verzi ale grîului, ondulînd în vînt. Poate doar tunetele primăverii, vestind ploi bogate. Poate... Biruința luptelor de atunci este marcată printr-un monument în piatră. Coborînd cu gîndul înlăuntrul lui, ca într-un uriaș sarcofag, descoperi, dincolo de chipurile luptătorilor cioplite în piatră, oase. Plutoane de schelete, rînduite ca și armele într-o panoplie a istoriei, mărturie a eroismului și a jertfei care au făcut să se ridice sub cer steagul victoriei.

Am ținut în palme, în această primăvară, cîteva documente despre evenimentele petrecute atunci, aici. Comunicatele de front, telegramele, notele cifrate, hărțile, adresele împreună cu răspunsurile, peticele de hîrtie scrise pe patul puștii de diferiți ostași și comandanți, împreună cu amintirile celor ce încă mai sînt în viață, mi-au proiectat o lungă și fierbinte secvență din filmul eroic al participării românilor la războiul antifascist, la marea victorie a lui 9 Mai.

...Așadar, Turnu Severin, august 1944.

...Sîntem în zilele de foc ale insurecției, într-un oraș cu vechi tradiții muncitorești de luptă, cu o puternică organizație a partidului comunist, cu membri ai gărzilor patriotice (muncitori, țărani) care, de cîteva nopți, nu-și descleștaseră mîinile de pe arme. Un oraș agonizînd sub ruine, cu o treime din clădiri avariate sau distruse de bombele războiului. O statistică a municipalității («Buletinul Oficial nr. 8 din august 1944 al Primăriei oraș Tr. Severin») consemnase chiar atunci, în zilele insurecției: «Din totalul de 4 566 clădiri, cîte avea orașul înainte de bombardamente», 190 clădiri «lovite în plin», 113 «grav lovite», 1 054 «avariate». Acum, orașul avea să treacă, din nou, prin niște încercări. Ultimele. Dar, poate, cele mai dramatice.

«Principalele căi de comunicație din Banat și Oltenia, pe linia Tr. Severin-Vîrciorova-Orșova — își amintește generalul în rezervă Marin Manafu, pe atunci general de divizie, comandantul Corpului I teritorial-Craiova — aveau să fie, chiar din prima zi a insurecției, unul din marile teatre de luptă, ținta unor atacuri înverșunate ale trupelor hitleriste motomecanizate, în retragerea lor spre Apus. Comandamentul german decisese să stabilească, aici, un puternic raion de concentrare a unităților, în retragerea lor din Oltenia și din nordul Iugoslaviei. Aproximativ 1 600 de ofițeri și ostași naziști au trecut, în acele ceasuri, Dunărea, venind de pe malul sîrbesc pe un pod de pontoane, sub acoperirea tunurilor. S-a făcut joncțiunea cu o altă coloană germană, care venea de la Craiova și de la Segarcea».

Citite printre rîndurile comunicatelor de război, clipele fierbinți ale acelui august severinean reînvie sub alte straie episoade din baladele străvechi ale locului, în care cete restrînse de eroi-luptători, reprezentanți ai mulțimilor, dau piept cu forțe prigonitoare și represive infinit mai puternice, mai numeroase. E curios, dar sugestia baladei transpare chiar prin limbajul sec al raportului militar:

«În seara de 25 august 1944, două coloane germane formate din 50 ofițeri, 280 subofițeri, 1 300 trupă, 140 femei, 80 mașini diferite, 10 tunuri ușoare de artilerie antiaeriană, s-au apropiat de oraș pe la liziera de est, venind dinspre Craiova și Cetate»...

Rîndurile sînt transcrise dintr-un ordin de zi: «Ordin de zi nr. 11 din 26 august 1944». Semnează: colonel Ioan Gașpar, comandantul garnizoanei Tr. Severin. Citim mai departe:

«În urma conversațiilor ce s-au purtat între comandanții acestor coloane și subsemnatul, aceștia, nevoind să înțeleagă și să se supună somațiunilor de a se preda, au atacat slabele efective ale garnizoanei Tr. Severin pe care le aveau în față»...

Efectivele garnizoanei: «efectivele de recruți ale contingentului 1945». Flăcăi care abia îmbrăcaseră haina luptei!

Începutul epopeii: «S-a remarcat în mod deosebit, după o luptă de 5 ore, detașamentul maiorului Marinescu Victor, din Regimentul 3 Roșiori, singura trupă la dispoziția garnizoanei în noaptea de 25/26 august 1944, și care, luptînd singură în primele ore ale dimineții de 26 august 1944, cu un inamic superior, a reușit să-l oprească de a intra și pune stăpînire pe oraș»...

Și mai departe:

«Pe lîngă acțiunea de interzicere a detașamentului german de a pune stăpînire pe oraș, s-a capturat întreg detașamentul german (n.n: peste 1 500 de hitleriști!) și s-a făcut o imensă pradă de război»...

Totul — «cu slabele efective ale garnizoanei Tr. Severin»!...

Dar aceste «slabe efective» — acele trupe de soldați-băiețandri ai contingentului '45, abia deprinși să mînuiască o pușcă — au simțit, spune cronica, chiar atunci, în vîlvătaia acelei nopți, ca și în dimineața marilor lupte care-au urmat, umărul ferm și puternic al unor luptători care, asemenea lor, știau ce vor.

«Situația era gravă, orașul fiind în pericol de a fi ocupat de dușman... La apelul partidului comunist au răspuns muncitorii și întreaga populație a orașului, precum și țăranii din satele mărginașe Cerneți și Șimian. Muncitorii de la Șantierele navale și din alte fabrici, cum și alți cetățeni, s-au prezentat cerînd arme și muniții»...

Aceste ultime rînduri, această ultimă evocare — devenită și ea istorie, ca și comunicatele de război — aparțin unuia dintre acești luptători. Le-am transcris de pe un caiet al său, pe care-l păstrează ca pe-o relicvă scumpă. Hîrtia caietului e îngălbenită, pătată (de transpirație, de lacrimile emoției?), cerneala violetă pare un sînge subțiat de timp, un sînge volatil. Autorul, spuneam, este unul dintre participanții la luptele de atunci, unul din «patrioții animați de dorul de a apăra Severinul» (cum îl numește, pe el și pe alții, buletinul, citat mai sus, al primăriei orașului). Este muncitorul severinean Teodor Dărăbăneanu, membru din ilegalitate al P.C.R., unul dintre conducătorii formațiilor patriotice de pe Dunăre, în acele clipe de foc ale eroismului popular. Să-l ascultăm mai departe:

«...Cum vă spuneam, situația era gravă... Împreună cu comandanții militari am pus la punct planul apărării orașului și al contraatacului, apoi am dat semnalul mobilizării generale a muncitorilor noștri. În dimineața de 26, fasciștii, masați la liziera de est, au atacat garda podului de pe Topolnița și garda depozitului de muniții a Regimentului 95 infanterie. Deși redus, deși nepregătit de luptă, efectivul de la partea sedentară a regimentului a izbutit să le oprească înaintarea. Dar primejdia era mare. Hitleriștii erau mulți, organizați și înarmați, soldații noștri erau puțini și tineri... Dar lîngă ei luptam și noi, muncitorii și alți cetățeni. Nemții au fost respinși și siliți să se regrupeze pe malul Topolniței, de unde atacau mereu, cu toate forțele, vrînd să ne dea peste cap. N-au reușit. I-am bătut. Am luat 1 500 de prizonieri, le-am capturat camioanele și întregul echipament, tot armamentul și toată muniția. Pe ziua de 26 la prînz, la ora 12,30, luptele au încetat. Învinsesem. Ultimele rămășițe ale trupelor germane au fost dezarmate în aceeași zi, pe la orele 16»...

...Luptele de la Severin au durat deci o noapte de august și încă o jumătate de zi: cît Dunărea își plimbă unda pe sub bolta de cer și munți, în chinga de piatră a defileului. Doar cît Dunărea — revărsîndu-se — poate cuprinde cu brațele întreaga cîmpie, sau cel puțin un uriaș orizont al ei.

Ați văzut vreodată spectacolul Dunării eliberate de ghețuri, vastul teritoriu inundat de ape, bușteni și epave, ca un vast cîmp de luptă în amurg?

Așa arăta Dunărea atunci, în 1944, în prag de toamnă de aur, comițînd spectacolul revărsării mîniilor mai devreme cu un anotimp, ceea ce nu se întîmplase niciodată în cariera ei geologică. Această revărsare pretimpurie avea să aibă consecințe de fertilitate nebănuite pentru istoria acestor locuri, pentru istoria întregii țări.

Pe Dunăre, în acel august de foc, pînă tîrziu, în toamnă, ne povestește Teodor Dărăbăneanu, au curs epave. Pe Dunăre au curs epave și au căzut la fund cătușe. Mîniile fluviului au aruncat, zile și nopți în șir, pe țărmurile pîrjolite de lupte, leșurile ocupanților fasciști, căștile cu cruci încîrligate, rinocerii de oțel ai navelor blindate, minele și torpilele ruginite. Douăzeci de șlepuri germane, burdușite cu petrol, au sărit în aer la Cazane, incendiate de luptători, iar stîncile granitice ale masivilor muntoși ce străjuiesc ambele maluri ale fluviului s-au luminat în văpaia uriașă a torțelor, pînă la cer. Incendiul a durat zile și nopți. Spectacol sumbru și măreț în același timp. Forțînd bariera Porților de Fier, dîndu-le parcă în lături, vitezele trupe române s-au angajat aici în alte lupte, purtate umăr la umăr cu glorioasele trupe sovietice, zdrobind și respingînd pe cotropitorii fasciști ajungînd în susul Dunării, pînă departe, spre Budapesta, spre munții Tatra, spre victoria finală.

— V-aș ruga să scrieți undeva, la sfîrșit — îmi spune Teodor Dărăbăneanu — și ceva despre copii...

Despre copii?!

Citesc, într-adevăr, în buletinul din august '44 al primăriei Severinului:

«Copiii din mahalaua de est a orașului au servit drept legătură între linii, printre plumbii fierbinți».

Sîntem, din nou, în dimineața zilei de 26, la liziera de est a orașului:

«Îi vedeai strecurîndu-se cu dibăcie printre coclaurile știute de pe cînd se jucau de-a războiul... De data asta, brațele multora dintre ei erau încărcate cu muniții... Pășeau voinicește și joaca devenise realitate»...

Niște copii din Severin — cîteva zeci de copii, spun martorii timpului — s-au jucat deci, într-o noapte și-ntr-o dimineață de război, de-a războiul. S-au jucat — spun martorii timpului — «de-adevărat».

Niște copii din Severin s-au jucat să arate, în războiul cel mare al celor mari, că țara românilor este a lor. A tuturor. De la mare pînă la mic.

...Nu vi se pare că citim o altă pagină a vechiului nostru epos istoric, a legendelor noastre cu prinți viteji și feți-frumoși copilandri luptîndu-se cu balauri cu șapte capete?

De data aceasta nu mai este legendă, ci istorie. Și istoria noastră nouă îi consemnează, în lupta românilor pentru independență și libertate, și pe copii.

Iar istoria — spunea cineva — n-are memorie decît pentru lucrurile esențiale.

ILIE PURCARU ■

CE PROFEȚIM, CE PROFESĂM

cultul eroilor

Nevoia de monumente. Oricît ar crede un poet că unde eroii viază în spusele oamenilor, monumentele sînt de prisos, trebuie să spunem, consecvenți cu spiritul pledoariei noastre din tableta anterioară, că nimic poate nu e mai grăitor pentru cinstirea luptătorilor înaintemergători decît această monumentală eternizare a memoriei lor. Fiindcă un monument, atîta timp cît e înălțat înainte de toate în inimile urmașilor, este mai ales un loc de închinare, un templu al credinței noastre în nemurirea celor ce au căzut în luptele pentru salvarea temerară a înseși existenței noastre pe acest pămînt neatîrnat. Ceea ce nu înseamnă că o asemenea operă monumentală nu trebuie să întrunească cele mai desăvîrșite virtuți artistice. Aș zice chiar că, dimpotrivă, mai mult decît în oricare altă întreprindere artistică, în realizarea unor monumente ale eroilor sentimentul de venerație, dăinuirea lui în timp trebuie să-și găsească o întruchipare pe măsură.

Dincolo însă de considerațiile de ordin artistic, o idee nu trebuie să ne dea odihnă: avem totuși prea puține monumente care să cinstească unele momente cruciale din istoria noastră, figurile luminoase ale unor neînfricați luptători. Ca niște adevărate pietre de hotar noi și noi monumente, adăugîndu-se la cele ridicate în ultimii ani, trebuie să marcheze gloriosul drum de bătălii și jertfe ale armatei române, în ofensiva sa eroică împotriva hitleriștilor de acum treizeci de ani. Conștiința că libertatea de care ne bucurăm azi nu e o faptă mărinimoasă a cuiva de aiurea, ci a fost cucerită cu prețul jertfei multor vieți și bunuri inestimabile ale civilizației noastre, trebuie să ne fie păstrată trează la fiecare pas și prin acest «remember» dăltuit în marmură și bronz. Sînt, din păcate, orașe de străveche sorginte istorică, adevărate vetre de civilizație și cultură — Cluj-Napoca, de pildă — care nu oferă, locuitorului lor înainte de toate, decît puține asemenea inveșniciri spirituale ale trecutului.

Nu avem încă un mare monument național, care să fie, din punct de vedere al conținutului istoric și al întruchipării sale artistice, o sinteză a întregului drum parcurs de acest popor, de pe vremea cînd strămoșii săi daci «erau cei mai viteji dintre traci», pînă astăzi cînd, în spiritul aceleiași lupte pentru independență și suveranitate, ne afirmăm demnitatea noastră dintotdeauna de națiune liberă, egală între popoare, cu certitudinea pe care ne-o dă socialismul, supremă conștiință de sine a acestui popor. Un asemenea complex monumental, ridicat undeva în inima Capitalei noastre, ar putea să devină un simbol al istoriei românești, după care să ne recunoaștem noi înșine și să ne recunoască lumea, așa cum ne-am impus în ochii acesteia de-a lungul veacurilor.

O asemenea acțiune nu privește exclusiv cutare comisie a monumentelor, ci e cauza noastră, a tuturor. În acest sens mi-a fost dat la sfîrșitul anului trecut să fiu părtaș la un eveniment cu adevărat istoric din viața unui reputat sat ardelenesc, Romos: inaugurarea unui monument al eroilor din ultimele două războaie. Ctitorii acestui monument — fiii satului însuși, deopotrivă susținătorii săi materiali și, implicit, coautori ai concepției artistice. Rar mi-a fost dat să văd o asemenea explozie de mîndrie și emoție solemnă. Erau pe deplin justificate aceste sentimente nutrite de întreaga obște: se înfăptuise un act de dreptate față de memoria înaintașilor și față de viitorime. Cîte colectivități însă, dacă ar exista inițiativă și pasiune, n-ar putea repeta fapta exemplară a celor din Romos? Pledăm deci pentru o mai largă sprijinire a unor acte patriotice de acest gen.

Au îmbătrînit oare tinerii din Vladimiri? Spuneam la început că un monument, indiferent de natura lui, e și un loc de închinare în fața memoriei înaintașilor. Tocmai de aceea, el trebuie conservat și îngrijit ca atare, trebuie cultivată venerația față de ceea ce reprezintă acesta în conștiința noastră. Dacă un asemenea cult față de înaintași, implicit înalta prețuire față de eroismul acestora trebuie înainte de toate insuflate noilor generații, atunci este firesc ca tinerii, de la pionieri la uteciști, să facă din acțiunea de păstrare a monumentelor o îndatorire de căpetenie a vieții lor. Străduindu-se să le păstreze cu sfințenie, să desfășoare în aceste locuri unele din momentele cele mai solemne ale mărturisirii idealurilor lor patriotice, ale angajării lor pe viață în fața poporului și partidului, tinerii se călesc în flacăra neostoită a eroismului. Mulți dintre tineri, organizațiile de tineret însele, se numără printre inițiatorii unor asemenea manifestări. Nici pe departe însă această generoasă energie patriotică, izvorîtă din cultivare a eroismului prin venerarea monumentelor care-l inveșnicesc, nu e pusă în valoare. Mi-amintesc cu nostalgie de frumoasa inițiativă de acum vreo două decenii a tinerilor din Vladimiri — leagănul lui Tudor Vladimirescu — de a păstra și îngriji monumentele, casele memoriale, locurile ce amintesc de viața și lupta înaintașilor. Ani de zile în paginile presei de tineret această acțiune figura la loc de frunte, alături de marile inițiative în producție. Poate rămîne această inițiativă o simplă amintire, o campanie circumscrisă unei anumite perioade? Oare au îmbătrînit «tinerii din Vladimiri»?

NICULAE STOIAN ■

ROMÂNIA NEMURITOARE

PĂMÎNTUL ȚĂRII

Pămîntul țării nu-i cărat pe roți
Nici pe copite nu-i adus din lume
În brazda lui și-au prins ai noștri toți
Statornicia dreptului la nume

Pămîntul țării nu-i căzut din cer
Nici cumpărat dintr-un bazar al milei
Din iarba lui ne facem lăicer
Dar nu fugim peste hotarul zilei

Pămîntul țării nu-i pămînt de dat
Oricîte oști a fost să-l împresoare
Mai află-n el o mamă și-un soldat
Să-i țină legea locului sub soare

Pămîntul țării nu-i cerșit la porți
De-mpărății cu pajuri fioroase
Nici cîștigat cu tragerea la sorți
Peste pustiul unor mări de oase

Pămîntul țării nu-i pămînt oricum
Ci din adînc de vieți sortit să crească,
Rostit prin rostul roadelor de-acum
În milenara limbă românească

GEORGE ȚĂRNEA ■

opinia unui alegător

BINE-AI VENIT, COPILE!

Proieni e un sat strecurat în dreapta Oltului, cum acesta curge la vale, cîteva case pierdute prin ogrăzi minuscule de pruni tîrzii, un sat la intrarea **Oltului** în **Oltenia,** primăvara abia zăbovise prin livezile lui și floarea paștelui abia se ivise, era în prima vineri de după florii, bătea un vînt subțire și belaliu, soarele era stingher și firav, venea seara cu parfumul ei de iarbă crudă în mai și într-o margine de ogradă și ca o ogradă de gospodar inimos dar fără putere se zice că ar fi fost biserica în care, **la 26 de ani, în anul 1583 Mihai** s-a căsătorit cu **Stanca,** văduva postelnicului Dumitru din Vălcnești. Despre acest **Mihai, Henric al IV-lea, regele Franței** avea să spună cu adîncă uimire: «**Se zice că Românul e foarte tare și că planurile lui cresc potrivit cu izbînzile**». Cum curge Oltul, în dreapta lui se face, apoi Rîmnicul, fostă cetate de scaun a lui **Mircea cel mare** și pe calea pe care a trecut Traian cu oștile lui către Turnu Roșu, la **1557, Pătrașcu** care «**Au domnit bine țara și boierii, fără vrăjbi, fără morți, precum tuturor le place și pentru aceia și Bun l-au numit, pentru bunătățile ce avea**», la 1557, zic, acesta a început ridicarea unei biserici, dar n-a mai apucat s-o isprăvească. Treizeci de ani mai tîrziu, **la 1587,** construcția e reluată și împlinită de **Mihai «bănișor de Mehedinți»** care așa cum scrie un spaniol la curtea **Împăratului Rudolf al II-lea «s-a ridicat din pulberea pămîntului»**. Aceasta ar fi singura ctitorie a celui care îl făcuse pe un **diario** de la Roma să însemne cu admirație nestăpînită: «**Dacă a fost vreodată un principe în lume demn de glorie pentru acțiuni eroice, acesta este signor Mihai, principele Valahiei**»La **Rîmnic** se ridică azi barajul unei hidrocentrale și orașul va pluti în curînd ca o peninsulă în mijlocul apelor **Oltului**, martor al atîtor istorii de demult și martor al istoriei noastre de azi, rîu pus el insuși să împingă la turbina istoriei acesteia noi și la **Govora** iarăși o hidrocentrală și abia spre **Drăgășani** apele sale se mai liniștesc,iar primăvara se răsfață tulburătoare crescînd de pe malurile lui și urcînd dealurile cu vii pînă dincolo, **la Mitrofani,** o față de pămînt binecuvîntată lăcrămînd, toamna, în **boabele strugurilor** care dau vinul de culoarea **mierii de** salcîm. Treceam în această duminică din urmă peste culmile cu vii de deasupra Drăgășanilor și coardele viței se răsuceau sfios și plîngeau ca niște mironosițe, frunza lor se bucura sub razele unui soare neastîmpărat și înșelător, pe cerul înalt în care Oltul se citea pe el însuși ca într-o oglindă albastră, se fugăreau turme de nori ca niște caiere umbroase, spre Lăpușata, într-o vale adîncă, undeva într-un piersic un cuc se îmbătase de duhul viței-de-vie și cînta bezmetic, se striga pe sine și nici n-avea răbdare să aștepte ecoul, treceam cu un prieten vechi și bun, cu un suflet de copil mare și din cînd în cînd îl furam cu coada ochiului și mă gîndeam că așa trebuie să fi fost și să fi arătat căpitanii lui **Mihai,** acei Buzești intrați în legendă. Într-o toamnă, nu prea demult, am băut cu ei la porțile unei case bătrîne la poalele pădurii Șirineasa și mi-au ieșit înainte întîi o bătrînă și apoi omul ei, înalți și făloși, încît m-am crezut la poarta istoriei și din urma lor s-au ivit copiii, înalți și făloși, nu mai văzusem oameni atît de sănătoși și de puternici și pe fețele lor mari o lumină mare și un zîmbet mare, și mîinile lor mari erau calde și vii și parcă și în căușul mîinilor lor stăruia o lumină, iar prietenul meu s-a bucurat și mi-a spus: — Sînt părinții mei și frații mei și ei trăiesc aici în marginea pădurii Șirineasa, pomenită de pe timpul lui Mihai și chiar mai de demult.

Oltul se argintase și curgea leneș sub dealurile cu vii de la Drăgășani, cucul bețiv răgușise, venea o boare subțire și caldă cu miros de lămîiță, norii pieriseră, în înalturi stăruia soarele lunii mai.

— Bine-ai venit, **copile** — a zis bătrînul acela înalt și fălos, și să nu uiți să te întorci de unde ai plecat. Aceasta e cea mai mare putere.

DINU SĂRARU ■

S.O.S. APELE

● O BOGĂȚIE NATURALĂ INSUFICIENT VALORIFICATĂ

● MILIOANE DE LITRI IROSIȚI ZILNIC

- *Datorită structurii geologice, regiunea Covasna este una dintre cele mai bogate din țară în fenomene carbogazoase arsenicale, care se bucură de o mare capacitate curativă în diferite afecțiuni cardiovasculare, gastrice, nervoase, reumatice etc., proprietate constatată în mod empiric din vechi timpuri, verificată și confirmată prin cercetări clinice și de laborator. Prin calitățile sale climatice și bogăția în ape minerale. Covasna poate sta cel puțin pe picior de egalitate cu stațiunile balneoclimaterice Vichy, Evian, Nauheim, Podebrady, Karlovy Vary.*
- *Se produc 65 de milioane de sticle de apă minerală pe an în județul Covasna, dar în 1977 — odată cu punerea în funcțiune la întreaga capacitate a noii stații de îmbuteliere de la Biborțeni — se va ajunge la 120 de milioane de litri anual, adică la o producție în valoare de 75 de milioane de lei.*
- *Apa minerală din celebra stațiune franceză Royat are 0,75 grame de acid carbonic de origine vulcanică la litru (excelent în tratamentul bolilor cardiovasculare), dar la Covasna se găsesc curent 3 grame la litru de apă, la unele izvoare găsindu-se chiar coeficientul de 9,5 pe litru.*
- *Prețul de cost al unui litru de apă minerală îmbuteliată este, la stație, de numai 40—50 de bani. Se contractează cu 78 de bani de litru și se vinde în comerț cu 1,05 lei — producătorii realizînd în acest fel un coeficient de beneficiu remarcabil, în jur de 30—40 la sută! Ambalajul însă (sticla) costă 1,50 lei — apa minerală fiind probabil singura marfă mai ieftină decît ambalajul propriu-zis.*
- *Apele minerale din județele Covasna și Harghita nu conțin decît 0,5 mg/litru de fluor (asta e îmbucurător pentru sănătate!); o apă este iodurată cînd are peste 1 mg/l — la Covasna și Sîngeorgiu de Mureș apele conțin 5—6 mg/l; ape borice sînt acelea cu cel puțin 5 mg/l — în Covasna există ape alcaline al căror conținut în acid boric întrece de mai multe sute de ori cantitatea amintită; pentru apa cu brom, tot 5 mg/l — la Covasna și Malnaș se pot întîlni ape cu pînă la 14 mg/l; pentru apele arsenicale pragul minim e de 0,7 mg/l — la Covasna sînt 1,7 mg/l, apele fiind de-a dreptul unice în Europa și recomandate de către specialiști ca fiind cele mai însemnate din punct de vedere medical dintre toate apele minerale din țara noastră, alături de cele, de același tip, de la Șarul Dornei.*
- *Din miile de izvoare ale județului Covasna sînt analizate și clasificate abia 594. În sticle se îmbuteliază însă numai de la șapte surse, în cantități total insuficiente chiar pentru piața internă.*
- *Academician doctor docent Miltiade Filipescu: «Noi, oamenii de știință, ne-am făcut datoria de a semnala calitățile minunate ale stațiunii Covasna. Este acum de datoria celor ce au sarcina de a-i valorifica aceste calități să aibă permanent în atenția lor preocuparea de a face din Covasna o stațiune balneoclimaterică de renume internațional, așa cum ea se pretează din plin».*

Natura, ea singură, s-a gătit cu de toate, cu bune și rele, ne-a dăruit cu generozitate boli în zeci de variante, dar, deopotrivă, și leacuri de tot felul. Între acestea din urmă, apele minerale, cîte sînt și au fost vreodată zămislite în corsetul subteranului, reprezintă poate cel mai vechi și eficace medicament al terapeuticii empirice.

Discutăm despre toate acestea cu un grup de specialiști, medici balneologi, discutăm și oftăm ca unii ce știm sau am aflat multe despre acest imens izvor de sănătate și venituri, acest vlăstar zdravăn al naturii, sugrumat în fașă de zeci de moașe nepricepute. Convorbirea noastră se bucură de girul unor specialiști din cadrul Institutului de medicină fizică, balneoclimatologie și recuperare medicală.

— Cît trăim și sîntem sănătoși — spune unul dintre cei prezenți — ne biciuim cu otrăvuri rafinate măruntaiele și sistemul nervos. Cînd nu mai ține cureaua, dăm fuga la farmacie și începem să ne îndopăm cu medicamente, să îngurgităm nenumărate pilule și licori chimice care repară într-o parte si strică în alta.

O facem fără să apelăm din vreme sau preventiv la generoasa farmacopee a naturii, și în primul rînd la ajutorul apelor minerale, a căror prezență în cadrul dietei zilnice poate duce la însănătoșiri miraculoase. Cura de ape medicinale se face, din păcate, numai la fața locului, în stațiunile balneoclimaterice, deci din cînd în cînd și pe perioade limitate de timp. Iată și cifrele care atestă această situație de fapt. Producția de ape minerale îmbuteliate a crescut de la 165 mii litri în 1948 la 147 milioane în 1970. O creștere, aparent, spectaculoasă, dar derizorie în realitate dacă avem în vedere consumul pe cap de locuitor. În comparație cu alte țări europene (mai bogate sau mai sărace în izvoare de ape minerale), România se găsește pe ultimele locuri. Astfel, dacă în conformitate cu actualele măsuri, în anul 1975 vor fi îmbuteliate aproximativ 300 milioane litri, consumul pe cap de locuitor va fi de circa 13,5 litri sau o cantitate foarte mică în comparație cu alte țări europene — Franța 37 litri, Bulgaria 22 litri, Iugoslavia 22 litri, Elveția 19 litri, Italia 16 litri — și în raport cu marile rezerve existente pe teritoriul României.

O situație paradoxală mai cu seamă în condițiile «setei mondiale de apă», minerală sau neminerală. Lipsa apei potabile a devenit o problemă la ordinea zilei atît în țările dezvoltate din punct de vedere economic, cît și în alte locuri ale planetei, unde absența ei este suplinită cu prețul unor mari cheltuieli (Australia, unele țări din nordul Africii, o mare parte a țărilor arabe). S-a ajuns astfel ca, de pildă, în Japonia și Republica Federală Germania să se importe apă de băut îmbuteliată în Scandinavia.

În țara noastră — mi s-a arătat în continuare — au fost inventariate peste 2 000 de izvoare de către Institutul de medicină fizică, balneoclimatologie și recuperare medicală, din care abia 1 000 sînt folosite în cura balneară și extrem de puține pentru îmbuteliere. Se preconizează, cum am amintit mai sus, ca în acest an să fie trase la sticle 300 milioane litri ape carbogazoase, sulfuroase, feruginoase etc., dar numai prin exploatarea izvorului de la Bilbor, descoperit recent, s-ar putea ajunge într-un timp record la dublarea acestei capacități. Un singur izvor deci, *doar unul* dintre numeroasele izvoare subpămîntene ce ar putea țîșni la lumină în urma unor foraje sistematice, ar putea dubla producția de ape minerale a țării!

— Am ajuns într-un punct mort — ne spune unul dintre interlocutorii noștri — un prag al inerției pe care nu-l vom putea depăși fără o drastică revizuire a modului cum se procedează la industrializarea și comercializarea zăcămintelor de ape medicinale.

În prezent se exploatează pentru îmbuteliere 23 de izvoare (din 2 000 existente!), din care 21 aparțin industriei locale și 2 Oficiilor județene de turism (Hebe-Sîngeorz și Slănic Moldova).

Această dispersare pe mai mulți coordonatori nu poate fi de bun augur. După cum o dovedesc faptele, lipsa unui for unic de coordonare determină o preocupare redusă pentru întreținerea surselor existente, pentru cercetarea și promovarea unor noi surse de ape minerale. Mai mult decît atît: faptul că industria locală

Cîtă vreme plouă, în România va exista și apă minerală — care se reînnoiește mereu, iese curată, nepoluată, plină de calități medicinale, care uneori fac minuni în balneoterapie.

Fotografie de VASILE MOLDOVAN ■

MINERALE

acționează de la sine și fără concursul nemijlocit al Ministerului Sănătății a făcut ca apele așa-zis medicinale (sulfuroase, feruginoase etc.) să nu reprezinte decît 3 la sută din totalul producției. Or, evident, n-avem nevoie numai de lichide carbogazoase pentru dres șprițurile, ci deopotrivă de licori tămăduitoare, capabile de a spăla urmele viciului și ale nenorocului. Mii de pacienți se găsesc astfel în imposibilitatea de a-și continua la domiciliu cura începută în stațiune.

Mai trebuie arătat apoi că din aceste 23 de unități, 13 sînt dotate cu linii de îmbuteliere mecanizate, dar o mare parte a acestora sînt vechi, cu un grad avansat de uzură fizică și morală. La restul de 10 unități, îmbutelierea se face manual. Transportul se face cu autocamioane, autoizoterme sau tractoare cu remorci la stațiile C.F.R. și de aici în toată țara cu vagoane.

— Industria de ape minerale, bine condusă și cu o tehnologie tehnico-științifică — ne demonstrează unul dintre cei prezenți — este una dintre cele mai rentabile. Analiza specialiștilor dovedește că o investiție de 45-50 milioane se poate amortiza în 2-3 ani, iar rentabilitatea medie pe țară care este în prezent de 41% poate ajunge și la 50% la unele ape carbogazoase de masă.

Dar asta nu înainte de a se rezolva problema îmbutelierii (în sticle de diferite capacități: de 0,250 litri, 0,300 litri, 0,500 litri, 0,700 litri și perfect etanșate) și mai ales a transportului. Marii furnizori de ape minerale folosesc în prezent tehnica transportului conteinerizat care este cu 50% mai ieftin și oferă posibilități de îmbuteliere în chiar localitățile consumatoare! Este inadmisibil ca pentru un singur litru de apă minerală să călătorească pe calea ferată aproximativ 3 kilograme de ambalaje! (Sticla pleacă plină și se întoarce goală.)

Ni s-a mai vorbit apoi despre utilizarea apelor minerale la fabricarea unor băuturi răcoritoare dietetice, la obținerea bioxidului de carbon lichefiat și a unor săruri minerale.

Obligațiile balneologului și ale ziaristului — care în aceste rînduri și nu fără o stringere de inimă fac publice aceste situații de nedorit — se opresc însă aici. Este momentul ca forurile în drept să procedeze de urgență la remedierea acestor stări de lucruri și să croiască după tiparele științei medicale un nou destin acestor nesecate izvoare de sănătate.

Din discuțiile cu specialiștii a rezultat necesitatea înființării unei Centrale de valorificare complexă a apelor minerale, care să se ocupe de: cercetarea, prospectarea și executarea de lucrări geologice-hidrogeologice pentru ape minerale; proiectarea tuturor lucrărilor legate de valorificarea apelor minerale; îmbutelierea apelor minerale propriu-zise; realizarea de alte produse pe bază de ape minerale (băuturi răcoritoare, produse de patiserie, produse cosmetice etc.); producerea de CO_2 natural (din sonde sau ape minerale); întreținerea surselor de ape minerale și distribuirea lor pentru diferite scopuri (îmbuteliere, tratament balnear etc.); îndrumarea și coordonarea activității medico-balneare din statiunile de cură.

LIVIU TIMBUS ■

deocamdată, apa curge - pagubele rămîn

— Tovarășe Dionisie Ioniță, sînteți șeful serviciului de export a produselor agroalimentare, chimicale și de împletituri din cadrul Întreprinderii de comerț exterior ILEXIM; care ar fi, după dumneavoastră, principalele obstacole în calea revărsării bogatului șuvoi de ape minerale românești pe piața externă?

— Despre apa noastră minerală toată lumea știe cît este de bună — bogată în săruri și acid carbonic, cu resurse și debit practic inepuizabile — o cunosc chiar și străinii, care au degustat-o fie în țară, fie cu ocazia expozițiilor internaționale. Din păcate între ceea ce beau în țară și livrările în cantități contractuale este o mare diferență și, iată, urmările le cunoașteți. Ambalajul este necorespunzător — mă refer atît la cutiile de carton prea puțin rezistente, care nu protejează suficient marfa, cedează la manipulări (s-au întîlnit cazuri în care coeficientul de sticle sparte a ajuns pînă la 30 la sută!), cît și la ambalajul intim al apei minerale, adică la sticlele propriu-zise. Aceste sticle nu sînt acceptate pe majoritatea piețelor externe din cauza formei, a culorii ca și a gamei reduse de capacități (volum) folosite la noi. Nu se asigură în toate cazurile un conținut chimic stabil, conform buletinelor de analiză — chiar la Borsec s-au întîlnit depuneri în apă și miros de sulf, uneori și o acidulație subnormală. Unele firme ne-au cerut apă minerală fără bioxid de carbon, ba chiar apă simplă de izvor de munte ne-au cerut unii — dar noi n-am fost în măsură să răspundem favorabil. Apoi, capsulele de îmbuteliere nu asigură etanșeitatea și în general ruginesc, producînd modificări chimice conținutului. De asemenea, experiența dovedește că etichetele folosite sînt total necorespunzătoare pentru export, atît ca prezentare grafică (culoare, desen), cît și din cauza tipăririi lor numai în limba română — lucru neacceptat de multe legislații vamale, ca de exemplu în Elveția si S.U.A. Nu trebuie însă să uităm mai ales costul transportului, cheltuielile determinate de greutatea exagerată a ambalajelor.

— Tovarășe director comercial Eremia Drăghici, să înțeleg în acest caz că speranțele legate de exportul apei minerale românești sînt doar vise irealizabile? Că bogatele noastre izvoare de apă minerală vor continua să se verse vreme îndelungată în apa sîmbetei?!

— Adevărul e că sînt cîțiva ani bunicei de cînd ne străduim să rezolvăm această problemă. S-au întîlnit de mai multe ori cei mai competenți oameni în materie, toți cu funcții de înaltă răspundere, s-a discutat ore în șir, dar pașii înainte au fost destul de mici. Continuăm chiar în condițiile cunoscute acum de dumneavoastră să prospectăm piața externă, cea vest-germană în primul rînd, unde se întrevăd cele mai mari posibilități de plasare. N-am reușit încă niciodată să publicăm într-un mare cotidian occidental vreo reclamă a apei românești sau să introducem vreun «comercial», cum spun americanii, la televiziune. Încercăm să convingem firmele importatoare să facă acum acest lucru. Problemele mari de rezolvat rămîn însă tot cele din țară. Noi considerăm totuși că în cazul rezolvării neajunsurilor amintite există în continuare perspective mari de valorificare prin export a excelentei ape minerale românești. Altfel însă vom ajunge la un punct mort!

— Care sînt principalele propuneri ale ILEXIM-ului pentru valorificarea superioară a apei minerale, tovarășe director general Gheorghe Ionescu?

— După părerea mea, faptul că apele minerale franceze și cele italiene au invadat lumea nu trebuie să ne sperie. Loc este și pentru noi, și pentru alții — și va fi din ce în ce mai mult! Desigur, nici cu mîinile în sîn nu trebuie să stăm și să-i admirăm pe ceilalți. Evian, de exemplu, încarcă apa ușor mineralizată pe care o exportă mai întîi în «tancuri» maritime, de genul celor petroliere, apoi — odată ajunsă în porturile de destinație (de preferință arabe) — o îmbuteliază la fața locului! Ce propunem noi: În primul rînd înființarea unui organ unic de coordonare a exploatării și valorificării tuturor resurselor de apă minerală (părerea noastră e că Ministerul Sănătății ar trebui să se ocupe de acest lucru); studierea posibilităților de îmbuteliere a apelor slab gazoase în sticle de plastic; asigurarea asistentei tehnico-sanitare de către un organ specializat, care să garanteze stabilitatea compoziției chimice conform parametrilor precizați; o capsulare perfectă a sticlelor și analizarea posibilităților de îmbuteliere a apei minerale fără bioxid de carbon în conteinere ermetice (cisterne) de diferite capacități; tipărirea unor etichete corespunzătoare în mai multe limbi de circulație mondială; realizarea unui ambalaj de transport ușor și rezistent; depistarea unor noi izvoare de apă minerală, inclusiv pe cele de apă negazoasă; în fine, asigurarea unui fond valutar în scopuri de reclamă comercială. Toate nu pot conduce decît spre un singur țel — realizarea unui real calcul de eficiență al exportului.

în vin e adevărul, dar sănătatea în apa minerală

În județul Covasna mai toată lumea bea apă minerală. Chiar și animalele, ni se spune. «Dacă un țăran vrea să vîndă o vacă, sau un cal în alt județ nimeni nu-i cumpără animalul, doar dacă nu știe și se păcălește. De ce? Moare, domnule, moare, nu mai vrea să bea decît apă minerală!»

Un studiu hidrologic stabilește existența pe plan județean a unui număr de 594 de surse de apă minerală cunoscute. Se îmbuteliază de la șapte izvoare: Biborțeni, Bodoc, Covasna, Malnaș, Vîlcele, Vîrghiș și Nemere. Anual din Covasna pleacă spre consumatori 65 de milioane de sticle cu apă minerală, iar peste un an-doi, cînd noua unitate de îmbuteliere de la Biborțeni va lucra din plin, cifrele se vor dubla. E mult, e puțin?

Covasna e, după Harghita, al doilea mare producător de ape minerale din țară. Și totuși, un calcul simplu arată că numai trei litri de apă minerală (sau miraculoasă!) din județ revin anual pentru fiecare locuitor al țării. Cifra e derizorie, chiar dacă în 1977 vor fi șase litri de apă din Covasna pe cap de locuitor. Am fost la fața locului, am văzut, am gustat și am discutat cu o mulțime de oameni pe cît de pasionați de subiect, pe atît de cunoscători — pornind de la Ferdinand Nagy, prim secretar al Comitetului judetean Covasna al P.C.R., și Ioan Dragoș, prim-vicepreședinte al Consiliului popular al județului, și ajungînd pînă la Bela Urzică de pildă, șeful secției de îmbuteliere de la Bodoc, sau Herman Rosner, specialist în probleme economice, redactor la ziarul județean «Cuvîntul nou». Acum știm foarte multe, printre altele și faptul că în Occident un litru de apa minerală costă mai mult decît un litru de vin obișnuit de masă. Mai știm însă și ceea ce ar însemna pentru Covasna dezvoltarea optimă a exploatării acestei bogății naturale.

În 1980, așa cum indică Directivele Congresului al XI-lea, județul Covasna — între toate celelalte 38 ale țării — va trebui să ajungă la o producție anuală de 10 miliarde lei. Actualmente nu sînt decît 3,1 miliarde, deci creșterea — în numai 5 ani — va fi spectaculoasă (de peste 3 ori!), cu un ritm mediu anual de 26,5 la sută. Ritmul țării, cunoscut dealtfel pe plan mondial ca uimitor de accelerat, este de circa 10-11 la sută. În asemenea condiții, pentru Covasna trebuie să cîntărească foarte greu fiecare sursă de «îmbogățire», orice posibilitate de sporire a producției județene. Ștefan Guth — directorul Fabricii de pîine și produse alimentare «Spicul» din Sf. Gheorghe, unitate care se ocupă și de exploatarea, prospecția și întreținerea izvoarelor de apă ale județului — de asemenea unul dintre virtuoșii pasionați ai apelor minerale de care pomeneam mai înainte — ne-a vorbit în felul următor: «Dacă se va pune, de exemplu, problema ca noi, județul, să îmbuteliem 500 milioane de litri, *o vom face*, dar ce folos, problema nu e a resurselor de apă, ci a îmbutelierii, transportului și mai ales a comerțului, cu prioritate a celui exterior. Din acest punct de vedere, cu toată bunăvoința și chiar atenția de care dau dovadă organele locale, posibilitățile județului sînt limitate.»

Criza de apă, pentru că se vorbește pe plan mondial despre o criză a apei potabile, se va accentua, în mod sigur, odată cu trecerea anilor. «Apa minerală însă — acolo unde ea există — are un debit practic inepuizabil, spunea geologul Marta Fako. Atîta vreme cît plouă nu poate fi nici un pericol, apa se infiltrează în pămînt, se încarcă de bioxid de carbon, se îmbogățește cu săruri minerale, dizolvate din rocile prezente și apoi iese la suprafață. Circuitul e continuu, apa se reînnoiește mereu, iese curată, nepoluată, plină de calități medicinale, care uneori fac minuni în balneoterapie».

Orașului Covasna, aveam să aflu, i se spune adesea și «stațiunea cu o mie de izvoare de sănătate». De fapt sînt cunoscute cu totul peste 1 700 de iviri de apă la fața locului și în împrejurimi, dintre care în jur de 1 500 sînt ape minerale. Nu sînt analizate și clasificate însă decît 276. Stațiunea e amintită încă din anul 1567, dar una dintre legende ne spune că și Matei Corvin ar fi băut din apa miraculoasă a Covasnei, vindecîndu-se apoi după o grea boală.

Conferențiar doctor Geza Benedek, directorul extrem de solicitatului spital de cardiologie de pe Valea Zînelor, lîngă Covasna, deși cardiolog de profesie, și-a dat de curînd doctoratul în balneologie, pentru că, spune dînsul, «la Covasna orice specialist devine, vrînd-nevrînd, balneolog». Doctorul Benedek este însă un nemulțumit. «Covasna, zice, este un Kuweit al apei minerale. Apeși cu degetul în pămînt și sare apă minerală! Există însă numai o singură secție de îmbuteliere, ce face 5 000 de litri pe zi, ridicată de directorul ei chiar în fața casei sale, deși izvorul de la gară are debit mai mare și apa e mai bună. Pe vreo patruzeci de hectare, de jur-împrejur, oriunde s-ar fora se poate da de apă minerală, iar compoziția și debitul se schimbă din zece în zece metri. Totuși, de ani de zile ne mulțumim numai cu resursele existente, multe neanalizate complet, majoritatea izvorîte doar din primul strat geologic, cel mai aproape de suprafață și deci cel mai impur. Academicianul Miltiade Filipescu spunea că la Karlovy Vary sînt numai două izvoare de calitate, la Covasna mii de surse, o bogăție uriașă în pămînt, dar renumele e cu totul invers proporțional. E păcat, dacă am ști să facem comerț ca lumea, reclamă, marketing etc. am putea poate într-o zi să schimbăm raportul în favoarea noastră».

Covasna înseamnă deci bogate filoane de sănătate neexploatate cum trebuie. Bioxidul de carbon din apă stimulează producția de enzime a organismului, deci pofta de mîncare, fiind superioară vinului din acest punct de vedere. Biochimiștii, amintindu-și că omul, ca orice ființă vie, tot din apa mării a ieșit, cred că sărurile și microelementele din belșug în apa minerală convin de minune organismului uman. În plus, una din cele mai moderne metode de tratament în balneologie, numită alfaterapia naturală, se bazează tocmai pe substanțele radioactive (radium, radon) din apa minerală. La Covasna oamenii nu suferă decît rar de anemii, nu se întîlnesc cazuri de oboseală prematură, iar extrasistolele cardiace dispar relativ repede prin tratament intensiv.

Bătrînul Arpad Ördög, în vîrstă de 72 de ani, n-a suferit în viața lui, cum zice, de vreo boală de măruntaie. Nici el, nici familia lui. Are fîntîna în curte, a săpat-o cu mîinile lui în 1938, la numai zece metri adîncime, dar nivelul apei e la un metru jumătate. Zilnic, peste 50 de oameni îi deschid poarta, îi dau binețe și vin să-și umple sticlele, damigenele, bidoanele cu apa *sa*. Au venit și specialiști de la București, au luat probe de apă si apoi au atîrnat și o plăcuță: cum că e gazoasă, calcică, bicarbonatată, sodică, potasică, bogată în microelemente și se indică pentru gastrită, hiperaciditate, ulcer, boli endocrine. Fîntîna poartă acum numele omului care a săpat-o și care de peste 37 de ani n-a mai băut altă apă. O folosește chiar și la gătit, mai ales la mămăligă, care, ne asigură, iese de fiecare dată delicioasă.

Dar nu se îmbuteliază zilnic decît 5 000 de sticle de apă minerală de Covasna, de la un singur izvor, sursă pe care doctorul Benedek o consideră că nu face altceva decît să strice renumele stațiunii, iar pentru tratament mai sînt doar două alte izvoare. Pe tot județul sînt deocamdată doar 65 de milioane de litri anual, adică — acum o putem susține cu tărie — mult prea puțin. Oare de ce n-am putea și noi exporta apă minerală — atît de masă, pentru consumul zilnic, cît și pentru tratament? Ștefan Guth amintea de unele luări de contact și prospectări timide cu Libanul, de pildă, ba chiar cu R.F.G., mare importatoare de apă de calitate — partenerii au părut foarte interesați, dar contracte ferme nu s-au încheiat nici pînă în ziua de azi. Ne plîngem adesea că nu reușim să stabilim un «cap de pod» pînă la piața mondială a apei minerale, să ne arătăm și noi apele noastre și să uimim pe toată lumea — dar este rar cazul cînd putem oferi ceva cu adevărat concret, un preț de cost convenabil și stabil, rezolvarea dificultăților de transport și ambalaj etc. De reclamă, ce să mai vorbim?!

Dar de ce chiar între hotarele țării se bea atît de puțină apă minerală? «Oamenii nu prea știu în general să bea apă, ne spunea tot doctorul Benedek. Sau mai exact beau prea puțină — or, odată cu înaintarea în vîrstă s-ar cuveni să se bea tot mai multă apă. Mai ales minerală.»

DUMITRU GRAUR ■

SPECTACOLUL DE GALĂ AL LAUREAȚILOR

În așteptarea unui miracol: găsirea unui bilet.

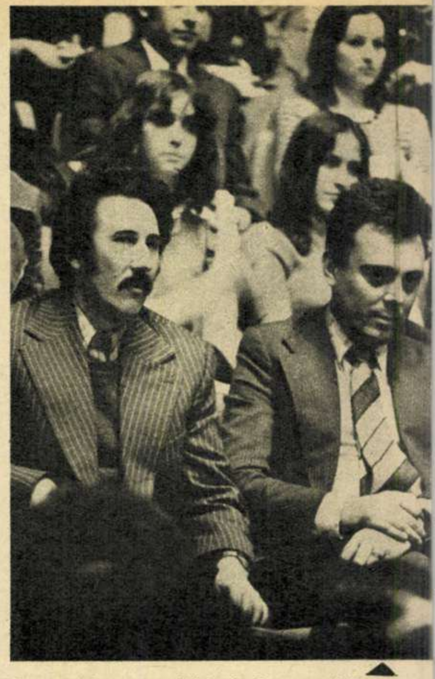

De astă dată, poeții Marin Sorescu și Petre Ghelmez recepționează poezia.

Florin Zamfirescu și Mircea Diaconu într-un moment de mare succes: Marinarii.

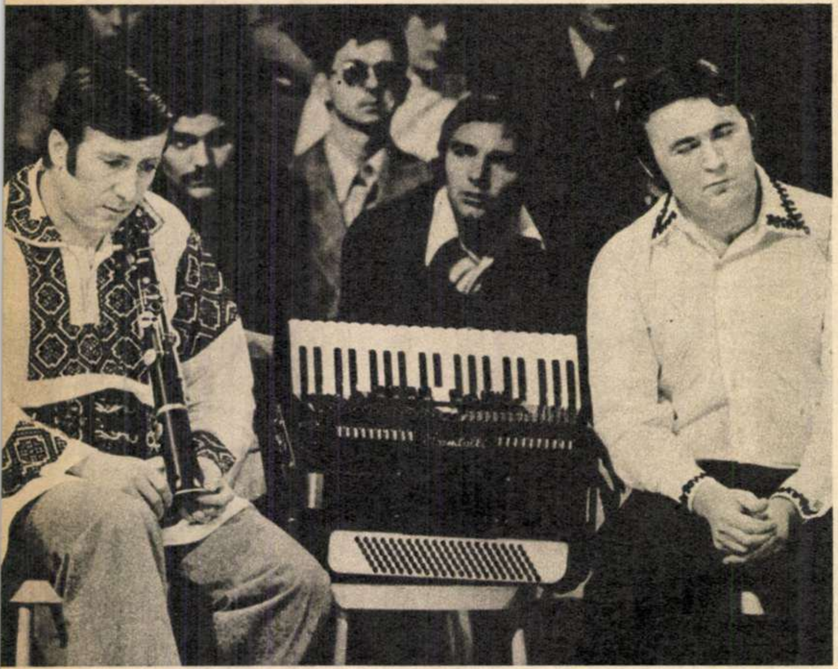

Inegalabilul taragotist Dumitru Fărcaș și acordeonistul Gheorghe Mureșan ascultînd, nu mai e cazul să spunem, cu emoție, lectura scrisorii Mariei Tănase.

Reuniți în patetism: cîntărețul Mircea Florian și actorul Florian Pittiș.

Obișnuit cu ieșirile (din poartă) spre centru, cel mai bun portar al nostru, Rică Răducanu, a ajuns și la cenaclul Flacăra.

Excelentul toboșar al formației *Phoenix*, Ovidiu Lipan, primind aplauzele spectatorilor.

Și fericiții posesori ai biletelor, chiar dacă unii nu au și locul asigurat.

Redutabila formatie Phoenix în ipostaza chitarelor reci.

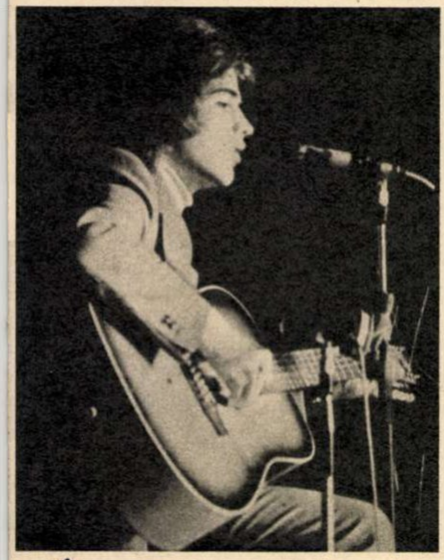

Vali Sterian, un cîntăreț de discretă sensibilitate.

Gelu Nițu, sugerînd cu har frumusețile baladei Mistrețul cu colți de argint de Șt. A. Doinaș.

cronica (69-70)

După cele trei ediții ale *Festivalului de primăvară–Flacăra*, ampla manifestare din anotimpul florilor s-a încheiat în seara zilei de 28 aprilie 1975 cu un spectacol de gală al laureaților, desfășurat în sala circului din București, la care au luat parte nu numai membrii cenaclului premiați în acest an, ci și mare parte din cei distinși în anul trecut. Fiind deci la a patra manifestare din cadrul festivalului, putem trage unele concluzii. În activitatea cenaclului, noua formă implicată în festival și-a și căpătat atributele unui fenomen de tradiție. E îmbucurător pentru noi faptul că existența unui Festival Flacăra ce urmează a se succede periodic a intrat rapid în atenția și obișnuința publicului. Festivalul e căutat și așteptat de o largă masă de spectatori. Numărul celor doritori de a participa la o astfel de manifestare e așa de mare, încît găsirea unei săli corespunzătoare constituie la ora de față o serioasă dificultate pentru conducerea cenaclului. E ceea ce s-a întîmplat și la recenta noastră manifestare. Cele peste 2 000 de locuri, cît cuprinde sala circului, s-au dovedit cu totul insuficiente pentru numărul solicitanților. În momentul începerii programului, deși sala era literalmente tixită, afară, mai mult de 3 000 de persoane așteptau la intrare — foarte mulți dintre aceștia chiar pînă aproape de finele spectacolului! — un miracol pentru găsirea unui bilet.

Și pentru că miracolul se lăsa așteptat, au încercat unii să-l forțeze. Astfel, ce s-au gîndit ei — acoperișul circului nu putea fi păzit nici de controlori, nici de oameni de ordine. Așa că era posibilă o intrare pe sus. Bineînțeles că au eșuat. Apoi, și-au lăsat privirile în jos, adică au căutat să intre prin subteranele circului, pe acolo pe unde vin animalele în arenă. Insolita lor prezență într-un loc destinat în genere patrupedelor a fost însă descoperită. Și, pentru că sîntem pe firul oarecum al anecdoticii — desigur că ar fi fost de dorit ca acest pigment să lipsească din cronica noastră — vom evoca spusele unei plasatoare: «De la balenă nu s-a mai văzut atîta public la circ».

Deși pentru controlorii circului, cît și pentru oamenii noștri de ordine, nu a fost deloc ușor să țină piept asaltului din afară, autorul acestor rînduri, și cred că nu numai el, încerca o secretă bucurie. Masiva afluență a publicului însemna, în ultima instanță, o cotropitoare poftă de o poezie și o muzică bună, de substanță. Se știe doar că manifestările cenaclului nostru resping cu fermitate facilitățile stereotipe ale unei prea ușoare muzici sau banalitățile împinse pînă la vulgaritate ale unor texte și vidul de idei al unei lirici practicate prea de circumstanță de unii autori. Cei care frecventează cenaclul nostru știu *aprioric* ce-i așteaptă: nu superficiile unor anumite spectacole și nici o trecere în revistă a «șlagărelor» încropite precar muzical pe niște texte din preistoria genului. Publicul cenaclului nostru vine, și nu exagerăm deloc, *virtual* pregătit în sensul receptării unei arte care încearcă să fie cît mai eficientă etic și estetic, a unei arte militante, de conținut patriotic și uman, cu influență, în limitele artisticului, în dezvoltarea conștiinței noi, socialiste. De aici satisfacția și bucuria noastră cînd vedem că manifestările cenaclului cer săli cu capacitate tot mai vastă, cu locuri cît mai multe.

Dar revenind la recentul spectacol de gală al laureaților cenaclului Flacăra, să însemnăm aici numele celor care au contribuit la reușita serii. Deși aportul tuturor creatorilor și interpreților e demn de cele mai bune aprecieri (programul a fost destul de selectiv și reprezentativ), trebuie spus că festivalul a fost dominat de recitalurile lui Tudor Gheorghe, Mircea Vintilă, al formației Phoenix și Reflex Flacăra.

Această enciclopedie a liricii românești folclorice, clasice și contemporane, care se cheamă Tudor Gheorghe, a ținut iarăși sala cu sufletul la gură. Recitalul său a fost din nou o demonstrație a marilor lui calități artistice. Fascinantul nostru menestrel a fost, rînd pe rînd, așa cum îi cerea fiecare piesă din repertoriu, liric, dramatic, patetic, cu umor, grav, ori suav. Mircea Vintilă, epitetul ne vine automat sub peniță, este în continuare seducătorul de vîrf al muzicii tinere. Simpla, dar rafinata lui linie interpretativă, compozițiile sale muzicale directe, sincere, de irezistibilă melodicitate, urmăresc obsedant ascultătorii. Un moment de înaltă și extrem de comunicativă artă e conturat de prezența redutabilei formații Phoenix. Apărînd într-o ipostază nouă, deci mai puțin cunoscută publicului, folosind chitarele reci, formația a intrat, realizînd astfel intențiile lui Nicu Covaci, mai mult în atmosfera și spiritul cenaclului. Foarte profesionali, dar în aceeași măsură și dezinvolți, phoenicșii, cu inimitabilul lor ritm și muzicalitate, au interpretat cîteva piese americane de popularitate și *Inorogul*, o compoziție originală de mare efect. Valorosul taragotist Dumitru Fărcaș, acompaniat la acordeon de Gheorghe Mureșan, interpretează o suită de cîntece populare. Emoția momentului e sporită de lectura unei scrisori din august 1962 a Mariei Tănase către marele instrumentist. Grupul Reflex Flacăra a ținut trează la maximum atenția publicului cu un nou colaj de poezie, *Pentru a zidi o artă poetică*, pe texte de: Miron Radu Paraschivescu, Nicolae Labiș, Mircea Horia Simionescu, Marin Sorescu, Adrian Păunescu, Raymond Queneau, S.Y.Lec. Membrii acestui grup: Gelu Colceag, direct satiric, de afisat sarcasm pînă la parodie, Gabriel Iencec, mascînd ironia cu distilată naivitate, Mihai Perșa, parcă uimindu-se și el de efectele de umor pe care, chipurile, nu scontase, Ștefan Sloboda, cu intonațiile, mimica și gesturile sale de vervă și plasticitate, Ioana Crăciunescu, interpretînd cu «detașare», dar cu atît mai sugestiv, Anda Călugăreanu, egal de expresivă în interpretarea muzicii cît și a poeziei, subliniind cu inteligență și spirit intențiile textului, deci membrii acestui grup în noul lor colaj de poezie au polemizat și combătut unele poncife lirice, pledînd convingător pentru poezia trăită, adevărată. Bine, parcă mai timbrat ca altădată, a sunat vocea lui Dan Chebac. Din nou pe scena festivalului Mircea Florian cu două cîntece mai vechi, după părerea noastră de o largă audiență, și cu altele două mai recente, care, tot după părerea noastră, își caută mai cu dificultate drumul spre înțelegerea întregului auditoriu. Ca întotdeauna, sincer și entuziast aplaudat: Evandro Rossetti. Florin Zamfirescu recită — iertat să ne fie cuvîntul — delicios *Hanny* de M.R. Paraschivescu, iar împreună cu Mircea Diaconu execută un număr de contagios comic: *Marinarii*. Florian Pittiș recită cu recunoscuta sa artă interpretativă de mare sensibilitate și inteligență *Revedere* de M. Eminescu, *Baladă* de R. Selejan, *O tabletă* de R. Cosașu, *Deocamdată nu* de A. Păunescu. Aplauze, multe și îndreptățite aplauze, obțin Mihai Stan, Dan Tufaru, George Mihăiță, Mircea Diaconu, Gelu Nițu. Vali Sterian cîntă ale sale emoționante *Nopți*. Adrian Păunescu recită *Da, mai avem*.

Cornel Ionescu, moment de vîrf al cenaclului.

Întrerupînd «tradiția» festivalurilor, *Cenaclul Flacăra* și-a ținut obișnuita ședință săptămînală în orasul Brăila, în ziua de 5 mai 1975, în Sala Teatrului Municipal «Maria Filotti» ca invitat al Comitetului județean al culturii și educației socialiste. Programul a durat 5 (cinci) ore. În cuprinsul manifestării au coexistat în mod echilibrat membrii consacrați ai cenaclului și noul val de creatori și interpreți. A fost, din acest punct de vedere, o seară surprinzătoare. Tinerii nou sosiți își manifestă cu fiecare apariție o îmbucurătoare șlefuire a calităților și darurilor artistice. Nu exagerăm dacă vom afirma că apariția tînărului cîntăreț Nicu Alifantis a însemnat o adevărată revelație. A impresionat vigoarea compozițiilor și interpretării sale, a emoționat vibranta trăire și mesajul uman al artei lui. Sîntem convinși că Nicu Alifantis, posesorul Marelui Premiu al debutului în *Cenaclul Flacăra* 1974, este azi o certitudine a muzicii tinere. Cornel Popescu justifică tot mai prompt speranțele pe care ni le-am pus în acest tînăr dotat nu numai cu talent, ci și cu seriozitatea necesară unor reușite artistice. Muzicalul Romeo Ghiur ne-a reținut atenția prin vocea sa deosebit de caldă și prin expresiva lui sensibilitate, cîteva opinii susținînd că el ar fi posesorul celui mai melodic filon compozițional și de interpretare dintre membrii noi ai cenaclului nostru. Antrenant, cu deschidere spre public: Ioan Cristea. Pe versuri de Eugen Jebeleanu, cîntă Horia Ștefănescu. Cuplul Horațiu Grivei și Mariana Nicolescu e încă în căutarea unui drum propriu, ei aflîndu-se, cu ușurință demonstrabil, așa cum de fapt s-a și întîmplat, sub o prea directă influență a unor membrii ai cenaclului. Au cîntat toți acești tineri pe versuri proprii și pe textele unor poeme de G. Coșbuc, Mihu Dragomir, Radu Stanca, Leonid Dimov, Ștefan Augustin Doinaș, Emil Brumaru, Adrian Păunescu. Trecînd la partea susținută de consacrații cenaclului, vom consemna marea formă în care s-a aflat Cornel Ionescu cu a sa muzicuță.

Adrian Păunescu a recitat două poeme din lirica sa. Printre altele, Florian Pittiș citește *Mărturisiri* de Karl Marx, în acea zi de 5 mai cînd se împlineau 157 de ani de la nașterea întemeietorului socialismului științific. Dan Tufaru, George Mihăiță își continuă activitatea lor de valoroși interpreți ai poeziei. Spre marea încîntare a participanților apar pe scenă: Anda Călugăreanu, Tudor Gheorghe. Dan Chebac, Evandro Rossetti, Mircea Vintilă, grupul Reflex Flacăra, Vali Sterian, revenit în cenaclu, spre bucuria noastră și a spectatorilor, cu arta lui sinceră, de mare încărcătură emoțională.

La satisfacția prilejuită nouă de aplauzele unui public doritor de artă adevărată s-a adăugat aceea a unei frumoase și însorite excursii dunărene oferită de gazde.

TRAIAN STOICA ■
Fotografii de EMANUEL TÂNJALĂ ■

Romeo Ghiur, un tînăr cîntăreț de o deosebită muzicalitate.

Nicu Alifantis, o certitudine a muzicii tinere.

Horia Ștefănescu cîntă *Ediție specială* de Eugen Jebeleanu.

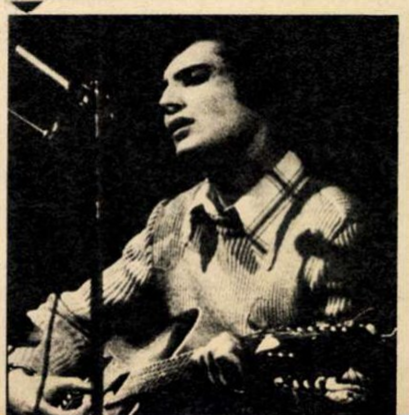

flacăra la dispoziţia dumneavoastră

MVZEVL DE ISTORIE
AL
REPVBLICII SOCIALISTE ROMANIA
Bucureşti • Calea Victoriei, 12 • Telefon 16.41.66
Program de vizitare: zilnic 9.30—18.30; sîmbătă 9.30—13.30. Luni — închis.

La Muzeul de istorie al Republicii Socialiste România din Bucureşti este expusă o pafta de aur găsită în urma săpăturilor efectuate în anul 1920 la Curtea de Argeş, la Biserica Domnească. Paftaua a fost atribuită atunci lui Radu I (fiul lui Nicolae Alexandru Basarab), considerat principal ctitor al Bisericii Domneşti, aducîndu-se în sprijin argumente admise de Nicolae Iorga, Constantin Moisil, P.P. Panaitescu şi alţii, ca şi argumente bazate pe tradiţie, pomelnic, date antropologice (stabilite de profesorul Rainer) etc. Dacă la muzeul bucureştean, după cum se poate vedea şi din fotografia anexată, paftaua a rămas mai departe a lui Radu I, la mormîntul ctitorului din Biserica Domnească din Curtea de Argeş s-a produs o ciudată metamorfoză. Pînă mai anii trecuţi, după cum s-a arătat mai sus, mormîntul era considerat ca fiind al lui Radu I. Astăzi însă deasupra mormîntului s-au aşezat o lespede şi o placă pe care scrie numele voievodului Vladislav I — Vlaicu. Vizitatorii care au trecut recent pe la Muzeul de istorie din Bucureşti sau care au mai vizitat în trecut Biserica Domnească din Curtea de Argeş se întreabă nedumeriţi: care este adevărul? Aparţine paftaua (deci şi mormîntul) lui Radu I Basarab, aşa cum a stabilit în anul 1920 Comisia monumentelor istorice pe baza unor documente ştiinţifice, sau paftaua găsită în mormîntul care se pretinde acum a fi al lui Vladislav este totuşi a lui Radu I? Aceste nedumeriri ar trebui risipite pentru a se face deplină lumină în jurul unuia din cele mai importante monumente ale trecutului Ţării Româneşti. *(Dr. I. Micuţ*, Curtea de Argeş)

*

Trăiesc şi muncesc în frumosul municipiu Arad şi de aceea este cît se poate de firească dorinţa mea ca Aradul să fie cît mai frumos. Ceea ce este însă planificat să se facă în viitor pe bulevardul Republicii nu este, după părerea mea, un lucru bun, ci dimpotrivă. Acest bulevard, o adevărată grădină cu multă verdeaţă, flori, arbori, este cuprins într-un proiect de «modernizare» care prevede desfiinţarea spaţiilor sale verzi. Cum se poate? Aradul, se ştie, nu este prea bogat în spaţii verzi, grădini, parcuri. Şi atunci de ce să distrugem şi ceea ce există de mulţi ani? De asemenea, există în Arad, în centru, un loc denumit «Pădurice» cu un mic lac, copaci, verdeaţă. În locul unui proiect de amenajare a acestui părculeţ, iată un alt proiect: desfiinţarea lui şi amplasarea pe acest loc a viitoarei case de cultură municipale. Eu cred că pînă la distrugere la Arad mai sînt încă multe lucruri de făcut, printre care şi crearea de spaţii verzi, absolut necesare în lupta pentru conservarea mediului împotriva poluării. Din greşelile făcute în alte oraşe se pot trage învăţăminte de către edilii Aradului. Consider că este necesar şi urgent ca o comisie competentă alcătuită din autorităţi municipale, arhitecţi, medici igienişti etc. să întocmească planuri raţionale cu ceea ce trebuie păstrat, distrus sau creat pentru frumuseţea oraşului şi sănătatea locuitorilor săi. *(Butariu Grigorie* — Arad)

*

Voi absolvi curînd o şcoală de aviaţie şi datorez cuvinte sincere de mulţumire tuturor celor ce m-au ajutat să termin această şcoală şi să îmbrăţişez o profesiune pe care o îndrăgesc. Mulţumirea mea de a termina cu bine această şcoală este umbrită, din păcate, de un lucru care, sînt sigur, nu mă supără numai pe mine. Este vorba de lipsa permanentă din librării a cărţilor de specialitate, a unei literaturi despre istoria aviaţiei româneşti şi mondiale, necesare personalului navigant şi auxiliar, aeromodeliştilor ca şi miilor de tineri entuziaşti ai zborului cu sau fără motor, ai paraşutismului etc. Asistăm la o renaştere a industriei noastre aeronautice. Cincinalul viitor ne dă mari speranţe şi în acest domeniu de creaţie cu tradiţii bogate în ţara noastră. Poate că şi acesta să fie un argument logic în pledoaria pentru mai multă tipăritură din domeniul vast al aviaţiei. *(Doru Vîrlan*, Pleşcoi, judeţul Buzău)

*

Citind articolul «Mîncăm la fel şi ne costă diferit...» (Flacăra nr. 14), m-am gîndit că s-ar putea publica şi un articol cu titlul «Arătăm la fel şi ne costă diferit», în care ar trebui luate în considerare tarifele cooperativelor IGIENA. În general vorbind, ni se spală părul cu aceeaşi apă caldă din conductele de termoficare, se pune acelaşi tip de bigudiuri din metal sau material plastic, părul este uscat în acelaşi interval de timp, cu acelaşi consum de curent electric, ni se face acelaşi gen de coafură (din păcate) — mult tapat şi îmbibat cu fixativ — numai tariful este diferit de la o unitate la alta. Unele sînt considerate de categoria I, altele de a II-a, altele «speciale», tarifele fiind mult diferite. Există însă şi o corespunzătoare diferenţă de calitate şi mai ales de deservire? Nu prea (ca să nu spun deloc). În orice caz, în multe unităţi de categoria a II-a am întîlnit un personal mult mai atent şi mai civilizat decît la marile unităţi speciale unde (vorba să rămînă între noi) «nu primim bacşiş» rămîne o frumoasă lozincă lipită pe oglinzi. *(Olga Cosma* — Timişoara)

*

Dintre cei mai buni muncitori şi muncitoare de la I.R.M.T.G.-Poiana, I.P.T., Neptun, I.R.U.E. şi alte întreprinderi din raza oraşului Cîmpina, un număr de 107 au fost primiţi de curînd în rîndul membrilor Partidului Comunist Român. Desigur, asemenea primiri au loc peste tot unde se munceşte în ţara noastră, dar eu aş vrea să vă scriu cîteva cuvinte despre împrejurarea deosebită în care s-a făcut primirea în partid aici, la noi, la Cîmpina. Din iniţiativa Comitetului orăşenesc P.C.R. Cîmpina, înmînarea carnetelor de partid noilor membri, în majoritate tineri, s-a făcut la Muzeul «Doftana». Noii membri de partid au înţeles, cred, mai bine în atmosfera acestui muzeu, fost penitenciar pentru deţinuţii politici, că a fi membru de partid nu este numai o cinste, ci şi o înaltă responsabilitate. Ei au înţeles mai bine lupta comuniştilor pentru luminoasele zile de astăzi, luptă plină de jertfe grele şi de suferinţe, dar şi de neclintită încredere în vitalitatea ideilor cărora le-au slujit cu abnegaţie. Cred că asemenea iniţiative sînt demne de a fi luate în seamă pentru înaltul lor scop politico-moral. *(Bucur Dumitru*, Ploieşti)

*

La data de 25 septembrie a anului trecut, cu adresa nr. 5577/1974, se punea în vedere unui număr de 24 de cadre medii din secţia de pediatrie şi din ambulator a Spitalului din Deva, printre care şi semnatarelor acestei scrisori, să se prezinte la un examen de verificare a cunoştinţelor dobîndite la un curs de calificare care ar fi avut loc în anul 1973-1974. Se mai spunea că trebuie să prezentăm adeverinţa de absolvire a acestui curs, precum şi calificativul obţinut. Adresa aceasta a creat în rîndurile celor vizaţi o mare nedumerire, dat fiind că se referea la nişte cursuri de calificare inexistente. *În anul 1973-1974 nu avuseseră loc asemenea cursuri.* În consecinţă nu aveam de unde să prezentăm nici «adeverinţe de absolvire» şi nici «calificativele obţinute». Conducerea unităţii noastre cunoştea prea bine această împrejurare şi totuşi, spre stupoarea noastră, pentru neprezentarea la examen am fost sancţionaţi cu mustrare scrisă şi anularea gratificaţiei de sfîrşit de an. Am făcut contestaţie împotriva acestei sancţiuni, evident nedreaptă, dar conducerea unităţii ne-a dat răspunsul, cel puţin ciudat, că «sancţiunea rămîne sancţiune». Şi dacă mîine vom fi sancţionaţi ca vinovaţi de înclinarea turnului din Pisa va trebui să acceptăm, de asemenea, că «sancţiunea rămîne sancţiune»?... Scrisoarea este semnată de: *Szitas Eugenia, Opreanu Aurora, Drothlev Renate, Moga Melania, Văraru Sica, Nicolcioiu Elena, Diac Ecaterina, Bolboceanu Georgeta.*

*

Mă numesc *Victoria Ardelean*, locuiesc în comuna Lupşa din judeţul Alba şi am vîrsta de 72 de ani. Sînt văduvă de 35 de ani şi am cinci copii, toţi aşezaţi pe la casele lor — un fecior chiar la mine în comună, un fecior la Luduş, altul la Ocna Mureş, o fiică la Cluj-Napoca şi o alta la Turda. S-ar cuveni deci ca acuma să-mi trăiesc liniştită anii bătrîneţii pentru tot ce am trudit o viaţă întreagă crescîndu-mi copiii, ajutîndu-i să înveţe în şcoală şi să trăiască pe picioarele lor. Aşa s-ar cuveni, dar cu durere trebuie să spun că nu e astfel. Copiii mei m-au uitat. Trec ani de zile fără să vină măcar să mă vadă sau să-mi trimită un bănuţ, deşi ei ştiu că nu am nici un venit şi că trăiesc greu din mica mea gospodărie. Multă vreme am ezitat, dar îndemnată de oamenii din sat m-am văzut silită să-i chem în judecată pe propriii mei copii, fiindcă legea îi obligă la anumite îndatoriri faţă de părinţi. În ziua procesului îmi crăpa obrazul de ruşine, dar ce puteam să fac? Judecătorii au aplicat cinstit legea şi i-au obligat pe copiii mei să-mi fixeze o pensie de întreţinere. Dureros e că nici măcar acum nu s-au trezit copiii mei din nepăsare, şi ce-au hotărît judecătorii a rămas pe hîrtie. Acum nici măcar scrisori nu mai primesc de la ei, nici nu vor să ştie dacă nu sînt cumva bolnavă sau dacă nu am murit. Dacă dumneavoastră aţi înţeles durerea mea, îmi veţi publica scrisoarea care va găsi, poate, totuşi un ecou în inimile împietrite ale copiilor mei.

*

Deoarece în anul care a trecut am fost oaspeţi în paginile revistei «Flacăra», aş dori să aveţi veşti noi despre activitatea caselor de copii din judeţul Iaşi. Recent a avut loc un schimb de experienţă iniţiat de Inspectoratul şcolar Iaşi — gazde fiind casa noastră de copii din Bucium-Iaşi — şi la care au luat parte, alături de elevi, conducerile caselor de copii din judeţ şi numeroase cadre didactice. Oaspeţii au vizitat şcoala, după care elevii caselor de copii Budăi, Hălăuceşti şi Paşcani au fost poftiţi la o masă rotundă care a prilejuit un valoros schimb de opinii privind munca, activitatea şi viitorul lor. Despre felul în care a fost organizată primirea de noi eleve la Casa de copii Bucium-Iaşi a vorbit eleva Dorina Hroştea, după care eleva Adela Coca a relatat, cu exemple, felul în care aceste eleve noi se încadrează în colectiv, în viaţa claselor şi a şcolii. Rodica Ursu, fostă colegă a noastră, în prezent elevă a Liceului industrial de transporturi, a scos în evidenţă aria largă de profesiuni pe care le vor îmbrăţişa fostele ei colege din casa de copii, arătînd că ele învaţă acum la licee agricole, pedagogice, de informatică, construcţii, industrie uşoară etc. Multe din fostele colege s-au încadrat în diferite întreprinderi, calificîndu-se la locul de muncă. Discuţiile au fost fructuoase, copiii au reuşit să se cunoască mai temeinic între ei şi să se mobilizeze mai bine la învăţătură pentru a putea să-şi aleagă drumul în viaţă care li se pare cel mai interesant. Întîlnirea a fost urmată de un frumos program artistic, prezentat de micile eleve de la casa de copii din Bucium-Iaşi. (pioniera *Luminiţa Axinte)*

*

Am citit cu multă emoţie articolul tovarăşului Nicolae Cristache, intitulat atît de sugestiv: «— Vasile, tu eşti? — Eu sînt» din Flacăra nr. 14 apărută la 12 aprilie. Acest articol ar putea fi urmat de un altul, intitulat: «— Vasile, îţi răspunde Adrian din Iaşi»... Adrian sînt eu, *Adrian Simion*, şi am fost coleg de clasă, la şcoala normală «Vasile Lupu» din Iaşi, cu Vasile Pop din Bandu, judeţul Mureş, eroul articolului mai suspomenit. Am participat şi eu la războiul antihitlerist, ca sublocotenent de rezervă în regimentul 96 infanterie din Caransebeş. Am fost rănit în lupte, mi-am pierdut piciorul stîng şi în prezent sînt învăţător la Şcoala generală nr. 11 din Iasi...

În continuare, Adrian Simion evocă momente dramatice din zilele războiului antihitlerist şi luminoase figuri de eroi, unii în viaţă, ai acestui război de eliberare. Regretînd că, din pricina spaţiului rezervat acestei pagini cu multe probleme, nu putem reproduce interesantele relatări ale corespondentului nostru, redăm doar rîndurile cu care se încheie scrisoarea sa: «...Răspundeţi-i fostului meu coleg, Pop Vasile din Bandu, că asemenea lui mulţi veterani şi-au făcut pe deplin datoria faţă de patrie şi popor şi că numele lor a rămas înscris cu litere de aur în cartea neamului nostru. Amintiţi-i lui Vasile Pop din Bandu că nemuritoarele versuri «Eroi au fost, eroi sînt încă/ Şi-or fi cît neamul românesc...» se potrivesc de minune atîtor luptători din marele nostru război de eliberare, azi oameni cu tîmplele albite de trecerea anilor».

*

Într-o scrisoare adresată redacţiei, *Vlaicu Aurel* din Valu lui Traian, judeţul Constanţa, ne relata că încă din perioada în care urma cursurile unei şcoli profesionale a cooperaţiei de consum a fost victima unui grav accident de circulaţie în urma căruia a rămas infirm. El arăta în scrisoare că nu a găsit înţelegerea necesară la organele judeţene de conducere ale cooperaţiei de consum în ce priveşte asigurarea unui loc de muncă potrivit stării sale de infirmitate.

Am trimis scrisoarea forurilor judeţene competente. Din partea IJECOOP Constanţa, am primit următorul răspuns:

«Referitor la scrisoarea... privind cazul VLAICU AUREL, vă comunicăm că Biroul Executiv al U.J.C.C. Constanţa a analizat cele semnalate în scrisoare şi de comun acord cu petiţionarul s-a stabilit un nou loc de muncă potrivit pregătirii sale profesionale şi aptitudinii fizice în condiţiile de infirmitate pe care o prezintă în momentul de faţă. Astfel, s-a stabilit că începînd cu data de 1 aprilie 1975, Vlaicu Aurel să fie transferat de la cooperativa de consum unde lucrează în calitate de gestionar, la IJECOOP Constanţa în funcţia de calculator cu evidenţa mijloacelor de transport...»

*

În această pagină, a cititorilor, s-a mai scris despre inconsecvenţa tarifelor I.T.A. Iată încă un caz. Costul unui bilet de călătorie cu autobuzele I.T.A. între oraşul Moineşti şi localitatea Tescani este de opt lei, corespunzător unei distanţe de 21—25 km. În realitate, potrivit bornelor kilometrice, această distanţă este de numai 17 km, iar tariful ar trebui să fie de 6,50 lei. Aşa a şi fost în anul 1973. În anul următor distanţa s-a mărit subit cu 4 km şi astfel dilatată a fost trecută şi în «Mersul autobuzelor» pe anul 1974/1975 (pagina 64) pentru a se justifica astfel încărcarea tarifului. Asemenea situaţii se întîlnesc, din păcate, şi pe alte trasee. *(Serediuc Ilie, Ioneţ Graţian* — Moineşti)

POŞTA REDACŢIEI

Mircea Scarlat — Uzina «Vulcan» — Bucureşti. Pentru stabilirea în Capitală este necesar, conform art. 1 din Decretul 307/1971 şi art. 18 alin. 2 din Legea nr. 5/1971, să depuneţi la circumscripţia de miliţie în raza căreia urmează să locuiţi următoarele acte: adeverinţă eliberată de întreprinderea unde lucraţi din care să reiasă aprobarea numerică a Consiliului de Miniştri şi aprobarea nominală a ministerului de resort, dovada asigurării spaţiului locativ care poate fi făcută cu actul de proprietate, contractul de închiriere ori cu contractul de subînchiriere, care să îndeplinească condiţiile de formă şi fond prevăzute de actele normative în vigoare. Dumneavoastră nu vi se poate efectua viza de stabilire în Capitală, după cum ne-a informat I.M.M.B., deoarece persoana cu care aţi încheiat contractul de închiriere nu are reglementat juridic titlul de proprietate. Cînd veţi depune actele prevăzute de dispoziţiile legale în vigoare, cererea vă va fi soluţionată.

Ionel Ştefan — Timişoara. Ni s-a comunicat de către Consiliul popular al judeţului Timiş că vi s-a atribuit o locuinţă pe str. Giurghiului nr. 11 în Timişoara.

Ilarion Timiş — comuna Botoşana. La sesizarea noastră s-au efectuat verificări de către Banca Naţională — filiala Suceava şi de către Administraţia financiară a Comitetului Executiv al Consiliului popular al judeţului Suceava, în urma cărora s-a constatat că întreprinderea minieră este vinovată de neplata drepturilor ce vi se cuveneau. În perioada cît v-aţi satisfăcut stagiul militar, contabilitatea exploatării miniere era obligată — într-un an de zile — să se intereseze de adresa dumneavoastră şi să vă trimită banii cuveniţi. Neprocedînd astfel, conform prevederilor Decretului nr. 219/960 banii au intrat la bugetul statului. Aşa cum aţi fost îndrumat, acţionaţi în judecată întreprinderea pentru faptul că nu vi s-au achitat drepturile cuvenite.

Niculina Popa — Negreşti. Potrivit legislaţiei în vigoare, membrii C.A.P. pot fi înscrişi la pensie de invaliditate dacă au o vechime în muncă de cel puţin 5 ani în care să fi realizat minimum de zile-muncă stabilit de adunarea generală a C.A.P. şi dacă s-au îmbolnăvit în activitatea de cooperator sau într-o perioadă de cel mult 90 de zile de la ultima zi lucrată în C.A.P., pînă la propunerea de pensionare. De asemenea, ei trebuie să prezinte şi recomandarea medicală pentru înscrierea la pensia de invaliditate, din care să rezulte pierderea totală a capacităţii de muncă.

Traian Bostan — Braşov, *C. Brînză* — Bucureşti, *Vasile Petrovici* — Bogdăneşti (Bacău), *Toma Dragomir* — municipiul Gh. Gheorghiu-Dej, *Gheorghe Ciobotaru* — Moineşti. În numărul 13 al revistei noastre din 5 aprilie 1975, am răspuns la această rubrică unor cititori care solicitau adresa doctorului Ioan Puşcaş, informîndu-i că îi pot scrie la Spitalul orăşenesc Şimleu Silvaniei, judeţul Sălaj.

MARGA NEDELEA ■

«FLACĂRA» nu ia în consideraţie scrisorile anonime. Scrieţi-ne cît mai concis. Şi nu uitaţi să vă iscăliţi.

DASCĂLUL, UN MURITOR CU O ŞANSĂ DE FERICIRE ÎN PLUS

Întîi, preţuitul profesor craiovean Ilie Popescu-Teiuşan ne ia cu pilde despre alţii, «păi să vedeţi cum a fost cu Mehedinţi», «mi-aduc aminte de Covei», ne trimite de la Iorga la Pestalozzi, dar dînsul ştie, nu se poate să nu ştie că nouă ne plac aceste gesturi dăscăleşti, pentru că, dincolo de ele, regăsim privilegiul — din păcate, de atîtea ori uitat — de a ne omagia profesorii; cei lîngă care am stat atunci cînd încă nu ştiam să deosebim apele de uscat şi binele de rău, cei de lîngă care am plecat şi lîngă care revenim din cînd în cînd peste ani, poate pentru a afla, din nou, cum se despart alte ape de alte uscaturi. «Şi cum spuneaţi că a fost cu Mehedinţi, domnule profesor?» «Odată, profesorul Constantinescu-Mirceşti l-a rugat să-i povestească din cele trăite şi Mehedinţi s-a apucat să înşire pe hîrtie, cutare, cutare; tot scriind, s-a trezit desenînd şi un poem al vieţii, iar cînd a ajuns la pragul a 80 de ani a spus: gata, aici se termină toate. Numai că Mehedinţi avea 92 de ani atunci şi încă lucra».

— Tocmai de asta am venit şi noi la dumneavoastră, stimate profesor Teiuşan, pentru că de vreo 20 de ani, adică de atunci de cînd aţi împlinit 60, umblă zvonul că aţi ieşit la pensie, dar tot de 20 de ani nu încetaţi să scrieţi cărţi de pedagogie, studii de o acută actualitate a observaţiilor metodologice şi psihologice. Fostul dumneavoastră elev, profesorul Victor Budescu, directorul Liceului industrial de poligrafie şi tehnică cinematografică, care a avut amabilitatea să ne însoţească în această vizită, ne-a povestit că dumneavoastră practicaţi, cu 50 de ani în urmă, ceea ce numim noi astăzi pedagogie modernă, pe care aţi slujit-o cu patimă şi neînduplecare. Aţi predat numai la Craiova?

— Nu, dar acolo am muncit 23 de ani din cei 41 cîţi am stat în învăţămînt. Sînt oltean, de fel. M-am născut în satul Teiuş, al comunei Scorniceşti, menţionat încă din 1750 într-un memoriu al generalului Bayer. M-am mîndrit totdeauna că mă trag de prin părţi cu oameni drepţi şi vrednici în toate; memoria locurilor noastre nu păstrează nici o crimă, oricît de departe am merge pe firul istoriei. De studiat, am studiat însă la Iaşi, la început m-a atras magistratura pe care am părăsit-o apoi, de dragul pedagogiei. Dar nu orice fel de îndeletnicire pedagogică. Uite, mie, inspector nu mi-a plăcut să fiu. Ca dascăl, eşti un muritor care ai o şansă în plus de fericire, cu condiţia de a şti să te apropii de sufletul copiilor. Dar înainte de a vă povesti felurite lucruri, parcă tot aş ţine să vă spun istoria cu Covei.

— Nu ştiu cine este Covei, domnule profesor.

— Este un profesor, Nicolescu-Covei, care a publicat o carte, «Bătrînii din Covei». A umblat el din poartă în poartă şi i-a pus pe bătrîni să vorbească. Eu l-am chemat la şcoală, la Craiova — tradiţia noastră era să invităm personalităţi, au venit Gusti, Mehedinţi, Bobeică — şi i-am spus: ei, acum vorbeşte şi tu. Bietul Covei n-a putut să scoată decît trei cuvinte. Mă gîndesc să nu păţesc şi eu ca el.

Întrucît n-am nici cea mai mică strîngere de inimă în această privinţă, ascult în linişte povestea unei vieţi exemplare, dăruită în întregime, la modul cel mai propriu cu putinţă, vieţii, căci ce altceva decît viaţă curată sînt toate şirurile de generaţii care trec, timp de decenii, prin mîinile unui profesor? «Aşadar, în 1926 am urmat la catedră, la Şcoala Normală din Craiova, ilustrului pedagog Velovan. Era un profesor de mare distincţie, harnic, din păcate era legat de concepţia herbartiană a învăţămîntului, metodele didactice, numai şi numai ele aveau rolul director, compartimentele sociale erau ignorate. Eram cîţiva pedagogi — astăzi dumneavoastră ne puteţi spune vechi, dar atunci eram noi — care încercam să introducem în ştiinţa învăţămîntului factorul social, să răspundem la întrebări ca acestea: de unde vin copiii, din ce mahalale, ce sînt părinţii lor, şi să ţinem seama de răspunsuri. Ne străduiam noi să ne creăm un curent ştiinţific, raţional, de cercetare pedagogică. Şcoala era prea normativă. Ne băteam pentru a acredita ideea existenţei unei psihologii a copilului. Velovan aşeza totul sub semnul unei psihologii unice, a omului. Am scris, de nenumărate ori, că vîrstele se succed şi se prevăd una pe cealaltă, că altul este conţinutul sufletesc al copilăriei şi altul al adolescenţei. Vă amintiţi că lui Rousseau i-a trebuit o carte mare pentru a scoate din capul altora ideea după care copilul ar fi un om miniatural, cu pantaloni scurţi. După cum vedeţi, lupta nu a fost uşoară. Am creat acolo, la Craiova, pentru prima dată, circumscripţii sociale ale şcolii, i-am obligat pe normalişti să se apropie de copii, să-i cunoască, să le facă portretul psihologic, să ţină seama de testele psihologului francez Binnet, de modificările aduse de Therman. Îmi aduc aminte că un normalist, enervat de atîta pritoceală («cunoaşte copilul, familia, vezi gradul de atenţie, de memorie, de imaginaţie, cîtul intelectual etc.»), cum vă spuneam, un normalist, Popovici parcă aşa îl chema, a venit la mine şi mi-a zis: «Domnule director, v-am ascultat sfatul şi m-am răzbunat, să ştiţi, am cerut să fiu trimis în satul cel mai sărac, să văd ce Dumnezeu pot să scot din copiii de acolo». V-am vorbit de portretele acelea psihologice. Multe le păstrez şi acum. Odată am dat peste cel făcut profesorului doctor Victor Ciobanu, pe vremea cînd era elev. Într-o zi m-am dus la el la policlinică, omul credea că m-am înfăţişat pentru vreun leac de boală, cînd colo eu i-am spus: «Ţi-am adus portretul».

— Am sentimentul, întărit şi de unele amintiri ale fostului dumneavoastră elev, directorul Victor Budescu, că aţi fost deosebit de sever cu cei care dovedeau o oarecare îndărătnicie în faţa crezului dumneavoastră pedagogic.

— Să-ţi evoc eu o amintire, dragă tovarăşă, una care le întrece pe toate. Imaginează-ţi că într-o zi am ajuns să înjur cartea, nici mai mult, nici mai puţin. Dar să o luăm de la început. Nu ştiu dacă v-am spus că la Craiova am organizat Comunităţi de muncă, una se numea «Prietenii naturii», altele «Petru Poni», «Ion Vidu», în sfîrşit. Acolo îi obişnuiam pe elevi cu deprinderile practice, cu mînuitul uneltelor, acolo vedeam eu tragerea de muncă la care am ţinut atît de mult. Heliade Rădulescu spunea că în această tragere de muncă se poate descoperi «preursita» copilului. Cel care nu ştie să umble de mic cu unealta, nu va şti să o perfecţioneze mîine. Iată de ce nu mi-au fost dragi niciodată elevii morţi după note mari. Şi cum vă spuneam, la una din orele astea practice ale comunităţilor de muncă, văd eu un normalist, dealtfel elev apreciat de profesori, silitor la note, cum stă pe un butuc, cu o carte în mînă. Mi se pare că îl chema Stan şi că acum este avocat. I-am smuls-o din mîini şi i-am zis şi «Fi-ţe-ar cartea a dracului!» «Avea dreptul să fie sever, extrem de exigent — intervine profesorul Budescu — pentru că directorul nostru nu trăia decît pentru ideea de şcoală adevărată şi pentru că tot timpul, de dimineaţa pînă seara, nu se despărţea de noi. În zori, la ora 6, era la înviorare, cu noi, admonestîndu-i pe cei care trăgeam chiulul de la exerciţiile fizice, la prînz — era în sala de mese, seara — la baie. Sîmbătă de sîmbătă se afla pe scena căminului cultural, cu programul în mînă, întrucît profesorul Teiuşan aparţine acelei familii de dascăli care nu au conceput munca lor în afara aceleia de animator cultural, de valorificare a tezaurului folcloric. Înaintea lui Spiru Haret a cerut înfiinţarea de cămine, de societăţi obşteşti».

— Se vede treaba că eu m-am lăudat destul, dacă au început să mă laude alţii acum. Mai bine să vă mai spun o amintire, că multe mai sînt, fir-ar să fie. Era la Balta Albă un profesor, bun el, Stănescu îl chema, dar cam apucăreţ şi certăreţ, era în proces cu vreo cinci săteni. L-am împăcat cu satul organizînd acolo o mare serbare. Cînd au văzut oamenii cum vin copiii cu tobe şi viori, li s-au înmuiat inimile şi au uitat de cele rele. Ei, ne-am zbătut noi să aducem idei noi în lumea şcolii dar, din păcate, pe vremea aceea, atîţia copii rămîneau neşcolarizaţi. După statisticile lui Gusti, în anii 1933-'34, din 2 500 000 copii recenzaţi, 2 milioane erau şcolarizaţi, dar numai 1 500 000 urmau regulat cursurile. Gusti, săracu, spunea că nici nu întrevede ziua cînd cartea va pătrunde pînă departe, în toate casele.

Am în faţă cărţile de pedagogie — şi altele — scrise de profesorul Ilie Popescu —Teiuşan de-a lungul timpului şi mă întreb cînd îşi va fi găsit răgazul să le întocmească: unele dintre ele, precum «Pedagogia comunităţilor de muncă», «Psihologia copilului şi a adolescentului» sînt citate în bibliografia internaţională de specialitate ca «lucrări de mare interes», cu sorgintea într-o «considerabilă experienţă şi o solidă documentare». Notez, în continuare: «Istoria pedagogiei pentru şcolile normale» (în 1944 apărea a VI-a ediţie), «August Treboniu Laurian», «Din istoria pedagogiei româneşti» (4 volume), «Învăţămîntul lancasterian în şcolile româneşti», «Atheneul Român», «Nicolae Iorga — istoria învăţămîntului românesc», ediţie îngrijită, studiu introductiv şi note de Ilie Popescu-Teiuşan («Muncă anevoioasă, a trebuit să confrunt trimiterile de pagină, Hurmuzachi — 38-40 de volume, V.A. Urechiă — 4 volume, iar Iorga cita din memorie»), «Biblioteca Liceului Nicolae Bălcescu din Craiova» («O mică lucrare care m-a pasionat mult de tot: ştiam că liceul are o veche bibliotecă, foarte bogată, şi m-am pus pe cercetat: vreo 40 de volume poartă semnătura domnitorului Nicolae Mavrocordat, deţinătorul unei vestite biblioteci, altele sînt semnate de stolnicul Constantin Cantacuzino. De atîta praf înghiţit, m-am ales şi cu o boală de nas. Mi-a plăcut să descopăr, în arhive, lucruri noi. Iată, de pildă, se credea că bănăţeanul Eftimie Murgu a fost profesor la Sfîntul Sava, am scotocit o lună de zile prin hîrţoage pentru a afla că nu a fost, se îndeletnicea cu lecţii particulare»). Alt titlu: «Contribuţii la studiul legislaţiei şcolare româneşti»(1963). Sub tipar: «Pedagogi şi oameni de şcoală din România» (un dicţionar al personalităţilor şcolii româneşti).

«Răgazul de a scrie? M-am obişnuit să scriu noaptea. Ziua nu prea aveam timp. Tot noaptea mă mai şi plimbam prin parcul şcolii. Întrucît nu am avut niciodată prea mare încredere în memorie, am apelat la metode auxiliare. Uite, acolo, în spate, în cutiile acelea de metal, se află cam vreo 20 000 fişe de studiu, aranjate după metoda clasificării zecimale pedagogice, însuşită la Geneva. Dacă luîndu-ne noi acum cu vorba, ai vrea dumneata să ştii cum stau lucrurile cu, să zicem, problema pupitrului şcolar, a pupitrului ideal, caut fişa, printre cele cîteva mii (mă întreb) care o fi pupitrul ideal? Răspuns — acela în care să se simtă bine orice copil, şi unul neastîmpărat, şi unul căruia i-au crescut prea mult picioarele! Acum mă gîndesc, ca zgîrcitul care a tot adunat avere, ce o să fac cu toate fişele astea. Nu am folosit decît o jumătate din ele şi eu zic că nu am scris puţin. Putere de muncă am, port în cap o carte despre Legislaţia şcolară, dar nu mă ajută ochiul stîng. Ştiţi cum e cu scrisul din arhive. Las'că nici eu nu am un scris prea frumos (n.n. — nu este cîtuşi de puţin adevărat!), dar m-am consolat, se zice că nici Xenopol nu stătea prea bine la acest capitol».

— În afara ideii de slujire a şcolii româneşti, aşa cum aţi înţeles-o dumneavoastră, la cotele cele mai înalte ale devotamentului, ce alte idei v-au însoţit de-a lungul unei existenţe de muncă neîntreruptă?

— Află dumneata că eu am ţinut la punctualitate ca la ochii din cap. Punctualitatea este un semn al personalităţii, din păcate nu toţi sînt pătrunşi de acest adevăr, drept care se joacă şi cu vieţile lor, şi cu ale altora. Ehei, punctualitatea se susţine cu eforturi mari, nu este un automatism.

Respect, de asemenea, lucrul făcut de alţii şi sufăr cînd văd că nu este luat în seamă. Spuneţi-mi, cîte peluze întregi aţi văzut? Aţi observat că toate sînt tăiate pe scurtătură? Lumea calcă peste iarbă şi flori, chipurile, ca să cîştige timp. Cine vrea să cîştige timp, să se scoale devreme!

MAGDA MIHĂILESCU ■
Fotografie de
RADU CONSTANTINESCU ■

la vulcan, echivalentul în eroism al unei vespasian cătană, al lui szabo balaș

Vulcan, azi: peste oamenii de sub pămînt — și pentru ei — orașul scrie pe cer linii pure de geometrie aeriană.

În întunericul minei, fața omului și-a estompat trăsăturile. E mai mult o pată de lumină, pe care membrana peliculei fotografice o captează ca atare. O metaforă? O metaforă și un simbol. Acolo, în noaptea codrilor miocenici ai subpămîntului, omul, ca pretutindeni, înseamnă lumină. El aduce lumină, el naște lumină. Prin truda lui, prin marea lui operă de construcție care acolo, la rădăcinile străfundului, ține întreg esafodajul vieții noastre.

Dintre toate măruntaiele pămîntului a învățat să iubească lignitul, să-l scoată la lumină într-o ceremonie de o frumusețe austeră...

«Plouase mult atunci. Un martie friguros și umed. Pămîntul ca o clisă plescăia sub talpa cizmelor. Apa ajunse pînă la stratul de cărbune al abatajului frontal, plus pungile nedescoperite de echipa de detectare. Umiditate la cel mai înalt grad. Ploua de șase zile. În săptămîna aceea lucram în schimbul doi. Am intrat, așadar, de la raport cu întreaga mea echipă ca de obicei în șut, însoțiți de șeful de sector, pentru că schimbul unu ne adusese vești destul de neplăcute în legătură cu abatajul +16 frontal. Pînă aici, nimic deosebit. Același curent de aer rece provocat de ventilatoare, cu care mă obișnuisem de douăzeci de ani, aceleași vagonete, aceleași lumini neputînd împrăștia tot întunericul galeriei. Mi se pare că era într-o luni, și lunea minerii sînt mai «obosiți» ca oricînd: nunți, jocuri, petreceri... Lunea de fapt se dă și cel mai mic randament față de restul zilelor. Eram foarte aproape de abataj. Se zăreau becurile combinei și chiar umbrele celor pe care urma să-i schimbăm. Drept să vă spun, prea bine nici eu nu știu cum s-au petrecut lucrurile. Adică știu eu, dar nu le prea pot povesti...

... Ne-am trezit deodată în întuneric; lumina puțină a lămpilor, un bubuit scurt, o clipă în care simțeam că vagoneții vor sări de pe șine.. A început să curgă apa șiroaie, șiroaie, șiroaie, prăvălind în fața noastră bolovanii uriași de lignit — lignit pentru care ne zbatem zi și noapte să-l dăm la lumină — amestecat cu o mîzgă de pămînt și marnă de deasupra stratului. Am pus imediat măștile. Mai tîrziu ne-am dat cu toții seama că nu era vorba de gaze, ori lipsă de aer, ci de o surpare a tavanului și a unui perete, provocată de pungile de apă care odată cu ploaia se înmulțiseră. Pentru moment nici unul nu știam ce se petrece. Era o clipă de buimăceală în care mulți ar fi vrut să fugă, alții să înainteze, alții să rămînă locului. Cînd am auzit însă gemete și țipete, mi-am luat inima în dinți, am dat un ordin scurt, cum să vă spun, mai mult pentru a mă îmbărbăta și pe mine și pînă ca vorbele mele să ajungă la urechile ortacilor am sărit din vagoneți în apa pînă la genunchi și am alergat în ajutorul celor în primejdie, deși pericol exista și pentru noi, de sus se mai prăvăleau încă bulgări.

Ne-am strecurat cu greu prin apa care creștea întruna pînă la locul accidentului. Un vagonetar fusese prins între armături. Artificierul, ajutorul și încă doi gemeau sub greutatea pilonilor și a lăzilor cu exploziv. Atunci mi-am fracturat și eu ambele brațe încercînd să opresc rostogolul care pornise singur spre cei de jos. Prinsese viteză și cine știe cîte victime ar fi făcut. Pînă la urmă am reușit. A sosit și echipa de salvare...

Locul: Sectorul Chiejd al Exploatării miniere «Sărmășag». Interlocutorul meu: Eroul Muncii Socialiste Vasile Pop, șeful secției nr. 4. Un om scund, trecut de prima tinerețe, cu tîmplele încărunțite parcă prea devreme, cu ochii albaștri și luminoși. De douăzeci de ani a învățat să iubească galeria cu stelele ei de carbid, a învățat să iubească doar lignitul dintre toate măruntaiele pămîntului, să-l scoată la lumină într-o ceremonie de o frumusețe austeră.

— ... Și totuși, măcar o dată nu v-ați gîndit că meseria de miner e una dintre cele mai grele, că la fel de bine ați fi putut lucra într-o fabrică, ori printre sonde, ori pe cîmp, ori...

— Nu!... Eu, nu. Așa sînt obiceiurile la noi. Greu? Dacă socotim, greu e să duci și lingura la gură! Doi din copiii mei sînt gata mîine, poimîine să-mi ia locul. Cel mai mare este în anul IV la «Liceul industrial minier» din Petroșani, altul la o școală profesională, tot minieră, anul I...

— V-ați pregătit, așadar, și ștafeta?

zile poartă numele lui și al multor altora

3 600 de mineri, din care 1 200 membri ai Partidului Comunist Român, poartă steagul întrecerii socialiste la Vulcan, mina fruntașă a Văii Jiului.

Pentru cărbunele pe care l-a dat anul trecut (42 000 tone peste plan), mina a fost distinsă cu Ordinul Muncii clasa I, cu Steagul roșu și Diploma de onoare de colectiv fruntaș pe țară. Pentru cărbunele pe care-l scoate azi (peste 15 000 tone peste plan), mina Vulcan își păstrează avansul, ca fruntașă a Văii Jiului, a acestui pluton fruntaș al economiei noastre socialiste.

Anul 1974 a fost deci aici, cum se zice în asemenea ocazii, un an decisiv. După niște ani fără o strălucire deosebită (epoca ultimului deceniu a Vulcanului fiind, zic statisticile cărbunelui, mai mult o epocă de căutări, de pipăire a drumului, de victorii alternînd cu retrageri, de angajamente nu totdeauna finalizate), 1974 a irumpt cu forța unor cifre de întrecere cu totul și cu totul strălucite. Le numim așa nu pentru a căuta un epitet ornant, ci fiindcă performanțele de altitudine a întrecerii pe care le-au stabilit acești oameni din străfundurile Vulcanului au avut ca rezultat imediat o mare țîșnire de energie. o mare iradiere de forță («cărbunele, pîinea industriei!») către fabricile și uzinele întregii țări.

Dar ce înseamnă un an în viața unei colectivități minerești? Înseamnă, îmi dă a înțelege tovarășul Gheorghe Săcăluș, secretarul Comitetului de partid al minei, un efort pe care cuvintele, chiar și cifrele ce-l măsoară în scripte, sînt inapte în a-l putea lumina la întreaga-i dimensiune. Dacă ridici ideea de înfruntare cu ziua la scara celor 3 600 de oameni care compun colectivul Vulcanului, ai o vagă idee de ceea ce, aici, se cheamă fizic efort. Să ne închipuim, adaugă tovarășul Săcăluș, o greutate trasă pe scripeți, ceva ca un ascensor mineresc, ca o «colivie», cum i se spune: să ne închipuim acest obiect tras pe scripeți, sporind în greutate cu fiecare centimetru, cu fiecare treaptă, să ne închipuim această greutate (apăsînd cu tonele ei de cărbune!) împinsă mereu în sus, spre lumină, spre suprafață, printr-un zilnic și consecvent efort de 365 de zile; să ne închipuim că între această greutate și cei ce o împing în sus se creează o teribilă tensiune, care crește cu cît povara urcă mai sus, care crește progresiv, uneori în proporții geometrice, cu fiecare din cele 365 de trepte; să ne închipuim toate acestea și vom avea imaginea concretă a ceea ce înseamnă, la Vulcan, efortul de muncă al unui an. Dacă împarți la 365, după ce în prealabil ai înmulțit cu 3 600, deci cu numărul celor implicați în efort, obții echivalentul de eroism al unei zile.

Să ne oprim deci la o zi. La o zi a Vulcanului — mina fruntașă a Văii Jiului — din această primăvară care continuă, ridicîndu-le pe o treaptă nouă, succesele din anul trecut.

Așadar, o zi de aprilie, sfîrșit de aprilie 1975. E dimineață, devreme. Cerul e clar, dar e alb și orb, ca o pupilă fără viață. Soarele încă nu se vede. Soarele inundă Valea Jiului tîrziu, mult după răsărit, prin explozie. Aici, la Vulcan, ca peste tot în valea cărbunelui, zilele și nopțile vin subit, prin surprindere, ca prin răsucirea unui comutator electric gigant. E dimineață! Asta înseamnă că aici e zi plină — dimineață a fost mai demult, în văi — cu un soare care s-a suprapus violent, dinamitînd noaptea, printr-un contact sumar de fitil aprins. L-a aprins un miner și s-a făcut ziuă... Seara, la fel: a suflat un miner în gigantica lui lampă de carbid, care altminteri luminează întreg universul, și s-a făcut noapte. Toată lumea doarme aici, la orele serii, într-o tăcere deplină de univers care se regenerează. Așa trebuie să fie ziua și noaptea în Cosmos.

În afara acestui grandios al rotației și revoluției universale, pe care îl simți din plin aici, Vulcanul, cu priveliștea și oamenii lui, îți deșteaptă, fără să vrei, un sentiment delicat și fragil. Orașul, refăcut din temelii în anii socialismului, e un tablou parcă pictat în peniță: o somptuoasă desfășurare sub cer de blocuri zvelte, de străzi și piețe încărcate de flori și arbori. Pe străzi, o populație tînără. Foarte mulți oameni tineri, veniți la Vulcan în ultimii ani, deveniți în ultimii ani mineri.

Intrăm în șut odată cu primii mineri.

Ne îndreptăm spre un abataj frontal din sectorul IV. Sectorul IV e fruntașul minei. Din cele 15 000 tone de cărbune extras peste plan în primăvara aceasta, vreo 8 000 provin din acest sector. Iar din aceste 8 000, cam jumătate le-a dat o singură formație de lucru, echipa lui Vespasian Cătană. Ne îndreptăm deci spre abatajul frontal în care lucrează Vespasian Cătană.

Abatajul e larg, respirabil, luminos, boltit ca un cer cu stele peste oameni și utilaje (utilaje: o uriașă combină 2 K 52). Vespasian Cătană, om între două vîrste, își conduce formația (vreo 40 de oameni) de vreo 15 ani. Bănățean de fel, tăcut ca toți bănățenii, calm, stăpînit, cumpătat, cumpănit, bun gospodar, rînduindu-și acest petic de lume ce i s-a dat în grijă așa cum un țăran își știe rîndui casa, ograda. Totul e pus la punct, totul e la-ndemînă: și «goalele», adică vagonetele ce așteaptă cărbunele, și combina, și crațerul, și dacă vuietul abatajului ar fi imprimat pe o bandă magnetică s-ar putea constata, cred, de către cei ce ar asculta-o, o melodie nu numai vie, dar și echilibrată, o melodie cu ritm, cu linie. Munca formației de mineri a lui Cătană e deci cantabilă, și cînd îi spun acest lucru omul surîde și dă din cap, e de acord. Devine brusc mai vorbăreț. Care sînt secretele succeselor lui? De fapt, spune, aceste secrete nu sînt secrete și nici măcar nu sînt meritul lui. Așa cum n-a fost nici vina lui faptul că treburile minei, inclusiv ale echipei de-aici, au cam scîrțîit ani în șir, pînă anul trecut. A lipsit o concepție clară și bună de organizare și de conducere. Acum, în sfîrșit, ea există. Și ea constă, înainte de toate, în ordine, disciplină, răspundere. Mai cu seamă răspundere. Care răspundere înainte era «pasată» de la unul la altul, era a tuturor și nu era, de fapt, a nimănui. Să zicem, de pildă, că se defectează ceva, că se pușcă un cablu electric, că se oprește crațerul. Înainte, în asemenea cazuri, îl anunțai pe maistru, maistrul îl anunța pe inginerul electromecanic, de aici lucrurile ajungeau la dispecer și la director. Decizia dregerii stricăciunilor venea, regresiv, pe toate aceste trepte, ceea ce însemna timp pierdut. Se mai pierdeau pe drum și altele, adică decizia mai suferea și niște alterări de interpretare, de înțelegere. Acum, organizarea nu mai e pe «verticală», ci pe «laterală», adică el, șeful formației, discută direct cu cel care trebuie să-l ajute, lucrurile se rezolvă rapid, fără să mai ajungă «sus», cîștigîndu-se astfel timp, despovărîndu-i și pe cei de «sus» de noianul celor mărunte, lăsîndu-i să se ocupe de problemele mari, majore, de concepție, de conducere, de perspectivă. Apoi, încă o chestiune importantă: s-a pus un mult mai mare preț, în ultimul timp, pe părerile oamenilor, pe sugestiile lor, pe inițiativa largă a formațiilor de lucru.

Zdruncinarea și apoi distrugerea acelei prejudecăți, potrivit căreia totul trebuia să emane «de sus», stimularea răspunderii personale, instaurarea practicii de consultare largă a oamenilor în toate problemele mari, decisive pentru producție, sînt, zice Vespasian Cătană, elementele sau «secretele» care au făcut din Vulcan mina fruntașă a Văii Jiului. Sigur, ceva din conștiința profesională a oamenilor a trebuit, în aceste condiții, să se modifice. Adică oamenii au fost puși în împrejurarea de a se simți mai legați de soarta producției și a minei. Uite, un miner ca Szabo Balaș, șef de brigadă la sectorul VI, ar putea fi pus fără nici o reținere pe lista celor mai buni dintre cei buni, chiar dacă succesele sale, cifric vorbind, nu-ți iau ochii. Szabo Balaș n-are succese mari, pentru că Szabo Balaș n-a căutat aceste succese pentru el. El a cerut, de cîteva ori, să fie mutat cu brigada lui în abatajele cele mai grele, unde alții nu izbuteau să facă față. El a renunțat chiar și la oamenii săi dintre cei mai buni, trimițîndu-i să întărească brigăzi mai slabe. Și-a dat patru oameni anul trecut — patru oameni de bază! — luînd în locul lor niște băiețandri. Ar mai trebui trecuți pe lista celor mai buni și alții. Mihai Dudescu, de pildă. Sau Ilie Chiron, sau Petru Alb, sau Dumitru Sabău, sau Ioan Sima, sau Petru Adam, sau... De fapt, este vorba de vreo 3 600 de oameni.

*

Da, convine inginerul Emil Muru, directorul minei, este vorba de vreo 3 600 de oameni și este vorba — pentru a obține echivalentul de eroism al unei zile a Vulcanului — de activitatea concretă a fiecăruia dintre ei.

Da, este vorba, pînă la urmă, dincolo de orice fel de măsuri de organizare și de conducere, despre acest cuvînt, *eroism*, pe care ziarele, de la un timp, nu se știe de ce, se cam sfiesc să-l pună prea des în pagină. Ne sfiim de cuvinte, după ce uzăm mai întîi de ele în chip indiferent (sau abuziv), astfel încît, stoarse de bruma de materie vie închisă în cutia de sunete, ar trebui, poate, pentru a le sili să miște, să șocheze, să le anagramăm. Ce dă — în anagramă — cuvîntul *eroism?* — se întreba cîndva un confrate reporter. În subteranele Vulcanului, el dă cărbune. Mii, zeci de mii de tone de cărbune peste plan.

În subteranele Vulcanului se muncește eroic. Se depășesc angajamente în întrecere, în luptă cu surpări ale bolților, cu intercalații de piatră care retează filonul de aur negru, în luptă cu ape de infiltrație, în luptă cu faimoasele «focuri» ascunse, care-i obligă uneori pe oameni să muncească la temperaturi de 40 de grade. La o surpare, Vespasian Cătană a intrat în mină la ceasul 4 din zori și a rămas acolo toată ziua, apoi o noapte, apoi încă o jumătate de zi. Dar el zice că trebuie scris, înainte de toate, despre eroismul lui Szabo Balaș, care n-are succese spectaculoase fiindcă atunci cînd ar putea să le aibă, cînd abatajul în care lucrează e pus la punct și cărbunele curge fluviu, el cere să fie mutat într-un loc mai greu.

Ce înseamnă deci, aici, la Vulcan, eroismul? Cei angajați în această explorare de cursă lungă care înseamnă o mină de cărbuni îl practică în fiecare zi. Nu cu intenția deliberată de a-l practica. Intenția lor e doar aceea de a da cărbune.

ILIE PURCARU ■

Fotografii de ION PREDOȘANU ■

— După cum se vede...

— Cîți copii aveți?

— Patru. Cei doi băieți de care vă spuneam, o fată la Școala profesională de textile din Arad și încă unul care abia învață «copăcel». Mi-e tare drag. El o să-mi fie sprijin la bătrînețe.

— Șeful sectorului m-a trimis la dumneavoastră. Afirmă că sînteți un bun cunoscător al tuturor «secretelor» din galerii.

— Cunosc mina, cum îmi cunosc satul și ograda. Un sfert din viață am trăit-o sub pămînt. Jumătate din tinerii care-s angajați aici și care au rămas și-au început meseria sub ochii mei, au fost ucenicii mei...

— Cînd intrați în șut, în schimb, ce simțiți?

— Ce simt? De-i cerul albastru mă roade parcă o părere de rău, dar ajuns la orizont, la abataje, simt că-s în largul meu, în casa mea. M-am obișnuit atît de mult încît în concedii nu pot să nu vin de cîteva ori în vizită la tovarășii mei.

— Evenimente deosebite, amintiri plăcute în acești douăzeci de ani?

— Sînt ele multe! De pildă, cînd mi s-a înmînat medalia de «Erou al Muncii Socialiste» după nenorocitul acela de accident. Festivitatea s-a ținut aici, la intrare. Felicitări, flori, mai apoi o petrecere cu pălincă și muzică. Alta: acum cîțiva ani, nu știu precis cînd, un tînăr din echipă — v-am spus, mie îmi place să lucrez cu tinerii — a adus înăuntru un aparat de radio portativ. Nu mergea, l-am luat și l-am apropiat de conducta de aer. Toți eram curioși. În galerie s-au împrăștiat deodată sunetele muzicii. Țin minte, cîntau frații Petreuș. Nu auzise nimeni muzică în galerii. I-a cuprins pe toți o veselie... Simțeam că nu mai sîntem singuri. Muzica venea de departe, din alte lumi în lumea noastră sub pămînt la aproape 200 de metri. Ne-am șters cu toții pe mîini și am ascultat. De emoție mi se înlăcrămau ochii. Auzi dumneata, sub pămînt la 200 metri s-asculți cetera...!

*

— Loți, te aștept?, strigă cineva din vestiarul alăturat, șefului de echipă. Mai stai?

— Vin acuși. Apoi spre mine întinzînd sticla cu pălincă, nelipsită dealtfel minerilor ieșiți din schimb: «Mai luați o gură, știți, îmi pare rău, pleacă ortacii, ne așteaptă mașina... Și în familie este un obicei: dacă nu ajungi acasă la cel mult o oră după terminarea lucrului nevasta sau altcineva din familie vine într-un suflet aici. Cine știe? Doamne ferește...

Dar dacă rămîneți aici cu dragă inimă vă poftim în sat. Mai stăm și noi la un pahar de vorbă. Să știți că minerilor le place!

*

Odată urcat în mașină mă las pătruns de o infinită plăcere. Îi priveam pe cei de lîngă mine și fețele lor exprimau un sentiment de care eu însumi începeam să fiu pătruns. Aerul proaspăt îmi purifica plămînii. Retina mi se încărca de o priveliște darnică: păduri, munți cu vîrfuri dezgolite susținînd cerul, văi domoale, abrupte...

Nici urmă de așezare, totul parcă s-a retras pe fundul unei mări. Aici, sus, soarele, cerul curat, jos cețuri, liniște încă și somn. După vreo 30 de minute de coborîre pe serpentine, minute în care muntele de pe cealaltă parte mi se părea ireal de aproape, am zărit un turn alb de biserică, apoi casele «coloniei» Chiejd. împrăștiate de o parte și de alta, pe valea cu același nume.

Între imaginea minei și cea a localității situez destinul și istoria oamenilor și locurilor, rotundă ca o împlinire, materializată în ceea ce se cheamă creșterea nivelului de viață al satului.

Din 130 de familii cîte are Chiejdul, 100 sînt de mineri. Minerilor le place, mărturisea cineva, să ducă trai bun. Muncesc, dar și petrec.

Sînt zile de sărbătoare, cînd flăcăii, fetele, bătrînii, cu mic și mare se adună în mijlocul satului pe dealul lui Scrînciob ajungînd să vadă toate acoperișurile și gîrla, și livezile, și soarele găsindu-și oglinzile pe pămînt și simt nevoia să rîdă, să cînte, să încingă domoalele hore ardelenești. Sînt frați atunci, ca întotdeauna, fie sub cerul pur, fie în întunericul presărat de stelele lămpilor cu carbid. Faptul că această uriașă familie, acești oameni se văd oarecum neînsemnați printre miile de tone de lignit scos la lumina zilei mă face să-i asemuiesc cu ființele care-și poartă universul în spate și nu se mai văd din cauza imensității lui.

Am plecat dintre mineri cu un sentiment nou, să-l numesc al spațiilor subpămîntene, lăsînd în urmă un evantai de culori răsfrînte generos peste pămîntul țării, peste chipul unor bărbați fără seamăn în timpi eroici.

VIOREL VARGA ■

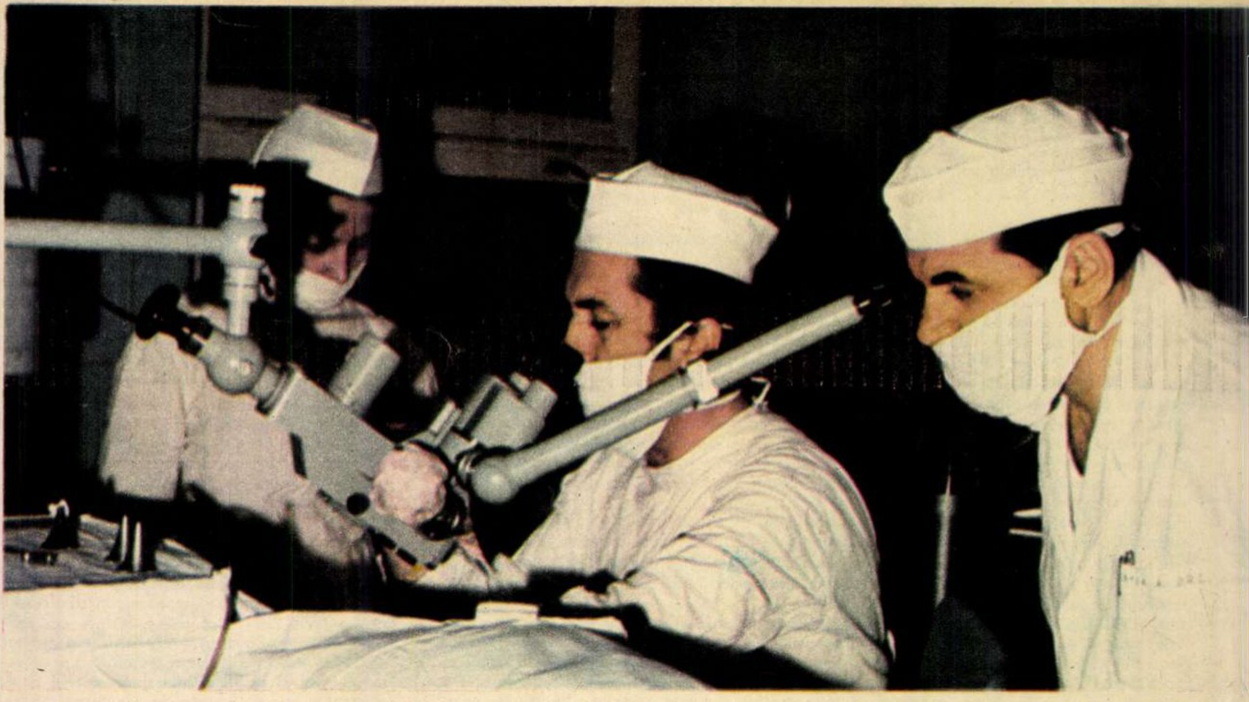

O ctitorie a grijii socialiste pentru om în care noul este «acasă», în chip concret, diversificat, insistent căutat, autohton inovat, sau Centrul O.R.L. de nivel şi interes naţional.

Fotografii de ELENA GHERA ■

TĂCEREA MARILOR RESPONSABILITĂŢI

Omul acesta se luptă din răsputeri pentru destrămarea, pentru desfiinţarea tăcerii şi totuşi, el însuşi practică tăcerea!

Şi iată că, datorită paradoxului oferit de **conferenţiarul universitar doctor Dorin Hociotă, director al Centrului medical de fonoaudiologie şi chirurgie funcţională O.R.L.**, un oarecare gazetar din deceniul 8 al secolului 20 îşi poate începe un articol potrivit tehnicii frazei antinomice şoc, ades şi cu abilă ştiinţă folosită la începutul discursurilor şi textelor sale de marele Jean Jacques al secolului 18 şi al tuturor secolelor.

Dar, cu speranţa că v-am captat bunăvoinţa, ba chiar curiozitatea, să trec mai departe şi să încep să vă spun istoria descoperirii acestui paradox, potrivit propriei sale cronologii.

I.

Prima oară cînd i-am spus că vreau să scriu un articol despre dumnealui, doctorul Hociotă m-a întrebat spontan, abrupt şi deconcertant: «De ce?» Am dat eu atunci o explicaţie, dar acum o găsesc incompletă şi am s-o reiau — mai documentat şi în chip metodic — ceva mai pe la sfîrşitul articolului. Şi poate de rîndul ăsta îl voi convinge total pe doctorul Hociotă că şi publicistica despre anumite personalităţi are o raţiune în existenţa oamenilor; am spus poate, pentru că atunci, la prima noastră întîlnire, eu simt că n-am fost destul de convingător, iar doctorul Hociotă a găsit o cale, nu numai elegantă ci şi generoasă, de a ieşi din micul impas creat de convingerile dumnealui şi pledoaria mea. Mai precis, mi-a propus:

— Un articol **despre mine în nici un caz;** dar **despre Centru, da!**

Am acceptat imediat însă, ca orice gazetar care-şi respectă subiectele şi îşi stimează — prin încredere autentică — subiecţii, n-am renunţat în sinea mea la hotărîrea de a face un portret al doctorului Hociotă.

Apoi am început să colind mai întreg Centrul, dar poposind ceva mai multişor la etajul 3.

*

Etajul 3 a fost o şansă pentru mine. De fapt, abia acum îmi dau seama, o şansă dirijată spre folosul meu, de către însuşi doctorul Hociotă. A fost o şansă pentru că am cunoscut acolo pe unul dintre aceşti realmente eroi ai civilizaţiei secolului 20 care sînt specialiştii de profunzime şi nuanţă.

Dar, spre surprinderea mea, nici **doctorul Tiberiu Dimitriu,** pentru că despre dumnealui vorbesc, n-a văzut rostul nici celei mai mici publicităţi în jurul **persoanei** sale, spunea dumnealui, a **personalităţii** dumnealui, spun eu.

— Nu-s decît un medic care, ca atîţia alţii, încearcă să-şi facă datoria. Credeţi-mă, n-are rost să scrieţi. **Despre Centru** însă, **are!**

Un bărbat care a smuls de sute de ori sunetele, nu din cer, ci de pe pămînt, pentru oamenii tot de pe pămînt, sau conferenţiarul universitar doctor Dorin Hociotă

Brusc, în faţa acestui răspuns aproape identic cu acela al doctorului Hociotă am avut revelaţia faptului că **oamenii aceştia pur şi simplu s-au uitat pe ei înşişi pentru că au o cauză şi se simt responsabili faţă de această cauză:** Centrul de fonoaudiologie şi chirurgie funcţională O.R.L. Centrul nu numai cu clădirea lui nouă, ci mai ales cu esenţialele sale rosturi de-a dreptul existenţiale pentru foarte mulţi oameni şi-n general şi de perspectivă, de vitală importanţă pentru un anume culoar, deloc secundar, al viitorului sănătăţii populaţiei naţiunii.

N-am vrut să mă las şi eu furat de ideea Centrului, ideè — o să vedeţi pînă la urmă şi dumneavoastră — de o mare generozitate umană şi de o adîncă raţiune ştiinţifică, înainte de a-l cunoaşte, cît de cît, pe doctorul Tiberiu Dimitriu.

Cu chip de bărbat decis, cu mişcări rapide şi precise, cu o siguranţă în tot ce face — de la diagnostic la act chirurgical — în sfîrşit şi cu acel ceva inefabil care dă bolnavului încredere şi speranţă, doctorul Dimitriu are totuşi, din punct de vedere strict gazetăresc vorbind, un cusur: tace prea mult.

Iar dacă un medic nu vrea să vorbească despre el însuşi, credinţa mea e că diagnosticul despre el, ca om şi ca profesionist, îl pot pune, cu cea mai mare competenţă, bolnavii săi. Cu alte cuvinte, zic eu, lucrurile se cam inversează. Aşa se face că am apelat la cîţiva pacienţi de la etajul 3, să-mi vorbească despre medicul lor. Binevenit pentru varietatea unghiurilor de vedere, mi-au vorbit oameni de diferite profesii în viaţa, să-i spunem aşa, civilă.

Ţăranul **Tiu M. Niculaie,** din comuna Buzescu, judeţul Teleorman:

«Credeţi că eu aş fi venit aici bucuros? Da, pe data de 30 ianuarie am venit aici grav bolnav de astupătură, adică mă sufocam. **Doctorii de aici fiind îngrijitori pentru bolnavi** (Doamne, ce minunat românesc-pămîntească exprimare!), mi-au luat de trei ori analizele, tocmai ca să vadă corect din ce devine boala. Cînd auzii că biopsiile e toate bune, capăt şi eu credinţa că o să fie bine. Nu ştiu încă de ce-o fi cazu' de operaţie ori tratament, dar şi doctoru' Dimitriu, şi surorile, şi asistentele au fost oameni serioşi care şi-au dat interesu'. Acum vă mai las, mă duc să iau un algocalmin.»

Maistrul vopsitor «în metal» **Ion Dumitrescu,** din Bucureşti:

«Avînd o vechime de aproape 30 de ani în cîmpul muncii, întîmplarea face că m-am îmbolnăvit de laringită cronică, polipi pe laringe şi insuficienţă respiratorie. M-am internat aici şi după un consult foarte minuţios şi un tratament foarte eficace, doctorul Dimitriu a hotărît să-mi scoată din gît, prin interior, acei polipi. Operaţie foarte dificilă pentru operator! Dar numai după două zile după această intervenţie şi tratament am putut respira ca lumea şi vorbi. Aceasta multumită doctorului Tiberiu Dimitriu, precum şi întreg colectivului sanitar din această secţie a etajului 3, care s-au îngrijit de mine şi m-au redat muncii mele şi profesiei mele înapoi. Le mulţumesc sincer şi ca meseriaş le urez succes în meseria dumnealor!»

Inginerul **N. Stoenescu,** tot din Bucureşti, om de peste 60 de ani; neputînd încă vorbi, mi-a scris pe un caiet dictando pe care-l purta cu dumnealui.

«Am fost internat de urgenţă şi operat de un cancer al laringelui, operaţie dificilă şi mai ales legată de mari riscuri; spre marele meu noroc am fost operat de domnul doctor Tiberiu Dimitriu, care se bucură, împreună cu colectivul pe care-l conduce, de o faimă deosebită, care a depăşit perimetrul spitalului, bucurîndu-se de recunoştinţa unor pacienţi răspîndiţi pe tot teritoriul ţării. Omenia acestui medic talentat am constatat-o cînd el însuşi bolnav, în concediu medical, se interesa zilnic la telefon şi dirija în continuare tratamentul bolnavilor operaţi. Eu îi port o recunoştinţă nelimitată.»

Eugenia Istrate, soţie şi mamă, muncitoare şi gospodină, din Brăila:

«Am venit în iarnă şi plec în mai. Glumesc eu, dar atîta timp nu mi-a fost uşor departe de fetiţă şi de soţ şi de casă. Noroc de tovarăşul doctor care m-a operat şi noroc de tovarăşele asistente de aici — şi **Florica Stanciu,** şi **Petra Nuţă,** şi **Emilia Strafalogea,** şi **Ileana Bălan,** şi **Camelia Ionescu,** şi **Maria Doagă,** şi **Tia Ceconfciuc** — care m-au înţeles şi m-au ajutat mult. Îs fete tinere ca mine, dar bine îşi mai fac meseria! Le simţi că-s stăpîne.»

Pilotul portuar fluvial **Vasile Ştefan,** tot din Brăila:

«Doctorul a avut mînă de aur, operaţia văd că a reuşit, curînd, dacă vreţi, o să puteţi veni să mă vedeţi nu aşa, îmbandajat, ci la lucru, om întreg, pe vas, pe Dunăre!»

Tot la etajul 3, alături de magister, am cunoscut şi doi dintre medicii tineri care — s-a dovedit încă de pe acum — vor prelua, sub acelaşi semn al profesionalismului de mare calitate, ştafeta: vulcanicul, eficient-impetuosul **doctor Romeo Călăraşu** şi auto-sever studiosul **doctor Alexandru Ritivoiu.**

Într-un cuvînt, am descoperit acolo o lume deosebit de interesantă, dar de dimensiuni faţă de care spaţiul gazetăresc, oricît aş «trage» eu să obţin mai mult, tot n-ar fi încăpător în destulă măsură. De aceea v-am şi vorbit doar despre cîţiva dintre oamenii colectivului Centrului însă, tot de aceea, ţin să subliniez că am avut sentimentul — generalizator — că nu numai la etajul 3, ci acolo, în întreg Centrul s-a format şi se formează — mai precis se superperfecţionează — un colectiv care cultivă spiritul de echipă, tocmai pentru că dă o bătălie colectivă pentru o cauză colectivă: readucerea în viaţa noastră comună şi a celor împinşi în izolare şi suferinţă de către bolile cuprinse sub iniţialele O.R.L. O readucere nu numai prin actul chirurgical, ci şi prin acţiuni preventive, prin acţiuni de reeducare şi în special prin... acţiuni de descoperire a unor noi acţiuni de preîntîmpinare a maladiilor şi de recuperare a celor loviţi de boală.

Readucerea singuraticului om bolnav în colectivitatea oamenilor sănătoşi, sau, dacă acceptaţi formularea, obligarea naturii la o atitudine democratică faţă de toţi oamenii — iată un splendid front de muncă! Sau, iată cauza despre care spuneam, mai pe la începutul articolului, care-i face pe oamenii Centrului — pentru cei pe care i-am cunoscut depun personal mărturie — îi face, spuneam, să uite de ei înşişi.

II.

A doua oară, doctorul Hociotă, după ce, bineînţeles, i-am spus că am cutreierat Centrul, dar că pentru o documentare realmente completă, serioasă, am nevoie totuşi de cîteva cuvinte din partea dumnealui, mi-a răspuns:

— Da, dumneata ai dreptate, dar cînd să găsesc eu timpul ăla necesar pentru o discuţie? Pînă acum am semnat hîrtii administrative, iar acum trebuie să intru în operaţie. Poate într-o după-amiază! Hai să mai amînăm!

Mi-a devenit limpede că timpul doctorului mă obligă să-mi transform planificatul portret-interviu într-un portret-anchetă şi încă şi aceea, mă refer la anchetă, total incomodă sau, mai precis şi mai pe româneşte spus, la o anchetă «pe furate». O anchetă care de făcut am şi făcut-o, ba chiar o aveţi în faţă, o anchetă însă asupra căreia mai rămîne îndoiala mea, amestecată, recunosc, şi cu speranţa mea că acestui om, care tace cu îndîrjire despre el însuşi, am reuşit să-i pun un diagnostic exact.

Am să-mi formulez concluziile ca un şir de răspunsuri — un şir incomplet, cu toate că, de data aceasta, e bazat pe-o predocumentare — la întrebarea pe care conferenţiarul universitar doctor Dorin Hociotă mi-a pus-o la prima noastră întîlnire:

— Un articol despre mine?! De ce?

Pentru că prima lucrare ştiinţifică a dumneavoastră se preocupa de «Surditatea prin intoxicaţii cu streptomicină» şi pentru că eu am cunoscut, îndeaproape şi-n cutremurătoarele ei amănunte, drama unui remarcabil profesor de muzică din Paşcani, care a surzit din pricina unui tratament cu antibiotice făcut greşit.

Pentru că absolvirea facultăţii în 1950, obţinerea în 1953 a titlului de medic specialist în O.R.L., obţinerea în 1960 a titlului de medic primar O.R.L., obţinerea în 1970 a titlului de doctor în medicină, înseamnă, tovarăşe conferenţiar universitar Dorin Hociotă, că aţi transformat toţi anii de meserie într-o perioadă de studiu permanent, de concurs permanent, de sesiune de examene permanentă, sesiune nu pentru obţinerea de titluri în cascadă, ci, aşa cum se va vedea chiar din următorul «argument», sesiune continuă pentru cauza sănătății oamenilor.

Pentru că, dincolo de aceste momente, să le numesc de etapă, în anii dumneavoastră de profesie ați dat cele peste 15 000 de examene practice și de responsabilitate directă pe care le alcătuiesc cele peste 15 000 de intervenții pe care le-ați realizat numai în surditate.

Pentru că, dincolo de activitatea de medic practician, dincolo de munca pedagogic-universitară, dincolo de multiplele distincții conferite — dintre care eu țin să amintesc, special alăturat, două, și anume titlul de Medic Emerit și Ordinul Muncii clasa a III-a — dincolo de cele mai bine de 150 de lucrări de cercetare științifică publicate la noi și în străinătate, dincolo de interesul pe care l-au stîrnit intervențiile dumneavoastră la congresele O.R.L. naționale și internaționale, ați dovedit, concret și repetat, o vocație care este azi la noi deosebit de apreciată, o vocație care dealtfel a ocupat întotdeauna un loc de frunte în scara valorilor moralei la români, tocmai fiindcă aparține de esența creatoare a omului și este esențială pentru existența lui: vocația ctitoritului. Aprecierea ultimă din această frază poate părea exagerat superlativă, de aceea am s-o sprijin, nu cu vorbe, ci doar cu unul din faptele dumneavoastră, e adevărat, un fapt complex: conceperea, pledoaria pentru necesitatea lui, munca de organizare a înființării lui, și-n fine, existența activă și-n continuă amplificare a Centrului medical de fonoaudiologie și chirurgie funcțională O.R.L.

Cu alte cuvinte, pentru că odată întors în țară după ce ați fost în străinătate pentru a face studii — de perfecționare în cofochirurgie la Spitalul Mont-Synay-Facultatea Columbia, New York și studii de informare în chirurgia surdității la Clinica Vercingetorix și Institutul Rockefeller din Paris — v-ați zbătut, firește fiind și înțeles de către forurile de partid și de stat, și ați pus nu numai temelia zidirii unui centru metodologic O.R.L. de nivel republican, ci ați declanșat, prin munca novatoare și cu obstinență îndreptată spre nou, munca personală cît și a colectivului pe care-l conduceți, o reputație care, trecînd hotarele țării, a determinat o schimbare a locului de interes și implicit a sensului dramaticului drum al celor suferinzi către salvare. Mai concret, știu că au venit în România, la Centrul O.R.L., au venit să se opereze oameni din Uniunea Sovietică, Cehoslovacia, Bulgaria, Anglia, Italia, Statele Unite ale Americii, Austria, Grecia și multe alte țări; și mai știu că activitatea Centrului a trezit interesul specialiștilor din străinătate, reviste de specialitate din Uniunea Sovietică, Republica Federală Germania, Republica Populară Ungară, Spania etc., vorbind despre ea, iar, dumneavoastră personal, Radioteleviziunea italiană solicitîndu-vă un film științific despre «Microchirurgia în combaterea surdității».

De ce un articol despre dumneavoastră, doctore Hociotă?

Ei bine, nu numai pentru că sînteți un specialist de excepție — sau cum, plastic, îmi spunea doctorul Ritivoiu: «Nu-i numai un orelist complet, nu-i numai un mare chirurg și profesor, dar mai are ceva în plus, ceva pe care eu cred că nimerit ar fi să-l numim talent» — ci și pentru cîteva alte considerente, de ordin omenesc. De pildă! Pentru că — v-am auzit eu — spunînd unui pacient: «Asta-i părerea mea, dar lasă-mă și pe mine să mă mai consult!». Deci, pentru că, în pofida prestigiului profesional de care vă bucurați și care pe alții i-a împins la infatuare și absolutism egocentric uneori dăunător pacienților, dumneavoastră vi se pare firesc ca, tocmai pentru binele lor, al pacienților, să apelați la toți specialiștii — fie geneticieni sau oncologi, psihiatri sau foniatri etc., etc. Pentru că tot eu am auzit spunîndu-se despre doctorul Hociotă: «Unui bolnav, parcă de pe la Slobozia, care fusese internat la noi și n-avea cu ce să se întoarcă acasă, spontan i-a dat bani de tren». Pentru că — de asemeni eu l-am auzit — pe acest om de formație riguros pozitivă, reală, sec științifică, replicîndu-i unui om căruia îi redăduse auzul, replicîndu-i, spun, cu o candoare de autentic poet: «Nu știi cum să-mi fii recunoscător? Foarte simplu, cînd mai ai drum pe aici, lasă-mi o floare pe birou. Îmi fac bine florile!»

De ce articole-portret ? De ce publicitate despre valorile românești?

Pentru că, mai ales pentru noile generații, e o mare nevoie — nu banal didactică, ci major patriotică — de biografii ale ctitorilor, ale constructorilor. Vreau să spun ale acelor oameni — concreți și contemporani — care au, în plămada ființei lor, chemarea — poate pentru unii va suna paradoxal, dar exprimarea asta este exactă — sfîntă și progresistă, de a dura ceva. Chemarea-rădăcină din structura românului legendar Manole și chemarea-legămînt din structura românilor comuniști de azi care și-au făcut din spiritul constructiv un principiu, un crez moral. Pentru că inteligența românească nu-i o abstracție frumoasă și globală, ci are chipuri dintre cele mai concrete și tocmai prin asta, prin concretețe, adevărate. Pentru că, în trecut, am făcut odioasa greșeală nu doar să ignorăm, ci chiar să ne negăm propriile valori românești și să ne extaziem vizavi de unele străine. Și pentru că, de pildă, un ilustru matematician român contemporan nouă a scris o întreagă carte despre matematicieni români care au făcut descoperiri înaintea străinilor, care însă, pe plan internațional, au fost recunoscuți ca autori, iar românii — adevărații autori cronologic primari — au rămas niște nedreptățiți frustrați. În sfîrșit, pentru că trebuie să înțelegem că acei care vor fi în viitor «premergători», «înaintași», «creatori de școli», azi sînt în viață și, repet, pur și simplu ne sînt contemporani.

Dar, revenind de la general la special, mai presus de toate am ținut să fac — chiar și așa, handicapat de lipsa de dialog cu dumnealui — un portret al conferențiarului universitar doctor Dorin Hociotă pentru limpedele motiv că în tăcerea dumnealui îndîrjită, în fuga de vorbe, n-am văzut doar modestia, ci mai ales responsabilitatea — mi-a făcut impresia fizic dureroasă — a omului conștient că — îmi îngădui să termin cu o cutremurătoare replică finală dintr-un cutremurător film — «Oamenii așteaptă. Grăbește-te!».

NELU IONESCU ■

P.S. La fel ca și atunci cînd am scris articolul despre doctorul Ovidiu Popovici, mă întreb și acum dacă, uneori, supratitlul acestor pagini n-ar trebui completat așa: Inteligența **și omenia** românească în acțiune.

Doctorul Tiberiu Dimitriu și doctorul Alexandru Ritivoiu, sau predarea ștafetei între generații prin colaborare chiar și-n clipele de răgaz.

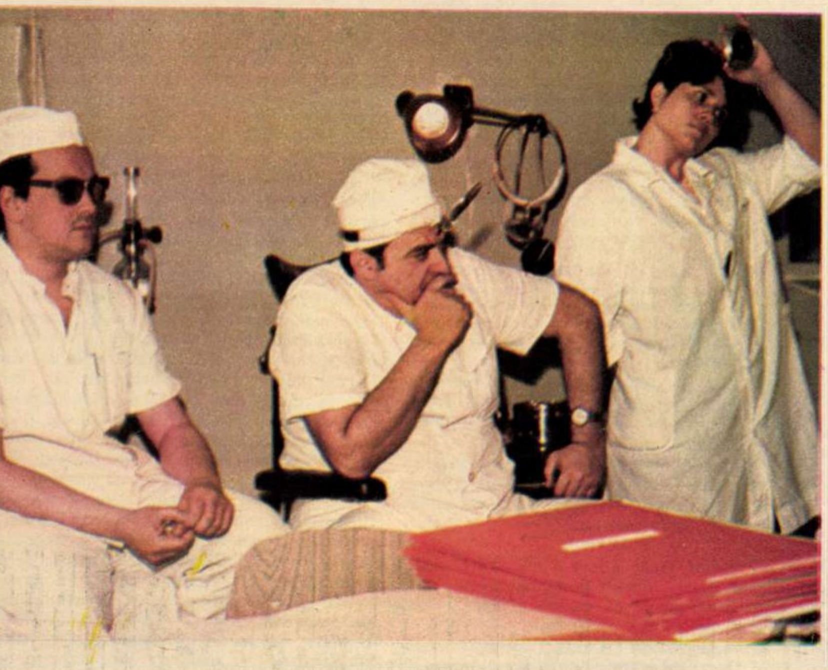

MULT PREA MICILE MESERII DINTR-UN ORAȘ MARE

Nu putem spune că fără «micile meserii» viața unui mare oraș nu poate continua. Dar, oricum, fără existența lor locuitorii orașului pot avea în plus cîteva griji deloc mărunte. Pentru că, de exemplu, stricarea fermoarului unei sacoșe poate pune o gospodină în imposibilitatea de a face piața în mod corespunzător. Dar iată că la Timișoara — și de asta ne asigură inginerul Liviu Grui, șeful Serviciului producție-tehnic de la U.J.C.M. Timiș — în orice atelier de marochinărie problema fermoarelor este rezolvată prompt. Adică pe loc.

Pentru micile servicii necesare timișoreanului există o casă de comenzi, la care poți apela și atunci cînd ai nevoie de bilete la un spectacol, dar și în probleme mai importante, ca spălatul rufelor la domiciliu, mijlocirea de vînzări-cumpărări, deratizare, multiplicări de acte, comisioane. Dacă foarte măruntele meserii de frizer, de ceasornicar sau depanator RTV sînt incluse în «micile meserii» există totuși, și nu numai în Timișoara, meserii mai mici, meserii care nu necesită o școlarizare specială, ci numai o îndemînare căpătată, evident, în urma unor experiențe serioase. Aici, la foarte micile meserii, există însă o problemă — aceea a rentabilității. Dacă un cetățean dintr-un cartier mărginaș solicită de urgență intervenția unui lăcătuș, pentru că omului i s-a rupt o cheie în broasca ușii (adus astfel în imposibilitatea de a intra sau, și mai rău, de a ieși din casă), atunci pentru această operație se încasează cîțiva lei, insuficienți să acopere cheltuielile de manoperă și de deplasare (deplasare făcută uneori cu mașina întreprinderii, pentru a se asigura o intervenție promptă). Evident, singura soluție pentru rentabilizarea acestor mărunte meserii este pregătirea complexă a personalului. Astfel, un serviciu foarte solicitat în ultima vreme, umplerea brichetelor cu gaz, trebuie să-l facă orice ceasornicar din Timișoara. Pentru serviciile foarte mici, dar nerentabile în condițiile angajării unui om specializat, sînt apoi folosiți pensionarii pricepuți sau, după orele de program, colaboratori, meseriași încadrați în alte întreprinderi.

Ce servicii solicită timișoreanul în ultima vreme? Inginerul Grui ne spune că din cauza pericolului poluării se cumpără tot mai multe biciclete, care uneori trebuie și reparate. Sesizînd la timp acest lucru, Uniunea județeană a cooperației de consum Timiș intenționează să își ajute concetățenii printr-un mic «Ciclop» al bicicletelor. Reparația umbrelelor este de asemeni un sector foarte rentabil al micilor meserii. Mihai Haas de la centrul din strada Ceahlău ne spune că nu mai pridideşte cu comenzile, și asta mai ales în ultima vreme, de cînd e moda cu umbrelele pliante care se strică destul de ușor și de cînd vîntul este mai puternic. Iată deci cîteva servicii care țin de modă, utilitatea lor fiind, adică, trecătoare.

Și totuși, U.J.C.M. are nevoie de o maleabilitate, care, din cîte am observat, nu-i lipsește și pentru a avea mereu în față lista solicitărilor dominante se fac adesea teste, atît în rîndul clienților, cît și în rîndul responsabililor de unități, care, din discuții, directe, află micile necazuri de ordin meșteșugăresc ale populației. Este, în fond, spune inginerul Grui, singura modalitate de a putea răspunde prompt și autorizat problemelor așa-zise mici, dar care, rezolvate, pot face viața timișoreanului mai liniștită.

*

Cu toată maleabilitatea de care vorbeam, există și meserii care nu țin de mode și timp, meserii întreținute de o continuă solicitare, meserii aparent neînsemnate, de existența cărora nu luăm cunoștință decît arareori, adică atunci cînd avem nevoie. La Timișoara problema reparării păpușilor revine în exclusivitate unui particular, pe nume Ioan Tătaru, care pe lîngă delicata meserie sus-menționată mai ascute foarfeci, cuțite și, există și așa ceva, cuțite pentru mașini de tocat carne. Este, cred, o artă, o artă delicată să redai micilor clienți păpușa iubită la fel de frumoasă ca un nou-născut. «Și tot de domeniul artei este și meseria noastră», mă asigură Maria Moga, responsabila unității de reparat și confecționat rame de tablouri. Maria Moga practică meseria împreună cu soțul ei, încă din 1942, și este convinsă că pensia o va găsi tot cu această îndeletnicire. Moda își spune mai puțin cuvîntul în domeniul ramelor. Singurul eveniment care a produs ceva schimbări în activitatea Mariei Moga a fost extinderea încălzirii centrale, care a făcut ca ramele «blondel» să nu mai fie solicitate, pentru că se crapă ușor la căldura caloriferului. În rest, totul neschimbat — meseria aceasta fiind parcă destinată a urma evenimentelor mari din viața unui timișorean. Un om își obține, spre exemplu, diploma de inginer (ba chiar, odată, interlocutoarea noastră a înrămat și o diplomă de doctor Honoris Causa), omul este fericit, se bucură, face o petrecere, mă rog, serbează evenimentul și abia apoi își amintește că diploma trebuie înrămată. Cei mai mulți clienți sînt din rîndurile sportivilor și indiferent că în patrulaterul de lemn urmează să stea o diplomă de locul trei la crosul «Să întîmpinăm Ziua tineretului» sau una de campion național la lupte greco-romane, rama trebuie făcută cu aceeași grijă, mai ales la îmbinarea colțurilor. În 33 de ani de activitate, Maria Moga se poate lăuda că a văzut multe lucruri. A înrămat «un Grigorescu» original, pe care clientul, puțin neglijent, l-a uitat în prăvălie vreo două săptămîni, «un Luchian», tot original, a înrămat, fără prea mare plăcere, și tablouri urîte, din acelea cu «țigancă fumînd», făcute de zugravii amatori de pictură.

«Trăim și noi, mi se spune, cei care înrămăm diplome și tablouri, marile evenimente. Iată, chiar astăzi am înrămat cinci diplome de Erou al Muncii Socialiste pentru un singur C.A.P. din județul nostru. Este emoționant să vezi la televizor festivitatea înmînării acestor diplome și peste cîteva zile să-i recunoști printre clienți pe cei felicitați, arătîndu-ți diplomele semnate de însuși președintele țării. Înțelegi atunci că și noi, micii meseriași, avem mari satisfacții și că ocupația noastră nu e deloc minoră, deloc de neglijat. Din contră, este pusă ca și meseriile majore în slujba concetățenilor noștri, în slujba societății noastre.»

GEORGE STANCA ■

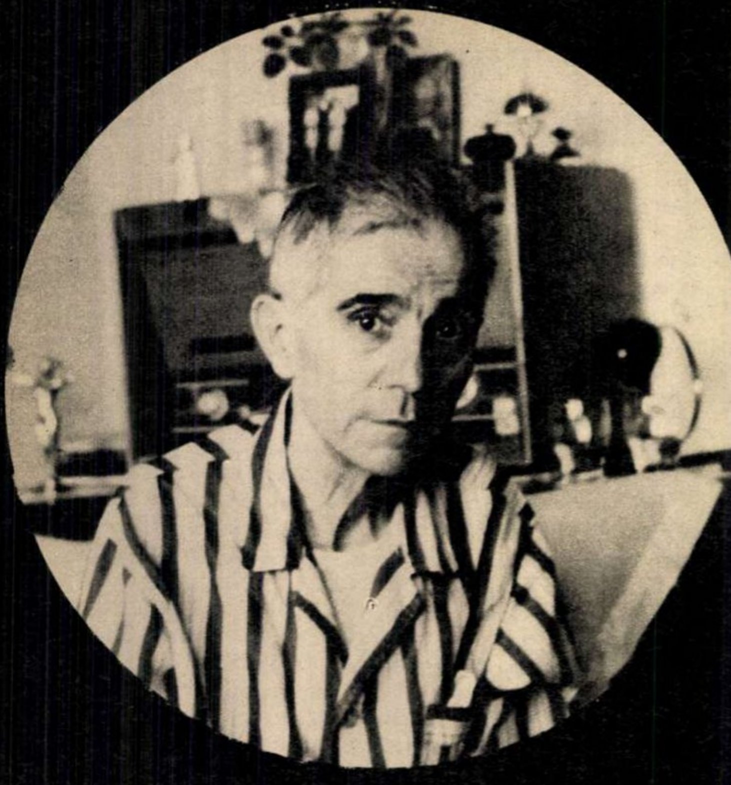

Pensionarul Ion Firică, neobositul căutător de dreptate, cel prin intermediul căruia am aflat de «cazul Păun».

cazul PĂUN

Florea Păun — numai un caz, sau și o mentalitate anume?

«Vă vorbește un comunist: dumneavoastră știți cît l-au chinuit pe acest om?!» (Iosif Ștefănescu, instructor voluntar).

«...avînd o problemă care a trecut prin miinile mele, în calitate de activist voluntar pe lîngă Biroul asistenței sociale a sectorului 8 București (...) și făcînd această anchetă socială în cazul alăturat — trimit acest material cu rugămintea de a fi primit de dumneavoastră și a se scoate la lumină adevărul care este...»

...Pe Ion Firică — autorul scrisorii din care am reprodus mai sus un fragment — l-am găsit acasă, undeva în marginea Bucureștiului: locuiește într-o căsuță modestă pe strada «16 Februarie» nr. 7, sectorul 8. Așezați la masă, am depănat împreună firul unei situații tulburătoare, de un dramatism pe care, mărturisesc, nu m-aș fi așteptat să-l descopăr aici.

Din noianul de date pe care le posed la ora actuală, în urma unei minuțioase și nicidecum ușoare documentări la fața locului — trecînd de la o persoană la alta — am reușit să întregesc filmul acestui caz ieșit din comun; ieșit din comun, repet, mai ales din două puncte de vedere. Primul — cel al neomeniei, al josniciei dezlănțuite de care mai dau dovadă unii oameni chiar și în zilele noastre atunci cînd e vorba de bani. Al doilea — și mi se pare cel mai important — cel al faptului că întotdeauna, și mai ales oriunde, există oameni cinstiți, pasionați ai dreptății și adevărului, gata oricînd să sară în ajutorul celor năpăstuiți, așa cum pot — uneori cu posibilități dintre cele mai modeste — dar, mai ales, *fără ca nimeni să le ceară acest lucru!* Ceea ce, socotesc, reprezintă enorm pentru ceea ce ne-am obișnuit a numi: *calitate umană!*

Iată faptele: le voi expune direct, lăsînd comentariile pe seama martorilor.

«Păun Florea, 67 ani, pensionar C.F.R., a fost căsătorit cu Lazăr Steliana pînă acum 7 ani, cînd din cauza permanentelor șicane la care era supus de către aceasta și fiul, Păun Viorel (astăzi în etate de 24 ani), a fost nevoit să se despartă. O vreme a continuat să stea în locuința personală din str. Niagara nr. 31, sector 8, București; se recăsătorește cu Păun Aurelia, actuala soție. Fiindu-le imposibil a mai rezista însă aici din pricina amenințărilor fostei soții și a băiatului — Păun vinde casa și se mută împreună cu actuala soție în locuința surorii acesteia din urmă, Elena Borgovan, care consimte să-i ia în spațiu pe bătrîni pînă ce își vor rezolva situația cu casa. Drama începută cu șapte ani și mai bine înainte se complică din acest moment pînă la incredibil: deși primind, prin decizie judecătorească, o importantă sumă de bani de pe urma vînzării casei din str. Niagara, Adrian-Viorel Păun, sub influența mamei, Lazăr Steliana (băieșiță la Spitalul C.F.R. nr. 2), și, se pare, că și sub cea a surorii acesteia, Constanța Vitzu (soția doctorului Vitzu Marin, dermatolog la Policlinica Vitan) — fiul, așadar, o dă în judecată pe actuala soție a lui Păun și pe sora sa, cum că *«i-ar fi răpit tatăl pentru a-i lua banii, îi pun viața în pericol, îl silesc să stea într-o pivniță în condiții inumane și — peste toate astea — bătrînul Păun ar fi iresponsabil mintal!»* (ION FIRICĂ)

«...tovarășe reporter, Păun Florea mi-a fost subaltern în C.F.R., e un om de treabă — acum, aici, vă vorbește un comunist! Povestea asta este îngrozitoare, dumneavoastră știți cît l-au chinuit pe acest om...?! (IOSIF ȘTEFĂNESCU)

...Iosif Ștefănescu — instructor voluntar la circa 28, sector 8, comunist din ilegalitate, a luat parte la greva din '33, a fost închis la Jilava — i-a fost maistru lui Păun la școala de ucenici, apoi vecini aici, în cartier, se vedeau adeseori — Ștefănescu stă pe strada Navigației la 101, în apropierea fostei case a lui Păun de pe Niagara. «Prin '64, fiul, Adrian-Viorel Păun, a fost implicat în spargerea unei biserici — «Biserica Geamgiilor» i se spune — ba nu, asta a fost prin '62-'63, în 1964 a furat împreună cu alții din niște mașini, există dosar la miliție, a fost condamnat penal, dar l-au lăsat totuși în libertate, era prea tînăr etc., și apoi amenzile le-a plătit bătrînul Păun! Au început apoi să-l bată, el și cu maică-sa — uneori Păun venea la mine învinețit și speriat; odată treceam chiar întîmplător pe la ei, l-am văzut pe băiat lovindu-l, am încercat să intervin — «Hai, te cară!», a strigat la mine, continuînd să dea în taică-su!»...

«Știți că fiul se dă drept student în medicină?»

«Fugi, dom'le, de-aici! Cred că n-a terminat nici liceul!... Nu demult era încurcat cu una, tînără, iarăși au avut treabă cu miliția, vindeau țigări străine sau așa ceva: ce fel de liceu e ăsta?! Umblă uneori prin cartier băut și se laudă în gura mare că o să scoată el banii de la nebunu' de taică-su și o să se plimbe pe aici în «Dacia 1300» proprie!»

«...repet, nu am încălcat legea cu nimic: pur și simplu am dat o decizie (nr. 71/1 martie 1975), la cererea Tribunalului Municipal București care îl numea curator pe fiu asupra bunurilor tatălui său!

— Stiați că acest fiu a fost condamnat penal pentru furt dintr-o biserică? Știați că împreună cu mama sa îi punea în mîncare ace, zeamă de gîndaci fierți și sticlă pisată pentru a-l face să moară lent?

— Este pentru întîia oară cînd aflu așa ceva! (EUGENIA AVRIGEANU, șef Oficiu autoritate tutelară sector 8 — București)

«Știam doar că numitul Păun Florea este grav bolnav, că e ținut într-un beci de către două surori care vor să-l distrugă... că acestea urmăresc să-i ia banii, cam asta!»

«De la cine știați...?»

«O anume Vitzu a fost la noi pentru niște acte în dosar, Vitzu Constanța, medic, sora mamei băiatului Păun, studentul în medicină, sau așa ceva...!»

«...deoarece starea sănătății sale îngrijorătoare pe de o parte — care îi pune viața în pericol — și jaful care se produce de către pîrîtă în averea sa, pe de altă parte, impun luarea unor măsuri grabnice pentru a preveni dispariția lui intenționat pusă la cale, ca și înstrăinarea averii ce i-a mai rămas (...) executarea să se facă fără somație și fără trecerea vreunui timp! (...) Față de această stare de lucruri m-am adresat tribunalului cerînd punerea tatălui meu sub interdicție...» (ADRIAN-VIOREL PĂUN).

Strada Aleea Secuilor B.1, nr. 19, scara B, ap. 25, etaj I: aici «bătrînul Păun, paralizat de mîna și piciorul stîng, își duce necazul cu durere în suflet, îngrijit la pat mai mult decît se poate de actuala soție...» (ION FIRICĂ)

Urc, pătrund în apartament: așa-zisul «beci» în care a fost sechestrat Păun este un apartament de două camere, strălucind de curățenie. Soția sa, Aurelia, își stăpînește durerea mai bine decît Păun, acesta plînge la intervale, amintindu-și toate grozăviile prin care a trecut, dar mai ales amintindu-și că propriul său copil a fost amestecat în această treabă extrem de murdară. Aurelia Păun îmi relatează cum pe timpul internării în spital — *Păun suferise un șoc psihic puternic de pe urma bătăilor la care era supus sistematic de către fosta soție și amanții săi* (conf. IOSIF ȘTEFĂNESCU), cei doi, mama și fiul, au încercat să pătrundă cu forța în camera bolnavului, dorind să o alunge de acolo pe Aurelia, *lăsată special de doctori să aibă grijă de suferindul aflat într-o stare gravă; celor doi li se interzice accesul* (din răspunsul dat de Televiziunea română unei sesizări ce relatează acest incident). *«Considerăm că măsura luată de a interzice accesul în secția neurologie atît a fostei soții, cît și a fiului a fost cea mai indicată, fapt confirmat de starea bolnavului care s-a îmbunătățit simțitor, părăsind spitalul».*

Așadar: un om bine îngrijit de către o femeie iubitoare, complet lucid și scriindu-și declarația cu propria mînă, nedorind nimic altceva decît să uite un coșmar ce a durat ani de zile, zdruncinîndu-i, vizibil, *fizic* — și nu psihic! — sănătatea, este tîrît iarăși în vîrtejul unor mașinații de culise, de intervenții dubioase și de false acte medicale, de declarații mistificatoare de adevăr — devine, fără voia sa, o reeditare «sui-generis» a tristului «acar Păun». Cu singura deosebire, că de data asta, niște oameni au fost gata să susțină, ba, mai mult, *să impună* adevărul!

«...ceva nici mie nu mi s-a părut în regulă în toată povestea asta!»

«Bun, și totuși, dacă nu se făcea această anchetă socială — la care a participat și Firică — Păun ar fi fost declarat nebun, iar curator al banilor devenea fiul?! De ce nu, în această ultimă instanță, să fi devenit curator actuala soție?!»

«...?!» (ELENA DANILA, inspector principal la Oficiul de asistență socială a Capitalei).

HORIA PĂTRAȘCU ■

Fotografiile autorului

Mă numesc *Anechei P. Vasile* și acum locuiesc în București, pe strada Lucăcești nr. 51, sector 7. M-am născut în comuna Suharău, satul Smîrdan, județul Botoșani, din părinții Petru și Maria. La Suharău s-au născut și ceilalți frați ai mei, doi băieți și două fete, locuind astăzi la Galați și Hunedoara. Despre soarta unuia din frații mei, Gheorghe, nu știm nimic, și tocmai de aceea vă scriem dumneavoastră. În vara anului 1947, în timpul secetei cumplite care a lovit Moldova, statul a luat măsura ca familiile cu mai mulți copii să fie ajutate. Așa s-a făcut că fratele meu Gheorghe să ajungă la Giurgiu și, de aici, în comuna Stănești, unde a fost luat în grija familiei locuitorului Mihalache Toader Mavrodineanu. Știm că Gheorghe a stat aici din martie 1947 și pînă în toamna aceluiași an. Mavrodineanu a scris tatălui meu că ar dori să-l înfieze pe Gheorghe, dar tata nici n-a vrut să audă, el dorea să aibă în căminul părintesc toți copiii. Atunci Mavrodineanu l-a dus pe fratele meu la gară și l-a suit în tren să plece. Acasă însă n-a mai ajuns... Din ziua aceea, nu mai știm nimic de el. În cei 28 de ani care s-au scurs, n-am obosit făcînd cercetări peste tot, am fost ajutați de organele de stat, de miliție, dar fără folos. Mai adaug doar că fratele meu Gheorghe s-a născut în 1933, data exactă nu o țin minte. Vă rog din suflet să publicați această scrisoare. Eu nu mi-am pierdut nădejdea că într-o zi îmi voi regăsi fratele.

*

Zăgan Dumitru, miner la Întreprinderea de prospecțiuni și explorări geologice Suceava, a fost trimis de întreprindere la Baia Mare pentru școlarizare. Într-o scrisoare adresată redacției, Dumitru Zăgan sesiza că pentru intervalul 1-9 septembrie, în timpul examenului de admitere în școală, întreprinderea nu i-a plătit retribuția și nu i s-au decontat biletele de tren. Am trimis scrisoarea la I.P.E.G. Suceava, care i-a răspuns solicitantului: *«La scrisoarea dv. adresată revistei «Flacăra» din București, vă comunicăm că vi s-a făcut statul de plată pentru zilele de 1-9 septembrie 1974, perioada cînd ați fost la examenul de admitere, și la data de 11 V 1975 veți primi banii ce vi se cuvin. În legătură cu biletele de tren, vi s-au decontat sumele de... pe care le-ați primit la școală, prin mandat poștal»*.

*

Mă numesc *Mărtin Ioan* și sînt oficiant la stația de salvare din Deva. Am fost trimis de curînd să îmi văd de sănătate în stațiunea Vața Băi din județul nostru. Sînt foarte mulțumit, îngrijirea medicală a fost foarte bună, am venit aici proptit în baston și numai după cîteva zile am pus bastonul deoparte. Mi-a fost dat să mă bucur și eu de frumusețea locurilor de pe aici, de aerul curat, de odihnă. Mă întorc la munca mea cu puteri noi și nădăjduiesc să fiu și eu de folos altor oameni, în calitatea mea de oficiant sanitar. Vă rog să scrieți despre asta la revistă, și totodată aș vrea să fac o propunere: în stațiunea Vața Băi este nevoie să se construiască de-a lungul Crișului Alb un dig care să oprească revărsarea apelor și inundarea băii de sulf, cum s-a întîmplat în ziua de 14 aprilie și cum s-a mai întîmplat, după cîte aud, și în alte dăți. Vă mulțumesc.

*

N-a trecut nici un an de cînd strada Pandurilor din Focșani, pe care locuiesc, a fost pavată cu bolovani de rîu, spre marea noastră mulțumire, și iată că a fost din nou desfundată, pentru instalarea unei conducte de apă. Acum strada este impracticabilă, iar lucrările merg în ritm de melc. Printre multe alte necazuri, este și acela că autogunoierele nu mai pot intra să ridice resturile menajere ce se strîng în depozite rău mirositoare prin curțile oamenilor. Eu nu spun că nu era nevoie de conducta de apă; dar, într-un asemenea ritm de lucru, la anul va fi probabil nevoie să se instaleze conductă de canalizare, iar peste doi ani, un cablu telefonic subteran...?! Și atunci, din nou strada desfăcută, din nou neajunsuri și nervi măcinați. Oare despre previziune, perspectivă în muncă și colaborare între întreprinderile de utilitate publică nu vor fi auzit cei ce răspund de coordonarea lucrărilor edilitar-gospodărești? *(Ion Pașcanu*, Focșani)

*

«Chimia nu admite soluții de compromis — ne scrie *Popa Aurel*, elev în anul IV la Liceul teoretic nr. 3 din Craiova, și continuă — am fost prezent la faza finală a Olimpiadei de chimie ce s-a ținut la Baia Mare; lăsînd la o parte extrem de numeroasa participare a localnicilor (circa 80!), vreau să mă refer la alte aspecte nedorite, cel puțin după părerea mea. Subiectele au fost extrem de simple, aș zice că de fază locală. La proba de selecție pentru Olimpiada internațională, pe de altă parte, s-au propus spre rezolvare 4 probleme, dintre care una era COPIATĂ din «Culegerea de probleme de chimie organică» (de Henderson ș.a., pag. 130, problema 8-22, cu o mică modificare a textului, spre simplificare!)... O altă problemă propusă de către un cadru didactic — și la care m-am chinuit două ore, pasionîndu-mă tocmai pentru că mi se părea dificilă — s-a constatat în final a fi fost «rezolvată» de către toți participanții, din oficiu, problema în sine considerată a fi fost «prea dificilă» (?!). Și nu mai știu cine apoi a scos un monomer (CH) pentru care cred că ar merita un premiu Nobel!... Scuzati-mi tonul, sînt tînăr, dar sînt sincer revoltat de felul cum a decurs această Olimpiadă de la Baia Mare: aici, cred, chimia a fost lovită și nu folosită în înalta și nobila ei misiune».

*

Strașnică organizație pionierească în satul Răchiteni, comuna Mircești, județul Iași. Fie că e vorba de viața culturală a satului, fie că e vorba de întrecerea patriotică pentru îmbogățirea și înfrumusețarea comunelor, cravatele roșii din Răchiteni țintesc mereu spre locurile fruntașe. Iată cîteva din ultimele lor realizări: au plantat 200 de puieți de salcîmi și plopi (acțiunea continuă) pentru împiedicarea erodării solului, au săpat 450 metri de șanțuri de scurgere și au amenajat frumoase ronduri de flori. În școală există un micro-C.A.P. în cadrul căruia s-au însămînțat cu cartofi 5 hectare. Pionierii au inventariat încă o suprafață de un hectar de teren viran pe care de asemenea l-au cultivat cu cartofi. *(D. Păpușoiu*, Tg. Frumos, Iași)

*

Cu cîtva timp în urmă, I.T. (n.r., numele cititorului este cunoscut de către redacție, dar la dorința acestuia publicăm numai inițialele) ne semnala situația îngrijorătoare, sub aspectul nivelului învățăturii și al dotării cu materiale a Școlii generale Sîrbi, comuna Podu Turcului, județul Bacău. Pentru argumentare se anexa scrisoarea unui elev din clasa a VIII-a a acestei școli, premiantul III la învățătură, dezvăluind o ortografie și cunoștințe gramaticale grav deficitare, încît corespondentul nostru se întreba pe bună dreptate: dacă «premiantii» au un nivel atît de slab de cunoștințe la limba română, ce se întîmplă cu restul elevilor...?! Am trimis scrisoarea forurilor competente și am primit următorul răspuns din partea Inspectoratului școlar Bacău:

«Referitor la scrisoarea nr... adresată redacției... prin care se sesizează o serie de neajunsuri în pregătirea de la școala generală Sîrbi, comuna Podu Turcului, județul Bacău, vă facem cunoscut că în perioada 22-25 ian. 1975 s-a organizat un control la această unitate școlară, constatîndu-se următoarele:

Nivelul de pregătire al multor elevi la obiectul limba română este nesatisfăcător atît la clasele I-IV, cît și la clasele V-VIII. Aceste deficiențe se datoresc unor condiții deosebite în care a funcționat școala în anii anteriori, și anume: lipsă de spațiu corespunzător și de material didactic, cadre necalificate, fluctuație în rîndul cadrelor didactice de la un an la altul și chiar în timpul anului școlar, precum și insuficientei munci de îndrumare și control exercitată de directorul școlii și directorul coordonator. În prezent, școala dispune de un local nou și are cadre didactice calificate, dar care se află în primii ani de învățămînt, neavînd suficientă experiență în activitatea didactică și care, cu toate eforturile depuse, nu au reușit să remedieze toate deficiențele în pregătirea elevilor. În urma controlului efectuat au fost luate măsuri pentru ridicarea nivelului predării lecțiilor, îmbunătățirea frecvenței elevilor la cursuri, atragerea familiilor în această acțiune și efectuarea unor ore suplimentare de pregătire. (...) Este adevărat că la clasa a II-a unii elevi au rămas fără manuale, situație de care se face vinovat directorul școlii (...) Constatîndu-se această lipsă, precum și alte deficiențe în activitatea de îndrumare și control exercitată de directorul școlii, Inspectoratul școlar a luat măsuri de sancționare a acestuia pentru neglijență (mustrare). Au fost suspendate cursurile o zi pe săptămînă pentru activități metodice și de perfecționare a cadrelor didactice cu recuperarea orelor în celelalte zile (...) Inspectoratul școlar va acorda în continuare atenție acestei unități, asigurînd îndrumarea activității atît prin directorul coordonator, cît și prin inspectorii școlari».

În aceeași problemă, Ministerul Educației și Învățămîntului precizează:

«Inspectorul general din minister care îndrumă și controlează activitatea acestui inspectorat va urmări, în continuare, modul în care sînt aduse la îndeplinire sarcinile privind îmbunătățirea nivelului de pregătire la școala respectivă».

*

Duminică de primăvară la Bîrlad. Peste 9 000 de cetățeni ai municipiului, de la elevi și pînă la pensionari, au ieșit la muncă patriotică pentru efectuarea unor lucrări de larg interes gospodăresc-edilitar. S-au plantat în această zi un număr de peste 28 000 de arbori și arbuști ornamentali, s-au curățat și văruit borduri de trotuare și garduri pe o suprafață de 1 600 mp, s-a lucrat la fundația noului complex comercial de lîngă clădirea Poștei, s-au amenajat spații verzi pe o suprafață de 47 000 mp și altele. Valoarea totală a lucrărilor prestate prin muncă patriotică în această zi se ridică la 420 000 de lei. O zi record! — au spus unii. Nu, nu este o zi record. Asemenea rezultate s-au mai obținut și, desigur, se vor mai obține de cetățenii noștri care-și iubesc orașul și-l vor din ce în ce mai frumos, mai înfloritor. *(Lupu Bucholz* — Bîrlad)

*

În luna iulie a anului trecut, *Petre Andronache* din București a cerut Consiliului popular al sectorului 2 din Capitală să i se aprobe o cerere de extindere a spațiului pe care-l ocupă împreună cu familia sa. «Timp destul a trecut de atunci — scria P.A. acum cîtva timp redacției noastre — investigații pe teren s-au făcut suficiente, dreptatea mi s-a recunoscut. Numai formele de repartiție pentru extindere întîrzie în mod inexplicabil». Am trimis această scrisoare Consiliului popular al sectorului 2, care ne trimite, în copie, răspunsul dat solicitantului Petre Andronache:

«Ca răspuns la scrisorile dv. adresate redacției revistei «Flacăra» și Consiliului popular al sectorului 2, prin care solicitați extindere, vă facem cunoscut că a fost aprobată cererea dv. Urmează a vă prezenta la Sectorul spațiu locativ pentru a vă ridica comunicarea».

Mă numesc *Drăghici I. Gheorghe*, sînt de profesie învățător și lucrez ca pedagog școlar la Liceul industrial energetic-Craiova. Citind articolul «Atenție! Vine pedagogul!» din revista «Flacăra» nr. 13 din 5 aprilie a.c., ca unul care lucrează în acest domeniu consider că ar fi binevenite o seamă de propuneri care vizează clarificarea poziției pedagogului în școală. Este tocmai ceea ce îmi îngădui să fac în rîndurile de mai jos:

— Pe lîngă centrele universitare sau pe lîngă liceele pedagogice din fiecare județ să ia ființă școala postliceală de pregătire a pedagogilor școlari în genul facultăților cu curs fără frecvență, iar în vacanțele de iarnă, de primăvară și de vară să se organizeze «lucrări de laborator» la care să se prezinte viitorilor absolvenți ai cursului diferite modalități de lucru. La absolvire, fiecare pedagog școlar să susțină un examen în vederea obținerii specializării (fizică — chimie, matematică — fizică, filozofie — economie politică — socialism științific etc.). Absolvenților cu examenul luat să li se acorde titlul de pedagog școlar specialitatea x sau y.

— La nivel de inspectorate școlare județene să ia ființă un post de inspector cu probleme educative în internatele școlare care să asigure îndrumarea și controlul pedagogilor școlari, asigurîndu-se astfel un caracter unic al îndrumării metodice. În asemenea posturi să fie numiți pedagogi școlari și nu profesori de la catedre cărora le sînt străine problemele vieții de internat. Desigur, ar mai fi multe alte aspecte de luat în considerare, dar poate că nu în acest cadru. Oricum, eu vă mulțumesc pentru a-mi fi înlesnit publicarea acestor gînduri ale mele în legătură cu bunul mers al școlii românești.

În legătură cu același articol ne scrie și *Vasile Mihai* **din Arad:**

Sînt învățător gradul II, acum în pragul pensionării, și de șase ani exercit munca de pedagog la Grupul școlar construcții din Arad. Ceea ce mă face să vă scriu este că timp de 36 de ani munca m-a legat de copii, așa cum sînt ei, cu necazurile și bucuriile pe care ți le aduc. Cred că nu trebuie să ascundem faptul că mulți dintre copiii care vin în școlile și internatele noastre au multe carențe de comportament. Uneori ei nici nu știu măcar să mănînce civilizat, sau au deprins un vocabular detestabil, sau nu știu să păstreze curățenia. Au adică deprinderi rele față de care munca pedagogului nu este deloc ușoară. Și n-am să spun nici o noutate amintind de cît tact trebuie să facă uz pedagogul, pentru a-și face din copil un prieten și nu un dușman. N-aș aminti de toate acestea, dar o fac numai pentru a-mi exprima părerea că sînt încă multe de făcut în ceea ce privește pregătirea de pedagogi, impropriu numiți cadre didactice «ajutătoare». Cred că pedagogii care nu s-au pregătit special, care nu au avut tangență cu studiul de pedagogie și psihologie, oricîte reciclări ar urma de acum încolo, ei nu vor fi ceea ce așteptăm să fie. Realitatea este — și să-mi fie iertat dacă am greșit cumva — că de la organele superioare din minister și pînă la director de școală, cadrelor de pedagogi nu li se acordă atenția cuvenită.

Luni, 12 mai, Cenaclul Flacăra se deplasează la Arad, unde susține un spectacol, în sala Teatrului, începînd de la orele 19,30.

●

LUNI, 19 MAI 1975, LA SALA PALATULUI, ÎNCEPÎND DE LA ORELE 18, UN NOU

festival flacăra

Își vor da concursul:

ANDA CĂLUGĂREANU, DAN CHEBAC, MIRCEA DIACONU, DUMITRU FĂRCAȘ, MIRCEA FLORIAN, IRINA MAZANITIS-FUGARU, TUDOR GHEORGHE, CORNEL IONESCU, GELU NIȚU, OVIDIU IULIU MOLDOVAN, GEORGE MIHĂIȚĂ, FLORIAN PITTIȘ, EVANDRO ROSSETTI, MIHAI STAN, DAN TUFARU, MIRCEA VINTILĂ.

Printre invitații festivalului:

TRUPA DE BALET MODERN condusă de MIRIAM RĂDUCANU,
CORUL «PRELUDIU» dirijat de VOICU ENĂCHESCU (un program de bluesuri),
GRUPUL REFLEX-FLACĂRA și FORMAȚIA PHOENIX

BILETELE SE POT PROCURA DE LA CASA SĂLII PALATULUI ÎNCEPÎND DE AZI, SÎMBĂTĂ 10 MAI, ÎNTRE ORELE 10-13 ȘI 16-20.

«FLACĂRA» nu ia în considerație scrisorile anonime. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți.

racul
FOAIE SĂPTĂMÎNALĂ DE AVANGARDĂ NR 57-58

antologie de poezie „RACUL“

Versuri de Angel GRIGORIU și Romeo IORGULESCU

Publicăm mai jos, cu o jenă explicabilă pentru cîte îndură hîrtia de ziar, texte de muzică ușoară care compromit tot ceea ce știm despre poezie. Este aproape inexplicabil cum unii cîntăreți de muzică ușoară nu se sfiesc să debiteze în concerte asemenea absurdități care sfidează legile gramaticii și ale bunului-simț. Ne întrebăm cum este posibil ca aceste colaje frivole de cuvinte să fie transmise publicului și să fie făcute publice cu ajutorul benzilor de magnetofon sau al discurilor? Ele fac parte din «operele complete» ale unor poeți paraleli și contemporani care trăiesc într-o dulce simbioză pe statele de plată ale drepturilor de autori. Dar banalitatea e atît de răspîndită în textele acestor doi cetățeni, încît curios nu ni se mai pare faptul — ridicol și trist în enormitatea lui — că Angel Grigoriu a devenit nu de mult membru al Uniunii scriitorilor (!!!!!!!), ci că permanentul său coechiper, Romeo Iorgulescu, e încă ignorat de milostivenia — ofensatoare pentru ideea de scriitor — a aceluiași organism.

P.S. — Aflăm, în ultima clipă, că Romeo Iorgulescu nu a fost totuși «ignorat»: așadar, și domnia-sa face parte dintre membrii stagiari ai Uniunii scriitorilor. Ne-am liniștit, stimați cititori.

ORICE ZI E-O PRIMĂVARĂ

Orice zi e-o primăvară,
Un vis care-l trăiești;
Te naști parcă-a doua oară
Atuncea cînd iubești.
Orice zi e-o primăvară
A dragostei,
E-o sărbătoare-a ei...
Și îți simți inima
Fremătînd cu primăvara ta.

. . . .

BUNĂ DIMINEAȚA, SOARE!

La, la la...
Undeva, pe la sfîrșitul mării,
Dintre valuri iese soarele
Și aleargă vesel către maluri
Să aprindă-n lume orele...
Fluturîndu-și albele batiste,
Pescărușii vin spre el în zbor...
Noi simțim pe umeri și pe față
Bucuria caldă-a razelor...

. . . .

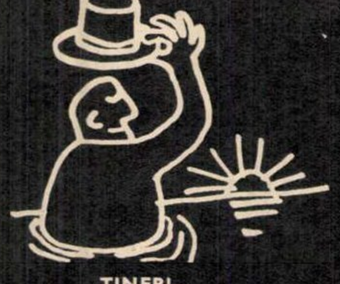

TINERI...

Dragostea ne dă primăverile
Aur în suflete,
Fluturi de lumini vesel o-nsoțesc,
Miinile se unesc.
Caldă cum e soarele,
Tandră cum sînt florile,
Ea e cerul bucuriilor,
Ea dă noi fiori clipelor.

Refren: Tineri!
Tineri, cîntați dragostei!
Tineri!
Dați lumii întregi cîntul ei!
Tineri!
Tineri, cîntați dragostea!
Tineri!
Lumea cu voi va cînta!

. . . .

JO

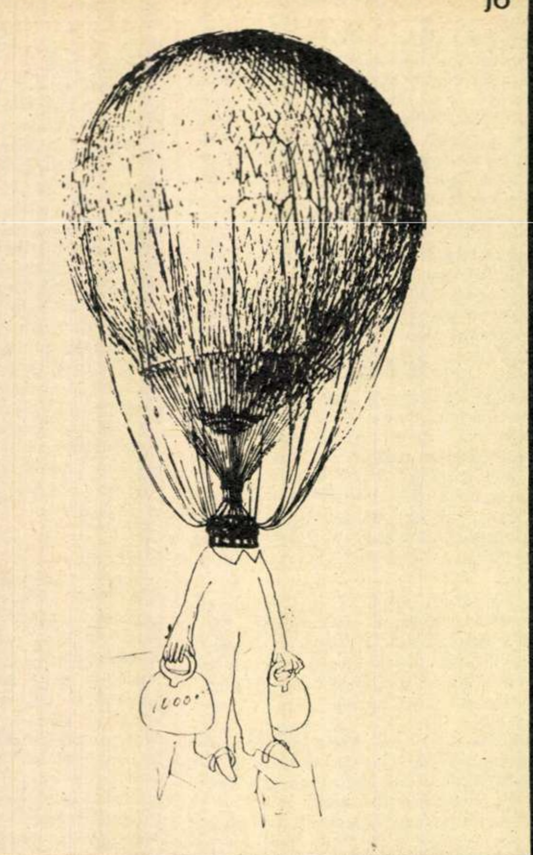

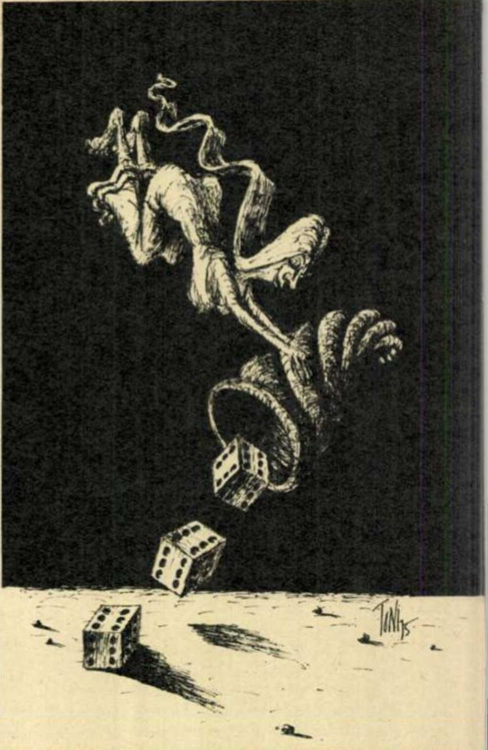

grupaj alcătuit de
ION DOGAR - MARINESCU

CRĂIȚĂ - MÎNDRA VASILE

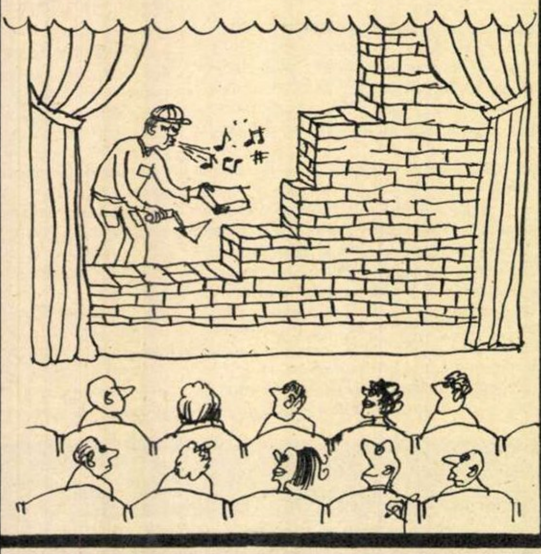

HOVAL

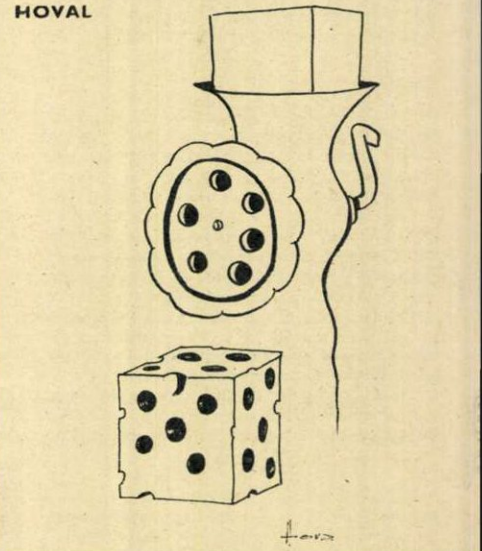

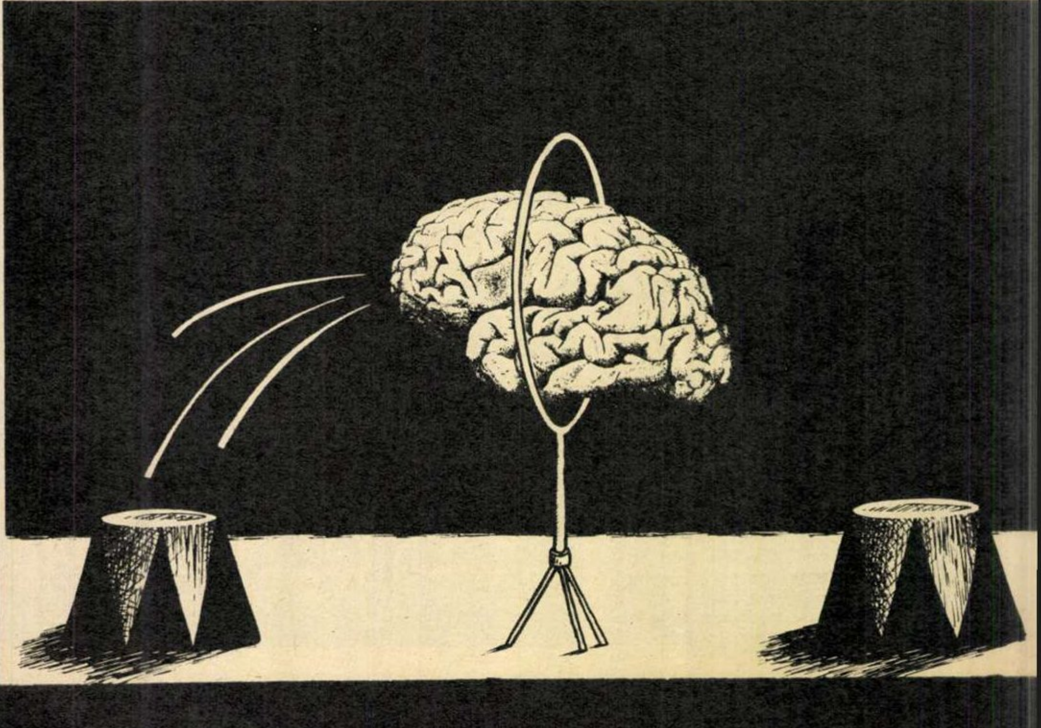

TONI AVRAM

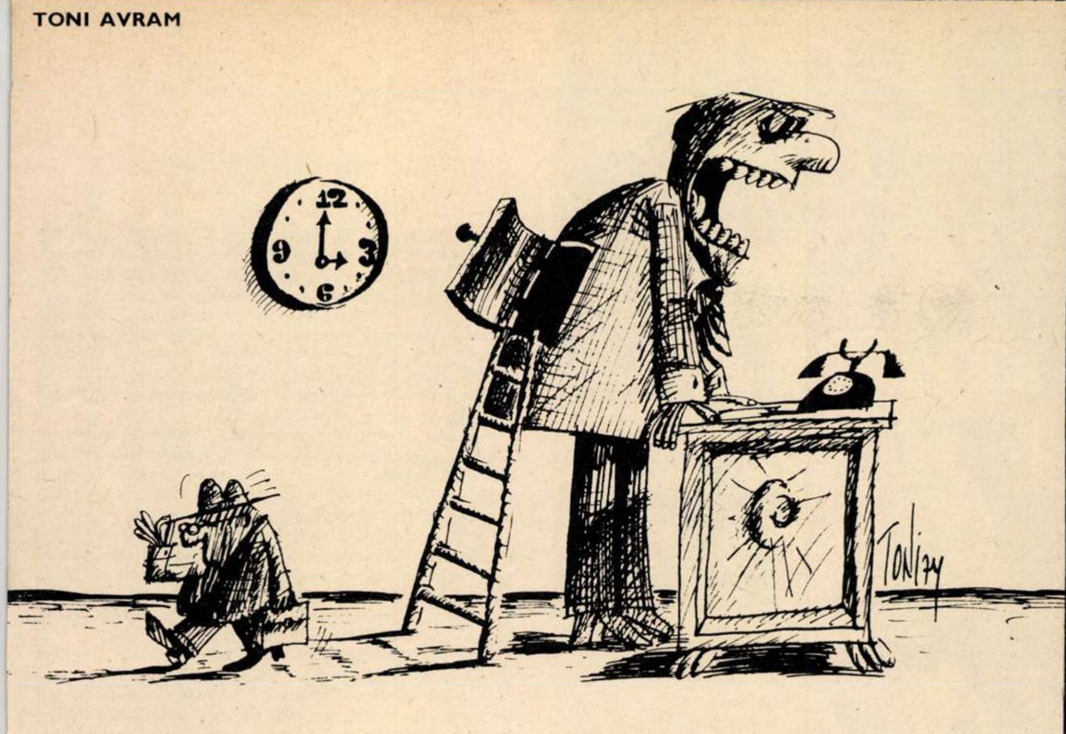

N. CLAUDIU

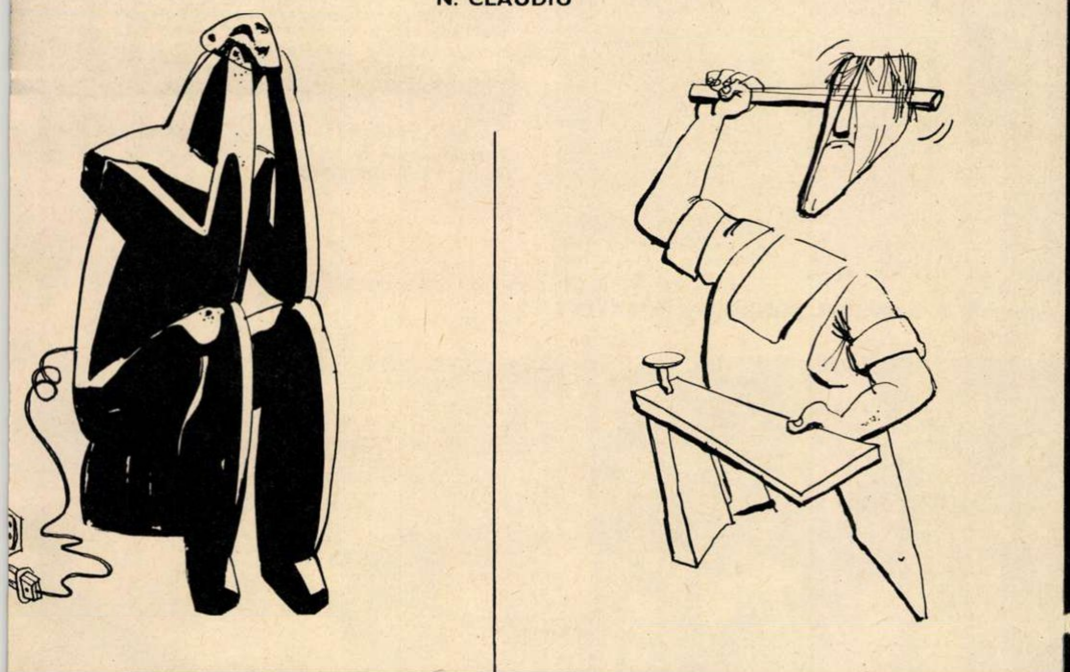

ION DOGAR - MARINESCU

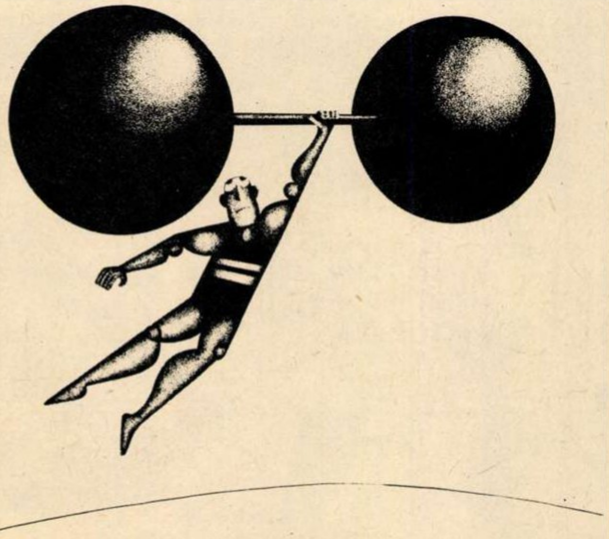

ETERNITATE

Vers: Orizont...
Depărtări...
Lumini de zări...
Împliniri..
Trandafiri
Ce sînt
Și rămîn
Tot vii
Peste timp...
Tot vii...

. . . .

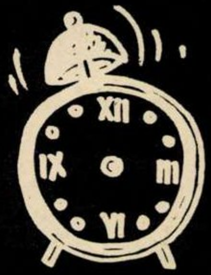

STELELE...

Pe malul nopții se adună stelele,
Și-atîtea frumuseți aduc cu ele...
Sînt clipe de lumină-n infinit,
Aprinse doruri de nemărginit...
Călăuzesc spre vis corăbierii
Și dau fiori de muzică tăcerii;
Cad peste flori și-n suflet îmi sclipesc
Ca ochii tăi pe care îi iubesc!

Refren: Stelele...
Stelele...
Zbor de aur și de jar...
Stelele...
Stelele...
Lacrimi de mărgăritar...
Poezii de dragoste
Rîd și plîng cu serile.
Stelele...
Stelele...
Stelele...

. . . .

RADAR

Despre glaciațiune

Da, draga mea, se pare că pămintul se răcește treptat. Ceea ce, sint convins, nu va afecta relațiile dintre noi. După opinia unor savanți, laureați ai Premiului Nobel, vom intra intr-o nouă perioadă de glaciațiune. Va trebui să ne îmbrăcăm mai consistent și în general să abordăm o ținută mai sobră. Să renunțăm la vestimentația asta lejeră, la unele excese in natură și chiar la plajele de nudism. Mulți ghețari vor cobori mai spre tropice. Unii dintre noi s-au și trezit cu ei la timple. Va trebui să ne obișnuim cu temperaturile frigiderelor noastre de fiecare zi și cu zăpezile de pe Kilimandjaro. Da, draga mea, drama mea, atmosfera va fi mai monotonă, mai declorofilată, mai tristă dar, oricum, mai igienică, mai septică și din multe puncte de vedere mai respirabilă. Vom avea chiar posibilitatea să ne conservăm prin frig. Să ținem la rece și să frapăm declarațiile noastre de dragoste și să le degustăm peste mii, peste zeci de mii de ani la aniversări sau la recepții intime, ca pe niște sticle de șampanie. Și ție care iți place inghețata cu frișcă și sporturile de iarnă... O, doamne, ce timpuri minunate ne asteaptă! Desigur, ne asigură unii savanți, de asemenea laureați ai Premiului Nobel, răcirea aceasta treptată a pămintului va dura citeva zeci sau citeva mii de ani și e bine să ne luăm de pe acum măsuri de prevedere, să ne luăm rămas bun de la păsările noastre călătoare și să ne ocupăm mai des de pinguini. Doar totul pe acest pămint ne privește direct și personal!

Deci nu ți-am promis luna și stelele de pe cer, dar iți promit o nouă perioadă de glaciațiune care va dura între 20 și 90 de mii de ani. Sculptori temeinici vor avea de lucru din plin. În loc de marmură li se vor pune la dispoziție blocuri de gheață. Se va naște oare un nou Michelangelo al perioadei de glaciațiune care urmează? O nouă Renaștere? Va inflori o artă a frigului? Oricum, va trebui să invățăm de la frig cum se ninge cu adevărat.

Și noi care credeam că ne e frig pe pămint, uneori, din cauza bărbaților și femeilor care nu se iubesc!

Numai poveștile ne vor ține de cald. De aceea vom avea mereu nevoie de bunici, de laureați ai Premiului Nobel, iubita mea, frumoasa mea de zăpadă.

A. DOHOTARU ■

A SOSIT ORA VICTORIEI...

Pierzînd o şansă în meciul de la Copenhaga şi recîştigînd-o în cel de la Madrid, fotbaliştii români se lansează mîine în etapa decisivă a întrecerii cu echipele Spaniei şi Scoţiei, aspirante şi ele la cucerirea locului întîi al grupei preliminare a campionatului european. Prin jocul ultimelor rezultate (cele două meciuri egale de la Madrid — cu Scoţia şi cu echipa ţării noastre), favorita debutului, formaţia iberică, a fost ajunsă «la intrarea în linia dreaptă» a cursei, echipa «care vine» cu remarcabilă hotărîre şi eficacitate arătîndu-se tocmai «11»-le României.

Este clar pentru oricare iubitor al fotbalului nostru că echipa reprezentativă *de azi* este incontestabil superioară, înseamnă evident mai mult decît *echipa de acum un an*, şi chiar decît aceea care era aliniată acum două luni, de pildă. Lotul de jucători este mai puternic, mai complet — «11»-le de bază are o coloană vertebrală solidă, compusă din piese de incontestabilă valoare, lîngă care au apărut «articulaţii» care funcţionează cu randament mereu mai mare de la un joc la altul — omogenitatea ansamblului se exprimă coerent şi eficace în ambele momente ale jocului, foarte bine în apărare şi bine, progresiv mai bine în atac.

Trăgînd o linie şi făcînd adunarea, trebuie să admitem că echipa reprezentativă s-a construit bine.

De bună seamă, un real cîştig este şi capacitatea crescîndă de luptă a formaţiei,— echipa a învăţat să strîngă din dinţi şi să nu cedeze —, modul ei de exprimare mereu mai apropiat de fotbalul modern. Mai trebuie învăţată bine lecţia ofensivei — jocul de mîine, cu danezii, este parcă anume făcut pentru a ne demonstra ce ştim şi ce putem în faza de atac — pentru a se ajunge la ceea ce dorim cu toţii să avem, adică la o echipă care să însemne realmente ceva între valorile fotbalului european. Oricum, paşi înainte s-au făcut. Să sperăm că meciul de mîine, va demonstra *terenul cîştigat* de echipa noastră naţională în ultimul timp.

Avem încredere în băieţii noştri şi aşteptăm să-i vedem şi mîine luptînd cu admirabila lor dăruire din meciul cu Spania. A sosit ora victoriei!

O revenire mult aşteptată: Dobrin.

Fotografii de **EMANUEL TÂNJALĂ** şi **S. BAKCSY**

TO
care
alitate

Valoroşii «siamezi» de la mijlocul terenului: Dumitru şi Balaci.

Dudu Georgescu — «fruntea de aur» a echipei.

POȘTA SPORTURILOR

cîte picioare în plus au adversarii noștri?

Joacă mingea, joacă mingea bătrînul Xolotl.
În magicul cîmp, de-a mingea se joacă Xolotl.
. . . .
Principe-Copil, Principe-Copil,
Te-mpodobești cu pene aurii
Și te avînți și tu acum în joc.
(Folclor aztec, trad. Francisc Păcurariu)

Prin acest *moto* încerc să răspund adecvat cititorului *Dumitru Lupean* din Petroșani (Aeroportului, bl. 17), care-mi face onoarea de a se arăta «foarte interesat de părerea dv. în legătură cu evoluția naționalei noastre de fotbal, la Madrid. Mie mi-a plăcut foarte mult — a fost o adevărată revelație — și tocmai de aceea am fost foarte surprins că n-ați scris nici un rînd despre acest eveniment». Fără s-o fac pe viteazul de după bătălie, am să vă spun că n-am scris despre evenimentul respectiv pentru că, mie, atît comportarea băieților noștri, cît și rezultatul bun reușit de... spanioli în compania lor mi s-au părut cît se poate de firești. Cine urmărește această rubrică, își va aminti că, înaintea meciului de la Madrid, eu am scris negru pe alb: «*șansele sînt egale*». Unii au crezut că mă țin de glume. Ba, distinsul meu coleg și tot atît de prieten Gigi Mitroi mi-a și spus-o în public, adică la «Cronica microbistului» din *Viața studențească*. Dar eu nu glumeam deloc! La fel cum nu glumisem nici cu niște ani în urmă, cînd m-am numărat printre foarte puținii (dacă nu voi fi fost unicul!) care au scris negru pe alb că vom învinge sigur la Lausanne... De ce mă apuc să dezgrop, aici, povești de mult uitate? Numai și numai ca să arăt că și atunci, și în recentul «caz Madrid» am prezentat același argument: *argumentul unui adversar mult mai slab decît îl arăta cartea de vizită, dar, mai cu seamă, decît îl arătau propriile noastre spaime.* Nu vorbeam noi despre elvețieni de parcă ar fi avut în formația de bază 11 Pelé, iar ca rezerve pe Cruyff și pe Beckenbauer? Și n-am umflat noi balonul valoric al actualei naționale iberice pînă la a uita că un Velasquez și un Pirri abia luați la un loc fac cît legendarul Gento?... Cu asta ajungem la una dintre hibele fotbalului nostru: *slaba* — cel mai adesea, *eronata* — *pregătire psihologică a partidelor internaționale.* Sînt mulți ani de cînd tot întreb (cîndva am scris, în «Ramuri», un serial despre asta) cum este posibil să ne îngrijim ca să avem antrenori specializați, școliți în țări străine, medici de lot pentru care ne invidiază multe mișcări fotbalistice, masori emeriți și cîți alții — numai la niște psihologi *de meserie* nu vrem să ne gîndim deloc. Mai ales că tehnicieni propriu-ziși ai fotbalului, care să fie dotați și cu ochi al cîmpului sufletesc, ne lipsesc aproape cu desăvîrșire. Am ajuns să reparăm un țurloi crăpat sau un tendon deșirat în ritm de Iosefini; dar o bîțîială nervoasă ori o ipohondrie ivită din curat senin și alimentată pînă devine, vorba lui Caragiale, fandacsie, de ia și proporții de masă, nu știm să reperăm. Însă mai trist este că nici nu ne preocupă să facem treaba asta, cu toate că am avea condiții excelente, cu toate că sîntem îndemnați să le folosim, adică *să facem totul* pentru redresarea acestei discipline sportive. Teste psihice, tratamente diferențiate de la un jucător la altul potrivit profilului sufletesc, caracterului, umorilor și biografiei lui, planuri de acțiune psihologică adecvate fiecărei partide — toate aceste accesorii cu caracter *științific* — și atîtea altele — validate de atîtea experiențe bune de aiurea, mulți dintre tehnicienii noștri le consideră nimicuri, copilării sau, cum spun fotbaliștii, «prafuri»... Dar poate că nu este totdeauna vorba de ignoranță în justa apreciere a valorilor cu care ne confruntăm, în găsirea unor adecvate măsuri sufletești pentru depășirea acestor valori. Poate că sînt oarecare «părți interesate» în menținerea acestei situații. Nu vreau să fac afirmații concrete. Vă invit doar să meditați la următoarea întrebare: *cine are de cîștigat — și în caz de victorie, dar mai ales în caz de înfrîngere — de pe urma sistematicei umflări a valorii adversarilor noștri, umflare conjugată cu o la fel de sistematică considerare depreciativă, prin comparație, a fotbaliștilor români?* Răspunsul este, cred, la îndemîna oricui. Nu concretizez. Afirm, însă cu toată tăria că *acest procedeu este nu numai nesportiv, nu numai nepatriotic, dar și cît se poate de păgubos.* Căci dacă le vom tot spune — și le vom tot scrie — băieților noștri că sînt mai slabi decît adversarii (cînd, în cele mai multe cazuri, nu este așa), pînă la urmă vor începe s-o creadă și ei (cum s-a-ntîmplat la Madrid, unde *firesc ar fi fost să caute victoria*). În ce mă privește — și cred că sînt în asentimentul multora — m-am săturat să tot văd cum ne trimitem băieții în luptă ca pe niște miei la tăiere (cărora în prealabil le-am mai dat și cu cloroform pe la nări) sau ca pe niște rude sărace care se duc la neamuri simandicoase spre a le fi umplută traista cu... boabe. Sîntem un neam de oameni care iubesc lupta dreaptă și cărora nu le este străină victoria chiar și în înfruntări cu balauri prevăzuți cu cîte șapte capete (dovadă: *avîntarea în joc* a acestui «principe-copil» care este Crișan, și ridiculizarea, prin golul înscris de el, a «formidabilului», ««fenomenalului», «extraordinarului», «imbatabilului» Irribar, pe care — vai lui! — a trebuit să-l învețe un băiat din Carpați cum se ia un gol printre picioare). Ce-ar fi să ne pregătim, psihic, numai în spiritul acestei prețioase dispoziții sufletești, intrînd în orice înfruntare de la egal la egal, și, mai cu seamă, acceptînd bărbătește ideea că, dacă sîntem cumva învinși de adversari mai slabi sau egali cu noi, aceasta este numai și numai din vina noastră, însemnînd că *n-am făcut totul* spre a învinge!... Dar, pînă să apelăm la meșterii psihologi de care vorbeam, măcar să ne comportăm precum jucătorii cu experiență și de mare talent de care n-am dus și nu ducem lipsă... De pildă, întrebat de ziariști, evident tendențios, dacă-și cunoaște un ilustru adversar străin, Dobrin a răspuns demn: «Întrebați-l pe el dacă mă cunoaște pe mine». Iar Dan Coe, în ajunul unei partide în care-l înfrunta pe Eusebio, a răspuns pe cît de brav, pe atît de spiritual unor ziariști străini care-i deplîngeau greaua sarcină: «Vă asigur că posed tot atîtea picioare ca și jucătorul portughez». Și cînd s-au uitat mai bine, ziariștii au văzut că așa și era.

PETRE DRAGU ■

Mai întîi a fost gol valabil. Apoi ofsaid! Jucătorii vîlceni, stupefiați de decizia ediția a II-a a arbitrului Petriceanu, încearcă, zadarnic, să-l convingă că prima hotărîre a fost cea dreaptă.

Fotografie de DUMITRU ALDEA — Galați

victorie cu dinții, cu pumnii și cu ... arbitrii

La Galați duminica trecută, s-a jucat probabil marele derby al retrogradării, meciul F.C. Galați-Chimia Rm. Vîlcea avînd totodată șanse mari să candideze la titlul de cea mai dramatică și mai viciată partidă din ediția 1974-1975 a campionatului intern. Partidă de neuitat și de luat aminte.

Momentele-cheie ale meciului, încheiat după cum se știe cu o victorie și un salt pe o nouă treaptă în clasament, eveniment pe care gazdele îl așteaptă de vreo 25 de etape, urmează perfect cele două mari faze ale jocului, reprizele. În prima dintre ele, pe o ploaie torențială, și un teren-patinoar, partida s-a menținut între parametrii stricți ai unui joc de mare angajament, o luptă pe alocuri frumoasă, între două echipe ajunse cu lațul de gît. Gălățenii trag mult la poartă, destul de bine chiar, dar vîlceanul Oană se arată într-o zi fenomenală. Pe la mijlocul reprizei, arbitrul Nicolae Petriceanu acordă — cu obiectivitate și un curaj pe care din păcate nu avea să le mai demonstreze în continuare — un penalty oaspeților, pe care Tătaru îl transformă în ciuda țîșnirii portarului gălățean I. Vasile pînă în marginea careului mic! Deci, 0-1, poate împotriva cursului jocului, dar pe merit.

După pauză jocul și-a schimbat total fața. Gazdele trag cu dinții pentru egalare, într-o surescitare pe care motivația partidei o explică lesne, dar golul îl vor obține după o lovitură liberă de la marginea careului acordată gratuit. Este eliminat în cîteva minute Donose (cel mai bun jucător din teren al oaspeților pînă în acel moment), apoi fundașul M. Marian, gălățean de numai cîteva luni, își repară greșeala comisă cu ocazia penaltyului din prima repriză șutînd excepțional din marginea careului mare, sus, sub colțul barelor. Numai în zece oameni, și condusă pe tabela de marcaj, Chimia are puterea să revină și chiar să egaleze — dar, iată, aici, bucureșteanul N. Petriceanu va comite cea mai mare greșeală a sa, anulînd un gol perfect valabil. Nu contestăm în nici un fel privilegiul arbitrului de a fi cel mai aproape de fază și de a observa deci mai bine decît omul din tribună evenimentele jocului. Ceea ce într-adevăr surprinde este că **arbitrul Petriceanu a acordat inițial golul,** comițînd gesturi limpezi pentru toată lumea: mîna dreaptă spre centrul terenului și cea stîngă pe creștetul capului, indicînd devierea produsă de «zidul» gălățean, care rezolva implicit problema ofsaidului potențial. Tușierul Vasile Toma indica și el cu steagul centrul terenului. După 20 de secunde de stupoare, gazdele se trezesc ca după un duș rece (deși ploaia se oprise între timp...) și încep parlamentările. Cei doi cavaleri ai fluierului se consultă, poate se și sfătuiesc, și stupoarea trece în tabăra adversă...

Ce urmează împlinește pînă la 45 numărul faulturilor (sancționate) de pe teren, fotbalul dispare aproape cu totul, meciul va contabiliza patru cartonașe galbene, dar și alte patru roșii: Dumitriu III îl lovește cu gheata în plină față pe Șutru, e eliminat, iar cînd părăsește terenul îl îmbrîncește «en passant» pe medicul echipei vîlcene, ce se grăbea spre jucătorul accidentat, apoi Codreanu reușește o remarcabilă serie de pumni, la care același Șutru răspunde și în teren rămîn numai 18 din cei 22 de jucători, plus cei trei arbitri. Pe fondul unui final atît de agitat, aproape nimeni nu mai observă faultul din careul gălățean care-l oprește din cursă pe Cornel Nicolae, cu patru minute înainte de fluierul de sfîrșit. Totul se termină cu salutul învingătorilor, pe care tribuna îi aplaudă în picioare cu frenezie. Înțelegem desigur bucuria publicului, dar nu putem aplauda o asemenea victorie.

DUMITRU GRAUR ■

CÎȘTIGÎND MECIUL CU SPANIA ȘI ODATĂ CU EL TITLUL DE CAMPIONI AI EUROPEI

rugbyștii români și-au cucerit galoanele consacrării

Prin spectaculoasa lor victorie repurtată duminică la Madrid, rugbyștii români — neînvinși pe continent de peste un an de zile — au cucerit titlul de campioni ai Europei.

N-a fost deloc ușor la Madrid. Cei care au urmărit duminică partida pe micul ecran și-au explicat ușor «misterul» victoriei spaniolilor la Praga. Ibericii cunosc secretul marelui rugby — jocul la mînă — pe care-l aplică fără nici o reținere, riscînd de dragul spectacolului, de dragul frumuseții șarjelor. Acest risc, care-i expune oricînd pericolelor contraatacurilor, este compensat mai ales de posibilitățile de progres pe care le oferă jocul la mînă, de capacitatea de a dezvolta un rugby constructiv, jocul fiind și infinit mai frumos decît trimiterea repetată — mai sigură, dar și mai... meschină — a baloanelor în tușă.

Spaniolii au jucat duminică deschis, iar rugbyștii noștri au primit cu sportivitate provocarea (deși puteau ținti — printr-un joc de mare prudență — doar un rezultat egal, care le asigura și el titlul continental), meciul prilejuind o superbă încleștare între două formații care ne-au arătat multe din frumusețile jocului cu balonul oval.

Au învins rugbyștii români, mai puternici, cu o formație mai omogenă, știind să atace decisiv în momentele de cumpănă ale partidei.

Campioni ai Europei, iată un titlu pe care-l doream de mult, un titlu care ne produce multă bucurie, un titlu care obligă însă pe deținătorii lui la evoluții viitoare pe aceeași măsură.

ce înseamnă phoenix? ce înseamnă sfinx?

La numai cîteva ore după acordul final al Festivalului Flacăra — ediția de primăvară, am inițiat un test care urma să stabilească nivelul informațiilor privind muzica tînără și, tangențial, nivelul informațiilor de cultură generală în rîndul unor elevi. Întrebările, simple și puține la număr datorită caracterului «fulger» al anchetei noastre, au fost puse tinerilor din clasele a XI-a și a XII-a din liceele Mihail Sadoveanu și Zoia Kosmodemianskaia. Mulțumim pe această cale direcțiunilor celor două licee, precum și elevilor participanți la test, care ne-au înlesnit un contact direct cu publicul tînăr, contribuind astfel la sintetizarea unor date care reflectă preferințele acestui public.

Întrebările noastre vizau cunoștințele celor chestionați în legătură cu formațiile «Phoenix» și «Sfinx» pe de-o parte, iar pe de altă parte în legătură cu conceptele de cultură: *Phoenix* și *Sfinx*. Numărul celor care ne-au răspuns a fost de două sute, în egală măsură băieți și fete. Spicuim pentru cititorii noștri cîteva răspunsuri, rezervîndu-ne dreptul de a le comenta în finalul acestui articol.

I. Ce înseamnă formația «Phoenix»?

— muzică tînără bună, poate cea mai bună de la noi...
— o formație de muzică ușoară folk aproximativ bună...
— am vrea să-i vedem mai des...
— este foarte populară în rîndul tinerilor ascultători...
— nu-mi plac...
— Phoenicșii sînt din Timișoara și sînt cinci membri, iar în rest nu am reținut nimic important...
— sînt șapte membri, și anume: chitară solo, chitară bas, chitară armonie, baterie, pian, flaut și vioară...
— participă la cenaclul Flacăra...
— m-am bucurat auzind că Ovidiu Lipan este unul din membrii formației...
— Radu Lipan a venit la ei în locul lui Mircea Baniciu...(!?)
— o consider cea mai bună formație de la noi, exceptînd pe «Sfinx»...
— renaște la fel ca pasărea cu același nume, datorită lui Nicu Covaci în 1970...
— deși a renăscut din propria-i cenușă în mitologie, formația cu acest nume nu va reuși să renască în sufletul meu...
— aș vrea ca «Phoenix» să fie ca o pasăre, să zboare cît mai sus și să ne dea cît mai multă muzică bună...
— pentru mine «Phoenix» constituie un mod de a trăi...
— muzica lor place prin simplitatea și în același timp prin complexitatea ei, prin originalitatea care constă tocmai în acea influență populară atît de caracteristică...
— cred că ar fi neplăcut să ajungă să interpreteze muzică populară în aranjament modern...
— abuzează de stilul baladă tip «folk»... (!?)
— este materializarea conceptului de succes...
— muzica lor vrea să exprime ceva, ceva formidabil...
— unul din grupurile cu cele mai vechi state de serviciu în muzica noastră tînără...
— Nicolae Covaci, Josef Kappl, Mircea Baniciu, Costin Petrescu și alții...
— Mircea Baniciu este cel mai bun și cel mai frumos solist...
— au două L.P.-uri formidabile...
— după două discuri «acceptabile», am impresia că fac o greșeală sau poate că sînt prost îndrumați de alții...
— în ceea ce mă privește prefer totuși formații britanice mult mai bune și mai formate decît «Phoenix»... (!?)
— este o muzică formidabilă, reconfortantă și plăcută; este o muzică pe care o prefer aceleia din occident; este o muzică pe care o IUBESC, deci să continue...

II. Ce înseamnă formația «Sfinx»?

— despre «Sfinx»: pauză...
— este cea mai bună și cea mai complexă formație pop din țară...
— nu-i cunosc...
— avînd un muzician de talent ca Dan Aldea, «Sfinx» este simbolul căutărilor de avangardă în muzica modernă...
— nu se compară cu «Phoenix»-ul; cei din urmă sînt net superiori...
— îmi plac amîndouă formațiile în egală măsură...
— în clasa a IX-a, la un concert mi-au plăcut; de atunci nimic nou...
— s-a impus și-și menține viabilitatea prin omul de bază al formației: Dan Andrei Aldea...
— Dan Aldea ar cînta și la nunți, dacă l-ar invita cineva!
— mai nimic nou exceptînd pe Dan Aldea — omul orchestră — și ultima colaborare cu Dida Drăgan (cum o fi?)...
— cel mai bun grup de la noi...
— cea mai bună formație cu cinci membri foarte talentați...
— este formată din trei membri...
— după foarte mulți critici muzicali, «Sfinx»-ul este al doilea grup din țară; sincer vorbind mie îmi place mai mult «Experimental Q»...
— păcat că discografia formației este săracă...
— în ultimul timp concertele lor au lăsat de dorit în privința calității...
— succese: Șir de cocori, Lumea albă...
— muzică cu nuanță progresivă și de mare finețe interpretativă...
— prea mult zgomot strică...
— îi vedem prea rar...

III. Ce înseamnă Phoenix?

— un absolut care a fost atins...
— o păsărică... (!?)
— ceva în legătură cu muzica...
— înalt, sus și departe de cei mulți...
— lumină, azur și puritate artistică...
— o pasăre care renaște din propria-i cenușă...
— o muzică renăscută din vechi izvoare românești...
— nu știu...
— cei mai buni dintre cei mai buni...
— insula: Pasărea Phoenix...
— nu mă interesează
— simbolul regenerării...
— a fost o pasăre din vremurile de demult, o pasăre minunată...
— reprezintă muzica tînără...
— numele unei păsări care are legătură cu o legendă...
— măiastra pasăre cu același nume care a vrăjit multe inimi cu vocea sa melodioasă...

IV. Ce înseamnă Sfinx?

— monument de piatră din Arabia...
— renumitele statui egiptene...
— o statuie fără nas, dar presupun că toți membrii formației au nas, dacă nu și le-au pierdut cumva între timp...
— muzică pură...
— nu știu...
— tăcut nemuritor și rece...
— e mult de scris și n-am timp...
— enigmă dezlegată în cele din urmă de om...
— e într-adevăr și azi o enigmă...
— operă monumentală și statică, deci simbolism...
— înțelepciune și geniu...
— vine de la Sfinxii antici...
— cred că e liniște...
— reprezintă întruchiparea cunoștințelor punînd întrebări diferite și dificile...
— colos de piatră nedărîmat de furtuni și de nici o altă putere...
— ceva plăcut, grandios...
— sînt cei care presimt muzica, gestul electronic total al secolului XXI...

*

Iată deci că și în rîndul publicului celui mai atașat muzicii tinere, în rîndul unor elevi în prag de maturitate, confuziile privind acest domeniu și lacunele în cultura lor generală survin cu o frecvență peste așteptări. Or, testul țintea informațiile pe care grupul de elevi le deține asupra unor formații de muzică tînără de prim rang de la noi, dar și despre două noțiuni, simboluri, devenite bunuri ale unui nivel comun de cultură generală.

Firește că nu ne vom hazarda în generalizări pe baza analizei răspunsurilor a două sute de elevi (unele peiorative și neavenite) și, mai puțin, nu ne vom aroga rolul de sfătuitori privind grija pentru cultura lor generală. Ne limităm doar să conchidem că materialul testului reprodus mai sus poate constitui un semnal de alarmă în atenția acelora care încurajează, îndrumă și propagă muzica tînără, ca parte a complexei educații sociale practicate în țara noastră. Acestor foruri nu le poate fi indiferent că în investigarea de față, din o sută de fete doar două, si din același număr de băieți doar douăzeci și doi au citat titluri de albume; că din două sute de elevi, o sută douăzeci și unu nu cunoșteau formația «Sfinx» și doar treizeci au definit relativ corect conceptele de Phoenix si Sfinx!

Elevii chestionați sînt un eșantion mic pentru a fi reprezentativ. Vrem să credem că proporția celor ce iubesc și cunosc muzica tînără în masa mare a tinerilor este mult mai importantă decît aceea constatată în grupul testat la întîmplare de revista noastră. Și de aceea rămînem adepții **educației prin muzică pentru viață.**

Anchetă realizată de
ȘTEFAN SLOBODA ■

de la alfa la omega

Un concert de muzică pop trebuie să fie un spectacol multidimensional. Să solicite deci nu numai auzul spectatorului.

O surpriză a simțurilor a fost spectacolul dat în țara noastră de formația Omega. O surpriză mai mult sau mai puțin plăcută. **Plăcută,** pentru că grupul s-a prezentat cu o concepție clară și unitară despre spectacolul rock. O concepție în care unul din principalii factori, show-ul de lumini, a funcționat bine asupra psihicului spectatorilor. Bine, în sensul că acestuia, surprins, neobișnuit cu așa ceva, i-a fost deturnată atenția de la ceea ce era esențial în spectacol — muzica. Spectacolul luminilor a fost bine gradat, începînd cu flash-urile de la deschidere și terminînd cu focurile bengale din final.

Neplăcută, pentru anumite stridențe nu neapărat de ordin vestimentar sau capilar, ci de ordin artistic, deși cu greu se poate trece peste insinuările de bisexualitate, foarte la modă în Occident, dar inutile ca și rujul de pe buzele solistului vocal. Nu avea ce sa caute, de exemplu, într-un asemenea spectacol, gluma «de revistă» a chitaristului solo, care a transmis sonor neplăcuta operație a scărpinatului în cap, finalizată prin prinderea unei imaginare insecte, care urmează a fi strivită. Muzical, grupul funcționează bine, corect, exact. Atît. Sunetul a fost impresionant prin natura sa gigantescă, plină de acustică.

Este poate o deformație a noastră, cei învățați cu Phoenix sau Sfinx, să găsim la un grup pop cel puțin o personalitate ca Nicu Covaci, Ovidiu Lipan sau Dan Aldea. Nu a fost cazul. Asta, bineînțeles, n-a împiedicat grupul să se folosească bine de excelenta aparatură tehnică pe care o posedă. În ceea ce privește actul scenic, în totalitatea lui, deși acesta a fost cel care a impresionat cel mai mult, personalitatea grupului este umbrită de aceea a Rolling Stones-ilor. Atît de mult, încît solistul vocal Kobor Janos mi se pare un frate mai mic al lui Mick Jagger și, poate, un verișor nu prea îndepărtat al lui Robert Plant de la Led Zeppelin. Dealtfel, însuși solistul grupului Omega mi-a declarat că unul din idolii săi se numește Mick Jagger, și că lucrul important din concepția sa artistică este actul scenic. Trecînd, așadar, peste firma deloc de neglijat a formației — discuri editate în Anglia, concerte alături de Rolling Stones, Uriah Heep — și raportînd-o la trupele existente în România, nu găsim că, muzical, Omega ar fi peste Phoenix sau Sfinx, adică peste ce avem bun în acest moment.

Componistic, formația, care din 1966 nu cîntă decît piese proprii, suferă însă de mimetism (și aici vrînd-nevrînd trebuie evocați din nou Stones-ii), exceptînd poate acea minunată melodie de mare succes intitulată, în traducere, «Fata cu părul de perle». Fiecare contact al unei formații cu publicul este un examen. O știm cu toții, noi, inclusiv spectatorii. Se uită însă că și pentru public fiecare spectacol este un examen. Din păcate, o parte din publicul nostru nu înțelege acest lucru. La un spectacol venim să ascultăm, să vedem. Dacă ne place, aplaudăm, dacă ne place foarte mult, ovaționăm. Unii însă au uitat aceste elementare lucruri și confundă un spectacol pop cu o sală de bal, alții cu o pajiște montană, unde cu toate degetele în gură se poate fluiera în voie.

Dacă dorim ca aceste spectacole, pe care le îndrăgim atît fiindcă aparțin spiritului tînăr, să aibă loc în condiții normale, sau să mai aibă loc, este bine să renunțăm la aceste manifestări lipsite de civilizație, acum cît ele n-au devenit încă niște regretabile ticuri. Și asta pentru ca spectacolele pop să fie cît mai bune. Și, mai ales, cît mai multe. **GEORGE STANCA ■**

tulburătorul legămînt

Dar să începem prin a vorbi iar de inițiativele «Muzeului Satului».

Cele două mari cicluri — «Datini de iarnă», desfășurate anul trecut, și «Obiceiuri și datini de primăvară», anul acesta — ne-au dat prilejul să luăm act de munca desfășurată de multe formații de artiști amatori din diferite regiuni ale țării.

Ne pare rău că nu avem putința de a aduce la cunoștință cititorilor decît o prea mică parte din observațiile și reflecțiile noastre, atît personale, cît și prin contactul și discuțiile purtate cu membrii și îndrumătorii ansamblurilor de amatori. Cu atît mai mult cu cît știu că toți cei care desfășoară această muncă lăudabilă și dezinteresată așteaptă cît de cît o confirmare publică a strădaniilor lor. În limita spațiului și a posibilităților noastre personale am încercat să o fac.

Cînd nu am pomenit în aceste articole vreun spectacol folcloric sau vreo formație, nu am făcut-o nici cu tîlc ascuns, nici pentru că nu aș fi avut ce lăuda sau uneori, poate, ce critica. Dar sînt foarte multe spectacole și la Muzeul Satului și pe întreg cuprinsul țării. Cum să-ți împarți timpul? Cum să-ți grăbești pana?

Rău îmi pare, de pildă, că abia azi izbutesc să redau impresia covîrșitoare prilejuită de masiva formație a *ansamblului folcloric al Casei de cultură Novaci-Gorj*. Despre spectacolul prezentat ar fi multe de spus și aceste multe ar fi și foarte bune. Mă voi strădui azi să spun aceste multe și bune în cît mai puține cuvinte. La reconstituirea însemnatei «nedei» pastorale a novăcenilor au participat 20 de virtuoși fluierași, 20 de chipeșe băcițe și 24 de falnici jucători, copii, fete, flăcăi și bătrîni. Să începem prin a sublinia valorosul text al nedeii compus de *învățătorul Stanciu Dafinescu* și de *șeful brigăzii de tractoriști din comună, Gheorghe Porumbel*. Este o pildă de felul în care concepția modernă despre viață poate fi integrată armonios și sincer în datini și texte străvechi.

Demne de toată lauda și cîntecele fetelor îngînate de fluierași (îndrumător al grupului de fluierași, *ciobanul Pantelimon Todea*), minunatele strigături ciobănești bine ritmate ale bătrînilor, jocurile specifice («Șchioapa», «Măruntul» etc.) și demnitatea înfățișării întregului grup în frumos și autentic port.

Nu pot să nu amintesc nominal, felicitîndu-i, pe prof. *Florin Mihalcea*, dirijor, pe *Gheorghe Todea*, directorul Casei de cultură Novaci și pe *maestrul coregraf Iulian Malea*.

Cu întîrziere pomenesc azi și de *echipa de la Ciclova Română din Caraș-Severin*, care a prezentat interesantul obicei de primăvară «Mătcălău», precum și de *bihorenii din Valea de Jos* cu cele trei viori cu goarnă construite chiar de acești instrumentiști amatori, cu remarcabilele lor jocuri «Chioara» și «Încîlcita». Jocuri tradiționale care se practică primăvara numai în acel sat și numai o dată pe an, trecînd de la o generație la alta. De data aceasta sătencele *Mina Sabău* și *Catița Popa* au condus cu prestanță jocul tinerelor și flăcăilor instruiți de ele. Interesantul grup a fost prezentat de către *Ilie Moga*, directorul școlii.

Am ținut să pomenesc aceste merituoase formații pentru a evidenția aportul repunerii în circulație a vechilor datini la împlinirea noii spiritualități românești și a sublinia în acest fel încă o dată prejudiciul adus artei și mai mult decît artei, de anumite excese de zel, strădanii lipsite de bază ce duc la hibride creații pseudoartistice, pseudopopulare și care se difuzează încă fără discernămînt sub diferite pretexte și auspicii.

Lipsa unei cercetări serioase și aprofundate este suplinită de o fantezie, să-i zicem, politicos, prea bogată sau, mai pe șleau, nociv de săracă! In acest fel apar așa-zise «datine» pe de-a-ntregul inventate, simpliste, infantile și demne de toată critica, chiar dacă le-am vedea pe scena unei serbări de școală primară.

Departe de a îmbogăți folclorul, ele îl vulgarizează, îl falsifică, îl întinează, sînt paraziții lui mascați.

Apărători însă arta populară românească naște la tot pasul. Dovadă masiva mișcare de artiști amatori, nenumăratele scrisori primite la redacția revistei, convorbirile pătimașe, apariția a noi și noi tineri intelectuali și țărani legați indisolubil de tradiția regiunilor și a țării. Dau un singur exemplu.

Zilele trecute la Tîrgu Jiu un grup de tineri intelectuali gorjeni activînd pe tărîm cultural mi-au spus:

«Noi ne legăm între noi să păzim, să apărăm, să păstrăm, să perpetuăm valorile artistice și culturale ale părinților și moșilor noștri. Fie ca memoria atîtor oameni iluștri ai județului nostru — și de nu l-am pomeni decît pe Brâncuși și tot ar fi de ajuns — să fie păstrată și de copiii copiilor noștri cu același respect, aceeași mîndrie, aceeași dragoste de țară».

HARI BRAUNER ■

bob dylan după accident

La sfîrşitul lunii iulie 1966, Bob Dylan a suferit un accident de motocicletă. Există totuşi unele îndoieli cu privire la veridicitatea accidentului. Important este faptul că timp de aproape doi ani nu va fi realizată nici o înregistrare nouă cu Dylan. Cu toate acestea, în lumea muzicală a circulat o bandă (devenită celebră) imprimată la ferma sa din localitatea Woodstock, acompaniat fiind de formaţia The Band. Două din melodiile aflate pe această bandă au devenit mari succese în variantele prezentate publicului de către alţi artişti sau formaţii (Manfred Mann — «The Mighty Quinn» şi Julie Driscoll/ Brian Auger — «This Wheel's On Fire»).

«If You Gotta Go, Go Now/ To Ramona» — (single — CBS — 1967). Prima melodie reprezintă versiunea originală a unui «hit» purtînd marca Manfred Mann şi, mai tîrziu, Fairport Convention. Înregistrarea a fost făcută odată cu cel de-al cincilea L.P., cîntecul legîndu-se perfect cu întregul material rock prezent acolo.

«JOHN WESLEY HARDING» — (L.P. — CBS — 1968) — producător: Bob Johnson. John Wesley Harding/ As I Went Out One Morning/ I Dreamed I Saw St. Augustine/ All Along The Watchtower/ The Ballad of Frankie Lee and Judas Priest/ Drifter's Escape/ Dear Landlord/ I Am A Lonesome Hobo/ I Pity the Poor Immigrant/ The Wicked Messenger/ Down Along the Cove/ I'll Be Your Baby Tonight.

Redobîndindu-şi sănătatea, forţa de muncă şi încrederea, Dylan revine spectaculos cu ceea ce va primi calificativul de cel mai bun album al său de pînă astăzi. John Wesley Harding, erou al Vestului, un «haiduc» al secolului trecut, constituie tema melodiei care dă titlul albumului şi, în acelaşi timp, simbolul în jurul căruia gravitează toate celelalte bucăţi. Abundenţa de imagini, existentă în fiecare vers al textelor din perioada a doua, se împleteşte strîns cu vîna epică, narativă, a creaţiilor de început, Dylan avînd o slăbiciune deosebită pentru cîntecele «cu poveste». Muzica este de o simplitate plină de frumuseţe, avînd la bază, în cea mai mare parte, stilul country, iar vocea sună mult mai liniştită, stăpînită de o curioasă melancolie. Evident pentru toţi a fost faptul că Dylan nu s-a lăsat subjugat de paşii înainte făcuţi de muzica tînără în timpul absenţei sale, privind chiar cu oarecare neîncredere experimentele electronice prezente pe albumele formaţiilor aflate atunci în plin succes.

«NASHVILLE SKYLINE» — (L.P. — CBS — 1969) — producător: Bob Johnson. Girl From the North Country/ Nashville Skyline Rag/ To Be Alone With You/ I Threw It All Away/ Peggy Day/ Lay, Lady, Lay/ One more Night/ Tell Me That It Isn't True/ Country Pie/ Tonight I'll Be Staying Here With You.

Niciodată Dylan n-a sunat mai relaxat şi mai împăcat cu el însuşi. Albumul este dominat de un sentimentalism aproape leneş, iar instrumental vorbind, influenţa stilului country se face din plin simţită, din acest punct de vedere Dylan aruncînd o privire înapoi către perioada anterioară apariţiei L.P.-ului «Blonde on Blonde». Foarte diferite comentariile născute de materialul prezent aici; unii au considerat albumul o trădare a lui Dylan în folosul culturii de divertisment, alţii o încercare de a stabili o punte de legătură între spiritul generaţiei tinere şi cel al americanilor «de mijloc» sau chiar o încercare de a realiza cîteva balade în genul celor cîntate de Elvis Presley, idolul copilăriei sale. Făcînd abstracţie de toate aceste comentarii, cîntecele de dragoste de pe acest album sînt convingătoare prin sinceritatea lor, cuceritoare prin rotunjimea şi claritatea sunetului, iar duetul cu Johnny Cash din prima melodie rămîne antologic.

«I Threw It All Away/Drifter's Escape — (single — CBS — 1969).

«Lay, Lady, Lay/Peggy Day» — (single — CBS — 1969)

«Tonight I'll Be Staying Here With You/Country Pie» — (single — CBS — 1969)

Trei single-uri «de rutină» cu valori diferite (al doilea, în special, dînd dovadă de gust în cuplarea melodiilor), cuprinzînd cinci bucăţi luate din «Nashville...» şi una din albumul precedent (faţa a doua a primului single).

«SELF PORTRAIT» — (album dublu — CBS — 1970) — producător: Bob Johnson. All the Tired Horses/ Alberta No. 1/ I Forgot More Than You'll Ever Know/ Days of '49/ Early Mornin' Rain/ In Search of Little Sadie/ Let It Be Me/ Little Sadie/ Woogie Boogie/ Belle Isle/ Living the Blues/ Like a Rolling Stone/ Copper Kettle/ Gotta Travel on/ Blue Moon/ The Boxer/ The Mighty Queen/ Take Me As I Am/ Take a Message To Mary/ It Hurts Me Too/ Minstrel Boy/ She Belongs To Me/ Wigwam/ Alberta No. 2.

Se pare, singurul album inutil al lui Bob Dylan; în orice caz, Dylan ne apare aici plin de îngăduinţă şi de înţelegere faţă de propriile sale slăbiciuni. Fără să funcţioneze nici un criteriu de selecţie, Dylan a adunat toate cîntecele care i-au plăcut, cîntece aparţinînd altor compozitori (lista lor întinzîndu-se de la G. Bécaud — «Let It Be Me» — pînă la Simon şi Garfunkel, a căror compoziţie «The Boxer» o auzise chiar în timpul sesiunii de înregistrare într-un studio alăturat) şi a dat naştere acestei glume uriaşe, care durează, la o audiţie integrală, o oră şi douăzeci de minute. Calitatea generală a albumului este mult mai puţin stimulatoare decît întregul material anterior. De mare interes totuşi, cele trei înregistrări din concertul dat de Dylan în cadrul festivalului de la Isle of Wight — 1969.

«Wigwam/Copper Kettle» — (single — CBS — 1970). Discul mic destinat să reprezinte spiritul «mamutului», intitulat, atît de îmbietor, «Autoportret».

«NEW MORNING» — (L.P. — CBS — 1970) — producător: Bob Johnson. If Not For You/ Day of the Locusts/ Time Passes Slowly/ Went To See the Gipsy/ Winterlude/ If Dogs Run Free/ New Morning/ Sign On the Window/ One More Weekend/ The Man In Me/ Three Angels/ Father of Night.

Un mare pas înainte faţă de «Nashville...» şi, în acelaşi timp, un semnal al despărţirii de perioada anterioară. Cu toate acestea, există o esenţă country, dar mult mai funcţională. Atmosfera creată de acest album este lipsită de veselie, dar calmul analizelor interioare şi exterioare, precum şi al execuţiilor tehnice, probează un artist ajuns la maturitate. Spre deosebire de toate albumele anterioare, aici nu mai există nici un fel de preocupare de a provoca participarea ascultătorului; de aceea, în ciuda tuturor calităţilor evidente, nu poate fi trecut în rîndul celor mai bune L.P.-uri scoase de Dylan. De menţionat revenirea lui Al Kooper printre cei care-l acompaniază.

FLORIAN PITTIŞ ■

am făcut conservatorul pe prispă

— Ion Drăgoi, îţi fac de la început un compliment şi îţi spun că te consider înscris, fără îndoială, în elita marilor noştri interpreţi, alături de Zamfir, Dumitru Fărcaş, Toni Iordache.

— Adică mă pui alături de oameni cu care am cîntat de sute de ori.

— Da, dar acum mă interesează de fapt cum ai ajuns printre ei. Să nu-mi răspunzi că eşti foarte talentat şi că era normal să ajungi acolo. Ştiu că eşti talentat, dar mai ştiu că drumul oricărui talent presupune, pînă la recunoaştere, descoperirea sa. A fost cineva care a tras «semnalul de alarmă» asupra talentului numit Ion Drăgoi?

— Da, bineînţeles, era multă lume care ştia că la Bacău este un violonist Drăgoi, băiat bun, serios, muncitor, ascultător şi destul de talentat. Însă unul singur, şi acela este Benone Sinulescu, ţipa sus şi tare că acest Drăgoi este extraordinar. Şi spunea asta în toate discuţiile cu muzicanţii. S-a nimerit să-i spună şi lui Zamfir acelaşi lucru, ba chiar să-i pună cîteva înregistrări de-ale mele, fiindcă,să ştii, Benone Sinulescu nu pleacă într-un turneu fără casetofon, şi de cîte ori îi place ceva, un instrumentist, un cîntec, nu se lasă pînă nu-l imprimă. Aşa au ajuns cîntecele mele la urechile lui Zamfir, şi aşa a ajuns Zamfir la Bacău, pentru nişte culegeri de folclor, zicea el. După ce m-a ascultat pe viu, maestrul mi-a spus: «Ce-ai zice,tovarăşe Drăgoi,dacă ai merge cu mine într-un turneu?» «Ce să zic, bine să zic, că mi-au promis şi alţii asta şi degeaba». Nu era prima dată cînd primeam asemenea propuneri, aşa că după plecarea maestrului Zamfir am şi uitat... Şi iată că totuşi m-a chemat, şi aşa a ajuns Ion Drăgoi, violonist din judeţul Bacău, la Paris,în Franţa. Şi apoi în R.F.G., Belgia, Elveţia, timp de nouă luni într-un turneu neîntrerupt.

— Că Ion Drăgoi a ajuns prin locurile evocate nu mi se pare mare lucru, mai important este că el (şi nu numai el) a avut succes, că folclorul românesc a fost gustat şi apreciat nu ca vinul bun lăudat la un restaurant din sus-numitele ţări, ci în nişte foarte mari săli de spectacol. Cum ai fost apreciat la început?

— Criticii spuneau despre mine că sînt un «grand tzigan» al viorii şi cînd am văzut asta în ziare l-am întrebat pe maestrul Zamfir cum adică, dar el mi-a spus că expresia asta e de bine la ei. Eu, nimic, eram supărat, nici n-am vrut să mănînc. Pînă la urmă mi-am dat seama că titlul ăsta n-are nimic peiorativ în el; ba din contră!

— Ştiu că,în afara faptului că eşti un virtuos, mai ai şi calitatea de a fi un «purtător» de folclor.

— De mic copil am stat pe prispa ţăranului. Aşa am învăţat cîntecele. Eram nevoit să învăţ, o duceam greu, eram şapte copii acasă, trebuia să ne cîştigăm existenţa şi nu era uşor. La ţară, unde erau mai multe hore într-un sat, trebuia să ţin hora cîte trei ore, altfel vătaful care mă angaja pierdea şi renunţa la mine. În război cîntam la o cîrciumă cînd a venit unul cu pistolul spre mine şi a zis: «În genunchi să cînţi!» O oră am stat în genunchi; cîntam şi plîngeam de durere şi de frică. Acum nu mai sînt nici vătafi, nu mai e nici război. Cînt de plăcere, cînt tot ce e românesc, aşa ca să placă tuturor: şi franţuzului, şi neamţului, şi turcului, dar mai ales românului. Şi dacă sînt purtător de folclor, aşa cum zici tu, asta e şi datorită lui tata şi datorită unui lăutar bătrîn numit Ciocoiu. Ei mi-au dat «Bîrlădeanca» şi alte cîntece pe care acum le cîntă mari ansambluri româneşti.

— Te-am văzut, ca instrumentist, în diferite locuri (vreau să spun, atît în Capitală, cît şi în cîteva mici oraşe de provincie) şi am constatat un lucru îmbucurător pentru dumneata: eşti unul dintre puţinii instrumentişti de folclor care fac bis-uri. Mă miră asta pentru că publicul nostru este îndreptat, uneori, bineînţeles greşit, către adulaţia solistului vocal. De ce crezi că ai dumneata succes, Ion Drăgoi?

— Ţi-am spus, cînt de plăcere. Mă bucur cînd sînt pe scenă şi nu ascund lucrul ăsta. N-ai văzut? Cînd cînt mă uit în sală şi joc, îndemnînd şi publicul s-o facă. Fără să forţez. Lumea mă simte că sînt sincer, că trăiesc ceea ce cînt, că sînt degajat, nu sub ameninţarea ăluia cu pistolul. Şi-apoi mi-e foarte dragă meseria asta. Nu ştiu cîţi m-ar crede dacă le-aş spune că mi-e mai dragă decît mama şi decît tata. De peste 20 de ani o practic şi nu m-a trădat niciodată. Îmi dă mari bucurii — la Paris, un violonist concertist a zis că sînt al doilea tehnician după Ruha, şi că am o degajare care face spectatorul să creadă că poate şi el să cînte ca mine. Auzi, eu şi cu Ştefan Ruha! Hm! In Japonia, concertmaistrul de la «Eneschi», după ce m-a văzut a zis că asta nu se poate, că eu fac ceva supranatural. A doua zi a venit la mine cu toată orchestra să mă dea exemplu.

— Care sînt violoniştii de muzică populară pe care-i preţuieşti mai mult?

— Îi iubesc pe cei autentici, adevăraţi, cinstiţi — Florea Cioacă, Efta Botoca, Ion Ţitruş. Şi ar mai fi unul, n-o să mă crezi, dar e fiul meu. «Aude» bine, ştie multe cîntece de-ale noastre, dar eu îl vreau un violonist în stil «clasic». Nu-i epoca acum să te lansezi în folclor, acum cînd sînt atîţia cîntăreţi şi instrumentişti populari extraordinari. Dealtfel, în faţa mea,fecioru-meu nu fumează şi nu cîntă folclor. Nu pentru că nu mi-ar plăcea să cînte folclor. Uneori îl aud cum cîntă şi mă mai reped în el cînd greşeşte. Ce să ştie ăştia care au crescut acum? Ies din şcoli, cîntă «naţionale», dar n-au apucat vremurile să vadă cum suferea ţăranul şi cum îi ieşea cîntecul din sudoare şi oftat. Ceea ce nu înseamnă că pentru a deveni un violonist în stil clasic nu trebuie muncă şi sudoare. Dar e altceva. Fecioru-meu şi cu mine ne lăfăim acum în patru viori. Ultima vioară am primit-o de la un profesor din Franţa — cîntam la serbările ziarului L'Humanité, şi văd că îmi sare o coardă: mi-ul. Eu am o mare tehnică de a pune mi-ul la vioară, l-am pus repede, sala m-a aplaudat şi profesorul ăsta mi-a dat vioara lui, să o am «de rezervă»!

Spune şi tu, nu e frumos să-ţi dea un om instrumentul lui şi să-ţi spună că o face, nu pentru că eşti tu Ion Drăgoi, ci pentru că eşti român şi că eşti purtătorul de cuvînt al unui folclor extraordinar?

S. GEORGE ■

NOROCUL INOROGULUI

text din noul album al formaţiei Phoenix

— Cît despre cela ce, pe nume-i
un monocher, un unicorn,
lăsîndu-se, de dragul unei
copile, prins:
să-mi cînţi din corn!

— Cu sînii-n floare, ea, şi dulce
adastă-mi-l sub un salcîm;
în goană vine el, să-şi culce
frumosu-i cap, la ea, la sîn.

În poală-i capu-abia şi-l pune,
că-mi şi adoarme ca un prunc;
ci vînătorul îl răpune,
răpune-mi-l acolo-n crîng..

...I tak pre cel ce, fiară, om nu-l
doboară, ni-l doboară somnul,
ca cum pre domnul
inorog!

ŞERBAN FOARŢĂ ■
ANDREI UJICĂ ■

TOPUL CENACLULUI «FLACĂRA»

1. **Pămîntul deocamdată** *(Mircea Vintilă — Adrian Păunescu)* — Mircea Vintilă
2. **Noi nu** *(Anda Călugăreanu — Nicolae Labiş)* — Anda Călugăreanu
3. **Doină oltenească** *(folclor)* — Tudor Gheorghe
4. **Potpuriu folcloric** — Nicolae Fărcaş
5. **Spionaj** *(Nicu Alifantis — M.R. Paraschivescu)* — Nicu Alifantis
6. **Geamparalele** *(folclor)* — Cornel Ionescu
7. **Cu iubirea de moşie** (Vali Sterian — Ion Horea) — Vali Sterian
8. **Caii liberi** *(Dan Chebac — Adrian Păunescu)* — Dan Chebac
9. **Republica** *(Adrian Ivaniţchi — Claudiu Iordache)* — Adrian Ivaniţchi
10. **Cîntec pentru România** *(Evandro Rossetti — Adrian Păunescu)* — Evandro Rossetti
11. **Fondul principal de sentimente** *(Eugen Cristea — Niculae Stoian)* — Eugen Cristea
12. **Ediţie specială** *(Horia Ştefănescu — Eugen Jebeleanu)* — Horia Ştefănescu
13. **Cîntec pentru generaţia mea** — *(Cornel Popescu)*

Noul top este alcătuit astfel încît fiecare participant să fie reprezentat de o singură melodie.

SUCCESE ROMÂNEŞTI

«pălăria jos în faţa artiştilor români!»

Această exclamaţie a cronicarului ziarului **Politiken** din Copenhaga poate figura ca moto al aprecierilor făcute de presa daneză cu prilejul turneului Teatrului de Comedie.

«Interpretarea spectacolului este de un înalt nivel, scria Herbert Steinthal în **Politiken** pe marginea **Nopţii furtunoase** de Caragiale. În mod deosebit mi-a plăcut George Mihăiţă în rolul băiatului de prăvălie educat cu biciuşca, aflat întotdeauna acolo unde este nevoie de el şi care într-o zi va călca pe urmele tejghetarului (Silviu Stănculescu) şi ale patronului (Cornel Vulpe). Aceste trei tipuri distincte, diferenţiate şi totodată strîns legate între ele, sînt conturate extrem de inteligent şi contribuie la atmosfera de sărbătoresc amuzament». «O scenografie îndrăzneaţă, o regie perfect disciplinată, o interpretare plină de viaţă, un tînăr actor de cea mai înaltă clasă (George Mihăiţă, în rolul băiatului de prăvălie), care execută un dans permanent, fiind mereu bătut şi rotindu-se ca o giruetă înăuntru şi afară», nota Jens Kruuse în **Jullands-Posten Morgenavisen**. «Toţi actorii au fost egali, în sensul cel mai bun al cuvîntului, adăuga la rîndul său Holger Christensen în **Aarhuus Stiftstidende**. Un ansamblu admirabil. Totuşi, sîntem tentaţi să menţionăm un talent cu totul deosebit. Aurel Giurumia, care seamănă la înfăţişare cu Michel Simon, posedă un inestimabil stil clovnesc, un comic în esenţă grav, direct şi subtil, care ar satisface publicul din oricare colţ al lumii».

CONSTANTIN COSTOREL–

NUMELE UNUI INVENTATOR, PILDA UNEI VIEȚI

L-am vizitat deunăzi, în căsuța sa împovărată sub liliac, așezată într-o margine de București, pe Constantin Costorel, om de aleasă spiță, pasionat inventator, tehnician înzestrat cu un spirit creativ deosebit. O boală lungă, care l-a forțat să se pensioneze încă de acum un deceniu, pe cînd împlinea abia patruzeci și patru de ani, îl necăjește și acum, dar nu-i răpune patima de a realiza lucruri noi, în beneficiul societății românești. Cînd nu îngrijește de un petic de grădină și cînd nu se ocupă de cele două nepoțele, Constantin Costorel se dedică invențiilor sale, căutărilor înfrigurate care nu cunosc de ani de zile nici un răgaz, vitalitatea cercetătorului fiind extraordinară și semănînd foarte bine cu o încleștare dramatică, tulburătoare confruntare dintre omul care trece și timpul care durează.

Pe primul său brevet de invenție, dobîndit la 24 iunie 1947, stă scris «invențiune», după ortografia vremii. Titlul invenției este cît se poate de nepretențios, «Motor», dar importanța ei, mai puțin sesizată în momentul brevetării, se arată în prezent neobișnuită, fiind vorba de construirea unei turbine alimentate cu hidrogen. Foarte tînăr pe atunci, Constantin Costorel a fost, în felul său, un deschizător de drumuri, folosind — între primii — hidrogenul luat din apă drept combustibil, prin descompunerea lichidului grație unui procedeu inedit. Ignorată multă vreme, din motive asupra cărora nu este cazul să zăbovim, prima invenție semnată de Constantin Costorel și dezvoltările ei ulterioare relevă astăzi, într-un moment în care întreaga lume acuză șocul crizei de energie, calități care readuc brevetul în atenția specialiștilor.

Aceeași preocupare, a «desfacerii» apei pe cale chimică, l-a condus cîțiva ani mai tîrziu la o nouă invenție, brevet numărul 607/39721 din 25 aprilie 1956, reprezentînd un condensator capabil să realizeze descompunerea apei în elemente, cu un net cîștig de energie. Altfel spus, un procedeu și un aparat care să renteze, în conformitate cu ideea că în operația de descompunere a apei investițiile de energie și material trebuie să se reducă considerabil. A izbutit toate aceste rezultate oarecum surprinzătoare pentru un om netrecut prin școli înalte, ci doar printr-una de maiștri telegrafiști, ca urmare a unei munci pline de migală și a unei perseverențe exemplare. Printr-o iscodire permanentă desfășurată cu prețul multor nopți albe și al multor cheltuieli așezate la limita sacrificiului. Și-a improvizat acasă un laborator, și-a cumpărat un minimum de instalații, înlăturînd mereu dificultățile tehnice cu o curiozitate a spiritului neobișnuită și cu un neastîmpăr tineresc sfidînd vîrsta și, mai ales, sfidînd boala.

În 1964 a omologat în cadrul I.P.R.S.-Băneasa, conform certificatului de omologare numărul 12.512 din 10 decembrie, «Procedeul tehnologic de realizare a condensatoarelor electrolitice tantal-niobiu sau niobiu cu electrolit solid», realizînd totodată seria zero a instalațiilor respective. Comunistul Constantin Costorel, membru de partid din anul 1945, consideră că a făcut atunci o treabă bună, pentru care a fost răsplătit în conformitate cu legea dreaptă a acestei țări și pentru care a primit numai aprecieri superlative. Din păcate, continuă, din superficialitate sau din ignoranță soluția sa nu și-a găsit aplicarea meritată, cerută nu numai de noutatea studiului, dar și de valoarea ei economică, condensatorul Costorel urmînd să intre în producție extinsă abia în acest an.

S-a bucurat întotdeauna, subliniază, de sprijinul statului și al oamenilor în mijlocul cărora a lucrat. A fost întotdeauna înconjurat de prețuire și de stimă, răsplată a unei munci neostenite și a unei inteligențe tehnice remarcabile, dar în ciuda acestor satisfacții, recunoaște cu mîhnire că, pînă nu demult, drumul de la invenție la aplicarea ei se lungea și se complica inutil. Oferă un argument palpabil. Meandrele urmate de o altă invenție a sa, «Aparat pentru depoluarea gazelor arse de la motoarele cu ardere internă», respinsă în primul moment și aprobată după ferme insistențe, admiterea contestației înaintate de Constantin Costorel notînd negru pe alb: «... invenția are noutate și progres tehnic. Se acordă brevet de invenție Institutului de studii și cercetări pentru transporturi și certificate de inventator autorilor Costorel Constantin și Munteanu Ion». Intrat astăzi în sfera de interes a Consiliului Național pentru Știință și Tehnologie, depoluatorul gîndit și realizat de tehnicianul român a devenit o importantă temă de cercetare și a început chiar să fie aplicată în practică, un alt inventator de elită, Justin Capră, utilizîndu-l — cu excelente rezultate — la închegarea miniautomobilului «Soleta 125», despre care revista noastră a scris în numărul trecut.

Depoluatorul-Costorel reduce considerabil, chiar cu optzeci de procente, emisiunea de noxe, reprezentînd el însuși un cumul de îmbunătățiri și perfecționări originale, alte cîteva brevete, dintre care «Procedeul de obținere a unui catalizator pe suporturi metalice sau ceramice folosit la depoluarea gazelor de la motoarele cu ardere internă» își poate găsi largi aplicații în industrie.

Doctorii susțin că inventatorul supraviețuiește în mod miraculos. Știe asta și nu se poate abține să nu zîmbească, un zîmbet pe jumătate adevărat și pe jumătate trist. Medicii, zice, îmi analizează numai trupul, dar nu înțeleg ce se petrece în mintea mea. N-am dreptul să mă gîndesc că moartea poate fi pe aproape, mai am atîtea de făcut. Am o datorie de încheiat, obligații față de țara în care m-am născut, față de urmași și, la urma-urmei, față de mine însumi.

Exigent cu sine însuși și cu ceilalți, Constantin Costorel nu-și permite nici un moment irosit. Nici o relaxare. Tot timpul caută. Testează. Gîndește. Experimentează. Cu o vitalitate de-a dreptul stranie luptă cu șubrezenia unui organism greu încercat, sperînd că ultimele lui creații, aflate în curs de elaborare, vor însemna acea ispravă neobișnuită, de care numele său să rămînă legat definitiv. Lucrează aproape de unul singur, cînd poate și cu ce poate, dar deține atîta generozitate încît să repete, la fiecare două vorbe, numele și contribuția colaboratorilor săi, unii foarte tineri, ca inginerii Ungureanu, Simulescu, Pop, Suciu, Rîpeanu, Saviuc sau Trancă, de care se simte aproape prin izbînzi și cauze comune.

Pentru toți aceștia, pentru ei și pentru mulți alții, cercetători beneficiind nu numai de robustețe trupească, dar și de condiții de lucru și studiu infinit superioare, viața și împlinirile tehnicianului Constantin Costorel înseamnă o pildă cu adînci semnificații.

Pilda unei vieți mîndre și folositoare trăită într-o margine de București și într-o căsuță năpădită de flori de liliac.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

Fotografie de GH. AMUZA ■

sărutul de la ora nouă seara

Pentru C.E.

Mi-am amintit deodată de orologiul mare de acasă pe care tata l-a pus în camera mare, pe peretele dinspre miazăzi. Mult timp n-am înțeles de ce seara, cînd bătea ora nouă, tata lăsa ziarul și, delicat, de față cu noi, copiii, o săruta pe mama. Acest sărut devenise un ritual la noi în casă. Poate că atunci cînd tata a cunoscut-o pe mama, în rochia ei de stambă ieftină, i-a jurat c-o va săruta mereu la această oră? Și fără să se ferească de noi, copiii...

N-am căutat niciodată răspunsul de la ei, dar fericirea noastră, a copiilor, stă în acest sărut de seară. Orologiul părinților mei e un mit.

Cînd am crescut mai mare, ora aceasta mă neastîmpăra. Sărutul părinților mei, încă delicat la vîrsta lor, era o trăire totală. Cînd mamei i s-au împăienjenit ochii de lacrimile amintirilor am înțeles că simțise privirile mele ațintite asupra ei. Tata m-a mîngîiat și, aranjîndu-mi părul încîlcit de pe frunte, mi-a povestit:

— Nemții căutau un comunist evadat. Au presupus c-ar fi fost ascuns la cineva de aici prin sat. Nimeni n-a spus nimic. Atunci au luat cinci familii bănuite, ne-au dus la marginea satului, în țarcul oilor lui Băuța. Împlinisem 14 ani. Aveam o haină ruptă în coate. Cînd s-a înserat ne-au scos pe toți lîngă pădure și oamenii și-au dat seama că o să ne execute. Cineva a strigat: «Luați-o la fugă spre pădure». Cîteva gloanțe mi-au vîjîit pe la ureche. Eu alergam printre tufișuri. În urma mea mai fugea cineva care plîngea: era maică-ta. Avea 12 ani. Se lăsase noaptea, cam ora nouă... Și era frig. Mi-am dezbrăcat haina și i-am dat-o maică-ti. După ce ne-am întors în sat n-am mai auzit nimic, pînă în ziua de azi, de părinții noștri: gloanțele îi răpuseseră. Ne-au crescut rudele. După trecerea anilor ne-am căsătorit, dar sărutul de la ora nouă a rămas. Și va rămîne cît vom trăi.

MANOLE GEM-GEORGICĂ ■
student, Suceava

EDUCAŢIE PRIN AMINTIRI

să poţi privi soarele în faţă

Multe mi-ar fi putut spune prietena mea, legat de subiectul acela neplăcut şi trist pe care îl discutam, sau ar fi putut să tacă, mergînd în continuare alături de mine cu paşi mărunţi şi capul plecat, multe mi-ar fi putut spune, zic, dar în nici un caz nu mă aşteptam să se oprească, să ridice privirea spre mine şi să mă întrebe:

— E adevărat că dintre toţi pictorii din lume doar trei au pictat soarele privindu-l din faţă?

— Nu ştiu exact... Îmi vine în minte doar reproducerea după tabloul acela superb cu soarele de-asupra lanurilor...

— Mai sînt doi, în afară de el...

Nu îi ştiam pe ceilalţi doi pictori, sau poate îi ştiam, dar nu găseam potrivit să îmi sondez în memorie pentru a-mi aminti numele lor. Şi, în fond, ce legătură putea avea pictarea soarelui din faţă cu necazul prietenei cu care mă plimbam prin curtea austeră a tribunalului.

Am cunoscut-o încă din anii studenţiei, cînd i-am fost asistent la Drept roman. Cum şedea în banca întîi, cu ochii ei mari, limpezi, cu părul negru, lung, lăsat pe umeri, era imposibil să nu o observi şi să nu îţi atragă privirile prezenţa ei plăcută. La o petrecere a anului ei, am dansat şi am rîs împreună. La un moment dat, cu un deget udat în gură şi-a oprit un fir de la ciorap şi, deducînd că am observat mulţimea urmelor de intervenţie cu acul pe ciorapii ei, mi-a spus că are o singură pereche ... «Deci, lua-i-ar naiba, trebuie să le tot păzesc firele...» Cineva mi-a spus că, practic, se întreţinea la facultate aproape numai din bursă.

Cu ocazia unei excursii a facultăţii, cînd ea a fost cea mai exuberantă şi de la ea au pornit mai toate momentele de mare veselie studenţească, la un joc cu gajuri, am sărutat-o poate mai altfel decît presupunea jocul. Dar, atît. Făcea parte dintre fetele care ştiau să îţi impună respect şi să îţi sugereze ideea limitei cu discreţie şi gingăşie.

Ne-am întîlnit după cam zece ani, eu procuror şi ea judecătoare. În roba neagră, cu gulerul alb, cu acelaşi păr negru lăsat pe umeri, parcă revedeam studenta de odinioară. Îmi plăcea să intru cu ea în şedinţele de judecată şi pentru faptul că avea o deosebită răbdare să îi asculte pe toţi cu atenţie şi aveam certitudinea că îşi chibzuieşte îndelung hotărîrile. Se întîmpla să fie criticată uneori pentru «lipsă de operativitate», dar în rest era respectată de toată lumea...

— Nu îţi aminteşti ceilalţi doi pictori?, mă întreba acum, privindu-mă insistent.

— Nu!, i-am răspuns cam sec fiindcă mă agasa insistenţa ei cu pictorii, dar apoi, oarecum a împăcare, am adăugat: Şi copiii, în picturile lor naive...

— Nu, nu!, m-a întrerupt. Cu copiii e altceva. Ei pot privi şi picta soarele. Cu sufletul lor naiv pot privi soarele în faţă. Cu oamenii mari e mai greu...

— Cine ţi-a spus chestia asta cu soarele pictat privindu-l din faţă?

— El...

«Asta era...», mi-am spus. «El» era probabil marea ei iubire şi marea ei dramă. Era un bărbat înalt, suplu, cu părul ondulat, cu gesturi largi, degajate, într-un cuvînt, ceea ce numim «un bărbat bine». Era subinginer la o întreprindere de construcţii şi conducea (cu mănuşi, întotdeauna cu mănuşi) o maşină tip sport (primită, zicea el, de la o bunică).

Erau împreună de aproape un an şi ea nu făcea un secret din această legătură. Se vorbea chiar despre iminenta lor căsătorie.

Cum acel bărbat bine se considera prieten cu toţi amicii iubitei sale, într-o zi cînd m-am întîlnit cu el pe coridorul tribunalului şi ne-am salutat cordial, căpitanul Bogdan s-a uitat la mine într-un anume mod.

— Ce nu-ţi place, bătrîne?, l-am întrebat.

— Tipul... Tipul ăsta nu îmi place.

— Nu ştii că...

— Ştiu. Tocmai că ştiu!

A mai bombănit el ceva, dar nu i-am dat importanţă fiindcă mă grăbeam spre sala de şedinţă.

Explicaţia a venit într-o altă zi, cînd Bogdan mi-a cerut nici mai mult nici mai puţin decît să discut cu tînăra judecătoare despre iubitul ei.

— Şi ce naiba vrei să-i spun, omule? Nu vezi că se comportă ca doi porumbei?

— Văd, văd, dar el e un escroc!

A fost rîndul meu să îl privesc sever, dar căpitanul a continuat:

— Ştiţi ce a făcut acest om înainte de a veni în oraşul nostru? O chestie mai mult decît urîtă. Cum pe lîngă întreprinderea unde lucra funcţiona o şcoală profesională, iar el îşi făcea de lucru cu admiterile, primind plocoane de la părinţii candidaţilor, într-o toamnă, ca să poată da lovitura cea mare, a aranjat o admitere numai a lui. La data şi locul stabilit de el au venit copiii de prin diverse sate, cu părinţii lor, încărcaţi cu plocoane. I-a condus într-o clădire unde fuseseră birourile bazei de camioane şi care se afla în renovare, a aranjat o sală cu o tablă şi ceva scaune, le-a dat copiilor să scrie o temă, i-a declarat reuşiţi şi a luat plocoanele.

— Bine, dar asta e...

— Să nu îmi spuneţi cum este încadrată fapta în codul penal, fiindcă asta ştiu şi eu. Nu ştiu însă cum naiba s-a învîrtit tipul de a scăpat de închisoare.

— Dacă făcea o treabă ca asta nu putea scăpa. Cred că sînt numai vorbe... Ştii bine cîte nu inventează despre admiteri toţi cei care nu reuşesc.

Bogdan a tăcut, dar peste cîteva zile s-a prezentat la mine cu o scrisoare de la un coleg al lui din oraşul din care plecase subinginerul. Zic scrisoare, dar era un fel de raport bine documentat despre vina acestuia.

— Uite ce-i, bătrîne, i-am spus căpitanului. Poate în prezent omul a luat-o pe drumul cel bun... Şi apoi, prietena mea îl iubeşte teribil... E o fată bună... Cred că e mai potrivit să nu îi spun nimic...

— Bine, a aprobat Bogdan, să nu îi spunem, cum vreţi dumneavoastră...

Bogdan ştia să ţină o taină mai bine ca un mormînt şi cred că nici eu nu i-aş fi spus niciodată nimic prietenei mele dacă nu ar fi intervenit fapte noi. Noi şi grave...

— El mi-a spus, a continuat ea în timp ce ne plimbam prin curtea tribunalului, el mi-a spus că oamenii adevăraţi sînt cei care pot privi soarele în faţă.

— Te-a minţit... În ce îl priveşte pe el, te-a minţit!

Nu mi-a răspuns, şi nici nu ar fi avut ce să îmi răspundă, fiindcă abia cu o oră mai înainte i-am prezentat dovezile din care rezulta indubitabil că iubitul ei se ocupa cu o treabă foarte urîtă. Profitînd de faptul că se afişa zilnic cu ea, că era văzut mereu în compania judecătorilor şi procurorilor, a început să speculeze această situaţie, promiţînd intervenţii ba unuia, ba altuia. Ipocrizia lui a mers atît de departe, încît îşi aducea cîte un «client» la tribunal, îl punea să îl aştepte cîteva minute, cînd, cu aerul îndrăgostitului romantic, fugea să îi ducă iubitei sale un buchet de flori. La întoarcere îi spunea «clientului»: «Ai văzut? S-a aranjat!» În ce priveşte banii pe care îi primea pentru serviciile sale, era la fel de perfid. Dacă «clientul» său pierdea procesul, punea vina ba pe intervenţii neprevăzute, ba pe încăpăţînarea procurorului, şi împărţind «mîhnirea» nu mai pretindea nici o recompensă pentru intervenţiile sale. Dacă «clientul» său cîştiga însă procesul sau se alegea cu o pedeapsă relativ uşoară, atunci ştia să îl convingă că totul s-a datorat numai intervenţiilor sale, fiindcă altfel, chiar cu dreptatea în mînă, ar fi pierdut «taxîndu-l» mai bine ca trei avocaţi. De aceea, spun, prietena mea nu ar fi avut ce să îmi răspundă şi m-a surprins cînd mi-a zis:

— Aşa îl priveam şi îl iubeam, ca pe un soare... L-am privit în faţă cinstit... Iar el?... Nu am avut părinţi pe care să îi iubesc... Nu am iubit un alt bărbat înainte de el... Îţi dai seama ce înseamnă asta?...

— Cred că te înţeleg.

— Nu... Nu mă înţelegi. Ştiu că nu vei fi de acord cu ceea ce îţi spun acum, dar am luat o hotărîre... O să îmi dau demisia din justiţie...

— E o prostie!, am întrerupt-o. E absolut clar că el nu ţi-a vorbit niciodată despre afacerile lui, că nu eşti cu nimic implicată în murdăriile lui. Dacă cineva se îndoieşte de asta, stau mărturie pentru tine toate hotărîrile tale, absolut corecte.

— Ţi-am spus că nu mă înţelegi... Îmi voi da demisia ca să pot rămîne cu el... Mai exact ca să îl aştept... Nimeni nu ştie mai bine decît mine că el nici măcar nu a încercat vreodată să discute cu mine despre vreun proces. Dar mi-a murdărit numele, prestigiul, încrederea... Totuşi, am hotărît să îl iert şi să îl aştept... Din cînd în cînd voi veni la tine să îmi dai aprobări pentru ca să îl pot vedea la vorbitor...

Credeam că a vrut să glumească, dar nu a fost capabilă să zîmbească. Nu am zîmbit nici eu.

— Greşeşti, i-am spus. Eşti gata să îl ierţi nu atît pentru faptul că te-a orbit iubirea, cît pentru motivul că pui în balanţă numai răul pe care ţi l-a făcut ţie. Ca şi cum te-ar fi înşelat numai pe tine cu escrocheriile lui. Uite, o să îţi povestesc ce a făcut înainte de a veni în acest oraş.

I-am spus despre examenul de admitere fals.

— Îţi poţi da seama de ce este în stare?, am întrebat-o. Îţi poţi imagina de ce este capabil un om care înşală copiii aceia care vin spre oraş şi şcoală cu o anumită speranţă şi credinţă a lor în oameni? Îţi dai seama ce poate face un om care fură fericirea unor copii? Crezi că un asemenea om te poate iubi?

A tăcut cîteva clipe, ca apoi, din nou, să mă surprindă cu o întrebare:

— Ai avut vreodată senzaţia că dalele acestea de ciment, patrate, pe care călcăm acum, se rotesc sub fiecare pas?...

— Cred că nu te simţi bine... Vino! Te conduc...

— Nu... Te rog. Vreau să fiu singură...

Mi-am dat seama că vrea să se retragă undeva ca să poată plînge în voie. Privind în urma ei m-am gîndit că e bine aşa... Un plîns face uneori cît un pachet de medicamente... Şi poate de aceea sînt copiii fericiţi, pentru că ştiu să plîngă...

Peste cam o săptămînă am fost programat într-o şedinţă de judecată la completul prezidat de ea.

Îmi ocupasem scaunul de procuror, sala era plină şi avocaţii vorbeau între ei, nerăbdători. Mă gîndeam că intrarea completului întîrzie fiindcă ea a cerut să fie schimbată. Dar, cînd grefierul a anunţat: «Instanţa» şi m-am ridicat în picioare împreună cu întreaga sală, am văzut-o intrînd palidă, slăbită, şi poate de aceea ochii îi păreau mai mari şi mai adînci ca oricînd. Fiindcă o urmăream foarte atent, mi-am dat seama că degetele îi tremurau puţin cînd a luat de la grefier primul dosar şi a inspirat adînc înainte de a rosti: «Declar şedinţa deschisă.»

Apoi, totul a decurs firesc...

EMIL POENARU ■

LUMEA DE MÎINE

calendar anticipativ

Discutînd datele generale ale viitorului omenirii, cercetătorul B.G. Kuznetzov observă în lucrarea sa *Ştiinţa în anul 2000* (tr. rom. Editura Enciclopedică, 1971) că sfîrşitul celui de-al şaptelea deceniu va deschide o largă privire de perspectivă, pe temeiul a trei fapte pe care le socoteşte fundamentale: eficienţa centralelor atomoelectrice în raport cu centralele termoelectrice funcţionînd pe bază de cărbune, ceea ce va apleca în curînd balanţa energetică a tehnologiei în favoarea primelor; dezvoltarea tehnologiei electronice în procesele de producţie; rolul central ocupat de cibernetică în contextul vieţii ştiinţifice şi social-economice.

Aceste împliniri ştiinţifico-tehnologice sînt conexe, îngăduind, printr-o «transformare de procedee experimentale şi matematice dintr-o ramură în alta», o intensificare şi extindere a acestora. S-a produs, în acest timp, în mod corelativ, o schimbare în mentalitatea însăşi a omului de ştiinţă, care nu-şi mai spune, ca în trecut, la capătul unei cercetări: «acum am reuşit să cunoaştem»... — declarîndu-se mulţumit cu rezultatele obţinute —. ci murmură, ca pentru sine: «ce trebuie să mai aflăm?» afirmînd, prin aceasta, în mod implicit, orientarea cercetării sale pentru viitor.

Această perspectivă se vădeşte nu numai în ştiinţă, tehnologie şi economie, ci în toate ramurile de activitate umană. Prezentul nu-şi află semnificaţia decît prin incidenţa viitorului; cercetarea, efortul sau construcţia de astăzi îşi afirmă adevărata încoronare în împlinirile de mîine. Momentul de faţă nu e decît o etapă provizorie către înfăptuirea către care efortul prezent se îndreaptă.

Iată, de pildă, starea de aşteptare în care întreaga omenire se află în privinţa obţinerii unui tratament definitiv al cancerului. Numeroşii oameni de ştiinţă ce s-au consacrat acestui studiu răspund — mai cu deosebire acum, după rezultatele recente obţinute la Institutul Pasteur — că soluţia ar putea interveni în cursul deceniului viitor.

O altă anticipare, privind colonizarea spaţiului şi stabilirii de habitate umană pe lună — pentru care s-au făcut studii şi proiecte amănunţite, asupra cărora ne vom opri în alt articol — este de asemenea statornicită într-un viitor previzibil.

Sînt semnificative şi concludente pentru posibilităţile noastre actuale de verificare prognozele făcute în trecutul apropiat asupra timpului actual. Alegem dintre aceste anticipări previziunile făcute de T.J. Gordon şi Olaf Helmer în cadrul Centrului de cercetări RAND, în luna septembrie 1964, asupra intervalului 1970-1990. Cititorul va putea aprecia exactitatea acestui calendar previzional pînă în prezent... făcînd credit autorilor pentru anii ce vor veni.

S-a prevăzut, cu şase ani mai înainte, şi cu o aproximaţie de şase luni, debarcarea omului pe lună. În acelaşi timp, s-a arătat folosirea laserului în comunicarea cosmică şi instalaţia unei staţii orbitale cu zece oameni la bord, această precizare dovedindu-se însă prematură. Pentru anul 1972 s-a prezis construirea traducătorului automat din limbi străine; anul următor avea să cunoască, în credinţa cercetătorilor, o investiţie înzecită faţă de anul 1963, în privinţa folosirii computerului. Pentru anul 1975, cercetătorii au prescris, cu mult optimism, o previziune meteorologică certă şi stabilirea de baze pe lună.

Cum vedem, nu ne putem aştepta la exactitatea cronologică a prevederilor, ci numai la o aproximare a acestora, ca şi la o indicaţie generală a progresului tehnic şi aplicaţiilor respective.

Autorii au prevăzut, în continuare, pentru anul 1978, traducătoare automate din limbi străine, definite prin corectitudine gramaticală, iar pentru anul 1982 implantări de organe artificiale, formate din materiale plastice. Anul 1985 ar cunoaşte proteze electronice, radare pentru orbi, membre artificiale cu servomecanisme sau interpretarea automată a simptomelor, în medicină, iar pentru sfîrşitul celui de-al optulea deceniu elaborarea de forme primitive şi artificiale ale vieţii şi producerea pe scară industrială a proteinelor sintetice, destinate alimentaţiei.

Nu va trebui, în examenul acestui calendar, să cerem însă o exactitate matematică asemănătoare fenomenelor cereşti — a eclipselor de pildă — dată fiind complexitatea structurii vieţii sociale şi tehnologice. Vom afla aici, în schimb, o direcţie de drum şi mai cu deosebire o definire a spiritului în care sînt întreprinse cercetările şi pregătit viitorul.

ION BIBERI ■

CUM SÎNTEM, CUM VREM SĂ FIM, CUM TREBUIE SĂ FIM

trece, trece primăvara...

Revenim zilnic, mereu, în paginile ziarelor şi revistelor, la această preocupare sezonieră: primăvara, de teamă să nu ne scape. După soare cu dinţi, după zăpezi, după secetă înecată de ploi, după nazuri, capricii, surprize, care ne-au umplut de furie sau ne-au închistat într-un scepticism sumbru, e, în sfîrşit, luna mai, e, în sfîrşit, primăvară. Este ultima şi cea mai coaptă lună a primăverii, mai puţin factice ca martie, mai puţin volatilă ca aprilie. Este mai, luna temeiniciei implacabile a soarelui.

Dar tot aşteptînd primăvara, a trecut, iată, vremea. A trecut echinocţiul de martie, au trecut şi florile de aprilie, iar mîine-poimîine, azi deja, ne călătorim sau sîntem călătoriţi spre miezul lui mai, iar de atunci încolo... Cît mai e pînă la solstiţiul de vară? «Cînd, dom'le, a trecut şi primăvara asta, pe care o aşteptarăm atît?», se irită cineva lîngă noi. Are dreptate! Chiar are?...

Într-o cooperativă agricolă din Bărăgan, în plină campanie de săpare a şanţurilor pentru culturi, s-au ţinut, mi se povesteşte, nu ştiu cîte şedinţe «operative», fiecare întinse pe nu mai ştiu cîte ceasuri, pentru «stabilirea celor mai bune măsuri de organizare a muncii». Discuţia, foarte încinsă, foarte controversată, a ţinut din iarnă şi pînă-n mai, cînd obiectul ei devenise de mult superfluu.

Trece, trece primăvara... Ne gîndim cu dor prin februarie, prin martie: cînd o să scăpăm odată de paltoane, de prejudecăţi, de zidurile prea strîmte ale caselor, de ideile fixe? Cînd vom scăpa, în sfîrşit, la soare? Cînd vom porni la înfăptuirea marilor noastre planuri — de viaţă, de creaţie? Gîndindu-ne la toate acestea, primăvara a şi sosit. Şi tot atît de repede va trece. Ne vom pregăti (iarăşi!) cojoacele pentru iarnă, ne vom pregăti să numărăm la toamnă bobocii, ne vom pregăti vacanţele pe litoral, ne vom întoarce în aceleaşi case, ne vom reîntîlni cu ideile fixe. Gîndindu-ne deci la toate acestea, primăvara a şi trecut. S-a dus. Nu se va mai întoarce, ca vîrsta de 18 ani. Ne amăgim cînd credem, cînd sperăm că o altă primăvară, cea care va veni, va fi aceeaşi. Cu fiecare an care trece, noi vom fi mai bătrîni.

Aşadar, atenţie la anotimp! Atenţie la primăvară, la clipa unică a pregătirii roadelor! Atenţie, să nu ne scape aceste zile, decisive pentru toate împlinirile noastre! Cît am întors capul, ele s-au şi dus.

ILIE PURCARU ■

COPERTA NOASTRĂ: Pictură de SEVER FRENŢIU

FLACĂRA. Redacţia: Bucureşti, Piaţa Scînteii 1, sectorul 1. Căsuţa poştală 41 12. of. 33. Telefon: 17 60 10 int. 1787, 1611, 1786, 1606, 1618, 1744.
Tiparul executat la Combinatul poligrafic «Casa Scînteii».

Prezentarea artistică: DAN BÎRLĂDEANU

41505

PREŢUL REVISTEI: 6 LEI

UN SUCCES AL SPORTULUI ROMÂNESC

«Sportiva română Nadia Comăneci, acest «bulgăre de energie», a surprins lumea gimnasticii internaţionale, devenind la 13 ani şi jumătate cea mai tînără campioană continentală. Venită la Skien, ca o necunoscută într-o competiţie de anvergură, gimnasta română a răsturnat toate pronosticurile şi se va înapoia la Bucureşti cu patru din cele cinci medalii de aur puse în joc».(Din comentariile agenţiei «United Press International»)

«Nadia Comăneci m-a uimit, pur şi simplu. Această fetiţă are nervi de oţel. Exerciţiul prezentat de la bîrnă a fost extrem de dificil şi complicat, dar Nadia Comăneci n-a avut nici o ezitare şi totul i-a mers perfect. Pînă la Skien, Comăneci era pentru noi o enigmă. De abia acum i-am cunoscut valoarea.» (Din declaraţiile antrenorului sovietic Vladislav Rastorski.)

Cele două citate de mai sus sînt doar cîteva fragmente din amplele comentarii pe care presa sportivă internaţională le aduce superbei victorii care, deşi a fost obţinută acum aproape o săptămînă, încă ne mai încălzeşte inima şi gîndul.

Şi poate că este cel mai potrivit moment să ne reîmprospătăm memoria şi cu numele altor gimnaste care au trudit la temelia şcolii româneşti de graţie. Ne gîndim la fetele noastre de atunci, de la îndepărtata olimpiadă australiană, cînd Elena Leuştean şi Sonia Iovan luptaseră de la egal la egal cu invincibilele gimnaste sovietice, sau ne gîndim la actualul campion mondial la inele, Dan Grecu, sau, şi mai aproape, ne gîndim că Alina Goreac, alături de Nadia, cucereşte două medalii de bronz la aceleaşi europene de duminica trecută.

...Luni, 5 mai, la aeroportul Otopeni, în aşteptarea cursei de Copenhaga. Pentru că Nadia va răspunde la zeci şi zeci de întrebări legate numai şi numai de acea luptă de la Skien, ne-am gîndit să consemnăm cîteva din mărturisirile Alexandrinei Comăneci, mama Nadiei.

— Nadia a fost, şi asta poate că vă surprinde, un copil destul de bolnăvicios şi mai cu seamă plîngăcios. Cît a fost mică ne-a cam chinuit. Nu mai ştiam ce să facem cu ea. Numai în braţe, numai legănată. Bunica ei, adică mama mea — cînd noi, eu şi soţul, eram tineri şi mai mergeam şi noi la o petrecere, la o nuntă, la un botez — cu greu se angaja să-i poarte grija. Cînd s-a făcut puţin mai mărişoară, am dat-o la grădiniţă. Prea ne săturasem să tot reparăm patul şi canapeaua pe care le distrugea cu săriturile ei. Cînd am fost întrebaţi dacă o lăsăm la gimnastică, am fost chiar bucuroşi, acolo cel puţin putea să sară cît vroia. Avea pe atunci şase anişori. Cine să creadă că avea să devină o mare gimnastă?! Şi iată că anii au trecut, noi sîntem oameni simpli, ştim ce-i binele şi răul, ştim ce-i necazul şi bucuria, soţul e mecanic auto, eu sînt muncitoare şi altceva ce să mai spun? De cînd a cîştigat Nadia la Londra, parcă aş duce-o tot într-un vis. Iar cînd prietena mea, Elisabeta Rotaru, secretara clubului sportiv din oraşul nostru, mi-a spus că Nadia a cîştigat şi în Norvegia, vă spun sincer că n-aveam curajul s-o cred. Ba m-am gîndit că Nadia n-a cîştigat, dar a venit ea să mă îmbărbăteze şi să mă consoleze. Nu era nevoie, pentru că eu nici nu mă aşteptam la aşa ceva. Dar în aceeaşi clipă am început să sper. Şi îmi era teamă să-mi spun eu, mie, că Nadia a cîştigat. Apoi a venit o altă prietenă a mea, Elena Cherechiţă, şi mi-a spus: Nadia e campioană, campioana campioanelor! Dar mie tot nu-mi venea să cred. Aşteptam să aud eu, cu urechile mele, la radio sau la televizor. Şi nu-mi mai aduc aminte decît că au fost nişte ţipete şi nişte îmbrăţişări şi nişte lacrimi şi apoi nimeni nu mai putea să scoată o vorbă, ni se oprea vocea în gît, parcă ne înecam cu aer. Şi după cum v-am spus, tot aşa o duc, ca într-un vis. Nu ştiu cît am să mai pot s-o duc tot aşa, pentru că visul acesta este ceva aici înăuntru, ceva care mă apasă, o emoţie care mă face să plîng de bucurie. Adică vreau să spun că ştiu cu adevărat ce înseamnă fericirea, dar n-am cuvinte să v-o explic.

……

La numai cîteva minute de la aterizarea avionului. cu mari eforturi, dată fiind mulţimea de oameni care o aşteptam (se filma, se fotografia, de pretutindeni veneau flori, întrebări. şi îmbrăţişări, şi toate acestea pe fondul unor lacrimi de-abia reţinute, dar şi pe fondul acelui continuu cor al pionierilor care băteau din palme şi strigau «Bravo, Nadia!» şi care, mai mult mîndri decît grijulii, i-au legat imediat la gît cravata roşie, semn că Nadia încă este colega lor; atîta doar că Nadia cutreieră pămîntul cam cum fac ei excursii de vacanţă, atîta doar că Nadia munceşte foarte mult, mai mult chiar şi decît un om mare, şi atîta doar că pe umerii Nadiei, copilul-minune al sportului românesc, apasă deja multe dintre marile noastre speranţe pentru Montrealul olimpic), prind totuşi un moment prielnic şi o întreb:

— Ce ne spui, Nadia, despre viitorul Montreal?

— Ce să spun? Deocamdată e vorba de muncă, multă muncă, apoi concursuri, apoi întreceri şi altele, şi altele. Acolo, la Montreal, am să fac tot ce pot, adică, mai bine-zis, vom vedea, şi cînd spun asta mă gîndesc că mai sînt şi alte colege ale mele, la fel de bune, adevărate reprezentante ale şcolii româneşti de gimnastică, şcoală despre care specialiştii spun că are frumoase tradiţii pe care noi le continuăm. Cine sînt ele, colegele mele?! Mă gîndesc în primul rînd la Alina Goreac, dar şi la alte cîteva fete care, ca şi mine, sînt eleve ale Liceului special de gimnastică din municipiul Gheorghe Gheorghiu-Dej, la Anca Grigoraş, la Teodora Ungureanu şi la altele. **VICTOR NIŢĂ** ■

Fotografie de **ION PREDOŞANU** ■

Redactor şef: **ADRIAN PĂUNESCU**

108
Biblioteca ju
MUREȘ
TIRGU-M

ANUL XXIV – NR. 19 (1040) – 17 MAI 1975

flacara

revistă săptăminală ilustrată,
editată de frontul unității socialiste

oameni care învață pădurile să meargă

●

RUNCU - o poveste care obligă la un anume ritm, la o anume poziție de ascultare

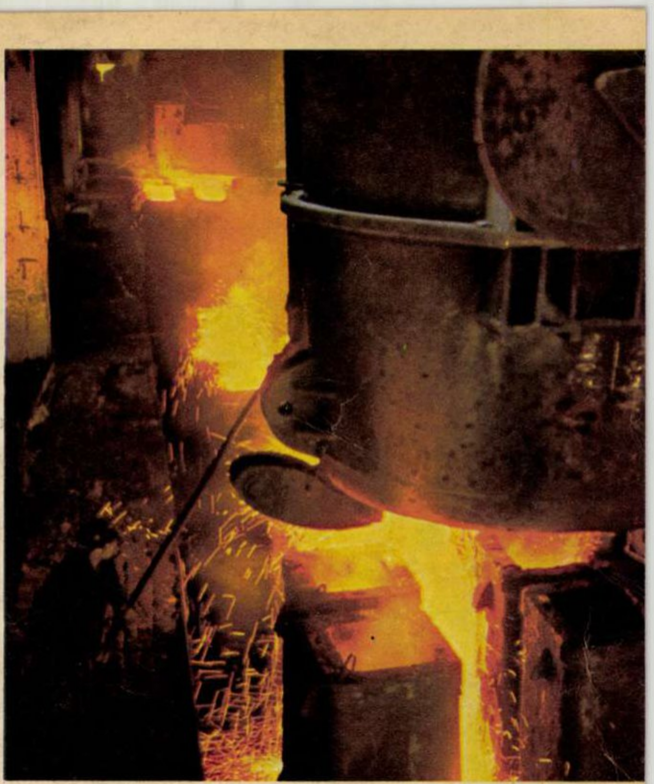

PENTRU PRIETENIE ŞI COLABORARE, PENTRU

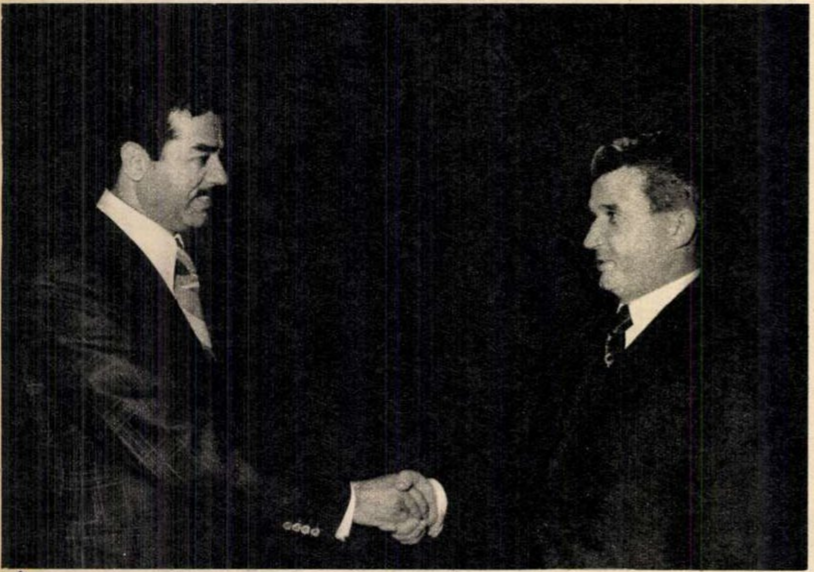

Întîlnirea dintre tovarăşul Nicolae Ceauşescu, secretar general al Partidului Comunist Român, preşedintele Republicii Socialiste România, şi Saddam Hussein, secretar general adjunct al Conducerii regionale a Partidului Socialist Arab Baas, vicepreşedinte al Consiliului Comandamentului Revoluţiei al Republicii Irak.

Preşedintele Republicii Socialiste România, tovarăşul Nicolae Ceauşescu, a primit, marţi dimineaţa, pe ministrul afacerilor externe şi cooperării al Republicii Gaboneze, Paul Okumba D'Okwatsegue.

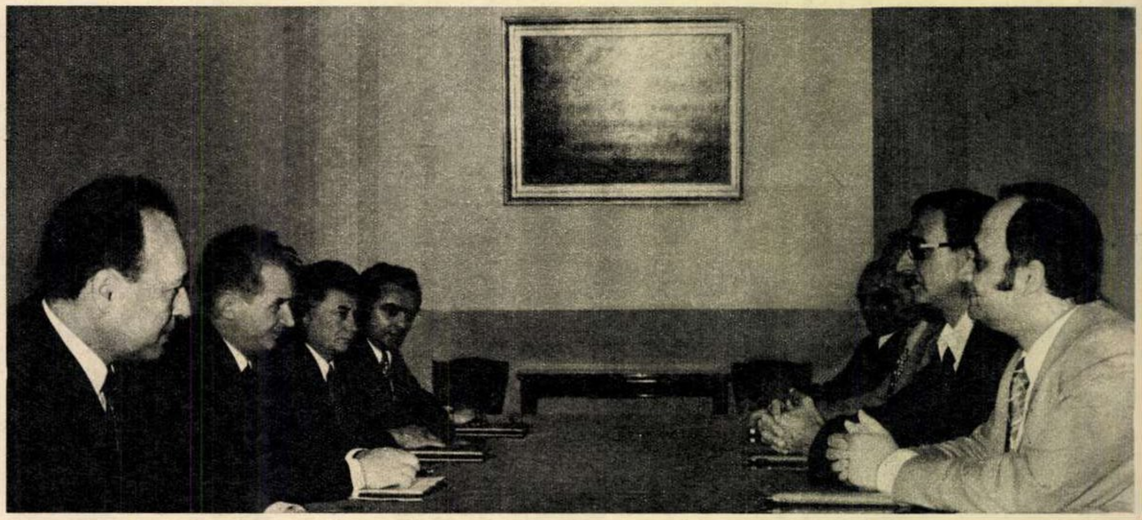

Tovarăşul Nicolae Ceauşescu, secretar general al Partidului Comunist Român, a primit, miercuri după-amiază, delegaţia Partidului Socialist Progresist din Liban, condusă de Kamal Jumblatt, preşedintele partidului.

La 9 Mai poporul român a sărbătorit 98 de ani de la cucerirea independenţei de stat a României şi 30 de ani de la victoria asupra fascismului, evenimente de seamă care reliefează continuitatea luptei maselor populare, a poporului român, pentru apărarea pămîntului strămoşesc, pentru neatîrnarea şi unitatea patriei, pentru cauza libertăţii tuturor popoarelor. «Aniversînd 30 de ani de la victoria asupra fascismului, este bine să ne reamintim — sublinia secretarul general al partidului, tovarăşul Nicolae Ceauşescu, la adunarea festivă din ziua de 9 Mai — de împrejurările care au dus la cel de-al doilea război mondial, să tragem toate învăţămintele şi să ne exprimăm hotărîrea fermă de a face totul pentru a împiedica un nou război, pentru a asigura colaborarea între popoare şi pacea pe planeta noastră».

Este prea binecunoscut faptul, atît la noi acasă, cît şi pe toate meridianele — probat prin acţiuni şi iniţiative concrete, susţinute — că România, Partidul Comunist Român, tovarăşul Nicolae Ceauşescu, personalitate politică marcantă a vieţii internaţionale, fac totul pentru promovarea unei politici noi în lumea contemporană, care să asigure dezvoltarea liberă a fiecărei naţiuni, la adăpost de orice agresiune, pentru apărarea cuceririlor democratice ale tuturor popoarelor, pentru respectarea dreptului de a-şi făuri viitorul corespunzător voinţei şi aspiraţiilor lor vitale, pentru instaurarea pe planeta noastră a unei lumi mai drepte şi mai bune.

Agenda de lucru din această săptămînă a tovarăşului Nicolae Ceauşescu este încă o dovadă elocventă în acest sens.

Luni, 12 mai, tovarăşul Nicolae Ceauşescu, secretar general al Partidului Comunist Român, preşedintele Republicii Socialiste România, s-a întîlnit cu Saddam Hussein, secretar general adjunct al Conducerii regionale a Partidului Socialist Arab Baas, vicepreşedinte al Consiliului Comandamentului Revoluţiei al Republicii Irak. Într-o atmosferă de caldă prietenie s-au examinat aspecte ale dezvoltării colaborării statornicite între cele două ţări şi partide, s-a relevat dorinţa comună de a amplifica relaţiile româno-irakiene, de a se acţiona pentru extinderea lor în continuare, pe multiple planuri, politic, economic, tehnico-ştiinţific şi cultural, de a impulsiona promovarea relaţiilor dintre Partidul Comunist Român şi Partidul Socialist Arab Baas, de a lărgi conlucrarea dintre cele două state pe tărîmul vieţii internaţionale, în folosul popoarelor român şi irakian, al cauzei cooperării şi înţelegerii între naţiuni. De asemenea, au fost abordate probleme actuale ale vieţii internaţionale, îndeosebi cele privind situaţia din Orientul Mijlociu, afirmîndu-se necesitatea realizării cît mai grabnice a unei păci drepte şi trainice în această parte a lumii.

Marti, 13 mai 1975, a sosit la Bucuresti, la invitaţia preşedintelui Republicii Socialiste România, tovarăşul Nicolae Ceauşescu, şi a tovarăşei Elena Ceauşescu, într-o vizită oficială în ţara noastră, Maiestatea Sa regina Iuliana şi Alteţa Sa Regală Bernhard, prinţul Ţărilor de Jos. O nouă întîlnire româno-olandeză la înalt nivel, după vizita oficială, de acum doi ani, în Olanda a preşedintelui Nicolae Ceauşescu şi a tovarăşei Elena Ceauşescu, întîlnire ce se înscrie ca un moment de deosebită însemnătate în contextul bunelor şi tradiţionalelor raporturi dintre cele două state, ca şi în contextul condiţiilor internaţionale de astăzi, cînd România şi Olanda — ca şi alte ţări mici şi mijlocii — pot să joace un rol tot mai important în soluţionarea diferitelor probleme politice, economice şi de altă natură ale Europei şi ale lumii întregi. Ca ţări europene, România şi Olanda nu pot fi indiferente faţă de problemele vitale actuale ale continentului. În cadrul convorbirilor, tovarăşul Nicolae Ceauşescu sublinia că: «În ce priveşte continentul european, dorim ca în cel mai scurt timp să aibă loc conferinţa la nivel înalt pentru securitatea europeană, care să marcheze încheierea cu succes a acestei reuniuni, să deschidă calea unei conlucrări multilaterale între popoarele continentului nostru. Considerăm că este în interesul tuturor popoarelor europene să se deschidă calea unei colaborări libere între toate statele, fără deosebire de orînduire socială, să se asigure dezvoltarea fiecărui popor fără frica vreunei agresiuni sau ingerinţe, să excludem un nou război care pentru continentul nostru ar fi deosebit de grav». Într-o comuniune de idei, Maiestatea Sa regina Iuliana preciza: «Sîntem, totodată, conştienţi că, în epoca în care trăim, bunăstarea şi convieţuirea noastră, a tuturor, pe acest pămînt trebuie să aibă o prioritate absolută în toate străduinţele pe care le depunem, în lumina nobilelor principii de dreptate socială şi de libertate».

Marţi 13 mai, preşedintele Nicolae Ceauşescu l-a primit pe ministrul afacerilor externe şi cooperării al Republicii Gaboneze, Paul Okumba D'Okwatsegue, care face o vizită oficială în ţara noastră. Cu acest prilej, ministrul gabonez a transmis sentimentele de profundă consideraţie pe care preşedintele Albert Bernard Bongo le nutreşte faţă de activitatea preşedintelui Nicolae Ceauşescu, activitate consacrată propăşirii României socialiste, promovării spiritului de pace şi cooperare între popoare. Totodată, Paul Okumba a arătat că preşedintele Republicii Gaboneze aşteaptă cu mult interes apropiata vizită în România, ca pe un nou prilej de întărire a bunelor raporturi dintre cele două ţări şi popoare. Preşedintele Nicolae Ceauşescu şi ministrul gabonez au abordat, în cursul întrevederii, probleme privind evoluţia actuală şi în perspectivă a relaţiilor bilaterale pe plan politic, economic, tehnico-ştiinţific, cultural în folosul şi spre binele ambelor popoare. În acelaşi timp s-a evidenţiat necesitatea întăririi colaborării şi solidarităţii ţărilor în curs de dezvoltare, ţărilor mici şi mijlocii, a ţărilor nealiniate, — principiu afirmat cu perseverenţă de politica externă a României —, pentru a-şi aduce întreaga lor contribuţie la soluţionarea problemelor complexe ale contemporaneităţii, în interesul tuturor popoarelor, pentru o nouă ordine economică şi politică internaţională, pentru o lume mai bună şi mai dreaptă.

În cursul dimineţii de miercuri, împreună cu preşedintele Nicolae Ceauşescu şi tovarăşa Elena Ceauşescu, regina Iuliana şi prinţul Bernhard au vizitat Capitala ţării noastre, oprindu-se în cartierul Drumul Taberei, în acest modern ansamblu urban unde locuiesc peste 150 000 de bucureşteni, la Întreprinderea de confecţii şi tricotaje, marcă de prestigiu în ţară

CAUZA DESTINDERII ȘI PĂCII ÎN LUME

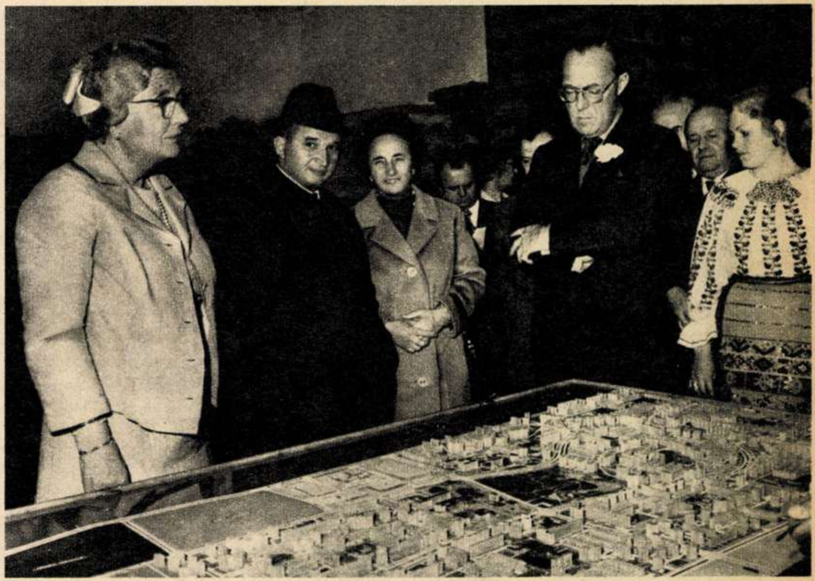

Interes față de concepția urbanistică a ansamblului de locuințe Drumul Taberei.

La sosire, pe aeroportul Otopeni. Președintele Nicolae Ceaușescu și regina Iuliana trec în revistă garda de onoare.

Înaintea dineului oficial.

și pe piețele lumii, la Institutul politehnic, important centru al învățămîntului superior, unde 17 000 de tineri se pregătesc în diferite domenii ale tehnicii, sub îndrumarea a 1 450 cadre didactice.

În timpul vizitei lor în România, înalții oaspeți olandezi au mai vizitat și alte obiective economice, sociale și culturale din Capitală și din țară, avînd prilejul să cunoască direct realizări ale poporului nostru, ca și tradiționala ospitalitate românească.

*

Tot miercuri, 14 mai, tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, a primit delegația Partidului Socialist Progresist din Liban, condusă de Kamal Jumblatt, președintele partidului, care, la invitația C.C. al P.C.R., întreprinde o vizită de prietenie în țara noastră. În timpul întrevederii s-a exprimat satisfacția pentru modul cum se dezvoltă relațiile existente între România și Liban, între cele două popoare, s-a subliniat necesitatea de a promova aceste raporturi, pe multiple planuri, în folosul reciproc, al cauzei păcii, cooperării și înțelegerii internaționale. Totodată, s-a procedat la un schimb de vederi în legătură cu problemele actuale ale vieții internaționale și îndeosebi cele privind situația din Orientul Mijlociu, subliniindu-se necesitatea de a se ajunge cît mai repede la o soluționare politică dreaptă și durabilă.

C. IORDACHE ■

9 MAI 1975 - TREI DECENII DE LA VICTORIA ÎMPOTRIVA FASCISMULUI ŞI 98 DE ANI DE LA CUCERIREA INDEPENDENŢEI DE STAT A ROMÂNIEI

POPOARELE AU ASTĂZI, ÎNAINTE DE TOATE, OBLIGAŢIA DE A NU UITA

Am sărbătorit de curînd împlinirea a trei decenii de la măreaţa zi a victoriei împotriva fascismului şi 98 de ani de la ziua memorabilă a cuceririi independenţei de stat a României. Printr-o coincidenţă fericită, printr-o încrucişare a calendarelor, de treizeci de ani, pentru noi, românii, ziua de 9 Mai a devenit «ziua dublei victorii».

După cum se cunoaşte, la 9 Mai 1945 se punea capăt unei lungi şi tragice experienţe a umanităţii. Se încheia cel mai dramatic capitol din istoria universală. Războiul dezlănţuit de Germania hitleristă atrăsese în vîltoarea lui patru cincimi din populaţia globului, pustiise numeroase ţări, pricinuise peste 50 de milioane de victime, ameninţînd grav însăşi fiinţa naţională a unor state şi popoare. La mijlocul secolului XX izbucnise un vulcan noroios, ca o subterană a istoriei care adăpostea «planurile de mărire» ale Germaniei naziste. Din cauze şi în împrejurări care sînt astăzi binecunoscute se ridicară astfel, peste noapte, munţi de glorie. Dar gloria aceea era falsă şi munţii aceia sunau pe dinăuntru a gol, pentru că nu se ridicaseră în numele ideii de a crea, ci în numele ideii de a distruge, de a îngenunchea, de a umili. Avea să fie în cele din urmă, acesta, un adevăr cît se poate de drastic demonstrat, pe măsură ce raţiunea începea să dea o replică tot mai hotărîtă subraţiunii. Manifestărilor agresive ale subconştientului şi inconştientului trebuia să i se opună şi i s-a opus, inflexibilă, necruţătoare, puterea popoarelor de a realiza conştient proporţiile şi sensul evenimentelor şi, mai mult decît atît, de a ajunge la conştiinţa cauzei lor unice. Este ceea ce ne dă voie să spunem astăzi, că, prin amploarea şi caracterul său, lupta desfăşurată în cel de-al doilea război mondial împotriva fascismului a reprezentat cea mai puternică unire a popoarelor, a forţelor progresiste, democratice, din cîte a cunoscut omenirea.

Poporul român a sărbătorit Ziua Victoriei cu mîndria patriotică de a fi contribuit activ la lupta împotriva fascismului, atît în anii premergători războiului cît şi prin participarea cu întregul său potenţial material şi uman la marile bătălii pentru zdrobirea maşinii de război hitleriste. La scara istoriei, adică la scara 1/1 a adevărului, a faptelor, a documentelor, trebuie să subliniem marele merit al Partidului Comunist Român, care, împotrivindu-se politicii trădătoare, antinaţionale a guvernului de dictatură militaro-fascistă antonesciană, a înfruntat în anii grei ai ilegalităţii dezlănţuirile unei sălbatice terori, neîncetînd să găsească însă resursele împlinirii în acea etapă a marii sale misiuni istorice, de continuator demn al tradiţiilor de luptă pentru libertate şi neatîrnare ale poporului roman.

Au avut loc numeroase procese, arestări, condamnări şi asasinate în masă, pogromuri, deportări şi execuţii fără judecată. În anii 1940-1944, aproape 11 000 de persoane învinuite de activitate politică antifascistă au fost arestate, judecate sau condamnate. Dar numeroasele apeluri şi chemări ale partidului nostru au găsit atunci un profund ecou în rîndurile maselor largi de oameni ai muncii, ridicîndu-le şi organizîndu-le la luptă, determinînd unirea tuturor forţelor democratice naţionale în frontul patriotic antifascist. Prestigiul şi autoritatea partidului comunist dobîndite în acei ani, experienţa şi clarviziunea sa politică, modul său de acţiune conform necesităţii istorice, se aşază la temelia faptelor care atestă că poporul român nu a avut nimic comun cu războiul împotriva Uniunii Sovietice şi a aliaţilor, că odată cu victoria insurecţiei armate s-a alăturat cu toată forţa şi hotărîrea Uniunii Sovietice, Naţiunilor Unite, angajîndu-se în lupta pentru eliberarea deplină a teritoriului său naţional, pentru eliberarea Ungariei şi Cehoslovaciei, pînă la înfrîngerea definitivă a Germaniei fasciste şi încheierea războiului în Europa. Despre importanţa organizării şi desfăşurării cu succes a insurecţiei naţionale armate antifasciste şi antiimperialiste din România în grăbirea Zilei Victoriei, declaraţiile unor oameni de răspundere din acea vreme sînt semnificative. Astfel, A.I. Vîşinski, reprezentantul Uniunii Sovietice la Conferinţa de pace de la Paris, spunea: «La 23 August 1944, cînd nu erau încă evidente perspectivele dezvoltării viitoare a evenimentelor şi cînd soarta Germaniei hitleriste era departe de a fi clară, România a dat politicii sale externe o întorsătură hotărîtoare. România a încetat complet operaţiile militare contra Uniunii Sovietice pe toate teatrele de război, a încetat războiul contra Naţiunilor Unite, a rupt relaţiile cu Germania şi sateliţii săi, a intrat în război alături de statele aliate împotriva Germaniei... Prin aceasta, România a acordat un ajutor Naţiunilor Unite şi în primul rînd Uniunii Sovietice, care, mai mult decît alte ţări, a trecut prin greutăţile atacurilor militare ale Germaniei şi ale sateliţilor ei». La rîndul său, deputatul laburist Ivor Thomas, argumentînd necesitatea de a se acorda calitatea de cobeligerant României, declara în ianuarie 1945: «România este a patra ţară din punct de vedere al efectivelor trimise pe front împotriva Germaniei». Într-adevăr, în războiul împotriva Germaniei hitleriste România a mobilizat şi a trimis pe front 37 de divizii, diferite unităţi de artilerie antiaeriană, de aviaţie şi marină, şcoli militare, efectivul total al trupelor ridicîndu-se la aproape 540 000 de oameni. În efortul general de obţinere a victoriei, aportul ţării noastre nu avea să fie numai militar, ci şi economic.

Potrivit unei evaluări a contribuţiei economice a României la înfrîngerea Germaniei hitleriste, aceasta s-a cifrat cu mult peste un miliard de dolari (în valuta anului 1938), ceea ce echivalează cu cel puţin de patru ori veniturile bugetului României din anii 1937—1938.

Toate aceste jertfe materiale şi în vieţi omeneşti, care reprezentau nu numai continuarea dar şi încununarea aportului României la lupta antifascistă, n-au fost zadarnice. Încă de atunci, poporul român, sub conducerea partidului, îşi mobiliza întreaga energie pentru democratizarea vieţii politice, refacerea economiei, efectuarea unor adînci transformări sociale şi politice. Astfel, în cei 30 de ani care au trecut de la Eliberare au fost parcurse, prin lupte de clasă revoluţionare, mai multe etape istorice, de-a lungul cărora s-a întărit şi s-a omogenizat naţiunea noastră socialistă, autor al succeselor remarcabile obţinute în făurirea noii orînduiri. În România socialismul a triumfat pe deplin atît la oraşe, cît şi la sate, s-au generalizat şi se perfecţionează continuu relaţiile de producţie socialiste în toate sectoarele vieţii economico-sociale, ceea ce a permis poporului nostru să sărbătorească a 30-a aniversare a victoriei în împrejurările unui puternic avînt în muncă pentru înfăptuirea cu succes, înainte de termen, a actualului plan cincinal şi pentru traducerea în viaţă a istoricelor hotărîri ale Congresului al XI-lea al P.C.R., de făurire a societăţii socialiste multilateral dezvoltate şi înaintare a ţării spre comunism.

În acelaşi timp, sărbătorirea a trei decenii de la marea victorie a popoarelor asupra fascismului a avut loc în condiţiile în care în viaţa internaţională se produc profunde transformări revoluţionare, social-politice şi naţionale, precum şi în raportul de forţe mondial. Fără îndoială, în lumea de astăzi se impune tot mai mult ideea creării unui climat internaţional în care fiecare stat şi naţiune să fie la adăpost de orice agresiune, să-şi poată concentra toate resursele în scopul bunăstării şi fericirii propriului popor. În acest sens, luînd cuvîntul în cadrul adunării festive organizate de Consiliul Naţional al Frontului Unităţii Socialiste şi Comitetul municipal Bucureşti al P.C.R., care a avut loc vineri 9 mai, cu prilejul sărbătoririi zilei dublei victorii, tovarăşul Nicolae Ceauşescu, secretar general al Partidului Comunist Român, preşedintele Republicii Socialiste România, sublinia: «**Mai mult ca oricînd, stă astăzi în puterea popoarelor să-şi impună voinţa, să asigure soluţionarea problemelor complexe pe cale paşnică, lichidarea vechii politici de inegalitate şi asuprire, realizarea unor raporturi noi, de egalitate şi echitate între toate naţiunile, de colaborare activă pe calea progresului economico-social al fiecărui popor, a păcii şi securităţii, să asigure făurirea unei lumi mai drepte şi mai bune, a unei ordini noi, în care fiecare naţiune să se bucure de deplină egalitate în drepturi, de posibilitatea de a se dezvolta corespunzător voinţei sale**». Anii premergători celui de-al doilea război mondial ne oferă profunde învăţăminte cu privire la necesitatea respectării stricte de către toate statele a tratatelor şi acordurilor internaţionale, a legalităţii în lume.

Fără îndoială, cel mai înalt omagiu adus grelelor jertfe plătite de popoare în timpul războiului, memoriei milioanelor de oameni care au căzut în lupte, îl constituie edificiul unei păci trainice în lumea de azi şi de mîine. Tocmai acesta a fost şi mesajul pe care poporul nostru, angajat cu toate forţele în procesul făuririi noii orînduiri sociale în România, socialismul şi comunismul, l-a adresat cu prilejul aniversării a 30 de ani de la ziua victoriei asupra fascismului, tuturor popoarelor lumii, forţelor progresiste de pretutindeni. Popoarele au astăzi, înainte de toate, obligaţia de a nu uita.

DUMITRU ELIADE ■

flacăra la dispoziția dumneavoastră

Pensionarii din municipiul Tîrgoviște au destule temeiuri să aducă mulțumiri președintelui Casei de Ajutor Reciproc a Pensionarilor, Dumitru Stănescu, pentru frumoasa și rodnica lui activitate în această funcție. Așa cum a muncit în anii de activitate la Uzina metalurgică (astăzi Uzina de utilaj petrolier), așa muncește și acum, spre folosul obștii pensionarilor: cu dragoste, cu abnegație, harnic și plin de inițiativă. Sub conducerea tovarășului Stănescu, CARP-Tîrgoviște a ajuns în prezent la 8 900 membri cotizanți, capitalul ridicîndu-se la 2 717 000 lei. Din veniturile realizate s-a putut cumpăra un frumos imobil (vezi fotografia), care a costat 200 000 lei și în care se vor face amenajările necesare pentru desfășurarea unei bogate activități ideologice și cultural-artistice. În anul care a trecut, CARP-Tîrgoviște a venit în sprijinul pensionarilor cu importante sume de bani, printre care 55 000 lei ajutoare nerambursabile pentru îngrijirea sănătății. De asemenea s-au cheltuit fonduri apreciabile pentru scopuri culturale, excursii etc. În anul viitor, creșterea veniturilor va permite sporirea acestor ajutoare cu încă 40 000 lei. De la data de 19 aprilie, Casa pensionarilor are un club care cuprinde, deocamdată, o bibliotecă, săli de desfășurare a unor activități cultural-sportive, o formație instrumentală de muzică populară și ușoară; în curînd se va deschide un atelier de artizanat, în care pensionarii, care vor dori, se vor putea îndeletnici cu activități plăcute și utile. Eu cred că asemenea realizări merită a fi cunoscute și imitate și de alții. De aceea vă rugăm să publicați această scrisoare în pagina «Flacăra la dispoziția dumneavoastră». *(D. Codițoiu*, Tîrgoviște)

Un echipaj pionieresc, constituit din 15 membri ai cercului de turism al școlii generale Teiuș, comuna Bunești, județul Vîlcea, își propune să ducă la bun sfîrșit acțiunea pe care au denumit-o, temerar, «Asaltul Carpaților». Asta presupune, mai întîi de toate, o bună pregătire a membrilor cercului în tehnica de orientare și măsurare în teren cu ajutorul hărții, al busolei, al aștrilor; înseamnă, apoi, o bună însușire a tehnicii de construire a unei tabere, de cunoaștere a metodelor de colectare a plantelor și capturare a insectelor pentru ierbare și insectare. Toate acestea au format obiectul unor teme aplicative în cursul excursiilor efectuate pe trasee mai lungi sau mai scurte: Teiuș — Rm. Vîlcea — Sibiu, Teiuș — Mănăstirile Bistrița, Arnota, Hurezu — orașul Novaci — Exploatarea de grafit Baia de Fier... «Asaltul Carpaților» mai înseamnă și activități practice de folos obștesc ca, de pildă, marcarea unor trasee turistice cu semne încrustate pe copaci, săgeți și panouri implantate în puncte dificile etc. În programul de viitor al micilor cuceritori ai munților sînt și alte acțiuni, precum cercetarea carstului din Munții Buila-Vînturarița, amenajări în jurul unui izvor de apă clorurată la Teiuș, realizarea a două filme cu teme turistice, expediții în munții din împrejurimi, schimb de experiență cu echipajul «Flora» din Budești și altele. *(Prof. Ghiță D. Procopie*, Rm. Vîlcea)

*

Școala generală cu liceu treapta I din Hălmagiu, județul Arad, școlarizează copii care locuiesc în satele răsfirate pe o rază de circa 15 kilometri în jurul centrului comunal. Este de la sine înțeles că situația aceasta cere eforturi în plus școlii pentru a asigura un proces instructiv-educativ la nivelul cerințelor. Din păcate, eforturile școlii de a asigura o frecvență regulată a elevilor sînt serios prejudiciate de comportarea abuzivă și încălcînd regulile de serviciu, manifestate de șoferul Iuga Rusalin, conducătorul autobuzului 31-Ar-1043 al autobazei Sebiș, însărcinat să efectueze cursele cu elevii școlii de la domiciliul lor la școală și invers. Așadar, în mîna lui I.R. se află asigurarea unui transport civilizat pentru copiii domiciliați departe de școală, pînă în cătunele de sub Muntele Găina. Iată însă cîteva triste exemple din felul în care acest conducător auto înțelege să-și facă «datoria»: în ziua de 5 aprilie a.c., la terminarea cursurilor, elevii n-au avut cu ce să plece acasă pentru că numitul Rusalin Iuga a avut altă treabă — a încărcat mașina cu saci cu produse pentru cîțiva tîrgoveți, pe care i-a transportat spre localitatea Vîrfurile, unde «întîmplător» domiciliază și el. Era o zi de sîmbătă, zi de tîrg la Hălmagiu și, potrivit năravurilor sale, I.R. nu putea să scape prilejul unui ciubuc... În ziua de 21 aprilie, sub pretextul că școala nu primise de la autobază abonamentele săptămînale ale elevilor (achitate la timp, dealtfel) I.R., într-un exces de zel demn de o cauză mai bună, a «acceptat» să ia elevii în cursă numai cu condiția ca să-și plătească fiecare biletul. Cei care n-au avut bani au fost nevoiți să plece acasă pe jos, în timp ce șoferul a «uitat» să elibereze bilete, realizînd încă un cîștig necinstit. Mai sînt și alte exemple, dar ne oprim aici. Întrebarea e pînă cînd vor trebui să îndure și școala, și elevii mizeriile acestui individ certat cu morala și cu cinstea? Scrisoarea este semnată de către directorul școlii, prof. *Virginia Chirică*, și secretarul organizației de partid, prof. *Ioan Păiușan*.

*

Din Piatra Neamț am primit, nu demult, scrisoarea lui D.V., care ne cerea sprijin. De mic copil D.V. a suferit un grav accident, cu consecințe tragice pentru tot restul vieții, în urma înghițirii unei cantități de sodă caustică ce i-a distrus esofagul, înlocuit cu unul artificial, un tub de cauciuc. Acesta trebuie schimbat periodic și în ultima vreme, spre disperarea lui, D.V. nu mai găsea în comerț tubul la dimensiunile stricte de care are nevoie. În acest sens a cerut el sprijinul nostru, iar noi ne-am adresat Centralei industriale de prelucrare cauciuc și mase plastice care ne-a răspuns:

Referitor la adresa dumneavoastră vă facem cunoscut că au fost expediați tovarășului D.V. 5 metri din furtunul solicitat. Furtunul a fost executat de întreprinderea noastră, Combinatul de articole tehnice din cauciuc Jilava, în cadrul laboratorului, de inginerul Novac Alexandra.

Se cuvin mulțumiri și felicitări sincere pentru operativitatea și pentru spiritul de omenească înțelegere în care s-a rezolvat acest caz delicat.

*

Nu din patriotism local vă scriu, ci din dorința vie de a împărtăși tuturor bucuria noastră, a beiușenilor, pentru perspectivele uimitoare de dezvoltare a acestei așezări. Privim schița de sistematizare a Beiușului prevăzută pentru următorii ani și de pe acum ne mîndrim cu înfățișarea viitoare a centrului orașului — ansamblul de blocuri, printre care cîteva cu șapte niveluri, noul hotel, noul palat al Băncii Naționale și C.E.C.-ului. Peste 1200 apartamente la blocuri (dintre care 700 proprietate personală) vor fi date în folosință în cincinalul viitor. Muncitorii nefamiliști ai fabricii de mobilă vor avea un bloc al lor, după cum elevii grupului școlar vor avea un cămin al lor cu peste 300 locuri și după cum cei mai micuți cetățeni ai orașului își vor avea complexul lor de creșe-cămine. De la aprovizionarea cu pîine (extinderea actualei fabrici pentru o producție de 7 tone pîine în 24 de ore) și pînă la instalațiile telefonice (2 000 de linii în anul 1977), viața Beiușului va cunoaște restructurări spectaculoase în sensul modernizării, al ridicării nivelului de civilizație. *(Marian Pop*, Beiuș)

*

După 25 de ani de neîntreruptă, neobosită, pilduitoare activitate ca director al Muzeului de etnografie ialomițeană din Slobozia, tovarășul Niță Anghelescu se retrage pentru o binemeritată odihnă. Simt nevoia să vă scriu despre acest lucru, încurajată și de faptul că în paginile «Flacăra la dispoziția dumneavoastră» am văzut publicate asemenea acte de cinstire a semenilor care au trăit exemplar viața. Venerabilul nostru concetățean Niță Anghelescu, astăzi în vîrstă de 73 de ani, este un asemenea exemplu. El și-a închinat anii cei mai frumoși ridicării vieții spirituale a orașului nostru din inima Bărăganului. Grație căutărilor sale neobosite, atît Muzeul de etnografie, cît și cel de istorie și-au sporit an de an zestrea, justificîndu-și astfel rolul lor educativ-patriotic în rîndurile tineretului. Asemenea oameni ca Niță Anghelescu sînt iubiți și respectați de noi, tinerii, și le rămînem recunoscători pentru ceea ce, cu pasiune și dragoste, au făcut pentru noi. *(Lucia Mironescu*, Slobozia)

*

Ca și alte cartiere noi ale Capitalei, ansamblul de blocuri Chitila s-a dezvoltat rapid, lăsînd mult în urmă rețeaua unităților comerciale, și în primul rînd a celor cu profil agroalimentar. Așadar, cei peste 2 500 de locuitori — mulți muncitori și pensionari C.F.R. — ai cartierului de blocuri ridicate în apropierea stației C.F.R. Chitila au acum la dispoziție cîteva unități comerciale ale cooperației de consum: o băcănie, un centru de pîine, unul de carne, un bufet și, în plus, o piață neorganizată. Atît și cam puțin! Printre cele mai urgente necesități — un centru pentru desfacerea produselor lactate și un centru de legume-fructe. Cetățenii cartierului nu s-au mulțumit doar să semnaleze lipsurile, ci au făcut și propuneri rezonabile și constructive, cum ar fi construirea — provizorie — a unei gherete pentru depozitarea și desfacerea produselor lactate într-un punct convenabil al cartierului, iar cît privește produsele legume-fructe s-a propus, pur și simplu, aprovizionarea cartierului de către chiar C.A.P.-ul din Chitila, care trimite produsele sale spre toate piețele Capitalei, numai la Chitila nu. Mai sînt și alte probleme în cartier — de pildă inexistența telefoanelor publice — dar cele mai urgente nevoi țin în continuare de aprovizionarea cu produse necesare consumului zilnic. *(I. Finică*, București)

*

Am fost de curînd la tratament în stațiunea balneară Govora și mi-aș îngădui ca, pe temeiul celor observate în această foarte cunoscută stațiune, să fac cîteva sugestii care, cred, ar duce la îmbunătățirea activității în unele sectoare esențiale. În acest sens, cred că ar trebui degrabă remediată lipsa totală din cuprinsul stațiunii a unor panouri conținînd îndrumări, recomandări, sfaturi pentru cei veniți aici, așa cum am văzut că există în foarte multe stațiuni balneoclimaterice. Cred că trebuie făcute eforturi pentru prelungirea orelor de tratament, pentru a se înlătura, astfel, aglomerațiile inacceptabile ce se produc în prezent la băile de sulf, iod, împachetări etc. Desigur există încă greutăți în acest sens, lipsa cadrelor medicale superioare, dar după părerea mea interesul bunei organizări a îngrijirii bolnavilor ar trebui să primeze. Sînt și unele lipsuri ușor de remediat în ce privește menținerea curățeniei și igienei în stațiune și în vile. Așa, de pildă, canalele de evacuare a apelor reziduale ce provin de la pavilionul de băi sînt foarte murdare, neîntreținute. De asemenea, e de mirare cum nici una din vilele din stațiune nu este dotată cu aspirator de praf. *(Ștefan Pîrvulescu*, consilier juridic, București)

*

Melcul cu cochilie, care se găsește din belșug pe la noi, a devenit, în ultimii ani, articol de export. Centrocoop-ul îl colectează prin unitățile sale zonale, desfășurînd o activitate bună, utilă dezvoltării și diversificării schimburilor noastre comerciale cu alte țări. Cred însă că și în colectarea melcilor pentru export se impune o oarecare ordine. Spunînd aceasta mă refer la faptul că în zona orașului Cîmpulung-Argeș, de pildă, unde melcii se găseau la tot pasul, doar să întinzi mîna să-i culegi, acum îi afli anevoie și în ritmul în care se face colectarea lor, dispariția speciei în aceste locuri nu este prea îndepărtată. Ca orice altă vietate utilă consumului, melcul are și el nevoie de doi-trei ani de crușare, perioadă în care să înceteze colectarea. Propunerea mea este ca, pe baza unei cercetări diferențiate pe zone geografice, să se ia, de către organele respective, măsuri de protejare a speciei pentru ca ea să nu dispară în viitor, ci să reprezinte un permanent capitol al acestei ramuri specifice de export. *(Ion Dobrescu*, Cîmpulung Argeș)

*

Mă numesc *Moisă Constantin* și locuiesc în Iași. Printre alte frumoase și cercetate monumente de istorie și cultură din bătrîna așezare moldovenească se numără biserica Frumoasa, cunoscut monument istoric și, în apropiere, Casa memorială Ilie Pintilie, unde și-a trăit anii de tinerețe acest erou al clasei muncitoare. Cele două obiective turistice sînt bine întreținute dar, din păcate, nu același lucru se poate spune și despre zona în care sînt amplasate. Terenul înconjurător, tăiat de rambleul căii ferate (cu circulație de trenuri internaționale) este mlăștinos, cu ape murdare și stufărișuri putrede. Pe acest teren se aruncă resturi menajere și gunoi de grajd. Aspectul și mirosul sînt respingătoare. Bălțile acestea insalubre se cer urgent asanate și asta nici nu ni se pare un lucru prea greu de realizat. Terenul aparține Regionalei C.F. Iași, care are desigur suficiente mijloace de transport pentru a căra aici pămînt de săpătură, aflat, de asemenea, în cantități respectabile în municipiul Iasi unde se construiește atît de intens. E nevoie doar de oleacă de spirit de inițiativă și de dorința de a pune ordine într-un spațiu turistic de certă valoare.

POȘTA REDACȚIEI

Paul Mihalcea — Sanatoriul T.B.C. Drajna. Adresîndu-ne Procuraturii locale Făgăraș, am fost informați că deși vi s-a adus la cunoștință că trebuia să vă prezentați la judecătoria Făgăraș în ziua de 19 februarie a.c., dumneavoastră nu ați făcut-o, fapt ce a atras suspendarea acțiunii. Dar în conformitate cu dispozițiile art. 1631 lit. c. din Cod procedură civilă astfel cum a fost reprodus de Decretul 174/30 iulie 1974 al Consiliului de Stat, soții care trăiesc despărțiți de cel puțin 5 ani — cum este cazul dumneavoastră — și pot face și dovada acestui fapt prin înscrisuri cu caracter oficial, pot divorța prin derogare de la dispoziția art. 613 al. II C. pr. civilă, fără a se mai acorda termen de gîndire, iar taxa de divorț este de 200 de lei.

Nicolae Armion — Timișoara. Sperăm că la apariția acestor rînduri frigiderul vă funcționează. Cooperativa «Dinamo», căreia v-ați adresat inițial, ar fi trebuit să fie mai receptivă, fără a mai fi necesară intervenția revistei «Flacăra» la Întreprinderea de frigidere Găești.

Dorin Văduva — comuna Horăști. a) În anul 1968 prin Legea nr. 11 privind învățămîntul din țara noastră s-a înființat învățămîntul de subingineri, ca învățămînt independent, în scopul pregătirii cadrelor intermediare între ingineri și tehnicieni sau maiștri (art. 122); b) Învățămîntul de subingineri este un învățămînt închis. Absolvenții sînt încadrați și remunerați conform Legii nr. 12/1971 și Legii nr. 57/974; c) Subinginerii pot urma cursurile învățămîntului de ingineri numai printr-un nou concurs de admitere și după efectuarea stagiului obligatoriu de 3 ani în producție în funcția în care au fost repartizați după absolvire; d) Ministerul Educației și Învățămîntului, căruia ne-am adresat, ne-a informat că sînt în studiu și alte soluții.

Vasile Mercaș — Constanța. Doriți ca prin intermediul «Flacării» să vă trimiteți mama într-o stațiune balneoclimaterică pentru tratament. De ce prin intermediul nostru?!? — cînd, foarte simplu, îi puteți procura un bilet în stațiunea ce i-a fost recomandată, prin orice oficiu de turism.

Ionică Gheorghe — Galați. La răspunsul dat cititorului nostru Ciupic Gheorghe în nr. 13, din 5 aprilie 1975, al revistei noastre, răspuns valabil și pentru dumneavoastră, Regionala de Căi Ferate București ne-a rugat să revenim cu precizarea că pentru elevii și absolvenții care frecventează cursurile de pregătire în vederea admiterii lor în instituțiile de învățămînt superior din centrele universitare se pot elibera abonamente de călătorie lunară cu plata integrală pentru perioada solicitată, pe baza actelor justificative din care să rezulte înscrierea solicitantului la cursurile respective, cu condiția ca plata abonamentului să se suporte de către beneficiar, aceștia neavînd dreptul la abonamente lunare cu călătorii limitate pe C.F.R.

MARGA NEDELEA ■

«FLACĂRA» nu ia în considerație scrisorile anonime. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți.

litoralul la ceasul deschiderii sezonului 1975

«În anul 1975 vor fi puse la dispoziția turiștilor 12 stațiuni: Mamaia, Eforie Nord, Techirghiol, Eforie Sud, Costinești, Olimp, Neptun, Jupiter, Venus, Cap Aurora, Saturn și Mangalia oraș. Pe lîngă alte forme de cazare, minihoteluri, căsuțe, vile, bungalovuri și corturi, stațiunile vor deschide pentru public 196 de hoteluri, cu două mai multe decît anul trecut. Capacitatea totală de cazare va însuma 94 673 de locuri pe un sejur, față de 93 566 cîte au fost anul trecut. În timpul sezonului vor funcționa peste 300 de unități de alimentație publică».

Sosim pe litoral, chemați de bunul obicei al unei conferințe de presă și de dorința unui reportaj cu cîteva zile înaintea deschiderii oficiale a sezonului, programată pentru 15 mai, zi cînd se așteaptă aici venirea unui număr impresionant de vizitatori, vreo treizeci de mii.

Timpul este frumos, anunțînd o vară ospitalieră. Peste tot în jurul nostru pregătirea sezonului se apropie de sfîrșit, activitatea este cu atît mai febrilă cu cît gospodarii litoralului au de recuperat cele cîteva zile compromise de ploi, cînd lucrul la exterior a fost mult îngreunat.

— Tovarășe director Vasile Trandafir, ce noutăți ne oferă Centrala O.N.T. «Litoral» pentru anul acesta?

— Spre deosebire de alte veri, anul acesta vor lipsi premierele spectaculoase. Este vorba de mai puține inaugurări de hoteluri sau restaurante, atenția noastră îndreptîndu-se în special în direcția ridicării confortului amenajărilor existente și îmbunătățirii serviciilor.

— Cu toate acestea, circulînd prin Mamaia am avut ocazia să vedem cîteva construcții noi.

— În zona Albatros a apărut un nou hotel, «Condorul», unitate modernă, cu șase etaje și două sute șaptezeci de paturi. Ca o noutate, proiectantul s-a gîndit să asigure fiecărui locatar al hotelului un loc în restaurant, amenajînd unitatea în consecință. A doua construcție nouă reprezintă, de fapt, o aripă adăugată hotelului «Caraiman». Două sute de locuri, parter și trei etaje, balcoane la toate camerele.

— Vorbeați despre unele îmbunătățiri...

— Acestea sînt numeroase. Astfel, la hotelul «Internațional» din Mamaia s-a schimbat mobilierul, s-au mochetat camerele și s-au redecorat. A fost terminată, tot acolo, o piscină. La hotelul «Doina» s-a extins spațiul destinat băilor, s-au faianțat pereții și s-au instalat dușuri noi. La Eforie Nord a fost construit un corp de legătură între hoteluri și baza de tratament, la Mangalia s-au dat în folosință un hol de recepție și un bar de zi la hotelul «Cerna»; s-au lărgit mai multe parcaje, s-au efectuat așa-zisele reparații curente.

— Ce noutăți aduce sectorul alimentației publice?

— Douăsprezece unități noi numai la Mangalia, șase dintre ele adunate într-un complex denumit «Cătunul», cu o capacitate totală de 800 de locuri. Plasat în stațiunea Cap Aurora, «Cătunul» va reprezenta un complex de unități specifice, Moara, Casa Olarului, Cherhanaua, Cafeneaua, Puțul și Cîrciuma, amenajate în stil popular și desfăcînd preparate specific românești. Apoi, la Constanța va funcționa o berărie, chiar pe faleza portului, la Mamaia a fost dată în folosință o grădină de vară în zona complexului Perla, trei sute de consumatori putînd fi primiți în noul restaurant al hotelului «Unirea».

— Tovarășe director, în scurta noastră plimbare prin stațiuni am observat în rîndul personalului, la hotelurile și restaurantele care funcționează, foarte multe femei. E o întîmplare sau e rezultatul unei preocupări?

— Căutăm să atragem cît mai multe femei în activitatea turistică de pe litoral, conducîndu-ne după convingerea că spiritul lor gospodăresc va duce la o îmbunătățire a deservirii turiștilor. În această direcție considerăm că am făcut un pas important, șaizeci la sută din personalul unităților de alimentație publică fiind asigurat de femei. De asemenea, optzeci la sută din barmanii de pe litoral vor fi anul acesta... barmane, personalul noului hotel «Condor» din Mamaia urmînd să fie format în exclusivitate din femei.

— Crește numărul femeilor, se presupune o creștere a amabilității și o scădere a numărului de reclamații.

— Sperăm din toată inima.

— O ultimă întrebare, oarecum de rutină, fără de care un asemenea dialog nu s-ar încheia cum se cuvine: doriți să le transmiteți ceva cititorilor revistei «Flacăra»?

— Desigur. Vreau să-i invit să-și petreacă vacanțele pe litoral, unde se vor simți ca acasă. Îi așteptăm.

Viorica Stănescu, șefă de hotel, e una dintre acele femei despre care vorbea directorul Trandafir, tînără în viață și în turism deopotrivă, dar ținînd multă patimă în meserie, fiind — după propriile ei vorbe — îndrăgostită de locul de muncă. Complexul sanatorial de la Mangalia,

Deocamdată lumea se plimbă pe plajă ca pe bulevard. Cu haina sub braț și cu geanta pe umăr. Dar vine ea vara...

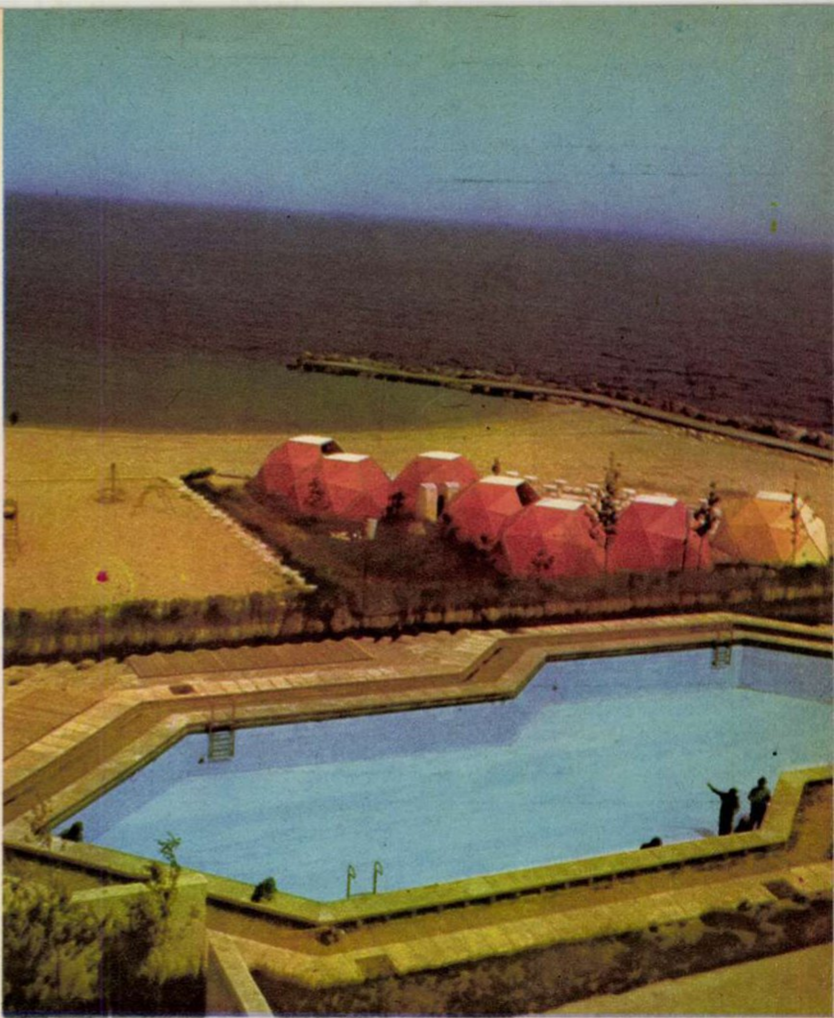

Se lucrează la ultima toaletă a piscinei.

Chiar dacă turiștii nu inundă încă plajele, soarele răsare la fel de frumos, ca un copil al apei fără sfîrșit.

● Față de anul trecut, peste o mie de locuri noi în hoteluri ● Tot mai multe femei atrase în turism, adică tot mai multă amabilitate în serviciile publice ● Complexul sanatorial de la Mangalia: nămol de Techirghiol și apă de... Sovata în același cabinet! ● Numai la Mangalia vor răsări două milioane de flori.

însumînd cinci sute din cele patru mii de locuri încălzite ale litoralului românesc, nu cunoaște noțiunea de «deschidere a sezonului», căci aici se lucrează tot timpul anului sub același acoperiș, noutatea constînd în faptul că hrana, cazarea și tratamentul pacienților, veniți din toate colțurile țării și ale lumii, sînt reunite în aceeași incintă.

S-au executat aici, după mărturisirile directorului Bazei de tratament, doctorul Octavian Stănescu, peste șase sute de procedee majore, zilnic, tratamente clasice în bolile reumatismale, adică împachetări cu nămol, aliate cu un tratament natural nou, inedit, cu apă sulfuroasă mezotermală, provenită dintr-un izvor propriu, forat în perimetrul unității și atingînd un debit de 50 de litri pe secundă.

Intrat în folosință anul trecut, complexul sanatorial de la Mangalia a pornit cu dreptul, condițiile remarcabile de masă și cazare precum și profesionalitatea unor cadre medicale de elită asigurîndu-i un bun renume, o carte de vizită care a început să facă de-acum înconjurul Europei, determinînd contractarea permanentă a hotelului la capacitatea sa maximă. Beneficiind de un bazin cu apă de mare și de unul umplut cu apă sulfuroasă, Baza de tratament acordă șansa unei vindecări complete, pacientul venit aici beneficiind nu numai de miraculosul nămol al Techirghiolului, ci și de o apă sulfuroasă ca la... Govora sau Olănești, adică prinzînd doi iepuri dintr-o dată! Bolile interne, hepatitele cronice, afecțiunile renale sau cele ale căilor biliare sînt tratate numai ca asociate, baza o constituie reumatismul, mișcarea pacienților este dirijată iar repausul controlat, cum susține doctorul Stănescu, amatori sînt, vorba ceea, cîtă frunză și iarbă. Vin la Mangalia anchilozați sau cu dureri acute, pleacă de-aici scăpați din chinuri și mulțumiți, înainte de a lua trenul și de a se întoarce la casele lor, găsind răgazul și plăcerea de a nota în cartea de impresii a hotelului, pe care Viorica Stănescu ne-o arată cu legitimă mîndrie. Zeci de însemnări, zeci de superlative, laude și mulțumiri, cuvinte simțite și sincere, pornind de la tonurile cele mai obișnuite, cum semnează familia Negru din București, inginerul Ioan Bustan din Cîmpia Turzii, impiegatul de mișcare Nicolae Munteanu din Lugoj sau C. Negri din Tîrgul Ocna, pentru a ajunge la patetismul rîndurilor întocmite, la 5 noiembrie 1974, de un colectiv de la I.C.R.T.I.–Timișoara care începe cu «recunoștință veșnică întregului personal»...

Aceleași vorbe frumoase, despre seriozitatea cadrelor medicale și despre un șir întreg de victorii terapeutice, am auzit și la Neptun, la Policlinica balneară, unde se efectuează pînă la o mie de tratamente pe zi, cu «Pellamar» și «Gerovital».

În scurtul răstimp petrecut pe litoral am avut, desigur, ocazia să aflăm multe din noutățile sezonului care abia începe, multe, dar nu pe toate, așa că ne pregătim să încheiem acest prim reportaj de pe malul mării, la urma-urmei o sumă de date și informații. Înainte de a termina, să notăm preocuparea gospodarilor litoralului în ceea ce privește pregătirea profesională a cadrelor din turism, școlarizarea a peste o mie de persoane, tendința de a extinde și înfrumuseța spațiile verzi, numai la Mangalia vor fi sădite peste două milioane de flori, grija pentru îmbunătățirea serviciilor către populație, punînd la socoteală aici, ca un argument deloc neesențial pentru cel care a fost măcar o dată obligat să care trei geamantane de la peron pînă la hotel, prelungirea liniei tuturor minicarelor pînă în gara Mangaliei.

Fără îndoială, ar mai fi multe de spus și reporterul simte că rămîne dator nu numai responsabililor litoralului, care au făcut mai multe decît a putut strînge el într-un număr de revistă, dar și cititorilor, care ar fi vrut să afle o sumedenie de amănunte cît mai variate.

Și unora și celorlalți le promitem o revenire.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

Complexul sanatorial de la Mangalia: masă, casă și sănătate sub același acoperiș.

Fotografii de **ELENA GHERA** ■

Un «personaj» simpatic care apare pe litoral odată cu semnele verii: minicarul.

Alin, în brațele bunicii: ...sîntem după «Cîntecul lui Iancu Jianu».

darul «nunților cu dar» nu cunoaște, întotdeauna, bucuria... darului!

> «...subsemnatul Șupială Alexandru, inginer în industria alimentară, domiciliat în Ploiești, strada Nalbei, bloc 20... vă fac cunoscut — așa, pentru amuzament — că în zilele din urmă m-am dus la mama mea din comuna Adunați, jud. Prahova, și, dintr-o curiozitate omenească, am derulat cu dînsa filmul activității unor familii, cît și a descendenților lor, constatînd însă la unele dintre ele următoarele:...»

...dacă ajungeți vreodată, stimați cititori, în comuna Adunați-Prahova (mai exact; în fosta Ocina), găsiți-vă un răgaz pentru a rămîne cîteva clipe în drum, cu spatele la «Bufetul» din centru, acolo unde se află de fapt stația autobuzelor ce vă vor duce la Breaza, sau Ploiești, sau altundeva: priviți drept înainte către coama dealului din față. Veți zări acolo, pe creastă, profilată pe cer, silueta superbă, uriașă — uriașă, față de distanța de la care priviți — a unui cerb; pesemne o statuie imensă a unui cerb cu coarnele ridicate, privindu-vă parcă atent, în tăcere... de acolo, de sus! Nu întrebați însă cine e autorul «statuii», căci vi se va răspunde — spre regretul dumneavoastră, așa cum a fost și al meu — că e vorba *doar de o iluzie:* acolo, în acel loc, a murit o nevastă, o femeie bolnavă de inimă; rudele i-au ridicat pe acel loc un fel de casă, întru amintire veșnică, cum obișnuiesc a face țăranii români — săltată așa, pe picioare, și cu un fel de turn... privind-o, poți să juri totuși că e vorba de un cerb uriaș, aproape că nu-ți vine să crezi povestea cu casa... dar *realitatea mistifică se pare, uneori, dorințele noastre!...*

> «...numitul Nenciu Emilian, din aceeași comună (Adunați–Prahova — N.A.) ...s-a căsătorit cu *nuntă și dar* în urmă cu peste 30 ani cu Maria, de care s-a despărțit (oficial), după ce mai întîi s-a recăsătorit (neoficial) cu Victorița, tot cu *nuntă și dar!...* Cît cîștig i-a rămas din ambele nunți, nu se știe... Fiul lui Emilian, Nenciu Ion, din aceeași comună, s-a căsătorit tot de două ori: întîi cu Maria Bărbulescu, din Poiana Cîmpina, cu *nuntă cu dar* (circa 30 000 lei cîștig); după cîtva timp a alungat-o, și s-a recăsătorit neoficial, și iar cu *nuntă cu dar* (circa 25 000 lei cîștig)...»

...Cel de-al doilea fiu al lui Nenciu Emilian, Constantin pe numele său mic, a folosit — însă ceva mai recent, și în împrejurări *cu totul deosebite* aceeași practică: *cea a nunții cu dar în bani...* (N.A.: personal, n-am nimic împotriva acestei «scheme», atîta vreme cît legile în vigoare nu o acuză, deși, personal, o consider într-un fel nostim-anacronică; altceva mi se pare însă interesant, și anume: «...curios e și faptul că de nevestele *neoficiale*, fiii lui Nenciu se folosesc în tribunale, *ca martori:* în procese nu numai de divorțuri, dar și de speculă, iliciți etc., *sursă:* Vasile Dogaru, din Afumați).

Dosarele respective există, se pot vedea oricînd. Nu mă voi referi la ele, pentru că în acest caz nu «iliciții» mă interesează, ci altceva decît *nunta cu dar* organizată la Sinaia, la «Cazino», în septembrie anul trecut (martoră: Rodica Bădilă, soră medicală la Sanatoriul T.B.C. Adunați-Ocina): *acest «altceva» se numește ALIN!*

> «...domnule, sau tovarășe reporter, sînt om în toată firea, nu v-am trimis sesizarea așa, aiurea: vă stau oricînd la dispoziție, chiar și cu martori, dacă cineva vă va contrazice asupra spuselor mele! Chestiunea e că — sincer vă spun! — în discuția aceea cu mama, m-a interesat mai ales partea AMUZANTĂ a cazului, e totuși ceva ca, în zilele noastre, un clan, sau o obișnuință a unei familii, să practice *nunta cu dar!...* Nu vi se pare nostim?!...» (Șupială Alexandru)

Nostim, mda...! Alin, un băiețel de aproape trei ani, îmi recită, vizibil împiedicat de emoție — dar clar — «Cîntecul lui Iancu Jianu». În timp ce bunică-sa începe să plîngă. În timp ce bunicul, Moise Bădilă, om de 68 de ani, își potrivește ochelarii pentru a-mi arăta niște acte, documente și copii de dosar ce... nu mă mai interesează: sînt înscrise acolo sume, mereu sume de bani, sînt ștampile, declarații... un dosar, vag, impersonal. Alin continuă să-mi recite balada, si aproape că-mi vine să strig sau să fug de aici: CE VINĂ ARE COPILUL ĂSTA?!...

...O rog pe femeie să nu mai plîngă, oricum nu mai rezolvă nimic cu plînsul, iar ea, înțelegătoare, tace, suspinînd. Rețin din voluminosul dosar prezentat de Bădilă — aranjat, așa cum fac oamenii noștri simpli, care nu prea cunosc legile și care cred, sînt convinși, că orice hîrtie sau copie adunată poate deveni o dovadă folositoare în durerea lor sinceră — o «invitație la nuntă»; o reproduc întocmai: «Fam. NENCIU EMILIAN, VICTORIA... Fam. SZABO ȘTEFAN, SIDONIA... *Cu onoare vă invită la căsătoria fiului TITI............ fiicei BOZI............* Care va avea loc în 28.IX.1974, la SINAIA, Braseria Restaurantului «Casino», ora 20. Nași: Fam. SZUCS TIBERIU, IRINA — ARAD.»

...La acea dată, numitul TITI *(citește: Nenciu Constantin) nu era despărțit de soția sa, Maria* — cu care avea un copil! — și cu care trăise *exact un an și 10 luni!...*

> «...Pe aici, pe la noi, se întîmplă multe, tovarășu!...»; «Cum vă numiți...?»; «Da'de ce?!» «Așa, să știu și eu...!»; «Lăsați-o'ncolo, ce, să mă văd dat la ziar? În toată treaba asta, de m-ați întrebat, cu Nenciu: știe tot satu'..., de ce să fiu, *neapărat*, eu ăla care...!? Aici, Nenciu se *numește* jumate din locatari, Bădilă ailaltă jumate...! Parcă, ce poți ști?!»... (și omul pleacă)

Și totuși, *trebuie să pot să știu:* pentru că o situație anume creată — și asupra căreia este foarte greu a se reveni — NU MAI MI SE PARE NOSTIMĂ! Cel puțin pentru simpla datorie de reporter, aceea de a anunța, public, un caz: *cazul unui copil*, Alin în situația de față, copil care, peste cîțiva ani, va întreba: *cine e tata?!* Or, un astfel de caz exclude orice fel de sentimentalism; așadar:

> *Maria:* mama copilului; căsătorită cu Nenciu Constantin, în 16.II.1971; în toamna lui '72, este internată la Sanatoriul T.B.C. din Sinaia; după patru luni revine la Sinaia, unde, împreună cu soțul, își construiseră o vilă; este dată afară din casă de către soț, împreună cu copilul ce avea 8 luni; motivul invocat de Titi: «Nu vreau să am de-a face cu o tuberculoasă...!»; are 25 ani, primește alocație pentru copil — care se află la părinții ei — conform unei hotărîri judecătorești;
>
> *Titi:* tatăl copilului; șofer; în timpul internării în spital a Mariei, își aduce în casă (vilă — Sinaia, str. Republicii nr. 29) pe Bozi, din Arad, nemaiprimindu-și soția în casă, pe Maria; organizează *nuntă cu dar* la Sinaia (martoră: din nou, Rodica Bădilă, din Afumați — N.A.).

...De la Moise Bădilă, tatăl fetei, am un dosar întreg, am mai spus-o: revin totuși asupra acestui dosar de acte, întrucît el dezvăluie, chiar și dacă unii *nu ar vrea să se știe acest lucru*, o mulțime de interese meschine: există copii după acte ale unor instituții de stat, acuzînd faptul că, împotriva unor declarații ale lui Nenciu C., cum că nu s-ar fi atins de banii «fostei» soții, el *a luat* niște sume de bani!...; etc., etc.,), dar, din nou, susțin că *nu asta e cel mai important lucru:* aici, în actele astea pe care le posed — și care stau oricînd la dispoziția oricui! — se vede, limpede, un fel de război tăcut, dur, satanic, dus între două familii: din care una, măcar, *are cel puțin dreptate:* cea a Mariei Bădilă. Și asta, poate că numai pentru faptul că minunea asta de copil ce se cheamă ALIN se află la ea acasă, în Adunați-Prahova... crescut de părinți, de părinții fetei, adică de *bunicii copilului* în ultimă instanță...! Cei care și-au rupt de la gură, ca să-i ridice casă — cui? Au strîns, cu toții, ambele familii, sume mari; numai partea Mariei revine la 30 000 de lei! (iar asta include, *din nou*, părinții...!). După nuntă s-a ales praful din toată căsnicia, fostul soț a preferat... «o alta»! (folosind o replică a unuia dintre cei ce au servit la «Cazino-ul» din Sinaia, *noul* tată socru al lui «Titi», fiind tot *nuntă cu dar*, ar fi aruncat la pachet opt mii, sau zece — cine mai poate ști exact?!).

Dar nu banii, repet, nu banii mă interesează: ci mentalitatea!... O mentalitate anume, care mă pune nu numai pe drumuri (la urma urmei, reporter fiind, sînt obligat să o fac și chiar îmi place), dar mă pune și pe gînduri: pentru că, odată aflat în Adunați și pozîndu-l pe Alin — amintindu-mi pe de altă parte cele spuse de omul ăla, cine-o fi fost el...?! (ăla cu: «pe aici, pe la noi, se întîmplă multe, tovarășu...!») — l-am văzut pe acest Alin că se sperie; că se sperie de mine, sau de aparatul de fotografiat, sau de cine știe ce?!

Alin este un copil; deocamdată, *un copil;* dar, curînd, un om — așa cum îmi spunea bunica sa. Alin este — cred! — o mică parte din viitorul nostru. El nu este încă o certitudine, pentru că nimeni pe lumea asta nu-și poate face, dintr-un copil, o certitudine!...

«**Ușor, liniștit, privindu-mă calm și, probabil, fără prea multă încredere:** este vorba de un dosar de acte...!» **(Moise Bădilă, din Adunați: bunicul celui ce s-ar putea să nu-și cunoască tatăl).**

Însă, la fel, cred că acest caz — vulgar spus: *«al nunților cu dar»* — nu ne poate lăsa indiferenți: pentru că dacă din nunta cu dar se face o practică ușoară întru îmbogățire, pentru că dacă acest obicei încă destul de popular și sărbătoresc este tîrît în noroiul afacerismului — (pentru că dacă acolo, etc...) — pentru că dacă acolo, la o masă la care se petrece, circulă niște sume ce vor stîrni mai mult oprobriul donatorilor decît satisfacția acestora, se riscă a se ajunge la paradoxala situație de a zări un cerb pe o creastă de deal, cerbul nefiind însă cerb, și nici creasta nefiind... suport de statuie montană! Nici măcar ca sugestie pentru un plastician desăvîrșit...! Pentru că apare, întotdeauna, un Alin...!

HORIA PĂTRAȘCU ■
Fotografiile autorului

PE TEME DE CIRCULAȚIE

patrulele școlare de circulație

Patrulele școlare de circulație constituie un mijloc excelent pentru sporirea siguranței deplasării copiilor pe drumul de acasă la școală și înapoi. Activitatea lor este în același timp o verigă importantă în educarea rutieră a copiilor. Ele creează condiții ca problemele de circulație să fie bine înțelese nu numai de către elevii membri ai patrulelor, dar și de către profesorii și învățătorii care îi îndrumă și îi controlează.

Prin exemplul lor de prudență în circulație, membrii patrulelor școlare contribuie în mod direct la educarea rutieră a colegilor lor, întărindu-le simțul disciplinei și responsabilității.

În procesul executării importantei lor sarcini, de protecție a celor mici, cu timpul, pe măsura acumulării experienței, membrii patrulelor școlare devin participanți la circulație atenți, politicoși și disciplinați, buni cunoscători ai regulilor de circulație, de care vor avea atîta nevoie mai tîrziu la volanul automobilelor.

Traficul rutier din ce în ce mai intens nu numai în orașe, dar și în numeroase comune ridică probleme din ce în ce mai dificile pentru circulația copiilor. Este o realitate că obligațiile multiple ale miliției nu-i permit să exercite o supraveghere suficientă a deplasării celor mici în drumul lor către școală. Această supraveghere indispensabilă trebuie să fie realizată și cu sprijinul altor forțe. Patrulele școlare au demonstrat aproape peste tot unde s-au înființat că pot realiza în bune condițiuni supravegherea deplasării copiilor pe traseul de acasă la școală și înapoi.

Miliția de circulație apreciază patrulele școlare ca un ajutor de mare preț în domeniul circulației, care îi completează și îi ușurează munca.

Activitatea patrulelor școlare exercită însă o puternică influență psihologică și asupra conducătorilor auto. Majoritatea lor sînt absolut conștienți că traversarea arterelor rutiere de către copii în grup, supravegheați de patrulele pionierești de circulație, este mult mai puțin periculoasă decît trecerea izolată a arterelor rutiere de către copii. Observînd patrulele școlare în activitate, automobiliștii devin, în general, mai prudenți, mai circumspecți și chiar mai politicoși, acordînd cu grijă prioritate pietonilor care se află pe «zebre».

În afara misiunii lor de ghidare a copiilor în deplasarea de acasă la școală, în timpul traversării arterelor rutiere, al urcării sau al coborîrii din mijloacele de transport în comun, membrii patrulelor școlare de circulație constituie un ajutor valoros pentru corpul didactic în procesul însușirii cunoștințelor de circulație.

Iată de ce sprijinirea activității «micromilițienilor», încurajarea lor, reprezintă o datorie de onoare pentru fiecare lucrător din formațiunile de circulație ale miliției.

Colonel VICTOR BEDA ■

CE PROFEȚIM, CE PROFESĂM

cultul eroilor

Pe urmele eroilor — Aspirația unui mare poet de a ști cărarea totdeauna plină de oameni pe urmele sale este, fără îndoială, mulțumirea cea mai adîncă pe care peste moarte ar nutri-o un erou. Ea nu este mai puțin aspirația noastră, a urmașilor, fiindcă memoria celor căzuți nu e decît o vestală a idealului nostru patriotic, un semn că el viază în noi. Mi-a plăcut de aceea faptul că în acest an, mai mult ca oricînd, dubla sărbătoare a luptei noastre, victorioase pentru neatîrnare și a abnegației totale și vitejești față de cauza zdrobirii fascismului înrobitor, a cunoscut momente tulburătoare de cinstire a eroilor, de puternică trăire, afectivă sub semnul reînvierii glorioaselor fapte. Depuneri de coroane la monumentele și mormintele acestora, serbări populare în care emoția cîntecului și a versului patriotic i-a marcat solemn pe participanți, spectacole de sunet și lumină care s-au desfășurat chiar în vatra eroicelor bătălii, precum și multe alte manifestări ne-au convins încă o dată că pledoaria noastră pentru întreținerea unui viguros cult al eroilor pornește de la nevoia firească de asemenea ceremonii. Există însă, spre satisfacția noastră, un spațiu și mai larg de manifestare a inițiativei și fanteziei în această direcție. Nu știu, de pildă, în ce măsură forurile noastre turistice au folosit acest prilej pentru ca unele trasee interne și externe să se transforme în adevărate pelerinaje, fiindcă cine s-a recules o clipă în fața osuarelor de la Grivița, din acel pămînt în care frăția de luptă dintre noi și vecinii noștri bulgari a fost sfințită cu sîngele stră-străbunicilor noștri din legendarul război al independenței și cine a poposit la căpătîiul celor 11 000 de ostași români din cimitirul de la Zvolen, de pe teritoriul Cehoslovaciei, nu se poate să nu fi trăit un moment unic al recunoștinței față de înaintași. Mă gîndesc iar că un ingenios concurs intitulat, să zicem, «brasarde tricolore» ar putea an de an să ofere noilor generații posibilitatea reîntoarcerii la geneza epopeii contemporane, pe drumurile insurecției. Un complex de activități, din care să nu lipsească ceremonia și emoția vie, ar putea să marcheze etapele unei întreceri tinerești în care retrăirea istoriei s-ar îmbina firesc, lăuntric, cu angajarea de faptă patriotică în numele idealurilor noastre comuniste.

Un fond «Cutezătorii» de documente ale patriotismului. Fie-mi permisă sugestia colegială, pornită dintr-o deosebită prețuire față de inițiativele uneia dintre cele mai îndrăgite publicații ale noastre, revista «Cutezătorii», de a întrevedea organizarea unei ample acțiuni pionierești pentru strîngerea materialelor de orice gen care atestă eroismul românesc. Mai stăruie în multe case, eternizată în fotografii sau alte relicve materiale, amintirea eroilor Plevnei și Mărășeștilor, ca să nu mai vorbim că înșiși martorii oculari ai luptelor de la Oarba de Mureș și Păuliș, de la Tiszalok sau din Tatra Mare au încărunțit de pe acum, nu numai eroismul pe front, ci și timpul conferindu-le aura de veterani. Oare cu sprijinul profesorilor de specialitate, beneficiind și de îndrumarea forurilor de specialitate, nu s-ar putea strînge un bogat material documentar — fotografii, scrisori, cîntece, relatări ale unor veterani — care să arunce o lumină și mai vie asupra prezenței românești în încleștările cruciale ale luptei pentru independența și existența demnă, neatîrnată a popoarelor, din ultimul veac? Circumscriu acțiunea acestei perioade deoarece, mai apropiată în timp, există temeiuri reale să credem în reușita ei.

Faptul că recent Comitetul Politic Executiv al Comitetului Central al Partidului Comunist Român a adoptat hotărîrea alcătuirii unui monumental și temeinic tratat al istoriei noastre trebuie să capete pentru noi toți o semnificație de viață. Istoria e un act național nu numai ca faptă, ca edificare de destin al unui popor, ci și ca permanentă scriere a celei dintîi cărți a neamului, cum spune Bălcescu. Putem și noi să ne aducem contribuția, oricît de modestă, dacă nu la elaborarea marelui tratat, în orice caz la cultivarea sentimentului istoriei, și prin adăugirea unor documente și relicve revelatoare în muzeele sau cabinetele de istorie din satul, orașul, școala unde învățăm. Inimoșii noștri pionieri, cu sufletul lor deschis către trecutul de luptă al bunilor și străbunilor lor, neîndoielnic că s-ar avînta bucuroși în săvîrșirea acestui act patriotic de strîngere a noi și noi documente ale eroismului.

Cîntecele neamului românesc — pe toate buzele! N-aș putea încheia cu inima împăcată acest ciclu publicistic consacrat cultului eroilor dacă n-aș aminti îndatorirea sfîntă pe care o avem noi, scriitorii, muzicienii, artiștii plastici, oamenii de teatru și film în acest domeniu. Cu toate că potențele noastre creatoare nu sînt nici pe departe puse în deplină valoare în ce privește realizarea acelui fond bogat de opere care să glorifice eroismul de ieri și de azi al poporului, al marilor săi bărbați, trebuie să spun că tocmai în această direcție literele și artele românești, inclusiv în contemporaneitate, au repurtat o seamă de izbînzi durabile. Mi-a fost dat să alcătuiesc nu demult, din inițiativa Editurii «Minerva», o antologie lirică, intitulată semnificativ «Eroica». Ei bine, acest volumaș — în care din popularele cicluri ale lui Alecsandri și Coșbuc «Ostașii noștri» și «Cîntece de vitejie» am inclus doar cîte o poezie — a avut o trecere mai mult simbolică prin librării. M-a impresionat în acest sens faptul că doi profesori de la două licee diferite din Sighișoara, aflînd de data lansării cărții, se deplasaseră special în București pentru a fi siguri că vor pune mîna pe respectiva antologie. Din păcate, asemenea inițiative editoriale — dacă exceptăm Editura Militară, care și-a făcut în mod firesc, spre cinstirea ei, o vocație din promovarea literaturii eroismului — sînt totuși puține. Putem, de asemenea, să salutăm străduniile unor cineaști sau ale unor artiști plastici în crearea unor opere care cultivă virtuțile eroice. Nu ne lipsesc nici o seamă de cîntece necesare pe această temă cu toate că, deopotrivă, compozitorii și poeții ar putea urma cu mai multă consecvență pilda unor iluștri înaintași precum Flechtenmacher, Ciprian Porumbescu, G. Musicescu, D.G. Kiriac, T. Popovici, I.D. Chirescu, ca să numesc numai pe cîțiva iluștri compozitori sau pe cea a lui Alecsandri, G. Coșbuc, Ion Nenițescu, Șt.O. Iosif. Concursul național «Cîntare patriei» a făcut dovada rezonanței ample pe care o are în rîndurile tuturor corurilor din țară cîntecul patriotic, îndeosebi marile marșuri și imnuri de luptă — de la «Tricolorul» și «Pe-al nostru steag» la «Eroi au fost, eroi sînt încă» și «Imnul eroilor».

Rapsodia eroilor poporului nostru trebuie să capete o întruchipare mai vie deopotrivă în vers și melodie, în culoare și în marmură, pe peliculă, pe ecran. În această direcție, dacă e vorba de factorii care să promoveze asemenea creații, încap cel mai puțin spiritul funcționăresc precum și lipsa de discernămînt ideologic și estetic. Cultul eroilor este substanța de viață și de simțire, de gîndire profundă și de fantezie, care impune exigența cea mai mare în realizarea artistică dar totodată și entuziasmul patriotic cel mai desăvîrșit. Avem suficientă marmură în munții noștri, resurse sonore și plastice inepuizabile și, mai ales, o intensă flacără în inimi, pentru a înveșnici și a ține mereu trează memoria eroilor.

NICULAE STOIAN ■

P.S. S-ar putea ca unele din propunerile mele, ținînd seama de faptul că vizează diferiți factori de răspundere, să apară oarecum temerare. Ele nu sînt decît niște ipoteze de lucru. M-aș bucura însă ca, într-un fel sau altul, ele să sensibilizeze și mai mult circuitele care concură la tensionarea acestor linii de forță ale sufletului nostru.

N.S. ■

ROMÂNIA NEMURITOARE

Mai, creangă de cireș a patriei

Mai, creangă de cireș a patriei.
Unde înflorești tu mai adevărat și mai sfînt
decît deasupra ființei mele
aflată dintotdeauna între munții puternici
ai patriei mele,
în care s-au îngropat oasele străbunilor mei,
părinților mei aspri și drepți,
cei mai viteji și mai cinstiți dintre traci.
Român sînt,
de o seamă cu pădurea care freamătă,
mare și adevărată,
pe hotarele frunții mele.
Român sînt,
de o seamă cu valurile de pămînt românesc și curat,
cu caii cîmpiilor care aleargă liberi
peste întinderea cea nesfîrșită și mare a zărilor.
Sîntem români.
Sîntem o națiune demnă de
sarea și pîinea pămîntului nostru.
Român sînt,
de o seamă cu pîinea cea zilnic
cîștigată
din sudoarea brațului și a frunții.
Român sînt,
de o seamă cu cîntecele neamului meu vechi,
de o seamă cu socialismul.
Sub soarele zărilor,
sub mersul aștrilor:
sîntem români.

IOAN IACOB ■

CARTEA

M. UNGHEANU: arhipelag de semne

Arhipelag de semne este unul dintre cele mai tari volume de critică apărute la noi în ultima vreme. Titlul, ușor criptic, conține mai mult decît un program; și anume, o dispoziție ce vine din straturi adînci, pentru a unifica, în ultimă instanță, ceea ce în carte pare inevitabil fragment si diversitate. Sumarul exprimă, dealtfel, constantele activității criticului, ca într-un portret esențializat și scos din raza de manifestare a jurnalismului. Textele, aduse din revistă în volum, aspiră legitim la o altă durată , neocazională.

Criticul are de acum sentimentul autorității. Scrie cu decizie și claritate, fără obsesia nuanțelor. Dacă formula n-ar fi uzată, am zice că M. Ungheanu este un critic de «idei». Pagina critică are, la el, cadența și organizarea strînsă a unui raționament. Chiar cînd relația cu opera e de uimire necondiționată, ca atunci cînd îl evocă pe Sadoveanu, criticul nu cade în perplexitate și evită în chip fericit tautologia, într-un stil necăutat, apelînd rar la cuvîntul neaoș sau la metaforă. În ansamblu, critica lui M. Ungheanu stă sub semnul adevărului inconfortabil. Spiritul de campanie persistă încă (e o notă structurală), dar criticul își trădează cu greu umoarea, excepție făcînd totuși **turnirele.** Cînd trebuie să divulge impostura, cînd pretextul luptei este așadar just, M. Ungheanu devine elevat și tăios, cu mari posibilități de expresie și imaginație polemică. Iată un exemplu de memorabilă execuție: «Întreprinderea lui Eugen Luca seamănă cu aceea a unui ignorant, dar intempestiv preșcolar care, nemulțumit de siluetele și culorile găsite în albumul unui pictor celebru, se apucă, cu hărnicie și convingere, să corecteze pensula maestrului cu ajutorul unei banale cutii de culori și al unui desen destul de primitiv. Radiația culorii vechi este însă mai puternică decît pojghița neavenitei și recentei spoieli. Între a pune mustăți Monei Lisa și atari operații «restauratorii» nu-i nici o diferență».

Într-un fel, critica lui M. Ungheanu e un model de non-proliferare, în sensul nedilatării exagerate a semnificației subiacente. Marea lui plăcere rămîne lectura textului, convins că el nu poate să spună mai mult decît spune efectiv. Un motiv în plus de a nu bate cîmpii; în timp ce dicteul funcționează cu regularitate dinspre operă, nu invers. Observațiile vor fi desigur exacte, la obiect. Criticul îmbină percepția sensibilă cu interogația lucidă, inteligentă. Ceea ce nu duce la neglijarea expresiei; dimpotrivă e mereu în căutarea formulei emblematice, seducătoare. Astfel, Miron Radu Paraschivescu este **poetul generației patetice;** Ion Gheorghe trece drept **un poet eretic** (alții îi ziceau **bogomilic);** în poezia Anei Blandiana surprinde **refularea lirismului** etc.

Interesant este că profilul scriitorului comentat se închegă lent, dar tinde să devină durabil. Sînt reluate de fiecare dată, cînd contextul permite, afirmații mai vechi (fără să dea cumva impresia de ridicol, indiciul perisabilității). Surprinzător, ideile («descoperirile») își păstrează intactă coerența dintîi. Desigur, le-ar sta și mai bine într-o sinteză de proporții. Avem toate motivele să credem că M. Ungheanu se gîndește la ea.

Însemnările despre Ibrăileanu și Călinescu sînt și luări de cuvînt **pro domo.** M. Ungheanu, se pare, nu are complexul autorilor mari. Discuția e purtată în planul evidențelor, încît orice replică pare exclusă. Dar nici nu se face necesară; mai mult ca oricînd tonul este obiectiv și loial. La urma urmei, Călinescu e de preferat într-o altă postură decît în cea de idol. De unde și o comprehensivă analiză făcută apoi criticii lui Al. George.

Tot mai pasionant se anunță dialogul criticului cu opera lui Marin Preda. E vorba de intuiții noi, de reală profunzime și finețe. Ecourile dostoievskiene merită încă subliniate. La fel, dimensiunile adevărate ale unui personaj aproape uitat: Țugurlan. Ne-a plăcut, de asemenea, ideea că Ilie Moromete este un ins **egocentric,** ce gîndește **ruralo-centric.** Într-adevăr, în romanele de după **Moromeții,** Siliștea-Gumești nu mai este centrul lumii, ne-a convins îndeosebi lectura **Delirului.**

În imediata apropiere a lui Marin Preda, ca prozatori, ar fi trebuit puși valoric D.R. Popescu și Augustin Buzura. E drept că primul figurează aici doar cu **O bere pentru calul meu.** În schimb, situarea lui Buzura alături de Corneliu Ștefanache, Sorin Titel și Bujor Nedelcovici corespunde unui criteriu strict tematic. **Fețele tăcerii** îl irită oarecum pe critic; chiar de la început acuză **polemismul** (care, dacă există, ni se pare un element pur tendențial, exterior operei constituite și deci în afara oricăror considerații de natură estetică). În fine, nu intrăm în detalii. E normal ca M. Ungheanu să fie consecvent principiilor sale axiologice, mai ales că judecata de gust implică astăzi și o serioasă opțiune politică.

Se înțelege că **Arhipelag de semne** pune și alte probleme. A trezit deja și va mai trezi, și de aci înainte, reacții contradictorii. Semn că e o prezență vie, adevărată în climatul nostru literar. Dincolo de toate acestea însă, volumul lui M. Ungheanu rămîne o excelentă carte de referință, bună pentru cititorul de orice condiție.

CORNEL MORARU ■

TIBCO'75
TIBCO'75
TIBCO'75
TIBCO'75

TIBCO '75

O NOUĂ DOVADĂ A INGENIOZITĂȚII ȘI HĂRNICIEI

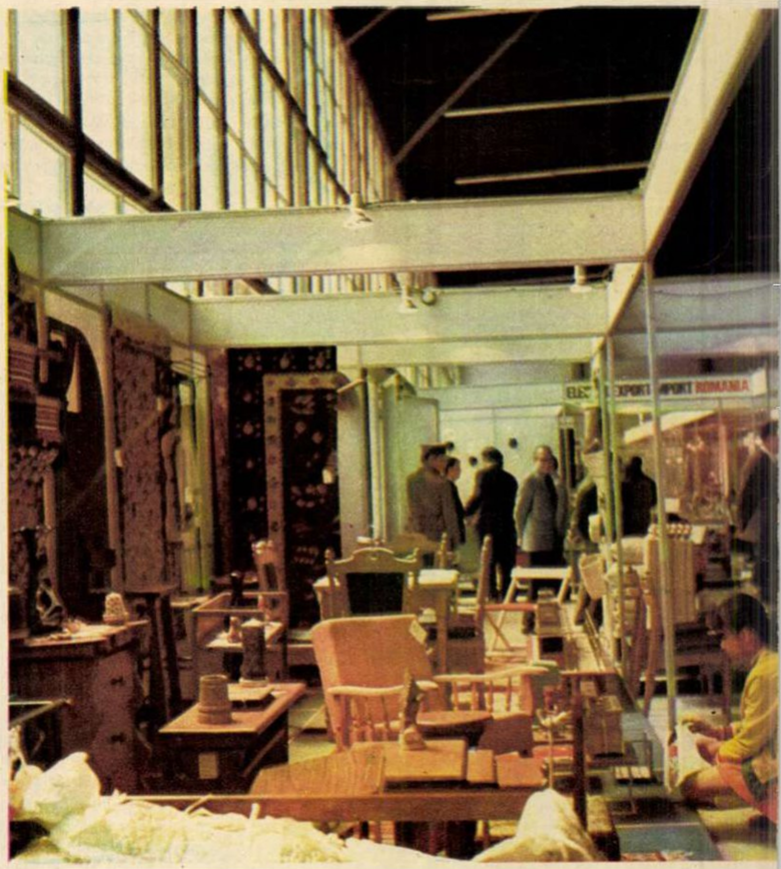

Fotografii de GH. AMUZA ■

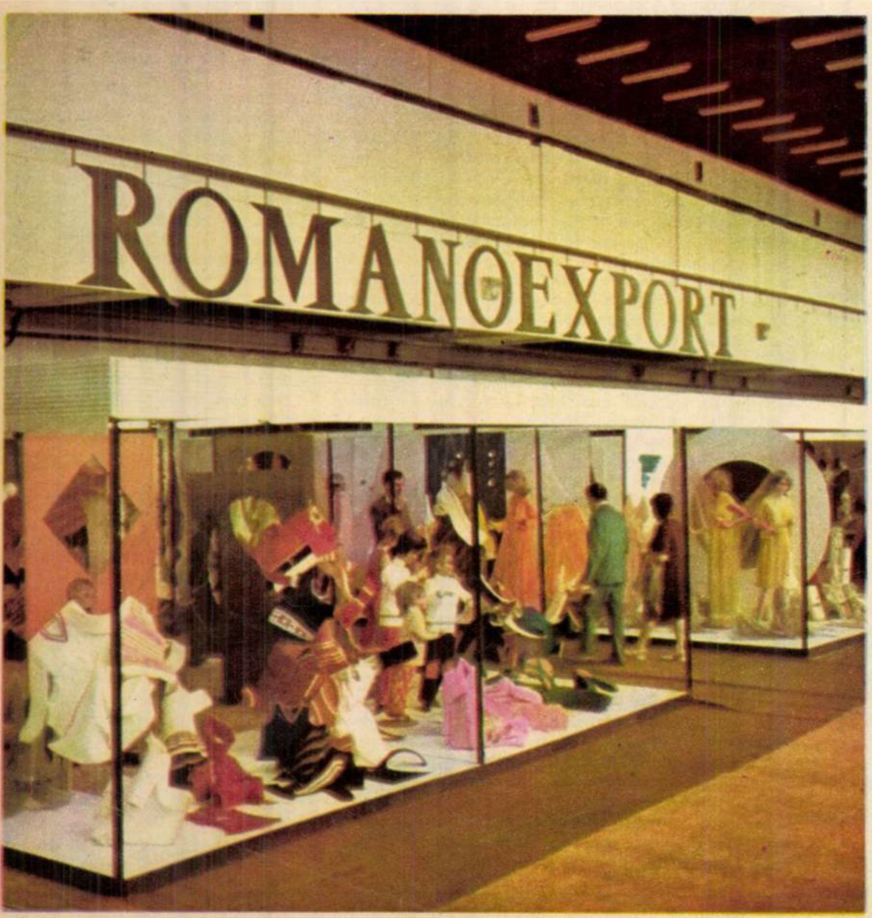
ROMANOEXPORT

VINEXPORT ROMANIA

Duminică 11 mai, o duminică frumoasă, cum rare au fost zilele acestei luni ploioase. Pe teritoriul Complexului expozițional din Piața Scînteii, în 14 pavilioane, însumînd o suprafață de 17 000 m.p., s-a inaugurat cea de-a doua ediție a Tîrgului internațional București de bunuri de larg consum, manifestare de prestigiu a dezvoltării ramurilor economiei naționale, a participării tot mai active a țării noastre la circuitul mondial de valori materiale și a amplificării schimburilor comerciale și cooperării economice și tehnico-științifice în ceea ce privește producția bunurilor de consum.

Reunind produse din 17 țări din Europa, Africa, America Latină și Asia, în care alături de România — firește, principal expozant — participă cu expoziții oficiale Bulgaria, U.R.S.S., Cehoslovacia, Cuba, Republica Democrată Germană, Republica Federală Germania, Italia, Polonia și, pentru prima oară, Organizația pentru Eliberarea Palestinei, cît și firme din Anglia, Austria, Belgia, Elveția, Iugoslavia, Japonia, Nigeria și Portugalia (lista expozanților de peste hotare cuprinzînd peste 120 de întreprinderi și organizații economice pe o suprafață de 6 000 m.p.), TIBCO '75 se distinge față de ediția inaugurală printr-o mai mare diversificare a exponatelor, printr-o gamă de produse substanțial îmbogățită. Astfel, menționăm că pe lîngă produsele de larg consum prezentate la prima ediție (textile, confecții și tricotaje, pielărie, blănărie, încălțăminte, sticlărie și ceramică fină, articole metalice de uz casnic, mobilă, produse chimice etc.), în anul acesta în standuri au fost expuse produse noi, de larg interes pentru public: produse agroalimentare, instrumente și materiale pentru dotarea și amenajarea școlilor, spitalelor și hotelurilor, aparate și instrumente medicale și de optică medicală, aparate și instrumente pentru microlaboratoarele școlare, mașini și utilaje pentru producerea bunurilor de consum, biciclete etc.

În ceea ce privește oferta românească — reprezentată de 20 de firme de comerț exterior care expun pe o suprafață de 11 000 m.p. — ea se remarcă printr-o mare varietate de produse, în primul rînd prin cele ale industriei ușoare, ramură de tradiție în România, care se afirmă prin ritmul susținut de creștere și diversificare a producției (pe ansamblu, volumul său global s-a dublat în perioada actualului cincinal!).

Desigur, este greu, dacă nu chiar imposibil, să restrîngi multitudinea de impresii avute ca vizitator al acestui tîrg internațional într-un colț de pagină, totuși nu poți uita această lume a culorilor caleidoscopice, în care fiecare obiect expus te îmbia nu numai prin valoarea sa strict utilitară, cît, și mai ales, prin frumusețea aparte pe care o capătă, expus fiind. Atracția unui astfel de tîrg devine întru totul explicabilă prin dorința noastră a tuturora, de a afla cu o clipă mai devreme noul în viața noastră imediată, acest nou care înseamnă practic un televizor mai bun, portabil, un frigider, altfel de pantofi decît cei văzuți în magazine, țesături minunat desenate și colorate, jucării în fața cărora ne uimim alături de copiii noștri, mobilă pe care ți-ar fi milă să o atingi, instrumente muzicale, haine cu croieli moderne în care ne închipuim arătînd altfel, garnituri de bucătărie în care poate și bărbaților le-ar plăcea să gătească trăgînd cu coada ochiului la ceasul aragazului, covoare pe care te-ai feri să le calci etc.,etc. Și prospectele, nenumăratele prospecte, pliante colorate pe care le răsfoim cu aproape aceeași plăcere cu care deschidem albumele de pictură. Și muzica, muzica din fiecare stand, muzica proprie originei expozantului, cîntece populare ruse, cîntece germane, poloneze etc. Și mulțimea vizitatorilor strînși în jurul exponatelor, spectatori ce fac dintr-un astfel de tîrg un spectacol, un imens spectacol de șapte zile la care aplauzele sînt înlocuite de exclamațiile și privirile admirative.

Este și firesc să se întîmple așa ținînd seama că fiecare dintre țările și firmele participante la TIBCO '75 s-a prezentat cu realizările sale de prestigiu în acest domeniu, miile de exponate ce înfățișează cele mai diverse realizări în producția bunurilor de consum și a utilajelor ce produc aceste bunuri prilejuind o informare largă, o documentare concretă asupra posibilităților de ofertare și de contractare, cunoașterea nemijlocită a produselor și a posibilităților de export ale țării noastre și ale participanților de peste hotare, un cadru prielnic pentru perfectarea de noi contracte și tranzacții reciproc avantajoase, stimulînd comerțul și cooperarea economică și tehnico-științifică internațională. Pentru că, înainte de toate, acest tîrg de primăvară ce tinde să devină tradițional nu este altceva decît o nouă dovadă a ingeniozității și hărniciei unui popor pentru care a trăi și a munci în pace și prietenie între popoarele lumii reprezintă înalta sa aspirație dintotdeauna.

IULIAN NEACȘU ■

S.O.S. — APELE MINERALE

la Călimănești și Oltul bea apă minerală

Ce sînt și ce ar putea deveni apele minerale?
Ce înseamnă exploatarea rațională a acestor nesecate izvoare de sănătate și venituri?

Ne-am străduit să răspundem acestor întrebări într-o anchetă publicată în numărul trecut al revistei noastre. Ne-am adresat în acest scop Institutului de medicină fizică, balneoclimatologie și recuperare medicală și unor reprezentanți ai județului Covasna. În continuarea investigației noastre vă oferim de data aceasta un reportaj realizat în cunoscutele stațiuni balneare de pe Valea Oltului-Căciulata și Călimănești.

● Sînt aproape 30 de izvoare analizate în stațiunea Călimănești-Căciulata (sulfuroase, cloruro-sodice, calcice, magneziene), a căror mineralizare totală variază între 0,5 și 17,7 grame la litru. După temperatura apelor, majoritatea sînt pentru cure interne (sub 20 de grade Celsius).

● Izvorul Căciulata nr. 1, cunoscut de sute de ani, se poate compara cu oricare alt izvor celebru din lume, fie el de la Evian, Aix-les-Bains, Karlovy Vary sau Montecatini.

● Apele minerale de la Călimănești-Căciulata sînt indicate în tratamentul următoarelor boli: cele digestive și metabolice (gastrite și colite cronice, ulcer gastroduodenal, colecistite, «pietrele la ficat», guta,diabetul, obezitatea); bolile urologice (infecții urinare cronice netuberculoase, «pietrele la rinichi»), afecțiuni reumatismale (reumatism cronic secundar, cel inflamator cronic, dar și cel degenerativ), ca și la o serie de boli profesionale (silicoza, intoxicațiile cu plumb și mercur etc.), în alergiile cutanate și afecțiunile respiratorii.

● Izvoare de apă termală de felul lui «Căciulata 3» (forat la 1 200 metri adîncime, cu temperatură de 54 de grade și debit de 950 000 litri în 24 de ore!) și «Sonda 1004», tot de la Căciulata (temperatură la ieșirea la suprafață —45 grade), dau din belșug apă minerală sulfuroasă, folosită cu succes în curele externe, adică la băile de ape minerale.

● Cu cîtava vreme în urmă s-au descoperit la Cozia două izvoare, care ar putea da, prin combinare, neasemuita apă de la izvorul nr. 1 al Căciulatei, al cărui debit începe să se dovedească insuficient.

Cine spune apă minerală, spune în general «apă de masă» sau chiar de șpriț. Lucrurile nu stau însă deloc așa, dar pentru că despre apa de masă mineralizată am avut ocazia să vorbim, socotim că este cazul să ne referim în continuare la prețioasele utilizări ale apei minerale medicinale — și asta deoarece bogăția națională în acest domeniu este la fel de fabuloasă și din păcate la fel de nejudicios gospodărită. Puțini știu, apoi, că apele medicinale se folosesc cu succes în tratamentul diferitelor boli sau afecțiuni nu numai sub forma curelor interne și externe, ci și prin inhalații de aerosoli (apă minerală pulverizată), irigații (în tratamentul bolilor de femei) și chiar injecții intramusculare...

Am aflat toate aceste amănunte poposind în renumita stațiune balneoclimaterică Călimănești-Căciulata, unde între altele am stat de vorbă cu doctorul Gheorghe Mămularu, director adjunct medical al Complexului balnear.

— Povestea apei minerale de la Călimănești — ne spune dînsul — începe, dacă nu în timpuri imemoriale, în orice caz din vremea cuceritorilor romani, împăratului Adrian (117-138 e.n.) fiindu-i atribuită decizia de construire, pe malul stîng al Oltului, a castrului și a primelor terme romane de pe aceste meleaguri, ale căror rămășițe arheologice sînt încă vizibile. Specialiștii cred că amenajarea acestor prime construcții pentru tratament este în strînsă legătură cu reumatismul articular de care suferea, probabil, împăratul. Apele minerale medicinale de la Călimănești devin mai binecunoscute începînd cu secolul al XIX-lea, cînd un anume C. Marcil publică în «Curierul românesc» (1827) un studiu care, deși incomplet, are meritul de a fi primul dedicat miraculoaselor ape. În legătură cu izvoarele de aici circulă numeroase istorioare. Se spune astfel că doctorul Carol Davila i-a recomandat apa lui Napoleon al III-lea, care după ce s-a tratat o vreme la Paris (apa era adusă cu diligența) se hotărăște să vină chiar la Călimănești pentru o cură la fața locului, ajunge pînă la Sibiu, dar izbucnește războiul franco-prusian (1870) și e nevoit să se întoarcă (al treilea Napoleon avea să moară, cîțiva ani mai tîrziu, după cum zice dicționarul, de o boală de rinichi). Se mai tratează la Paris, în 1905, și președintele pe atunci al Franței, Emile Loubet, în vreme ce arhiducele Leopold al Austriei vine chiar pînă la Călimănești....

Timp de vreo 25 de veri (mulți ani la Călimănești sezonul se încheia odată cu venirea toamnei), doctorul C. Frumușeanu a studiat eficiența izvoarelor de la Călimănești-Căciulata și le-a comparat cu alte stațiuni vizitate, de renume european. Într-una dintre lucrările sale, acest medic afirmă că nu există în Europa o apă cu acțiune «litrotritică» în litiaza urinară mai eficientă decît cea din izvorul principal de la Călimănești. Specialiști renumiți din clinicile bucureștene de la Fundeni și Panduri au ajuns la concluzia că este de preferat o cură repetată de ape minerale în litiaza renală decît intervenția chirurgicală, riscul cuțitului putînd aduce adesea și o serie de complicații postoperatorii.

Evantaiul bogat al posibilităților de tratament cu ajutorul apelor minerale de la Călimănești îl aveți în chenarul de mai sus. Iată motive mai mult decît suficiente pentru o dezvoltare corespunzătoare nu numai pînă acum, dar și în continuare, a stațiunii. În ultimii șapte ani s-au ridicat două baze de tratament moderne, numărul total al locurilor de tratament și odihnă de la Călimănești-Căciulata ajungînd în momentul de față la 2 600 pentru o singură serie (18 zile). Complexul balnear — care altfel ține de Oficiul județean de turism — funcționează pe niște baze foarte realiste, o adevărată întreprindere economică ale cărei beneficii, după cum susținea directorul Constantin Predescu (un nespecialist în medicină!), sînt pentru anul 1974 de ordinul milioanelor de lei. Stațiunea e pe cale să se mai îmbogățească cu un nou complex de tratament de 1 700 de locuri, pentru că forajele efectuate acum cîțiva ani la Cozia au dus la descoperirea a noi cinci surse la fel de bogate și cu debit corespunzător. Începînd cu anul 1972, stațiunea a fost inclusă în circuitul stațiunilor balneoclimaterice internaționale, astfel că în fiecare serie apar noi grupuri organizate cu bolnavi din Finlanda, Olanda, Israel, R.F.G. și chiar Italia (țară cu bogate izvoare de ape minerale!). «Tabloul» pe care vi l-am pictat pînă aici — deși frumos colorat — este totuși înșelător. Din păcate, și aici izvoarele de ape minerale sînt insuficient folosite. Iată cîteva dovezi în acest sens.

Stațiunea Călimănești-Căciulata se află situată la 280 metri altitudine, într-o depresiune, fără mari variații de temperatură și umiditate sau curenți de aer. Sînt 19 grade Celsius în medie vara, iar zile însorite se ridică la 1800—1900 de ore pe an. Climatul e atît de dulce încît se întîlnesc vegetație și faună de tip mediteraneean. «Ca și la Covasna — îmi spunea doctorul Mămularu — și la Călimănești există o pînză freatică ce dă dreptul aproape fiecărei foreze să scoată la iveală apă minerală. Deci, nici aici nu se poate pune problema resurselor! Am putea ajunge ușor și la dublul capacității, numai amenajările necesare să existe».

Sînt aproape 50 000 de pacienți pe an la Călimănești-Căciulata în momentul de față, dar — am aflat — se îmbuteliază numai 120 000 de sticle de un litru, de la izvorul nr. 1, pentru aceeași perioadă de timp. În litiaza renală, pentru a da numai un exemplu, recomandările medicilor se leagă de necesitatea unor cure prelungite, de cel puțin 3—4 săptămîni, cîte două în fiecare an. Și Gheorghe Mămularu îmi indică nume, pensionarii Dumitru Păduraru și Teodor Lucescu, Ion Constantinescu și alții, adică oameni ce vin, iată, de 15-20 sau chiar 30 de ani în fiecare vară la Călimănești. Nu ar fi însă mult mai simplu să-și poată face omul cura acasă, luînd sticla cu apa minerală medicinală «preferată»? Cu ani în urmă au existat magazine speciale pentru desfacerea apelor minerale, dar au dispărut toate fără urmă.

Am stat de vorbă și cu inginerul Constantin Visalon, specialistul în materie al Întreprinderii județene de industrie locală Vîlcea, de la care dealtfel am aflat că la Căciulata se îmbuteliază nu 120 000 de litri *pe zi* (capacitatea actuală a stației de îmbuteliere de la Biborțeni), *ci pe an!* «Doctorul Mămularu a fost primul care s-a opus la mărirea capacității — mi-a spus, spre marea mea surprindere, inginerul Visalon. O exploatare mai intensă a izvorului — era dînsul de părere — ar putea deranja compoziția chimică a apei. În prezent izvorul este exploatat doar cîteva ore pe zi, deși — luați aminte — s-a descoperit că o parte a apei din renumitul izvor nr. 1 se varsă direct în Olt! Noi am propus să facem captarea tocmai a acelei risipe, dar s-a opus de această dată O.J.T.-ul, adică organul care aici la Călimănești patronează și izvoarele de apă minerală. Ape minerale s-au mai descoperit și în zona Govora, și la Olănești și Păușești-Cheia. Întreprinderea noastră a făcut și un studiu care ne-a costat vreo două milioane, rămas din păcate nevalorificat, deși rezultatele s-au dovedit promițătoare!»

În general, cei cu care am stat de vorbă în județul Vîlcea în problema apei minerale au păreri aproape similare. Exploatarea rațională și eficientă a izvoarelor de ape minerale — sînt de părere dînșii — reclamă înființarea unui centru unic de decizie, îndrumare și control, un for central care să organizeze forări și studii complete, să stabilească eficiența terapeutică și să asigure stabilitatea compoziției în cazul exportului, să facă reclamă și să pună la treabă toate «moașele» existente în momentul de față.

«Problema depășește însă competența întreprinderilor de industrie locală, îmi mărturisea Constantin Visalon. Oricîtă bunăvoință am avea noi pentru îmbuteliere sau foraje, nu avem destulă forță pentru a ne fructifica intențiile!»

DUMITRU GRAUR ■

oameni care învață pădurile să meargă

Cine știe unde și cînd vom întîlni răcoarea și foșnetul unuia dintre arborii care astăzi sînt doar niște firave plante.

Drept să spun, exista un serios motiv de îngrijorare, cum că județul Hunedoara n-ar fi chiar cel mai potrivit pentru un reportaj dedicat acelor oameni de poala cărora pădurile se țin ca niște copii, de la sămînță și pînă-n vremea vuietului lor deplin, vuietul de pădure adevărată și umbroasă, plină de întunecime și taină, mai ales la timp de seară, vara, așa cum poate că am simțit-o și am trăit-o toți, măcar o dată în viață.

Dar Ioan Irimie, inginerul șef al Inspectoratului silvic județean, ține să ne asigure că județul Hunedoara, deși este cunoscut ca un uriaș centru industrial, se află totuși, din punct de vedere al împăduririlor, pe locul cinci, iar ca zonă păduroasă se află pe un surprinzător loc trei.

— Cît despre oamenii care, cum spuneți dumneavoastră, duc pădurile de mînă, îi putem găsi la pepiniera centrală de la Reia, lîngă Hațeg.

Pe drum, de la Deva și pînă la Reia, Ioan Irimie susține că s-ar putea scrie o interesantă istorie despre dispariția cîtorva păduri transformate în pășune. Ar fi vorba de un anume judecător, despre a cărui soartă nu se mai știe nimic altceva decît că a murit.

— Era prin 1945-1946, perioadă despre care tovarășul Maiorescu, directorul inspectoratului nostru, v-ar putea da amănunte exacte, deoarece dînsul cunoaște cu adevărat toată istoria pădurilor hunedorene. Pe atunci deci, acel judecător a reușit, nu se știe nici astăzi cum, speculînd cîteva dispoziții ale Codului silvic tocmai din 1910, să pună în aplicare niște hotărîri care și astăzi încă ne mai dau de furcă. După cîte am înțeles eu, acel judecător susținea sus și tare că încă de dinaintea sfîrșitului secolului trecut Ocolul silvic ar fi luat de la țărani cîteva pășuni, pe care le-ar fi împădurit și deci normal ar fi fost ca suprafețele respective să redevină pășuni. Altfel spus, judecătorul, cu tot felul de documente, pe care eu, fără jenă, le-aș numi tertipuri, antrenînd și cîțiva țărani care, zice-se, reprezentau interesele obștii, dar, în realitate, coalizat fiind cu niște negustori de lemne de prin Arad și Timișoara, a pronunțat acele hotărîri, cică legale, prin care Ocolului silvic i-au fost smulse cîteva sute de hectare, din care o parte au fost transformate în pășune, iar altele încă își mai așteaptă rîndul la tăiere.

Caprele, adevărate incendii vii pentru pădurile tinere.

Și ceea ce este cu adevărat trist, este faptul că suprafețele devenite atunci pășuni arată astăzi ca niște prăpăstii, rîpe uscate, pur și simplu piatră stearpă, lipsită de orice vegetație, adică halul în care au ajuns arată foarte clar că ele n-au fost niciodată pășuni. Eu, care lucrez în județ de 21 de ani, dar mai ales oamenii cu care am vorbit și care cunosc toată povestea asta, pot spune că s-a făcut atunci o mare nedreptate și că problema nu este totuși chiar așa de încurcată, adică ar fi destul ca un specialist să o studieze în amănunt și nu se poate să nu-i dea de capăt, pentru că atunci, asta este convingerea mea, nu s-a procedat legal. Dar dacă, să zicem, asta n-ar fi decît o întîmplare datorată mai ales haosului acelor ani, mai sînt încă multe, foarte multe asemenea jefuiri de pădure, jefuiri legate, și asta poate că vă surprinde, mai ales de alegerile din trecut. Cum adică?! Foarte simplu. Fie țărăniști, fie liberali, sau ce mai erau ei pe atunci, deputații promiteau, în stînga și în dreapta, marea cu sarea. Și cum alegătorii erau cu precădere țărani, ei așteptau mai cu seamă pășuni. Or, pășuni nu puteau să apară decît prin tăierea pădurilor. Unii deputați, ca să cîștige voturile, veneau cu actele gata semnate. Cîștiga deputatul care plătea mai bine semnarea acelor acte. Deci, o istorie a alegerilor ar da la iveală și istoria dispariției unor păduri. Sînt poate lucruri pe care mulți dintre oameni nu le cunosc.

Tulburați nu doar de cele auzite, cît și de patosul acestui om pentru care, așa cum spunea dînsul că a citit undeva, dar nu mai știe unde — «în profunzimea pădurii stă sufletul patriei» —, am ajuns la Reia, leagănul în care cresc puieții celor 2 000 de hectare împădurite anual în județ. Aici, viitoarele păduri de pini, molizi, goruni și paltini aveau deocamdată impresionanta înălțime de 10-20 de centimetri. Gorunii, de pildă, pot fi confundați cu salata, au aceeași culoare fragedă și nuanțe roșietice pe la marginea frunzișoarelor. Paltinii aduc, prin verdele închis al frunzei, cu răsadurile de ardei. Aflați într-o fragedă pruncie, pinii și molizii au, chiar și în miniatură, forma unor arbori adevărați. Sentimentul cel mai persistent este, evident, fără nici un efort de imaginație, senzația că plutim pe deasupra viitoarelor păduri. Cine știe unde și cînd vom întîlni răcoarea și foșnetul unuia dintre arborii care sînt astăzi niște firave plante!

Nicolae Mărgineanu, șeful Ocolului silvic din Hațeg, ne spune că bune ar fi și asemenea gînduri, dar poate că n-ar fi rău să scriem și despre caprele din Bănești, care sînt, precum caprele de pretutindeni, cumplite. Cele din Bănești, un cătun de lîngă Clopotiva, unde au început lucrările unei uriașe hidrocentrale despre care se va scrie cum se scrie astăzi despre cea de pe Lotru, sînt pacostea pădurilor care-și au cantonul în acea zonă.

— Sînteți dumneavoastră surprinși (poate că și cititorul va fi), dar să știți că de douăzeci de ani ne tot chinuim să ridicăm o pădure pe masivul din fața Rîului Mare, dar nu reușim din cauza celor cîtorva zeci de capre. Capra este mai pustiitoare decît un incendiu, ea este incendiul viu al pădurilor. O muncă de ani și ani de zile este distrusă printr-o simplă mușcătură, capra hrănindu-se mai ales cu muguri, iar dintre muguri, cel mai gustos pare-se că este mugurul terminal, punctul de forță și creștere al fiecărui arbore. Dacă ar fi după mine, aș da o lege prin care caprele să nu mai trăiască în altă parte decît într-un țarc sub o strictă supraveghere. Vom merge acolo, la cotitura Rîului Mare, la Bănești, și veți vedea nu numai caprele acelea, ci și prăpădul pe care-l fac an de an. Apoi vom merge și în altă pădure tînără, de numai 6-8 ani, lîngă Hațeg, să vedeți cît de frumos s-a ridicat, că ne mîngîie pe suflet cînd știm că noi am pus-o ca pe un fel de semn al faptului că toată viața ne-am trăit-o pe-aici, cu folos și nu altcumva.

Și poate că inginerul Nicolae Mărgineanu ne-ar mai fi spus și alte lucruri, dar tehnicianul pepinierei, Nicolae Larionesi, vine să ne arate o găleată plină cu semințe de pini și molizi.

— Sînt, ne spune Larionesi, semințe selecționate numai de la cei mai frumoși arbori din zonă. Cum se însămînțează? Se iau semințele, se țin 24 de ore în apă rece, ca să se forțeze, apoi se scot și se pun într-o soluție de formalină cu o concentrație de 0,1 la sută, și se țin acolo numai 15 minute. Apoi se zvîntă la umbră, nu se usucă, ci numai se zvîntă. Apoi. cu mașina noastră, combina, sînt semănate în sol, iar altele sînt semănate în seră. Cum încolțesc? După un foarte scurt timp iese sămînța care stă înfiptă în două firișoare slăbuțe. Din sămînța asta așezată în vîrf, ca la fasole, se hrănește plăntuța pînă prinde rădăcină. Apoi sămînța din vîrf, secătuită, cade. Asta înseamnă că puietul începe să crească. Și tot așa, cel puțin doi ani, uneori chiar și trei, și numai atunci e bun de dus la locul lui, în plantație, cînd puietul are 15-20 cm, iar coletul, locul acela din care o parte a plantei crește în sus, iar alta în jos, formînd rădăcina, coletul, deci, trebuie să aibă o grosime cu un diametru de cel puțin 3-5 mm. Vasăzică, 2-3 ani ne ocupăm noi de-un lot de puieți pe care-i scoatem și-i dăm la plantații și între timp creștem alții și tot așa, sute de mii de arbori, adică mai toate pădurile tinere care se văd pe coastele munților.

Și pentru că tehnicianul Larionesi a spus la un moment dat «mașina noastră, combina», se cuvine să menționăm că el a fost cît se poate de exact, deoarece este vorba într-adevăr de-o mașină unică, o combină de însămînțat rășinoase și foioase, o realizare aparținînd inginerilor Ioan Irimie și Nicolae Mărgineanu.

— Mașina, ne spune inginerul Irimie, înlocuiește la însămînțat munca a 80 de oameni. Am rezolvat pe această cale problema acută a lipsei de lucrători. Mașina a fost aprobată de ministerul nostru, dar cu condiția să executăm lucrări cu ea numai la Reia. Trei ani a durat elaborarea acestei mașini, cu multă greutate am făcut rost de tot felul de piese, iar din 1971 tot lucrăm cu ea, e bună. În acest sens vă dau doar un exemplu, inginerul șef al Inspectoratului din județul Maramureș, Victor Grosu, a apelat insistent la noi să le-o împrumutăm, dar n-am avut nici timp și nici oameni care să meargă pînă acolo, că doar nu oricine, dacă nu cunoaște bine mașina, poate să lucreze cu ea. Noi avem noroc de tractoristul nostru, Vasile Olaru, și de mecanicul Vasile Brabante, doi oameni care cunosc toate năravurile acestei instalații, care, repet, vă spun că ne-a scos din marea încurcătură privind volumul mare de lucrări pe care trebuie să-l executăm într-un timp scurt și cu oameni puțini.

Și pentru că, fără îndoială, mai sînt încă multe de spus despre acești oameni care învață pădurile să meargă, vom pune totuși punct acestui reportaj de la poalele Retezatului îmbrăcat într-o veșnică mantie verde, pădurile de brazi tineri, pădurile de brazi mai bătrîni și viitoarele păduri de brazi deocamdată de numai 15-20 de centimetri. **VICTOR NIȚĂ** ■

Concepută pentru tracțiunea cu obișnuitele noastre tractoare universale, combina de însămînțat foioase și rășinoase înlocuiește munca a 80 de oameni.

Fotografii de **ION PREDOȘANU** ■

omul potrivit la locul potrivit

portretul primăriței din pucioasa

Vorbește aprins, izbucnește în vorbe puternice și colorate. Cînd ajungi în Pucioasa nu auzi despre ea de la oameni decît cuvinte frumoase, de laudă și mulțumire. Chiar și cei care nu-i înțeleg zelul dezinteresat sau mai puțin binevoitori, din motive personale, nu pot să-și stăpînească admirația pentru această femeie care îi copleșește prin vitalitate și forță de muncă. Localnicii spun că atunci cînd trece pe stradă primarul din Pucioasa, Maria Gîlmeanu, se simte.

La numai 17-18 ani aduna și îndemna oamenii la grevă. Pe atunci era animată de o revoltă haotică, al cărei țel îi era încă nedefinit. «Erau timpuri grele, foamete, război. Aveam 14 ani cînd tata a plecat pe front. Munceam la cîmp și la fabrică pentru a-mi întreține cei opt frați. Vremuri cînd pentru a îndulci terciul acasă, pentru cei mici, luam de la fabrică cîteva fire de zahăr în tivul de la rochie, cînd să am un ceas de mînă mi se părea un vis irealizabil».

Curînd intră în rîndurile Partidului Comunist Român și la numai 20 de ani este numită secretară de celulă. În această calitate participă și conduce în evenimente istorice ca: reforma agrară, naționalizarea, apoi reconstrucția țării pe noi temeiuri. Începe să meargă la școli. Citește mai ales, mult. Tînără fiind, vorbea cu teamă oamenilor, sta mai mult cu capul în pămînt. Cu timpul a căpătat curaj. Nerăbdarea și firea impulsivă pe care și le reproșează astăzi crede că de atunci i se trag. Lipsuri multe, ca la orice început de drum. Unii cereau mereu și mult, nu înțelegeau să și ofere în aceeași măsură. Este ceea ce nu i-a plăcut, ceea ce a supărat-o întotdeauna la oameni, grija numai pentru problemele pur personale și dezinteresul pentru cele ale obștii.

Priceperea și energia, tactul, dorința de bine și frumos au impus-o și au făcut-o cunoscută repede. La 27 de ani conducea o comună și după 5 ani a lăsat în urmă o școală, un pod, un cămin cultural, drumuri pavate și lumină electrică în casele sătenilor.

Puterea crede că și-a măsurat-o totuși la fabrica unde-și formase în tinerețe conștiința muncitorească. Revenind aici ca secretar de partid, reușește în numai doi ani de la deficiențe de milioane s-o impună fruntașă pe ramură.

Performanța realizată aici îmi mărturisea că o datorează celor 4 000 de muncitori cu care într-un an de zile a stat de vorbă cel puțin de două ori cu fiecare în parte, căutînd să-i cunoască, să-i ajute în probleme personale și de muncă și să se facă înțeleasă. Un principiu pe care-l aplică cu consecvență și de cînd e primar în Pucioasa. Pentru asta localnicii o respectă și o prețuiesc și spun că de la venirea ei orașul respiră o altă viață.

«M-am născut și am copilărit aici, și cea mai mare parte a vieții și activității mele sînt legate de Pucioasa. Ceea ce mi-am propus de cînd am venit la primărie a fost îmbunătățirea condițiilor de trai ale locuitorilor, modernizarea orașului. De atunci peste tot este un șantier. Proiectele noastre de viitor sînt mari. În urma studiilor făcute de medicul Șerban Eduard asupra unui lanț de izvoare de apă cu sulf și iod de aici din Pucioasa și comunicate în străinătate, s-a constatat că ele echivalează cu cele din Italia și Karlovy Vary. Prin reconstrucția orașului urmărim și dezvoltarea stațiunii în vederea creării unor condiții foarte bune de cazare și tratament pentru un număr tot mai mare de turiști români, dar și străini».

De inventivitatea, spiritul gospodăresc al primăriței Maria Gîlmeanu țin buna desfășurare calmul și prosperitatea unei zile obișnuite în Pucioasa.

De la 6 dimineața cînd vine la primărie și pînă seara tîrziu o poți găsi în fabrici, la construcția noilor blocuri, la baraj, la ferma agricolă, pe cîmp, prin satele din împrejurimi, la cantină, la spital, prin casele oamenilor, la școală unde asistă de multe ori la ore. E necesar, îmi spune, ca într-o lună să acopere fiecare sector, oamenii se știu astfel controlați și activitatea merge mai bine. Cînd am întîlnit-o se întorsese tocmai din Austria dintr-o călătorie de lucru în schimb de experiență, bucuroasă în mijlocul celor 30 de nepoți, dar cu gîndurile la problemele de a doua zi ale orașului.

Era nemulțumită că lucrările la blocuri au cam stagnat de la plecarea ei, deoarece cînd e vorba de muncă exigențele și severitatea primăriței sînt foarte mari.

«Nu mi-a plăcut niciodată să mă aflu în treabă degeaba. Nu mă dau înlături de la nici o muncă și cînd tu ca primar iei sapa și lucrezi alături de ceilalți la canalizarea sau înfrumusețarea orașului, este cred cel mai bun mijloc pentru a-i stimula pe oameni. Îmi cunosc foarte bine concetățenii, le știu grijile și caut întotdeauna să-i sprijin, să-i ajut. Cuvintele pe care le aud cel mai des la primărie sînt: «am și eu un necaz și am venit să mă sfătuiesc cu dumneavoastră» sau «sînt și eu necăjită și am venit să mă ajutați».

Cînd nu merg lucrurile, cu tot sprijinul meu și al celor din jur, atunci îl chem pe vinovat aici la primărie, îl poftesc să ia loc pe scaun, și-i arăt: că eu așa îl măsor, iar dacă nu se corectează îl voi sancționa personal pînă la înlăturarea de la locul de muncă pe care nu-l merită. Unii tovarăși spun că sînt prea dură, prea severă, dar în felul acesta ordinea, disciplina sînt respectate și activitatea orașului la toate nivelurile se desfășoară normal. Practica de zi cu zi îmi arată că principiile după care mă conduc sînt bune. Același mod direct de abordare a problemelor le am și la ședințe la județ. Uneori, anumitor persoane nu le convine și caută să mă izoleze. Asta merge o vreme, căci insuccesele și greutățile pe care le am, și să nu credeți că sînt puține, nu m-au descurajat niciodată. Mi-am format încă de la început un colectiv cu care să ai îndrăzneala să pleci la drum. În majoritate sînt tineri care vin cu puterea lor de muncă mare și cu entuziasmul vîrstei. O știu din experiența propriei mele tinereți, apoi antrenîndu-i devreme în munci de răspundere ne formăm în felul acesta și cadre. Această încredere a mea în tineri a fost privită la început cu rezerve. Obiecțiile cele mai frecvente: n-au nici 30 de ani, n-au experiență, dar am insistat, i-am sprijinit și speranțele puse în dînșii s-au dovedit întemeiate».

Lumea o admiră pentru că femeie fiind într-un post de conducere știe întotdeauna ce vrea. De fapt resortul intim al acestui «știe ce vrea», pe care-l auzi la locuitorii Pucioasei cînd îți vorbesc despre primarul Maria Gîlmeanu, este unul simplu, omenesc, la îndemîna oricui, dar care concretizat în fapte cere multe ore de muncă, consum nervos, mai ales pasiune și dăruire.

«Nu sînt o sentimentală. Dar satisfacția mea cea mai mare, și cred că e normal, e atunci cînd lucrul la care am contribuit și eu cu munca poate fi de folos și altora.

Cînd la 1 Mai, în expunerea făcută în fața cetățenilor, enumeram obiectivele pe care am reușit să le realizăm împreună, nu ne venea să credem. Am constatat cu bucurie că n-am stat degeaba în acești 4 ani. Și ce poate să-ți umple inima mai mult decît mulțumirile sincere care vin de la oameni? E un sat aici lîngă noi, care se numește Glod. Sătenii cereau de mai bine de 50 de ani să li se construiască un pod peste o apă. Lucrarea era aproape imposibil de realizat acum, costa destul de mult, peste un milion și jumătate. Nu m-am dat însă bătută. Prin primărie am procurat materiale de construcție, iar sătenilor le-am propus să-și aducă contribuția cu munca.

Am luat și eu tîrnăcopul și am lucrat laolaltă cu ei, reușind numai cu 350 000 lei să ridicăm podul pînă la urmă. Uneori mă întîlnesc cu cîte o femeie sau un moșneag care mă opresc și îmi zic: «De cîte ori trec peste pod mă închin de sănătatea dumneavoastră că pînă atunci vara, iarna treceam desculți prin apă». Unii încearcă să mă mai potolească și-mi spun că la ce bun atîta muncă, doar n-o să-mi ridice nimeni statuie. Am dragul ca și din munca mea să rămînă ceva și după mine măcar pentru o clipă, și asta cred este mai important decît orice statuie».

LUDMILA PATLANJOGLU ■

OMUL NEPOTRIVIT LA LOCUL NEPOTRIVIT

shopul nu scuză mijloacele

Cum se poate explica «decăderea» din ce în ce mai accentuată din drepturile ei firești, acordate prin lege, a «Consignației» și de unde indiferența angajaților săi față de această stare deloc înfloritoare a «comerțului» făcut de ei la locurile lor de muncă? Se știe că atunci cînd o prăvălie merge prost și rafturile sînt pline de obiecte greu vandabile, cel care stă în ea nu ar putea arăta decît mîhnit. Ei bine, nu, prin aproape toate magazinele de consignație prin care am fost am putut vedea, la vînzători, dacă nu chiar fețe vesele, atunci sigur indiferența față de clientela «ocazională», exprimată cel mai bine prin «lasă-mă să te las» sau prin «ce-am de avut, ce-am de pierdut!» Continuîndu-se astfel, ajung să cred că nu peste mult timp aceste magazine de consignație nu vor ajunge decît simple elemente de butaforie în «platoul» Lipscanilor, pe care își joacă rolurile cu dezinvoltură și profit, admirați în secret de vînzători, «bișnițarii». Comerțul «la mica înțelegere» din stradă este, în schimb, bine aprovizionat, și cetățeanul este tras de mînecă cu insistență, de multe ori nemaiapucînd (nemaiavînd și de ce) să intre în magazinele consignației.

Și totuși... ei, vînzătorii din magazinele de consignație, ei ce fac? Ei de ce vor să stea în continuare în fața unor obiecte greu vandabile?

Exploatează ei faptul că la aceste raioane trebuie să se dea prioritate la vînzare obiectelor depuse (primite în raion) de mai mult timp — idee în care marfa nouă și bună o ascund sub tejghea sau în alte locuri dosnice, pentru a o vinde «cunoștințelor» de multe ori cu prețuri convenabile — altele decît cele fixate de prețuitor? Așa să se explice faptul că vînzarea în stradă este mult mai vie și mai rentabilă decît cea din magazinele de consignație, magazine în care, dacă altădată puteai găsi lucruri dintre cele mai noi, astăzi nu poți vedea decît foarte multe rafturi goale sau cu obiecte al căror loc ar fi mai indicat la I.C.V.A.?

◀ **«Zăcămintele» consignației sau dedesubturile tejghelelor.**

Maria Manolescu, o responsabilă care «nu are încredere în nimeni». Să fim serioși!

▼

Fotografii de ION PREDOȘANU ■

OPINIA UNUI ALEGĂTOR

moda

Moda despre care vreau eu să vorbesc astăzi n-are nimic de-a face cu **modele** și nici cu ceea ce se înțelege prin cuvîntul acesta cu atîtea înțelesuri atunci cînd răsfoim revista noastră **Moda** sau diversele reviste **de modă** de pe mesele croitoriilor. **Moda** despre care vreau să vorbesc este emblema unei expoziții de artă deschisă recent într-una din sălile binecunoscute ale Bucureștiului și este **prima** de acest fel deschisă vreodată la noi. Ea exprimă, din acest punct de vedere, conștiința asumării de către artist a unei sarcini care pînă deunăzi nu putea fi considerată decît subartistică, în orice caz în afara preocupărilor omului de artă. Iată însă că evoluția societății a impus artistului misiunea nobilă de a veghea la biruința frumosului **și în viața domestică** și, după multă vreme de la pomenita coborîre a artistului în **piața cetății,** s-a ajuns și la noi la concluzia că un institut de artă trebuie să susțină sub acoperișul său și o secție de design și una de textile și chiar una de **modă,** adică de **creație vestimentară.** Ei bine, expoziția **Moda** de care vă vorbesc și pe care vă invit să o vedeți, modestă și uneori naivă și mai ales foarte timidă, este prima expoziție a primelor serii de textiliști și de **modiști,** ca să le zicem așa, pentru că termenul, datorită lor, nu mai are nimic peiorativ în el. O mai tînără creatoare de tapiserii, **Șerbana Drăgoescu,** ambițioasă și perseverentă, s-a făcut luntre și punte și a deschis **expoziția.**

Ce ne propun **artiștii?** În subtext, ei vor să ne atragă atenția că ne stau la dispoziție gata să ne învețe să ne îmbrăcăm cu haine **mai** frumoase, să ne încălțăm cu ghete și pantofi **mai** frumoși, să purtăm o geantă **mai** frumoasă, și o brățară **mai** frumoasă, și un inel **mai** frumos și, în general, ei doresc să se pună în slujba noastră pentru ca viața noastră să fie **mai** frumoasă. Cine nu poate fi de acord cu o asemenea splendidă devoțiune în numele frumosului? Ei bine, nu este chiar așa de ușor să lupți pentru frumos. Sugerez deci reporterilor «Flacării» o anchetă pe tema **«CE Fac și ce Produc absolvenții secțiilor de textile și de design și de creație vestimentară ale Institutului «Nicolae Grigorescu»?**

Cu doi dintre ei, angajați ai Întreprinderii de confecții și tricotaje, am stat și eu de vorbă la expoziție. Nu-i bagă nimeni în seamă, nu-i folosește nimeni pentru pregătirea lor, n-au sentimentul că este nevoie de ei. N-ar strica să se afle ce fac, și dacă nu fac nimic, de ce nu fac? Excelentul set școlar propus de Constantin Marinescu, dacă vi-l mai amintiți, a rămas un vis frumos colorat în paginile revistei «Flacăra».

Expoziția **Moda** are în ea ceva din parfumul bătăliilor lui Don Quijote. Și din farmecul acestor bătălii. Sigur, peste cîțiva ani, noi vom vorbi cu nostalgie despre această expoziție a unor tineri hotărîți să atragă atenția cu eleganță, convingător, dar și destul de sceptici totuși în romantismul lor, să atragă atenția că **Arta** a coborît în **piața** cetății și că ei sînt primii care nu s-au sfiit să expună, ca artiști, într-o expoziție obișnuită doar cu pastelurile sau cu lemnul cioplit de atîtea ori inutil, să expună... o pereche de pantofi din pînză de doc, dar ce superbi, sau o rochie care să dea celei ce o poartă un aer sărbătoresc. Aș fi curios să știu dacă cineva de la vreo centrală industrială de resort, care aprobă în sute de mii de exemplare același **«sacou la doi nasturi»,** ca un sac de cartofi, a fost la această expoziție și, văzînd-o, în conștiința lui s-a produs acel declic de care vorbea Camil Petrescu. Dacă s-ar fi întîmplat așa ceva, Omul ar fi văzut idei.

DINU SĂRARU ■

LUMEA DE MÎINE

vechi previziuni înfăptuite

Prognoza tehnică sau socială nu este un fenomen specific timpului nostru. Omul din toate epocile istorice a avut privirile ațintite spre viitor, anticipînd cu secole descoperiri, pe temeiul convingerii sale în eficiența **Progresului,** concept care a fost dealtminteri teoretizat încă din secolul al XVIII-lea (Saint-Pierre, Turgot, Condorcet), iar mai tîrziu de Karl Marx, avîndu-și o expresie și în ficțiunile populare: **covorul zburător** din basmul arab, de pildă, sau construcția avionului din lemne, «șurupuri» și pînze, din basmul românesc cules de Ispirescu, în povestea **Hoțu Împărat.** (publicată în 1882!)

Vom da încă un exemplu, uimitor prin exactitatea previziunilor, privind invențiile tehnice ale veacului nostru, publicate în revista germană **Ueber Land und Meer,** din anul 1884-1885, numărul 31, pagina 689. Cu surîsul pe buze, desenatorul Gugenheim a schițat, în acest timp, aspecte de viitor ce aveau să fie înfăptuite în secolul nostru. Vom spune de la început că **toate** aceste anticipări, prezise în 1884 sub formă umoristică, au devenit înfăptuiri, cu o surprinzătoare concordanță, mergînd pînă la amănunte. Cititorul va judeca validitatea metodei de cunoaștere a viitorului prin metoda cunoscută astăzi sub numele de anticipare intuitivă.

Într-o primă imagine, sub un cer brăzdat de baloane dirijabile, se înfățișează, la periferia unui mare oraș, patru uzine, devenite în prezent realitate: o centrală pentru lumină electrică, un turn pentru alimentarea orașului cu apă caldă și rece, o uzină de termoficare și o alta de aer condiționat, aceasta din urmă numită «Întreprindere pentru aer cald și rece». (Va trebui, pentru a înțelege îndrăzneala acestei viziuni, să ne gîndim la încălzirea și mai ales la luminarea cu lămpi sau lumînări a locuințelor de la începutul secolului nostru!)

Anticiparea nu se limitează însă numai la sectorul citadin. Un alt desen ne oferă o previziune și mai uimitoare: pe un ogor înaintează un... tractor. Fără îndoială, nu se prevede forma exactă a acestuia. Dar modelul are un mare interes: plugul din spate este mînat de o... motocicletă, într-o epoca în care nici bicicletele nu ajunseseră la forma echilibrată, cu două roți egale, pe care o cunoaștem astăzi. Dar lucrul cel mai stupefiant este figurarea în aceeași imagine a unui tabel conținînd indicații meteorologice amănunțite, necesare muncilor agricole! (...pentru ziua de luni, 7 august 1934!)

Nu sîntem însă decît la începutul surprizelor: apare în centrul paginii... un aerodrom, avînd figurate două nave aeriene, dintre care prima cu destinația Berlin-Paris-Londra-New York, iar a doua cu plecarea înspre Stuttgart-Roma-Alexandria. Aerodromul e completat printr-o stație de vehicule — taxiuri aeriene!

Se înțelege că, în aceste condiții, diligența sau locomotiva de tip vechi erau transferate într-un muzeu, făcînd loc, într-o altă imagine, unui vehicul destinat poliției aeriene...

Nu ne aflăm la capătul mirărilor. «Institutul Doctorului Fluieră-vînt» oferă pacienților săi o cură de înălțime într-un balon-sanatoriu. (Amintim că anumiți medici preconizau, cu ani în urmă, tratarea tusei convulsive, în anume cazuri, printr-o plimbare în avion!) Nu lipsește nici coborîrea în craterul Vezuviului a unor turiști, într-o cabină blindată!

Ultimele două anticipări privesc putința audierii din camera locuinței a discursurilor parlamentare, prin mijlocirea unui «fonogram» (prevestind radiodifuziunea), sau manipularea butoanelor controlînd temperatura aerului...

...Adăugăm faptul că atare prognoze erau destul de frecvente. Astfel, în anul 1881-1882, aceeași revistă publică, în numerele 47 și 48, anticipări privind «viitorul telefonului». Un desen reprezintă, în acest ciclu, putința audierii, într-un hotel, a unei opere muzicale, transmisă de la operă, iar o alta înfățișează doi ofițeri care-și întrerup o partidă de biliard pentru a putea asculta, de asemenea transmisă de la o sală de concert, o arie.

Pentru inventivitatea imaginației, viitorul, așadar, este o carte deschisă, mai ales cînd — așa cum se întîmplă în prezent — fantezia creatoare își află un mijloc de pozitivare în calculul matematic. **ION BIBERI** ■

Însoțit timp de două zile de o echipă de control obștesc, am intrat în toate aceste magazine căutînd să descoperim de ce «rafturile vii» din strada Covaci sînt mai bine aprovizionate decît rafturile I.C.L. «Consignația», de ce vînzătoarele și vînzătorii din aceste magazine sînt ori indiferenți, dezinteresați, ori foarte irascibili cu o mare parte din clienții care nu prezintă «încredere»?

Am intrat întîi la raionul de parfumerie-gablonțuri și am cerut să probăm o perucă de 530 de lei. Responsabila, Maria Manolescu, a cerut înainte de probă contravaloarea. («Mi-au plecat numai anul ăsta cu două peruci, n-am încredere în nimeni!») Făcîndu-i-se un control, s-a descoperit că această «neîncrezătoare» nu expusese la vînzare două sticluțe de tuș pentru ochi (eye liner — foarte căutat), un șampon Palmolive («Vroiam să-l iau pentru mine, dar n-aveam bani»), mai multe fonduri de ten, agrafe de paie pentru coc, mărfuri care s-au vîndut în fața noastră imediat. La raionul de încălțăminte, responsabilul Radu Gheorghe fumează sub afișul «Fumatul oprit», spunînd că este foarte bolnav din cauza fumatului, avînd alături, jos, o pereche de sandale italienești de 230 de lei, pe care, reușind cu ajutorul nostru să le vadă, le-a cumpărat pe loc Bîrzătescu Afrodita. (În general se obișnuiește să fie trecute ca vîndute mărfuri pe care vînzătorii le rețin pentru clienții «binevoitori».) Soția lui, ajutoarea de vînzător Radu Fl., cînd n-o interesează clienții preferă să citească «Informația». Spirea Ecaterina însă nu mai face nimic altceva decît să fumeze (c-am avut 2 300 minus la strasuri... atîția bișnițari cîți avem aici pe strada asta...)

Ce avea însă să se întîmple la Bazar te făcea să nu știi dacă să rîzi sau să le «compătimești» pe Docolin Constanța, Stoichițoiu Nuți și Savu Ecaterina, atunci cînd pe tejghea au fost puse 16 perechi cazacă-pantalon — italienești (250 lei), un tranzistor, o pereche de papuci, lavandă, un letcon și o mulțime de lămpi mici de control auto, albastre și roșii (2 lei), foarte căutate de bicicliști.

— Plătiți amenda?

— N-am decît 20 de lei. Din ăștia vreau să-mi cumpăr biscuiți — a răspuns o vînzătoare.

— Luați din gestiune (un cumpărător).

Exemplele ar putea fi nenumărate și nici nu vrem să ne facem iluzii că într-un timp atît de scurt am descoperit nenumăratele căi ale necinstei din perimetrul consignației, însă nu întîmplător aici regulile comerțului sînt total ignorate (de halate, ecusoane, ce să mai vorbim?), iar cetățeanul obișnuit este privit de sus, imediat ce «îndrăznește» să tulbure această liniște atît de favorabilă, necesară «consignației» de pe stradă, mult mai adevărată decît cea care folosește pereții magazinelor pentru a le comunica celor neavizați că «În conformitate cu prevederile H.C.M. nr. 1826/1967 articolul 5, mărfurile cumpărate din Consignație nu au termen de garanție — cumpărăturile se fac pe principiul văzut-plăcut». — Direcțiunea.

Rămîne de văzut cît și cum se poate «vedea». Iar despre «plăcut»...

IULIAN NEACȘU ■

OMUL POTRIVIT LA LOCUL NEPOTRIVIT

un inginer zootehnist pe post de laborant medical

Se numește Mircea Buștiuc și ocupă postul de laborant principal în cadrul catedrei de anatomie a Institutului de medicină și farmacie din București. Cei care îl cunosc îndeaproape i-au fost sau îi sînt superiori și colegi, ni l-au recomandat drept «o persoană de treabă», un lucrător modest și sîrguincios. Ni s-a mai vorbit despre el ca despre un om taciturn și singuratic, pierdut în reverii sterile și plin de ciudățenii și surprize.

Mă rog, asta e viața, aceștia sînt oamenii. Nimeni nu-i poate reproșa lui Mircea Buștiuc că nu s-a născut limbut și comunicativ, că nu leagă prietenii la tot pasul și nu-și etalează dezinvolt bucuriile și amărăciunile zilnice. Nu e mai puțin adevărat însă că muțenia și solitudinea pot avea uneori geneze dramatice, iar indiferența manifestată pentru viața personală a unui asemenea om nu reprezintă deloc un titlu de onoare pentru colectivul de muncă din care acesta face parte.

Nu e de mirare deci că nimeni sau aproape nimeni n-a fost în stare să ne răspundă la întrebarea noastră privind studiile tovarășului Buștiuc. Spre marea noastră mirare și consternare, cei mai mulți s-au mărginit să dea din umeri. Așa, de pildă, conferențiarul dr. Eugen Trutea ne-a mărturisit că știe foarte puține lucruri despre acest om curios și somnolent, iar tovarășa Cornelia Bratu, asistent universitar, în subordinea căreia laborantul în cauză a lucrat ani la rînd, și-a amintit vag de încercarea acestuia de a urma cursurile unei facultăți. Cînd, cum și ce anume? Greu de precizat.

Norocul nu ne-a surîs nici în biroul tovarășului Ștefan Ciurel, șeful serviciului personal din cadrul Institutului de medicină și farmacie. Nici domnia-sa n-a putut să ne precizeze dacă angajatul Mircea Buștiuc este absolvent al unei școli tehnice, posedă o diplomă de bacalaureat sau a devenit între timp licențiat al unei facultăți.

De necrezut și totuși adevărat: omul acesta care lucrează de 18 ani în laboratoarele facultăților de medicină, stomatologie și farmacie, care și-a dat binețe zilnic cu profesori, conferențiari, asistenți și laboranți, care deci, vreme de aproape două decenii, și-a cheltuit viața, 8 ore pe zi, în mijlocul unor colective de oameni vii, omul acesta, singur, neștiut de *nimeni* a terminat o facultate, obținînd titlul de licențiat. De 12 ani Mircea Buștiuc ține în sertar o diplomă de inginer zootehnist, preferînd cu toate acestea să lucreze în modesta meserie de laborant, remunerată la ora actuală cu 1 380 lei.

Iată situația de fapt pe care v-o prezentăm pe baza datelor înscrise în cartea de muncă:

Tovarășul Mircea Buștiuc urmează între 1951 și 1955 Școala tehnică medicală din București. În 1956, în urma unor examene de diferență, obține diploma de bacalaureat. În același an este angajat în calitate de laborant la Institutul de medicină și farmacie. În 1956 se înscrie la Facultatea de zootehnie din București, curs fără frecvență. Și datele se opresc aici. Dosarul personal nu conține nici diploma examenului de stat, nici vreo altă mențiune prin care se atestă că Mircea Buștiuc este licențiat al acestei facultăți. Datele personale ne informează că și după 1963 Mircea Buștiuc continuă să presteze munca de laborant, funcție care, conform fișei întocmite de serviciul personal, însumează următoarele îndatoriri: mandatar cu retribuția, asigurarea proiecțiilor de embriologie, ajutor în sala de chirurgie.

Calificativul obținut pentru activitatea sa profesională: «Foarte bine».

Ajunși la acest punct, ne punem în mod firesc întrebarea: Ce s-a întîmplat la finele anului 1963, cînd Mircea Buștiuc, terminîndu-și studiile superioare, a preferat să rămînă în continuare un simplu și modest laborant (titlul de laborant principal l-a obținut de curînd). Cînd a fost sfătuit sau cine a susținut această promovare a mediocrității, cine l-a îndrumat să abdice de la o îndatorire clară, aleasă în urma unei opțiuni prealabile? Colegi iresponsabili, superiori indiferenți sau, mai știi, rude sus-puse? De dragul rămînerii în București, Mircea Buștiuc a preferat să ocupe în continuare acest post și cu diploma de licențiat în buzunar să se mulțumească cu o retribuție de 1 380 lei?

Cum se face că din dosarul său personal și din Cartea de muncă lipsesc diploma Facultății de zootehnie și datele referitoare la această etapă a pregătirii sale profesionale? Vina aparține în exclusivitate laborantului Buștiuc care, lucru de necrezut, s-a distrat de unul singur, în deplin anonimat, urmînd cursurile unei facultăți, sau îndemnul vine și din partea unor persoane la fel de anonime pînă la ora actuală?

Am stat de vorbă și cu Mircea Buștiuc, dar spre marea noastră dezamăgire nu ni s-au oferit date pentru descifrarea misterului. Bîlbîieli penibile și scuze ridicole. I-am amintit apoi că dacă ar fi lucrat în meseria pentru care s-a pregătit, astăzi ar fi putut cîștiga pe lună aproximativ 3 000 lei. Ne-a răspuns fără prea multă convingere că, într-adevăr, ar fi bine să ocupe un post de inginer zootehnist.

O propunere la care subscriem din toată inima, dar nu înainte de a solicita organelor în drept elucidarea retroactivă a acestui caz sui-generis, învăluit în paradoxuri și aparente mistere polițiste.

LIVIU TIMBUS ■

oameni fără importanță? (monoloage)

Nu mi-am propus să scriu despre oamenii intrați în dicționarul de celebrități. Ci despre oamenii care nici măcar nu doresc celebritatea. Despre oameni pe care aproape că nu-i luăm în seamă. Pe care nu-i observăm pur și simplu. Cineva spunea atît de frumos: vorbește-mi ca ploaia și lasă-mă să te ascult. Ei bine, oamenii despre care scriu în rîndurile ce urmează par uneori banali, și monotoni, și cenușii ca ploaia. Nu trebuie decît să-i provoci delicat și să știi să-i asculți. Reporterul e necesar să fie întîi și întîi un om care știe să asculte într-o sală de așteptare, într-un restaurant, într-un compartiment de tren, la o răscruce de drumuri, pretutindeni unde i se oprește în față un om și îi cere un foc de țigară. Viețile noastre au aproape întotdeauna o «descumpănire și o cumpănă», pe măsura rubricii noastre. Sînt însă oameni care, mai presus de orice dramă personală, privesc cu o înțelepciune și o modestie tulburătoare destinul lor în existent.

Nicolae V., pensionar — Cînd s-a terminat războiul mi-am ieșit din minți. Umblam, umblam toată ziua vagabond pe străzi, adulmecat de cîini, printre ruine, să mă bucur de păsări, de frunze, de iarbă, de cer senin. Știi, îmi venea să beau, să mănînc cerul. Și era un cer senin în zilele alea de pace cum nu-mi aduc aminte să mai fi gustat vreodată. Cînd se lăsa seara, mă năpădeau totuși amintirile de război. Și atunci nu-mi venea să cred că e pace. Umblam, umblam și-mi imaginam mereu situații tactice ca în război. Uite, îmi ziceam, dacă dușmanii s-ar afla în casa aceea, cum ți-ai dispune trupa? Și brusc intram în transă. Îmi jucam războiul de-adevăratelea. Vorbeam singur. Conduceam trupe nevăzute. Oamenii, rari, mă priveau cu o imensă și tragică compătimire. Acum, de cînd sînt la pensie, mi-am reluat vechile obiceiuri și mă plimb, mă plimb mereu pe străzi. Mă întîlnesc cu bărbații și femeile de vîrsta mea și-mi imaginez cum ar fi trebuit să trăiesc ca să nu-mi reproșez nimic. Și-mi spun: dacă va trebui să-mi iau viața de la început, aș trăi-o alt fel, mai bine. Nu cred în eroii din cărți care, pe patul de moarte, declară cu emfază că și-ar trăi viața la fel. De unde atîta suficiență? Pentru că viața poate fi întotdeauna trăită alt fel, adică mai bine.

Gheorghe I., cooperator — Și într-o dimineață am trezit-o din somn pe baba mea. Dormea frumos. Are somn limpede. Nici nu o simți prin somn. Gîndești că o fură cineva. Apoi, noi și stăm acolo în sufletul mării, cu ferestrele de la dormitor spre mare. «Hai să mergem la Alexandru, să vedem ce face de nu scrie băiatul ăsta...» Că greu trebuie să le fie bătrînilor de pe pămîntul ăsta cînd nu le scriu fiii plecați în lume. Despre mine trebuie să știți că am fost pescar. Acum, că-s bătrîn m-au dat portar la cherhana. Și rămîn numai cu marea care te fură la somn și cu pescărușii și cu gîndurile. Și pe Alexandru ăsta l-am iubit, eu și cu baba mea, cel mai mult pentru că i-a plăcut cartea. Și a făcut școli înalte. Și a ajuns mare în minister. Și m-am urcat cu baba mea în tren și ne-am dus la București. Nu-mi place cîmpul. Mi se usucă cerul gurii cînd văd atîtea pămînturi mari și fără ape. Mi s-au înfundat urechile fără valurile mării. Cînd am ajuns în București, nu ne-a așteptat nimeni. Am întrebat la biroul de informații unde e strada Silfidelor. Și am umblat pe jos, împreună cu baba mea, cu gura căscată la străzi, la oameni, toată ziua, întrebînd din om în om. Și ne-am rătăcit. Și iar ne-au îndreptat oamenii. Și așa, cînd să bată soarele în întuneric am ajuns la adresa băiatului. O casă, cum să vă spun, o casă frumoasă, o vilă adică, și cu ferestre mari cu șipci de lemn care se trag în sus și-n jos. Am urcat treptele încet. Să nu trezim pe cineva din somn. Și am sunat, așa pe întuneric, la ușa pe care scria apartamentul 3. Că literele de la sonerie nu le-am putut citi. Că nici eu, nici baba mea n-am purtat ochelari. Apoi noi știam că băiatul e însurat dar nimeni nu ne-a invitat la nuntă și nici nu ne-am fi dus că nu sîntem îmbrăcați cine știe ce, ca domnii, și... A deschis o femeie, frumoasă, și a aprins lumina, și spun așa și pe dincolo, că îl căutăm pe fiul nostru Alexandru, care lucrează la minister, că nu l-am mai văzut de mult, că ne-am gîndit să ne cunoaștem nora. Femeia ne-a privit lung, s-a strîmbat ca și cum am fi mirosit urît... Dar a ce puteam mirosi noi? Decît a mare și a pește și a vînt adică. Și ne-a spus că acolo nu stă Alexandru Mardan, că stă alt Alexandru, unul Constantinescu și că să-l căutăm într-altă parte. Ne-am așezat amîndoi, eu și baba mea, în stradă. Nu prea trec mașini pe strada Silfidelor. Și unde să ne ducem? Pe cine să întrebăm? O vecină a intrat în vorbă cu noi și i-am povestit ce vrem. «Nu se poate, zice, tot Mardan îl cheamă, numai că și-a schimbat numele după al femeii. De ce să-și fi schimbat numele, nu știu. Pe băiatul dumneavoastră îl duc și-l aduc cu mașina la minister. Mai încercați. Ea e o zgripțuroaică. Poate vă răspunde el». Și am mai stat pînă s-a făcut noapte și ne-am umplut de frig. Nu ne-am vorbit. De teamă. De rușine. Baba mea vorbește o dată la o lună. Apoi am urcat din nou. Șî am sunat. Am auzit niște șoapte, niște pași. S-a luminat puțin ochiul de sticlă din ușă, apoi s-a întunecat. «Cine-i»? M-a împins așa, în larg, un val de bucurie. Era glasul lui, al lui Alexandru. «Noi, de-acasă. Am venit să te vedem, Alexandru». Iar pași, iar șușoteli. Și ușa tot nu s-a deschis. «Alexandru!» — am mai strigat. Și n-a mai răspuns nimeni. Și era doar glasul lui. L-aș recunoaște din milioane de oameni vorbind toți deodată.

Nici nu mai știu cum am ajuns înapoi, în tren, și acasă. Ca și cînd am primit vești de pe front de la moartea celorlalți fii: a lui Ion, a lui Gheorghe, a lui Iosif...

Și mi-a venit să intru în mare să plîng ca să nu mă vadă nimeni.

Alexandru D., inginer chimist — N-o să uit niciodată zilele și nopțile de spital din decembrie. Priveam pe fereastră. Ploua. Vizavi, pe un perete întreg, o frescă sau un mozaic (nu mai interesează) în care niște luptători cădeau și se ridicau și duceau la buze soarele. Doctorii mă priveau, mă ascultau, îmi luau sînge, mă coborau la radiografie și clătinau din cap. N-am dormit, vă rog să mă credeți, o săptămînă încheiată. Nici o secundă de somn. Așteptam rezultatul biopsiei. Priveam pe tavan și pe pereți cum se clatină umbrele copacilor din stradă și, țin minte, mi-am trecut în revistă atunci toată viața. Mi-au revenit în memorie momente pe care nu credeam că le-am trăit, pe care le uitasem. Pînă în cea mai nebuloasă copilărie. «Doctore, se mai poate salva ceva din trupul ăsta? — l-am întrebat într-o noapte pe medicul de gardă. Mi-e teamă că totul e scrum» — am continuat. Mi-a ocolit privirea. Apoi: «Sînteți încă tînăr. Celulele se refac. Dar ceea ce mă îngrijorează la dumneavoastră sînt nervii. Nervii, arși ca filamentele de wolfram». Mi-am jurat, acolo, în patul acela mizerabil, că dacă ies din spital trebuie să rup cu toate compromisurile, cu inerția asta mic-burgheză, cu serviciul comod dintr-un laborator de cercetare, cu femeia cochetă și frivolă de lîngă mine, care visa numai baruri, blănuri de vizon, escapade prin oraș și pe șosele cu peste 100 de km pe oră... Și iată, am ieșit din spital cu toate că medicii îmi număraseră zilele. Asta a fost prin 1966. Ar fi trebuit să mor în cîteva săptămîni. Am fost prăbușit cînd mi-au spus că sînt bolnav grav, că prin radiografiile mele se vede «Ca-n cer». Mi-am învins boala. Dar, știti cum e viața, mi-au trebuit nouă ani, nouă ani nu mai puțin, ca să mă rup, așa cum mi-am promis, de trecutul meu. Și dacă mă gîndesc bine nici azi n-am terminat. Oricum, vă rog să țineți minte de la mine fraza asta pe care am citit-o cîndva, într-o carte: «Omul moare alt fel decît o panteră sau o libelulă». Eu unul îmi vînd viața scump.

Lucia P., 4 ani și jumătate — Nene, poimîine, a venit tovarășa educatoare și ne-a spus o poveste, frumoasă, frumoasă. Știi cît de frumoasă? Ca norii. Așa. Ca... florile. Eu știu limba engleză, știi? Pot să număr pînă la 10. Unu, doi, trei, patru, șapte, nouă, zece... Și Cici vorbește numai prostii. Vai, vai. Mama nu-mi dă voie să mă mai joc cu ea pentru că vorbește prostii. Nu mă duci cu taximetrul? Hai, te rog. Te rog eu foarte frumos du-mă cu taximetrul pînă la operă. Vreau să văd Motanu-ncălțat. Și tovarășa educatoare ne-a spus o poveste despre Făt-Frumos care a legat ceasul și l-a făcut praf pe balaur. Uite-așa, l-a făcut cu sabia harcea-parcea și i-a tăiat toate limbile, că vorbea urît, și a furat-o pe Ileana Cosînzeana. Da să știi că dacă mă gîndesc bine eu nici nu am prea multe jucării. Mie nu-mi plac păpușile. Mie îmi plac mașinile. Nene, hai, te rog, te rog eu frumos cumpără-mi o mașină «formula unu». N-ai bani? Sînt închise magazinele duminica? Atunci data viitoare, ieri sau cînd vrei tu să-mi cumperi o mașină «formula unu». Așaaa... Și Făt-Frumos a legat ceasul... Cum a legat ceasul? Ei bine, domnule, dar dumneata pui mereu întrebări și eu nu mai termin povestea. Cu șireturile de la pantofi l-a legat. Și balaurul era mare, mare, și cînd arunca cu buzduganul se făcea o groapă-n pămînt pînă dincolo, pînă acolo unde se văd ceilalți nori, și ceilalți copii care se duc la grădiniță și păsările noastre călătoare. Și mama spune că tata e un om rău. Și eu strig cît mă ține gura că nu-i adevărat și bat cu piciorul. Dar tata meu care mă duce la operă și-mi cumpără mașini «formula unu» și mă duce cu taximetrul, și mă ridică în sus și mă învață să merg cu picioarele pe cer... Tata e un om bun. E departe, depaarte... în alt cartier, și stă cu fotografiile mele pe birou, în bibliotecă... Și eu l-am întrebat: tată, de ce nu vii să dormi cu mine?

Cine sînt eu? Eu sînt Ileana Cosînzeana...

Ovidiu C., inginer — Îmi petrecusem seara în casa logodnicei mele. Fusese ziua ei. Îmi aduc aminte că spre sfîrșitul petrecerii, cînd ceilalți musafiri s-au retras, ea s-a așezat la pian și mi-a cîntat «Sonata Lunii» de Beethoven. Eram fericiți. Cînd am ieșit afară, mi-a năvălit parfumul liliacului pînă în suflet. Am făcut primii pași pe stradă, ca să traversez, am simțit prezența fulgerătoare a unei limuzine în dreapta mea și din clipa aceea n-am mai știut nimic despre mine aproape douăzeci de zile. Cînd m-am trezit, în locul parfumului de liliac m-a pătruns mirosul tare de cloroform, de iod, de medicamente... Mă aflam în camera de reanimare a unui spital și încă auzeam într-un ecou aproape imperceptibil rezonanțele acelor acorduri de pian de la petrecerea logodnicei mele. Și mă durea profund nu numai trupul, ci și ceva mult mai adînc, ceva ce ar putea fi, cred eu, ființa. Mai tîrziu medicii și cunoscuții mi-au completat imaginea acelui timp pierdut, a acelui timp netrăit, în care oricît mă străduiam nu reușeam să pătrund. Am fost izbit de o limuzină. Singurul martor ocular, un bătrîn care suferă de insomnii, i-a remarcat culoarea roșie, dar n-a reținut numărul. A doua zi după accident, dimineața, pe la orele 7, m-a găsit trîntit într-un șanț, pe șoseaua dinspre Văleni, un învățător care pedala liniștit pe bicicletă spre o școală din satul vecin. Acesta m-a predat unui medic de circumscripție. Apoi am ajuns în Spitalul de urgență. Practic fără nici o șansă de a fi salvat. Dacă nu ar fi fost învățătorul, dacă nu ar fi fost medicul acela de circumscripție care a insistat o dimineață întreagă să i se trimită salvarea, după cum am aflat. Și dacă nu ar fi fost prietenii mei, medicii din spitalul de urgență... Mă gîndesc uneori la omul din limuzina roșie, merg uneori pe stradă și mă uit în ochii șoferilor care au limuzine roșii. Mă obsedează limuzinele roșii. Pentru că omul acela care m-a lovit, care m-a aruncat, desigur, așa, rănit, în portbagaj și a gonit în noapte ca să mă abandoneze într-un șanț nu a fost găsit încă. Și a trecut mult timp de atunci. Eu însă, din cauza șocului, a traumatismelor, am pierdut cîțiva ani de facultate. Cine ar putea să fie omul acela sumbru din limuzina roșie? Mă gîndesc uneori cît de grav poate dezumaniza pe om chiar și o limuzină proprietate personală. Nu-mi mai doresc să-l văd prins, arestat, și condamnat după literele legii. Nu-mi doresc decît să-l privesc odată în ochi pînă acolo unde se văd... unde se văd... spaima lui din noaptea aceea de crimă și bestialitate, și mai ales cimitirele de mașini, toate cimitirele de mașini din lumea asta.

Florea G., pensionar — Nu mi-am propus să fac gaură în cer. Mi-am făcut pur și simplu datoria. Am muncit 44 de ani în tură de 12 ore cu 24. Am fost ceferist. Soția mea a fost casnică. Am 4 copii. Fiecare cu familia lui. Dacă mă uit bine în casă, în jurul meu, nu prea am strîns multe lucruri. Mobila e cam veche și cam demodată. Tot ce am salvat din bombardamente. Restul, adică tot ce am cumpărat după aceea l-am dat fetelor ca zestre. Cred că mi-am crescut copiii bine. I-am învățat adică să fie oameni de omenie. Să nu creadă că tot ce zboară se mănîncă. Să se și îndoiască dar să și creadă, să știe să-și impună punctele de vedere, să lupte, să nu cedeze. Unii dintre ei au mai greșit în viață. Dar sînt convins că se țin de cuvînt cînd promit ceva. Sînt mulțumit de ei. Spuneam adineaori că n-am strîns multe lucruri în viață. Nu mi-a plăcut să adun, să fac avere, să mă încarc de lucruri inutile. Doar nu ducem nimic cu noi în mormînt. Singura noastră avere a fost puterea de muncă și de a judeca lucrurile cinstit. Am fost și sîntem o familie de oameni echilibrați. Nu ne batem cu pumnul în piept. Aș fi vrut ca la bătrînețe să mă retrag undeva într-o căsuță cu flori în grădină. Nu s-a putut. Stau la bloc. E bine și așa. Îmbătrînim. Treptat, treptat, medicii ne mai interzic cîte ceva, ne mai descoperă cîte o boală, ne mai prescriu niște medicamente. Mergem prin stațiuni la tratamente și la odihnă, intrăm din cînd în cînd în reparații capitale — cum se spune. Ce mai așteptăm de la viață? Să ne vedem copiii mai fericiți. Și poate mai multă liniște. Deși asta, liniștea asta, știu, ne distruge, ne apropie mai mult de ce e dincolo de noi înșine. Acum sîntem, cred, un fel de spectatori, cum să vă spun, de elită ai vieții. Rămînem ore întregi la televizor. Uneori, e adevărat, adorm cu televizorul deschis. Și nepoții rîd de mine. Pentru noi televizorul e un fel de altă tinerețe. Călătorim prin lume pentru că n-am avut niciodată posibilitatea să trecem dincolo de granițele grijilor de fiecare zi. Pentru că nu e ușor să crești patru copii. Trebuie să renunți la multe. Am fost și foarte fericiți. Și uneori mai sîntem. Nouă ne ajunge pensia mea. Soția uneori pictează. Pictează flori. Ar fi vrut să urmeze beleartele, dar nu s-a putut. Eu, la rîndul meu, nu pot să trăiesc fără să citesc în fiecare zi presa. Aș fi vrut să mă fac ziarist. Dar, iarăși, pe vremurile acelea nu s-a putut. Cînd am ieșit la pensie, tovarășii mei de muncă m-au sărbătorit cum nu m-am așteptat. Mi-au făcut chiar cadou, în glumă, un baston. Sînt convins că n-o să-l folosesc niciodată. Sînt membru în comitetul de partid pe cartier. Fac piața singur. E un exercițiu de gimnastică și un spectacol. Alteori e un prilej de supărare; cînd nu găsesc ce-mi trebuie. Fumez 2-3 țigări pe zi. Fumam două pachete. Am îndurat destule mizerii. Am trecut prin război. Și totuși, e minunată viața asta pe care o trăim. Și o visăm.

V. Pop, inginer — Despre cine să scrieți? Vreți, desigur, un om bun, de nădejde. Ca-n filme! Da. Atunci să vorbim despre directorul nostru. Despre el n-a scris niciodată nici un ziar; nici o revistă; n-a apărut în nici o emisiune de radio sau de televiziune. De fapt refuză să dea interviuri. Și, în general, nu cunoaște pronumele personal: eu. Nu știe să mulțumească pentru mulțumirile care i se aduc. Dă din cap și mormăie ceva care seamănă cu «să trecem peste momentul ăsta penibil». El a venit aici mai tîrziu, pe șantier. Noi abia înfigeam țărușii. Puneam primele inscripții, ca să știe lumea ce se face aici și să nu creadă că avem ceva de ascuns. Cine venea la noi parcă intra într-un decor dintr-o piesă de Shakespeare... Era cam noroi, cam zăpadă, cam lapoviță, cam ploaie, cam frig, cam haos. Ajungea o dată pe zi un camion cu ciorbă în niște bidoane de benzină care se vărsau pînă aici și, în rest, dormeam în barăci, în rulote, asemenea circarilor sechestrați în creierii munților. Și a venit omul ăsta, directorul. În cîteva luni am zidit colonia asta cu tot ce vedeți în ea, cu magazin alimentar, cu magazin de confecții, cu un club, cu un cinematograf unde au dat concerte filarmonici din Cluj și din București și unde a jucat și Radu Beligan cu teatrul lui. Țineți minte: am spart tunelul de aducțiune și am construit palatul subteran cu aproape un an mai devreme... Dar povestea directorului nostru e mult mai complicată decît un film, așa, cu zîmbete la sfîrșit. Odată, de mult, acum aproape 20 de ani, în biografia lui s-a strecurat o eroare. La o verificare s-a constatat că-și falsificase viața. Că își trădase propria identitate pentru ca dosarul său de admitere în institut să nu aibă nici o pată. Eroarea s-a soldat cu o gravă sancțiune: excluderea sa din U.T.M. și exmatricularea din facultate. Vă asigur, n-a fost o treabă prea ușoară. Era cel mai bun student din facultate. Secretarul U.T.M. de atunci s-a trezit într-o mare dificultate. Majoritatea de voturi s-a întrunit cu greu și după multă muncă de convingere. Pentru că, la urma urmei, nu era altcineva decît fiul unor meseriași cu atelier mecanic particular și pentru că părinții lui aveau doi angajați, doi slujbași, s-ar spune, fuseseră trecuți printre exploatatori. Dar el era o mare capacitate încă de pe atunci. Îmi aduc aminte că proiectele lui erau afișate pe culoarele institutului și date ca exemplu. Vreo două din invențiile lui fuseseră publicate și omologate. Dar el își mințise totuși identitatea! Apoi a tras timp de trei ani în mină, după care s-a reîntors în institutul pe care l-a terminat, evident, cu cea mai mare medie. Cînd a venit aici, pe șantier, ca director, cîțiva dintre foștii săi colegi și-au cerut transferul. Cei mai mulți au rămas. Secretarul U.T.M. de acum 20 de ani este și astăzi tot secretar, al organizației de partid. E un tip taciturn. Nu e însurat. Și prin forța lucrurilor e colaboratorul cel mai apropiat al directorului. Cînd s-au reîntîlnit, cînd și-au vorbit, aici, pe șantier, pentru prima oară, după 20 de ani, directorul i-a ieșit în întîmpinare la tunel, și-au strîns mîna, au aprins o țigară și i-a spus: «Știi ce, hai să uităm copilăriile de altădată».

Ați înțeles cred că secretarul U.T.M. care l-a exclus atunci din organizație am fost eu (n.a. — inginerul V. Pop, adică) și mai cred că ați înțeles că nu vă vorbesc din fățărnicie, ci din convingerea că o greșeală în viață trebuie reparată pînă în cele din urmă consecințe. Trebuie adică să le dăm oamenilor ceea ce li se cuvine.

A. DOHOTARU ■

cronica (71)

Luni, 12 mai, la Arad, am avut o ședință obișnuită de cenaclu. Obișnuită? Dacă aproape o mie de spectatori populînd o sală cu aproximativ cinci sute de locuri, dacă șase ore de program pe parcursul cărora noțiunea de timp concret a fost abandonată, dacă însăși pendularea permanentă între rîsul puternic și curativ și înfiorarea patetică și înălțătoare, pot fi socotite tot atîtea momente de participare oarecare, atunci da, numai în acest sens, ședința cenaclului poate întruni calificativul: obișnuit. Alternînd între cenacluri și festivaluri, dar privindu-le cu aceeași matură și chibzuită seriozitate, membrii cenaclului nostru găsesc, de la o vreme încoace, modalități inedite și convingătoare ca prin text și prin muzică de calitate să dea expresie potrivită fiorului fierbinte al iubirii de țară, îndemnului major spre înțelegerea profundă a mutațiilor esențiale din sfera nobilă a muncii, spre meditație și acțiune în sensul eticii noastre socialiste.

Așa se face, evident, că prezența cenaclului într-un oraș sau altul devine o sărbătoare așteptată, un moment care se conturează puternic în viața culturală a locului. La Arad am fost invitati de Comitetul județean al culturii și educației socialiste în cadrul unei manifestări de o prestigioasă spiritualitate și care se numește «Primăvara arădeană». Din rîndul amfitrionilor noștri s-a detașat desigur președintele comitetului, tovarășul Aurel Martin, animator entuziast și inspirat al vieții culturale din orașul de pe Mureș, gazdă mai mult decît amabilă, întrunind de fapt toate calificativele înalte de ospitalitate și solicitudine ale locuitorilor urbei, ale publicului său entuziast. Pentru că publicul a fost nu numai deosebit de receptiv, cum spuneam, ci s-a lăsat sedus și antrenat pînă aproape de pragul uitării de sine, dorind în același timp să se exprime, să se afirme în cadrul cenaclului ca o prezență activă. Acest public minunat din Arad a încercat și a reușit formidabil să recite și să cînte odată cu noi crezurile nobile și îndrăznețe ale cenaclului prin versuri și printr-o muzică de o tulburătoare actualitate și forță de convingere.

Iată cum s-au petrecut lucrurile.

Deschiderea ședinței cenaclului a revenit celor mai noi membri ai săi; trebuie spus că toți au colaborat armonios cu membrii consacrați. Iată deci cîteva nume care au început să devină cunoscute. Notăm pe Romeo Ghiur, posesorul unei voci limpezi și expresive, care știe să cucerească și să învăluie publicul; un tînăr în plină evoluție, de la care așteptăm explozia consacrării. Notăm pe Horia Ștefănescu și cuplul Marina Nicolescu—Horațiu Grivei, trei folkiști îndelung aplaudați, dar aflați în continuare în faza de căutare a unui drum propriu, etapă deocamdată vag fructuoasă datorată unor ușoare semne de mimetism sesizabile mai mult la ultimii doi. A cîntat Vali Sterian. Microrecitalul său — putem să-l numim așa — a demonstrat că notației muzicale discrete îi corespunde o poezie gravă, uneori cu accente duioase și melancolice, alteori cu o acidă ironie și cu un dulce umor. Dumitru Fărcaș, pur și simplu extraordinarul Fărcaș, taragotist de faimă mondială, nume care trebuie pronunțat cu accentul respectiv și neapărat cu o mare stimă, cu o mare admirație, a adus pe scena cenaclului, împreună cu acordeonistul Liviu Corovei, o suită de melodii pline de parfumul Țării Moților. Adina Dimitriu a interpretat cîteva piese cu o voce ca un tremur de apă limpede și adîncă. Dan Chebac și Evandro Rossetti, aflați într-un moment de adevărată afirmare a valorii artei pe care o cultivă, trebuie să spunem, au emoționat sala și prin aceea că au reușit să aducă în cenaclu muzica și fiorul poetic al unui mare absent (motivat) de la această întîlnire: Mircea Vintilă. Un gest care dovedește încă o dată că muzica și poezia reliefează caratele adevăratei prietenii. Cornel Ionescu, cel mai bun «muzicuțist», cum este numit adesea și nu doar în culise, a încîntat din nou prin culoare și finețe. Indiscutabil, pentru cîntăreții serii, fascinantul nostru menestrel Tudor Gheorghe s-a aflat în frunte. O demonstrație artistică de înaltă ținută, de zile mari.

Poeziei i-a revenit din spectacol partea cea mai impunătoare, fiindcă însăși muzica înseamnă, firește, de două ori poezie. Am invitat-o la Arad pe Irina Mazanitis-Fugaru, prezență nouă pe scena cenaclului, actriță de o gravă sensibilitate, cu o fermecătoare expresivitate, care știe să smulgă textului interpretat semnificațiile cele mai subtile. A urcat pe scenă, părăsind pentru cîteva minute rolul de spectatoare, mult îndrăgita și apreciata Elena Sereda, care ne-a reamintit, prin poezia «Meșterii» de Mihai Beniuc, cît și cum trebuie să prețuim arta de a face versurile să-și decanteze metaforele și arta de a rosti o frază. Gelu Nițu a comunicat perfect cu sala chiar prin admirabilele poezii ale unui arădean: poetul George Ciudan. Actorii Mihai Stan și Dan Tufaru au readus pe scenă atmosfera tulburătoare a unor poezii de o rară frumusețe pe care publicul le așteaptă întotdeauna ca pe o sărbătoare. Florian Pittiș, strălucind printr-o interpretare plină de inteligență, a punctat spectacolul în maniera sa personală, adică printr-o artă simplă, directă, fără menajamente. Într-o postură plină de umor, Mircea Diaconu cu ale sale cîntece lăutărești. La cererea publicului, Adrian Păunescu a recitat din lirica sa.

În încheiere, despre Reflex Flacăra. Deși într-o formulă restrînsă, echipa de actori a dat publicului *Balade și romanțe* de M.R. Paraschivescu la un nivel artistic obișnuit și cu o prospețime încă neobișnuită. Subliniem însă premiera pe care a oferit-o publicului arădean: un colaj din versurile poetului Dumitru Popescu — un îndemn patetic la o trăire a existenței într-o ipostază eroică, necruțătoare în fața renunțării și filistinismului, mobilizatoare în afirmarea principiilor etice ale unei lumi noi. **ST.** ■

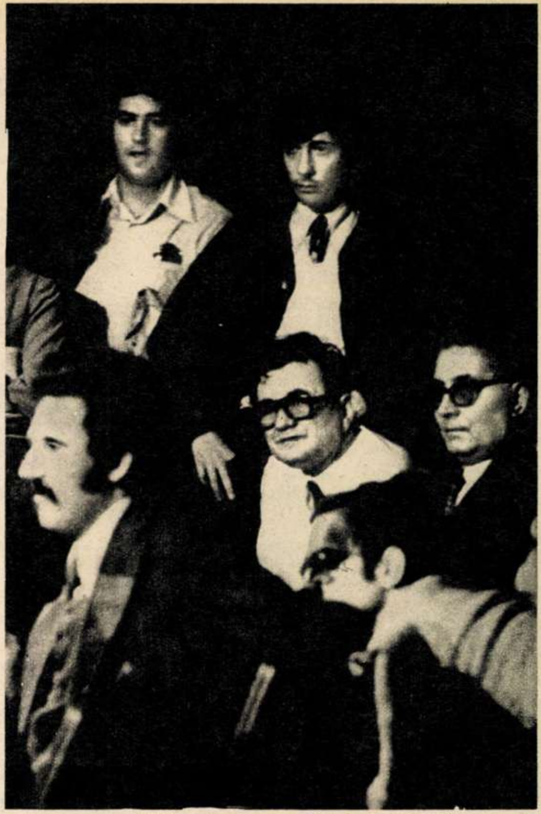

Cîteva personalități aglomerate printre spectatori: poetul Marin Sorescu, doctorul Vasile Boici, actorul Florian Pittiș ș.a. pîndind jocul secund al ideilor.

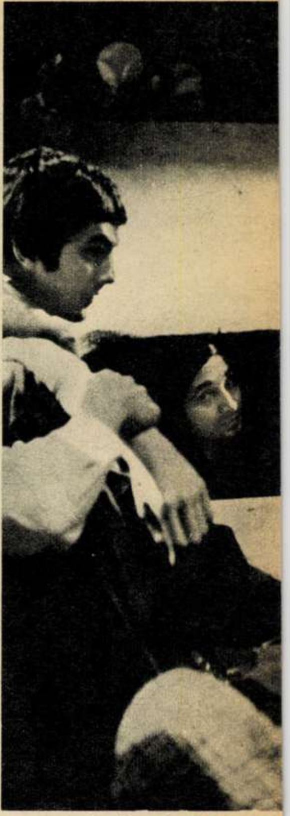

Un spectator și-a făcut loc în cușca sufleorului. A fost «nivelul cel mai de jos» atins de cineva în seara aceea.

Spectatorii au invadat scena. Era și firesc. Ei au fost la Arad principalii protagoniști ai ultimului cenaclu.

Tudor Gheorghe a cîntat de această dată pe o chitară cu șase strune, dar a făcut să vibreze toate corzile sensibilității noastre.

Irina Mazanitis-Fugaru a debutat în cenaclu într-o liniște desăvîrșită în care am auzit (chiar) cum cădea lumina reflectorului pe scenă.

Adina Dimitriu sau candoare și neliniște pe strunele unei chitare de obicei clasice.

Fotografii de RADU CONSTANTINESCU ■

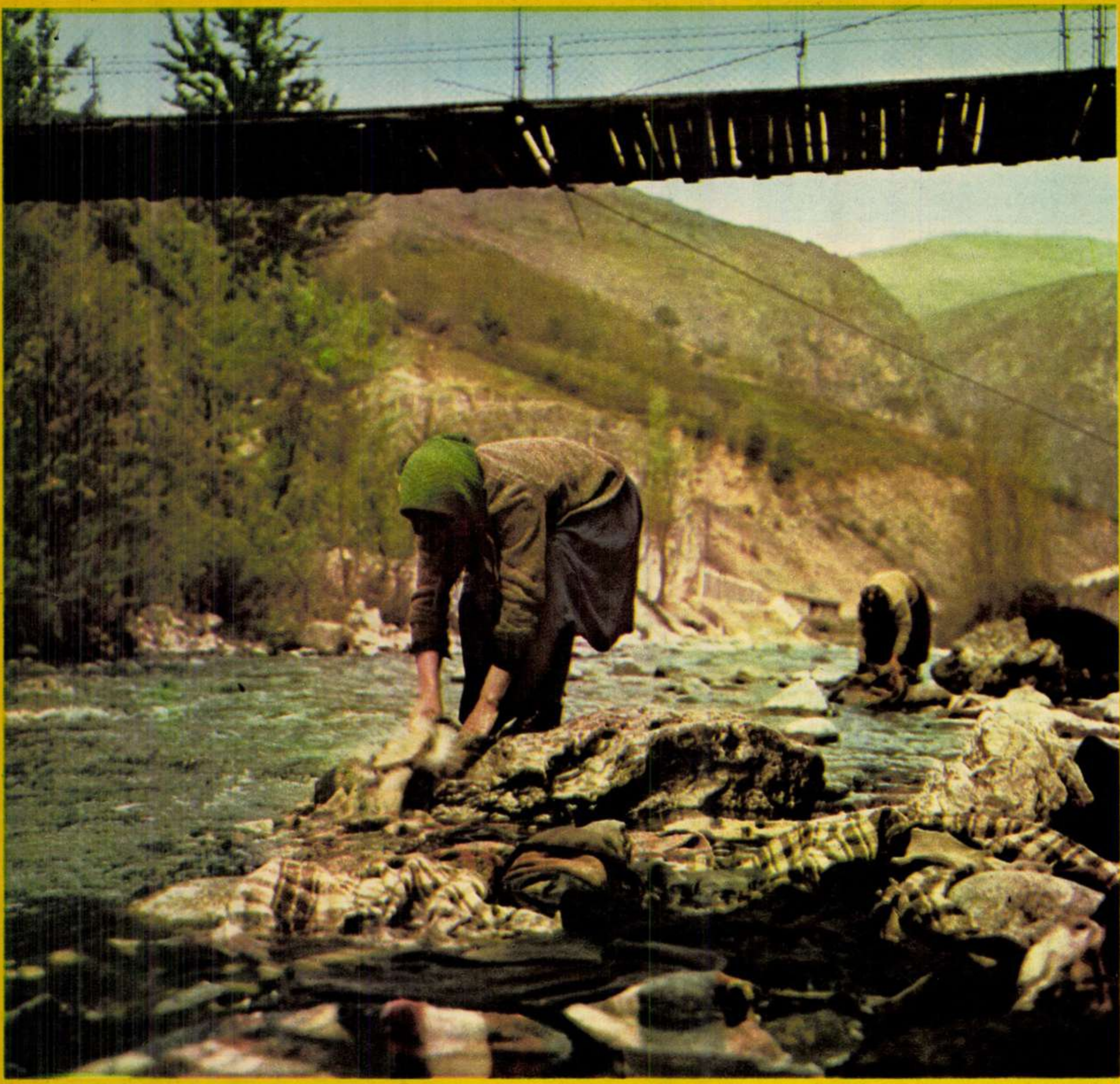

«Runcu e o Veneţie pastorală, o Veneţie între munţi de calcar»...

RUNCU–

o poveste care obligă la un anume ritm, la o anume poziţie de ascultare

Lumea satului Runcu (15 kilometri nord-vest de Tîrgu Jiu) are un ireductibil al ei. Vizitatorul, oricît de insistent, cu oricît de mult timp disponibil, nu prea capătă acces aici. Va face, desigur, o serie de deducţii (etnografie, istorie, economie etc.), dar va rămîne în palme doar cu nişte prezumţii. Dincolo de prezumţie, dacă nu eşti de-al locului, e foarte greu să înaintezi. Fiindcă lumea satului Runcu are un ireductibil al ei.

Peisajul e fastuos. Neclintit de la începutul lumii, nedetronat din privilegiile sale arhaice, el îţi dă, pe întreaga dimensiune a locului, nostalgia unui paradis pierdut. Cheile Sohodolului, rîu de legendă şi de mister, sînt chiar aici, în poarta satului. Rîul ţîşneşte de sub talpa Vulcanului, de sub munţii de calcar, golaşi şi zbîrciţi ca nişte ciuperci gigantice, dispare neprevăzut sub stînci, irupe iarăşi la zi cu chiot, se-ngroapă iar... Altă fereastră de apă, lîngă aceleaşi porţi: rîul Jaleşului. Alta şi altele: Gîlciomiţa, Gîrla, Izvorul Runcului, o constelaţie de pîraie şi de izvoare, viforîte torente săgetate de păstrăvi, ape înfiorate, cu suflări glaciale, cărora ariditatea rocilor le-a dat o limpezime nefirească, uneori pînă la nefiinţă. Vara, ele par nişte ape fără materie, nişte ape de aer. Iarna, cînd ies de sub pămînt, apele Jaleşului clocotesc în aburi. Vară şi iarnă, ele pun în mişcare joagăre, pive şi mori. Şi astăzi, oamenii Runcului îşi macină grîul în mori de apă, pitoreşti şi străvechi, muzeale şi totuşi vii. Aceiaşi oameni au rupt din ape, din Sohodol, din Jaleş, cîte un braţ, cîte o creangă, risipindu-le printre case, printre livezi, în sisteme rudimentare de irigaţie. Casele cu garduri din pietre şi prispe cu stîlpi sculptaţi, ascunse în frunzişul arinilor, al nucilor şi castanilor dulci, stau printre ape ca nişte insule. Runcu e o Veneţie pastorală, o Veneţie între munţi de calcar.

Lumea satului Runcu are un ireductibil al ei, pare aceeaşi de la începuturi. Noutăţile vremurilor mai proaspete (stîlpii electrici, canalizarea, edificiile noi ale centrului civic, şcolile, magazinele, căminele culturale, lăcaşurile moderne de sănătate) n-au tulburat, cel puţin aparent, nemişcatele, stătătoarele ape ale acestui sat ce supravieţuieşte sau vieţuieşte ca şi în veacurile dintîi, cu conştiinţa parcă a unui timp etern. Timpul, aici, s-a depus liniştit în straturi, ca şi armele de demult într-o panoplie. Arme care au devenit inutile, dar care se păstrează totuşi aici, în această panoplie cosmică, fiindcă sînt frumoase şi, mai ales, fiindcă încă mai spun ceva.

În trăire, în obiceiuri, în ambianţa generală de viaţă, supravieţuiesc aceste rudimente sau sedimente ale vechimii, fosile vii ale existenţei şi muncii omului, de la morile-muzee ce încă mai macină, de la tehnici arhaice, cum ar fi fabricarea păturilor şi scoarţelor în pive sau «vălături», pînă la ritualul nedeilor păstoreşti ale primăverilor sau al sărbătorilor vinului, din crugul toamnei. Oamenii satului par a spune că pe planul istoriei vieţii şi al cunoaşterii nimic nu se pierde, nimic nu trebuie să se piardă, fiecare experienţă utilă, validată de practică, trebuind să-şi afle pînă la urmă un mod sau un mijloc de conservare. Ar fi păcat şi fără rost, zic ei, să cheltuieşti ca să ridici o moară mecanică, o moară electrică sau cu aburi, cînd o moară de apă nu-nghite decît energia (care-i pe gratis şi care-i fără sfîrşit) a Sohodolului sau a Jaleşului, şi cînd, orice s-ar zice, făina ce iese din piatră şi lemn e mai bună de două ori decît pulberea scursă din valţuri. Ar fi păcat, şi chiar dăunător, să renunţi la ideea de a avea în sat potcovari (cum pretindea un musafir cu obraz subţire), fiindcă vacile care pleacă prin munţi după iarbă calcă pe piatră, deci trebuie potcovite. Nimic deci din ceea ce e necesar, dictat de necesitate şi aprobat de ea, nu trebuie să se piardă, fiecare experienţă bună cuvenindu-se să supravieţuiască, antrenîndu-se în fluxul timpului şi dîndu-i culoare, şi nu o dată chiar şi rosturi, ca şi microorganismele sau pulberile ce dăruiesc apei unui rîu calitatea de apă vie.

Cîteva lucruri totuşi au murit.

Cîteva lucruri totuşi s-au născut.

Care sînt unele, care sînt altele?

Povestea satului Runcu obligă la un anume ritm şi la o anume poziţie de ascultare. Stînd de vorbă cu Vasile Birău, primarul, stînd jos, pe un vechi scaun gorjenesc, scund, fără spate, acoperit cu bucată roşie de chilim, trebuie să te laşi pradă reveriei locului, deci timpului său etern, cu auzul aromit de cîntecul molcom al Sohodolului şi al Jaleşului.

*

Stăm deci de vorbă cu Vasile Birău, primarul comunei Runcu.

Comuna de azi are şapte sate, 2 200 de gospodării, aproape 7 000 de locuitori. Vasile

«Timpul, aici, s-a depus liniştit în straturi»...

Birău, om la aproape 50 de ani, e în fruntea ei de un deceniu și jumătate. Ce s-a întîmplat în acest răstimp?

S-au înălțat, evident, ca peste tot, construcții noi. Cîteva le-am pomenit mai înainte: cămine culturale (patru construcții noi), școli (tot patru, dintre care două cu etaj), două mari magazine, dispensar, electrificare, pietruiri și lărgiri de drumuri, canalizare. Canalizarea, realizarea cea mai recentă, e, spune primarul, poate cel mai important eveniment al acestor ani. Pentru prima oară de cînd se știu, runcanii au apă în casă, în curte. Apă adusă prin conducte, pînă azi în 5 din cele 7 sate ale Runcului. Acest sat, care-i poate cel mai bogat în ape din cîte sate se știu la noi, a fost, dintre toate cîte se știu, poate cel mai sărac în fîntîni. Apa e la foarte mari adîncimi, meșterii săpători n-o pot ajunge. Sat între ape, dar sat de calcar. Prin curți și pe ulițe, vara, se frig și mor la soare șopîrlele. De cînd se știu, runcanii, cei mai mulți dintre ei, au mers după apă ca însetații prin deșert. O găseau tocmai în munți, la izvoare, și o cărau în gospodării cu sacaua.

Ce s-a mai întîmplat, în acest răstimp? S-au întîmplat, evident, foarte multe, dar, după opinia lui Vasile Birău, om de 50 de ani și primar de 15, lucrul cel mai de seamă ar fi noua mentalitate a satului, chipul în care omul de astăzi se înțelege pe sine și-i înțelege pe cei din jur. Altfel spus, chipul în care el, omul din lumea satului Runcu, intenționează să se includă seriei milenare a strămoșilor luîndu-și pe cont propriu sarcina creării unei istorii a sa, a vieții sale și a vieții satului, reinterpretînd fapte vechi și producînd altele noi.

În 1930, cînd Vasile Birău învăța să pască gîștele, satul Runcu a fost, vreme de cîteva luni, obiect de studiu. Obiect al cercetărilor monografice întreprinse de Seminarul de sociologie, etică și politică de sub conducerea lui Dimitrie Gusti. S-a insistat, atunci, printre altele, în studii celebre în epocă, asupra oamenilor din Runcu, asupra mentalității satului.

Un astfel de studiu, publicat în revista «Arhiva pentru știința și reforma socială», anul X, sub semnătura Dochiei Ivanovici, se intitulează «Considerații statistice asupra vrăjitoriei satului Runcu». În Runcu, constată în epocă autoarea, există (au existat) 275 de persoane care «fac vrăji», care practică rituri magice. Dintre «scopuri» (scopurile vrăjilor), cele mai multe, în număr de 67, sînt medicale. «Datorită faptului că preceptele unei medicini superioare sînt necunoscute de runcani, notează cercetătoarea, practicile vrăjitoriei terapeuticii au prioritate asupra tuturor celorlalte.» În epocă, satul nu avea nici un doctor. De sănătatea și de viața omului se ocupau practicienii riturilor magice. O ironie: pe profesii, numărul cel mai mare de «practicanți ai magiei» îl dă îndeletnicirea care, fie și numai tangențial, avea de-a face cel mai mult cu medicina. Statistica Dochiei Ivanovici numără 15 moașe care fac vrăji! Comuna de azi are 3 medici, are mai multe cadre sanitare, are un dispensar modern, un cabinet stomatologic... Nerostul vrăjilor s-a vădit de mult. La aceasta contribuind, alături de medicină, și noua cultură a satului.

Cînd s-au făcut lucrările de aducțiune a apei potabile în gospodăriile Runcului, s-au găsit, îmi povestește primarul, niște bătrîni care le-au refuzat aprioric sensul. Niște bătrîni foarte bătrîni, care stau cu casele lor pe dealuri și care n-au vrut să creadă, cităm, că «apa o să curgă de-a-ndăratelea, în sus pe uliță», urcînd din punctul de aducțiune aflat la poale. Acești bătrîni au fost vreo doi sau trei. Doi sau trei oameni din șapte mii. Ceilalți, toți, erau perfect la curent cu principiul fizic al apelor care pot «să urce», drept care s-au amuzat copios, făcînd pe seama celor doi-trei folclor satiric.

În Runcu de azi sînt peste 900 de elevi. Sînt peste 1 000 de inși, bărbați și femei, absolvenți de liceu. Sînt cîteva zeci de oameni cu patalama universitară, cu doctorate și cu licențe. Ultimii 300 de «semianalfabeți» (termen exagerat, primarul așezîndu-i sub el pe cei cu numai 4-5 clase primare) au fost aduși «la zi», ca studii, de cele 57 de cadre didactice ale satului. În 1930, pe vremea cercetărilor sociologice ale lui Gusti, peste două treimi din populație era analfabetă și semianalfabetă. «Semianalfabet» însemna, pe atunci, insul cu numai 1-2 clase primare.

Într-un alt studiu publicat în epocă (Gh. Focșa: «Contribuție la cercetarea mentalității satului Runcu», rev. cit., anul X), cercetătorul îl chestionează pe un runcan, om de 51 de ani, «gospodar de mijloc», cu două clase primare, care «n-a ocupat nici o funcțiune în comună», care „ a fost abonat 8 ani la «Gazeta Țăranului»," care «are în sat reputația unui om de treabă» și care-i expune, printre altele, credințele sale, viziunile sale asupra lumii, a universului. Cităm întreg pasajul, pentru culoarea și fabulosul său:

«Pămîntul are forma unui oval, așa ceva. Cerul are forma albastră. Formatul lui îi forma unei pături, sau unui acoperiș, așa ceva. Soarele, după cum se vede, are forma unei guri dă putină, rotundă, cu razele alea care se varsă din cauza căldurii. Lumea nu se poate ști marginea ei. Care a fi ăla care să știe cît e distanța între pămînt și soare?... Pămîntul e făcut așa ca să ocolească soarele pă după el, sau pă după soare, sau cum o fi învîrteala lui. Dacă pămîntul să suce el pă după soare, atuncea însemnează că pămîntul e mai mare și să suce așa ca să vadă toată lumea»...

Altă întrebare pusă «informatorului»: ce crede el că este știința? Fiindcă ne aflăm într-o lume de basm, povestitorul sau «informatorul» încearcă să facă funcțională această lume (și să și-o lămurească astfel și sieși) cu mijloacele povestirii. Iată ce răspunde: «Bunăoară cînd s-a inventat trenu', unul a luat o căldare, dăla țigan, a lăsat o găurice mică, a umplut-o cu apă, a astupat-o ș'a pus-o pă foc. Căldarea a pornit pă jos. Atunci și-a zis el: «dacă ar avea roate!» A făcut un căruț cu patru roate, a pus căldarea pă el, i-a dat foc și a plecat cărutu' pă poiană în colo»...

La un recent concurs «Cine știe cîștigă», pe tema zborurilor omului în cosmos, ținut la căminul cultural din Runcu, s-au prezentat, îmi spune primarul, 104 persoane. 101 au știut să descrie exact principiile și schema de funcționare a unei rachete cosmice.

*

Ceea ce a schimbat și schimbă mentalitatea satului, cultura satului, ca să nu mai vorbim de civilizația sa materială, este, continuă primarul, industria.

10 autobuze I.T.A. («navete», li se spun, pe-aici) îi duc și-i aduc, diminețile și după-amiezile, pe muncitorii industriali ai Runcului. Majoritatea gospodăriilor (peste 90 la sută) au cîte un slujbaș, muncitor sau tehnician la Tîrgu Jiu. Cei mai mulți, la marele combinat de lianți și azbociment, unul din cele mai mari ale țării.

Acești oameni au adus în sat niște concepții, idei, sentimente, gînduri, îndemînări și priceperi, exigențe și teme de conversație, toate noi. În această lume ireductibilă, în această lume a veșniciei, ei au spart o fereastră, au săpat un prag. Din acest prag, satul privește spre mîine.

Acești oameni au adus în sat niște revelări, niște legi, niște pretenții, care țin de munca industrială și de conștiința ei. Revelările sînt totdeauna neliniștitoare, iar neliniștea și fiorul lor, într-un loc singuratic, sălbatic, în care timpul trăia în eternitate, au un preț mai înalt, un ecou mai amplu. De fapt, ceea ce au adus acești oameni, muncitorii industriali, a fost o privire «de sus» asupra satului, deci a vieții oamenilor, deci a timpului lor; restul, adică cei legați de ograda lor, de vitele lor potcovite ca armăsarii, de moara cu apă la care macină precum strămoșii, smulgîndu-se mai greu din clipă sau făcînd-o cu vederea scurtă, legînd doar două zile din săptămînă: ieri și azi. Cei din fabrici l-au adus și pe *mîine*. La ce a dus o asemenea răsturnare cotidiană de unghi?

Cei din fabrici, primii, s-au înhămat la muncile obștii. S-au înhămat, așadar, la construcția viitorului satului. Coborîți din «navete» la ceasurile 5 sau 6 ale serii, plini încă de sudorile zilei, încă nu merg acasă. Se string în anume locuri și, în clipele următoare, acele locuri ale liniștilor străvechi încep să sune. Colo sună o teslă, colo scînteie în piatra de calcar o daltă, colo cîntă pe nas un fierăstrău. Ei, cei dintîi, obișnuiții ritmurilor marii construcții, au făcut din Runcu un șantier. Au muncit voluntar la construcția «centrului», la lărgirea și pietruirea drumurilor, la captarea izvoarelor din munți, la instalarea conductelor de apă.

Apoi vine seara, și seara, tîrziu, cînd se duc acasă, muncesc. I-am văzut, noaptea, lucrînd cu foarfecele la vița-de-vie din curte, la lumina felinarelor. Fiindcă totul, satul în întregimea lui ca și viața lor personală, cuprinse într-un altfel de ritm, duc — inevitabil — spre mîine.

«Dulce-i, Runcule, în tine,/ Cum e dulce cînd e bine», scria cu niște decenii în urmă, pe o frumoasă stîncă din mijlocul satului, un poet-peregrin, Rădulescu-Niger. E dulce și frumos la Runcu, în această primăvară care aprinde apele ca pe niște gigantice raze, care înverzește la poale munții și-i umple de glasul mieilor, în acest anotimp care, ca pretutindeni, înseamnă muncă, înseamnă viață.

Lumea satului Runcu are, desigur, un ireductibil al ei, este o lume străveche, solidă, cu tradiții nealterate, cu reflexe tefere, cu un impresionant pasiv moral al demnității, cu judecăți robuste și clare, o lume care și-a cîștigat cu greu existența și care nu vrea să piardă nimic din experiențele ei, din cuceririle ei. Dar e o lume care, pentru prima oară acum, în acești ani, calcă vrednic și conștient nu numai din ieri în azi, ci din azi în mîine, lăsînd pe solul istoriei poate cea mai expresivă urmă.

ILIE PURCARU ■

«Dar s-au înălțat și aici, ca peste tot, construcții noi»...

Fotografii de ION PREDOȘANU ■

revista în „tunelul timpului“

Ani de zile, publicul nostru a fost obișnuit de către Teatrul satiric-muzical «C. Tănase» cu spectacole și mai bune și mai rele. Subsemnatul le-a cunoscut mai bine în ultimii patru-cinci ani și a scris cronici la premiera celor mai multe dintre ele. La un moment dat, revista românească a fost viu aplaudată și la Paris; pe vremea aceea cei mai mari soliști români de muzică ușoară cîntau la «Tănase», comicii acestui teatru aveau un bun renume, textele erau într-adevăr pline de satiră și umor, iar baletul teatrului se desfășura sub îndrumările pricepute ale decanului coregrafilor noștri, Oleg Danovschi. «C. Tănase» era un veritabil teatru satirico-muzical, destinat atît agrementului, cît și educației prin artă.

Ce se întîmplă astăzi la același teatru? Pot să afirm că există în repertoriul actual al teatrului un spectacol pe care, la premieră, l-am salutat cu satisfacție. E vorba de «Pardon, scuzați, bonsoar!», superrevistă în care baletul e, profesional vorbind, mai sigur pe el, cu unele numere mai atrăgătoare, un spectacol regizoral mai viu și cu o participare masivă de actori și cîntăreți; unii aflați în fruntea preferințelor publicului larg. Am aplaudat-o la premieră pe Lucia Boga, i-am aplaudat pe Gelu Colceag, Gabriel Iencec, Mihai Perșa, pe Cristina Stamate, pe George Enache, Anca Liana și Monica Moldas punînd bine în valoare un text mai inspirat decît altă dată al lui Mihai Maximilian și muzica parcă mai colorată ca oricînd a lui Vasile Veselovschi. Actorii au și ei cîteva partituri suculente, Horia Căciulescu și Nae Lăzărescu probînd satisfăcător popularitatea lor și reușind să iasă de sub povara comicului ușurel, plin de «poante» și «cîrlige», oferite din belșug în acest an de Teatrul «C. Tănase». Mai ales în două spectacole din actuala stagiune, «Uite că nu tac», o premieră recentă, și «Un băiat de zahăr... ars», ambele exemple tipice ale minimei rezistențe în fața locurilor comune a «poantelor» dezumflate, adesea de un gust îndoielnic, mizînd la nesfîrșit pe capacitatea publicului de a înghiți orice fel de text dacă e «agrementat» cu aluzii echivoce... Mai mult, în ultimul spectacol, «Un băiat de zahăr... ars», «cîrligele» și «scălîmbăielile» la care recurg comicii, în dorința de a cîștiga oricum adeziunea publicului, fără a fi struniți de regizor ori de autor, lasă o impresie jenantă, deplorabilă.

Și dacă «Uite că nu tac», contînd pe popularitatea actorului Nicu Constantin, a cîntăreților Marina Voica și Aurelian Andreescu precum și a dansatorului Thuri Ștefan, autor și interpret al unui cunoscut moment comic coregrafic à la Charlot, reușește parțial să se salveze, totuși, în general, impresia de vechi, de lucru făcut de mîntuială, în pripă, prin improvizație nu poate fi îndepărtată. Din păcate, celălalt spectacol, «Un băiat de zahăr ...ars», reprezintă pentru orice spectator de bună-credință expresia involuției nu atît pe scara timpului (în ultimă instanță asta nici n-ar mai conta, ne-am mulțumi și cu o revistă veche, veche dar mai bună) cît mai ales pe scara inteligenței creatoare. Un spectacol de o asemenea virulență a prostului-gust, a lipsei de idei și a lipsei de profesionalism, în ultimă instanță, n-am mai văzut și ascultat de mult.

Las la o parte momentul de muzică ușoară oferit de Cristian Popescu și constat cu amărăciune că la sala de pe Calea Victoriei 174 Teatrul «C. Tănase» sparge limita admisă probabil pînă și de «tunelul timpului», situînd revista în timpuri imemoriale, cînd probabil oamenii se înțelegeau între ei prin urlete, sughițuri, lovituri, împunsături, strîmbături, țopăieli. Momentele coregrafice sînt dealtfel niște țopăieli și e păcat de cele două-trei dansatoare profesioniste înecate în mulțimea de figurante pe care «coregrafa» Adriana Dumitrescu nu izbutește nici măcar să le facă să se miște decent și cît de cît în același ritm și în același sens.

Iată dealtfel cîteva impresii ale unor spectatori din seara de sîmbătă 10 mai. Mihai Iordoc (tehnician): «Pentru un teatru de prima mînă, pretențiile sînt cam reduse; călușul cu fetele a fost execrabil, de un prost-gust desăvîrșit; Titi Răceală (ofițer): «Din tot spectacolul mi-a plăcut doar «Cîntecul de pretutindeni», (un moment din spectacol, n.n.) interpretat de Cristian Popescu; Puiu Călinescu e un actor bun și aici muncește mult...»; dar «poantele» sînt răsuflate și unele vulgare; Doina Dragomir (elevă la liceul de coregrafie): «Mișcarea scenică e la pămînt, așa-zisele dansuri nu sînt nici măcar la nivelul amatorilor, iar bancurile sînt penibile și vechi»; Eugen Almian (student-Electronică): «Cristian Popescu e «dulce» cînd imită pe alții, atunci cînd se cîntă însă pe sine parcă e la «Steaua fără nume»; iar cînd se mai apucă să și danseze....»

Edificator, credem. Împărțit între mai multe titluri, colectivul teatrului este desigur mai subțiat. Dar nivelul la care evoluează aici este inadmisibil și direcția teatrului ar trebui poate să revadă și ea, spectacolul; ne-ar da probabil, dreptate.

N. COLIBAȘI ■

da, există într-adevăr o goană după... folk

Ne place să spunem lucrurilor pe nume, sau, și mai pe românește, nu înțelegem să ne furăm singuri căciula. A apărut în numărul 231 din 9 mai a.c. al revistei «Săptămîna culturală a Capitalei», la pagina Top, articolul «Goana după... folk», sub semnătura lui Tudor Băran. Autorul acestui articol, după ce afirmă că «Printre problemele propuse spre dezbatere în ultima vreme în diferite publicații de cultură, aceea a relației dintre muzica ușoară și creația folclorică tradițională apare destul de frecvent» (afirmație falsă, întrucît în presa noastră culturală, din păcate, «problema» acestei relații se «dezbate» foarte rar și artificial) înțelege că trebuie să dezbată el însuși «relația»; astfel, domnia-sa emite o nouă afirmație incorectă, cu pretenție de axiomă (de astă dată, într-adevăr des întîlnită în unele articole «culturale»): aceea că în muzica ușoară românească «cele mai izbutite, mai sincere, mai durabile» creații sînt aceiea care se datoresc strădaniei lăudabile a unor compozitori de a da o interpretare originală materialului folcloric.

Anda Călugăreanu, Mircea Vintilă, Mircea Florian, Dan Chebac, Evandro Rossetti, Vali Sterian Cornel Ionescu; iată cîteva nume care au impus muzica folk în rîndurile publicului tînăr.

Să ne înțelegem. Multe dintre cîntecele noastre valoroase de muzică ușoară pot fi apropiate spiritului folcloric, dar nu prin interpretarea originală (deci particulară) a materialului de folclor, ci prin recreare, cel mai adesea, adică prin recompunere cultă, respectînd *în esență* spiritul folcloric. Deci nu copiere a faptului brut, nici prelucrare, interpretare etc., pentru că autentica noastră creație populară de muzică și dans nu are nevoie de așa ceva. Nici Ion Vasilescu în muzica ușoară și nici Paul Constantinescu în balet, de exemplu, n-au intenționat interpretarea folclorului, care nu mai necesită nici o interpretare, ci, și unul și celălalt, au realizat creații culte și de aceea profund originale, marcate de personalitățile lor creatoare. Pornind de la faptul folcloric, filtrîndu-l prin gîndire și sensibilitate proprie, ei oferă, ca produs final, o recreare, o sinteză a tot ce are folclorul mai profund și mai viabil. Nici «Țărăncuță, țărăncuță», nici «Nunta în Carpați» sau «Demoazela Măriuța» nu sînt prelucrări de folclor, ci creații profund originale care-și extrag seva din filonul de aur al sensibilității și puterii creatoare a poporului nostru. Nu din interpretarea unei anumite linii melodice și nici prin adaptarea la un ritm sau altul. Ca să nu mai vorbim de opera enesciană — expresie inefabilă a spiritului recreator de *folclor sui-generis*. Apoi, revenind la muzica ușoară, după opinia acreditată de T.B., ar trebui să excludem, ca nefiind cu adevărat valoroasă, o mare parte din creația românească de muzică ușoară care n-are contingență directă cu folclorul!

Dar să trecem la alte afirmații nefondate ale aceluiași autor, afirmații care se doresc a fi argumente pentru incriminarea unei așa-zise activități poluante a folclorului de către formațiile folk. După părerea autorului, «înmulțitele formații folk» (?) adaptează într-un «ritm degradant» (?) cîntecul popular la ritmuri moderne, alterîndu-l în autenticitatea lui, pe «strune electrice absolute» (?!).

Întîi și întîi, atragem atenția autorului că, la ora aceasta, în țară sînt înregistrate doar trei sau patru formații de muzică folk. Apoi, că muzica folk nu se cîntă cu chitare electrice în priză și cu amplificatoarele reglate la paroxism, cum probabil vrea să insinueze T.B. E trist să constați cu cîtă nonșalanță vorbește cineva despre muzica folk fără ca măcar să fi fost avertizat că e bine să asiste înainte de toate la un concert de muzică folk sau măcar să asculte înregistrările, e adevărat puține la număr, ale acestui gen.

Oferind cititorilor un articol plin de confuzii despre muzica folk pe care încearcă să o substituie acelor producții de muzică ușoară facile, căutînd succesul cu orice preț, imitînd și «interpretînd» ritmuri și melodii populare, autorul nu izbutește altceva decît performanța de a-și deruta propriii cititori. Astfel se încearcă în subsidiar să se acrediteze ideea nonvalorii muzicii folk — idee greu de acceptat de cititorii avizați ai sus-numitei reviste, admiratori ai acestui atît de popular gen muzical. Fiindcă folk nu înseamnă folcloric, așa cum pare convins T.B., ci pur și simplu popular, în sensul de răspîndit. Adică un gen muzical de maximă audiență în care, într-un stil simplu, direct, sînt traduse sentimente dintre cele mai acute transfigurînd artistic atitudinea tinerei generații față de epoca sa, față de un aspect ori altul, politic, social și cultural din realitatea imediată. Valoarea acestei muzici constă în simplitatea melodică și armonică, fără variații ritmice ostentative, în frumusețea expresivă care se degajă din simbioza melodie-text, acesta din urmă, textul, fiind cel mai adesea cult, de mare valoare literară, neavînd nimic comun cu «amputările» și «simplificările» folclorului, chiar dacă inspirația e uneori folclorică. În acest din urmă caz se poate vorbi iarăși de recreare, de astă dată în stilul baladesc al vechilor trouveri (vezi Tudor Gheorghe). Un gen muzical în care se afirmă azi cu strălucire Mircea Vintilă, Doru Stănculescu, Mircea Florian, Dan Chebac, Vali Sterian, Anda Călugăreanu, Evandro Rossetti — ca să nu numim decît cîțiva consacrați — nu mai poate fi ignorat de nimeni.

Într-un singur loc are dreptate noul comentator de muzică lansat de «Săptămîna». În titlu. Căci există într-adevăr goană după folk, o goană în sensul bun al cuvîntului, adică o preferință vădită a tinerilor pentru această muzică a lor, tînără, directă, sinceră, plină de patos, slujind poezia și simțirea românească adevărată.

Este un adevăr pe care-l simte oricine, muzica nu e bună sau rea fiind sau nefiind folk, ci, de la caz la caz, în măsura în care reușește, cu substanță și emoție, să se apropie de sufletul omului.

NICOLAE SPIRESCU ■

TOPUL CENACLULUI «FLACÀRA»

1. **Pămîntul deocamdată** *(Mircea Vintilă — Adrian Păunescu)* — Mircea Vintilă
2. **Noi nu** *(Anda Călugăreanu — Nicolae Labiș)* — Anda Călugăreanu
3. **Doină oltenească** *(folclor)* — Tudor Gheorghe
4. **Potpuriu folcloric** — Dumitru Fărcaș
5. **Spionaj** *(Nicu Alifantis — M.R. Paraschivescu)* — Nicu Alifantis
6. **Geamparalele** *(folclor)* — Cornel Ionescu
7. **Cu iubirea de moșie** (Vali Sterian — Ion Horea) — Vali Sterian
8. **Caii liberi** *(Dan Chebac — Adrian Păunescu)* — Dan Chebac
9. **Norocul Inorogului** *(Phoenix — Șerban Foarță, Andrei Ujică)* — N. Covaci
10. **Cîntec pentru România** *(Evandro Rossetti — Adrian Păunescu)* — Evandro Rossetti
11. **Două cîntece semilăutărești** *(folclor)* — Mircea Diaconu și «taraful» său
12. **Ediție specială** *(Horia Ștefănescu — Eugen Jebeleanu)* — Horia Ștefănescu
13. **Cîntec pentru generația mea** — *(Cornel Popescu)*

Noul top este alcătuit astfel încît fiecare participant să fie reprezentat de o singură melodie.

LUNI, 19 MAI 1975, LA SALA PALATULUI, ÎNCEPÎND DE LA ORELE 18, UN NOU

festival flacăra

Își vor da concursul:

ANDA CĂLUGĂREANU, DAN CHEBAC, MIRCEA DIACONU, DUMITRU FĂRCAȘ,
IRINA MAZANITIS, TUDOR GHEORGHE, CORNEL IONESCU,
GELU NIȚU, OVIDIU IULIU MOLDOVAN, GEORGE MIHĂIȚĂ, FLORIAN PITTIS, FLORIN PIERSIC,
EVANDRO ROSSETTI, VALI STERIAN, MIHAI STAN, DAN TUFARU, MIRCEA VINTILĂ.

Printre invitații festivalului:

TRUPA DE DANS MODERN condusă de MIRIAM RĂDUCANU,
CORUL «PRELUDIU» dirijat de VOICU ENĂCHESCU,
GRUPUL REFLEX-FLACĂRA și
FORMAȚIA PHOENIX

BILETELE SE POT PROCURA DE LA CASA SĂLII PALATULUI,
ÎNTRE ORELE 10-13 ȘI 16-20.

racul

FOAIE SĂPTĂMÎNALĂ DE AVANGARDĂ NR. 59

ANTON DRAGOȘ

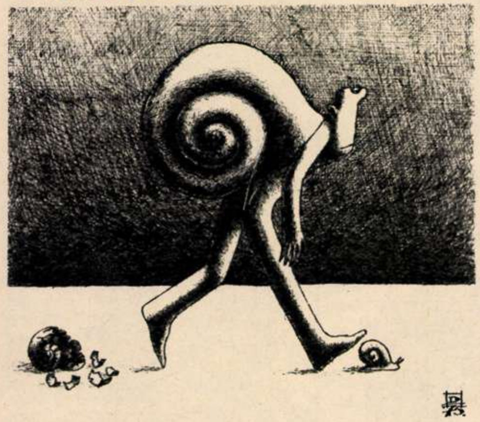

ÎNCURCĂTURI DE-ALE... MEDICINEI

- Bolnavul prezintă fracturi care țin 20-40 secunde.
- Encefalita apare la toate sexele.
- Epilepsia popular se numește moarte sigură.
- ...fanerele (unghiile) slab deschise abia clipesc.
- Bolnavul slăbește atît de mult încît bula lui Bechot începe să dispară și odată cu aceasta bolnavul începe să pară pămîntiu și veșted.
- Nervii cranieni sînt nervii ale căror terminații alcătuiesc coada de cal situată în partea terminală a măduvei spinării.
- Trunchiul cerebral este format din două emisfere care sînt despărțite de un șanț numit calus.
- Tratamentul igienic în epilepsie constă în: bolnavul epileptic se căsătorește la fel ca și cel sănătos.
- Frigul dă nevralgia frigoriferă.
- Bolnavul stă în picioare cu tălpile lipite.
- Membrele sînt folosite în cîmpul muncii.
- Oasele temporale alcătuiesc timpanul.
- Cerebelul este viermele inteligenței.

Culese din lucrările elevilor la examenele de admitere la școala tehnică de asistenți medicali

EUGENIA POPP ■

AUREL ȘTEFAN ALEXANDRESCU

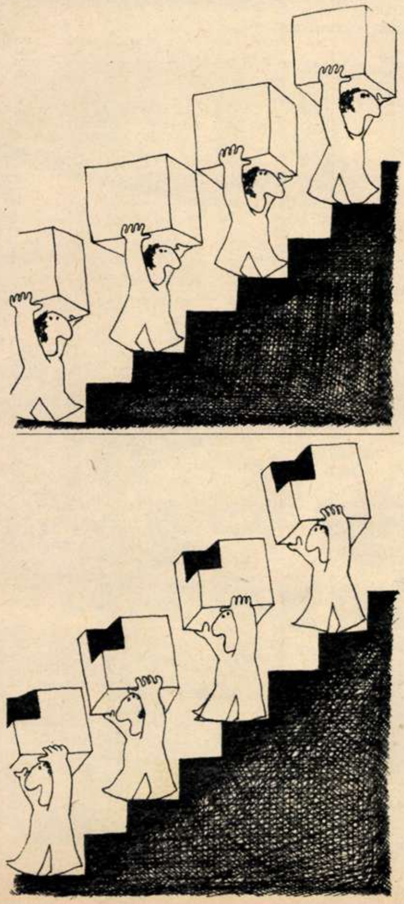

JO

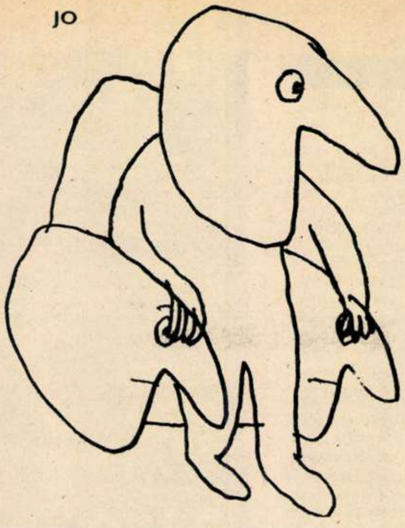

HOVAL

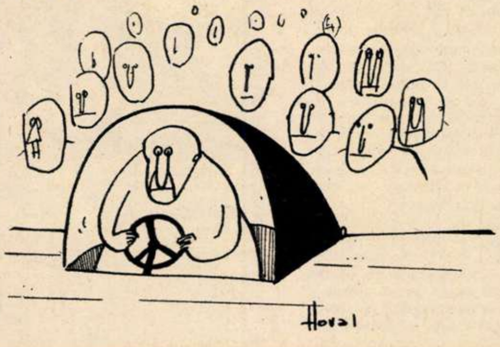

N. CLAUDIU

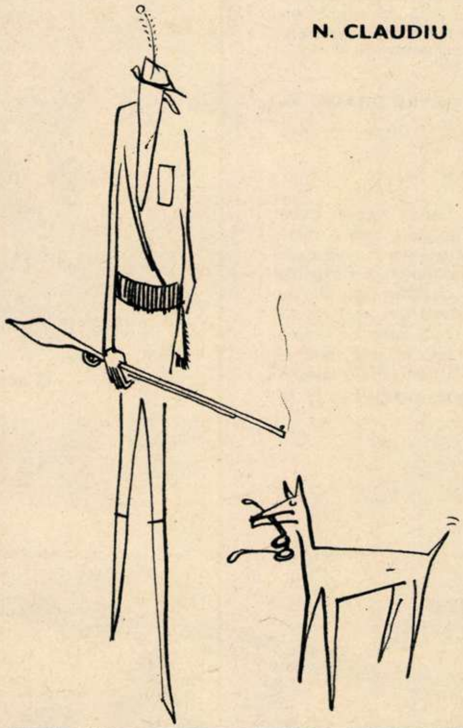

TONI AVRAM

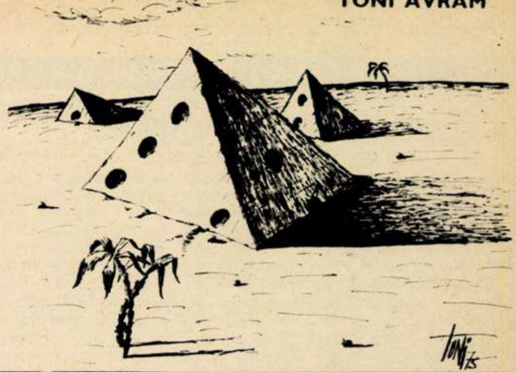

BOUR

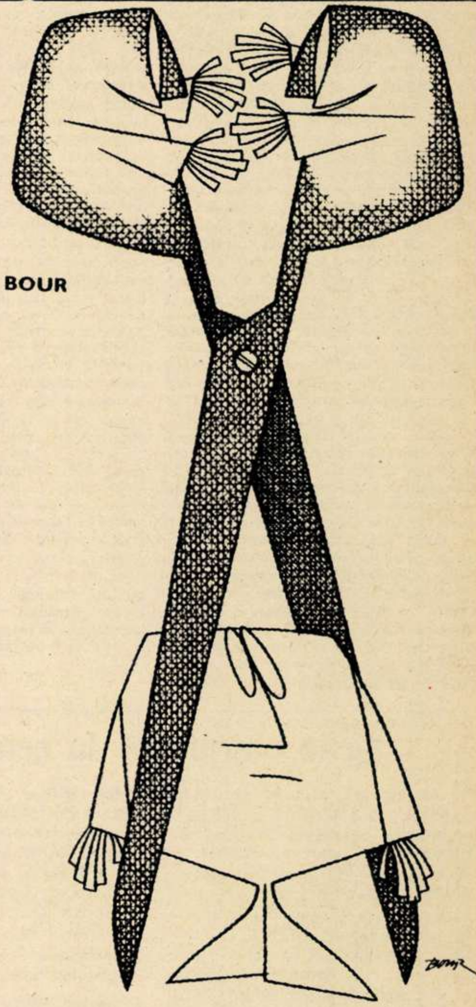

PIM

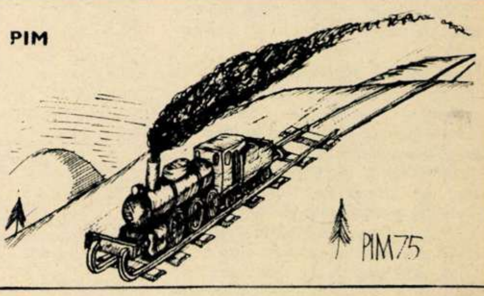

DOGAR - MARINESCU

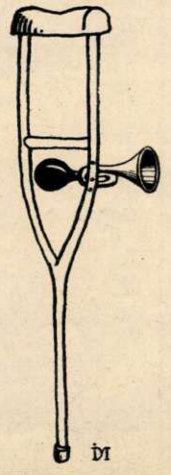

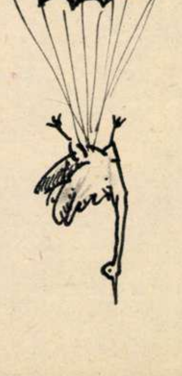

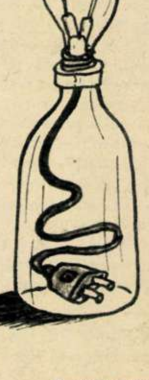

Grupaj alcătuit de
ION DOGAR-MARINESCU

POȘTA SPORTURILOR

«pe bune»

● *Un anonim* ...scuzat. Fără semnătură, fără adresă și fără dată, doar cu numele adresantului zgîriat într-un colț, un pliculeț vernil mi-a fost lăsat deunăzi la poarta redacției. Cine? De unde? *Un băiat* — atît mi-a putut spune portarul. Ce fel de băiat? *Ca toți băieții.* Chiar ca toți?... Din plicul ca o frunză de cutcurig a plutit o foiță cît o elitră. Copiez: «Păstrez anonimatul ca să nu credeți că vă scriu ca să-mi văd numele în revistă» (Si dacă ai vrea să ți-l vezi — ce rău ar fi în asta?) «N-am de reclamat nici o echipă, nici un arbitru, nici un antrenor». (Spune drept, socotești asta un merit sau un defect?) «De fapt nici nu-mi prea place sportul». (Asta e chiar defect. Părinții ce părere au?) «...și nici poet nu sînt» (Nu te obligă nimeni.) «Totuși, am scris cîteva versuri» (Bine-ai făcut!) «De ce le-am scris? O să vă spun chiar versurile» (Să-mi spună!) Copiez: «*Cea mai ageră pasăre din Europa /S-a născut in țara mea! Zborul ei cîntă ca al Ciocîrliei /Și cînd coboară din văzduh /Ne-arată tuturor cu modestie /Daruri primite de la soare: /Portretul astrului, în cinci exemplare./ La mulți ani, Nadia Comăneci!*» La mulți ani și ție, băiat ca toți băieții! ● *Glăvan Eliade*, Huma-Maglavit. «Uzez pentru a doua oară de amabilitatea dumneavoastră și a revistei pentru a vă ruga, de data aceasta, să transmiteți tuturor jucătorilor echipei de fotbal a României sincere felicitări din partea tuturor iubitorilor de fotbal din depoul C.F.R. Craiova, alături de tradiționala noastră urare de DRUM BUN, fără nici o abatere de la «parcursul» pe care s-au angajat prin rezultatele obținute în partidele cu reprezentativele Spaniei și Danemarcei». Cum s-ar spune, să le meargă totul — precum și la depoul dumneavoastră — *ca pe șine* ● *Zăgrean Valentin*, str. Teilor nr. 30, Dej. După cum se vede, sînteți o persoană norocoasă. Cam tot — adică nu *cam*, ci *chiar tot* ce v-ați dorit în legătură cu reprezentativa noastră de fotbal s-a realizat: Crișan a fost titularizat; jucătorii în care n-aveți încredere n-au mai fost chemați la lot (ceea ce nu înseamnă că nu vor fi rechemați, eu fiind de părere că mult prea ușor dați deoparte cîteva certe valori ale soccerului nostru). Cît privește pronosticul dumneavoastră, potrivit căruia «în următoarele două meciuri (cu Danemarca și cu Scoția, n.n.) vom cîștiga — și încă *«la scor»*, jumătate s-a împlinit întocmai. Dacă se va realiza și cealaltă jumătate, nu ne va mai rămîne decît să vă solicităm colaborarea într-o combinată... Pronosport ● *Tuturor celor care ne-au scris în legătură cu... mica eroare comisă de portarul reprezentativei noastre în partida cu selecționata Danemarcei.* Echipa națională de fotbal — ca orice formație care reprezintă culorile țării — este mai mult decît o echipă sportivă. Moralmente vorbind, ea este o *instituție*. Căreia-i datorăm, înainte de «iubire pătimașă», înainte de efuziuni suportericești, *respect*. O atitudine pe care, in modul cel mai firesc, o datorăm fiecărui component al echipei *alese*. Chiar și atunci cînd se întîmpla ca unul sau altul dintre componenții înșiși să trateze cu ușurință onoarea și răspunderea încredințate, dragostea și respectul cu care sînt înconjurați, respectul pe care-l datorează împrejurării de a fi fost investiți cu suprema încredere sportivă, respectul pe care, prin acesta, și-l datorează lor înșiși... Incît, acei corespondenți cărora, după accidentul amintit, enervarea, necazul, «sfînta revoltă», îngrijorarea etc. le-au dictat să aștearnă pe hîrtie aprecieri și epitete ignobile, glume nesărate sau patetice înfierări vor înțelege de ce neavenitul lor demers nu putea să aibă alt drum decît acela al coșului redacțional. ...Cît privește cazul în sine, dincolo de chestiunea principială, poate că mai util ar fi să propunem portarului naționalei noastre de fotbal următorul subiect de meditație... Să zicem, stimate tovarășe Necula Răducanu, că micile lapsusuri cu care ne-ați obișnuit de-a lungul a destule partide importante țin de natura dumneavoastră ceva mai... exuberantă, mai copilăroasă. Că deci vă este foarte greu, dacă nu imposibil, să eliminați această deficiență. (Dacă ați fi putut, ați fi eliminat-o, desigur, că vreme ați avut destulă, iar îndemnuri ale specialiștilor și ale opiniei publice nu v-au lipsit.) Așa stînd lucrurile, mergem mai departe și zicem: dacă nu se poate omul debarasa — nu se poate, nimeni nu este perfect și, în definitiv, un mare talent devine cu atît mai interesant cu cît are și defectele lui, ca să zic așa, specifice. Și-atunci întrebarea care se pune, stimate tovarășe Necula Răducanu, este următoarea: Bine, greșiți dumneavoastră — din scădere a puterii de concentrare, din ușurință etc. — dar de ce, *după ce ați greșit, intrați în panică?* Căci golul acela atît de caraghios (scuzați!), incît n-am știut ce vreți să faceți cu mingea care se-ndrepta spre dumneavoastră — s-o culegeți cu mîna, s-o păliți cu piciorul ori să faceți ambele operații simultan — golul acela *din panică* l-ați incasat. Străduiți-vă deci să vă regăsiți cît mai iute calmul, să respingeți ideea catastrofei imanente și totul va fi perfect.

PETRE DRAGU ■

În acțiune, percutanta extremă Crișan.

de la claramunt la crișan...

Instructivă pe multiple pianuri, din multe puncte de vedere, această istorie a grupei a IV-a a Campionatului European. Debutînd sub semnul complexului Claramunt—Irribar et comp., complex pe care l-am încercat și noi, — «noi» însemnînd deopotrivă fotbaliști și iubitori ai fotbalului nostru —, sensibili la faimoasele legende ale soccerului spaniol, la nume cu sonoritate aparte, muzicală, am ratat — perfect explicabil — startul competiției. Handicapul nostru — psihologic și pur competițional (acesta din urmă exprimat în adiționarea punctelor)— a crescut după primele două victorii ale spaniolilor, pe care-i vedeam la un moment dat soliști fără rival.

Surprinzător pentru echipele adverse, care ne și considerau victime sigure (vezi semnificativele declarații ale antrenorului danez), în tabăra română a început un **proces de fortificare în marș** — o selecție mai judicioasă, precizarea și îmbunătățirea tacticilor de joc, consultarea celor mai valoroși tehnicieni, MUNCĂ susținută — testat și confirmat în trei partide-etape, la Istanbul, la Praga și la Madrid. Neînvins în toată această perioadă (dealtfel în ultimul an reprezentativa țării n-a gustat niciodată din paharul înfrîngerii), «11»-le României s-a lansat cu toată energia în recuperarea handicapului inițial, recuperare posibilă într-un singur fel, exprimat într-un singur cuvînt: **victorii.** După egalurile de la Copenhaga și Madrid, reprezentativa noastră are nevoie de un șir de victorii pentru a cîștiga grupa. Prima, evident și cea mai accesibilă, a și fost obținută duminică, pe stadionul 23 August. Urmează alte două partide tot în București — cu Scoția și cu Spania — în măsură să încline (probabil decisiv) balanța victoriei finale. Trecînd de la premisele favorabile oferite de jocul cu danezii — un scor-fluviu și o evoluție generală apreciată — este cazul să nu sărim peste «petele» partidei (momente în care colaborarea între unii jucători a fost vizibil ignorată, momente de sprijin insuficient al omului cu mingea), tocmai din dorința dispariției lor la meciul cu Scoția, cînd o radiografie cu aceleași constatări ar avea, probabil, valoarea unor regrete tardive. Incheiem aceste rînduri citînd matura declarație a lui Lucescu, care a reușit în numai cîteva cuvinte să facă și o cronică a partidei cu Danemarca și o avancronică a meciului de la 1 iunie: **«Ca să cîștigăm cu Scoția, trebuie să jucăm de două ori mai bine.»** Subscriem fără rezerve acestui punct de vedere.

A trecut ora mitului spaniol și a sosit — credem — ora noastră. Să căutăm s-o folosim cu înțelepciune.

MARIUS POPESCU ■

Atenție, sare la cap Dudu Georgescu! De data aceasta însă «heading»-ul său va greși de puțin ținta.

Fotografii de EMANUEL TÂNJALĂ ■

EDUCAȚIE PRIN AMINTIRI

martorii

— V-am reținut după orele de serviciu pe toți care lucrați în acest birou, le spun, pentru că vă rog să îmi dați concursul să lămuresc ceva legat de o întîmplare pe care o anchetez.

Mă privește fiecare în felul lui. Un bărbat aproape de vîrsta pensiei se uită la mine cu vădită nemulțumire că trebuie să întîrzie la plecare în timp ce își înfundă tacticos cotierele într-un pupitru al biroului. Femeia în rochie gri, cam la mijlocul vîrstelor, înclină din cap în sens afirmativ, privindu-mă cumva îndatorată, ca și cum ar fi fericită că îi răpesc din timpul liber, ceea ce mi se pare ciudat, neverosimil sau fals. «Poate curiozitatea o face fericită» îmi spun. Fata cu cizmulițe negre, bluză galbenă și fustă portocalie scurtă, mă examinează ca și cum nu ar putea înțelege de ce sînt așa cum arăt, adică nici împiedicat și chior ca un Colombo, nici ras în cap ca un Kojak, nici frumos ca un Mannix. Blonda în rochiță albastră și pantofi în diverse culori de parcă ar fi făcuți din petice, mă privește cu ochi mari, speriați, de parcă în toată copilăria mama ei ar fi speriat-o cu: «Dacă nu ești cuminte te ia procurorul!» Revin, spunîndu-le:

— Prefer să avem discuția aici, în biroul dumneavoastră, să nu vă citez ca martori la procuratură, fiindcă mi se pare mai simplu așa, și, pe de altă parte, ceea ce vreau să lămuresc aici este un aspect oarecum lateral al cazului, oarecum exterior anchetei propriu-zise.

Funcționarul care terminase de rînduit și încuiat toate la biroul său, mă întrebă privindu-și ceasul:

— Deci, o discuție neoficială?

Nu știu de ce îmi amintesc de clipa în care medicul a ridicat cearșaful alb. S-a petrecut acum trei ore. Mi s-a spus că accidentatul a fost dus la spital și am vrut să văd în ce stare se află și, dacă ar fi fost posibil, să îi iau o declarație. Cînd i-am spus medicului pe cine caut, acesta m-a invitat spre un pat cu o formă omenească acoperită în întregime de un cearșaf alb. Apoi a dezvelit fața cadavrului tînărului, spunîndu-mi: «Nu s-a mai putut face nimic... Și e atît de tînăr... Trebuie să vă scriu o declarație.» «O declarație?» l-am întrebat, privindu-l cum reacoperă cu cearșaful alb fața tînărului. «Da, fiindcă înainte de a muri a mai avut putere să îmi șoptească: «Numai eu sînt vinovat...» Trebuie deci să vă scriu această declarație fiindcă e importantă pentru ancheta care o faceți, nu?»

Amintirea acestei scene mă face să întîrzii răspunsul pe care trebuie să îl dau funcționarului, sau poate ezit fiindcă strecurase o nuanță de ironie în tonul său, dar intervine funcționara în rochie gri:

— Ne-am bucura dacă v-am putea fi de folos cu ceva, dar nu știm despre ce este vorba.

«Sfînta curiozitate! îmi spun. Te-ar bucura teribil să vă implic în cine știe ce taine cumplite, asta te-ar bucura!», dar, cu voce tare, mă explic:

— Am de lămurit o singură chestiune, și anume, dacă astăzi de dimineață cineva dintre dumneavoastră a dat un telefon tînărului Dan X. de la serviciul de aprovizionare al fabricii textile.

Ar fi firesc să mi se răspundă imediat, dar nimeni nu spune nimic. E o liniște apăsătoare, care mă surprinde. Doar știu precis că de aici s-a dat telefonul. La spital, în timp ce medicul îmi scria declarația aceea pe care o considera foarte importantă, iar eu îl lăsasem să o scrie cu toate că nu mai aveam nevoie de așa ceva, fiindcă examinasem urmele de la locul accidentului, luasem și declarațiile unor martori din stradă care au văzut totul, deci asupra nevinovăției șoferului autobuzului nu mai exista nici o îndoială, dar îl lăsam să scrie cel puțin pentru ca să existe o urmă despre frumosul gest al muribundului care s-a gîndit la nevinovăția celui care l-a ucis; în acest timp, spun, s-a întîmplat ceva ciudat. Au venit în goană colegi și colege de serviciu ai tînărului Dan. Erau consternați, surprinși, emoționați, două fete chiar plîngeau. Din discuțiile lor am înțeles că acesta a plecat în fugă de la birou, după ce primise un telefon. S-a făcut palid, a răsturnat o cană de pe birou dar nu s-a aplecat să o ridice și a pornit în fugă, coborînd scările în salturi, trecînd prin fața portarului în goană și, apoi, cînd să treacă strada s-a izbit în botul unui autobuz, care cu toată frîna pusă de șofer (urmele cauciucurilor scrîșnite pe asfalt erau mărturie), l-a strivit. A venit însă plîngînd și o femeie care a îngenunchiat lîngă patul lui, spunîndu-i: «Copilul meu... Dragul mamii» și alte cuvinte de mamă. Surpriza a fost generală. Era mama lui, da, mama lui, ori toți știau că înainte de a trînti receptorul în furcă și de a porni în fugă tînărul a spus că a fost anunțat că i-a murit mama. Situația m-a intrigat și din biroul medicului de gardă am sunat telefonista de la centrala fabricii textile și aceasta mi-a confirmat că i-a făcut legătura pentru respectiva convorbire telefonică. Putea preciza cu exactitate și cine a cerut legătura, adică de unde s-a vorbit.

Aveam deci certitudinea că telefonul acela stupid, rău, cretin și nu mai știu cum să îl calific s-a dat de aici, din acest birou, dar nimeni nu îmi răspunde. Fetele țin privirile în pămînt, femeia în rochie gri îmi zîmbește jenată ca și cum ar vrea să îmi spună: «Îmi pare nespus de rău că nu vă pot fi de folos», iar funcționarul mai în vîrstă își face de lucru cu ceasul. Poate fiindcă minutele trec prețioase pentru graba lui de a pleca, tot el este acela care rupe tăcerea:

— E atît de important pentru ancheta dumneavoastră cine a dat acel telefon?

Nuanța ironică pe care o strecoară în tonul cu care îmi pune întrebarea, insinuarea că îi țin aici după orele de serviciu pentru simple curiozități de tîrgoveață mă enervează. Îi răspund vorbind rar, apăsînd pe fiecare cuvînt:

— Nu, nu e important... Nu e important că acel Dan era un tînăr simpatizat de toți, disciplinat și săritor la treabă în serviciul pe care îl avea, petrecîndu-și tot timpul liber pentru pregătirea la a doua încercare a admiterii la facultate; nu e important că din cauza acestui telefon idiot a fugit în stradă copleșit de emoții și poate pentru dumneavoastră nu e important nici faptul că înainte de a muri a mai găsit tăria să își îndeplinească o datorie de conștiință spunînd că șoferul autobuzului care l-a strivit nu este vinovat.

— Dan a murit?!

Țipătul fetei blonde ne face pe toți să tresărim. «Deci, îmi spun, îngerașul acesta cu ochi și rochiță albastră a dat telefonul... Îngerașul acesta care acum plînge în hohote, în timp ce colegele ei încearcă să o liniștească, iar domnul cel acru cu ironiile lui se face palid, tot mai palid și ține privirea pironită în podea... Să plîngă... Ce istorie stupidă!»

Blonda se smulge din mîinile celor două colege, vrea să părăsească biroul, spunînd că dorește să îl vadă pe Dan, dar o opresc și o reașez pe scaun. Plînge cu fața în palme. Știu că nu trebuie să o întreb nimic. Doar să aștept.

— Nu am vrut... Nu am vrut! spune printre sughițuri cu atîta disperare în voce încît o podidesc lacrimile și pe colega ei în galben.

— Cum ai putut face o asemenea glumă sinistră? o întreb.

Îmi răspunde după cîteva hohote nestăpînite.

— Cum era să îmi închipui că se va întîmpla așa ceva?! Nu am vrut!... Nu am vrut!

Pe stradă trece cineva cu un tranzistor și peste plînsul și cuvintele fetei se suprapune textul unei melodii pentru preșcolari: «pisicuță... pis...pis... pis...»

— Îl iubesc pe Dan... Trebuia să ne căsătorim...

— Atunci? insist fiindcă totul mi se pare absurd, absurd.

«Pisicuță, pis, pis, pis » se aude din stradă și îmi vine să arunc cu ceva în tipul cu tranzistorul.

Îmi răspunde după clipe de așteptare:

— L-am văzut, cînd veneam la serviciu... l-am văzut din troleibuz la braț cu Camelia și...

Nu a mai continuat, dar am continuat eu.

— Te-ai răzbunat în modul acesta idiot de a-i spune că i-a murit mama! Acum ești mulțumită de ceea ce ai făcut?

«Pisicuță, pis, pis, pis...» se aude sub geam și închid ferestrele cu regretul că funcția pe care o am nu îmi permite să procedez cum îmi trece acum prin minte, față de tipul care se fițîie cu tranzistorul declanșat la maximă intensitate.

Blonda nu îmi răspunde la întrebare fiindcă plînge și cele două colege încearcă să o liniștească. Din nou, aștept. În fine, toți se uită la mine.

— Colega dumneavoastră a dat telefon de aici, față de dumneavoastră toți. Ați auzit ce a spus sau nu ați auzit? (Tăcerea lor îmi confirmă că au auzit convorbirea) De ce nu ați mustrat-o? De ce nu ați luat dumneavoastră aparatul din mîna ei ca să spuneți tînărului acela adevărul? De ce nu ați intervenit, fiindcă vă puteați imagina ce urmări poate avea o asemenea comunicare... De ce?!

— Nu mi-am dat seama ce se poate întîmpla... murmură femeia în gri.

— Nu m-am gîndit... Nu m-am gîndit... îmi spune fata în galben.

Mă postez în fața biroului funcționarului mai în vîrstă și fiindcă nu îmi spune nimic, insist:

— Dumneavoastră de ce ați permis să se întîmple asta?

— Ce să fi făcut, domnule? Ce?... Da, am auzit-o vorbind la telefon, am auzit ce i-a spus iubitului ei, dar de ce era să mă bag în treburile ei?!

— Trebuia să interveniți! Fiindcă sînteți cel mai matur din acest colectiv! Fiindcă aveați această obligație morală! Fiindcă aveați această obligație de cetățean!

— Unde vreți să ajungeți? Mă acuzați pe mine pentru tîmpeniile ei?!

— Nu! Nu pentru ceea ce a făcut ea, ci pentru indiferența dumneavoastră! Pentru poziția comodă de martor absent!

— După cîte știu eu, martorii nu sînt acuzați!

— Juridic, nu. Juridic nici pentru ea nu am un temei legal să o acuz. Dar moral, omenește, alături de ea vă acuz și pe dumneavoastră pentru indiferență. Pentru că ați asistat la acel telefon sinistru ca niște obiecte, nu ca niște oameni care simt, care judecă, nu ca niște oameni cu simțul obligației față de faptele semenilor lor.

Nu îmi răspunde. După felul în care își frînge mîinile înțeleg că în sinea lui îmi dă dreptate. Blonda nu se poate opri din plîns, iar celelalte două colege mă privesc cu ochi mari, speriate, da, speriate dar nu de mine, ci de înțelegerea dramei care s-a petrecut, care s-a putut petrece în parte și din cauza indiferenței lor.

EMIL POENARU ■

„hai să-ți arăt bucureștiul noaptea!“, gîndi șoferul

Moto: *«Formele prin care se manifestă lipsa de respect față de om sînt diverse. Uneori strigătoare la cer».*

Moto-ul acesta aparține autorului unui amplu reportaj din «Flacăra» de Anul nou, intitulat «Viața văzută prin parbriz», de unde cititorul cunoștea multe aspecte pozitive ale activității șoferilor de taximetre I.T.B. Iată însă că pe suprafața acestui ocean de seriozitate apar uneori reziduurile acelei poluări care de obicei face obiectul rubricii «poluarea omului». Înlăturînd adesea parbrizul dintre șoferii getaxurilor și mine, uneori chiar de mai multe ori pe zi, am ajuns să-i cunosc destul de bine ca stiluri și-mi fac o datorie civică din semnalarea reziduurilor acestora întrucît — atenție! — pătează. Iată cele mai răspîndite tipuri:

a) **Șoferul «ultrapoliticos»** care se grăbește să-ți mulțumească la plata cursei mai înainte de a schița cel mai vag gest pentru înapoierea restului, mizînd pe jena ta de a i-l cere. b) **Șoferul tip «selecționer unic»** — micul despot care nu oprește așa, la semnul oricui, chiar dacă e liber și se îndreaptă alene spre stația Tx sau Gtx sau X; dacă oprește, sigur fiind de impunitate întrucît are justificările standard pregătite, de la «nu v-am observat» pînă la «aveam o chemare telefonică», tiranul cu pătrățele ia doar pe cine (e)stimează el, motivele fiind de fapt speranțele financiare. c) **Șoferul tip Vasile Jabulic** (52497-2010) care pleacă la o chemare telefonică unde este așteptat cu sufletul la **gară** și culege pe altcineva de pe traseu, angajîndu-se fără remușcări în altă cursă (miercuri 12 martie). Întrucît după zece minute de așteptare în stradă nu apăruse nimic taximetric, am telefonat din nou dispeceratului, prin intermediul căruia l-am auzit pe șoferul Vasile dînd următoarea explicație jabulică: «Am fost la adresă, am așteptat un sfert de oră și am plecat, luînd apoi pe altcineva» (!?). d) **Șoferul tip «racheta cu trei trepte»** care reușește să fure din trei direcții prin intermediul unui singur radiotelefon: colegilor — cursele, viitorului client — banii, statului — benzina cheltuită prin excesul de viteză. El se află într-un capăt al orașului și auzind la stația radio o solicitare pentru celălalt capăt (să presupunem), se autoanunță ca fiind prin apropierea acestuia. După eventuala depunere a clientului de moment urmează goana către celălalt, deși putea fi servit de un alt taximetru, aflat mult mai aproape. Cînd sosește, avînd marcată o sumă triplă față de cea normală, ți se scuză candid: — «Știți, vin de la garaj, de fapt, în altă parte nu-s taxiuri, sînt cerințe mari, eu pentru dumneavoastră am făcut-o, unde mai găseați, planu-i mare, remunerația mică» și așa mai departe. e) **Șoferul de cursă** (cît mai) **lungă**, care, ocolind rău intenționat, ajunge la destinație printr-o sinusoidă amintind de cursul apelor la cîmpie. Numai că în timp ce rîul își face acolo meandrele, șoferul nostru își face mendrele aici, în plină Capitală, și exclusiv pe banii clientului — de regulă o bătrînică, un turist străin, o pereche de adolescenți, sau, după opinia unui alegător, niște țărani.

Analizînd aceste tipuri pe viu, se observă că ele există cel mai adesea în diverse combinații, cea mai odioasă fiind d+e, la care bineînțeles se adaugă pe rînd și alte litere citate mai sus. Un exemplu concret din această specie de rechini ai asfaltului ni-l oferă Baternai Tiberiu (indicativ 7-100), care la volanul «Daciei» albastre cu numărul 9-B-2045, reușește performanțe uluitoare în acest sens. În seara zilei de 6 martie a.c. la orele 18,50 precis comand telefonic un taximetru la Școala generală nr. 121, lîngă Podul Grant. Comunicîndu-mi-se care anume va veni de la Gara de Nord și socotind că cele trei (și jumătate) stații de tramvai pe care le avea de parcurs vor fi străbătute destul de repede, am ieșit în stradă, să nu pierd timpul; am așteptat destul de mult înainte să apară din cu totul altă direcție (Piața «7 Noiembrie») dar nu m-am mirat, crezînd că acest «destul de mult» se datora nerăbdării subsemnatului. Nu mi-am exprimat mirarea nici cînd am văzut suma pe care o marcase pînă atunci, și l-am rugat: «Drumul Taberei, complexul Orizont, vă rog». După traversarea Podului Grant în loc să facă imediat la stînga cum era logic, omenesc și scurt, «7-100» o ține drept înainte, arătîndu-mi pe rînd splendorile pașnicului cartier Crîngași «by night». Deși mă grăbeam, îmi spun «ia să văd pînă unde merge?» (Poate că B.T. a înțeles probabil să-mi arate Complexul Drumul Taberei văzut de la orizont.) A venit și rîndul cartierului Militari, frumos ca un transatlantic; chiar dacă am fi avut ceva de zis, acum nu mai puteam, graiul părăsindu-ne de uimit ce era și el sau poate dorind să rămînă în Capitală. Șoseaua aceea care leagă periferiile cartierelor Crîngași, Militari și Drumul Taberei era linia de centură, cred. Dar sigur sînt că drumul cel mai scurt dintre două puncte situate în București nu trece prin afara orașului, și că pentru a ajunge din sectorul 8 în sectorul 7 nu trebuie trecut și pe la Pitești. Or, noi vedeam la un moment dat luminile orașului clipind în noapte, undeva în stînga, ceea ce depășea cu mult dorințele mele. În fine, apare Drumul Taberei. O luăm pe strada Bujoreni; după o tentativă de a ne scoate la «Favorit» reprimată, nu l-am putut convinge pe B.T. să facă la dreapta, pe o străduță scurtă care duce exact la complexul atît de căutat (de care a trecut motivînd cu falsă naivitate — «Am uitat»!) și atunci, în disperare de cauză și timp, l-am rugat să oprească, evitînd astfel prin străduța sus-amintită ocolul inutil (pentru noi) Bujoreni — Drumul Taberei. În timp ce plăteam, l-am auzit pe B.T. angajînd telefonic o cursă de la — ghiciți? — Restaurantul «Pădurea Băneasa» (vezi categoria d)! Din locul unde ne aflam erau probabil zeci de mașini mai apropiate de Pădurea Băneasa, fără nici o exagerare. Și atunci cum? De ce? Colegii săi de muncă ce părere au? — mă refer la toți șoferii cinstiți cărora li se fură multe curse în felul acesta. Încheiem aici prezenta clasificare a (ter)tipurilor de taximetriști, pentru că, deși alfabetul și grădina I.T.B.-ului sînt mari, restul literelor nu ar indica decît trucuri strict personale, secrete și fără caracter (ele, trucurile, dar nu numai ele!) general al anumitor șoferi, și nu stă-n intențiile noastre să-i ajutăm să facă schimb de experiență în acest sens prin intermediul revistei. Una dintre soluțiile pentru evitarea acestor situații ar fi ca, după urcarea clientului, șoferul să anunțe dispecerului punctul terminus al călătoriei acestuia, cunoscîndu-se astfel mereu zona unde se află fiecare taximetru. Pînă și pentru depistarea necunoscutului șofer cu veleități negro-muzicale care ne asasinează din umbră urechile cu «Ai, hai, Bălălău» de atîta vreme se pot găsi soluții, important e să le căutăm, atît noi, clienții, cît și conducerea extrem de utilei — dealtminteri — secții a I.T.B. numită GETAX. Noi nu iubim taximetrele inexistente, dar pe cele existente le iubim — sincer — doar în măsura în care ne lasă conducătorii lor s-o facem. **CORNEL IONESCU** ■

COPERTA NOASTRĂ:

Sub numele lui **DUMITRU FĂRCAȘ** se ascunde întotdeauna un taragot din lemn de trandafir din care sunetele ies mîngîiate pe creștet de oameni. Fotografie de **RADU CONSTANTINESCU**.

La Hunedoara curge oțelul ca un jet de navă cosmică. Fotografie de **VASILE MOLDOVAN**.

Copiii din Săpînța învață cum crește firul ierbii și cum se naște roua din trilurile privighetorilor. Fotografie de **EMANUEL TÂNJALĂ**.

FLACĂRA. Redacția: București, Piața Scînteii 1, sectorul 1. Căsuța poștală 41 12, of. 33. Telefon: 17 60 10 int. 1787, 1611, 1786, 1606, 1618, 1744.
Tiparul executat la Combinatul poligrafic «Casa Scînteii».

Prezentarea artistică: SORIN POSTOLACHE

41505

PREȚUL REVISTEI: 3 LEI

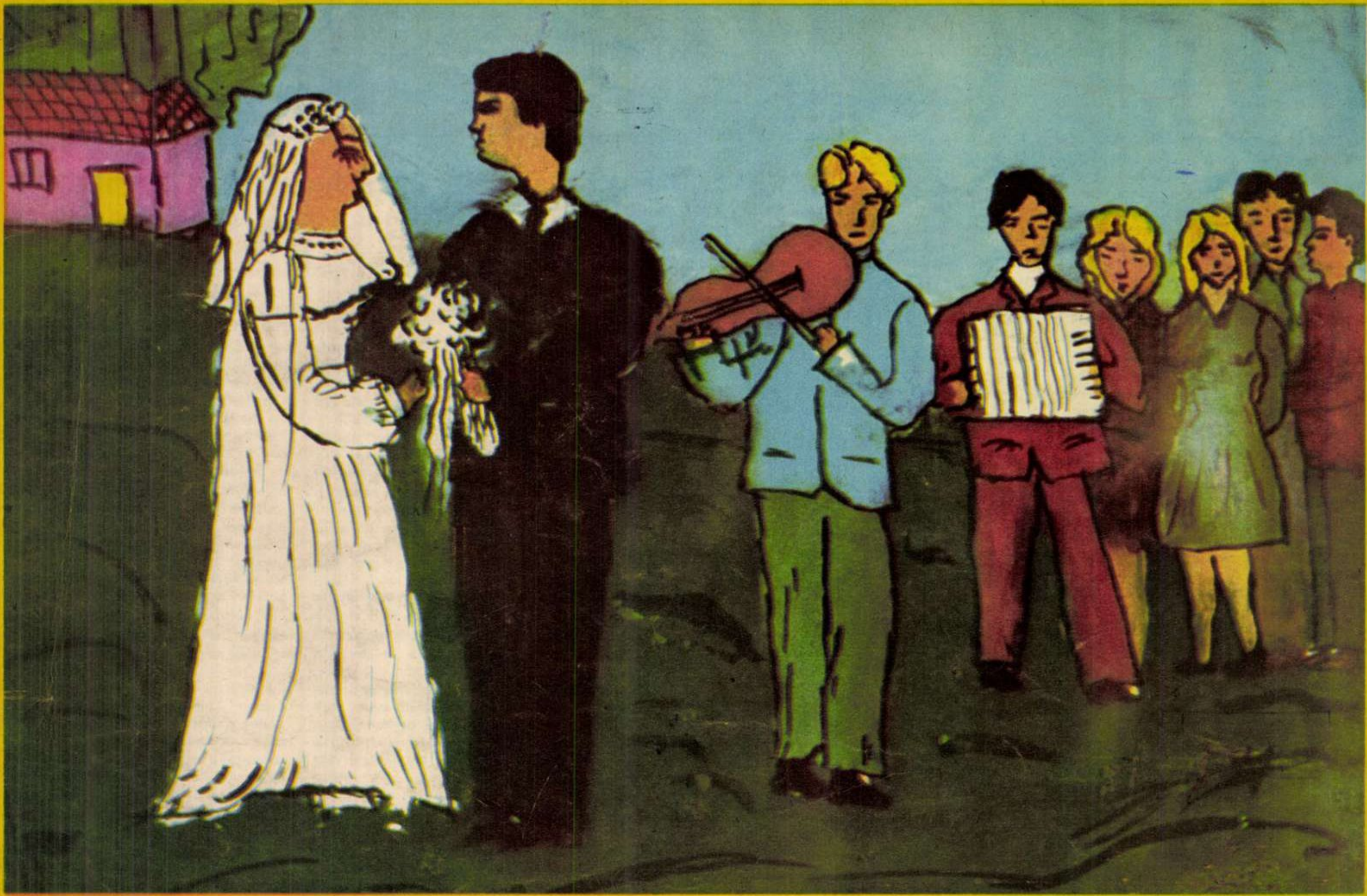

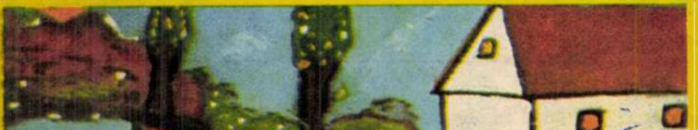

ŞCOALA ŢĂRANILOR DIN
VALEA LARGĂ

În cîmpia transilvană, la jumătate de ceas de mers grăbit cu maşina dinspre Tîrgu Mureş, se află o comună bogată în toate, care se cheamă Valea Largă. Fiind moşia aşezării largă cît dă voie valea, multele ei gospodării se răzleţesc cît se poate. Dacă, în ce priveşte administraţia locului, distanţele dintre case şi, cu asta, cele dintre oameni dau unele greutăţi, pentru creaţie ele vin cu un avantaj însemnat. În izolare, gîndirea e mai ascuţită. Sătenii comunică rar între ei şi cu economie de mijloace, dar lucrurile pe care şi le spun păstrează mai mult ecou. În localităţile cu case lipite între ele, lumea se întîlneşte şi se desparte repede. Aici întîlnirile sînt rare însă au durată, se ţin minte, sînt prilej de petrecere. Cu cîţiva ani în urmă, învăţătorul Augustin Chiper a simţit la părinţii şcolarilor săi gustul pentru imagini, şi anume pentru cele pictate. Sînt destule exemplele care dovedesc că românului îi e drag să-şi exprime simţirea în imagini — fie că ele se cheamă poezie, proză sau pictură. Se întîmplă ca în unele locuri, rare ce-i drept, pictura să prindă mai bine ca poezia. Cînd lucrul acesta se petrece, febra picturii arde mai multă lume decît poezia. Se naşte un centru ori o şcoală de artă, ca la Săpînţa, ca atîtea alte centre de meşteri din vechime, ca azi la Valea Largă. La început veneau la şcoala învăţătorului Chiper cinci ori şase săteni. Acum e vorba de un adevărat cenaclu. Au început să picteze pe ce se nimerea, cu pensulă din coajă de tei. Organizîndu-se, intrînd binişor în atenţia judeţului, primesc sprijin material şi sînt încurajaţi să expună, să se manifeste ca şcoală de pictură, naivă ori populară, cum veţi voi să-i ziceţi, dar pictură de calitate, fără îndoială. Majoritatea comentatorilor artei naive, pornind de la fenomenul iugoslav şi de la producţia naivilor din ţări europene, în care arta populară şi-a pierdut vitalitatea, observă că pictorii de duminică tind să compună arbitrar, departe de realul cotidian, o mitologie bucolică, un soi de paradis al lucrurilor şi situaţiilor dorite ori visate, un ţărm al unor închipuiri feerice. E un fapt. Dar tot un fapt e şi acela că în unele ţări, ca ţara noastră, bunăoară, unde natura şi naturalul au încă preţ, evadarea nu se produce. Picturile ţăranilor români — şi între acestea cele ale şcolii din Valea Largă — găsesc în viaţa aşa cum se vede un temei puternic. E chiar curios că literatura fantastică nu atinge aproape deloc pictura, deşi ar avea puteri s-o facă. Sătenii din Valea Largă pictează tablouri de gen, compoziţii cu obiceiuri din toate anotimpurile anului şi, îndeosebi, peisaje. Neavînd de învăţat decît din propria sensibilitate, îşi transmit cu vremea unele obişnuinţe personale. Un fel de a picta copacii, un mod de a pune oamenii în peisaj, o culoare pentru iarbă sau pentru cer. Convenţii, soluţii, tipare, detalii convenabile pentru că sînt caracteristice, lucruri care în timp devin tradiţie, adică statut. Cînd şcoala, trecînd din faza în care se hrăneşte şi se împlineşte cu noul adus de fiecare, va da mai mult pictură pentru comerţ decît pentru artă, ne va fi foarte greu să mai vorbim de creaţie naivă. Asta e de acum altă chestiune.

TUDOR OCTAVIAN ■

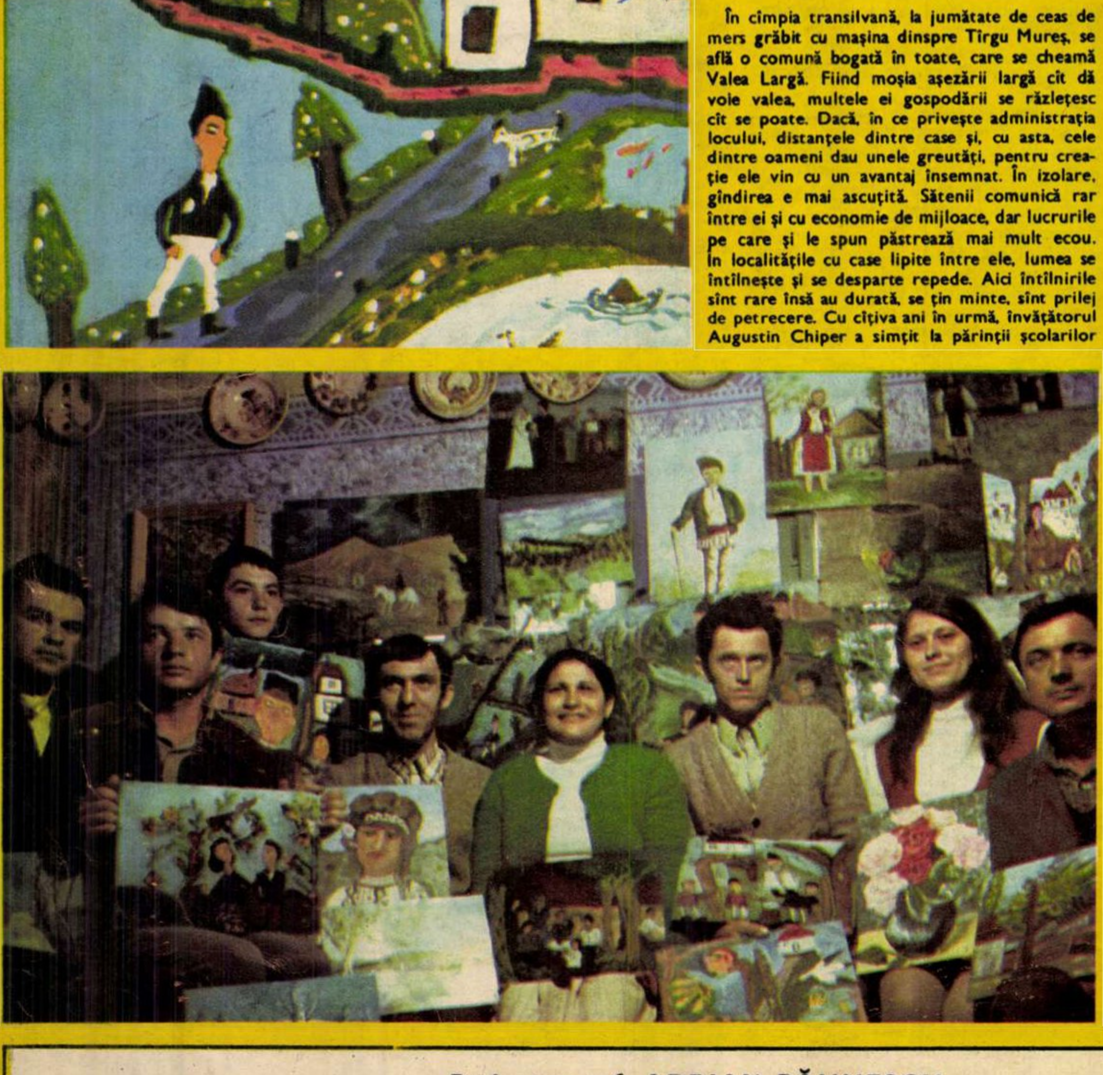

Redactor şef: ADRIAN PĂUNESCU

VIZITA ÎN ROMÂNIA A
MOMENT DE EXCEPȚIONALĂ
RELAȚIILOR FRĂȚEȘTI

Omagiu către înaltul sol al poporului coreean: înmînarea „cheii orașului București“

La invitația Comitetului Central al Partidului Comunist Român, a Guvernului Republicii Socialiste România, a tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, joi,22 mai, așteptată pe marile artere ale Capitalei de sute de mii de bucureșteni, a sosit în țara noastră, într-o vizită oficială, delegația de partid și guvernamentală a Republicii Populare Democrate Coreene, condusă de tovarășul Kim Ir Sen, secretar general al Comitetului Central al Partidului Muncii din Coreea, președintele Republicii Populare Democrate Coreene. În persoana înaltului oaspete, poporul român salută cu căldură pe eminentul conducător al eroicului popor coreean, de care se simte legat printr-o indestructibilă prietenie și solidaritate internaționalistă, prin comunitatea de orînduire, de ideologie, prin țelurile comune ale făuririi noii orînduiri, prin lupta comună pentru triumful idealurilor socialismului și păcii.

Vizita se înscrie ca un eveniment istoric în cronica relațiilor dintre partidele și țările noastre, dintre popoarele român și coreean, relații care se regăsesc în trecutul de luptă al celor două popoare împotriva dominației și asupririi străine, pentru eliberare națională și socială, pentru făurirea unui stat independent și suveran, în victoriile dobîndite în edificarea societății socialiste, pentru progres și o viață mai bună.

O înrîurire hotărîtoare în dezvoltarea necontenită a prieteniei și colaborării rodnice dintre cele două țări și partide au avut-o, în timp, schimburile de vizite și convorbirile conducătorilor de partid și de stat ai celor două țări. Ca evenimente memorabile s-au înscris în acest sens vizita făcută în țara noastră, în iunie 1956, de o delegație guvernamentală a R.P.D. Coreene, condusă de tovarășul Kim Ir Sen, iar în iunie 1971 vizita efectuată de o delegație de partid și guvernamentală a Republicii Socialiste România, condusă de tovarășul Nicolae Ceaușescu. Convorbirile purtate cu acest prilej de tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășul Kim Ir Sen, hotărîrile și înțelegerile convenite au dat o puternică expresie voinței comune de a amplifica conlucrarea româno-coreeană, în interesul reciproc, al întăririi solidarității dintre cele două popoare.

Salutînd din nou, din adîncul inimii, pe înalții soli ai poporului coreean, pe eminentul său conducător, tovarășul Kim Ir Sen, opinia noastră publică își exprimă convingerea că vizita în România a tovarășului Kim Ir Sen va deschide perspective tot mai largi colaborării multilaterale, solidarității militante dintre țările și partidele noastre, în folosul și binele ambelor popoare, în interesul cauzei socialismului, progresului și păcii în lumea întreagă.

Nicolae Grigore MĂRĂȘANU ■

TOVARĂŞULUI KIM IR SEN, ÎNSEMNĂTATE ÎN CRONICA ROMÂNO - COREENE

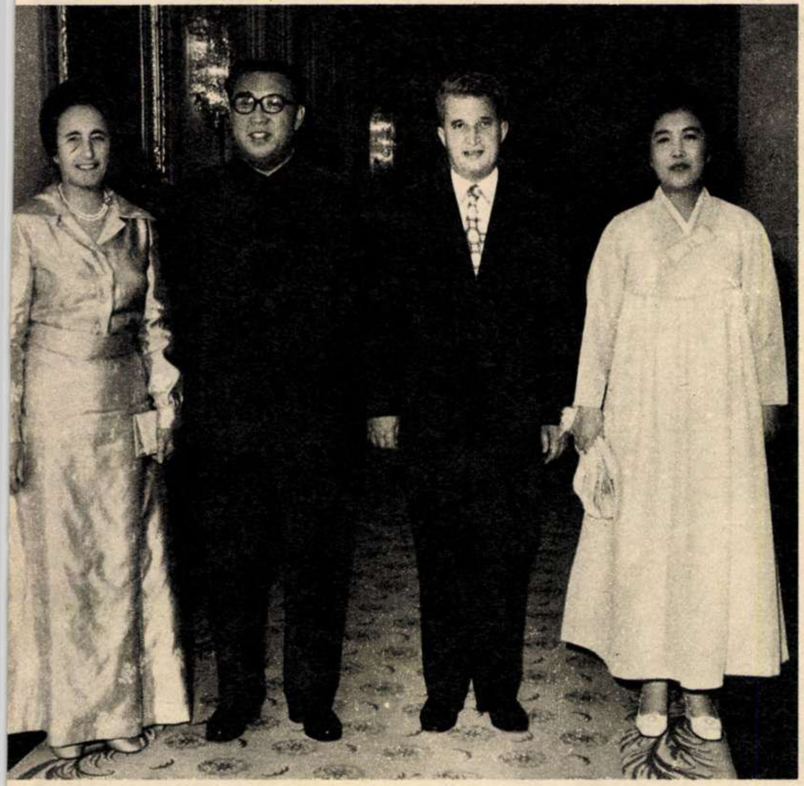

În timpul dineului oficial.

În hora prieteniei frățești.

În timpul vizitei protocolare.

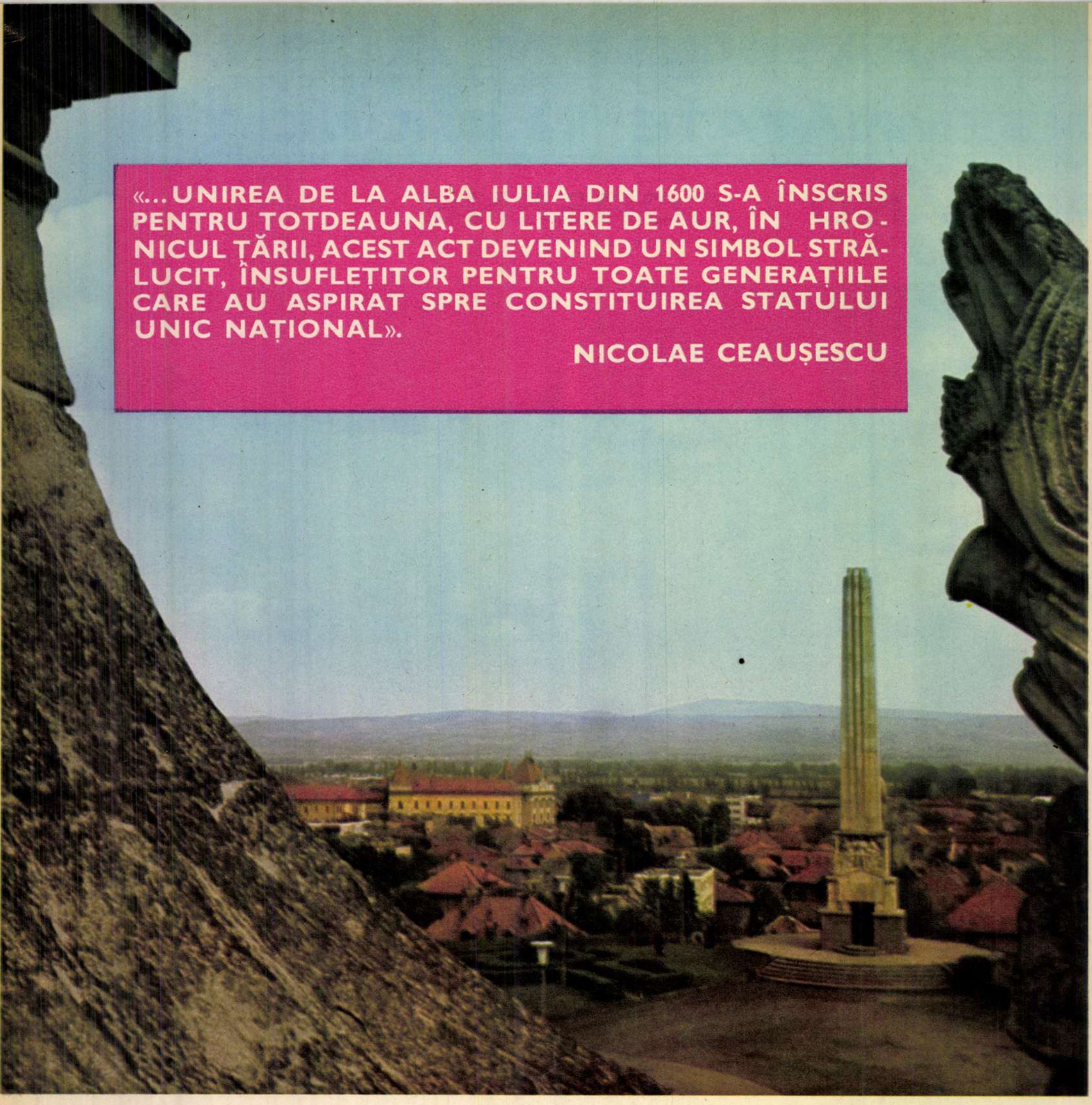

> «...UNIREA DE LA ALBA IULIA DIN 1600 S-A ÎNSCRIS PENTRU TOTDEAUNA, CU LITERE DE AUR, ÎN HRONICUL ȚĂRII, ACEST ACT DEVENIND UN SIMBOL STRĂLUCIT, ÎNSUFLEȚITOR PENTRU TOATE GENERAȚIILE CARE AU ASPIRAT SPRE CONSTITUIREA STATULUI UNIC NAȚIONAL».
>
> NICOLAE CEAUȘESCU

«ȘI HOTARU ARDEALULUI POHTA CE AM POHTIT MOLDOVA ȚARA ROMÂNEASCĂ»

Peste cîteva zile, într-o Alba Iulie bimilenară, sărbătorească, într-o Alba Iulie a atîtor copleșitoare pagini din istoria noastră, se vor aniversa 375 de ani de cînd, pentru prima dată, a prins ființă ideea ce ne-a fost călăuză prin veacuri și peste veacuri, unirea celor trei pămînturi care adăposteau suflarea neamului: Țara Românească, Transilvania și Moldova.

I-a fost dat lui, acelui Viteaz pe nume Mihai, acelui conducător cu nețărmurită dragoste de glie și cu geniu al istoriei, să înfăptuiască — fie și pentru «un scurt, strălucitor moment», cum spun legendele — acest dintîi vis de unificare politică a țărilor române. De atunci, «de la 1600 — notează Nicolae Iorga — nici un român n-a mai putut gîndi unirea fără uriașa sa personalitate, fără paloșul sau securea lui ridicată spre cerul dreptății, fără chipul lui de curată și desăvîrșită poezie tragică».

Încercam, cu puțin timp în urmă, în sălile Muzeului de istorie din Alba Iulia, împreună cu profesorul Gheorghe Anghel, directorul muzeului, să reconstituim — atît cît ne îngăduie vorbele sau literele tipărite, transmise prin timp — chipul și personalitatea fără de seamăn ale lui Mihai Viteazul, proiectate pe fundalul unei epoci care impuneau cu necesitate — ca o condiție a dăinuirii poporului trăitor în spațiul carpato-dunărean — solidaritatea celor trei țări românești. Convins că istoria nu este un rod al întîmplărilor, ci al acțiunilor conștient construite și consolidate, după răsunătoarea victorie de la Călugăreni — Giurgiu (1595), care a adus independența Țării Românești, Mihai Viteazul a plănuit intrarea în Transilvania, primul pas în constituirea unei puteri economice, politice și militare unificate. Acele tulburătoare cuvinte: *«Și hotaru Ardealului pohta ce am pohtit Moldova Țara Românească»* sînt — ne spune profesorul Gheorghe Anghel — dovadă a conștiinței unei misiuni istorice, a urmăririi unor idealuri clar conturate». Documentul «pohtei ce am pohtit», expus pentru prima dată la noi, este un facsimil după originalul aflat la Viena, un memoriu redactat în limba maghiară, adresat împăratului Rudolf al II-lea; în dreptul paragrafului în care se cerea recunoașterea Transilvaniei, Mihai a adnotat, cu mîna lui, pe spatele documentului, celebrele cuvinte. Reînvie din alte înscrisuri, din mărturiile cronicarilor și ale cărturarilor, marșul triumfal către Alba Iulia, după bătălia de la Șelimbăr, zilele laborioase și frămîntate petrecute de viteazul voievod în această vatră a neamului. Cum va fi fost acel marș? Îl ascult pe pasionatul profesor de istorie care conduce muzeul din Alba Iulia, și vorba sa inspirată aduce, în preajma noastră, duhul paginilor din Bălcescu și Iorga, din cronicile interne ale lui Szamosközy și Wolfgang de Bethlen, din relatările ambasadorilor Veneției și ai Papei la Viena. Știm că a fost o intrare triumfală, la 1 noiembrie 1599: «călare pe un cal alb, îmbrăcat cu o mantie albă, pe care se vedeau cusute cu fir de aur chipuri de șoimi. Avea o tunică din aceeași materie și ciorapi de mătase albă. Sabia care-i atîrna pe latură era bătută cu pietre scumpe. În cap avea o cușmă împodobită cu pene de cocoș. Alături de el mergeau opt cai cu podoabe aurite și opt slujitori frumos înveșmîntați, pe jos; urmau apoi trîmbițașii (...) Steagurile dușmane luate în luptă erau duse pe lături, plecate la pămînt, după care urmau boierii și ostașii». Mai știm că între Sebeș și Sibiu a fost întîmpinat de o delegație a orășenilor care i-au prezentat cuvenitele omagii, rugîndu-l, totodată, să nu prade orașul. Domnul le-a făgăduit și s-a ținut de cuvînt. A tras la Palatul Princiar și s-a instalat ca principe de sine stătător. Între timp, carele cu tezaurul lui Andrei Bathory au fost întoarse din drum (mergeau spre Cluj) și se zice că Mihai ar fi spus: «cîți bani o să dau eu la soldații mei din astea!», semn nu numai că nu era hrăpăreț, dar și că se gîndea tot timpul la cei cu care dobîndise și va mai dobîndi victorii.

— Se păstrează amintirea primelor acte ale domnitorului, primul voievod al Țării Românești care domnea și în ținutul românesc de dincolo de munți?

— Prima vizită pe care a făcut-o în Alba Iulia a fost la Arsenalul de Tunuri, căruia i-a acordat o importanță deosebită. Din relatările unui ambasador al împăratului Rudolph, pe nume Carlo Magno, reiese că ar fi turnat 60 de tunuri, la care au lucrat peste o mie de tunari, o adevărată manufactură.

Chiar a doua zi, deci la 2 noiembrie 1599, a emis primele documente, a trecut la organizarea și la conducerea acestei țări, ceea ce denotă mai vechile sale gînduri și preocupări;

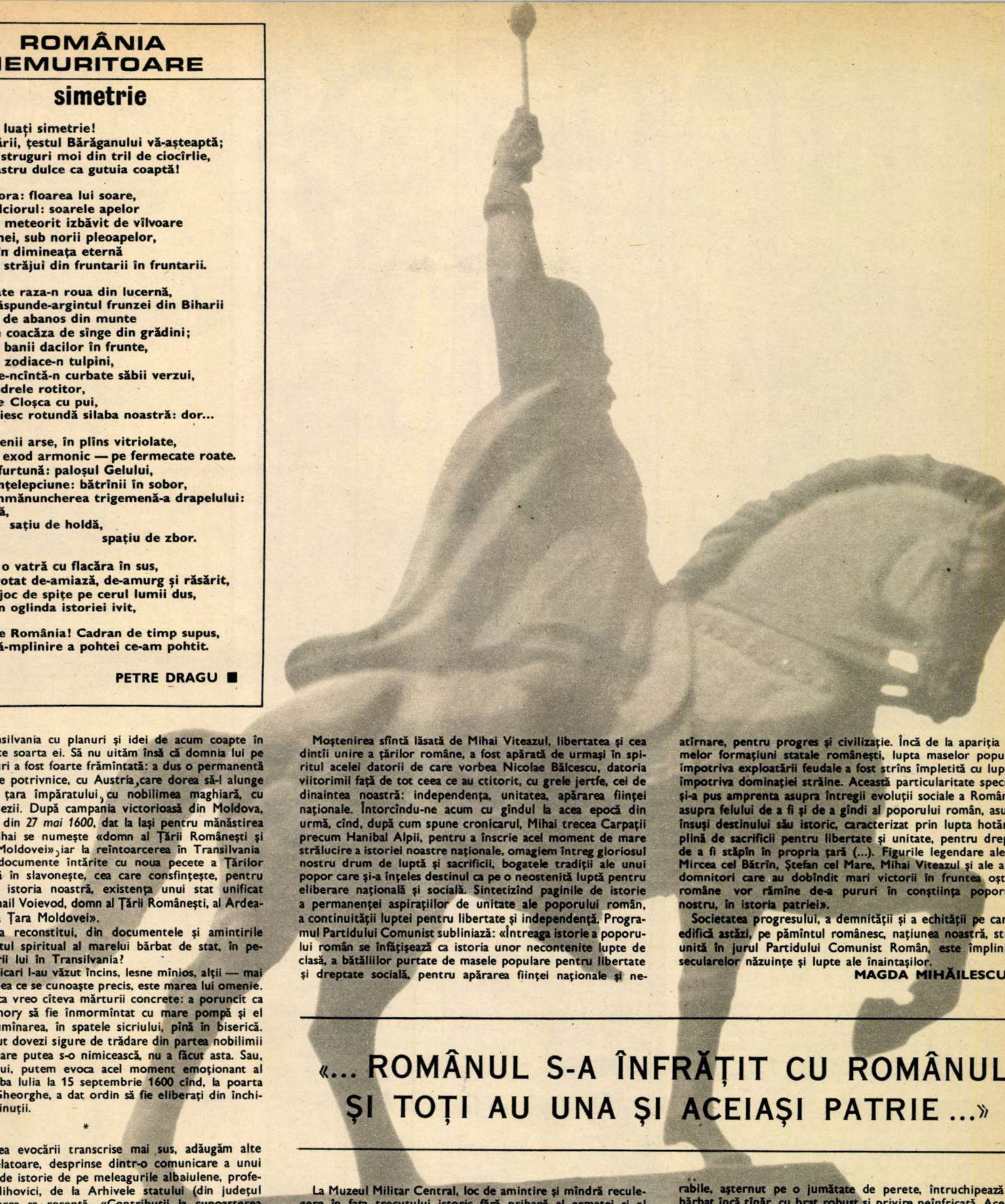

ROMÂNIA NEMURITOARE

simetrie

Veniți de luați simetrie!
Tipsia Mării, țestul Bărăganului vă-așteaptă;
Vă plouă struguri moi din tril de ciocîrlie,
Vă ardă astru dulce ca gutuia coaptă!

Iată-mi hora: floarea lui soare,
Iată-mi ulciorul: soarele apelor
Și azima: meteorit izbăvit de vîlvoare
Și ochii mei, sub norii pleoapelor,
Luceferi în dimineața eternă
Pe care-o străjui din fruntarii în fruntarii.

...Cînd bate raza-n roua din lucernă,
Rotund răspunde-argintul frunzei din Biharii
Și afinele de abanos din munte
Cată spre coacăza de sînge din grădini;
Cerbii au banii dacilor în frunte,
Codrii au zodiace-n tulpini,
Cocoșii ne-ncîntă-n curbate săbii verzui,
Lunecă vidrele rotitor,
Rotundă e Cloșca cu pui,
Dumnezeiesc rotundă silaba noastră: dor...

Peste milenii arse, în plîns vitriolate,
Venim — exod armonic — pe fermecate roate.
Rotundă furtună: paloșul Gelului,
Rotundă-nțelepciune: bătrînii în sobor,
Rotundă-nmănuncherea trigemenă-a drapelului:
Apă vitală,
sațiu de holdă,
spațiu de zbor.

O inimă, o vatră cu flacăra în sus,
Un cînt rotat de-amiază, de-amurg și răsărit,
Baladă-n joc de spițe pe cerul lumii dus,
Miracol în oglinda istoriei ivit,

Rotund de România! Cadran de timp supus,
Ca netedă-mplinire a pohtei ce-am pohtit.

PETRE DRAGU ■

venise în Transilvania cu planuri și idei de acum coapte în ceea ce privește soarta ei. Să nu uităm însă că domnia lui pe aceste meleaguri a fost foarte frămîntată: a dus o permanentă luptă cu forțele potrivnice, cu Austria, care dorea să-l alunge pentru a lăsa țara împăratului, cu nobilimea maghiară, cu turcii și polonezii. După campania victorioasă din Moldova, în documentul din *27 mai 1600*, dat la Iași pentru mănăstirea Neamțului, Mihai se numește «domn al Țării Românești și Ardealului și Moldovei», iar la reîntoarcerea în Transilvania apar primele documente întărite cu noua pecete a Țărilor Române, scrisă în slavonește, cea care consfințește, pentru prima dată în istoria noastră, existența unui stat unificat politic: «Io Mihail Voievod, domn al Țării Românești, al Ardealului și a toată Țara Moldovei».

— Am putea reconstitui, din documentele și amintirile vremii, portretul spiritual al marelui bărbat de stat, în perioada sălășluirii lui în Transilvania?

— Unii cronicari l-au văzut încins, lesne mînios, alții — mai domolit dar, ceea ce se cunoaște precis, este marea lui omenie. Am putea evoca vreo cîteva mărturii concrete: a poruncit ca trupul lui Bathory să fie înmormîntat cu mare pompă și el însuși a dus lumînarea, în spatele sicriului, pînă în biserică. Alta: deși a avut dovezi sigure de trădare din partea nobilimii maghiare, pe care putea s-o nimicească, nu a făcut asta. Sau, întru cinstea lui, putem evoca acel moment emoționant al plecării din Alba Iulia la 15 septembrie 1600 cînd, la poarta cetății Sfîntu Gheorghe, a dat ordin să fie eliberați din închisoare toți deținuții.

*

În prelungirea evocării transcrise mai sus, adăugăm alte amănunte revelatoare, desprinse dintr-o comunicare a unui alt îndrăgostit de istorie de pe meleagurile albaiulene, profesorul Liviu Palihovici, de la Arhivele statului (din județul Alba). În lucrarea sa recentă, «Contribuții la cunoașterea actelor emise de Mihai Viteazul la Alba Iulia», menționează că «sursele documentare de arhivă și bibliografice au permis identificarea a 32 de documente emise de cancelaria domnească de la Alba Iulia. Acestea se încadrează cronologic între 3 noiembrie 1599 și 15 august 1600. Aflăm că, încă din primele zile, la 3 noiembrie 1599, a emis hîrtia prin care face cunoscut că ia sub ocrotirea sa pe locuitorii orașului Tîrgu Mureș. De o deosebită importanță se dovedește corespondența fiscală care indică precis cine, cui și ce anume trebuie să plătească. Din diferitele ordine și foi avem imaginea unui domnitor care a introdus, în legile țării, primele ușurări pentru poporul român; dreptul de pășunat, scutirea preoților români de taxa iobăgiei; toate acestea într-o epocă în care, în Transilvania, acționau legile cele mai draconice, «Unio Trio Nationum», legislația lui Verböczi.

Conștiința de neam, a unui neam născut și crescut pe solul aceleiași vetre etnice și spirituale, și-a găsit o strălucită întrupare în persoana celui care, cu 375 de ani în urmă, a prefigurat condiția esențială a viețuirii demne a poporului nostru: statul național unitar, idealul atîtor generații, devenit realitate în anii ce aveau să vină.

Așa cum apreciază documentele Congresului al XI-lea, statul național unitar a constituit «înfăptuirea firească a năzuinței seculare de unitate a poporului nostru, a visului pentru care au luptat și s-au jertfit nenumărate generații de înaintași, împlinirea unei necesități obiective a însăși dezvoltării istorice».

Moștenirea sfîntă lăsată de Mihai Viteazul, libertatea și cea dintîi unire a țărilor române, a fost apărată de urmași în spiritul acelei datorii de care vorbea Nicolae Bălcescu, datoria viitorimii față de tot ceea ce au ctitorit, cu grele jertfe, cei de dinaintea noastră: independența, unitatea, apărarea ființei naționale. Întorcîndu-ne acum cu gîndul la acea epocă din urmă, cînd, după cum spune cronicarul, Mihai trecea Carpații precum Hanibal Alpii, pentru a înscrie acel moment de mare strălucire a istoriei noastre naționale, omagiem întreg gloriosul nostru drum de luptă și sacrificii, bogatele tradiții ale unui popor care și-a înțeles destinul ca pe o neostenită luptă pentru eliberare națională și socială. Sintetizînd paginile de istorie a permanenței aspirațiilor de unitate ale poporului român, a continuității luptei pentru libertate și independență, Programul Partidului Comunist subliniază: «Întreaga istorie a poporului român se înfățișează ca istoria unor necontenite lupte de clasă, a bătăliilor purtate de masele populare pentru libertate și dreptate socială, pentru apărarea ființei naționale și neatîrnare, pentru progres și civilizație. Încă de la apariția primelor formațiuni statale românești, lupta maselor populare împotriva exploatării feudale a fost strîns împletită cu luptele împotriva dominației străine. Această particularitate specifică și-a pus amprenta asupra întregii evoluții sociale a României, asupra felului de a fi și de a gîndi al poporului român, asupra însuși destinului său istoric, caracterizat prin lupta hotărîtă, plină de sacrificii pentru libertate și unitate, pentru dreptul de a fi stăpîn în propria țară (...). Figurile legendare ale lui Mircea cel Bătrîn, Ștefan cel Mare, Mihai Viteazul și ale altor domnitori care au dobîndit mari victorii în fruntea oștilor române vor rămîne de-a pururi în conștiința poporului nostru, în istoria patriei».

Societatea progresului, a demnității și a echității pe care o edifică astăzi, pe pămîntul românesc, națiunea noastră, strîns unită în jurul Partidului Comunist Român, este împlinirea secularelor năzuințe și lupte ale înaintașilor.

MAGDA MIHĂILESCU ■

«... ROMÂNUL S-A ÎNFRĂȚIT CU ROMÂNUL ȘI TOȚI AU UNA ȘI ACEIAȘI PATRIE ...»

La Muzeul Militar Central, loc de amintire și mîndră reculegere în fața trecutului istoric fără prihană al armatei și al poporului nostru, spațiu în care am mai zăbovit, nu demult, scriind că dacă n-a stat — și nu stă — în firea acestui popor românesc să fie agresiv și să cotropească, a stat — și stă — în firea lui să se apere cu dîrzenie și eroism, să înscrie cu arma și cu sîngele său pilde ale patriotismului celui mai fierbinte, aici, o întreagă sală este dedicată personalității lui Mihai Viteazul. Lui «Michael woevod», cum semna, după limba epocii, celuia care — după cuvintele tovarășului Nicolae Ceaușescu — «A ÎNTRUCHIPAT ÎN CHIP MINUNAT NĂZUINȚELE CELOR TREI ȚĂRI ROMÂNEȘTI SPRE UNITATE STATALĂ, PENTRU A PUTEA FACE FAȚĂ NĂVĂLITORILOR STRĂINI, OPRIMĂRII OTOMANE, PENTRU A-ȘI PUTEA PĂSTRA FIINȚA NAȚIONALĂ, PENTRU A PUTEA DESCHIDE CALEA PROGRESULUI ȘI BUNĂSTĂRII».

Încăperea cufundată în liniștea de catedrală a marilor muzee, în care călcătura pașilor e înăbușită de tălpi moi, de postav, se află dominată de pictura lui Alexandru Lapatty înfățișîndu-l pe Mihai Viteazul la Călugăreni, în 1595, cu cinci ani mai devreme ca voievodul Țării Românești să devină — așa cum păstrează documentele și așa cum găsim scris pe unul din pereți — «domn al Țării Românești, al Ardealului și a toată țara Moldovei», realizînd, după palida încercare a lui Litovoi de reunire a tuturor cnezatelor acestui pămînt, prima închegare articulată a unui stat românesc unit. Aducerea sub aceeași lege și în perimetrul aceluiași teritoriu a tuturor locuitorilor cu sînge și simțire românească. Tabloul, de dimensiuni considerabile, așternut pe o jumătate de perete, întruchipează un bărbat încă tînăr, cu braț robust și privire neînfricată. Aceeași atitudine, de corectă mîndrie și demnitate a oșteanului și omului de stat, degajă și pînza de alături, miniatură cu culori vii datorată lui Johan Taunbersin, prezentînd pe Mihai Viteazul și pe fiica acestuia la curtea lui Rudolf al II-lea, la Praga, în 1601, fragment dintr-o pictură mai amplă, al cărei original e semnat de renumitul artist Frank Franken.

Evocarea atmosferei sfîrșitului de secol XVI e realizată aici în standuri inteligent gîndite și migălos amenajate, de arme și drapele din epocă, dobîndite pe cîmpul de luptă cu eroism, dar și cu multe jertfe, de stampe și reproduceri. Halebarde. Spade. Pistoale cu cremene și rotiță. Un toc pentru praf de pușcă. Coifuri. Cîteva ghiulele de piatră, arsenal de temut pentru acea vreme. O arbaletă. Mai multe gravuri, originale, readucînd în fața ochiului fragmente ale bătăliei de la Tîrgoviște, 18 octombrie 1595, și Timișoara, 1596, reușita oastei române de a-l împiedica pe Sinan Pașa să întindă un pod de vase peste Dunăre, la Giurgiu, evenimente în care au strălucit deopotrivă patriotismul și curajul în luptă al străbunilor noștri, cît și geniul militar, strategia și înțelepciunea lui Mihai Voievod, domn între domni, cum îl numea un poet, viteaz între viteji.

Cîteva hîrtii cu pecetea domnitorului și pecetea — de galben stins — a trecerii timpului. Scrisoarea prin care Mihai Viteazul comandă, la Tîrgu Mureș, steaguri pentru regimentele de pedeștri și călărași, datată 18 noiembrie 1599. Desenul unui oștean călare, Eques walachus, reprodus după Bruyn,

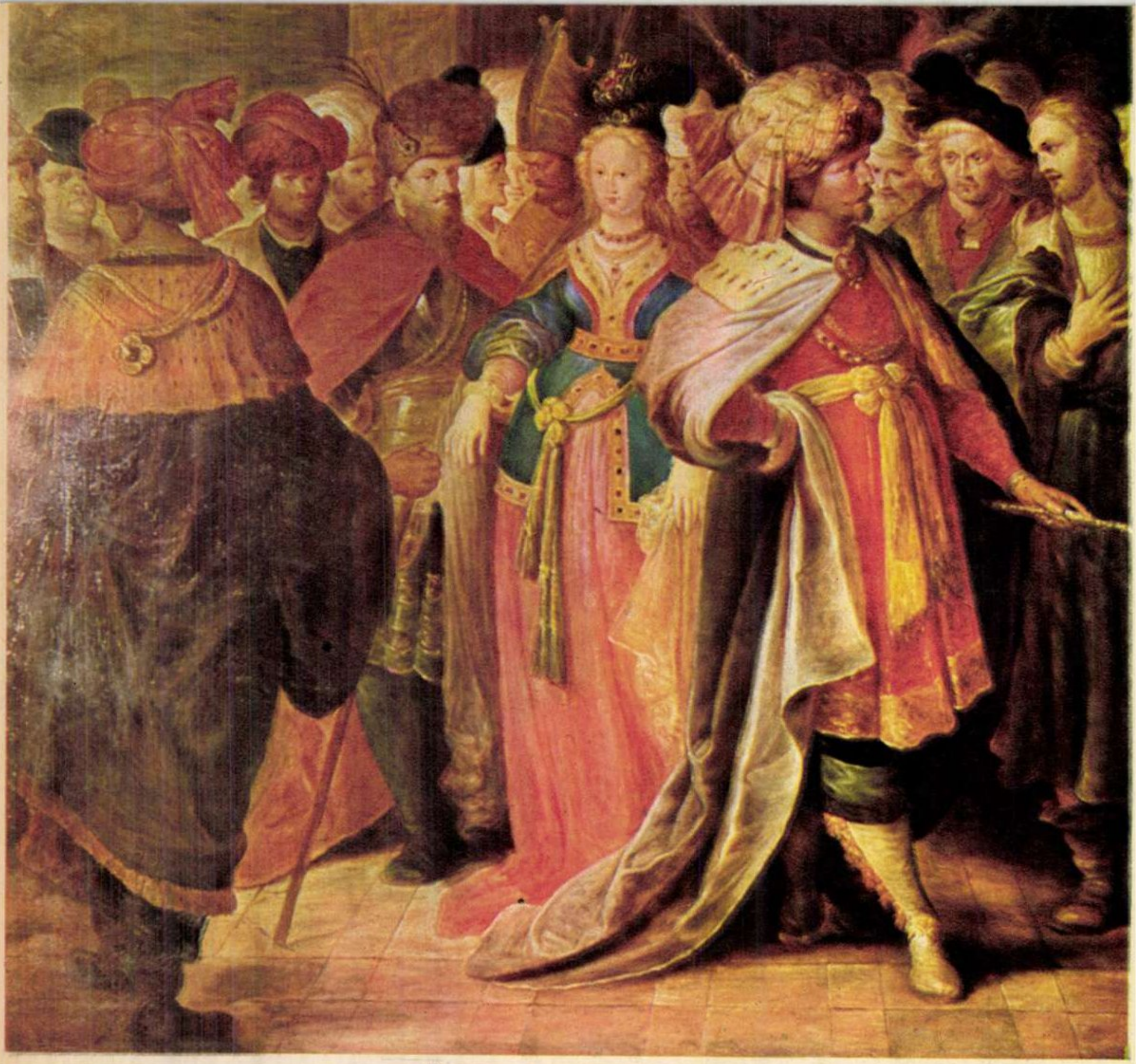

Mihai Viteazul la Curtea lui Rudolf al II-lea (pictură de epocă).

«Diversarum Gestium Armatura Equestris», Amsterdam, 1601. O hartă de epocă pe care sînt înscrise cetățile românești și locurile bătăliilor susținute de oastea lui Mihai Viteazul în două nobile scopuri: eliberarea de sub jugul otoman și unirea țărilor române. Epistola prin care «Io, Mihail Voevod» anunță nobilimea din Bistrița că a intrat învingător în Transilvania și cerea impozite pentru armată, hîrtie pecetluită la cîteva zile după ce realizase — așa cum așterne pe hîrtie Nicolae Bălcescu — «Unirea, visarea iubită a voievozilor cei mari a românilor». De-acum, continua istoricul, «ROMÂNUL S-A ÎNFRĂȚIT CU ROMÂNUL ȘI TOȚI AU UNA ȘI ACEIAȘI PATRIE, UNA ȘI ACEIAȘI CÎRMUIRE NAȚIONALĂ ASTFEL PRECUM EI N-AU FOST DIN VEACURILE UITATE ALE VECHIMII».

După cum se cade și după cum cere istoria, muzeul acordă o atenție deosebită bătăliei victorioase de la Călugăreni, dovada cea mai grăitoare a iscusinței militare a domnitorului muntean răpunînd și punînd pe fugă o oaste copleșitor mai numeroasă, pilda cea mai vie a eroismului fiecărui luptător român luat în parte, izbîndă care a stîrnit un amplu ecou în rîndul străinătății, uimită în fața vitejiei oastei de la nordul Dunării, pe care Mihai Viteazul o alăturase «Ligii Sfinte» antiotomane mai mult dintr-o necesitate istorică și dintr-o intuiție politică remarcabilă, care n-a așteptat propuneri, ci a avansat fapte și jertfe, decît ca urmare a semnării de tratate sau acorduri, încheiate cu tobe și surle, cum obișnuiau domnitorii de atunci ai țărilor din apusul Europei. Despre puținătatea mijloacelor sale, opuse cu îndîrjire potopului de spahii și ieniceri, Mihai Viteazul scria, fără să se lamenteze, ducelui de Ferrara, rînduri aflate la vedere: «În vremea aceasta oricine poate vedea, că n-am cruțat nici cheltuieli, nici osteneală, nici propria-mi viață, și am susținut o campanie atît de mult timp numai cu sabia în mînă, fără să am nici fortărețe, nici castele, nici orașe, nici cel puțin o casă de piatră, unde să mă retrag, ci abia una singură unde locuiam eu».

Despre tragicul sfîrșit al domnitorului, înfrînt numai prin trădare, muzeul nu conservă altceva decît racla în care i s-a păstrat capul, la Mănăstirea Dealu, lîngă Tîrgoviște. În rest, nimic. Poate să fie o neîmplinire, o neputință lesne de explicat după atîta amar de vreme.

Privindu-ne de pe un perete și din cronici, cu ochii săi scrutători și treji, Mihai Viteazul, primul domn al țărilor românești unite, pare încă viu, trăitor, oferind sensuri dintre cele mai profunde și mai prezente existenței sale tulburătoare, trecerii sale mîndre și nepieritoare pe aceste pămînturi și prin această istorie. Istorie semeață, care n-a știut să plece fruntea, istorie a românilor de astăzi, a românilor de ieri și a românilor dintotdeauna, locuitori și muncitori în această parte a lumii.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

Fotografii de **ION PREDOȘANU** ■

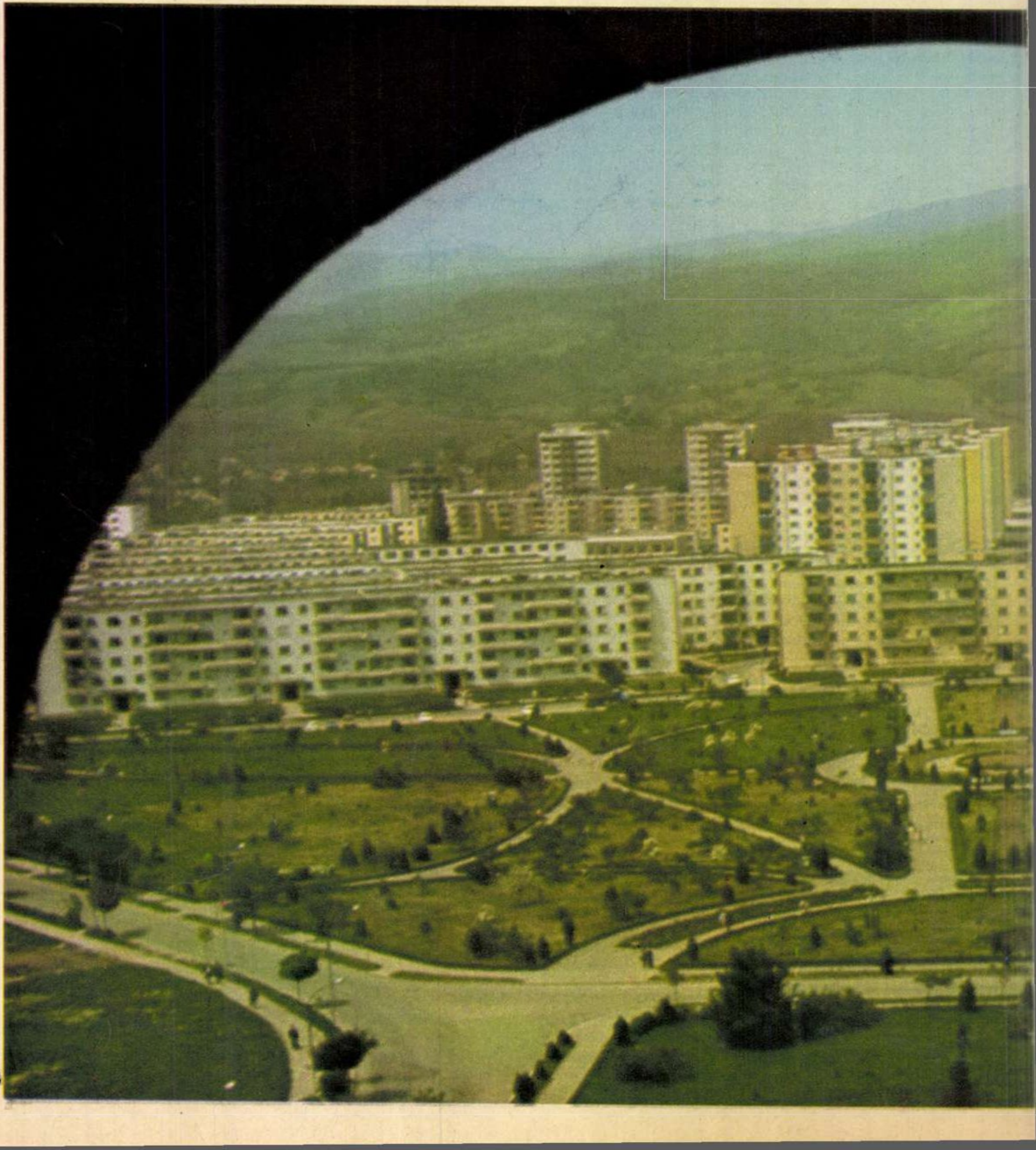

Dincolo de vechea cetate a orașului se întinde cetatea modernă: cartierul Platoul romanilor.

MĂRTURII DESPRE MIHAI VITEAZUL

«...avea privirea de vultur, curajul leului, viclenia vulpei. Mistuit de focul sacru al patriotismului, el trăi, luptă și muri pentru gloria țării sale!»

Jean A. Vaillant

«Să depunem lauri pe mormîntul acestui mare om, căci și el a ajutat, și-a ajutat puternic, Europa să se ferească de barbaria turcilor. Istoria să-i păstreze amintirea, să spună lumii ce a știut să facă atît de măreț cu mijloace așa de modeste, înconjurat de dușmani, trădat de mercenarii săi, vîndut de Movilă, batjocorit de Sigismund, asasinat de Basta!»

Johann Christian Engel

Domnia lui Mihai Viteazul, cuprinzînd strălucitele sale fapte de arme corelate cu marile frămîntări politice ale epocii, a fost consemnată în mai multe cronici, care i-au dus faima în toată Europa.

Una dintre aceste cronici, poate cea mai cunoscută în Europa secolului al XVII-lea, este aceea scrisă de Stavrinos pe cînd se afla închis în cetatea Bistriței, unde ispășea «vina» de a fi fost vistierul marelui domnitor.

Cronica, scrisă după asasinarea lui Mihai Viteazul și redactată în grecește sub forma unui poem în versuri — intitulat în românește «Vitejiile prea piosului și prea viteazului Mihai Voievod» — s-a bucurat de o largă răspîndire, fiind publicată în mai multe ediții, traduceri și adaptări, în timp ce autorul său — Stavrinos — a murit de moarte violentă, ucis în 1623, de Ștefan Tomșa, domnul Moldovei.

La noi, începînd din 1837, poemul a fost tradus și publicat de mai multe ori, după diferite ediții străine și s-a amintit despre el în «Dare de seamă despre publicațiunea domnului

Emile Legrand: «Recueil de poemes historiques en grecque vulgaire relatifs a La Turquie et aux Principautés Danubiennes — Paris, 1877», prezentată de V.A. Urechia Societății Academice Române, în sesiunea din 1877.

Din această «Dare de seamă» aflăm că volumul publicat de E. Legrand, profesor la Școala națională de limbi orientale din Paris, cuprinde șapte poeme, printre care și poemul lui Stavrinos, cu peste 1 300 versuri.

Legrand a tradus poemul după o ediție apărută la Veneția în 1762, dar el amintește că are cunoștință și despre o ediție din 1688, imprimată tot la Veneția.

Un fapt semnificativ, demn de remarcat, este că din «Darea de seamă» mai aflăm că pe coperta volumului apare imprimat un facsimil de pe o medalie a lui Mihai Viteazul.

«Am pus — scrie Legrand — pe coperta acestui volum gravura medaliei ce o bătu cu efigia sa Mihai Viteazul, după ce întruni toate provinciile române sub autoritatea sa, în 1600».

Manuscrisul poemului compus de Stavrinos a fost cunoscut și de Gh. Palamede care, după Emil Vîrtosu, «este, se pare, ostaș în oastea domnului muntean» și «ia parte la luptele și tribulațiile acestuia».

Palamede, pe lîngă amintirile proprii, a folosit și acest poem atunci cînd, în 1607, a compus, tot în grecește, un alt poem închinat de asemenea lui Mihai, publicat și adnotat pentru prima dată în 1881, la Paris, de același E. Legrand, în «Bibliothèque grecque vulgaire».

La noi, cei dintîi care, în 1896, s-au ocupat de poemul acesta au fost G. Dem. Teodorescu și C. Erbiceanu, pentru ca, în 1905, O. Tafrali să publice prima lui traducere integrală în românește, sub titlul «Poema lui Gheorghe Palamede despre viața lui Mihai Viteazul, scrisă în 1607».

De fapt, ea nu este lucrarea originală a lui Palamede — care nu s-a păstrat —, ci o copie făcută în martie 1624 de Dimitrie Temenos, după cum el însuși mărturisește, la finele manuscrisului, aflat astăzi la British Museum, purtînd nr. 5573.

După traducerea lui O. Tafrali, titlul românesc al manuscrisului londonez este următorul: «Istorie cuprinzînd toate faptele, vitejiile și războaiele prea strălucitului Mihai Voevod, domn al Țării Românești, al Transilvaniei și al Moldovei, pînă în ziua sfîrșitului său, scrisă și alcătuită de Gheorghe Palamede, pe cînd se afla la curtea prea strălucitului duce de Ostrog, domnul domn Vasilie cneazul de Ostrog, luna decembrie în 15, anul 1607». Preamărind acțiunile războinice ale voievodului, temeritatea și dragostea lui de patrie, Palamede include în poemul său și acest epitaf, plin de mîhnire, săpat pe lespedea unui mormînt imaginar: «*Epitaf pentru Mihai cel odihnit întru domnul.*

De mine s-a spăimîntat cîndva, cu mic cu mare, și turcii și tătarii și alte neamuri! Cîți protivnici mi se arătau și îi aflam, ca pe vrăjmași îi pedepseam. Și, vezi, acum unde m-au adus creștinii! Eu să-i slujesc, să pun temei pe jurămintele lor, să mă încred în ei, iară dînșii pismă împotriva mea să aibă! M-au dat lumii odihniților și înăuntru aici mă aflu. Drept palat am țărîna cea neagră și mormîntul drept odae. În locul miilor de tîrguri, aici mă găsesc! În loc de oști bărbate, am viermii drept slujitori, ce slujba își săvîrșesc» (trad. O. Tafrali).

Ceea ce conferă o deosebită valoare poemului scris de Palamede este faptul că el cuprinde și două portrete ale lui Mihai Viteazul, necunoscute la noi pînă în 1938, cînd Emil Vîrtosu le reproduce de pe fotografiile manuscrisului primite de la British Museum, prin intermediul doctorului D. Mateescu, secretarul general al Asociației anglo-române.

Portretele, lucrate în peniță de Palamede și copiate de Temenos, au fost semnalate de E. Legrand, care le-a găsit lipsite de valoare artistică, neglijînd latura lor istorică, semnificativă (vezi Magazin istoric, nr. 5/1975).

Portretul, reprezentînd bustul lui Mihai, aduce prețioase indicații privind îmbrăcămintea și sabia voievodului; cel ecvestru, primul de acest gen cunoscut ca aparținînd lui Mihai, este interesant prin buzduganul, armura și încălțămintea purtată de voievod, precum și prin panașele ce împodobesc capul calului care, poate, simbolizează cele trei tuiuri turcești, însemnele de domnie acordate de sultani domnitorilor noștri.

Ambele portrete prezintă acest text: «Portretul este fără viață, are însă privirea vie și de vrea, cumva, cineva să știe al cui este, este al lui Mihai, acel vestit domn, de care s-au înspăimîntat turcii, de la mic la mare» (trad. O Tafrali).

Cele două portrete, și astăzi destul de puțin cunoscute, prin elementele realiste cuprinse, amplifică iconografia lui Mihai Viteazul și a ostașilor din timpul său.

Profesor emerit doctor
CONSTANTIN SIMIONESCU ■

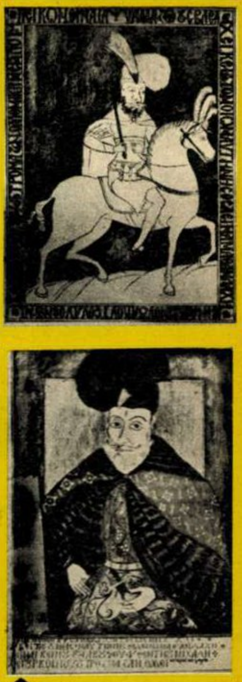

Mihai Viteazul, portrete lucrate în anul 1607 de Gh. Palamede.

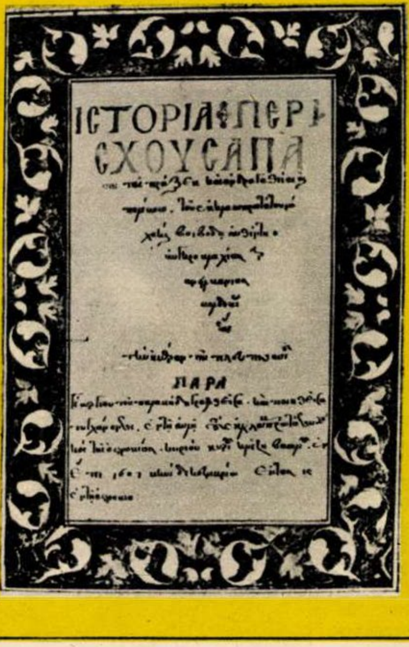

Foaia de titlu a manuscrisului grec 5573 de la British Museum, care cuprinde poema lui Gh. Palamede despre Mihai Viteazul.

BOIANGERIE
UNITATEA N. 32
CURĂȚĂTORIE
VOPSITORIE
CHIMICA

Alba Iulia — vatră de țară.

41 de ani lutier; sprijinit, stimat, înțeles, cîteva secole recuperate, la început de unul singur

Omul — Roman Boianciuc. Locul — atelierul maeștrilor de viori. Meritul omului pentru arta sa sau elogiul artei pentru oamenii ei?

Roman Boianciuc locuiește la Reghin, pe strada Nucului, dar strada Nucului, ca multe din străzile din cartierele noi, este aproape necunoscută; după două tururi ale orașului, am traversat mai multe poduri (sau poate aceleași!), rezultatul: nimeni nu auzise de strada Nucului; atunci ne-a venit ideea de a întreba direct de Roman Boianciuc, lutierul, și a fost mult mai simplu, iar oamenii incomparabil mai binevoitori, deși pe Roman Boianciuc nu acasă l-am găsit, ci la întreprindere. Întreprinderea de prelucrarea lemnului, secția instrumente muzicale.

Roman Boianciuc pe scaunul din atelierul său din secția de instrumente muzicale, scaun de meșter, miros de lemn încins, clei și lacuri, privire iscoditoare, peste ochelari, de bătrîn prevăzător.

Roman Boianciuc în urmă cu 41 de ani la Școala de meserii din Cîmpulung-Moldovenesc. Maistrul german (convingerea nestrămutată din glasul acestuia!) îl povățuia să fie deștept, ca el, și să nu se apuce de un lucru care l-ar obliga să sară peste propria sa umbră și să rămînă muritor de foame, ci să se apuce de ceva serios, concret, practic, cum este meseria lui — sculptura în lemn. Argumentul maistrului: este tîrziu, științe ca fizica și chimia colaborează pentru destrămarea tainei lui Stradivarius, deocamdată fără succes, în vreme ce, pe de altă parte, ca să devii lutier nu-ți ajunge nici o viață, nici două, ci ai nevoie de mai multe generații de înaintași.

Ce știa?

Secretul viorii este secretul de a transmite în sală emoția așa cum i-o comandă artistul; în asta constă și arta lutierului: o artă care nu se predă; se predă meșteșugul, arta se deprinde prin migală și un travaliu neîntrerupt decît de temerea că n-ai lucrat destul, că n-ai încercat totul. Lutieri români nu existau, puținii care fuseseră, izolați și fără urmași, ca să nu mai vorbim de o școală, muriseră sau nu se mai vorbea despre ei; lemnul de rezonanță românesc se exporta în exclusivitate și tot în exclusivitate se importau viorile pentru instrumentiștii români. Aveam nevoie doar de oameni pentru lemnul care exista.

Urmăresc direcția mîinii, care nu tremură, îndreptată spre geam; dincolo de geam, aliniate ca niște sere: magaziile unde statul român va păstra 20 de ani, timpul cuvenit, lemnul de rezonanță care nu se va mai exporta decît înnobilat de munca și pasiunea lutierilor; între aceste momente se întinde o perioadă de 24 de ani: în 1951, de unul singur la început, Roman Boianciuc începe producția românească de viori.

— Care, bănuiesc, nu reprezenta un scop în sine.

— Lemnul de rezonanță era foarte bine plătit la export, în schimbul lui primeam nave, mașini electronice, nu putea fi deci vorba de un scop în sine; pe de altă parte, însemna că valoarea pe care lutierul o transferă lemnului brut trebuia să fie mai mare decît valoarea înglobată în navele și mașinile electronice pe care le-am fi primit în schimb.

— Muncă fără rebut, după cît îmi dau seama...

— De mare finețe și responsabilitate; în țară era nevoie să învingem prejudecățile, peste hotare aveam de învins o concurență instalată în fotoliile de orchestră ale comerțului; cumpărătorii noștri: oameni de meserie, calificați...

Notița de ziar pe care mi-o întinde cuprinde o știre scurtă; un chimist german pretinde că a descoperit taina lui Stradivarius: lutierul italian poseda știința de a extrage rășina din lemnul folosit la viorile sale; pe cale de laborator s-a obținut extragerea rășinii fără ca însă, deocamdată, să fie egalată rezonanța urmărită; Roman Boianciuc cunoștea acest «secret» încă înainte de război, și mai cunoștea, din cărțile de fizică și chimie care se înmulțiseră în biblioteca sa, că știința a pătruns definitiv în meșteșugul lutierilor, că ea, știința, a demonstrat că perfecționarea viorii n-are limite, cum fără limite sînt comenzile la care poate răspunde instrumentul, ca și nuanțele și sentimentele pe care el le poate reda; dar secretul este unul singur: talentul învestit în observație, în încercări și studiu, într-o dispută chinuitor de obsedantă cu sine împotriva limitelor cunoașterii, pentru obținerea echilibrului ideal dintre lemn și lacul folosit, dintre lemn și coarde: cinci kilometri de tapet au folosit niște specialiști străini pentru obținerea unor camere surde, camere unde să cînți dar să nu se audă nimic, în timp ce pe un ecran apar liniile de frecvență și după multe și nenumărate încercări, la care și-au adus aportul foarte mulți specialiști din foarte multe domenii ale științei, liniile de frecvență ale viorilor lor și ale viorii lui Stradivarius au coincis, dar la concursurile internaționale acele viori n-au apărut niciodată; ceva nu mergea; probabil imediat ce viorile respective erau scoase din condițiile speciale de laborator. Lemnul, de pildă, reacționează diferit dacă e lăcuit imediat, sau dacă e lăcuit după șase luni, dacă se păstrează în timp, de pildă, 20 de ani, sau este imediat prelucrat, știința pînă la urmă va reuși să stabilească toate aceste condiții ideale, dar numai omul va ști să le îmbine, să le dea echilibrul dorit. Roman Boianciuc ne arata o vioară; striațiunile, fibrele plăcii de deasupra au o deviație aproape imperceptibilă de la verticală; n-a știut de ce vioara suna imperfect, pînă ce a observat acest amănunt pe care pînă atunci îl crezuse neimportant. Cadrul cunoașterii!... După cum unii pot deosebi, să zicem, 20 de nuanțe de negru, tot la fel un lutier îți poate spune după sunet în ce fel s-a făcut prima lăcuire sau de unde provine lemnul folosit. Nu întîmplător, meditează meșterul, viorile erau făcute de Stradivarius, un ascet care mînca o dată pe zi un măr, puțină pîine și un pahar de vin, și nu de preoții burtoși ai acelor vremuri; muncă, studiu, opt ore muncă, și tot atîtea de studiu, de încercări, de meditații, de întrebări, 41 de ani, fără întrerupere; în 1953, Ștefan Ruha refuzase să verifice vioara pe care i-o întindea meșterul: 10 ani mai tîrziu, Roman Boianciuc îi întindea o altă vioară despre care cunoscutul solist declara că ar putea cînta cu ea chiar de a doua zi, în orice concert din țară sau străinătate; iar peste numai patru ani, David Oistrah îi scria meșterului român următoarea dedicație: «Vioara făcută de maistrul Roman Boianciuc a produs asupra mea o foarte frumoasă impresie; este executată artistic, are o formă deslușită, bună pentru executat, sunetul este deschis, curat și suficient dinamic.»

Munca lutierului român nu a fost descoperită, ci încurajată, urmărită, îndrumată; știută deci și stimulată: Medalia Muncii în 1952, Laureat al Premiului de Stat în 1954, Ordinul Muncii clasa a III-a în 1959, mai multe medalii jubiliare și, în sfîrșit, în 1974, încununarea supremă a oricărei munci: Erou al Muncii Socialiste. Producția de viori ajunge la cifre de ordinul zecilor de mii, lemnul de rezonanță nu se mai risipește brut dincolo de granițele țării, cîteva sute de lutieri strînși laolaltă în aceeași școală a muncii și a tradiției care este Întreprinderea de prelucrare a lemnului din Reghin, mai mulți urmași direcți, printre care meșterul Precup are personalitatea sa distinctă, fiind realizatorul celor mai mici viori din lume. Un fiu pe care îl iubește, o nevastă cu care se înțelege și un crez: destinul omului se află în mîinile sale.

— Știți să cîntați la vioară, tovarășe Boianciuc?

— Nu prea bine; îmi plac mult corurile; și nici timp n-am prea avut, ascult cu plăcere însă concertele de vioară... În Austria, mi se pare, nu poate fi lutier cineva care nu știe să cînte la șapte poziții. Acolo se învață în școală însă; mi-ar fi plăcut să învăț, deși nu e obligatoriu, tot la fel cum unui mare interpret nu-i poți cere să știe să-și construiască vioara pe care cîntă.

Roman Boianciuc — 41 de ani lutier, cîteva secole recuperate, de unul singur la început, sprijinit, stimat, înțeles — pe scaunul său de meșter, cioplind lemnul viitoarei viori și poate, i-o dorim din toată inima, al primului premiu internațional cîștigat de vreun lutier român la concursurile internaționale.

— Cum se explică faptul că pînă acum totuși, în ciuda incontestabilelor dovezi de virtuozitate, dovezi confirmate, știute și propagate dincolo de granițele țării, ale artei dumneavoastră, nu ați obținut nici un premiu internațional?

— Înainte de toate, premiile internaționale nu certifică valoarea acestui meșteșug la nivelul unei țări, ci reprezintă distincții individuale, acordate, în semn de recunoaștere, artei unui meșter, și de multe ori unui singur exemplar care nu se mai repetă niciodată; o vioară prezentată la un astfel de concurs este rezultatul unei munci de ani, poate chiar zeci de ani. Sînt meșter și sînt comunist, am făcut mai întîi ce era de făcut mai întîi; nu înseamnă că nu voi încerca acum la bătrînețe să obțin ce n-am obținut pînă acum, mai ales că premiile obținute aparțin în general generației mele: în 1977 sper că acest vis al meu să se împlinească.

NICOLAE CRISTACHE ■
Fotografie de
EMANUEL TÂNJALĂ ■

profesia de părinte sau cei 13 copii ai lelei floarea

Conversație între două vecine, soții și mame. Una din ele ascultă tăcută și dă din cap. Spovedania celeilalte, rostită cu voce tare, se suprapune poate pe propriul ei monolog interior, faptele fiind, poate, aceleași, cei în cauză fiind, poate, aceiași:

«Nu știu ce-i cu Costel, s-a schimbat complet. De vreun an, să zic, parcă nu mai e el... Nu-l mai cunosc. Ne evită tot timpul, și pe mine, și pe taică-su. În vacanța de primăvară, nu știu să fi stat pe zi o oră-două, acasă... Dispare pînă noaptea. E mereu cu prietenii. La cel mai mic cuvînt al nostru, se zburlește. Chiar dacă nu e vorba despre el, ci despre, să zic, o carte sau un film dat la televizor. La cea mai mică observație, cînd i-o fac, izbucnește... Și n-are încă 13 ani...»

Poveste nouă, poveste veche. Copilăria e ofensivă și polemică. E dreptul umanității de a descoperi lumea mereu alt fel, de a pune întrebări frontale sau piezișe, de a releva perspective nebănuite, uneori insolite, de a deschide uși refuzate celor prea vîrstnici, sau, mai exact, prea bătrîni, prea îmbătrîniți, prea osteniți, prea obstinați în inerția rămînerii în prag. Noi îi privim pe acești copii, spunea cineva, prin ochelarii veacului XX (dacă nu prin cei ai veacului XIX...), cînd ei, de fapt, sînt ai veacului XXI, și ne mirăm, ne alarmăm, ne supărăm că ei sînt altfel, că au alte păreri, alte idei.

Așa se întîmplă, logic vorbind, de cînd e lumea, așa s-a întîmplat și cu noi cînd eram copii, și întîmplarea aceasta, vrem, nu vrem, sporește mereu ca intensitate și ca proporție într-un timp cum este cel pe care-l străbatem azi. Un timp în care lumea e mai precoce ca niciodată. Un timp în care lumea se grăbește, avansînd și schimbîndu-se în ritmuri și cu viteze ce țin de epoca de cucerire a Cosmosului. Cîndva, nu prea demult, spun pedagogii, sociologii și psihologii, erau mai multe generații într-o epocă, acum o singură generație traversează mai multe epoci.

Ce rămîne totuși între noi și ei, acești copii care nu mai sînt ai noștri, care sînt totuși ai noștri, chiar dacă sînt ai viitorului? Ce trebuie — totuși! — să rămînă *din noi* în ei, chiar dacă, lucizi fiind, știm că n-o să prea izbutim (și mai știm că nici nu e bine să izbutim!) să-i modelăm exact după chipul nostru, cu ambiția de a scoate copii perfecte, științific șapirografiate, ca nimic din noi să nu se piardă?

Am cunoscut recent, într-un sat de munte, o familie cu mulți copii. Satul, Mălaia, e așezat pe o coamă vîlceană, în Munții Lotrului, într-o zonă stîncoasă, aridă, încîntătoare pentru turist (ape cu păstrăvi, cer adumbrit de păduri alpine), dar în care oamenii au trăit dintotdeauna greu. Capul familiei, Gheorghe N. Beleț, om de 56 de ani, e muncitor la pădure. Stăpîna și mama familiei, lelea Floarea (49 de ani), a crescut 13 copii, toți în viață. S-a măritat la 17 ani și i-a dăruit soțului ei 7 băieți și 6 fete. Cel mai mare, Gheorghe, are 30 de ani, are și el doi copii, a absolvit o școală profesională, s-a înscris la seral, e șofer pe un camion, fruntaș în producție, cară bușteni la U.M.T.F.-Brezoi. Urmează, în ordine: Valentina (28 de ani, studii medii, casnică), Maria (26 de ani, idem), Eugenia (24 de ani, contabilă, absolventă de liceu), Iuliana (22 de ani, tehniciană, absolventă de liceu industrial), Ion (21 de ani, strungar, absolvent de școală profesională), Radu (18 ani, strungar-matrițer, aceleași studii ca și Ion), Grigore (17 ani, strungar, școală tehnică), Ilie (16 ani, elev), Paraschiva (15 ani, elevă în clasa a VIII-a), Mihai (13 ani, clasa a VII-a), Nicolae (11 ani, clasa a IV-a), Adela (8 ani, clasa a II-a). Toți cei mici, care sînt la școală, sînt premianți, toți cei mari au trecut prin școli luînd cu ei, la rîndu-le, niște premii, toți, sub acest raport, sînt «mai ceva» decît badea Gheorghe și lelea Floarea (care n-au putut sări peste patru clase, constrînși fiind de împrejurările epocii, de sărăcie, de nevoia de a munci de mici, și mai apoi de împrejurarea copiilor), dar, ceea ce trebuie semnalat aici este, mai cu seamă, ni se spune, «un alt aspect». Un prieten al nostru și al familiei, Dorel Dobrinescu, profesor la școala din Mălaia, dascăl al Paraschivei, al lui Mihai, al lui Nicolae și al Adelei, ne relatează acest «alt aspect» printr-un fapt pe cît de simplu pe atît, pentru unii din noi, uluitor, deși, la urma urmei, nimic mai firesc decît un astfel de fapt: «Copiii ăștia, chiar și ăi mari, oameni cu rosturile lor, vin și azi la bătrîni să se sfătuiască cu ei în diverse împrejurări și probleme». Vin de pe unde sînt, Eugenia vine din Banat, Iuliana vine din București, Ion vine din Sibiu, cînd e vorba, cum zice dascălul, de o «problemă», de o răscruce de viață, de o solicitare neașteptată, de o decizie sau de o întrebare. Nu vin, desigur, pentru chestii profesionale (în care competența părinților este inexistentă), ci pentru chestiuni de viață: un copil care nu-i ascultă, o neînțelegere în familia lor, o propunere de schimbare a drumului vieții, care poate fi o șansă, dar care prezintă și niște riscuri etc., etc. Vin deci acasă, în vechea lor casă cu prispă și stîlpi sculptați, cocoțată pe o coastă a satului, pun întrebări și cer răspunsuri. Părinții, pe cît pot, le răspund, și, evident, nu fără un secret orgoliu, maternitatea și paternitatea din ei fiind astfel satisfăcute, instinctul eternității ca specie fiind onorat, dar aceste răspunsuri și sfaturi nu înseamnă tendința de a învesnici în copii un tipar al lor, al părerilor sau al ticurilor, sau al maniilor părintești (lucru ce nici nu s-ar putea, copiii fiind, cum zice tatăl, «mai ridicați» decît ei, «bătrînii»). Copiii vin să le ceară părinților ceea ce știu că aceștia posedă. Și părinții le dăruiesc singurul lucru pe care-l posedă și în care le sînt egali — cel puțin egali: *umanitatea* lor.

De ce ni se pare această relație de familie — care-i atît de firească — emoționantă? De ce ni s-a părut, ascultînd această extrem de simplă poveste, că recitim o pagină uitată de Sadoveanu sau Dickens, o pagină din copilăria umanității, dintr-un ungher sau dintr-un unghi din care începe Timpul?

Ca niște copii să caute umanitatea părinților — sau experiența umanității lor — trebuie, desigur, ca înșiși ei, copiii, să fie umani. Foarte umani. Cum au fost crescuți acești copii, ca să fie astfel?

— Cum v-ați crescut copiii, nea Gheorghe?

Omul are o ezitare, un surîs, e încurcat, ridică din umeri, se întoarce spre nevastă-sa:

— Păi, să vă spună ea, ea i-a crescut...

Așadar, mama. El, tatăl, a muncit. A muncit din greu, pentru ei. A plecat din zori la pădure și s-a întors odată cu seara, frînt; și deseori, frînt fiind, a înjugat boul la plug, ca să-și are ogorul noaptea, ca femeia în zori să-l găsească arat. Ca s-o cruțe pe femeia care avea mereu un copil la piept și alții doi-trei-patru ținînd-o de fuste. Ca să nu se mai ostenească această mamă, prea ostenită de copii; ca să nu-i sece laptele (i-a alăptat pe toți!), ca să n-o îngenunche vreo boală, fiindcă o boală a mamei ar fi însemnat pierirea copiilor. Fiindcă ei, copiii, n-aveau pe nimeni altcineva decît pe această mamă.

Așadar, mama. Începuturile cunoașterii și începuturile asimilării valorilor (morale, etice, culturale) le fac, spun pedagogii, înaintea școlii, strada sau ulița. Și înaintea străzii, a uliței, a mediului, înainte de geografia țării, a epocii, e geografia casei, e mama.

Așadar, mama.

— Cum i-ați crescut, lele Floareo?

Din nou o pagină ce ni se pare dintr-un scriitor uitat, despre o vîrstă primară a omenirii, care precede istoria și timpul, fiind mult prea simplă, și, poate, de aceea incredibilă, și, poate, de aceea frisonantă, ca și Frumosul sau ca și Eternul. Cum i-a crescut? Hrănindu-i pe toți, deopotrivă, cu laptele ei. Învățîndu-i pe toți, de mici, deopotrivă, să muncească, trimițîndu-i la 4-5 ani cu gîștele la păscut, la 6-7 cu vaca, învățîndu-le pe fete, copile fragede, să țeasă la război, pe băieți, copilandri fără tuleie, să țesale calul, pe toți să știe că fiecare are o treabă, «o sarcină», «o slujbă», să știe că viața familiei este rodul efortului fiecăruia. Și dăruindu-le la toți, deopotrivă, afecțiune. Făcîndu-i părtași la grijile casei, dar veghind ca aceste griji (și cîte n-au fost, la o casă cu 13 copii!) să nu afecteze sentimentul securității, credința în bine și în ziua de mîine, chiar cînd în inima lor, a părinților, acest sentiment se încețoșa sau se pierdea. Arătîndu-se copiilor (chiar dacă nu era totdeauna așa, fiindcă nu poate fi totdeauna așa) ca un cuplu unit, fericit, încrezător în destin, în viață. Aptitudinea sau gustul fericirii, al împlinirii, încrederea în fericire și împlinire, în putința de a le realiza, se transmit și trebuie transmise din generație în generație. A cultiva acest sentiment la copii înseamnă mai mult decît a le face o favoare, o grație. Este o datorie a părinților. Prin acest sentiment, cu el în suflet, copilul nostru e scos din geografia casei și adus în geografia țării și a lumii care va fi a sa. Prin el, același copil al nostru se leagă cu istoria cea mare a neamului, a lumii și a planetei. Prin el, gîndul viitorului e răsădit precoce, astfel încît să rodească robust și timpuriu.

În rest, Floarea și Gheorghe N. Beleț din Mălaia Vîlcei i-au lăsat pe copii să zboare. Tatăl nu l-a oprit lîngă el pe Gheorghe, să-l ajute la scos buștenii din munte, cînd Gheorghe s-a înscris la «profesională»; dimpotrivă, l-a îndemnat și l-a ajutat s-o facă. Mama n-a oprit-o pe Iuliana acasă, s-o ajute să facă mîncare și să spele rufe pentru ăi mici, cînd Iuliana și-a declarat dorința de a urma liceul industrial. N-au vrut să supraviețuiască în copii, învesnicind în ei un tipar al lor, care era, oricum, prea strîmt pentru epocă, pentru lumea în care creșteau acești copii. Lelea Floarea știe că nu-i nici o nenorocire — dimpotrivă! — dacă fiicele ei au o altă viață decît a ei. Nea Gheorghe-tatăl știe că nu-i nici o insultă dacă Gheorghe-fiul, care și-așa e azi «mai ridicat», va ajunge într-o zi inginer, pe cîtă vreme el, «bătrînul», va rămîne în viața sa veche, lîngă casa cu stîlpi de lemn și lîngă barda de tăietor de pădure.

Ei știu însă un lucru. Copiii vor face să supraviețuiască ceea ce este bun în ei. Copiii îi vor răzbuna, prin împlinirile vieții lor, pentru toate sacrificiile, grijile, necazurile, ofensele, insatisfacțiile pe care le-au trăit crescîndu-i. Și pentru aceasta — știind aceasta — le-au dat, crescîndu-i, totul.

ILIE PURCARU ■

Fotografie de ION PREDOȘANU ■

P.S. Un amănunt: mama de la începutul acestor rînduri, mama Costelului refractar la voile părintești, și-a crescut copilul, de fapt, de cînd acesta avea vreo 7-8 ani. Pînă atunci îl crescuse bunica. Bunica îl alăptase cu biberonul. Bunica, aflată la o distanță de trei sferturi de veac de nepotul ei, îi insuflase acestuia primele noțiuni despre viață, despre lume, despre timp. Nu implicăm în vreo vină mama (sînt mame care nu pot alăpta), semnalăm doar un fapt.

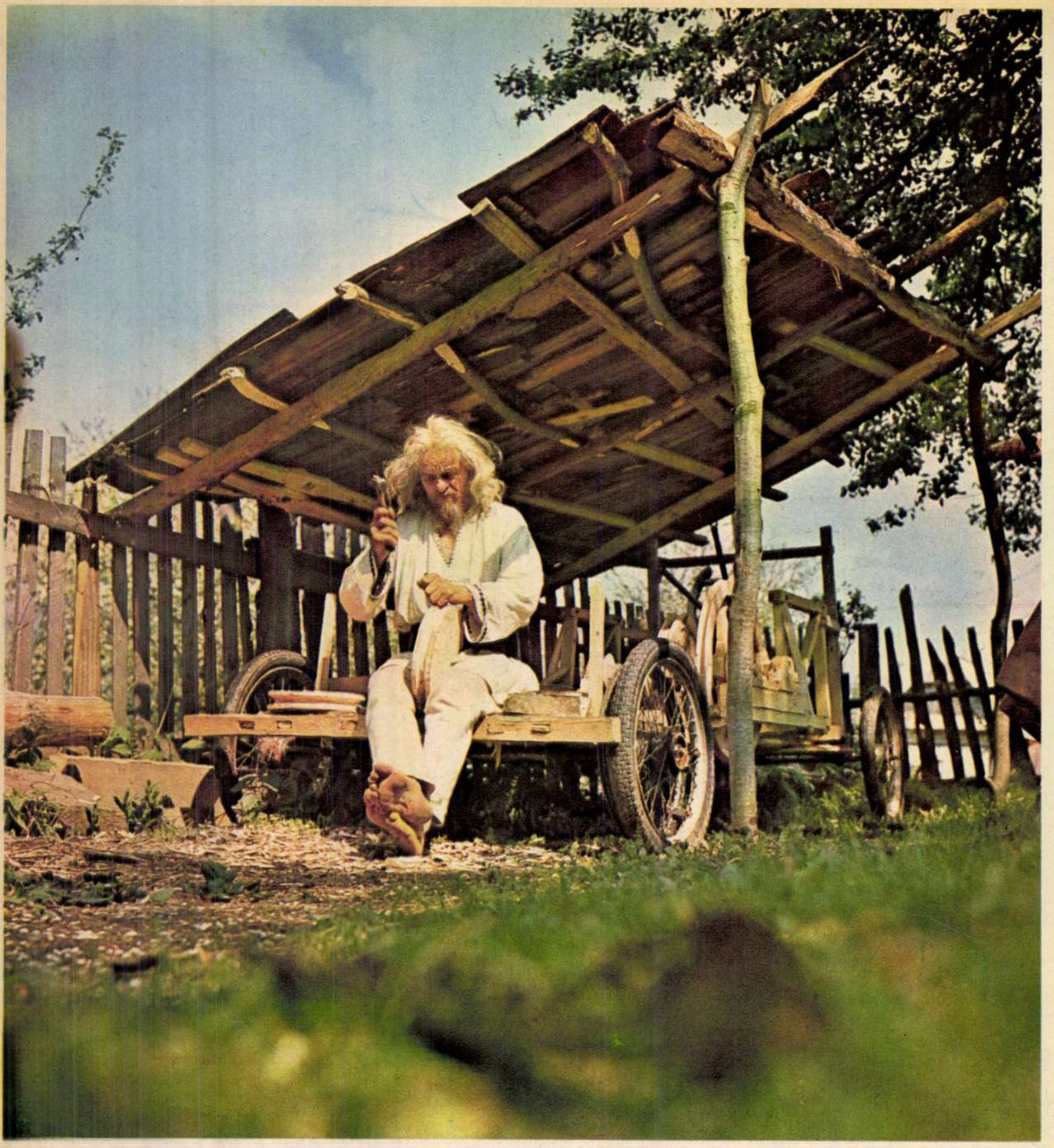

Fotografie de **EMANUEL TÂNJALĂ** ■

vreau să plătesc vieţii partea mea de datorie, dacă m-am născut

Ioan Gliga este doar aparent un inventator naiv. Pictor — da! Poate şi sculptura sa este naivă, dar inventator naiv nu este decît aparent. Faptul că doreşte să reinventeze automobilul în 1975? Chiar dacă stîrneşte zîmbete, moş Gliga susţine că şi el ar rîde dacă ar afla că nu ştiu care are de gînd să reinventeze avionul. Naiv este un termen la modă, tot la fel cum mai înainte fusese «excentric». Excentric l-a numit un prieten mai vechi care l-a rugat să-i sculpteze un obiect. După ce a fost gata, a fost întrebat cît costă; nu s-a priceput să răspundă şi a tăcut. Îţi dau două sute, i-a promis prietenul orăşean. Moş Gliga s-a gîndit şi a zis nu, nu face două sute, dar o sută face. Atunci, acesta i-a spus să-i mai facă unul. Pentru unii, spune, naivi sînt cei de pe urma cărora poţi să profiţi.

De ce totuşi moş Gliga nu este decît aparent un inventator naiv? Înainte însă e bine să ştim cine este moş Gliga: locuieşte în comuna Ibăneşti, judeţul Mureş, comună aşezată în valea Gurghiului, renumită prin pitorescul ei, desigur sălbatic, unde autobuzele întreprinderii de transport circulă mai des decît autobuzele 105 din Bucureşti, ceea ce, subliniez, nu înseamnă că 105 merge defectuos. La 8 mai, după declaraţiile locţiitorului secretarului de partid, Lică Man, comuna dispunea de 6 200 de suflete, din care mai mult de jumătate lucrează în industriile din Reghin, 1 100 sînt elevi, 60 cadre didactice pentru cele patru şcoli generale, medici şi medici veterinari pentru dispensarul medical şi dispensarul veterinar etc. Tot aici mai funcţionează semiautomat o centrală telefonică, farmacie, ateliere de croitorie, fără a mai număra magazinele alimentare, cofetăriile şi celelalte. În autobuzul cu care veneam, moş Petre, pe care abia îl cunoscusem,a turuit tot drumul, pe puţin o oră, despre tot şi toate; pe el l-am întrebat cine este moş Gliga. Gliga?, s-a mirat. Care Gliga? I-am explicat şi înţelegînd a exclamat: Este fratele meu! S-a ridicat în picioare şi s-a recomandat: Petre Gliga. Să nu vă supăraţi pe mine că v-am întrebat care Gliga, numele ăsta mişună pe la noi ca Ismailii la turci, din cauza lui tata, care a murit cînd avea 81 de ani sau 89, nu mai ţin bine minte, tînăr în orice caz...

Doisprezece fii a avut moşul moşilor Gliga, cu care a populat un cătun întreg, Dulcea (după apa mai dulce), el şi încă alte două familii. Cel pe care îl căutăm n-are decît şase copii şi 12 nepoţi, deocamdată, dar tot se poate vorbi despre un adevărat clan în care pasiunea pentru invenţie, meşteşug ori artă este epidemică, un clan la care ajungi urcînd albia unui rîu secat, însoţit de bineţele rudelor cu pluguri în curte, treci prin prima curte, apoi prin mai multe, şi ajungi la şopronul unde meştereşte bătrînul cu plete albe, cămaşă descheiată pînă la brîu, picioare goale şi mîini noduroase, ca o poză decupată din cărţile de poveşti pentru copiii cuminţi: Ioan Gliga. O casă veche, o curte mare urcată pe deal, rîul, nepoţii, nora şi triciclul din lemn, aşa cum se vede în fotografie. Moş Petre ne-a însoţit pînă la fratele său cu care s-a salutat de parcă abia se despărţiseră, cu toate că, am aflat mai tîrziu, nu se văzuseră de un an, şi dacă de el nu va mai fi vorba mai tîrziu, să se ştie că el a rămas cu noi tot timpul, că după aceea ne-a condus din nou la autobuz, în autobuz, şi mai departe şi nu ne-am mai fi despărţit dacă a doua zi n-ar fi trebuit să fie la ghereta sa de paznic din Topliţa.

Triciclu: cu toate roţile şi mecanismele din lemn, încolo un motor adevărat.

— Moş Gliga, ai văzut vreodată un motor adevărat?

— Adevărat, nu!

— Atunci cum l-ai conceput pe ăsta din lemn?

— De ce să-l concep? Am luat o roată şi am început s-o învîrtesc, am aflat tot ce aveam nevoie învîrtind roata şi întrebîndu-mă ce trebuie şi cum. Eu n-am nevoie decît de un element; dacă aş vedea o elice de elicopter sau numai o aripă aş putea după aceea să fac tot elicopterul.

— Şi crezi că va merge?

— Fără motor; chiar şi la deal; nu-i nevoie decît de o împingere şi apoi gata, merge singur, eu ştiu cum va fi, dar nu ştiu să explic.

— Şi cum de ţi-a venit ideea asta?

— Care idee?

— Asta, de a construi un automobil fără motor?

— Nu-i idee; cînd eram tînăr, mă aflam întîmplător la un spital; venise unul cu dureri fiindcă mîncase mult, mînca şi se văita, i se îngroşase sîngele... Pe pămînt omul are altă socoteală decît să mănînce; să lase în urma lui un lucru cît de mic, o vorbă, care n-a mai fost pînă la el; după mine, destinul omului este creaţia...

— Înţeleg, moş Gliga, că triciclul ăsta nu prea te interesează, aşa cum e acum, ci principiul... Vrei să-i aduci în plus ceva...

— Vreau să plătesc vieţii partea mea de datorie, dacă m-am născut. Am plătit şi am primit cinstit în viaţă. Datoria mi-o plătesc în timpul liber, măcar că am 70 de ani, gospodăria eu o conduc, mă scol la patru dimineaţa, vitele, ogorul, repar ce-i de reparat, nu meşteresc la lucrul meu decît spre seară, dacă plouă, sau mi-am terminat treaba şi nu mă culc mai tîrziu de nouă.

— Şi masa?

— Mănînc o dată pe zi: un măr, o felie de brînză sau un ceai.

— Şi rezişti?

— N-am fost niciodată la doctor; nu m-a durut nimic, iar la Reghin, cînd mă duc, merg pe jos, dus-întors şaizeci de kilometri, fără să mă odihnesc altfel decît mi-e obiceiul, peste noapte sau a doua zi; aşa ne este obiceiul. Eu chiar dacă aş vrea nu mă pot enerva. Odată am avut un porc mistreţ care era rău şi muşca pe toată lumea, copiii, oamenii se înfuriau, ţipau, înjurau, îl loveau cu piciorul şi parcă el se bucura, şi-i plăcea, şi muşca... eu nu l-am lovit şi m-am purtat frumos cu el; am fost prieteni buni pînă ce l-am tăiat...

— Ştii, moşule, că alţii înaintea dumitale au încercat să obţină şi ei această mişcare fără motor, doar cu un ajutor la început, savanţi, oameni de ştiinţă, şi n-au reuşit...

— N-au reuşit?

— Nu.

— Dar poate că toate maşinile despre care am auzit vorbindu-se au fost făcute tocmai fiindcă n-au reuşit ce şi-au pus în gînd la început şi atuncea au făcut altceva. Dacă n-ar fi ţintit departe, n-ar fi ajuns nicăieri. În viaţă timpul îl ai fără să faci nimic, tu trebuie să încerci mereu pînă reuşeşti, să nu te laşi fiindcă de prima oară nu o poţi brodi, adică fără muncă.

— Ai mai încercat şi altceva pînă acum?

— Un plug.

— Simplu?

— Cu pedale. L-am făcut, a mers, dar la noi la munte nu ne este prea folositor; pe ăsta l-am făcut să mă încerc, să văd dacă sînt stăpîn pe mine. Numai să vrea şi omul poate fi stăpîn pe el, nimic nu-i mai important ca asta; tot în tinereţe am băut la o petrecere trei pahare de rachiu şi m-am cherchelit. M-am înfuriat şi de-atuncea n-am mai pus rachiu în gură, eu poruncesc pe mine, nu băutura!

— Călătoriţi?

— Destul.

— Cum vi se par oamenii de-acuma?

— Cum mi se par... Sînt oameni. Pe vremea mea, cum se zice, patronul exploatării forestiere construise o cantină, nu plăteam la început, ci la chenzină; administratorul făcea astfel socoteala de nu ne mai rămînea nimic. Uite, zicea, ce scrie aici, de parcă ar fi ştiut vreunul să citească. Unul de la Satu-Mare a vrut să plece acasă, ţin minte, i-a dat bilet de tren şi pentru asta a fost pus să muncească trei luni. Omul nu poate să trăiască şi să existe dacă nu-i e socotită omenia şi dreptul lui de om: dreptatea. Cît cîştigă feciorul-meu acuma, eu cîştigam poate în doi ani... Simt, ca om, că trebuie să fac ceva... Aţi văzut scaunele de la expoziţie?

— Ce expoziţie?

— Expoziţia din Tg. Mureş. Eu le-am făcut. Sînt unice în ţară. Mi s-a cerut să le vînd, dar nu le-am dat pe bani, era datoria mea să le fac, dacă mă pricep...

Între timp, nora lui moş Gliga, ajutată de moş Petre, «conseliată», cum zicea distrîndu-se, a dereticat, şi-a îmbrăcat feciorul în costum de poză şi ne-a poftit în casă. Cerul se întunecase a ploaie şi a început să plouă, peste triciclul lui moş Gliga, peste scaunele noastre, peste valea Gurghiului, care,după ce ne-am retras mai tîrziu printre oamenii de acolo, ni s-a părut cutreierată de forfota marilor oraşe.

De aceea cred eu şi vă spuneam la început că moş Gliga doar aparent este un inventator naiv.

NICOLAE CRISTACHE ■

CE PROFEȚIM, CE PROFESĂM

«programul zilnic de îndeplinit»

«Mi-aș dori o chilie goală, cu un scaun și o masă rustică, să mă pot aduna, să-mi recapitulez viața și să-mi închei socotelile în pragul vîrstei de 70 de ani. Dar nu e cu putință. Am un program zilnic de îndeplinit. Mă așteaptă soroacele de tot felul, trăiesc coșmarul fiecărui termen ce mi-am luat singur, nebănuind că ele se strîng în jurul meu, mă leagă fedeleș, nu mă lasă în voia visării și hoinărelii». Astfel începe una dintre cele mai tulburătoare cărți care se pot citi la ora actuală, «Amintirile» prestigiosului om de litere, exeget pătrunzător al literaturii române, academicianul profesor Șerban Cioculescu. E în această mărturie, desigur, și o undă de melancolie, dar ceea ce impresionează în mod deosebit e faptul că un om care demult a realizat **o operă** continuă să-și impună o disciplină a muncii de parcă acum ar bate la porțile consacrării. Ca mai toți tovarășii săi de generație, acest neobosit cercetător al valorilor noastre spirituale își urmează cotidian programul de bibliotecă și de scris, totdeauna gata, de cîte ori am avut posibilitatea să-l observ îndeaproape, să se bucure tinerește de orice nouă revelație oferită de îndelunga sa zăbavă în universul cărților. Oricine a avut prilejul, dealtfel, să-i cunoască în intimitatea lor laborioasă pe oricare din acești mari oameni de cultură ai noștri, pe un Călinescu sau Vianu, pe Vladimir Streinu sau Perpessicius, înainte de orice a reținut lecția exemplară de efort creator sistematic, de necruțare a forțelor. Tudor Vianu credea cu tărie «că putem trăi de-a pururi prin ceea ce introducem în circulația morală a omenirii, nu numai prin opere de seamă, dar și prin fapta de creație cea mai modestă, prin exemplul hărniciei și onestității».

Dacă am invocat aceste mărturisiri de credință, rezultate din experiența unor oameni a căror viață a fost și este în întregime trăire cotidiană în numele unui ideal de muncă, e pentru că ceea ce se cere în prezent în primul rînd generațiilor mai tinere e tocmai o autoresponsabilitate lucidă față de muncă. Istoria științei și culturii românești cunoaște și cazuri în care inteligențe și talente strălucite au rămas pînă la urmă numai niște frumoase promisiuni. Împrejurări vitrege uneori — e drept — dar nu o dată o insuficient de severă disciplină a muncii a dus la eșuări și neîmpliniri regretabile. «Visarea sterilă și hoinăreala», cenzurate de magistrul Șerban Cioculescu, o anumită boemă voioasă ne decimează adesea energiile, astfel că ne trezim la vîrste destul de înaintate că nu ne-am ilustrat nici măcar prin acele modeste fapte de creație, prin exemplul hărniciei.

Sigur, un asemenea travaliu sistematic și disciplinat, de fiecare zi, va fi întotdeauna suportul durabil al oricărei afirmări proeminente dar, nu în mai mică măsură, această răspundere trebuie să o resimțim față de lucrul nostru fiecare dintre noi, din cei mai fragezi ani ai copilăriei pînă în ultima clipă a vieții. Norma zilnică nu e totdeauna, ca în producția materială, o chestiune de planificare, de productivitate și ritmicitate, impusă de tehnica însăși, ci o rigoare liber acceptată, un act de conștiință reflex. Și cu toate acestea, de la elevul care îndrăznește să treacă pragul clasei fără să-și fi făcut temele pînă la specialistul aflat într-o funcție de răspundere bine remunerată, întîlnim oameni pentru care zile de-a rîndul existența nu se justifică decît vegetativ. De bună seamă asemenea anomalii apar și ca urmare a slabei funcționări a sistemului colectiv de răspundere.

«Programul zilnic de îndeplinit», pe care îl reclamă la cei șaptezeci de ani ai săi mult prețuitul nostru om de litere e înainte de toate însă o chestiune de educație, de disciplinare, care trebuie să înceapă odată cu alfabetul muncii. O ridicată conștiință a necesității de a face din fiecare zi, printr-o strădanie tenace, un moment memorabil al existenței noastre înseamnă în fapt tocmai adevărata libertate la care aspirăm, ca una din condițiile supreme ale fericirii și demnității umane. Un veritabil ideal de muncă nu se poate împlini fără efortul zilnic, bine structurat, autocontrolat în permanență. O zi încheiată fără ca spiritul nostru creator să nu se fi exercitat în plenitudinea sa reprezintă o frustrare deopotrivă a' noastră și a societății, o irosire a unui important timp-valoare, care nu ne aparține în exclusivitate, mai ales cînd acesta e timp plătit pentru a produce. Spre a deveni prima necesitate vitală, ca respirația pentru organism, munca trebuie să devină cauză a vieții noastre de fiecare zi, rațiunea însăși a existenței. Goetheanul «Clipă, rămîi, că ești atîta de frumoasă» nu poate fi decît privilegiul îndreptățit al omului care, asemenea marilor creatori, face din fiecare ceas al vieții dăruire față de un ideal suprem. Iar munca e totdeauna postura sigură după care recunoști oamenii devotați unor mari idealuri, proprii astăzi întregii noastre societăți.

NICULAE STOIAN ■

ÎNTRECEREA SOCIALISTĂ A FOST ȘI TREBUIE SĂ RĂMÎNĂ UN MOD AL NOSTRU, SPECIFIC, DE A NE STIMULA ȘI EXPRESIA UNUI SENTIMENT: SOLIDARITATEA MUNCITOREASCĂ

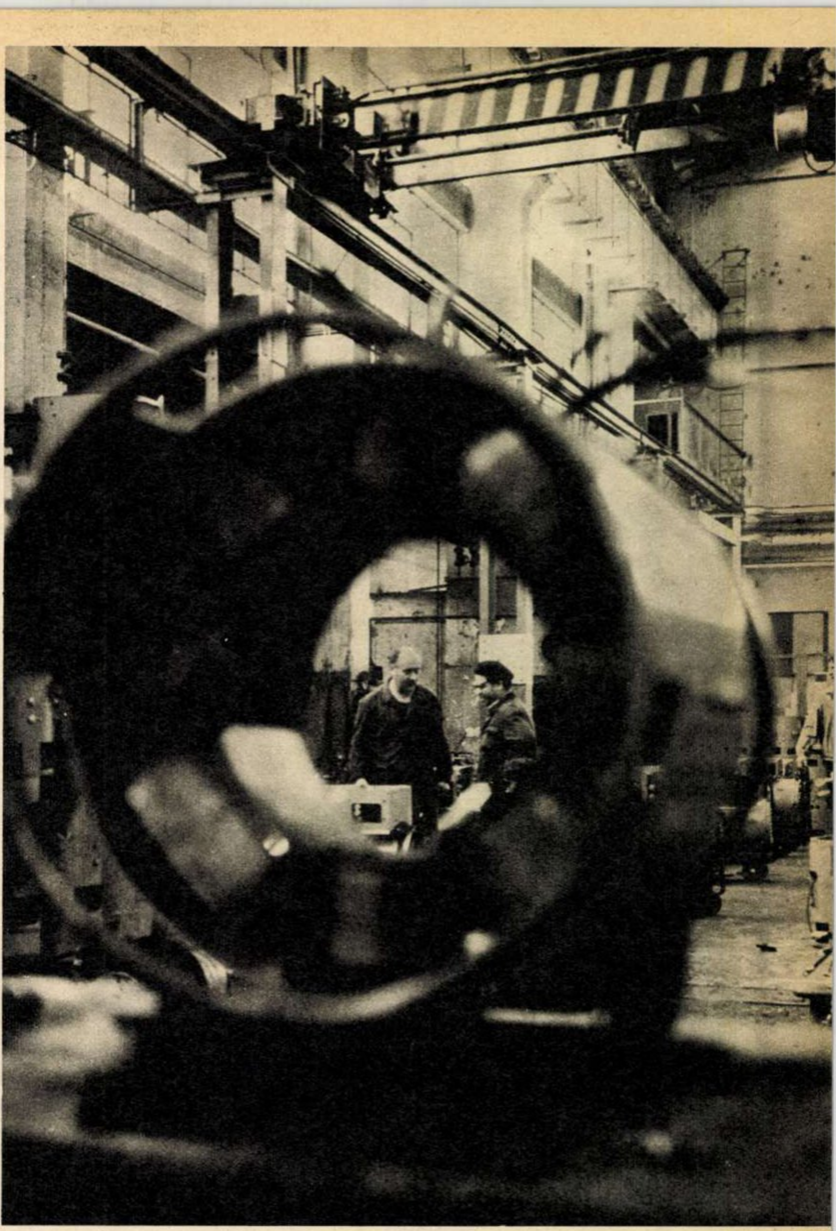

Se lucrează la primele grupuri de putere, lumină și forță, o mașină-premieră...
Fotografie de EMANUEL TÂNJALĂ ■

În urmă cu cîteva luni, revista noastră publica un reportaj despre Întreprinderea de mașini electrice-București, autoare a unei chemări la întrecere adresată tuturor unităților de același profil din țară. De la începutul anului și pînă acum s-a muncit întins și cu spor pentru a fi realizate cît mai multe mașini electrice, în primul rînd motoare. Motoare de curent alternativ pentru toată gama mașinilor-unelte, motoare antiexplozive pentru industria chimică, motoare antigrizutoase cerute de industria minieră, motoare silențioase pentru traficul urban, care vor echipa mai ales noile tramvaie și troleibuze, motoare navale. La I.M.E.B. au fost produse zeci de mii de motoare, într-o diversitate de peste 1 000 de tipuri omologate. Chemarea la întrecere prevedea ca numai în acest an să fie asimilate zece produse noi. Pe primele patru luni au fost asimilate nouă. Această grabă, aflu, nu trebuie să ne mire, întrucît industria electrotehnică a fost și trebuie să rămînă o industrie de avangardă, de invenție, de mobilitate, de dinamism.

Întreprinderea a fost înființată în 1948, pe locul unor vechi hangare și ateliere de reparat avioane. Inginerul Bîră Constantin, directorul tehnic, avea pe atunci 25 de ani și era subinginer. Ceea ce deosebește întrecerile de atunci de cele de astăzi, spune el, ar fi trei lucruri: organizarea cu adevărat incomparabilă a muncii, faptul că oamenii au învățat să facă producție, devenind muncitori calificați și cu înaltă calificare, și creșterea gradului de conștiință care face ca entuziasmul lor să fie mai puțin exterior și mai mult exprimat în ceea ce cu toții ne-am obișnuit să numim realizări.

Un asemenea fapt a fost de curînd pus în evidență de către întrecerea în care s-a angajat Întreprinderea de mașini electrice. La producția globală angajamentul pe 1975 era de 12 milioane lei peste plan. Numai pînă la sfîrșitul lunii aprilie s-au obținut însă peste 5 milioane. Pînă la 1 Mai s-a realizat dublu decît prevăzuse angajamentul la export pentru întreg anul, obținîndu-se 8 milioane lei. Aceste rezultate se datoresc în bună parte și măsurilor de a extinde schimbul trei, cu prioritate la mașinile-unelte. «Mai ales în atelierele de ștanțe-împachetaj și la strungăria grea, la caruselе, zice directorul Bîră Constantin, aveam nevoie de oameni». «Să înțeleg ca ați rezolvat definitiv această problemă?». «Nu. Nevoie de oameni mai avem și acum. Vedeți, noi sîntem întreprindere veche, avem deci un lot destul de numeros de muncitori care s-au format aici. Pe lîngă ei angajăm însă tineri din provincie, de la sate. Dintre aceștia unii rămîn, alții nu. Cu toate că le creăm toate condițiile pentru a se stabili aici, după ce învață o meserie — și la noi pot să învețe ceea ce se numește o «meserie de viitor» — se retrag undeva mai aproape de casă. În locul lor trebuie să aducem pe alții, ceea ce nu-i neapărat foarte ușor. Angajările din acest an nu au fost, de pildă, la nivelul cerințelor». După cum aflu, din ianuarie pînă acum, de la I.M.E.B au plecat 60 de oameni, 60 de oameni care la începutul anului, după cum bănuim, se mîndreau că lucrează la întreprinderea care a lansat chemarea la întrecere, s-au retras din această competiție. Important este însă că, în ciuda unor absențe nemotivate și a unor sancțiuni, cei aproape cinci mii de muncitori de la I.M.E.B. muncesc cu încordare și cu ambiție pentru ca alături de satisfacția de a fi lansat altora chemarea la întrecere să-și adauge satisfacția de a se situa ei înșiși pe unul dintre locurile fruntașe.

Deocamdată, ceea ce se poate spune este că întrecerea amintită oferă cadrul unor manifestări de adevărată generozitate, de ajutor colegial, implică, dacă vreți, un anumit cavalerism și spirit sportiv, loialitate. Cooperarea întreprinderii cu «surorile» Electromotor-Timișoara și Electroprecizia-Săcele oferă frecvente exemple de livrări în avans a unor subansamble, în primul rînd a pachetelor magnetice care constituie «inima motorului», atît de necesare produselor finite ale I.M.E.B. Întrecerea are, așadar, o frumusețe a ei, aparte, după cum are și un dramatism al ei, dacă nu vi se pare nepotrivit cuvîntul. Astfel, Uzina «Tractorul» din Brașov creează restanțe «destul de serioase» — după cum spune directorul tehnic — în aprovizionarea întreprinderii cu motoare termice pentru executarea grupurilor autogene. Același lucru se poate spune și despre «Steagul roșu», care nu trimite totdeauna la timp pinioanele folosite în construirea așa-numiților «demarori». Desigur, aceste situații, indiferent de justificările pe care le-ar putea avea, nu trebuie să împieteze asupra bunei desfășurări și a rosturilor întrecerii socialiste, care a fost și trebuie să rămînă modul nostru specific de a ne stimula, o lege și expresia unui sentiment: solidaritatea muncitorească. Așa a fost și așa trebuie să rămînă, este convins Ujică Vladimir, secretarul comitetului de partid de la secția montaj-grupuri.

A apăsat vreo cîteva butoane, a dislocat o manetă care semăna cu schimbătorul de viteze al unui camion greu și axul mașinii s-a oprit treptat. Utilajul se numește «mașină de echilibrat rotori», iar omul se numește «echilibrator». Acum 15-20 de ani, zice, dacă ar fi auzit cineva de meseria asta ar fi crezut că e vorba de echilibristică, de circ. Nici vorbă de așa ceva. E o mașină modernă, ca o punte perfectă între vibrațiile mecanice din locul unde îndemînarea meșterului face minuni și impulsurile electrice care apar pe panoul de comandă. Ujică Vladimir a împodobit panoul acesta cu un calendar al anului 1975 și cu două vederi, de la cetatea Poienari-Argeș și de la Herculane. Pe ultima a primit-o de la familia care l-a găzduit anul trecut, în timpul concediului, cînd a mers la băi pentru un tratament. Anii de început ai întreprinderii, cînd deprindea meseria de lăcătuș, meșterul îi trece prin propriile sale amintiri și îi dezvăluie tinerilor din secția lui — ca pe o lecție de disciplină și conștiință muncitorească — și celor din secția bobinaj, alăturată, adăpostită de aceeași hală, pe care i-am găsit lucrînd la primele comenzi ale unui produs nou — un rotor al unui grup de sudură, de lumină și forță, mașină fabricată pentru prima dată în țară. Un lucru obișnuit la I.M.E.B, care nu numai că realizează un mare număr de produse, dar dintre acestea multe sînt noi, concepute la un înalt nivel de tehnicitate și competitivitate, fapt atestat de cererile crescînde atît din țară, cît și de peste hotare. O recunoaștere a acestei realități e dată de chiar numărul țărilor care importă produsele fabricate aici: 50! O recunoaștere nu numai din partea noastră a muncii creatoare, însuflețite, cu care acest colectiv se angajează în întrecerea lansată de el însuși. Nici n-ar putea fi altfel într-o întreprindere tînără — de 27 de ani — în care media de vîrstă a oamenilor, printr-o coincidență, este tot 27. Și 27 înseamnă tinerețe, iar tinerețea înseamnă ambiție, ceea ce este de văzut și în termenul — 20 iunie — pe care Întreprinderea de mașini electrice-București și l-a propus pentru îndeplinirea cincinalului înainte de termen...

DUMITRU ELIADE ■

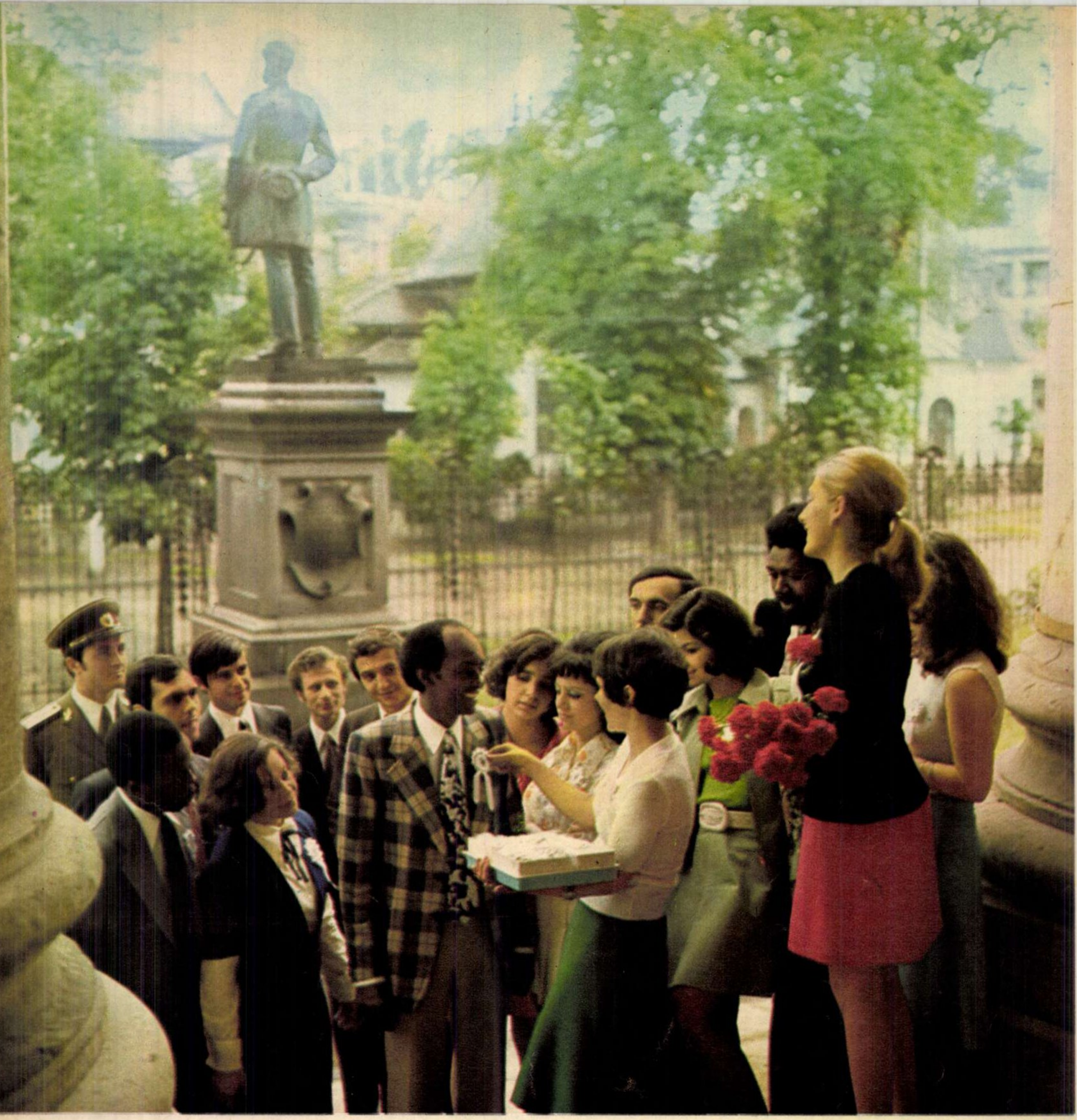

100

PROMOȚIA JUBILIARĂ A MEDICINEI ROMÂNEȘTI A JURAT PENTRU PARTID, PENTRU ȚARĂ, PENTRU MESERIE, PENTRU SĂNĂTATEA OAMENILOR

> «Medicina este într-adevăr o profesiune, dar nu este o profesiune ca toate celelalte. Ea cere nu numai multă pricepere, ci și multă dragoste pentru om, multă omenie, pasiunea de a te dedica sănătății semenilor».
>
> NICOLAE CEAUȘESCU

Poate că ar fi trebuit să notez mai mult și mai atent la ora aceea de prînz și în amfiteatrul acela al Facultății de medicină în care, vineri 16 mai, cea de-a o suta promoție de medici se reunise ca să-și ia la revedere de la profesori și ca să depună jurămîntul de credință față de partid, popor și profesie. Poate că ar fi trebuit, repet, să notez mai mult și mai atent dar, recunosc, n-am făcut-o pentru că, la un moment dat, om fiind înainte de a fi reporter, m-am trezit conectat la emoția festivității și am pierdut șirul.

Cu trei sute de studenți, de-acum medici, umplînd pînă la refuz amfiteatrul cu zîmbetele lor, cu garoafele lor, cu emoția lor și cu insignele lor agățate la butoniere, «*Medicină, promoția 100, Scientia, Ars, Humanitas*», după bătrînele porunci ale meseriei de a fi doctor, ședința festivă a început rece, cu vorbe protocolare, născute parcă pentru a fi pronunțate la asemenea ocazii. La zece minute după începere s-a așezat în fața microfonului profesorul Bruckner, fost dascăl al tinerilor din bănci, care a însuflețit atmosfera, vorbind omenește și simplu despre această meserie în care, uneori, medicamentele pot face mai puține minuni decît vorbele bune ale oamenilor în halate și în care la fiecare pas te împiedici de o viață de om.

Momentul cel mai solemn a fost, mi s-a părut, acela în care proaspeții medici și-au scos din pupitre caietele și condeiele ca să noteze: «Nu uitați, scopul principal al medicinei este să prevină durerea și să aline suferința... Veți pleca fiecare în altă parte, la alt spital, la alt dispensar... Stimați prieteni și de-acum colegi, ascultați sfatul unui medic mai vechi: căutați să cunoașteți oamenii. Căutați să cunoașteți obiceiurile și nevoile lor. Nu uitați că, așa cum spunea Paracelsus, numai un om bun poate să fie și un medic bun».

Dacă la 29 noiembrie 1869, cînd din initiativa lui Carol Davila s-au pus bazele învățămîntului nostru medical superior, numărul studenților era mai mic de 25, iar al profesorilor de 10, mai exact erau numai 7, folosindu-se de un singur spital universitar, cel de la Colțea, în urmă cu patruzeci de ani numărul acestora crescuse pînă la 30 de profesori și 100 de studenți avînd la dispoziție cinci clinici.

Astăzi, cînd se cuvine să așternem pe hîrtie prinosul nostru de recunoștință față de înaintași, față de renumiții întemeietori de școală Gheorghe Marinescu, Victor Babeș, Ion Cantacuzino, Dimitrie Bagdasar, Daniel Danielopolu, Francisc Rainer, Ștefan S. Nicolau ș.a. și recunoștința față de excelentele condiții asigurate de statul și partidul nostru, numărul absolvenților facultății de medicină se ridică, numai anul acesta, la aproape 700. S-au ocupat de minuțioasa lor pregătire 180 de profesori și conferențiari, cadre didactice cu înaltă calificare răspîndite în peste 35 de clinici și spitale universitare.

*

Odată realizată destinderea atmosferei, distanța dintre prezidiu și bănci s-a șters și luările la cuvînt s-au înmulțit. A vorbit, cuvinte simple, prietenești, pornite din inimă, rectorul Institutului medico-farmaceutic, profesorul Anastasatu, «Pentru dumneavoastră abia acum începe adevărata formare ca medici și m-aș bucura să știu că veți rămîne toată viața studenți în examenele pe care le veți avea de trecut, zilnic, în fața bolnavilor», reprezentanți ai Asociației Studenților Comuniști, șefi de promoție. Cei trei șefi de promoție care au urcat la tribună, doi băieți și o fată, au rostit cuvinte emoționante și calde, de mulțumire față de profesori și față de condițiile de studiu create de partid și stat.

*

— Tovarășe profesor Voiculescu, mă adresez dumneavoastră nu atît în calitatea dumneavoastră de decan al Facultății de medicină generală, cît în calitate de profesor. De bună seamă, măcar o dată, la examen, ați avut ocazia să stați de vorbă cu fiecare din studenții ultimului an, în parte. Pe mulți i-ați cunoscut, desigur, mai amănunțit. Una peste alta, tovarășe profesor, ce impresie vă lasă această a o suta promoție de medici români?

— Așa cum am spus și în cuvîntul meu de la tribună, *promoția 100* este o promoție foarte bună. Am convingerea că din cei aproape trei sute de studenți pe care i-ați văzut în sală vor ieși tot atîția medici conștiincioși și bine pregătiți profesional.

— Tovarășe profesor, are să vă facă, n-are să vă facă plăcere, nu sînteți încă la o vîrstă cînd să vă temeți de amintiri, cum a fost cînd ați terminat dumneavoastră facultatea?

— Sînt promoție 1937. Am terminat un an mai tîrziu decît George Emil Palade, savantul american de origine română care a primit de curînd Premiul Nobel. În ziua terminării nu se ținea nici o festivitate. Doar susținerea tezei se făcea în mod public, absolventul fiind îmbrăcat într-o robă. Aproape ca un avocat.

— A fost ușoară facultatea dumneavoastră?

— Dacă vă referiți la partea materială, ei bine, ea n-a fost deloc ușoară. Aveam de plătit șase mii de lei taxe, exact atît cît era venitul de învățător al tatălui meu. Nu uitați însă că eram patru frați. În anul trei, mi-aduc aminte, ca să-mi pot cumpăra cursurile, manuale în limba franceză, căci românești încă nu existau, am ținut post de seară timp de o lună. Seara, mîncam un singur biscuit ca să adun bani și să intru în librăria lui Leon, să-mi cumpăr cărți și să am după ce învăța.

— Care era relația dintre profesori și studenți pe vremea facultății dumneavoastră?

— Se zice că, în medicină mai ales, jumătate din ceea ce sîntem datorăm maeștrilor. Cred că așa este, așa că nu vă așteptați să spun ceva de rău despre profesorii mei, renumiții Nicolau, Lupu, Mironescu, Rusescu... Singurul lucru pe care l-aș putea afirma, fără să comit o impietate, este acela că profesorii mei erau mai puțin niște dascăli apropiați de studenți, cît niște zei didactici. Mi-aduc aminte că, uneori, așteptam ore în șir în zilele de examen pînă cînd Profesorul, ar fi bine să scrieți cu literă mare, binevoia să-și facă timp pentru a ne asculta. În orice caz, pe vremea mea, între profesori și studenți era o mare depărtare. Astăzi, suprafața de contact dintre cele două categorii este infinit mai extinsă și noi, profesorii, petrecem cîte cinci-șase ore pe zi în clinică, îndrumînd grupele de studenți.

— V-am auzit în cursul ședinței dînd cîteva sfaturi, așa cum se cade, așa cum cere tradiția și cum cere nevoia. Aș vrea, tovarășe profesor, să alegeți din toate cele spuse de la tribună unul singur. Pe cel care vă este cel mai aproape de inimă.

— Îți spun dumitale acum ce le-am spus și lor, în cursul festivității, și ce am citit undeva. Cînd eram tînăr, bolnavii se temeau de mine. Cînd am ajuns să am părul cărunt, eu mă tem de bolnavii mei.

— E bine asta, tovarășe profesor, e rău?

— Timp de șase ani, eu și colegii mei ne-am străduit să-i învățăm pe studenți nu numai cauza și remediul bolilor, ci și adevărul că primul învățător al medicilor este bolnavul. Vreau să cred că ne-am făcut înțeleși.

*

Primit de sală ca un adevărat coleg, Nicu Ceaușescu, vicepreședintele Consiliului Uniunii Asociației Studenților Comuniști din România, a vorbit puțin, dar consistent, adresîndu-se tinerilor din aceeași generație, cu altă profesie dar cu aceleași responsabilități civice și aceleași idealuri: «Ce-aș putea să vă spun eu care am terminat facultatea odată cu dumneavoastră? Eu am fost prima promoție de la Măgurele. Voi, prieteni, sînteți a o suta promoție de la medicină. Ne despart, făcînd o socoteală simplă, nouăzeci și nouă de generații, dar ne apropie un scop comun: construirea comunismului în România».

În numele studenților străini a vorbit Abdel Halim Fadul Nasir, din Sudan:

— Noi mulțumim poporului român și Partidului Comunist Român nu numai în numele nostru, ci și în numele popoarelor noastre care grație ospitalității și școlii dumneavoastră de medicină vor căpăta mai mulți doctori. În timpul studiilor, am fost ambasadori ai țărilor noastre în România. De acum, terminînd, vorbind limba română și avînd în buzunar o diplomă scrisă în limba română, vom fi ambasadori ai școlii românești de medicină în țările noastre. Pentru tot ceea ce a făcut pentru noi, pentru noi și pentru popoarele noastre, vă rog să-mi permiteți să aduc multe mulțumiri, în numele meu și al colegilor mei, președintelui Nicolae Ceaușescu, căruia îi urăm multă sănătate.

*

— Te-am ales din sală la întîmplare. Știu că dumneata, tovarășe doctor, căci începînd de astăzi așa ți se va spune, te numești Cezar Nicoară, ai media 9,50, ești căsătorit, ai un băiețel de opt luni, pe nume Cornel. Ceea ce nu știu este ce sînt părinții dumitale.

— Părinții mei au decedat.

— Îmi pare rău pentru o întrebare nedelicată. Aș vrea însă să-mi spui, în aceste condiții, cum te-ai descurcat în timpul facultății?

— Pînă acum un an, cînd m-am însurat cu o absolventă a Facultății de farmacie, am trăit din bursă. Mi-a ajuns, mi-am mai cumpărat cîte ceva. Am locuit la cămin și-am mîncat la cantină, în condiții excelente.

— După această festivitate urmează sesiunea și apoi repartiția. Care ar fi pentru dumneata repartiția ideală, ce loc ți-ai dori?

— Un post într-o comună pe lîngă Sibiu, unde lucrează în prezent soția mea. La Cisnădie, de exemplu.

— Vorbind despre o repartiție ideală, mă gîndeam că o să pronunți numele unei clinici bucureștene. Poate Fundeni, Colțea, așa ceva.

— Poate într-o bună zi voi ajunge și acolo, dar acum, la început, consider că cea mai bună școală o constituie mediul rural. Înainte de a reuși la medicină, am absolvit Școala sanitară și am lucrat ca asistent medical la țară, doi ani, la Valea Ierii, în județul Cluj. Apoi am funcționat pe șantierul Combinatului siderurgic de la Galați. În amîndouă locurile am învățat foarte multe și cred că numai cu pregătirea din facultate n-aș putea să fac față unei clinici de prestigiu.

— Ce înseamnă pentru dumneata terminarea facultății?

— Greu de spus. Împlinirea unui vis. Începutul unui drum. Încheind șase ani de studiu, de fapt, terminăm un drum. În aceeași măsură însă, începem un drum, cel al unei responsabilități sporite, al unei datorii civice care nu acceptă nici o trădare.

— Cum ați reacționat cînd ați văzut primul cadavru, la disecție?

— Atunci nu mi-a fost teamă. Cînd am lucrat însă prima noapte pe Salvare și am primit primul caz, m-am simțit deodată, în mașină fiind, copleșit, foarte singur, mi-a fost teamă că n-o să mă descurc. Pînă la urmă m-am descurcat, atunci și în alte dăți și, iată, termin facultatea cu convingerea că aparțin unei promoții de medici comuniști bine pregătiți profesional și conștienți de dificultatea drumului pe care se angajează.

*

Către sfîrșitul festivității s-a citit, cu glas solemn, **JURĂMÎNTUL DE CREDINȚĂ CĂTRE PARTID, POPOR ȘI PROFESIE al medicilor, plecat de la bătrînele texte hipocratice.**

Într-o atmosferă de puternic entuziasm, s-a hotărît trimiterea unei telegrame pe adresa secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, telegramă de mulțumire și recunoștință, rîndurile unui ferm angajament că această nouă promoție de medici, numerotați cu cifra 100, își vor face datoria față de popor, față de țară, față de partidul comunist, față de nobila lor meserie.

«Zilele și orele petrecute în laboratoare și amfiteatre, în clinici și în practica de circumscripție, alături de minunații noștri dascăli, sub permanenta și atenta grijă a organizației de partid, ne-au format în înaltul ideal al gîndirii și acțiunii revoluționare, comuniste — se spune, printre altele, în telegramă.

Acum în pragul absolvirii și al prezentării noastre la viitoarele locuri de muncă, făcînd bilanțul cunoștințelor dobîndite, asumîndu-ne înaltele responsabilități de medici cetățeni, sîntem hotărîți să muncim cu abnegație pentru perfecționarea noastră continuă, ca specialiști multilateral pregătiți, capabili să se integreze plenar în înfăptuirea sarcinilor de asistență medicală și cercetare științifică care ne revin din hotărîrile Congresului al XI-lea al P.C.R.»

OVIDIU IOANIȚOAIA ■
Fotografie de GH. AMUZA ■

ROMÂNIA NEMURITOARE

dacă se nasc copiii-n țara lor

pămîntu-acesta dacă-n el ne ține
dacă se nasc copiii-n țara lor
cu sînge-am scris posade și rovine
și-am scris cu lacrimi drumul către zbor

noi n-am cerșit la nimeni libertate
nici cînd n-aveam în mîna noastră flinți
aveam în schimb în inimă de toate
și-aveam în sate fiice și părinți

cînd alții nu aveau ce apăra
rîvnind săraca noastră bogăție
noi ne aveam pe noi și-acest pămînt
durat în matca lui de veșnicie

avem de veacuri port și-avem cuvînt
ne știm rostirea noastră românească
cum stau carpații rezemați de vînt
doar iarba lor știu vitele s-o pască

pămîntu-acesta dacă-n el ne ține
dacă se nasc copiii-n țara lor
cu sînge-am scris posade și rovine
și-am scris cu lacrimi drumul către zbor

n-am luat nimic de la destin degeaba
și n-am primit din cer grădini cu flori
unii-și ziceau destin și-ntindeau laba
furîndu-ne și din puținii sori

în mănăstiri noi ne-am zidit iubite
pămîntul nostru-i suflet de părinți
chiar cerul care ne-a trecut prin site
îl moștenim deasupra de la ginți

dacă e bobul grîului prea mare
și tainic luminează în cîmpie
noi l-am udat cu rîuri de sudoare
l-am încălzit în palme să învie

dacă pămîntul nostru-i prea mănos
și în ogrăzi sînt vitele mai grase
noi n-am fost prinți ci truditori de jos
și n-am purtat nicicînd tărîțe-n oase

pămîntu-acesta dacă-n el ne ține
dacă se nasc copiii-n țara lor
cu sînge-am scris posade și rovine
și-am scris cu jertfe drumul către zbor.

LUCIAN AVRAMESCU ■

---

lucica

Sînt unele nume care ne trimit cu gîndul neapărat la un chip de fată foarte, foarte tînără, cu toate că în realitate, în realitatea noastră cea adevărată de toate zilele, ele aparțin unor femei care de-acum — eventual chiar de un «acum» vechi de cîțiva ani — pur și simplu sînt bunice.

Am ținut să scriu despre Lucica în acest prim timp de după împlinirea a 30 de ani de la sfîrșitul celui de-al doilea război mondial, al celui de-al doilea mare pas înapoi al civilizației secolului 20, pentru că în chiar prima frîntură de timp de după sfîrșitul cutremurătoarei înfruntări belice, pentru că odată cu prima săptămînă de pace, Lucica a fost nevoită să înceapă lunga și aspra ei bătălie cu slăbiciunea sufletului său strivit și îngrozit, a sufletului său de soție îndrăgostită de un bărbat care nu s-a mai întors de pe front; cu sărăcia din anii de după război; cu responsabilitatea covîrșitoare a creșterii și a bunei educări a doi copii; cu singurătatea judecătorului tînăr și fără experiență care trebuie totuși să ia hotărîri privitoare nu numai la soarta sa, ci, mai împovărător, privitoare la soarta copiilor săi.

Cînd Lucica a venit pentru întîia oară în casă la noi — fusese colegă de școală cu mama — eu eram la vîrsta, sublimă și stupidă, cînd băieții contestă totul și cînd, printre altele, îmi aplicam o recentă convingere : a săruta mîna unei femei e un balcanism, un gest de supușenie înjositoare și, practic, nu sărutam mîna decît mamei și bunicii, pe care le socoteam, bogat argumentat, femei excepționale care și-au cîștigat dreptul de a le fi sărutată mîna.

Era ceva bun-simț și judecată dreaptă în hotărîrea aceea a mea de june care simțea nevoia ca pînă și un gest de salut să aibă acoperire faptic-valorică din partea omului căruia i-l adresezi și de aceea mama nu s-a amestecat în fronda mea care a deranjat o sumă de femei — de fapt modeste — dar cărora le plăcea să se autoamăgească, adoptîndu-și poze de cucoane. Cu o singură excepție: atunci cînd a venit Lucica pentru întîia oară la noi în casă. Atunci, mama mi-a spus doar atît:

— Ea a rămas de tînără singură cu doi copii. Îi crește cu greutăți. Își sacrifică viața pentru o fată și un băiat ca tine. Ea e o adevărată mamă să-i săruți mîna!

Am ascultat-o atunci pe mama, dar, de fapt, mult mai tîrziu mi-am dat seama ce înseamnă pentru o femeie tînără, frumoasă și care iradia permanent simpatie și căldură sufletească, să nu-și «refacă viața», cum se spune, să nu se recăsătorească pentru a nu risca un cămin cu tată vitreg pentru copiii săi, să ducă o viață dureros austeră pentru a le putea transmite copiilor, prin exemplu permanent, un simț moral cu limpezimi mai clare decît ale cristalului celui mai pur dar fără viață, simțăminte și gînduri. Mult mai tîrziu am putut să-mi dau seama că pentru a fi exemplar-morală în fața copiilor săi s-a purtat ilegal cu legile naturii; că, generalizînd, raportul drept-morală are și el paradoxurile lui.

Lucica a plecat mai demult de la Iași la Brașov. Fiindcă și fata și băiatul ei, după ce au terminat politehnica, au fost numiți, ingineri firește, pe la niște întreprinderi brașovene. Amîndoi s-au căsătorit, amîndoi au copii, amîndoi au familiile lor. Lucica stă cu fiica, într-un bloc de pe strada gării. Cînd drumurile gazetărești m-au purtat prin Brașov, bineînțeles, am trecut s-o văd.

A rămas același om extraordinar de simpatic, cald și luminos. Iar eu, de fiecare dată, am plecat cu impresia, că, în sfîrșit, nu mai are griji, ci, dimpotrivă, că, în sfîrșit, este pace și victorie și pentru dumneaei.

O victorie personală și o pace personală dobîndite cu un sacrificiu continuu de-a lungul multor mii de zile și nopți, cu sacrificiul uitării de sine.

Mi-am îngăduit să o numesc — în toată această scrisoare — așa, simplu, Lucica. Pentru că numele însuși pare de fetiță și pentru că ea însăși a știut, întotdeauna, să plîngă numai în prezența exclusivă a conștiinței sale și pentru că nouă, tuturor celor din jurul ei, a știut să ne arate doar un chip vesel, de fetiță fără griji.

Mi-am îngăduit s-o numesc — chiar în scris și chiar public — Lucica, pentru că, potrivit mentalității adolescentului care eram cînd am cunoscut-o, plebeul «tu» poate fi încărcat cu mai autentică reverență, stimă, decît nobilul protocolar «dumneavoastră»; dar mai ales pentru că acum, cînd judecata mi-e matură, **Lucica Brănișteanu** înseamnă pentru mine, mai mult ca oricînd, o ființă căreia, cu toată convingerea, îi sărut mîna.

Bine și cu rațiune de solemnitate de înscris autentic ar fi fost să semnez imediat după sfîrșitul frazei de mai sus. Dar mai am o vorbă pentru cititori: o precizare și un îndemn. Precizarea: dintr-o tragică nefericire, pe pămîntul țării noastre, la fel ca pe pămîntul multor țări ale Pămîntului, după anii războiului au rămas — singure în fața Responsabilității — mii de tinere mame, dintre care unele, eu cred că majoritatea cea mare, au știut, în cu totul alt chip, să repete sacrificiul soților lor, pentru a da țării o generație de copii-oameni de calitate; pentru mine, de pildă, la Cîmpulung-Muscel mama Lucica Brănișteanu se numește mama **Margareta Panaite.** Și, în loc de orice altă încheiere, îndemnul: cînd le întîlniți, chiar dacă sînteți adolescenți revoluționari, spuneți-le mamă și sărutați-le mîna. Măcar atît! Măcar atît din lungul drum care v-ar apropia de dreptul de a le spune Tovarășă.

NELU IONESCU ■

REPORTAJ LA INTERSECŢIE

Locul acţiunii: intersecţia dintre strada Brezoianu şi bulevardul Gheorghe Gheorghiu-Dej

PETROLEXPORT

Un bătrîn pensionar citindu-şi ziarul de după-amiază. E cald. Surprinzător, e cald. Bătrînul e îmbrăcat cu veston, în haina în care a fost pensionat. Traversează, strîngînd ziarul sub braţ. Acasă îl aşteaptă o nevastă grasă, cu mustăţi, cu părul pe bigudiuri, pregătindu-se probabil de o partidă de remi, cu prietenele de altădată. E transpirată. A făcut o prăjitură cu dulceaţă de zmeură. Bătrînul pensionar, căruia îi putem spune Bebe, preferă să mai întîrzie pe străzi. Suferă de inimă. Nu se ştie în ce noapte va face un ultim şi definitiv infarct miocardic. Îşi scoate ceasul de la buzunar. Mai poate rămîne aşa, haihui, pe străzi, încă o jumătate de oră, jumătate de oră care nu poate bate acasă la ochi. (— Unde ai stat pînă acum? La ce coadă? La care magazin? Dar ziarul ţi-l cumpăraşi?! Dă-mi mie să rezolv cuvintele încrucişate. Sau nu. Rezolvă-le tu cu creionul şi pe urmă le ştergi. Vezi să nu-ţi şifonezi pantalonii că nu ţi-i mai calc. Dacă vrei să te întinzi, ai grijă să nu sforăi, să dormi pe dreapta. Ştii că Aneta Tomazoglu nu suportă să audă pe cineva sforăind. Şi răspunde tu la telefon. Vrei să-ţi fac o cafeluţă, Bebe?)

— Informaţiaaa... Încheierea vizitei lui Kissinger în statele arabe. Informaţiaaa, Magazinul, Flacăra, Informaţia, Magazinul... Acelaşi glas, acelaşi bărbat uzat, cu faţa tumefiată, pipăind monedele grăbit, mulţumit pentru cinci bani în plus, desfăcînd exemplarele duble din Informaţia şi împăturindu-le impulsiv, transpirînd, strigînd: Magazinul, Flacăra, Informaţia, Informaţiaaa... Se deschid două noi case de comenzi pe Bulevardul Şulea şi pe Şoseaua Giurgiului... Informaţiaaa. Nu are familie. Seara îşi bea coniacul la Gambrinus unde-l cunosc toţi chelnerii. Nu prea ştie el pentru ce trebuie să trăiască. Dar să se întoarcă la ţară, în Argintești? Ar rîde lumea de el. Toţi ştiu că e ziarist, pentru că vinde ziare în Bucureşti.

Şi oamenii trec. Şi oamenii fumează. Lasă în urma lor o dîră de fum albastru şi cald. Degetele multora sînt ruginite de tutun. Vînzătoarea de la tutungerie m-a speriat: «Ştiţi, eu vînd aici aproximativ o sută de mii de ţigări pe zi»!!

Un bărbat între două vîrste aşteaptă de o jumătate de oră. Elegant, în costum ministerial, cu cravată ministerială, cu mapă ministerială, cu ochelari ministeriali, cu batistă la buzunarul din stînga, cu o cărare largă tot pe stînga. Aşteaptă şi fumează sec. Îl bîntuie din cînd în cînd o îngrijorare amuzantă. In sfîrşit, îşi cumpără o Informaţie. Pe cine aşteaptă? Nu. Nu e o femeie. Trebuie să fie băiatul din prima căsătorie. Student în anul II la Politehnică. Sportiv. Îi va cumpăra azi o cămaşă şi o cravată. E ziua lui. Şi fiul întîrzie. Roşu, galben, verde... Verde, galben, roşu... Culorile semafoarelor se sting şi se aprind pe rînd, uneori ezitant, uneori grăbit şi din orice parte ar veni, tovarăşul director adjunct din minister îşi dă seama că fiul său trebuie să întîrzie la o partidă de tenis. Îşi controlează şi el ceasul de mînă. (La intersecţii, curios — aţi observat? — mereu simţim nevoia să ne controlăm ceasul.) Actuala soţie, a treia, îl va întreba unde a întîrziat. Dar nu. Nu mai e căsătorit. După cel de-al doilea mariaj ratat a rămas singur. Fiul, probabil, nu va mai veni. Directorul general adjunct P. e încurcat. Surîde ca la o poznă făcută de fiul său în copilărie şi traversează strada Brezoianu, cu paşi rari, inutil şi trist. Se va întoarce acasă şi îşi va spăla singur ciorapii în chiuvetă...

— Informaţiaaaa... Magazinul, Flacăra, Contemporanul, Informaţiaaaa..., Scandal la poliţia din New-York, Informaţiaaaa...

Şi dintr-o dată, cîteva celebrităţi: Toma Caragiu, Florin Piersic, Victor Rebengiuc şi Gică Petrescu. În vitrina atelierului «Fotorobot», ne privesc din fotografii de buletin sau de paşaport, surprinşi în poziţii stridente, inexpresivi, inodori, incolori, insipizi, actorii noştri de toate zilele. Ca să facă reclamă atelierului în care cel puţin o mie de indivizi îşi fac zilnic fotografii din obligaţii protocolare sau pur şi simplu ca să le trimită pe adresa nemuririi.

Doi tineri slabi, înalţi, cu mărul lui Adam proeminent ca un vîrf de baionetă, îşi golesc buzunarele pe două lozuri în plic. Apoi, un cuplu de îndrăgostiţi eleganţi. El, înalt, cu perciuni furtunoşi şi cu ochelari de soare, ea, zveltă şi surîzătoare, traversează atenţi. Ce îi aşteaptă dincolo, pe celălalt trotuar? Poate o cofetărie unde se bea o cafea bună şi unde se poate fuma în linişte... Cei doi tineri imberbi filează lozurile. Sînt necîştigătoare! Cîteva clipe au crezut în miracolul unor lozuri fabuloase!... Măcar 25 de lei! Pentru o bere şi pentru un cinematograf. Spre seară se vor întoarce la internat, la şcoala profesională de pe lîngă Uzinele «23 August». Sau poate vor întîlni două fete simpatice, debarasoare la Tic Tac şi la Tomis. Pe bulevard rulează «Hoinarii». Şi maistrul Todan care a promis că le rupe urechile dacă îi întîlneşte pe stradă fumînd.

Cîteva femei se piaptănă în ferestrele clădirii «Petrolexport». Undeva, alături, se aud valţurile tipografiei de la Informaţia şi aici, mai aproape, zgomotul ţapilor şi halbelor de bere ciocnindu-se în berăria «Gambrinus». Un miros apetisant de mititei la grătar colorează intersecţia.

În sfîrşit, apare o bătrînă femeie cu faţa vopsită ca într-o pictură de Toulouse Lautrec, cu pălărie de paie încărcată de volănaşe, într-o bluză mov şi o fustă albastră plină de flori de cîmp, ţinînd o garoafă în mînă. Traversează bulevardul plutind ca într-un gol de aer, convinsă că e privită de toată lumea, ca pe scenă. A fost cîndva balerină la teatrul lui Tănase. A cucerit nenumăraţi ofiţeri de cavalerie şi inspectori de bancă în trecere prin Bucureşti. Acum, trăieşte într-o splendidă decadenţă, într-o mansardă cu pisici, ameninţată mereu de administratorul de bloc că va fi dată afară pentru neplata chiriei vreme de cîţiva ani...

În dreapta, pe deasupra clădirilor, pluteşte braţul masiv al unei macarale unde, se spune, se construieşte un bloc cu ateliere pentru pictorii noştri naivi. Vizavi, la hotelul «Central» se înregistrează primii turişti nordici. Şi pentru cîteva minute intersecţia capătă un aer polar.

Se lasă seara. Doctorul F. trece pe bulevard calm, imperturbabil, privind oamenii ca la un spectacol de circ. E şi el aşteptat acasă de propria sa soţie, proaspăt coafată pentru cele două bilete din lojă la «Tanhäuser» cu tenorul Cornel Stavru, întors de cîteva ore dintr-un turneu prin Grecia. Fetiţa lor, Dana, e plecată cu femeia de serviciu la profesoara de pian. Profesoara de pian nu va trece deocamdată prin această intersecţie, ci puţin mai tîrziu, cînd va fi victima unui accident de maşină...

— Douăzeci de miiii! Douăzeci de miiiii... Douăzeci de mii cu un singur loz în plic. Vînzătorul de la tejgheaua cu lozuri în plic se trezeşte mereu repetînd ca un flaşnetar orb o sumă în stare să decongeleze orice muritor. Vînzătorul spionează împrejurimile ca şi cum i-ar fi ruşine de meserie; ca şi cum i-ar fi teamă să nu fie recunoscut de vreo rudă din Mîntuleasa. E adevărat că are o figură de profesor universitar, abia revenit dintr-un lung concediu medical.

Şi femeia aceea înaltă, suplă, pe care o vedem acum din spate, unduindu-şi şoldurile nervoase şi proeminente... Femeia aceea cu păr roşu tuns scurt, cu pantaloni înfloraţi şi evazaţi, cu sandale aurite, cu degetele de la picioare cam roze, cam străvezii, clătinîndu-şi poşeta ca un evantai japonez... E desigur o solitară. Cîţiva bărbaţi întorc capul, ea le surîde mai mult cu degetele de la picioare... Unul dintre bărbaţi a ieşit din hotelul «Cişmigiu» ras şi îmbăiat, elegant şi distins, semănînd cu un cunoscut crainic de televiziune. Dar femeia aceea atît de frumoasă se întoarce brusc. A simţit că e privită. Un surîs larg, ca şi cum ar ţine în dinţi zece ţigări care s-au aprins deodată.

Bărbatul care a ieşit din «Cişmigiu» ar vrea să-i ştie adresa. I-ar trimite un buchet de trandafiri. Prin comisionar!

O elevă care a cîntat astăzi Gaudeamus pe culoarele liceului... Strînge la piept o servietă plină de cărţi. Aşteaptă să se aprindă semaforul verde şi priveşte, dincolo, de cealaltă parte a bulevardului, muşcîndu-şi buza de sus. Ce o fi oare dincolo, de cealaltă parte a străzii, de cealaltă parte a vieţii?

Una din femeile de serviciu de vizavi aleargă pe roşu, înnebunită, spre o destinaţie necunoscută. A trimis-o, poate, directorul, după ţigări.

Informaţiaaaa... Informaţiaaaa... Ultimul raport în Parlament asupra Mafiei italiene. Alte două maimuţe bolnave de nevroză astenică în Grădina zoologică din Köln. Informaţiaaaa...

Stop cadru. Pe bordură, pe trotuar, cîţiva trecători sînt surprinşi de schimbarea bruscă a culorilor semaforului. Acum, cel puţin dintr-un sens, intersecţia se află sub semnul culorii roşu, adică a interdicţiei. Nimeni nu are voie să treacă. Itinerarul oamenilor a fost întrerupt aproape instantaneu. Un bărbat cu trup fragil, cu o anatomie uşor asimetrică, l-ai crede aproape fără muşchi, reprezentant al vieţii strict sedentare, de bibliotecă sau de laborator. Poartă ochelari cu o ramă groasă şi neagră. Tuşeşte. E genetician. Studiază problema eredităţii. Are o privire inteligentă şi un surîs sceptic pe buze. El ştie un adevăr înfricoşător: odată cu izolarea primei gene, practic, e o chestiune de timp controlul asupra eredităţii; ceea ce înseamnă posibilitatea de a produce în viitor serii de genii, serii de artişti, serii de oameni de ştiinţă, serii de mercenari etc... Bărbatul de lîngă el, înalt, masiv, cu o mustăcioară discretă şi păr grizonat, e corector. Vine din tipografie. A transpirat. Are mîinile pătate de cerneală neagră. Ridurile lui sînt o istorie a nopţilor albe petrecute în zgomotul monoton, de mare înfuriată, al rotativelor din tipografie. Se află cu două luni înainte de pensie, de marea linişte, de marea împăcare cu sine şi cu toate ambiţiile. Priveşte strada ca un om obişnuit mereu să corecteze greşelile şi defectele celorlalţi. E gata chiar să intervină şi să sancţioneze tentativele unui tînăr care încearcă să traverseze pe roşu, sfidînd goana disperată a automobilelor... Nu e nevoie. O va face miliţianul cu un fluier scurt şi ameninţător. Dar tînărul dispare în mulţime, înainte de a fi înregistrat altceva din trecerea lui prin intersecţie decît blugii sumbri, maioul albastru pe care scria «kent» şi o chitară oarecare cu o strună ruptă... Printre cei care aşteaptă se află şi bătrîna spălătoreasă de la Nufărul; din trupul ei parcă ies aburii rufelor noastre de fiecare zi. Dar nu. Ea e femeia care calcă desigur cămăşile noastre curate de duminică... În intersecţie se opreşte acum un zidar cu stropi de var pe umeri, pe braţe, pe piept, ca decoraţiile unui mareşal. Alături, un bătrîn ofiţer de artilerie. Dacă eşti atent la el poţi auzi chiar fanfara militară cîntînd acum treizeci şi ceva de ani în Cişmigiu.

Şi oamenii stau cuminţi, aşteptînd să se schimbe culorile semaforului. Privim cum se scurg limuzinele în sus şi în jos pe bulevard. Cu şoferi profesionişti, cu şoferi amatori, cu mulţi şoferi fără vocaţie, concentraţi sau absenţi, manevrînd mecanic schimbătoarele de viteză. Cineva trece pe roşu citind ziarul. Cetăţeanul cu aer de contabil distrat care a uitat seifurile întreprinderii deschise trece şi scapă ca prin minune din avalanşa de maşini devorînd asfaltul. Pe trotuarul celălalt îl întîmpină însă zîmbetul rece al miliţianului care anunţă o amendă de 40 de lei şi vizionarea obligatorie a unui film pe teme de circulaţie. Dar «contabilul» e şi el unul din pietonii secolului XX! Şi apoi, cele trei studente graţioase scăpate parcă de pe un platou de filmare de la Cinecitta sau de la coaforul de vizavi. Şi o femeie care-şi poartă doliul cu o distincţie şi o eleganţă de tragediană. În spatele lor, un «gladiator»: maistru la Uzinele «Vulcan», despre care am mai scris într-un reportaj de noapte de pe platourile oţelăriei electrice. Scapă din greşeală plasa plină şi portocalele se risipesc pe caldarîm printre picioarele oamenilor, pe sub roţile maşinilor. Şi dintr-o dată intersecţia se umple de miresme. Şi semafoarele trec pe culoarea galben. Circulaţia se reia invers. Oamenii îşi continuă itinerarele conform unui program dinainte stabilit. Şi trec unii pe lîngă alţii fără să-şi spună măcar «bună ziua»; fără să se fi privit măcar pentru o fracţiune de secundă şi să se bucure că s-au întîlnit. Nu-şi spun nimic. Şi dispar. Şi nu se vor mai întîlni, poate, niciodată.

Profesoara de pian P.M. ajunge în dreptul trotuarului de vizavi. Vrea să traverseze pe unde e strict interzis. Priveşte în dreapta, priveşte în stînga. E decisă să comită, în sfîrşit, o imprudenţă. Prima imprudenţă în viaţa ei. (E nemăritată!) Îşi face curaj. Trece prin faţa troleibuzului. Urmează cîţiva paşi. Şi în cîteva fracţiuni de secundă se aud întîi o frînă violentă, apoi un ţipăt şi în cele din urmă un vacarm ca de sală de aşteptare de clasa a II-a cînd se anunţă un accident de tren. O oră mai tîrziu profesoara de pian e internată în spitalul de urgenţă. Oamenii strînşi, ca după un meci de fotbal, în dreptul Pronosportului, continuă să comenteze cu lux de amănunte accidentul care a devenit deja de domeniul legendei.

Un bătrîn, paradoxal, nervos şi respingător, reglează o lunetă de stradă pe direcţia Luceafărului de seară. Oamenii dau cîţiva bani şi se aşază în faţa lentilelor şi superlentilelor. Dar, mă întreb, oare cîţi dintre noi au dreptul să privească pe cer cînd mai avem atîtea probleme de rezolvat pe stradă?

A. DOHOTARU ■

nea victor vicșoreanu, olarul din hurez, se gîndește (nu tocmai vesel) la viitorul meșteșugului său

Între olarii-artiști, al căror nume a intrat ca atare în albume, monografii și manuale de artă, Victor Vicșoreanu din Hurez își are locul lui. Unii îl așază înaintea consăteanului și a confratelui său întru meșteșug Stelian Ogrezeanu (care-i și președintele nu prea demult înființatei Asociații a ceramiștilor vîlceni). Alții îl așază după Ogrezeanu. Chestie de gust. Oricum, nu despre asta e vorba, nu clasamentele ne interesează aici, ci altceva.

Victor Vicșoreanu, om de 48 de ani, e olar de cînd se știe («Printr-a-ntîia primară făceam tot felul de figurine și fluiere și le vindeam la copii»....), are strămoși la fel («Și tata tot oale făcea, și bunicul, îi știau șapte sate»...), strămoși - artiști cu iscusințe multiple și a căror serie, s-ar părea, ocupă fără întrerupere niște secole („Tata a trăit pînă s-a stins într-o casă de lemn făcută de un moș de-al nostru. Cînd casa s-a stricat, ea avea, după socotelile noastre, ale familiei, vreo 280 de ani. Era lucrată numai din bardă și teslă, din vremuri cînd nu se prea știa de ferăstrău, și încheiată cu cuie de lemn. Moșul acela al nostru, îmi povesteau ai mei, a dărîmat singur stejarii trebuitori din pădurea care venea pînă în coasta bătăturii. Singur a durat blănile, mari ca și cele de corabie... Singur a încheiat construcția și i-a strunjit ultimul stîlp și ultima floare.... Nu, n-a iscălit-o, nu și-a pus numele lui pe ea, ca să știm și noi cum îl chema. Ai noștri nu s-au iscălit niciodată pe obiectele lor, nici tata nu se iscălea, nici eu n-o prea fac. O fac numai cînd mi se cere... Cîteodată îmi vine să și rîd. Mă duc prin muzee și expoziții și văd obiecte de-ale mele, cu cartonașe pe care scrie: «autor necunoscut»“...).

«Obiectele» lui Victor Vicșoreanu, autor prea bine cunoscut în cercurile artiștilor și ale cercetătorilor, se pot admira la Muzeul de artă populară al R.S.R., la Muzeul Satului, la muzeele din Craiova, Golești, Rm. Vîlcea etc. Obiectele lui Victor Vicșoreanu au luat Premiul I și Medalia de aur la bienalele de artă populară din 1969 și 1974.

Datele acestea sînt, ni se pare nouă, mai mult decît pitorești și mai mult decît personale. Semnificația lor transcende insul. Faptul că Vicșoreanu, ca și alții ca el, au devenit «autori cunoscuți» doar de puțină vreme, arată (părerea aceasta îi aparține chiar lui, lui Vicșoreanu) că sîntem încă tineri. Arată, spune el, că sîntem încă tineri ca popor, că rezervele noastre de inedit sînt încă vii, că deci zestrea noastră tradițională încă nu-i istovită, că, mai mult decît atît, ne putem permite luxul (ni l-am putut permite vreme îndelungată!) de a nu o cunoaște (public, cel puțin!) sau chiar de a o ignora. Acum cîțiva ani, «descoperirea» ceramicii populare a însemnat o revelație. Pasiunea irumptă brusc a colecționarilor și a amatorilor, care, în cazul Olteniei, au devalizat pur și simplu centre precum Hurez sau Oboga, i-a trezit din letargie pe cercetători, tocmai în clipa cînd «vidul de ceramică», după cum spune nea Vicșoreanu, era «ca și declarat». Meșteșugul se perimase, se restrînsese, stimulentul cerinței căzuse, satul, ca principal amator de ceramică, deplasîndu-și preferințele spre produsele noi, de fabrică, mai practice decît blidul de lut, mai bune decît ulciorul. Deci, cînd vidul acesta era ca și declarat, au apărut «cazul Hurez», «cazul Oboga» (ca să ne limităm, din nou, doar la Oltenia), au apărut albume, studii, monografii, s-au organizat expoziții, concursuri și bienale, s-au înființat ateliere-muzeu, în care meșterii de talent să poată continua școala tradițională a artei lor, predînd-o mai departe unor ucenici de talent.

Cu toate aceste reale, deși tîrzii, succese, încă ne mai permitem, e de părere Victor Vicșoreanu, «luxul» de a ignora o zestre, «luxul» de a lăsa ca memoria produsului autentic și rafinat să se piardă.

Să ne explicăm. Să-i dăm cuvîntul lui nea Vicșoreanu.

În chip cu totul paradoxal, ne relatează meșterul, această primejdie vine tocmai din pasiunea aceea irumptă brusc din «foamea de ceramică», atît de mare în ultima vreme. El, Vicșoreanu, fiind bolnav («Chiar meseria asta a mea m-a îmbolnăvit, doctorul mă oprește să mai pun mîna pe lutul ud»...), lucrează doar cînd se simte mai bine, mai în puteri, lucrează doar pentru plăcerea lui. Ceilalți meșteri, toți, își desfac marfa prin secția din Hurez a cooperației meșteșugărești, care le cere nu calitate, ci cantitate. Au fost cazuri cînd contractele încheiate de meșteri cu secția au prevăzut și cîte zece mii de obiecte (da, zece *mii!*) într-o singură lună. Adică 33 pe zi, socotind ca zile lucrătoare și duminicile! Dacă omul nu realizează cifra, plătește penalizări. Dacă nu vrea să lucreze pentru cooperativă, n-are unde și cum să-și valorifice operele. Muzeele n-au voie să achiziționeze ulcioare sau blide direct de la olarii-artiști care le produc. Au voie să achiziționeze picturi de la pictori sau sculpturi de la sculptori, dar nu și ceramică de la ceramiști. Muzeele nu-și pot îmbogăți colecțiile decît din standurile cooperativei. Unde un creator — un artist — trebuie să dea pînă la 10 000 de obiecte pe lună.

Mai poate meșterul, în aceste condiții, să fabrice artă? Mai pot ieși din mîinile lui produsele rafinate, valorile certificate prin gust și prin minuție, prin strălucire și prin mister, prin inedit și imaginație, prin inventivitate și prin neștiut, care au făcut din moși-strămoși faima locului, care au însemnat, din moși-strămoși, marca sa? În ce măsură este profitabilă, pentru perpetuarea artei Hurezului, această supraîncărcare a unor meșteri, care-s tot mai bătrîni și mai puțini? În ce măsură izbutim să îmbogățim cunoașterea și chiar evoluția fenomenului atît de complex și de dispers al artei noastre populare, refuzînd să introducem în circuitul de valori unicate, opere de înaltă clasă a inspirației, preferîndu-le producția de serie?

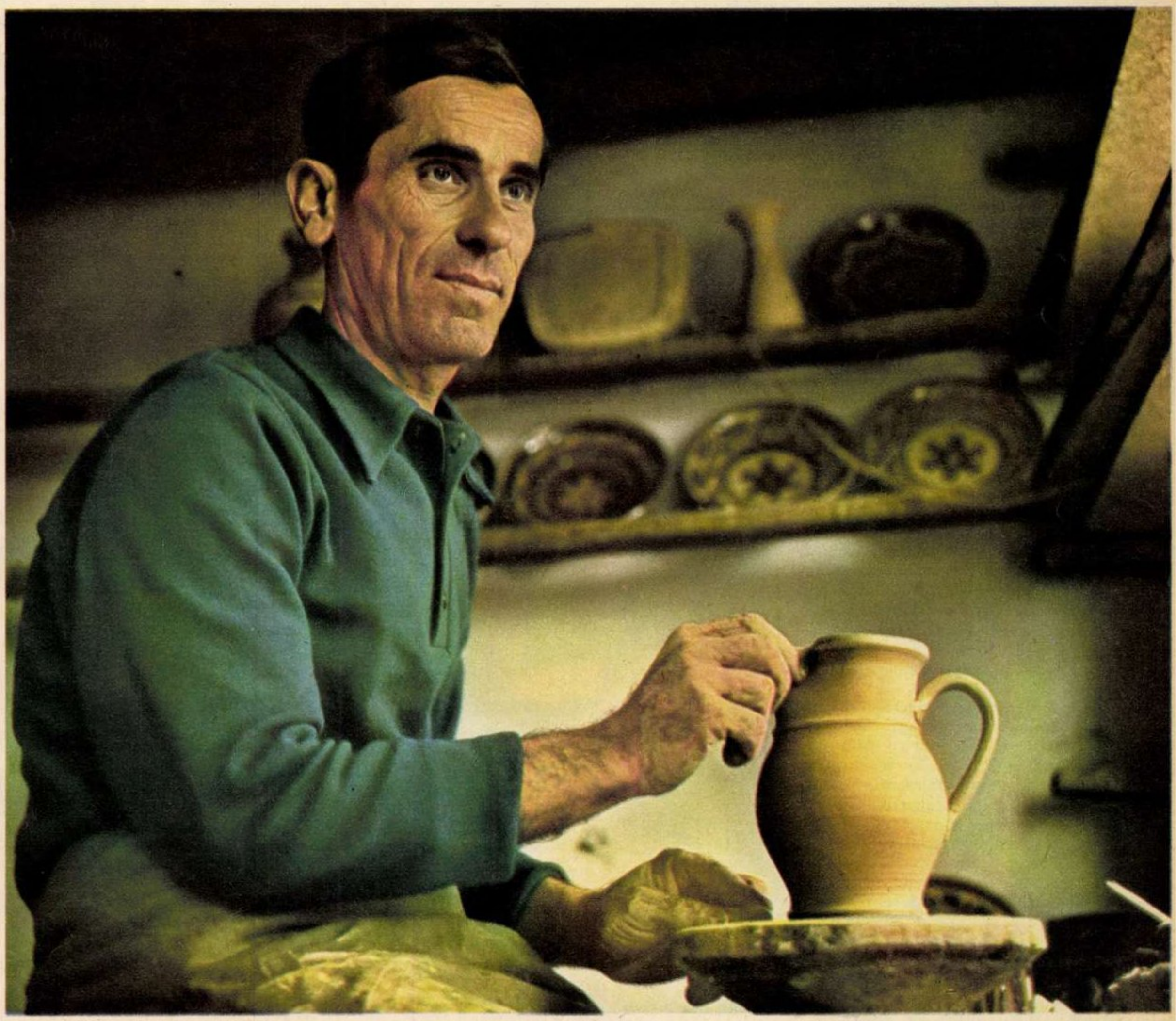

Fotografie de **ION PREDOȘANU** ■

Avem, pentru producția de serie, fabrici.

Și se mai întîmplă, continuă el, ceva. S-ar impune, la ora de față, o grijă cu totul deosebită în ce privește *îndrumarea* creației artizanale, în condiția în care factorul cererii populare nu mai funcționează ca un cenzor artistic și ca arbitru de valori. Obligat să mențină tiparul formelor verificate de timp, meșterul de odinioară păstra tezaurul moștenit, reproducîndu-l și predîndu-l noilor generații, care la rîndu-le îl ofereau, în fond, acelorași consumatori. Azi, consumatorii nu mai sînt aceiași, ei s-au îndreptat, cum spuneam mai sus, către forme și obiecte utilitare de un cu totul alt fel. Mai poate meșterul, în astfel de împrejurări, să reproducă tiparul tradițional? După Victor Vicșoreanu, aceasta este o obligație, singurul mod peren de a menține un tezaur, fără alterări sau modificări care ar pulveriza valorile atestate prin gust, experiență, timp. Procesul evoluției formei în acest domeniu este îndelung, după canoane estetice îndelung verificate, a căror modificare urmează un alt curs, impus prin strictă relație de la consumatori la autori. Această relație modificîndu-se, căile de îndrumare a noilor forme trebuie elaborate atent, cu o grijă și o minuție pe care nu le poate aduce decît autoritatea specialistului și a omului de artă. Or, în prezent, această autoritate lipsește. Lipsește o legătură directă, vie, «de lucru», între artistul popular și specialist. Ei, olarii, nu pot primi, cum spuneam, comenzi directe de la un muzeu sau altul. Muzeele, cum spuneam, n-au voie să achiziționeze de la meșterul X sau Y (ceea ce ar însemna, implicit, lucrul direct cu meșterul, urmărirea atentă a creației lui, obligarea la «autentic» și la «specific», propunîndu-i-se artistului, în același timp, căutări îndrăznețe, elaborări rafinate, sinteze). Muzeele nu pot achiziționa decît din standurile cooperativei. Unde primează, fiindcă așa se cere, cantitatea, nu calitatea.

Așadar, conchide nea Vicsoreanu, cineva ar trebui să se gîndească la viitor. La ziua cînd Victor Vicșoreanu, sau Stelian Ogrezeanu, sau frate-său Victor, sau chiar Dumitru Mischiu, care-i cel mai tînăr dintre olarii hurezani (n-are decît 35 de ani), n-o să mai fie. Astfel încît cercetătorul de mîine, descifrînd această stenogramă de cugetare și de sensibilitate care este o farfurie ori un ulcior de Hurez, să poată reconstitui, spre beneficiul artei românești, nu numai tipul unei culturi, dar și particularele preferințe artistice ale omului producător.

Practic, ce-ar trebui făcut? Ar trebui, spune nea Vicșoreanu, să salvăm copilul, să apărăm copilul din poveste, luînd drobul de sare de acolo de unde e cocoțat și mutîndu-l în cămară sau într-o pivniță uscată, ca să se conserve bine. O putem face fără să recurgem la înțelepciunea lui Creangă. O putem face dacă acceptăm — cu toate consecințele ce decurg din aceasta, cu toate suferințele pe planul cantității — *calitatea*, deci competiția valorilor.

ILIE PURCARU ■

OMUL-INTERIOARE DE CONȘTIINȚĂ

se mai poate, oare, numi artist?

Ea, o femeie simplă. Dactilografă, muncitoare, apreciată de toată lumea la locul ei de muncă. El, un «om superior». Artist instrumentist, absolvent de conservator.

Ea, mamă. El, tată.

Doi copii, două fetițe.

Ea, femeie simplă, răzbită de viața-calvar pe care i-o făcea el, artistul, s-a despărțit de el de ani de zile.

Ani în care el a trebuit să fie obligat în repetate rînduri să plătească pensia alimentară pe care o datora celor două copile. Se mai întîmplă — veți zice — și la alții. Așa e, din păcate se mai întîmplă și la alții. Ce are totuși aparte, *ieșit din comun*, acest caz?

La început am crezut că nu are nimic deosebit, că este la fel cu atîtea altele, trist dar banal în tristețea lui. Apoi am aflat un fapt uluitor. El, artistul, care continuă să stea în aceeași casă cu fosta lui familie, să stea adică mai departe sub același acoperiș, într-o casă împărțită, el, artistul, nu le-a mai spus, *de trei ani*, fetelor lui nici o vorbă! Primăveri, veri, ierni, de trei ani, nici un cuvînt! Nu că nu s-a interesat de sănătatea fetelor lui (firește, în trei ani au fost și bolnave), dar nu le-a adresat, *stînd în aceeași casă*, nici un cuvînt.

Culmea e că autorul unei asemenea antiperformanțe umane este — prin formație, pregătire profesională, încadrare în cîmpul muncii — artist! Artist însemnînd, aproape prin definiție, mai multă omenie, o sensibilitate mai mare, o vibrație mai puternică la tot ce este viață.

Să fii «artist» și să nu le spui 3 ani un singur cuvînt celor cărora le-ai dat viață, copiilor tăi, care stau sub același acoperiș cu *tine*...

Să fii artist și să te duci cu executorul judecătoresc să iei chiar și tacîmurile (!!!) din casa copiilor tăi!

Să faci muzică zi de zi, să cînți mereu și să nu auzi plînsul copiilor tăi!

MARIUS POPESCU ■

cronica (72)

Poate că niciodată ca în seara zilei de 19 mai 1975, cînd **Cenaclul Flacăra** a organizat **Festivalul** de la Sala Palatului R.S.R., nu mi-a apărut mai clar faptul că în manifestările noastre, frumosul, fără a fi umilit, e pus să slujească ideea. Sau, mai bine-zis, acele idei scumpe poporului nostru de cînd a început să-și făurească istoria. În textele alese sau create de membrii cenaclului, fie ele citite sau transpuse pe muzică, aceste idei sînt predominant prezente. Audiența, larga audiență de care se bucură ele în fața publicului, ne dă garanția unei corecte și binevenite opțiuni. Aceste liminare gînduri mi-au fost suscitate de un poem în premieră pe scena festivalului, **Biografie,** de un poem în care e vorba de lupta pentru demnitate și libertate a poporului nostru, un poem care, reluînd cîte ceva din gîndurile și cuvintele unor înțelepți ai spiritualității românești, precum Miron Costin, Nicolae Bălcescu, Mihai Eminescu, Mihail Kogălniceanu, Nicolae Iorga, George Călinescu, Lucian Blaga, se adresează contemporanilor, pentru a-i întări în ideea marii construcții naționale. Poemul mi se pare a fi întocmit în spiritul cenaclului nostru. E aici un început de spectacol, deși mai complex, totuși unitar, din care iradiază inextricabil acele idei de care spuneam că ne sînt scumpe. Poemul, deși vehiculează gînduri majore, nu are o solemnitate rece, el adresîndu-se, ca într-un dialog, direct spectatorilor, încălzindu-le inimile, emoționîndu-i. Într-adevăr, în contextul evocării unor mari iluminați ai istoriei noastre, cît de firesc, cît de fierbinte se inserează în fluxul poemului următorul fragment:

«Nu vi s-au urcat și vouă lacrimile în ochi cînd Nicolae Ceaușescu a spus la o sărbătoare a patriei: **În acest moment nu aș putea să nu-mi amintesc de părinții mei, de cei care mi-au dat viața și de la care am învățat să fiu drept, cinstit, să fiu întotdeauna om de omenie.**

Doresc să declar și în aceste împrejurări că:

Sînt fiu credincios al poporului meu
Și-i știu și durerea și vrerea».

Poemul a fost ascultat în seara premierei lui cu înfiorare de trei mii de oameni în interpretarea emoționată și emoționantă a actorilor și cîntăreților: Anda Călugăreanu, Mircea Vintilă, Vali Sterian, Evandro Rossetti, Mihai Stan, Dan Tufaru, Ștefan Sloboda, Gelu Colceag, George Mihăiță. Muzica îi aparține lui Mircea Vintilă. Versurile — lui Adrian Păunescu. Am insistat asupra acestui poem, deoarece el mi se pare a fi una dintre modalitățile de manifestare a cenaclului nostru.

Din programul divers și bogat al festivalului vom mai nota cîteva din lucrurile noi. Grupul **Reflex-Flacăra** prezintă un colaj de poeme din volumul **Un om în agora** de Dumitru Popescu, lăudabil pentru efortul lui de a comunica densitatea ideilor din versurile poetului. Excepționalul poem **Elanii,** de ton baladesc, datorat tot lui Dumitru Popescu, e interpretat cu înțelegerea deplină a mesajului de către Florian Pittiș.

Scena cenaclului nostru a fost iarăși onorată de prezența marelui artist care este Dumitru Fărcaș, al cărui taragot ne-a adus cu măiestrie frumusețile cîntecului popular. E acompaniat la acordeon de Gheorghe Mureșan. Tinerii poeți Ileana Zubașcu, Ion Zubașcu, Gabriel Chifu, Claudiu Iordache, Constantin Marin, lansați de cenaclu, se află pe scena festivalului alături de actorii care le recită poeziile: Irina Mazanitis, Reflex-Flacăra, Dan Tufaru, George Mihăiță, Gelu Nițu. Profesorul și poetul Ion Zubașcu apare și în postura de cîntăreț: interpretează, cît de autentic a sunat!, **Balada ciobanului care și-a pierdut caprele.** Evoluează trupa de dans contemporan condusă de Miriam Răducanu. Corul **Preludiu** al Ansamblului artistic U.T.C., dirijat de Voicu Enăchescu, încîntă printr-o adecvată și frumoasă interpretare a cîtorva piese muzicale. Spre marea bucurie a spectatorilor, formația **Phoenix** apare în decursul serii de două ori: o dată, cu obișnuitele și electronicele ei instrumente, a doua oară într-o postură mai puțin cunoscută publicului, adică aceea a chitarelor reci. Dublul recital al formației **Phoenix** ne-a convins încă o dată, dacă mai era cazul, de înaltul profesionalism al virtuoșilor ei membri: Nicolae Covaci, Kappl Iosif, Günther Reininger, Mircea Baniciu, Ovidiu Lipan. În afară de cei numiți pînă acum, notăm în fugă — bogăția programului mă silește la o astfel de prea expeditivă consemnare — pe Tudor Gheorghe, Horațiu Grivei, Marina Nicolescu, Romeo Ghiur, Ionela Copaciu, Dan Chebac, Mircea Florian, Florin Zamfirescu, Nicu Alifantis, Ovidiu Iuliu Moldovan, Mircea Diaconu, care au împlinit, cu darurile lor artistice, prin muzică și poezie, recentul nostru festival ce a durat și de astă dată, cu toată grija pentru economia timpului, mai mult de șase ore.

TRAIAN STOICA ■
Fotografii de EMANUEL TÂNJALĂ ■

1

2

3

5

4

6

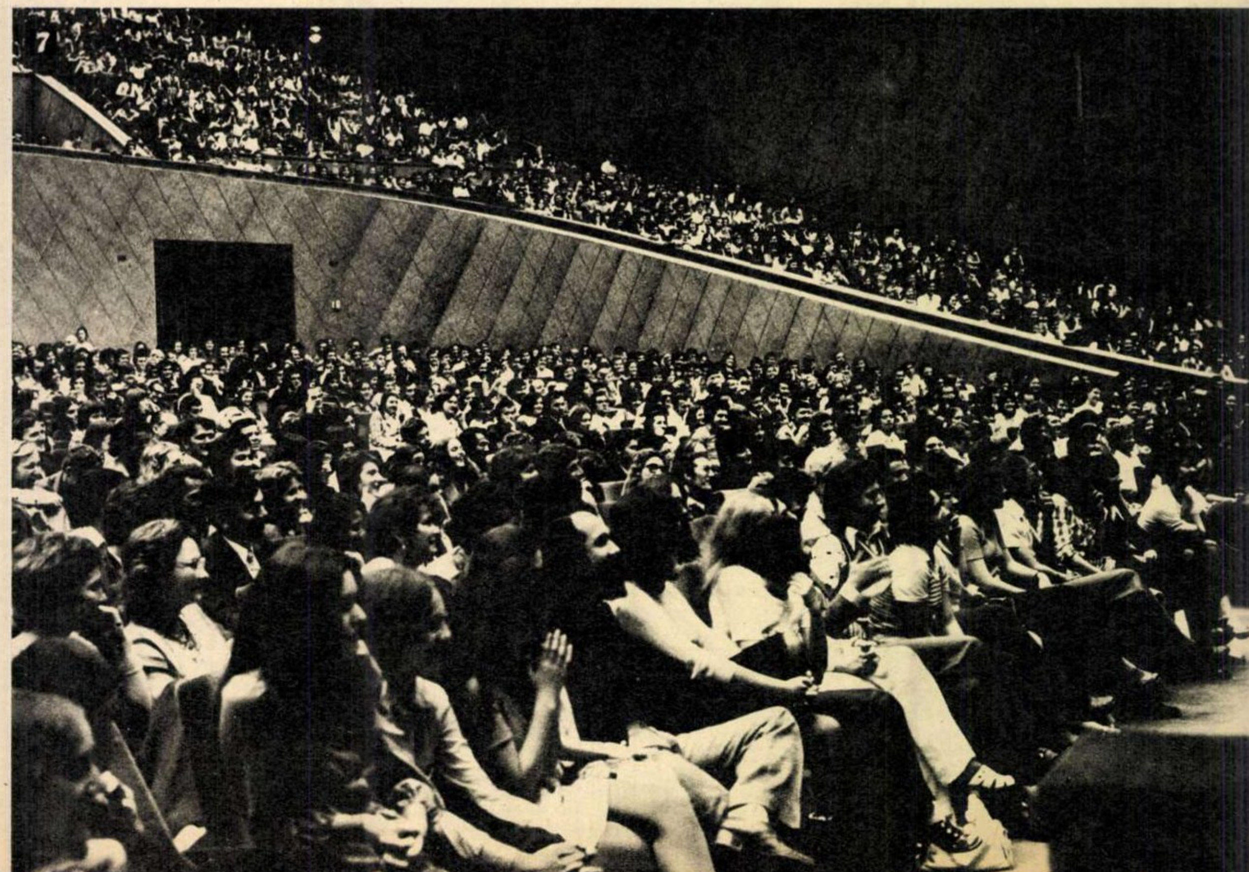
7

8

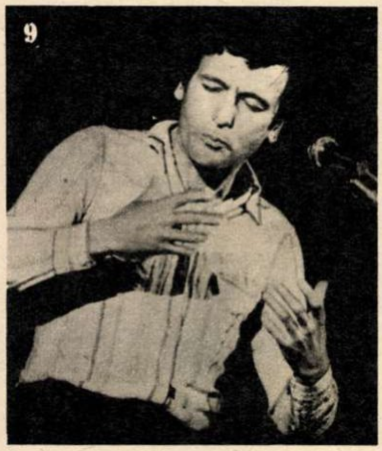

9

10

11

12

13

15

14

1. Membrii cenaclului interpretînd *Biografie*, **în care e vorba de lupta pentru demnitate și libertate a poporului nostru.**
2. Profesorul și poetul Ion Zubașcu în postură de cîntăreț.
3-4. Poeta Ileana Zubașcu citind prima strofă din frumoasa ei poezie *Săraca de mine*, **reluată apoi de artista Irina Mazanitis.**
5. Tinerețe și competență artistică: corul *Preludiu* **dirijat de Voicu Enăchescu.**
6. Marele taragotist Dumitru Fărcaș a adus în vasta Sală a Palatului frumusețile cîntecului popular.
7. O parte din cei 3 000 de spectatori care au trăit festivalul laolaltă cu interpreții.
8. Grupul *Reflex-Flacăra* **recită în cunoscuta lui manieră — adică ingenios și cu talent — poemul** *Clipa noastră cea mare* **de Ion Zubașcu.**
9. În persoana actorului Ovidiu Iuliu Moldovan poezia își află un strălucit interpret.
10. Florian Pittiș sau vocația de a recita puternic și nuanțat poezia.
11. Mihai Stan, interpretînd cu vigoare poemul *Mutare în lup* **de Nichita Stănescu.**
12. Nicu Alifantis, pe drumul aspru al consacrării.
13. Spre încîntarea publicului, Mircea Florian cîntă un cîntec mai vechi al său: *Podul de piatră*.
14. Vali Sterian face cu convingere *Educația prin muzică*.
15. Muzicalul și sensibilul cîntăreț Romeo Ghiur.

O PROBLEMĂ FUNDAMENTALĂ A SOCIETĂȚII NOASTRE: INTEGRAREA ÎNVĂȚĂMÎNT, CERCETARE, PRODUCȚIE A STUDENȚILOR MEDICINIȘTI

În intenția de a-mi expune părerea și a prezenta o propunere în legătură cu integrarea învățămînt, cercetare, producție a studenților mediciniști, doresc să încep cu aprecierea mobilizatoare a tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului, la Conferința cadrelor și activului de partid din învățămîntul superior — 13 septembrie 1974, care spunea: «Studențimea noastră răspunde cu elan și spirit de răspundere eforturilor pe care statul, întregul popor le fac pentru dezvoltarea bazei materiale a școlii, pentru crearea unui învățămînt tot mai modern și eficient». În aceeași cuvîntare, adresîndu-se cadrelor didactice, secretarul general al partidului sublinia: «Nu peste tot se acordă atenția necesară realizării unei reale și strînse legături între învățămînt, cercetare și producție. Din păcate, în unele institute și facultăți aceste probleme sînt tratate cu superficialitate și nu rareori formal. Se mai întîlnesc cadre didactice cu atitudini refractare, conservatoare față de nou».

Învățămîntul medical românesc a realizat o asemenea legătură în proporție de 90—95% pentru ultimii trei ani de facultate (anii clinici) prin externatul generalizat, pe care astăzi îl copiază și alte țări. Învățămîntul anilor I—III, numiți și ani preclinici, în care se studiază disciplinele medicale fundamentale și de trecere spre clinică, a rămas însă în parametrii săi clasici. Necesită a fi modernizat și legat solid de practica medicală și acest compartiment al învățămîntului nostru; el va căpăta astfel noi valențe. Actuala practică de spital a anilor I și II nu a rezolvat și nici nu va rezolva radical problema integrării învățămîntului cu cercetarea și producția la acești ani.

De aceea, îndrăznesc să supun dezbaterii cadrelor didactice și studenților de la toate institutele de medicină din țară o soluție pe care personal o consider realizabilă chiar din anul școlar 1975/76. Cred că studenții mediciniști pot prelua în grijă un spital-pilot, care să nu fie bază clinică, pentru a nu perturba procesul de învățămînt (stagiile) al anilor IV—VI. Eșalonat, pe grupe sau subgrupe — în funcție de necesitățile spitalului — studentul anului I poate efectua munca depusă în prezent de o infirmieră; cel din anii II sau III, munca depusă de soră sau asistenta medicală. Activitatea se poate desfășura în cîte trei ture, ca în prezent, între 6-14, 14-22 și 22-6.

În spitalul încadrat cu studenți să rămînă pe loc toți medicii din statul de funcțiuni, iar la început cîte o soră sau asistentă medicală și 1–2 infirmiere. De asemenea, este, firește, necesar să rămînă personalul administrativ și de bucătărie.

În laboratoarele spitalului-pilot să lucreze eșalonat cadrele didactice și studenții facultății pe specialități: biochimie, microbiologie, fiziologie (pentru explorări funcționale), morfopatologie etc.

Înainte de a scrie acest articol am ezitat și eu. Ulterior mi-am dat seama că noi nu trebuie să subapreciem nici un moment posibilitățile și capacitatea studenților noștri.

Oare un student la medicină nu-și poate îmbunătăți pregătirea prin îngrijirea bolnavilor pentru a căror sănătate se pregătește? Prin realizarea acestui deziderat, consider că studenții noștri, învățînd și producînd în același timp, vor cîștiga o mai mare încredere în forțele lor; ei vor ști mai bine ce să ceară mîine, cînd devin medici, colaboratorilor cu care lucrează și vor acorda asistență medicală de mai bună calitate.

În funcție de cifra de școlarizare existentă, după un calcul aproximativ, fiecărui student îi vine rîndul să lucreze în spitalul-pilot la circa 15 zile. În plus, acești studenți pot fi ajutați la început de către colegii lor externi (anii IV–VI) și interni. Pentru desfășurarea activității spitalului în cursul vacanței, practica de vară de cîte o lună în diverse spitale o pot face eșalonat în acest spital. Se mai creează posibilitatea ca studenții care nu reușesc să-și continue studiile după anul III, dar pentru pregătirea cărora statul a investit bani, să poată să fie angajați ca asistenți medicali oriunde în țară. Un asemenea exemplu corespunzător există deja la Facultatea de arhitectură.

Aș sugera ideea ca îndrumarea metodologică de specialitate să fie acordată acestui spital de clinicile universitare, așa cum ea se acordă astăzi spitalelor județene.

Avantajele și unele dificultăți care apar, legate de orare, sesiunile de examene etc., pot fi discutate la o masă rotundă în cursul verii de către cadrele didactice și studenți.

Mi-am fundamentat părerile de mai sus pornind de la indicațiile secretarului general al partidului și de la practica liceelor de specialitate care sînt patronate de o fabrică, în care elevul în clasa a IX-a învață să îngrijească mașinile, în clasa a X-a începe să lucreze la strung, în clasa a XI-a lucrează efectiv, iar în clasa a XII-a se poate califica strungar. Integrarea s-a realizat și la Institutul agronomic prin preluarea fermei de la Belciugatele. Ea poate reuși și la institutele de medicină din țară.

Profesor doctor VIOREL RANGA
Catedra de anatomie — I.M.F.-București

OPINIA UNUI ALEGĂTOR

ca-n filme

Am văzut mai demult un film, un film de actualitate, nu mai știu la ce casă produs, un film din care reieșea, pînă la urmă și mai ales fără voia autorilor, că eroul principal, un cetățean activ și pus pe treabă, prea puțin atent la «protocolul ipocriziilor» și al aranjamentelor de culise bine drapate însă în faldurile principialității, se vedea dat afară pur și simplu din slujbă și, firește, cu dichis, prelucrat ca «un caz», într-o strașnică ședință, dat afară, zic, și chiar dat «exemplu» de toți cei pe care el îi trimitea, e drept cam brutal, la muncă. Chiar asta și era, mi se pare, o expresie a lui favorită cînd vedea cum tembelismul, și lenea, și fuga de răspundere prind cheag: «*La muncă, la treabă!*»

Din păcate, filmul, din cîte am înțeles eu, pleda în sens invers, adică pentru cei care erau trimiși la treabă, iar ei se țineau de ședințe, și de aranjamente, și de «să fim principiali, tovarăși», dar în noțiunea lor de principialitate nu intra, se pare, și angajarea la muncă. Publicul însă, care este de atîtea ori mult mai inteligent decît cred cîte unii ce se tot vaită dacă nu cumva publicul nu înțelege, publicul, zic, a înțeles filmul foarte bine.

Și cum cîteodată lucrurile se mai petrec și ele ca în filme, nu demult am fost și eu pus în situația să vin într-un contact destul de direct cu o astfel de mentalitate după care pentru leneși și pentru neputincioși nimic nu e mai periculos decît omul care își vede de treabă și își vede de treabă serios și n-are nici un fel de timp pentru «protocolul iezuit al culiselor» și pentru aranjamentele de falduri principiale.

— Și cum îți spuneam — continua cel care m-a făcut nu numai martorul, dar și apărătorul cauzei lui pînă într-un sfîrșit care cu greu n-a devenit dramatic — cum îți spuneam, munceam de săreau scîntei, mă înhămasem zdravăn de tot, îmi și plăcea, eram și ambițios să iasă treaba bine, în jurul meu oameni de ispravă, însă, naiv cum sînt, n-am băgat de seamă că muncind, un vecin nu ține ritmul, iar în ograda lui lucrurile n-aveau față sau nu prea aveau. Însă omul stătea bine, se înșurubase bine, la el ședințele se țineau lanț, în ele venea vorba și de mine și de echipa mea, eu nu eram de față, azi așa, mîine așa, mă trezesc că s-adună lipsurile în ceea ce mă privește. Acum, nici eu nu sînt chiar așa de sperios, munca e muncă, de muncit nu mi-a fost niciodată rușine să muncesc, vorba cuiva, «eu, domnule, sînt în stare să scriu și cărți la o nevoie, nu mă dau în sus», fapt este că...

Sigur, omul nu era sperios, nu-i era rușine de muncă, însă munca, și mai ales munca făcută cu cap și cu fantezie și cu tragere de inimă, îi enervează cumplit pe leneși și pe neputincioși.

În final, în final omul meu a luat-o de la capăt cu munca, tot cu munca, e iar fericit, muncește, e senin și plin de energie, e optimist, acum a găsit iar nu știu ce soluție pentru nu știu ce problemă complicată, totul i se pare, și chiar și este, cum nu se poate mai bine.

— Cum stai cu «protocolul»?, zic eu, nu fără o umbră de curiozitate îngrijorată în glas, fiindcă îl știu cît este de pătimaș cînd muncește, nu este nici cine știe ce de manierat, mai țipă, se mai enervează, mai trimite la dracu pe cîte un gură-cască, mai... înțelegeți, omul e pus pe treabă, asta e firea lui, vrea să facă treabă, să lase ceva pe urma lui.

— Nu pe toate gurile de fîntînă este scris numele celui care a săpat-o. Apa să fie rece, ca să se poată mulțumi fără nume.

Aceasta ar fi politica lui și eu o susțin.

DINU SĂRARU ■

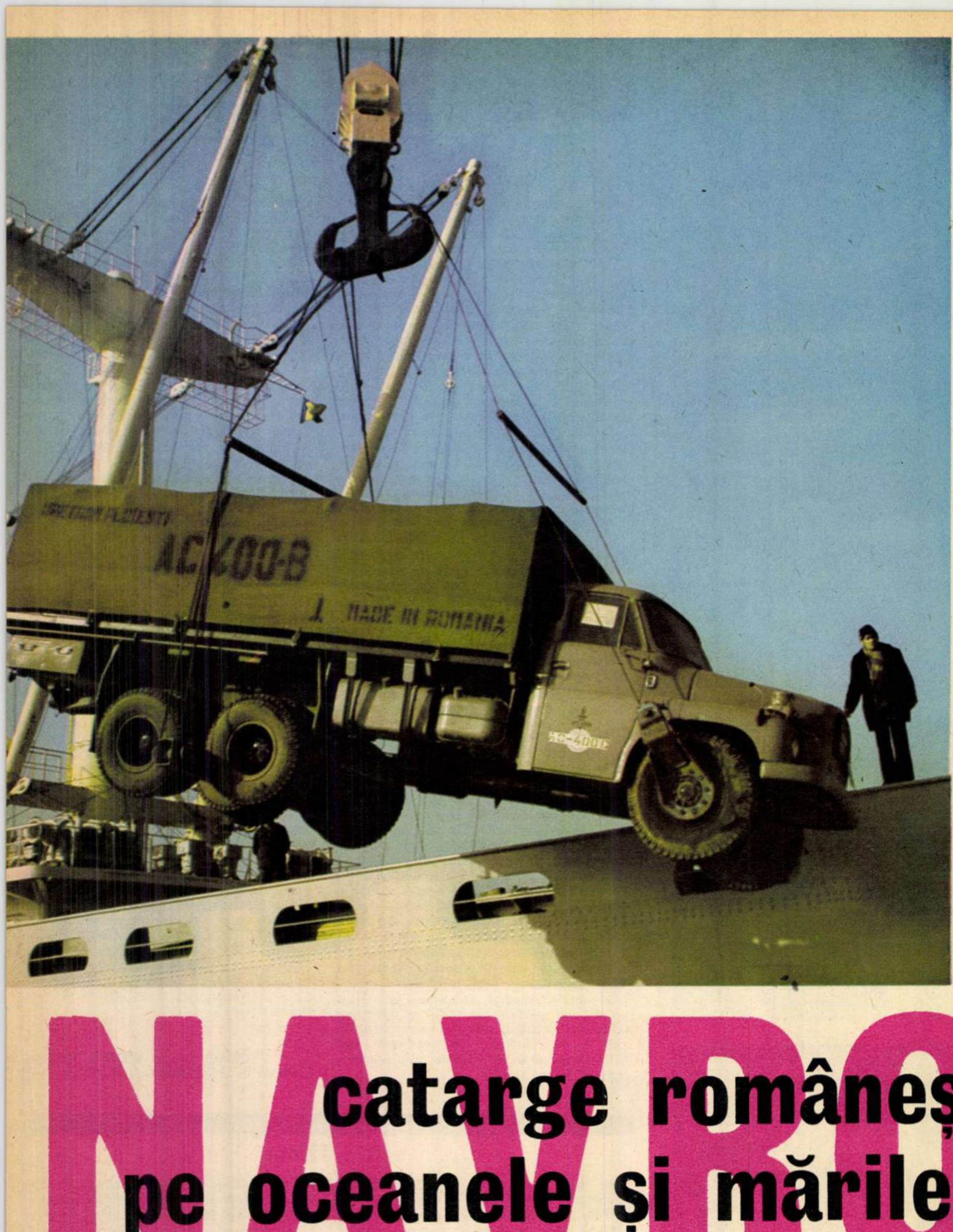

Marfă «Made in Romania» pentru cele trei linii principale de navigație — sau o activitate portuară de neînchipuit acum două-trei decenii.

De multe ori, zice Ilie Pîrlițeanu, chiar la Constanța fiind, am atîta treabă încît spre casă zbor mai mult cu ochii!

NAVROM

catarge românești pe oceanele și mările lumii

Capacitatea flotei maritime va spori de 2,2-2,4 ori în cincinalul 1976-1980 și de 12-13 ori față de anul 1975 pînă în 1990. Va crește participarea flotei proprii la circa 75-80 la sută din volumul mărfurilor care fac obiectul comerțului exterior în anul 1990, an în care capacitatea flotei maritime de mărfuri va ajunge la aproximativ 11 milioane tdw.

(Din Directivele Congresului al XI-lea al P.C.R.)

Cu Valentin Stan am stat de vorbă acum cîteva luni, pe cînd încă mai pregăteam planul de bătaie pentru reportajul de față. L-am găsit la minister — o cameră la fel ca altele din cadrul Ministerului Transporturilor și Telecomunicațiilor. Valentin Stan rămîne în continuare comandant de cursă lungă, asta este — aveam să aflu — ca un fel de titlu de noblețe, acum mai este însă și inspector de navigație, un inspector cu birou la Navrom, în București, dar mi-a vorbit frumos și destul de mult despre colegii săi, în general despre nave și marina comercială română. Mi-a dat însă repede să înțeleg că, oricum, tot mai bine m-aș putea dumiri la fața locului, adică pe malul mării, acolo unde vapoare vin și vapoare pleacă, realizîndu-se 8 la sută din ceea ce se numește transportul național total.

Dacă în 1895 «Meteor» inaugura prima linie (bilunară) regulată de călători și poștă între Constanța și Constantinopol — așa cum se specifică în documentele vremii — înseamnă că în 1975 împlinim 80 de ani de marină comercială în România. «Meteor» a naufragiat doar 3 ani mai tîrziu, dar începutul era făcut — chiar dacă nici continuarea nu a avut multă vreme o deosebită strălucire, de vreme ce în anul 1950 flota noastră comercială totaliza numai 27 000 tdw — cifră care însuma capacitatea maximă de încărcare pe vasele proprii. Zece ani mai tîrziu suma capacităților era încă de doar 32 000 tdw, iar cititorii noștri știu acum destul de bine că numai la Șantierul naval Constanța se vor construi în fiecare an, nu peste multă vreme, un «tanc» petrolier de 150 000 tdw și trei mineraliere de cîte 55 000 tdw fiecare! Anul 1960 a marcat totuși un eveniment, și anume lansarea la Galați a primei nave românești de 4 500 tdw, ceea ce a devenit semnalul dezvoltării impetuoase a flotei române. În următorii ani creșterea a devenit spectaculoasă — 149 000 tdw în 1965, 526 000 tdw în 1970. La 1 ianuarie 1975 flota maritimă comercială română număra un total de 1 013 000 tdw, ceea ce înseamnă că navele noastre pot încărca acum peste un milion de tone de mărfuri în pîntecele lor.

«Și totuși, îmi spunea Valentin Stan, răsfoind un voluminos catalog de navigație — în clipa de față sîntem abia în jurul locului 40 în clasamentul mondial al flotei comerciale. Anul acesta, cînd vom totaliza peste 1 300 000 tdw, vom trece în rîndul țărilor cu flotă medie. Pentru 1980 se prevede ca marina noastră să treacă de 3 milioane de tone». M-am uitat și eu peste umărul inspectorului de navigație Stan, observînd că oricum sîntem înaintea unor țări ca Mexicul, Venezuela, Peru, Cuba, aproape de Pakistan, Africa de Sud, Israel, Bulgaria, dar încă departe de Polonia, Iugoslavia, Finlanda, Argentina, Australia — ale căror niveluri de dezvoltare (raportate la momentul actual) le vom atinge abia în 1980.

Cele 87 de nave pe care le număra la sfîrșitul anului trecut flota comercială se împart în trei mari grupe: petrolierele — aici se includ cele 4 nave de cîte 85 000 tdw, pe nume Dacia, Muntenia, Crișana și Banat, construite anul trecut în șantierele japoneze; navele transportoare de mărfuri generale (în limbajul curent cargourile), de tipurile lui «Sinaia» și «Predeal», cele mai mari, de cîte 15 000 tdw fiecare; în fine, mineralierele — cele mai mari — 25 000 tdw, tip «Reșița» (construite în Japonia) și tip «Bumbești» (din Bulgaria). În cinstea zilei de 1 Mai, a fost lansat la apă «Tomis» — primul mineralier «Made in Romania», de 55 000 tdw, moment care confirmă maturizarea tinerei ramuri industriale românești a construcțiilor de nave. Tot anul acesta vor începe lucrările și la primul petrolier de construcție românească, gigantul de 150 000 tdw.

După ce am notat cu atenție aceste prime date pe cît de preliminare, pe atît de necesare, i-am ascultat sfatul lui Valentin Stan și am pornit spre Comandamentul flotei maritime de transport din cadrul Navromului, la Constanța. Căpitanul de cursă lungă Nicolae Moise, directorul adjunct al comandamentului, n-a fost însă nici el de acord la început să stea prea mult de vorbă. «Despre vapoare și marinari nu se poate discuta sau scrie decît cunoscîndu-i », mi-a spus, convingîndu-mă în acest fel să urc mai întîi pe cît mai multe dintre navele acostate în port și să stau de vorbă cu oamenii.

Prima cunoștință: Aristotel Popescu, comandantul vasului «Poiana», al treilea cargou din seria de patru cu capacitate de 1 920 tdw, construite la Constanța anul trecut. «Poiana» este unul dintre cele mai noi vase ale flotei noastre. Cînd am urcat eu pe el avea peste 1 700 de tone în pîntece — mărfuri generale de toate felurile: miere, napolitane, textile, hîrtie, geamuri, piele artificială, folii PVC și încă multe altele ce urmau să fie transportate la Beirut, de unde avea să încarce alumină calcinată pentru combinatul de la Galați. Căpitanul Popescu, în vîrstă de numai 30 de ani, absolvent al Institutului de marină din Constanța, a ținut să-mi vorbească despre calitățile navei sale. «Șantierul de la Constanța a livrat 11 nave de acest gen în U.R.S.S. și se pare că marinarii sovietici au fost foarte mulțumiți».

În dană, dublă cu «Poiana», adică acostată bord la bord și legată cu parîme, se afla nava «Eforie» — pe care am trecut fără a mai pune piciorul pe uscat. «Eforie» are o poveste foarte frumoasă, pe care mi-a spus-o, bineînțeles, căpitanul Dumitru Suchea. Vasul a fost construit în șantierele de la Sunderland, în anul 1918! Alături de «Poiana», sclipitoare în... tinerețea sa, nava «Eforie» — acum ajunsă la respectabila vîrstă de 57 de ani — realiza un contrast remarcabil, fiind dealtfel cea mai bătrînă navă în circulație din flota română. Comandantul Dumitru Suchea, aflat din 1968 la cîrma vasului, îmi spunea: «Nava încă merge, nu avem probleme deosebite cu ea. Alte reparații generale nu va mai apuca, a trăit destul. În flota noastră ea reprezintă un unicat, fiind singura care merge cu mașini cu abur, dar poate atinge și 13,5 noduri. De cele mai multe ori însă nu depășim 9 noduri, din prudență».

Cu Ștefan Măndoiu, comandantul cargoului «Tg. Jiu», am stat de vorbă mai întîi pe puntea vasului, apoi mi-a arătat sala mașinilor, în fine camera hărților și cabina de comandă. Ștefan Măndoiu a călătorit ceva la viața lui: Singapore, Tronheim (port norvegian, dincolo de Cercul Polar), Philadelphia, Conakry, Nagasaki, Yokohama, Madras, Paradeep (porturi indiene) etc. — dar cursa pe care o consideră cea mai frumoasă rămîne cea efectuată cu nava «Iași», cînd a traversat Oceanul Atlantic, a urcat 800 de mile pe Amazon pînă la portul brazilian Manaos, a trecut apoi în Trinidad-Tobago, pe Orinoco, apoi prin Matanzaz (Venezuela), Vera Cruz (Mexic) și înapoi spre țară, unde a acostat chiar de 31 decembrie, la ora 22. Îl rog să-și depene ceva din amintirile cele mai interesante. «În martie 1973 eram la Liverpool, pe o vreme să nu ieși nici cu un transatlantic în larg. Aveam însă de îndeplinit o foarte importantă sarcină, legată strîns de bunul mers al industriei naționale — trebuia să aducem cît mai repede în țară alumină calcinată pentru combinatul de la Slatina. Și în vreme ce alții din port se uitau la noi ca la niște trăsniți, am ridicat ancora binișor și p-aci ți-e drumul, că se răceau cuptoarele patriei!»

Căpitanul Măndoiu știe o vorbă pentru timpul rău, auzită tocmai la Singapore, unde luna octombrie aduce cu ea întotdeauna taifunuri, uragane, vijelii și tot ce poate fi mai urît pentru marinari. O reproduc, textual: «In July — stand by, August — it must, September — remember, October — all over!» Într-o traducere pe cît de proprie, pe atît de aproximativă, asta ar veni cam așa: «În iulie — atenție; august — că trebuie; septembrie — să-ți aduci aminte; (că-n) octombrie — rămîne numai cine n-are minte! «Eu am o altă vorbă, îmi mai spunea Ștefan Măndoiu: marea e cea mai perfectă mamă — nu uită niciodată să te legene. Dar te și întreabă, tocmai cînd ți-e mai greu — ce-ai făcut la vreme bună, cum te-ai pregătit? Și pe proști îi păcălește...»

— Ce înseamnă pentru dumneata, așa cum mi-ai spus mai înainte, «o viață cam grea pe vas»? — l-am întrebat.

«Păi e bine să știi că nu există om care să nu simtă răul de mare, chiar un marinar încercat fiind. Unii vomită, alții nu pot să mănînce, unii, din contră, ar tot mînca — există tot felul de manifestări. Unii devin apatici, dorm tot timpul, pe cînd alții — între care și eu, de ce n-aș mărturisi — sînt foarte nervoși».

Există deci nu numai nave, ci și marinari, înseamnă că există și probleme, cele ale oamenilor, ale acelora care conduc mașinile minunate despre care am vorbit pînă acum. «Răspunderea noastră, și a mea personală în primul rînd, este foarte mare — îmi spunea Ștefan Măndoiu. O singură vorbă aruncată într-un moment critic fără a fi cîntărită, poate însemna milioane la nivelul economiei naționale. În general e greu de spus că avem o tradiție deosebită în marinărit. Sîntem însă foarte bine priviți și tratați pe alte meleaguri. La noi acasă oamenii din păcate încă se înșală, fiți siguri de asta — marinarul nu mai este de multă vreme acea figură pitorească, descrisă cu lux de amănunte în romanele proaste. În primul rînd, nu uitați, marinarul are astăzi mult timp și condiții de citit; n-aș sfătui deci pe nimeni să intre într-o discuție despre literatură, de pildă, cu oricare dintre oamenii mei!»

Cifra de o sută de nave a fost luată totuși arbitrar — pentru că îndeplinirea ei nu este deloc departe — au fost 87 la sfîrșitul anului trecut, vor fi peste o sută chiar de anul acesta, și se prevăd două sute pentru 1980... În vreme ce uriașele macarale cu greifer mușcau din cele aproape 25 000 de tone de minereu de fier concentrat adus din Liberia, în cabina comandantului navei mineralier «Dunărea» erau strînși la o discuție vreo 5-6 membri ai echipajului, inclusiv secretarul organizației U.T.C. Ilie Pîrlițeanu a ținut să-mi spună mai întîi că are 34 de ani, și că doar doi membri din cei 34 ce formează echipajul navei sînt mai în vîrstă.

«Dealtfel, zicea, anul trecut, îmi pare, s-a făcut media de vîrstă pe întreaga flotă comercială — a fost de vreo 28 de ani!»

N-a mai luat concediu din anul 1972 — «cînd mi-au dat telefon la Sinaia să vin urgent să preiau un vas al cărui căpitan își rupsese o mînă», zice. Pe un an întreg «staționarea acasă», cum îi place să spună, poate fi și de 10-15 zile uneori, sau de vreo două luni, hai să zicem trei, dacă includem și concediul... Nimănui dintre cei prezenți nu-i plăcuse cartea lui Radu Tudoran, «Al 82-lea». «Nu ne-am recunoscut deloc între marinarii din carte. Autorul a stat probabil mai mult în cabină, acolo i s-a servit și micul dejun, apoi o fi ieșit la plajă, pe covertă. În Brazilia a luat un avion, a plecat la Copacabana și s-a întors abia în ziua plecării. Am luat cartea în mîini de vreo sută de ori cred și tot de atîtea ori am aruncat-o pînă am izbutit s-o termin. Marinarii din carte sînt cu toții neserioși, niște bișnițari — zău așa, pe toți ne-a indignat!»

În cele din urmă, socotind documentarea suficientă pentru a putea face față unei discuții cu Nicolae Moise, mă prezint din nou la ușa pe care sînt înscrise cuvintele «Directorul flotei». Sînt poftit în birou cu amabilitate și începem în fine discuția promisă de două zile. «Da, au dreptate oamenii noștri — îmi spune Nicolae Moise încă de la început. Marina comercială a avut multă vreme o pondere prea mică în economia națională, nu avem o tradiție deosebită în această privință. Condiția socială este strîns legată de acest lucru. În lume există la ora actuală cam un milion de marinari, în vreme ce la noi sînt ceva mai mult de trei mii. Nu reprezentăm încă decît 0,1 la sută din flota mondială, cifrată la 450 milioane tdw... Totuși, așa cum știi și dumneata, investițiile pe care le facem sînt foarte însemnate — pe lîngă marile șantiere de la Galați, Brăila, Constanța se ridică acum și cel de la Mangalia. Portul Constanța va ajunge, luați aminte, peste vreo zece ani unul din marile porturi ale lumii — realizînd anual o capacitate de trafic de circa 250 milioane tone de marfă (în 1973, Rotterdamul realiza 260 de milioane de tone, dar portul olandez este nu numai cel mai mare din lume, ci reprezintă de fapt principala poartă maritimă a continentului european). În 1980 vom avea peste trei milioane tdw sub pavilion tricolor, moment în care este prevăzut să ajungem să transportăm peste 70 la sută din totalul mărfurilor import-export cu flota proprie. Acum trecem de 27 la sută, dar idealul este ca atît mărfurile pe care le producem, cît și cele pe care le importăm să fie transportate cu vasele proprii. Spre anul 1990 ne vom apropia și de acest deziderat, idealul fiind totuși imposibil de atins din cauza diferitelor forme pe care le pot lua contractele economice».

Ei bine, iată, o uriașă industrie începe să se miște — grandoarea ei nu-i mai sperie pe oamenii obișnuiți să înfrunte cele mai teribile furtuni. Este un lucru limpede ca lumina zilei: creșterea masivă a schimburilor noastre economice nu poate merge decît direct proporțional cu dezvoltarea flotei comerciale, la urma urmei, așa cum s-a subliniat adesea, transportul pe apă fiind cel mai ieftin, adică cel mai rentabil mijloc de transport.

La 80 de ani de la inaugurarea primei linii maritime internaționale, iată, Navromul are trei linii principale de navigație: 1) România — Europa de Nord (Anglia, R.F.G., Belgia, Olanda, Suedia etc.); 2) România — Levant (Liban, Siria); 3) România — Extremul Orient (R.P. Chineză, Japonia, R.P.D. Coreeană). Asta, în foarte mare. Navele românești pun capul la compas și spre Statele Unite, unde transportăm mobilă, geamuri și altele, aducînd piei, tananți, bumbac și unele utilaje, spre Africa de Est și Vest (Guineea, Liberia, Tanzania, Kenya), de unde importăm lemn, fructe exotice, minereuri, mai ales prin intermediul nou createlor întreprinderi mixte, spre Brazilia (aducem minereu), spre Libia, ducînd mult material de construcție pentru blocurile de locuințe, hotelurile și șoselele construite de inginerii români, de unde aduc în țară mai ales petrol, spre Cuba, ducînd piese și mașini pentru fabricile de ciment. În R.P. Chineză duc tractoare, autocamioane și autoutilitare, în India și Indonezia îngrășăminte pe bază de nitrocalcar, aduc din Maroc fosfați și din India minereu de fier, în Levant susțin exportul de produse al industriei chimice, alimentare și textile, spre Europa de nord vasele românești pleacă încărcate cu produse petroliere rafinate și laminate și se întorc cu mașini, tablă, dispozitive pentru irigații etc. Adică Etcetera — spațiul fiind prea mic pentru a epuiza o activitate așa de susținută, plină de majore semnificații pentru industria, agricultura, comerțul țării noastre, pentru întreaga economie și nivelul de trai al patriei...

Iar toate acestea le fac oamenii aceștia cu numele de marinari, bărbați curajoși, dar uneori singuri, despre care am încercat să spun aici cîte ceva. Nu, n-am spus totul — nici un... roman n-ar putea spune totul — dar poate am reușit să fac oarecum simțită în inimile românilor ce au citit articolul de față prezența deloc lipsită de importanță a celor trei mii de frați ai lor legănați cea mai mare parte a timpului de ape destul de străine. Vom avea peste o sută de nave anul acesta, dar avem și marinari — iar pentru ei va trebui să avem nu numai stima, ci chiar și iubirea noastră.

DUMITRU GRAUR ■
Fotografiile autorului

ROMÂNIA NEMURITOARE

pînă unde se poate merge pe străzi

**Cunoști marele ocean al singurătății dintr-o cameră de hotel,
La Stockholm, cu o fereastră înspre parcul lunatec pe unde
Triști celibatari își plimbă cîinii la ora 1 noaptea?**

**Ai apăsat vreodată pe rînd toate clapele pianului acelei disperări
De a vorbi unui om necunoscut la telefon, într-o limbă pe care nu o-nțelegi?
Trimis special al unui ziar din București, cu pașaport de serviciu
Și cu țigări Carpați în buzunar?**

**Ți s-a întîmplat vreodată să călătorești în metrouri de noapte
Prin Londra cu limbă de clopot,
În căutarea unui bărbat sau a unei femei pe care să îi întrebi:
Ce mai faci?
Ți s-a întîmplat să îți moară Oceanul Atlantic pe buze, apa aceea sărată
Cu gust de pe plajele mării memoriei noastre Sarmatice?
Ai îngenuncheat vreodată pe treptele Columnei lui Traian
Călătorind prin Roma sălbatică a limuzinelor cu femei la volan?**

**Ai rămas pentru cîteva ore în nord, în Alaska,
Pe aeroportul cu aerul tare trimis ca o carte poștală
De prietenii tăi cei mai buni aflați în vacanță în Munții Bucegi?**

**N-ai confundat niciodată un om de pe Champs Elisée, cu un vecin
De cartier, întîlnit aproape în fiecare dimineață în troleibuzul 84?
Nu ți s-a întîmplat să-ți dea lacrimile într-un bistrou
Ascultînd glasul cald, senzual și îndepărtat al Mariei Tănase,
La Salzburg? Pe unde încă mai tremură-n aer un vag menuet?**

**Știi ce înseamnă să plîngi așezat pe bordura unui oraș japonez,
Citind ziarele ieșite din tipografii cu două săptămîni înainte,
La București, memorînd un discurs, din Piața Palatului
Despre marea speranță și despre marele curaj:
De a fi totdeauna român...**

**Ei bine, acolo, zburînd peste pol, într-un Boeing perfect,
Ca pe o autostradă, cu aurorele boreale la piept,
Ți se poate întîmpla să-ți aduci pentru totdeauna aminte
De golul de aer al trupului tău, undeva, lîngă Munții Carpați.**

**Ai intrat vreodată în Florența, în Domul în care a fost botezat
Cîndva Dante, cu mult înainte de a fi descoperit pentru oameni Infernul
Și de a fi apărut Hiroshima pe harta cenușii?
Și nu ai văzut niciodată urcînd prin vitralii corul copiilor
Din fîntîna de lacrimi de la Curtea de Argeș?
Cunoști oare somnul acela de îndepărtare și de regret
Că nu simți respirînd lîngă tine femeia iubită cu nume de jertfă
Zidită în tîmplele casei în care a dat naștere
Fiului tău Alexandru și fiicei tale Ioana?**

**Și pînă unde se poate merge pe străzi, pînă unde, lăsînd un tipar
De pași rari pentru eternitatea planetei sau pentru soclul unui marș?
Ceva din tine rămîne așadar pretutindeni acasă, la etajul VI,
În apartamentul 24 al unui bloc cenușiu unde ești așteptat,
Și unde întotdeauna cineva, de emoție, sparge o glastră cu flori.**

A. DOHOTARU ■

CUM SÎNTEM, CUM VREM SĂ FIM, CUM TREBUIE SĂ FIM

exegi monumentum

Monumentele istorice, de arhitectură, de artă, relicve de civilizație și cultură scumpă, ies azi, mereu, prin depistare științifică și ocrotire muzeală, din întunericul necunoașterii sau al țărînei, vorbind omului contemporan cu un glas proaspăt, cu o forță și o poezie care ating adesea sublimul. Am vizitat recent la Rm. Vîlcea, într-unul din cele mai încîntătoare colțuri ale județului, casa lui Petrache Poenaru, ctitorul învățămîntului sătesc la români, restaurată cu o minuție și o artă care (după cum ne spunea foarte sigur pe sine custodele) ar fi fost salutate de ctitor însuși, dacă umbra sa sacră ar mai fi printre noi. Casa e acum muzeu etnografic, cuprinzînd bogate podoabe din zonă. Am vizitat tot aici, în împrejurimile Rîmnicului, recent inauguratul «Muzeu al satului vîlcean», vastă frescă sau vast panou etnografic deschis privirilor trecătorului între apele Oltului și Munții Coziei, ca o invitație la a păși peste un prag de istorie și de artă care sună, în ciuda vechimii, a lemn bun, a smalțuri alese, a pînză proaspătă și a olărie fină. Cincisprezece (deocamdată) gospodării țărănești, cu un total de treizeci și patru de construcții, mobilate și echipate «stil», în stilul specific al locului, case de ciobani și cule, case din lemn de brad și stîne montane, îmbogățesc cunoașterea noastră cu cel puțin cîteva informații noi despre arta populară rurală. Multe din obiectele acestor muzee sînt, ni se spune, darul oamenilor, donații ale sătenilor. Mulți dintre ei au venit singuri să le ofere, atunci cînd ideea acestor muzee a devenit fapt public. De mai mulți ani, ni se spune, vîlcenii s-au obișnuit să privească relicva cu alți ochi, s-o considere nu numai sub unghiul rece al valorii științifice, ci cu căldura la care te obligă documentul uman. Aceasta se vede, ni se mai spune, nu numai din grija cu care localnicii se preocupă de îmbogățirea acestor muzee, ci, totodată, din pasiunea cu care urmăresc piesele pe care le-au oferit sau la a căror descoperire au fost de față sau pe care le-au semnalat muzeografilor și cercetătorilor. Se dau telefoane, specialiștii sînt asaltați de întrebări... Din ce epocă este cutare ladă de zestre, sculptată cu finețe de filigran? Ce destinație au avut cutare chilim sau scoarță, deshumate dintr-un scrin al străbunicii? Cîndva, Nicolae Iorga a colindat vreme îndelungată prin așezările acestor oameni ai munților, încercînd să-i convingă să-i dea sau măcar să-i arate străvechile lor zapise domnești, scrise pe piele de iepure. Avea cu el (oferită, se zice, de un prefect fără psihologie) și o escortă de jandarmi. N-a izbutit nimic. Nu i s-a arătat nimic. Nu din pricina lui, nici, poate, dintr-a jandarmilor, ci poate fiindcă oamenii, acești oameni săraci și aspri, n-aveau încredere, nu voiau să accepte intruziunea într-un domeniu sacru al lor, necum să se despartă de el, de acest unic bun pe care-l aveau: istoria. Acum, aceiași oameni și-o dăruiesc. Cu dragă inimă. E aici o semnificație ce se dezvăluie de la sine. Într-un prezent care le aparține, oamenii își pot dărui istoria. Ei nu se mai ascund în secole, ca într-un unic refugiu, păzit ca și o cetate de ochiul intrusului, ci se contemplă în aceste secole ca într-o oglindă, încorporîndu-le zilei de azi, legîndu-le cu ea și arătîndu-le cu mîndrie tuturor.

ILIE PURCARU ■

flacăra la dispoziția dumneavoastră

Gheorghe Popescu din Tg. Jiu a scris redacției că la un concert de muzică populară care a avut loc pe scena Casei municipale de cultură din Tg. Jiu, un interpret, solistul vocal Tița Victor, și-a permis atitudini ireverențioase față de public. Am îndreptat scrisoarea către Comitetul de cultură și educație socialistă al județului Gorj care, sub semnătura președintelui său, Constantin Băleanu, ne răspunde:

«În legătură cu scrisoarea adresată revistei «Flacăra» de către Popescu Gheorghe din Tg. Jiu, vă comunicăm că faptele sesizate sînt, parțial, conforme cu realitatea. Solistul Tița Victor a făcut, într-adevăr, o afirmație nepoliticoasă, dar nu pe scenă, ci în culise și, după cum a pretins el, sub formă de glumă. Atitudinea n-a rămas însă nesancționată. Solistul a fost suspendat din spectacolele susținute ulterior în turneul întreprins de Ansamblul artistic al Casei de cultură din municipiul Tg. Jiu».

*

Darie Ioan din Cîmpulung Moldovenesc s-a plîns într-o scrisoare adresată redacției de comportarea nedemnă a unor lucrători ai magazinului Gostat din localitate — rubedenii între ei. Din scrisoare rezultă că vînzătorii aceștia, certați cu normele cele mai elementare de comportare civilizată față de clienți, și-au permis să insulte grav și să-l amenințe pe semnatarul scrisorii, un om în vîrstă de 70 de ani. Am trimis scrisoarea Consiliului popular al orașului Cîmpulung Moldovenesc, din al cărui răspuns cităm:

«Luîndu-se legătura cu responsabila magazinului Gostat din localitate, Rusu E., aceasta... recunoaște că a fost nervoasă și a avut o atitudine necorespunzătoare față de semnatarul scrisorii, pentru care i s-a atras atenția ca pe viitor să nu se mai repete asemenea situații. De asemenea s-a atras atenția și celorlalți vînzători care sînt în acest magazin de felul cum trebuie să se comporte cu clienții pentru a nu se da ocazie la unele discuții neprincipiale în timpul cînd sînt clienți în magazin...»

N.R. — Firește, nu avem nici un motiv să ne declarăm satisfăcuți de un asemenea răspuns care nu răspunde la nimic... Insulte grave, dintre care n-au lipsit invective, precum «măgarule» și alte asemenea, amenințări pînă la agresiune fățișă etc., tratate cu nemeritată blîndețe, sînt prezentate drept «discuții neprincipiale», iar grava sancțiune aplicată pentru asemenea fapte: «...i s-a atras atenția etc., etc.». Nu se suflă nici un cuvînt în adresa de răspuns despre faptul că, în acest magazin, colectivul de vînzători este alcătuit din mamă, fiu și nepot, care se sprijină reciproc în a arunca o umbră nedorită asupra comerțului socialist din localitate. Nu, nu avem motive să fim mulțumiți de un asemenea răspuns; sperăm că vom primi un altul, mai la obiect.

*

Pînă nu de multă vreme în municipiul Suceava exista o cantină-restaurant. Nu era ea cine știe ce (așa cum am văzut bunăoară la Bacău sau Piatra Neamț), dar exista și funcționa. Acum nu mai e și nu mai funcționează. Se pare că Legea nr. 9, în baza căreia s-au creat în toate centrele din țara noastră cantine-restaurant, pentru a deservi categorii foarte largi de oameni ai muncii în condiții civilizate și la prețuri rezonabile, este ignorată aici la Suceava. În municipiul nostru se găsesc 30 de localuri de alimentație publică unde se pot consuma băuturi alcoolice, dar nu se găsește un loc și pentru o cantină-restaurant (cu excepția cartierelor Burdujeni și Ițcani). Îmi îngădui să fac și o propunere, și poate că există și altele: se află în municipiu un local mare, cu un etaj, cu spațiu suficient și care nu este folosit decît parțial de către barul de zi «Moldova»; ar fi foarte potrivit pentru înființarea unei cantine-restaurant. *(Broască Iordache*— Suceava)

*

Galațiul cu Țiglinele sale oferă în prezent locuitorilor săi o nouă și frumoasă arteră de promenadă — bulevardul care unește Țiglina 1 cu Țiglina 2. Demne de toată lauda sînt eforturile depuse de edilii municipiului pentru înfățișarea cît mai atrăgătoare a acestei artere gălățene. Dar dacă, printre alte rosturi, noul bulevard îl are și pe acela de promenadă, atunci — gîndesc eu — bine ar fi fost ca de-a lungul ei să fie instalate și niște bănci pentru odihna pietonilor. De asemenea, n-ar fi fost rău ca pe frontispiciul Casei de cultură, situată în aceeași zonă, să se pună o firmă, o inscripție care să vorbească despre ce reprezintă clădirea, fiind de presupus că pe aici trec nu numai gălățenii care știu despre ce e vorba, ci și numeroși turiști din alte orașe și chiar din alte țări, care n-au de unde să știe. *(I. Mantale* — Galați)

În primele trei luni ale anului numărul cititorilor bibliotecii orășenești din Tîrnăveni (Mureș) a crescut cu 600, iar cel al volumelor citite — cu 6 000, în comparație cu aceeași perioadă a anului 1973. Comparația cu anul 1973 nu este deloc întîmplătoare, ci am făcut-o pentru că, potrivit statisticilor, acesta a fost un an record. Activitatea bibliotecii se remarcă însă nu numai sub acest aspect cantitativ, ci și sub cel al calității. Este de ajuns în acest sens să remarcăm faptul că ponderea cărților de referință — și în primul rînd a cărții social-politice — cerute de cititori a crescut, ajungînd la 28% din totalul cărților consultate. *(Valeriu Liviu Miclăuș* — Tîrnăveni)

*

Omul sfințește locul — spune o vorbă din bătrîni. Înțeleaptă ca orice vorbă din bătrîni, ea s-a adeverit încă o dată în comuna noastră, Albești, județul Botoșani. Aici, în comună, există un dispensar medical unde lucrurile mergeau tare prost și oamenii, se înțelege, erau nemulțumiți. În toamna anului 1973 a venit însă în comună tînărul doctor Mircea Tîrnăveanu și de atunci lucrurile s-au schimbat de nu le mai recunoști. La dispensar s-au instaurat ordinea, disciplina, curățenia. Peste tot veghează ochiul atent al medicului: și la dispensar, și la Casa de nașteri, și la Staționarul pentru copii. Peste 9 000 de locuitori numără comuna noastră, iar medicul trebuie să asigure consultații nu numai la centrul comunal, ci și la punctele sanitare ale celor cinci sate aparținătoare. Vreau să spun că pentru un singur medic treabă este destulă, încît ne întrebăm cînd mai are timp doctorul nostru să se ocupe și de multe alte probleme gospodărești. Ei, uite că are timp! O dovedesc faptele: construirea unei băi pe lîngă dispensar, amenajarea unei grădini de legume și a unui mic parc recreativ, introducerea apei curente și a luminii la dispensar și dotarea lui cu șaretă, televizor și altele. Mult îl iubesc oamenii din comună pe tînărul doctor pentru tot ceea ce a făcut și face în folosul obștii. În numele consătenilor mei, vă rog să publicați această scrisoare și, odată cu mulțumirile noastre, transmitem felicitări sincere atît părinților, cît și profesorilor doctorului Mircea Tîrnăveanu, absolvent al I.M.F. Tg. Mureș, care l-au crescut și l-au format pe acest medic și om minunat. *(Neculai Chileschi*— Albești, Botoșani)

*

În fiecare an, cînd primăvara își redobîndește drepturile, pe legendarele plaiuri oșenești are loc tradiționala sărbătoare cîmpenească, cunoscută sub denumirea de «Sîmbra oilor». În satul Moiseni (unde, dealtfel, ritualul ei este păstrat pur) originea acestei sărbători, numită și «alesul», se pierde în negura vremurilor, poate chiar în obiceiurile păstorești ale dacilor (Noi oșenii purtăm gaci/ Moștenire de la daci...) În ziua sîmbrei se măsoară laptele pe care-l dau oile, iar cantitatea se încrustează pe răboj pentru ca, la vremea cuvenită, să știe fiecare cîtă brînză are de primit. După muls și măsurat, participanții se așază la masă și începe praznicul. Fiecare comesean aduce cîte o pîine, frumos ornamentată, numită și «colacul oilor», și care va fi «jucată pe cap» pentru ca norocul să nu-i ocolească oile. Praznicul, însoțit de muzică, «danțuri» și țîpurituri, este un bun prilej pentru oșence să-și arate măiestria nu numai în arta culinară și arta cusăturilor, ci și în aceea a tropotitei. În cîntec, joc și voie bună, se lasă umbrele serii, iar oșenii se întorc pe la casele lor, chiuind și țîpurind. Așa s-a transmis sîmbra oilor din generație în generație în toată frumusețea ei ancestrală, exprimînd dragostea oșanului de viață, sufletul lui cald și omenos. Prefacerile grandioase, pe care socialismul le-a adus și în acest colț de țară, nu au alterat cu nimic frumusețea frustă a sîmbrei. La cabana «Sîmbra oilor» de pe dealul Huta are loc, în fiecare primăvară, tradiționala sărbătoare care a dat și denumirea cabanei și care se bucură, an de an, de o participare tot mai numeroasă. *(Moiș Vasile* — Satu-Mare)

*

Cetățenii care au avut nenorocul să cumpere apartamente *confort I* în blocurile P 29, P 30 și P 31 din orașul Hațeg sînt pe drept cuvînt indignați de felul în care constructorul — Trustul de Construcții Deva — a înțeles să se achite de îndatoririle sale. La toate cele trei blocuri amintite, tencuiala și zugrăveala exterioară nu s-au executat decît în parte, finisajul lăsînd mult de dorit. Starea aceasta durează de multă vreme (doi ani la blocul P 29 și mai mult de un an la blocul P 30), promisiuni s-au făcut multe, dar de respectat nu s-a respectat nici una. La blocul P 30, nici acoperișul nu este finisat, așa încît atunci cînd plouă apa se infiltrează în pereți. Din pricina unui defect de construcție, la subsolul acestui bloc a pătruns apă care nu poate fi evacuată și a devenit gazdă de țînțari supărători și periculoși pentru sănătatea locatarilor. Aș întreba constructorii care au dat în primire apartamentele acestor blocuri dacă lor le-ar plăcea să locuiască în asemenea condiții? *(Nicu Sbuchea* — Hațeg)

*

În materialul «Noul poartă un nume frumos» (autor Emil Poenaru), apărut în numărul 15 al revistei noastre, s-a relatat un caz petrecut la Făgăraș, autorul folosind pentru a numi unitatea în care activează inginerul S.V. cuvîntul «combinat», fapt care a creat o oarecare nemulțumire oamenilor acelei unități.

Nedorind, din motive lesne de înțeles, să dea numele întreprinderii respective, autorul a folosit termenul de «combinat» absolut întîmplător.

Precizăm cu această ocazie că întreprinderea în care lucrează inginerul S.V. nu este Combinatul chimic din Făgăraș, la care s-au gîndit unii dintre cititorii materialului, ci o cu totul altă unitate din acest oraș.

*

Ca urmare a publicării la rubrica «Flacăra la dispoziția dumneavoastră» a sesizării pe care am făcut-o cu privire la unii indivizi care braconează podoabe ale naturii, ocrotite de lege, și le comercializează, mi s-au cerut unele precizări de către primul secretar al comitetului orășenesc Cîmpulung al U.T.C., tovarășul Paul Barboi, care s-a arătat foarte interesat de situația prezentată și de modalitățile de a interveni. Ca urmare a dialogului purtat în urma publicării scrisorii, s-au luat măsuri care, sperăm, vor avea rezultate bune. Au fost constituite, pe raza orașului, ca și în comunele vecine din zona montană, cercuri de ocrotirea naturii, veghind la păstrarea și ocrotirea frumuseților ei. În perioada de vegetație și înflorire, se organizează patrule cu misiunea de a lămuri pe cei tentați să smulgă florile sau ramurile arbuștilor, recalcitranții să fie identificați și trași la răspundere. La aceste acțiuni participă elevi și cadre didactice, pionieri, tineret. Vă mulțumesc că prin publicarea scrisorii ne-ați ajutat să luăm măsuri de ocrotire a acestor minunate podoabe ale naturii, acest tonic al bunei noastre dispoziții, care este natura înconjurătoare și frumusețile ei. *(Ioan Dobrescu* — Cîmpulung-Argeș)

*

«Mă adresez revistei «Flacăra» — ne scrie *Drăgan Antoaneta*, din Timișoara — într-o problemă ce ar putea părea, la prima vedere, destul de minoră. Și totuși, pentru mulți dintre noi, lucrători în servicii de administrație, amănuntul asupra căruia vreau să mă refer contează mult, atît ca timpul pierdut inutil, ca risipă de material, cît și ca nervi consumați aiurea. Iată despre ce este vorba: printre obiectele de recuzită cu care operez în permanență se numără și acele cu gămălie — în cazul meu, ambalate în cutii pe care se află emblema «FLARO». Aș vrea să fiu înțeleasă cît mai bine: nu intenționez să fac o problemă majoră dintr-un caz mărunt, este vorba de aceste ace cu gămălie — ace din care sînt nevoită să arunc cel puțin o treime din cantitatea ce mi se dă în folosință, întrucît au vîrfurile boante, sau pur și simplu nu au nici un fel de vîrf. Împreună cu cele trei colege ale mele, din același serviciu, în timp de opt ore, am calculat cu o oarecare aproximație că, din două cutii (mici) de «Flaro», aproape jumătate dintr-una se duce pe... apa Sîmbetei! Socotim că nu este firesc acest lucru, și nici nu cred că soluția ar fi ca în țară serviciile de administrație să înființeze, obligatoriu, locuri fixe de recuperare a fierului vechi format din... ace! Poate că scrisoarea mea va «înțepa» nițel spiritul, cred, cam adormit, al controlului de calitate de la fabrica sau întreprinderea producătoare a minusculelor, dar atît de necesarelor articole.

*

Am primit, acum cîtva timp, o scrisoare semnată de *Titi Diaconeasa* din Balș. O scrisoare necăjită a unui tînăr care, după ce fusese școlarizat în bună regulă în profesia de lăcătuș mecanic de către Întreprinderea de osii și boghiuri Balș, a fost încadrat în producție la această întreprindere, cu angajament pe termen de cinci ani. N-au trecut însă decît zece luni și tînărul nostru s-a trezit cu o adresă (cu ștampile și semnături) prin care i se aducea la cunoștință că i s-a desfăcut contractul de muncă deoarece nu fusese semnat de cei în drept... Am trimis scrisoarea directorului Întreprinderii de osii și boghiuri Balș, inginerul Nicolae Ionescu, care, cu promptitudine, a rezolvat cazul, comunicîndu-ne:

«Numitul (Titi Diaconeasa, n.n.) fiind absolvent al Școlii profesionale de mecanică agricolă, promoția 1974, sesiunea iunie, are contract (angajament) de școlarizare încheiat cu I.O.B. Balș pe cinci ani... Secția forjă osii și roți (în urma angajamentului luat de muncitorul în cauză că nu va lipsi nemotivat de la serviciu, că nu va părăsi locul de muncă și nu va fi indisciplinat) a dat aviz favorabil pentru reîncadrarea în continuare ca lăcătuș... Conducerea unității noastre, avînd în vedere cele de mai sus, a dispus reîncadrarea muncitorului Diaconeasa Titi în funcția cerută, comunicîndu-se în acest sens măsurile luate...»

*

În «Flacăra» nr. 16 (26 aprilie a.c.) a apărut scrisoarea semnată de *Ț. Miron* din Deva prin care acesta arăta că navetiștii care sosesc la Deva cu autobuzele I.T.A. din direcțiile Ilia și Brad sînt siliți să parcurgă pe jos distanțe mari, dat fiind că — de la intrarea în municipiu și pînă la stația terminus — nu există și stații intermediare. În legătură cu publicarea acestei scrisori, primim din partea I.T.A. Hunedoara-Deva:

«Pe secțiunea de traseu la intrarea în municipiul Deva din direcția amintită există 2 stații de oprire a autobuzelor (una la E.M. Deva — Flotație, pentru muncitorii acesteia și a doua stație, facultativă, în cartierul Viile Noi). Ambele stații au posibilitatea scoaterii autobuzului din partea carosabilă, lucru ce nu periclitează siguranța circulației pe D.N.7. Unde se solicită înființarea unei a 3-a opriri (vechea autogară) nu este posibilă oprirea autobuzelor, fiind intersecție de drumuri cu o circulație intensă și se periclitează siguranța circulației. În trecut a fost o stație facultativă în acest punct, dar stația a fost desființată în urma dispozițiunilor primite din partea organului de miliție... Față de cele relatate mai sus, considerăm nejustificată cererea navetiștilor și în consecință nu se pot înființa stațiile solicitate, periclitînd siguranța circulației.»

*

Maria Mureșan din Cluj-Napoca a trimis redacției o scrisoare în care critica faptul că «insula» din mijlocul bulevardului Dr. Petru Groza, arteră majoră a municipiului, a fost desființată ca zonă verde și transformată în spațiu pentru parcaj auto. Am trimis scrisoarea Consiliului popular al Municipiului Cluj-Napoca, din al cărui răspuns reiese:

„Această insulă are de o parte și de alta carosabile, al căror trafic s-a mărit considerabil în ultimii ani, datorită dezvoltării orașului și a creșterii impetuoase a gradului de motorizare, fapt ce a diminuat definitiv rolul ei de promenadă, datorită pericolelor pentru circulația pietonală (la traversare), precum și pentru siguranța circulației auto (fluența traficului, pericol de accidente etc). Această promenadă s-ar fi putut menține numai în cazul transformării integrale a arterei în pietonal cu interzicerea circulației auto, lucru total nerealizabil în condițiile rezolvării circulației majore a municipiului... Menționăm că în cazul acestei insule, transformată în parcaj datorită celor enunțate mai sus și legat de necesitatea imperioasă de astfel de spații în zona centrală, s-au menținut arborii plantați pe două rînduri, iar la extremitatea dinspre Piața Libertății s-a amplasat într-un spațiu verde, agrementat, statuia «Lupa Capitolina»...“

POȘTA REDACȚIEI

Ștefan Stancoveanu — București. Am fost informați de către Ministerul Sănătății că pe baza unui protocol întocmit cu Institutul pentru controlul de stat al medicamentului și cercetării farmaceutice, Academia de Științe Medicale a condus și controlat experimentarea produsului **Corovit**. În urma experimentărilor făcute, rezultatele fiind pozitive, în curînd acest produs va fi introdus în fabricație și în practica medicală.

Aneta Maftei — Botoșani. De ce neapărat în Capitală? Vă puteți califica la una din întreprinderile din județul în care locuiți. Dumneavoastră nu vă încadrați, în acest sens, în prevederile legii privind stabilirea în București. În nr. 17-18 al revistei noastre am publicat în cadrul acestei rubrici condițiile ce trebuie îndeplinite pentru stabilirea în Capitală.

Daniel Onofrei — București. Repartizarea locuințelor proprietate personală, pentru a fi contractate cu retribuiții, se face numai prin unități. Cererile pentru înscrierea pe lista de prioritate în vederea contractării construirii unei locuințe proprietate personală se adresează organului colectiv de conducere din unitate, care în conformitate cu prevederile Legii nr. 4/973 repartizează apartamente din cota ce o primește anual în acest scop.

Traian Bălaie — Pitești. Doriți să faceți schimb de locuință? Faceți! Nu înțelegem de ce v-ați adresat în acest scop revistei Flacăra.

Vladimir Glodea — București. În acest an nu mai sînt posibilități de cuprindere a fiului dumneavoastră la grădinița specială de hipoacuzie; urmează ca să fie cuprins în forma de învățămînt din anul școlar viitor, fiind luat în evidența grădiniței speciale.

MARGA NEDELEA ■

«FLACĂRA» nu ia în considerație scrisorile anonime. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți.

«Phoenix»:«o muzică pe care o iubesc, deci să continue!»

«Muzica lor place prin simplitatea și, în același timp, prin complexitatea ei, prin originalitatea care constă tocmai în acea influență populară atît de caracteristică»..., «este o muzică formidabilă, reconfortantă și plăcută»;«este o muzică pe care o prefer aceleia din Occident;«este o muzică pe care o IUBESC, deci să continue...» Opiniile elevilor bucureșteni, transcrise aici dintr-o recentă anchetă inițiată de «Flacăra», sintetizează sugestiv, credem, imensa popularitate de care se bucură formația **Phoenix** în rîndurile tineretului nostru, ale melomanilor de toate vîrstele, înțelegerea de care dau dovadă ascultătorii avizați față de stilul interpretativ, de maniera componistică a acestui grup care nu mai este de mult — oricît s-ar strădui să ne convingă de contrariu unii autori — o formație **de muzică ușoară...**

Ajunsă astăzi la maturitatea mijloacelor sale de expresie, formația **Phoenix** își păstrează toate atributele care au lansat-o și proiectat-o definitiv în conștiința publicului nostru tînăr: înalt profesionalism, solidă concepție artistică, simplitate (nu simplism), inspirație, lirism, fuziune text-muzică și celelalte care sînt — sau ar trebui să fie — atributele muzicii noastre tinere. În plus, formația condusă de Nicolae Covaci posedă calitatea primordială ținînd de natura inspirației, de atmosfera recreată, de puterea de a fi veșnic nou, acel inefabil izvorît din conștiința neliniștită de artiști a tuturor membrilor formației, convinși că au ceva de spus în muzica românească și că au ceva frumos de adăugat spiritualității noastre.

Istoric

● Grupul debutează sub titulatura **Sfinții** (?) în 1961, ca formație instrumentală în cadrul brigăzii artistice de agitație a Școlii medii nr. 2 din Timișoara,și obține, după numai un an, premiul al doilea pe țară la Festivalul școlar de artă de la București. Componenții se schimbă, formula — de acompaniament — rămîne aceeași: trei chitare (solo, armonie, bas) plus tobă. Modelele declarate sînt în această primă perioadă formațiile **Shadows** și **Ventures** din repertoriul cărora se preiau piese instrumentale la modă, punîndu-se astfel la punct, încetul cu încetul, tehnica instrumentală.

● Etapa următoare — școala **Beatles**-ilor — reprezintă un moment de răscruce în viața formației care tinde să se profesionalizeze. Se cîntă aproape seară de seară la cantina Facultății de mecanică de la Institutul politehnic (1964-'66). De la **Beatles,** formație vocal-instrumentală în mare vogă,se învață tehnica vocilor (cîntîndu-se de atunci pe trei voci) și, mai ales, sisteme compoziționale, modele de construcție a unei piese. Copiate ad litteram, notă cu notă, cîntecele faimoșilor englezi reprezintă o veritabilă școală «clasică», cultivarea lor înseamnă rigoare și măiestrie (și acum șeful formației Phoenix are în repertoriul său peste 150 de piese «**Beatles**»).

● Apar **Rolling Stones**-ii. Seducția e totală, formația timișoreană preia de la aceștia verva și prezența scenică, tehnica «show»-ului — calități vizibile și astăzi, evident la un alt nivel. **Rock**-ul dar și **blues**-ul, **blues**-ul alb, european, al lui John Mayal, constituie la rîndul lor o școală, mai ales după cooptarea în formație a lui Günther Reininger la pian. Formația **Rolling Stones** care cînta și ea pe vremea aceea piese de **Beatles,** dar într-o manieră mai frapantă, reclamă, în spectacolul **rock** (sau **beat,** pe atunci),o solicitare cît mai complexă a simțurilor, și **Phoenix** se conformează acestei noi tendințe; apoi, după 1966, înregistrează primele manifestări oarecum psihedelice, în care un rol important îl joacă luminile.

Formația are în 1968-'70 formula 2 chitare, pian, tobă, apoi între '70 și '74 — 2 chitare, tobă și oboi. În ultima vreme, după reintegrarea lui Reininger, **Phoenix** cîntă în următoarea alcătuire: două chitare, krug synthesizer plus pian electronic și tobă. Formula instrumentală răspunde practic la orice solicitare melodică, ritmică sau armonică, **krug synthesizer**-ul avînd (chiar dacă nu în măsura **moog synthesizer**-ului, cu un sunet mai complex, mai sintetic) posibilitățile tonale ale unei orgi, putînd reda orice linie melodică. Combinațiile armonice revin pianului electric, iar dubla garnitură de tobe a bateriei,precum și percuția (clopoței, gong, timpan, tam-tam) pot impune orice combinație ritmică, mai ales atunci cînd sînt sub mîinile pricepute ale lui Ovidiu Lipan, ultimul venit în formație, omul care a adus cu el dinamismul, acel fundament ritmic ce părea că lipsește la un moment dat grupului.

● Primele compoziții (1964) sînt tributare stilului **Beatles** (prima melodie imprimată în 1965: «Știu că iubești»); alte influențe se înregistrează pe măsură ce muzica pop din întreaga lume cunoaște noi idoli, pentru ca orice influență vizibilă a pop-ului occidental să înceteze după 1970. Desigur,și astăzi se poate vorbi de o influență, indirectă, a unor mari formații și ar trebui poate amintite aici **Cream** (în construcție, în sisteme)și **Jethro Tull** (în stilul incantatoriu, evocator, în atmosfera prețioasă, veche). Deci ca orientare stilistică, **Phoenix** ar putea fi situată astăzi undeva la mijloc, între cele două formații, din punctul de vedere al tehnicii compoziționale amintind de **Cream,** iar ca inspirație și manieră de **Jethro Tull.**

Să mai reținem pecetea pe care și-a pus-o pe stilul formației **jazz**-ul, cu sistemul său improvizatoric, în cîteva dintre cîntecele formației **Phoenix,** sesizîndu-se astăzi această tehnică **jazz**-istică, de enunțare a temei melodice cheie, urmînd apoi a se epuiza, după acest tipar, toate posibilitățile de dezvoltare...

După 1968, odată cu impunerea definitivă la Festivalul național al artei studențești de la Iași (Marele premiu și premiul Radioteleviziunii pentru compoziție și interpretare),muzica pop românească înregistra renașterea, aidoma frumosului nume al păsării ce-l poartă, a unei formații care avea să-i dea strălucire și personalitate: **Phoenix.**

PHOENIX la maturitate

● Începînd cu L.P.-ul «Cei ce ne-au dat nume», inspirația tematică și muzicală devine autohtonă, acoperind aria spirituală românească. Cîntecele capătă unicitate stilistică pregnantă, raliindu-se aceleiași idei, reușind astfel să constituie împreună o operă întreagă, rotundă. Atît «Cei ce ne-au dat nume», cît și «Meșterul Manole» și «Mugur de fluier» nu mai sînt acele discuri-recital cu melodii disparate, ci discuri-suită, antologice, lucrări de sine stătătoare la care cîntecele componente se raportează ca particularul la general.

Primul album al formației, la care se lucrează acum («Zoosofia» — titlu provizoriu) se dorește o încercare de reactualizare a semnificațiilor animalelor mitice: inorogul, scarabeul, calandrinonul, vasiliscul, aspida, fiecare trezind sugestia unei pasiuni, declanșînd o întreagă gamă de stări sufletești. Textul, mai mult decît la ultimele discuri, nu constituie altceva decît un suport expresiv, el participînd cu drepturi egale alături de melodie, armonie și ritm, alături de fiecare instrument în parte, pe același plan, la edificarea sensului, la impunerea sugestiei. De aceea textul albumului nu trebuie judecat aprioric, separat; el capătă substanță și sens numai în urma actului interpretativ, în simbioză cu muzica. Adesea cîte un vers e reluat, ori se repetă toată strofa sau chiar ultimele silabe, combinația de cuvinte fiind tratată dincolo de încărcătura ei semantică, așa cum e tratată orice combinație de sunete muzicale; ideea poetică poate dezvolta,la rîndul ei, variațiuni, la fel ca tema muzicală.

● De aici prețiozitatea textului, pentru că atmosfera însăși e prețioasă, de reevaluare a trecutului, a valorilor lui spirituale, unele pe nedrept uitate azi. Arhaismele (încă de la primul concert-suită «Cei ce ne-au dat nume») provoacă multiple asociații,avînd o sonoritate mai complexă, o definire spațială și temporală mai pregnantă. Atmosfera secolelor XIV și XV reclamă și cînt palestrinian și stil rococo dar și prețiozitatea unui menuet, de exemplu. Melodiile nu mai sînt **blues**-uri, multe din liniile melodice au o inspirație națională,discursul muzical conturîndu-se adesea printr-o frazare cît mai complexă. Construcția e masivă, ritmul asimetric, variat, cu măsuri alternative, diferite de 4/4-a din **pop**-ul occidental; poliritmia integrează uneori acel **parlando rubato** specific popular,foarte sugestiv; au loc dese schimbări și modificări ale timbrelor de bază, fie ele vocale (strigături, chiuituri, recitări, sunete emise prin tub), fie instrumentale, reactualizîndu-se sonorități arhaice pierdute: la **block flőte** melodia se aude cu acea îngînare, «ciobănească», din gît, chitara cu 12 corzi capătă sonorități de clavecin, chitara «fuzzată» (cu o pedală «fuzz» care suprasaturează tonul) oferind **sound**-ului impetuozitate și masivitate de bucium.

În general, **sound**-ul formației e unitar, puternic și selectiv, grație setului unitar de instrumente și ansamblului de amplificatoare «Marshall» — de o deosebită forță și sensibilitate, la care nu pot cînta decît niște virtuoși. Datorită largului diapazon al instrumentelor — care pot acoperi aproape întreaga scară generală muzicală — ambitusul melodiilor cîntate poate fi practic foarte întins — de aici deosebita forță de expresie degajată de cîntecele **Phoenix**-ilor.

Pe de altă parte, sîntem de acord cu ideea de spectacol, de show cu mișcare, lumini etc. care scot în evidență valorile muzicii pop și care angrenează o pluralitate de simțuri în receptarea actului artistic. Intenția lui Nicolae Covaci însă de a încerca o reactualizare a epocii nu numai prin sonoritățile sale, dar și prin vestimentație ori prin podoabă capilară excesivă, rămîne — după părerea noastră — exterioară ansamblului mijloacelor specifice de expresie și deci formală.

● Dacă ar fi să sintetizăm calitățile strict interpretative ale formației, ar trebui să subsumăm aici virtuozitatea expresivității și căldurii (ca atunci cînd cîntă **Mahavishnu** și **Carlos Santana,** împreună), precum și tensiunea și forța ca la **Deep Purple.** Adăugați fiorul poetic ce se degajă din fiecare piesă, starea de emoție ce se propagă prin fiecare sunet, crezul lor artistic fierbinte și veți avea o imagine încă palidă a muzicii ei. Pentru o imagine mai cuprinzătoare vă invit să-i reascultați imprimările. Sînt sigur că veți gîndi ca elevul bucureștean: «este o muzică pe care o iubesc, deci să continue».

NICOLAE SPIRESCU ■

Fotografie de EMANUEL TÂNJALĂ ■

FORMAȚIA PHOENIX

Nicolae Covaci (de fapt Covaciu) (28 ani, Liceul și Facultatea de arte plastice)	«leader», compozitor, chitară solo, voce, fluier, chitară «double six», block flőte
Kappl Iosif (25 ani, Facultatea de muzică)	chitară bas, vioară, block flőte, voce, compozitor
Günther Reininger (25 ani, Liceul de muzică)	pian electronic, synthesizer, voce, block flőte, compozitor
Mircea Baniciu (25 ani, Institutul de arhitectură)	solist vocal, compozitor, chitară acompaniament
Ovidiu Lipan (22 ani, Liceul de muzică)	baterie, percuție

DISCOGRAFIE PHOENIX

E.P. (extendid play), Electrecord, 1968 («Vremuri», «Canarul»,«Lady Madonna» ș.a.)
E.P. Electrecord, 1969 («Floarea stîncilor», «Și totuși sînt ca voi», «Nebunul cu ochii închiși» și «Ar vrea un eschimos»)
E.P. «Cei ce ne-au dat nume», Electrecord, 1972 (Disc-suită cuprinzînd și «Negru Vodă»)
E.P. Electrecord, 1972 («Meșterul Manole», «Mamă, mamă», «Te întreb pe tine soare»)
L.P. «Mugur de fluier», Electrecord, 1974 (Disc-suită cuprinzînd: «Strunga», «Andri Popa», «Pavel chinezu », «Mica țiganiadă», «Mugur de fluier», «Ochi de țigan», « Anule, hanule», «Dansul codrilor», «Lasă, lasă», «Muzică și muzichiie»)

În pregătire: primul album «Zoosofia» (titlu provizoriu;fragment de text în franceza veche, medievală,din «Bestiar»; text românesc de Șerban Foarță și Andrei Ujică).

TOPUL CENACLULUI FLACĂRA

1. **Pămîntul deocamdată** *(Mircea Vintilă — Adrian Păunescu)* — Mircea Vintilă
2. **Noi nu** *(Anda Călugăreanu — Nicolae Labiș)* — Anda Călugăreanu
3. **Doină oltenească** *(folclor)* — Tudor Gheorghe
4. **Spionaj** *(Nicu Alifantis — M.R. Paraschivescu)* — Nicu Alifantis
5. **Potpuriu folcloric** — Dumitru Fărcaș
6. **Cu iubirea de moșie** *(Vali Sterian — Ion Horea)* — Vali Sterian
7. **Caii liberi** *(Dan Chebac — Adrian Păunescu)*—Dan Chebac
8. **Norocul Inorogului** *(Nicolae Covaci — Șerban Foarță, Andrei Ujică)* — Phoenix
9. **Două cîntece semilăutărești** *(folclor)* — Mircea Diaconu și «taraful» său
10. **Cîntec pentru România** *(Evandro Rossetti — Adrian Păunescu)* — Evandro Rossetti
11. **Sub semnul începutului** — Romeo Ghiur
12. **Cîntec pentru generația mea**—Cornel Popescu
13. **Ediție specială** *(Horia Ștefănescu — Eugen Jebeleanu)* — Horia Ștefănescu

Noul top este alcătuit astfel încît fiecare participant să fie reprezentat de o singură melodie.

Luni, 26 mai 1975, în sala Sporturilor din municipiul Galați, va avea loc un nou
FESTIVAL FLACĂRA
Spectacolele încep la orele 16,30 și 20,30

racul

FOAIE SĂPTĂMÎNALĂ DE AVANGARDĂ NR 60

ANTON DRAGOȘ

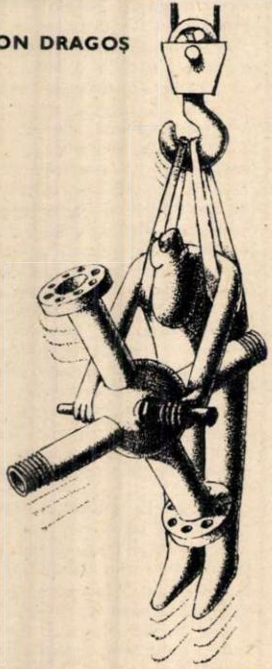

LEON TĂNASE

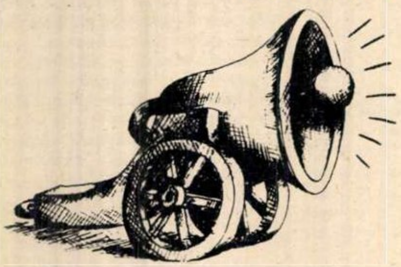

AUREL STEFAN

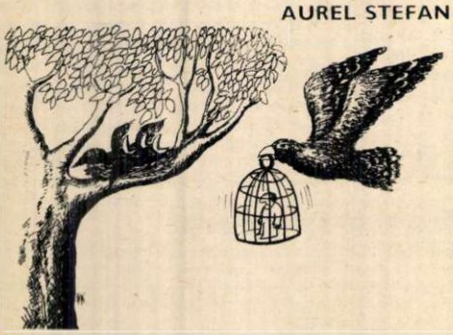

DE-ALE MELE

- Oare melcul o fi știind că trăiește în secolul vitezei?
- Ce folos că avem răbdare, dacă nu avem timp.
- Disprețuim cîinele care latră, dar — pe lîngă cel care mușcă — el ne este chiar simpatic.
- «Ehe, fiule, oare o să apuc ziua aia în care o să te văd om?...», spuse cimpanzeul.
- Direcția nu folosește la nimic, dacă nu știi unde trebuie să te oprești.
- «Porc bătrîn» este o ficțiune; în viață nu există așa ceva.
- Voi, cei care plîngeți funestitatea toamnei, ați cunoscut primăvara cimitirelor?
- Părinții îl dăduseră să învețe contrabasul însă, din comoditate, a ajuns un celebru violonist.
- «Tată, ce este aia cinematograf?», întrebă fiul telespectatorului.
- În iad e raiul pe pămînt.
- Dacă ar ști pițigoiul că noi îl închidem în colivie pentru că îl iubim!...

GIUSEPPE NAVARRA ■

ION DOGAR-MARINESCU

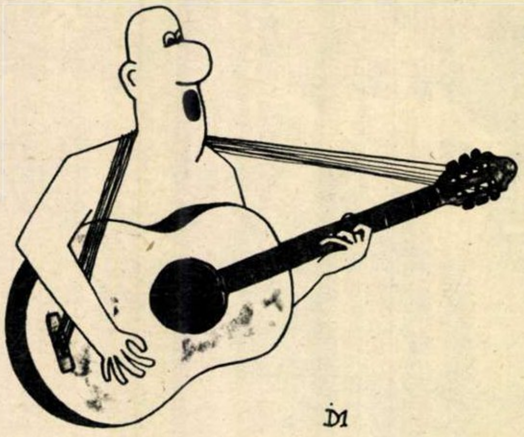

TONI AVRAM

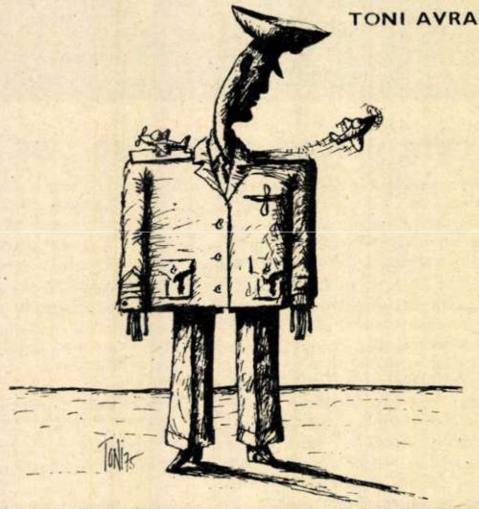

BOUR

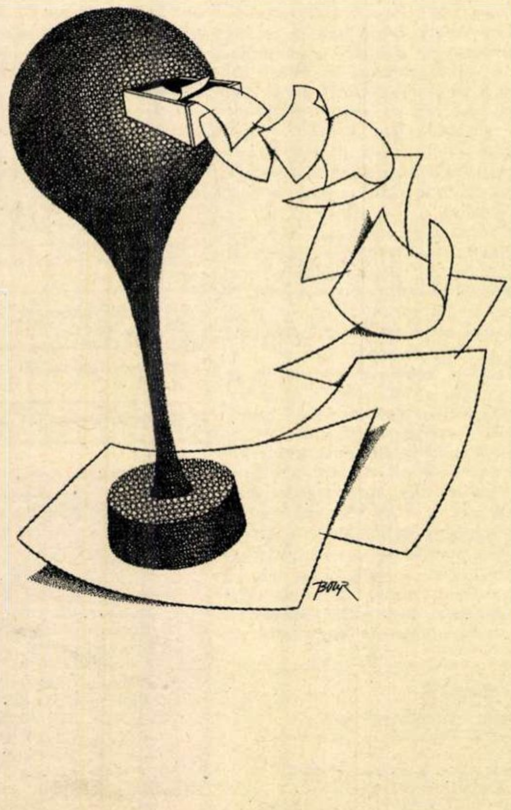

PIM

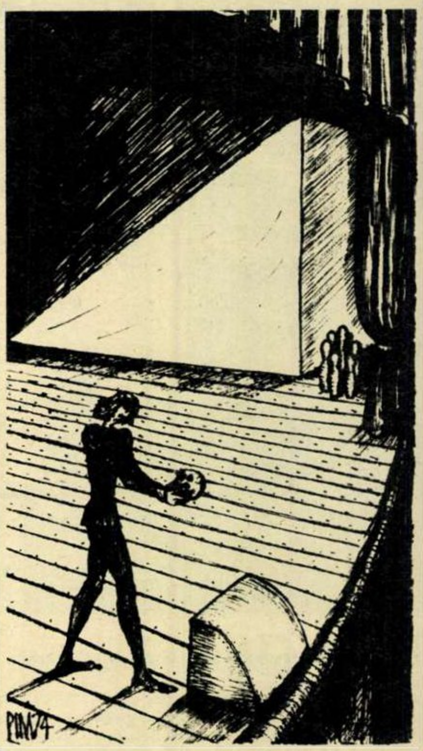

JO

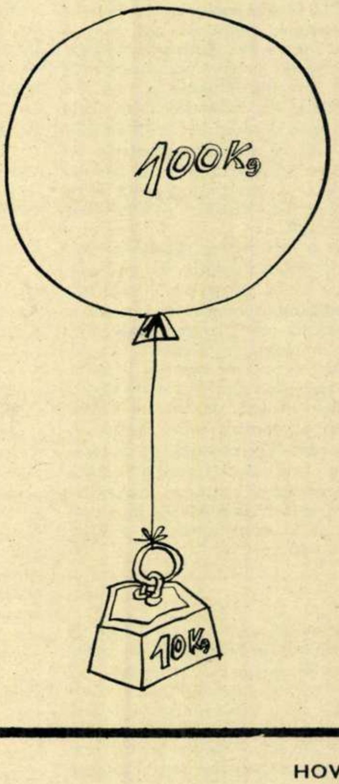

HOVAL

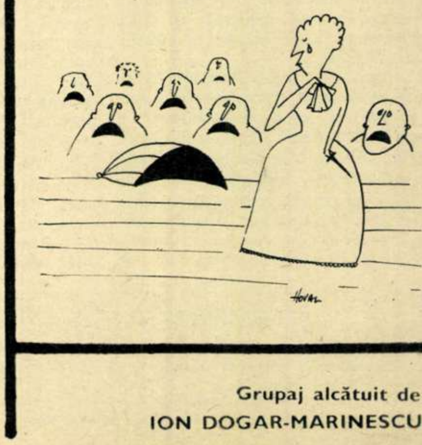

Grupaj alcătuit de
ION DOGAR-MARINESCU

POȘTA SPORTURILOR

singurătatea aruncătorului de petarde

● **Edith Vasiliu,** str. Mătăsari nr. 48, București. Iată că, datorită dumneavoastră, «albumul liric» al rubricii noastre se îmbogățește cu încă o bine simțită piesă poetică, dedicată — ca și aceea aparținînd simpaticului anonim de săptămîna trecută — Nadiei Comăneci: «**Ești un copil și-ți dăm în dar/ Trofee bune pentru joc:/ Medalii — licurici de foc./ Cupe — flori pline cu nectar.// Iar curcubeul de pe zare/ Ți-l dăm să-ți faci din el o scară./ Să urci pe-a visului cărare/ În fiecare fapt de seară// Și pîn-la aștri să te sui,/ Să-aduni din căile lactee/ Steluțe mii, ca să le pui/ Lîngă bogatele-ți trofee**». După cum vedeți, cu foarte mici retușuri, gingașul dumneavoastră mesaj este transmis marii performere care este micuța Nadia. (Cu epigramele dedicate lui Ilie Năstase, trimise mai demult, oricît ne-am bătut capul, n-am putut realiza nimic: aveau de toate, numai poantă n-aveau). Oricum, vom îndeplini totdeauna cu plăcere asemenea misiuni care dovedesc că **microbistul e născut poet** și care, sperăm, vor face concurență cu succes acelui trist gen de exteriorizare a entuziasmelor (hm!) sportive (hm!, hm!) constînd fie în proze licențioase răcnite din tribună, fie în gesturi de minune și poveste cum ar fi — Doamne păzește! — aruncarea de petarde strategice la picioarele bieților fotbaliști. ● Apropo de petarde, iată ce ne scrie învățătorul pensionar **I.T. Ungureanu** din comuna Deleni, județul Iași: «Am urmărit la televizor partida de fotbal Steaua-U. Craiova și vă spun că într-o viață de om am văzut aruncîndu-se din cînd în cînd pe teren cu obiecte foarte diverse: sticle, ouă, mere, bulgări de zăpadă, pălării... Dar să se arunce cu petarde, ca în meciul respectiv, n-aș fi crezut că o să ajung să văd. Cel care a făcut acest gest ar trebui să fie depistat și pedepsit exemplar — ca să se învețe minte și să învețe totodată care este rostul publicului la o întîlnire sportivă». În privința depistării și sancționării aruncătorului de petarde, vă putem informa că, dată fiind operativitatea organului de ordine, aceste cuvenite măsuri sînt fapt împlinit: insul respectiv meditează, în singurătate, întrebîndu-se dacă n-ar fi fost mai bine să se ocupe, pe un teren de sport, de aruncări clasice: disc, suliță, greutăți... Cît despre **rostul publicului la o întîlnire sportivă,** iată-i o posibilă definiție: «**...privitorii ei înșiși nu sînt acolo decît ca să observe, să judece, să hotărască, cu o adevărată bucurie și pentru sufletele lor, iar nu ca să ațîțe, prin gesturi, prin strigăte, prin nervozitatea molipsitoare ce se desface dintr-înșii, pe luptători cari și fără aceasta ar putea (...) să-și piardă firea**». Sînt gînduri pe care le datorăm lui Nicolae Iorga și pe care le-am transcris aici cu o adevărată «bucurie pentru suflet». Sperăm că tot la fel vor fi citate ● Apropo de bucurie. Iată ce ne scrie, din Timișoara, cititoarea **Lizeta Stănică** (Bd. Cetății, Bl. A, sc. E, ap. 15): «Ca suporteră a echipei craiovene, vă rog să felicitați călduros din partea mea pe fotbalistul Nelu Oblemenco, care la 13 mai a împlinit 30 de ani. Îi doresc fericire lui și familiei și-i urez cît mai multe succese sportive, mulțumindu-i totodată tunarului-golgeter pentru dăruirea în slujba echipei». ● Așadar, poezii omagiale, pledoarii pentru o comportare civilizată în tribune, îndemnuri întru fair-play, felicitări cu ocazii aniversare — cam acesta este, una peste alta, conținutul scrisorilor pe care le primim în ultima vreme. Să fie acesta un semn că suporterimea noastră, depășind etapa scrîșnirii din dinți, intră într-o alta — a cordialității? Sau este vorba, pur și simplu, de influența pozitivă pe care o au rezultatele bune obținute în ultimul timp de sportivii noștri (la gimnastică și la popice, la fotbal și la baschet, la pentatlon și la lupte) asupra dispoziției sufletești a publicului iubitor de sport? **PETRE DRAGU** ■

IS POPO ICI
U NASTASE

«Golgeterul zburător», Dudu Georgescu, plutind în fața ochilor admirativi ai adversarilor săi danezi. (Fază din recenta partidă din Campionatul European cîștigată de reprezentativa țării noastre cu scorul de 6-1)

Echipa de handbal Steaua, pentru a 10-a oară campioană a României.

A egalat Sportul studențesc în meciul cu Steaua.

Fotografii de I. MIHĂICĂ și S. BAKCSI ■

LOVITURĂ LIBERĂ

HITCHCOCK ÎN VARIANTA SAMEȘ

În așteptarea lui Lorimer, Mc. Queen and comp. fotbalul nostru ne-a oferit o etapă dominată de două meciuri nule. Un nul «clasic» (0-0) la Cluj-Napoca, unde craiovenii au urcat pe locul doi al clasamentului (acest loc menținut și «adunat» cu Cupa României ar însemna o frumoasă consolare pentru campionii en titre, corigenți anul acesta în lupta pentru titlu) și un nul «pe note» la București, pe stadionul Republicii, unde cele două orchestre au cîntat pe rînd, una — în prima repriză, cealaltă — în a doua. Fără îndoială, 8 goluri (majoritatea spectaculoase) într-un singur meci aduc cu ceea ce microbiștii obișnuiesc să numească «masă mare», din păcate însă suspens-ul jocului ni s-a părut cusut cu ață albă, și dacă în acest meci a fost într-adevăr vorba de o regie demnă de un Hitchcock, cum remarca un cronicar, ei bine, acel Hitchcock a fost prezent în teren sub numele lui ocazional Sameș, autor al unui autogol (cinematografic, e adevărat) și-al altor lufturi și rateuri incredibile pentru un fotbalist cu pretențiile stelistului. Fără a ne băga în treburile antrenorului Teașcă, ne îngăduim să considerăm că fundașul Sameș și-a dovedit, o dată în plus, cu prisosință, modestia valorică în virtutea căreia, credem, nu are loc într-un «11» de talia echipei Steaua, în componența divizionarelor A existînd, după părerea noastră, cel puțin 10 «centrali» mai buni ca el (Sandu Gabriel, Sătmăreanu II, Boc, Dinu, Olteanu — Sportul studențesc, Antonescu, Bigan, Olteanu — F.C. Argeș, Deselnicu, Pescaru, ca să nu-i mai numim și pe rapidiștii Fl. Marin și Grigoraș care au și ei o clasă peste jucătorul stelist).

CAPUL DE AUR AL LUI DUDU GEORGESCU I-A ADUS, DUPĂ TOATE PROBABILITĂȚILE, GHEATA DE AUR

Lansat de excelenta pepinieră Progresul, internaționalul dinamovist Dudu Georgescu îi obligă — duminică de duminică — pe cronicarii France-Football-ului să socotească, să adune, totalul golurilor sale (majoritatea înscrise din strălucite lovituri de cap) crescînd după o uimitoare progresie pe care am dori-o neîntreruptă și la 1 iunie, în partida-cheie cu Scoția.

AL 10-LEA TITLU PENTRU O ECHIPĂ DE EXCEPȚIE

Steaua, polul superior al handbalului românesc, a cucerit al 10-lea titlu național (al 9-lea consecutiv), încununare pe care o aplaudăm cu cuvenita stimă pentru exemplarii sportivi Gațu, Kicsid, Birtalan, Voina ș.a., ambasadori străluciți ai sportului românesc pe toate meridianele.

LITORALUL — O NOUĂ PATRIE A RUGBY-ULUI

Încet dar sigur, F.C. Constanța se apropie de titlul național la rugby (16-3 cu Dinamo), balonul oval fiind ultima specialitate sportivă a litoralului, performanță pe care o aplaudăm, ceea ce nu ne poate opri să constatăm stagnarea «marilor case» tradiționale, Grivița Roșie, Steaua și Dinamo.

MARIUS POPESCU ■

COPERTA NOASTRĂ:
INTRAREA LUI MIHAI VITEAZUL ÎN ALBA IULIA
Pictură de D. STOICA ■
Reproducere color de V. MÎNECAN ■

FLACĂRA. Redacția: București, Piața Scînteii 1, sectorul 1. Căsuța poștală 41 12. of. 33. Telefon: 17 60 10 int. 1787, 1611, 1786, 1606, 1618, 1744.
Tiparul executat la Combinatul poligrafic «Casa Scînteii».

Prezentarea artistică: DAN BÎRLĂDEANU

PREȚUL REVISTEI: 3 LEI

41505

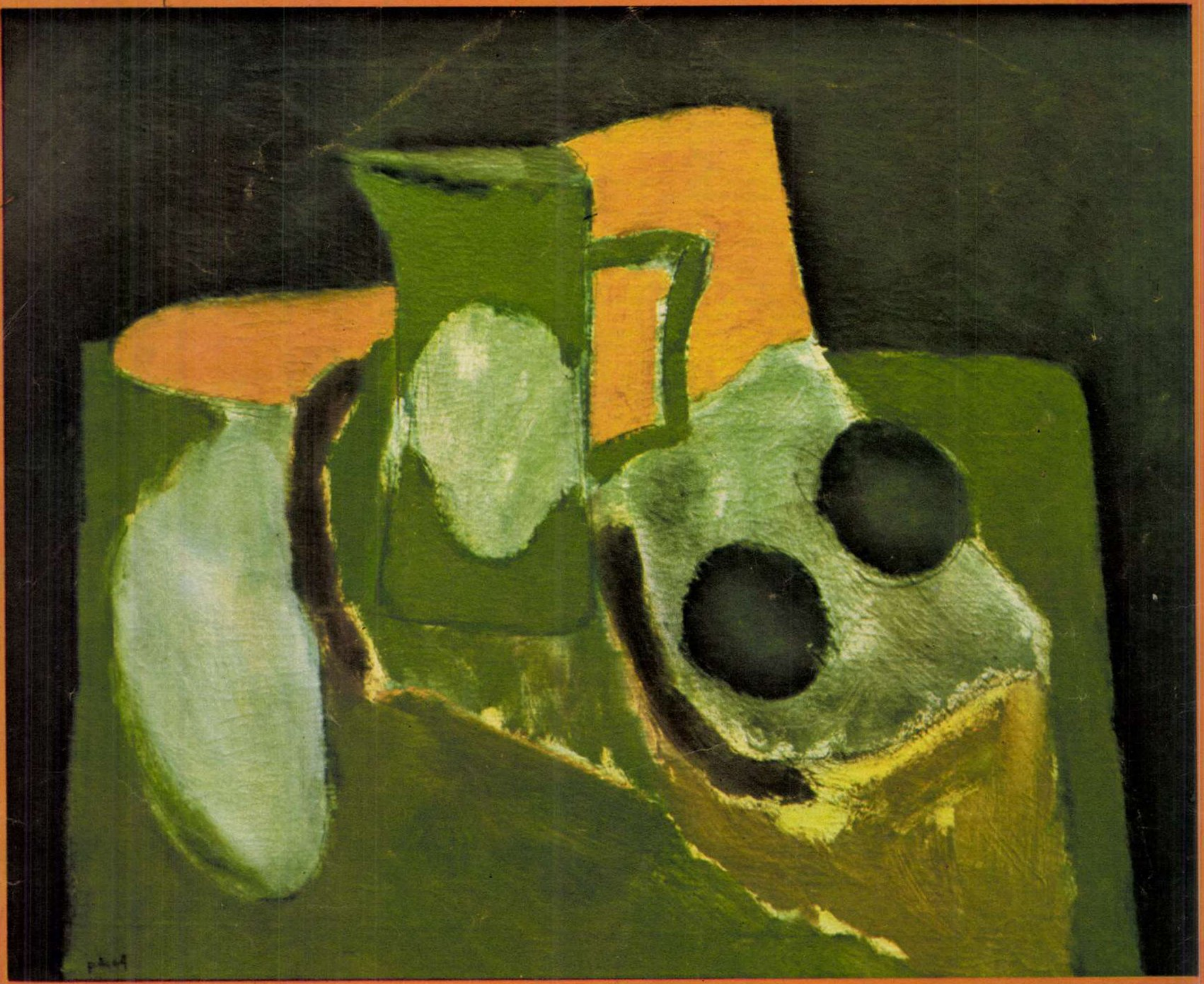

Carafă verde

strădania pictorului pentru viziunea sa

Dacă am fi fost în 1974, pictorul Ion Pacea ar fi avut cincizeci de ani, ar fi fost probabil prilejul unei retrospective, a acelei rememorări în care politețea dispare și rămîne doar fapta de artă, adică strădania pictorului pentru viziunea sa. Dar nu sîntem în 1974 și nu mai e deci vremea retrospectivelor, el e pentru noi doar pictorul eliberat de succesiunile temporale, care mai adaugă, cu dezinvoltură, noi imagini pentru lumea infinită a picturii, la șirul celor nesfîrșite. Uitînd trecutul, el se consacră prezentului, trăindu-i chemările și sensurile, acelui prezent al picturii pentru care a optat, care este tot atît de adevărat și tot atît de etern ca atîtea adevăruri și eternități care macină, schimbă, revoluționează, uită ori afirmă existența imaginii.

Ion Pacea nu privește din balcoanele realității desfășurările evenimentelor și nici nu le reconvertește într-un discurs celebrativ; lumea lui nu se întinde nici pe meridianele istoriei, nici pe orizonturile simbolice în care figurația ia un înțeles magic, ci el rămîne credincios acelui univers intern al picturii, acum consacrat, unde obiectele — carafă, scoică ori floare sau tot ce ține de lumea tăcută a lucrurilor — sînt în repaus. Pictorul s-a retras în marile tăceri ale naturilor moarte, în singurătatea lor fascinantă unde există un timp al meditației, dar și o neîngrădită libertate interioară. Această situație — om-obiect, pictor-obiect — nu neutralizează însă tentațiile narațiunii, ale descrierii, ci ele sînt reluate pe alt plan, la alt nivel, la cel al tensiunilor arhitectonice împlinite prin culoare. Pentru că nevoia de a descrie nu dispare. A descrie pentru a pune în infinite ipostaze, mereu noi, tonuri, valori și nuanțe cromatice. La fel ca în jocurile topicii, cînd uneori cuvintele încep să migreze incendiind torpoarea propozițiilor și schimbîndu-și locul, dau sensuri neașteptate și nuanțe nebănuite flexului intern al comunicării, tot așa naturile statice ale pictorului nu sînt decît repetate situații ale culorilor, în care o ordine presupusă canonică este zdrobită prin atîtea asocieri inedite. A construi pentru culoare, a te supune ei și poate numai ei, aceasta e impresia pe care o receptează retina cînd parcurge aceste structuri vegetale și forme cărora pictorul le-a dat o identitate pentru a le ancora în memoria noastră și privirile descoperă semne distilate ale amintirii unei realități, pulsații ale acesteia, pierdute într-un spațiu auster, într-un interior dens, nereferențial, sintetic, unde singurătatea primește numele unei nuanțe cromatice. Fără aceste fundaluri viu colorate, formele ar fi puțin triste în austeritatea și solitudinea lor. Dinamica și ritmurile imaginii se schimbă odată cu «Peisajele marine» și cu acele «grădini» în care impresiile sau rememorările reconstituie priveliști prin jocul optic aluziv al suprafețelor de culoare. Dar dominantă rămîne, cel puțin în expoziția de la Dalles, propensiunea pentru lumea intimă a lucrurilor, o lume veghează de armonii generoase.

CORNEL BOZBICI ■

Reproducere color
V. MÎNECAN ■

Redactor șef: ADRIAN PĂUNESCU

ANUL XXIV - NR. 21 (1042) - 31 MAI 1975

flacara

revistă săptămînală ilustrată,
editată de frontul unității socialiste

Biblioteca Județeană MUREȘ TÎRGU MUREȘ

La 375 de ani de la prima unire politică a Țărilor Române sub Mihai Viteazul, președintele Nicolae Ceaușescu a spus:

ISTORIA ÎNSĂȘI A CONFIRMAT JUSTEȚEA ȘI NECESITATEA OBIECTIVĂ A ACTULUI SĂVÎRȘIT DE MIHAI VITEAZUL, PRIN REALIZAREA ULTERIOARĂ A IDEALULUI SĂU — IDEAL AL TUTUROR ROMÂNILOR — PRIN ÎNFĂPTUIREA ÎN EPOCA MODERNĂ A STATULUI NAȚIONAL ROMÂN UNITAR. IATĂ DE CE MIHAI VITEAZUL RĂMÎNE O FIGURĂ LUMINOASĂ, PROGRESISTĂ ÎN CARTEA DE AUR A POPORULUI ROMÂN.

FRUCTUOASE ZILE DE LUCRU CONSACRATE ÎNTĂRIRI
CAUZEI COMUNE A FORȚELOR DEMO

Vizita la Întreprinderea de mașini grele București: un bun prilej pentru cunoașterea realizărilor dobîndite de oamenii muncii din țara noastră în edificarea societății socialiste multilateral dezvoltate.

Miile de bucureșteni prezenți la aeroport își iau un cald rămas bun de la înalții oaspeți coreeni.

La începutul acestei săptămîni, în dimineața zilei de 26 mai, delegația de partid și guvernamentală a Republicii Populare Democrate Coreene, condusă de tovarășul Kim Ir Sen, secretar general al Comitetului Central al Partidului Muncii din Coreea, președintele Republicii Populare Democrate Coreene, și-a încheiat vizita oficială pe care a făcut-o în țara noastră la invitația Comitetului Central al Partidului Comunist Român, a guvernului Republicii Socialiste România, a tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România. Convorbirile prilejuite de vizita înalților oaspeți coreeni — moment de însemnătate istorică în dezvoltarea raporturilor de colaborare frățească și solidaritate militantă între cele două țări și popoare — au fost încununate de semnarea Tratatului de prietenie și colaborare între Republica Socialistă România și Republica Populară Democrată Coreeană, ocazie cu care cei doi președinți au rostit scurte alocuțiuni. «**Semnarea Tratatului de prietenie și colaborare dintre Republica Socialistă România și Republica Populară Democrată Coreeană** — sublinia în cuvîntul său tovarășul Nicolae Ceaușescu — **reprezintă un moment nou, de importanță deosebită — aș putea-o denumi istorică — în relațiile dintre popoarele și statele noastre. Prin aceasta se deschid perspective minunate pentru extinderea colaborării multilaterale româno-coreene, se afirmă hotărîrea partidelor și popoarelor noastre de a colabora strîns atît în construcția socialistă în cele două state, cît și în afirmarea cu putere a principiilor socialismului, a cauzei păcii și colaborării între națiuni.**» Ca o expresie a marii semnificații politice pe care cei doi președinți au acordat-o recentei întîlniri, spiritului prietenesc și rodnic în care s-a desfășurat, înaltul sol al poporului coreean releva: «**Din cîte cunosc, noi am deschis astăzi un precedent în încheierea unor asemenea documente între țările socialiste; cred că și din acest punct de vedere documentul nostru are o semnificație cu totul deosebită. Cred că acest document este rezultatul final al promovării de către cele două partide ale noastre, timp îndelungat, a principiilor suveranității, independenței naționale, egalității în drepturi și interesului reciproc. Cred că dacă nu am fi promovat cu consecvență principiile suveranității și ne-am fi lăsat plecați în fața vreunei baghete nu am fi ajuns la un asemenea document final minunat.**»

Manifestare a voinței de a întări solidaritatea internaționalistă dintre comuniștii români și coreeni, colaborarea frățească dintre popoarele celor două țări, legate printr-o comunitate de orînduire și ideologie, coeziunea forțelor socialismului, ale păcii și progresului în întreaga lume, dialogul la nivel înalt româno-coreean a reafirmat că la baza acestei colaborări, care se dezvoltă în mod ascendent pe multiple planuri — economic, politic, tehnico-științific, cultural, inclusiv în domeniul schimbului de experiență în construcția noii orînduiri sociale — se află principiile marxist-leniniste ale egalității în drepturi, respectului independenței naționale, ale avantajului reciproc și întrajutorării tovărășești.

Atenția cu care vizita a fost urmărită de către opinia publică din cele două țări, stima și prețuirea cu care oaspeții au fost întîmpinați de către poporul român, primirile călduroase ce li s-au făcut în cîteva din cele mai reprezentative obiective economice și social-culturale bucureștene, atmosfera entuziastă ce a caracterizat mitingul prieteniei româno-coreene organizat în Capitală în ziua de sîmbătă, 24 mai, sînt tot atîtea expresii ale spiritului prietenesc și rodnic în care se desfășoară relațiile de cooperare dintre cele două partide, dintre cele două popoare și țări.

În cursul după-amiezii de luni, 26 mai, președintele Republicii Socialiste România, tovarășul Nicolae Ceaușescu, l-a primit pe președintele Consiliului de Miniștri al Republicii Elene, Constantin Karamanlis, care a făcut o vizită oficială în țara noastră la invitația președintelui Republicii Socialiste România, Nicolae Ceaușescu, și a primului ministru al guvernului român, Manea Mănescu. Schimburile de vederi prilejuite de convorbirile oficiale încheiate marți, 27 mai, prin semnarea de către

IȘCĂRII COMUNISTE ȘI MUNCITOREȘTI INTERNAȚIONALE,
ATICE, PROGRESISTE ȘI ANTIIMPERIALISTE

președintele Nicolae Ceaușescu și premierul Constantin Karamanlis a Declarației solemne comune româno-elene au evidențiat satisfacția reciprocă pentru cursul favorabil al legăturilor de prietenie și conlucrare, cu veche tradiție, statornicite între cele două popoare și țări. Examinînd unele căi și modalități de extindere și aprofundare a acestor raporturi, cu convingerea comună că există toate condițiile pentru realizarea acestui deziderat, convorbirile au abordat, de asemenea, probleme principale ale vieții internaționale, îndeosebi cele privind securitatea europeană, regiunea Balcanilor și situația din Cipru. Într-o atmosferă de încredere și cordialitate reciprocă opiniile exprimate au relevat, în consens deplin, dorința celor două țări de a milita pentru securitate și pace, pentru afirmarea principiilor dreptului internațional în relațiile dintre state, apreciindu-se că o contribuție de seamă în acest sens o reprezintă dezvoltarea relațiilor dintre țările balcanice, întemeierea și extinderea unor raporturi de încredere și colaborare între ele, în interesul fiecărei națiuni, prin soluționarea pe cale politică a problemelor litigioase, prin transformarea acestei regiuni într-o zonă a păcii, înțelegerii și conlucrării rodnice. În acest context s-a subliniat că România și Grecia pot oferi un exemplu de relații de colaborare fructuoasă, bazate pe egalitate, stimă și respect reciproc.

*

În timpul convorbirii care a avut loc tot luni, 26 mai, în cadrul vizitei de prietenie în țara noastră, în fruntea unei delegații de partid, a tovarășului Carlos Altamirano, secretar general al C.C. al Partidului Socialist din Chile, procedîndu-se la o informare reciprocă despre activitatea și preocupările celor două partide, la un schimb de păreri privind unele probleme internaționale de interes comun, tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al partidului nostru, a reafirmat întregul sprijin al comuniștilor români, al întregului nostru popor, solidaritatea lor militantă cu forțele revoluționare și democratice din Chile, cu toate forțele care luptă astăzi în lume împotriva imperialismului și reacțiunii, pentru libertate, democrație, pace și progres social, pentru respectarea drepturilor fundamentale ale popoarelor.

*

La 27 mai, tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, a primit pe tovarășul Jivko Jivkov, membru al Biroului Politic al C.C. al Partidului Comunist Bulgar, vicepreședinte al Consiliului de Miniștri al R.P. Bulgaria, președintele părții bulgare în Comisia mixtă guvernamentală de colaborare economică și tehnico-științifică. S-a examinat, cu acest prilej, modul în care evoluează dezvoltarea colaborării româno-bulgare în domeniile amintite, stadiul realizării proiectului nodului hidroenergetic Turnu Măgurele — Nicopole și a unor programe de cooperare stabilite pe baza înțelegerilor conducerilor de partid și de stat ale celor două țări, pentru intensificarea acestei cooperări în producție și realizarea unor obiective de interes comun, în conformitate cu necesitățile construcției socialiste în cele două țări vecine și prietene.

DUMITRU ELIADE ■

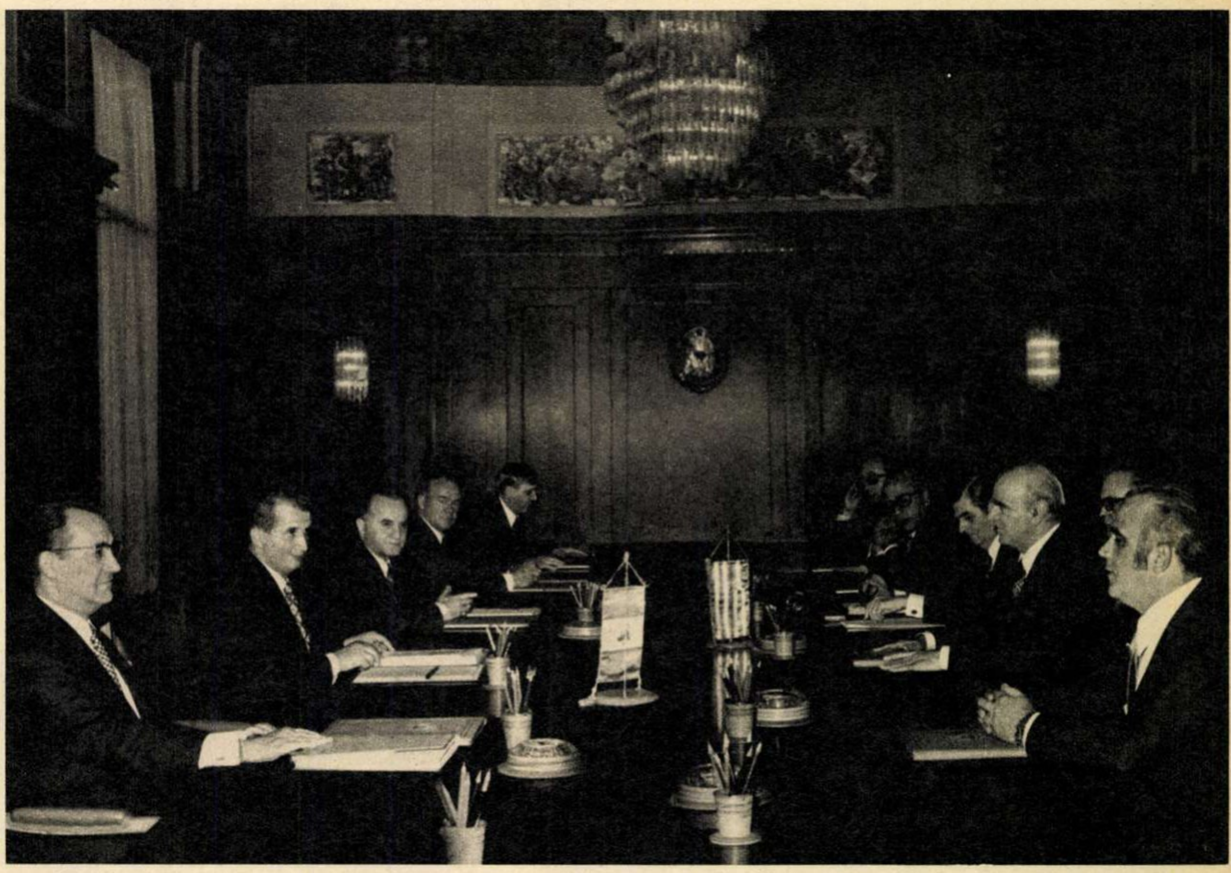

▲ **În timpul convorbirilor oficiale româno-elene.**

Solemnitatea decorării tovarășului Nicolae Ceaușescu, președintele Republicii Socialiste România, și a președintelui Consiliului de Miniștri al Republicii Elene, Constantin Karamanlis. ▶

Aspect din timpul convorbirilor cu delegația Partidului Socialist din Chile, condusă de tovarășul Carlos Altamirano, secretar general al C.C. al Partidului Socialist Chilian. ▼

MUNICIPIUL ALBA IULIA, PRIMA
SIMBOL AL EXISTENȚE

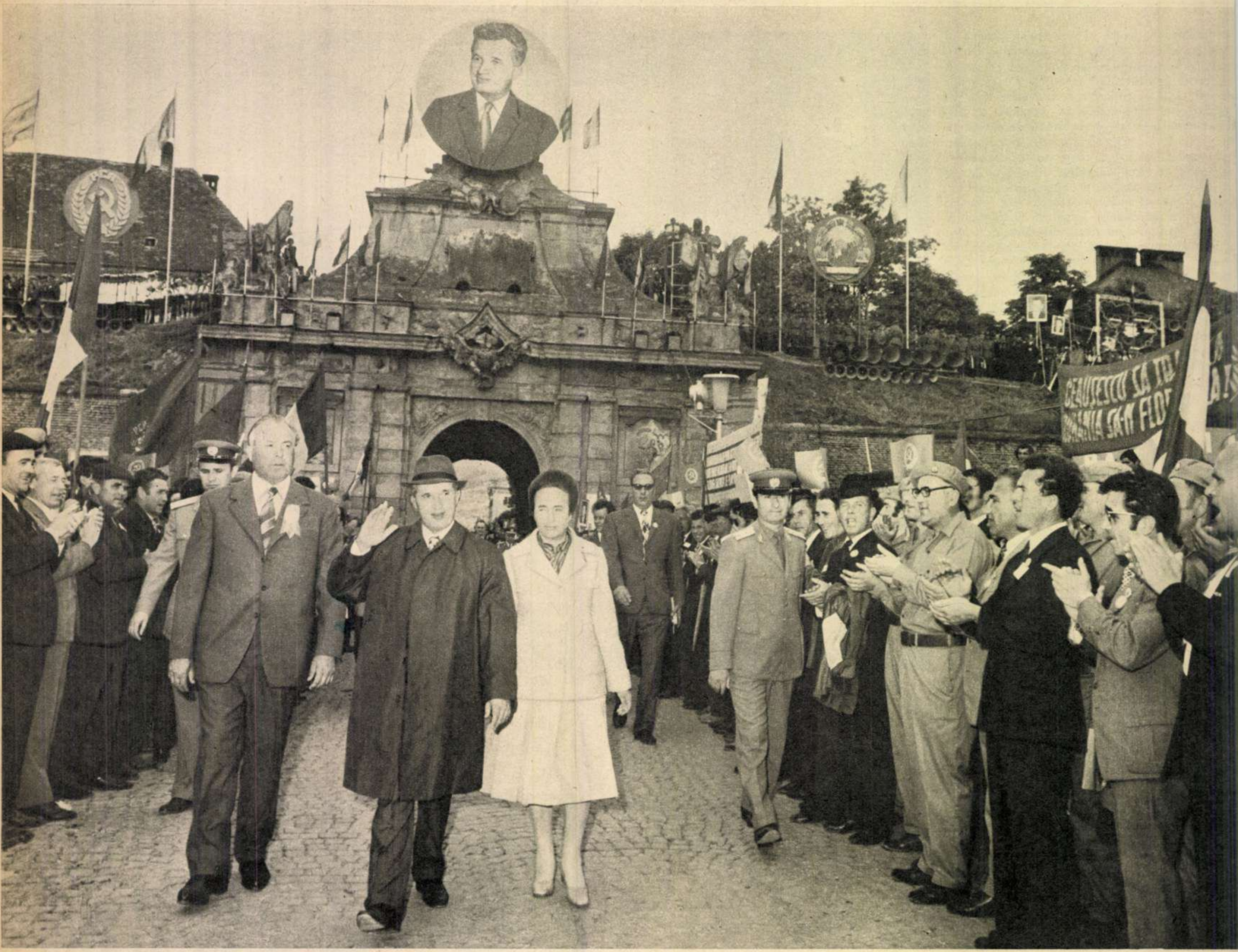
CEAUSESCU SA TR
ROMANIA SA-N FLOR

Pe «Platoul romanilor», în cetatea veche din Alba Iulia. ▼

▲ Entuziastă primire în bimilenara cetate Alba Iulia.

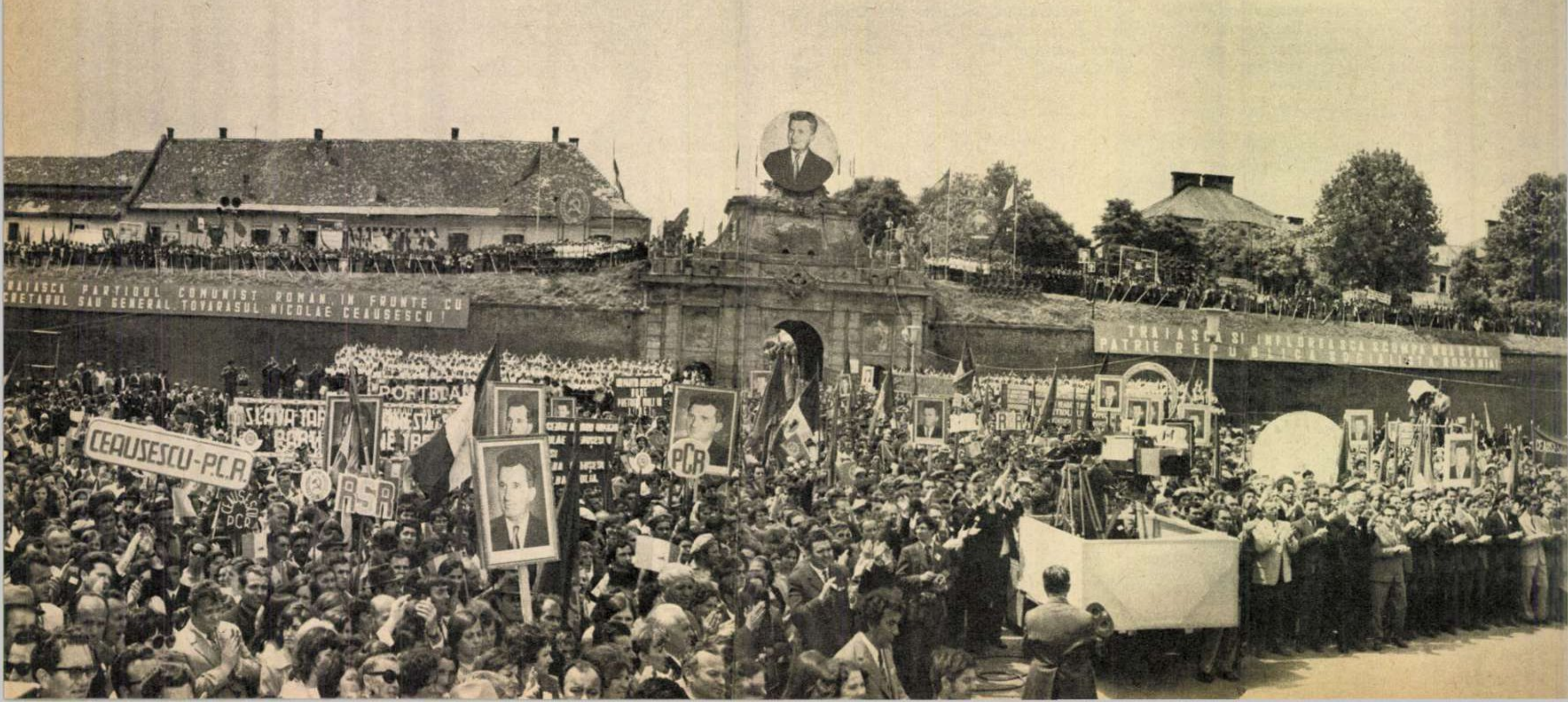
TRAIASCA PARTIDUL COMUNIST ROMAN IN FRUNTE CU
CRETARUL SAU GENERAL TOVARASUL NICOLAE CEAUSESCU !
TRAIASCA SI INFLOREASCA SCUMPA NOASTRA PATRIE REPUBLICA SOCIALISTA ROMANIA
CEAUSESCU-P.C.R.
RSR
PCR
PORTBLA
SLAVA

CAPITALĂ A ȚĂRILOR ROMÂNE UNITE, MILENARE A POPORULUI ROMÂN

Inaugurarea Muzeului Unirii. ▲

▼ La Intreprinderea de utilaje şi piese de schimb din Alba Iulia.

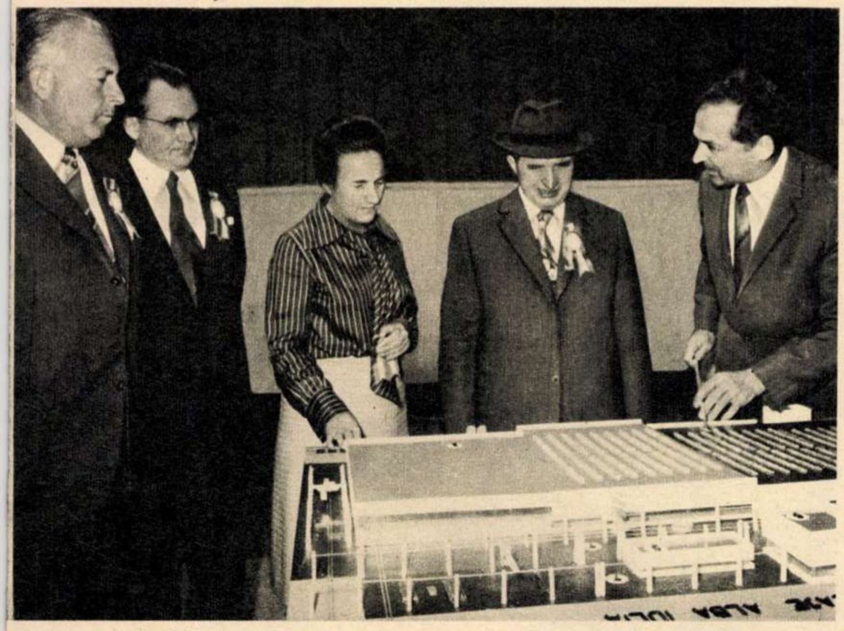

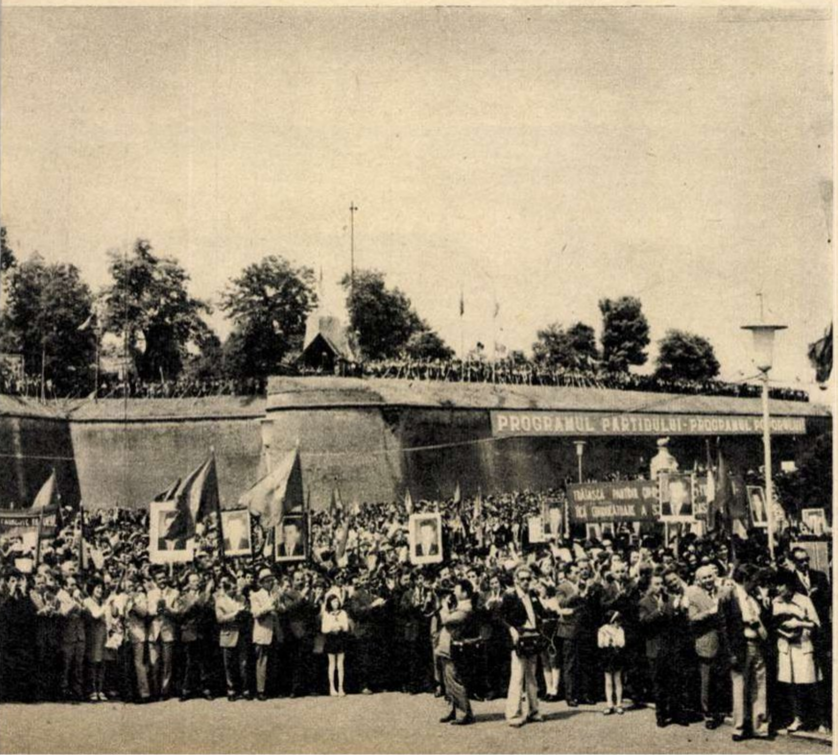

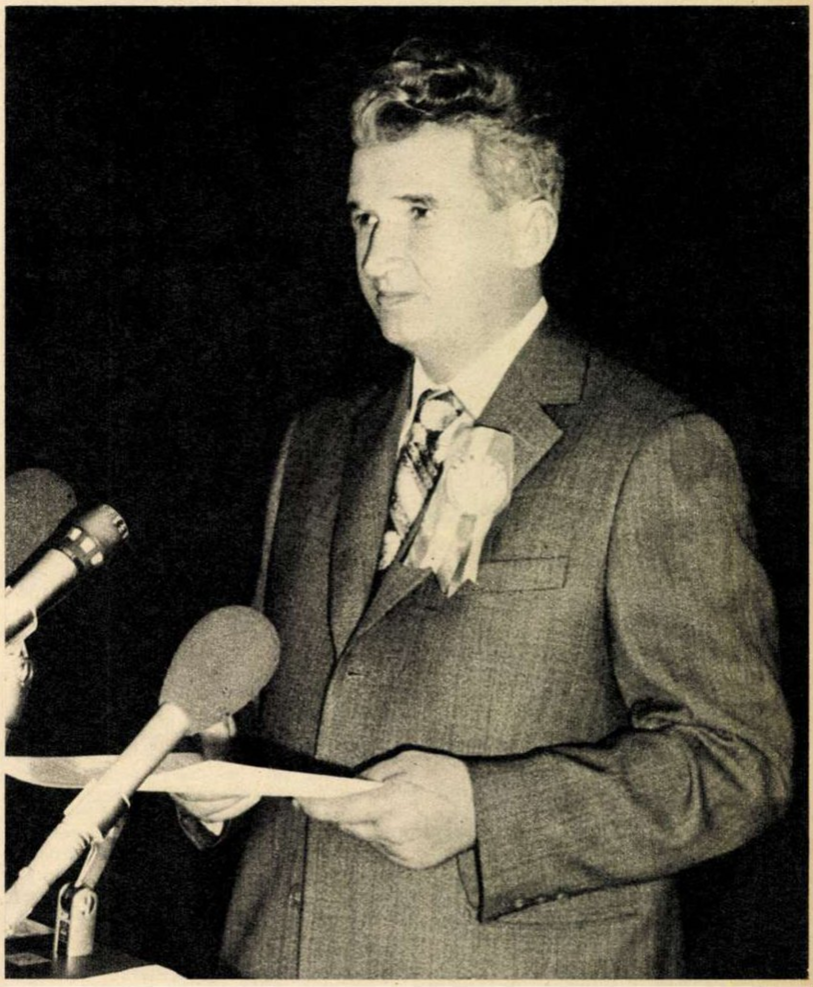

Greu, aproape imposibil de ales momentele cele mai dense ale Marii adunări populare de la Alba Iulia, închinată dublei aniversări: 375 de ani de la prima unire politică a Țărilor Române sub domnia lui Mihai Viteazul și 2000 de ani de atestare documentară a orașului Alba Iulia. Televiziunea a fost, ca întotdeauna, la post; ziarele și-au făcut din plin datoria și, mai ales, dens a fost totul, chiar și vremea, cu totul neobișnuită. La București era frig și cerul a rămas închis toată ziua. Felia de viață tăiată de fumurile coșurilor din Copșa Mică a fost cotropită de o ploaie puțin obișnuită ce cutremura norii peste cîmpul deja băltit; plouase peste tot, inclusiv la Alba Iulia, în preziua marii aniversări. Moșii de pe valea Sebeșului spun că nimic nu poate opri ploaia, nici chiar soarele, cînd vîrful Sfîntul Petru este acoperit de ceață și nu numai vîrful cu pricina era acoperit în ceață în preseara respectivă, ci totul. Pe valea Pianului se știe că vremea frumoasă este anunțată de seninul din jurul asfințitului, dar asfințitul era ascuns în volburi răcoroase; și,într-adevăr, ploaia a venit înaintea dimineții, densă, urîcioasă, rea, spre nerăbdarea multora din împrejurimi care, în ciuda insistențelor, rămînînd fără locuri în autobuze și trenuri sperau într-o nesperată șansă; speranță scurtă, ca și noaptea, fiindcă zorii au găsit drumurile și plaiurile înțesate de lumea ce mai tîrziu avea să ocupe pînă la refuz orice s-a putut numi mijloc de transport. Dinspre Aiud și Sebeș, dinspre Țara Moților, peste o sută de mii de oameni aduceau ploaia pe umbrele coborînd la Alba — străbună vatră. Fiindcă astfel a fost concepută sărbătoarea și așa a fost: totul a fost implicat. Omul, rîul, pădurea cu miros de salcîm și,cum spuneam,vremea: cînd secretarul general al partidului, președintele Republicii Socialiste România, tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășa Elena Ceaușescu au coborît la Sibiu pentru a se urca în elicopter, la Alba Iulia norii se goliseră de ploaie și eliberau grăbiți scena; umbrelele au fost închise și pantele ce urcă spre vechea cetate s-au colorat în peste o sută de mii de bluze, ii, costume naționale și cravate roșii. Un soare strălucitor a inundat orașul — cum aveam să aflu după aceea, în tren spre București — aproape exclusiv Alba și împrejurimile.

Entuziasmantă primire făcută secretarului general, celorlalți membri ai conducerii de partid și de stat, de către locuitorii Aiudului, orașul de unde a început vizita, entuziasmantă și necomparabilă decît cu primirea din urmă cu 375 de ani făcută de românii din Transilvania aceluia care a unit România pentru întîia dată într-un stat unitar puternic; spun necomparabil decît cu acest prim și covîrșitor eveniment, fiindcă sentimentul general cu care președintele României socialiste a fost așteptat, întîmpinat, ovaționat a fost acela al participării la un moment de o inegalabilă semnificație, la fel ca și atunci cînd pentru prima dată năzuința de veacuri a poporului din cele trei state române primise o Capitală și un domnitor unic; Capitala se numea Alba Iulia, domnitorul — Voievodul Mihai Viteazul, iar năzuința: unitate, aceeași cu a bărbatului căruia mulțimea adunată în fața tribunei oficiale îi deschide azi calea presărîndu-i flori și ridicîndu-i recunoscătoare urale pentru pilduitoarea-i viață; aceeași năzuință cu a președintelui României, secretarul general al Partidului Comunist Român, tovarășul Nicolae Ceaușescu, care strălucitei sale cuvîntări i-a adăugat emoția unui glas obișnuit să rostească răspicat adevărurile noastre; poate tocmai de aceea necuprinsul platou, și orașul, și țara întreagă s-au umplut de liniștea tulburătoare a emoțiilor irepetabile cînd au fost rostite aceste calde și vibrante cuvinte:

«Cum am putea cinsti mai bine pe acei care și-au dat viața și și-au vărsat sîngele pentru unitatea națiunii noastre, pentru libertatea și progresul social, atît pe cei care au luptat cu sute de ani în urmă, printre care și Mihai Viteazul, cît și pe cei din rîndurile țăranilor revoluționari, apoi ale muncitorilor, ale intelectualilor și ale tuturor forțelor progresiste, pe toți aceia care și-au unit rîndurile — români, maghiari, germani, de alte naționalități — pentru a asigura lichidarea cu desăvîrșire a vechilor orînduiri de exploatare si asuprire și pentru a constitui o orînduire nouă, în care poporul a devenit pe deplin

MUNICIPIUL ALBA IULIA, PRIMA CAPITALĂ A ȚĂRILOR ROMÂNE UNITE

Întîmpinare tradițională la Aiud.

stăpîn pe destinele sale, făuritorul conștient al propriei sale istorii? Putem să cinstim aceasta angajîndu-ne solemn — în memoria acelora care s-au jertfit — că vom face totul pentru triumful socialismului și comunismului în România, pentru unitatea întregului popor, a tuturor cetățenilor, fără deosebire de naționalitate, în jurul partidului, pentru independența și suveranitatea patriei noastre socialiste!»

Poate tocmai de aceea evocarea zbuciumatei istorii a poporului român în care momentul Alba Iulia **constituie simbolul și mărturia netăgăduibilă a existenței noastre dintotdeauna pe aceste pămînturi, a permanenței și continuității poporului român pe aceste meleaguri, a dragostei lui de libertate și neatîrnare, a vitejiei și spiritului său de sacrificiu de atîtea ori dovedite în lupta îndîrjită și necurmată pentru păstrarea ființei naționale pe teritoriul pe care s-a născut și dezvoltat în ciuda tuturor grelelor încercări prin care a trecut, poate tocmai de aceea cuvintele secretarului general sunau ca un angajament ferm și emoționant în fața viitorului, a României nemuritoare. Precum nemuritoare va rămîne în conștiința națiunii ziua de 28 mai, oaza sa de soare, în care națiune și conducător au comunicat prin sentimentul comun și neînlocuibil al dragostei de țară, de neam, de libertate și de socialism, fiindcă, arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu:**

«Tocmai prin aceasta se caracterizează și socialismul pe care îl edificăm noi, și care este închinat omului, fericirii și bunăstării sale. El se bazează pe tot ceea ce a avut și a creat mai bun poporul nostru, fiind o continuare a tradițiilor păstrate în însuși sîngele poporului nostru.»

Sub semnul înaltei griji pentru destinul țării, pentru progresul său economic și social s-a înscris și vizita de lucru a tovarășului Nicolae Ceaușescu în unele întreprinderi si obiective social-culturale din județul Alba: Întreprinderea metalurgică Aiud, Întreprinderea de utilaje și piese de schimb și Turnătoria de piese din fontă pentru mașini unelte din Alba Iulia, Muzeul Unirii, a cărui deschidere a inaugurat-o, Liceul «Horea, Cloșca și Crișan», cel mai vechi liceu de stat din Transilvania și altele. Sub semnul acestei griji și a înaltei responsabilități, cuvîntarea tovarășului Nicolae Ceaușescu a cuprins referiri la sarcinile ce stau în fața organelor de partid județene pentru realizarea și depășirea unui obiectiv pe măsura istoriei, a tradițiilor și a oamenilor acestor locuri; realizarea unei producții globale la sfîrșitul cincinalului următor de 14 miliarde lei, ceea ce înseamnă aproape dublarea producției din acest cincinal; pe parcursul vizitelor de lucru în aceste unități, tovarășul Nicolae Ceaușescu, așteptat și întîmpinat cu tradiționalele obiceiuri de ospitalitate, cu emoție și vădită stimă și dragoste, a discutat în termeni concreți, de specialitate economică și de strălucit conducător, modalitățile și posibilitățile de remediere cît mai urgentă a neajunsurilor existente în vederea obținerii eficienței caracteristice unei economii moderne, a cărei lege supremă o constituie economia de muncă. Este și motivul pentru care între șeful statului nostru și oamenii muncii care-l primesc cu cuvenita prețuire dialogul este firesc, concret și bărbătesc, bărbătesc și adevărat ca între oameni avînd același destin și o singură menire, ridicarea României pe culmile pe care le merită, la care îi dau dreptul lupta neistovită pentru propășirea sa și a umanității, construirea societății socialiste multilateral dezvoltate în România. Astfel că ordinul «Steaua Republicii Socialiste România» clasa I, conferit municipiului Alba Iulia, prin decret prezidențial, poartă nu numai semnificația **jubiliară, ci și aceea a cunoașterii și recunoașterii hărniciei, devotamentului și eroismului populației de pe aceste meleaguri.**

NICOLAE CRISTACHE ■

Evocarea unui glorios moment de istorie românească.

2000 ALBA IULIA 375

La 25 iulie 1595, după ce turcii atinseseră cu un pod de vase insula din dreptul cetății Giurgiului, Mihai Vodă scria starostelui Ioan Potocki al Camenițeí: «Noi, pe partea aceasta, nu facem nimic altceva, numai zi și noapte, ne batem la Dunăre cu dușmanul și cel mai tîrziu peste o săptămînă sau două, trebuie să dăm iar cu ei bătălia». Dotat cu un simț al anticipării neobișnuit, domnitorul nu s-a înșelat decît cu cîteva săptămîni. La 23 august 1595, la locul numit Călugăreni, oastea română, de zece ori mai puțin numeroasă și de tot atîtea ori mai prost înarmată, va zdrobi puhoiul turcesc năvălitor, îl va împrăștia, repurtînd una dintre cele mai strălucitoare victorii din istoria neamului.

Despre lupta aceea de pe malul Neajlovului și de la hotarul mlăștinos al Codrilor Vlăsiei s-a scris foarte mult, în epocă și mai tîrziu. S-a subliniat eroismul oștenilor români, s-a scos în evidență geniul militar al voievodului. Astfel, o mărturie contemporană preciza: «Se zice că nu se mai

CĂLUGĂRENI
1Km
BUCUREȘTI
32Km
DN 5
32

Peste cîmpul de luptă de altădată au răsărit flori. Ele sînt culese pentru a cinsti memoria marelui domnitor.

Fotografii de **GHEORGHE AMUZA** ■

UMBRA LUI MIHAI VODĂ LA

AICI
LA 13 AVGVST 1595
MIHAI-VODA
AZVL
CV
16000 DE
AV PVTVT ȚINE
STEI DE ZEC
MARE
A LVI S

cunoaște o altă bătălie în lume în care cei doi vrăjmași să se bată cu o mai mare ură decît valahii cu turcii în această vestită bătălie». Cronicarul Naima, însoțitor al invaziei lui Sinan Pașa, nota, mai mult cu mîhnire decît cu mînie: «A fost o întîmplare dezastruoasă». Bătăliei de la Călugăreni, socotită de strategi drept o «adevărată bijuterie», avea să-i dedice o deosebită atenție marele istoric și patriot Nicolae Bălcescu, ale cărui cuvinte pătrunse de evlavie și recunoștință le reproducem aici, ca moto:

«Astfel fu acea vrednică de o neștearsă aducere aminte zi de bătaie de la Călugăreni, în care românii scriseră, cu sabie și cu sînge, pagina cea mai strălucită din analele lor.»

CĂLUGĂRENI

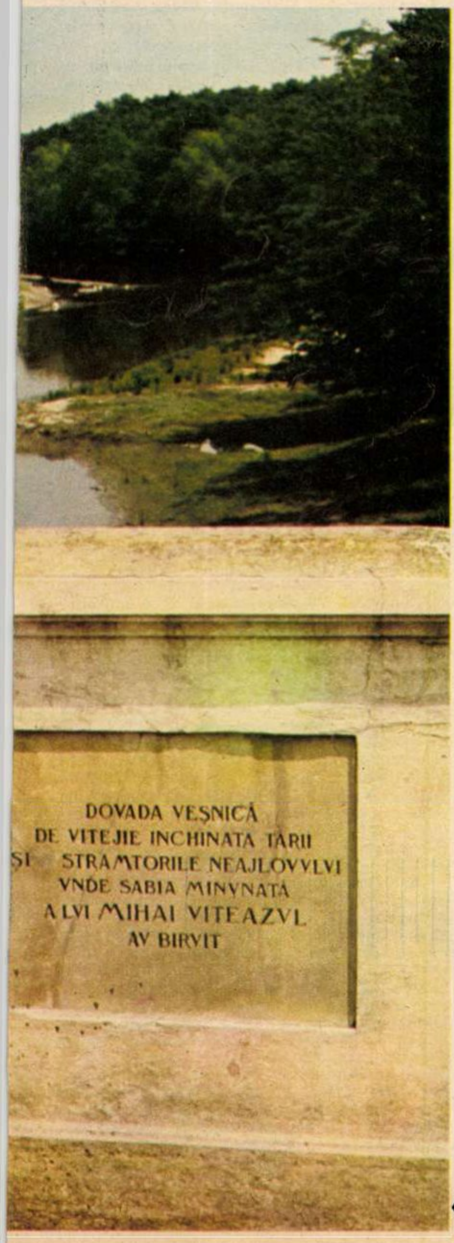

«Dovadă veșnică de vitejie închinată țării și strîmtorile Neajlovului unde sabia minunată a lui Mihai Viteazul au biruit».

Sus, peste cîmpia Neajlovului, acolo unde trebuie să fi fost cîndva cortul voievodului și unde se înalță astăzi o uriașă cruce de piatră, dominînd șoseaua și dînd nume unuia din cătunele comunei Călugăreni, Păun Dadiloveanu nu se încumetă la vorbă decît tîrziu, după tatonări. Este gata să ne dea o mînă de ajutor și chiar un pahar de apă, dar de vorbit nu se grăbește și preferă să întrebe decît să răspundă. Încetul cu încetul, inimile noastre se apropie și aflăm că dînsul, așezat în vîrstă, cum zice, în întîmpinarea a șaptezeci de ani, și-a luat de soție pe Stanca de multă vreme, ehe, dinainte de armată, și au făcut împreună patru copii. Doi băieți și două fete. Nici unul dintre copii nu locuiește sub acoperișul părintesc, moștenit în familia Dadilovenilor de mai multe generații, dar nici departe nu s-au risipit copiii, fiind care pe la 30 Decembrie, care pe la Adunații Copăceni, care mecanic, care rutierist, fiecare la casa sa și la căpătîiul altor copii.

Moș Dadiloveanu a urcat aici, peste spinarea comunei, de unde se zărește ca o părere firul Neajlovului și tot așa șoseaua care leagă Bucureștiul de Giurgiu, ca să vadă cum stă porumbul pe care-l lucrează pentru C.A.P. Porumbul e bun, încuviințează, o să avem o recoltă strașnică. Soarele arde ca vara, e zăpușeală și noi ne aducem aminte de ce-am venit și întrebăm așa, deodată:

— Moș Păune, ce reprezintă pentru dumneata Mihai Viteazul?

Păun Dadiloveanu ne privește ca nimeriți de pe altă lume. Cum adică?, ne întreabă, cum adică?!, se miră.

— Cum îți ziserăm, moș Păune. Ce reprezintă pentru dumneata Mihai Viteazul?

— D-apăi Mihai Vodă e mort demult. Înainte să mă nasc eu și să se nască chiar tatăl meu. Ce spun eu, mai înainte... Demult. D-apăi dînsul a trăit pe vremea turcilor, pe care i-a îngenuncheat ca să fie poporul liber. Chiar aici, la noi, la Călugăreni, i-a bătut, deși eu am auzit că turcii erau cît iarba cîmpului, dar Vodă i-a atras în mlaștină de n-au mai putut călări. În cinstea victoriei s-au ridicat aici capela din șosea și crucea asta de pe deal.

— Moș Păune, ne luăm cu vorba și nu aflăm cine a fost Mihai Viteazul.

— Un domn, taică, vă spusei. Dar eu nu prea știu decît că i-a bătut pe turci și că a fost drept cu țara. Domn adevărat. Altceva nu mai știu, că n-am învățat decît cîteva clase și nu mă prea descurc cu istoriile. Dacă o să coborîți în sat, la Călugăreni, să luați aminte la podul de peste Neajlov și să mergeți la liceu. Copiii de acolo știu multe despre Mihai Viteazul și îl iubesc. Toată ziua, bună ziua, trec cu flori la capelă, unde se află o cruce veche de tot, făcută mai demult, cînd eu nici nu mă născusem.

*

Afară de monumentul despre care am pomenit, în Călugărenii de astăzi amintirea lui Mihai Viteazul și a luptelor de odinioară este evocată de o capelă și de podul de peste Neajlov. Sub acoperișul capelei, renovată nu demult, prin grija oamenilor locului, se află adăpostită o cruce datînd de la 1682, din timpul domniei lui Șerban Cantacuzino, loc în care oamenii comunei sau trecătorii din șosea se opresc uneori cu evlavie și cu o floare în mînă, înțelegînd să cinstească printr-o reculegere și printr-o garoafă memoria Viteazului.

La cîteva sute de metri mai jos, mai către București, obștea a inaugurat în 1935, cu ocazia comemorării a trei sute patruzeci de ani de la luptele de la Călugăreni, un pod de beton peste apa-martor a Neajlovului, împodobindu-l cu alese basoreliefuri datorate sculptorului Constantin Baraschi. Plasate la ambele intrări ale podului, de o parte și de cealaltă, basoreliefurile evocă momentul de vitejie și patriotism al Călugărenilor, înfățișînd chipul de maturitate al domnitorului alături de care se află scrise aceste cuvinte de aducere aminte, asemănătoare celor săpate pe soclul statuiei poetului Ovidiu, la Constanța: «Tu, care treci azi nesupărat de nici o asuprire peste Neajlovul curgînd pașnic spre Dunăre, amintește-ți cu evlavie de Mihai Vodă Viteazul, întîiul întregitor al ținuturilor românești».

La ora trecerii noastre prin Călugăreni, la cele două capete ale podului, sub chipul de aramă al domnitorului se aflau rînduite o mulțime de flori. Flori pure ale cîmpului.

*

Am vizitat apoi tînărul liceu al comunei, nucleu de învățămînt și cultură întemeiat în 1962, ca un semn al transformării socialiste a Călugărenilor, comună așezată astăzi mai aproape de oraș decît de sat. Anul acesta, drept omagiu înaintat celei de-a trei sute optzecea aniversări a bătăliei victorioase de pe malurile Neajlovului, elevii liceului au întemeiat un muzeu. Cu propriile puteri, cu fondurile provenite din practica productivă, un muzeu de-acum remarcabil și costisitor care n-a necesitat însă nici un fel de investiții, cum subliniază, cu justificată mîndrie, directorul Ion Dragoș.

O pînză prețioasă de Dimitrie Stoica înfățișîndu-l pe Mihai Viteazul. Cîteva halebarde. Harta detaliată a bătăliei de la Călugăreni. O serie de documente. Autograful domnitorului și celebrul înscris «Și hotarul Ardealului, pohta ce-am pohtit Moldova și Țara Românească». Alte cîteva hărți. Bustul lui Mihai Viteazul datorat sculptorului Gil Rădulescu și împovărat cu flori. Mai multe medalii, stema țărilor române unite pentru prima oară în istorie de acțiunea și intuiția politică a marelui domnitor.

Într-una din pauze, un grup de elevi aduc flori proaspete, Mioara Manolache, Ion Preoteasa, Mariana Tcaciuc, Constantin Mirea, Luminița Gutman, Gheorghe Costea, tineri care se află în pragul terminării liceului și al zborului în viață. Către meserii, către facultăți. Gheorghe Costea, ca să alegem pe unul dintre ei, luat la întîmplare, se pregătește de bacalaureat și de examenul la Facultatea de construcții. E fiu de țărani cooperatori din Singureni, comună aflată la o aruncătură de băț de Călugăreni, știe foarte multe despre Mihai Viteazul, erou al istoriei românești de care vorbește cu infinit respect și cu recunoștință, convins că viața sa fericită și liberă de astăzi se datorează și luptei fără răgaz a domnitorului muntean, primul care a înțeles necesitatea unirii politice a țărilor românești.

Îl rugăm să ne spună două cuvinte despre Mihai Viteazul. Preferă să citeze, și citează cîteva vorbe spuse de Nicolae Iorga, cuvinte învățate de la profesorul său de istorie, Nicolae Dimancea: «A-l uita pe dînsul, acum și întotdeauna, ar fi să ne uităm pe noi înșine, să părăsim menirea noastră...»

Găsim aceleași cuvinte și pe unul din panourile muzeului, alături de mărturii și documente mai noi, alături de lucrări și fotografii ale secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, care a onorat, nu demult, cu prezența sa, o evocare istorică a bătăliei de la Călugăreni, eveniment de care localnicii își aduc aminte cu mîndrie și recunoștință.

*

Așezată, după cum spuneam, la jumătatea drumului asfaltat dintre București și Giurgiu, comuna Călugăreni de astăzi reprezintă o așezare falnică, ținînd în componența ei trei sate, Brăniștari, Hulubești, Uzunu, și două cătune, Crucea de Piatră și Moșteni, localități cu ample rezonanțe istorice, prin pomenirea lor legată de vîltoarea din august 1595. Astăzi, toate sînt electrificate. Cu case noi, peste șapte sute zidite în ultimii ani. Cu dispensare. Cu farmacii. Cu frizerii și ateliere de reparații auto. Cu douăsprezece magazine în care s-au vîndut, numai în 1974, mărfuri în valoare de peste douăzeci de milioane lei. Cu C.A.P.-uri depășind mereu planul, grație muncii oamenilor și grație generozității pămîntului în care și-au găsit veșnica odihnă vajnicii luptători de acum trei sute optzeci de ani.

Nu se mai păstrează astăzi la Călugăreni nici acte originale și nici folclor veritabil din epoca lui Mihai Viteazul; adevărul e că localnicii continuă să-l cinstească și să-l cînte în melodie și vers pe neînfricatul domnitor, Radu Ene din Uzunu sau Alexandru Cristian din Hulubești sînt doi asemenea rapsozi, dar cîntările lor sînt mai degrabă niște «făcături» decît curate balade vechi. Dacă au dispărut toate acestea, se cade să reproducem aici, ca o dovadă de recunoștință fierbinte față de marii noștri înaintași, cîteva versuri dintr-o poezie aparținînd tînărului profesor Pavel Pereș, fost director al Căminului cultural din comună:

«Drum tălmăcit de victorie păstrează credința
De-nceputul Unirii ridicată pe-o aprigă luptă
Orga de fag mai sună și-acum în răstimpuri
Numele devenit prin istorie Voievodul Mihai».

La Călugăreni, la jumătatea șoselei care pleacă de la București ca să ajungă la Giurgiu, acolo unde oștile române au înfrînt puhoiul turcesc năvălitor, în august 1595, umbra lui Mihai Vodă continuă să existe printre oameni, iar oamenii, de la cei mai bătrîni pînă la cei mai tineri, nu încetează să cinstească memoria marelui domnitor și a oștenilor lui, nu numai prin flori și prin pietate, ci și prin flacăra credinței în nemurirea și forța acestui neam, printr-o muncă susținută pusă în slujba unei țări libere și fericite, ajunsă așa cum a dorit-o și visat-o însuși Mihai Viteazul.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

A-l uita pe Mihai Viteazul înseamnă a ne uita pe noi înșine, menirea noastră.

omul potrivit la locul potrivit

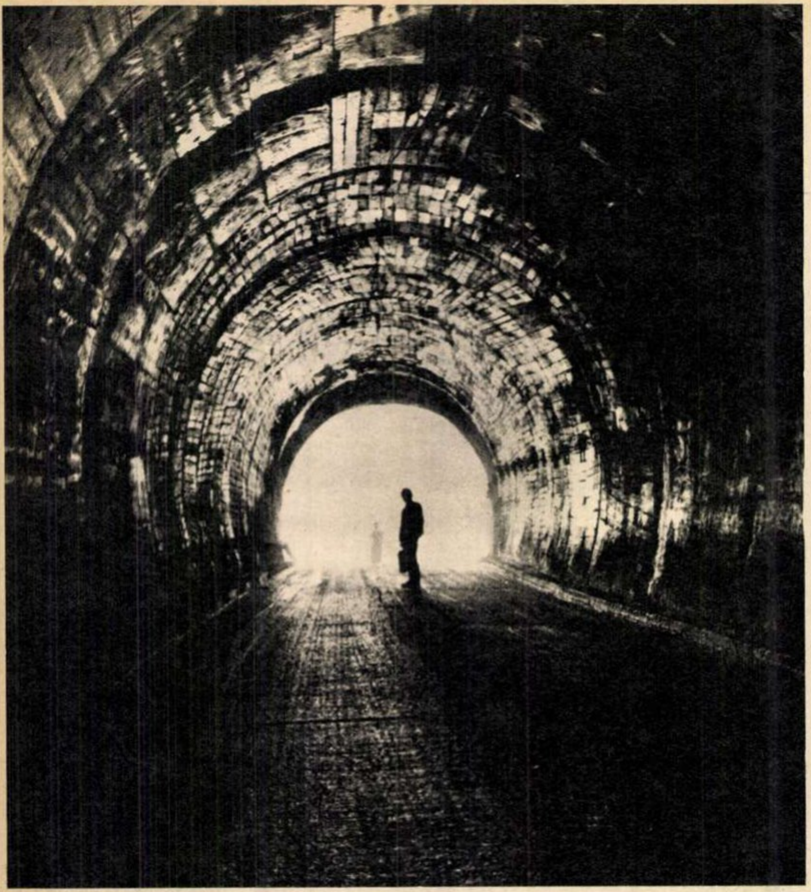

privind înapoi cu bucurie

«Fiecare tunel are personalitatea sa, sufletul său».

— Am făcut tot Argeșul și tot Lotrul. Copiii mei le-au «făcut» și ei: s-au născut pe șantier — unul la Argeș, altul la Lotru — acolo au crescut și au învățat buchea cărții. De fapt, nimic deosebit. Cîți nu sînt ca mine? Important nu este atît unde și ce lucrezi în mod concret, ci să lași ceva în urmă la care să privești cu bucurie, să știi că o părticică din tine a rămas acolo și să te simți satisfăcut de munca ta.

— Și dumneavoastră vă bucurați cînd priviți înapoi?

— Da, am lăsat ceva în urma mea: tuneluri. Poate vorbesc cu părtinire, dar eu cred că fiecare tunel este unic, are un suflet al lui. O casă, o hală sau alte asemenea construcții — să le spunem, de la lumina zilei — le poți proiecta din birou. Apoi proiectul se transpune în viață, surprizele majore, plăcute sau mai puțin plăcute, fiind practic excluse. Fără a mai vorbi de faptul că adeseori așa-numitele construcții de suprafață se aseamănă între ele ca două picături de apă. Veți replica: «La urma urmei, ce deosebire există între două tuneluri? Unul e mai lung, altul mai scurt, asta-i tot». Nicidecum! Și, fără falsă modestie, pot afirma că la tuneluri, la galerii subterane, mă pricep. Am fost șef de lot la Debușare Oiești, din grupul de șantiere Argeș, apoi inginer-șef la șantierul Uzină Lotru și apoi șeful șantierului Nord, tot la Lotru.

Da, nimeni n-ar putea afirma că în materie de tuneluri interlocutorul nostru, inginerul Constantin Varga, vorbește din auzite sau din citite.

— Spuneam deci că fiecare tunel e nou și unic în felul lui și că proiectantul nu poate prevedea totul. Să nu se înțeleagă că una este pe hîrtie și altceva se construiește. Proiectul se realizează întocmai, dar doar în luptă permanentă cu neprevăzutul. Bunăoară, inelul 147, de la galeria de fugă de la Argeș, îl voi ține minte toată viața. Pe parcursul a numai 12 metri o echipă întreagă a lucrat cu îndîrjire *șase luni* încheiate! De necrezut, dar adevărat. Ce se întîmplase? În porțiunea respectiva se trecea de la o formație geologică la alta și cîndva, în îndepărtatul trecut al pămîntului, se produsese aci o ruptură; ea s-a umplut, de-a lungul mileniilor, cu diverse materiale străine de rocă, iar acestea, în cele din urmă, s-au transformat în noroi. Gîndiți-vă, în acel punct tunelul nostru purta deasupra sa un munte de noroi, care presa galeria și se infiltra de pretutindeni. Aproape că nu era chip să înaintezi: noroi în dreapta, în stînga, în sus și în jos, pretutindeni noroi. Nu mai dormeam nopțile, somnul, pur și simplu, mă părăsise; oamenii își încordau puterile, munceau cît doi. Degeaba. De unde credeți că a țîșnit soluția? De la cîțiva mineri bătrîni, fără multă carte dar cu experiență, care au pronunțat cuvîntul magic «fîn». Da, ați auzit bine. Au sugerat să îndesăm fîn deasupra tavanului de lemn al eșafodajului: fînul lasă apa să treacă, dar oprește noroiul, care astfel devine tot mai compact pînă cînd încetează să reprezinte o amenințare. Despre această filtrare sui-generis nu am citit în nici o lucrare de specialitate, dar la ea s-au gîndit minerii de la inelul 147. Am acceptat propunerea lor și astfel am putut înainta. Din cauza presiunii, lemnul pocnea rău-vestitor, stîlpii de susținere se îndoiau, galeria tindea să arate ca un joc de Maroco și totuși, grație... fînului, am scos-o la capăt și galeria a ieșit dreaptă ca la carte. Numai soluția nu era din carte.

— Acolo, în inima muntelui, cînd lemnul pocnea deasupra capului, v-ați simțit, oare, cu adevărat la locul potrivit?

Inginerul tace, dar și tăcerea este elocventă, uneori. Continuă. Alt crîmpei din viață.

— Bolta subterană a unei centrale electrice îmi evocă o boltă de catedrală. Comparația nu o consider exagerată; dealtfel, de multe ori, condițiile de lucru în subteran sînt chiar mai grele. Catedrala mea s-a numit bolta centrală de la Ciunget Lotru. La Argeș văzusem cu ochii mei cum s-a construit bolta de acolo, știam deci cum se scrie istoria în piatră. Acolo bolta se turnase însă în decurs de nouă luni; de aceea la Ciunget am hotărît să simplific soluția constructivă propusă de proiectant și să preconizez susținerea cu cofraj prefabricat. Firește, îndrăzneala inginerească fusese sprijinită de calcule minuțioase și deci nu reprezenta o săritură în gol, dar orice lucru nou comportă și necunoscute. Totul însă s-a terminat cu bine: bolta de la Ciunget a fost construită doar în cinci luni. Iată ceva în urmă la care mă pot uita!

— Așadar, 14 ani de șantier, în locurile cele mai grele. Dar acum vă întîlnesc la București, într-un institut de proiectări. Vă aflați la locul potrivit?

— Există o vîrstă limită dincolo de care nu te mai poți apuca de proiectare. Mă refer, desigur, la proiectare într-o concepție mai înaltă, care cuprinde și elemente înnoitoare. Cunoștințele tehnice îmbinate cu o bogată experiență de șantier — consideram eu — pot da roade la planșetă și chiar așa mi s-a întîmplat și mie. Și totusi, am impresia că șantierul se ține scai după mine, mă urmărește, nu mă lasă să mă dezlipesc de el, ceea ce nu e rău.

Așadar, inginerul Varga dorește să se întoarcă pe șantier, ceea ce, pentru el, înseamnă: înapoi sub pămînt, la tunelurile care au fiecare personalitatea lor și care exercită asupra celor inițiați o irezistibilă atracție. Romantismul subteranului? Da și nu. De fapt, este vorba de un simțămînt mai profund, mai durabil.

Să ne gîndim la Mark Twain, la faimoasa sa povestire autobiografică de tinerețe «Viața pe Mississippi». Ce romantic i se părea măreţul fluviu, de care sînt indisolubil legate însăși ființa, legendele, istoria, visele Americii! Dar cînd tînărul Samuel Clemens — căruia tocmai activitatea de pilot pe Mississippi i-a sugerat pseudonimul devenit faimos: Mark Twain — s-a văzut nevoit să parcurgă fluviul de zeci și poate de sute de ori, nu în plimbare ci ca pilot profesionist, fiecare meandră a fluviului nu mai reprezenta pentru el un prilej de încîntare sau de meditație lirică ci, vrîndnevrînd, o problemă tehnică de rezolvat. Și astfel romantismul a început să se risipească, mai exact să se metamorfozeze, să capete noi atribute. Pentru a exercita o vreme îndelungată o profesiune, atracția romantică singură nu este suficientă.

— Și mie mi-au zburat gîndurile la Twain — observă inginerul Constantin Varga. Poate viața de șantier este prea aspră pentru a o caracteriza drept romantică. Nouă, celor care am devenit, în adevăratul înțeles al cuvîntului, oameni de șantier, ingineri, maiștri, simpli muncitori, el ne oferă însă prilejul — constatarea nu e originală, dar e adevărată — de a da măsura capacităților noastre și cred că acesta este esențialul. Ești omul potrivit la locul potrivit dacă simți că prin munca ta lași ceva în urmă la care să te poți uita cu bucurie. Firește, nimeni nu clădește de unul singur un tunel sau un baraj. Și totuși, peste ani, încerci un sentiment de împlinire greu de exprimat în cuvinte revăzînd, fie și cu ochii minții, șantierul pe care ai trudit ani în șir și semeața construcție care se înaltă în acel loc.

LIONEL NIȚESCU ■

OMUL NEPOTRIVIT LA LOCUL POTRIVIT

tovarășe șerb, nici în gara constanța, ca dealtfel în nici un alt loc de muncă, grosolănia nu intră în îndatoririle de serviciu

Faptele s-au petrecut în gara Constanța, în ziua de 29 aprilie a.c. Desigur, în lume se petrec lucruri și mai grave decît cele întîmplate în acea zi acolo. Totuși, nu se pot trece cu vederea nici faptele care în aparență sînt neînsemnate. Dovadă că zeci de oameni care au asistat la scenă nu au putut rămîne indiferenți și au reacționat spontan, blamînd modul în care unul dintre cei care lucrează în gara Constanța știe să-și îndeplinească serviciul. Dar să lăsăm mai bine pe cîțiva dintre martorii acestei întîmplări să povestească.

«Sînt Zamfirescu Gabriel, tehnician constructor la Baza de aprovizionare specializată cu produse din import pentru industria alimentară. În ziua de 29 aprilie am fost la Constanța în interes de serviciu. După ce mi-am terminat treburile m-am dus în gară și mi-am luat bilet. În gară era lume multă, înghesuială. Cu chiu, cu vai găsesc un loc liber și mă așez, așteptînd trenul. Privesc în jur. La vreo trei metri văd un panou de onoare pe care nu se afla expusă nici o fotografie. Pe postamentul de lemn al panoului s-a așezat o tînără și a început să citească o carte. Am remarcat că avea pantalonii plini de noroi. Tocmai reflectam la faptul că tînăra trebuie să fie foarte obosită dacă acceptă să stea în poziția aceea incomodă cînd din incinta birourilor C.F.R. a ieșit un cetățean, cam la 30 de ani, care a interpelat-o grosolan pe fată: «Hei, ia cară-te de acolo!» Fata i-a răspuns: «Sînt obosită și n-am unde să stau.» «Bine, ai să vezi ce ai să pățești», i-a răspuns respectivul. Și a dispărut în clădire. După cîteva clipe a apărut din birourile gării un alt cetățean, mai în vîrstă. S-a îndreptat către fată. «N-ai auzit ce ți-a spus tovarășul?», a început el să țipe. «Sînt obosită», a răspuns fata. «Imediat să te scoli de acolo că te iau de păr.» Fata s-a ridicat în picioare. Atunci cetățeanul a apucat-o de mînă și, țipînd în continuare la ea, a tras-o în clădire. După cîtva timp au reapărut. Fata plîngea și își căuta prietena la care se aflau bagajele. A găsit-o și au intrat din nou în birou. Pe peron se crease o stare de agitație. Toți cei care asistaseră la scenă, și erau destui, pentru că, repet, era lume multă, comentau indignați comportarea necivilizată a omului aceluia. Și toți arătau că fata nu făcuse nimic rău. Între timp a sosit și trenul și m-am urcat în vagon. Chiar cînd să pornim au apărut și cele două fete și de-abia au apucat să se urce și trenul a pornit.»

«Sînt Stelian Gheorghiu, profesor la Școala sportivă nr. 2 din București. Am asistat și eu la scena respectivă, dar eram ceva mai departe. Mă plimbam pe peron cînd am auzit niște țipete și am văzut cum lumea se strînge buluc ca la urs. M-am dus și eu într-acolo și am văzut lîngă un panou de onoare o fată și alături de ea un om care vocifera, profera amenințări. Am văzut cum a luat-o de mînă și a tras-o în clădire cu brutalitate.»

«Mă numesc Rodica Crețu și lucrez ca ingineră la Institutul de proiectări pentru transporturi aeriene, navale și auto din București. În ziua de 29 aprilie, împreună cu colega mea Mariana Stănescu ne-am deplasat în interes de serviciu la Mangalia. La orele 14,30 ne aflam în gara Constanța și așteptam trenul spre București. Era îmbulzeală, toate băncile erau ocupate. Eu m-am așezat pe un cîntar în sala de așteptare de la clasa 1. Țineam lîngă mine și bagajele noastre. Colega mea a ieșit pe peron. A apărut peste cîtva timp, cu ochii plînși, însoțită de un bărbat. Si-a luat actele și au plecat împreună. Am luat bagajele și m-am dus după ei. Am aflat în ce birou sînt. Înainte de a intra în birou am auzit un bărbat care vorbea pe o voce ridicată. Am pătruns în birou unde se aflau colega mea și acel bărbat. Acesta, cînd m-a zărit, a țipat: «Ieși afară.» «Nu v-am jignit cu nimic, i-am răspuns eu. Am venit împreună cu colega mea în delegație și împreună vom pleca. Vă rog să mă lăsați să asist la discuție. Amîndouă sîntem inginere. Am fost la Șantierul naval-Mangalia.» A lăsat-o atunci mai moale. «Dar de ce v-ați speriat, ce puteam să-i fac colegei dumneavoastră? Poate v-ați gîndit că o să-i fac propuneri rușinoase.» Pînă la urmă ne-a lăsat să plecăm. Vorbind chiar cu blîndețe, zicînd că și el are o răspundere acolo.»

«Sînt Mariana Stănescu, ingineră la I.P.T.A.N.A. În ziua de 29 aprilie m-am sculat la ora patru dimineața. M-am întîlnit în Gara de Nord cu colega mea Rodica și ne-am suit în acceleratul 831, de la ora 5,35, care mergea la Constanța. La 10,30 ne aflam pe Șantierul naval-Mangalia. Trebuia să hotărîm dacă se poate recepționa o lucrare sau nu. Ploua, era noroi mult, așa că ne-am cam murdărit. Pe la orele 13 și cîteva minute ne-am întors la Constanța cu o mașină. La orele 14,30 ne aflam în gara Constanța. Am luat bilete pentru acceleratul 824 cu plecarea la București la orele 15,30. Eram foarte obosite amîndouă. Eu am căutat un loc pe peron, n-am găsit, așa că m-am așezat pe un postament al unui panou de onoare pe care nu se afla nici o fotografie. A venit la mine un funcționar dintr-un birou și mi-a zis pe un ton obraznic să mă ridic. I-am răspuns că n-am unde să stau și că sînt obosită. După cîteva minute a venit altul, al cărui nume, după cîte am aflat mai tîrziu, este Șerb. Acesta a țipat la mine: «Scoală-te de aici.» M-am sculat. El: «N-ai văzut că e un panou de onoare?» Eu: «Dar nu are nici o fotografie.» El: «Nu fi obraznică.» Eu:«Nu cred că am făcut nimic rău.» El: «Ei, hai cu mine că altfel te trag de păr.» Și m-a luat de mînă și m-a îmbrîncit în clădirea gării. Am străbătut cîțiva metri trasă de mînă, împinsă de la spate cu destulă violență. I-am spus,printre lacrimi, să aibă grijă cum se poartă pentru că nu știe cu cine vorbește. El: «Ce-i fi, vreo prințesă?» În birou m-a întrebat cum mă cheamă și a cui fată sînt. Mi-a cerut actele. I-am spus că sînt în sala de așteptare împreună cu bagajele. Am ieșit din nou pe peron însoțită de el. Cînd m-au văzut, pasagerii s-au îndreptat, protestînd, spre noi și unii mi-au spus că vor să-mi dea adresele în eventualitatea în care vreau să fac o plîngere. Am intrat din nou în birou. După cîteva clipe a venit și colega mea. În continuare, cea care a vorbit a fost colega mea, în timp ce eu plîngeam. După ce colega mea a spus cine sîntem și cu ce treburi am venit la Constanța a început să bată în retragere și să ne vorbească blînd, spunînd că și el trebuie să-și facă meseria. Ne-a lăsat să plecăm cu cîteva clipe înainte de a porni trenul. Asta a fost totul. Am plecat din Constanța dar toată ziua nu am mai fost bună de nimic. M-am mîngîiat numai la gîndul că oamenii aceia necunoscuți au sărit să-mi ia apărarea.»

GEORGE ARION ■

flacăra la dispoziția dumneavoastră

Marcel Ilie, redactor la revista timișoreană «Forum studențesc» ne-a trimis spre publicare o convorbire a sa cu inginerul *Nicolae Rîmneanțu*, șeful fermei de selecție a animalelor de rasă de la I.A.S.-Liebling din județul Timiș. În limita spațiului îngăduit de această rubrică, prezentăm cîteva din ideile cele mai interesante ale interviului: inginerul Nicolae Rîmneanțu este, fără doar și poate, un om potrivit într-un loc de muncă potrivit. Întreaga sa activitate unește, în mod fericit, cercetarea științifică cu producția, într-un tot traductibil în date și cifre spectaculoase. Ferma pe care o conduce are ca prim obiectiv selecția rasei de bovine Bălțata românească, un produs de mare valoare biologică și zootehnică, numeroase exemplare de vaci dînd producții de peste 6 000 litri de lapte la o lactație normală (recordista, vaca Pietroasa a dat anul trecut o producție de 11 146 de litri de lapte cu 3,97% grăsime). Rezultate remarcabile s-au obținut și în producția de tăurași;

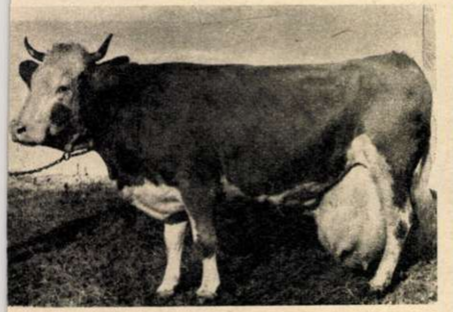

în anul care a trecut s-au vîndut 73 de exemplare admirabile, în valoare totală de 1 250 000 lei, iar în primele luni ale acestui an s-au și livrat 43 de tăurași, printre care exemplarul denumit Cezar, care la numai 4 ani a atins greutatea de 1 250 de kilograme, a fost evaluat la 43 000 de lei. Interviul scoate în evidență interesante metode de muncă folosite de șeful fermei în relațiile cu oamenii, în spiritul unei admirabile atmosfere de creație și disciplină, respect și înțelegere reciprocă. Aplicarea strictă, severă chiar, a principiilor și concepțiilor moderne de specialitate care a avut rezultatele economice pomenite a făcut ca și retribuția oamenilor să crească ceea ce a dus la o și mai activă mobilizare a lucrătorilor și la creșterea spiritului de răspundere al fiecăruia. Relatarea este însoțită, ca un convingător argument, de această fotografie a vacii Bara care a dat o producție de 7 463 litri de lapte cu 3,4% grăsime.

*

Într-o scrisoare adresată redacției, tovarășii *Viorel Răceanu, Artur Drago, Neculai Chirică, Manfrid Maurer* și *Alexe Farcaș*, deputați în Consiliul popular al municipiului Hunedoara, se referă la un reportaj apărut în nr. 13 al revistei noastre, reportaj care, după cum se arată în scrisoare «își propune — și reușește — să schițeze profilul viitorului mare centru siderurgic ce se va înălța la Călărași». Semnatarii își exprimă totodată dezacordul față de unele afirmații făcute în cuprinsul reportajului de către arhitecta Violeta Mateescu care a lucrat un timp și la Hunedoara, iar în prezent lucrează la proiectarea noului Călărași. Obiecțiile au în vedere mai ales caracterizarea de «oraș-dormitor» făcută de V.M. la adresa Hunedoarei de *ieri* și se aduc ca argumente dotările social-culturale existente *azi* în Hunedoara, între care o impunătoare Casă de cultură, două cluburi muncitorești, un muzeu, trei biblioteci, zone de agrement etc., etc... Credem că obiecțiile au la bază o neînțelegere. Arhitecta V.M. pleda — citām din reportaj — pentru «evitarea acelor greșeli care *la un moment dat* (subl. ns.) au făcut din Hunedoara un oraș-dormitor». În continuare se arăta că «existau locuri de întîlnire: unitățile de alimentație publică — mai pe românește cîrciumi — și doar cîteva, foarte puține dotări social-culturale, insuficiente pentru cei 80 000 de hunedoreni doritori de destindere, de viață socială și culturală». Aceste afirmații nu pot fi însă interpretate — cum se face în scrisoare — ca o înclinație de a-i vedea «numai pe cei din cîrciumi» și a nu acorda nici o atenție celorlalți. De fapt, sensul noțiunii de «oraș-dormitor», curent folosită de urbaniștii de pretutindeni, reiese destul de clar din context. Fără a se ignora realizările actuale ale edililor hunedoreni, despre care, dealtfel, a scris nu o dată și revista «Flacăra», nu se poate trece cu vederea existența unei perioade de circa 15 ani în istoria postbelică a municipiului, caracterizată tocmai prin insuficiența dotărilor social-culturale. Cunoaștem realizările Hunedoarei în toate domeniile și ne bucura faptul subliniat cu vigoare de semnatarii scrisorii că «am făcut tot ce era necesar și chiar mai mult și că preocupările noastre prezente și de viitor au în vedere această latură.»

*

Era ora 20 cînd am intrat în cofetăria «Cireșica» de pe Calea Văcărești, iar ora de închidere — se știe — este ora 22, lucru demn de reținut. Așadar, am intrat în cofetărie cu două ore înainte de închidere, am cumpărat cîteva prăjituri, mi-au fost împachetate, am vrut să plătesc, prezentînd o bancnotă la care urma să primesc rest. Dar, cu această exorbitantă pretenție de cumpărător, mi s-a înfundat: vă duceți matale și schimbați hîrtia în altă parte, la noi veniți cu bani exact cît trebuie fiindcă noi am făcut casa și la ora *asta* (ora 20 — închiderea la ora 22) nu mai umblăm la monetar. Odată cu debitarea acestei drăgălașe invitații mîinile celor două vînzătoare despachetau febril, apucau prăjiturile cu mîna și le puneau la loc de unde le luaseră. Cît de curate erau mîinile intrate în contact nemijlocit cu delicatele glazuri ale prăjiturilor, n-am de unde să știu. Știu doar că există niște norme elementare de igienă (nu mai vorbim de cele de bun-simț) ignorate de cele două persoane cu halate albe de la cofetăria «Cireșica». Am plecat din această unitate fără pachet, dezarmat și parcă puțin umilit. Deși, dacă mă gîndesc mai bine, nu eu aveam motive să mă simt umilit fiindcă nu eu am fost acela care mi-am călcat în picioare demnitatea, îndatoririle simple, omenești, profesionale. *(Aurel Mihailopol* — București)

*

Supunem atenției specialiștilor această scrisoare trimisă «Flacării» de către cititorul nostru Ioh Dobrescu din Cîmpulung — Argeș: În satul Slănic, comuna Aninoasa, din județul Argeș, există izvoare minerale cu efecte terapeutice bune. Înainte de război a funcționat aici chiar și o mică stațiune balneară. În afară de aceasta, semnalez un fenomen care, e curios, nu a reținut pînă în prezent atenția specialiștilor în balneologie: pe una din multele văi care brăzdează masivul păduros din partea de nord a satului, respectiv pe Valea Vochii, se găsesc nu mai puțin de 6 pungi cu nămol asemănător celui de la Techirghiol, dar mult mai consistent decît acesta. El s-a dovedit un excelent unguent, în tratarea unor afecțiuni. Asemenea pungi sînt prezente și pe Valea Olarului, acolo unde sînt și izvoarele minerale. În primăvara aceasta am identificat, personal, pe Valea Vochii, opt asemenea pungi situate pe un perimetru de circa 500 mp. Bătrînul Moise Ștefan și alți bătrîni din această zonă au folosit nămolul — evident, fără control medical — și declară că «s-au făcut bine» ...Sînt declarații și fapte care merită, desigur, să fie cercetate de oameni competenți. Natura darnică oferă, pare-se, un medicament față de care nu s-ar cuveni să rămînem nepăsători.

*

Primim din partea Consiliului popular al orașului Fieni, județul Dîmbovița, căruia i-am înaintat scrisoarea unui grup de locatari ai unor blocuri din acest oraș:

«Urmare cercetărilor făcute în legătură cu *scrisoarea unui grup de locatari din orașul Fieni, se constată că sînt juste cele sesizate. La blocul nr. 20 L, situat pe strada Republicii, orașul Fieni, din cauza ploilor abundente s-au produs infiltrații prin pătrunderea apei la subsolul blocului în cauză, favorizînd apariția țînțarilor și constituind într-adevăr pericol pentru locatari. Față de această situație, Biroul Executiv al Consiliului popular oraș Fieni, prin sectorul de gospodărie comunală și locativă Pucioasa și organele sanitare din oraș, a dispus executarea de lucrări de drenarea apelor stagnate, precum și dezinfecția cu substanțe insecticide evitînd pentru viitor repetarea situației sesizate»*

*

La pagina «Flacăra la dispoziția dumneavoastră» din nr. 11 al revistei noastre a apărut scrisoarea *Eugeniei Georgescu*, îngrijitoare la Grădinița de copii nr. 1 din orașul Rîmnicu-Sărat, prin care se plîngea că postul ei a fost redus la jumătate de normă, ceea ce îi aduce grave prejudicii. Aflîndu-se aproape de pensionare pentru limită de vîrstă nu se mai poate încadra în altă parte, iar soțul ei nu mai muncește de 12 ani fiind paralizat și avînd o pensie modestă. Recent, am primit de la Eugenia Georgescu încă o scrisoare pe care o reproducem: «Publicarea scrisorii mele în revista «Flacăra» m-a umplut de speranțe. Am așteptat ca scrisoarea mea să trezească la cei vizați simțul dreptății și al datoriei, dar pînă acum, nimic. Ba, mai mult, după publicarea scrisorii nu mai sînt primită la organele chemate să-mi rezolve cererea, portarul avînd dispoziție să-mi spună că respectivul tovarăș e ocupat sau e pe teren, chiar în zilele fixate pentru audiențe. Amintind situația grea materială ce mi s-a creat, repet ceea ce am spus și în prima scrisoare, că nu cer nici un fel de favoruri, ci doar dreptul meu de a munci cinstit, potrivit normelor noastre socialiste de viață, pînă la împlinirea vîrstei legale de pensionare»

*

Am citit cu multă emoție articolul «Dascălul, un muritor cu o șansă de fericire în plus» din «Flacăra» nr. 17-18 din 10 mai, din care m-a întîmpinat, zîmbind și umplîndu-mi inima de bucurie, imaginea fostului meu profesor și director Ilie Popescu-Teiușan, sub îndrumarea căruia am muncit și am învățat. Și dacă, pe bună dreptate, profesorul emerit pensionar Ilie Popescu-Teiușan se mîndrește cu foștii lui dascăli, atunci și noi, miile de cadre didactice de azi de pe întinsul patriei, ne mîndrim la rîndul nostru cu dascălul, profesorul și directorul Ilie Popescu-Teiușan. Mîndria noastră este cu atît mai mare cu cît sîntem conștienți că de la dînsul am învățat știința pedagogiei, a psihologiei, măiestria didactică, dragostea pentru elevi și dăruirea în profesiune, dar, mai presus de toate, am învățat — dincolo de litera cărții — tot ce se poate numi omenie, cinste, punctualitate, spirit de sacrificiu și dragoste de patrie, așa cum — dealtfel — au dovedit-o sutele de dascăli, eroi ai războiului antifascist sau decorați pe cîmpurile de luptă pentru libertatea și independența patriei. În cariera noastră didactică am avut, de-a lungul anilor, mereu în față exemplul profesorului și directorului nostru în îndeplinirea sarcinilor, în dragostea pentru copii și pentru muncă. Iată de ce doresc, din toată inima, să vă mulțumesc că v-ați făcut ecoul sentimentelor noastre de profundă stimă și admirație față de un dascăl cu mari merite. De asemenea vă mulțumesc pentru că în paginile revistei cuvintele de laudă și apreciere față de «bătrînii noștri exemplari» ocupă un loc de cinste. *(Prof. Alexandru Dobrescu* — liceul Buziaș)

*

În articolul «Cultul eroilor» (rubrica «Ce profețim, ce profesăm») a lui Niculae Stoian, din Flacăra nr. 17—18 din 10 mai, se deplîngea faptul că pe teritoriul țării există prea puține monumente care «să cinstească unele momente cruciale din istoria noastră, figurile luminoase ale unor neînfricați luptători...» Printre centrele citate în articol, în care lipsa aceasta apare mai pregnantă, era și municipiul Cluj-Napoca. În legătură cu aceasta *Al. Străoneanu-Balaș* din Cluj-Napoca are unele obiecțiuni: „Afirmația din articolul «Cultul eroilor» apare ca anacronică. În prezent situația este cu totul alta decît cea arătată în articol. În fața impozantei clădiri, în stil arhitectonic moțesc, a fost dezvelit, nu demult, un frumos monument închinat martirilor Horea, Cloșca și Crișan; în fața clădirii Universității au fost imortalizate în bronz chipurile promotorilor Școlii ardelene: Micu, Șincai și Maior. În prezent a și fost turnată fundația și se înalță cofrajele schelei pentru construcția piedestalului pe care va fi așezată statuia ecvestră a marelui domnitor, întregitor de țară, Mihai Vodă Viteazul, în piața care-i poartă numele. Se preconizează ridicarea, lîngă turnul medieval «al Croitorilor», unde a fost executat viteazul căpitan al lui Mihai, Baba Novac, un monument care să eternizeze figura legendarului erou. Prin urmare, în ce privește municipiul Cluj-Napoca, preocuparea localnicilor pentru monumente care să cinstească pe marii noștri antemergători nu a lipsit și cu atît mai puțin lipsește astăzi.“

*

Țin să vă mulțumesc pentru felul în care ați înțeles necazul meu, pentru modul în care a fost rezolvat de către Ministerul de Interne — I.G.M.-Direcția Circulației. Datorită faptului că ați binevoit a acorda atenție scrisorii mele, în foarte scurt timp am obținut aprobarea pentru învățarea practicii conducerii auto pe perimetrul unui cartier în vecinătatea căruia locuiesc. Cred, așa cum am menționat și în scrisoarea precedentă, că nu sînt singurul în această situație și poate în curînd se va înființa și un centru care să inițieze la volan pe toți cei în situația mea. *(Sălișteanu Dumitru* — Timișoara*)*.

N.R. *Scrisoarea se referă la înlesnirea pe care I.G.M. — Direcția Circulație a făcut-o semnatarului scrisorii, invalid, de a fi instruit în conducerea unui autoturism cu comenzi speciale (Flacăra nr. 16 din 26 aprilie a.c., pag. 14).*

*

Ceea ce vreau să vă relatez este un fapt aparent mărunt, dar — cred eu — nelipsit de semnificație și care, dealtfel, nu a trecut neobservat de cei prezenți în Sala mică a Palatului în seara zilei de 12 mai a.c. Asistasem la un recital de sonate de Mozart, susținut de violonistul Mihai Constantinescu și de pianista italiană Marcella Crudelli. La sfîrșitul concertului, conform unui frumos obicei, apar pe podium două buchete de flori aduse de doi tineri — un băiat și o fată. Spre uimirea întregii săli, ambele buchete sînt oferite compatriotului nostru. Poate că aș fi considerat întîmplarea ca accidentală și nu aș mai fi scris aceste rînduri dacă nu aș fi fost, martorul, cu puțin timp înainte, unei întîmplări similare. La Ateneul Român, o tînără violonistă niponă a fost tratată la fel după o remarcabilă interpretare a «Simfoniei spaniole» de Lalo. Este regretabil că asemenea acte de violentă nepolitețe știrbesc recunoscuta ospitalitate românească. *(Constantin Bădilă*, student — București)

*

Mă numesc *Enyedi Rodica* și sînt profesoară la Liceul industrial metalurgic din Hunedoara. În luna decembrie a anului trecut am cumpărat, de la unul din magazinele din oraș, o pereche de cizme produse de Fabrica «Progresul» din București. La numai o lună de la cumpărare, talpa s-a rupt din pricina unei defecțiuni de fabricație. Deoarece la Hunedoara nici o unitate de reparații nu a putut remedia defectul, am expediat cizmele la fabrica producătoare cu rugămintea să mi le repare, eventual chiar contracost. Au trecut de atunci două luni și jumătate fără să primesc nici un răspuns. Am rămas doar cu avizul de primire a pachetului.

La cîteva zile după primirea acestei scrisori am mai primit încă una în care se spune:

Revin cu o completare la scrisoarea mea din 7 mai. În ziua de 9 mai am primit cizmele înapoi fără măcar ca pachetul să fi fost desfăcut la fabrică. În pachet se afla și scrisoarea care semnala defecțiunea și care, de asemenea, nu a fost măcar desfăcută pentru a fi citită. Mi s-au expediat în schimb niște «instrucțiuni» din care rezultă că termenul legal de garanție este de 30 de zile și că termenul acesta a fost depășit... Dar cum este posibil ca o mare întreprindere, cum este această fabrică, să se derobeze de la obligațiile ei elementare, ascunzîndu-se în dosul unor «instrucțiuni»? Cine îngăduie acestei fabrici să pună pe piață un obiect destul de costisitor (300 de lei) care se strică în 40 de zile? Dealtfel, birocratismul în care se complace numita fabrică reiese și din faptul că cererea mea legitimă de a fi despăgubită a fost respinsă fără măcar să se cerceteze ce conține scrisoarea trimisă — după cum am arătat, plicul nici măcar nu a fost deschis... Nu credeți că asemenea practici ar trebui să dispară urgent din activitatea unor unități economice producătoare de bunuri de larg consum?

N.R. Ba da, credem! Și așteptăm o luare de poziție mai constructivă a conducerii Fabricii «Progresul» din București față de acest caz inadmisibil.

POȘTA REDACȚIEI

Grup de locuitori — Techirghiol. Adresîndu-ne Consiliului popular al municipiului Constanța am fost informați că în orașul Techirghiol, în anul trecut, nu s-au construit locuințe proprietate personală din lipsa posibilităților Trustului de construcții. În momentul de față se studiază modalitatea ca și în orașul dumneavoastră să se construiască blocuri proprietate personală, intervenindu-se la organele de proiectare pentru a fi cuprinse în planul de construcții-montaj pe anul 1976.

Aurel Ghinoiu — Rm. Vîlcea. Bineînțeles că soția dumneavoastră trebuie să respecte contractul încheiat cu întreprinderea care a școlarizat-o.

Ștefan Măciucă — București. Procuratura generală ne-a informat că sesizarea dumneavoastră fiind întemeiată s-a declarat recurs extraordinar.

Gheorghe Buzatu — Craiova. Noi instalări de posturi telefonice în cartierul Brazda lui Novac nu se fac din cauza lipsei de condiții tehnice, iar cererile se rezolvă în ordinea depunerii lor. Dumneavoastră nemenționînd adresa completă, Direcția județeană de poștă și telecomunicații nu ne-a putut stabili data depunerii cererii și, de asemenea, care sînt perspectivele.

Costică Coman — Sanatoriul **Bisericani** (Neamț). Ne bucură că v-am putut fi de folos, că în urma intervenției noastre Întreprinderea construcții-montaj nr. 5 București v-a expediat drepturile bănești ce vi se cuveneau pe luna februarie.

Ivan Pop — Bîrlad. Reveniți cu lucruri concrete, verificabile; vă rugăm totodată să ne scrieți adresa completă pentru a ști și noi cu cine discutăm la fața locului.

MARGA NEDELEA ■

«FLACĂRA» nu ia în considerație scrisorile anonime. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți.

1 IUNIE, ZIUA INTERNAȚIONALĂ A COPILULUI

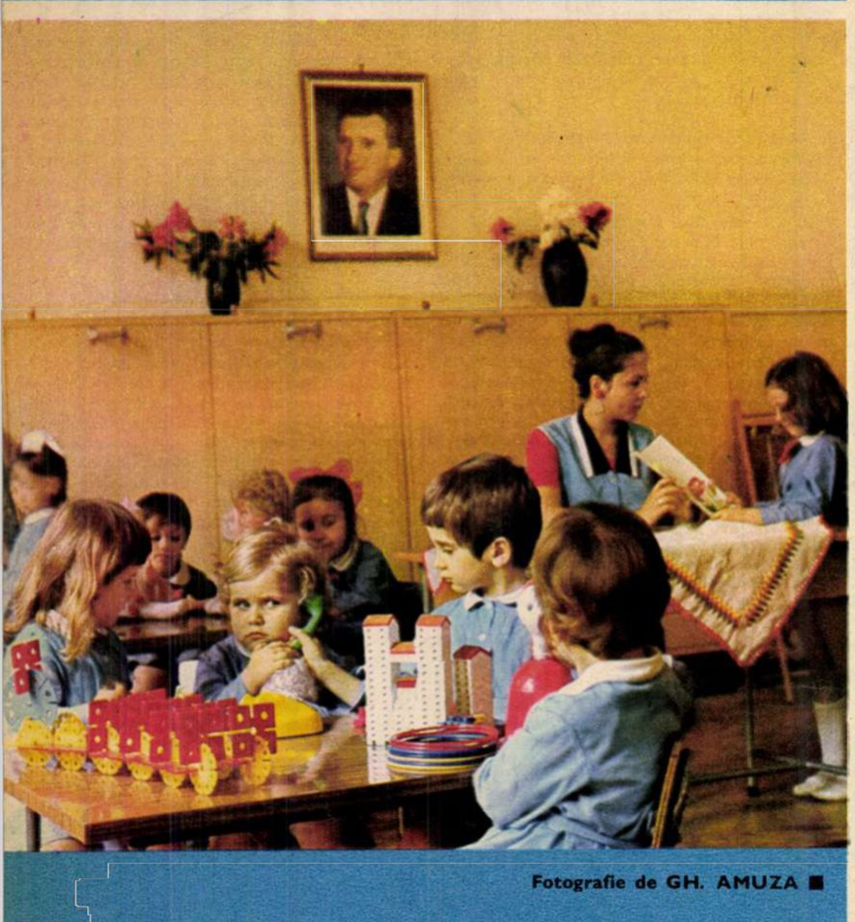

Fotografie de GH. AMUZA ■

OCHII LUMINOȘI ȘI CURAȚI AI COPIILOR NOȘTRI SEAMĂNĂ CU VIITORUL ȚĂRII

Mîine, odată cu toți copiii lumii și cu ocazia Zilei internaționale a copilului, cei mai tineri locuitori ai pămîntului românesc își serbează aniversarea lor de peste an, festivitate care îmbracă straiele bucuriei și fericirii, ale recunoștinței celei mai fierbinți față de grija părintească a partidului și statului nostru, față de strădaniile unei întregi societăți de a le asigura o viață și un viitor pe măsura ochilor lor, curați și luminoși.

La o asemenea ocazie festivă se cuvine să adresăm copiilor și nepoților noștri nu numai un gînd bun și un cadou, ci se cuvine să facem și un bilanț, să subliniem încă o dată grija deosebită de care copiii se bucură în cadrul societății noastre socialiste.

Numai în 1974, ca să luăm drept reper ultimul an încheiat, au fost create, în folosul copiilor României, peste douăzeci și cinci de mii de locuri în creșe și peste cincisprezece mii de locuri în grădinițe, prin aceste noi dări în folosință numărul instituțiilor preșcolare depășind cu mult douăsprezece mii, iar cel al creșelor, de întreprinderi sau de cartier, trecînd de șase sute. S-a acordat — și se acordă — un sprijin substanțial și permanent familiilor cu mai mulți copii, acordarea alocațiilor de stat pînă la vîrsta de 16 ani fiind lege.

În ajunul acestei zile festive să ne gîndim nu numai la jucăriile și hainele copiilor noștri, ci și la educația lor, la viitorul lor, pe care îl dorim și îl visăm pe măsura viitorului țării. În acest context se impune necesitatea citării cuvintelor tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului, președintele țării, rostite la Conferința Națională a Organizației Pionierilor, care stabilesc cu precizie importantele sarcini civice aflate în fața pedagogilor celei mai tinere generații: **«Ceea ce este hotărîtor în formarea copiilor ca oameni înaintați ai epocii socialismului și comunismului este de a sădi în inimile lor iubirea și respectul față de muncă, izvorul celor mai mari și mai depline satisfacții, principalul mijloc de perfecționare umană, de progres social».**

Ochii luminoși și curați ai copiilor noștri seamănă cu viitorul țării.

*

O fetiță cît un ghemotoc, bălaie, cu o fundă roșie, mare cît o ureche, se recomandă ca la carte:

— Eu mă numesc Delia Banc, am cinci ani și o lună, tata lucrează la televiziune, iar mama la chimie.

— Și tu, Delia, tu ce lucrezi?

— Eu sînt aici, la grădiniță, în grupa mijlocie. Asta lucrez.

— Și altceva ce mai faci?

— Învăț, mă mai joc, mănînc. După-amiază mă culc, mai cos. Lucrez la tîmplărie, pictez. Ieri am pictat o barză. Roșie. Eu învăț și limba germană.

— Nu mai spune! Cum se zice la casă?!

— Haus.

— Dar poezii știi?

— Desigur că știu. Vreți să vă spun una? Mie îmi place să recit chiar dacă uneori copiii rîd. Tovarășa mă pune des să spun.

— Te ascult.

— «Patria mea, republică, slăvită țară,
Frumoasă ca o primăvară,
Pe glia ta atît de veche
Sînt frumuseți fără pereche.»

— Bravo, Delia.

— Dar mai e...

— Lasă poezia și spune-mi ce-ai de gînd să faci cînd vei fi mare?

— Cum adică? Ce meserie o să am? Eu aș vrea să devin profesoară de sport. Să-i pun pe copii să alerge, ca să crească mari și sănătoși.

— Îți place sportul?

— Desigur. Handbalul și fotbalul. Dudu Georgescu îmi place, doar că are părul cam mare.

— Spune-mi, Delia, ce mai știi tu?

— Că nu trebuie să traversez strada pe roșu, că trebuie să vorbesc respectuos, să mănînc tot și să ascult de tovarășa. Și mai știu și despre incași.

— Despre cine?

— Despre incași, n-ați auzit, ei au fost pe vremuri niște indieni.

— Ascultă Delia, ce ți-ai dori tu în acest moment?

— Să am o păpușă mare-mare, și să mă laude tovarășa că am fost prima la cumințenie și la cusut.

*

Inaugurînd, în toamna anului trecut, această grădiniță, purtînd numărul 203, și fiind plasată în chiar centrul Bucureștiului, Maria Pintilie, directoarea unității, a sărbătorit, printr-o fericită întîmplare, douăzeci și cinci de ani de cînd lucrează, cum zice, «în preșcolar».

Într-un fel, susține, viața sa reprezintă o oglindă fidelă a transformărilor pe care «preșcolarul» le-a cunoscut în ultimul sfert de veac, răstimp al unor acumulări și realizări fără precedent. Cînd mi-am început eu meseria, evocă, grădinițele erau improvizate, iar noi, adică educatoarele, nu ne ocupam atît de instrucția copiilor, cît de curățenie sau de încropirea materialului didactic.

Astăzi, grădinița pe care o conduce și în care trăiesc, de la opt dimineața pînă la opt seara, aproape două sute de copii, repartizați în trei grupe, după vîrstă, mică, mijlocie și mare, strălucește de curățenie. Încăperile sînt luminoase, amenajate cu mult gust și cu toate cele necesare, de la clasicele cuburi, cu care ne-am colorat și noi copilăria, pînă la pretențioasele instalații din atelierele de tîmplărie sau pînă la complicatele panouri electrice, pe care se aprind — sau nu — becuri în funcție de valabilitatea răspunsului.

După cum spunea directoarea, sensul educației este înainte de toate patriotic, urmînd unui volum informațional în creștere și conturîndu-și aspecte formative tot mai evidente, în scopul creșterii unei generații robuste în gînd și faptă.

*

Cristian Mînzală nu prea stă locului și se supără dacă-i spui numai așa, și nu Cristian Alexandru, cum știe că este scris în actul de naștere.

— Spune-mi, ce cauți tu, la numai cinci ani, în grupa mare?

— Nu mi-a plăcut la grupa mijlocie. Am plîns și tovarășa m-a trecut aici. La grupa mijlocie se joacă prea mult și eu vreau să citesc.

— Știi să citești?

— Numai cu litere mari.

— Ce scrie aici?

— I-NAU-GU-RA-RE.

— Bravo, Cristian, dar pămîntul știi cum e?

— Rotund.

— Din tot ce faci, aici, la grădiniță, ce-ți place cel mai mult?

— Să mănînc și să mă joc cu trusa de matematică. Cînd oi fi mare, eu vreau să ajung marinar. Pe vas.

— Nu ți-e frică de apă?

— Nu mi-e, eu știu să înot. Pe mare nu se întîmplă nimic. Vasul plutește. Am văzut eu la televizor cînd a fost gata un vas, la Constanța, unul mare, l-au așezat pe apă și a plutit.

— Cristian, cu ce se ocupă tatăl tău?

— E inginer. În Drumul Taberei. Muncește pe șantier ca să facă oamenilor case. Cînd vine acasă, seara, se joacă cu mine. Dar nu mult, zice că e obosit. Și eu sînt obosit.

— Aș vrea să-mi spui dacă ai auzit de Mihai Viteazul?

— Eu am auzit că sînt băiat mare. Și de el, și de Vlad Țepeș, și de Cuza, și de Ștefan cel Mare. Tataia mi-a povestit multe legende despre domnitorii români care i-au bătut pe turci. Vlad Țepeș se numea așa pentru că îi trăgea pe hoți în țeapă.

— E adevărat că nu prea ești cuminte?

— Cine v-a spus?! Cam nu sînt. Îmi place să mă aplec pe geam și să arunc cu șervețele. Eu stau la etajul șase.

— Cristian, pe cine iubești tu cel mai mult?

— Pe mama, pe tata, pe tovarășa educatoare, pe Alexandru și pe Lidia. Prietenii mei. Eu iubesc pe toată lumea care este bună cu mine.

TRAIAN IORDĂCHESCU ■

OPINIA UNUI ALEGĂTOR

cîntecele

Provenind, în ultimă instanță, ca să zic așa, dintr-o «casă» de învățător de țară, am fost din copilărie educat într-un mare respect pentru rostul și misiunea dascălului, pentru datoriile lui morale și nobile față de obștea care l-a ridicat dascăl și în mijlocul căreia a trebuit să se întoarcă pentru a se plăti astfel față de faptul că el știa mai mult decît cei în mijlocul cărora s-a întors, mai școlit, în sfîrșit, într-un mare respect față de tradiția populară și de continuarea ei.

În copilăria mea am cunoscut dascăli de renume care aveau umilința anonimatului în întocmirea atîtor culegeri de folclor ce s-au adăugat la tezaurul valorilor naționale iar unele au văzut și lumina tiparului însă pe numele unor cercetători mai culți și mai umblați. Am cunoscut un dascăl, pe numele lui *Bobei*, culegător vestit de folclor și nu mai puțin poet el însuși și violonist pătimaș, și l-am întîlnit odată, în acea copilărie de care vorbeam, venind desculț la tîrg la Horezu, cu ghetele pe umăr, fiindcă era sărac și nu se încălța decît cînd intra în tîrg, ca să nu tocească pingelele prea repede. Am cunoscut, apoi, un dascăl care cioplea lemnul ca un sculptor din Renaștere și se lăsa amăgit de viitorul cînd el credea totuși că va fi înțeleasă ambiția lui de a arăta că porțile împărătești ale unor vestite biserici mai pot și azi fi continuate în simbolul artei lor.

S-au mai rărit acești pătimași ai credinței că tradiția cere și pălmași anonimi, mulți vor să se așeze de la început în capul mesei, le lipsesc răbdarea uceniciei și a devoțiunii fără pretenția răsplății imediate.

De curînd am cunoscut, la Drăgășani, un profesor pe nume *Brînaru*, care mi-a amintit emoționant tradiția dăscălimii noastre care, nu întîmplător, a fost înțeleasă în misiunea ei și justificată prin acel cuvînt *Apostol*, venind să desemneze un mare devotament în numele cauzei celor mulți nevoind spre lumină. Profesorul *Brînaru* nu e totuși un nume necunoscut, el dirijează un cor vestit, tîrgoveții îl iubesc și îl admiră. Însă Brînaru este și va deveni, mai ales, vestit pentru opera sa de culegător de folclor muzical oltenesc și de păstrător, astfel, al unor cîntece și texte incalculabil de prețioase. Brînaru realizează de mai mulți ani biografiile unor rapsozi și cîntăreți populari vestiți, punînd pe note ceea ce aceștia cîntă nu de puține ori ca păsările cerului.

Cei care se pricep la muzică și la arta de culegător de cîntece vor scrie, fără îndoială, mult mai competent despre meritele acestui dascăl. Pe mine m-au impresionat dăruirea și credința cu care acest om consideră că nu există pentru el o mai mare datorie decît de a înlesni continuarea tradiției. Am văzut mii de pagini de note muzicale scrise mărunt în mii de nopți de veghe în ascultarea unor lăutari vestiți sau necunoscuți. O muncă uriașă de salahor neștiut și în spatele casei lui un cireș și în cireș un cuib de pasăre cîntătoare și el, fericit: «numai în grădina oamenilor buni își fac păsările cuib.»

Începuse luna aceasta de mai, cerul se luminase, rîdea soarele sfios ca o fată mare, niște scame de nori îi gîdilau fața, liliacul se legăna cu caierele lui albe și dinspre vii se auzea pitpalacul. Profesorul îmi arăta miile de pagini cu note și se vedea bine că pentru el lumea era mult mai frumoasă decît o vedem noi și chiar decît o sperăm noi. El avea un ideal, un țel dăduse temei vieții lui, într-adevăr, viața lui era frumoasă și sigură. Ctitoria era chiar ctitorul.

DINU SĂRARU ■

cronica(73)

În orașul Galați am avut extraordinarul prilej să întîlnesc strînși laolaltă 5 000 de entuziaști ai poeziei. Deoarece numai așa pot fi numiți niște oameni care aplaudau nu un poem recitat sau cîntat în întregime, ci subliniau cu aplauzele lor în repetate rînduri nu numai fiecare strofă, dar cîteodată fiecare vers. În Sala Sporturilor din orașul de pe Dunăre, spațializată într-un înalt amfiteatru, poezia, lăsînd în urmă prejudecata unora de a fi expulzată din *agora*, a devenit pentru o durată de opt ore un adevărat act colectiv. Pentru a nu fi suspectați de facil entuziasm, vom pune surdină peniței, informînd doar că un poem a fost rostit în mod colectiv în două rînduri, adică, de fiecare dată, de către 2 500 de «recitatori».

Pentru autorul acestor rînduri, expresiile de încîntare și uimire de pe fețele miilor de spectatori și bătăile palmelor ce semănau în spațiul înalt arhitecturat cu zbaterile dese ale unor diafane aripi ce stau gata să-și ia zborul, vor rămîne ca unul din suvenirurile cele mai pure întreținute de ideea că arta adevărată își are rosturile ei precise în lume, precise și binevenite.

Am trăit și s-au trăit aceste prea frumoase momente în sus-amintita sală din Galați, cu ocazia celor două spectacole din cadrul recentului *Festival-Flacăra* din ziua de 26 mai 1975, invitați fiind de Comitetul județean Galați al P.C.R., de Consiliul județean al Frontului Unității Socialiste, de Comitetul județean pentru cultură și educație socialistă.

Dar mai întîi se cuvine să notăm numele acelora care au decis, în ultimă instanță, transformarea unei seri gălățene într-un sărbătoresc popas în mirificele zone ale poeziei. Ei se numesc: Mihai Eminescu, Tudor Arghezi, Lucian Blaga, Ion Minulescu, George Topîrceanu, Nicolae Labiș, Radu Stanca, Miron Radu Paraschivescu, Mihai Beniuc, Geo Dumitrescu, Radu Cosașu, Ioan Alexandru, Marin Sorescu, Nichita Stănescu, Claudiu Iordache, Adrian Păunescu. Invocate în amplul poem *Biografie*, care și de astă dată, ca și în seara premierei de la Sala Palatului, a fost ascultat cu înfiorare, unele luminoase figuri ale culturii românești, precum Miron Costin, Nicolae Bălcescu, Mihai Eminescu, Mihail Kogălniceanu, Nicolae Iorga, George Călinescu, Lucian Blaga, au sporit prin cîteva din gîndurile lor intensitatea spirituală din seara festivalului.

Au susținut partea recitativă actorii Dan Tufaru (impresionant prin registrul variat al interpretării), Mihai Stan (cu arta lui viguroasă de a comunica sensurile poemului), George Mihăiță (o prezență artistică umplînd cu harul lui o sală oricît ar fi ea de larg dimensionată), grupul *Reflex-Flacăra* (care parcă în seara respectivă s-a întrecut pe sine printr-o vervă indescriptibilă), Florian Pittiș. Numai că acest inteligent și pasionat propagator al poeziei a forțat nota prin obstinata lui vrere de a recita spre miezul nopții un poem lung și plin de grave sensuri. Faptul a provocat un eșec al actorului: publicul care s-a arătat excepțional de receptiv a fost pus în situația dificilă, atenția fiindu-i firesc mai diminuată din cauza orei prea tîrzii și a încordării de pînă atunci, să întrerupă — în mod decent — recitarea actorului. Aceasta din respect pentru poemul dens de idei, care nu poate fi rostit decît numai în anumite condiții prielnice în a fi pe deplin receptat.

Partea muzicală a fost susținută egal de subjugant de un bogat florilegiu de interpreți. Vom începe notarea noastră sumară cu solicitatul Mircea Vintilă, care iarăși a fost într-o mare formă, glasul sunîndu-i proaspăt și deosebit de penetrant. Anda Călugăreanu a fost răsplătită cu insistente aplauze pentru arta ei de mare și mereu emoționant interpret al muzicii tinere. Evandro Rossetti, acompaniat la flaut de Sorin Minghiat, a deținut și la Galați un loc de primă mărime în programul festivalului. Vocea Ionelei Copaciu a urcat convingător pînă în rîndul cel mai de sus al amfiteatrului. A fost urmărit cu multă simpatie și căldură Valeriu Sterian. Muzicalul și sensibilul tînăr Romeo Ghiur e pe drumul cert al unei mari afirmări. Aproape de consacrare se află Nicu Alifantis, cu melodiosul, interesantul și bogatul său repertoriu. Formația locală pop *Cristal*, alcătuită din Puiu Crețu, Bebe Hoștiuc, Dan Toma, Tiberiu Cazah, Aurel Schwartz, Marian Schwartz, Monica Lazăr și Vasile Șeicaru (care cîntă solo o frumos interpretată piesă) e bine primită de către prietenul ei, publicul gălățean, aceasta datorită lăudabilului ei profesionalism. Grupul folk *Atheneum* din cadrul formației *Cristal* ne oferă o aleasă interpretare a unor creații proprii din acest gen muzical atît de iubit. Membrii *Atheneum*-ului: Tiberiu Cazah, Aurel Schwartz, Vasile Spătaru, Marin Gheorghe. Festivalul mai are ca invitat și grupul folk *Estudiantina* al Studioului de radio-Iași, format din Nicu Popîrlan, Petronela Olaru și Nicu Mihai, care cîntă sincer și cu pătrunzătoare muzicalitate trei piese.

Pe scena festivalului evoluează grupul de dans contemporan: Adina Cezar, Violeta Vîlceanov, Sergiu Anghel, care pune în valoare frumusețea gestului liber, neîncorsetat, impunînd sugestia și sugerînd metafora.

E cazul spre finalul acestei cronici să spunem că membrii cenaclului s-au bucurat de o caldă ospitalitate din partea gazdelor care au avut inițiativa desfășurării festivalului la Galați. În scurtul răgaz ce l-am avut, bunele noastre gazde ne-au prilejuit în C.A.P.-ul Băleni o instructivă vizită. Aici președintele C.A.P.-ului, Eroul Muncii Socialiste Crăciun Alecu, după ce ne-a vorbit succint și lămuritor despre unele realizări ale harnicilor cooperatori, ne-a condus prin cîteva sectoare zootehnice ale unității. Tot aici, am avut și surpriza aflării încă a unui entuziast al poeziei. E vorba de țăranul cooperator Marin N. Iordache, care ne-a recitat cu o surprinzătoare dicție și înțelegere cîteva poezii.

În calendarul manifestărilor noastre și în topul nostru sentimental, *Festivalul* de la Galați, alături de alte cîteva, precum cele de la Craiova și Arad, se va afla pe locul întîi al ospitalității, receptivității largi și al reușitei artistice, al comunicării artă-public.

TRAIAN STOICA ■

Anda Călugăreanu a fost răsplătită cu insistente aplauze.

Grupul de dans contemporan condus de Adina Cezar pune în valoare frumusețea gestului liber.

Grupul folk Estudiantina **a interpretat cu muzicalitate trei piese.**

Cristal, **o formație muzicală de lăudabil profesionalism.**

Vocea Ionelei Copaciu a urcat convingător pînă în rîndul cel mai de sus al amfiteatrului. La chitară sensibilul Valeriu Sterian

Fotografii de **RADU CONSTANTINESCU** ■

O parte din cei 5 000 de entuziaști ai poeziei din Sala Sporturilor — Galați.

Poiana unde are loc anual festivalul folcloric «Pe urme de baladă».

la gura teghii, pe urme sigure (și mai puțin sigure) de baladă

Festivalul folcloric — totodată sublim și contradictoriu. Contradictoriu în ce are folcloric, în ce se pretinde folcloric. Sublim, mai ales în ce nu este festival; fiindcă sărbătorile folclorice au devenit ceea ce în mod necesar se aștepta să fie: un pretext. Un pretext frumos cu soare și iarbă verde, cu mititei și bere la sticlă, cu soliști și dansatori, dar un pretext. Un pretext pentru o stare de spirit și un pretext pentru o nouă realitate socială, dacă se acceptă expresia, unul dintre semnificativele fenomene inedite ale lumii rurale. Serbarea folclorică nu este un simplu eveniment: este singurul eveniment în afara spațiului muncii; celelalte — onomasticile, sărbătorile de iarnă etc. — sînt evenimente închise, de familie, neroditoare: nu adaugă viață și nu provoacă relații viitoare, cu atît mai puțin modificări de conștiință. Fiindcă asta pot face festivalurile înainte de toate: să decanteze, să provoace și să modifice, mai ales să modifice, interesul pentru cunoaștere, începînd cu moda și terminînd, să zicem, cu geografia: «Gicule, frumos trebuie să fie la mare...»! Exclamația aparține unei tinere femei însărcinate, tolănită pe iarbă, cu capul pe genunchii bărbatului care bea o sticlă de bere, în timp ce pe lîngă ei urcă o mașină avînd decupată pe parbrizul din spate o imagine marină. Interesul există și pentru alt fel de cunoaștere: Nicolae Diaconu, elev în clasa a VII-a, a cumpărat un medalion cu fotografia echipei de fotbal Steaua; pe verso — o femeie goală. Dar asupra acestei chestiuni o să mai revenim.

Festivalul folcloric «Pe urme de baladă» a avut loc la Gura Teghii în ziua de 18 mai. În ajun, seara, drumurile spre comună erau cutreierate de căruțe și cai, de cai și oameni îndreptîndu-se spre dimineața zilei următoare, bătînd apoi în porți, cu tocul pantofului plin de noroi, cerînd apă de spălat, verii sărutîndu-se cu verii, frații cu frații și așa mai departe. Am reținut nu atît pentru absurdul lui următorul dialog pe drumul de la Brăiești la Gura Teghii:

— Măi, Tuță, dacă mai ținea ploaia mult, ajungeam la nașă-ta printre palmieri.

După un timp de mers în tăcere, al treilea:

— Nene Vlaicu, aveți o țigară? Vreau să fac o experiență cu ea. Repet, nu aparența bizară a discuției interesează, ci starea ce a provocat-o, starea de umor reținut, bucuria de a comunica plăcut, alt fel.

20 000 de oameni au participat anul trecut la acest eveniment; comuna Gura Teghii n-are decît, cu copii și bătrîni la un loc, 5 000 de locuitori; și încă o precizare: pe hartă, comuna Gura Teghii este însemnată cu un punct, răzleț, sub masivul Penteleu; dincolo: munte. De la Buzău sosește zilnic o singură cursă. Iar din monografia comunei se poate afla următorul fapt: unul dintre stăpînii comunei, destul de demult, a înființat aici, pentru boierii excentrici, o baie cu zer; zerul era transportat în burdufuri pe măgari și tot pe măgari veneau lăutarii; excentricitatea se menține cu cheltuială și nu numai cu atît: se întreține mai ales cu orgoliul de a păstra faima de unicat, un unicat sălbatic, rustic, pitoresc, care nu o dată era confundat cu unicatul primitivismului. Precizările acestea relevă pe de o parte temperatura pe care festivalul o poate provoca în sufletele curate, curate ca și trecutul lor, al tinerei țărănci însărcinate și al elevului Nicolae Diaconu, iar pe de altă parte întinderea prestigiului acestei sărbători, în măsură să adune într-un loc de sub munte o populație de patru ori mai numeroasă. Ajunși în acest punct al relatării este necesar să amintim județul Buzău, nu numai printre altele, ci în primul rînd, fiindcă aici, mai ales, cultivarea tradițiilor naționale este folosită conștient ca o veritabilă forță politică, în multiple sensuri: direcțiile conștiință ca și folosul economic; județ sărac, ținut sărac în trecut, Buzăul va atinge încă din acest cincinal limita celor 10 miliarde obligatorii la finele cincinalului următor. Iar în aceste 10 miliarde dimensiunile mîndria patriotică și cunoașterea de sine întreținute programatic, stimulate și recunoscute au o pondere incalculabilă; în drum spre Gura Teghii l-am cunoscut pe sculptorul Gheorghe Coman; lucra la monumentul închinat lui Mihai Viteazul, monument ridicat prin muncă patriotică, lucrare amplă care va primi numele de «Izvorul lui Mihai», care a necesitat timp de studiu, de cercetare și mai multe luni de lucru efectiv; pentru această lucrare proiectată, concepută, condusă și lucrată efectiv, sculptorul Gheorghe Coman nu primește nici un ban cu toate că în locul lui, un altul de aceeași valoare, cum prea bine este cunoscut, ar fi cerut zeci sau chiar sute de mii de lei; mai mult, în această perioadă, sculptorul avea de terminat o lucrare contractată, pe care este posibil s-o piardă. Dar nu sacrificiul sculptorului am dorit să-l evidențiez, ci ceea ce simbolizează el pentru un județ, pentru cei ce-l muncesc și-l înfrumusețează, inclusiv pentru primarul din Gura Teghii, unde, revin, pentru a arăta planul întocmit de Comitetul de partid; plan nu numai îndrăzneț dar și realist privind valorificarea resurselor naturale: 15 000 oi, fermă zootehnică model, reprepararea renumitului cașcaval de Penteleu, unități pentru prelucrarea pielii, a lînei, sistematizarea comunei și în interesul turismului, urbanizare treptată, specifică, iar propunerile primarului, propuneri de data asta personale, sînt pur și simplu ingenioase; propuneri și totodată chemări cu inima curată către institutele de cercetare pentru a studia posibilitățile de a se folosi cetina ca materie primă: într-o fabrică pentru nutrețuri, selecționarea oilor în vederea extinderii raselor cu talie mare, colaborarea dintre ministerele interesate și răspunzătoare de agricultură și pășuni, precum și invitația pentru unitățile industriei ușoare și alimentare de a deschide aici centre de prelucrare a lînii, a cărnii etc. Să nu se înțeleagă de aici că festivalul de folclor este folosit drept tîrg, deși ar putea fi, și, într-un alt sens, chiar este, un tîrg nedorit, dar iarăși nu vreau să anticipez. Revenind la serbare, în ziua serbării, dimineața, nimic nu prevestea ce avea să urmeze. Comuna Gura Teghii cu casele pierdute printre stînci și copaci de-a lungul văii Bîscii în jurul căreia se încolăcește urcînd spre Penteleu precum cochilia unui melc, sub cerul spălat de ploaie, cu pămîntul aburind și caii scoși la țesălat, pe marginea apei, de țărani tineri cu fețele albastre de atîta ras. Caii și stăpînii lor și în această dimineață mai devreme ca de obicei cei ce se îndreaptă cu pioșenie și rude din satele vecine, către locurile unde cei dragi nu «se odihnesc» ci «odihnesc».

Apoi valea, spre încîntarea primarului trezit devreme și pîndind potecile, s-a umplut de autoturisme, preț de mai mulți kilometri. Dealul de peste rîu s-a colorat mai întîi cu chipurile sănătoase și bronzate ale vînzătorilor de mărgele, bile colorate și alte suveniruri, apoi cu șepcile oamenilor de ordine care au trecut pe lîngă fețele sănătoase ale primilor veniți spre chioșcurile și tarabele cu mititei, bere, gogoși și obiectul numit comedie (lanțuri). Și totul a izbucnit parcă dintr-o dată; bluzele și cămășile multicolore, umbrelușele de soare, dansatorii, buciumașii, buciumașii au început să cînte, au apărut călăreții, țăranii de lîngă rîu pe caii lor cu grumazurile roase de hamuri și crainica anunțînd începerea serbării și, desigur, serbarea. Serbarea pentru care, aflu la început fără surprindere, a fost delegat timp de o săptămînă un specialist de la județ și într-adevăr dacă serbarea a suferit de ceva, aceasta a fost prea buna organizare încît sătenii din Gura Teghii, la ei acasă, erau simpli invitați, cu toate că firesc ar fi fost ca miile de invitați să fie musafirii grijii, simțului gospodăresc, atenției, gustului artistic ale gazdelor: țăranii înșiși. Ar fi dispărut poate cîrnații și fumul, și cozile, ca și saltimbancii cu odioasele oglinzi, portmonee pornografice, obiecte de sticlă, prost-gust, poleială și lut care, dealtfel, după cum am avut plăcerea să observ, nu populează încă interioarele țărănești. Mă refer mai ales la faptul că oamenii de ordine, organizatorii, au fost cadrele știute ca avînd această sarcină, nu plăcere. Ar fi fost, cred, în folosul serbării și al ideii de festival folcloric dacă întreaga sărbătoare ar fi purtat, măcar în parte, pecetea înțelepciunii bătrînului care într-o ședință i-a spus primarului să privească pe fereastră; treceau mai multe mașini încărcate cu bușteni: spuneți-le celor de la silvicultură, a zis moșul, că buștenii ăștia sînt de vîrsta mea, pășteam oile printre ei cînd eram mic și dacă n-aș fi avut grija lor, azi nu-i mai vedeam pe aicea. Vreau să spun că la multe festivaluri folclorice este foarte mult festival și foarte puțin folclor; folclor care nu înseamnă numai dansuri populare și muzică, ci și gîndire corespunzătoare, adecvată, care, obiectiv vorbind, nu poate aparține unui singur instructor de la județ și nici măcar mai multora. Fie-mi iertată această digresiune naivă presărată cu

Primarul din Gura Teghii se distinge și prin aceea că știe și ce să nu facă.

Casă din Gura Teghii și deasupra... altă casă.

păreri personale despre care un spirit malefic ar putea presupune, în ciuda intențiilor mele că sînt de natură critică și să trecem mai departe. Spuneam că, într-o comună, sărbătoarea folclorică nu este un simplu eveniment, este singurul eveniment. În sensul evenimentului total, deschis, perfectibil, mereu perfectibil, poate singurul eveniment de asemenea importanță neîncetat supus acțiunii spre mai bine. Este dealtfel și părerea profesorului Dorin Tătulescu, recent întors de pe băncile facultății nu cu o singură diplomă, ci cu două, a doua fiind a soției sale, de asemenea profesoară, născută în București; tînărul profesor, care și-a ales de bunăvoie satul natal pentru exercitarea nobilei sale profesiuni, a făcut această opțiune nu pentru a deveni erou de reportaj și desigur nici pentru a deveni membru al formației de dansuri «Ciobănașul» al cărui susținător și animator a devenit totusi. Ci pentru că pitoreasca vale a Bîscii, locurile copilăriei sale, se vor apropia la exact 70 kilometri de Buzău, adică la ceea ce înseamnă această distanță în timpurile noastre, și prin munca lui și a soției sale. De la el știu că festivalul folcloric nu este în primul rînd un spectacol rustic, doar un picnic, ci o realitate socială și politică; nu fiindcă mi-ar fi declarat el asemenea adevăruri, ci pentru că viața lui o dovedește, fiindcă fără acest festival anual, fără pregătirile pentru el, pentru tot ce privește ansamblul «Ciobănașul», ar fi răspuns poate mai puțin senin și încrezător în sine la întrebările mele; pentru că festivalul înseamnă punte de legătură, mijloc, perspectivă, calul troian al orașului în mediul sătesc. Printre paradoxurile timpului nostru figurează și acesta că distanțele dispar, distanțele reale fiind înlocuite cu sentimentul distanței. Cluj-Napoca poate fi mai aproape și chiar este mai aproape de compozitorul de la Conservatorul din București decît, de pildă, Tîrgoviște. Gura Teghii a fost la decenii distanță de Buzău, de Sf. Gheorghe sau Focșani. Astăzi distanța este aceea înscrisă pe hartă și pentru a obține acest sentiment festivalurile folclorice aflate acum la cea de-a șasea ediție au avut rolul lor necalculabil desigur dar concret totuși și inatacabil.

Am să transcriu etapele principale ale turneului ansamblului «Ciobănașul» aflat acum la cea de-a treia deplasare în străinătate, ansamblu alcătuit din tinerii din Gura Teghii. Iată-l: Budapesta, Viena, Basel, Romont, Lucerna, Paris, Milano, Veneția, Ljubljana, Zagreb. Am putea spune că Buzăul se apropie chiar la mai puțin de 70 kilometri de Gura Teghii și nu numai de Gura Teghii fiindcă după exemplul «Ciobănașului» au luat ființă și alte ansambluri care vor propune alte festivaluri, festivaluri care, repet, nu sînt manifestări culturale în primul rînd, ci o realitate socială, dacă se acceptă expresia,unul dintre semnificativele fenomene inedite ale lumii rurale.

NICOLAE CRISTACHE ■

Următorul traseu al «Ciobănașului»: Austria, R.F.G., Elveția, Franța, Italia, Iugoslavia. Fotografii de **EMANUEL TÂNJALĂ** ■

FESTIVALUL ȘI CONCURSUL „MARIA TĂNASE“

o sărbătoare a artei populare românești

De cîțiva ani, capitala Olteniei este gazda uneia dintre prestigioasele manifestări culturale românești, Festivalul și Concursul interpreților cîntecului popular «Maria Tănase».

— Care sînt tradițiile, pe cale de a se constitui, ale acestei sărbători a autenticității artei noastre populare?

La această întrebare, precum și la altele, legate de ediția 1975, ne-a răspuns tovarășul Ion Cetățeanu, secretar al Comitetului județean Dolj al P.C.R.

— Pornind de la interesul mereu crescînd de care se bucură cîntecul popular în rîndurile tineretului și de la puternicele tradiții ale muzicii populare pe meleagurile doljene, ne-am gîndit să găsim un cadru adecvat descoperirii și lansării celor mai talentați interpreți amatori de pe cuprinsul patriei, punerii în circulație a unor noi nestemate ale folclorului muzical românesc. Această intenție și-a găsit materializarea în prima ediție, din anul 1969, a Festivalului și Concursului interpreților cîntecului popular «Maria Tănase», al cărui nume cu valoare de simbol a constituit angajamentul nostru că această manifestare nu va face nici un fel de concesii. Așadar, tradiția festivalului nu este prea bogată, dacă ne gîndim la actul de naștere (șase ani și trei ediții consumate pînă în prezent), în schimb rezultatele pot fi apreciate ca valoroase. Reunind, în edițiile precedente, 220 soliști vocali și instrumentiști de muzică populară din toate județele țării și peste 60 dintre soliștii de frunte ai țării — care au apărut în peste 60 de concerte — antrenînd un număr mare de specialiști și folcloriști, în jurii și la sesiunile de comunicări, putem considera că festivalurile de la Craiova au însemnat un succes al artei noastre. Și la această a patra ediție, Festivalul și Concursul «Maria Tănase» se bucură de colaborarea și sprijinul unor înalte foruri culturale: Consiliul Culturii și Educației Socialiste, Televiziunea română, Uniunea compozitorilor, Institutul de cercetări etnologice și dialectologice, primind girul de manifestare națională tocmai ca o recunoaștere a posibilităților meritorii înregistrate pînă în prezent.

— Care au fost revelațiile anilor trecuți?

— Cîțiva dintre soliștii noștri îndrăgiți astăzi au fost, cîndva, laureații Craiovei. Este vorba de Ionela Prodan, Ana Munteanu, Gheorghe Roșoga, Filofteia Lăcătușu, Angelica Stoican, Mia Dan, Maria Chivu.

Dar pe lîngă concursul amatorilor, festivalurile au cuprins o serie de alte manifestări, deloc secundare, deloc menite doar a completa atmosfera acelor zile. Dimpotrivă, unele au constituit acte de cultură distinctă; amintim aici doar expozițiile de artă populară. ce s-au bucurat de mult succes, concursul cu premii «Maria Tănase și cîntecul popular» și sesiunea de comunicări «Cîntecul popular românesc».

Cam aceasta ar fi istoria unei manifestări de prestigiu, ce a sporit contribuția la studierea și valorificarea folclorului românesc, dovadă concretă — cele două volume de studii intrate deja în circuit.

— Cum se va desfășura ediția din acest an?

— Mîine, binecunoscutul acord-semnal ne va umple inimile de emoții și bucurie. Respectăm, în linii mari, schema programului de desfășurare a edițiilor precedente. Adică, vor fi programate patru concerte-concurs în care se vor întrece circa 75 soliști vocali și instrumentiști din toate zonele folclorice ale țării și un concert al celor încununați cu premiile festivalului. Se vor organiza alte 21 de concerte pentru marele public, în Craiova, în localități ale județului și chiar în județe învecinate. Nu vor lipsi parada portului și a dansului oltenesc, expoziții de artă populară, sesiunea de comunicări, întîlniri ale publicului cu interpreții preferați în cîteva dintre marile întreprinderi craiovene. În ultima zi vom cunoaște, prin tragere la sorți, pe cîștigătorii concursului «Cîntecul popular în Oltenia». Desigur, vor fi și cîteva noutăți: organizarea unui tîrg al celor mai cunoscuți meșteri populari din Oltenia, inaugurarea unei secții muzeistice «Maria Tănase», cuprinzînd documente și obiecte personale ale marii artiste, constituirea unei asociații a folcloriștilor doljeni, o întîlnire a publicului craiovean cu laureații edițiilor precedente, în cadrul unui concert.

— Care dintre reprezentanții muzicii noastre populare, dintre autenticii ei reprezentanți, vor fi prezenți pe scena festivalului?

— La Craiova și-au dat întîlnire, pentru cîteva zile, cei mai valoroși reprezentanți ai artei interpretative. Vom avea posibilitatea să-i revedem și să-i ascultăm pe Irina Loghin, Maria Ciobanu, Benone Sinulescu, Lucreția Ciobanu, Florica Bradu, Ileana Sărăroiu, taragotistul Dumitru Fărcaș, Ionela Prodan, Angelica Stoian, Filofteia Lăcătușu, Gheorghe Roșoga, Nelu Păun, Tudor Gheorghe — cunoscutul baladist — și mulți alții.

Sîntem siguri că aceștia vor da concertelor din cadrul festivalului acea notă înaltă a calității artistice, a respectării cu sfințenie a autenticității cîntecului nostru popular.

Așadar, între 1—8 iunie vom trăi nu numai acea atmosferă frumoasă, de festival, ci noi, organizatorii — cu sprijinul larg al tuturor doljenilor — vom susține un examen al exigenței în fața reprezentanților întregii țări, prezenți la sărbătoarea cîntecului popular.

MAGDA MIHĂILESCU ■

de la „maeștrii cîntăreți“ la muzica folk

In ultima vreme se vorbește din ce în ce mai agitat despre muzica folk. Nu pentru că fenomenul nu ar fi ajuns la urechile oamenilor mai devreme. Ci pentru că fenomenul a devenit imposibil de ignorat. Mulți, foarte mulți tineri sînt captivați de ipostazele noi ale muzicii care reprezintă ritmurile lor biologice și ritmurile vieții cotidiene, care oferă temperatura opțiunilor lor față de evenimentele concrete, față de actualitatea imediată, care exprimă, între altele, crezul și angajarea lor în sensul viitorului. Unii au fost tentați, așa cum se întîmplă de obicei cînd apare un fenomen nou, care răstoarnă anumite canoane și sfarmă anumite convenții, să declare că muzica folk aparține efemerului, că simplitatea ei trebuie pusă pe seama *pauperității* mijloacelor de exprimare a promotorilor genului, că, în sfîrșit, nu poartă pecetea artei adevărate. Este real că s-a vorbit adeseori despre muzica folk în necunoștință de cauză. Sînt și astăzi critici muzicali de toate nuanțele și sensibilitățile, muzicieni și muzicologi care nici nu vor să audă de acest fenomen, care îl clasează aprioric în rîndul problemelor periferice în agenda personală de preocupări. De obicei asemenea atitudini caracterizează spiritele dispuse la statu-quo, incapabile să se adapteze înnoirilor pe care le impune existența socială și mai ales această formidabilă explozie de tinerețe venind din urmă, prin generația care reprezintă în istorie deceniul nostru. Cele mai nocive atitudini în raport cu muzica folk sînt cele afirmate în totală necunoștință de cauză, în absența preocupării pentru înțelegerea fenomenului și prin adoptarea unui ton ofensiv, sentențios la adresa acelora care vin în întîmpinarea nevoii tinerilor de a schimba formele imediate de exprimare și de a aborda stilul direct, simplu, eficient, convingător, mobilizator chiar. Să fim bine înțeleși, nimeni, nici chiar promotorii de notorietate ai muzicii folk nu neagă, de pildă, rolul muzicii ușoare în viața cotidiană, a muzicii care subliniază timpul dedicat nouă înșine cu acorduri destinate agrementului sau, dimpotrivă, zonelor mai profunde ale sensibilității noastre, atingînd uneori pragul sublimului. Muzica de dans rămîne pentru totdeauna în repertoriul nostru personal de preferințe și în programul nostru destinat *loisir-ului*. La urma urmei, ca oameni care acceptăm jocul și ideea de joc cu o funcționalitate recreativă, de ce n-am rămîne uneori seduși, chiar și în acest secol trepidant, seduși spun, de șlagărele la modă, de dansurile în vogă, prin săli de concerte, prin restaurante, prin baruri, ascultînd aparatul de radio sau urmărind o emisiune de varietăți a televiziunii. Așa cum oamenii cu un anumit grad de cultură nu pot renunța la muzica clasică, nu pot renunța la acordurile grave, răscolitoare ale muzicii simfonice rămase în fondul principal și uneori de bun-simț, al educației noastre pentru viață. Nimeni nu se gîndește să nege ceea ce s-a cîntat pînă astăzi! Nimeni nu și-a propus să arunce la coșul de gunoi muzica dinaintea primelor compoziții folk! De aruncat la deșeuri irecuperabile sînt doar manifestările impostorii sau, de pildă, ale mediocrității cu pretenții academiste.

Muzica folk vine dintr-o necesitate interioară a generațiilor care nu au cunoscut războiul decît din filme și din cărți, din reportaje-document transmise prin televiziune și din declarațiile veteranilor. Muzica folk nu este folclor, cum încearcă unii să afirme. Muzica folk aparține, dacă vreți, folclorului numai în măsura în care exprimă un sentiment, un gînd, o atitudine, o filozofie comună unei imense majorități. Cîntăreții folk sînt trubadurii acestei generații, sînt un fel de maeștri cîntăreți ai acestui timp. Cineva, un critic muzical stimat și cu funcții de răspundere în ierarhia muzicală și administrativă, se speria îngrozitor zilele trecute cînd unul dintre noi îndrăznea să facă o paralelă între cîntăreții de muzică folk de astăzi și maeștrii cîntăreți de altădată pe care, între alții, Wagner i-a proiectat definitiv pe scenele operelor lumii. În fața criticului, am înțeles, noi intram dintr-o dată în ipostaza unor «insurgenți grotești» și «inculți» care forțează destinul muzicii folk cu orice preț. Dar — și aici trebuie să fim foarte atenți — muzica acestor tineri, mulți dintre ei încă studenți, alții artiști consacrați, nu face altceva decît să dea sensuri noi nevoii de a cînta, să comunice lumii într-un limbaj de o fragilitate și de o candoare uneori dezarmantă, de o forță expresivă, de o duritate impresionantă, mesajul unor poezii de înaltă valoare umană, al unor versuri care rămîn în patrimoniul spiritual al poporului sau al unor versuri care sintetizează în cîteva cuvinte, în cîteva metafore, tot ceea ce frămîntă tineretul de astăzi. Într-o formă simplă, într-o armonie deplină a textului și a muzicii, compozițiile muzicii folk sînt străbătute de un profund fior liric, cucerind și prin aceea că devin ușor populare, sînt ușor de fredonat, de cîntat în orice împrejurare, chiar și în împrejurările grave și responsabile ale fiecăruia.

Pentru că, încă o dată, muzica folk invită la meditație, invită la atitudine. Muzica folk face «educație prin cîntec», educație etică și estetică. Și, la ora asta, sînt foarte rare manifestările muzicale care să exprime într-o formă atît de concentrată, cu o asemenea economie de mijloace, principalele idei și probleme politice, economice, sociale, morale ale timpului nostru. Nu întîmplător o formație de talia mondială a corului «Madrigal» își propune să realizeze, împreună cu unii cîntăreți ai acestui gen, prima operă folk. Trebuie să fii într-adevăr nerealist și depășit de ritmul vremii ca să nu bagi de seamă fenomenul muzicii folk, ca să nu ții seama de extraordinara sa popularitate în rîndul tineretului și să nu folosești acest fenomen pentru a face educație nobilă, în spiritul idealurilor noastre despre om și despre omenie. Sigur că și în acest domeniu își fac loc impostori, își fac loc profitori, își fac loc nechemați și nepricepuți uneori chiar plini de bunăvoință. Dar dacă muzicienii și esteticienii, responsabili de mișcarea noastră muzicală, dacă oamenii de cea mai aleasă competență întîrzie să ia contact cu fenomenul sau îl refuză pur și simplu, din comoditate, din inerție, din conservatorism, atunci muzica folk poate înregistra, evident, și eșecuri. Grave, cînd e vorba de audiența impresionantă de care se bucură în rîndurile publicului tînăr. Nimic nu trebuie lăsat la voia întîmplării. Muzica tînără are ceva de spus, ceva grav, ceva foarte grav chiar, cînd e vorba de destinele păcii și războiului, de pildă, ale foametei, ale poluării, ale distrugerii mediului ecologic, ale comportamentului suburban etc. ... Muzica tînără cheamă la frumusețe morală, spirituală. Versurile muzicii tinere valoroase pot intra oricînd într-o antologie poetică de excepție. Ideea unui *teatru de muzică și poezie* abia acum a întrunit toate argumentele care o pot impune. Cîntăreți și actori ca Anda Călugăreanu, Dan Chebac, Mircea Diaconu, Mircea Florian, George Mihăiță, Florian Pittiș, Evandro Rossetti, Mihai Stan, Dan Tufaru, Vali Sterian și Mircea Vintilă care iubesc muzica tînără și poezia ce exprimă chintesența existentei noastre, sînt de pe acum prinși într-o structură organizatorică asemănătoare unui teatru adevărat. Ei nu-și comercializează arta. Ei nu primesc bani pentru compoziții de muzică folk sau pentru concertele de muzică folk, nu sînt membrii ai Uniunii compozitorilor deși muzica unora dintre ei sau versurile recitate de alții se află pe buzele tuturor tinerilor.

E timpul ca toți factorii de răspundere culturală și artistică să ia fenomenul muzicii folk în serios. Să stopeze avalanșa confuziilor. Să promoveze muzica tînără pe care o doresc tinerii. Pentru că nu e întîmplător faptul că astăzi, în acest secol, în acest deceniu, spectacolele de operă se joacă adeseori cu săli goale, iar spectacolele unde se manifestă muzica și poezia tînără sînt luate cu asalt. Păstrînd proporțiile, nu trebuie să ne sperie faptul că undeva, cineva afirma că tinerii cîntăreți de azi, tinerii trubaduri de azi sînt urmașii «maeștrilor cîntăreți» de altădată, ca să revenim la Wagner! Fenomenul muzicii tinere nu mai poate rămîne la periferia preocupărilor estetice și chiar sociologice.

Articolul de față e doar o invitație la o reevaluare a atitudinii față de muzica tînără și la mai multă receptivitate și chibzuință.

A. DOHOTARU ■

TOPUL CENACLULUI FLACĂRA

1. **Doină oltenească** *(folclor)* — Tudor Gheorghe
2. **Spionaj** *(Nicu Alifantis — M.R. Paraschivescu)* — Nicu Alifantis
3. **Potpuriu folcloric** — Dumitru Fărcaș
4. **Cu iubirea de moșie** *(Vali Sterian — Ion Horea)* — Vali Sterian
5. **Caii liberi** *(Dan Chebac — Adrian Păunescu)* — Dan Chebac
6. **Contradicții de familie** — M. Vintilă
7. **Norocul Inorogului** *(Nicolae Covaci — Șerban Foarță, Andrei Ujică)* — Phoenix
8. **Unde e iluziile mele** *(Elly Roman — E. Mirea)* — A. Călugăreanu
9. **Două cîntece semilăutărești** *(folclor)* — Mircea Diaconu și «taraful» său
10. **Cîntec pentru România** *(Evandro Rossetti — Adrian Păunescu)* — Evandro Rossetti
11. **Sub semnul începutului** — Romeo Ghiur
12. **Cîntec pentru generația mea** — Cornel Popescu
13. **Spini și crini** *(Ionela Copaciu — Mihai Beniuc)* — Ionela Copaciu

poșta redacției

● **Sârbu Marius, Lugoj, Timiș.** Ne pare bine că urmăriți cu regularitate revista «Flacăra», «o vivantă colaborare în rîndul oamenilor muncii». Minunată vehemența cu care vă ridicați împotriva impostorilor din muzica tînără și a spectatorilor cu «insuficientă cultură muzicală» ● **Moroșan Ștefan, București.** Vom face tot posibilul ca prin articolele publicate în această pagină «refacerea cataloagelor dumneavoastră muzicale» să dureze cît mai mult. Cel care răspunde astăzi la scrisori vă împărtășește părerile în ceea ce privește articolul amintit. Cît despre Bob Dylan și discurile lui, sper că acum sînteți pe deplin lămurit. ● **Casimceali Faruc, Constanța.** Poze ale personalităților din muzica tînără au fost și vor mai fi publicate, unele chiar din «**concerc**» (după cum propuneți). De acord cu sugestiile pe care le faceți Televiziunii («continuați prezentarea grupurilor românești și străine»). Electrecord-ului («mai multe și mai la zi L.P.-uri ale formațiilor noastre») și Agenției Române de Impresariat Artistic («în această vară, organizați concerte pe litoral cu toate formațiile românești, precum și cu cele străine care vor intra în R.S.R.»). Renunțați să mai traduceți și, mai ales, să ne trimiteți prezentări de formații englezești din reviste franțuzești care nu sînt de specialitate. Sîntem interesați de **spiritul** muzicii tinere și nu de amănunte de genul: «John Entwistle are patru mașini luxuriante, dar nu are încă permis» sau (despre Keith Moon) «atunci cînd **la** (a-u!) descoperit Townshend, avea părul creț și roșu» ● **Rață Vladimir, Lunca Asău, Bacău.** Curînd, curînd, veți avea ocazia să citiți cîte ceva și despre Cezar Tătaru ● **Nisoiu Mihai, Suceava.** Cîntăreților Marcela Saftiuc și Mircea Vintilă le puteți scrie chiar și pe adresa redacției revistei «Flacăra». Vom face totul ca scrisorile să le parvină.

FLORIAN PITTIȘ ■

Luni, 2 iunie 1975, va avea loc o nouă ședință a Cenaclului Flacăra, la Teatrul de vară Herăstrău, **gazda noastră fiind Institutul de cercetări chimice (ICECHIM). Spectacolul va începe la orele 19. Intrarea se face pe bază de invitații care se pot procura de la sediul redacției, simbătă între orele 12-16 și luni între orele 9-15. Informații suplimentare la telefon 1623.**

Un deal cu pante aproape verticale.

ENIGMA DE LA GOVODARVA

«...Şi ciobanii s-au hotarît să vadă într-o noapte ce se află dincolo de porţile acelea metalice. Zis şi făcut. Au urcat pe deal pe vechiul drum, abia mai ghicindu-se de sub ierburile care îl năpădiseră şi au ajuns în dreptul unei intrări. Au aprins facle şi au pătruns în tunelul de pămînt şi cînd au dat de porţi s-au mai sfătuit odată dacă să încerce sau nu. Şi şi-au zis că de-acuma e totuna. Au deschis cu hotărîre porţile grele şi au pornit mai departe. Au mers aşa multă vreme si n-au întîlnit nimic şi îşi spuneau chiar că ar fi mai bine să se întoarcă. Doar într-un tîrziu au zărit într-un ungher ceva care lucea. S-au apropiat şi, nebuni de bucurie, au văzut că era o comoară. Au vrut să ia în mînă monezile acelea strălucitoare. Dar deodată a izbucnit un zgomot asurzitor, pămîntul s-a prăbuşit şi a înghiţit şi pe ciobani, şi comoara, şi porţile».

Mergînd spre dealul botezat de localnici «La visterie» îmi repetam în gînd legenda despre ciobanii care încercaseră fără izbîndă să pună mîna pe comoară. Mă însoţea profesorul Dumitru Roşu din Corcova. La hotarul dintre satele Roşia şi Govodarva, pe drumul pe care vii dinspre Drobeta-Turnu Severin se desface la stînga un alt drum. Păşim peste un pîrîu făcînd echilibristică pe un stîlp de telegraf prăbuşit. În zare se profilează un deal care face notă contrastantă cu peisajul. Este ca o cetate de pămînt, cu pante pe alocuri aproape verticale, invadate de vegetaţie.

Profesorul Roşu, un pasionat de istorie, povesteşte cît de bogată e zona aceasta în vestigii din alte timpuri. Îmi spune că într-un sat, la Gîrbovăţ, în urmă cu cîteva săptămîni, un ţăran a găsit în pămînt o sabie, o seceră şi un cuţit. S-au mai găsit acolo fibule, o oală de pămînt. Lucrurile au fost trimise muzeului judeţean. Tot povestind aşa, am ajuns pe coama dealului. Privim în vale, unde curge Coşuştea. Privim şi în zare, unde se profilează alte dealuri şi înţelegem ce admirabilă poziţie strategică are locul pe care ne aflăm. «Am credinţa că Valea Coşuştei ascunde multe din istorie şi preistorie, spune Dumitru Roşu. Îmi pare rău că nu stau chiar într-un sat de aici. Aşa, aş fi răscolit eu însumi locurile acestea. În ceea ce priveşte legenda despre comoară, desigur, ea a izvorît din fantezia locuitorilor din această zonă. Dar ea poate că a pornit de la un fapt real, aşa cum s-a întîmplat şi în cazul altor legende. Povestea despre comoara îngropată în acest deal e foarte veche. Eu am auzit-o pentru prima oară acum 40 de ani, cînd eram inspector şcolar. Dealtfel sînt mai multe versiuni ale ei. Unii vorbesc despre o cetate a dacilor. Lucrul poate fi posibil. Dacă nu o cetate, măcar o aşezare a dacilor ar fi putut fi întemeiată aici. Poziţia e minunat aleasă. În apropierea apei, ferită de vînturi pustiitoare. Se pot organiza puncte de observaţie pe culmile din jur, există locuri pe unde te poţi retrage din faţa pericolelor. Legenda mai adaugă că odată cu înaintarea trupelor romane, dacii s-au refugiat pe alte meleaguri, dar au lăsat aici ascuns un tezaur de monede şi podoabe. Alţii însă susţin că haiducii au ascuns aici, în aceste locuri, o comoară. În orice caz, eliminînd tot ceea ce ţine de fabulaţie, trebuie să acceptăm că dacă dealul «La visterie» a stîrnit imaginaţia oamenilor, asta se datorează nu numaidecît formei lui ciudate şi putem presupune că la mijloc este şi ceva real. Acum, la suprafaţa pămîntului poţi vedea piatră de construcţie, diverse cioburi de vase. Ce o fi la adîncime nu se ştie».

«De cînd am făcut ochi am aflat despre legenda asta, spune Gheorghe Istrătescu, brigadier-şef care, văzîndu-ne pe locurile unde lucrează şi bănuind de ce ne interesăm, a venit să ne dea o mînă de ajutor. Acum am însămînţat aici porumb. Şi înainte pămîntul ăsta era cultivat. Dar cu plugul tras de boi abia se zgîria pămîntul. De cînd cu tractoarele însă, au început să iasă la iveală tot felul de obiecte care ţin de o aşezare omenească. Eu însumi am găsit un ciocan de piatră. Oamenii au încercat în repetate rînduri să sape, dar n-au ajuns prea departe. Alţii s-au speriat de tot felul de superstiţii care sînt legate de descoperirea comorilor şi nu s-au încumetat să-şi ducă pînă la capăt căutările».

Coborîm din nou în Govodarva. Ne oprim în faţa porţii lui Petre C. Nistor, cel mai bătrîn om din sat, care ne spune cum îi povestea bunicul său despre aşezarea care a fost odinioară pe dealul «La visterie». Lucruri pe care le ştia şi el de la bunicul său. Adică din secolul al XVIII-lea. Sîntem înconjuraţi de oameni de cele mai diferite vîrste care, cu însufleţire, ne spun despre misterul ce înconjoară locurile de aici. Îmi amintesc însă şi de vorbele directorului muzeului judeţean Drobeta-Turnu Severin, Mişu Davidescu: «În anii '60, un bătrîn învăţător, Creiniceanu, a făcut memorii peste memorii în legătură cu cetatea Govodarva. Am fost acolo şi eu şi un cercetător de la Academie. Am stat de vorbă cu oamenii, cu învăţătorul. N-am aflat nimic precis. Numai vorbe care ţin de o imaginaţie prea bogată. Într-adevăr, pe dealul acela se găsesc unele aşezări. Dar urmele acestea sînt de la vechiul sat care a ars. Regulamentul organic cerea ca satele să fie aliniate, de aceea a fost abandonată vatra de odinioară a satului. Nu am găsit nimic notabil, doar cîteva cioburi aparţinînd civilizaţiei Latene, descoperite pe valea pîrîului. Cercetări nu a avut rost să facem şi nu prevedem pentru anii următori. Repet încă o dată, cum am repetat în atîtea rînduri cînd am auzit de Govodarva: totul e numai legendă.»

Şi totuşi, legenda pe care oamenii din aceste locuri şi-o transmit din generaţie în generaţie poate că ascunde şi un sîmbure de adevăr. După cum la fel de bine poate că nu ascunde nimic şi nu este decît o frumoasă poveste. Nu sînt eu cel în măsură să decid. Sînt însă sigur că mulţi ar vrea să ştie care este realitatea. De aceea nu e exclus ca într-o bună zi un cercetător serios şi harnic să investigheze locurile din preajma Govodarvei, ajutat eventual, după cum sugera profesorul Roşu, de elevii aflaţi în vacanţă şi să descifreze enigma. S-ar putea însă să nu se găsească nimic. Unii ar putea spune că odată cu risipirea misterului, Govodarva şi-ar pierde din farmec. Dar ce minunată lecţie de istorie ar trăi acei elevi căutînd în pămînt urmele lăsate de strămoşi. Şi chiar dacă vom regreta că legenda n-a fost confirmată, nimic nu ar fi mai presus decît adevărul pe care l-am afla.

GEORGE ARION ■

Petre C. Nistor, cel mai bătrîn om din sat.

Fotografii de

RADU CONSTANTINESCU ■

PARAZITISMUL: O LACRIMĂ MURDARĂ PE FAȚA ORAȘULUI

«Hotel, peronul 7».

PRIN MUNCĂ ȘI PENTRU MUNCĂ!

România este astăzi, mai mult decît oricînd, o țară de constructori, o țară în care a munci acum, aici, mai bine, reprezintă nu numai o simplă justificare a fiecăruia dintre noi față de ceilalți, ci un angajament ferm și cinstit al tuturor, luat în fața viitorului națiunii.

Ridicăm însă nu numai orașe noi, platforme industriale, edificii social-culturale de importanță majoră pentru propășirea țării, pentru continua creștere a nivelului de trai al poporului, ci vrem și reușim să creăm și o nouă civilizație — civilizația socialistă — așezată ferm pe pilonii învățămintelor pe care orice cetățean al României de azi le-a înțeles din Codul principiilor și normelor muncii și vieții comuniștilor, ale eticii și echității socialiste.

Zdrobitoarea majoritate a oamenilor din țara de azi o formează cei înfrățiți cu munca, muncitori, țărani și intelectuali care, zilnic, în uzine, pe ogoare și la mesele lor de lucru își fac datoria cu prisosință pentru ridicarea României socialiste pe noi trepte de civilizație și progres social. Pentru aceștia viața nu ar avea nici un sens în afara muncii, adevăratul izvor al bucuriei de a te simți liber și stăpîn pe ceea ce ți se cuvine. Cei mai mulți dintre noi înțeleg bine asta, însă nu putem trece indiferenți pe lîngă acea infimă minoritate pentru care cuvîntul muncă, atunci cînd nu este disprețuit, nu înseamnă nimic, pe lîngă cei ce și-au făcut din lene mod de existență, după cum nu putem privi fluturii într-o livadă, oricît ar fi ei de frumoși și de colorați, fără să ne gîndim la pomi și la fructele lor, în miezul cărora se vor tîrî infami și lacomi după ce-și vor pierde aripile și vor fi omizi.

Împotriva acestora, a celor care disprețuind munca ne disprețuiesc implicit și pe noi, cu tot ceea ce facem și vrem să facem, sîntem și trebuie să fim mai fermi.

Desigur, trăim într-o societate în care nu măsurile coercitive sînt căutate, în primul rînd, ci cele de reeducare, de inoculare a sentimentului de responsabilitate și al dragostei de muncă, de integrare, iar acolo unde e cazul de reintegrare în societate, astfel ca tinerii care la un moment dat și-au pierdut sau nu și-au găsit locul de muncă să și-l recapete ori să și-l găsească.

Să învețe și să fie învățați să iubească munca prin muncă, alături de cei care, muncind, le sînt adevărate și sigure exemple de viață adevărată.

...MILOȘII ACEȘTIA, PENTRU CARE A FI LIBER ÎNSEAMNĂ A LENEVI ȘI A TRĂI PE SPINAREA ALTORA

Firma de neon cu litere ascuțite și albăstrii lucește rotund pe capotele mașinilor parcate în jurul ei. La intrare, «mareșalul» fumează, urmărindu-i absent pe cei ce coboară treptele barului de noapte. Înăuntru, lumina e «jumi-juma», barul sticlește ticsit de etichete multicolore, mesele sînt mici, scaunele joase și apropiate. Cînd limbile ceasului își dau mîna la mijlocul nopții începe «programul», ceva asemănător unei grămezi de rugby deschise în care «artiștii» cîntă ca la mama acasă ori țopăie cît mai indecent posibil în cercul de mozaic, zugrăvit de reflectoare. Se fumează țigări lungi, vîrstele clienților sînt aproximativ neegale cu cele ale clientelor, se bea cu paiul, iar spre dimineață cu sticla. O singuratică intră și iese fără grabă, unduindu-și picioarele, șoldurile și capul de la dreapta spre stînga, ca o păpușă care știe să spună numai «ma-ma». O masă mai bogată face gălăgie crezînd că asta înseamnă petrecere. Într-un colț doi tineri nerași, îmbrăcați la fel, în «mannix»-uri, ronțăie alune și beau ceva alb. Nu se aude nimic între scurtele pauze ale «bătăușilor» care își lovesc instrumentele cu o dușmănie personală greu de înțeles. Cînd se dansează, dacă te uiți mai mult de cîteva minute, riști să te îmbolnăvești de rîs, cînd nu se dansează lupți din greu cu plictisul. Iată, acesta este barul de noapte, aceasta este viața lui atît de înșelător vioaie, acesta este «colțucul de paradis» jinduit de toți pierde-vară-toamnă-iarnă și primăvară, care pentru a-l mesteca nu se dau în lături să facă din lipsa de ocupație în cîmpul muncii meserie: traiul din munca altora, de la banii ciupiți de la părinți și pînă la banii luați prin jaf și tîlhărie. Nu e de mirare că mulți asemenea «meseriași» reazemă spătarele scaunelor de la bar noapte de noapte, înfruptîndu-se cu nerușinare din loviturile pe care le-au dat, le dau sau sînt pe cale să le dea, bineînțeles după ce își spun bună-dimineața la prînz. Pentru că paraziții de azi nu întreabă «dacă muieți îs posmagii?», ei își înmoaie singuri fursecurile în șampanie după un «șut de buzunare» izbutit, ori după vreo bișniță mai acătării, viețuind de azi pe mîine în găoacea subțire a clipei.

David Gheorghe, zis Gigi, înainte de a fi ras în cap a fost blond. Este un băiat de 18 ani, ialomițean, venit să se facă frezor în București.

—Pe 19 decembrie am băut 1 kg de lichior cu frati-miu, acasă la el, pe urmă am mai băut două beri în oraș și m-am dus la Autogară, la Est, să văd cine mai vine de la mine din comună.

—Și cine a venit?

—Nimeni. Și am trecut prin Obor, și acolo la «Tir» m-am văzut cu Nicu, cu Bibi și cu Badea. Stăteam de vorbă și cît stăteam de vorbă am luat-o prin parc. Aici ne-am mai găsit cu niște puști din Moșilor și unul mi-a spus că i-a dat ăla cu mănușile un pumn. Și eu i-am luat mănușile lui ăla.

—Cine era «ăla»?

—Nu știu, se ducea la serviciu, avea și pachetul cu mîncare, i l-au luat puștii.

—L-ai lovit și pe urmă i-ai luat mănușile sau ți le-a dat el de frică? Sau poate te-a rugat să i le iei?

—El zice că i-am dat un pumn, dar eu nu știu (?!). Pe urmă unul din puști a venit la mine și mi-a arătat doi oameni pe bancă (n.n. —soț și soție) spunînd că l-ar fi înjurat. Și eu m-am dus și am dat în bărbatul ăla o palmă și am fugit la tramvai și pe urmă din București (n.n. —împreună cu ceilalți «prietenari» i-au bătut pe soți, smulgîndu-le o sacoșă și geanta).

—Și cu mănușile ce-ai făcut?

—Le-am dat cu 20 de lei la un țăran, în piață!

Maciste care frezuia Oborul cu pumnii lui lați, care loveau fără să-l înștiințeze și pe el, odată prins pare mielușel (N-am făcut bine, după ce scap mă duc acasă, pe lîngă taică-miu), dar parcă lupul...

Valerică are 16 ani și 4 clase (mergea săptăminal la școală), lua bani și ceasuri «după beți», golea buzunare, pe o mînă (a dreaptă) e tatuat «Nelu cu Leana», pe cealaltă (a stîngă) «23.X.1974».

—De ce ziua asta Valerică?

—Păi (încurcat), păi...

Păi-ul lui însemna că în seara de 23.X.1974 el și alții au bătut un cetățean, după care i-au luat ceasul și 500 de lei. Și ca să nu uite băiatul...

—Am fost în octombrie cu un băiat la film, cu Stancu Puiu zis Nato (!?), am văzut «Cu mîinile curate» și mi s-a făcut foame. Cînd, ne pomenim cu un om că dă cu piciorul în ușă și sare la noi și ne bate.

Evident minte, omul avea 50 de ani și a fost bătut de ceată crunt, ba unul dintre ei, Noiembrie, i-a aruncat și o pisică în ochi!

—Tata, ca să nu mai umblu vagabond, îmi dădea bani să mă duc la film, 10-15 lei de film... Fără comentarii.

Pe brațele lui Miclescu Ion, zis și Teodorean, Noiembrie (18 ani), este pomenită cu tuș toată familia, frați, verișoare, mătuși și nepoate: Bobolina, Simona, Camelia, Salomia, Țeacă, Doina, Rodica, plus Box. Este unul dintre cei mai versați hoți de buzunare, prins pe cînd încerca să fure într-un tramvai un portofel... gol! N-a muncit, nu vrea să muncească (așa m-a făcut mama, rău, așa vreau să fiu), este un «cocălar» înrăit, prieten cu Birou, cu Sirop, cu Mitică Spărgătorul, Grecu Noiembrie, Lighean și alți cuțitari care îi atacau mai ales pe cei care băuseră prea mult și-i «dezgoleau»!

—Nu recunosc nimic, nene.

—Și cînd te sculai?

—Cînd puteam. După-masa.

Trăia pe picior, de, privea orașul noaptea din taxiuri de pe linia de centură, arunca banii ca pe niște confeti. Și de cîte ori banii aruncați de el nu erau lefurile ori economiile celor jefuiți, în drum spre casă, după serviciu. Singura lui supărare e că a fost prins de o femeie, și încă pentru un portofel gol. Are și el mîndria lui de «troznitor»!

Șerban Gheorghe, omul care trecea prin... p.f.l.-urile din care sînt făcute chioșcurile, are 20 de ani și cam tot atîtea spargeri la activ. Calificat sudor, nu i-a plăcut și a început să stea «de colo pînă colo» prin București, dormind între două «lipituri» la «hotel peronul 7». Fura de toate, mîncarea și băutura le păstra pentru el, restul vindea la prețuri derizorii «bișnițarilor».

—Stăteam și pe la Tîrgoviște, la un prieten, dar veneam aproape zilnic în București.

—Și cînd nu erai «ocupat» ce făceai?

—Nimic. Mă plimbam, un film, vorbeam cu unul, cu altul.

Exemplele acestea de «decădere din drepturi», ca urmare a parazitismului, a disprețului față de muncă și cinste reprezintă, desigur, cazurile-limită, însă cred că trebuie să înțelegem bine că «paraziții» trotuarelor bucureștene nu sînt niște îngerași care zboară pe lîngă noi, dimpotrivă, prin mentalitatea lor amorală pusă în practică constituie un pericol social căruia întreaga societate, nu numai organele în drept, trebuie să i se opună cu toată hotărîrea. De ce să-i lăsăm pe «băieți» în pace, din moment ce fiecăruia dintre noi i se poate întîmpla, în drum spre locul de muncă, să i se ia pachetul cu mîncare pregătită de soție sau mamă, ori la întoarcere leafa din care am fi vrut să cumpărăm ceva copiilor noștri?

*

Pe Emanoil Tiberiu, proxenet, traficant de valută și pantalonar clandestin, l-a chemat, cînd s-a născut acum 50 de ani în comuna Bogza de pe lîngă Rîmnicu Sărat, Țigvă

Omul care trecea prin P.F.L.

Tiberiu, însă și-a schimbat numele atunci cînd a făcut parte din «ansamblul de figurație al Teatrului Național» (se temea probabil să nu apară cu numele ăsta pe vreun afiș al teatrului!). Oricum, «fetele» îi spun «don' Tiberiu», deși multe dintre ele i-ar fi putut spune tată. Pusese mîna pe o mansardă în Știrbei Vodă (cameră, bucătărie, pod). În pod se antrena la sacul de box, probabil în vederea «tratativelor». Lansează teorii bizare, vrînd să lase impresia unui credincios fanatic care numai din milă și dintr-o «firească» dorință de cercetare a păcatelor celorlalți a făcut tot ce-a făcut. Știe pe de rost un așa-zis tabel horoscopic în care luna cutare reprezintă pasiune, ambiție, dorință, iar alta ghinion, discordie și penitență. La fel cu zilele și cu ceasurile rele etc., etc.

—Da, de 5-6 ani au venit la mine fete care s-au adus una pe alta, majoritatea nu aveau serviciu, erau din provincie și ce făceau nu făceau bine, furau, nu erau elemente bune.

—Și cît luați de la «elementele» astea?

—Nimic. Eu nu ceream nimic, nu vroiam nimic decît să le ajut să fie libere.

—Vă lăsau ele?

—Unele (n.n. —toate) lăsau 25 de lei.

—Și dacă vroiai să fie libere, de ce nu le dădeai banii înapoi?

«Don' Tiberiu» începe din nou să confunde sfinții cu diavolii, binele cu răul, însă, vai, incultura provoacă spărturi mari în «nebunia» sa.

—Se anunțau?

—Nu. Dar între 1 și 2 noaptea, de ziua mea de naștere și de sărbători n-aveau voie să vină.

—De ce între 1 și 2 noaptea nu?

—E ceasul rău.(După ceasul ăsta rău Emanoil fost Tigvă cerea un plus substanțial pentru «deranj»)

Tot vrînd să meargă pe «căi supranaturale» numai pentru a ocoli calea adevărului, «don' Tiberiu» se închipuie curat ca lacrima. O lacrimă murdară pe fața orașului, un ademenitor al celor ce, ca și el, consideră munca o înjosire, numai că, față de «obiectele de cercetare a păcatelor», cuviosul cîștiga mult mai bine și nu-și arunca banii «pe Kent-uri, cafele și alte prostii», cum ne spune el cu un imens dispreț că făceau ele. Le lua valuta, leii, iar atunci cînd le prindea nemîncate le vindea o cafea cu 5-10 lei și un ou cu 25 de lei! Ba chiar le trimitea și pachete, cînd erau închise, ca la ieșire să le ceară pentru ele sume exorbitante! Din mărturisirile celor care «s-au bucurat de binefacerile lui», reiese că era extrem de scrupulos în respectarea condițiilor pe care le impunea și tocmai nerespectarea într-o seară a acestor condiții de către un «pasager» ceva mai recalcitrant a provocat bătaia care l-a adus acolo unde trebuie aduși toți «miloșii» ăștia care, înainte de a-și prezice propria lor soartă, prezic soarta lumii, pentru care a fi liber înseamnă a lenevi ani de zile pe socoteala altora.

IULIAN NEACȘU ■

Din Floreasca în Gara de Nord noaptea, după țigări.

26 de ani, liceul, școala tehnică de chimie, curs de ghid, prostituție, trafic de valută...

Îi era «milă» de fete: 10 lei cafeaua, 25 de lei oul! Cît pentru deranj...

Fotografii de **ELENA GHERA** ■

VIAȚA PRIVITĂ DE PE BORDURA TROTUARULUI

Mă vede de departe. Mă cîntărește. Mă anunță scurt, mai mult șoptit: «Blugi originali!» «Cît?», îl întreb. «Patru foi». Se duce pînă la «grupul de aprovizionare» — bișnițari de toate categoriile, așezați roată în fața unei consignații. Apar ca prin farmec o pereche de blue-jeans pe care nu putuse da mai mult de 150 de lei la prima mînă. «Nu, zice, nu aici — hai în gangul de colo».

Așa l-am cunoscut pe Anița Ilie, zis și Grasu, în vîrstă de 31 de ani. «Grasu» e om al muncii, totuși. Lucrează la I.S.B. —adică la salubritate, unde este un fel de șef de echipă, muncă nu prea fizică și nici prea dificilă de vreme ce rolul său se rezumă la controlul celor ce într-adevăr muncesc, aducînd strada înspre primele ore ale dimineții la nivelul de curățenie cerut de un oraș civilizat. «Grasu» poate da chiar și amenzi, în special cetățenilor care nu respectă normele cunoscute ale salubrității, dar pentru asta ar trebui mai întîi să se afle prin Ferentari, «cartierul lui», și nu pe strada Covaci — unde «deh, zice, am vrut să fac rost de bani de-un film!»

L-am rugat pe «Grasu» să-mi mai recomande cîțiva colegi. Iată cîteva nume: Nicu Nas, Victor Chelie, Mircea Porcu, Costică Cotoroi, Nelu Covrig, Ion Chioru, Jean Carcalete, Mișu Spagă, Fane Șchiopu, zis și «unchiu'», Nae Vasile, zis și «moșu'», Călin Sînge Albastru. Numai băieți pe care «Grasu» mi-i recomandă ca fiind oameni «pînă la o mie pe zi» uneori, posesori de cunoștințe lingvistice «de meserie» în limbi dintre cele mai grele, precum polona sau greaca, și de la care te poți aproviziona pentru toată viața cu casetofoane și casete, ceasuri și inele de aur, dolari și lire, umbrele și blugi, blănuri (pentru sezonul rece, bineînțeles), dresuri și gablonțuri și multe alte mărunțișuri... Băieții n-au în general nici o altă ocupație, se «respectă», dar de la o vreme — «de cînd miliția a strîns șurubul» — unii s-au gîndit că n-ar strica și o «plapumă», adică un loc unde să poată semna (sau să fie semnați), ponta (sau să fie pontați) și de unde —eventual — să ridice și ceva bani «cinstiți», fără prea multă muncă. «Grasu» e un fel de inspector la salubritate, alții s-au înscris «cu cîrca» la I.P.S.M.B. (Întreprinderea de prestări servicii manuale-București). Constantin Cristache, zis Ristea, are alt fel de muncă, o «plapumă» și mai ușoară: el (și nu numai el) a căpătat cu destulă ușurință o autorizație de la I.C.V.A., ca fiind «colector de pene-fulgi etc.» «Și cumpără oamenii, cumpără?», întreb. «Cum să nu, zice «Grasu». Vin și unii mai modești, de pe la țară — acum toată lumea are bani».

Șeful brigăzii de combatere a parazitismului social are un registru cu numeroase nume și porecle luate în evidență, ale căror posesori n-au în majoritate nici o ocupație. Brigada a trecut la activul ei stîrpirea comerțului cu pungi de plastic, gumă de mestecat și piatră ponce, cunoaște cerșetori în buzunarele cărora s-au găsit 13 pînă la 17 mii de lei, dă amenzi între 300 și 1 500 de lei și, uneori, pentru cei care au trecut deja de la ou la bou, întocmește dosare de trimitere în judecată. Au fost 120 de astfel de cazuri în 1974 și 45 pentru prima parte a anului în curs. În tot anul 1974 au fost sancționați cu amenzi 2 200 de «comercianți ambulanți» și au fost confiscate obiecte a căror valoare totală se ridică la 568 000 de lei!

Iată-mă într-o cameră devenită neîncăpătoare, din sediul Miliției Capitalei, laolaltă cu o mulțime de fete aduse de prin restaurantele mai arătoase ale Bucureștiului, de prin baruri sau pur și simplu de pe stradă.

—V-ați gîndit vreodată serios să munciți?

—Dragă, îmi răspunde una din surorile Lișiță, noi toate muncim, voi nu vreți să ne înțelegeți...

—Hai zău, soro, că ești dilie. Dînsul te întreabă serios. Am lucrat tovarășu' reporter, am lucrat, dar era prea greu. Eu sînt fată fină și niciodată n-am căpătat o slujbă care să-mi convină.

—Adică?

—Păi, ba era prea de dimineață și era cam departe de centru, ba ziceau că n-am destule studii — și apoi muncă grea nu pot suporta, îmi stric mîinile și sănătatea. Mi-ar trebui un birou, ceva mai de funcționară, dar cu leafă bună că altfel mai bine stau acasă la bărbati -miu!

Emilia n-a împlinit încă 16 ani, n-a muncit niciodată, dar e îmbrăcată foarte bine și e chiar drăguță. Specialitatea sa sînt turiștii italieni. Vasilica lucrează la o grădiniță cu orar redus. Sărmanii copii! Doina are 4 (patru) copii acasă și un bărbat, e o veterană a trotuarelor, dar argumentul copiilor reușește din nou să o ajute să plece înaintea celorlalte. Așa spoite și îmbrăcate cu prost-gust, fetele dau impresia unor jalnici clovni. Nu se sinchisesc de nimeni, tutuiesc pe toată lumea, își povestesc ultimele aventuri. Chiar și pe cele care mai lucrează le așteaptă sau o amendă consistentă, sau cîteva luni de detenție, dar nici una nu pare neliniștită. Povestesc vizibil amuzate de participarea lor la reportajul efectuat acum cîțiva ani despre parazitism și prostituție de operatorii televiziunii. Mai toate au promis solemn în fața camerei de filmat că nu vor mai călca prin baruri, că-și vor căuta o meserie onorabilă. Acum își aduc aminte și rîd...

Șeful secției mă informează că ani de-a rîndul a existat o colaborare plină de intenții bune între miliție și Oficiul forțelor de muncă, dar eficiența colaborării a început să scadă și va trebui reluată în alte forme.

Coșmarul ar fi continuat probabil ore în șir, dar mă simțeam la capătul puterilor. Afară se luminase bine de ziuă, primele autobuze și tramvaie duceau oamenii la muncă, acești stimabili, iubiți și superbi oameni ai muncii, pe care aproape îmi venea să-i sărut. Dădusem de aer curat.

DUMITRU GRAUR ■

totul a fost voit, gîndit, prevăzut, chiar greutățile

Fotografie de **EMANUEL TÂNJALĂ** ■

Privindu-i cu tandrețe am putea să ne gîndim la Jacques Prévert, la «Copiii care se iubesc», dar vrem — pentru cà așa vor ei — să-i vedem cu luciditate, din interiorul adevărului lor și, mai ales, să nu-i privim ca pe o lume a excepției într-un univers al așa-zisei boeme studențești. Pentru că, orice statistică vom face în centrele universitare ale țării, vom constata că studenții-cupluri maritale, studentele-mame și studenții-tați nu sînt puțini. Putem afirma chiar că ei reprezintă o categorie studențească, un tip de familie demnă de interesul sociologilor și al altor observatori sociali. Sînt un fenomen nou care diluează prejudecățile cum că a fi student înseamnă a fi boem, sînt un fenomen ce afirmă o atitudine, un mod de a gîndi și a trăi viața. Nu, studenția nu e vîrsta dragostei inconsistente, trecătoare. Familia studențească, studenta-mamă nu sînt un accident, ori un moment al hazardului, ci, așa cum spune una dintre interlocutoarele noastre, «totul a fost voit, gîndit, prevăzut, chiar și greutățile».

Sînt cuplurile care vin la facultate deja părinți, fiindcă nu vor, nu pot să renunțe la aspirația de a învăța, de a se depăși, sînt cuplurile unite aici, ale tinerilor care în acest interval al tinereții universitare invață dar se și îndrăgostesc și nu vor, nu pot să-și amputeze dragostea renunțînd la copii și sînt femeile secolului nostru, emancipate, egale cu inteligența lor și cu egalii lor, colegii deveniți soți, care nu vor, nu pot să renunțe la cea mai nobilă virtute omenească — maternitatea.

pentru bogdan voi fi totdeauna o mamă tînără

«Nu am crezut că va fi ușor» — spune Ileana Streinu-Brînzoi despre cea mai grea problemă pe care a avut-o de rezolvat pînă acum. Nu se referă la functiile de variabilă complexă sau la ecuațiile diferențiale — așa cum ar fi fost de așteptat de la o studentă la matematică-informatică, poate încă prea tînără pentru ca să se fi luat la trîntă cu viața adevărată — ci la o experiență personală care i-a îmbogățit, înfrumusețat, dar și complicat existența. Nu regretă nimic, dimpotrivă, se bucură, dar ar fi nedrept să ignorăm dificultățile care, dealtfel, aparțin trecutului: «Bogdan are acum un an și jumătate, începi să te înțelegi cu el și totul apare mult mai simplu decît acum un an.»

A fi mamă și în același timp studentă la una din cele mai grele facultăți — Facultatea de matematică din București — și a-ți îndeplini exemplar ambele «sarcini» (10 pe linie în catalog, 10 acasă), înseamnă a da dovadă de reale calități umane. Totul a fost voit, gîndit, toate s-au desfășurat ca la carte, inclusiv greutățile fiindcă, la urma urmei, nici ele n-au avut nimic neașteptat.

— Nu aveți mamă, soacră?

— Soacră n-am, iar mama, profesoară de franceză, are foarte mult de lucru la liceu. Activitatea de dascăl, o știți prea bine, nu suferă întreruperi și eu nu puteam să-i cer mamei imposibilul. Adevărat, mi-a dat o mînă de ajutor în vacanță și pe măsura timpului ei liber; odată, Bogdan a stat cu părinții mei o săptămînă întreagă, dar s-a întîmplat ca ei să mi-l aducă înapoi exact cu două zile înainte de dificilul colocviu la sisteme informaționale pentru care mă pregăteam. Coincidență de dată. Mi-a venit să plîng de necaz, dar colocviul tot l-am susținut cu succes, deși în preziua lui numai la informatică nu mi-a fost capul.

M-a ajutat și soțul meu care a făcut tot posibilul să-mi ușureze munca în gospodărie, cu toate că și el e foarte absorbit de activitatea sa didactică, la Politehnică, și tocmai în această perioadă a dat examen de înscriere la doctorat. Dar oricît de ocupat ar fi, cînd am eu examen, îl ia pe Bogdan la plimbare, mă ajută în casă.

— Sînteți în anul III la matematică-informatică, an de răscruce, cînd se conturează viitoarea specializare. Ați avut înțelegere — nu spun indulgență — din partea asistenților și a profesorilor?

— Foarte rar am invocat situația mea întrucîtva specială. Mi-ar fi fost jenă. Un exemplu: la algebră, înainte de colocviu, profesorul a observat, consultînd notațiile asistentului, că în săptămînile precedente activitatea mea la seminar fusese mai slabă, contrar obiceiului. În adevăr, avusesem o perioadă mai agitată cu Bogdan și veneam la facultate cu ochii lipiți de somn. Profesorul ignora adevărata cauză, dar deoarece mă știa studentă bună, notațiile slabe l-au surprins și cred că a considerat că s-au datorat întîmplării. De aceea la examen m-a pus să rezolv o problemă foarte dificilă, a fost mulțumit și mi-a dat nota maximă. Trebuie să știți că sînt foarte ambițioasă, nu sînt omul să mă țin doar de scutece. Îmi iubesc copilul, fac tot ce pot ca să-l cresc cum se cuvine, dar nu înțeleg să-mi neglijez facultatea. Am ales informatica fiindcă mi-a plăcut, am făcut față la toate exigențele, așa că... de ce să cobor? Vreau să învăț! De trei ani, practic, n-am vacanță: în anul întîi am născut, în ceilalți vacanța și timpul meu liber s-au numit Bogdan, și totuși nici un moment nu m-am clătinat la învățătură. Într-o facultate ca a noastră nici nu-ți poți permite să pierzi trenul, căci nu-l mai ajungi din urmă. Extemporalele curg unul după altul și peste puțină vreme mă așteaptă cinci examene grele. Nu resimt însă nici un fel de temeri: m-am descurcat la greu, mă voi descurca și acum, cînd greul a trecut și a rămas doar bucuria. Imensa bucurie de a fi mamă, de a te pregăti temeinic pentru profesia pe care o iubești, de a trăi din plin. Pentru Bogdan voi rămîne totdeauna o mamă tînără, vom fi prieteni, camarazi. Dar vă rog foarte mult, să nu scrieți că a fost ușor.

— Nici o grijă. **LIONEL NIȚESCU** ■

o viață de trei luni – un trimestru

E clar că deranjăm, dar n-avem ce face, meseria e meserie și uneori se vede silită să nu țină cont de somnul de după-amiază. De fapt, aici, în camera cu numărul 56 a căminului studențesc pentru familisti al Universității din Brașov, nu doarme decît micuțul Claudiu Florin care va împlini, desigur, fără știința sa, frumoasa vîrstă de trei luni. Mama, Liliana Sugubățu, studentă în grupa 6203 a Facultății de fizică-chimie, citește legile refracției, iar tatăl, Florea, originar de prin părțile Slatinei, stă întins cu mîinile sub cap și nu pare — de ce să nu recunoaștem? — prea bucuros de musafiri.

Claudiu Florin, născut la maternitate, exact în timpul unui seminar de optică, după cum glumește mama, doarme dus. Dimineața și după-amiaza e cuminte ca un înger, stă în coșuleț și nici nu-l simți, parcă n-ar fi, parc-ar fi o părere, dar seara, între 9 și 12, devine realitate concretă, adică se agită și țipă ca din gură de șarpe. Adoarme greu, continuă, uneori mă apucă pe mine somnul înaintea lui, dar noaptea nu deranjează. Se trezește la 7,30 punct, mai glumim între noi, am putea să ne potrivim ceasul după primul lui strigăt care vrea să spună că-i e foame.

De cînd a apărut pe lume Sugubățu-junior, familia a renunțat să mai mănînce la cantină, soțul însărcinîndu-se cu aprovizionarea, iar soția cu preparatul felurilor de mîncare care au fost astăzi salată de boeuf, ciorbă cu borș, și fasole cu carne. Dînd cezarului ce-i al cezarului, să amintim că în toate aceste îndeletniciri Liliana Sugubățu este serios ajutată în aceste zile de mama sa, venită special de la Sibiu și găzduită de o familie prietenă, pe numele ei Eremia. Înainte de venirea mamei, survenită cu întîrziere, datorită insuficienței cardiace a proaspătului bunic, greutățile au fost rezolvate cu ajutorul unei nașe, sosită la Brașov cu I.R.T.A. și cu multă dorință de a fi folositoare, dar oarecum neputincioasă din cauza venerabilei vîrste de 75 de ani.

Prin mutarea la cămin, intervenită la puțin timp după nașterea copilului, multe din dificultățile de pînă atunci au fost înlăturate, noul spațiu de cazare asigurînd încălzirea abundentă, chiuvetă în cameră, baie la îndemînă și apă caldă în permanență, condiții incomparabil superioare față de cele garantate de o găzduire în oraș — s-a tatonat și o asemenea alternativă — unde soții Sugubățu ar fi trebuit să plătească cinci sute de lei pe lună plus gaze, apă și lumină separat. Din acest punct de vedere, familia din camera 56 este foarte recunoscătoare Decanatului care le-a aprobat, cît ai bate din palme, cererea de a se muta la cămin, socotind că Claudiu Florin are nevoie de toate avantajele pentru a crește și că Florea Sugubățu are nevoie de toate înlesnirile posibile pentru a-și pregăti licența în silvicultură. Amîndoi soții au burse, consistente, cîteodată mai sosesc mandate poștale de la părinți, probleme materiale nu sînt, ceea ce nu se poate spune și despre problemele sentimentale. Acestea fiind zise, notăm că Liliana Sugubățu n-a reușit să înțeleagă cum nici una dintre colegele de grupă, douăzeci cu totul, n-a avut măcar curiozitatea să-l vadă pe Florin Claudiu și n-a găsit un sfert de ora s-o viziteze la maternitate și să-i aducă o floare. Dacă nu cumpărată, contra cinci lei firul de garoafă, măcar culeasă de la poalele Tîmpei, ca semn de prietenie și încurajare.

V. NEGOIȚĂ ■

ne vom întoarce toți trei absolvenți

Poate așa le este firea, poate niciodată tinerii Stela și Roman Donciu nu au căutat, cu tot dinadinsul, în sacul lor cu povești, amănuntul insolit; poate mă bănuiesc pe mine de o astfel de vînătoare — ce-i drept, nu străină de îndeletnicirile gazetărești — drept care, tot ceea ce-mi înfățișează se dovedește ales după principiul alinierii într-o suită de lucruri firești, la locul lor. A veni la București, la facultate, ea la 26 de ani, el la 30, cu un copil de clasa I, nu li se pare o bravură, ci doar unul dintre acele gesturi esențiale, care pot hotărî o existentă de om. Cînd a venit pe lume micuțul Romeo Lucian, Stela știa că viața ei nu se va învîrti, în vecii vecilor, în jurul unei incerte slujbe funcționărești la Focșani. Știa că într-o zi își va căuta un alt rost, mai statornic, numai că, pentru a nu-l crește pe Romeo Lucian prin corespondență, ori pentru a nu-l lăsa pe capul bunicilor, a amînat acea zi pînă în toamna trecută, cînd au plecat toți trei la București, la școli. Pentru că nu numai tînăra mamă s-a hotărît să dea examen la Facultatea de zootehnie, ci și soțul, absolvent al unui Institut pedagogic. Cel puțin să învețe toți trei deodată! Așa au devenit soții Donciu cei mai «bătrîni» părinți din anul I.

Pentru cîțiva ani, «la urma urmei nu sînt decît patru», mi se spune, liniștitor, toate sfîrșiturile de săptămînă — cu excepția vacanțelor — vor avea cam aceeași ordine de zi: sîmbăta — luatul copilului de la cămin, spălatul rufelor, trei locuri rezervate la televizor. Duminica — călcatul rufelor, plimbări, dusul copilului la cămin, două locuri la televizor. În rest — învățătură și griji, de ambele părți. Părinții — integraliști. Copilul — integralist și el, în felul lui, de școlar în clasa I, știutor precoce și al altor lucruri: primele noțiuni despre oase și mușchi, furate așa, într-o doară, din desele popasuri ale lui Romeo în mijlocul studenților zootehniști: «vine la cămin, la noi, ca acasă — îmi povestește mama — nu se sfiește să-și bage nasul în laboratoare și, uneori, să compare prăjiturile de la cantina noastră cu cele pe care le primește el, la internatul lor. Din cînd în cînd își aduce aminte că la Focșani tatăl său învăța el însuși copiii, și nu înțelege de ce acum trebuie să stea în bancă și să asculte ce spune un alt nene profesor. La drept vorbind, nici unii oameni mari nu pricep ce forță poate împinge doi tineri, care și-au asumat răspunderea creșterii unui copil, să o ia de la capăt cu alte greutăți, să plece la București cu bocceluța, la școli, să alerge de la facultate la internatul băiatului, să împartă o bursă, să chibzuiască de trei ori înainte de a cheltui un ban și un minut. «Aș vrea să le pot descrie, să știu a le descrie fericirea noastră, așa cum o vedem noi, la capătul celor patru ani, cînd toate micile sacrificii vor fi rămas în urmă, cînd ne vom întoarce toți trei la Focșani, toți absolvenți.» **MAGDA MIHĂILESCU** ■

Un nume care se bucură de respectul autorităților medicale de pretutindeni: Vasile Boici.

BOICIL: confirmări și perspective

de cîteva săptămîni, medicamentul se află în farmacii!

După cum se știe, ın mai multe rînduri, cel mai adesea răspunzînd solicitării cititorilor, revista noastră a scris despre calitățile și efectele remarcabile ale Boicilului, medicament gîndit, realizat și brevetat de medicul timișorean Vasile Boici, despre vindecările imediate și spectaculoase consemnate într-o gamă extinsă de afecțiuni reumatismale, despre utilizarea leacului în medicina veterinară, în sfîrșit, despre răsunetul internațional al medicamentului, apreciat și căutat peste hotare, de bolnavi și specialiști deopotrivă.

Revenim astăzi cu noi amănunte, anunțînd mult așteptata apariție în farmacii a Boicilului sub formă de fiole injectabile, ambalate în cutii, la prețul de treizeci și cinci de lei cutia. Salutînd pătrunderea medicamentului în circuitul public, punerea lui la dispoziția tuturor bolnavilor, a acelorași bolnavi care pînă nu demult nu puteau beneficia de un tratament corespunzător decît în cadrul Centrului experimental de la Timișoara și în alte cîteva spitale (Băile Felix, Herculane, Craiova etc.), să subliniem faptul că Ministerul Sănătății a onorat de data aceasta cu promptitudine marele interes creat în jurul invenției doctorului Boici, comandînd fabricii clujene «Terapia», titularul brevetului, optzeci și patru de mii de cutii de Boicil pentru anul în curs. După informațiile furnizate de inginera Doina Teodorescu, din Centrala industrială de medicamente, cosmetice, coloranți și lacuri, numărul de cutii contractate pe 1975 nu reprezintă o solicitare maximă, raportînd la posibilitățile actuale ale fabricii producătoare, dar constituie un solid punct de plecare pentru o eventuală sporire a comenzii, pe măsura creșterii cererii bolnavilor interesați.

Creșterea comenzii este previzibilă, întrucît tratamentul cu Boicil, apreciat încă din perioada experimentărilor, este în prezent tot mai solicitat, cererea despre care menționam fiind neobișnuită și în continuă extindere. Pacienților români li se adaugă în vremea din urmă tot mai mulți amatori sosiți din străinătate, fiecare sfîrșit de săptămînă consemnînd venirea la centru a unui adevărat val de pacienți iugoslavi.

Înființat inițial pentru numai un an, Centrul experimental de la Timișoara a împlinit de curînd doi ani de existență, numărul tratamentelor efectuate depășind cifra de patruzeci de mii. În toată această perioadă, ambulatoriul profilat pe Boicil a demonstrat o funcționalitate și o eficiență terapeutică deosebite, vindecînd sau ameliorînd starea a mii și mii de oameni, neputincioși în durere, incapabili să muncească și să se bucure de viață, aducînd totodată un prestigiu internațional plasat dincolo de orice tăgadă. Din toate aceste motive considerăm că prelungirea autorizației de funcționare a centrului, care expiră la sfîrșitul lui iunie, se impune ca un act firesc și necesar, cerut de o realitate concretă și de dorința unui număr impresionant de bolnavi, însănătoșiți prin folosirea medicamentului realizat de medicul român.

În ceea ce privește administrarea medicamentului, dînd curs rugămintii inventatorului, reamintim cu această ocazie că fiecare ambalaj de Boicil este însoțit de un prospect complet, adresat cadrelor medicale care — neurmînd, așa cum ar fi fost indicat, scurte stagii de specializare — trebuie să respecte cu strictețe indicațiile, fiind vorba de o metodă originală de injectare, brevetată, de la care orice abatere conduce la anularea efectelor terapeutice.

Menționăm totodată că, în vreme ce la Rominvent București sînt în curs de perfectare formalitățile necesare înregistrării internaționale a mărcii, urmînd unui interes deosebit și permanent, numărul pacienților străini sosiți la Centrul experimental de la Timișoara este în sensibilă creștere, ca un rezultat firesc al bunului renume creat Boicilului de tratarea, într-atîția alții, a mai multor loturi de bolnavi sosiți din Spania, pacienți reintorși la casele lor vindecați sau ameliorați, după aprecierile medicilor firmei de turism «Viajes Espatur», în proporție de optzeci la sută. Din acest punct de vedere, semnificativă ni se pare adresa trimisă inventatorului de conducerea Oficiului Național de Turism «Carpați», nr. 6 155, în care citim:

«Apreciind în mod deosebit eforturile pe care le-ați depus atît dv. personal cît și colaboratorii dv. pe linia tratamentului cu Boicil forte a turiștilor străini care v-au solicitat această cură la Timișoara, conducerea Oficiului Național de Turism «Carpați» vă aduce pe această cale sincere mulțumiri. Sîntem convinși că în viitorul apropiat vom fi în măsură să găsim cele mai bune forme de colaborare în vederea asigurării unor condiții optime pentru tratamentul cu Boicil forte al pacienților străini». Semnează directorul general Gheorghe Dumitru.

În aceeași măsură în care Boicilul se bucură de stima și aprecierea bolnavilor români, înscriși pe listele Centrului experimental pînă la sfîrșitul anului... 1978, crește faima medicamentului românesc peste hotare, nu numai în cercurile suferinzilor de afecțiuni reumatismale, ci și în rîndul personalităților medicale de notorietate, din Europa și de mai departe. În această idee, reproducem din scrisoarea trimisă doctorului Vasile Boici de cunoscutul specialist american Arnold Soren, profesor asociat al Clinicii de reumatologie din cadrul Școlii de medicină a Universității din New York, S.U.A., specialist la urechile căruia au ajuns remarcabilele rezultate înregistrate de medicamentul românesc:

> «...Dacă va fi cu putință aș dori să vizitez Europa în primele două săptămîni ale lunii iulie 1975 și s-ar putea să vin la centrul dv. experimental, presupunînd că vizita mea nu v-ar deranja. Vă rog mult, dacă este posibil, să mă informați dacă în primele două săptămîni ale lui iulie 1975 vă veți afla la centru.
>
> Cele mai bune urări de succes în prețioasa dumneavoastră muncă, cu cordialitate,
>
> Arnold Soren»

Dacă doctorul Soren speră să sosească în curînd la Timișoara, să mai amintim că Centrul experimental a fost vizitat recent de un alt oaspete de renume, medicul venezuelean Felipe Carrera, director al unei clinici din Caracas. Cunoscut specialist sud-american doctorul Carrera a urmărit cu deosebit interes tratamentele efectuate cu Boicil și s-a declarat foarte mulțumit de terapeutica și rezultatele acestuia, luînd la plecare un eșantion din medicamentul românesc pe care speră să-l folosească, într-un viitor cît mai apropiat, în cadrul clinicii sale.

Interesul deosebit manifestat față de Boicil în țară și în străinătate reprezintă dovada incontestabilă a realității că medicamentul gîndit și realizat la Timișoara de un medic român se constituie într-o descoperire de prim rang, onorînd deopotrivă pe autor, cît și școala românească de medicină.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

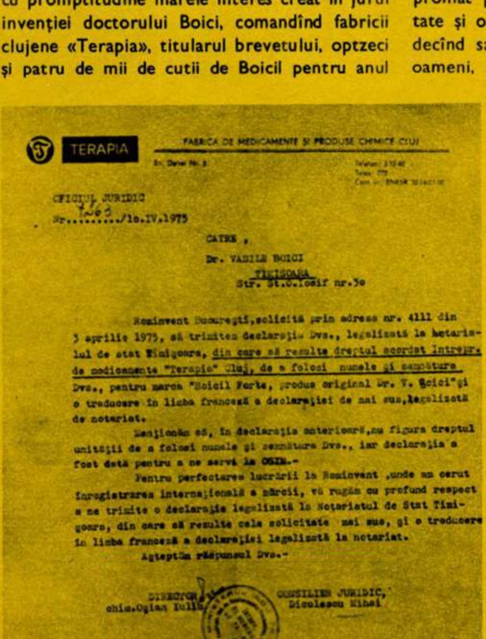

TERAPIA

FABRICA DE MEDICAMENTE ŞI PRODUSE CHIMICE CLUJ

OFICIUL JURIDIC
Nr. 1263/16.IV.1975

CATRE,
Dr. VASILE BOICI
TIMIŞOARA
Str. St.O.Iosif nr.30

Rominvent Bucureşti, solicită prin adresa nr. 4111 din 3 aprilie 1975, să trimitem declaraţia Dvs., legalizată la Notariatul de stat Timişoara, din care să rezulte dreptul acordat Intrepr. de medicamente "Terapia" Cluj, de a folosi numele şi semnătura Dvs., pentru marca "Boicil Forte, produs original Dr. V. Boici" şi o traducere în limba franceză a declaraţiei de mai sus, legalizată de notariat.

Menţionăm că, în declaraţia anterioară, nu figura dreptul unităţii de a folosi numele şi semnătura Dvs., iar declaraţia a fost dată pentru a ne servi la OSIM.-

Pentru perfectarea lucrării la Rominvent, unde am cerut înregistrarea internaţională a mărcii, vă rugăm cu profund respect a ne trimite o declaraţie legalizată la Notariatul de Stat Timişoara, din care să rezulte cele solicitate mai sus, şi o traducere în limba franceză a declaraţiei legalizată la notariat.

Aşteptăm răspunsul Dvs.-

DIRECTOR,
chim.Ogian Iuliu

CONSILIER JURIDIC,
Diculescu Mihai

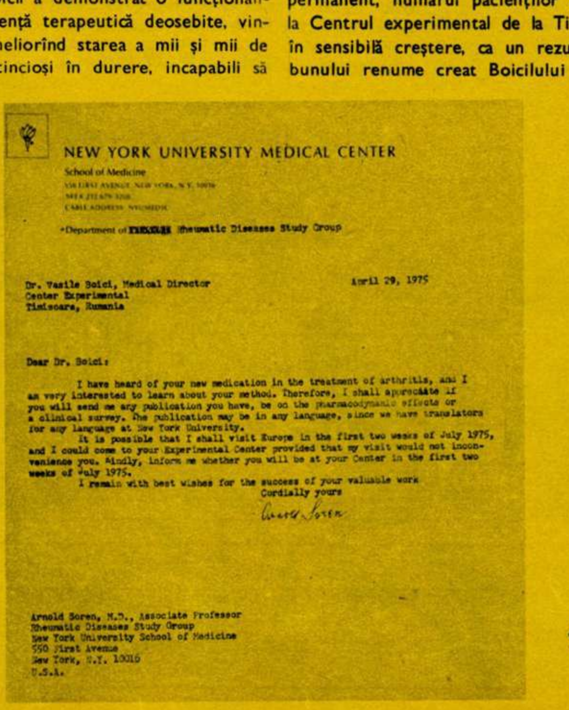

NEW YORK UNIVERSITY MEDICAL CENTER
School of Medicine

Department of Rheumatic Diseases Study Group

Dr. Vasile Boici, Medical Director
Center Experimental
Timisoara, Rumania

April 29, 1975

Dear Dr. Boici:

I have heard of your new medication in the treatment of arthritis, and I am very interested to learn about your method. Therefore, I shall appreciate if you will send me any publication you have, be on the pharmacodynamic effects or a clinical survey. The publication may be in any language, since we have translators for any language at New York University.

It is possible that I shall visit Europe in the first two weeks of July 1975, and I could come to your Experimental Center provided that my visit would not inconvenience you. Kindly, inform me whether you will be at your Center in the first two weeks of July 1975.

I remain with best wishes for the success of your valuable work
Cordially yours
Arnold Soren

Arnold Soren, M.D., Associate Professor
Rheumatic Diseases Study Group
New York University School of Medicine
550 First Avenue
New York, N.Y. 10016
U.S.A.

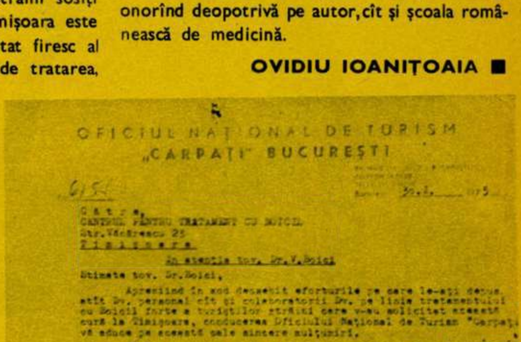

OFICIUL NAȚIONAL DE TURISM
„CARPAȚI" BUCUREȘTI

▲ **«...conducerea Oficiului Național de Turism «Carpați» vă aduce pe această cale sincere mulțumiri.»**

◀ **Facsimilul scrisorii profesorului Soren purtînd antetul lui New York University Medical Center.**

◀◀ **La Rominvent s-a cerut înregistrarea internațională a mărcii Boicil forte.**

Fotografii de RADU CONSTANTINESCU ■

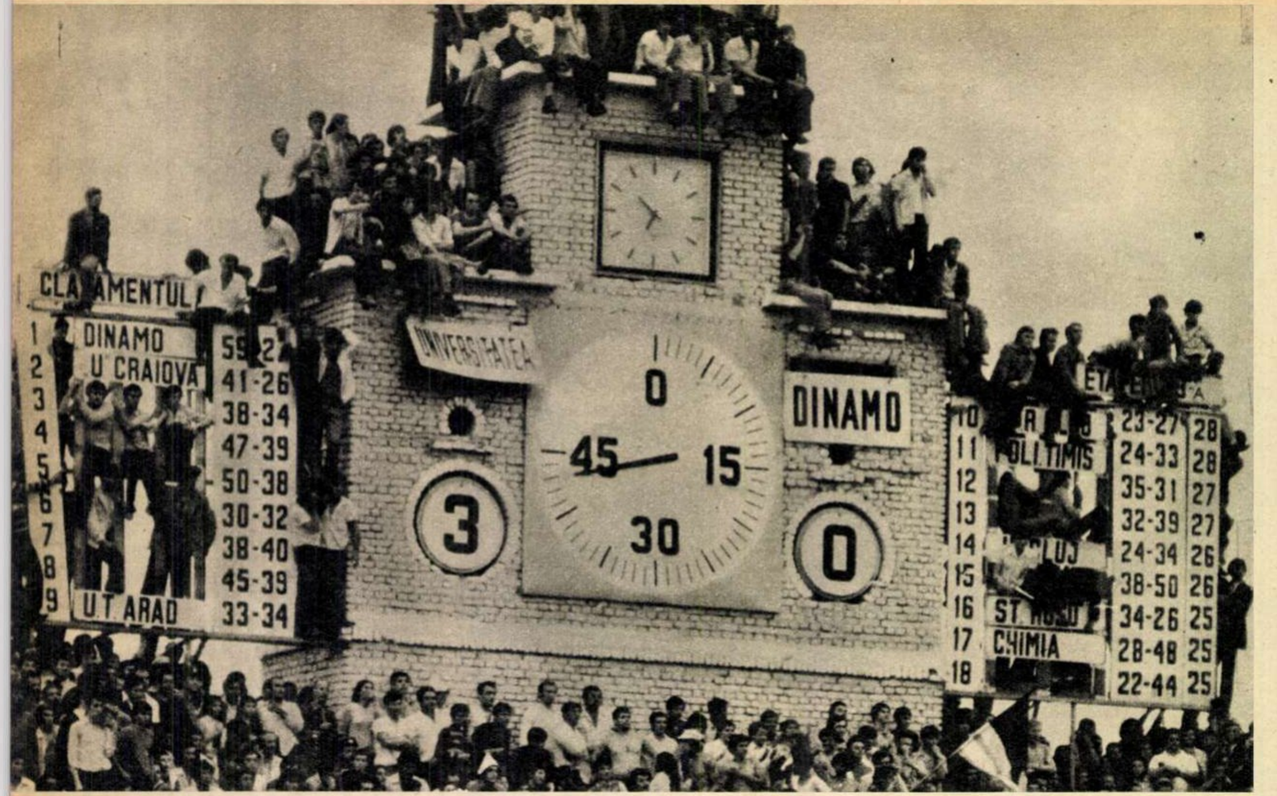

LOVITURĂ LIBERĂ

2000 de olteni au dormit sîmbătă noaptea pe stadionul craiovean, visînd victoria de a doua zi

Derby napolitan duminică, la Craiova.

O angajare extraordinară, de mare bărbăție, pe alocuri chiar prea aspră, a celor două echipe care parcă jucau meciul vieții lor, o atmosferă incandescentă și o victorie-răsplată a ofensivei totale, din primul pînă-n ultimul minut de joc, a «11»-lui gazdă care a șarjat cu o flacără și o energie inepuizabile, reușind în cele din urmă să străpungă rețeaua unei defensive care trei sferturi din meci a părut de piatră.

Pentru a înțelege exact din ce **s-a compus** întîlnirea de vîrf a campionatului nostru, vă prezentăm inventarul complet al premiselor obiective și subiective ale jocului: 1) Întreaga Oltenie se afla duminică racordată la marea tensiune a întîlnirii, dovadă fiind atît cei 2 000 de oameni (veniți de la Calafat și Caracal, de la Bechet și Corabia) care au dormit sîmbătă noaptea pe stadion pentru a-și asigura locurile la meci, cît și cei 50 000 de spectatori (record local absolut) care umpluseră cu două ore înaintea începerii jocului fiecare centimetru din «Centralul» craiovean, inclusiv cronometrul și tabela de marcaj. În acest context, o glumă... imparabilă, ca un șut la păianjen, a unuia din sutele de suporteri rămași la poarta stadionului, pentru a «asculta în direct» inima unui meci pe care nu-l vedeau: **«De știam cum stau lucrurile aici, veneam cu zepelinul, să vedem meciul de sus, din cer».** 2) Atît Universitatea cît și Dinamo prezentau cele mai bune garnituri în viață, bucureștenii (cu Nunweiller și Lucescu în formație) fiind animați, după spusele antrenorului secund Nunweiller III, de dorința de a arăta **«cine sînt mai buni, ei sau noi»,** stare de spirit care materializată din plin ulterior, în joc, a spulberat falsa ipoteză a acelora care-și închipuiau că Dinamo va face doar o simplă călătorie de agrement la Craiova și doar un formal act de prezență în teren, dată fiind virtualitatea unui titlu pe care nu-l mai poate scăpa. 3) Învinsă cu 1-0 la București, în turul campionatului, Universitatea dorea, firește, revanșa, dar mai ales dorea, nespus, o victorie de orgoliu care să marcheze — prin joc, prin goluri, cît mai multe goluri! — realitatea că **astăzi** campionii României sînt tot ei, oltenii, deși peste o lună titlul îl vor ceda adversarilor lor de duminică. (Din acest punct de vedere, dezideratul lor s-a împlinit total, forța jocului — golurile — victoria craioveană fiind ale unor adevărați campioni .)

Cîteva cuvinte despre desfășurarea meciului.

Pînă la marcarea celui de-al doilea gol de către craioveni (minutul 80), încleștarea a fost de un rar dramatism, ambele echipe «trăgînd cu dinții» pentru a cîștiga un ascendent în joc și, firește, și pe tabela de marcaj. Craiovenii șarjau în valuri, neîntrerupt, cu o perseverență și o determinare uimitoare, atacurile lor mușcau repetat din reduta dinamovistă, dar liderul rezista eroic, golul ce părea iminent fiind îndepărtat ba de Dinu, ba de Dobrău, ba de Sătmăreanu II, ba, in extremis, de portarul Constantinescu care zbura pur și simplu din bară în bară. Pe acest fond de epuizantă dominare teritorială craioveană se insinuau contraatacuri dinamoviste tăioase ca un pumnal, Dudu Georgescu, Lucescu, dar mai ales Zamfir, fiind autorii unor momente în care golul putea foarte bine să se înregistreze la poarta gazdelor. Splendida încleștare, urîțită pe alocuri de duritățile nemotivate ale lui Deleanu, Balaci, Dobrău, Niculescu sau Sătmăreanu II (nesancționate cum ar fi trebuit, din păcate, de un arbitru tolerant, care în minutul 50 avea să închidă ochii la un 11 metri asupra lui Crișan, infracțiune vizibilă, după părerea noastră, și de la Slatina) a păstrat cumpăna întîlnirii pînă în minutul 80. Victoria olteană s-a anunțat la golul întîi (min. 57), al lui Crișan, care duminică a jucat de nota 25, făcînd probabil cel mai bun meci al său de cînd joacă fotbal, și s-a conturat fără dubiu la golul al doilea, al lui Oblemenco (ghinionist pînă atunci), care a «pus» cu capul mingea la vinclu, făcînd din Constantinescu un spectator neputincios al fazei. Același excepțional Crișan a pecetluit scorul unei victorii în fața unui adversar puternic, dîrz și ambițios care și-a vîndut scump pielea.

MARIUS POPESCU ■

POȘTA SPORTURILOR

„de la fașă albă pîn-la barbă albă“

● **C. Negulescu,** str. Batiște 2, Brașov. După cum ați văzut, în ultima vreme sportivii noștri apar în fața publicului tunși mai rezonabil. Adică foarte aproape de dorința dumneavoastră, exprimată într-o epistolă scrisă cu vigoarea și entuziasmul unui adolescent, încît, dacă nu ne-ați fi mărturisit-o, n-am fi ghicit că numărați 70 de primăveri. Totuși, nu credem că în materie de coafură a sportivilor se va putea realiza întocmai dezideratul dumneavoastră, adică: «...în cluburile cele existente și în cele ce vor lua ființă, toți membrii și conducătorii pînă la începători să fie tunși **așa cum eram tunși noi acum 50 de ani,** în clubul și echipa ce am frecventat». Așa ceva nu se va putea realiza, oricîtă bunăvoință s-ar depune în direcția respectivă. Și asta pentru că, pur și simplu, nu toate cluburile își pot procura albume cu moda capilară a anului 1925. Poate că totuși ne propuneți un model de dată mai recentă. ● **Ginescu S. Constantin,** str. Dobrogeanu Gherea nr. 3, Cîmpulung, jud. Argeș. Propunerea dumneavoastră privind organizarea unei partide între selecționate ale provinciei și Capitalei au făcut-o și alți cititori. Dacă o asemenea partidă n-a fost încă programată, desigur cauza o constituie programul prea încărcat al fotbaliștilor noștri. Dar și cînd se va organiza!... ● Apropo, programul fotbaliștilor. «O frumoasă coincidență, ne scrie **Dan Lăcraru** din Mangalia, face ca fotbaliștii noștri să susțină meciul cu reprezentativa Scoției chiar de Ziua copilului. Mă gîndesc că acei care ne reprezintă, indiferent că sînt sau nu tați, ar putea să-și găsească un plus de elan în dificila confruntare, în dorința gingașă de a oferi milioanelor de copii din țara noastră, de ziua lor, o frumoasă victorie în sportul pe care micii cetățeni îl îndrăgesc atît de mult. Eu le doresc din toată inima să joace animați de un asemenea gînd generos» ● Urări similare adresează reprezentativei noastre de fotbal foarte mulți colaboratori ai acestei rubrici. De pildă: **Dorin Sărmășan,** student, Tg. Mureș («Atenție, băieți, scoțienii sînt zgîrciți numai în anecdote; pe teren, ei se dăruie cu totul jocului...»); **Gabriela Turtureanu,** funcționară, Lugoj («Știm că meciul este greu, dar credem în capacitatea jucătorilor noștri de a se autodepăși»); **Echipa de rugby** a clasei a 8-a C de la Școala generală nr. 164 din Capitală («Tot înainte, spre buturile adverse!»); **Ioan Zăvideanu,** pensionar, Olănești («Cu inimă tînără, la 87 de ani, sînt alături de echipa noastră și strig: succes, succes, succes!») ● Strigăte similare răsună din mai toate plicurile primite în aceste zile. Toată lumea a lăsat deoparte «tradiționalele» controverse în privința alcătuirii lotului și echipei, vorbele în doi peri despre tehnicienii-răspunzători, reproșurile, previziunile negre și cîte altele. Cum s-ar spune, de la fașă albă pîn-la barbă albă suporterimea fotbalistică a adoptat fără rezerve cauza echipei care ne reprezintă în partida cu Scoția. Cît despre ceea ce se cere acestei echipe, grăitoare ni se pare scrisoarea semnată **Călin Grigore,** tehnician mecanizator, Balta Borcei: «Dorim jucătorilor noștri inteligență, ambiție, dăruire, să joace în așa fel încît la sfîrșitul întrecerii să poată spune, cu conștiința împăcată — iar noi să n-avem motive să-i contrazicem — că au dat totul pentru obținerea victoriei» ● Este cam ceea ce scriam și noi, aici, cu vreo trei săptămîni în urmă — și faptul că sîntem citați într-un asemenea moment nu poate decît să ne încurajeze în activitatea de viitor.

PETRE DRAGU ■

Reduta dinamovistă (în imagine, Constantinescu, Dinu, Sătmăreanu II și Dudu Georgescu) rezistă cu mari eforturi atacului hotărît al craiovenilor (șarjează Balaci).

Fotografii de EMANUEL TÂNJALĂ ■

Doi dintre principalii artizani ai victoriei Universității, aripile Crișan și Marcu.

racul

FOAIE SĂPTĂMÎNALĂ DE AVANGARDĂ NR. 61

MIHAI PÎNZARU-PIM

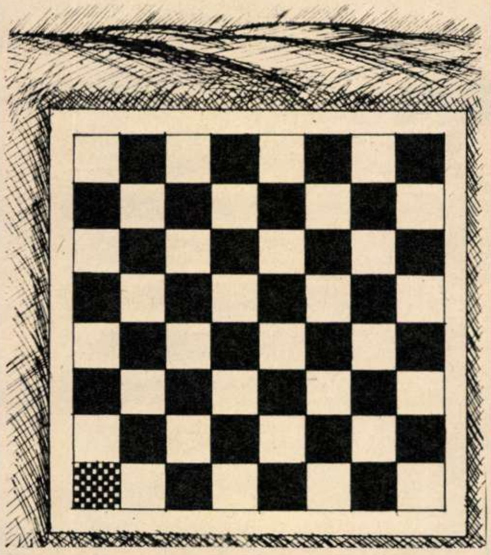

ANTON DRAGOȘ

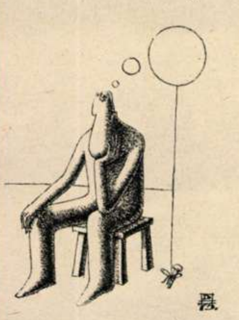

I. VLĂSCEANU

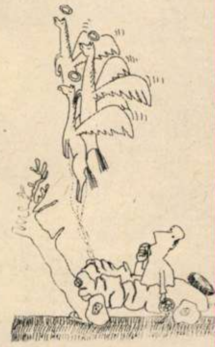

AUREL ȘTEFAN ALEXANDRESCU

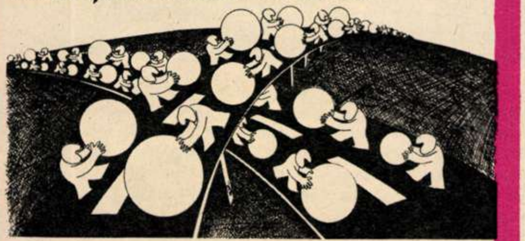

A. MILLITZ

DEBUT LA RACUL

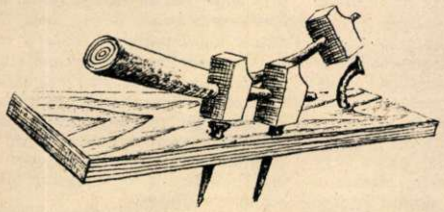

ÎNCURCĂTURI DE-ALE... MEDICINEI

- Circulația mare este de la brîu în sus, circulația mică de la brîu în jos.
- Ochiul se găsește între cele două cavități ale feței numite orbite.
- Un om care nu aude se numește surdomut.
- Glandele motoare au un rol de plimbare a ochiului.
- Surzii din naștere nu pot vorbi, de aceea nu aud.

Culese din lucrările elevilor la examenele de admitere la Școala tehnică de asistenți medicali de EUGENIA POPP ■

JO

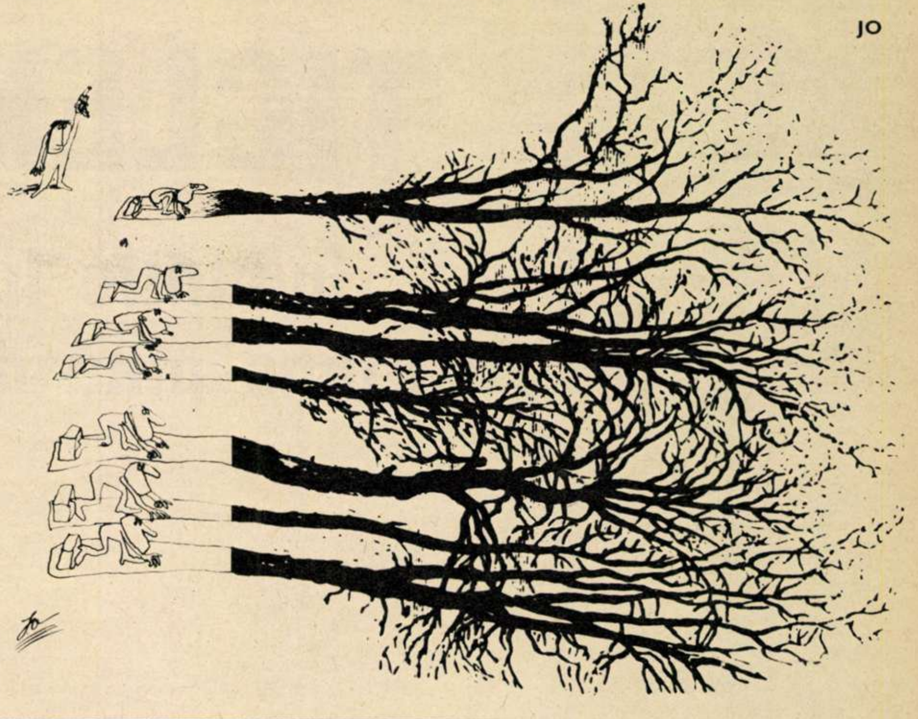

N. CLAUDIU

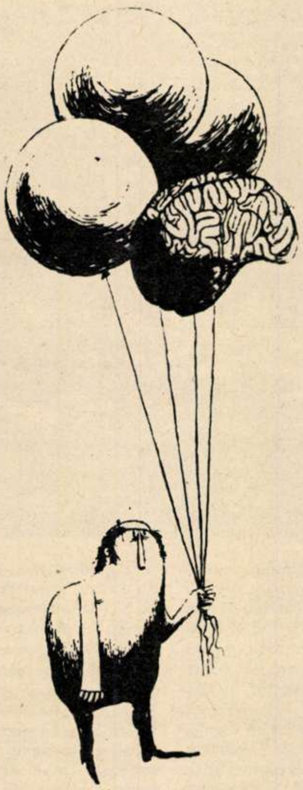

TONI AVRAM

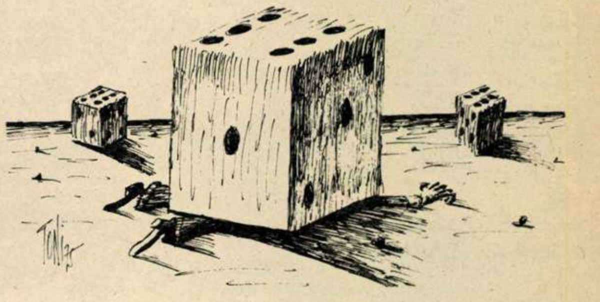

V. CRĂIȚĂ MÎNDRĂ

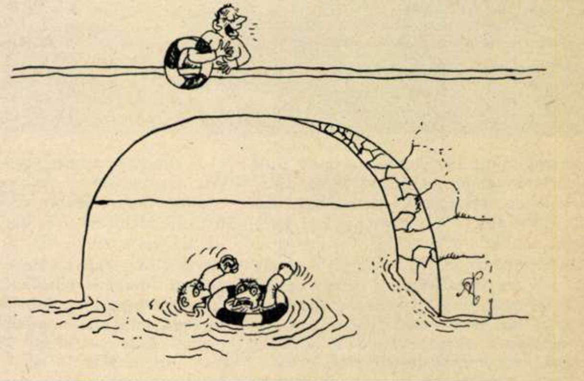

I. DOGAR-MARINESCU

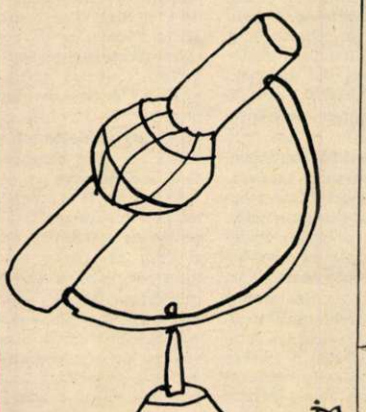

IVAN KANEV

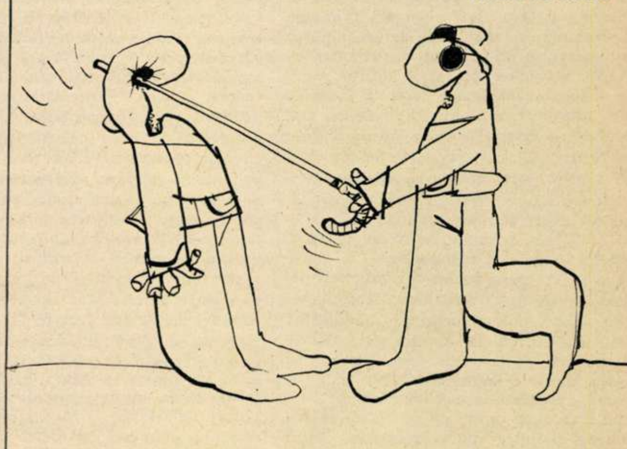

Grupaj realizat de I. DOGAR-MARINESCU

ȚICLENI,
luminile lui au ajuns pînă departe

«Ce se mai întîmplă în Țicleni? — m-am adresat, de curînd, inginerului Victor Murea, directorul Schelei de extracție. De mult timp n-am mai citit nimic despre dumneavoastră în ziare, in reviste»... «Totul e în ordine, mi-a precizat laconic interlocutorul. Totul merge normal». Evident, un asemenea răspuns poate epuiza, de la bun început, gustul pentru detaliu, nimic nu poate fi mai dezarmant pentru reporter decît o asemenea afirmație lapidară. Vizitînd însă Țicleniul, documentîndu-te la «fața locului», îți dai seama, mai apoi, că un astfel de răspuns este expresia unui înalt grad de profesionalizare la care au ajuns oamenii petrolului de aici, la două decenii și ceva după plantarea primelor sonde. Distanța în timp față de pionieratul Țicleniului este, în primul rînd, distanța față de un miracol, înseamnă topirea în tiparele normalului a unor evenimente care, la început, au șocat atmosfera locurilor, ca și retina ziariștilor. Pentru Gorj, Țicleniul înseamnă pionieratul industrializării; la un moment dat, numele acestei localități avea, în coloanele presei, o frecvență mai ridicată decît a Tîrgului Jiu, centrul istoric al ținutului.

Țicleniul a fost — spuneam — un miracol. Luminile lui — de cum s-au aprins — au ajuns pînă departe, străpungînd întunecimile strînse la poalele Parîngului și Vulcanului. Băteau luminile Țicleniului la poarta gorjeanului și nopțile i se păreau acestuia mai albe, ograda mai ferită de jivinele pădurii, putea vedea cum crește grîul primăvara, cum îi înverzește grădina. Luminile Țicleniului aprindeau cerul nopții și bătrînii Gorjului îi ascultau mirați pe cei tineri despre ce e vorba, și nu le venea să creadă, fiindcă n-aveau cum să le verifice spusele, fiindcă toată viața unii dintre ei nu părăsiseră «țarina». Puneau mîna pe ziare și citeau că de acolo se extrag zilnic tone de țiței. Și își spuneau că așa trebuie să fie, dar nu pricepeau de ce luminile acelea străfulgeră cerul nopții de pot să meargă ei la vite să le arunce fînul în iesle fără felinar. Dar, treptat, tinerii din sate, angajați la Țicleni, explicau despre ce este vorba, și bătrînii dădeau din cap, închizînd ușor din ochi, vrînd să arate «că de, așa e, timpurile s-au schimbat». Adevărul este că gazele acelea, care ardeau în flăcări imense, luminînd bucolicele meleaguri, au fost mai apoi captate și valorificate, pulverizînd o legendă și, mai ales, impunînd o realitate a anilor noștri. Căci petroliștii Țicleniului alcătuiau, pe atunci, un prim nucleu muncitoresc implantat în inima Gorjului de politica partidului comunist.

Țicleniul a împlinit două decenii de activitate extractivă a țițeiului, dar statutul de oraș a fost obținut doar de cîțiva ani. Este unul dintre cele mai ciudate orașe, nu fiindcă în perimetrul său s-ar petrece fapte ieșite din comun, nici fiindcă viața ar fi aici cu totul altfel decît în alte centre urbane. Particularitatea lui provine, probabil, din interferența permanentă a stilului gorjenesc de viață cu elementele ambianței citadine moderne. La intrarea în Țicleni, încă vei observa casele cu pridvoare înflorate, ascunse în dosul unor porți monumentale pe care tronează cîrsteii și ciocîrlanii din șindrilă. Dar, treptat, observi că ceva s-a schimbat și acest « ceva» devine, pe măsură ce străbați orășelul, definitoriu; e drept, au dispărut fîntînile cu cumpănă de lemn, al căror scîrțîit rememora nostalgic un timp arhaic. Venind dinspre Cărbunești, am mai zărit, pe un tăpșan luminos, o asemenea fîntînă, cu butuci grei și putrezi atîrnați în «coada» cumpenei cu luminarea uscată, balansînd o ciutură înnegrită de vreme; crescuse mușchi verde pe ghizdurile răvășite, iarba din jur sporise înaltă și sălbatică. «Nu mai bea nimeni apă de aici, ne-a spus un bătrîn care păzea niște oi. Oamenii forează, după apă, fiecare în curtea lui, c-au învățat să foreze la sonde». Într-adevăr, în Țicleni sînt acum puțuri cu manivelă, iar în foarte multe case apa vine de la robinet. Foratul sondelor a schimbat obiceiuri și tradiții, felul de a gîndi și de a munci al oamenilor. Despre noul ritm impus de petrol destinelor omenești de aici stă mărturie priveliștea actuală a Țicleniului, în perimetrul căruia, îmi spunea primarul Vasile Mărgineanu, au apărut numai în ultimii cinci ani peste trei sute de case noi. De curînd a luat ființă și un grup școlar de petrol, unde se pregătesc peste 600 de elevi; cu alte cuvinte, Țicleniul a devenit, la propriu și la figurat, o școală a petrolului. Astăzi, în secțiile schelei se vorbește cu un aer din ce în ce mai familiar despre metoda «firelor de așteptare», metoda «drumului critic», despre turbocompresoare, sonde automate de foraj etc. Inginerul Victor Murea, directorul schelei, este proaspăt absolvent al cursurilor Institutului central de pregătire a cadrelor de conducere din economie și administrația de stat; lucrează de 15 ani la Țicleni, cunoaște schela cum și-ar ști un țăran propria-i curte. În ultimii zece ani, dacă s-au întîmplat 2—3 erupții, și acelea au fost potolite rapid, îmi spune directorul. Nu e vorba de prudență, ci de o bună cunoaștere, de către fiecare, a proceselor de producție.

Parcul nr. 14 al schelei mi se pare a fi, într-un fel, expresia concentrată a Țicleniului, activitatea de aici definind stilul de lucru temeinic și calm al unui perimetru industrial unde vechimea înseamnă experiență, iar experiența o înaltă calificare a muncii. I-am urmărit, de pildă, pe mecanicii Ion Blendea, Tudor Gomez și Ion Trușcă, cîțiva dintre oamenii acestui sector care strînge întreaga recoltă a sondelor, și, din felul lor de a se mișca și acționa, înțelegeam că, de fapt, aici există o adevărată matematică a gesturilor. Toate operațiile pe care ei le efectuau erau nu numai calculate cu minuțiozitate, dar și știute dinainte. Devansările de plan sînt la Țicleni evenimente firești, normale, două decenii de activitate însemnînd un înalt spirit de profesionalizare. L-am întîlnit, în parcul nr. 8, pe vechiul petrolist Gheorghe Lupu, petrolist de-o vechime cu schela, care găsește mereu răgazul, în pauza de lucru, să trimită cîte o corespondență ziarului local, și l-am întrebat ce întîmplări mai deosebite s-au petrecut în ultimul timp. Mi-a răspuns că, de fapt, cea mai interesantă constatare este că în Țicleni nu e nimic senzațional, adică treburile merg normal, extraordinar de normal în raport cu furia petrolului pe care o bănuim în adîncuri. Altfel spus, ziariștii în căutare de «evenimente» nu prea au ce găsi pe aici. Adresînd aceeași întrebare petroliștilor Eugen Savu, Vasile Brândușoiu sau Gheorghe Lepădatu, m-am aflat în posesia unui răspuns aproape similar. Senzațional mi s-a părut doar că, urcînd dealurile Bujorelului, Stancului sau Brăturii, pe care le-au străbătut cîndva pentru a săpa via sau a prăși porumbul, acești oameni le reparcurg acum cu gîndurile și preocupările unor specialiști ai unei îndeletniciri ce hotărăște blazonul Țicleniului.

Orășelul acesta beneficiază de un excepțional cadru natural, ambianță care contrazice tradiționala imagine a cîmpurilor petrolifere — aride, uscate, roase de scurgerea lichidului negru. Păduri imense, proaspete, îi străjuiesc împrejurimile, izvoare limpezi îi calcă hotarele. De cîtva timp, Țicleniul a devenit și stațiune balneară. Odată cu petrolul, au țîșnit la poalele pădurii Nenciului și ape termale terapeutice. Deja au fost construite cîteva cabane însumînd 200 de locuri, un bazin elegant, o cantină-restaurant, care se adaugă celorlalte dotări edilitare. Orașul petrolului a devenit, astfel, și un punct de agrement.

...Cîndva, gorjenii treceau munții sau se duceau în București, căutînd de lucru. S-au reîntors demult și odată cu ei au sosit și alții, de pe alte meleaguri. Țicleniul constituie o demonstrație...

ROMULUS DIACONESCU ■

Primim din partea Comitetului județean Argeș al P.C.R.:

STIMAȚI TOVARĂȘI,

De la început ținem să vă asigurăm că, datorită perspicacității și combativității sale comuniste, revista «Flacăra» este foarte citită și se bucură de prestigiu în județul nostru. Aportul ei la educația comunistă a locuitorilor Argeșului este, indiscutabil, prețios. Cu atît mai mult ne surprinde și ne doare modul în care revista «Flacăra», în numărul 5 din 8 februarie 1975,a abordat conflictul dintre profesorul I. Chirițescu, directorul școlii din satul Bîrzești, comuna Vulturești, și învățătorul pensionar I. Țigănescu.

Articolul «Beți cam mult, tovarășe director!» a apărut în contextul mai multor reclamații la adresa lui Ion Chirițescu, reclamații al căror conținut a constituit obiectul a mai multe anchete întreprinse de către organele județene. O nouă și amplă anchetă a fost întreprinsă recent, ca urmare a unei noi reclamații trimisă conducerii partidului și ca urmare a articolului menționat mai sus din revista dumneavoastră. Această anchetă ne-a prilejuit constatarea că articolul dumneavoastră nu a adus și nu poate aduce un serviciu public, în spiritul constructiv al eticii și echității socialiste — cu care ne-a obișnuit «Flacăra». Dimpotrivă, se poate spune că, lipsit de principialitate și respect față de adevăr, acest articol a produs în opinia publică locală o oarecare derută și confuzie. Nu ne vom referi în cele ce urmează decît la acele «mari scăderi» ale lui I. Chirițescu zugrăvite în articolul din revista dumneavoastră.

Este inclusă în acest articol și relatarea reclamantului Țigănescu în legătură cu comportarea huliganică a lui I. Chirițescu. Cît adevăr este în aceasta? Declarațiile numeroșilor martori cercetați de noi arată că în ziua respectivă, în realitate, între cei doi a avut loc o discuție foarte aprinsă, fără nici o violență de genul celor pe care articolul le citează; nici unul din martori nu confirmă plîngerea lui Țigănescu. Este drept că autorul articolului nu spune dacă a verificat personal cele relatate de Țigănescu și la ce concluzie a ajuns (așa cum credem noi că avea datoria), dar le transcrie ca și cum ar fi adevărate. De ce? Ce serviciu a vrut să facă și cui — lezînd în acest mod un intelectual despre care consătenii săi s-au exprimat, așa cum menționează și redactorul dumneavoastră, că este «cu trup și suflet al satului»?

Mai departe, articolul afirmă categoric că sala de gimnastică, construită cu eforturile lăudabile ale întregului sat, în frunte cu I. Chirițescu, este folosită cu deosebire pentru nunți. Afirmația are la bază fapte reale. Închiriind sala pentru nunți, I. Chirițescu a încălcat regulamentul școlar — fapt pentru care a fost criticat sever de către Inspectoratul școlar. Și noi credem că această critică a fost suficientă pentru prevenirea oricărei alte abateri de acest gen. Socotim însă că articolul dumneavoastră este nedrept, plasînd acest fapt într-un context obscur, chiar insinuant. Cinstit era dacă se menționa că I. Chirițescu a comis încălcarea regulamentului școlar nu pentru a obține niște venituri personale, ci dintr-o slăbiciune față de anumiți consăteni, dintre aceia care își aduseseră o contribuție deosebită la construirea ei, iar banii încasați drept chirie au fost contabilizați ca venit al școlii (pentru satisfacerea altor cerințe ale învățămîntului). Tot în legătură cu sala de sport, articolul menționează mai departe categoric «inexistenta activitate sportivă din școală și a tinerilor din sat». Or, dacă redactorul dumneavoastră ar fi avut realmente pasiunea adevărului în presă și s-ar fi documentat corespunzător, ar fi putut afla că în anul 1974 tinerii din acest sat s-au situat la locuri de frunte pe județ în competiții sportive precum: «Cupa recoltei argeșene», «Cupa tineretului» și «Crosul tineretului», că organele județene apreciază aceste succese ca fiind legate de activitatea școlii conduse de I. Chirițescu.

Tot așa, într-un context confuz și insinuant, compromițător pentru I. Chirițescu, scrie redactorul dumneavoastră și despre așa-zisele «jonglerii» financiare ale lui I. Chirițescu. Cu ajutorul organelor financiare de specialitate, colectivul nostru a întreprins cercetări ample și atente pe această temă, iar concluziile sînt certe: I. Chirițescu a desfășurat o amplă și rodnică activitate în fruntea diverselor comitete de cetățeni, avînd totdeauna o mare capacitate de inițiativă și organizare, contribuind astfel la realizarea unor valoroase construcții de interes obștesc (o școală cu 8 săli de clasă, o sală de sport, două ateliere, grădiniță cu două săli, teren de sport ș.a. — în parte, menționate și în articolul dumneavoastră); — în ceea ce privește mînuirea banilor, faptele reale sînt mult mai clare decît le prezintă articolul dumneavoastră, obligîndu-ne la punerea lui I. Chirițescu în afara oricărei suspiciuni. Dar chiar reporterul dumneavoastră scrie negru pe alb: «departe de noi o asemenea bănuială». De ce mai angajează atunci o discuție care nu poate fi decît compromițătoare.

Cît privește răspunderea lui I. Chirițescu pentru acel «obicei al scării», reporterul dumneavoastră se dovedește tot atît de abil în a nu prezenta faptele reale, ci numai o insinuare, pentru a-l compromite pe I. Chirițescu. În articol nu se spune că I. Chirițescu a fost părtaș sau nu la un astfel de obicei nedemn care, de fapt, i-a sugerat reporterului și titlul atît de sever al articolului, ci numai că... a roșit copilărește! Or, cercetarea noastră arată că, în satul Bîrzești, nimeni, în afară de I. Țigănescu, nu-l consideră pe I. Chirițescu afemeiat și bețiv și nici părtaș la vreo orgie de genul celor menționate. Insinuarea din titlul sub care se înscrie articolul dumneavoastră nu rămîne astfel decît lipsită de fond și calomnioasă.

Nefondate și calomnioase sînt și alte afirmații din articolul în discuție. Pentru noi este evident că semnatarul său a făcut toate eforturile posibile nu să limpezească și să lichideze conflictul dintre I. Chirițescu și I. Țigănescu, ci să obțină (cu ce scop?) un avantaj de poziție pentru I. Țigănescu; iar acesta, în dauna adevărului și a unității de acțiune a satului, în dauna principiilor și normelor eticii și echității socialiste. Numai fiindcă adevărul nu l-a servit, a recurs reporterul, așa cum am arătat, nu la faptele concrete verificate, ci la insinuări.

În ceea ce ne privește noi am analizat faptele din sat, constatînd, am putea spune invers decît dumneavoastră, unele scăderi în activitatea lui I. Chirițescu, dar mai ales unele reușite. Ne-am verificat concluziile noastre și într-o confruntare cu satul. Ele au fost puse în dezbaterea forului local cel mai înalt: comitetul comunal de partid. Membrii acestuia au fost necruțători cu lipsurile lui I. Chirițescu, dar n-au confirmat pe cele pe care i le atribuie articolul semnat de redactorul dumneavoastră Victor Niță. Fiți siguri că, pentru deficiențele constatate — altele decît cele de care l-ați acuzat dumneavoastră și care nu meritau o mențiune la acest nivel — I. Chirițescu a primit critica necesară și a înțeles cum trebuie să se poarte în viitor pentru a nu mai stîrni asemenea reclamații.

Nu putem însă încheia aceste rînduri fără a ne exprima încă o dată nedumerirea și regretul că, dintr-o ușurință condamnabilă, sau nu știm din ce alte motive (dumneavoastră va trebui să le aflați), articolul lui V.N., neprincipial și nefondat pe faptele reale, a calomniat atît de grav un profesor, director de școală, un comunist, care a făcut atîtea pentru satul său, ca I. Chirițescu.

CE PROFEȚIM, CE PROFESĂM?

gimnastica și plastica — zeițele suverane ale noului oraș

Poate că entuziasmul meu ar fi întîrziat să se rostească dacă evenimentele nu l-ar fi incandescentizat la maximum. Din vechea vatră sătească a Oneștilor, din relativ marele și modernul municipiu «Gheorghe Gheorghiu-Dej» ne parvin în ultimii ani, cu o frecvență tot mai crescîndă, nu numai bilanțuri ale producției, ci și vești despre performanțe insolite, mai puțin familiare unei așezări de asemenea natură. Eroii acestor noi întîmplări extraordinare sînt înșiși fiii acelora care aduseseră în ambianța patriarhală a satului de pe Trotuș vuietul romantic al șantierelor. Mi-i amintesc bine pe cei care, acum două decenii, în entuziasmul lor constructiv, aveau palmele prea bătucite de mistrie și trupurile prea crispate de efort pentru a mai pune mîna pe un penel să încerce mirajul culorii așternute pe pînză sau menținerea echilibrului la paralele. Vedeta acelui timp era un flăcău din Bărăgan, de pe lîngă Călărași, Gheorghe Bucelea, cu echipa lui, care-și descoperise pe vastul șantier moldovean, vocația strălucită de Meșter Manole. Singurul loc unde pe atunci, după orele de producție, se mai făcea cîte o «joie a tineretului» sau vreun bal muncitoresc era, dacă îmi mai amintesc bine, o sală de mese improvizată ad-hoc pentru asemenea momente de destindere.

Și iată că, la nici două decenii de cînd această așezare începea să capete alura de oraș, ea devine capitala gimnasticii românești și una din cele mai bune școli de ucenicie în artele frumoase. Fiindcă odată cu elevele gimnaste ale soților Marta și Bela Karoly tot niște pionieri, discipolii profesorului Gheorghe Mocanu, aduceau o a doua reputație municipiului de pe Trotuș, aceea de leagăn al civilizației ochiului. Plasticitatea inefabilă și felinitatea mișcărilor Nadiei Comăneci, care au făcut din ea unul din «oamenii despre care se vorbește» atît de mult în țară și peste hotare, au drept linii de forță omoloage tușa sigură și culorile împerecheate miraculos ale unor fetițe tot cu codițe ca Mincă Gabriela (12 ani), sau Țingău Cristina (13 ani), cîștigătoare ale unor prestigioase premii UNICEF la competiția internațională tot mai grea a desenelor copiilor. Mi-a plăcut mîndria, exigentă aș zice, cu care profesorul Karoly Bela vorbea recent, într-un interviu acordat televiziunii, despre elevele sale, despre spiritul de emulație laborioasă instaurat în îndrumarea lor, și atunci mi-am amintit de colegul său, conducătorul cercului de artă plastică de la Școala generală numărul 5, profesorul Gheorghe Mocanu. Poposind cu mapa de desene ale celor 50 de învățăcei ai săi în redacția unde lucrez, de îndată ne-a desfășurat, pe unde s-a putut așterne sau anina cîte un desen, un univers plastic de o prospețime a viziunii și culorii uimitoare pentru vîrsta autorilor cu cravată roșie la gît. O fantezie exuberantă și pătrunzătoare ne-au redescoperit o lume pe care, deși am trăit-o și noi, niciodată nu i-am putut cunoaște toate splendorile. Vizionarismul folcloric se întrepătrunde firesc cu perspectivele pe care le oferă marile cuceriri ale științei contemporane, probînd încă o dată, prin lucrările acestor copii-minune, complexitatea și capacitatea spiritualității românești de a fi clarvăzătoare. Lucrînd de mulți ani cu copiii, profesorul Mocanu este cuprins de acea jubilare molipsitoare a sufletului de copil ori de cîte ori admirăm desenul vreunui ucenic al său, cu toate că în intimitatea lucrului cu fiecare dintre ei i-a deprins atît de mult cu exigența, cu un autocontrol sever.

Ca și pedagogii și maeștrii prodigioasei campioane Nadia Comăneci, profesorul Mocanu știe să le dezvăluie elevilor săi, înainte de toate, sigurul secret al muncii, al dăruirii cu care să-și pună în valoare, ceas de ceas, aptitudinile. Nu m-a mirat deloc, de aceea, faptul că, recent, la concursul național de desene ale copiilor, patronat de revista «Cutezătorii», tovarășii de copilărie ai Nadiei Comăneci și-au adjudecat, cum ar spune un cronicar sportiv, principalele premii — Marele Premiu individual, Marele Premiu colectiv și Premiul special al juriului.

Desigur, la auzul unor asemenea vești ce ne sosesc tot mai des din partea copiilor municipiului «Gheorghe Gheorghiu-Dej» multă lume se întreabă cum de a fost posibil ca într-un timp atît de scurt să se creeze aici un climat atît de favorabil pentru două domenii atît de gingașe ale spiritului uman, ba, mai mult, ele să se impună de pe acum ca niște durabile tradiții. Cine a discutat însă vreodată cu profesorii Bela Karoly sau Gheorghe Mocanu va afla că secretul acestei rapide afirmări a celor mai tineri cetățeni ai orașului stă în sensibilitatea deosebită pe care o manifestă autoritățile locale, întreaga comunitate municipală pentru lumea plină de promisiuni a copiilor. Se spune că ușa primarului Valeriu Ghineț e totdeauna deschisă pentru orice copil, nu numai pentru părinții lui, că proiectul parcului ce a fost destinat copiilor n-a intrat în lucru pînă nu a fost «avizat și corectat» de aceștia. Și încă întîmplări de-a dreptul de domeniul legendei se mai spun în legătură cu această supremă grijă față de copii, și n-avem motive să nu le credem atîta timp cît, iată — gimnastica și plastica, deocamdată! — sînt zeițe suverane ale orașului.

NICULAE STOIAN ■

CUM SÎNTEM, CUM VREM SĂ FIM, CUM TREBUIE SĂ FIM

iarbă, flori, oameni, sancțiuni

Tristă constatare: din zece oameni, unul calcă iarba și florile care împodobesc orașul. Calcă peluzele de pe bordura trotuarelor, ca să scurteze drumul spre stația de tramvai. Calcă rondurile dintre blocuri (sădite, evident, nu de el, ci de alții), ca să scurteze drumul spre casă. Calcă îndesat, fără să-i pese. Calcă impertinent, emfatic, cu superioritate de bond din filmele cu «duri». Sau calcă absent, distrat. Sau calcă meticulos, științific. Sau calcă nonșalant, cu dezinvoltura cu care se fac bancuri licențioase cu voce tare, se bîrfește cu voce tare, se scuipă pe stradă, se înjură sau se fluieră... (Alte constatări oribile!)

Sîntem tentați să dăm vina, și credem că nu chiar pe nedrept, nu numai pe ei, pe acești trecători certați cu spațiile noastre verzi, ci și pe arhitecți și pe edili. Într-adevăr, modul în care ei au dispus, să zicem, aleile dintre blocurile de locuințe este adesea ciudat, este adesea chiar drastic. Sînt alei care-ți retează avîntul ca și un ștreang, ca și un laț, smucindu-ți pașii din loc și azvîrlindu-i cine știe pe unde. (Evident, altunde decît unde vrei) Sînt alei care «te plimbă» la infinit în jurul țintei pe care o cauți, devenită deodată o fată morgană, un vis de fericire de neatins. Și fiindcă autorii acestor alei au ignorat în desenele lor drumul firesc, cel mai scurt, între două puncte, trecătorul, pînă la urmă, îl descoperă singur, sacrificînd sub talpă niște flori.

Totuși, e limpede, cînd se strivesc sub talpă flori, cînd se face din iarbă terci, înseamnă că un anume corset al bunei-cuviințe urbane a cedat undeva. Și trebuie reparat.

Pentru cei care atentează, într-un fel sau altul, la iarba și florile dintr-un parc sau din alte locuri publice, există sancțiuni. Se dau amenzi. Pentru cei ce intră cu picioarele în peluzele și în rondurile amenajate, printre blocuri, pe foste maidane și pe foste insule sterpe, de către locatarii blocurilor, de către oamenii cartierului sau ai cvartalului, nu există nici o primejdie de sancțiune. Această ultimă categorie de spații verzi nu constituie (cel puțin formal) «locuri publice». Deci ele pot fi distruse, oricînd și de orișicine. Ciudat!

Se va spune, poate, că ne ocupăm de nimicuri. Aceste nimicuri sînt la fel de nesemnificative și de semnificative ca și, să zicem, o fereastră care nu se închide bine, nu se deschide bine. Nu-i mare lucru, dar, la un moment dat, fereastra se înțepenește, te enervezi și tragi mai tare de ea. Și geamul se face țăndări. Am renunțat deci la un bun de civilizație, trezindu-ne brusc în fața găurii goale din perete, ca în bordeiul strămoșului.

ILIE PURCARU ■

COPERTA NOASTRĂ: La cireșe.

Fotografie de **ION PREDOȘANU ■**

FLACĂRA. Redacția: București, Piața Scînteii 1, sectorul 1. Căsuța poștală 41 12, of. 33. Telefon: 17 60 10 int. 1787, 1611, 1786, 1606, 1618, 1744.
Tiparul executat la Combinatul poligrafic «Casa Scînteii».

Prezentarea artistică: SORIN POSTOLACHE

41505

PREȚUL REVISTEI: 3 LEI

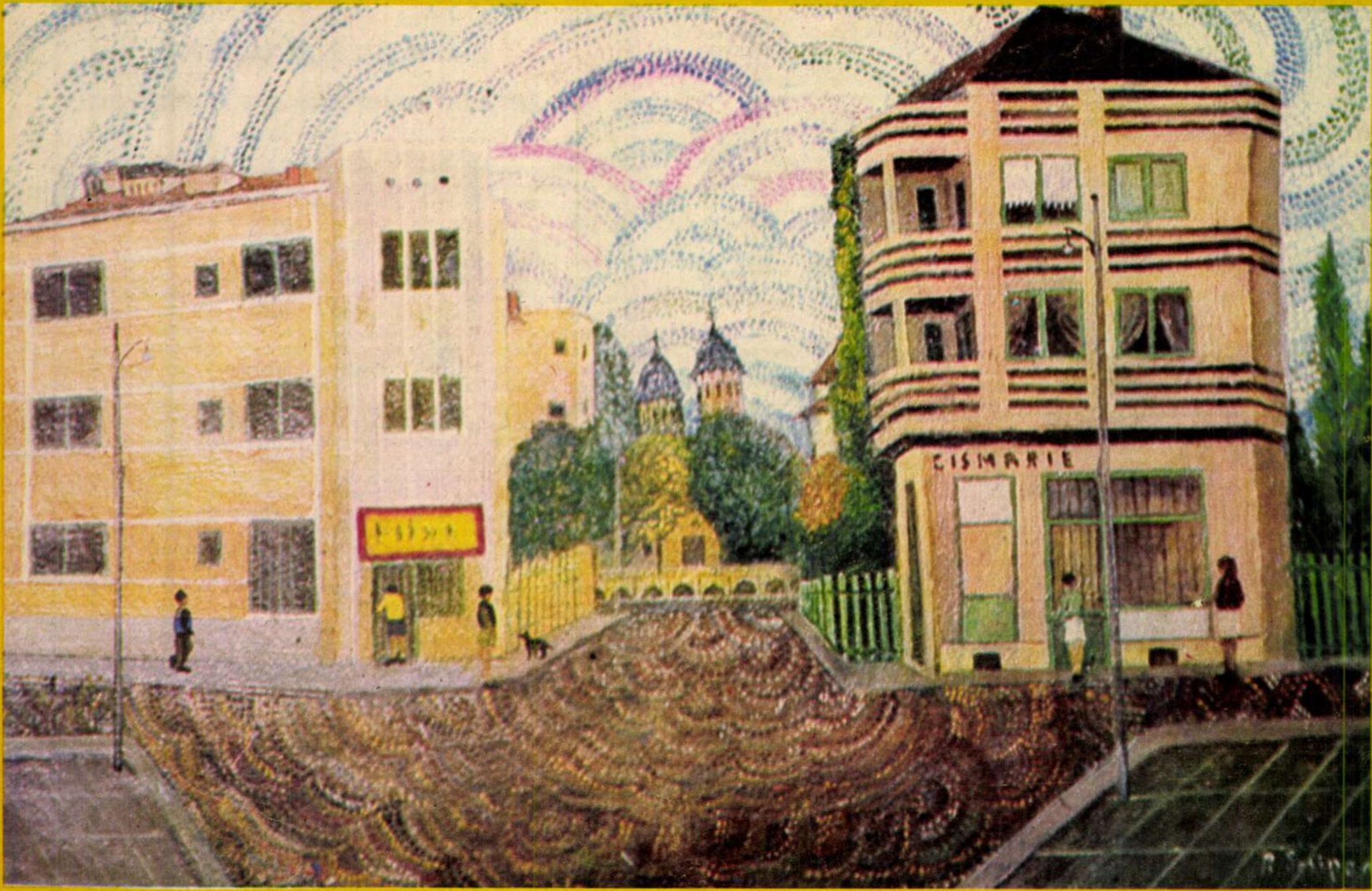

Reproduceri color de V. MÎNECAN ■

ROBERT SCRIPCARIU,
pictor de cărți poștale și singurătăți

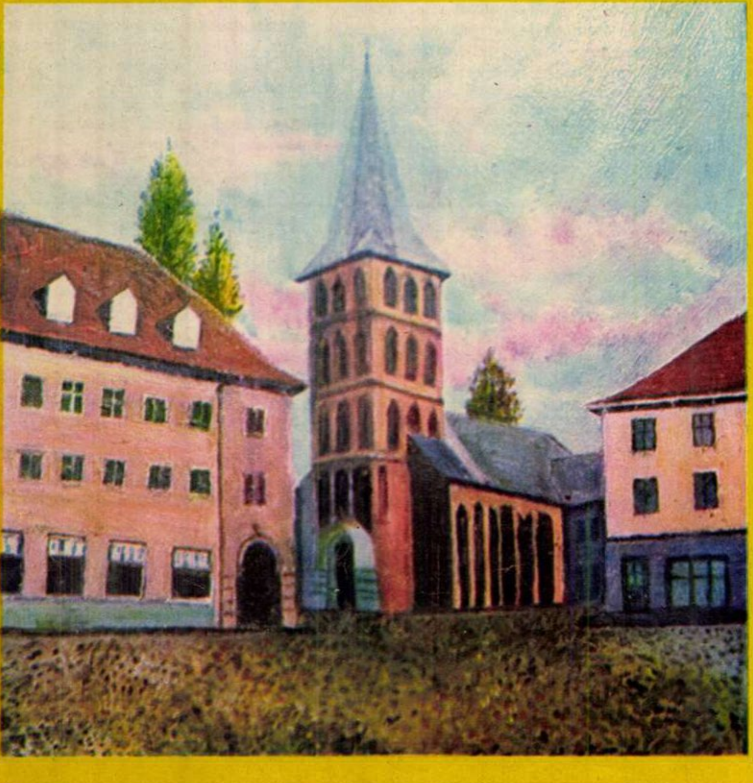

Scripcariu s-a născut în 1898, în satul de scripcari Tazlău Sărat, și s-a săvîrșit în toamna lui 1974, la București, în cămăruțele din fund ale unei case bătrînicioase de pe strada Rondă. Viața lui de om muncitor și cu respect pentru autorități încape toată în malița omenoasă a unei balade de Miron Radu Paraschivescu. Era acest Scripcariu un omuleț cu vederea slabă, slujindu-se de niște ochelari groși și tulburi legați cu sfoară. Era cam tare de urechi și cam adus de spate, iar peste toate îi lipsea și brațul cu care se pictează, cel drept. Promovat trepăduș pe lîngă o cancelarie ostășească în 1928, ajunge cu treburi de furier în casa pictorului-senior Verona. Aici, micul om mare Scripcariu pățește necazul și bucuria să se îndrăgostească pe loc de pictură, pictura aceea, știți dumneavoastră, a lui Verona, tulburătoare de suflete candide ca ariile brave ale unui tenor de operă italiană. Cu sfială, ca tot soldatul, și cu o mare speranță, ca tot omul nu prea băgat în seamă, Scripcariu îndrăznește să picteze într-o dimineață portretul sergentului din post. Acuarela aceasta trebuie să fi avut ea ceva merite de l-a făcut pe gradat să scoată galant 5 lei și s-o cumpere. Încurajat, Scripcariu produce înfrigurat într-o lună cam patruzeci de tablouri «care de care mai frumoase», după spusa dumnealui. Ilustra harbuji tăiați pe tăvi de alamă, liliac în floare și scene de gen, toate «imitate perfect» după cărțile poștale ale pictorului Crai (!?), idealul său mai pămîntean, imediat după Verona. Pînă la pensionare a lucrat la sondă și tot acolo și-a plătit meseria cu prețul unui braț. Fiind o persoană sîrguincioasă, produce pînă în 1965 sute de cartoane dar ca pictură au importanță numai cele lucrate după această dată cînd, bine sfătuit în cercul de amatori vîrstnici pe care-l frecventează de-acum, uită vechile deprinderi și trece la pictura după natură. Istoria celor 76 de ani petrecuți pe această planetă de Robert Scripcariu cel mărunțel e în felul ei aventuroasă. A cunoscut succesele care-l interesau în pictură, iar la bătrînețe s-a bucurat de interesul unor colecționari sensibili, români și străini. Cînd s-a stins nu mai avea în casă nici un tablou.

Să-i privim puțin peisajele. În ele nu apare nici un om sau, cînd se ivește cîte unul, trece stingher, mititel și stîngaci ca-n pînzele lui Utrillo. Scripcariu s-a închis adînc în sine. A descoperit lumea de dincolo de cărțile poștale tîrziu, foarte tîrziu, cînd îi lipseau mijloacele s-o mai vadă cum trebuie, s-o mai audă, s-o mai cutreiere. Și astfel, ridicîndu-și, în sfîrșit, ochii spre fața văzută a naturii, a întrevăzut-o pe cea ascunsă, liniștea din lucruri, tăcerea crispată a străzilor fără oameni, toată neliniștea și singurătatea pe care le conțin ordinea și geometria în absența criteriului ordonator care este prezența omului.

TUDOR OCTAVIAN ■

Redactor șef: ADRIAN PĂUNESCU

ANUL XXIV–NR. 22 (1043) –7 IUNIE 1975

flacara

revistă săptămînală ilustrată, editată de frontul unității socialiste

Biblioteca județeană
MUREȘ
TÎRGU-MUREȘ

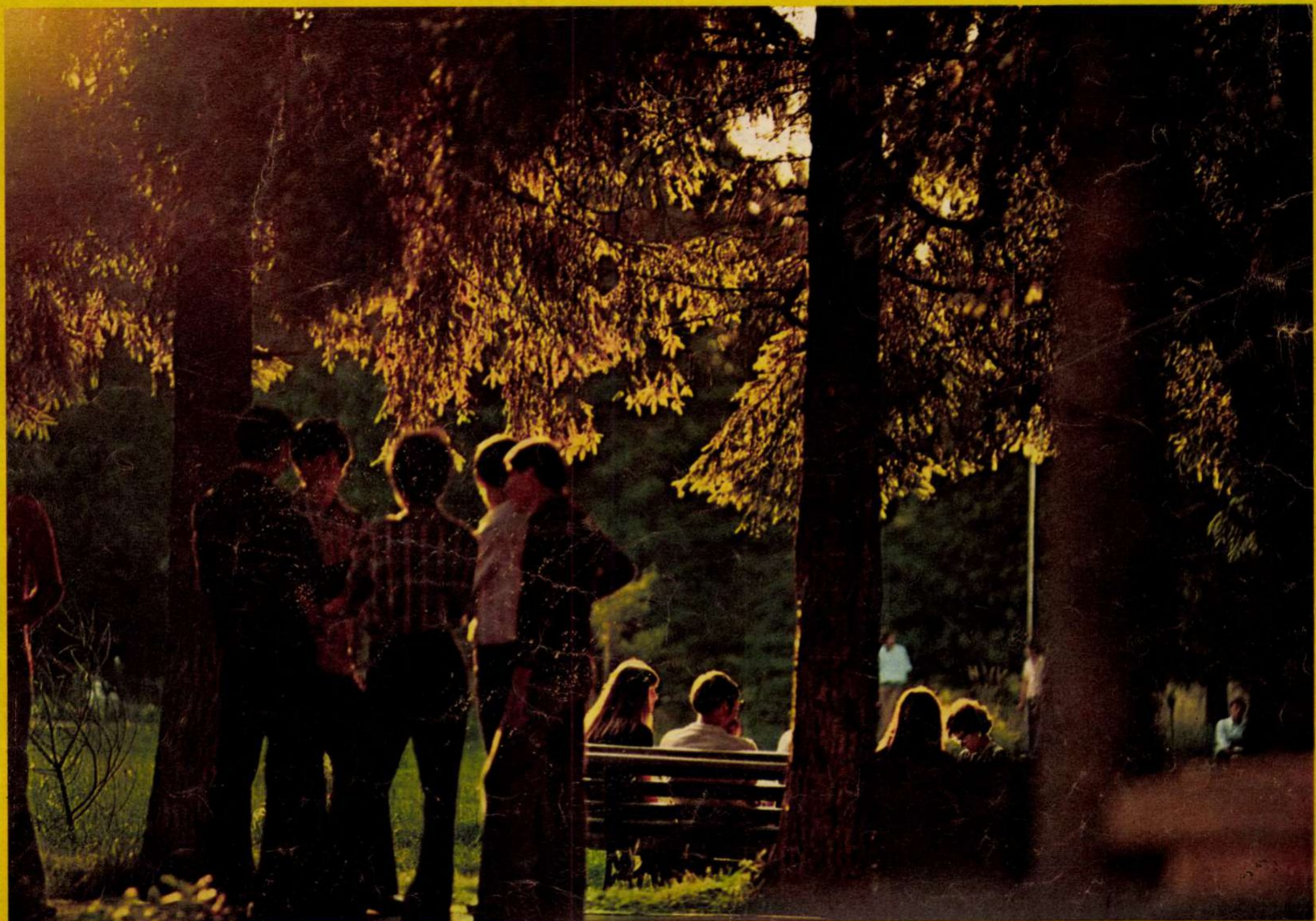

O NOUĂ ȘI IMPORTANTĂ ACȚIUNE POLITICĂ A

Vizita oficială în Brazilia, solie de pace

La aeroportul Otopeni, mii de locuitori ai Capitalei au urat tovarășului Nicolae Ceaușescu și tovarășei Elena Ceaușescu un călduros drum bun și succes deplin în această nouă misiune de pace și colaborare între popoare.

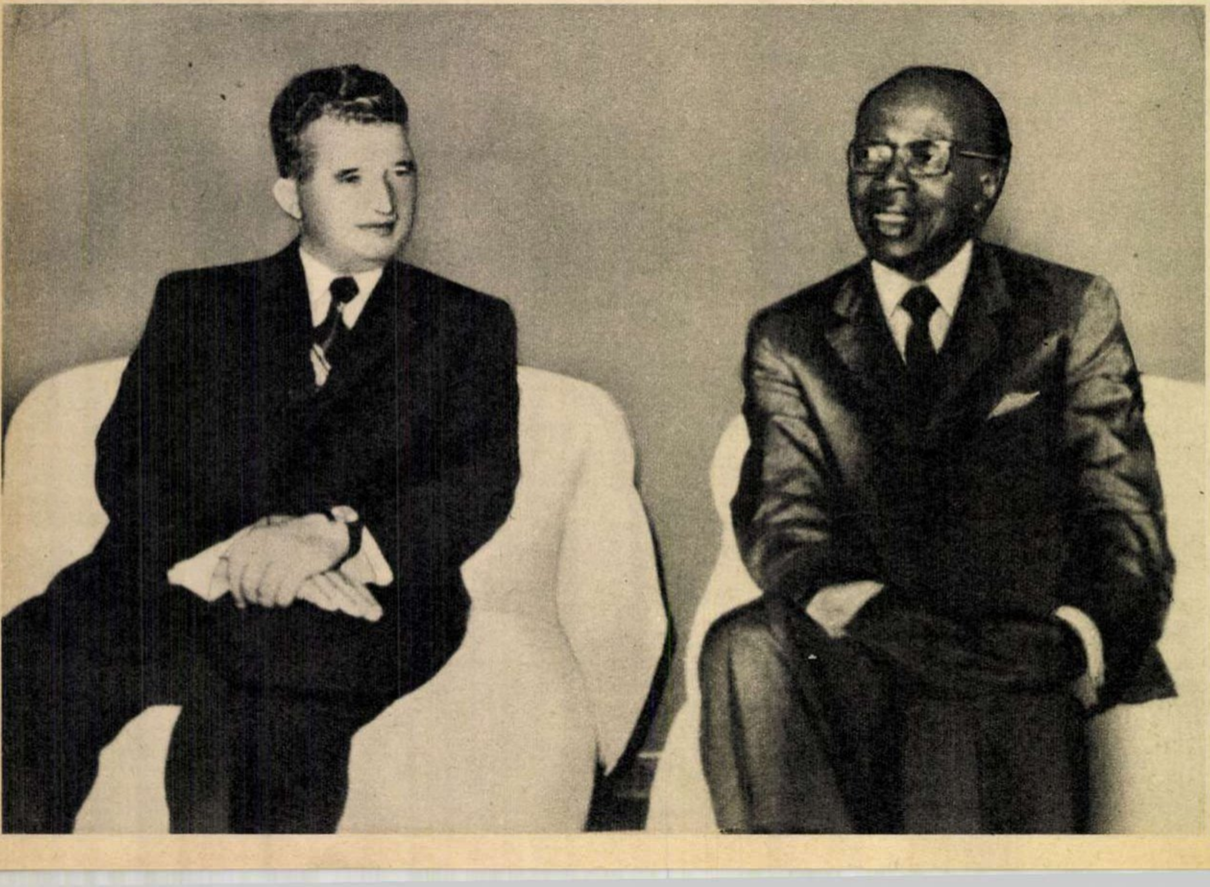

Întîlnirea dintre președintele Nicolae Ceaușescu și președintele Leopold Sedar Senghor, care a avut loc în timpul escalei de la Dakar.

ROMÂNIEI, A PREȘEDINTELUI NICOLAE CEAUȘESCU

prietenie și înțelegere între popoare

Începutul vizitei oficiale, al unui nou capitol în evoluția relațiilor româno-braziliene.

Președintele Republicii Socialiste România, tovarășul Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu au plecat în cursul nopții de marți, 3 iunie, într-o vizită oficială de prietenie în Republica Federativă a Braziliei, la invitația președintelui Ernesto Geisel și a doamnei Lucy Geisel, și în Statele Unite Mexicane, la invitația președintelui Luis Echeverria Alvarez și a doamnei Maria Esther Zuno de Echeverria. Mii de bucureșteni, aflați la aeroport, au salutat cu căldură pe tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășa Elena Ceaușescu, urîndu-le succes deplin în vizitele pe care le întreprind în cele două țări latino-americane, vizite ce constituie o expresie a relațiilor de strînsă prietenie și colaborare statornicite între România și aceste țări, a dorinței comune de a dezvolta și întări conlucrarea dintre ele, spre binele popoarelor noastre, în interesul cauzei cooperării și înțelegerii internaționale.

În drum spre Brazilia, s-a făcut în zorii zilei de miercuri o escală la Dakar, capitala Senegalului, unde tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășa Elena Ceaușescu au fost întîmpinați de președintele Republicii Senegal, Leopold Sedar Senghor, de înalte oficialități civile și militare senegaleze, prilej cu care cei doi șefi de stat au avut un schimb de păreri în probleme de interes comun. Continuîndu-și călătoria în direcția emisferei sudice, spre capitala Braziliei, aeronava prezidențială a aterizat, în cursul aceleiași zile, pe aeroportul militar din Brasilia. unde, potrivit ceremonialului țării-gazdă, au loc solemnitățile de primire a șefilor de stat. Ceremonia sosirii, desfășurată într-o atmosferă sărbătorească, plină de strălucire, atenția cu care oaspeții români au fost înconjurați de către președintele Ernesto Geisel, împreună cu soția, doamna Lucy Geisel, de către înaltele autorități braziliene, au reliefat marele interes pe care Brazilia îl manifestă față de această vizită, înalta prețuire, stima și considerația de care se bucură aici președintele Nicolae Ceaușescu, poporul român. Dealtfel, încă în timpul zilelor ce au anticipat vizita, declarațiile unor personalități politice, exponenți ai opiniei publice braziliene, au exprimat deosebita satisfacție pentru dialogul româno-brazilian la nivel înalt, dorința de a dezvolta relațiile de colaborare cu România, de a realiza pe parcursul vizitei documente importante în această direcție. Subliniindu-se aproape în toate ocaziile afinitățile de limbă și cultură dintre cele două popoare ca un factor important în extinderea și diversificarea legăturilor bilaterale, a fost, de asemenea, apreciat ca un element deosebit de pozitiv, de mare importanță în adîncirea procesului de cooperare și conlucrare rodnică româno-braziliană, faptul că evoluția acestui proces este favorizată din plin de dezvoltarea dinamică a celor două țări. După cum se știe, această idee a fost exprimată de către însuși șeful statului român cu prilejul acordării unor interviuri ziarelor braziliene «O Estado de Sao Paulo» și «Correio Brasiliense»: «*Mă voi întîlni cu președintele, cu exponenți ai vieții publice, cu oameni de afaceri; voi avea posibilitatea de a cunoaște mai îndeaproape viața și munca poporului brazilian. Pornind de la preocupările comune ale țărilor noastre îndreptate spre soluționarea problemelor dezvoltării economico-sociale, de la afinitatea de limbă și cultură, decurgînd din originea latină, apreciez că vizita va constitui un moment important în dezvoltarea relațiilor dintre statele noastre*». Publicînd — sub titlul «SOCIALISM, INDEPENDENȚĂ ȘI SUVERANITATE» — acest interviu, «Correio Brasiliense» a inserat o scurtă biografie a șefului statului român, în care, între altele, se arăta:

«Președintele Ceaușescu se distinge prin puternica sa personalitate. El reprezintă, nu numai printre compatrioții săi, ci și în cadrul relațiilor internaționale, un punct de referință al unei linii politice și al unor puncte de vedere precise asupra problemelor independenței și suveranității popoarelor, neamestecului în treburile interne, un exemplu de relații noi între popoarele din Europa și din întreaga lume, mai ales fiindcă nu este vorba doar de proclamarea principiilor amintite, ci și de aplicarea lor în practică». Același ziar adaugă: «Personalitatea deosebită a președintelui Nicolae Ceaușescu este reliefată de fapte recente. Nu știm cît de mare a fost distrugerea provocată de război, dar adevărul este că România, ca și conducătorul său, este o țară de tineri. Și cu această tinerețe, după ce a tăcut și ultimul tun al celui de-al doilea război mondial, a ridicat din cenușă o națiune socialistă, ai cărei indici de creștere și evoluție politică sînt remarcați în statisticile mondiale».

După vizitele făcute de solii poporului român în toamna anului 1973 în Cuba, Costa Rica, Venezuela, Columbia, Ecuador și Peru, după vizita din martie 1974 în Argentina, actualul itinerar, în Brazilia, și într-o a doua etapă a sa în Mexic — cele mai mari țări ale Americii Latine — se înscrie ca un eveniment de importanță deosebită în consolidarea și dezvoltarea relațiilor României socialiste cu țările și popoarele latino-americane, de care ne leagă vechi tradiții, aspirații comune de pace și progres. Astfel, vizita în Brazilia a președintelui Nicolae Ceaușescu constituie, fără îndoială, o nouă afirmare a României pe plan internațional, iar rezultatele ei — așteptate cu interes de către opinia publică din cele două țări — vor fi o nouă expresie a justeței politicii externe a partidului și statului nostru, de promovare a respectului față de principiile fundamentale ale conviețuirii între națiuni, bazate pe apărarea cu intransigență a suveranității statelor și a liberei autodeterminări a popoarelor, pe inițierea unor demersuri de extindere și diversificare a schimburilor de valori materiale și spirituale, în interesul reciproc al popoarelor român și brazilian, precum și al păcii și cooperării internaționale.

DUMITRU ELIADE ■

Ca să știi să pui un buzunar, la o mașină cu 6 000 de turații pe minut,trebuie să ai, desigur, meseria în buzunar...

de la opt brățări de aur la una singură și adevărată

Nu mai sînt copii. Au 19 ani, sînt elevi în ultimul an de liceu și nu-și ascund grija și neliniștile în legătură cu apropiatul examen de bacalaureat. Gîndul merge de fapt mai departe, la examenele de admitere în facultăți, la ceea ce numesc a fi Viitorul, dar acceptă să vorbească, deocamdată, cu înțelegere și cu sinceritate despre una dintre ultimele obligații de elev, adică despre ceea ce, prin consecințe, poate fi una dintre primele lor obligații din viața care-i așteaptă ca proaspeți absolvenți de liceu: examenul de atestare într-una din meseriile pe care le-au deprins în cei patru ani de practică productivă. Din mai multe motive, nu numai că acceptă dar chiar doresc să vorbească, evident cu seriozitate, despre acest lucru. Mai întîi, pentru că atestatul condiționează însăși participarea la examenul de bacalaureat. În al doilea rînd, pentru că sînt conștienți că nu toți vor deveni în toamna acestui an studenți, iar certificatul de atestare le va da în această situație posibilitatea de a se angaja ca muncitori calificați. În sfîrșit, nu-i de mirare că, la cei 19 ani pe care îi au, consideră atestatul ca pe o încununare — în ceea ce îi privește — a legăturii teoriei cu practica, a educației prin muncă și pentru muncă.

După cum aflam de la profesorul Nae Mocanu, directorul liceului, absolvenții de la «Dimitrie Cantemir» reușesc la facultăți în proporție de aproximativ 75 la sută. Din cei 203 absolvenți — promoția 1974, 119 au devenit studenți, 40 își satisfac stagiul militar, 34 s-au încadrat în producție — pe baza certificatului de atestare — iar 10 sînt «necuprinși», probabil că se pregătesc pentru o nouă sesiune a examenelor de admitere. «Important este, spune directorul Nae Mocanu, că elevii noștri nu privesc cu rezerve munca direct productivă, și cifra menționată — 34 — e un argument cît se poate de convingător în acest sens. Acest adevăr, despre care nu mă îndoiesc că este general valabil, e pus în evidență cu atît mai mult la Liceul «Dimitrie Cantemir», ai cărui elevi au, în general, o situație materială destul de bună, iar aproximativ 90 la sută dintre ei sînt copii de intelectuali».

Anul acesta vor da atestatul 203 de «cantemiriști». Se dă în serii mici, conform unei planificări riguroase, care asigură o verificare minuțioasă a cunoștințelor teoretice și a deprinderilor practice obținute de către elevi de-a lungul celor patru ani — cîte șase ore săptămînal — în cadrul atelierelor de electronică, de montaje electrice, lăcătușerie, tîmplărie, croitorie și tricotaje. Unii au și trecut deja acest examen. Treizeci de fete de la croitorie au mers luni, 12 mai, la Fabrica de confecții și tricotaje-București, au asistat timp de vreo două ore la desfășurarea procesului de producție pentru a se obișnui cu turația mașinilor, și apoi s-au instalat ele însele la aceste mașini pentru a duce la capăt cele două operații pe care le aveau de făcut: coaserea unor manșete pentru bluze și aplicarea unui buzunar, plecînd de la materialul brut. Una dintre aceste eleve, Eugenia Bocan, își amintește, ce-i drept, nu numai emoțiile pe care ca și colegele ei le-a avut, ori îndemînarea de care în cele din urmă au dat dovadă, dar și faptul că unele muncitoare se întrebau cîte oare vor rămîne să lucreze efectiv în întreprindere. O întrebare căreia numai timpul, nu un timp foarte îndepărtat, îi va găsi un răspuns.

Desigur, calificativele bune și foarte bune arată seriozitatea cu care elevii au privit deprinderea unei meserii. Ele sînt în același timp un semn despre grija conducerii școlii și a maiștrilor de la ateliere de a asigura condiții cît mai bune în acest sens. Condiții care, trebuie spus, nu au fost totuși fără nici un cusur, din diverse motive, iar aceasta e o realitate de care trebuie să se țină seama mai ales în viitor, întrucît, cinstit vorbind, atestatul oferă ocazia de a fi exprimate — retroactiv — unele nemulțumiri și insatisfacții atît din partea profesorilor cît și din partea elevilor. De fapt, din partea elevilor în primul rînd. Acum, în pragul obținerii certificatelor de atestare, ei nu uită că un timp nepermis de lung nu au făcut altceva decît «piesișoare». Au cerut să facă lucruri mai complicate, care le-ar fi stîrnit curiozitatea și pasiunea, dar li s-a explicat că «nu se poate». De asemenea, din rațiuni pe care nu le-au înțeles, cei de la croitorie erau obligați să facă uneori lucrări de electronică, și n-au zis că nu le fac, dar le-au făcut așa cum s-au priceput, adică nu întotdeauna foarte bine. Cum explicații, motivări și justificări se pot găsi, bineînțeles că s-au găsit și aici. Unele, se pare, chiar «obiective». Astfel, după cum arăta Elena Bunceanu, maistru coordonator al atelierelor-școală «Dimitrie Cantemir», în ciuda faptului că valoarea producției acestor ateliere a fost în acest an de 1 200 000, necazuri au fost destule, și ele au reieșit în primul rînd din patronajul acestor ateliere de către unele întreprinderi. Fără îndoială, mecanismul acestui patronaj are prea multe deficiențe pentru a nu fi supus unei drastice revizuiri. O singură întreprindere — «Electronica» — a luat în considerare lotul acesta de elevi care, pe măsură ce învăța, putea să și producă efectiv. Și-a dotat corespunzător atelierul pe care-l patronează, a oferit comenzi, a făcut aprovizionarea cu materiale, a asigurat asistența tehnică necesară. Cooperativa «Electrobobinajul», în schimb, nu le-a dat nimic de lucru. Asta nu înseamnă că ei au stat degeaba. Înseamnă doar că au făcut tot timpul ciocane de lipit. O altă cooperativă, «Muncă și artă», a patronat un atelier la modul pur platonic, adică nu a mișcat un deget pentru a-l dota. Norocul a fost că Întreprinderea de confecții și tricotaje s-a dovedit în această împrejurare o «întreprindere cumsecade», dotînd — fără a fi obligată cu nimic la un asemenea gest — atelierul de croitorie cu mașini industriale «triplock». Un alt atelier, în care sînt pregătiți lăcătuși ajustori la banc, a rămas la începutul acestui an în afara oricărui patronaj, chiar și în afara celui fictiv de pînă acum al Fabricii de elemente de automatizare. «De atunci, spune maistrul Radu Valeriu, am alergat după o întreprindere care să ne patroneze, chiar și de formă, întrucît nu puteau elevii să-și dea atestatul». S-a găsit înțelegere în cele din urmă cu o săptămînă înainte de a avea loc examenul, la directorul Fabricii de calculatoare.

În ciuda acestor greutăți și în ciuda faptului că repartizarea elevilor s-a făcut nu întotdeauna după opțiunile lor, ci și — invocîndu-se posibilitățile materiale — după banala ordine alfabetică, aceștia s-au străduit să învețe o meserie, să o învețe cu adevărat. S-au găsit însă printre ei și unii care s-au eschivat, iar în această privință opinia coordonatoarei atelierelor, Elena Bunceanu, este clară: numărul «scutiților» a fost în acest an cam prea mare. Mai ciudat este că toți acești elevi trebuie să obțină certificate de atestare în urma a numai cîteva ore de practică, certificate care nu... certifică, de fapt, decît un act de pur formalism, determinat de hotărîrea — care rămîne și ea de revizuit — de a nu fi primiți la examenul de bacalaureat decît cei care posedă un asemenea document! Dar în afara acestor situații speciale, marele cîștig al celor patru ani de practică și al examenului de atestare s-a pus singur în evidență prin ceea ce îmi relatau cîțiva maiștri despre o elevă care a venit la un moment dat la orele de practică cu opt brățări de aur!!! Niciodată nu le-a fost mai clar decît atunci atît maiștrilor, cît și elevilor și chiar colegei lor puțin cam înfumurate că în locul a opt brățări de aur nemuncite este de preferat una singură, acea brățară de aur care este o meserie...

DUMITRU ELIADE ■

Fotografie de **EMANUEL TÂNJALĂ** ■

LUMEA DE MÎINE

viitorul se creează!

În trecutul mai îndepărtat al omenirii, ghicirea viitorului se reducea, în general, la o simplă curiozitate asupra desfășurării vieților individuale sau a evenimentelor sociale apropiate în timp, prin mijloacele naive ale oracolelor, astrologiei zise «judiciale», sau ale altor metode, întemeiate pe prejudecăți. Timpul nostru a schimbat această perspectivă. Cunoașterea viitorului s-a vădit a fi o nevoie practică, de interes social imediat. Evoluția lumii actuale are un ritm atît de rapid, încît orice înfăptuire trebuie să țină seama de configurația pe care o va avea viața socială în următoarele trei sau patru decenii. Scadențele cele mai apropiate se măsoară astfel cu decadele, iar termenul important cel mai apropiat este, pentru timpul nostru, anul 2000.

Spiritul anticipării viitorului este, în acest mod, în prezent, schimbat. Viitorul nu mai e «ghicit», ci anticipat prin metode științifice multiple, evocate de noi într-un articol anterior; limitarea la destinul individual a devenit interes pentru evoluția socială generală; anticiparea nu mai este subiectivă și arbitrară, ci întemeiată pe o extrapolare a cît mai mulți parametri, izolați de cercetători din complexul situației actuale și socotiți ca fiind semnificativi pentru evoluția lumii; viitorul este un teren pe care se elaborează planificări de perspectivă.

S-au înființat, în mai multe țări, în ultimele decenii, centre de cercetare a viitorului, ca, de pildă, *Comisia pentru anticiparea anului 2000*, *Institutul Hudson*, condus de Herman Kahn. *Societatea pentru problemele viitorului*, *Centrul național francez de prospectivă* etc.

Acestor întreprinderi, presupunînd un efort de pozitivare a studiului, îi răspunde, adesea, spiritul sceptic al unor zeflemiști care citează erori de previziune săvîrșite în trecut. S-a arătat astfel că experții Societății Națiunilor, însărcinați cu anticiparea mișcării demografice într-un timp de 24 de ani, au săvîrșit erori care ajungeau pînă la 50%! Un alt exemplu este oferit de tehnologul german A. Mange, care a prevăzut pentru R.F.G. un consum electric de șapte ori mai mic, sub valoarea reală, pentru anul 1970!

Atare aproximații sau chiar erori nu pot însă descuraja pe viitorologi. În primul rînd, pentru că metodele de studiu, ajutate de computer, se perfecționează progresiv, dar mai ales pentru un motiv mai adînc, inerent structurii intime a evoluției societăților umane și care va da *totdeauna* datelor prospectivei un caracter relativ, deși prețios, sub raport practic.

Ne referim, anume, la însuși procesul intim al evoluției sociale umane, care ascultă de două categorii de factori antitetici, reductibili, în esență, de o parte, la un dinamism propriu al evoluției — în care evenimentele pot fi previzibile prin extrapolarea faptelor trecutului și prezentului — iar, de alta, la apariția, nu numai posibilă și probabilă, dar am spune obligatorie și necesară, a invenției și creațiilor revoluționare, specifice spiritului și geniului uman, și care nu pot fi totdeauna prevăzute.

Cercetătorul se află, astfel, adesea în situații spinoase. El poate anticipa, prin generalizare sau ordinator, faptele reprezentînd o expresie a dinamismului economic, tehnologic sau social, dar rămîne adesea dezarmat în fața descoperirilor revoluționare. Cine ar fi putut prevedea, cu cîțiva ani mai înainte, descoperirea fenomenului radioactivității, datorită lui Becquerel, în 1896, deși datele generale ale fenomenului se aflau în stadiul de cercetare al științei timpului?

Și totuși — un fapt esențial, rod ultim al unor numeroase invenții revoluționare ale epocii noastre — a putut fi prevăzută, cu cîțiva ani mai înainte, debarcarea omului pe Lună, rezultantă a întregii constelații de fapte științifice și tehnice, ținînd deopotrivă de cele două categorii antitetice de condiționări ale evoluției umane, pe care le-am enunțat. Debarcarea omului pe Lună a fost un fapt de muncă, știință, voință și, mai ales, un rezultat al geniului uman.

În anticiparea viitorului, factorul creației, adesea imprevizibil, poate știrbi exactitatea riguroasă a previziunii, fără să-i anuleze totuși importanța practică și teoretică.

În timpul nostru, viitorul nu se mai ghicește.

În anticipările sale, prin extrapolări sau alte metode, cercetătorul va trebui să facă însă totdeauna loc creației geniale, care joacă totdeauna în favoarea omului. Mai mult: omenirea, în întregul ei, nu se poate limita, în privința viitorului, la o simplă prognoză exploratoare. Cunoașterea previzională trebuie să fie asociată efortului activ, urmărind atingerea unor obiective ce urmează a fi atinse succesiv, după necesități sociale și tehnologice.

Se afirmă, în acest mod, rolul esențial al voinței omului de a transforma natura, înfăptuind astfel comandamentul lui Karl Marx.

Viitorul se creează! **ION BIBERI** ■

flacăra la dispoziția dumneavoastră

Cazul relatat în articolul «Oameni fără importanță?» («Flacăra» nr. 19 din 17 mai a.c.), dezvăluind neomenia unuia «mai mare în minister», care și-a batjocorit părinții bătrîni, a stîrnit indignarea mai multor cititori. Iată doar trei dintre scrisorile primite:

...Făcînd abstracție de indignarea care a cuprins pe orice om cu suflet, se pune întrebarea dacă un asemenea individ mai poate rămîne cineva «mare» într-o instituție... Dacă lucrurile relatate corespund realității, sînt de părere că individul trebuie judecat sever pentru abateri grave de la codul moralei comuniste și să tragă toate consecințele lipsei lui de omenie. (*Liviu T. Gheorghiu*, pensionar — Sighet)

...Am vrut să-i telefonez specimenului cu mașină și șofer la scară, care n-a catadicsit să deschidă ușa părinților veniți să-l vadă, dar se vede treaba că și telefonul este secret, așa că neputîndu-l «felicita» direct și personal, mă adresez tot dumneavoastră cu rugămintea de a-l «populariza» prin toate mijloacele legale de care dispuneți pentru a-și primi binemeritata replică din partea celor ce nu cunosc decît «fața medaliei»... Sper că veți continua campania de înfierare a tot ceea ce sfidează legile omeniei... (*P.G. Penescu*, aviator militar, pensionar — București)

...Cazul cred că merită o dezbatere publică, făcînd posibilă exprimarea disprețului general față de asemenea atitudini neomenești... În școlile înalte în care s-a format Mardan (sau cum l-o fi chemînd) asta a învățat el, să-și uite părinții? Păi dacă față de propriii lui părinți are asemenea sentimente, atunci, mă întreb, ce simte el pentru clasa țărănească din care fac parte și părinții lui? Trei frați a pierdut Mardan în ultimul război. De aceea s-or fi sacrificat ei, pentru ca fratele lor să uite de unde a plecat și să-și nege propriii părinți?... Am fost cu toții copii, avem copii și — vrem, nu vrem — vom fi cîndva și bătrîni. S-o gîndi oare fiul pescarului I. Gheorghe că va fi și el odată bătrîn și că va avea nevoie și el de afecțiunea urmașilor săi? (*Gheorghe Tamba*, lăcătuș mecanic, Brașov)

*

Dragă redacție, sînt elevă în clasa a II-a, Școala generală nr. 12 Pitești. Mă numesc *Costescu Carmen*, bl. 18, sc. C, ap. 1 parter, Cartier Trivale. Mai am un frățior în clasa a VII-a C, Costescu Sorin, tot la aceeași școală și toate au mers bine în casa noastră pînă la 9 martie 1975 cînd tăticu a cunoscut o tanti din București, cartier Drumul Taberei, bl. E 11, etaj 6, ap. 31, aleea Bucșenești, sector 7 și cu asta viața noastră a devenit un chin. Nu ne-a mai dat bani în casă, pe mămica o bate, iar de cîteva zile l-a luat pe frățiorul meu și a plecat de la noi lăsîndu-ne pe mine și pe mămica singure abandonate în suferință. Cum mă voi descurca eu în viață fără sprijinul lui tata? Tata a plecat și nu mi-a purtat grija că eu, în vîrstă de 8 ani, n-am cu cine sta după-masă, cine să-mi controleze lecțiile și ținuta.

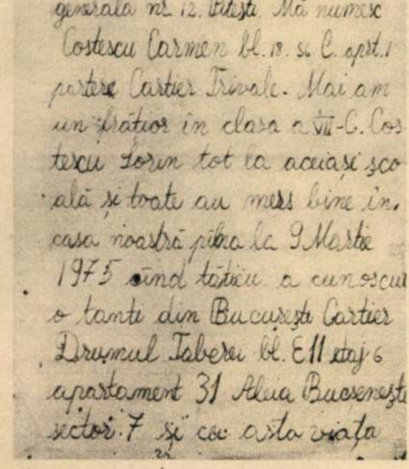

Dragă redacție
Sînt eleva în clasa a II a Ș.C.
generală nr. 12. Pitești Mă numesc
Costescu Carmen bl. 18. sc. C. apt. 1
parter Cartier Trivale. Mai am
un frățior în clasa a VII-C. Cos
tescu Sorin tot la aceiași șco
ală și toate au mers bine în
casa noastră pîna la 9 Martie
1975 cînd tăticu a cunoscut
o tanti din București Cartier
Drumul Taberei bl. E11 etaj 6
apartament 31 Aleia Bucsenești
sector. 7 și cu asta viața

Sînt nerăbdătoare să văd prin dumneavoastră pe tăticu și poate pe această cale se va întoarce la fiica lui Carmen și la mămica. Gîndesc că n-a făcut o faptă bună cînd ne-a lăsat. A luat și mașina și poate că n-o să mai mă plimb niciodată alături de tăticu fiindcă ne-a uitat. Tata lucrează la Trust Construcții industriale Pitești, șoseaua Oarja km 7 secția 2 macaragiu, însă am auzit ca de la 1 iunie 1975 și-a depus demisia să se angajeze la Hidrocentrala Tîrgu Jiu-Turceni.

*

La Preparația cărbunelui din Petrila sosesc zilnic zeci de trenuri cu sute de vagoane pentru încărcarea și transportul cărbunelui la beneficiari. Dar se petrece tot mai frecvent un lucru cu totul de nedorit. Vagoanele sosite pentru încărcare nu sînt curate, iar cărbunele, sortat cu multă trudă, se degradează. În ultima vreme tot mai dese sînt cazurile cînd vagoanele care vin pentru încărcare conțin cantități respectabile de resturi de minereu de fier plătit cu valută și care se descarcă necorespunzător și neglijent la Combinatul siderurgic Hunedoara. Invităm un delegat al acestui combinat să vină la Petrila să constate cu ochii lui risipa de minereu și consumul suplimentar de forță de muncă de aici pentru curățirea vagoanelor și degajarea spațiului dintre linii de resturile de minereu. Eu cred că vinovații de faptul că minereul plătit în valută ajunge în cantități mari la Petrila, și nu la Hunedoara unde îi este rostul, trebuie trași la răspundere. (*Constantin Băduță* — mașinist, Preparația cărbunelui Petrila)

*

În țara noastră, creatorii din toate domeniile de artă se bucură de mult respect și prețuire. N-aș fi repetat acest adevăr, îndeobște cunoscut, dacă el n-ar fi totuși ignorat undeva, și anume la comisia de nomenclatura străzilor din București. În timp ce o ulicioară mai mult decît modestă se cheamă, parcă în batjocură, «Intrarea actorului» (sectorul 4), strada pe care a locuit marele George Vraca se numește Orlando și nu Vraca, după cum strada Armașului nu se numește Vladimir Maximilian, strada Snagov nu se numește Lili Popovici, iar Intrarea Amzei nu se numește Alexandru Finți. Există străzi în București cu numele de Vrejului, Sfeclei, Jugului, Lanțului, Dubei (?!?!), dar nu există strada Vasiliu-Birlic, Florica Cristoforeanu, Traian Grozăvescu, Popovici-Bayreuth, Victor Eftimiu, Ionel Perlea... Există strada Cronometrului, Greblei, Degetarului, dar nu avem strada Maria Tănase, Paul Gusti, Soare Z. Soare... Om fi noi românii glumeți, dar nici așa... Se aude că în prezent se lucrează intens la schimbarea unor nume de străzi din Capitală. Propun ca lucrarea să nu fie definitivată fără avizul reprezentanților autorizați ai oamenilor de artă cu ajutorul cărora să se îndrepte erorile din trecut, cu respectul ce se cuvine memoriei unor mari înaintași care au dus faima artei românești departe peste hotarele țării. (*Mircea Stroe* — actor la Teatrul «C. Nottara» din București)

*

Am citit cu interes în revista «Flacăra» articolele publicate în legătură cu apele minerale din țara noastră, «o bogăție națională insuficient valorificata» — cum se spune într-unul din articole. Aș dori să-mi aduc o modestă contribuție la dezbaterea acestei probleme importante, prezentînd unele exemple de felul neglijent și ineficace — în ultimă analiză — în care se comercializează pe piața internă acest bun pentru sănătatea oamenilor. Am cumpărat o sticlă de apă Hebe, recomandată de medic pentru o afecțiune gastrică. Conținutul sticlei mi s-a părut suspect. Am deschis sticla și am constatat că apa este degradată, de neîntrebuințat. Pe etichetă era marcată data îmbutelierii — 20 noiembrie 1974, dar termenul de valabilitate nu era trecut. În schimb, pe o sticlă cu Harghita era trecut termenul de valabilitate — 4 luni, dar lipsea... data de îmbuteliere. Cum este permis asa ceva? Ce măsuri ne propun factorii direct responsabili ai industriei locale, comerțului, turismului? Problema mi se pare prea serioasă pentru ca răspunsul să mai întîrzie. (*Achim Boțoiu* — Iași)

*

În pagina «Flacăra la dispoziția dumneavoastră» din 28 decembrie 1974, la sesizarea trimisă de Nicolae Constantin din Constanța, strada Productelor nr. 7, ați publicat nemulțumirea cetățenilor față de starea jalnică în care se află această stradă unde se depozitează gunoaie, cadavre de animale, moloz etc. Pe o mare porțiune, apa băltește emanînd miasme insuportabile. Deși au trecut 5 luni de la publicare, nu s-au luat nici un fel de măsuri, nu am primit nici un răspuns ci, parcă a sfidare, astăzi, 23 mai 1975, cei din gospodărirea orașului au depozitat o masivă cutie metalică pentru gunoi chiar în mijlocul străzii. Cu totul de neînțeles nepăsarea edililor pentru sănătatea noastră și a copiilor noștri. A venit vara, dar noi nu putem deschide nici măcar o fereastră deoarece ce fel de aerisire ar fi aceea de pe o stradă infectată de miasmele gunoaielor. Vă cerem din nou concursul pentru curmarea unei situații care devine din ce în ce mai îngrijorătoare. Avem și noi dreptul, cei de pe strada Productelor din Constanta, la condiții minime de civilizație? Să ni se răspundă! (*Țurcanu Constantin* — Constanța)

Parcul de cultură și odihnă din Bîrlad este o mîndrie a municipiului pentru vegetația sa bogată în arbori seculari, flori, spații verzi. Parcul este bine întreținut, unele alei au fost asfaltate. Recent, consiliul popular al muncipiului, sprijinit de cetățeni și sub îndrumarea directă a tînărului primar Ioan Berlea, a luat noi măsuri pentru conservarea în bune condiții a parcului. Astfel s-a hotărît îngrădirea lui pe latura de sud, unde s-a construit un cartier de blocuri, și pe latura de vest, pentru a-l despărți de un loc viran. Alte inițiative ale primăriei municipiului vizează conservarea unor statui și așezarea lor în locurile cele mai indicate. Astfel, bustul lui Victor Ion Popa a fost așezat în fata teatrului care-i poartă numele, alte busturi de scriitori bîrlădeni au fost plasate în fața bibliotecii municipale, în parcul Alexandru Vlahuță, în parcul de cultură și odihnă etc. Multe străzi sînt în prezent modernizate, bunăoară străzile Dimitrie Cantemir, Tudor Vladimirescu, Elena Doamna, Popa Șapcă, Alexandru Sahia și altele. (*Lupu Bucholz* — Bîrlad)

*

Ce frumos scrie pe firmă: «Nici o zi fără legume și fructe proaspete»! Numai că pe firmă, ce e scris, înăuntru nu e nici viu, nici natural. Nu e nimic. Pe la cîrma chioșcului de legume și fructe din Tîrgu Frumos (județul Iași) s-au perindat în doi ani 4 gestionari... De multă vreme stă închis (chioșcul, nu gestionarii), rămînînd (pentru calificarea gospodinelor) doar îndemnul «Nici o zi fără legume și fructe»... (*Dumitru Păpușoiu* — Tg. Frumos)

*

Mă numesc *Nicolae Ciolcă*, sînt din comuna Mălureni, județul Argeș, și sînt pictor amator. Din păcate nu-mi pot desfășura această activitate pe care o iubesc (presupun că nu sînt singurul) din pricină că în tot județul nostru, și aud că nici în alte părți, nu se găsesc tuburi cu culoarea roșie. Cunoaște oare Fondul plastic această situație? Și dacă da, ce măsuri a întreprins? Că doar nu ne sfătuiește să pictăm numai ce nu cere culoarea roșie?

*

În piațeta din fața gării, Exploatarea de gospodărie comunală Bacău a înființat un post de dispecerat pentru o mai bună supraveghere a circulației autobuzelor din transportul urban. Măsura este, fără doar și poate, foarte bună. Numai că dispecerul de serviciu, care lucrează 12 ore în șir, stă tot timpul în bătaia vîntului — cum se spune — neavînd unde să se adăpostească nici pe vreme de ploaie, zăpadă, viscol sau caniculă. O măsură elementară de protecția muncii impune înființarea unei cabine în care omul însărcinat să vegheze asupra bunului mers al unui serviciu public să aibă minimum de condiții pentru îndeplinirea sarcinilor sale. (*Florin Filioreanu* — Bacău)

*

Mă numesc *Florin Veșcariu* și sînt din Mediaș. Mi-am ales profesiunea din dragoste pentru tehnică. După absolvirea clasei a VIII-a a școlii generale, m-am înscris la școala profesională de telecomunicații din Timișoara cu gîndul să urmez mai departe liceul de electrotehnică pentru a mă specializa în meseria de tehnician radio, televiziune sau centrale telefonice. La terminarea școlii profesionale am fost repartizat la Direcția de poștă și telecomunicații a județului Sibiu și m-am bucurat foarte mult. Din păcate, bucuria a fost de scurtă durată, deoarece am fost încadrat într-o coloană de întreținere și am fost pus să sap șanțuri pentru instalarea de cabluri telefonice. Aș vrea foarte mult să nu fiu greșit înțeles. Nu disprețuiesc nici un fel de muncă, deci nici pe aceea de săpător de șanțuri. Sînt tînăr și iubesc munca, am și putere să lucrez oriunde sînt pus. Dar, cred eu, pentru a săpa — lucrul ăsta l-am făcut de copil acasă la noi — nu era nevoie ca statul să cheltuiască bani pentru școlarizarea mea. Situația care mi s-a creat îmi curmă speranțele mele într-o calificare superioară. Dacă aș lucra într-o centrală telefonică, situația ar fi cu totul alta. Aș avea prilejul să-mi adîncesc cunoștințele dobîndite în școală și să mă pregătesc pentru viitor. Cer doar puțină înțelegere din partea superiorilor mei.

*

Ultima decadă a lunii mai. În marele amfiteatru al Facultății de farmacie din București ne-am reîntîlnit, după 25 de ani, promoția de absolvenți seria 1945-1950. Întrevederea, emoționantă prin semnificația evenimentului sărbătorit, a reunit 135 de absolvenți din cei 201 care, cu un sfert de veac în urmă, primeam diploma de farmacist. Pupitrele, sălile de studiu, laboratoarele, strigarea catalogului ne-au amintit de anii studenției, de vise și idealuri tinerești, idealuri care și-au găsit în mare parte împlinirea. Odată cu numele și prenumele, s-au rostit, ca într-un larg evantai, funcții și locuri de muncă — unele la prima vedere anonime — altele, de rezonanță și prestigiu. Indiferent însă unde ne desfășurăm activitatea — în oficii farmaceutice, în organisme ale Ministerului Sănătății, în laboratoare de cercetare, la catedre școlare și universitare — avem aceeași trăsătură comună: dăruirea și abnegația cu care ne onorăm profesia. O profesie, tot atît de frumoasă și utilă ca și cea a strungarilor, mecanicilor, economiștilor, medicilor, inginerilor, ca a tuturor celor ce muncesc pe acest scump plai românesc, slujind cu devotament cauza partidului nostru, a întregului popor. Sigur, aș putea aminti nume de colege și colegi, evoluția lor, rezultatele cele mai meritorii. Nu o fac pentru că fiecare dintre noi *muncește*. Și, acolo, la Arad, Timișoara, Drobeta-Turnu Severin, Lugoj, Pitești, Brașov, Ploiești, Buzău, Rîmnicu Sărat, Constanța, București munca noastră este cunoscută și respectată. Voi aminti însă, dintre dascălii de acum 25 de ani, două personalități care ne-au onorat profesia: prof. doc. dr. Nicolae Ioanid și prof. Mavrodin Alexandru. La cei 76 de ani ai lor, au revenit în mijlocul nostru și, ca atunci, în anii studenției, ne-au amintit că în viață cel mai prețios lucru este munca. Munca perseverentă, dedicată, prin specificul profesiei, semenilor tăi. (Farmacist *Aurelia Rădulescu* — București)

*

Mă numesc *Alexandru Săracu* (și dacă e să mă refer la copilăria mea, numele de Săracu mi-a fost, parcă, predestinat). Copil sărman, am urmat, chinuit, școala normală Bădeni-Iași, întreținut de orfelinatul Mihail Kogălniceanu. Perioada de care vorbesc era între anii 1922 și 1925. Timp de trei ani, în fiecare duminică din vacanțele școlare, venea la orfelinat un coleg de-al nostru și mă lua pe mine și, uneori, și cîte un alt băiat de la orfelinat și ne poftea la masă la un restaurant din oraș sau măcar la o prăjitură, în funcție de cît îi permitea și lui buzunarul, fiindcă nici el nu era băiat avut. Au trecut 50 de ani de atunci. O viață de om. Dar gestul simplu, încărcat de noblețe al fostului meu coleg, nu l-am uitat. De curînd am aflat că el trăiește. Este pensionar și locuiește în același oraș al copilăriei noastre — Iași. Se numește *Constantin Casetti* și vă rog din inimă să vă faceți interpretul meu, asigurîndu-l că, atît cît voi trăi, îi voi păstra o neștearsă recunoștință pentru că atunci cînd mi-a fost mai greu, mi-a întins o mînă prietenească redîndu-mi încrederea în oameni și omenie. Vă mulțumesc.

POȘTA REDACȚIEI

Vasile Rotaru — comuna Dulcești (Neamț). Ca urmare a sesizării noastre, U.J.C.A.P. Neamț ne-a informat că s-au făcut cercetări, iar în baza actelor din dosarul dumneavoastră s-a constatat că în perioada 1962-1969 aveți două întreruperi în muncă. Conform actelor normative legale în vigoare de pînă în 1972, pensia v-a fost deci legal stabilită.

Ion Dobrinoiu — Slobozia. Indemnizația se plătește numai în situația mutării efective a celui transferat în localitatea în care unitatea își are sediul, iar pentru membrii de familie transportul și indemnizația, numai în cazul schimbării domiciliului.

Virgil Fudulu — comuna Basarabi. Ideea pe care structurați nuvela e interesantă, dar, luată în totalitate, creația trimisă nu este concludentă.

Maria Diaconu — Galați. Nu sînt suficiente afirmațiile verbale că sînteți despărțită de soț de cel puțin 5 ani. Trebuie să certificați situația existentă prin probe cu acte (hotărîri judecătorești, adeverințe eliberate de autorități).

Onofrei Munteanu — Calafat. În perioada concediului fără plată nu aveți dreptul la alocatia de stat pentru copii.

Dr. Ion Negoescu — Baia de Aries — și alții. Adresîndu-ne Ministerului Sănătății, am fost informați că absolvenții secțiilor de pediatrie sînt repartizați în unitățile de asistență medicală a copiilor și în circumscripții teritoriale. Repartizarea în circumscripții teritoriale nu atrage schimbarea profilului facultății absolvite. Absolvenții secțiilor de pediatrie, după îndeplinirea condițiilor de stagiu, pot ocupa prin concurs de secundariat posturi în toate specialitățile prevăzute pentru asistența copiilor.

Florea Corneliu — Arad. Nu v-am dat uitării, dar «portretul unui ceferist», pe care ni l-ați trimis, nu este convingator, deci nu e publicabil.

Marin Florea — București. Pentru înscrierea la pensie de limită de vîrstă, puteți depune cererea la unitatea unde lucrați cu cel puțin trei luni de zile înainte de data împlinirii vîrstei legale, dar pensia vi se va putea acorda numai de la data cînd veți împlini vîrsta de 60 de ani.

MARGA NEDELEA ■

«FLACĂRA» nu ia în considerație scrisorile anonime. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți.

ECONOMISITI LA CEC

În linii mari, centrul civic al Bîrladului poartă vizibil amprenta noului.

DESPRE UN BÎRLAD CARE SE CONTINUĂ, DESPRE UN BÎRLAD CARE DEVINE

S-a întîmplat ca mai mulți oaspeți ai Bîrladului, chirurgi de seamă din mai toată țara, participînd la cea de-a doua ediție a «Zilelor medicale bîrlădene», care s-a desfășurat de curînd, să ne comunice, printre altele, surpriza și deosebita impresie pe care Bîrladul le poate trezi în inima și în gîndul oricărui vizitator familiarizat cît de cît cu istoria acestor meleaguri.

Așadar, vorbind despre Bîrlad, se cuvine mai întîi și-ntîi să spunem că numele orașului este consemnat, pentru prima dată, la 1174.

Numai că, relativ la această vîrstă atestată documentar, trebuie să spunem că, la o simplă trecere prin Muzeul municipal «Vasile Pârvan» (unul dintre celebrii fii ai orașului) și ascultîndu-l pe entuziastul, dar și cumpătatul cercetător Vasile Palade, de 20 de ani director al acestui muzeu, oricine poate să înțeleagă că Bîrladul, sau Berladul, sau Țara Berladnicilor (numele de *țară* fiind atribuit primelor noastre formațiuni statale care presupuneau neapărat existența unui centru economic, politic și comercial, adică existența orașului-cetate, organizări feudale apărute cu mult înaintea atestării sale documentare), ar avea o vîrstă mult mai înaintată, dovedită nu cu documente scrise, ci prin incontestabile probe materiale scoase la iveală cu prilejul diferitelor săpături executate chiar în vatra actualului oraș.

Regretăm că trebuie să ne menținem totuși în limitele impuse ale unei bune-cuviințe istorice, adică la prima atestare documentară, dar trebuie să consemnăm, chiar și în fugă, rolul strălucit pe care Bîrladul l-a jucat, de astă dată cu documente în toată regula, pe scena istoriei din timpul lui Alexandru cel Bun, Ștefan cel Mare, Petru Rareș, Ioan Vodă cel Cumplit, în timpul revoluției de la 1848 ori în timpul Unirii ce l-a ales ca domn pe Alexandru Ioan Cuza, fiul de frunte al orașului, dar mai ales consemnăm puterea de a renaște a acestui oraș, de nenumărate ori incendiat, transformat în pulbere și scrum, ras de pe fața pămîntului, inundat, distrus de cutremure sau trecut prin sabia și tuiul însîngerat a tot felul de năvăliri tătare.

Să punem totuși punct acestor cîtorva sumare considerații istorice, dar nu înainte de a spune că în cadrul unei discuții absolut întîmplătoare, profesorul Edgar Papu, bucureștean fiind, afirma că niciodată și nicăieri n-a întîlnit oameni de-un echilibru și o demnitate, o probitate profesională și un evident simț al onoarei și al cinstei, indubitabile semne de veche și rafinată cultură, cum le-a întîlnit la oamenii Bîrladului. Respectivele epitete nu se voiau un oarecare imn adus numai marelui Vasile Pârvan sau pictorului Tonitza, căci despre ei era vorba atunci, ci ele sînt o sinceră și înflăcărată părere pe care profesorul Papu are deosebita plăcere să o susțină ori de cîte ori vine vorba despre toată, absolut toată intelectualitatea bîrlădeană, marcată, consideră dînsul, de o anume pecete a locului.

Evident că pe timpul documentării noastre, cuvintele de mai sus ne-au urmărit ca un ecou pe care, chiar dacă vom fi acuzați de subiectivism, mărturisim că l-am constatat adeseori ca fiind real, mai ales în holul mare al Liceului «Gheorghe Roșca Codreanu», liceu care în curînd va sărbători 130 de ani de neîntreruptă activitate, un adevărat izvor de lumină și apă vie pentru o incredibil de numeroasă pleiadă de oameni care au devenit personalități de seamă ale artei, științei și culturii românești.

M-aș fi așteptat ca profesorul Traian Nicola, autorul unei voluminoase monografii a personalităților care au învățat în acest liceu, să mă îngroape într-un munte de detalii privind imensul travaliu la care s-a supus de bunăvoie și cu o teribilă pasiune.

Trebuie să avem numai cuvinte de laudă pentru munca primarilor de dinaintea mea, o muncă începută, în multe privințe, chiar de la zero.

Fotografii de ION PREDOȘANU ■

— Ce să spun, mă întreb și eu cum de-am îndrăznit să fac o asemenea treabă, mai ales că eu sînt profesor de chimie și nu de altceva. Sînt bîrlădean și vă spun pe cuvînt de onoare că, deși am fost elev al acestui liceu, iar acum mă număr printre profesorii acestui liceu, am rămas totuși surprins de uriașa tradiție nu numai a liceului, ci și a orașului. Dar, una peste alta, pe acest perete sînt fotografiile tuturor academicienilor și ale membrilor corespondenți ai Academiei, care au învățat aici, la Codreanu, iar pe peretele acesta sînt fotografiile tuturor profesorilor universitari, dincoace, fotografiile oamenilor de artă, dincoace, ale scriitorilor, dincoace, ale generalilor, iar dincoace sînt fotografiile oamenilor politici de seamă, luptători pentru bunăstarea poporului.

Și nu era vorba decît despre fotografiile a aproape 200 de oameni care au știut să-și manifeste din plin prezența și personalitatea nu doar în afara orașului, ci chiar și într-o suită de publicații bîrlădene păstrate cu un pios patriotism local în bogata bibliotecă fondată de Stroe Belloescu, un alt fiu luminat al Bîrladului, originar din comuna Grivița, un sat la numai 7 kilometri de Bîrlad, unde Stroe Belloescu a ridicat o școală pentru toți fiii țăranilor și un monument în cinstea domnitorului Alexandru Ioan Cuza.

Dar oricît ne-am strădui, bogăția de fapte și evenimente, asociații și societăți culturale și științifice — cum ar fi «Orientul», printre ai cărei fondatori se numără Garabet Ibrăileanu și Raicu Ionescu-Rion, sau binecunoscuta «Academie bîrlădeană» — depășește cu mult posibilitățile noastre de a o comenta într-un spațiu mult prea restrîns, mai ales că Bîrladul nu este doar un glorios trecut istoric și cultural, ci el se continuă și devine printr-un prezent plin de efervescență și tumult creator, cu largi posibilități de afirmare în multiple domenii.

Consemnăm în acest sens ridicarea în ultimii 30 de ani a cîtorva impunătoare edificii social-culturale — clădirea consiliului popular, casa de cultură, noua gară construită pe locul celei care în 1872 lega Bîrladul la rețeaua feroviară a țării, teatrul, uriașul complex școlar de pe Dealul Morilor, poșta, Hotelul Moldova, un spital cu 430 de locuri cuplat cu o modernă policlinică, construcții la care se adaugă și noile cartiere ridicate pe locul vechilor mahalale, Podeni, Munteni, zona Siret-Stadion, zona Gară sau centrul civic al orașului — dar mai ales consemnăm impetuoasa dezvoltare industrială care se mîndrește cu Întreprinderea de rulmenți (aceasta reprezentînd 30 la sută din producția de rulmenți a țării și 32 la sută din valoarea producției industriale a întregului județ Vaslui), întreprindere care începînd cu luna martie a acestui an s-a mărit cu o nouă și importantă capacitate de producție. Se cuvine să consemnăm și dezvoltarea Întreprinderii de confecții înființată încă din anul 1949, unitate care aduce 17,3 procente la valoarea producției industriale a județului, precum și darea în funcțiune a celei mai tinere unități, Întreprinderea de elemente pneumatice și aparate de măsură. Vom avea astfel imaginea de ansamblu a unui Bîrlad care, dintr-un insalubru tîrg cu mahalale noroioase și case înghesuite, apăsate de povara unei cumplite sărăcii, s-a transformat într-un adevărat centru industrial, esențială premisă pentru actuala sa explozie urbanistică.

— Cum se face, tovarășe primar (ne-am adresat inginerului Ion Berlea), că Bîrladul a intrat în conștiința opiniei publice mai ales datorită unităților sale industriale și mai puțin din punctul de vedere al excepționalei tradiții culturale pe care o posedă?

— Nu sînt primar decît de aproape un an de zile, așa că n-aș putea da un răspuns exact, dar sînt bîrlădean și de pe această poziție aș spune că ziariștii care au trecut pe aici ar fi trebuit să-și cam reconsidere documentarea. Dar pentru ca nimeni să nu se supere, tot eu vin și spun că Bîrladul, devenind centru industrial, era cu adevărat o senzație pentru opinia publică. Moldova însăși uimind din acest punct de vedere. Și-apoi nu divulg un secret cînd spun că înainte de război și imediat după război, marile personalități ale Bîrladului, urmîndu-și

ORAȘUL ACESTA AR FI CA UN OM CU CARE-ȚI FACE PLĂCERE SĂ STAI DE VORBĂ

Am participat de curînd la «Zilele medicale bîrlădene», dar nu despre asta vreau să vorbesc, ci despre trei deosebite impresii pe care mi le-a trezit Bîrladul, orașul pe care-l port în inima copilăriei și adolescenței mele.

Ar fi vorba despre Complexul școlar situat pe Dealul Morilor și înconjurat de o adevărată mare de verdeață, o cetate a învățăturii, o clădire uriașă cu peste 1 500 de elevi. La acest complex școlar cu satisfacție am constatat că toți profesorii, în frunte cu directorul Dumitrache, au reușit să transforme în realitate concretă acel principiu al educației prin muncă și pentru muncă. De remarcat este faptul că elevii, cu bune rezultate la învățătură, se integrează perfect în activitatea tehnico-productivă, plus faptul că se autogospodăresc din mai multe puncte de vedere. Eu n-am cele mai potrivite cuvinte ca să descriu importanța deosebită a acestui fapt, așa că trec la cel de-al doilea moment care m-a impresionat: i-am văzut pe aceiași elevi făcînd practică la Întreprinderea de rulmenți, unde eu personal am trăit șocul viitorului, mai ales la noua capacitate a acestei întreprinderi, cea construită cu japonezii, unde niște copilandri mînuiau niște mașini ultraperfecționate. Și, în fine, părerea mea sinceră este că tînărul primar al Bîrladului, inginerul Berlea, este o șansă pentru orașul acesta al nostru. Am vorbit mult cu el și i-am înțeles toate planurile, toate intențiile, aș zice toată frumoasa lui ambiție de a ridica orașul exact la locul ce i se cuvine, pe măsura tradiției lui culturale, pe măsura actualei lui dezvoltări industriale. Cum să spun, acestea sînt doar cîteva impresii, pentru că despre sentimentele pe care le-am încercat și cu care ar fi trebuit să încep, sigur că le-am avut cu duiumul, mai ales la liceul Codreanu, printre ai cărui elevi am avut cinstea să mă număr, dar să revin asupra unei convingeri pe care, aș spune eu, am trăit-o, aceea că Bîrladul este pe cale să renască. De ce am această convingere? Pentru că Bîrladul este deja un oraș industrial și pentru că Bîrladul are 15 000 de elevi, adică aproape o treime din actuala sa populație. Unde este învățătură, apare cam de la sine și cultura, iar dacă este și industrie, asta înseamnă că este și multă tinerețe. Mai trebuie să spun că la toate aceste premise există în oraș și o voință, o sete de cultură pe care le-am constatat și pe care le consider esențiale. În orice caz, pentru mine, care sînt bîrlădean, acest oraș ar fi ca un om cu care îți face plăcere să stai de vorbă, să-l privești în ochi, în gînduri și în suflet și-apoi să te simți ceva mai bogat pe dinăuntru.

Profesor doctor docent ION JUVARA ■

propriul lor destin, au fost captate de viața culturală și științifică din marile centre ale țării. S-a întîmplat astfel ca tradiția noastră să cunoască un fel de ruptură care, cred eu, la ora actuală — cînd orașul, prin nivelul de civilizație atins, poate să ceară dar poate să și dea — se atenuează pe zi ce trece. Vreau să spun că a fost nevoie de o industrie, de o economie, de o dezvoltare socială, iar acum este nevoie de un efort conștient și perseverent pentru valorificarea acestor premise fără de care nu s-ar fi putut vorbi niciodată despre un Bîrlad care se continuă, adică un Bîrlad care devine. Mai mult decît atît, dispunem la ora actuală de suficiente forțe culturale și artistice în fruntea cărora se află oameni cu adevărat pasionați, intelectuali cu dragoste de tîrg, motiv pentru care ne-am simțit în stare să organizăm prima ediție a «Zilelor culturii bîrlădene». Dar țin cu tot dinadinsul să notați că, fiind de prea puțină vreme primar, prea puține sînt și lucrurile care mi se pot atribui, adică vreau să spun că dacă am început din nou să ridicăm și noi capul, asta se datorește în primul rînd acelei munci pe care primarii de dinaintea mea au început-o, în multe privințe, chiar de la zero, o muncă pentru care oricînd trebuie să avem numai cuvinte de laudă.

VICTOR NIȚĂ ■

Plutește pe străzile acestui oraș un aer de liniște proaspătă.

UN POD DE 40 DE ZILE

După un patetic monolog de-aproape o oră întreagă, Dumitru Luca, primarul Blajului, ca și cum pînă atunci ar fi vorbit doar cîteva minute, adăugă:

— Cam asta ar fi, pe scurt, istoria podului de la Mănărade, pod pe care l-au construit în întregime sătenii, cu banii și munca lor, o construcție care a durat doar 40 de zile, adică un timp foarte scurt pentru un asemenea pod. Dar, nu știu cum să vă spun, deși s-a muncit tare mult, pe nerăsuflate, și cu o tragere de inimă cum rar mi-a fost dat să văd, parcă n-ar fi vorba numai despre construcția propriu-zisă a podului. Vreau să spun că ar mai fi vorba și despre altceva pe care, zic eu, bine ar fi să-l aflați acolo, în Mănărade.

Și pentru că în felul acesta a fost aruncată o mănușă, adică o provocare la reportaj, iată-ne în drum spre Mănărade. Trecem cu mașina peste un pod lung de 98 de metri, un pod zdravăn din lemn de stejar masiv armat cu peste un kilometru de șină de cale ferată și legat strîns în chinga odgoanelor de sîrmă, groase cam cît mîna. Pe dedesubt, apa Tîrnavei Mari curge leneșă, verde, nepăsătoare. În susul apei, cinci contrafișe înfipte adînc în albia rîului, protejînd fiecare picior al podului. În josul apei, la numai doi pași, cîteva cioate înnegrite, picioarele vechiului pod.

Cum a fost cu noul pod? A fost așa că în 20 ianuarie, la o adunare pentru desemnarea candidatului lor în alegerile de la 9 martie (a fost propus și ales în unanimitate, cu dragoste și bucurie, fără nici un vot contra, tovarășul Dumitru Luca!) s-a adus vorba, printre altele, și despre podul de lîngă barieră. Înainte vreme, pînă la acest pod nou, se ajungea în sat numai după un ocol de peste 10 kilometri. De aproape patru ani, cînd apele inundațiilor au luat cu ele cel de-al treilea pod pe care-l știu bătrînii satului (dar cîte poduri să fi fost oare în curgerea vremii?!), se tot făcea ocolul acesta, mai ales cu mașinile și căruțele, că oamenii mai treceau ei și peste un fel de punte, o scîndură înnădită pe cioatele podului luat de ape, o scîndură care se legăna chiar și singură, la bătaia vîntului doar, pentru care fapt mulți oameni au căzut în apă, și doar întîmplarea a făcut să nu se înregistreze și accidente mai grave.

— Atunci, la adunarea aceea, ne spune Alexandru Hațeganu, președintele cooperatorilor din Mănărade, am numit un comitet de inițiativă în care au intrat șapte oameni. După două săptămîni comitetul a reușit să strîngă ceva bani. De la Ocolul silvic am cumpărat stejar din picioare, adică ne-am dus noi la Mișka, l-am doborît, l-am tăiat, l-am curățat, l-am fasonat și l-am adus la malul apei.

— Ce înseamnă Mișka?

— Păi asta e o poveste mai veche, din timpul bunicilor noștri. Satul nostru avea o pădure pe care au pus ochii niște popi. Popii au propus un tîrg: să dea ei un taur de bivoli, pe nume Mișka, iar satul să dea pădurea. Așa negustorie, cu japca, mai zic și eu! Bunicii noștri au fost obligați să dea pădurea și să ia taurul. În amintirea acestei, hai să-i zicem afacere, pădurea se numește Mișka. Dar să ne întoarcem la podul nostru. Cînd am văzut noi atîta lemn de stejar, ne-am dat imediat seama că putem face un pod și nu o punte, cum ne-am propus întîi. Ne mai trebuiau bani, pentru tot felul de alte materiale, oameni și un meșter priceput într-ale podurilor. Bani am strîns, oamenii s-au angajat că pînă-n alegeri termină podul, iar meșter, adică șef de șantier, a fost numit Ion Maurer. Și despre restul, cum a fost, să vă spună Maurer.

— Meseria asta de dulgher, în care intră și făcutul de poduri, am învățat-o eu de la bătrînul Ioan Kauvitz. El era singurul meșter din sat. Mai era un meșter, într-ale zidăriei, Mihai Depnner, care mai trăiește și azi și-a lucrat chiar și dînsul la pod, deși îi tare bătrîn. Cu meșterul Kauvitz am făcut multe poduri, la Racoș, la Crăciunel, la Buia, la Veza, unde am lucrat două poduri, unul din lemn și altul din beton, și-apoi lîngă Făgăraș, în comuna Părău și în multe alte locuri. Cînd am văzut lemnul adus din pădure, am și înțeles că poate fi făcut un pod zdravăn. Oamenii au vrut o punte. Eu le-am zis că mai bine ar fi să facem un pod, că cel mai bun lucru provizoriu este cel făcut pentru totdeauna. Și-am mai zis că mie îmi trebuie zilnic 70-80 de oameni care să-mi lucreze în două schimburi, dar să lucreze, nu să încurce treaba. Zis și făcut. Oameni am avut, săteni de-ai noștri, muncitori prin tot Blajul. Cu tristețe trebuie să spun că tinerii nu prea mai știu ce-i aia dulgherie. Știu tot felul de meserii, dar dulgheria aia veche, făcută cu sfîntul topor, n-o mai știu. Cu un topor, fără altă unealtă, dulgherul trebuie să știe să facă și o vioară. Dar dacă am fost trist, am fost și bucuros cînd i-am văzut pe tineri cu cîtă, cum să zic, admirație au ascultat de vorbele mele despre dulgherie. Mergeau oamenii la serviciu, veneau acasă, abia mîncau, unii veneau cu mîncarea în mînă, și se apucau de lucru. Parcă altceva nu mai era pe lumea asta decît podul nostru, un pod pe care eu îl visam și noaptea și despre care pot să spun că-i trainic și altul mai frumos încă n-am făcut. Era iarnă, februarie, apa scăzută, frig și oamenii veneau cu vin bun și cîrnați, și pîine, și slănină. Era și-o petrecere, dar și o treabă, treabă adevărată, nu glumă. Am lucrat în două schimburi și tot am rămas în urmă cu ceva treburi de-ale noastre, de pe lîngă cășile și gospodăriile noastre, dar ce se întîmpla dacă lungeam munca la pod? Așa că îi dădeam bătaie. Nu-i vorbă că și tovarășul Luca venea pe aici în fiecare zi, își făcea el timp și venea. Bag de seamă că-i și plăcea la noi, că să ne îndemne la muncă, n-avea rost, munceam noi și fără îndemn. Cine-s oamenii cu care am lucrat? Păi n-am spus că tot satul?! Că doar n-o să-i înșir pe toți! Să zicem așa, Alexandru Hațeganu, Zahei Rusu, Martin Speck și frate-su, Herman, Ioan Fromins, Samuil Konrad, Gheorghe Fredsam, Traian Rotaru, ba chiar și Mihai Schramer, croitor, dar care n-a venit, bineînțeles, cu acul sau foarfecele. Era mare rușine să poată cineva munci și să nu vină la pod. Au dat bani și-au venit la muncă și oamenii din Hodăi, cătunul de lîngă barieră, de peste rîu, că toți copiii lor la școala noastră învață, și-acum, cu podul nou, nu le mai poartă grija să nu cadă cumva în apă. Au venit și copiii de la școală și au lustruit fierul pe care l-am dat cu roșu și-apoi cu vopsea, să nu ruginească. 40 de zile am trăit împreună, toți cu același gînd, cu aceeași luptă și cu aceeași îndîrjire. Ce altceva poate fi mai frumos? Fiecare se străduia să facă rost, te miri de pe unde, de-un cui mai mare, de-un șurub... Mult ne-au ajutat cei de la I.C.I.L. că au găsit o sonetă veche, casată. Au reparat-o, i-au pus un motoraș nou și-am bătut cu ea stîlpii cei mari, apoi am dat-o din nou la I.C.I.L. unde merge și azi. Și nu doar de la I.C.I.L. am primit noi ajutor. V-am spus că oamenii noștri lucrează în tot Blajul. Așa se face că la 15 martie, cînd a fost sărbătoarea podului, a venit lumea de peste lume, cîtă frunză și iarbă. Atunci am înțeles eu, adică tovarășul Luca m-a spus, că la toată treaba noastră au participat mult mai mulți oameni, oameni pe care eu nici nu-i cunoșteam, dar veniseră și ei să se bucure alături de noi. Și-atunci, zic eu, poate că toată lumea a văzut cîtă bucurie și frățietate poate să aducă în sufletul omului munca făcută pentru obște.

I-am relatat primarului Dumitru Luca, pe sărite, cîteva din cuvintele spuse de Ion Maurer, dulgherul.

— Păi vedeți, de asta v-am spus eu să venim aici. Povestea podului v-am depănat-o și eu, dar dacă vă spuneam și despre ceea ce au simțit acești oameni poate că nu m-ați fi crezut, poate ați fi zis că sînt scorneli de-ale mele.

VOINEA DUCA ■

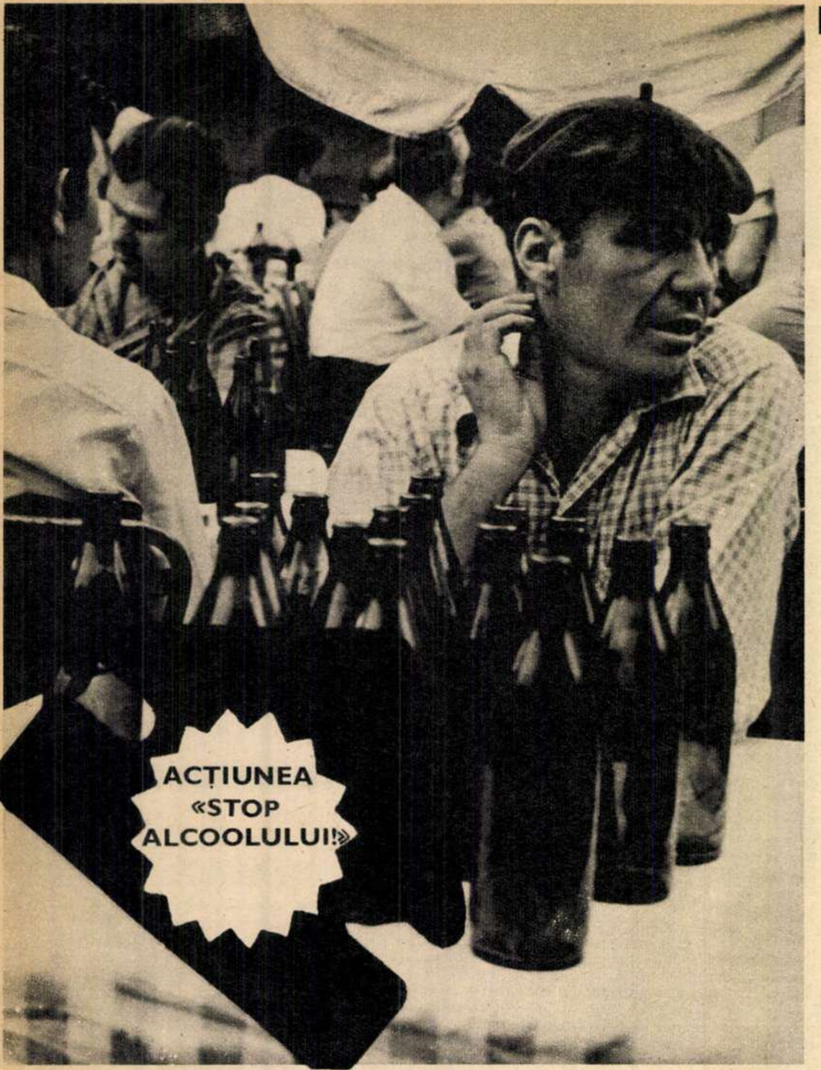

LEGILE SCRISE ȘI NESCRISE ALE ÎMPLINIRII NOASTRE UMANE

Conștiința publică românească a luat act, în aceste zile, de un document cu o însemnătate și o semnificație deosebită: **Decretul Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România cu privire la stabilirea programului de funcționare a unităților comerciale și de alimentație publică.** Am simțit, din nou, parcurgîndu-l, aceea pururea trează, fertilă și exigentă grijă față de om, care constituie spiritul, de fapt țelul însuși, fundamental, al întregii politici a Partidului Comunist Român. Sînt reglementări care ating, totodată, cîteva clape extrem de sensibile ale mecanismului social și moral al țării de azi, ale climatului în care trăim, în lumina principiilor eticii și echității socialiste, ale Codului comunist de muncă și viață. Sînt reglementări menite să apere («să facă să fie stimate!», ne scrie un cititor) timpul cetățeanului, odihna lui, liniștea și civilizația străzii, cadrul general de viață armonioasă, echilibrată, nepoluată, rațională, demnă, pe care îl presupune formula noastră de viață, ordinea noastră socialistă.

Formula noastră de viață este mai complicată decît, uneori, ne închipuim. Ea presupune, cum spuneam, respect pentru om, respect pentru viața și liniștea lui, respect pentru timpul lui, și acest Respect (cu majusculă!), care aparent sună simplu, se obține printr-un gigantic, complex și perpetuu efort, printr-un program social în care chiar și «detaliile», chiar și cele infime, își au rolul și rostul lor. E un «amănunt» că orarul de funcționare al magazinului de confecții sau al «Alimentarei» din colț se lovește cap în cap cu orarul meu, al clientului, cu timpul meu, care nu e liber decît după ce am părăsit întreprinderea. E un «amănunt» că, sub fereastra mea, e o grădină de vară în care un trompetist furios își caută talentul pînă spre zori. Dar cîte astfel de «amănunte» fac un întreg, deci o viață? Sînt «amănunte» care țin de existența noastră obișnuită, cotidiană, simplă, intimă, țin deci de uman, iar o societate în afara umanului nu există. Cu atît mai important este rolul lor într-o societate cum este a noastră, căreia omul nu numai că nu-i este indiferent, dar care, prin definiție, este o societate a omului, a slujirii omului, a împlinirii omului.

De o vie popularitate (vorbind tocmai despre împlinirea omului!) s-a bucurat acel punct al Decretului (Articolul 8) prin care, citām, «se interzice accesul în barurile de noapte și în unitățile similare acestora al tinerilor sub 18 ani». Oportunitatea unei astfel de măsuri nu mai trebuie subliniată, ea e firească, ea răspunde unor principii firești, dar și, din păcate, unor realități. Cîteva semne, mai mult exterioare, ne-au îndemnat uneori, într-adevăr, să credem că ici-colo, la noi, un anume rău al secolului veștejește unele suflete tinere, pregătindu-le pentru un fel de abandon vital. Am văzut, o mărturisim cu tristețe, cu ochii noștri, băieți și fete care (cum, cînd, de ce?!) au căpătat ochi de lunatici, și-au pierdut parcă numele, identitatea, au fost parcă loviți, după nopți de baruri, de un anume fel de amnezie ce i-a făcut să nu mai știe unde se află școala, locul de muncă, familia, biblioteca, punctele cardinale. Ziua lor e noaptea, dimineața lor e somnul, laptele lor e alcoolul, respirația lor e țigara («superlong», dacă se poate).Sigur, ei sînt puțini, raportați la o generație, sînt puțini, izolați și (trebuie să spunem acest cuvînt) chiar triști, cel puțin pe fundalul de optimism și lumină al tabloului unui întreg tineret care muncește, creează, e serios, ne bucură. Sînt puțini, izolați și triști, și foarte des vina nu e numai a lor. Foarte des, acești tineri care disprețuiesc valorile morale și bunurile civilizației, ale lumii noastre, refuzînd să cotizeze la ea, mențin totuși un minim contact cu această lume prin mijlocirea «banilor de buzunar» dați de tăticu'. Extravaganța sau orbirea lor nu merge pînă acolo încît, disprețuind munca, să refuze să se înfrupte din ea.

Cine sînt, de fapt, acești tineri, cărora le e consacrat un articol în amintitul Decret? Ei nu sînt (trebuie să le-o spunem deschis, chiar cu riscul de a-i jigni) «o forța». Ei nu sînt «cineva», cum adesea se cred. Ei sînt nimeni. Ei sînt, cu o vorbă din tinerețea lui Mihai Eminescu, nimic altceva decît niște «juni corupți». Nu numai, cum spuneam, din vina lor. Vom vorbi altcîndva, mai pe larg, despre cauze. Dar ceea ce se cuvine a se reține, totuși, în 99 la sută din cazuri, este pe de o parte cadrul familial parazit (fie și numai la modul moral!) în care apare fenomenul, iar pe de alta «toleranța» prost înțeleasă și lipsa de opinie în legătură cu acest simptom.

Este un prilej de meditație pentru toți factorii educativi — familie, școală, organizații de partid, de U.T.C., profesori, maiștri, conducători de unități etc. Dezmeticirea tinerilor în cauză nu vine singură. Un articol dintr-un decret este doar un început: începutul unei acțiuni, la care trebuie să concurăm cu toții. Frunzele se veștejesc, se declorofilizează, numai atunci cînd n-au ozon, cînd n-au lumină. Să fim mai generoși cu lumina și cu ozonul, cu sfaturile noastre hotărîte și drepte, să nu-i privăm pe tineri de ele.

Ne-am oprit mai pe larg la această prevedere a decretului și la răspunderile ce se impun în lumina ei, dar, recitind și celelalte prevederi, ne dăm seama cît de importantă, la ora de față, este răspunderea cu care toate organele de stat — și în primul rînd cele cărora le revin împuterniciri exprese prin acest decret — vor ști să adopte, prompt și eficient, măsurile traducerii în viață a obligațiilor stipulate. Obligațiile — deci și răspunderile — sînt foarte clare, atît de clare încît orice tergiversare a împlinirii lor, în spiritul și litera decretului, orice rabat la **integrala** lor aplicare, n-ar putea însemna decît o complicitate pernicioasă între vinovat, între cel care atentează la civilizația noastră, la normele ei, și cel care îl tolerează.

ILIE PURCARU ■

INCONȘTIENȚA ȘI VINOVĂȚIA LUI «BEAU BANII MEI ȘI NU FAC SUPĂRARE LA NIMENI»

După cum scrie pe geam, cu litere proaspete, la bufetul «Someș», pe strada Hristo Botev colț cu calea Moșilor, după nouă seara nu se mai servește. Așa scrie pe geam, așa știe și responsabilul Nicolae Pascu, om care se laudă că are șaptesprezece ani în comerț și nici o sancțiune, așa se întîmplă pe dinafara lucrurilor, dar înăuntrul lor, adică în realitate, barmanul Ionel Anghenie umple un păhărel cu coniac la nouă și douăzeci.

Responsabilul observă scena și, fiind noi de față, se burzuluiește și se miră. N-aș fi crezut, zice, să încalce cineva Decretul, doar ieri l-am prelucrat în ședința de grupă sindicală. Tocmai cînd ne întrebăm noi și se miră Nicolae Pascu, iată că apare Ionel Anghenie, atras nu atît de carnetele și aparatele noastre, pe care încă nu le folosisem, cît avertizat de acea intuiție infailibilă pe care ți-o dăruiește fie și o săptămînă petrecută dincolo de tejgheaua de metal a barului. Cu o vorbă dulce, ne lămurește cum că dînsul «știe treaba cu Decretul și o respectă», doar că acum a trebuit să calce pe de lături, întrucît solicitantul — pretinde — era ofițer. Sau inspector. Sau ceva asemănător, de parcă legea n-ar fi una pentru toți.

Ne continuăm raidul nocturn în perimetrul Pieței Unirii. La 22.30, «Cornul vînătorului» e închis cu lacătul. Conform orarului, afișat la bună vedere, serviciul s-a încheiat la ora 22.00, apoi oamenii au făcut, se vede, curățenie și au închis la timp și în condiții civilizate un bufet în care pînă nu demult «stingerea» găsea multe mese cu șase picioare. Patru fiind de lemn, iar două aparținînd băutorului întîrziat, cu mintea aburită de alcool și tîmpla rezemată de solniță.

În celălalt capăt al străzii Bibescu Vodă, către Rahova, adică la doi pași, ceea ce vrea să demonstreze că bufetele și restaurantele din centrul Bucureștiului sînt uneori atît de dese încît un singur ospătar ar putea foarte bine să servească în două unități, în celălalt capăt al străzii, zicem, la «Pui de urs», găsim aceeași atmosferă. Deși nu este decît puțin peste ora zece și jumătate, luminile sînt stinse și localul strălucește de curățenie. Traversăm Piața Unirii, lăsăm în stînga magazinul universal «București» și dăm să intrăm la bufetul «Cotnari». Legitimația noastră nu ajută la nimic. De dincolo de ușa închisă ni se explică, politicos, că programul s-a terminat și că nu mai putem fi serviți. Nu sîntem singurii care vrem să intrăm. Lîngă noi, mai puțin înțelegători și mult mai puțin siguri pe picioare, de parcă ar păși pe caldarîm încălțați cu patine, cîțiva cetățeni se agită la ușă, dorind de fapt nu să intre în restaurant, cît să se reîntoarcă, aflîndu-se dînșii la capătul unei grele și foarte lungi curse de țuică și bere.

Neizbutind nimic, grupul se împrăștie, după ce oamenii se îmbrățișează prelung și după ce se dumiresc că puține sînt șansele de a mai continua în altă parte. Cînd rămîne singur, ultim mohican cu ochi de purpură și picioare de lut, Mihalache Cazacu din Sintești vorbește cu voce tare și, împrietenindu-se dînsul cu noi de parcă am fi făcut armata împreună, ne invită la «Grădinița», unde vrea să dea măcar trei beri, așa, că e gestul meu, zice. La început, recunoaște, a băut de plăcere. Adică a «ras» vreo patru sticle ca să-și astîmpere setea, apoi a băut de supărare, că i-a dat unuia din prietenii de adineauri o sută de lei, ca să mai comande, iar prietenul a șters-o, fapt care l-a indignat peste măsură. Ne spune că dînsul înțelege multe în viață, e de acord să lege prietenie la un șpriț, cum a făcut și în seara aceasta, dar să iei banii de la un om, să zici că aduci trei beri și tu s-o ștergi, asta nu mai înțelege și asta i se pare că nu mai e o chestiune de băutură. Ci o chestiune de omenie, chit că prietenia despre care vorbește are respectabila vechime de o baterie și cincizeci de rom.

Ca să ne arate cît este de important și ce bine se simte pe patru cărări, omul scoate un carnet plin cu delegații și ne oferă o alternativă: dacă nu vreți să mergeți cu mine la «Grădinița», atunci, uite, vă dau o... delegație de-astea ștampilate și vă duceți pînă la Timișoara, beți ceva în cinstea mea și vă întoarceți acasă. Sesizînd, se pare, o curiozitate deosebită din partea noastră, rupe delegațiile scrise, ca să nu aflăm unde lucrează. Nu aflăm acest amănunt, dar aflăm că se ocupă, la Vidra, cu ceva legume-fructe, că are doi copii de care acum nu-i pasă, fiecare cu viața lui, zice, că nu i-e rușine pentru mersul acesta împleticit și pentru vorbele sale înnodate care trezesc dezaprobarea trecătorilor. Scoate un portofel și se bate cu pumnii în piept: beau banii mei și nu fac supărare la nimeni. Il întrebăm cum crede că o să ajungă mîine teafăr la muncă, dacă acum, cînd n-a mai rămas mult pînă la miezul nopții, umblă pe șapte cărări și caută un loc unde să mai bea ceva. Încheagă cu mîna un gest liniștitor: mîine mă duc la Călărași, nenicule, am o treabă acolo, mă reped pînă la gară și iau acceleratul de Sighișoara.

— Nea Cazacule, nu vezi că se uită lumea la matale ca la urs?!

I se pare un argument neconvingător, dacă nu o întrebare prostească. Lumea n-are de ce să se uite, răspunde, doar nu e șchiop și n-a furat banii lăsați în cîrciumă. De cheltuit, nu-și mai aduce aminte cît a cheltuit, a mai băut dînsul, a mai făcut cinste, a mai fost și suta aceea cu bucluc, în orice caz, ceva bănișori a lăsat, și nu i-e teamă de altceva decît de gura nevestii și de faptul că sandalele din picioare nu vor mai fi bune de încălțat săptămîna viitoare.

Lăsăm tristul personaj într-o stație de troleibuz și mergem mai departe. Pe cheiul Dîmboviței, la «Ciocîrlia», responsabilul Titus Popescu e foarte informat în ceea ce privește Decretul, a primit circularele și susține că a luat toate măsurile, nu numai ca să sancționeze, ci și ca să prevină. Socotește Decretul binevenit, ca un serviciu adus societății și, într-un fel, fiecăruia dintre noi. Oricum, îl auzim, după zece noaptea nu mai vine el om serios în restaurant, intră mai mult bețivii și consumă cinci baterii la o sută de cașcaval, în doi. Deci nici la plan nu pierdem nimic, în ultima oră de funcționare tot nu făceam mare vînzare, dar acum personalul este mai mulțumit, că pleacă acasă omenește cu tramvaiul și că are timp să se odihnească pînă a doua zi. Înainte de Decret, zice, activitatea se întindea, cu sau fără voia noastră, pînă la unu și jumătate, ieșea foarte des cu scandal și cu furturi, căci la beție omul nu prea simte cînd e buzunărit. Acum toate acestea s-au terminat, viața noastră este mai liniștită și munca noastră mai civilizată.

La ieșire însă, surpriză. Fără știrea responsabilului, într-un colț al restaurantului, în stînga intrării, se bea cu sete și cu sticla, deși a trecut cu mult de ora închiderii. Masa este murdară, udă, plină de resturi de mîncare și de sticle goale, consumatorii se hîrjonesc cu ospătara, Ion Mătăluță din Vărăști Ilfov face cinste, a luat nu știu ce aldămaș. Sosită la timp, o echipă a miliției încheie constatările de rigoare și întocmește amenzi pe măsură, sancționînd încălcarea legii și optica mutilată de a bea în cîrciumă, sticlă după sticlă, pînă la miezul nopții, nu numai în detrimentul sănătății și buzunarului propriu, ci și în detrimentul liniștei și odihnei celorlalți.

Toată această poveste cu băutul fără noimă și fără măsură nu reprezintă la urma urmei numai problema unui individ, cum cred pătimașii care se laudă că beau banii lor, cît problema întregii colectivități care are datoria să intervină în a sancționa cu toată asprimea inconștiența și lipsa de răspundere a unora.

TRAIAN IORDĂCHESCU ■

ACȚIUNEA «STOP FUMATULUI!»

Fotografie de **RADU CONSTANTINESCU** ■

ȚIGARA, ACEASTĂ PLĂCERE CARE DISTRUGE LENT

După o numărătoare demnă de încredere, de mai bine de un deceniu se consumă în lume peste două mii două sute de miliarde de țigări anual, ceea ce reprezintă, ne avertizează cu tot mai multă seriozitate medicina, un pericol fără precedent pentru specia umană. O amenințare neobișnuită. O dramă înspăimîntătoare, în spatele căreia se ascunde cea mai vinovată dintre plăcerile-flagel ale umanității: țigara.

În comparație cu alte țări, la noi situația este departe de a fi atît de tragică și de alarmantă. În Statele Unite, de exemplu, tutunul anunță mai multe victime decît cel mai pustiitor dintre războaie, anticipînd pentru 1980, conform Programului național de luptă contra cancerului, 51 de milioane de indivizi cu potențial cancerigen dintr-un total de 220 de milioane!! Evident, condițiile noastre de stress și de poluare sînt cu totul altele, factorii care conduc la îmbolnăviri au alte cauze, situația este, oricum, mai liniștitoare, dar nu foarte simplă, nu de ignorat. Mai ales pentru că putem vorbi în prezent de o extindere continuă a fumatului, de o apropiere tot mai frecventă și tot mai intimă între omul modern si țigară, această plăcere care distruge lent.

Fumăm tot mai mult. Fumăm peste tot. Acolo unde este permis și acolo unde citim, negru pe alb, că fumatul este oprit. Mai nou, în ascensoare și chiar în autobuze. În ședințe. Pe străzi. În parcuri. În locuințele noastre care țin între pereți nostalgia aerului curat. Pînă și în școli, elevi de 10-12 ani, imitîndu-i pe oamenii mari și încercînd să-și afirme, pe o pistă falsă și iluzorie, o personalitate debordantă. Fumează bărbații, principalii clienți ai tutungeriilor, fumează femeile, în număr tot mai mare și cantități tot mai industriale, oferind zilnic un spectacol tulburător, la care bunicii noștri și-ar fi dat coate: țigări aprinse în plin bulevard, în locuri publice, în adunări, ca să demonstreze, se încearcă explicații, că sînt egale cu bărbații, ca problemele lor de viață nu sînt mai mărunte și că zbuciumul lor e la fel de însemnat.

Uneori, fumatul poate contribui oarecum la depășirea unor situații de stress, la supărare sau enervare, mărturie în această direcție stînd recentele cercetări ale neurofarmacologilor englezi Hall și Morrison, comunicate într-un amplu articol publicat de «Epoca». Această eventuală ușurare a situației de stress aduce însă fumătorului mult mai puține avantaje decît se presupune, fiecare fumător — avertizează aceeași cercetare — reprezentînd un bolnav potențial, cu șanse de a se îmbolnăvi mult mai mari decît ale semenului său, nefumătorul. Comparînd riscurile îmbolnăvirii unui fumător cu cele ale unui nefumător, medicina este de acord că riscurile pe care și le asumă fumătorul de bunăvoie și nesilit de nimeni sînt mai mari de

- ● 12 ori în cancerul pulmonar
- ● 10 ori în cancerul laringian
- ● 6 ori în cancerul faringian
- ● 5 ori în cancerul esofagului.

În urmă cu cîteva decenii, la începutul secolului, de exemplu, cînd lumea era mai puțin grăbită și viața mai puțin mecanică, fumatul constituia o plăcere adevărată, exercitată numai de cîteva ori pe zi, după masă, la o cafea, în public. Astăzi, în condițiile în care un fumător depășește zilnic un pachet și jumătate de țigări, fumatul a devenit un viciu, cu atît mai periculos pentru sănătate cu cît nu este vorba numai de drogul numit nicotină, socotit principalul dusman al organismului omenesc, ci si de alte 1 340 de substanțe pe care le eliberează fumatul unei țigări și pe care omul le inhalează fără să știe de existența lor. Afirmația că nicotina este un drog a părut multă vreme riscantă, dar cercetările mai noi au arătat că este adevărată pînă la capăt, concludentă în această privință fiind experiența celebrului medic englez Lennox Johnston, condusă pe un lot de 35 de subiecți. Celor 35 de fumători pasionati li s-au inoculat doze mici de nicotină și s-a constatat, după o serie de 60-80 de «injecții», că țigările au fost evitate, voluntarii preferind direct inoculările cu drog și uitînd că, de fapt, fumau din plăcere, ca să-și ocupe mîinile sau ca să învingă anumite dificultăți. Toată această experiență l-a determinat pe cercetător să tragă o concluzie devenită de-acum un fel de dicton caracterizînd fumatul:

> **«a fuma tutun este un mod de a te droga cu nicotină, așa cum a fuma opium este un mod de a te droga cu morfină».**

Închegînd acest prim reportaj dintr-o mai vastă campanie intitulată «Stop fumatului», am avut ocazia să stăm de vorbă cu cîteva personalități de marcă, medici cu merite recunoscute în lupta împotriva fumatului. Respectînd adevărul, vom spune că au existat unele diferențe de opinii. Nuanțe diferite. Atitudini mai mult sau mai puțin intransigente față de tutun. Toate convorbirile au ajuns însă la aceeași concluzie: tutunul este foarte dăunător organismului, fumarea unui număr mare de țigări presupunînd consecințe dintre cele mai grave pentru organism.

Astfel, la Spitalul de pneumoftiziologie, conferențiarul doctor docent Eugeniu Zitti, șeful clinicii de chirurgie toracică, altfel un dușman moderat al tutunului, ne-a confirmat că marea majoritate a intervențiilor sale au avut loc pe fumători, cam trei fumători din patru persoane operate, subliniind că statistici dintre cele mai ferme au ajuns la concluzia că aproximativ 80 la sută din cazurile de deces prin cancer pulmonar ar putea fi evitate dacă fumatul n-ar fi devenit o patimă numărînd pînă la 60 sau chiar mai multe țigări într-o zi.

Din acest punct de vedere, semnificativă pare situația extinderii bronșitelor cronice cu emfizem, maladii grave la o anumită vîrstă, care conduc la o scădere substanțială a capacității de muncă și la pensionări precoce:

● Efectuată în 1969, la Craiova, ancheta doctorului Golli a depistat la 7,95 la sută din populație bronșite cronice cu emfizem.

● Un an mai tîrziu, cercetînd populația de peste 30 de ani dintr-unul din sectoarele Bucureștiului, profesorul Manu a constatat un procent și mai mare: 17,3 la sută.

● La Iași, în 1971, ancheta doctorului Armașu a stabilit că 6,4 la sută din populația orașului suferă de boala respectivă.

● Ancheta doctorilor Duțu, Bungețeanu și Jienescu — București, 1972 — 19,6 la sută.

Lăsînd deoparte o dinamică ușor de sesizat în cifre, să notăm marile diferențe dintre bolnavii fumători și cei nefumători:

FUMĂTORI	NEFUMĂTORI
24,6 la sută	4,4 la sută (dr. Golli)
38 la sută	9,5 la sută (prof. Manu)
11,7 la sută	4,6 la sută (dr. Armașu)
35 la sută	12,3 la sută (dr. Duțu și colaboratori).

Documentarea noastră s-a încheiat la Institutul clinic de ftiziologie, unde profesorul doctor docent Constantin Anastasatu, directorul unității, ne-a acordat următorul interviu:

— Tovarășe profesor, despre fumat se spun multe, fumătorii îl apără, nefumătorii îl blestemă, nimeni nu este indiferent. După unii, fumatul este boala secolului. Așa să fie? Să reprezinte oare această nevinovată țigară, pe care o țin acum între degete, un pericol atît de mare?

— Oamenii ar trăi mai mult dacă n-ar exista fumatul. Date statistice verificate susțin că durata medie de viață a fumătorilor este cu cel puțin zece ani mai mică decît a nefumătorilor. Pericolul este cu atît mai mare, cu cît este vorba de oameni dependenți de inhalarea regulată a unor susbtanțe toxice, cu care s-au obișnuit și de care nu se mai pot lipsi.

— Înțeleg că vorbiți despre toxicomanie. Cu toate acestea, mulți susțin că fumatul este o urmare firească a stressului vieții moderne. Ce credeți?

— Explicațiile sînt foarte multe. Este de remarcat însă că fumează nu numai amatorii înversunați, categoria aceea oarecum definitiv clasificată, cît fumează femeile, adolescenții și uneori chiar copiii. Fumatul precoce nu prezintă pericole imediate, dar constituie o amenințare sigură pentru mai tîrziu, fiind vorba de o plăcere care distruge lent. Fumătorul nesăbuit în vîrstă de 12 ani va deveni cu siguranță bolnav la vîrsta maturitații.

— Tovarășe profesor, cel care vă vorbește face parte dintre fumători... Cu un sfert de oră în urmă am avut ocazia să văd radiografia plămînilor unui fumător. Pentru comparație, un colaborator al dumneavoastră mi-a arătat și un film reprezentînd plămînii unui nefumător. Diferența m-a cutremurat. N-aș putea să spun decît că plămînii fumătorului erau negri, chirciți, strînși ca o iască.

— Riscul de a face bronșite cronice cu emfizem sau cancer pulmonar, ca să vorbesc numai de bolile care mă interesează, lăsînd deoparte maladiile cardiovasculare, este de treizeci de ori mai mare la fumători decît la nefumători. Plămînul care te-a speriat pe dumneata a ajuns cum a ajuns datorită inhalării zilnice a unei mari cantități de fum și nicotină. De la fumat pînă la bolile de plămîni nu este decît un pas, un pas reprezentînd o prăpastie pe care omenirea ar putea-o evita dacă ar înțelege să renunțe la ceea ce nu mai reprezintă de mult o plăcere, ci un viciu, adică la țigară.

— Tovarășe profesor, ce-i de făcut?

— În ceea ce te privește pe dumneata, să nu mai fumezi. Cîte țigări aprinzi pe zi?

— Zece. Cincisprezece. Poate douăzeci.

— Asta înseamnă că ai șanse să-ți scurtezi viața cu cinci ani. În privinta celorlalți, în acest moment, accentul trebuie să cadă nu atît pe acțiunea de a-i convinge pe fumătorii pasionati să renunțe la viciu, cît pe preocuparea de a-i împiedica pe tineri să se apuce de țigară.

— Cum? Interzicîndu-le?

— Luarea măsurii de interzicere a fumatului în adunările publice, în incinta unităților de muncă, în restaurante, facultăți și așa mai departe, mi se pare foarte necesară. Dar eu despre altceva vorbeam. Vorbeam despre propaganda pe care trebuie s-o intensificăm împotriva fumatului, pentru a-i convinge pe nefumători și pe fumători deopotrivă cît de mari sînt pericolele la care îi expune țigara, ce consecinte nefaste are fumatul asupra organismului lor.

— Vă mulțumesc, tovarășe profesor. Țigara pe care o sting în fața dumneavoastră va fi ultima. Așa cel puțin sper.

Campania «STOP FUMATULUI», pe care o declanșează astăzi revista noastră, a început, iată, chiar cu cel care semnează mai jos. Vom reveni.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

PURTA ÎN POȘETĂ NU DOAR NIȘTE SEMINȚE

În clipa de față îmi place foarte mult această muscaria albastră.

Fotografii de ION PREDOȘANU

Nici nu ne gîndiserăm noi să rămînem prea multă vreme în serele de flori ale Blajului. Adică ne-am oprit, ca să zicem așa, doar pentru o luare de contact, mai mult în trecere, sperînd și într-o delectare a ochiului prea puțin obișnuit cu orbitoarea lumină a lunii mai. Bineînțeles că ne-am lăsat cuprinși de freamătul culorilor și al miresmelor, numai că s-a întîmplat să aflăm printre altele și faptul că nicăieri în țară, ci numai aici, în serele Blajului, se produce mult rîvnita sămînță de conopidă, acea «varză cu studii superioare». Și tot aici, în serele Blajului, se mai produc și semințele unor apreciate soiuri de ardei și ceapă. Cam atît despre partea legumicolă a serelor și iertat fie-ne modul expeditiv în care am terminat cu conopida, ardeii și ceapa. Avem și scuza faptului că noi ne-am oprit pentru flori!

La Blaj, florăria, ca o activitate economică propriu-zisă, cu oameni de meserie și condiții optime, se practică de numai cinci ani de zile, altfel spus, de la venirea tovarășei Cristina Babeș, inginer horticultor, o femeie care, oriunde s-ar duce, va purta cu sine, chiar și în poșetă, ca pe o zestre a vieții sale, semințele a zeci și sute de flori, din toate soiurile, gata oricînd să transforme un simplu petic de pămînt într-un crîmpei de vis al culorii, al parfumului, al gingășiei, poate mărunta noastră clipă de emoție zilnică.

— Am terminat facultatea la Iași în 1957, am lucrat o vreme în viticultură, dar din 1960 mă ocup numai de flori. Am început cu cinci hectare între Agigea și Eforie. Știu că s-a ajuns la 17 hectare. Vreau să spun că atîtea erau cînd am plecat eu, deși 17 hectare pentru niște sere de flori înseamnă foarte mult. Spun asta în comparație cu ceea ce am aici, la Blaj, unde după cinci ani, cu două hectare și 10 colaboratori, parcă aș spune că am trecut de ceea ce se numește început.

— Cum de-ați lăsat litoralul, o muncă de peste zece ani și cu rezultate, înțeleg eu, deosebite, de vreme ce vi s-a făcut chiar și un film «Flori pentru litoral»? Cum de-ați lăsat niște colaboratori pasionați, intrați deja în tainele meseriei, și ați venit aici, la «Roma mică»?

— De pe litoral, adică din mijlocul acelor oameni, n-am plecat eu chiar de bunăvoie. De la Stațiunea viticolă a Murfatlarului, soțul meu a fost transferat aici, așa că...

— Vrînd-nevrînd v-ați urmat soțul?

— Nu, soțul nu se urmează vrînd-nevrînd, ci se urmează bineînțeles, sau pur și simplu, dar cînd mă gîndesc ce colecție am lăsat eu acolo... Eh, dar ce-a fost a fost! Am venit la Blaj cu cîteva soiuri în poșetă, semințe de tot felul.

— Altfel spus, dumneavoastră veneați purtînd în poșetă nu doar niște semințe, ci viitorul destin al cîtorva oameni care, pînă să veniți dumneavoastră, nici nu se gîndiseră că vor sădi, vor crește și vor culege flori.

— S-ar putea spune și asta, am deja o tehniciană foarte bună, Ana Berghian, chiar și un băiat bun, pe Dorin Anghel, absolvent al liceului agricol, dar care, simt eu, vrea să treacă la viticultură, unde nu se cere chiar așa de multă migală, unde mai poți amîna pe a doua zi o operație oarecare, dar la noi, la flori, problema se prezintă puțin mai altcumva, fiecare operație trebuie s-o faci nu în acea zi, ci în acea oră prea bine știută. Uneori, ca să nu se corcească florile, trebuie să lucrezi chiar și împotriva naturii, împotriva vîntului sau a insectelor care polenizează. Așa am pățit cu niște pansele galbene care, fiind mult prea aproape de cîteva pansele mov, s-au corcit, au dat la a doua generație pansele pestrițe, frumoase și ele, dar pe care, din punct de vedere genetic, nu le mai puteam controla.

Am ascultat și am notat apoi o adevărată dizertație tehnică despre teribila și ciudata comportare a florilor care nici pe departe nu sînt așa de cuminți precum s-ar crede. Și-apoi am întrebat de una, de alta, aflînd pînă la urmă că inginera Cristina Babeș este și autoarea a patru noi soiuri de petunii (una dintre petunii a fost omologată și se numește Eforie, iar celelalte trei vor fi cît de curînd omologate și deocamdată, în mod provizoriu, una dintre ele se numește Ana-Cristina, ca încă un semn de dragoste pentru fiica dumneaei, o fetiță de numai șapte ani, șapte ani trăiți numai între flori), plus un soi nou de gura leului.

— După cum vorbiți, așa, în fugă, despre obținerea acestor soiuri, înțeleg că totuși inima dumneavoastră bate pentru alte flori.

— Da, inima mea bate pentru lalele. În Olanda, țara lalelelor, de unde noi primim majoritatea bulbilor, există în cadrul Facultății de floricultură o secție specială pentru viitorii specialiști în creșterea lalelelor. În clipa de față îmi place foarte mult această muscaria albastră, o ceapaciorii extrem de rafinată și cu un parfum pe care cu greu și-l poate imagina un om. Vedeți, în primul rînd îmi plac bulboasele, adică gladiolele, narcisele, verbinele, dar îmi plac și celelalte flori, gura leului, cîrciumăresele, petuniile, ochiul boului sau, dacă vă supără numele, Calistephus. Și cu toate acestea, intențiile mele sînt să dezvolt cultura trandafirilor de dulceață, o cultură extrem de rentabilă, dar asta nu înseamnă că voi neglija și florile propriu-zise.

Și după cum spuneam, noi ne opriserăm doar pentru puțină vreme în serele de flori ale Blajului, dar s-a întîmplat să întîlnim, printre flori, o femeie care, oriunde s-ar duce, urmîndu-și soțul bineînțeles sau pur și simplu, va purta cu sine, chiar și în poșetă, semințele a zeci și sute de flori.

VICTOR NIȚĂ

De cinci ani de zile, lalelele de toate culorile cresc și la Blaj.

la palatul sporturilor și culturii
demis roussos atrage, trei seri la rînd, cîte 6000 de oameni spre a-l asculta, dar...

...o bună parte dintre aceștia au plecat dezamăgiți. De ce? Cine este faimosul cîntăreț al cărui nume provoacă uneori oftatul? Ce a așteptat publicul de la el și ce a oferit el, în schimb, acestui public care a plătit 100 de lei biletul pentru a putea murmura împreună cu idolul său: «Good bye my love, good bye»?

Indiscutabil, Demis Roussos este un fenomen și impresarii de la ARIA care au realizat performanța de a-l aduce la București, împreună cu uriașele sale amplificatoare *Lombardi*, merită stringerea noastră de mînă. O strîngere cu atît mai sinceră cu cît steaua lui Demis nu a apus încă și ea mai strălucește deasupra Mediteranei înfiorate la auzul glasului său unic, de neconfundat.

Născut în Egipt la 15 iunie 1946, din părinți greci, cunoaște și îndrăgește de mic copil folclorul oriental, studiază apoi solfegiul, pianul, chitara și... începe să cînte. De la început în cîntecul său se îmbină farmecul liniștit al psalmului bizantin cu litania în falset a muezinului și cu agresivitatea improvizațiilor din cîntecele arabe. Totul bazat pe deosebita disponibilitate a glasului său de bas-bariton (da, da, nu vă mirați) cu inflexiuni tenorale sau chiar de soprano. Stilul însă e occidental, la început în maniera lui Otis Redding și Paul Mc Cartney; mai apoi, eliberîndu-se de influența acestora, păstrează însă ritmul modern anglosaxon și textele în engleză, limbă în care tînărul grec din Egipt intuiește cheia viitoarelor sale succese internaționale.

Succese care nu întîrzie să se arate. Mai întîi e cucerită Mediterana, melomanii din Africa de Nord, Israel, Grecia ori Italia devenind repede admiratorii acestui băiat voinic cu voce pentru catedrale. La 22 de ani, la Paris, Demis cîntă în grupul pop *Aphrodites' Child* (primul disc *Rain and Tears* se vinde în cîteva sute de mii de exemplare) de care se desparte repede. Iată-l așadar singur, cu oarecare notorietate, liber să-și înfăptuiască visul din copilărie, lansarea cîntecelor locurilor sale natale și ale Greciei, adevărata sa patrie, într-o manieră modernă, beneficiind de toate cuceririle ritmice, armonice și, mai ales, tehnice ale muzicii pop contemporane.

Cele mai multe dintre noile melodii și adaptări sînt opera sa proprie, iar primul L.P. *Fire and Ice* poartă de aceea, din plin, pecetea personalității sale. Demis cîntă aici cu tot focul temperamentului său meridional temele eterne: viața, moartea, dragostea. Discul are o unicitate stilistică pregnantă, influența bizantină topindu-se într-un adevărat *gospel* religios — dar... nu se vinde în tirajul scontat după marele succes care l-a constituit *single*-ul *We shall dance*. Aceasta — în vara lui '71, pentru ca în '72, în iunie, odată cu lansarea piesei *My reason*, Demis Roussos să devină... *Demis Roussos*, adică faimosul cîntăreț grec de limbă engleză.

Urmează marile triumfuri, aclamațiile celebrelor săli ale lumii: «Olympia» la Paris, «Royal Albert Hall» din Londra, «Budokan» din Tokio, «Palais des Arts» din Montreal etc. Nici stadioanele (pe «Olympic» din Atena s-au adunat pentru Demis peste 100 000 de spectatori) și, iată, nici sălile de sport nu rămîn străine succesului său care a continuat an de an, cu un alt *single* lansat în Brazilia, *Velvet Morning*, și cu al doilea L.P. *For ever and ever* (1973). Între ianuarie '73 și ianuarie '75 cartea sa de vizită e impresionantă: 24 țări vizitate, peste 400 000 km parcurși cu avionul și cu alte mijloace de transport, peste 200 de concerte, numeroase discuri de aur, de platină și de diamant...

*

Și iată că, după ce în ultimii trei ani, din toate casetofoanele auzeam vocea atît de particulară, ușor voalată, cu acel timbru senzual atît de admirat, l-am ascultat acum pe Demis Roussos... pe viu. El cîntă și pe scenă la fel de bine ca pe discuri, cu acea participare totală, relevînd glasul său inimitabil, ajutat fiind, ce-i drept, și de formidabila sa instalație tehnică. Orchestra compusă din 8 membri e foarte bine pusă la punct, băieții sînt profesioniști serioși care nu se pot dezlănțui însă, dominați fiind de personalitatea vedetei. *Show*-ul, la rîndul său, e alcătuit după toate legile genului, orga de lumini ingenios dirijată subliniază atmosfera intimistă degajată de muzică, mai ales în partea a II-a a spectacolului, mai substanțială, alcătuită din piese de rezistență: *For ever and ever, Good bye my love, good bye, Say you love me* și celelalte.

Pînă aici totul e perfect. Sala mare a Palatului Sporturilor și Culturii a rămas însă, paradoxal, destul de rece la demonstrația de înalt profesionalism a lui Demis. O explicație ar constitui-o poate «calitatea» publicului, foarte eterogen, ori «calitatea» sălii în care se poate impune mai greu intimitatea reclamată de caracterul celor mai multe piese din repertoriul cîntărețului. Cu siguranță însă, dezamăgirea multor spectatori poate fi explicată și prin tendința lui Demis (acum încă pe culmile carierei sale, dar în vădit regres de popularitate pentru că orice ar face, muzica ușoară își are legile ei care seamănă uneori cu legile modei) de a recurge tot mai des la unele efecte discutabile, fie ele de ordin muzical, în unele inflexiuni vocale exagerate, ori în orchestrații, fie strict spectaculare — robe, gesturi grandilocvente etc. Acestea din urmă, ținînd și de o anume concepție modernă a *show*-ului, s-ar bucura dealtfel de simpatia și înțelegerea noastră dacă n-ar fi «susținute» de cele muzicale, efecte ieftine cu care Demis Roussos încearcă, în unele din ultimele sale cîntece, să ascundă inadecvarea melodiei orientale (care nu mai e întotdeauna originală, ci contrafăcută «à la manière de», în spirit comercial) la modalitatea exagerat *pop*-istă, de aranjament. Să fie numai un fenomen trecător în cariera marelui Demis Roussos?

N. COLIBAȘI ■

P.S. Iată, lapidar consemnate, cîteva opinii ale unor spectatoare, care au reprezentat majoritatea în sală, în seara de 28 mai 1975:

Liliana Oprescu (operator calculator) și *Mara Coca* (cercetător), ambele din Ploiești, venite «special» cu autocarul: «impresionant»; «Demis are ceva de tribun antic»; «mie mi-au dat lacrimile». *Irina Vintilescu, Roxana Florea, Roxana Andrieș* și *Raluca Lăzărescu* (toate eleve în anul II special de fizică la Liceul «I.L. Caragiale»): «organizarea spectacolului nu mi s-a părut prea fericită»; «nu s-a putut închega o atmosferă»; «el are o voce excelentă, timbru plăcut; aș fi vrut totuși să nu trunchieze piesele»; «înainte era comercial, cu înflorituri, acum a devenit mai sobru»; «e totuși prea dulceag»; «muzica lui e bună la ceaiuri, să dansezi, să te săruți». *Quod erat demonstrandum.* (N.C.)

un cunoscut cîntăreț folk și pericolul formalismului

Fără îndoială, *Mircea Florian* este cunoscut ca unul dintre cei mai talentați și mai interesanți artiști ai generației sale, numele său fiind asociat de iubitorii de poezie și muzică, încă de la debut, cu destinele unui gen muzical care încerca o formă nouă de sincretism între cele două arte — muzica folk. Aflat astăzi în primul eșalon al muzicii noastre tinere, impus definitiv odată cu afirmarea acelui cadru emulativ al artelor care este *Cenaclul Flacăra* și înregistrînd astfel cote serioase de popularitate, tînărul nostru cîntăreț folk traversează acum o perioadă de stagnare, de incertitudini în care izvorul său artistic pare a fi secat, ori mai degrabă acoperit de mîlul tulbure al experimentului în sine, al jocului gratuit.

Critica, în afara datoriei ei fundamentale de a promova valorile autentice și de a pune stavilă imposturii de orice fel, o are și pe aceea, tot atît de importantă, de a semnala din vreme pericolele care pîndesc *creația*. Or, creația, adevărata creație a lui Mircea Florian se află în pericolul de a fi înăbușită de formalism, în care, cu obstinație, cîntărețul își caută în ultima vreme seva inspirației.

De fapt ce se întîmplă acum cu Mircea Florian? Ultimele sale apariții în public ni-l arată obosit parcă de viață, aflat într-un fel de transă bîntuit de obsesii. El insistă tot mai mult în cîntecele sale pe aspectul pur formal, combinațiile cu *synthesizer*-ul, multiplele variații și jocuri ritmice la chitară, uneori interesante, dar paroxistice prin abuz, rostirea sacadată, mecanică a cuvintelor, silabele trunchiate, țipetele, toate urmărind fie expresivitatea în sine, fie impunerea unei atmosfere de tensiune, uneori chiar de groază, străine cu totul spiritului luminos și dramatic, profund umanist, al artei noastre. Străine cu atît mai mult muzicii folk căreia îi este propriu un mesaj uman atît de pregnant, atît de clar. Într-un text de genul: «Situația e tristă și amară/ Mama nu plutește/ Tata nu mai zboară/ Vezi tu fiul meu/ Acesta e tragicul cuvînt/ Fără acoperămînt» (cităm din memorie), se urmărește un fel de «spălare» a creierului de orice fel de informație apriorică, impunerea vidului, a domniei cuvintelor «fără acoperămînt». Totul e încifrat, ermetic, uneori absurd — încît însuși cîntărețul simte nevoia la sfîrșitul recitalului să încheie cu un text atît de clar: «Cînd mă gîndesc la mama!»

Muzica folk, se știe, și-a cîștigat dreptul la viabilitate nu complicînd, încifrînd mesajul, ci printr-o translație subtilă, cu mijloace de expresie specifice, a faptului nativ de viață către ideea poetică. Apoi, nu credem că Mircea Florian, cîntăreț de-acuma consacrat, un pionier al muzicii folk la noi, se mai poate afla într-o fază de experiment. Nemulțumit de opera sa, probabil, așa cum sînt sau ar trebui să fie toți artiștii autentici, Mircea Florian nu poate găsi adevărul artistic, cheia răspunsurilor la întrebările sale în false experiențe budiste, în machiaje stranii, în joc gratuit ori absurd, în fond tot atîtea forme de evazionism. El ar putea să caute inspirația în folclor (în cel maramureșan, de exemplu, pe care știm cît de mult îl iubește), în texte poetice autentice, acolo unde se află noi impulsuri, valabile pentru creația sa și care interesează cu adevărat publicul.

Pe de altă parte modestia care-i stătea atît de bine, de la începutul carierei sale, a fost înlocuită de o nuanță aparte de vedetism, de o falsă mistică abordată pe scenă, atitudini care nu fac altceva decît să-l izoleze, să-l facă să piardă contactul cu cei pentru care cîntă, cu adevărul, cu realitatea. Muzica folk nu produce vedete, ci artiști adevărați, «baladiști» care strîng durerea, suferința, ori bucuria lumii ca într-o lacrimă de cristal, oferind-o sublimată înapoi lumii.

Îi recomandăm de aceea lui Mircea Florian reîntoarcerea la profunzime și simplitate. La profunzimea și simplitatea din cîntecele «Banii», «Leul», «La Făgădăul de piatră», «Podul de piatră»; la simplitatea care inspiră salutul său devenit proverbial, la intrarea în scenă: «Bună seara, prieteni!».

NICOLAE SPIRESCU ■

ANUNT IMPORTANT

Redacția revistei Flacăra organizează în fiecare miercuri între orele 10-14 întîlniri de lucru cu toți cei care crează și cîntă în spiritul muzicii tinere și care doresc să devină membri permanenți ai Cenaclului Flacăra. La acest examen de selecție, ce va avea loc la sediul redacției (Piața Scînteii nr. 1), pot participa candidați din întreaga țară, cu condiția să susțină un repertoriu de substanță, bogat și variat, din care să se poată alcătui programul unui eventual debut în cenaclu.

TOPUL CENACLULUI FLACĂRA

1. **Caii liberi** — *(Dan Chebac — Adrian Păunescu)* — Dan Chebac
2. **Spionaj** — *(Nicu Alifantis — M.R. Paraschivescu)* — Nicu Alifantis
3. **Potpuriu folcloric** — Dumitru Fărcaș
4. **Cu iubirea de moșie** — *(Valeriu Sterian — Ion Horea)* — Valeriu Sterian
5. **Norocul Inorogului** — *(Nicolae Covaci — Șerban Foarță, Andrei Ujică)* — Phoenix
6. Două cîntece semilăutărești *(folclor)* — Mircea Diaconu și «taraful» său
7. **În fiecare zi ne batem joc** *(Tudor Gheorghe — Romulus Vulpescu)* — Tudor Gheorghe
8. **Sub semnul începutului** — Romeo Ghiur
9. **Cîntec pentru generația mea** — Cornel Popescu
10. **Spini și crini** *(Ionela Copaciu — Mihai Beniuc)* — Ionela Copaciu
11. **Încîntare** *(Horațiu Grivei — Lucian Blaga)* — Horațiu Grivei și Marina Nicolescu
12. **Mistrețul cu colți de argint** *(Ion Cristea — Șt. Augustin Doinaș)* — Ion Cristea
13. **Recital de chitară clasică** — Marian Stoichiță

la Dorohoi, fiii de seamă ai orașului s-au întîlnit nu numai între ei, ci și cu

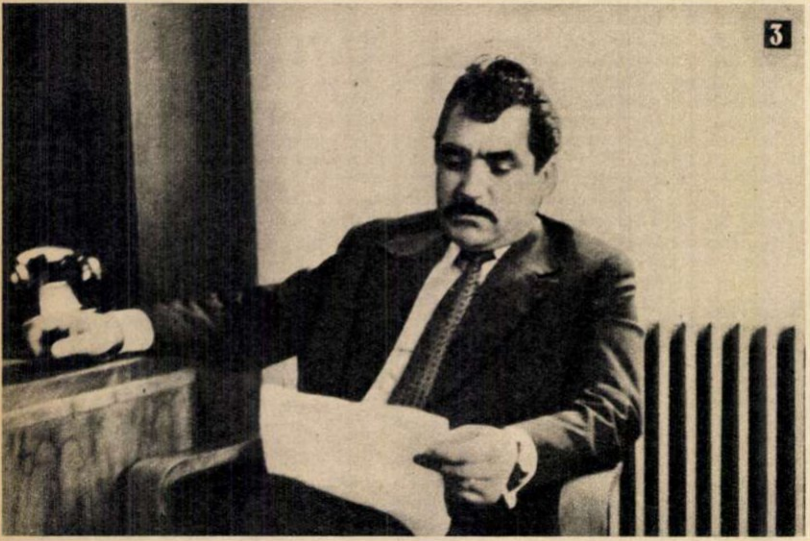

1-2. Tinerii și mai vîrstnicii fii ai orașului, împreună în gînduri, împreună în bucurii. Li se adresează, tuturor, Ilie Bordeianu, prim secretar al Comitetului orășenesc Dorohoi al P.C.R., primarul orașului.

3. Văzîndu-l în această postură, cu greu poți crede că Gheorghe Grigoraș a fost unul dintre cei mai agitați și intreprizi oameni ai «Zilelor dorohoiene».

4. Doi dorohoieni «de baștină» — doi prieteni: prozatorul Alecu Ivan Ghilia și actorul Octavian Cotescu, într-una din pauze în fața consiliului.

5. O distinsă prezență a unei distinse arte: gravura. (Plasticianul Marcel Olinescu, care a donat, cu ocazia întîlnirii, un număr important de opere viitorului muzeu al orașului.)

6. Clipe de neuitat, nu cu mult înaintea despărtirii: o despărțire în nici un caz ultima.

7. Responsabilul cu protocolul, profesorul Constantin Carp, și unul dintre invitații săi de onoare la festivități (ăsta, cum se numește, ei, fir-ar să fie...!?)

8. Pentru a-și poza cîteva cunoștințe, regizorul «Haiducilor», Dinu Cocea, și-a schimbat profesia, cîteva clipe, în aceea de fotograf amator...

...**«Tovarășe..., sînteți invitat să luați parte la «Zilele culturii», care se vor desfăsura** la Dorohoi, în perioada 17-25 mai 1975» — scria pe pagina de gardă a caietului-program, eu căutam însă ceva anume, căutam planul de desfășurare a **întîlnirii cu fiii orașului:** moment firesc de înaltă emoție cetățenească, de căldură umană, cu atît mai interesant pentru mine cu cît nu mai călcasem pe aici niciodată și nici nu bănuiam pe cine voi întîlni.

De la București la Suceava, cu avionul, distanță de peste 500 kilometri, făcusem circa 50 de minute; din Suceava și pînă la Dorohoi, cu trenul — circa 40 de kilometri — mă «plimbasem» ceva mai mult de două ore, astfel că ajungînd în orașul de destinație seara tîrziu, întuneric de-a binelea fiind, nu mă aflam chiar sub auspiciile celor mai optimiste gînduri... Dar prima imagine, avută din goana taxiului, asupra orașului a fost extrem de precisă, și o am în fața ochilor și acum, cînd scriu aceste rînduri: o curățenie exemplară, slujind parcă, aparent fără intenție, minunea de spații verzi, pomi, flori și parcuri aflate aici. Înainte de toate, Dorohoiul este un oraș de oameni gospodari!

Aveam să aflu nu peste mult timp că — în ceea ce privește calitățile lor — dorohoienii sînt admirabili din cu mult mai multe puncte de vedere.

...În întrecerea patriotică dintre orașele țării, Dorohoiul a obținut mențiuni în anii 1968 și 1969, premiul al II-lea în 1970 și premiul I pe țară în anul 1971. «În numai 3 decenii, sub ochii unei singure generații, orașul nostru s-a dezvoltat mai mult decît în întregul și multisecularul său trecut!» — îmi spune primarul, Ilie Bordeianu; împreună cu profesorul Gheorghe Grigoraș, locțiitor al secretarului Comitetului orășenesc de partid și președinte al Comitetului orășenesc de cultură și educație socialistă, el a fost unul dintre principalii inițiatori ai întîlnirii cu fiii de seamă ai orașului — și am aflat curînd cît de complicată, cît de epuizantă muncă au depus cadrele din Dorohoi pentru a-și aduna, dacă nu pe toți acești fii, măcar o bună parte dintre ei, dintre cei risipiți pe mai toate meleagurile țării (la despărțire, de pildă, l-am lăsat pe profesorul Constantin Carp — însărcinat cu protocolul, pe toată durata de desfășurare a «Săptămînii» — cu o febră musculară destul de zdravănă în picioare).

Prezenți au fost în jur de 100 de oameni, în marea sală de festivități a Consiliului popular orășenesc — acolo unde a avut loc Sesiunea de referate și comunicări «Dorohoiul ieri, azi, mîine». Aceiași au vizitat apoi orașul, principalele sale obiective industriale. Aceiași au participat într-o seară la serbarea de rămas bun a ultimei promoții de absolvenți ai Liceului nr. 2 «Grigore Ghica» — și nu voi uita amestecul acela unic, impresionant, de vîrste, culori, hohote de rîs tînăr, sănătos sau lacrimi șterse pe furiș, ca o părere, ca o expresie a aducerilor aminte, sau, poate, ca o constatare a unei vîrste atinse — vîrsta visurilor, alături de vîrsta împlinirilor majore... Și, în sfîrșit, aceiași, participînd la masa tovărășească organizată în aer liber, la o fermă din apropierea orașului.

Este imposibil să-i pomenesc aici pe toți — cu atît mai mult cu cît numărul este mult mai mare — profesorul Grigoraș s-a și apucat să întocmească un dosar cu scrisorile primite de la cei care, din motive bine întemeiate, nu au putut participa, dar au fost prezenți aici cu întreg sufletul! — esențialul este acela că atît în cadrul întîlnirilor oficiale, cît și în cel mai restrîns, al grupurilor ocazionale sau intime, oamenii Dorohoiului mi s-au părut excesiv de preocupați de destinul, de viitorul orașului care i-a plămădit: orișiunde ar fi fost stabiliți, astăzi, ei păreau — și nu numai păreau, ci **erau — mai ales localnici.** Bucurîndu-se sincer, direct, de realizările obținute sau antrenați în vii și pasionante discuții asupra unor aspecte, asupra unor probleme ivite și care nu și-au găsit încă rezolvarea. Ascultîndu-i, am reușit cu ușurință să-mi fac o părere clară despre Dorohoi, despre acest oraș unde chiar și eu, un străin de locurile astea, pot mărturisi cu bucurie că mă aflu «ca la mine acasă»!

...Aurel Frunză, directorul «Fabricii mixte de industrie locală — Dorohoi», se mîndrește pe drept cuvînt cu cele peste 250 sortimente produse de cei 1 400 muncitori de aici, din care o bună parte (cărămidă, covoare, împletituri etc.) se exportă în țări ca Japonia, R.F.G., Italia, Cehoslovacia, Ungaria, Franța, Iugoslavia; că, aici, planul cincinal a fost realizat cu 10 luni mai devreme decît era prevăzut. Totodată, îi este peste putință să priceapă din ce motive Bucureștiul (citește: Magazinul central al industriei locale pentru desfacerea produselor) refuză să achiziționeze spre vînzare minunatele împletituri din nuiele, atît de solicitate, mai ales acum, în sezonul estival?! El însuși a luat un transport anul trecut, pe litoral, și obiectele s-au vîndut ca pîinea caldă.

Gheorghe Amarandei, directorul Liceului «Grigore Ghica», ca și profesorul emerit Octav Guțic, este adînc preocupat de dezvoltarea urbanistică viitoare a Dorohoiului — problema ce se află și în atenția conducerii județului Botoșani (din partea căreia, la sesiunea de comunicări, au participat Emilian Popa, secretar cu problemele de propagandă, împreună cu Andrei Cardaș, șeful secției propagandă a Comitetului județean P.C.R.); tot asupra acestui domeniu se pronunță și tînărul Constantin Roșca, inginer cercetător în chimie alimentară, din București: e preocupat mai ales de forajele la adîncime, pentru asigurarea nevoii de apă, mereu în creștere datorită dezvoltării industriale (pentru că deși «sacalele cu apă» au rămas niște imagini de domeniul absolut al trecutului, problema apei în acest oraș trebuie studiată cu mare seriozitate, mai ales datorită multor resurse neinvestigate încă sau exploatate superficial!)

Într-un cuvînt: o adevărată întîlnire de lucru, desfășurată cu pasiune, discernămînt și spirit critic. În care nu lipsesc surprizele: surprize de ordin mai general (se aude, de pildă, că înființarea unor licee industriale ar afecta în mod negativ învățămîntul teoretic, în sensul reducerii acestuia din urmă — și asta într-un oraș de mare tradiție culturală cum e Dorohoiul, orașul de care e legat numele unui Eminescu sau Enescu; chiar liceele industriale sau secțiile respective propuse a fi înființate nefiind cele dorite mai ales de local-

spiritul acestor locuri

7

8

nici — cum ar fi un profil de chimie, de exemplu, atît de necesar industriei sticlei sau alimentare de aici!), dar și de ordin mai intim: cunoscutul prozator Alecu Ivan Ghilia se descoperă rudă cu pictorul Ion Murariu, sînt un fel de veri și habar n-aveau, deși domiciliază astăzi amîndoi în București!... La fel inginerul Valentin Berijan de la Uzina chimică-Rîșnov, Brașov, se descoperă rudă prin tată cu sculptorița Iulia Oniță (cu care nu se mai văzuse de 30 de ani); regizorul de film Dinu Cocea își revede — după 35 de ani — colegul de bancă din liceu, actualmente directorul Laboratorului de produse biologice și medicamente din București, Ghiță Faur!... ș.a.m.d.

...Marcel Olinescu, grafician, a revenit astăzi în Dorohoi; nu a mai fost aici din 1942. (În oraș, o stradă poartă numele fratelui său, aviator, erou de război.) În cadrul Expoziției deschise cu prilejul «Săptămînii», el expune lucrări alături de pictorul Constantin Radinschi, astăzi ieșean. Într-o sală alăturată s-a amenajat un mic, dar veritabil «muzeu al sticlei» cuprinzînd cele mai reprezentative produse ale fabricii de sticlă din oraș (de la inginerul Nicolae Beldeanu aflu cu acest prilej că, în mod experimental și pe baza nisipului de la Miorcani — unul dintre cele mai celebre nu numai la noi, dar chiar în Europa — colectivul de aici a reușit să producă o șarjă de cristal, circa 70 de kilograme, ce va sta la baza viitoarei producții în serie (fapt nelipsit de semnificație: media de vîrstă a muncitorilor sticlari din Dorohoi fiind de... 20 ani!).

În timpul festivității din sala consiliului, cunoscutul actor liric George Hazgan, de la Teatrul de operetă din București, se așezase în preajma lui Dumitru Mărgineanu, redactorul șef al ziarului «Drapelul roșu» din Timișoara — și nici acum nu sînt sigur dacă cei doi s-au recunoscut a fi fost colegi de școală și prieteni din copilărie în Dorohoiul de altădată... (e drept că cel din urmă era prea preocupat să se întrețină cu toți cei ce-l însoțeau, din partea familiei: tatăl, mama, un frate și două surori împreună cu soții!). În schimb, ambii îi erau cunoscuți generalului D. Romanescu, șef al Miliției județului Timiș...

Gheorghe Jităreanu, inginer, director al Întreprinderii agricole de stat-Dorohoi: «Tovarășe reporter, știu că preferați să dați date, succese etc., avem și noi astfel de succese — am realizat, de pildă, beneficiile pe întreg cincinalul încă de la 31 decembrie anul trecut, scrieți însă acolo unde scrieți și treaba asta că nu ne împăcăm cu transportul, cu autobuzele astea; cît conduceau ai noștri, se sculau oamenii și de la patru, și de la cinci, acum autobuzele I.T.A. vin abia pe la 8!...»

...Seara, tîrziu, masa de adio. În numele fiilor orașului Dorohoi — astăzi aflați pe alte meleaguri ale patriei — mulțumește gazdelor colonelul Mihail Ducheac, comandantul centrului militar al sectorului 1 din București. Emoția pe care am văzut-o in ochii scriitorilor Sașa Pană sau Haralambie Țugui, sau în ochii lui Ștefan Airinei, cercetătorul geolog din București — în ochii tuturor celor ce din partea pionierilor orașului primiseră, dimineața, buchete mari de flori — este prezentă și acum. Actorul Octavian Cotescu, deputat în Marea Adunare Națională, mă roagă printre altele să strecor în reportaj cîteva cuvinte adresate lectorului Gheorghe Macarie, din Iași — și o fac cu plăcere: îi dorește acestui tînăr cu o capacitate intelectuală deosebită, și care știe a vorbi într-o atît de perfectă și **dulce** formă a limbii moldovene, mult-mult succes în preocupările sale viitoare, printre care și aceea de a deveni critic de arte plastice; «vorbește superb în public, îl iubesc: îl iubesc pur și simplu, ca pe un tînăr DE MÎINE!»...

. . . .

Au — întotdeauna — despărțirile ceva trist? Despărțirea de Dorohoi nu mi-a lăsat această impresie, iar dacă am scris cu drag despre oamenii de acolo am făcut-o și convins fiind că voi mai reveni prin acele locuri. Nu de alta, dar pentru a vedea ce mai fac Ilie Bordeianu și Gheorghe Grigoraș (în problema muzeului, de pildă, sau a construcției sălii de spectacole atît de necesară acestui minunat oraș!), cum se mai împacă dorohoienii localnici cu telefoanele, aflate în plin proces de automatizare; sau dacă, în sfîrșit, aici ajung și cărțile unor Haralambie Țugui sau Alecu Ivan Ghilia, fără ca aceștia **să le aducă personal,** datorită faptului că librăria ține de cooperație, fiind astfel o librărie «de tip sătesc» — aici, unde numai cadre didactice sînt în număr de peste 400?!...

Să văd ce mai fac oamenii din Dorohoi, care știu să-ți vorbească despre necazurile lor strecurînd un zîmbet — dar care se zbat, muncesc, asudă pentru bunăstarea materială și spirituală a localității, care sînt mîndri — fără emfază — de realizările **uriașe** obținute în anii construcției socialiste. Căci, oricum ai lua-o, nu poți părăsi acest oraș fără a reveni la imaginea atît de plastică a scriitorului Haralambie Țugui, cel care a amintit adunării fiilor de seamă ai orașului de cumplita împărțire a oamenilor, de altădată, în funcție de «numărul de focuri» pe care-l aveau lămpile cu gaz la care-și pierdeau vederea: cinci, opt și douăsprezece!... **Doisprezece** (citește: un nenorocit de fitil de circa 3 centimetri) însemnînd o stare «avută» — **opt,** mai așa și pe dincolo... — iar **cinci** (așa cum avea majoritatea oamenilor): de-a dreptul **jale!**

Să văd, în sfîrșit, ce mai fac dorohoienii **de astăzi,** acești minunați oameni capabili a organiza o astfel de întîlnire demnă de toată lauda. Demnă de indicația sobră, reprodusă la loc de cinste în caietul-program al «Săptămînii»: **Este necesar să ne gîndim să găsim astfel de forme încît, periodic, activiștii noștri de partid și de stat, cadrele cu munci de răspundere din toate domeniile să se ducă prin localitățile unde s-au născut, unde au părinți, frați, prieteni și unde, în orice caz, trebuie să ajute la dezvoltarea localităților respective. Semnat: NICOLAE CEAUȘESCU.**

Nu, nu am nici un fel de îndoială. La Dorohoi, printre oamenii aceștia minunați, voi mai reveni. Negreșit va trebui să revin...

HORIA PĂTRAȘCU ■

Fotografiile autorului

OPINIA UNUI ALEGĂTOR

miloșii

Există o categorie de slujbași, neisprăviți și neputincioși, împiedicați tot timpul, care calcă de două ori într-un loc și care, în general, sînt buni de trimis după moarte, pentru că ai toate șansele să-ți prelungești viața, ei negăsind niciodată nimic sau nevenind niciodată la timp, o categorie de slujbași pentru care cea mai mare nenorocire este să-i întrebi ce-au făcut într-o zi întreagă de muncă plină și cea mai mare fericire o ședință sindicală lungă în care să poată ei lua cuvîntul și să arate, «pe bază de fapte», cîte greutăți întîmpină ei și mai ales ce greu este să lucrezi cu un șef care cere treaba ca la armată și cum acest șef este dur și cazon și cum iese lumea cu ochii în lacrimi de la el, fiindcă șeful — dar asta nu mai spun neputincioșii — le-a cerut să-și justifice retribuția.

Neputincioșii de care vorbesc eu și pe care dumneavoastră îi întîlniți din nefericire încă destul de des sînt, întotdeauna, sensibili și delicați, răcesc ușor, strănută și mai ușor, au mai în fiecare zi la ei un certificat medical, fac și astenie, se bîlbîie, mai ales în clipa cînd se pune problema să arate cum a trecut o săptămînă de pomană pe lîngă ei, însă au și o mare și de invidiat calitate, sînt solidari!

Sînt solidari și, dintr-o dată, capabili cum nici n-ai crede, cînd este vorba să-și apere cauza lor de neputincioși. Ei cunosc foarte bine toate regulamentele și instrucțiunile din care ar reieși că «Omul muncii» se cere respectat și apărat, cum este și firesc, numai că ei înțeleg că acest om al muncii trebuie apărat de muncă, singura situație favorabilă pentru ei. Ei cunosc foarte bine instrucțiunile cu privire la acordarea concediilor medicale și de tratament și, sănătoși tun, nu scapă nici un articol de regulament în care s-ar putea încadra. La ei întotdeauna întîrzie autobuzul, se defectează troleibuzul, la ei întotdeauna există o mătușă bolnavă, o soacră pe moarte, un vecin cu salvarea la cap, o nenorocire în provincie, o naștere neprevăzută, la ei întotdeauna chestiunea se pune «principial», conform Codului muncii, ei după opt ore fix se ridică de la slujbă și pleacă, numai că ei aplică din Codul muncii numai ora plecării, nu și a venirii, numai numărul de ore de stat la slujbă,nu și numărul de ore lucrate efectiv și eficient.

Dar neputincioșii mai au o întrebuințare la care se dovedesc săritori și roditori chiar. Ei se pot închiria cu ușurință de către tot felul de defăimători, atunci cînd aceștia doresc să arate că cineva e un dur și un zbir și nu are înțelegere și grijă părintească față de «omul muncii». Atunci ei apar ca martori, ca argumente ale cîte unui fals milos care, chipurile, le ia apărarea și zice: «Iată, săracii, cum sînt ei de brufturluiți și din cauza asta ei se inhibă și nu mai pot munci»!

Îi știți, i-ați văzut, miloșii și neputincioșii, o galerie nefericită, ținîndu-se de mînă într-o tristă solidaritate pe drumul unei iremediabile lamentări.

Șansele lor sînt din ce în ce mai puține, însă corul lor milog încă se mai face auzit. Important este că acest cor nu mai poate fi confundat atît de ușor ca pînă acum cu intervențiile autentic principiale.

— «Tovarășe — replica cineva într-o împrejurare cînd un «solist» cu «experiență» al unui astfel de cor se înfipsese la cuvînt — tovarășe, întîi să ne spui cum stai cu activitatea dumitale de slujbaș și dacă crezi că îți meriți leafa după cum ai muncit!»

Firește, solistul s-a inhibat repede.

— Atunci, la muncă!, a zis acel cineva.

DINU SĂRARU ■

CE PROFEȚIM, CE PROFESĂM

vor să rămînă uniți și în producție

În aceste zile, cînd discipolii de pînă mai ieri ai Almei Mater intonează pentru ultima oară, cu nostalgie, în amfiteatrele studenției, mereu tînărul «Gaudeamus igitur», primesc din cetatea universitară de pe Someș o patetică scrisoare. Înainte de a-și lua rămas bun de la studenție, mănunchiul de băieți și fete care au format o minunată echipă de corespondenți — voluntari ca angajare, dar cît de disciplinați și de laborioși ca prezență în presa studențească — au ținut să-mi împărtășească ultimele lor gînduri, ca unui frate mai mare. Dintre acestea unul mi s-a impus ca un comandament de acțiune în numele unei aspirații cuceritoare prin romantismul pe care-l afirmă. Acești tineri care timp de 4-5 ani, deși au învățat la facultăți diferite, au locuit la cămine iarăși diferite și provin din zone ale țării aflate uneori la sute de kilometri distanță unele de altele, s-au constituit ca un admirabil colectiv de entuziaști, ca o entitate spirituală și morală dinamică. Au scris cu toții săptămînă de săptămînă la aceleași publicații studențești, au făcut emisiuni la stația de radioamplificare universitară locală, au apărut pe scenele «primăverii studențești clujene» ca actori, interpreți de brigadă artistică, recitatori, s-au numărat printre animatorii manifestărilor culturale de la cluburi, n-au ezitat să-și exercite verbul critic în public ori de cîte ori conștiința de tineri comuniști le-a dictat aceasta, ca să nu mai spunem că în facultățile lor, pe baza inteligenței, sîrguinței și disciplinei arătate în studiu au trecut, mai toți, cred, drept studenți eminenți.

Întreabă-i acum pe oricare dintre ei ce anume i-a ajutat ca în condițiile unei atît de multiple solicitări să nu pregete în strădanii, și răspunsul va fi același: tocmai această năzuință comună de a-și făuri un ideal și un mod de viață proprii unor tineri intelectuali, patrioți în deplinul sens al cuvîntului. Faptul că organizația comunistă studențească în care și-au desăvîrșit formația politică și morală s-a bizuit totdeauna pe aportul lor militant, pe spiritul lor de inițiativă, conferă acestui mănunchi de studenți virtuțile unui colectiv de tineri revoluționari. Dăruiți cu modestie muncii, străini de orice orgoliu către «șefismul precoce» al unora din colegii lor învestiți cu vreo funcție obștească, acești băieți s-au făcut remarcați numai și numai prin meritele lor de fiecare zi. Ca să se facă exponenți prin presă sau la alte manifestări publice ai colegilor din facultatea sau centrul lor universitar unde învățau a trebuit să-și drămuiască lucid dar neprecupețit ceasurile în onoarea îndatoririlor școlare și a celor obștești.

Dacă țin să schițez în cîteva cuvinte portretul moral colectiv al acestor tineri e tocmai pentru a face evidentă ideea că perpetuarea conlucrării lor în aceeași localitate sau în localități apropiate, indiferent în care județ s-ar găsi, se bucură de o sudură sufletească și de acțiune cum rar se poate realiza într-un timp scurt. Mă gîndesc de aceea la ce lucruri minunate ar putea realiza ei, dincolo de zidurile școlilor, dispensarului sau instituției unde și-ar exercita nemijlocit profesia. Fiindcă acest grup de absolvenți numără un matematician, un medic, doi profesori și cercetători în domeniul științelor sociale, vreo trei filologi specializați în română, franceză, engleză. Sînt destule localități pe cale de a deveni orașe care i-ar putea grupa pe toți acești tineri sau sînt comune dintr-un anumit perimetru unde entuziasmul și experiența culturală și politică a acestora s-ar putea înrîuri fructuos. S-ar putea face astfel un experiment social-cultural care ne-ar putea conduce în viitor la soluții mult mai eficiente în ce privește repartizarea absolvenților în funcție și de anumite cerințe stringente ale unor localități unde se întreprind acțiuni de pionierat.

Nu considerente de ordin sentimental m-au determinat să răspund cu voce tare la gîndul, deslușit mai ales printre cuvinte, al celor cîțiva absolvenți care se numesc Octavian Știreanu, Ion Buduca, Emil Brătescu, Maria Dreptate, Lucia Anghel, Mircea Bele, Augustin Cupșa. Sînt nume care pot fi înscrise pe ordinele de repartizare cu destinația unui singur colț de țară din același județ, nume care, sînt sigur, nu vor intra în anonimat, fiindcă cei ce le poartă, cufundîndu-se cu totul în munca lor, cum sfătuia Arghezi pe tineri, vor fi scoși la suprafață de meritele reale ce și le vor cîștiga. Mă îndeamnă să pledez pentru o asemenea idee mai ales experiența fructuoasă obținută în această direcție în numeroase localități datorită unor oameni înțelepți și gospodari ce le conduc. Dacă aș aduce drept argument municipiul Gheorghe Gheorghiu-Dej, cu inimosul său primar Valerian Ghineț, despre care am scris în tableta anterioară, sau emulația care sălășluiește în județul Ialomița în privința creării unui climat cultural, și încă ar fi suficient să se înțeleagă că plasarea acestor tineri într-un loc unde spiritul lor de echipă s-ar putea manifesta plenar constituie un act social și cultural cu totul întemeiat.

NICULAE STOIAN ■

O MACARA E UN CEASORNIC, O TRESTIE ȘI, CÎTEODATĂ, UN PRILEJ DE FERICIRE

Șantierul celui mai nou combinat de îngrășăminte chimice din țară, cel de la Arad, este în același timp una dintre primele construcții industriale de proporții care se ridică sub brațul «trestiei» metalice concepute la Timișoara.

Timișoara. Ne găsim la I.C.P.M.R.T.U., sau mai pe românește la Institutul de cercetări și proiectări pentru mașini de ridicat și transport uzinal, unul dintre cele mai vechi institute de proiectare din țară, dacă nu cel mai vechi (înființat în 1949), și unde este concentrată aproape toată activitatea de cercetare și proiectare a țării în domeniul mașinilor de ridicat, adică al macaralelor. Ceea ce desigur e un lucru frumos, dar și dificil în același timp — așa cum subliniau specialiștii cu care am stat de vorbă — fiind necesară o apreciabilă multilateralitate în pregătire.

Marii beneficiari ai cercetărilor și proiectelor realizate aici sînt combinatele siderurgice (Galați, Hunedoara și Reșița), întreprinderile constructoare de mașini («23 August», «Vulcan» și cea de mașini grele, toate din București, I.C.M. Reșița etc.), șantierele navale (Galați, Oltenița, Constanța, Drobeta-Turnu Severin și, în curînd, Mangalia și Tulcea), combinatele chimice (Craiova, Turnu Măgurele, Arad ș.a.), și în ultimă instanță toate marile șantiere de construcții ale țării. După proiectele realizate în institutul timișorean prind viață macarale portuare cu braț (pînă la 120 de tone sarcină ridicată — cele de la Constanța ajutînd nemijlocit la construcția magnificului mineralier de 55 000 de tone), macarale-turn (cu înălțime de ridicare pînă la 30 metri, folosite la clădirile de 4-5 niveluri) și macarale-turn cu braț orizontal (pentru clădiri înalte, pînă la o sută de metri înălțime), ambele folosite în construcții industriale și civile, automacarale (avem numai de 5 tone, construite la Tîrgoviște, dar se prevede realizarea unei game foarte variate, ajungîndu-se și pînă la o sută de tone!), mașini de transport uzinal (electrostivuitoare, transpalete electrice, translatoare stivuitoare), utilaje pentru siderurgie (poduri de turnare, poduri cu clește sau cu electromagneți etc.) și alte poduri rulante tehnologice.

«În fiecare an — îmi spunea inginerul Nicolae Liveanu, șeful secției poduri rulante și utilaje de transport la sol — după proiectele institutului se realizează peste o mie de poduri rulante, plus un număr din ce în ce mai mare de macarale. Se simte însă din ce în ce mai mult nevoia unei revizuiri a modului cum sînt concepute mașinile de ridicat, a unui nou spirit novator în acest domeniu. Și asta deoarece uzinele executoare s-au dezvoltat mai rapid. În domeniul transportului uzinal, de exemplu, este foarte clar că am rămas în urmă față de dezvoltarea industriei — iar o bună productivitate, se știe, nu este legată numai de momentul propriu-zis al muncii, ci și de o aprovizionare optimă, de o ordine în depozite, care să evite strangulările în distribuția materialelor, și așa mai departe. Ne străduim deci acum să executăm proiectele în așa fel încît ele să permită utilizarea cît mai largă a elementelor componente tipizate — adică să se poată realiza o varietate cît mai mare de mașini, folosind însă un număr cît mai redus de părți componente».

Faptul că inginerul Liveanu simțea nevoia să accentueze asupra frămîntărilor celor din Institutul de cercetări și proiectări pentru mașini de ridicat și transport uzinal este desigur un lucru bun, care atestă principala calitate a unui cercetător, nemulțumirea de sine și străduința spre mereu mai bine — dar n-aș vrea să cădem în greșeala de a subaprecia activitatea colectivului timișorean. Institutul livrează nu numai produse (bineînțeles, prin intermediarii constructori) la export — adică în U.R.S.S., Polonia, R.P.D. Coreeană, R.D. Germană, India, R.A. Egipt, avînd acum, destul de recent, și cereri cu oferte pentru piața occidentală europeană —, ci livrează chiar și documentații întocmite după planurile de construcții industriale furnizate de unii parteneri străini. Acest export de proiecte — unor țări cu vechi tradiții industriale, cum e fără îndoială R.D. Germană — trebuie inclus, după părerea mea, în cadrul «exportului de inteligență românească», adică un capitol mult mai pretențios decît comerțul cu produse «Made in Romania». Iată spre edificare un fragment dintr-o scrisoare semnată de reprezentanții firmei VEB Schwermaschinenbau Kombinat «Ernst Thälmann» din Magdeburg:

«...Colaboratorii I.C.P.M.R.T.U. au prezentat o foarte bună capacitate de adaptare la cerințele noastre cu privire la proiectele menționate (anterior — n.n.) și, pe baza parametrilor și a datelor tehnice furnizate de noi, au elaborat documentații care au corespuns din toate punctele de vedere exigențelor noastre. SKET Magdeburg pune mare preț pe continuarea colaborării cu I.C.P.M.R.T.U., în vederea proiectării altor construcții metalice de poduri rulante». Scrisoarea a fost primită în noiembrie 1972, colaborarea a continuat și, după cum preciza inginerul Mircea Negulescu, partenerii din R.D.G. și-au mărturisit intenția de a coopera cel puțin pînă la sfîrșitul deceniului...

*

— Tovarășe inginer Nicolae Iliescu, știu că sînteți unul dintre principalii «tați», dacă pot să spun așa, ai uriașei macarale-turn cu braț orizontal, realizare de prestigiu, la cele mai înalte cote ale tehnicii mondiale, a institutului din care faceți parte. Aș dori să-mi faceți cunoscute cîteva amănunte din «epopeea» acestei macarale — pentru că, după cîte am auzit, există într-adevăr o istorie destul de agitată și plină de peripeții...

«Vedeți dumneavoastră, tovarășe, macaraua cu braț orizontal nu este neapărat realizarea cea mai valoroasă a institutului nostru — se pot include aici și macaralele portuare, apoi giganticele poduri rulante din siderurgie și încă altele. Ea este însă creația cea mai spectaculoasă și pe care am iubit-o ca pe un copil al meu! Începînd de prin anii '60, țara s-a umplut de macarale cu braț basculant, o realizare după planurile noastre. Nu exista peisaj citadin fără siluetele acestor binecunoscute macarale. Din anul 1969 însă, necesitățile legate de modernizarea industriei noastre, dar și imperativul ridicării unor construcții civile de mare înălțime au reclamat asimilarea noilor macarale-turn ce pot urca greutăți pînă la o sută de metri și chiar mai mult. Trebuia de asemenea să găsim soluții de concepție proprie, fără imitații, pentru ca mașina să poată deveni competitivă și pe piața externă. S-a lucrat într-un ritm fantastic, necunoscut nouă pînă atunci. Apoi, s-a hotărît ca prototipul să fie încercat «în direct», fără extrem de necesarele măsurători electrotensiometrice cu sarcini progresive. Uzina executantă era, ca și acum, cea din Bocșa. Împreună cu alți specialiști din institut m-am deplasat acolo, unde am asistat la întreaga operațiune de montare și testare. S-au pus greutăți. La ultima încercare, cea mai grea, au început să se audă pîrîituri. Vîrful brațului s-a ridicat brusc în sus, mi-am dat seama ce se întîmplă și am strigat la cei din jur. Prea bine nu mai știu ce — ceva de genul «atenție», sau «fugiți, se dărîmă macaraua!» Apoi, brațul s-a rupt, a lovit macaraua, și cu tot cu sarcină (20 de tone!) a căzut la pămînt. La numai cîțiva metri de noi, adică la vreo zece — nu cincizeci, așa cum prevăd normele! Imediat, a vrut cineva să se urce să dea jos sarcina de compensare, ca să încercăm să salvăm macaraua. Am fost de părere să așteptăm — cel puțin două ore, am zis. N-au trecut nici cinci minute și s-a rupt și contrabrațul (9 tone cu greutăți), apoi turnul s-a torsionat, s-a smuls din pămînt, s-a răsturnat, uriaș, de cîteva ori și în fine s-a liniștit, la pămînt. A fost un spectacol fantastic, dar pe care m-am jurat să nu-l mai văd în viața mea. Mai tîrziu am aflat și greșeala: se sudaseră tocmai într-un nod al brațului macaralei niște țevi declasate, adevărate rebuturi. A urmat apoi o perioadă foarte grea, dar oamenii nu s-au demobilizat. În general, la eșecuri poți ori să cazi, ori să te îndîrjești! Noi ne-am îndîrjit. S-au dat însă și înțelepte dispoziții pe linie de partid și din cadrul ministerului, de genul: «nici un fel de sancțiune, oamenii să continue munca și să facă o macara și mai bună!» Prototipul s-a refăcut în numai 5 luni și, în același timp, pe baza... experienței căpătate acum, s-au elaborat și planurile pentru o macara cu braț orizontal perfecționată. În cei doi ani cît au durat lucrările la noua macara am stat la Bocșa 290 de zile. Atît eu, cît și colaboratorii apropiați. Asta e deja o tradiție la noi: dacă vreți, puteți spune că nu ne îngropăm numai între hîrtii în birouri, acordăm deseori asistență tehnică, lucrăm adică alături de montori, pentru realizarea unor unicate complexe».

Din prima serie de macarale-turn cu braț orizontal românești, am aflat, nu s-au făcut decît opt bucăți. Începînd însă din luna aprilie a anului trecut, întreprinderea din Bocșa a început să livreze țării macarale din seria nouă, cea îmbunătățită. S-au făcut tot opt bucăți pînă acum (în special din lipsă de capacități la I.C.M. Bocșa), dar cererile sînt din ce în ce mai numeroase — peste o sută.

Pe Nicolae Iliescu l-am mai întrebat și ce este, la urma urmei, pentru dînsul o macara. Mi-a răspuns greu, după momente bune de gîndire. «E, fără îndoială, o mașină — mi-a spus în cele din urmă. Dar nu seamănă cu un automobil, nici măcar cu un avion — ci mai curînd un utilaj cu finețe de ceasornic, de precizie, exactitate, siguranță. Am 26 de ani de producție, dintre care 21 în proiectări. S-au executat vreo 360 de utilaje după proiectele mele și ale colaboratorilor, dar un sentiment așa de mare de satisfacție, de fericire chiar, ca la funcționarea «ceas» a macaralei-turn n-am mai încercat, poate, decît la realizarea podului rulant transportor de minereuri de la Hunedoara. Fără o asemenea macara, este de neconceput construcția oricărui obiectiv industrial sau civil, care să atingă 15-20 de etaje. Hotelul «Intercontinental» din Capitală a fost ridicat cu ajutorul unor macarale franțuzești (care, între noi fie vorba, s-au mai defectat din cînd în cînd!), în opt luni. Cu orice alt fel de utilaje construcția ar fi durat cel puțin 4-5 ani, fără a mai pune la socoteală și uriașele eforturi manuale... Țara are acum astfel de macarale de producție românească și, fără falsă modestie, nu văd de ce nu ne-am lăuda cu asta. Chiar peste granițele țării! Ș-apoi, pentru că m-ați întrebat și asta, ei bine, între o macara și un avion, de exemplu, eu aș alege macaraua. Mi se pare mai utilă societății!»

*

Inginera Margareta Nicoară — o femeie pe cît de delicată și fragilă, pe atît de vioaie și de spontană în conversație — a muncit cot la cot cu bărbații la punerea pe picioare a aceleiași macarale-turn de care îmi vorbise și inginerul Iliescu. Și ea a stat la Bocșa luni de zile, dar n-a privit prototipul macaralei numai de jos în sus, ci și, adesea, de sus în jos. Iat-o povestind:

«Cum m-am suit pe macara? Simplu, cu încetul, dar și cu entuziasm! Poate că aș fi putut refuza, pretextînd că sînt femeie și că, oricum, asta nu intră în atribuțiile mele. Dar n-am făcut-o, și bine am procedat. Mai întîi macaraua a fost ridicată la 17 metri, apoi turnul s-a telescopat, pe etape de cîte 7 metri, și în final a ajuns la 45 de metri. Și eu m-am cățărat prima oară pe etape, recunosc, m-am oprit de mai multe ori să-mi trag răsuflarea și să admir priveliștea Bocșei. De sus peisajul se vedea foarte frumos, pînă la munți, departe și am zărit și un convoi de vagoane multicolor vopsite. «Vine circul la Bocșa», am strigat, și cei de jos, care nu știau, s-au bucurat. Acolo sus, în vîrf, după ce m-am cățărat pe scările exterioare turnului rotitor, mi-am dat bine seama de necesitatea introducerii elementelor de protecție în acel loc. Altfel, pe desen se vedea frumos, dar de atunci țin minte și aplic mereu la toate proiectele învățătura de la Bocșa... Mai tîrziu, pentru scutirea picioarelor, am început să ne urcăm cu o benă, folosită, după cum știți, în mod obișnuit numai pentru transportul materialelor, ridicată de o macara vecină. «La ce etaj doriți?» — întrebau macaragiii improvizați în liftieri, dar trebuie să vă spun că n-o făceam decît atunci cînd cei de la «protecția muncii» erau plecați de pe șantier. Exista poate un anume risc în folosirea «liftului» nostru, dar în același timp eram conștienți că în acest fel urgentăm lucrarea — și asta era foarte important pentru noi toți, ba chiar pentru țară.

Sus, acolo în vîrf, simțeam însă că plutesc, macaraua se unduia ca o trestie — senzațiile sînt uneori ca din avion, dar îmi făcea mare plăcere. Marți plec la Sibiu, am fost invitată pentru asistență tehnică: acolo se construiește un nou hotel, pe nume «Continental», și macaraua va fi ridicată pînă la 59 de metri. Nu sînt multe în țară de felul ei, abia 8 deocamdată. Am văzut însă una la Constanța, era de-a dreptul admirabilă, strălucea în soare și lumea se uita cu gura căscată la ea. Mulți ziceau că trebuie să fie din import — deh, ale noastre n-au nici o firmă, ca «Richier», de exemplu — și asta m-a mîhnit nițel. De urcat însă mă voi urca, chiar pînă la dimensiunile maxime, ori de cîte ori va fi nevoie...»

Am înțeles însă din angajamentul inginerei Nicoară nu numai contextul vorbelor la propriu. Am înțeles că oamenii de la I.C.P.M.R.T.U. (ah, din nou inițialele!!) se vor strădui și în continuare să se cațere pînă la cele mai înalte cote, pentru a da țării mereu mai bune mașini de ridicat, care — de ce n-aș spune-o?— vor contribui nemijlocit, cît mai direct cu putință, la ridicarea României socialiste pe noi culmi ale industrializării, de civilizație și progres social!

DUMITRU GRAUR ■

ELEVII LICEULUI DE MUZICĂ NUMĂRUL 1 ÎNCHINĂ PRIMELE LOR APLAUZE PROFESORILOR

Am trăit, cu două săptămîni în urmă, un frumos sfert de oră, într-un colț de clasă de școală, lîngă un violoncel lipit de perete și un elev care, din cîte mi-am dat seama, era mai atent la obiectivul aparatului de amatori al colegului său decît la Rolleiflexul de profesionist al fotoreporterului nostru: în «Flacăra» se va vedea sau nu, cine știe, dar în fotografia de album a ultimei zile de dirigenție a clasei sale, a XII-a B, de la Liceul de muzică numărul 1 din București, nu se poate să lipsească. Erau multe astfel de aparate-concurente, în acea zi, la școala sus-amintită, multe, nenumărate flori și, dacă am socotit noi bine, și mai multe cuvinte gîtuite de emoție. Ale elevilor și ale profesorilor, deopotrivă.

Fraze matern-grijulii, ale celor care i-au întîmpinat pe adolescenții de astăzi acum 12 ani, pe vremea cînd erau «niște cocoloși speriați de școală», frazele ca de la om mare la alt om mare ale profesorilor de mai tîrziu, care i-au învățat că «un artist trebuie să fie, în primul și în primul rînd, un om adevărat», frazele cinstit sentimentale, cum nu se poate mai la locul lor de sentimentale, ale elevilor care își doresc acum — înaintea marilor confruntări cu viața — «un zbor pe aripi de fluturi, pe aripi de păsări», ca în cîntecul lui Bogardo.

Desigur, în toate liceele din țară, ziua de 24 mai a fost o zi sărbătorească, a absolvenților. Liceul de muzică numărul 1 avea însă un motiv în plus de a oferi celor prezenți un adevărat recital al emoțiilor: școala — primul liceu de muzică înființat după reforma învățămîntului — a împlinit de curînd remarcabila vîrstă de un sfert de veac. Mulți dintre cei aplaudați de noi în marile săli de concerte, mulți dintre cei care au vorbit unei lumi întregi despre valorile artei interpretative românești au trecut, cu vioara, cu clarinetul, cu violoncelul lor, pe aici, prin sălile acestei școli, au deprins, aici, primele și fundamentalele lecții de îmblînzire a vrăjitelor instrumente. Ne-a vorbit despre ei, în acel ceas al bilanțurilor aducătoare de mari bucurii, directoarea Elisabeta Suciu: «Au fost elevii noștri: Varujan Cozighian, Aurelian Octavian Popa, Gheorghe Zamfir, Paul Staicu, Ilarion Ionescu-Galați, Ilinca Dumitrescu, Viorica Diaconu, Radu Paraschivescu, surorile Geantă.

Distinși profesori ai Conservatorului «Ciprian Porumbescu» au fost, la vremea lor, profesori ai liceului nostru: Gheorghe Manoliu, Victor Giuleanu, Anuța Pittiș, Ion Fotino, Emil Bîclea, primul nostru director, Emanoil Elenescu, Mircea Bîrsan, Florica Dimitriu. De-a lungul anilor, au plecat din școală, cu diplomă la piept, 1 200 de absolvenți, instrumentiști, critici de artă, răspîndiți astăzi în toate colțurile țării. Ne-a crescut inima de bucurie cînd am aflat că au fost totdeauna printre primii la examenele de admitere în conservator. Au învățat, la noi, nu numai tainele măiestriei, ci și acea lege de preț a artei care este severitatea cu tine însuți, dăruirea totală și responsabilă».

Lecția severității, a intransigenței, se învață de la bun început; anul acesta selecția a fost de o extremă rigoare; 60 de copii selecționați din 400 de candidați ale căror mame, ca orice mamă, speră pînă în ultima clipă că mogîldeața ei este mai talentată decît alta. Pentru liniștirea spiritelor, testările au fost imprimate pe bandă de magnetofon.

Ca argumente ale exigentelor examene și confruntări pe care elevii Liceului de muzică numărul 1 le-au trecut, în anii din urmă, în fața unor comisii din afara școlii, în fața unui public alcătuit nu numai din mame, tați, frați și prieteni, sînt premiile obținute, nenumăratele selecționări la concursuri naționale și internaționale: Lira de aur la Concursul pionieresc de la Suceava, prezențe continue la Tribuna tineretului (elevii Paul Florin, Iosif Ion Prunner, Șerban Constantin, Mariana Raiciu, Tudor Dumitrescu, Daniela Crăciun), participări la Concursurile internaționale: Mihaela Martin la Glasgow, Paul Florin și Lenuța Ciulei la concursul Sibelius, Tudor Dumitrescu la München. Dealtfel, acești patru «copii» (pînă una alta, pentru profesori toți elevii între 6 și 18 ani sînt copii) au reprezentat tînăra generație de muzicieni români și în Tabăra internațională de la Interlochen (S.U.A.). Impresionat de talentul și sîrguința lor, vestitul violonist J. Reyes declara că este gata să învețe românește numai pentru a fi mai aproape de cei patru elevi veniți din București.

O promoție excelentă, fără nici un elev rămas pe drum, promoția celui de-al 25-lea an a ținut să cinstească aniversarea școlii.

Vom mai auzi, fără doar și poate, de acești băieți și aceste fete, de «ei, cei mici, ei, cei visători, ei, cei mari», cum spunea eleva Florentina Rîmniceanu. Îi vom ovaționa mîine, poimîine, îi vom rechema la rampă și e bine să știm, chiar de astăzi, că primele aplauze ei le dedică, de pe acum, profesorilor.

MAGDA MIHĂILESCU ■
Fotografie de
RADU CONSTANTINESCU ■

dosarul ion chirițescu nu poate fi închis!

În ultimul număr al «Flacării» am publicat o scrisoare primită din partea Comitetului județean Argeș al P.C.R., în care erau prezentate concluziile unei anchete desfășurate în satul Bîrzești, comuna Hîrtiești. Considerînd că rezultatele cercetării sînt departe de a epuiza problemele și întrebările pe care le ridică împrejurările de fapt — supunem atenției cititorilor noștri noi mărturii și dovezi în măsură să ducă la elucidarea cazului.

Sînt patru luni de cînd colegul meu Victor Niță, dînd curs unei sesizări sosite din satul Bîrzești, comuna Hîrtiești, județul Argeș, a publicat în paginile «Flacării» un material intitulat «Beți cam mult, tovarășe director». Vom reaminti pe scurt cititorilor noștri conținutul acestui articol, care, de atunci și pînă în prezent, a rămas obiect de întrebări și dispute pentru un număr impresionant de locuitori ai comunei și care, totodată, a avut darul de a dezlănțui neașteptate pasiuni și intervenții. Iată faptele:

În 1971, într-o modestă localitate rurală, aruncată sub poală de munte, la zeci de kilometri de orice oraș, un grup de săteni au hotărît cu de la sine putere captarea unui izvor de apă și dirijarea lui prin conducte spre gospodăriile oamenilor. Adusă într-un bazin cu presiune, vîna rebelă de apă, smulsă din coasta muntelui, a fost obligată să ajungă în casele și curțile oamenilor. În toamna aceluiași an peste 40 de familii au beneficiat de acest atribut al civilizației urbane, pentru ca mai tîrziu, prin continuarea lucrărilor, Bîrzeștiul să devină una dintre puținele așezări rurale cu apă la cișmea. Vom reaminti, de asemenea, că lucrarea nu s-a desfășurat ca pe roate, că foarte mulți dintre cetățenii satului s-au arătat sceptici, refuzînd să finanțeze captarea izvorului și să participe la muncile de pe șantier. Reușita aparține unui grup restrîns de entuziaști, bărbați harnici și încăpățînați, unor oameni care, luptînd cu inerția și defrișînd hățișurile birocrației, au izbutit să-și vadă pînă la urmă visul cu ochii.

Dar bucuria n-a durat mult. Cei patruzeci de abonați s-au văzut amenințați să rămînă fără apă, deoarece directorul școlii, Ion Chirițescu (altminteri unul dintre inițiatorii și animatorii acestor lucrări), fără a fi împuternicit de cineva și fără a avea acordul unui organ de specialitate, a început să racordeze la rețea și alți locuitori ai Bîrzeștiului, încasînd în acest scop sume de bani care — ne-au declarat mai mulți oameni ai satului — n-au fost contabilizate și înregistrate la consiliul popular sau în contul unei asociații obștești capabile de a controla întreaga gestiune și destinația banilor respectivi. Și tot directorului Chirițescu i-a aparținut apoi și ideea construirii unui al doilea bazin, plasat lîngă cel vechi, în speranța că acesta se va alimenta din supraplinul primului, lucrare concepută în mod empiric, inutilă, dar care a costat aproximativ 15 000 lei, parale stoarse din pungile oamenilor. E adevărat, ulterior a fost construit și un al treilea bazin, care și-a dovedit eficiența, dar amestecul intempestiv al directorului, aranjamentele și favoritismele acestuia au început să nască un val de proteste. Memoriile și reclamațiile trimise organelor de partid și de stat județene au determinat organizarea unei anchete.

Într-o asemenea situație, alarmat și înfuriat, directorul școlii a început o adevărată campanie pentru depistarea «suspecților». Bănuind că autorul reclamațiilor este învățătorul pensionar Ion Țigănescu (presupunere nefondată, după cum s-a dovedit ulterior), și-a concentrat atacurile împotriva acestuia. Astfel — ne declară bătrînul dascăl — într-o după-amiază, în timp ce trecea prin dreptul școlii, s-a pomenit înconjurat de o ceată de consăteni, beți criță, susținători aprigi ai directorului Chirițescu. Acesta — povestesc unii martori oculari — s-a năpustit asupra învățătorului, potopindu-l cu insulte și amenințări. Indignat, Ion Țigănescu s-a adresat revistei noastre.

Ajuns la fața locului, reporterul «Flacării» a putut constata, pe baza mai multor declarații, că, într-adevăr, directorul Chirițescu se socotește un soi de stăpîn absolut al satului, că în viața de toate zilele se dovedește un ins impulsiv și insolent, autocrat, megaloman și mai cu seamă răpus de patima beției. Interlocutorii delegatului nostru au mai vorbit apoi despre modul ciudat și misterios în care au fost gospodăriți banii, cimentul și cheresteaua lucrării.

Prezentînd în cadrul unui articol cele constatate, făcînd apel la armele rațiunii, solicitînd înțelegere și demnitate, redactorul nostru și-a încheiat relatarea, invitîndu-l pe director să respecte bătrînețea dascălului Țigănescu și să pună frîu competițiilor bahice și pasiunilor dezlănțuite.

La puțin timp după publicarea articolului, directorul Chirițescu s-a adresat redacției noastre infirmînd, în cadrul unui memoriu, toată relatarea reporterului Victor Niță. Am mai primit, de asemenea, mai multe scrisori de protest, una dintre acestea semnata de un grup de cadre didactice din Bîrzești, prin care este înfierată *și condamnată* în cuvinte drastice poziția adoptată de reprezentantul «Flacării».

Într-o asemenea situație, cum era și firesc, redacția noastră a fost obligată să efectueze o contraanchetă. Care este adevărul adevărat? Redactorul Victor Niță a devenit, fără să vrea, unealta unor calomniatori? Este vorba de o documentare superficială, lipsită de imparțialitate, sau, dimpotrivă, purtătorii muștii pe căciulă denaturează în mod tendențios geneza reală a faptelor?

Am revenit la Bîrzești în trei rînduri. În prima deplasare am fost însoțit de colega mea Elena Ghera, fotoreporter, a doua oară de redactorul Horia Pătrascu și, în sfîrșit, ultima dată, de tovarășul Constantin Roșca, inginer la Intreprinderea de foraje-București.

De la bun început, o nedumerire. Doi dintre semnatarii declarației comune (grupul de învățători și profesori pomeniți mai sus) ne-au vorbit despre superiorul lor în termeni foarte puțin favorabili acestuia. Așa, de pildă, învățătorul Titel Mărgescu ne-a spus că articolul nu conține erori, iar faptele imorale ale directorului Chirițescu sînt mult mai grave decît cele notate de reporter. L-am întrebat de ce a semnat declarația și omul ne-a mărturisit că a făcut-o de... frică. Ne-a rugat, totodată, să nu-i pomenim numele în cadrul anchetei noastre, dar cum între timp (sînt două luni de atunci) omul s-a răzgîndit, îi vom putea face publică mărturia.

Am vorbit și cu directorul Ion Chirițescu. Acesta ne-a asigurat pe un ton arogant că este, pur și simplu, victima reporterului Niță, care a scris ce a scris deoarece a fost «omenit» de învățătorul Țigănescu. I-am atras atenția că aduce acuzații grave și riscante ce nu pot fi susținute prin mărturii și probe concrete.

Tîrziu, spre miezul nopții, în timp ce ne plimbam pe ulițele satului, protejați de întunericul dens al unui cer fără lună și stele, ne-am pomenit acostați de mai mulți cetățeni speriați. Am fost conjurați în șoaptă să nu le divulgăm numele, deoarece Ion Chirițescu este «puternic și răzbunător», iar după plecarea noastră ar putea declanșa un adevărat val de represalii.

Am mai făcut cîțiva pași, cînd un alt «indiscret», protejat de masca nopții, ne-a avertizat, cătînd speriat în jur, că sîntem urmăriți pas cu pas, că este cazul să ne căutăm un adăpost sigur și străji de încredere dacă nu vrem să cădem în mîinile unor bătăuși asmuțiți de Ion Chirițescu.

Le-am explicat acestor oameni că, sosind la Bîrzești, ne socotim total neutri și că, pînă la noi dovezi evidente, punem sub semnul îndoielii atît relatarea reporterului nostru, cît și nevinovăția directorului școlii generale. Ulterior, acești cetățeni, identificați de «iscoadele» directorului, ne-au asigurat în scris că renunță la anonimat și vor răspunde în fața legii pentru cele declarate. Le vom prezenta mărturiile pe parcursul anchetei noastre.

Am reprodus acest intermezzo polițist, deoarece pînă în prezent — și sînt ani buni de cînd facem gazetărie — nu ne-a fost dat să întîlnim într-un sat românesc o atmosferă similară, dominată de teroare și suspiciune, aidoma filmelor cu gangsteri și regi ai violenței.

Iată, în continuare, declarațiile unor victime și martori oculari. (Originalele, scrise de mîna și semnate, se află în arhiva redacției noastre. La toate fragmentele pe care le vom reproduce cu fidelitate în rîndurile care urmează ne-am permis să corectăm doar greșelile de ortografie.) Referindu-se la construcția primului bazin, Ion N. Ivașcu, muncitor la Uzinele de autoturisme din Colibași și locuitor al satului, ține să precizeze că:

Sub conducerea directorului Chirițescu s-au strîns de la fiecare cap de familie cîte 100 lei plus 3 litri de țuică, adunîndu-se circa 4 000 lei și în jur la 10-12 vedre țuică (100-120 litri țuică). Arăt că materialele (necesare construcției — n.n.) *s-au cumpărat cu bani dați de Consiliul popular Vulturești, munca și căratul materialelor s-au realizat în mod voluntar. Asistența tehnică a fost realizată de ingineri din București care nu au pretins nici o compensație materială. În această situație nu se cunoaște modul cum s-au cheltuit cei 4 000 lei și ce s-a făcut cu cele 10-12 vedre țuică... Întrebat de lume, tov. Chirițescu ne-a răspuns căci țuica s-a dat la tov. ingineri, lucru care nu s-a putut dovedi... Arăt în continuare că și pentru primul bazin s-a luat o cantitate mult mai mare de ciment decît s-a consumat pentru realizarea acestui bazin care are circa 9 metri cubi și cerem organelor în drept a face lumină în acest caz... Din conducta principală, cu acordul tov. Chirițescu, s-a făcut racordarea și spre locuința personală a tov. Chirițescu cu țeava cumpărată din bani alocați de Consiliul popular Vulturești în timp ce restul locuitorilor, în număr de șapte, am fost nevoiți să prelungim conducta principală, cumpărînd țeavă.*

Și în legătură cu racordarea la rețea a unor locuitori care n-au participat efectiv la construcția primului bazin:

...Netinînd seamă de părerea celor 40 de familii care au realizat această lucrare și de cuvîntul dat căci nu va băga pe nimeni... a dat voie să se racordeze printre care menționez: Costică Brădeanu contra sumei de 600 lei; Costică Duțulescu contra sumei de 1 000 lei; Sevastița Olteanu contra sumei de 600 lei; Niculae Mărgescu contra sumei de 600 lei; Nistor Nicolescu contra sumei de 600 lei; Sima Constantin și Mihai Voiculescu contra unor lucrări prestate la domiciliul său și unui număr de circa 20 familii care susțin căci au dat bani sau au efectuat lucrări în interes personal. (În gospodăria directorului — n.n.).

Considerînd cel de-al doilea bazin o eroare tehnică, Ion Ivașcu a ținut în continuare să ne prezinte unele amănunte despre exploatarea celui de-al treilea bazin:

Distribuirea apei din aceste bazine a fost făcută la sugestia tov. director Chirițescu care a adus la locuința sa 2 conducte plătite din banii noștri astfel că el are apă atît de la primul cît și de la al doilea bazin făcînd favor atît lui cît și gestionarului cooperativei, Ion Pătrulescu (tovarăș de beție) cu toate căci acesta se putea alimenta de la Costică Jinga care se află situat la un punct mai sus decît el. (O explicație mai judicioasă a modului cum s-a efectuat racordarea abonaților ne-a fost oferită prin expertiza tehnică condusă de inginerul Constantin Roșca. O vom prezenta în rîndurile care urmează.)

Despre modul în care s-a desfășurat construcția alimentației cu apă și mai cu seamă despre felul în care au fost gospodăriți banii și materialele au ținut să ne prezinte declarații și alți locuitori ai satului, între care medicul Moise Butoi, tîmplarul Ion Ghițescu și Gavrilă Suliman.

Toți trei pun sub semnul întrebării corectitudinea celor care au utilizat banii strînși, cimentul și țeava cumpărată și toți consideră că prin manipulări frauduloase directorul Chirițescu și-a luat partea leului. *La construcția celui de-al treilea bazin a încasat cîte 1 000 lei de cap de familie. Directorul în plină ședință a cerut 25 lei pe oră pentru îndrumarea tehnică pe care o dă. La cel de-al doilea bazin, care nu e bun de nimica, a strîns de la oameni cîte 500 lei. Și eu am dat* (doctor Moise Butoi). *La construcția sălii de gimnastică a valorificat* (Ion Chirițescu, n.n.) *o serie de materiale de construcție și chiar s-au plătit oameni fictivi pe statele de plată.* (Gavrilă Suliman)

Ce s-a întîmplat cu banii și materialele despre care semnatarii declarațiilor susțin că au ajuns în gospodăria și buzunarul directorului? Un răspuns în această privință ni-l oferă tîmplarul Ion Ghițescu care a participat efectiv la construcția sistemului de alimentare cu apă:

Directorul și-a băgat țeava gratuit pînă la domiciliul lui. Din cimentul care a fost procurat pentru acest bazin (primul bazin, n.n.), *o cantitate de 13 tone, nu a fost consumată decît circa 4 tone, restul de ciment trebuie să răspundă de el, adică pentru acest bazin nu a fost dată o dare de seamă amănunțită. Ar trebui neapărat să vină organele de stat la controlul acestei lucrări... În tot anul 1974 s-a colectat de la un mare număr de cetățeni cîte 1 000 lei pentru procurarea de materiale la bazinul nr. 3; după cîte am fost informat ar fi circa 70 000 lei, dar nici pentru această sumă nu a fost dată o dare de seamă în fața locuitorilor. Cerem să vină o anchetă la fața locului să măsoare țeava procurată și cimentul... Mai declar că directorul a obișnuit să înstrăineze diverse materiale, chiar mie personal mi-a vîndut 400 bucăți țigle și 50 kilograme oțel beton în perioada construcțiilor la școală și magazinul cooperativei. Mai arăt aici ca să fie verificate actele de materiale ce s-au consumat pe teren căci la aceste afaceri se implică și gestionarul magazinului mixt din acest sat care vinde cu suprapreț, eu personal am cumpărat o cantitate de 50 kilograme azotat de amoniu pe care mi-a vîndut-o cu suprapreț. Mai declar că directorul în perioada construcției sălii de sport a vîndut 1 mc cherestea rășinoase la Benone Gheorghe din Vulturești de profesie învățător.*

Iată și concluziile expertizei tehnice întocmite de inginerul Constantin Roșca din cadrul Intreprinderii de foraje-București:

«Bazinul nr. 2, construit lîngă bazinul inițial, nu este justificat din punct de vedere tehnic. Construit alături de primul (care are o capacitate de circa 9 metri cubi) și legat de acesta prin partea de jos, mărește la dublu capacitatea de acumulare a apei (adică la circa 18 metri cubi) în timp ce numărul abonaților a scăzut de la 40, cît erau inițial, cînd s-a realizat primul bazin, la circa 25, prin racordarea celorlalți la rețeaua de distribuire din bazinul nr. 3.

Se apreciază că numai materialele folosite pentru realizarea acestui bazin costă circa 15 000 lei, în afară de munca prestată pentru executarea lui.

Distribuirea apei, din bazinele de acumulare nr. 1 și 2, către abonați s-a făcut pe trasee ocolite, ceea ce a condus la un consum nejustificat de teavă instalații și cheltuirea în mod inutil a unui apreciabil număr de ore de muncă.

Alimentarea abonaților din partea de sus a satului era suficientă numai prin derivația realizată la conducta principală, spre abonatul Constantin Jinga, și de aici mai departe spre grupul de locuințe din zona respectivă.

Nu se justifică, din punct de vedere al necesității colective, traseul ce s-a realizat în plus spre locuințele abonaților I. Chirițescu, I. Pătrulescu, pe o lungime de circa 500-600 m pentru care s-au cheltuit circa 13 000-14 000 lei în mod suplimentar.

Procedîndu-se în acest fel, prin locuința abonatului I. Chirițescu trec conducte de aducțiune de la bazinele 1 și 2, precum și de la bazinul nr. 3, rezultînd că la alegerea traseului s-a avut în vedere satisfacerea unor nevoi personale și nu realizarea unei lucrări în condiții optime cu minimum de materiale».

Într-o altă suită de declarații — scrise și semnate — același director Chirițescu ne este înfățișat drept un ins dezagregat moral, bătăuș notoriu, pus pe scandal și acte huliganice. Vă prezentăm cîteva fragmente din scrisorile adresate redacției:

Titel Mărgescu (învățător): *Acum 5 ani s-a bătut în cancelarie cu muncitorul Tibi Voicescu... Acum 2 ani, tot beat fiind, a ridicat scaunul să-l lovească pe muncitorul Paul Ghițescu... Tot beat a venit în cancelarie jignindu-și colegul Nic. Mateescu pe care l-a lovit cu palma. Nici un învățător sau profesor nu spune nimic întrucît le e frică de el că se laudă că-i curăță.*

Gavrilă Suliman: *...face chefuri în cancelaria școlii împreună cu prietenii lui de pahar, Pătrulescu Ion, gestionar al cooperativei, Jinga Titu, factor poștal, Duțulescu Gheorghe, fără ocupație (Gicu lui Niță), Duțulescu Gheorghe zis Ciocîrlan, om de serviciu la școală. Bea, se îmbată și devine agresiv ca ultimul scandalagiu. Iată și cîteva victime: Tiberiu Voicescu muncitor, bătut în cancelaria școlii, făcut lac de sînge, salvat datorită intervenției mele. Nicolae Mateescu, învățător, pălmuit în cancelaria școlii. Constantin Ștefanescu, bătut în curtea școlii, bietul cetățean scăpînd doar după ce a pus mîna pe topor. Chiar eu am fost înjurat și amenințat de nenumărate ori de directorul Chirițescu.*

Moise Butoi: *Rog să fie întrebat Tibi Voicescu, muncitor la Colibași, cum directorul școlii, fiind sub influența băuturii, l-a bătut, lovindu-l cu sticla. Am fost martor cînd și-a lovit colegul, învățătorul Mateescu, căruia i-a tras o palmă în fața cadrelor didactice. Am intervenit și i-am despărțit. Au fost de față: învățătoarea Silvia Mărgescu, profesoara Ghițescu, profesorul Voiculescu. În 1972, tot în cancelarie, a ridicat scaunul să-l lovească pe muncitorul Paul Ghițescu. Tot beat, în dreptul podului l-a insultat și l-a îmbrîncit pe învățătorul pensionar Țigănescu (căruia i-am acordat de urgență ajutor medical). Mai arăt că din dușmănie a anulat în ultimul moment diploma cu premiul I acordată fiului meu (am documentul la mine acasă).*

Am stat de vorbă cu Paul Ghițescu și Nicolae Mateescu, doi dintre cei amenințați și bătuți în cancelaria școlii, și oamenii ne-au confirmat în scris că mărturiile concetățenilor lor sînt pe deplin întemeiate.

Mai dispunem de o declarație, semnată de cizmarul Nicolae Stanciu. Acesta se plînge că, în timp ce era plecat în concediu la băi, directorul a vrut să-i necinstească soția. «Am aflat — ne scrie și Aurora Stanciu — că directorul făcuse pariu cu un vecin al meu că dînsul va reuși cu mine».

O scenă incredibilă ne este descrisă de medicul Moise Butoi, care în sprijinul declarației sale citează și numele altor martori: *Menționez că în ziua de 9 martie 1975, de alegeri, a venit la secția de votare* (Ion Chirițescu, n.n.) *de la povarna de fabricat țuică unde a fost găsit bînd țuică în compania lui Rădulescu Gheorghe, povarnagiu, și Iancu Nicolae de către tovarășul maior Gavrilă de la miliția din Cîmpulung, fiind de față și tovarășul Ciungu Alexandru, pensionar I.O.V.R. din Hîrtiești. Venind la secția de votare s-a certat fără motiv cu acesta (tovarășul Ciungu Alexandru), apoi m-a insultat și pe mine fără a ține cont că eram secretarul comisiei de votare, fiind de față lume venită la vot și președintele secției de votare, învățătorul Mărgescu Titel.*

Și toate acestea făptuite de un director de școală, propus candidat în alegerile pentru consiliile populare. E adevărat: Ion Chirițescu n-a obținut voturile necesare (doar 28 de voturi), mandatul fiind încredințat celuilalt candidat, profesorul Voiculescu, care a întrunit 111 voturi. Datele ne-au fost oferite de către secretarul comisiei de votare care este de părere că în ziua de 9 martie oamenii satului, aparent «neutri», dar în realitate înfricoșați de agresivitatea și «relațiile» directorului, au avut ocazia să-și exprime nestingheriți părerea și gîndurile intime despre acest om.

•

Am reprodus doar o parte a faptelor prin care se incriminează activitatea și conduita morală a directorului Școlii generale din Bîrzești.

E adevărat: de la 150 kilometri distanță de Bîrzești este greu să discernem, pe propria noastră răspundere, tot adevărul de minciună. Dar declarațiile aparțin unor oameni vii și ele contrazic flagrant concluziile comisiei de anchetă. Considerăm tocmai de aceea că dosarul directorului Ion Chirițescu nu poate fi închis, iar ulterioarele cercetări vor trebui să beneficieze de sprijinul miliției economice și de concluziile unor expertize contabile și tehnice.

LIVIU TIMBUS

racul

FOAIE SĂPTĂMÎNALĂ DE AVANGARDĂ NR 62

MIHAI PÎNZARU - PIM

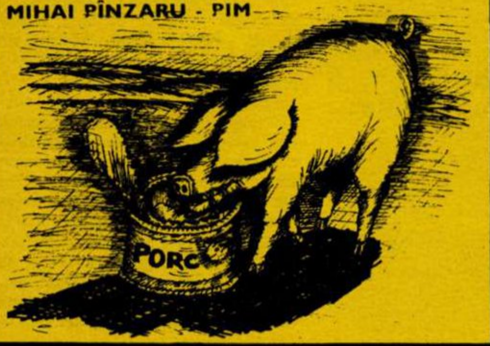

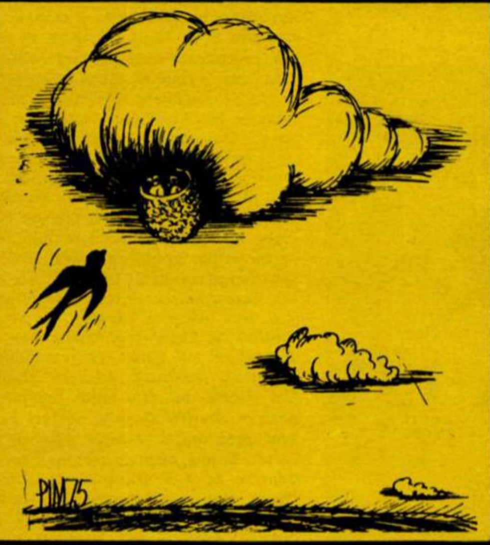

LEON NĂSTASE

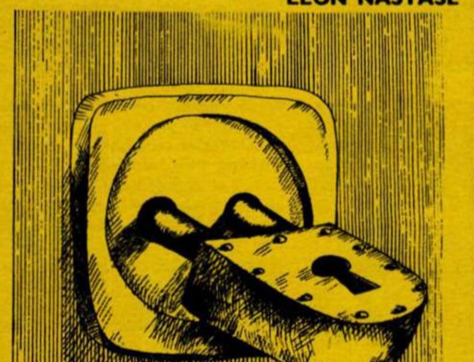

I. VLĂSCEANU

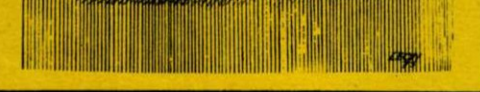

IOAN VICTOR DRĂGAN

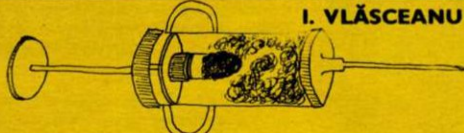

REZOLVARE

JO

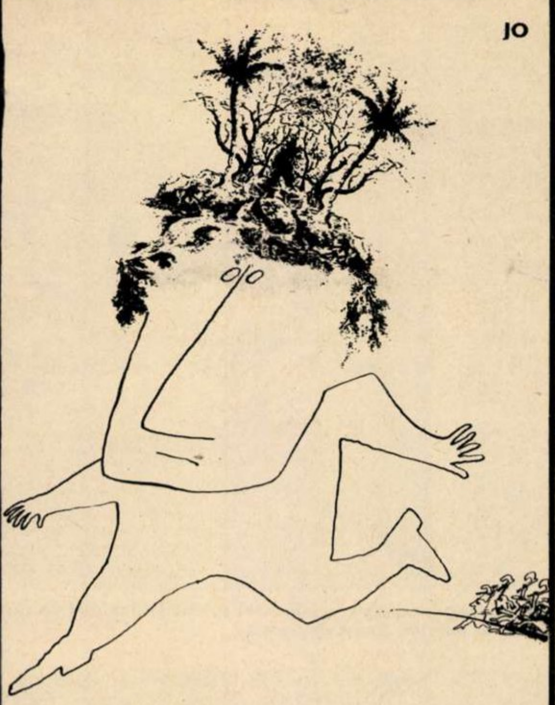

BOUR

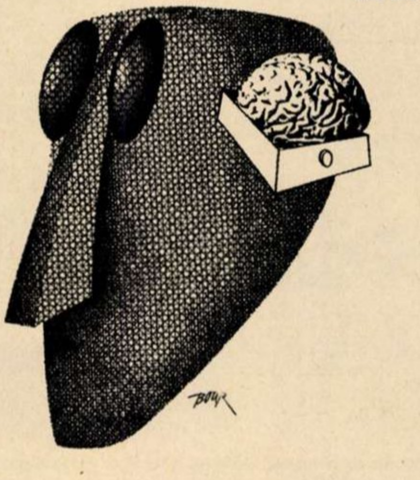

HELGA UNIPAN

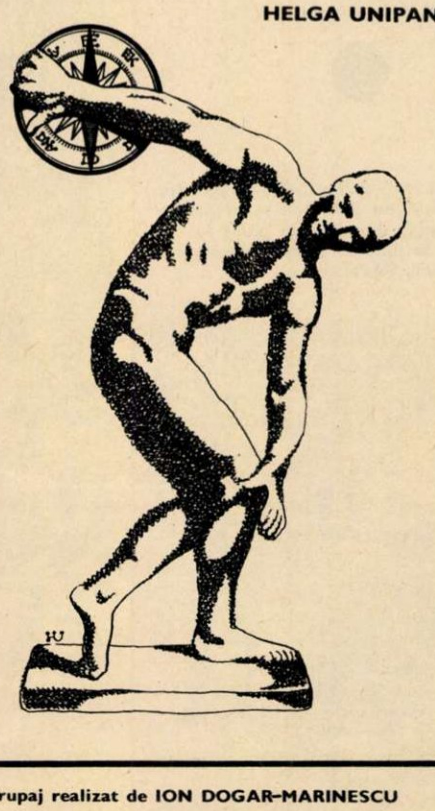

Grupaj realizat de ION DOGAR-MARINESCU

I. DOGAR-MARINESCU

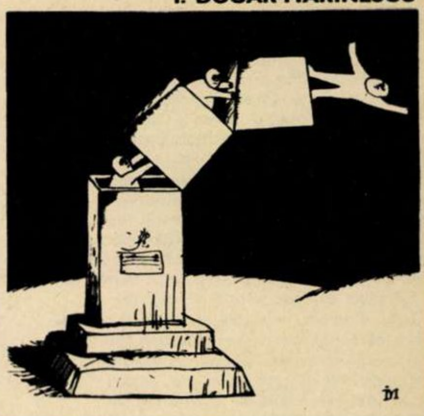

N. CLAUDIU

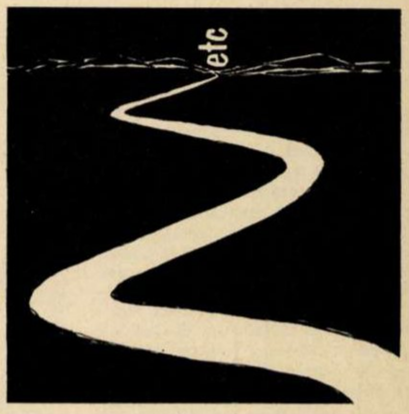

TONI AVRAM

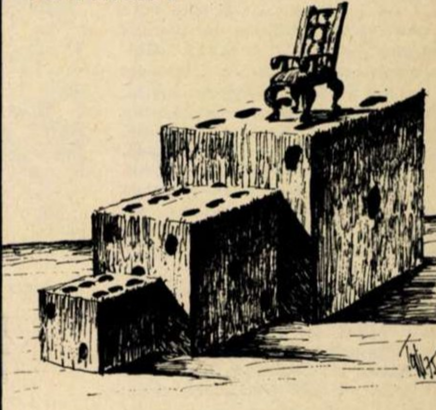

V. CRĂIȚĂ MÎNDRĂ

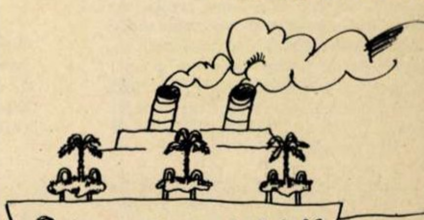

IVAN KANEV

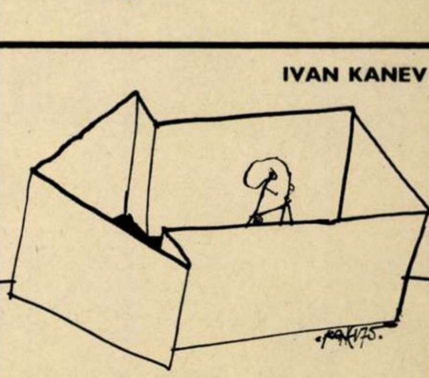

POȘTA SPORTURILOR

unu din patru

● **Petrescu Alexandru,** str. Stejarului nr. 14, Zona Stadion, Timișoara. «Mi se pare deplorabil ca un jucător să-și lovească în teren — și încă intenționat — un fost coleg de echipă, care i-a devenit între timp adversar, așa cum l-a lovit Micloș de la Steagul roșu, într-un recent meci de campionat, pe Anghel de la Politehnica-Timișoara». Mie mi se pare deplorabil un asemenea gest chiar cînd nu este aplicat unui fost coleg de echipă. Oricînd mi se pare deplorabilă lovirea omului de către om. De aceea mult mă miră zgîrcenia cu care împart arbitrii cartonașele roșii. Potrivit unui regulament care nu vrea să țină cont, cum spune anecdota, că «totuși, cei loviți sînt ființe omenești, ce naiba!», practicienii violenței cu crampoane pot scoate doi adversari din teren pînă să li se arate, în sfîrșit, cartonașul roșu. Fapt care încurajează practica altoirii programatice a adversarilor periculoși, a jucătorilor-cheie ai echipei adverse. Așa au procedat spaniolii în privința lui Kun; la fel au făcut scoțienii cu Dudu și Dobrin. Cui îi vine rîndul în partidele următoare? Lui Dumitru? Lui Crișan? Lui Balaci? ● Apropo de Crișan și Balaci. Prin intermediul **Luminiței Vlăduceanu,** str. Semănătorului nr. 3, Constanța, întregul an III F al Liceului «Mihai Eminescu» din această localitate transmite «călduroase salutări celor doi tineri componenți ai lotului reprezentativ, în numele solidarității de generație, exprimîndu-și convingerea că se vor arăta și pe mai departe demni de misiunea încredințată, ca să se vadă că tinerii, cînd li se acordă încredere, «mănîncă nori». Foarte frumos spus. Și este cu atît mai semnificativ cu cît această epistolă a fost scrisă **după** semieșecul din partida cu scoțienii. ● Dealtfel, gînduri bune pentru elevii lui Valentin Stănescu au trimis și alți cititori (**Iftimie Mihai,** str. Decebal nr. 8, Iași, **Suciu Ștefan,** str. Volovăț nr. 2, București), semn că se mai schimbă cîte ceva în «mentalitatea de după neizbîndă» a microbiștilor noștri. ● Ba cititoarea **Edith Vasiliu,** str. Mătăsari nr. 48, București, găsește resurse de voie bună pentru a trimite niște izbutite cinci versuri dedicate întristatului nostru marcator din meciul cu Scoția: «**Golgeter zburător**/ Ești astăzi socotit/ Dar rîndul viitor/ Precis vei fi numit/ **Golgeter aurit**». Totuși, iubirea și decența să nu ne facă să uităm că scorul de puncte între noi și Scoția (meciurile de la București și Pitești) este, **la noi acasă,** de **unu din patru.** Și asta cu jucători valoroși cum de mult n-am mai adunat la un loc! La un loc, dar nu și **împreună.** Căci felul cum **n-a** fost jucat Crișan (lăsat, el, explozivul, să-și culeagă singur baloane) spune multe (totul). ● În sfîrșit, strălucitei performanțe a campionului mondial și continental la gimnastică, Dan Grecu, îi sînt dedicate multe scrisori de felicitare (**Ileana Pajură,** str. Mareș nr. 72, Deva, **Constantin Popescu,** cartierul Țiglina, Galați, **Liviu Vihureanu,** str. Cetății 19, Cluj-Napoca ș.a.). Nu lipsesc nici aici producțiile rimate, dintre care alegem, cu titlu de încurajare, pe aceea a elevului **Dumitru Stamate,** din Călărași-Ialomița, care a folosit ingenios motivul **inelelor** — aparat în care excelează campionissimul nostru: «Ce bine treaba s-a mai potrivit/ Cînd în inele tu ți-ai pus speranța:/ Prin ele, vezi, te-ai logodit/ De două ori cu... performanța». Patru rînduri izbutite și un... îndemn pentru toți microbiștii vizitați de muză să nu ezite a ne ține la curent asupra rezultatelor acestor vizite.

PETRE DRAGU ■

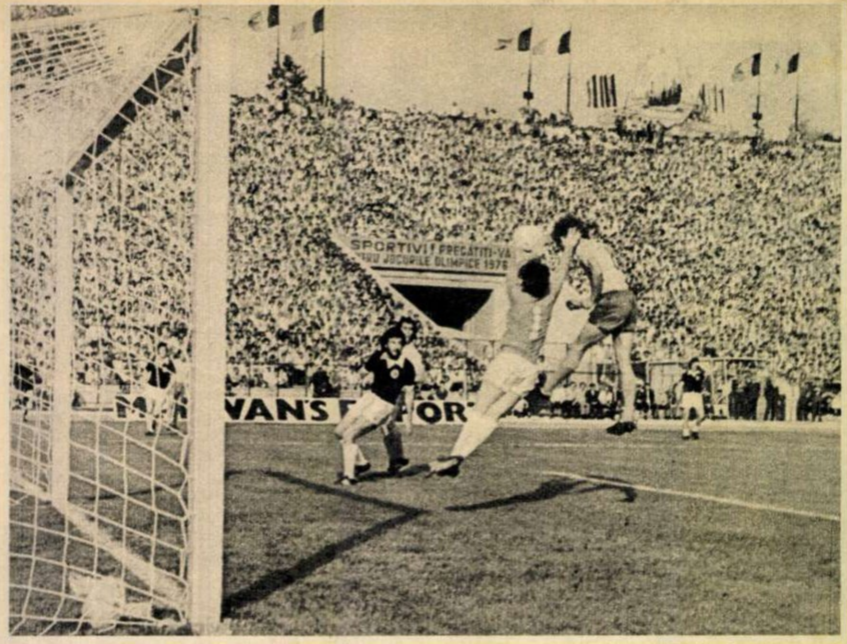

Acesta a fost, de fapt, începutul: grație unei splendide lovituri de cap, Dudu Georgescu deschide scorul în partida România-Scoția.

Un jucător român cu mingea, Dobrin, și trei adversari gata să-l încolțească.

Acesta a fost, de fapt, sfîrșitul. Antrenorul Valentin Stănescu și un jucător de rezervă, doborîți de golul lui Mc Queen. În poartă, tabloul expresiv al resemnării, Răducanu.

LOVITURĂ LIBERĂ

ehei, dacă meciul s-ar fi terminat în minutul 89...

...s-ar fi spus și s-ar fi scris (așa cun s-a mai spus și s-a mai scris) că *totul e bin cînd se termină cu bine.* Nu trebuie s ai imaginație ca să întrevezi o asemene concluzie, e suficientă și memoria. Iată îns că nu s-a terminat cu bine. S-a termina cu rău. Potrivit unei judecăți simetrice autorii primului raționament — eviden superficial și fals — greșesc a doua oară *pentru că s-a terminat cu rău, totul e rău* «Întreaga echipă a jucat sub valoarea ei toți jucătorii au evoluat departe de posibilitățile lor; nimic n-a funcționat bine totul — sau aproape totul — a fost rău» De ce asemenea judecăți? Atît de aspre, d întunecate, de vehemente? Știți cum îș răspund la aceste întrebări majoritatea celo vizați — jucători și antrenori — de artileria «pe toate vocile» a criticii? «Pentru c ne-au egalat scoțienii! Dacă țineam rezultatul încă un minut, toți cei care acum n ne iartă azi ne-ar fi lăudat». Așa gîndesc, c aproximație, cei criticați și trebuie să recunoaștem că au destule motive să gîndeasc așa (precedente se găsesc fără nici un efort)

În fond, *meciul de duminică a dovedit înc o dată că fotbalul e ca viața:* la Madrid, î minutul 89, Răducanu a salvat un gol gat făcut și am obținut un punct mare într-u meci pe care după desfășurarea jocului spaniolii ar fi trebuit să-l cîștige cu 3-1 sau 4-2: duminică, tot în minutul 89, Răducanu n-a mai salvat golul și-am pierdut un punc mare într-un meci pe care după desfășurarea jocului fotbaliștii noștri ar fi trebuit să-l cîștige tot cu 3-1 sau 4-2. Așa e fotbalul. Capriciile soartei? Desigur, și ele. Cine și-a rupt măcar o pereche de pingele pe terenul de fotbal știe foarte bine că pînă și jocul cel mai gîndit, cel mai științific are uneori o fereastră deschisă ghinionului. Din păcate, nu este cazul reprezentativei noastre. Pentru că jocul echipei noastre a avut prea multe ferestre deschise ghinionului; și le-a avut tocmai pentru că este departe de a fi științific, de a fi gîndit. Marea carență din evoluția de duminică a echipei României n-a fost, după părerea noastră, evoluția sub așteptări a tuturor individualităților, ci *evoluția de ansamblu a formației, lipsită, de lumina unei idei clare de joc, lipsită, de fapt, de orice idee de joc!*

Neînvățînd bine lecția atacului, a construirii lui, echipa noastră n-a știut să-și fructifice corespunzător superioritatea din prima repriză, pentru ca *în partea a doua a întîlnirii să practice în majoritatea timpului un antifotbal manifest* — pasele înapoi la nesfîrșit fiind un model de neînțelegere tactică — sub privirile impasibile ale antrenorilor a căror lipsă de reacție a spus — prin graiul ei mut — totul. Mai era o jumătate de oră pînă la încheierea partidei, echipa juca fără orizont, juca mai mult pe lîngă «barul» ei, ca în ulii și porumbeii, pericolul îl simțea un întreg stadion, cu excepția antrenorilor, care nu luau nici o măsură; aici s-a născut de fapt ghinionul din minutul 89, în contemplarea pericolului fără a-l înțelege, fără a găsi o soluție, pentru ca în final să vină, ca în filmele de groază, și fatidica eroare a lui Anghelini, inutilul și stupidul lui atac prin alunecare care avea să declanșeze resortul întîmplării, mecanismul ghinionului. *Un ghinion născut și crescut de jocul orb de o repriză al formației noastre.*

MARIUS POPESCU ■

P.S. Deși calitatea jocului echipei noastre nu s-a schimbat prea mult de duminică pînă miercuri, am învins clar, cum era și de așteptat, în prima partidă a preliminariilor olimpice de fotbal.

Salutăm debutul talentatului Bölöni și prezența lui în linia mediană alături de Balaci, alt reprezentant al tînărului val, craioveanul fiind la ora asta în reprezentativă o piesă cu rodajul gata făcut, el evoluînd și duminică și miercuri cu siguranța unui vechi titular.

Nu salutăm schimbarea lui Dumitru (înlocuit nemotivat din echipă și în partida cu Danemarca din Campionatul European), care nu era mai obosit ca alți titulari, se arăta în schimb într-o vervă de joc pe care nu o aveau destui dintre coechipierii săi.

Fotografii de ION PREDOȘANU
și EMANUEL TÂNJALĂ

EDUCAȚIE PRIN AMINTIRI

noaptea se sfîrșea...

Mă aflam într-o postură cît se poate de ciudată, și anume vegheam printre mormintele cimitirului la sfîrșit de noapte și mă gîndeam că ar fi fost timpul ca tulbureala gri-închisă a cerului să treacă spre lumină. Poate că lumina întîrzia deoarece cocoșii satului din vale uitaseră să dea semnalul. «Te pomenești că și-or fi pierdut bunele obiceiuri cocoșii ăștia!», mă gîndeam cam neliniștit, fiindcă nu îmi puteam da seama unde e căpitanul Bogdan și nu de alta, dar ce s-ar fi întîmplat dacă m-ar fi confundat cu strigoiul pe care îl așteptam.

Pe deasupra se mai făcuse și frig. Sau mi se părea mie că s-a făcut frig... Dar, în fond, cine naiba mă pusese să îl conving pe Bogdan să facem noi pînda aceasta în cimitirul satului?

Cum de am ajuns în situația asta cel puțin penibilă? Cred că pentru faptul că dintre toți cei pe care prezența strigoiului îi intriga, îi înspăimînta, îi contraria sau îi enerva, eu eram singurul care știam cele mai concrete lucruri despre el.

Și, în fond, de ce ne-am deranjat noi pentru strigoiul acesta? Din mai multe motive, dintre care cel mai important era acela că respectivul cam începuse să își facă de cap. Astfel, de exemplu, unui medic veterinar care a întîrziat într-o seară la o tînără femeie, care locuia nu departe de cimitir, i-a apărut în față înalt, mai înalt chiar decît cumpăna fîntînii de care se rezema, bătînd din niște aripi negre, speriindu-l atît de rău încît acesta a căzut la pat cîteva zile. Cum prin sat se spuneau verzi și uscate despre acel strigoi, un grup de tineri s-au hotărît să-i sfideze prezența chiar pe teritoriul lui. S-au instalat deci să petreacă demonstrativ o noapte pe dealul cimitirului. Au luat cu ei cîteva sticle cu vin și un acordeon. Peste sat se auzea cum cîntau și petreceau. Asta cam pînă după miezul nopții, cînd sătenii i-au putut vedea pe acei tineri coborînd în fugă, tîrînd după ei acordeonul cu burduful destins și huruind jalnic, palizi și îngroziți. Hotărît lucru, nu era de glumă cu acest strigoi în formă de pasăre cu picioare lungi și aripi negre.

Desigur, ar fi fost mult mai firesc și mult mai simplu să las șeful de post din comună ca împreună cu ajutorul lui să efectueze cîteva pînde și să limpezească el toată tărășenia, dar aveam eu un motiv al meu să doresc să îl întîlnesc. Numai că noaptea se sfîrșea, și pînda de al cărei rezultat eram atît de sigur se dovedea zadarnică.

De început, ce-i drept, a început bine. Era o liniște calmă, dinspre poalele dealului se auzeau tălăngi, adia un vînt moale, plăcut, anunțînd o noapte caldă. A urmat luna, mulțimea stelelor și nostalgia că furat de ritmul de viață urban nici nu mai știam să privesc bolta nopții, cu farmecul ei, cu sugestia ei de imensitate și neliniște.

Era atît de limpede noaptea încît am putut observa un buchet așezat discret pe mormîntul responsabilului magazinului sătesc. Mormîntul acestuia, relativ proaspăt, era îngrijit, dar erau multe, foarte multe, uitate, năpădite de ierburi și flori de cîmp și, nu știu de ce, florile acelea îmi aminteau mereu de o poezie în care se spunea că morții ascultă pulsul timpului prin tulpinile plantelor și privesc lumea prin ochii florilor. Poate de aceea ei, morții, sînt prezumați ca a fi nevinovați și se recomandă ca să îi vorbești numai de bine... «Numai că mortul meu, mi-am spus, nu e chiar așa de nevinovat cum sînt ceilalți...».

Eram sigur că strigoiul nostru va trece pe acolo, fiindcă trebuia să se deplaseze pentru niște aranjamente ale sale și, cum este știut, toți strigoii care se respectă circulă numai la orele mici ale nopții. Aveam motivele mele să cred că voi da față cu dînsul, fiindcă în urmă cu cîteva zile mi s-a întîmplat ceva neobișnuit.

M-am întors acasă tîrziu, obosit, după o ședință de judecată care se prelungise peste măsură. Cînd am intrat în hol (holul îl foloseam în comun cu încă trei familii), m-a salutat un bărbat care mi-a spus că mă așteaptă de cîteva ore.

I-am oferit un scaun, dar vizitatorul,care mă privea cumva ciudat, a preferat să rămînă în picioare. Nu am insistat nici eu, în speranța că astfel mă va reține mai puțin.

— Vă rog... În ce chestiune mă căutați?

— Mă numesc A.B. și sînt fostul responsabil al magazinului din comuna X.

Mi s-a părut că nu aud bine, iar el a repetat:

— Da, sînt A.B., cel pe care l-ați anchetat.

După ce m-am uitat bine la el, și m-am convins că nu glumește și că nu e nici nebun, am exclamat:

— Bine, dar dumneata ești mort!

Era slab, palid și mă privea rece. Așteptam să se explice, să îmi spună ceva, dar tăcea.

«Nu! Nu poate fi el!», mi-a trecut prin minte...

În urmă cu cîteva luni o revizie contabilă a descoperit mari lipsuri în gestiunea responsabilului magazinului sătesc din comuna X., lipsuri acoperite cu falsuri în acte. Cînd dosarul a ajuns la procuratură, omul dispăruse. Am suspendat ancheta, așteptînd să fie găsit. Numai că, aproximativ la o lună de la dispariție, s-a găsit cadavrul lui. Îl aduseseră la suprafață apele lacului, unde se pare că zăcuse multă vreme. Familia l-a plîns, l-a înmormîntat cu fast, iar eu nu am avut altceva de făcut decît să închid latura penală a chestiunii pentru bunul motiv al morții vinovatului. De aceea nu îmi venea să cred că tipul din fața mea era cu adevărat «el».

Mă fixa cu privirea lui rece, insistentă, părînd că așteaptă să îmi revin din surpriză și îmi pîndește reacția. Cum a avut impresia că vreau să întind mîna spre receptorul telefonului, a strigat:

— Nu! Vă rog să nu telefonați la miliție! Nu pentru asta am venit la dumneavoastră!

I-am răspuns după cîteva clipe de tăcere sau, mai exact spus, după clipele în care m-am gîndit cum este mai bine să procedez.

— De fapt, cine ești dumneata?, l-am întrebat.

— V-am spus cine sînt și o să vă dovedesc, oricît ar părea de ciudat.

— Dacă e așa cum spui și dacă vrei să nu chem imediat miliția, te rog să te explici.

— De aceea am venit. Să mă explic... Cînd am văzut cum se încheie revizia contabilă mi-am luat lumea în cap și de atunci trăiesc tot pe drumuri, ascuns.

— Îmi spuneai că îmi poți dovedi identitatea dumitale. Încă tot nu cred că ești...

M-am întrerupt fiindcă mi-a așezat pe masă dosarul pe care îl ținea sub braț.

— Vă veți convinge... Aveți aici toată documentația din care rezultă că sînt mult mai puțin vinovat decît pare. Altul, altul e cel care a luat grosul.

— Dacă ai asemenea dovezi, de ce ai fugit? De ce ai dispărut?

— M-am speriat... Îmi era teribil de rușine. De ai mei, de oamenii din sat...

— Știi ce s-a întîmplat?

— Da, știu că l-au înmormîntat în locul meu pe un înecat. Știu că sînt un mort...

— Găsirea înecatului aceluia și confuzia te-au ajutat să nu mai fii căutat. Dar acum cred că îți dai seama cît e de stupidă situația și că nu vei putea face pe mortul.

Nu mi-a răspuns. Mă privea în felul lui, ciudat.

— Uite ce îți spun. Aceste acte le pot primi de la dumneata numai în cadrul apărării pe care ți-o vei face în anchetă. Iți promit că le voi examina cu toată atenția. Dar acum fă bine și du-te la miliție și termină comedia asta cu dispărutul.

Cred că nu mi-a auzit ultimele cuvinte, fiindcă a și fugit. Abia atunci mi-am dat seama că a refuzat invitația mea de a ședea, pentru ca să poată rămîne în picioare, aproape de ușă.

Am format numărul de telefon al miliției, dar cînd mi-a răspuns ofițerul de serviciu, am închis. Ce era să îi spun? Că m-a vizitat un mort? L-am sunat însă pe Bogdan și i-am povestit totul. Cum era somnoros, a trebuit să îi repet toată istoria ca să mă creadă.

Bogdan a fost cît se poate de rapid. După cîteva consultări telefonice cu alte inspectorate de miliție și unele lucrări în care a antrenat serviciile de evidență a populației, mi-a spus că s-a lămurit cu înecatul. Era un bărbat care s-a îmbătat atît de tare în vagonul-restaurant al unui tren personal, încît a coborît în halta satului X. și probabil a vrut să facă și o baie. Cum A.B., vizitatorul meu nocturn, nu mi-a urmat sfatul de a se prezenta la miliție, a reactivat darea lui în urmărire. L-am sfătuit să nu se grăbească cu anunțarea rudelor înecatului, ca să nu se creeze complicații cu rudele lui A.B., fiindcă va fi firesc ca ele să ceară exhumarea celui care a fost greșit îngropat.

În ce mă privește, am format o echipă de experți contabili și le-am predat actele lăsate de A.B. Cînd unul dintre experți, surprins de acele acte care aruncau o nouă lumină asupra afacerii, l-a întrebat pe Bogdan de unde am eu asemenea dovezi, acesta i-a răspuns cu un ton misterios: «Bănuiesc că procurorul primește vești de la anchetații decedați...», explicație care a fost primită cu un: «Ia mai du-te dracului, că eu te-am întrebat serios», la care Bogdan: «Și eu vorbesc foarte serios!», lămurire ce explică faptul că și astăzi cînd mă întîlnesc cu acel priceput expert-contabil mă privește cam într-o dungă.

Apoi am aflat despre zvonurile cu strigoiul care circulau în satul X., despre faptele lui cam năzuroase și m-am gîndit că e cazul să îi reîntorc vizita. Cum aparițiile lui erau localizate în preajma cimitirului, bănuiam că se ascunde pe acolo, și, fiind vorba și despre o noapte de vară senină, caldă și plăcută, i-am propus lui Bogdan să facem o pîndă «ca în filme».

...Dar iată că noaptea se sfîrșea, apele cerului se tulburau a dimineață și pînda noastră se dovedea zadarnică. Ba, așa cum spuneam mai înainte, se făcuse și frig... Nu mai știam nici unde e Bogdan și mă temeam de o posibilă confuzie a lui. De aceea cred că am sărit ca fript în clipa în care am auzit spunînd în spatele meu: «Cred că stăm degeaba!»

I-am propus să fumăm cîte o țigară și să plecăm spre sat. Se luminase binișor și cînd am trecut pe lîngă mormîntul lui A.B. am putut observa că buchetul așezat discret era din flori de cîmp.

— Cine să-i fi adus, Bogdane, asemenea flori? Cei din familie i-ar fi așezat flori de grădină.

— Cine? Iubita lui. Am aflat că omul nostru avea o iubită. Locuiește în apropiere, imediat după deal, și de cîte ori trece pe aici, culege flori și îi pune pe mormînt cîte un astfel de buchet. M-am interesat de ea, fiindcă mă gîndeam că l-ar putea ascunde, dar din moment ce îl crede mort...

— Ia stai puțin! Dacă e invers?! Dacă așază aceste buchete de flori tocmai în scop de derutare?!

— Ar fi o chestie!...

— Hai să-i facem o vizită!

— Numai că nu prea e ora potrivită, în fapt de zori, și nici nu avem la noi un mandat de percheziție.

— Mă descurc eu cu legitimația... Iar tu, în timp ce eu discut cu dînsa, aruncă prin șopron, șură sau ce o fi, așa, o privire discretă... Știi ce să cauți.

— Ba bine că nu... Poate după o noapte pierdută aiurea ne mai alegem și cu o reclamație pentru că dăm buzna prin casele oamenilor.

La bătăile mele în poartă a venit destul de repede să îmi deschidă o femeie tînără. Se învelise într-un halat și parcă îi făcea o plăcere deosebită să lipăie desculță pe cărarea care ducea la scările casei. Eram prea obosit pentru întrebări de tatonare, așa că i-am spus direct:

— Vă rog să îmi examinați legitimația. Știu că îl ascundeți la dumneavoastră pe A.B., iar eu sînt dator să îi întorc vizita.

Cred că faptul că vorbeam despre cel în cauză ca și cum ar fi în viață, cînd tot satul îl știa mort, a derutat-o. De aceea am insistat:

— Acum cîteva zile a fost pe la mine ca să îmi prezinte niște acte, așa că trebuie să vorbesc cu el.

Fie că nu prea știa să mintă, fie că se fîstîcise cu totul, tînăra femeie s-a făcut roșie în obraji și nu era capabilă să scoată nici o vorbă.

A intrat în cameră și Bogdan, tîrînd după el două picioroange, din acelea pe care se umblă prin noroi mare, și un pardesiu vechi, negru, tăiat în jumătate, adică numai bun ca să poată fi fluturat în chip de aripi.

— Ce să fac cu ele?, m-a întrebat ca și cum totul ar fi limpede.

— Cred că lucrul cel mai bun e să le trimiți tinerilor acelora cu acordeonul, fiindcă dacă le vor arăta prin sat victorioși, se va rîde mai puțin pe seama lor...

Apoi, m-am întors spre femeie:

— Vă rog să îi spuneți că îl aștept...

Ea mă privea în continuare la fel de înlemnită, dar s-a deschis ușa camerei alăturate și a apărut responsabilul magazinului. A vrut să îmi spună ceva patetic, judecînd după gestul larg pe care l-a făcut, dar i-am retezat avîntul.

— Ia ascultă! Toate le înțeleg, dar e mai mult decît caraghios pentru un om în toată firea să facă pe strigoiul!

Am avut impresia că femeia nu era la curent cu aparițiile lui în chip de pasăre cu aripi negre, fiindcă era gata să leșine de emoție. I-am făcut semn lui Bogdan să ieșim în curte, spunîndu-i «strigoiului»:

— Te așteptăm afară. Cred că ai înțeles că, pînă la urmă, de răspundere nu se poate scăpa nici în chip de strigoi... Nu era mai bine să ne scutești și pe noi și pe dumneata de chestiile astea?

Cînd a venit în curte, pregătit ca de drum lung, cu aer melodramatic, iar a vrut să spună ceva patetic, dar iar l-am stopat:

— Măcar de cei care au vărsat lacrimi pentru moartea dumitale să fi avut respect. Nu vezi cît ești de caraghios?

EMIL POENARU ■

CARTEA

critică angajată

O carte convinge mai ales prin curajul ei. Avangarda a dus la limită acest principiu (legitim, dealtfel), punînd în pericol chiar existența artei. Deci nu despre o atitudine excesiv novatoare, sub aspect formal, e vorba în cele ce urmează. Ne gîndim mai degrabă la valorile de conținut ale operei. Citim literatură cu interes artistic, dar știm prea bine că vigoarea ei vine din altă parte. Poziția estetică e deja consolidată și iese oarecum din discuție. Ea se impune, în stadiul de față al culturii, ca ceva de la sine înțeles. Dimpotrivă, orice ontologie literară modernă ține seama de nevoia tot mai presantă (publicul are cuvîntul) de a îngloba esteticul în contexte de interes mai larg. E o presiune din afară și implică luarea de poziție, compensatorie, față de rafinamentul excesiv, aproape neinteligibil, al ficțiunii de expresie ermetică. Nu ne preocupă aici definiția adevărului în artă. Însă el nu poate fi altul decît adevărul vieții.

O concluzie am putea-o formula încă de pe-acum: critica trebuie să fie angajată, să nu plutească pe deasupra dezbaterilor de idei și de viață ce dau substanță operei. Un prozator acuza recent dezerțiunea cronicii literare de la problematica politică, atît cît aceasta aparține construcției epice. Cu riscul de a ne repeta, susținem și noi că materia romanului actual tinde să fie tot mai mult «ideologică». Narațiunea, oricît de complexă, nu se aplică pur și simplu (gratuit) unei teme oarecare. Tema însăși dă de cele mai multe ori tonul. Încît lectura ideilor, descifrarea parabolei etice, comentariul sociologic (cu aplicație la proză și teatru) devin componente obligatorii ale actului critic. S-a ivit, am putea spune, o nouă șansă a criticii; și anume, să pună de acord adevărul artei cu adevărul vieții, într-un mod direct și cît mai apăsat.

Chiar dacă nu e neapărat creatoare, critica accede la creație, pătrunde în adîncurile poemului sau romanului. Procesul de transfigurare artistică, detectabil la nivelul structurilor, e altoit pe o realitate primă. Criticul va fi inevitabil și gînditor, psiholog, moralist chiar, în sensul atingerii nemijlocite cu ceea ce numim «conținuturile de viață» (evident, supuse în prealabil unei operații de semnificare). E una dintre soluțiile posibile, fără a veni în răspăr cu punctul de vedere clasic. În orice caz, ar trebui abandonat dialogul de rivalitate dintre critică și creație. Se ajunge, mai devreme sau mai tîrziu, fie la excluderea reciprocă (vezi critica didactică), fie la identificarea lor insolită, negînd orice diferențiere de esență. În ce privește ultima eroare, se mai dă cîteodată vina (desigur, nejustificat) pe George Călinescu. Discursul critic de factură epică nu rezulta la acesta dintr-o normă exterioară, ci dintr-un impuls organic genial. Or, genialitatea nu poate fi codificată ca normă. Teoretizările ulterioare, aparținînd lui Călinescu însuși, despre *sinteza epică*, *știința inefabilă* etc. au acoperire deplină în propria-i operă critică. Atît și nimic mai mult. Ce anume e de preluat din modelul călinescian? Totul, în afară de geniu, care e netransmisibil. De unde unele exagerări ale admiratorilor de mai tîrziu, firești și nu atît de grave încît să constituie pretext de șicană la adresa cîtorva dintre cei mai buni critici contemporani. S-ar cuveni pus la punct conceptul de direcție critică sau, mai bine zis, de școală critică. Cu această ocazie s-ar aduce în discuție, într-un mod mai adecvat, problema «metodei» critice.

Critica s-a constituit așadar ca gen aparte (Pompiliu Constantinescu o consideră un *gen literar*). Totodată însă critica prelungește dialogul artei cu realitatea. Și, bineînțeles, devine cu adevărat angajată numai atunci cînd își asumă în întregime acest dialog; cînd îl reface din interior, ca opțiune trăită și cu mijloace specifice, diferențiale. Vorbeam la început de curajul cărții. Același lucru îl spunem acum și despre textul critic. Nimic mai nepotrivit decît a scrie cu detașare, confortabil, despre ideile pentru care a pătimit artistul în orele sale de veghe creatoare. Noua retorică, a înscenării adevărului dinainte știut, oferit de-a gata, fără vreun efort anume, se izolează în capcana propriei sale scriituri. Nu insinuăm nici o aluzie la critica așa-zis calofilă. Un oarecare nominalism se face simțit, la noi, în atacurile împotriva impresionismului sau foiletonisticii curente. Am zis nominalism, deoarece sînt de obicei vizate concepte vagi, pure abstracții («foiletonism», «impresionism» etc.) și nu opinii concrete, singurele care contează, la urma urmei. De aceea problema acută a criticii azi nu ni se pare a fi cea a limbajului, ci a deschiderii ei către realitate, a sporului efectiv de cunoaștere (în întîmpinarea sau în prelungirea artei valoroase dintotdeauna).

CORNEL MORARU ■

COPERTA NOASTRĂ: Industrie tînără la Alba Iulia — stînga sus — (fotografie de **ION PREDOȘANU**). La Ploiești îndeletnicirile copiilor au drept inspirație lucrări ale marilor noștri pictori — dreapta sus — (fotografie de **LICĂ IOSIF**). Tinerețe. (fotografie de **RADU CONSTANTINESCU**).

FLACĂRA. Redacția: București, Piața Scînteii 1, sectorul 1. Căsuța poștală 41 12, of. 33. Telefon: 17 60 10 int. 1787, 1611, 1786, 1606, 1618, 1744.
Tiparul executat la Combinatul poligrafic «Casa Scînteii».

Prezentarea artistică: **DAN BÎRLĂDEANU**

PREȚUL REVISTEI: 3 LEI

41505

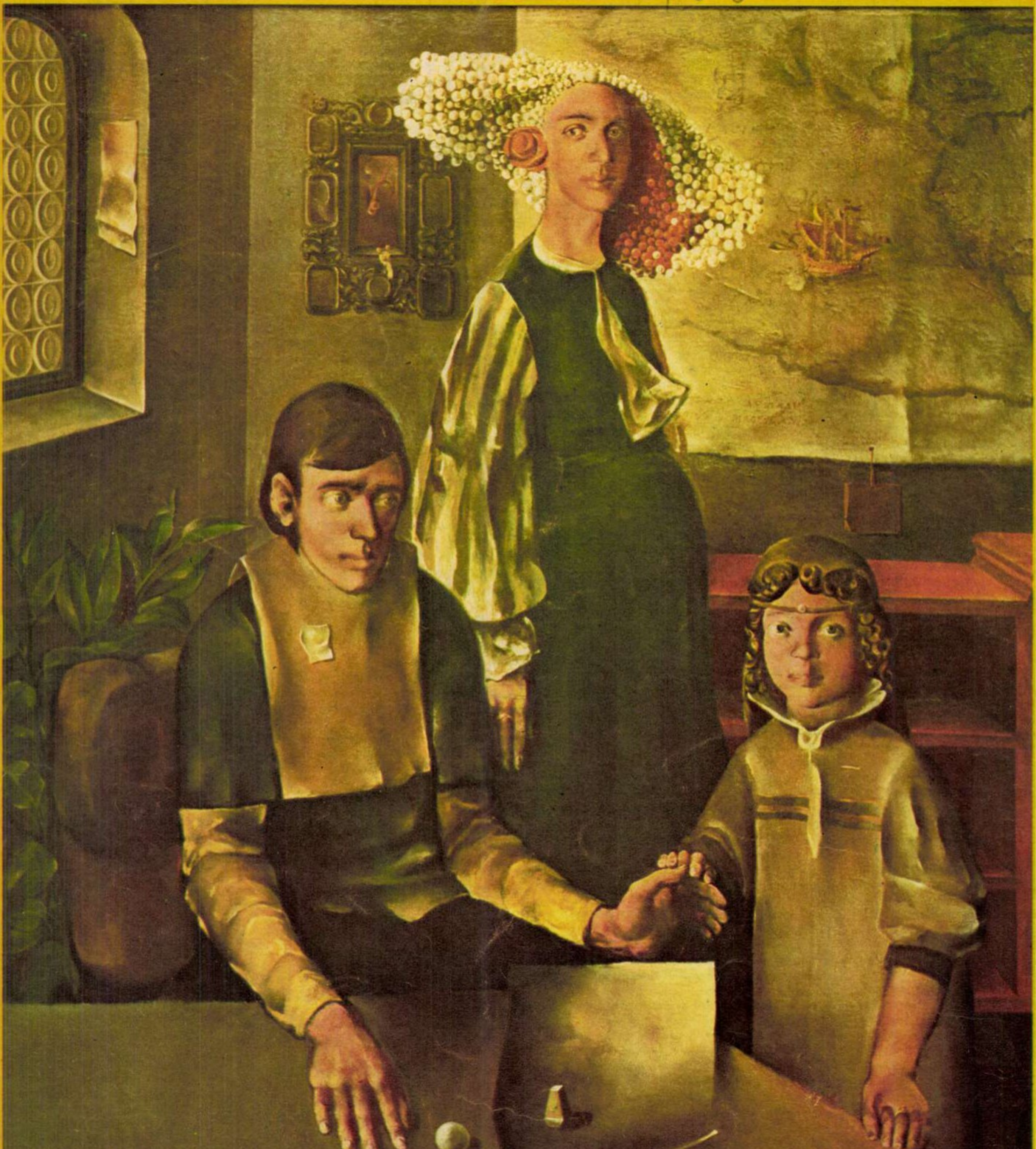

Reproducere color de V. MÎNECAN ■

Familie.

retrospective imaginare

Înscrise pe orizonturi conceptuale sau închise cu premeditare în penumbrele încăperilor tăcute, personajele care trăiesc pe pînzele lui Doru Rotaru ridică doar o singură întrebare: sînt ele proiecții ale memoriei nocturne, vin sau nu ele din pavilioanele visurilor, reprezentări ale mecanismelor subconștientului? Dacă ar fi așa, atunci ar trebui să acordăm acestor imagini calitățile suprarealității, dar oricît am căuta pe ecrane regresiuni ale controlului logic ele nu apar, pentru că nimic nu alterează categoriile de spațiu și cauzalitate. Și totuși un farmec învăluitor și o undă de bizar ne avertizează că ne aflăm la intrarea în labirinturile memoriei. Pictura pe care o practică Doru Rotaru nu ajunge la suprarealism, nici la ceea ce în termeni consacrați se numește pictură metafizică, pentru că îi lipsesc — cel puțin deocamdată — imaginația asociativă și practica iraționalului. Și dacă ea însumează implicații emotive și un regim de realitate insolit, acestea nu sînt efectul acelui moment cînd, ațipind cu pleoapele deschise, mecanismele abisale proiectează pe ecranele retinei evenimente de un senzațional neverosimil. Ca și alți artiști foarte tineri, și Doru Rotaru practică un realism magic în care logica reprezentării a respins mesajele obscure și răsturnarea perspectivelor spațiale, dar a permis deschiderea spre un climat emotiv, care promovează, la rîndul lui, retrospective imaginare neobișnuite. Prea rațional pentru a se lăsa sedus de eventualele mesaje paradoxale care vin de undeva din haosul imaginației, el nu se emancipează de sub tutela obiectelor reale, el nu inventează nici anatomii imposibile, nici nu schimbă percepția spațiului, ci încearcă doar o reclasare a imaginii, o organizare a acesteia în spiritul vechilor maeștri. De aceea, secolele XVI și XVII inundă cu amintirile lor ecranele. Sînt readuse în spațiul pictural semne, fragmente de peisaj, detalii de arhitectură, tipologii și adeseori chiar motive din acele veacuri de glorie ale artei. E un realism magic care se naște din nostalgiile unor forme prestigioase, care acum și-au pierdut sensul real de atunci, constituindu-se într-o evocare a unei realități de o frumusețe stranie.

De obicei, întreaga imagine se organizează în jurul unei figuri umane. Dacă chipul omului e respectat, celelalte detalii primesc adeseori o organizare subiectivă, imaginația își accelerează pulsațiile, tinzînd spre semnificația simbolică ori spre metaforă, ca în «Roua», unde pe un orizont liniar e proiectată figura unei femei al cărei păr e o explozie de panglici închipuind o sferă tăiată, sau ca în «Familie» unde aglomerarea perlelor imaginează o pălărie florentină. Stranie este și acea încremenire cu care sînt înzestrate chipurile personajelor. Parcă timpul și-a oprit clipele pe aceste fețe, instaurînd o tăcere solemnă. E o așteptare care prevestește ceva? Poate. Dar ce? Nu putem ști, pentru că reperele ne lipsesc. Dar oricum mesajele nu vor veni din afară din moment ce s-a creat un vid temporal. De aceea ne putem aștepta la evenimente care vin dinăuntru, din spațiile nevăzute ale sufletului. Acesta este poate și motivul acelei neliniști care transpare din imagine, pe care pictorul o pregătește și prin regimul culorilor și al aranjamentelor arhitecturale: un decor pentru o întîmplare care se va petrece... Cum spuneam, în organizarea obiectelor și personajelor nu există hipertrofieri ale formelor, ci, dimpotrivă, o căutare premeditată și insistentă a armoniilor, care contribuie și ea la elaborarea sensului magic pe care îl iradiază imaginea, după cum scara valorică a bunurilor instaurează climatul de vrajă al ambianțelor și acea poezie învăluitoare, uneori inexplicabilă, dar nu mai puțin cuceritoare.

CORNEL BOZBICI ■

Redactor șef: ADRIAN PĂUNESCU

ANUL XXIV - NR. 23 (1044) - 14 IUNIE 1975

flacara

revistă săptămînală ilustrată,
editată de frontul unității socialiste

gorj

(expunere)

Aici fiecare copac e o statuie
și fiecare frunză — un graur.

Oriunde te oprești, cu inima cătuie,
dai de-o-ntîmplare de fier sau de aur:
pămîntul e-nchegat frumos
din pulberi de os,
din rugină de spadă,
din sînge freatic
și fiecare bulgăr spune cîte-o baladă,
crîncen, cinstit, dramatic.

De pildă, văile sînt urmele lui Zmeul
care n-a putut să prindă fetele.
Cînd dă curcubeul
se spune că-și descinge Zbancă haiducul betele
peste pelinul îndulcit de vînt.

Tot așa, oamenii se jură pe pămînt,
cu dragostele pecetluite
sub arcuri de porți cioplite
(«gata să se stringă
și să-l frîngă
pe-ăl de face dragostea să plîngă»).

Pe lîngă
acestea, sărutările au gust de brad,
chiotul se cheamă huhurezătură,
vulpile vin la sohodol, la vad
și pleacă cu peștii-n gură,
în mart, cînd sparge cutcurigu-n luncă gheața
și-ncep copiii descîntatul toconelelor,
ca să fie anul bogat în verdeața
trecută-n laptele mielelor.

De adăugat că există un Zamolxe dimier
care are-o pivă-n cer,
drept care și bisericile zimțate la brîu
seamănă cu morile de rîu
iar stîlpii din cimitir sînt maie
încremenite-n ultima bătaie.

Căci, onorat auditoriu, pe-aici tot ce se-ntîmplă și este
are-nțeles de poveste.
Astfel, Brâncuși este o rudă de-a lor din Hobița
care-a vrăjit în pietre cu crița
duhuri de păsări și de vetre
și-a nemurit precum acele pietre
răspîndite din soare-răsare pînă-n soare-apune.

În această viziune,
turlele sondorilor
sînt lăncii în pîntecul norilor,
turnurile de termocentrale
sînt cavale verticale,
mina de sub țărînă
e un fel de stînă
iar micile ecrane sînt geamurile
fermecate, unde stai de vorbă cu neamurile:
care ce-a mai făcut, care ce-a mai spus,
care pe unde s-a mai dus...

În plus,
subliniez că numele nu-și au în viță nobilă altoiul:
oamenii se cheamă Dumitroiu, Marinoiu, Teodoroiu,
iar pentru cine stă și-ntreabă
ei spun că așa le zice de dincolo de stirpea basarabă,
de la un moș numit Litovoiu.

În sfîrșit, e de notat că toate casele au cîte-un șarpe bun
care se cheamă cînd Doină, cînd Ăulită
și știe povești cu moș Dacul străbun
și jocuri bătute ca boaba pe plită
sau răsucite ca lîna pe fus.

Mai am de spus
că-n toate-acestea nu-i nici urmă de invenție
și, mulțumindu-vă supus
pentru atenție,
adaug că Gorjul acesta, cu strălucirile și caratele,
cu frumusețile și cu tăria,
este abia una dintre nestematele
tezaurului numit România.

PETRE DRAGU ■

Biblioteca Județeană
MUREȘ
TIRGU-MUREȘ

Președintele României, Nicolae Ceaușescu, și tovarășa Elena Ceaușescu, președintele Braziliei, Ernesto Geisel, și doamna Lucy Geisel în timpul dineului oficial.

Caracas — Întîlnirea cu președintele Venezuelei, Carlos Andres Perez.

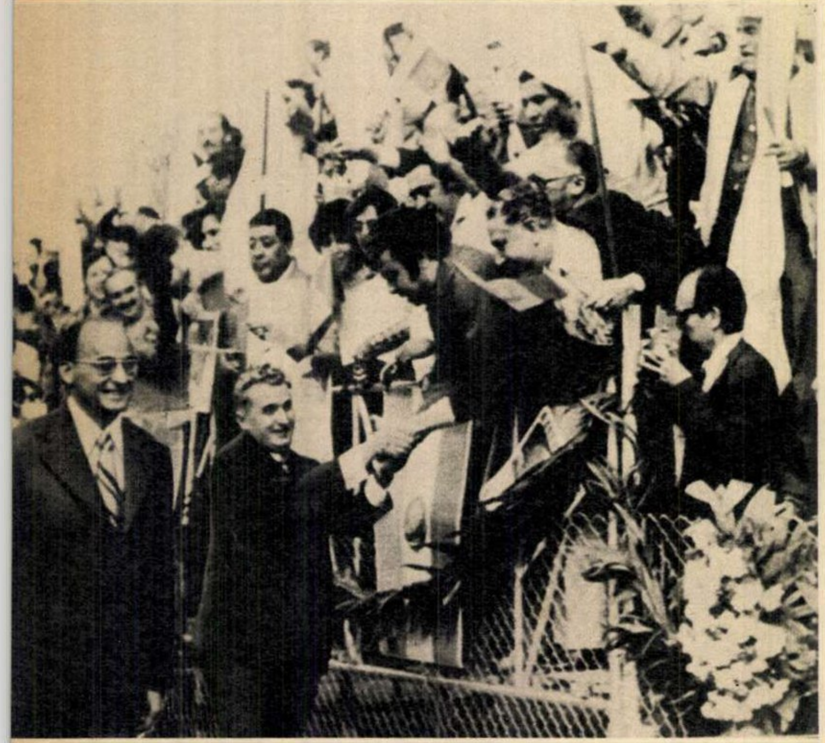

Manifestări de caldă prietenie, stimă și prețuire față de președintele României, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

Washington — În timpul convorbirii cu președintele S.U.A., Gerald Ford.

9 ZILE MEMORABILE DIN ISTORIA ROMÂNIEI SOCIALISTE

DAKAR - BRASILIA - CARACAS

REZULTATE REMARCABILE ÎN AMPLIFICAREA RELAȚIILOR PRECUM ȘI CONTRIBUȚII DE SEAMĂ LA CAUZA AU ÎNCUNUNAT SOLIA DE PACE ȘI PRIETE

Foarte proaspătă în memoria noastră, solia de pace, prietenie și colaborare întreprinsă în Brazilia și Mexic de președintele României, tovarășul Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu, solie încheiată alaltăieri, ne pune în primă instanță problema alegerii momentelor celor mai importante, mai semnificative, mai emoționante dintr-o lungă suită de evenimente și fapte de mare importanță, larg semnificative și profund emoționante, de care am luat cunoștință prin intermediul televiziunii, radioului și presei scrise.

Vom porni acest scurt comentariu de la imaginea care ne-a emoționat cel mai mult, pe care am trăit-o cel mai intens: zecile, sutele de mîini care făceau eforturi vizibile, se zbăteau în mulțimea de oameni și de mîini să strîngă mîna președintelui țării noastre, Nicolae Ceaușescu. Secvența, repetată în diferite etape ale vizitelor, avea, firește, o încărcătură de un umanism cuceritor, dar pentru noi, românii de acasă, care o priveam pe ecranele televizoarelor, ea era — o simțeam cu toții — o pagină de istorie, o lecție de istorie. Simțeam cu toții, vedeam cu toții, înțelegeam cu toții că mulțimea de mîini și mulțimea de oameni exprimau, în deplină evidență, stimă, prețuire, simpatie, afecțiune pentru primul bărbat al României, pentru cel care, în fruntea poporului român și împreună cu el, clădește istoria de azi a patriei noastre, o istorie aflată la înaltă cinste în întreaga lume. O istorie care, între altele, a însemnat în ultimii doi ani mîna României întinsă prietenește, frățește, către nouă state ale Americii Latine. O mînă strînsă și în vara anului 1973 și acum cu aceleași prețioase sentimente.

Firește, spiritul de colaborare care animă azi relațiile țării noastre cu statele latino-americane, cu Brazilia și Mexicul, este rezultatul unui concurs de factori convergenți, originea latină comună, afinități de limbă și cultură, dezvoltări istorice statale asemănătoare, același stadiu actual de țări în curs de dezvoltare, dar el reprezintă și efectul prestigiului politicii externe a României ale cărei succese în acțiunile de soluționare a marilor probleme contemporane se bucură de o recunoscută apreciere pe toate meridianele.

«Pionieră a unei politici de destindere, diplomația de la București a reprezentat un factor decisiv pentru echilibrul european, avînd un rol din ce în ce mai important în menținerea securității internaționale» — sublinia președintele Mexicului **LUIS ECHEVERRIA ALVAREZ.**

Consecvența, dinamismul, promovarea neabătută a noilor principii ale relațiilor internaționale — egalitatea în drepturi, respectul independenței și suveranității naționale, avantajul reciproc, neamestecul în treburile interne, renunțarea la forță și la amenințarea cu forța, dreptul fiecărui popor de a-și organiza viața potrivit propriei voințe, fără nici un amestec din afară — explică creditul pe care și l-a cîștigat politica externă a țării noastre, care se întîlnește în numeroase confluențe de atitudine și de fapte cu aceea a statelor care, ca și România, militează activ pentru crearea unei noi ordini politice și economice în lume.

Hotărîtor în determinarea direcțiilor de dezvoltare a relațiilor țării noastre cu statele continentului latino-american — ca și cu toate statele cu care țara noastră colaborează — se dovedește rolul excepțional al președintelui Nicolae Ceaușescu, considerat în viața internațională unul dintre făuritorii păcii în lume.

«Brazilia și întreaga lume recunosc în personalitatea dumneavoastră unul dintre făuritorii păcii între națiuni». (Din cuvîntul senatorului brazilian **Leite Chaves**)

Mare este satisfacția și mare este mîndria unui popor al cărui președinte are o atît de largă, de caldă audiență în lume, cum o dovedesc numeroase declarații.

«Domnule președinte Nicolae Ceaușescu,

Trebuie să vă spun cît îmi este de plăcut că am avut convorbiri cu dumneavoastră, convorbiri care și-au demonstrat reala lor utilitate, furnizîndu-ne, în mod reciproc, o viziune mai clară fiecăruia dintre noi, decurgînd din misiunea de șefi de state».

(Președintele Braziliei **ERNESTO GEISEL**)

Ceremonia conferirii unor înalte distincții române și mexicane.

Ceremonia semnării Declarației solemne comune și a altor documente româno-mexicane.

Londra — Întîlnirea cu primul ministru al Marii Britanii, Harold Wilson.

Tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășa Elena Ceaușescu, întîmpinați cu bucurie și cu afecțiune la reîntoarcerea în Capitală.

- CIUDAD DE MEXICO - WASHINGTON - LONDRA

DE COLABORARE A ȚĂRII NOASTRE CU STATELE LUMII, ÎNȚELEGERII ȘI COOPERĂRII ÎNTRE POPOARE NIE A TOVARĂȘULUI NICOLAE CEAUȘESCU

«Prezența dumneavoastră, în Mexic, domnule președinte, ne-a permis confirmarea a ceea ce cunoșteam despre dumneavoastră — un om de stat care servește cu pasiune și patriotism poporul său, care de foarte tînăr s-a dedicat marilor sarcini populare pe care țara sa le-a cerut, omul care a suferit persecuții și represiuni și care a reușit să fie un factor esențial într-o perioadă îndelungată în transformarea României, pentru apărarea intereselor ei, omul care a transformat țara sa într-un important factor internațional. Dumneavoastră concepeți activitatea politică ca un suprem efort, cu pasiune si clarviziune.»

(Președintele Mexicului **LUIS ECHEVERRIA ALVAREZ**)

«Președintele Ceaușescu are o mare capacitate și o excepțională clarviziune în abordarea problemelor internaționale. Este un om de stat de o înaltă factură și sînt fericit că l-am cunoscut și am discutat cu el.»

(Președintele Mexicului **LUIS ECHEVERRIA ALVAREZ**)

După cum am aflat pe toate canalele presei vorbite și scrise, activitatea președintelui Nicolae Ceaușescu și a tovarășei Elena Ceaușescu a însemnat atît în Brazilia cît și în Mexic un impresionant volum de muncă, importante contacte și dialoguri cu caracter politic, economic, cultural soldate cu semnarea unor documente de mare însemnătate, declaratii solemne comune, acorduri și convenții de cooperare în numeroase domenii în cadrul unei colaborări bilaterale pe multiple planuri.

«Am convingerea — spunea tovarășul **NICOLAE CEAUȘESCU** în Brazilia — **că sămînța pe care am pus-o împreună în aceste zile va încolți în curînd și popoarele noastre vor putea să se bucure din** plin de **o recoltă îmbelșugată și noi, într-adevăr, să putem cunoaște aceste rezultate minunate».**

«Se poate spune că, într-adevăr, fiind țări în curs de dezvoltare, dar dornice de a lichida cît mai rapid această situație, popoarele noastre, guvernele sînt hotărîte să facă totul pentru a asigura un rapid progres economico-social independent. Acordurile pe **care le-am semnat deschid perspectivele unei colaborări în domeniile vitale pentru tările noastre, cum sînt cel petrolier, al mineritului, al siderurgiei, al petrochimiei, al electronicii, precum și în domeniul tehnico-științific și cultural.**

Realizarea acestor acorduri va contribui la dezvoltarea ambelor noastre țări, va întări relațiile de prietenie și colaborare.»

(Din cuvîntul președintelui **NICOLAE CEAUȘESCU** rostit cu ocazia semnării Declarației solemne comune româno-mexicane)

După cum se știe, în cadrul aceleiași solii încheiate joi, în afara vizitelor oficiale în Brazilia și Mexic, au avut loc — pe același traseu al prieteniei și colaborării — și alte patru dialoguri la nivel înalt: la 4 iunie, la Dakar, cu președintele Republicii Senegal, Leopold Sedar Senghor, la 7 iunie, la Caracas, cu președintele Venezuelei, Carlos Andres Perez, la 11 iunie, la Washington, cu președintele S.U.A., Gerald Ford, si la 12 iunie, la Londra, cu premierul englez, Harold Wilson. În cursul acestor convorbiri au fost abordate probleme privind dezvoltarea relațiilor bilaterale, procedîndu-se totodată la largi schimburi de vederi asupra principalelor probleme internaționale actuale.

6 contacte la nivel înalt în 9 zile!

Exemplara putere de muncă, energia remarcabilă și dinamismul caracteristic activității președintelui Nicolae Ceaușescu, în țară ca și peste hotare, unde este primit pretutindeni ca un prețuit sol al colaborării bilaterale, al cooperării între popoare și al păcii, au marcat din plin aceste 9 zile cu valoare și conținut istoric. Importante pagini de istorie a României contemporane au fost scrise în aceste zile, deschizătoare de noi căi de afirmare internațională a poporului nostru, consolidînd poziția României în lume.

MARIUS POPESCU ■

flacăra la dispoziția dumneavoastră

Pentru că în pagina aceasta, scrisă de cititorii «Flacării», am întîlnit, nu o dată, cuvinte de laudă la adresa omeniei, aş dori să publicați și rîndurile mele închinate unui OM, un modest locuitor din Horodişte (județul Botoşani, n.n.). Se cheamă Ilie Apetrei și e în vîrstă de 60 de ani. Omul acesta înțelege să-și ajute semenii, aflați în suferință, cu sînge din sîngele lui. Este, adică, donator de sînge, dintr-o simplă și omenească pornire, din iubire de oameni. A donat pînă acum de 40 de ori o cantitate de sînge totalizînd 12 litri. Un număr de 35 de bărbați și femei, cunoscuți sau necunoscuți, sînt acum oameni sănătoşi, la treburile lor, mulțumită generozității nobile a lui Ilie Apetrei. El glumeşte adesea, spunînd că are rude «de sînge» de nici nu le ştie cum arată. Dar sub gluma aceasta se ascunde un adevăr de emoționantă valoare umană. *(Viorica Preutu* — Dorohoi)

În «Flacăra» nr. 9 din 8 martie 1975 ați publicat o scrisoare prin care activitatea Autoservice-ului din Timişoara era evidențiată pentru bunele rezultate obținute. Consider că publicarea unor asemenea scrisori, alături de acelea în care sînt criticate unele stări de fapt sau atitudini, contribuie din plin la stimularea oamenilor și realizarea unor parametri superiori ai activității lor productive. Revista oferă astfel posibilitatea unui dialog viu și eficient între cititori și tocmai acest lucru mi-a dat curajul să vin cu noi relatări, tot despre Autoservice din Timişoara, de data asta privitoare la activitatea unui tînăr subinginer de la această unitate, Gădăleanu Gavril. Harnic inovator, el este autorul unei recente inovații, mult apreciate — husa pavilion tip sport pentru autoturismele Dacia 1300. Neputînd intra în detalii tehnice, mă mulțumesc să vă trimit o fotografie în care se poate vedea această husă, menționînd că principalele ei avantaje constau în: protecția pavilionului autoturismului, aspect plăcut, sportiv, preț foarte convenabil și posibilitatea, în cazul accidentării pavilionului cu urme de ondulații nedorite, de a camufla aceste deformări. În fotografie îl vedeți pe autorul inovației, subinginerul Gădăleanu, montînd husa la un autoturism Dacia 1300. (Inginer *Teodosie Păcurar*, director al Liceului mecanic agricol-Lugoj)

*

Spicuim dintr-o lungă (și de aceea cu neputință de publicat integral), dar interesantă scrisoare semnată de *Ioan Justin Purza* din Arad:

...poate mă veți lua drept un romantic desuet și visător (nu, nu vă luăm! — n.n.), dar îndrăznesc să vă scriu despre niște tineri bolnavi de plictis din oraşul meu, pentru care viața și viitorul stau în paharele cu whisky sau coniac. Tineri ce se pretind a fi la modă, dar care nu ştiu, de fapt, ce înseamnă tinerețe; tineri pentru care timpul înseamnă un maraton de trîndăveală, iar spațiul — café-barul; tineri care cer Patriei totul, nedînd în schimb nimic. Poate că sînt eu însumi prea tînăr ca să incriminez asemenea «flori ale răului», dar nu pot și nici nu vreau să rămîn indiferent față de cei care-și clocesc anii tinereții prin paradisul înşelător al barurilor... Celor ce le lipseşte sentimentul datoriei, celor ce nu iubesc frumosul, celor ce n-au încredere în satisfacția muncii, le amintesc versurile lui Labiș «Cei ce nu ard dezlănțuiți ca noi/ În flăcările noastre se destramă»...

*

Sîntem un grup de prieteni și colegi, majoritatea lucrăm la Combinatul poligrafic «Casa Scînteii», și am dorit să facem o excursie colectivă pe un itinerar propus de Oficiul județean de turism Ilfov — Filiala Bucuresti pe ruta: R.D.G. — R.S. Cehoslovacă — R.P. Polonă — R.P. Ungară. Am achitat costul excursiei (cîte 2830 lei de persoană), delegatului oficiului, un anume Mircea Mateiciuc, care ne-a eliberat cuvenitele chitanțe prevăzute cu toate semnăturile și ştampilele necesare. Urma ca plecarea să aibă loc pe ziua de 23 martie 1975. Pe motiv că încă nu s-ar fi obținut confirmarea din partea partenerului polonez, plecarea a fost amînată pentru 6 aprilie 1975, iar apoi, din nou, pentru 20 aprilie. Cu o zi înainte de acest «ultim» termen am fost înştiințați că excursia nu va mai avea loc. Alarmați, ne-am adresat conducerii oficiului, tovarăşului Muntenu, care ne-a declarat — spre stupefacția noastră — că numitul Mateiciuc nu a decontat sumele încasate, dar că problema se va rezolva urgent, urmînd ca plecarea să aibă loc «neapărat» pe ziua de 22 aprilie. Nici în ziua aceasta nu s-a plecat și nu s-a mai plecat în nici o altă zi, excursia a căzut baltă, iar — deocamdată — nu ni s-au restituit nici banii avansați. Bineînțeles că avem toate motivele să ne îndoim de seriozitatea cu care se lucrează la acest oficiu de turism. Am achitat niște bani pentru care am primit acte pe care nimeni nu le pune în discuție. Pe această bază am făcut pregătirile pe care le presupune o excursie peste hotare: cumpărături, aranjarea concediilor, rezolvarea unor probleme familiare etc., etc., etc. Cine răspunde pentru neplăcerile și prejudiciile pe care le avem acum? Să nu ni se spună că de vină este cutare sau cutare împuternicit care nu și-a făcut datoria, fiindcă asta nu ne interesează pe noi. Față de noi răspunde Oficiul județean de turism Ilfov — Filiala București, prin conducătorul său, iar noi aşteptăm de la acesta măsuri concrete de repararea prejudiciului și nu niște vorbe, fie ele și scuze politicoase. (Scrisoarea poartă 18 semnături.)

*

V-am fi foarte recunoscători dacă în pagina «Flacăra la dispoziția dumneavoastră» ați face loc unei scurte relatări despre înființarea, în oraşul Oravița, a unui cenaclu literar. Este realizarea unei vechi doleanțe a unor iubitori de literatură din oraș și ne mîndrim că acest cenaclu poartă un nume nemuritor: «Mihail Eminescu». Apariția în «Flacăra» a acestei știri ne va fi de mare folos prin aceea că, în felul acesta, vom putea intra în legătură cu alte cenacluri din țară în vederea unui schimb de experiență util pentru toți. Vă mulțumim. Semnează vicepreşedintele cenaclului, *Grigore Palade*, menționînd că sediul cenaclului este la Consiliul sindical orăşenesc-Oravița.

*

Elena Stoica din comuna Gura Ocniței, județul Dîmbovița, ne-a semnalat într-o recentă scrisoare că avînd pregătirea necesară exercitării profesiei de infirmieră de spital este purtată de multă vreme pe drumuri fără a se rezolva cererea sa de încadrare la Spitalul județean din Tîrgovişte. Oficiul de recrutare și repartizare a forțelor de muncă pretextează că nu există locuri vacante, deşi existența acestor locuri a fost confirmată de forurile sanitare județene. Am trimis scrisoarea la Consiliul popular al județului Dîmbovița care ne comunică:

«*Vă restituim scrisoarea... privind pe numita Stoica Elena... prin care a solicitat sprijin pentru a fi încadrată în cîmpul muncii, cu mențiunea că a fost repartizată ca infirmieră la Spitalul județean Dîmbovița de la data de 8.V.1975*».

*

Inima mea de mamă mă îndeamnă să scriu aceste cîteva cuvinte calde de mulțumire la adresa unor oameni care înțeleg ce-i suferința omenească și fac tot ce pot ca s-o aline. Mulțumirile mele se adresează întregului colectiv de medici și personal auxiliar al căminului-spital din oraşul Siret, județul Suceava. Aici, în această instituție sanitară, a fost nevoit să-și petreacă mai mulți ani fiul meu Paul Mincu, atins de o boală grea și care impunea tratamente lungi, perseverență și dăruire din partea celor chemați să le aplice. În prezent, copilul meu reintră treptat în rîndurile celor de vîrsta lui, învață meserie și sper în vindecarea lui. Fără ajutorul medical pe care a avut norocul să-l găsească în acest sanatoriu, copilul meu ar fi fost pierdut. *(Maria Mincu* — București)

*

Cercul de speologi amatori «Piatra Craiului» din Cîmpulung Muscel a primit recent o scrisoare din partea Consiliului popular al comunei Rucăr (județul Argeș), în care primarul comunei, Gheorghe Miloș, face următoarele precizări în legătură cu unele propuneri făcute de cercul nostru pentru valorificarea potențialului turistic din zonă: Comitetul executiv va sprijini acțiunea cercului nostru de degajare a unui aven denumit Gaura Bîrnoaiei din punctul Lăzuret. Acest aven, adînc de 110 metri, astupat din neglijența unor proprietari de păşuni, va fi împrejmuit pentru a feri vitele să cadă în el și va fi amenajat pentru vizitare ca obiectiv turistic. Comitetul executiv va sprijini acțiunea de electrificare a peşterii Posada, descoperită de membrii cercului nostru în februarie 1975, după îndelungate cercetări. Se vor executa tronsoane pentru acces, balustrade de protecție, podețe, escalade etc. În numele Comitetului executiv, primarul Rucărului mulțumeşte membrilor Cercului de speologi amatori «Piatra Craiului» pentru «merituoasa lor activitate de punere în valoare a noi obiective turistice printr-o muncă pasionată și total dezinteresată». *(Ioan Dobrescu* — preşedintele Cercului de speologi amatori «Piatra Craiului» — Cîmpulung Muscel)

*

Am vizitat de curînd renumitul hotel alpin Cota 1 400 de la Sinaia și am rămas foarte neplăcut surprins de faptul că, în total contrast cu înfățişarea interioară a luxosului hotel, aspectele exterioare lasă mult de dorit. Fațada hotelului a fost multă vreme neglijată și consecințele nu s-au lăsat aşteptate. Pe pereți, și cu deosebire pe peretele sudic, de-a lungul jgheaburilor de scurgere a apelor de ploaie, au apărut pete mari cu o înfățişare foarte neplăcută. Amintind că hotelul acesta este frecvent vizitat de turiști străini nu vreau decît să adaug un argument în plus nevoii de a remedia rapid defecțiunile și a reda clădirii aspectul frumos care i-a creat faima. *(Nicu Sbuchea* — Hațeg)

*

Mă numesc *Panaite Stavru*, sînt din Craiova și aş vrea să vă scriu despre un fapt din cele considerate «de toate zilele» dar care, după mine, are semnificația lui mai puternică decît o arată aparențele. Este vorba de acțiunea de modernizare, mecanizare, chimizare a agriculturii noastre în toate sectoarele ei. În cele de față vreau să vă relatez demonstrația practică recent desfăşurată la C.A.P.-Călărași din județul Dolj cu privire la utilizarea unor mecanisme noi în viticultură, unelte foarte moderne pentru lucrări de întreținerea solului și tehnici noi în stropitul culturilor. Au luat parte un număr mare de lucrători, tehnicieni și ingineri din această ramură a agriculturii cu o pondere serioasă în județul nostru și care s-au convins de necesitatea introducerii acestor mijloace moderne destinate a spori considerabil producția, productivitatea și calitatea produselor viticole.

*

Vă rog să faceți loc în pagina «Flacăra la dispoziția dumneavoastră» acestei scrisori... foarte dulci. O excelentă producție de cireşe și căpşuni din zona noastră a declanşat la Întreprinderea pentru industrializarea legumelor și fructelor Topoloveni-Argeș o adevărată campanie, cantitatea de fructe ce urmează a fi transformate în compot și dulceață depășind mult prevederile. Se estimează, astfel, că din întreprindere vor porni în rețeaua comercială 300 de tone de compot în loc de 200 de tone cît au prevăzut specialiştii; cît priveşte dulceața de căpşuni — fiți atenți! — se vor realiza 200 de tone și nu 45 cît s-a preconizat. Adică, aşa cum v-am spus, este vorba de o problemă dulce. *(Valeria Stamatescu*–Pitești).

*

Mă numesc *Tutunariu Virgil*, din comuna Greci, județul Mehedinți, lucrez la S.M.I.L.-Strehaia, și vrem să vă spunem că avem mari nemulțumiri în legătură cu mersul autobuzelor de pe linia Strehaia–Greci în exploatarea Autobazei de călători Strehaia. Potrivit graficului acestei linii, la ora 23 cînd iese din lucru schimbul II nu mai circulă autobuzul și deci nu mai există nici un fel de mijloc să ajungem acasă. Uneori, aşteptăm pînă la ora 1.00 cînd folosim, fără a avea permise, autobuzul special care transportă minerii de la Motru. Desigur că nu este aceasta o soluție. Toate cererile, însoțite de tabele nominale cu oamenii care solicită modificarea corespunzătoare a graficului, au rămas fără răspuns la conducerea Autobazei, deşi în situații similare, de pe alte trasee, s-a făcut ceea ce trebuia să se facă. Sperăm că, aşa cum s-a mai întîmplat în alte cazuri, ajutorul «Flacării» să ducă și la rezolvarea cererii noastre drepte.

*

Peste rîul Crişul Alb, între Budeştiul Tălagiului și halta C.F.R. Cariera Aciuța din județul Arad, se află o punte. O folosesc locuitorii din Budeștiul Tălagiului care se duc la centrul comunal Pleşcuța sau la halta C.F.R. pentru a lua trenul spre Brad sau Arad, cît și muncitorii de la cariera de piatră din apropierea haltei și care locuiesc la Dumbrava. Cînd spun însă că «o folosesc» am făcut doar o figură de stil. Din podeaua punții lipsesc multe scînduri, iar cei ce o traversează fac o adevărată echilibristică balansîndu-se, agățați de cabluri, precum artiştii de circ. Situația asta durează cam de multă vreme fără a se lua măsuri pentru repararea punții, drept care oamenii au botezat-o «puntea suspinelor». *(Ion Coțoi* — Bonțida, județul Arad).

*

Mă numesc *Bordean Sofron* și sînt cazangiu la Depoul de locomotive din Teiuș, județul Alba. Am citit în revista «Flacăra» nr. 21 din 31 mai articolul «Omul nepotrivit la locul potrivit» și tare m-a indignat fapta acestui cetățean Şerb din stația C.F.R.-Constanța. Aş vrea să știu de ce o fi făcut el atîta vîlvă, și împotriva cui, a unei fete nevinovate, obosită de orele de muncă și de deplasare? Tare mă tem că dacă era un bărbat, omul nostru nu-și dovedea atîta «curaj». De fapta lui ne simțim ruşinați noi toți, ceferiştii, și cerem ca legea sfîntă «omul potrivit la locul potrivit» să fie aplicată pretutindeni.

*

Trec anii unul după altul, dar nu trec în zadar. De curînd, cooperatorii din comuna Cezieni, județul Olt, au sărbătorit 25 de ani de la înființarea cooperativei lor agricole de producție. Au avut loc festivități cu oaspeți din județ și din alte județe. Dar nu despre asta vreau eu să vă scriu ci, pe scurt, despre cîteva din realizările lor care au schimbat și fața comunei și viata locuitorilor. Fiindcă, odată cu creşterea forței economice a cooperativei și a bunăstării cooperatorilor, în comună și în satele subordonate s-au ridicat edificii social-edilitare, economice, culturale etc. de seamă. Iată un sumar bilanț al acestora: cămin cultural, brutărie, cinci şcoli, două grădinițe, dispensar uman, magazin universal (în centrul comunal) și un magazin sătesc (la Corlăteşti), numeroase secții de prestări de servicii ale cooperativelor meşteşugăreşti de la oraş. *(Florea Ghiniță* — Slatina)

POȘTA REDACȚIEI

Florina Răducea — București. Art. 2 din H.C.M. 354/5 din 4 aprilie 1974, prevede ca în vederea generalizării primei trepte a învățămîntului liceal, respectiv anii I și II, Ministerul Educației și Învățămîntului, precum și celelalte ministere și comitete executive ale consiliilor populare județene și al municipiului București, vor lua măsuri pentru cuprinderea promoțiilor claselor a VIII-a în anul I de liceu, cursuri de zi. În vederea realizării acestei hotărîri, se interzice încadrarea în producție a promoțiilor claselor a VIII-a a școlii generale din promoția 1971, în perioada cursurilor școlare sau cuprinderea la ucenicie și în școli profesionale, în afara celor care la terminarea clasei a VIII-a au împlinit vîrsta de 16 ani. Or, dumneavoastră, după cum ne-a informat M.I.C.M.U.E., nu ați putut fi încadrată pentru a vă califica, pentru că ați absolvit clasa a VIII-a în anul 1974, iar la absolvire nu aveati împliniți 16 ani.

Vasile Sorescu — comuna Bascov. Verificîndu-vi-se sesizarea de către Procuratura Generală s-a constatat că este întemeiată, drept pentru care s-a declarat recurs extraordinar, care a fost trimis Tribunalului Suprem pentru rejudecare.

Dumitru Vîrcolacu — Drobeta–Turnu Severin. Ne-ați trimis o copie ilizibilă. Indigoul pe care l-ați folosit a fost uzat. Reveniți, dacă e posibil, cu originalul scrisorii.

Colectiv C.A.P. Brîncoveanca. La reproșul dumneavoastră că nu am dat curs sesizării deși, cităm din scrisoare: «v-am mai făcut anonime din astea, dar nu s-a luat nici o măsură», vă răspundem: cine își asumă răspunderea celor scrise?

MARGA NEDELEA ■

«FLACĂRA» nu ia în considerație scrisorile anonime. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți.

CE PROFEȚIM, CE PROFESĂM

trimis în străinătate adică mesager

Un om trimis în străinătate poate la fel de bine, ca și acasă, să-și facă funcționărește meseria, indiferent care ar fi ea, să prezinte apoi un raport final, în elaborarea căruia, pentru prima dată, să pună mult zel, și această perioadă să rămînă marcată în existența lui îndeosebi prin «souvenir-urile» de mai scurtă sau mai lungă întrebuințare. Dar poate, cu mult mai bine, să facă într-adevăr, dintr-o asemenea prezență dincolo de fruntarii o misiune, un act de patriotism activ. A te dovedi un bun român cînd te afli departe de casă, mai mult sau mai puțin singur — iată nu numai o sfîntă datorie de conștiință, ci și, după părerea mea, unica posibilitate de a nu te simți străin, de a trăi cu toată intensitatea viața țării tale, de a face și pe noii tăi prieteni să înțeleagă că ești reprezentantul unui popor de o aleasă noblețe a luptei, muncii și aspirațiilor, pe deplin demn de stimă și cunoaștere. A adăuga un plus de cunoaștere a țării tale, fie și în cercul mai restrîns de oameni unde ai lucrat o vreme, fie și numai prin conduita exemplară a muncii și a relației tale cu cei din preajmă e o obligație elementară a oricărui român aflat în străinătate.

E cu atît mai plăcut să constați că un concetățean de-al tău, aflat peste granițā, a făcut din popularizarea țării, a valorilor ei spirituale, o a doua rațiune a prezenței sale într-o țară străină. Am trăit cu toată ardoarea acest sentiment întîlnindu-l nu demult la Berlin, în Republica Democrată Germană, pe scriitorul, publicistul și lectorul doctor Mihail Diaconescu, profesor de limba și literatura română la celebra universitate «Humboldt». Nu-l cunoșteam decît din scris, din ceea ce-mi spuseseră alți confrați în legătură cu meritele sale în debutul revistei piteștene «Argeș», al cărui prim redactor șef a fost. Unica veste aflată în țară despre prezența ca lector de română în străinătate fusese o scurtă relatare asupra unei importante reuniuni a românistilor din R.D.G., desfășurată anul trecut din inițiativa sa, la care se prezentaseră comunicări cu o tematică și de un nivel științific care ar face cinste oricărei instituții universitare românești. Reuniunea respectivă, Centrul de studii românești creat și proiectele sale de lucru, ținînd seama și de personalitățile care au binevoit să facă din contribuția lor științifică și un gest de prietenie frățească, ar fi suficiente pentru ca trecerea lui Mihail Diaconescu pe la lectoratul de română de la Universitatea «Humboldt» să nu intre în anonimat odată cu plecarea sa în țară.

Iată-mă însă, cu prilejul unei întrevederi de la Berlin, din această primăvară, în fața unui teanc de publicații, dintre cele mai diferite, de la revista Universității și extrase din analele academice la prestigiosul săptămînal de cultură «Sontag». Pagini întregi uneori, despre cultură înainte de toate, purtînd semnătura sa, pagini despre Eminescu, Brâncuși, Cantemir, despre cărți contemporane. Parcurg sumarul culegerii de comunicări a unei sesiuni omagiale consacrate de *Academie der Wissenschaften* din R.D.G. marelui nostru savant-domnitor Dimitrie Cantemir. Este prezent și Mihail Diaconescu într-un context academic în care fiecare semnătură e precedată de două, trei titluri științifice. Știu însă că prezența compatriotului nostru nu a fost numai o simplă chestiune de protocol și nici nu s-a limitat la pregătirea și susținerea unei comunicări. Recenzii și prezentări ale unor lucrări din domeniul strict profesional, de catedră, pot fi de asemenea întîlnite în publicații de specialitate, filologii noștri avînd în Mihail Diaconescu un excelent coleg care le face cunoscute lucrările și cercetările.

Slujind un lectorat cu un număr însemnat de studenți sîrguincioși în a învăța carte românească, îmi închipui că toate aceste activități extrauniversitare trebuie să-i ia mult timp, cer alergătură serioasă și îndeosebi o ținută intelectuală și o putere de a convinge de necesitatea lor absolut exemplară.

Nu mi-a fost greu, dealtfel, să mă conving de acest lucru cînd mi-a prezentat pregătirile întreprinse pentru un colocviu Eminescu consacrat celor 125 de ani de la nașterea marelui nostru poet național. Ca și cu prilejul sesiunii academice dedicate lui Cantemir, ambiția tînărului universitar este de a reuni la acest colocviu oameni de cultură și cercetători dintre cei mai valoroși, facilitînd astfel o evaluare cît mai competentă a înscrierii în universalitate a geniului eminescian. Teme de mare interes și originalitate, nume de notorietate în cercetarea literară din țara prietenă figurează de pe acum în programul viitorului colocviu.

Un fapt impresionează, din punct de vedere moral, în pregătirea acestei importante manifestări eminesciene și anume acela că acest colocviu urmează să aibă loc în toamnă, cînd lectorul doctor Mihail Diaconescu, care-și încheie în aceste săptămîni stagiul la lectoratul din R.D. Germană, pesemne că nu va mai fi prezent decît ca oaspete, un alt coleg urmîndu-i la această catedră. Modestia care l-a reținut pînă acum să nu-și facă vreo publicitate în legătură cu toate cele întreprinse pentru popularizarea culturii noastre în țara unde a funcționat ca profesor se vădește încă o dată. Important pentru el rămîne faptul că lasă ceva în urmă. Adică un spor de cunoaștere a patriei sale dincolo de fruntarii. Nu e puțin.

NICULAE STOIAN ■

„la drum voios, un cîntec țării"

În vederea stimulării apariției unor noi cîntece de drumeție, însoțitori de minte, de inimă și fantezie ai turistului pornit să-și cunoască patria socialistă, să se odihnească, să se recreeze, cu cîntec și voie bună, Revista «România pitorească» instituie concursul de cîntece «La drum voios, un cîntec țării», **deschis compozitorilor și autorilor de texte, membri ai uniunilor de creație, precum și membrilor cenaclurilor muzicale și literare sau formațiunilor muzicale «folk» și «pop». În cazul artiștilor neprofesioniști, piesele de concurs vor avea recomandarea cenaclului sau cercului artistic respectiv sau pe aceea a centrului județean sau municipal de îndrumare a creației populare și a mișcării artistice de masă, acordată în urma unei preselecții proprii.**

Temele de concurs sînt următoarele:

A. Cîntec despre frumusețile patriei socialiste, chipul de azi și de mîine al României;

B. Cîntece de drumeție pentru turiștii în grup (îndeosebi tineri);

C. Cîntece de spus la cabană, la popas, la foc de tabără, la camping etc.

Piesele de concurs prezentate sub forma unor partituri simple, pentru voce și pian, purtînd un «moto» și însoțite de un plic închis, cu același «moto», care va conține numele autorilor (muzică și text) vor fi trimise pînă la 1 iulie 1975 pe adresa redacției revistei «România pitorească», Bd. Republicii 4, cu mențiunea: pentru concursul «La drum voios, un cîntec țării».

OPINIA UNUI ALEGĂTOR

semnele verii

Plec din București cîteodată la sfîrșitul unei săptămîni despre care îmi vine să cred că nu se va mai termina niciodată, iar ea trece atît de repede, plec din București ca să trec Oltul în Oltenia, unde mereu mă simt acasă și străbat iar cîmpurile, și dealurile și văile, toate cu nume fermecat și fermecător, pentru că se cheamă **Drăgan, Morărești, Zamfirești, Dedulești, Topologu, Dealu Negru** și **Olanu** și apoi vin satele acelea **Bîrlogu** și **Ursu** și **Pietrari** și **Costești,** sub poalele **Arnotei** și **Tomșani,** de la un **Tomșa,** căpitan se pare, și **Măldărești,** care vine de la acel **Tudor Maldăr Turbatu,** căpitan și el al lui **Mihai Viteazul,** și **Urșani** tot de la un căpitan, **Urșanu,** care a și zidit o biserică undeva pe apa **Cernei** într-un pisc cu numele **Viorești,** iar pe albul pereților ei de din afară a pus de s-a pictat nu sfinți, cum era obiceiul, ci ceata lui de călăreți, unul după altul, el în frunte pe un cal alb și sforăind rău, cu coada numai inele, iar după el ceilalți și ei tot călări, pe cai negri, cu cozile în vînt și sforăind toți și sărind în galop și ei, călăreții, îmbrăcați gorjenește, cu laibere lungi, albe, cu găitane, și cu căciuli înalte așezate într-o dungă și de jur'împrejur numai flori.

Tudor Maldăr Turbatu ridicase o **Culă,** albă ca un bulgăre de zăpadă pe malul **Luncavățului,** și din ea, de după meterezele ei, ținuse piept tătarilor și se spune că înainte de **Călugăreni, Mihai Vodă** l-ar fi chemat cu oastea lui iar **Tudor** acesta venise cu cinci sute de călăreți însă Mihai i-a mai cerut și niște fîn pentru caii armatei sale aflată înaintea bătăliei de la apa Neajlovului. Și **Tudor Turbatu,** căci alerga calul pînă acesta murea sub el, s-a întors la **Horezu** și a încărcat cine știe cîte care cu fîn și le-a dus la **Călugăreni.**

— Unde e fînul, Tudore? — a întrebat Mihai.

— Uite, Doamne, aici e, maldărul ăsta — a zis Tudor și i-a arătat clăile uriașe descărcate din carele sale de Horezu. Atunci Mihai s-a bucurat și a zis:

— Dacă tu zici, Tudore, că aceste clăi sînt un maldăr, **Maldăr** să-ți rămîie și ție numele.

— Și?, întreb eu pe cel care îmi povestește, un țăran din partea locului, cum se spune.

— Și acum veniți dumneavoastră și vă mirați la **Măldărești** cînd vedeți Cula. Însă **Tudor** era de aici, cum am apucat și noi, și el dacă a fost nevoit a ridicat și Cula, să se apere de tătari, a dus și fîn la Călugăreni, cînd a avut nevoie **Măria Sa,** fiindcă **Măria Sa** era iute, timp n-avea, fiindcă el parcă știa că va domni puțin și erau multe de făcut și se grăbea și cînd cerea ceva, atunci să i se dea, și Tudor i-a dat. Soarele a ieșit iar de după burta dezumflată a norilor și iar s-au pus cucii pe cîntat — cîntă pînă răgușesc și o iau de la început, ca vara asta niciodată, nici somn nu mai au, din viul nopții cîntă și cînd se întunecă ei tot cîntă, într-o seară stăteau trei într-un vîrf de nuc și cîteștrei cîntau, se uitau unul la altul și cîntau.

— E un semn? — întreb eu.

Trec oameni cu lăzi cu căpșuni, căpșuni cît inima și sîngerii și soarele bate în ele și parcă picură sînge din inima mea.

— E, zice țăranul, e un semn bun, de belșug. Vine vara cu putere mare și e bine.

DINU SĂRARU ■

CUM SÎNTEM, CUM VREM SĂ FIM, CUM TREBUIE SĂ FIM

copiii pămîntului

Am mai avut ocazia, în paginile revistei noastre, să scriem despre copiii Vîlcei. Despre școlarii-agricultori sau miniagricultori, fondatori de minicooperative agricole de producție în care, cu miniunelte, au obținut nu minirecolte, nu o iluzie de recolte, ci chiar Recolte.

De curînd, aceiași copii ni s-au prezentat și ca miniapicultori.

De curînd, la Rîmnicu Vîlcea s-a ținut prima consfătuire județeană a micilor crescători de albine. Reprezentanții lor, ai celor vreo 2 000 de pionieri vîlceni care pun stupi, cresc albine și fabrică miere, grupați în 100 de cercuri apicole, au discutat despre această îndeletnicire a lor și, la sfîrșit, s-au adresat colegilor din toate școlile județului cu o chemare: «În fiecare școală — un cerc apicol cu cel puțin zece stupi!»

Nu vom transcrie aici copioase liste de succese melifere, nu vom propune identificări ale celor mai strașnici miniapicultori ai locului, ci doar vom aminti, legat de toate acestea, că Vîlcea e dulce, că pămîntul ei e un pămînt al aromelor. Al unor arome rare, echivalent volatil al metalelor policrome, aurifere cel mai adesea, ce se cerneau în antichitate din apa Oltului, arome ce-și trimit duhul, primăvara și vara, în aerul legendar al aceluiași rîu. Cînd înfloresc, aici, salcîmii și teii, dealurile par incendii nucleare, florile miros tare, mineral, ca ambra prea zaharisită din măruntaiele pămîntului, dacă ar arde. În aroma acestor păduri înflorite, groasă s-o tai cu cuțitul, densă ca un fum înecăcios, nu poate pătrunde, desigur, oricine, fiindcă nu oricine poate pătrunde într-o astfel de densitate a vrajei, care-ți taie răsuflul. Pătrund doar albinele, aceste regine sau zeități ale soarelui. Și mai pătrund, de la un timp, precum se vede, copiii.

Și vom mai aminti, legat de toate acestea, încă un lucru. Vorbim mereu despre copiii noștri ca despre niște falnice mici zeități ale super-tehnicii, ale super-veacului, ne uimim în fața minigeniilor care inventează, chiar și în școli din uitate colțuri de țară, miniaparate de concepție originală, miniroboți de toate tipurile, mininave tranzistorizate, miniautomobile pe perne de aer, minirachete care pot perfora tavanul școlii la o simplă apăsare pe buton... Copiii sau măcar nepoții noștri, zicem noi, vor trăi, vor gîndi și vor acționa cu totul alt fel decît ne închipuim. Ei vor crea o altă lume, o cu totul altă civilizație, cu ușurința sau dificultatea cu care azi inventează aceste minitehnici, pentru care omul de ieri era inapt. Da, copiii noștri fac și vor face toate acestea, dar, cufundați în cărți de astronautică și de matematici superioare, nu uită, iată, o carte primordială. Cartea e veche și, pentru unii din noi, prăfuită. E cartea naturii noastre eterne, cartea îndeletnicirilor milenare ale românilor, carte de bogății, carte de frumuseți, carte grea de arome, carte grea de putere. Răsfoirea unei asemenea cărți e un act ce marchează semnificativ memoria — și deci formația — unei generații.

O generație care e totuși a științei, a tehnicii, a calculelor solide, a întreprinderilor vizionare!

Ni se spune că unul dintre miniapicultorii prezenți la consfătuirea de la Rîmnicu Vîlcea a calculat, cu ajutorul colegilor lui, resursele melifere ale județului întreg, resurse în care (îl cităm) «nu investim nici un leu, dar din care putem extrage — cu investiții mici, legate de construcția de stupi — nu mii, ci milioane și milioane de lei».

Ce specialist adult ar fi putut formula mai clar această idee de economie practică?

*

Mai trebuie spus că această consfătuire a fost onorată — din rîndul adulților — de cîțiva oaspeți de seamă, care s-au întreținut cu copiii, le-au urmărit discuțiile, le-au ascultat propunerile: tovarășii Vasile Mușat, membru al C.C. al P.C.R., prim-secretar al Comitetului județean de partid, Constantin Dinculescu, secretar al Comitetului județean de partid, profesor doctor inginer Veceslav Harnaj, președintele Asociației crescătorilor de albine din România și președinte al Apimondiei ș.a. Întemeindu-se, cu prilejul consfătuirii, «Asociația micilor crescători de albine din județul Vîlcea», profesorul Harnaj a acceptat, ni se spune, cu plăcere, să-i fie președinte de onoare.

Copiii-apicultori capătă deci, în acest prag de iunie, ca și albinele, aripi, prind să zboare... Ar trebui să-l rugăm pe președintele de onoare — și nu numai pe el — să deschidă toate urdinișurile posibile și să-i ajute să roiască spre viitor.

ILIE PURCARU ■

Fotografie de GH. AMUZA ■

locul de unde n-a plecat nimeni sau calculatorul care simte uneori plăcerea să cînte muzică de haydn

Altfel vorbind, prima cărămidă a Institutului de cercetări pentru tehnica de calcul a constituit-o, în februarie 1968, o licență care a stat la baza fabricării calculatorului Felix C 256, botezat așa din întîmplare, dar ușor de identificat în lumea informaticii datorită cifrei din coadă care exprimă numărul de kocteți, ceea ce vrea să desemneze, prin renunțarea la trei zerouri, capacitatea de memorie a aparatului.

Întorcîndu-ne în timp pînă la începuturi, să respectăm adevărul și să spunem că perioada aceea de pornire a mai constatat aici, pe calea Floreasca, la numărul 167, buna pregătire profesională a unor proaspeți absolvenți de facultate, matematicieni și ingineri, atît de tineri la vremea aceea, încît tineri au rămas și astăzi, într-o zi de la mijlocul lui iunie, cînd inginerul Vasile Baltag, directorul Centrului de calcul și părintele compartimentului de lucru numit «soft de bază», mai are cîteva luni bune pînă la sărbătorirea a treizeci și cinci de ani. Tinerii despre care aminteam, veniți in corpore de pe băncile facultăților sau de la Institutul de proiectări pentru automatizare, au fost chemați atunci să întemeieze Institutul de cercetări pentru tehnica de calcul, avanpost al științei și inteligenței românești, a cărui prescurtare, I.T.C., eliminînd o inițială spre a evita o anumită suprapunere, s-a făcut cunoscută cu repeziciune în lumea tehnicii autohtone și mai departe. Încă din clipa startului, specialiștii institutului au înțeles că singura lor șansă de a izbuti este să recupereze cu rapiditate. Să învețe aidoma eroilor din basmele populare, adică să deprindă într-un an cît alții în zece, avînd de rezolvat problema unui handicap tehnic considerabil, de existența căruia se face vinovată numai tradiția, acea întîrziere care i-a silit pe părinții specialiștilor despre care scriem să se ocupe cu șaibe și roți dințate la vremea la care alții închegau de-acum computere sau module de memorie.

Evident, despre această cursă îndrăcită de recuperare, asemenea unei urmăriri în care un ciclist rămas de căruță din cauza unui accident se străduiește să ajungă plutonul, s-ar putea nota o mulțime de lucruri. S-ar putea scrie nu un reportaj, ci o carte. Rezumînd însă ne vom mărgini să menționăm că puterea de asimilare și de acumulare a tînărului colectiv de la I.T.C. s-a arătat extraordinară, judecînd după fapte și nu după vorbe. Într-un interval de timp considerat în perimetrul informaticii drept foarte scurt, cît viața unui licurici, institutul s-a impus prin seriozitatea și calitatea muncii, izbutind să realizeze mai multe tipuri de calculatoare de concepție proprie, mini sau electronice, echipamente periferice și terminale, adică aparatura aceea fără de care un calculator nu poate funcționa și care, surprinzător, este mult mai scumpă și mult mai greu de realizat în comparație cu însuși computerul. Conducîndu-se după principiile tehnicii celei mai moderne, specialiștii I.T.C.-ului nu s-au rezumat la confecționarea calculatoarelor propriu-zise, ci au mers mai departe, căutînd să dobîndească echipamente periferice de performanță, după o socoteală care pare la fel de simplă ca elementarul doi și cu doi fac patru: ca să ai memorie mare, trebuie să te îngrijești să ai terminale corespunzătoare.

E un adevăr că în toți acești șapte ani unitatea s-a dezvoltat fără răgaz, ca dotări și prestigiu.

Urmînd convingerea că adevărata cercetare științifică este cea căreia te dedici nu cu ochii la cadranul ceasornicului, ci cu ochii la interesele colectivului și ale țării, specialiștii de la I.T.C. au diversificat în permanență producția, proiectînd și realizînd echipamente diverse, sisteme de operare și elemente necesare fabricației mijloacelor de calcul, asigurînd asistență tehnică și producînd, între altele, memorii operative și aparatură de testare, semnînd în calitate de părinte certificatul de naștere al calculatorului românesc Felix C-32, despre care prospectele notează că «face parte din clasa de calculatoare de capacitate mică de generația a treia». Urmînd liniei ascendente despre care menționam, institutul a întemeiat două filiale în provincie. A pus pe picioare o fabrică de module de memorie, unitate lansînd pe piață echipament de o deosebită funcționalitate. Și-a mărit de opt ori personalul, un personal care a dat dovadă nu numai de multă fidelitate față de sensul muncii, dar și față de coeziunea sa, reporterul putînd să noteze — ca o premieră în activitatea sa — faptul neobișnuit că, exceptînd detașările și transferurile din rațiuni superioare, nici unul din lucrătorii institutului nu s-a mutat în altă parte. De la noi, ne spunea cu o mîndrie ușor sesizabilă matematiciana și șefa de laborator Lucia Popescu, n-a plecat nimeni și am convingerea că nici nu va pleca. Ignorat la început, institutul a devenit într-o perioadă scurtă o prezență tehnică tot mai recunoscută în străinătate, expunînd la tîrguri internaționale, la Budapesta, la Moscova și mai departe, trecînd cu repeziciune la export, recuperînd — iată — în nici un deceniu un handicap tehnic considerabil, acțiune posibilă printr-o muncă susținută, prin seriozitate și, desigur, printr-o inteligență remarcabilă.

Institutul acesta, autofinanțat prin contracte, al căror număr a crescut numai în intervalul ultimului an de la douăzeci și cinci la patruzeci, datorează totul sprijinului substanțial al partidului și statului, dar în același timp datorează foarte multe tinerilor care lucrează în incinta sa, cu înalt profesionalism și neobosită aplicație. Astăzi, media de vîrstă a acestor tineri nu depășește douăzeci și șase de ani, o cifră care n-ar avea darul să surprindă în mod deosebit dacă ar fi vorba de o unitate utilizînd mijloacele unei tehnici tradiționale, dar care surprinde și impune, atunci cînd intră în discuție informatica, acest domeniu foarte nou și foarte complex al științei moderne.

Spuneam că directorul Centrului de calcul mai are pînă la treizeci și cinci de ani. Glumind, etatea sa strică media de vîrstă, deoarece Lucia Popescu n-a împlinit încă treizeci, analistul Ştefan Varga nu depășește douăzeci și opt, cercetătoarea Ioana Danale se află pe undeva prin preajmă, iar inginerul Adrian Stoica, asupra căruia vom zăbovi o clipă, se apropie de douăzeci și șapte. Numele său merită repetat, Adrian Stoica, pentru că el aparține unuia dintre cercetătorii cei mai destoinici ai institutului, autorul unui disc terminal reprezentînd o magazie mare de informații, o memorie externă de ordinul milioanelor.

Privindu-i superficial și simțindu-te, fără voie, copleșit de un limbaj de specialitate ce aduce mai mult cu un cod decît cu dulcele grai românesc, ai fi tentat să crezi că toți tinerii aceștia, cufundați pînă la gît în biți, codificare tetradă binară și software, trăiesc o viață de colectiv oarecum searbădă, înrobită obligațiilor profesionale și atît. Nimic mai fals. Ei petrec împreună mult mai multe ore decît prevede programul, se ajută unii pe alții și se zbat pentru interesele colectivului. După ce a realizat ceea ce a realizat, colectivul pare să aibă ca principal obiectiv al momentului necesitatea ca oamenii să se perfecționeze și să învețe. Și oamenii se supun regulei, convinși că înainte de a fi interesul institutului toată această poveste cu învățatul reprezintă interesul fiecăruia din ei. Unii se pregătesc de doctorat. Ilie Lupu, spre exemplu, retribuit ca simplu muncitor, este gata să-și susțină examenele anului trei de cibernetică. Romeo Ghiur, operator de meserie și cîntăreț folk cu reale resurse, urmează aceeași facultate. Marea majoritate a programatorilor și operatorilor, tineri calificați la locul de muncă din institut, visează cu ochii deschiși la admiterile care bat la ușă, dar toți se gîndesc la fără frecvență, căci le-ar fi peste puteri — cum nu se sfiesc să recunoască — să se despartă de ceilalți, colegi de muncă și de aspirații, cu care lucrează cot la cot și cu care urcă pe munte în aceeași coloană, cu care merg la film sau beau o bere, la botul calului, pe fugă, la capătul tramvaiului cinci.

Nu numai că viața acestor tineri este foarte omenească, cu bucuriile și necazurile ei, intrate în firea lucrurilor, dar e de remarcat și tendința lor de a anima aparatele cu care muncesc, de a apropia sufletul rece al calculatoarelor de sufletul fierbinte al omului. Atunci cînd un calculator ajunge să cînte, și încă muzică de Haydn, trebuie să înțelegi că nu este vorba numai de virtuozitate profesională în această ispravă, ci și de multă iubire, întrucît un computer nu reprezintă altceva decît, după definiția furnizată de Lucia Popescu, un suport fizic care nu știe să facă nimic și care trebuie învățat să execute toate lucrările de care beneficiarul are nevoie.

Dacă se poate cînta la calculator, ei bine, se poate și desena, cu minuție și exactitate. Exprimînd sentimentele tuturor oamenilor institutului, programatorul Arminiu Mignea a executat într-o noapte, la calculator, un tablou înfățișîndu-l pe secretarul general al partidului, tablou prin care specialiștii de aici au înțeles să onoreze, între altele, recenta vizită făcută de tovarășul Nicolae Ceaușescu, cinste și ocazie cu care programatorul a cules în josul imaginii:

> «Cu deosebită recunoștință și mare bucurie vă întîmpinăm în Institutul de cercetări pentru tehnica de calcul, scumpe tovarășe Nicolae Ceaușescu».

Bunele cuvinte rostite atunci de secretarul general al partidului, sfaturile și îndemnurile de a păși mai departe, tot mai apăsat, pe un drum presărat cu realizări și satisfacții, reprezintă, desigur, cea mai fidelă caracterizare a muncii și strădaniei oamenilor despre care scriem. Tehnicieni vrednici și reputați, demni de stima noastră, a tuturor.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

„GRIVIȚA ROȘIE“ – o întreprindere care întinerește

În anii 1960-1964, elev fiind la Liceul nr. 4 «Aurel Vlaicu», intram săptămînal pe poarta întreprinderii «Grivița Roșie», unde făceam ceea ce se numea și se mai numește încă «practică în producție». Intram pe poarta întreprinderii cu sfială, poate și din pricină că pe frontispiciul uneia din clădiri se afla scris și se află scris și azi cu litere mari, impunătoare: Glorie eternă eroilor de la 1933. Aveam sentimentul atunci că am pătruns nu într-un loc unde se fabrică utilaje, ci am ajuns într-unul din locurile privilegiate unde poți să iei contact nemijlocit cu istoria patriei. În întreprinderea aceasta cu puternice tradiții revoluționare, aflată într-un cartier locuit aproape numai de muncitori, am deprins, eu și colegii mei, mai mult sau mai puțin îndemînatici, fiecare după înzestrarea lui, nu numai să executăm diverse piese la strung, dar am primit adevărate lecții de patriotism, de ce înseamnă conștiință muncitorească, de ce înseamnă abnegație și jertfă. Întîmplările vieții mele m-au purtat pînă acum prin multe întreprinderi. Dar parcă de nici una nu mă simt legat sufletește atît de tare ca de «Grivița Roșie» și, deși nu mă mai recunoaște nici unul din muncitorii care mi-au descifrat cîteva taine din meseria lor, pe vremea cînd eram copil, de fiecare dată vin aici ca la niște prieteni și de cîte ori aud de vreun succes al lor mă bucur de parcă aș fi contribuit și eu la realizarea lui.

•

Întreprinderea de utilaj chimic «Grivița Roșie» este o întreprindere care, paradoxal, întinerește. În prezent, media de vîrstă a celor care lucrează aici depășește 30 de ani. Dar în fiecare an, odată cu venirea a noi și noi tineri, odată cu plecarea celor ajunși la anii de pensie, această medie de vîrstă scade. Înainte, într-o echipă erau numai 3-4 tineri. Acum, abia mai găsești 3-4 mai vîrstnici. Fenomenul care se petrece aici parcă ar vrea să pună de acord vîrsta oamenilor cu tinerețea noului profil al întreprinderii stabilit în 1961. Atunci, s-a hotărît ca în loc de reparații de material rulant să se treacă la producerea de utilaj chimic. Unora li s-a părut curioasă o astfel de hotărîre, deși își dădeau seama că locul locomotivelor cu abur îl vor lua locomotivele diesel. Ceferiști din tată în fiu, au primit cu o strîngere de inimă vestea schimbării de profil. «Tata, Ion Vasile, a ieșit la pensie de aici, acum opt ani. Gheorghe Vasile, un frate de-al meu, e inginer la «Grivița Roșie». Marin Vasile, alt frate, a fost tîmplar tot aici. Constantin Vasile, alt frate, a lucrat și el alături de noi. În sfîrșit, eu, Dumitru Vasile, sînt strungar. Ne obișnuisem cu anumite repere pe care le executam cu ochii închiși. De ce să spunem că a fost ușor cu schimbarea producției, cînd de fapt a fost destul de greu, chiar dacă ea s-a făcut treptat?»

«Și la miezul nopții dacă ne scula cineva, reparam locomotivele, spune lăcătușul Gheorghe Buftea. Dar trebuie să recunosc că munca noastră avea ceva de automat în ea. Gesturile noastre deveniseră stereotipe, știam să executăm numai anumite piese, numai un anumit gen de operații. Meseriașul era specializat pe un reper, pe un subansamblu, pe care îl executa fluierînd, atît de simplu i se părea totul. De pildă, eu, timp de mulți ani, nu am făcut decît mecanisme de distribuție la locomotive. Dacă m-ar fi mutat la un alt loc de muncă, n-aș fi făcut față. Ce mai încolo și încoace, intrasem în rutină. Cu noul profil însă a trebuit să ne recalificăm. A trecut vremea măsuratului cu palma și ne-am pus cu burta pe carte ca să învățăm desenul tehnic. E drept, planul l-am îndeplinit cu greutate în primele luni. Dar tot l-am făcut, chit că ne-a costat multă sudoare. Tot ce s-a petrecut de atunci cu noi s-a petrecut în bine. Și asta nu o zic numai așa, pentru dumneavoastră, ci și atunci cînd discutăm între noi. Și nu ne referim numaidecît la bani, care sînt mai mulți ca înainte, ci la altceva. Nu știu cum să vă spun, dar parcă am căpătat o libertate mai mare de gîndire, nu mai am senzația că mă aflu în niște tipare care mă constrîng să nu privesc decît la stînga sau la dreapta. Astăzi ne confruntăm, cum se zice, în permanență cu noul. Astea nu sînt însă niște vorbe așa, spuse în vînt, pentru că sună bine, ci într-adevăr, în fiecare zi, cînd venim la serviciu, nu știm ce anume repere vom executa, pentru că fiecare dintre ele este unicat și necesită alte operații. Ni se dă o schiță și sîntem lăsați singuri să ne descurcăm. Unde se pomenea lucrul ăsta înainte? Conștiința că pot oricînd să execut ceva nou, că piesa ieșită din mîinile mele nu o va mai face și un altul, îmi dă o mai mare putere și încredere, îmi dă siguranța că sînt un bun meseriaș».

Un flux tehnologic nou. Adică fabricarea de schimbătoare de căldură, rezervoare, recipiente. Adică asimilarea liniei tehnologice de fabricație a acidului sulfuric, acidului azotic, amoniacului, ureei. Și dacă oamenii au început cu timiditate să fabrice utilajele prevăzute prin noul profil al întreprinderii, astăzi ei pot să se ia la întrecere cu alte întreprinderi din țară. Ei au cîștigat Drapelul de întreprindere fruntașă pe țară, în 1972, iar în 1974, Drapelul de întreprindere fruntașă pe ramura industriei constructoare de mașini. Iar în aceste zile de mai, muncitorii, tehnicienii, inginerii de la «Grivița Roșie» au raportat îndeplinirea planului cincinal în patru ani, patru luni și cinci zile.

Dar toate aceste succese, cum lesne se poate bănui, nu au venit de la sine. A trebuit multă muncă, au trebuit multe inițiative, unele mărunte luate de fiecare la locul unde lucrează, pentru a găsi soluții mai eficace, după cum altele de anvergură, care au adus întreprinderii beneficii însemnate. «60 la sută din volumul de manoperă în cadrul întreprinderii îl reprezintă sudura. Ca urmare, noi am dat o atenție deosebită pregătirii sudorilor precum și asimilării de procedee tehnologice noi pe teme de sudură. Unele dintre ele constituie premiere pe plan național și unele sînt doar în puține țări din lume aplicate. De pildă, sudarea automată a oțelurilor inoxidabile austenitice, sudarea oțelurilor cu conținut scăzut de carbon și procent limitat de ferită, placarea prin sudarea automată cu bandă a plăcilor tubulare. Un accent deosebit s-a pus pe autoutilare, un număr însemnat de dispozitive și mecanisme executîndu-se cu forțe proprii. Dar, în primul rînd, am luat inițiative în ceea ce privește oamenii. S-au organizat, de pildă, brigăzile de producție și educație, inițiativă extinsă dealtfel și în alte întreprinderi. Membrii brigăzii sînt preocupați nu numai de producție, dar și de educarea oamenilor, de lămurirea celor care ies, din diverse motive, din făgașul firesc. Adevărate nuclee, care au contribuit la apropierea oamenilor între ei, la cunoașterea reciprocă. Și parcă lucrezi altfel cînd știi că te poți bizui pe cineva cînd ți-e greu, și parcă altfel suporți un necaz cînd ai un tovarăș alături. Absențele, întîrzierile, chiulurile, care ne mai dau încă de furcă, le-am analizat și le analizăm în cadrul acestor brigăzi. Am organizat săptămîni record de lucru, cînd trebuia să predăm urgent lucrări, cum au fost cele necesare pentru Combinatele chimice de la Pitești, Craiova, Slobozia. Nu mai vorbesc despre inițiativele privind combaterea risipei, sau despre invenții și inovații (deosebit de spectaculoasă este o invenție prezentată la Tîrgul internațional de la Bruxelles, o mașină pentru executarea de țevi cu aripioare)». Toate acestea mi le spune Mihai Popa, șeful serviciului de planificare pe linie administrativă. Și tot el îmi spune că pînă la sfîrșitul anului oamenii de la «Grivița Roșie» vor da peste plan echivalentul producției de utilaje pentru construirea a 8-10 combinate chimice.

La 1 noiembrie 1975 Gheorghe Chivu se va trezi ca de obicei dis de dimineață, dar va mai rămîne, contrar obiceiului său, în pat. Va fi ziua din care el va scrie, atunci cînd i se va cere să completeze vreun formular, în dreptul rubricii «Ocupația» — pensionar. Dar pînă la momentul pensionării mai este, așa că el, în calitate de tehnician, a luat inițiativa să insufle tinerilor dragoste pentru meserie, atîta cîtă știe și îi stă în putere, dar să îi deprindă și cu rigoarea muncii. De pildă, îi cercetează dacă au scule sau nu. Pentru că unii preferă să le împrumute de la alții decît să le aibă pe ale lor. E mai comod poate așa, nu le mai ai grija, dar irosești timpul căutîndu-le. Dintre inițiativele din ultima vreme i se par bune multe, dar o laudă în special pe aceea prin care se prevede ca produsele neasigurate cu toate materialele să nu intre în producție, în locul lor și numai în locul lor să intre cele care au toate materialele pregătite. Și dacă Gheorghe Chivu pleacă, rămîn în urmă mulți tineri de nădejde, ca Gheorghe Anghel, în vîrstă de 24 de ani, lăcătuș, de loc din Balaciu, la 20 de kilometri de Urziceni, care dacă în copilărie a păzit gîște și vaci, acum mînuiește unelte cum n-a mai ținut în mîini nici unul din neamul lui. Și face și liceul, deși timpul e scurt și e obositor, dar parcă și mai mult l-ar obosi să bată bulevardele în neștire.

•

Bătălia pentru îndeplinirea cincinalului înainte de termen s-a încheiat la «Grivița Roșie» cu o victorie. A fost o bătălie dură, izvorîtă din necesitatea ca această țară să se alinieze în rîndul țărilor avansate ale lumii. De aceea, orice încercare de a ieși din obișnuit, orice inițiativă a unui muncitor, a unui colectiv, a fost binevenită, a fost încurajată și susținută. Inițiativă înseamnă aici, ca dealtfel pe întregul cuprins al țării, dorința de a ieși din șabloanele consacrate, de a găsi soluții originale, este un mod de manifestare a aptitudinilor creatoare, reprezintă felul în care participă fiecare la realizarea producției, ieșind din indiferență și simțindu-se responsabil de soarta oricărui lucru, oricît de mărunt ar fi el. Nu am dat decît cîteva exemple de astfel de inițiative, dar ele au fost zeci și sute în acești ani ai cincinalului. Ele vor fi în continuare zeci și sute. Pentru că dacă s-a cîștigat o victorie, lupta pentru o producție sporită, de o calitate superioară, nu va înceta niciodată la Întreprinderea de utilaj chimic «Grivița Roșie».

GEORGE ARION ■

---

despre copii și educație, la o grădiniță din focșani

«...A fost odată, demult, un domnitor al țării noastre, un mare luptător și viteaz care s-a numit Ștefan cel Mare...» Cum putea să înceapă altfel o poveste istorică? Nu așa ne ademeneau bunicii în copilărie, înaripîndu-ne imaginația și întărindu-ne cutezanța, purtîndu-ne în frămîntata și eroica istorie a poporului român?! Evocarea viteazului domnitor moldovean era făcută de tovarășa Maria Velicu, directoarea Grădiniței nr. 15 din Focșani. Grupa mare era numai ochi și urechi. Vrîncioaia cu cei șapte feciori descindeau din legendă și istorie, căpătînd în povestea Vrancei dimensiuni reale, de uriași, precum munții ce le poartă astăzi numele.

— Cum îi vedeți pe copii, tovarășă Maria Velicu, pe cei care între 3 și 6 ani îți pun o mie și una de întrebări?

— *N-aș vrea să pară banal ceea ce spun, dar copiii sînt un mic și impresionant univers. Programul grădiniței are în obiectiv tocmai saturarea atentă, utilă a copiilor pentru ca prin răspunsuri la frămîntările și căutările lor să le formăm dorința pentru cunoaștere. În cele 18 promoții de copii de care m-am ocupat de cînd dăscălesc, mai exact spus asupra cărora m-am aplecat, am văzut oamenii viitoarelor realizări. Copiii de azi se bucură de condiții de viață și învățătură nevisate înainte, nici chiar de noi, cei din generațiile mai tinere. Tot timpul zilei mi-l petrec aici. Nu numai că îmi plac copiii, dar îi iubesc ca și pe al meu. Fără falsă modestie, vă spun că deși am obligații familiale și de mamă, aici mă simt la fel de bine și de necesară ca și la mine acasă. Mi-a plăcut ca pe timpul zilei, cît sîntem împreună, copiii să nu simtă lipsa părinților, aceștia la rîndu-le putîndu-se consacra fără griji profesiei lor.*

Noua grădiniță unde activează educatoarea Maria Velicu oferă excelente posibilități de educație și odihnă pentru micii ei beneficiari. Totul poartă semnul grijii pentru frumos și ordine. Decorația interioară — elemente de fabulație din basmul românesc, obiecte din argilă, ștergare, tablouri, desene adecvate vîrstei, nelipsitul Donald și tovarășii săi etc., etc., — creează cadrul sugestiei și orientării imaginației preșcolarilor. Într-un cuvînt, totul se îmbină în mozaicul pregătirii pentru dezvoltarea intelectuală și fizică a copiilor.

...Poezii și cîntece despre patrie, partid, reconstituirea unor povești istorice, relatări despre Focșani și județul Vrancea, alături de multe alte activități, sînt elemente de referință și de rezistență în formarea pentru școală și viață a copiilor acestui deceniu. Urmează, în curînd, să se dea în folosință încă o aripă a grădiniței, dublîndu-i-se astfel capacitatea, un număr sporit de cetățeni ai municipiului încredințîndu-și copiii pe timpul întregii zile grijuliului colectiv de aici. Obiective similare s-au dat în folosință în orașele Mărășești și Adjud, cu o capacitate de 400 locuri, alte 13 grădinițe fiind acum în construcție în mediul sătesc.

Organele județene sînt preocupate permanent de asigurarea unor condiții tot mai bune creșterii copiilor, în spiritul politicii partidului, fapt care se resimte în aproape toate așezările vrîncene.

— *Părinții vin adesea și întîrzie mai mult la grădiniță*, ne spunea tovarășa Maria Velicu. *Ne interesează evoluția, comportamentul copiilor cît sînt aici cu noi, ce fac ei acasă. Le-aș spune, acestor intîlniri, colocvii ale părinților și educatorilor. Am amenajat intr-o încăpere un mic atelier de pictură, tîmplărie, sculptură. Aici urmărim să-i atragem pe părinți pentru a le stimula unele preocupări extraprofesionale, de natură să folosească copiilor. Dealtfel, împărtășesc ideea înființării microatelierelor destinate preșcolarilor din grupa mare, experiență impusă studiului, și aptă de perfecționare, pentru a dezvolta aptitudinile și îndemînarea practică la copii. Îmi amintesc un dicton:* «Fiecare copil instruit este un om cîștigat». *Tocmai această* obligație (și datorie) *căutăm noi să o acoperim în fapte.*

AL. CRIHANĂ ■

ȘERBAN CIOCULESCU: amintiri

Scrisul lui Șerban Cioculescu e mereu actual. Criticul are un mod particular de a vedea lucrurile: scormonitor și demitizant. Consecvent în această notă, interzicîndu-și orice elan subiectiv (deformant), omul însuși se dezvăluie cu multă discreție. Dar cu cîtă siguranță de sine; în același timp. Cultura și fondul său sufletesc, ieșite din comun, dau textului greutatea faptului trăit. La alții opera e deviație hiperbolică; o mască frumoasă peste diformități și complexe. Șerban Cioculescu demască și se autodemască (la figurat vorbind) cu ingenuitate și superioară ironie. Judecata critică actionează și ea în același sens restrictiv. Amintirile sînt crîmpeie de viață adevărată, fiindcă autorul nu scrie pentru a face proză, ci pentru a defini și interpreta. Starea normală a conștiinței evocatoare e luciditatea. Încît simpatia dintotdeauna pentru Camil (în volum îi dedică trei capitole) indică afinități pe care altfel nu le-am fi bănuit.

Într-o evocare nu se sfiește să afirme că despre *Luceafărul* nu mai are acum nici o idee. Este o mărturisire cu tîlc. Aflăm aici poate secretul unei longevități scriitoricești exemplare. Pagina de critică sau de memorialistică nu trădează ambiții creatoare speciale. Șerban Cioculescu scrie cu claritate și distincție, ca un cartezian de rasă; și, mai ales, numai cînd are ceva *deosebit* de spus. Undeva declară că citea la urmă și doar pentru confruntare opiniile altora despre cărțile recenzate. Polemica, dacă există, vizează așadar cartea, nu ideile criticilor despre ea. Într-un fel, *Amintiri* este operă de enciclopedist rafinat. Vocația dintîi, cea de istoric, nu a fost cu totul abandonată. Memorialistul scrutează o epocă și-i eternizează oamenii și ideile; așa cum au fost. La valoarea de document social și literar mai adăugăm cultul umanist, oficiat cu instrumentele filologului și moralistului. În liniile lui intensive, tabloul e aproape complet. Evocarea nu se structurează epic și nu mimează stilul grăbit al însemnărilor zilnice. În schimb, figurile capătă relief, contururi groase, de neuitat. Definiția morală și cea estetică se sprijină reciproc, într-o sinteză armonios clasică.

Cînd se manifestă în răspăr față de unii contemporani, o face cu bună-credință și cu obiectivitate. Polemismul său, extrem de temut, nu e de nuanță umorală. Chiar cînd trebuie să lupte cu specimene primare, criticul nu-și iese din fire; conștiința nu i se întunecă. Efectul e zdrobitor, nemailăsînd adversarului nici o șansă, nici măcar pe cea a folosirii unui limbaj comun.

Materia amintirilor este foarte bogată, oricît ar comprima-o autorul în capitole independente. Principiul cronologic e respectat în sens larg. Selecția se face în funcție de importanța faptelor, dar și de capriciile memoriei. Pe un ton deloc glacial și nici sec, memorialistul reînvie cu umor și pioșenie locuri, chipurile celor cunoscuți, controverse de idei, ciudățenii filologice. Eroul absolut e firește criticul însuși. De-acum se poate trece la schițarea portretului său definitiv. Fără să acorde un spațiu prea întins, ca Lovinescu, preocupărilor de «autoscopie spirituală», Șerban Cioculescu aruncă din cînd în cînd priviri adînci în cutele eului interior. Și nu s-ar zice că îl aprobă pe Freud.

«N-am o imagine îngroșătoare», scrie la un moment dat autorul. Ne vine în minte evocarea lui N. Iorga *(Atingeri cu titanul...)*. George Călinescu îi făcuse ilustrului profesor un portret epico-fabulos. Șerban Cioculescu îl coboară pe pămînt și descoperim un alt Iorga, foarte puțin călinescian.

Uneori verva memorialistului trece pe neobservate în excurs critic. La Adrian Maniu sau Blaga (am putea cita și alte exemple), după creionarea fugară a portretului urmează comentarii pe marginea cîtorva poeme reprezentative. Felul singular de a fi al artistului îi oferă cheia descifrării semnificațiilor de subtext.

O impresie neștearsă lasă grupul de la *Kalende*: Vladimir Streinu, Pompiliu Constantinescu, Șerban Cioculescu, Tudor Șoimaru. Primii doi se bucură, în sfîrșit, de o situare dreaptă. Aceștia mai aparțin încă prezentului nostru. Orice reticență față de critica lor nu-și are deocamdată vreo justificare serioasă. Pledoaria, indirectă, a lui Șerban Cioculescu e binevenită. Cu deosebire figura magică a lui Vladimir Streinu, așa cum ne-o transmite memorialistul, e dintre cele ce nu se pot uita.

CORNEL MORARU ■

maramureșul: un punct de pe hartă, pe care-l visăm proiectat în cosmos (de fapt, zic geologii și minerii, rădăcinile lui sînt în pămînt...)

Maramureșul, spunea cineva, este o placă turnantă a lumii. De ce nu!... Dacă te urci în campanila de lemn a bisericii maramureșene, care țîșnește ca o săgeată, te vei trezi de-a dreptul în cer. Vei fi în inima zenitului, într-un punct fix, suspendat deasupra lumii, iar lumea, adică Maramureșul întreg, se va învîrti sub tine, cu priveliștile și alaiurile sale de oameni, cu anotimpuri și datini, ca un cadran solar ce s-ar mișca în jurul unui singur ax, priponit în timp. Străvechea bisericuță de lemn din Ieud este un *axis mundi*. Poarta maramureșeană a casei de țară este o poartă a lumii. Masa maramureșeană, masa rotundă cu trei picioare la care se adună seara țăranii, reprezintă ospeția, iar ospeția este o lege a lumii. Și dacă adunăm cele trei elemente — săgeată sau coloană, poartă, masă — descoperim ansamblul lui Brâncuși, strămutat departe de Maramureș, în alt colț străvechi românesc, în Gorjul oltean.

Ce este Maramureșul? Este — o știm încă din cartea de școală — o țară de voievozi. Este țara lui Dragoș și a lui Bogdan, întemeietorii de țară. Este țara slovei înțelepte, a primelor manuscrise (manuscrisele rotacizante), care stau la temelia limbii. Este țara unei arte populare fără pereche. Țara unor datini fără pereche, mitologie sau rezervație de datini. Țara unor frumuseți naturale care n-au egal, codri nesfîrșiți, lacuri glaciare, piscuri vulcanice și șesuri dulci, unduiri de coline care scriu sub cer, *ad infinitum*, cuvîntul *dor*.

Față de toate aceste daruri și haruri, îmi spunea un om al locului, față de toate aceste miracole și podoabe cărora întreaga țară le datorează enorm, ce reprezintă — fizic — Maramureșul? Maramureșul reprezintă abia 2,6 la sută din teritoriul țării. Maramureșul are cam tot atît, ca procent, din populația țării. Atît de puțin, din atît de mult? Ce este totuși Maramureșul? Maramureșul este — o știm încă din cartea de școală — un punct esențial al vieții, al simțirii, al gîndirii românești, un punct esențial de referință, un punct-cheie, chiar dacă locul lui pe hartă e punctul. Două întîmplări, două imagini pe care le-am aflat de curînd în hotarul acestui punct de pe hartă, mi s-au părut, încă o dată, ca toate întîmplările acestui loc, a lumina major acest aspect.

În prima dintre ele este vorba chiar despre punct. Ce e punctul? Un tînăr artist de pe aceste meleaguri, care e pictor, sculptor și poet, Mihai Olos, mi-a propus o inedită definiție a punctului, o definiție maramureșeană. El și-a propus să reconsidere lumea, lumea viitorului, lumea viitoarelor orașe planetare, pornind de la punctul maramureșean, care e... un cub, cubul ascuns în roata fusului de tors lînă. Un paradox? Poate. Dar, mai întîi, să-l ascultăm pe artist. «Acest punct care este un cub, declară el într-un interviu, poate fi găsit cu ajutorul a șase bețe de chibrit. Luați două bețe, puneți între ele un băț transversal, peste acestea așezați alte două, tot transversal, astfel încît să le cuprindă între ele pe primele. Ultimul băț se fixează pe deasupra și perechea cu bățul al treilea. Așa fac țăranii noștri, care gîndesc foarte funcțional. Dacă ne închipuim aceste bețe infinit de subțiri, între ele rămîne la infinit un spațiu. Este un cub, este un punct! Acest cub, acest spațiu sau acest punct există constituit ca atare în îmbinările de lemn de la roata fusului maramureșean. Ce ne oferă aceasta? O soluție de ordonare a spațiului»... Acest punct, spune mai departe artistul (întregindu-și spusele cu schițe și machete, care au fost cercetate cu interes de specialiști), ar putea constitui esența sau structura unui oraș universal, a unui «megalopolis». Această structură, acest modul maramureșean, conchide băimăreanul Mihai Olos, prin repetare la infinit poate înconjura întreg pămîntul, oferind găzduire omenirii întregi. Orașul acesta planetar va comunica din nou cu Cosmosul, ca și satul maramureșean arhaic, natura cu toate miracolele ei, cu rîuri, cu mări și oceane, integrîndu-se acestei structuri, omul putînd fi astfel redat spațiului vast ce îl înconjoară.

O metaforă? Schițele, schemele, machetele și planurile imaginate de Mihai Olos sînt mai mult decît o metaforă, mai mult decît o sugestie. Vorbeam mai sus de paradoxul (aparent!, zice Olos) al punctului care este de fapt un cub, cubul din roata fusului maramureșean de tors. Dar, iată, fusul se învîrtește, așa cum se învîrtește și lumea, așa cum se învîrtește și Pămîntul dacă l-am privi din spațiul astral, urmînd paralaxa pe care o trimite în zenit fusul țărăncii sau turla bisericuței de lemn a Maramureșului.

Dacă lucrurile stau așa, înseamnă că Maramureșul poate să fie, sau chiar este, o placă turnantă a lumii... A lumii privită ca un cadran solar pe care se proiectează umbra omului. Prin ce-a dat lumii, ca antologie de comori, ca tărîm al basmului românesc, ca tărîm al vechimii, ca tărîm al împlinirilor de azi, ca tărîm al unor idei îndrăznețe, ca tărîm exemplar al felului omului de a fi, Maramureșul este o placă turnantă.

Artiștii săi de azi îl visează reluat, ca structură, la scară cosmică. Dar oamenii săi de știință?

O a doua întîmplare cu care m-am întîlnit, recent, în acest ținut, dilată, de asemenea, proporțiile «micului Maramureș» la dimensiuni nevisate. De data aceasta nu mai e o metaforă, surprizele și fantazările sînt excluse, aceste noi dimensiuni ale extremului-nord românesc fiind decise de omul de știință, pe temeiul unor solide calcule, al unor lungi și laborioase studii și cercetări pe teren. Este vorba de geologii Maramureșului, acești căutători moderni de comori, și de descoperirile lor. Întreprinderea de prospecțiuni și explorări geologice-Maramureș (care și-a îndeplinit cu opt luni înainte de termen planul cincinal de punere în valoare a noilor rezerve) a demonstrat, în acești ultimi ani, că bazinul minier maramureșean dispune de resurse mari — și în continuă creștere — ceea ce face ca, practic, acest punct de pe harta țării să-și sporească considerabil potențialul de avuții, deci șansele evoluției. Cifrele, așa cum le comunică geologul șef Marian Răduț, sînt într-adevăr impresionante. Industria minieră a ținutului, spun aceste cifre, are un «grad de asigurare» cu rezerve «mult îmbunătățit față de situația de acum 5 ani», la unele exploatări ajungîndu-se la «asigurări» de decenii întregi de azi înainte. Bazinul cel străvechi al Borșei, de pildă, pe lîngă faptul că și-a înmulțit de cîteva ori rezervele din perimetrele știute, «clasice», își va inaugura în cincinalul ce vine zăcăminte miniere noi, ce se vestesc deosebit de bogate. Există, de asemenea, descoperiri și «rezolvări», adică fructificări ale acestor descoperiri, care, spune același geolog, conferă ținutului aureola pionieratului. E vorba, printre altele, de reconsiderarea unor zone socotite cîndva lipsite de bogății, dar care s-au dovedit a conține rezerve nebănuite de caolin, de calcare, de alte roci nemetalifere. Este vorba deci despre munca unor oameni ai Maramureșului (geologi, maiștri, mineri, sondori) care, lîngă artistul ce proiectează ținutul în Cosmos, aduc o altă viziune, validată științific și tradusă prin munca tenace de zi cu zi, a disponibilităților lui de a fi mai mult decît e. Mai mult decît un punct pe o hartă.

Oricum, un punct este o existență, de vreme ce vorbim despre el.

Care sînt deci dimensiunile acestei existențe de azi a Maramureșului? Ele se lărgesc mereu — pe temeiul marilor realizări ale prezentului — spre mîine. Se lărgesc prin capacitatea oamenilor de a visa, de a îndrăzni, de a nu se mulțumi cu ceea ce este dat, de a vrea și de a face mai mult.

Privind Maramureșul, acest punct de pe hartă, vom observa așadar că el însuși este o lume. Nu un mic ținut, ci o mare lume, nu o fereastră, ci mai multe, toate dînd spre viitor.

ILIE PURCARU ■

Poartă maramureșeană, fotografie de **EMANUEL TÂNJALĂ** ■

...AM SCĂPAT DE SINGURĂTATE, SÎNT PUTERNIC ȘI NICI O FORȚĂ DIN LUME NU-MI POATE LUA, DECÎT PRIN CALAMITATE, BOGĂȚIA CE-AM CREAT-O

Sentimentul este total. El, tatăl, îmbătrînit în pădure, îmbătrînit de gînduri, de întrebări și de răspunsuri, se întoarce acasă sîmbăta; în buzunarul pantalonilor groși, bufanți și înalți pînă sub coaste, poartă caramele; le împarte pe rînd celor 12 copii, le împarte egal, indiferent de ce s-a întîmplat peste săptămînă, pur și simplu fiindcă trăiesc, fiindcă el s-a întors și ei l-au așteptat, fiindcă e sîmbătă, și mîndru, și luna asta, conform planificării, pe curcanii contractați vor primi țiglă și scînduri pentru noua magazie. Ea, mama, obosită de 12 sarcini și nu atît de gînduri cît de motivele care le nasc, ajutată de cei mari și împiedicată de cei mici, mestecă în cazanul unde fierbe hrana pentru vite. Și ei, copiii, semănînd între ei din doi în doi, cu excepția acestui Paul Newman la cinci ani care spune că ne cunoaște. De unde?

— V-am văzut cînd veneați.

Sentimentul este total; încap în el siguranța și nesiguranța, tandrețea, uimirea, neliniștea; există în acest cămin fericit, în curtea din spatele casei, povîrnită pe o coastă de deal, cu iezi și vaci, există ceva neliniștitor, ca tot ce vine de la natura natură, nevămuit de spiritul nostru; azi nu mai există decît puține clanuri unde tații împart caramele la sfîrșit de săptămînă, iar mamele refuză să lase bunicilor măcar unul dintre odraslele lor, spre mîhnirea acestora, și poate că așa e bine, așa trebuie, din moment ce nu e altfel; uite, chiar spiritul nostru de conservare, promptul nostru spirit de conservare simte nevoia să simplifice și simplificînd să înțeleagă, simte nevoia să compătimească sau, mai rău, să glumească, să facă, cu alte cuvinte, ceva ce ar izola definitiv cazul, l-ar particulariza, spunîndu-i întîmplare fericită, dar în primul rînd, întîmplare.

Ea, mama, Paraschiva Dogaru, a vrut să se oprească după al șaptelea copil, «primisem și titlul de mamă eroină, dar n-a vrut el, se ruga și dacă se ruga eu una nu-l puteam refuza, mai ales că într-un fel îmi plăcea și mie, spun într-un fel, adică să nu mai fi născut eu dacă s-ar fi putut, copiii creșteau bine, se ajutau între ei, aș putea spune că în ce privește disciplina doar cu primii doi m-am chinuit, fiindcă aproape cu toți ceilalți a mers de la sine, cum se zice, pe bandă, și parcă îți lipsește ceva dacă n-ai în casă toate vîrstele, te întristezi, ceea ce, după mine, înseamnă să nu-i mai iubești pe toți la fel...»

El, tatăl, Gheorghe Dogaru, nu și-a închipuit altfel, s-a dus la pădure de la 12 ani și ai lui nu i-au spus «stai tată, nu e de tine»; și singurătatea ce a urmat sentimentul că nimic nu i se cuvine, lui și celor ca el, cînd a orbit mai ales, ca într-o noapte fără dimineață... copiii înseamnă forță, declară Gheorghe Dogaru, punți spre lume, dragoste fără reținere, fiindcă așa trebuie, fiindcă așa e firesc; afecțiunea este spontană, poți iubi oricît si oricum, nu există necunoaștere, rezerve, rețineri, nu ți-e frică, nu ești bănuitor, nu suspectezi, o lume totală, o lume a ta, unde pretutindeni ești doar tu, tu la toate vîrstele, altfel, așa cum ai fi vrut să fii, de 12 ori fiecare vîrstă, ca atunci cînd a început, datorită medicului din Buzău, să vadă din nou, parcă n-a mai văzut la fel ca înainte, ci cu totul altfel, poate mai mult, în orice caz mai mult, și altceva, ce trebuie, de parcă atunci ar fi început să vadă pentru întîia oară, tot la fel și cu copiii; începi să trăiești cu adevărat, să nu mai mori, să simți, fără copii nu există suferință adevărată și fără suferință adevărată nu există bucurie adevărată, n-ar fi înțeles nimic din el, din ce-a fost, din ce este, din ce-ar fi trebui să fie și să nu fie dacă n-ar fi fost ei, copiii, ca o experiență fără sfîrșit al aceluiași act sacru, de început, geneza și continuarea ei în noi cei ce nu știm și nu putem să vedem vederea. «Munții de aici sînt răi, stîncoși, frunza nu urcă decît tîrziu la noi, de aceea oamenii, în compensație parcă, sînt buni și înțelegători; nu din cauza muncii, care o facem în aer curat, eram obosiți, ci din cauza depărtării, a mîncării și a apei pe care trebuia să le cărăm după noi; acum însă tractoarele au reușit să urce în sfîrșit, cabanele sînt curate și cearșafurile albe ca la spitalul din Buzău, mîncarea caldă nu ne mai lipsește, avem și radiouri, iar în fiecare seară nu adorm pînă ce nu citesc măcar un ziar; dar acum și gîndurile sînt mai multe, mă chinuiesc pînă s-adorm și mă chinuiesc pînă ajung acasă, fiindcă de la un timp am foarte multe ce să le spun copiilor; doar doi nu sînt lîngă mine: o fată s-a măritat și locuiește aici în comună; cînd sosesc acasă trimit vorbă să vină dacă n-am eu timp să mă duc s-o văd; iar băiatul cel mai mare este la școală la Săcele; m-am dus să-l văd cu toate știrile din ziare în cap, ba îl vedeam pe stradă netuns, ba pedepsit pentru chiul, sau chiar la panoul cu codașii... dar profesorul mi-a zis că ar dori să aibă toți copiii ca el și atunci i-am spus că-i dau o sută de lei; n-a vrut s-o primească, așa mi-a spus: mi-e dor de frățiorii mei, cu alde matale m-am obișnuit acum să fiu departe, dar de ei mi-e dor, ăștia sînt bani pentru ei... lasă tu grija asta, m-am răstit, muncesc cinstit și-mi permit să dau primului meu fiu muncitor o sută de lei... și n-am exagerat fiindcă bani avem; numai ajutorul pentru copii este de 2 100 lei, mai cîștig și eu vreo două mii, fără să mai punem la socoteală faptul că avem vaci, porci, oi, găini pe care le contractăm și luăm ce ne trebuie pentru gospodărie, o gospodărie mare de care sînt mîndru, cu toate că sîmbetele, cînd vin acasă, m-așteaptă altă muncă, poate și mai grea uneori decît aceea de pe munte, dar de fiecare dată spun că în primul rînd contează faptul că există de muncit, că există pentru cine, cu ce, pentru ce, și multe alte lucruri pe care noi cei de pe munte le discutăm serile sau cînd ne întoarcem acasă, pe drum, întotdeauna pe drum, nu la bufet, fiindcă nu numai că am învățat că nu e sănătos, dar nici nu ne rabdă inima cînd știm cine ne așteaptă și cît ne așteaptă; cît fac pentru ei și cîte le dau, dar dacă o dată nu le-aș duce caramelele pe care le așteaptă ar fi foarte triști și ar însemna să fac și eu precum măgarul care-și sparge singur ciubărul cu lapte, acum cînd am toate motivele să fiu fericit și voi fi, deoarece n-am decît 43 de ani, aș putea spune că pentru mine viața abia acum începe, începe altfel, am scăpat de singurătate, sînt puternic și nici o forță de pe lume nu-mi poate lua, decît prin calamitate, bogăția ce am creat-o..»

Iar ei, copiii, zece acasă, doi plecați, care încă nu produc nimic, cer, cu respect și bunăcuviință, de mîncare, pentru școală, pentru ei cămăși și haine și caramele, dar de la anul, aproape în fiecare an după aceea, cîte unul dintre ei se va întoarce în casa părintească cu propriul lui cîștig și adaos la ideea de bunăstare, 12 ani la rînd cîte unul, ultimul Trăian, avînd acum abia cîteva luni, o mamă tînără, un tată la fel și 11 frați care se gîndesc la el, și se vor gîndi mereu, împreună cu propriii lor fii și fiice de aceeași vîrstă cu Traian sau de vîrste apropiate; într-o astfel de familie nu e de mirare că tatăl se gîndește la fericita clipă cînd va avea nepoți nu de la muncitorul din Săcele, ci de la Trăian, cel de cîteva luni acum, fiindcă nu numai teoretic dar și practic va fi posibil, mai ales că nici atunci chiar, el, Gheorghe Dogaru, nu va fi ieșit la pensie decît dacă nu se va pensiona pe vremea aceea pentru suta de fii, nepoți, nurori, gineri și strănepoți.

Din comuna Gura Teghii pînă la casa muncitorului forestier Gheorghe Dogaru sînt trei kilometri; după alții ar fi numai doi; impresia de depărtare dînd-o serpentinele, muntele, urcușul, adică exact ceea ce compensează oboseala, fiindcă drumul este într-adevăr magnific, la fel ca și privelistea, ca și oamenii, ca și Dorin Dogaru, unul dintre fiii Paraschivei Dogaru, de două ori mamă eroină, Dorin Dogaru care, fără să vrea, cu timiditate, dar sincer, așa cum l-a învățat tatăl său, a intuit simplitatea rostului vieții. «Îți place la școală, Dorine?». «Îmi place». «De ce?» «De ce, fiindcă învăț». «Dar acasă?» «Și acasă». «De ce?» «De ce? Acasă îmi place... fiindcă mă joc».

NICOLAE CRISTACHE ■
Fotografie de **EMANUEL TÂNJALĂ** ■

este mai mult decît un concurs; este un mare concert în care cu toții cîntăm bucuria

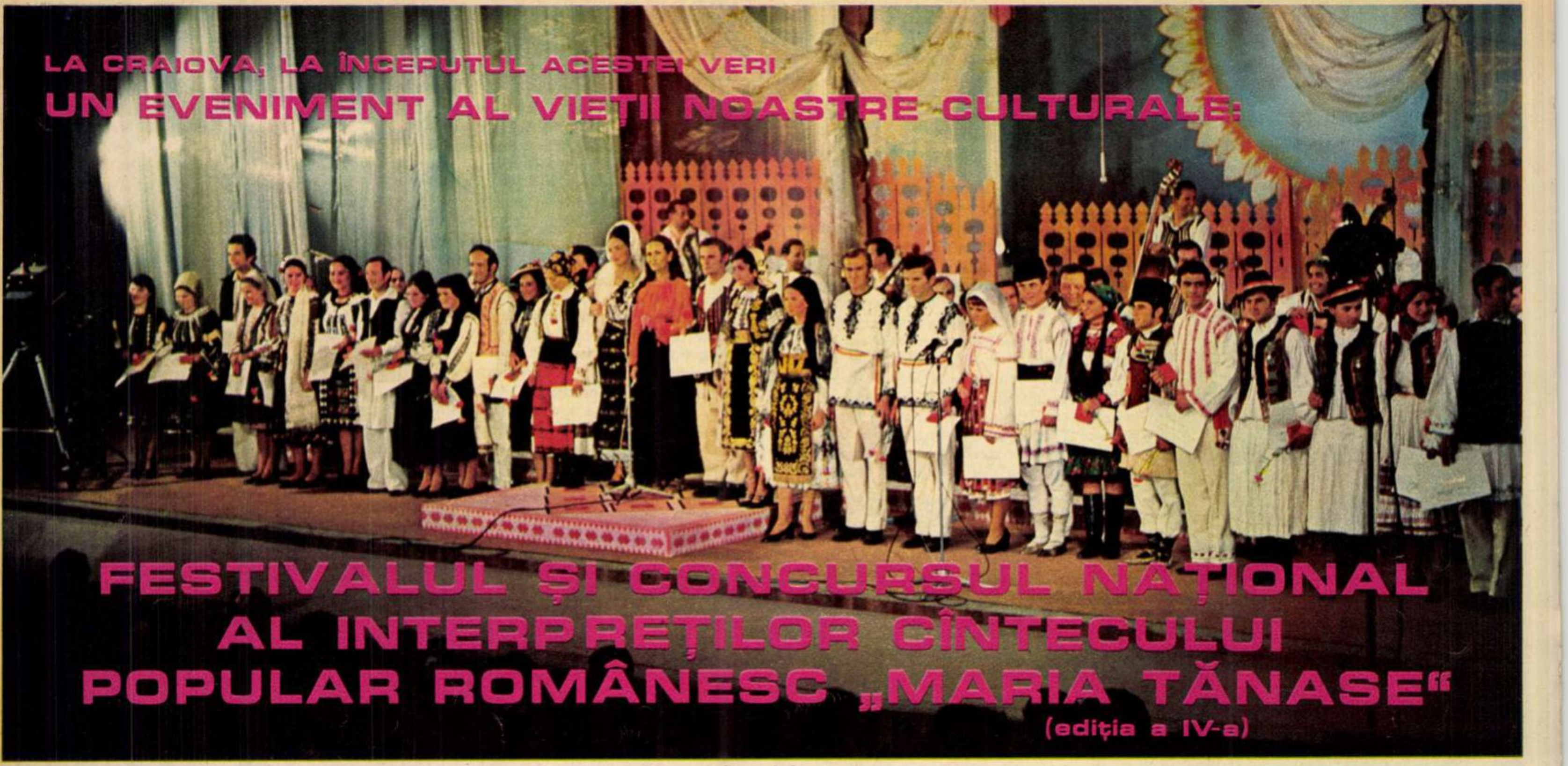

LA CRAIOVA, LA ÎNCEPUTUL ACESTEI VERI

UN EVENIMENT AL VIEȚII NOASTRE CULTURALE:

FESTIVALUL ȘI CONCURSUL NAȚIONAL AL INTERPREȚILOR CÎNTECULUI POPULAR ROMÂNESC „MARIA TĂNASE“

(ediția a IV-a)

Moment final al Concursului

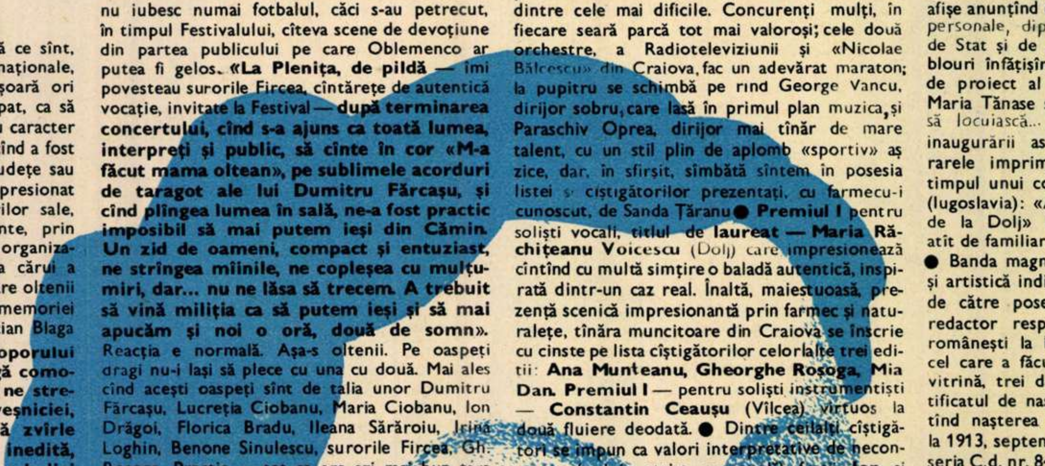

> *«Cine calcă silaba românească, stilul și cîntarea, ca subtila Maria Tănase? Diavolul. Nici el».*
>
> *Tudor Arghezi.*

Am participat, ca iubitor de muzică ce sînt, la cîteva concursuri și festivaluri internaționale, unele folclorice, altele de muzică ușoară ori de jazz, operă sau balet; nu mi-a scăpat, ca să zic așa, în ultimii ani, nici un concurs cu caracter național, și nu m-am dat în lături nici cînd a fost vorba de confruntări artistice între județe sau între comune. Nici unul însă nu m-a impresionat mai mult prin amploarea manifestărilor sale, prin multitudinea de acțiuni adiacente, prin entuziasmul participanților și grija organizatorilor, decît acesta de la Craiova, a cărui a IV-a ediție tocmai s-a terminat, și pe care oltenii s-au gîndit frumos și curat să-l închine memoriei celei «**sortite — așa cum spunea Lucian Blaga — să scormonească sufletul poporului nostru pînă în străfund, să-i smulgă comorile de cîntece și înțelepciune, să ne strecoare, reamintindu-ni-le, fiorul veșniciei, și prin forța ei interpretativă să zvîrle pretutindeni în lume lumina lor inedită, obîrșită de straturile vulcanice ale melodiei și filozofiei noastre populare**».

*

Săptămîna trecută, odată coborît din tren la Craiova și intrat în marea sală de așteptare, primul lucru care-ți atrăgea atenția era biroul de primire a oaspeților la Festival. De aici, operativ și cu amabilitate, erai «expediat» cu o mașină fie la hotel, fie la «comandament», ori la teatru, ori unde spuneai că vrei să mergi. Din goana Daciei, aveai timp doar să observi panourile mari cu afișe anunțînd manifestările Festivalului. Mai apoi le-am studiat cu atenție și am aflat că singur concursul se desfășoară în Craiova, în sala Teatrului Național, și că Festivalul e prezent aproape în toată Oltenia, pe scenele căminelor culturale din comune mai mari ori mai mici, toate cu tradiție și cu nume de rezonanță: Apele Vii, Amărăștii de Jos, Moțățeii și Maglavit, Plenița și Cetate, Bechet și Dăbuleni, Murgași și Bălcești, Bărca și Goicea și multe altele. Eu aș fi tentat să cred că n-a fost sat oltenesc în care să nu se fi simțit sărbătoarea cîntecului, fie chiar și prin emisiunile zilnice ale postului de radio Craiova. Apoi la casele de cultură din Băilești, din Strehaia și din Motru, sau mai departe la Slatina și Caracal — peste tot, dincolo de Olt, dar și pe malul cestălalt, s-a înregistrat cu siguranță, între 2 și 8 iunie, cea mai mare densitate de manifestări folclorice, cea mai mare afluență de public semnalată vreodată la concerte, într-o singură săptămînă. Cifre statistice am aflat ulterior de la **Florea Firan,** președintele Comitetului județean de cultură și educație socialistă: peste 300 de slujitori ai artei populare (cei mai mulți cîntăreți, dar și dansatori, meșteri populari) s-au «produs» în peste 35 de manifestări (au avut loc chiar și cîte 5 concerte zilnic) la care au participat peste 50 000 de spectatori (mă gîndeam chiar la un titlu de articol, ceva asemănător cu «Peste 50 000 de spectatori aplaudă la Craiova victoria cîntecului popular», parafrază la titlurile senzaționale cu care este adeseori gratulată echipa de fotbal craioveană, Universitatea). Dar, după cum se vede, oltenii nu iubesc numai fotbalul, căci s-au petrecut, în timpul Festivalului, cîteva scene de devoțiune din partea publicului pe care Oblemenco ar putea fi gelos. **«La Plenița, de pildă —** îmi povesteau surorile Fircea, cîntărețe de autentică vocație, invitate la Festival — **după terminarea concertului, cînd s-a ajuns ca toată lumea, interpreți și public, să cînte în cor «M-a făcut mama oltean», pe sublimele acorduri de taragot ale lui Dumitru Fărcașu, și cînd plîngea lumea în sală, ne-a fost practic imposibil să mai putem ieși din Cămin. Un zid de oameni, compact și entuziast, ne strîngea mîinile, ne copleșea cu mulțumiri, dar... nu ne lăsa să trecem. A trebuit să vină miliția ca să putem ieși și să mai apucăm și noi o oră, două de somn».** Reacția e normală. Așa-s oltenii. Pe oaspeți dragi nu-i lași să plece cu una cu două. Mai ales cînd acești oaspeți sînt de talia unor Dumitru Fărcașu, Lucreția Ciobanu, Maria Ciobanu, Ion Drăgoi, Florica Bradu, Ileana Sărăroiu, Irina Loghin, Benone Sinulescu, surorile Fircea, Gh. Roșoga. Practic — tot ce are azi mai bun țara românească în materie de cîntec popular. M-a interesat mult felul în care l-au «adoptat» oltenii pe Fărcașu. L-au simțit. Era de-al lor. Nimeni nu plînge ca el doinele, nimeni nu scapără ca el Rustemul... Venit de peste munți la Craiova, Fărcașu are acum două inimi. Una de oltean.

*

Alte manifestări în Festival: Parada portului și dansului popular oltenesc, Tîrgul meșterilor populari din zona Olteniei, diverse expoziții de artă populară, sesiunea de comunicări științifice pe tema «Cîntecul popular românesc», deschiderea unei secții de folclor «Maria Tănase», concerte în aer liber, întîlniri ale publicului cu interpreții preferați, gale de filme folclorice, concursuri cu premii pe teme folclorice și multe altele.

Dintre atîtea evenimente, cîteva mi-au rămas adînc întipărite în memorie. Mai întîi, revăd gala finală, cînd Dumitru Fărcașu a făcut iarăși să suspine taragotul său și cînd Tudor Gheorghe a cutremurat asistența cu o variantă inedită a baladei ciobanului care și-a pierdut oile. Prin combustia înaltă a trăirii, recitalul baladistului s-a cristalizat ca un moment unic, aparte, în Festival.

Mai aud apoi glasul aspru-dulce al laureatei ediției a III-a, Angelica Stoican, cu stilul ei necontrafăcut, vechi de zeci și sute de ani. Și-l mai revăd pe Paraschiv Oprea, dirijor de faimă acum («un nou Mantovani», scria **Daily Telegraph),** acompaniindu-le el însuși pe surorile Fircea la acordeon. De multă vreme dirijorul n-a mai pus mîna pe instrument și iată că pe scena superbului Teatru Național craiovean a făcut-o, în focul muzicii, ca pe vremuri cînd (îmi amintesc, eram elev la școala «Geta» din Drăgășani) «Bebe» Paraschiv Oprea cînta la reuniunile noastre școlare.

● Așadar, **Concursul.** Juriul alcătuit din folcloriști de marcă, al cărui președinte de onoare este **Ion Dumitrescu,** președintele Uniunii compozitorilor, iar președintele — prof. univ. **Dumitru D. Botez,** a avut o sarcină dintre cele mai dificile. Concurenți mulți, în fiecare seară parcă tot mai valoroși; cele două orchestre, a Radioteleviziunii și «Nicolae Bălcescu» din Craiova, fac un adevărat maraton; la pupitru se schimbă pe rînd George Vancu, dirijor sobru, care lasă în primul plan muzica, și Paraschiv Oprea, dirijor mai tînăr de mare talent, cu un stil plin de aplomb «sportiv» aș zice, dar, în sfîrșit, sîmbătă sîntem în posesia listei și cîștigătorilor prezentați, cu farmecu-i cunoscut, de Sanda Țăranu ● **Premiul I** pentru soliști vocali, titlul de **laureat — Maria Răchițeanu Voicescu** (Dolj) care impresionează cîntînd cu multă simțire o baladă autentică, inspirată dintr-un caz real. Înaltă, maiestuoasă, prezență scenică impresionantă prin farmec și naturalețe, tînăra muncitoare din Craiova se înscrie cu cinste pe lista cîștigătorilor celorlalte trei ediții: **Ana Munteanu, Gheorghe Roșoga, Mia Dan. Premiul I** — pentru soliști instrumentiști — **Constantin Ceaușu** (Vîlcea), virtuos la două fluiere deodată. ● Dintre ceilalți cîștigători se impun ca valori interpretative de necontestat (opinie strict personală) frații **Ion** și **Gheorghe Pașca,** taragotiști din Alba, **Domnica Trop** din Mehedinți, interpretă de mare personalitate și creatoare **sui-generis** de folclor **(premiul popularității), Daniela Condurache,** elevă din Prahova — posesoarea unei voci frumos lucrate (**premiul Comitetului județean Dolj al U.T.C.**), și **Ion Duță** din Bihor, cîntînd într-o manieră particulara, frust și neprelucrat, un «Joc bihorean» la vioară cu goarnă (acompaniat de un «veric» la tobă). Amîndoi, românași ca brazii cu tricolorul la pălărie, sfioși și mîndri, pitorești și serioși ● Expoziția de ceramică și de pictură naivă **Stelian Ogrezeanu — Ghiță Mitrăchiță.** Unul olar din... Olari (Vîlcea), «meseriaș» și artist din tată în fiu, celălalt — cunoscut pictor naiv, din Bărca (Dolj). O uimitoare lume expresivă, vie și puternică, similitudine de linie, culoare și ritm. Doi artiști de autentică factură: unul strălucit reprezentant al ceramicii de Horezu — conferindu-i sobrietate, expresivitate, finețe de filigran; celălalt — unul dintre primii și cei mai valoroși pictori naivi ai Olteniei, spirit civic și artistic, original și profund. Două arte populare care se îngemănează și se completează reciproc, izvorîte din aceeași adîncă și sfîntă simțire a țăranului român pentru frumos. De la vasele și furfurile lui Ogrezeanu înveți să prețuiești culoarea cu care Mitrăchiță își îmbracă eroii neamului său, Traian și Decebal, Dragoș, Ștefan și Mihai... ● **La casa Băniei,** Muzeul «Oltenia» a inaugurat o expoziție «Maria Tănase» care va deveni în scurt timp — ne-au asigurat organizatorii — o secție permanentă memorială. «Nu mai încape nici o îndoială — declara prof. Florea Firan — că Festivalul **Maria Tănase** de la Craiova, intrînd în tradiția manifestărilor artistice de amploare, locul secției de folclor în memoria nemuritoarei **Privighetori a Carpaților** nu putea fi decît în Craiova, străvechiul oraș care-și aniversează anul acesta 1750 de ani de atestare documentară, centrul Olteniei, vatră străveche de civilizație românească, leagăn al unei originale sinteze culturale, al meleagurilor de care Maria Tănase a fost atît de mult legată». ● Expoziția cuprinde afișe anunțînd concertele Mariei Tănase, obiecte personale, diplomele de laureată a premiului de Stat și de Artistă Emerită, fotografii și tablouri înfățișînd-o pe marea cîntăreață, planul de proiect al casei oltenești mult visate de Maria Tănase și în care artista n-a mai apucat să locuiască... ● Participanții la festivitatea inaugurării ascultă cu smerenie una dintre rarele imprimări ale neuitatei cîntărețe, în timpul unui concert cu public dat la Novi Sad (Iugoslavia): «Asară vîntul bătea», apoi «Doina de la Dolj» își revarsă sunetele fermecate, atît de familiare, peste capetele noastre plecate. ● Banda magnetică, de o valoare documentară și artistică indiscutabilă, a fost donată muzeului de către posesorul ei, **Trandafir Jurjovan,** redactor responsabil cu emisiunile muzicale românești la Radioteleviziunea din Novi Sad, cel care a făcut imprimarea în 1956. ● Într-o vitrină, trei documente cutremurătoare: Certificatul de naștere seria N.n. nr. 952812 atestînd nașterea Mariei Tănase, de sex femeesc, la 1913, septembrie 25; Certificatul de căsătorie seria C.d. nr. 84475 (numele soțului Pappadopulo Sachelarie) și certificatul de moarte, seria M. nr. 735731 — care anunță posterității că la 23 iunie 1963, la Spitalul Fundeni, a încetat din viață Maria Tănase. Dar noi știm că nu este așa, între aceste trei hîrtii cu litere reci e cuprinsă o viață fierbinte, un cîntec nemuritor... Pentru noi toți, cei prezenți în sala expoziției, pentru toți cei care cîntă și simt românește, pentru întreg poporul nostru, Maria Tănase e pururi vie și cîntecul ei va răsuna mereu cît se va înălța la cer cîntecul ciocîrliei.

*

În concluzie se desprinde imaginea unei manifestări de puternică rezonanță națională, întrunind, pe aceeași scenă, cea mai largă participare a talentelor interpretative, reunind de la începătorul de 17 ani, venit la primul lui concurs, pînă la așii profesioniști ai genului. Printre calitățile ei: abordarea unui repertoriu extraordinar de întins și de dens, cuprinzînd toate formele genului cîntat — de la cîntec, doină, baladă, pînă la romanță, cîntec de petrecere și multe forme ale genurilor instrumentale; maniera de expunere tot atît de variată, pe cît de variate au fost profesiunile concurenților — pe aceeași scenă s-au întîlnit muncitorul de pădure cu taxatorul ITB, elevul de școală cu profesorul animator, țăranul cooperator cu desenatoarea tehnică; apoi prezența atîtor și atîtor componente ale artei populare.

Și ce alt omagiu mai binemeritat al talentului și personalității Mariei Tănase ar putea fi adus — decît această olimpiadă națională a versului și cîntecului popular, a cărei importanță rezidă în impresionanta trecere în revistă a valorilor noastre perene, în regăsirea întru același cuget și simțire a slujitorilor artei noastre populare.

Sărbătoare a creației de geniu, circumscrisă spațiului mioritic, izvorîtă din adîncimea mileniilor, îmbogățită și amplificată de împlinirile luminoase ale destinelor noi ale patriei noastre.

NICOLAE SPIRESCU ■

de a fi împreună, de a putea scoate la iveală atîtea comori ale sufletului românesc

Horă mare românească în Piața Unirii.

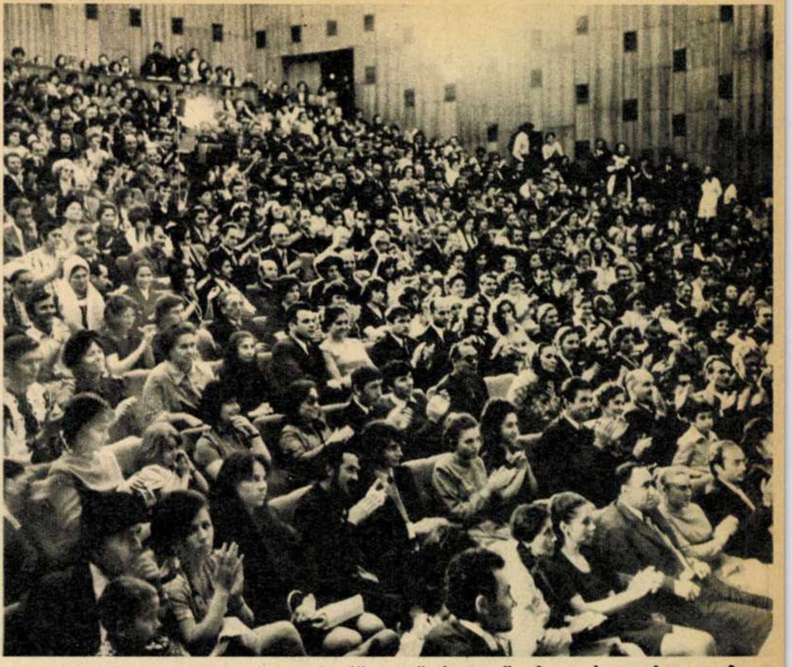

Un public entuziast și generos aplaudă, seară de seară, cîntecul popular românesc.

Membrii juriului (de la stînga la dreapta): Ștefan Cărăpănceanu, Alexandru Amzulescu, Hari Brauner, Tiberiu Alexandru, Emilia Comișel, D.D. Botez **(președintele juriului),** Constantin Ungureanu.

Moment inaugural al dublei expoziții de ceramică și pictură naivă Stelian Ogrezeanu — Ghiță Mitrăchiță.

După deschiderea expoziției Maria Tănase.

Un grup de concurenți aplaudă... cîștigătorii.

Printre invitații Festivalului, Lucreția Ciobanu și Dumitru Fărcașu.

1

2

3

4

1 Maria Răchiteanu-Voicescu **(Dolj),** Premiul I **și titlul de** Laureat.
2 Vetuța Merticariu **(Timiș),** Premiul special al Consiliului Culturii și Educației Socialiste,
3 Maria Bonț **(Sălaj),** Premiul Uniunii compozitorilor.
4 Constantin Ceaușu **(Vîlcea), Premiul I pentru soliști instrumentiști.**
5 Cornelia **și** Elena Jurcă **(Hunedoara),** Premiul II.
6 Tudorică Sergiu**(Dolj)** Premiul II **și** Premiul special al Radioteleviziunii.
7 Traian Ciuculescu **(Argeș)** Premiul II **pentru soliști instrumentiști.**
8 Maria Bălan **(Arad)** Premiul III.
9 Ion **și** Gheorghe Pașca **(Alba)** Premiul III **pentru soliști instrumentiști.**

Fotografii de **ELENA GHERA** ■

5

6

7

8

9

MĂRTURII-ACCENTE-SEMNIFICAȚII

ȘTEFAN CĂRĂPĂNCEANU, muzicolog, reprezentantul în juriu al Consiliului Culturii și Educației Socialiste: «Prezent pentru prima dată la Festivalul și concursul național al interpreților cîntecului popular românesc «Maria Tănase», cunoscător în același timp al ecourilor deosebit de favorabile ale edițiilor precedente, consider că această manifestare artistică se exprimă în contextul celorlalte acțiuni de acest gen ca o adevărată sărbătoare a folclorului muzical vocal și instrumental din țara noastră. Festivalul în general, dar mai ales concursul, și-a atins cu prisosință scopul propus și anume de a valorifica scenic folclorul autentic tradițional, de a promova creații inspirate din realitățile noastre socialiste, de a stimula tinerele talente de interpreți din rîndurile artiștilor amatori». ● **Prof. univ. EMILIA COMIȘEL, folclorist, membru al juriului:** «Au venit aici la Craiova tineri din toate județele țării, deținători ai tezaurului nostru artistic, care, ca într-o horă uriașă, au demonstrat impresionanta capacitate de recreare a comorilor tradiționale, de permanență a unei culturi populare de o impresionantă organicitate și măiestrie. În străvechile semnale păstorești ale fraților Pașca, «zise» altădată din buciume și trîmbițe, am simțit revelația înnoirii permanente a culturii populare care își împrospătează continuu mijloacele de interpretare pe măsura timpului. Dacă m-aș opri numai la aceste cîteva gînduri și tot s-ar înțelege de ce festivalul-concurs de la Craiova reprezintă un mare act de cultură, un prilej de mîndrie și de dragoste nețărmurită pentru geniul creator al înaintașilor, pentru prea plinul sufletesc al omului de azi.» ● **STELIAN OGREZEANU:** «Este un mare prilej de bucurie pentru mine să particip cu ceramica mea la acest festival care îmi umple inima de bucurie, pentru că văd aici cît de mult iubesc oamenii arta noastră populară, pentru că văd cît de utilă este această străveche meserie a noastră, olăritul, în care eu cred și voi crede de-a pururi». ● **PARASCHIV OPREA — dirijor al orchestrei de muzică populară a ansamblului «Rapsodia română» și dirijor — în concurs — al orchestrei «Nicolae Bălcescu» din Craiova:** «Am participat acum la cea mai frumoasă și mare sărbătoare a cîntecului românesc omagiind memoria scumpei noastre Maria Tănase. La Craiova au venit cîntăreți din întreaga țară și toți au oferit tot ce-au avut mai bun în ei pe versuri și melos românesc. Impresionantă trecerea în revistă a comorilor folclorului nostru, una dintre cele mai prestigioase manifestări de acest gen». ● **LUCREȚIA CIOBANU:** «Este mai mult decît un concurs, este un mare concert în care cu toții cîntăm, cor uriaș, bucuria de a fi împreună, de a putea scoate la iveală atîtea comori ale sufletului românesc pentru care s-a străduit și marea noastră înaintașă Maria Tănase. Nu e numai un omagiu adus Mariei Tănase, ci un omagiu adus muzicii românești, spiritului folcloric, deci spiritului românesc.» ● **TRANDAFIR JURJOVAN, muzicolog din Novi Sad:** «De la zi la zi am trăit emoții peste emoții. Cînd pe scenă au apărut Ion Drăgoi, Tudor Gheorghe sau Maria Ciobanu, emoțiile mele au atins punctul lor culminant. M-am simțit într-adevăr mîndru că sînt de origine română, că lupt și eu cu slabele mele posibilități să fac cunoscute în țara mea, Iugoslavia, comorile cîntecului românesc. Acest festival e demn de numele Mariei Tănase». ● În încheiere, opiniile tovarășului **ION CETĂȚEANU, secretar al Comitetului județean Dolj al P.C.R., președintele comitetului de organizare al Festivalului.** «Acum, la sfîrșitul celei de-a patra ediții, aș vrea să declar că festivalul nostru a întrunit cea mai bună participare de pînă acum (38 de județe), că sarcina alegerii celor mai buni dintre cei mai buni a revenit unui juriu de înaltă competență, condus de această personalitate a vieții noastre culturale care este profesorul D.D. Botez și că juriul s-a achitat strălucit de sarcina sa. Un sprijin deosebit am primit din partea organelor competente din județele participante, care ne-au trimis concurenți bine pregătiți, cu melodii autentice, precum și din partea Consiliului Culturii și Educației Socialiste, Uniunii compozitorilor, Radioteleviziunii române, Institutului de cercetări etnologice și dialectologice, a căror contribuție autorizată ne-a ajutat esențial la împlinirea nobilelor rosturi ale acestei manifestări de prestigiu. Desigur, ne-ar fi bucurat și mai mult prezența în mijlocul nostru a maestrului Ion Dumitrescu, președintele Uniunii compozitorilor, tot așa cum ne-ar fi bucurat prezența tovarășului Ion Jinga, vicepreședinte al Consiliului Culturii și Educației Socialiste, pe care știm cît de mult îl preocupă manifestarea noastră, dar sperăm că vor fi prezenți la edițiile viitoare. Aș vrea să mai remarc activitatea celor două orchestre, precum și a celor doi dirijori, Paraschiv Oprea și George Vancu, al căror ritm intens de lucru, pe care membrii celor două orchestre și l-au impus cu severitate, a asigurat cu prisosință buna desfășurare a laturii muzicale a concursului.

Fac un gest firesc mulțumind revistei Flacăra pentru sprijinul acordat și mărturisesc că după lăsarea cortinei celei de-a patra ediții a **Concursului și Festivalului Maria Tănase** este necesar să ne gîndim de pe acum la pregătirea celei de-a cincea ediții, din 1977, pe care o dorim mai frumoasă, mai măreață, și mai autentică».

N.S. ■

SĂLIȘTE- un popas al spiritului

...E o imagine-simbol a mărginimii sibiene, robustă, teafără și în același timp deschisă, cu hotare care se pierd spre niște zări ale timpului.

Intrind în comuna Săliște (18 kilometri depărtare de Sibiu, pe șoseaua care duce la Alba Iulia), îți dai seama că Picu Pătruț nu s-ar fi putut naște decît aici. Sîntem într-o fabuloasă lume mitică, în care trăiesc ca la ele acasă basmele. Sîntem într-o lume ale cărei elemente de esență — de cultură materială, de cultură spirituală — se așază la răspîntia anilor de acum ca niște simboluri ale unor civilizații străvechi, scufundate în aura visului și a legendei, dar a căror forță cosmică trăiește teafără, exprimîndu-se prin întraga viață a locului.

Ce înseamnă lumea acestui sat, de unde începe ea? Ea este o lume a mărginimii sibiene, o lume de ciobani și de artiști. Ea are, ca și luna în voaluri fantomatice de aburi (luna, la Săliște, răsărită peste Munții Cibinului și peste apele Rîului Negru, este totdeauna fantomatică, ireală, stranie, o lună de basm scăldată în aburi și cețuri hieratice), hotarele pierdute în zări, într-un fel de nețărmurit geografic, în care crîngurile de oameni ce formează cele nouă sate ale comunei sînt, uneori, tot atît de departe unul de altul ca și comuna întreagă față de burgul Sibiului. Este cea mai întinsă comună a județului, ocupă mai mult de 20 000 de hectare. Locuitorii sînt vreo 9 000, deci fiecare are în juru-i nemărginiri de spații, înecate în ierburi de pășuni și în fum de nouri. Centrul Săliștei e un tipic centru transilvan, cu case solide, robuste, multe din ele somptuoase, case străvechi, vopsite în galben sau verde, case în culori minerale, patinate solemn de vreme. Privite de sus, din fereastra unui balcon sau turn cu ceas care încheie amurgul în ogivă, acest centru vălurește, sub solzii de țiglă ai acoperișurilor țesute compact pe spații vaste, asemeni centrului unui mare oraș. Ți se pare că aici, în acest spațiu al străvechimii, al robusteții și al ordinii, totul se mișcă, s-a mișcat și va mișca totdeauna foarte sigur, după mecanica de ceasornicărie a turnurilor care măsoară zilele și anul. Ți se pare că nu se poate ieși, că e imposibil să ieși vreodată, fie și numai c-un pas, din metrica, ordinea, rigoarea și ritmul acestui centru, a străzilor și orologiilor lui, fiindcă această metrică, această rigoare, aceste ritmuri de viață ale Săliștei s-au constituit în timp, ca și arhitectura, ca și omul care calcă asfaltul cotidian cu un pas istoric. Spațiul acesta ce pare închis în carapacea lui seculară, spațiul acesta ce pare c-a înghețat ca în rama unui tablou, se sparge însă odată cu străzile care pleacă din el spre zeci de puncte (centrul e jos, în vale, străzile se desfac și urcă spre dealuri, coline și munți), se sparge și se deschide spre uriașe grădini, pajiști, pășuni, ierbării, punctate de colți de stînci, punctate de arhaice case rustice, mici și acoperite cu șiță, fremătînd de o altfel de viață, vie, fierbinte, neașteptată, nesupusă canoanelor, schimbătoare de la o clipă la alta.

Despre Picu Pătruț, ciobanul-artist născut în această lume, la confluența dintre timpul cu sunet rece de orologiu și timpul cu rezonanță veselă, schimbătoare, fierbinte, al tălăngilor turmelor risipite pe munți și dealuri, s-a aflat tîrziu. S-a aflat, de fapt, acum cîțiva ani. Un scriitor, Paul Anghel, și un istoric, profesorul Onisifor Ghibu, săliștean de fel și rămas al Săliștei pînă la moarte, retras aici în hermitajul bibliotecii sale ca într-un spațiu al altui veac, ni l-au dăruit, într-un interviu, în tot ineditul, miracolul și enigma lui. Picu Pătruț, ne spun cei doi, este unul dintre cele mai interesante destine de artist ale culturii noastre. La trei veacuri și jumătate după Gutemberg, acest cioban din Săliște își scrie cărțile cu mîna. La două veacuri și jumătate după Atanasie Crimca, ultimul mare miniaturist medieval, Picu Pătruț, în plină epocă a cromolitografiei, face operă de miniaturist, cu culori de apă pregătite de mîna lui, după rețetele și secretele lui. Născut în 1811, stins în 1871, rămas și el al Săliștei pînă la moarte (n-a ieșit, pare-se, decît o singură dată din sat, într-o expediție peste munți, la Schitul Cheia), el a lăsat, între artiștii medievali ai românilor, cea mai întinsă operă, cel mai mare tezaur de artă. Picu a scris, *manu propria*, mai multe zeci de volume de stihuri, imnuri, comentarii la texte sacre, ornate toate cu miniaturi, în număr de peste 3 000. Dacă am desfășura pe pereții unui edificiu miniaturile lui, scria o revistă acum cîțiva ani, am putea acoperi cu ele frescele de la Voroneț și Sucevița. O expoziție adunînd o parte din aceste miniaturi, puse la dispoziție de profesorul Ghibu, deschisă tot acum cîțiva ani la București, a uimit. S-a vorbit atunci, în cercurile specialiștilor, ca despre un moment nepereche, ca despre un unicat de rafinament artistic în patrimoniul culturii noastre, ridicîndu-se, chiar și la scara miniaturii, la prestigiul unui monument național.

De ce Picu Pătruț s-a născut la Săliște, de ce opera lui s-a născut aici?

Stăm de vorbă, în clădirea-monument de arhitectură a primăriei, cu un tînăr istoric de azi. Profesorul de istorie Vasile Crișan (care e și directorul căminului cultural al comunei, și locțiitorul secretarului comitetului de partid) are 30 de ani. De data asta nu mai avem de-a face cu un istoric de obîrșie sălișteană (profesorul e de fel de pe lîngă Cluj-Napoca, a venit aici în 1968), ceea ce nu ne poate decît avantaja. În expunerea interlocutorului nostru subiectivismul regional lipsește, chiar dacă admirația pentru «obiect», pentru aceste locuri, e foarte vie. Comuna, ni se spune, e cunoscută ca o așezare de păstori, ca un mare și înfloritor centru al mărginimii, ceea ce este perfect adevărat. Mai puțin se știe însă despre Săliștea culturală, despre Săliștea citadelă a tradiției și a culturii populare, despre Săliștea leagăn de cărturari și de artiști. Școala comunei e atestată documentar încă din anul 1616, fiind deci, ca vechime, a doua din Transilvania, după cea din Scheii Brașovului. Cu un veac înainte, în 1508, un grămătic din Săliște era trimis în misie diplomatică de către magistratul din Sibiu la domnul Țării Românești și la Banul Craiovei, ceea ce, iarăși, spune destul despre starea civilizației și culturii locului, ale unei Săliște

Pietrele vastei piețe centrale au fost tocite de pașii nenumăratelor generații. Ornicul vieții locului bate însă, acum, mai plin și mai viu, cu largi reverberații în mîine.

De secole, covorul de Săliște încă se țese... Memoria produsului rafinat nu s-a pierdut.

denumită în epocă «magna vila valahicalis», notată în documente și ca cetate de scaun. În timp, mai departe, comuna se constituie ca o veritabilă capitală spirituală a mărginimii, ca un nucleu de viață ce înseamnă o permanență a muncii și a creației, ca un punct incandescent de referință pentru întreaga zonă. Corul comunei, vechea «reuniune de cîntări», s-a întemeiat în 1883; tot atunci a luat ființă asociația sau «reuniunea» meseriașilor (la numai doi ani după cea din Sibiu) și tot de pe atunci, de pe la finele veacului, de pe cînd se stingea din viață miniaturistul-cioban Picu Pătruț, se știe despre o «reuniune de înfrumusețare», al cărei rost a rămas enigmatic istoricilor, sau cel puțin interlocutorului nostru, dar a cărui denominație spune și ea destul. Nu se putea ca în aceste locuri, conchide interlocutorul nostru, care sînt locuri de temelie, locuri-cunună ale mărginimii Sibiului, să nu se nască un Picu Pătruț.

Totuși, cînd s-a auzit prima oară despre ciobanul-artist (profesorul Ghibu i-a descoperit miniaturile acum șapte decenii, în 1905), descoperirea, în rîndurile celor puțini care au aflat de ea, a derutat. Ce să caute un artist de geniu, aici?! Datele locului, în epocă, contraziceau violent o astfel de apariție. În anii de început ai secolului, ca și mai tîrziu — mai accentuat mai tîrziu! — Săliștea nu mai era decît o așezare oarecare, un fel de Pompei al satului românesc, cel puțin în datele sale spirituale. Peste fremătătoarea vatră de cultură a veacului dinainte se așezase, strivitor, noul veac, al marilor proprietari de pășuni și de turme, al negustorilor, al afaceriștilor, al disprețului opulent față de tot ceea ce însemna viață spirituală, creație, artă, podoabe. Pînă la Eliberare, Săliștea a însemnat, tot mai mult, afaceri cu turme, tăbăcării, cîrciumi (erau, mi se spune, prin anii '30, vreo 16 «locante» prospere și zgomotoase), vechile «treburi culturalicești» fiind uitate, măturate de noul veac, de noul val, prelungindu-se prin timp tot mai firav, prin inerția tradiției, prin osteneala cîtorva intelectuali legați de popor. Sigur, costumul național de Săliște rămînea încă celebru, veneau domni și cucoane din București să-și comande aici cojoace, năframe, ii; sigur, corul și alte formații artistice dădeau încă spectacole (s-a pus în scenă, în 1908, de către membrii corului, chiar și o operetă, «La șezătoare» de Tiberiu Brediceanu), dar ceva se uscase, ceva se stinsese, fertilul tictac ascuns al tradiției bătea tot mai slab, rotițele orologiului cultural funcționau disparat sau anapoda, cu sunet spart.

Pe masa de lucru a celor din fruntea obștei, a primarului Toma Lupaș (săliștean, om al locului, 38 de ani), a vicepreședintelui de consiliu Ilie Ivănuș (tot săliștean, 30 de ani), ca și a profesorului-locțiitor al secretarului comitetului de partid cu care ne întreținem, se află, la ora de față, ca principală problemă a atenției, niște hărți. Hărțile, împreună cu un volum dactilografiat de cîteva sute de pagini, compun schița de sistematizare-urbanizare a Săliștei, destinată a deveni, în cincinalul viitor, oraș. Ornicul vieții comunei, împins cu cîțiva ani mai înainte, va face, ne lasă să înțelegem această schiță, ziua ei mai cuprinzătoare și anul mai lung, adică mai intens. Comuna va avea, în anii ce vin, 11 000 de locuitori, va avea o mare fabrică de confecții (800 de lucrători), va avea edificii moderne, între care blocuri de locuințe, va dispune de amenajări turistice complexe, de... Dar cultura, viața spirituală? Cît va suna, în metalul noilor ritmuri de muncă și viață, metalul spiritului?

Va suna, ni se spune. Va suna, poate, mai intens ca oricînd. Deja sună, deja a început să sune.

După ani de tăcere, Săliștea aude din nou, distinct, acest sunet. Il aude bătînd din nou și recunoaște, ascultîndu-l, pulsul inimii ei dintotdeauna. Străvechiul cor a fost repus pe picioare (cor decorat acum cîțiva ani cu Ordinul Muncii clasa a II-a). s-au pus pe picioare formații artistice noi și, mai ales, o bază materială și tehnică nouă, mai întinsă și mai bogată ca niciodată. Să socotim: două cămine culturale noi, unul în centrul Săliștei și altul în satul Amnaș, care-au costat aproape 1 milion de lei. Cu totul, în comuna de azi, noi sau înnoite din temelii: 10 cămine. Să mai socotim: un muzeu etnografic în satul Galeș (prin care trec anual cam 16 000-20 000 de vizitatori), un muzeu de icoane pe sticlă în satul iubit de Blaga al Sibielului (unic, prin valoarea colecțiilor, în întreaga țară), un muzeu istorico-etnografic al liceului, un punct muzeistic cu prețioase documente (printre care și miniaturi de Picu Pătruț). Să mai socotim: un liceu teoretic, trei școli generale de opt ani, patru școli de patru ani. Să mai socotim: secții de artă și artizanat (marochinărie, covoare naționale etc.). Să mai socotim: festivaluri artistice de amploare, celebre în mărginime și nu numai în mărginime, printre care cel numit «Întrecerea junilor», feerie de iarnă, expoziție vie a portului, cîntecului și datinilor din zonă. Să mai socotim: un cinematograf, o librărie. Să mai socotim: o bibliotecă publică cu 16 000 de volume, cu acces liber la raft, cu două săli de lectură, sală de proiecție, bogată colecție de discuri. Ce să mai socotim? Ceea ce i-a scăpat azi reporterului, mîine va observa, desigur, localnicul. Încheiem deci socotelile noastre aici, lăsînd să ne contrazică și să ne corecteze Săliștea însăși, această splendidă citadelă a culturii populare, care ne-a relevat în aceste zile, din plin, cîteva din dimensiunile noi sub care respiră și trăiește timpul nostru socialist.

Reporterului, datele de mai sus i s-au părut impresionante. Celor ai locului, spune profesorul Crișan, ele li se par abia un început. Se depun, la ora de față, mari eforturi pentru mai mult. Se visează la o reînviere pe scară mare a tuturor artelor și meșteșugurilor tradiționale (cusături populare, cojocărit etc.), mai fiind nevoie, în acest sens, și de un sprijin mai substanțial al unor foruri, pentru ca visul să nu-și întîrzie împlinirile. Cine mai coase azi costume populare, cine mai coase și mai decorează cojoace? O mai fac puțini. Cîțiva bătrîni. Costumele care mai sînt prin comună, uitate prin scrinuri și lăzi de zestre, se fac tot mai puține. Morții satului se îngroapă, potrivit tradiției, îmbrăcați cu ele. În cele două cimitire ale Săliștei, au putrezit strămutate sub cruci, mii, zeci de mii de piese de artă, dimpreună cu secretele creatorilor lor.

Și cît se caută astfel de piese în toată țara!

Discutăm, într-un atelier manufacturier din comună, cu «madam' Dădîrlat». «Madam' Dădîrlat» și atelierul ei fac pălării. Pălării mocănești, pălării mărginene, țesute din lînă, după un procedeu special, foarte laborios. «Vin și oameni din Moldova să mi le cumpere — ne spune pălăriera. Oameni de prin sate, țărani, ciobani»... «Le plac așa de mult?», ne mirăm, gîndindu-ne la ostenelile și la cheltuielile unui drum care străbate o țară pentru o pălărie. «Le-or fi și plăcînd (surîs discret, orgolios, al amfitrioanei), dar, știți, nu-i numai asta. Cînd se duc să vîndă brînză în cîte un loc, să zicem la Iași sau la Bacău, își pun pălăriile mele. Toată lumea vine să cumpere de la ei, zicînd că-s mărgineni, că-s sibieni, că brînză ca a lor»... Amfitrioana rîde, acoperind cu spatele un anumit colț al atelierului, în care se fabrică, după un procedeu misterios, pălăria. Dacă s-ar deschide în sat o secție pentru pălării a cooperației meșteșugărești, mă asigură profesorul Crișan, ar fi un veritabil exod de clienți.

Dar dincolo de economie și de comerț, chiar cînd e vorba de artizanat sau artă populară, Săliștea este cu mult mai mult. Săliștea rămîne, prin tot ce-a dat pînă azi, un popas al spiritului. Secolele și-au păstrat aici intactă poezia. Străzile cu clădiri specifice, cu arhitecturi specifice, pietrele vastei piețe din centru tocite de pașii generațiilor, livezile și pășunile, căsuțele cu cerdac și căciuli de șiță, stînele risipite prin toți munții din jur, miniaturile lui Picu Pătruț — toate ne vorbesc despre un trecut de care se reazemă ființa noastră, ascultîndu-se și regăsindu-se pe sine și împlinindu-se în noua istorie care — ca pretutindeni — se scrie și aici.

O scrie omul, săliășteanul de astăzi. El a păstrat atît hărnicia ciobanului Picu Pătruț, iscusit crescător de oi, cît și harul fără pereche al artistului.

Cînd ne gîndim deci la Săliște, ne gîndim la acest om. Ale cărui mari disponibilități creatoare și mari ambiții de afirmare rămîn deschise, favorizate din plin de noua epocă.

ILIE PURCARU ■

Fotografii de **ION PREDOȘANU** ■

Ocolul Pămîntului în 80 de zile

Sighișoara

în sala de expoziții de la teatrul național expune:

AUREL MIHAILOPOL — 303 fotografii

O forță extraordinară de a crea metafore.

Fotografiile lui Mihailopol sînt niște construcții savante, tablouri compuse cu minuțiozitate de virtuos, dar punctul de plecare se află în zonele inspirației celei mai autentice. Lui Mihailopol îi trec prin minte viziuni tulburătoare, pe care, apoi, le caută și le găsește în realitate.

Moderne, pline de nervozitate și înfiorarea mișcării, ele trăiesc, sînt vii.

Pe drept cuvînt, imaginile sale au fost numite POEME OPTICE. Le citești ca pe versuri și te dor ochii de atîta alb, și ți se cabrează gîndurile de atîta mișcare.

Momente de rară desfătare artistică, privindu-le, ne simțim mai puri, ca într-o dimineață a simțurilor.

Este talentul lui Mihailopol de a ne releva frumusețea, ineditul lumii neobișnuite.

El trebuie privit cu uimire, ca orice lucru care ține de miracol.

MARIN SORESCU ■

Eu îi iubesc îndeosebi fotografiile așa zis realiste: un cap de copil văzut de Mihailopol, surprins pe o ladă într-o Alimentara, prima zăpadă la Cristian — de care m-am îndrăgostit imediat ce am văzut-o, ca de o femeie în tramvai — portretul lui Mazilu-diavolul sînt tablouri cu care merg zilnic prin oraș, mă urc în taxi cu ele, mă însoțesc prin librării și la pîine, ca orice vers de trei secunde esențiale, ca o melodie de păstrăvi schubertieni, ca un poem personal din colecția particulară cu care fiecare sîntem dotați, mai mult sau mai puțin onest.

RADU COSAȘU ■

Mihailopol transformă prin arta sa orice aparență în esență, eliminînd parazitarul, realizînd astfel un gen nou al fotografiei artistice, în care impune nu numai o imagine insolită, de o inegalabilă măiestrie, dar și de o personalitate puternică, originală, frămîntată, persuasivă, care caută continuu, insistă, distruge pentru a reface și, în cele din urmă, descoperă și redescoperă voluptatea: de a crea o nouă privire.

MIRCEA DEAC ■

LUMEA DE MÎINE

colonizarea lunii

Posibilitățile tehnologice ale timpului nostru, confirmate prin debarcările repetate ale omului pe Lună, deschid perspectivele unei stabiliri de orașe pe satelitul pămîntului, într-un viitor apropiat. S-au elaborat, în această privință, planuri amănunțite, din care vom da, în acest articol, cîteva date generale. Va trebui să adăugăm însă, în prealabil, că dificultățile majore ale unei colonizări a Lunii de către o populație umană numeroasă sînt, în prezent, rezolvate: transportul tehnicienilor ca și al primelor utilaje sau materii prime nu reprezintă o greutate de neînvins; efortul financiar nu va depăși cu mult sumele reclamate de programul Apollo; solul și subsolul lunar vor oferi materialele prime necesare marilor construcții ce se vor efectua pe satelitul nostru, îngăduind o autonomie tehnologică selenară; reutilizarea repetată a rachetelor făcînd legătura Pămînt-Lună va micșora sensibil greutățile financiare, făcînd, în același timp, din aceste călătorii o activitate de rutină. Nimic nu se va opune, așadar, în principiu, unei colonizări selenare.

Obiecția lipsei de interes practic a unei asemenea colonizări este lipsită de validitate. S-a arătat, în adevăr, că mulțumită examenului din perspectivă cosmică, de la cîteva sute de kilometri depărtare, s-a putut adînci cunoașterea planetei noastre, sub raport geodezic, geografic, meteorologic, geologic, îngăduindu-se, în același timp, descoperirea de noi zăcăminte de materii prime, în subsolul terestru; interesului reprezentat de studiul Terrei de la o perspectivă exterioară — înfăptuită de sateliți — se adaugă imensele resurse de materii prime aflate pe Lună, ca și posibilitatea decongestionării suprafeței pămîntului a cărei înmulțire demografică ar putea ajunge, după anumite previziuni, la 80 miliarde de oameni peste cinci secole.

Din mulțimea proiectelor prevăzînd colonizarea spațiului, discutate recent în revistele științifice de mare prestigiu (*The Nature*, *Physics Today*, *The Sciences*), pe care le vom rezuma într-un număr viitor, vom expune în prezent planurile mai vechi (1969) publicate în ziarul *New York Times*, avînd un plan amănunțit de oraș lunar, schițat de Roy Scarfo, de la Soc. «General Electric», prezentate în publicația americană: *Către lună și dincolo de ea.*

«Orașul lunar» va comporta, pe suprafața Lunii, o centrală atomoelectrică, izvor al energiei necesare așezării. Tot pe suprafața satelitului se vor afla uzine pentru transformarea din roci lunare a hidrogenului și oxigenului lichid necesare sintezei apei și respirației locuitorilor, aflați în subsolul lunar, ca și diferite alte instalații: pistă de aselenizare a rachetelor de legătură Pămînt-Lună, un observator astronomic, antene radio-astronomice, piste de transport pe suprafața Lunii etc.

Adevăratul oraș va fi situat dedesubtul suprafeței lunare. Planurile prevăd locuințe pentru coloniști, zone pentru cultivarea legumelor și fructelor, galerii de artă, institute și laboratoare de cercetare, școli, expoziții de artă permanentă. Spațiul, climatizat și adaptat nevoilor fiziologice umane, va îngădui, prin densitatea mică a Lunii, deplasarea individuală a oamenilor, cu ajutorul aripilor: locuitorii de pe Selena vor deveni adevărați Icari.

Se va asigura, în acest mod, existența normală a milioane de oameni, folosința directă, prin exploatare minieră sau a transformării energiei solare, a unor noi izvoare energetice, ca și dezvoltarea armonioasă și creatoare a vieții omenești, în interiorul satelitului pămîntesc.

Proiectul colonizării lunare — care are numeroase alte aplicații, cu deosebire lansarea unor vehicule cosmice în condiții mult mai economice decît pe pămînt — nu este singurul. În numărul viitor, vom enumera cîteva alte programe de colonizare mai recente. **ION BIBERI ■**

PROGRAMUL CENACLULUI FLACĂRA

Luni 16 iunie 1975, începînd de la orele 14, Cenaclul Flacăra va fi oaspetele personalului medical de la Spitalul Fundeni. În aceeași după-amiază, în jurul orelor 18, membrii cenaclului vor susține un program de muzică și poezie la expoziția «303» deschisă de artistul fotograf AUREL MIHAILOPOL în sala de expoziții a Teatrului Național (intrarea prin strada Batiștei).

●

În ceea ce privește programul viitor al cenaclului, anunțăm pe cititorii noștri că între zilele de 22 și 28 iunie 1975 va avea loc pe litoral, în prima sa ediție,

FESTIVALUL DE VARĂ

FLACĂRA

1975

Spectacolele se vor desfășura după cum urmează:
duminică 22 iunie — Teatrul de vară Eforie Sud
luni 23 iunie — Teatrul de vară Eforie Nord
marți 24 iunie — Teatrul de vară Mamaia
miercuri 25 iunie — Teatrul de vară — cinematograf — Saturn
joi 26 iunie — Sala Sporturilor — Constanța
vineri 27 iunie — Teatrul de vară Costinești
sîmbătă 28 iunie — Teatrul de vară Neptun

Biletele se vor difuza prin agențiile de bilete din localitățile respective.

ACȚIUNEA STOP ALCOOLISMULUI

REPORTAJ LA O SECȚIE DE DEZALCOOLIZARE

O sticlă mare de votcă băută pînă la nouă dimineața.

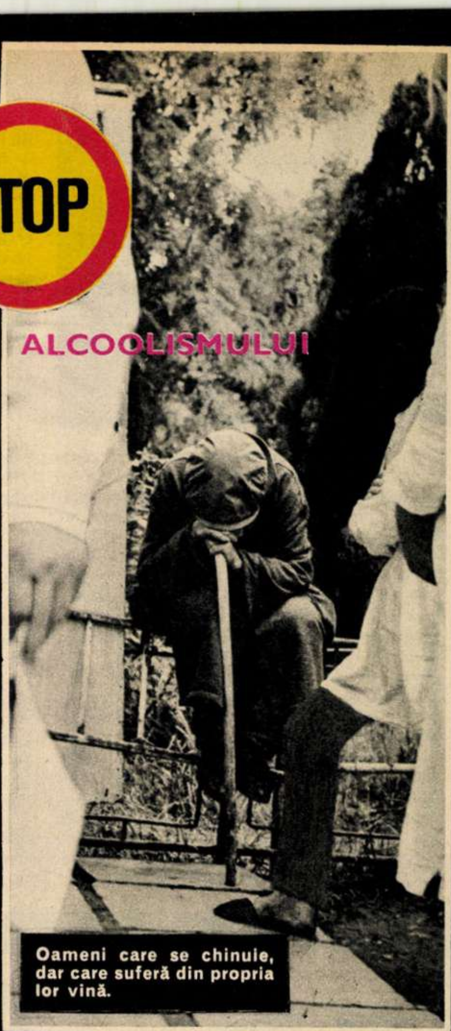

Oameni care se chinuie, dar care suferă din propria lor vină.

Fotografii de **ION PREDOȘANU** ■

existențe în derivă

Prima impresie e cutremurătoare. Acum, cînd stăm cu hîrtia albă în față și cînd ne-aducem aminte, parcă am trăit o zi de coșmar. Am intrat pe poarta spitalului și înainte de a apuca să dăm bună ziua am văzut un bărbat în toată firea izbindu-se cu capul de pereți. Izbindu-se cu capul de o masă, iar masa, pînă atunci verde, devenind roșie, furios de roșie din cauza sîngelui pornit pe sub tîmplă.

Era un ceas de zi plină, natura se pregătea să improvizeze o ploaie, cîțiva bărbați zdraveni, îmbrăcați în halate, se luptau cu omul ieșit din minți, alții stăteau pe margine și făceau haz, asigurîndu-ne că așa ceva nu s-a mai întîmplat acolo decît o singură dată și de mai multe ori. Doctorița Ileana Marinescu, medic primar la secția de dezalcoolizare, n-a părut deloc impresionată de spectacolul grotesc și tragic din curte. Ne-a strîns mîinile și ne-a explicat: se mai întîmplă. A scăpat probabil la bufetul din colț și a băut fiind sub tratament.

Îmbrăcați în halatele de rigoare, nu atît pentru că ar fi fost nevoie, căci nu e nimic periculos și nimeni n-are de la ce să se infecteze, cît pentru a ascunde identitatea noastră, dăm un ocol secției. Cunoaștem mai mulți din cei aproape două sute de internați. Chipuri congestionate. Scofîlcite. Cu riduri brăzdate pînă la os. Nasuri roșii și inflamate. Ochi injectați și absenți, privindu-ne parcă de pe altă lume. Oameni cu patruzeci de ani în buletine și șaizeci de ani pe fețe. Oameni obosiți, resemnați, înfrînți. Mîini care tremură și picioare care se bîțîie. Vorbe mînioase, lăsați-mă dracului să plec, de unde ați scos-o că sînt bețiv?! Vorbe blînde, șoptite, complice, n-aveți un kil de sirop, măcar o jumătate, hai, fie și o litră?!

Ni se spune că secția e plină ochi și că paturile sînt ocupate pînă la ultimul, la bărbați și la femei deopotrivă. Notăm o cifră semnificativă: rulajul anului trecut — cîteva sute de internați. Marea majoritate recidiviști, marea majoritate bărbați, veniți aici, la Cula, pentru a doua, a treia sau chiar a treizecea oară. Pătimași ai alcoolului, pătimași ai inconștienței și vinovăției, față de ei înșiși, față de familii și față de societate. Cam după a opta internare, afirmă doctorița Marinescu, tratamentul nu-și mai face efectul și pacienții noștri nu sînt decît beneficiarii unui privilegiu pe care nu-l merită. Consumă inutil concedii medicale. Cheltuiesc alocații. Toacă bani. Ocupă paturi în care ar putea să stea bolnavi adevărați. Este ciudat că legea îi ocrotește, că nu există procedee mai drastice de depistare și internare, că nu stă scrisă nici o regulă care să-i oblige să accepte tratamentul din prima clipă, atunci cînd nouă șanse din zece mizează pe recuperarea lor socială. Internările repetate îi încurajează oarecum pe niște oameni, bolnavi și infractori în același timp, care știu că, orice ar face, găsesc pînă la urmă aici un pat. O mîncare caldă și un tratament.

În alte părți, ni se spune, atitudinea față de etilicii cronici, cum sînt numiți pacienții în limbajul medicinei, este mult mai necruțătoare și mult mai aproape de adevăr. Amenzi substanțiale. Interdicția de a mai lucra la stat. Chiar privarea de libertate. La noi, într-o societate foarte omenoasă, pacienții întărîtați de alcool sînt tratați cu multă delicatețe și multe medicamente, costisitoare și plătite de stat, dar omenia aceasta, iertată fie-ne remarca, nu are întotdeauna acoperire pînă la capăt, fiind vorba de niște oameni care își fac rău în mod deliberat, de bunăvoie și nesiliți de nimeni. Un fel de soldați ai vieții lăsați la vatră, suferind înainte de toate de lipsă de voință.

Omul cu care încercăm să stăm de vorbă e brutar de meserie. Pe cînd nu bea, era un meseriaș lăudat de ceilalți. Multe dintre pîinile care s-au înfățișat la masa noastră au fost, poate, zămislite de mîinile lui îndemînatice. Astăzi, mîinile lui tremură ca niște trestii bătute de vînt și nu mai sînt bune de nimic.

— Cum ați ajuns aici?

— M-au găsit beat. Acasă. Băusem trei zile la rînd. Numai vin, eu n-am băut niciodată alcool.

— Cît vin?

— Mult, tovarășe, foarte mult. Nici nu mai știu.

E a doua oară la dezalcoolizare. Are patruzeci și nouă de ani, dar pare mult mai bătrîn. Din cauza beției, prima soție l-a lăsat. Cum zice, și-a luat lumea în cap. Îl întrebăm cum a ajuns unde a ajuns și nu răspunde nimic. Nu crede că este vinovat față de nimeni, vorbește senin și coerent, abia cînd ajunge cu vorba la fata pe care o are se întunecă la față și își lipește privirea de pămînt. Împlinește nouăsprezece ani și e frumoasă, săraca.

De ce săraca?!, ne mirăm.

Nici un răspuns. Doar două mîini care se frămîntă, care se frîng.

Cunoaștem oameni care sînt aici a zecea sau a douăzecea oară. Unii dintre ei, marea majoritate chiar, au fost cîndva foarte buni meseriași, bărbați dintr-o bucată pe care alcoolul i-a subjugat și răvășit. I-a îmbolnăvit pentru dezalcoolizare, într-o primă etapă, apoi i-a îmbolnăvit pentru alte secții ale spitalelor. Le-a atacat inima și ficatul, căci etilismul, cum spune doctorița Maria Dumitrescu, face ravagii somatice îngrozitoare. Sile frizerul, pe care toată lumea îl strigă Figaro și care, odată ieșit din criză, tunde în stînga și în dreapta, contra unei țigări, neapărat cu filtru, este aici pentru a treizecea oară. Un tinichigiu de douăzeci și șase de ani se află la prima internare, dar pe fișa lui stă notată o cantitate de alcool impresionantă: opt sticle de bere, două kilograme de vin și jumătate de coniac pe zi, dimineața, la prînz și seara, de luni și pînă duminică. Un altul, reparator de frigidere, se legitimează cu o sticlă mare de votcă băută pînă la nouă dimineața. Un fost impiegat de mișcare bate toate recordurile, numărînd douăzeci de ani de cînd vine și pleacă de la dezalcoolizare, epavă a societății, pentru care nu mai există, susțin medicii, nici o portiță de salvare.

Femeia cu care vorbim n-a împlinit încă treizeci de ani. Bea de la optsprezece. Provine dintr-o familie destrămată, cu un tată alcoolic și călcat de o mașină, pe cînd era beat. A muncit pe unde a apucat, ultima oară la Băneasa, fiind mereu dată afară pentru că, o auzim, după fiecare leafă lipsea două-trei zile, bătînd și măsurînd cîrciumile. De băut, a băut de toate și cu oricine, de la țuică pînă la spirt alb. Imediat după ce lua banii bea pentru că o ardea în coșul pieptului și ducea, cum zice, un dor nebun pe gît. În zilele următoare încerca să-și stingă focul și să se dreagă, ținînd-o lanț, sticlă după sticlă, cinzeacă după cinzeacă.

Are pe undeva o fetiță, nu mai știe pe unde. A fost cîndva condamnată, pentru beție și acostare de persoane, realizează că alcoolul i-a adus numai nenorociri și se jură că de data aceasta nu se mai întoarce la spital. Speră să găsească tăria să se lase și să trăiască civilizat, purtînd în suflet nostalgia vieții unei verișoare care s-a măritat cu un electrician, care și-a cumpărat televizor și cultivă în curte căpșuni.

Cura urmărește crearea unei sile pentru băutură, constînd din administrarea unor pastile de Antalcool, ingerate cu cantități din ce în ce mai mici din alcoolul preferat. Scris pe hîrtie, tratamentul pare foarte simplu, dar în realitate, adică între pereții albi ai spitalului, lucrurile se complică. Cel puțin în prima fază, bolnavul suferă. Vomită. Se chinuie. Medicii se chinuie odată cu el să-l însănătoșească, să-l departeze de viciu și să-l redea societății, pentru ca pacientul, ieșit de-acum la viața de toate zilele, să se reîntoarcă de regulă în cîrciumă și s-o ia de la capăt. Inconștient sau numai slab, negăsind puterea să rezolve altfel o situație mai dificilă decît prin băutură, căci, pentru oamenii de aici, țuica reprezintă întotdeauna un argument și o scuză.

Problema numărul unu ar fi, după opinia cadrelor medicale cu care am stat de vorbă, nu atît recuperarea etilicilor cronici, al căror organism este șubrezit nu numai de alcool dar, cum spuneam, și de o grămadă de alte afecțiuni, și a căror contribuție socială este demult subțiată, cît depistarea precoce a proaspeților băutori, ferirea tineretului de această periculoasă capcană a romului și coniacului, înfățișînd tuturor marile nenorociri cu care se însoțește alcoolul. Din acest punct de vedere, mai sînt multe de făcut. Munca de depistare timpurie ar trebui intensificată și dirijată pe canale mai sigure. Propaganda împotriva alcoolului ar trebui întărită. Educația în școli ar trebui diversificată, adolescenții avînd datoria să intre în viață cu convingerea fermă că alcoolul consumat peste măsură reprezintă unul din cele mai primejdioase vicii ale omului. Sinistră ispită care conduce la nefericire și la faliment.

Evident, mulți dintre pacienții acestui spital îi trec poarta o singură dată și nu se mai întorc niciodată. Ei sînt, cei mai mulți, oameni pe care strădania medicilor și propria lor conștiință îi depărtează de viciu și îi redau însănătoșiți familiilor, întreprinderilor, societății. Unii, însă, rămîn aici vreme îndelungată, iar șoferul spitalului, Costică Taifas, îi cunoaște bine, așa cum cunoaște și tratamentul, pe care l-a suportat, cu ani în urmă, de două ori.

Se află, cum zice, la meserie de cincizeci de ani, se pregătește să împlinească, după actul de naștere șaizeci și patru, dar recunoaște numai șaizeci, nepunînd la socoteală anii pe care i-a irosit cu băutura. Acum, cînd conduce mașina fără nici o sancțiune și numai cu laude, cînd e apreciat de toată lumea și privit ca un cetățean serios și capabil, Costică Taifas recunoaște — și această recunoaștere poate constitui cel mai nimerit exemplu pentru ceilalți — cît a pierdut în viață din cauza paharului. Dacă m-aș fi lăsat de băutură înainte de armată, aș fi ajuns mai departe în meserie și la o pensie mai bună. Prima nevastă m-a părăsit. A stat un an-doi, apoi și-a văzut de treabă, lucra la I.T.B., nu că nu ne-am înțeles, cum se zice, dar muierea n-a mai rezistat. Toată ziua umblam pe două cărări și nu se mai înțelegea nimeni cu mine.

Îl întrebăm cum a fost cînd s-a lăsat, cît a fost de greu.

Trei luni, își reamintește, am crezut că înnebunesc. Număram pașii pînă la poartă ca să mă duc la cîrciumă, mă întorceam din drum și iarăși mă duceam la poartă. Erau nouăzeci și doi de pași de la garaj și pînă la poarta spitalului. Atunci, mi-am făcut o socoteală simplă și mi-am zis că dacă intru măcar o dată în cîrciumă, sînt pierdut... N-am mai intrat. De douăzeci de ani n-am pus o picătură de alcool în gură, mi-am refăcut liniștea și îmi place să cred că am ajuns om. Mi-am închegat viața datorită unui medicament care nu se găsește în farmacii, datorită voinței.

Într-un tîrziu, părăsim spitalul. Traversăm curtea, ca martori ai aceluiași coșmar de la început. Auzim povestea lui Sandu șoferul, care a fost internat aici după ce a vîndut totul din casă pentru votcă și după ce a dormit o jumătate de an pe dușumeaua goală. Învelit cu ziare. Sandu șoferul s-a spînzurat, lăsînd în urma sa o familie dezorganizată și cîteva rînduri: beția m-a adus la ștreang. Copiii mei, să nu faceți ca mine!

Către seară închidem poarta spitalului pe din afară, lăsînd în urma noastră un crîmpei de iad, un spațiu al nefericirii și descurajării, în interiorul căruia pacienții își dispută uneori vata cu care s-a șters locul unei injecții. Și-o dispută pentru că ea mai conține un dram de alcool.

Poate ar fi fost mai bine, gîndim acum, să nu fi ajuns niciodată acolo.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

Șoferul Costică Taifas: «O, dacă m-aș fi lăsat de băutură înainte de armată...»

omul potrivit la locul potrivit

fără acești oameni mi-aș fi privit sertarul plin de idei

Dacă ar fi fost să încep chiar fără nici un fel de alte amănunte, argumentul cel mai de seamă pentru scrierea acestui reportaj l-ar fi reprezentat, fără îndoială, existența celor 55 de dosare aflate la Cabinetul tehnic al marelui Combinat Siderurgic din Hunedoara. 55 de dosare purtînd semnătura inginerului Constantin Mociofan.

Numai că inginerul Mociofan, fără să afișeze o falsă modestie («eu știu foarte bine și apreciez exact cele cîteva lucruri pe care le-am făcut, mă refer la inovații, dar mai sînt încă mulți oameni ca mine!»), părea totuși surprins că îl întreb o mie și unu de lucruri care, considera el, n-aveau cum să facă parte dintr-un reportaj.

Adică n-ar avea nici o importanță faptul că de felul său este de pe lîngă Rîmnicu Vîlcea, sau că a fost repartizat în munca de cercetare la București, la I.C.E.T., dar a renunțat și a ales Hunedoara, unde tocmai se dădea în funcție laminorul cel nou, blumingul.

— Să nu scrieți despre acea opțiune a mea pentru că s-ar înțelege așa: bravo lui că a renunțat la cercetare! E bine, cred eu, ca un actual absolvent care a fost repartizat într-un institut de cercetare să meargă acolo, la cercetare, pentru că, fără îndoială, cineva s-a gîndit mult la această alegere, iar munca de cercetare trebuie făcută exact de cei care au fost aleși și nu de catre cine s-o nimeri. Vreau să spun că exemplul meu și al altora de atunci, de prin '57 sau '58, nu trebuie să se transforme într-o lozincă, mai ales azi cînd se pune atita temei pe munca de cercetare. În ceea ce mă privește, eu știam că noul bluming era un colos ultramodern, automatizat, cu mii și mii de aparate electrice, știam că este ceva treabă de făcut, adică făceam cu adevărat muncă de cercetare în chiar inima producției. Dovadă, faptul că eu și alți colegi am îmbunătățit continuu procesul tehnologic, am eliminat sau sîntem pe cale să eliminăm neajunsurile care încă ne mai împiedică, deoarece niciodată nu se poate spune despre un agregat că este perfect, că nu i se mai pot aduce îmbunătățiri.

Spuneam că un comentariu despre munca de inovator și inventator a inginerului Mociofan ar fi fost suficient pentru un reportaj, mai ales că interlocutorul nostru prezenta, ca să zicem așa, cîteva date de culoare: deși s-a hunedorenizat de-a lungul a 17 ani, n-a vizitat niciodată («spre rușinea și regretul meu») vestitul castel al huniazilor, n-a intrat decît o singură dată în restaurantul cel mare al orașului, «Corvinul», dar poate fi întîlnit în zilele de vară, bineînțeles că în timpul liber, pe malul lacului Cinciș, un uriaș lac de acumulare aflat în susul Hunedoarei, la prag de Țara Pădurenilor («nu, nu sînt pescar, ci un ahtiat după înot, stau pînă la 3-4 ore în mijlocul lacului și înot întruna»), iar despre Hunedoara, inginerul Mociofan îmi spunea: «nu este, cum se spune, un oraș frumos, dar este un oraș de care te atașezi, un oraș plin de tinerețe și plin chiar și de verdeață, deși fumul este încă un mare neajuns pentru toți oamenii de aici».

Considerînd că în linii mari am schițat portretul acestui inginer pe care-l considerăm întruchiparea însăși a ideii omului potrivit la locul potrivit, să adăugăm în acest sens un important element care vine nu doar să întregească personalitatea sa, cît să ne arate că omul acesta a reușit să-și continue munca de cercetare și, mai mult, a reușit să-și creeze o seamă de colaboratori luați chiar din rîndul muncitorilor săi cărora le-a oferit un anume ceva, poate satisfacția deplină a muncii lor, satisfacție pe care cu greu o pot reda cuvintele noastre, fapt pentru care vom transcrie chiar cuvintele inginerului:

— Oricînd și oriunde aș fi întrebat despre cele 55 de inovații din care trei au devenit invenții, voi aminti nu doar din obligație, ci cu multă bucurie, că n-aș fi putut face nimic, dar absolut nimic, dacă n-aș fi colaborat cu niște oameni la care meseria a ajuns o pasiune, o artă. În primul rînd toate inovațiile noastre au fost dictate de stricte și urgente necesități la locul nostru de muncă, așa că fiecare muncitor înțelegea cam cum devine toată treaba. Sînt perfect conștient că multe din ideile mele ar fi rămas doar niște simple idei, nu numai că nu le-aș fi putut transforma și valorifica, dar nici măcar n-aș fi avut bucuria aplicării lor, adică vreau să spun că de multe ori contează enorm priceperea celor care o aplică, adică a muncitorilor în ultimă instanță. Nu mai vorbesc despre faptul că de multe ori muncitorii, știind că mă preocupa cutare sau cutare idee, veneau și-mi propuneau cele mai adecvate formule de aplicare tehnică. Și încă un lucru, de foarte multe ori participarea acestor oameni la frămîntările mele m-a ajutat să depășesc chiar și niște bariere psihice, cum a fost cazul cu regulatorul de buclă pe care eu îl consider cea mai bună realizare a noastră, a tuturor. N-am să vă dau detaliile tehnice ale acestei realizări, sînt mult prea complicate, eu le-am descris pe 80 de pagini dactilografiate și cu zeci de schițe, așa că în două sau trei cuvinte tot nu s-ar înțelege nimic. Dar am să vă spun numele acestor oameni despre care toți vorbesc și cu care îmi tot împletesc viața în înțelesul cel mai frumos al cuvîntului: l-am avut mai întîi pe electricianul Matei Mosberger, acum îl am pe Cornel Boldura, sau pot să-i amintesc pe Vasile Toderici, Gheorghe Muntean sau Aurel Tegara. Așa că, dacă scrieți despre mine, doresc neapărat să amintiți că fără ei, fără priceperea și pasiunea lor, n-aș fi făcut mare lucru, adică mi-aș fi privit sertarul plin de idei. Pe cîtă vreme acum, prin ei, acele idei au devenit o realitate a vieții noastre.

VICTOR NIȚĂ ■

OMUL NEPOTRIVIT LA LOCUL NEPOTRIVIT

„de m-aș vedea șef mai repede“

Acest articol despre Sotir Constantinescu îl scriu cu regret. Nu fiindcă unul din prietenii lui m-a rugat: «Aveți grijă să n-apară nimic în timpul examenelor, l-ar deranja», iar altul m-a informat: «Are copil mic, trebuie luat și asta în considerare» și, în fine, nu fiindcă un al treilea a lăsat să se înțeleagă: «Sotir are limba cam ascuțită la ședință și i se plătesc și lui polițe» — ci din motive care se vor vedea la sfîrșit.

Adevărat, în unele cazuri, colegii de muncă te pot aprecia greșit, fără să mai vorbim de cei care poate vor fi așteptînd — de!, mai avea și lipsuri — să plătească polițe. Dar cînd toți, pe filiera ierarhică, de jos în sus, repetă cam același lucru despre cineva, atunci lucrurile se schimbă. Îl asigurăm însă pe S.C. că oamenii îi vor binele și că abia așteaptă nu să-i plătească polițe, ci să-l vadă trecînd de la rubrica «Omul nepotrivit la locul nepotrivit» la rubrica de sus, «Omul potrivit». Și totuși vom vorbi despre acest caz fiindcă implicațiile nu sînt minore. Cineva din întreprinderea unde lucrează S.C. întreba: «De ce vă referiți la Sotir? Parcă el e singurul?» Tocmai fiindcă nu e singurul ne referim la el.

În cele ce urmează transcriem cvasistenografic din discuțiile avute la Întreprinderea de prelucrare mase plastice-București. Le redăm fără comentarii, — pe care le lăsăm în seama cititorului —, mulțumindu-ne cu simpla constatare că prelucrarea caracterului unui om apare cu mult mai dificilă decît aceea a maselor plastice.

Discuția debutează banal.

— Tovarășe Dumitru Voloacă, sînteți șeful direct al tovarășului Sotir Constantinescu, gestionarul magaziei de stabilizatori pentru plastifianți. Ce atribuții intră în competența sa?

— Este obligat să asiste la primirea mărfii, să anunțe laboratorul C.T.C. pentru probe de calitate, să predea actele la contabilitate, să asiste la preluarea mărfii de către secțiile productive. N-ar fi prea complicat, dar...

— Dar?

— Sotir nu ține la zi evidența stocurilor. E nemulțumit că n-are buletin de Bucuresti și că n-are casă.

— Înțeleg, deși, la drept vorbind, stocurile sînt stocuri și lor nu prea le pasă de buletin. Dar dumneata, șeful lui, nu-i spui nimic?

— Eu în fața lui nu contez. «Știu ce fac — zice. Nu te cunosc». Altă dată îmi zice: «Mi-ai tăiat o oră, faci pe grozavul». Eu mai am patru ani pînă la pensie. el mîine-poimîine iese absolvent al facultății, că învață la seral — poate că vine șef chiar aici. Așa că tac. Un singur lucru i-am spus: «Îți doresc ca atunci cînd o să fii șef să ai în subordine oameni ca dumneata. Să-ți aduci aminte de urarea pe care ți-a făcut-o Voloacă». Pe mine cel mai mult mă nemulțumește atitudinea asta a lui: «Mîine, poimîine sînt cineva». Dar pînă atunci de ce nu pune și el mîna să ridice sacii, că sînt cazuri cînd și tu, gestionar, ești obligat să pui mîna, nu te rabdă inima să stai deoparte. Și apoi, de multe ori, în timpul dimineții, nu e la magazie cînd vin secțiile de producție să ridice marfa. Vine, de pildă, secția I, Malaxare. Sotir absent. Atunci cei de la Malaxare le strigă manipulanților: «Nea Tănase, am luat o tonă, nea Aurel, am luat așa și așa». Ordine-i asta? Manipulanții încarcă si descarcă, mătură, ce pretenție poți avea de la ei? Nu sînt puși să dea marfă. Mie-mi place ordinea. Sînt muncitor bătrîn, mecanic de meserie. Încă înainte de război am terminat școala «Polizu», de lîngă Politehnică. De fapt, se numea «Școala superioară de arte și meserii», dar i se spunea în popor «La ciocănari». Acolo nu exista «tovarășe, te iert»; dacă o făceai lată, te și cîrpea. Așa că disciplina mi-a pătruns în sînge. Acelea au fost alte vremuri și nu gîndesc asa: ce era bun «La ciocănari» merge și acum. Am vrut doar să vă spun că-mi place ordinea. Era acolo unul Martin Ion, șef pedagog. Mînă de fier. În 1970 am făcut banchet de 30 de ani de la absolvire. I-am mulțumit pentru severitatea lui, care mi-a prins bine în viață și în meserie. Anul acesta avem banchet de 35 de ani. Dacă îl întîlnesc, îi voi mulțumi din nou.

— Să nu ne pierdem în amintiri, să revenim la prezent. Așadar, lui Sotir nu-i spuneți nimic cînd lucrurile nu merg bine la el în magazie?

— Nu. Îmi zic în sinea mea: Asta-i presiunea atmosferică, și gata. Mai bine tac.

— Tovarășe Dinu Crăciun, sînteți gestionar ca și Sotir.

— Da, el are 1A, eu am 1B.

— În plus, știu că sînteți prieteni, ceea ce e foarte bine. Ce părere aveți despre el?

— Bună. E adevărat că întîrzie des la serviciu, dar i-e greu să se scoale; e student la Academia de studii economice, Facultatea de economia industriei, și învață seara.

— Nu e vorba numai de întîrzieri. Toți superiorii lui au cîte ceva să-i reproșeze. De ce? La urma urmei, un student muncitor reprezintă o mîndrie pentru întreprindere, de ce ar avea ceva cu el?

— Se întîmplă și așa: odată a venit în magazie un șef și ne-a văzut, pe mine și pe Sotir, cu cărțile de joc pe bancă. Nu știu de ce, a crezut că jucăm pocher. Dar vă întreb pe dumneavoastră: cum să jucăm pocher cînd toate cărțile erau cu fața în sus?! Am și zis, în glumă, la ședință: «Ce haz are să joci pocher cînd n-ai un chior?»

— Cărțile de joc existau totuși pe bancă.

— Sotir ne arăta niște jonglerii. Spui o carte in gînd și atunci...

— Tovarășe Gheorghe Băncescu, sînteți locțiitorul șefului biroului Aprovizionare și organizatorul grupei sindicale. După cît se pare, de multe ori Sotir Constantinescu a figurat pe ordinea de zi, oficială și neoficială, a ședințelor sindicale. Și nu la capitolul «realizări în muncă». De ce?

— E o poveste complicată. Sotir e superior manipulanților pe plan intelectual. Dacă manipulantul cară un sac de polietilenă și-l varsă din nebăgare de seamă, și dacă nu l-a văzut nimeni sau își închipuie că nu l-a văzut nimeni, îl aruncă la gunoi și ia altul. Nu asta-i regula, dar sînt și lipsuri. Sotir face parte din altă clasă. E intelectual. E isteț, voluntar.

— Atunci, toate-s bune și la locul lor.

— Defel. De multe ori el nu asistă la preluarea mărfii, a materiei prime de către secțiile din fabrică. Se întîmplă ca ele să ia marfă proastă, care nu a trecut prin recepția C.T.C., și dau rebut. Atunci ele trimit om la magazie și iau altă marfă pentru a reface lotul. Așadar, preiau, să spunem, 100 tone pe documente, dar în realitate au fost *200*. Consumul specific de materiale apare alterat și de aici decurg alte inconveniente: prețul de cost nu este cel real etc., etc. Punctul de pornire, în multe asemenea cazuri, este neglijența gestionarului. În speță, a lui Sotir Constantinescu. Nu uitați că prin magazia lui trec lunar materiale în valoare de milioane.

— Există o contradicție: pe de o parte îi lăudați calitățile intelectuale, pe de alta...

— Nu e nici o contradicție. El folosește funcția lui ca o trambulină pentru facultate. Treaba pe care o face aici o situează pe planul doi, trei, sau nu mai știu care. Și aci e partea ciudată. Ecaterina Ghereș, bunăoară, gestionară la magazia de lubrifianți și materiale, are doar șapte clase primare. Poate veți întreba: «Ce pretenții poți să ai de la un om cu șapte clase primare?» Nu-i adevărat. E atît de bătăioasă pentru interesele gestiunii încît frizează obrăznicia. Uneori, secțiile ni se plîng: «Nu-mi dă Coca materiale», «Spuneți-i lui Coca să-mi dea...» De fapt, nu este vorba de rea-voință; pur și simplu gestionara refuză să dea «pe ochi», sub pretextul operativității. Pentru ea e important să opereze un bon, transpiră; pentru Sotir, om cu studii superioare, e o bagatelă. Și tocmai el rămîne în urmă! Nu e vorba numai de ținerea bonurilor la zi. Întîrzie, absentează de la muncă, mai mult sau mai puțin justificat; uneori șoferii de camion nu-l găsesc ca să-i predea marfa și apar tot soiul de încurcături, întîrzieri. Fiecare greșeală în parte poate fi considerată ca lipsită de gravitate, dar toate la un loc capătă o altă rezonanță.

— Și dumneavoastră ce atitudine luați în asemenea cazuri?

— Am o vorbă: «Te pedepsesc cu iertarea». Așa, poate, se îndreaptă omul.

— Tovarășe Ion Ciornei, ca șef al biroului Aprovizionare veniți în contact direct cu Sotir Constantinescu, dar în același timp puteți privi lucrurile dintr-o perspectivă mai largă. Spuneți-mi, întreprinderea l-a ajutat? La facultate și în toate celelalte?

— Cred și eu. Vedeți dumneavoastră, rezultatele lui academice — ca să spun așa — au fost cam schimbătoare. Anul trecut s-a aflat la un pas de exmatriculare. A venit la noi să-i dăm hîrtie că «a fost reținut la serviciu».

— Dumneavoastră, fabrica, îl ajutați. El cum vă ajută?

— Nu operează documentele, nu cunoaște fluctuațiile stocurilor, nu raportează datele operativ, perturbînd astfel sistemul informațional al întreprinderii. Uneori, eclipsă totală. Anul trecut a trebuit să sparg lacătul de la magazie în lipsa lui. De față cu martori, conform legii, am rupt lacătul cu o pînză de bomfaier. Să știți că munca de gestionar își are importanța ei economică, nu trebuie subapreciată. O cunosc bine: de 22 de ani, adică de la înființarea întreprinderii, lucrez la aprovizionare. Am început-o ca magazioner. Sotir se bucură de condiții infinit mai bune: el o începe și ca magazioner, și ca student. Ar avea perspective frumoase, dacă... Ce mai vorbă, nici astăzi n-a venit la lucru.

— Și eu îl aștept.

— Luni mi-a pus pe birou un vraf de acte nelămurite, și dus a fost. O fi lăsat undeva vreo cerere de concediu neplătit? Mie, șeful lui, nu mi-a suflat un cuvînt. Acum, ore întregi trebuie să iau actele, filă cu filă, să le descurc. E o muncă extrem de migăloasă, dar necesară. Să vă explic. Să presupunem că nu se înregistrează o intrare de 3 tone sulfat tribazic. În fabricație vor intra, scriptic, 87 tone, cînd de fapt au intrat 90 tone. Se înregistrează deci economii nereale și prețul de cost al produsului apare și el deformat. Dar pentru Sotir, toate acestea sînt fleacuri. În schimb, face *la facultate* economia industriei. De ce n-o face și aci, în întreprindere, nu numai la curs?! În fond noi, uzina, noi, Întreprinderea de prelucrare mase plastice București, i-am dat «pașaportul» pentru universitate.

— Să-l așteptăm pe Sotir. Poate totuși vine.

Dar asemenea lui Godot, cel așteptat n-a venit pînă la urmă și așteptarea a fost în zadar. O fi lipsit omul cu acte în regulă în ziua aceea, poate că da, poate că nu, oricum nu acesta este esențialul. Punctul pe i l-a pus directorul adjunct, Gheorghe Corneci:

— Tineri ca Sotir Constantinescu nu înțeleg ce șansă li se oferă și ce șansă pot pierde dacă nu-și îndeplinesc cu spirit de răspundere maximă munca — fie ea aparent neînsemnată — la locul de producție. Am discutat cu el nu o dată, i-am arătat că noi, cei din conducerea întreprinderii, sîntem mai vîrstnici. Mîine, poimîine ieșim la pensie. Cine, dacă nu studenții de azi, absolvenții de mîine, oameni care au pășit pe porțile universității, ca să spun așa, sub emblema fabricii, ar fi mai nimeriți să ne înlocuiască, ei, care au început-o de jos, care au cărat sacii alături de muncitori, au pus mîna acolo unde este mai greu și și-au cîștigat astfel stima colectivului. Dar dacă munca de azi, poate modestă, poate anonimă, ei o privesc de sus, dacă fac totul cu gîndul: «de m-aș vedea mai repede șef», atunci mîine colectivul care trebuie să-și dea părerea la orice numire în post de conducere — asta-i legea! — va spune **nu**.

Nu ar fi păcat?

LIONEL NIȚESCU ■

S. O. S. – apele minerale

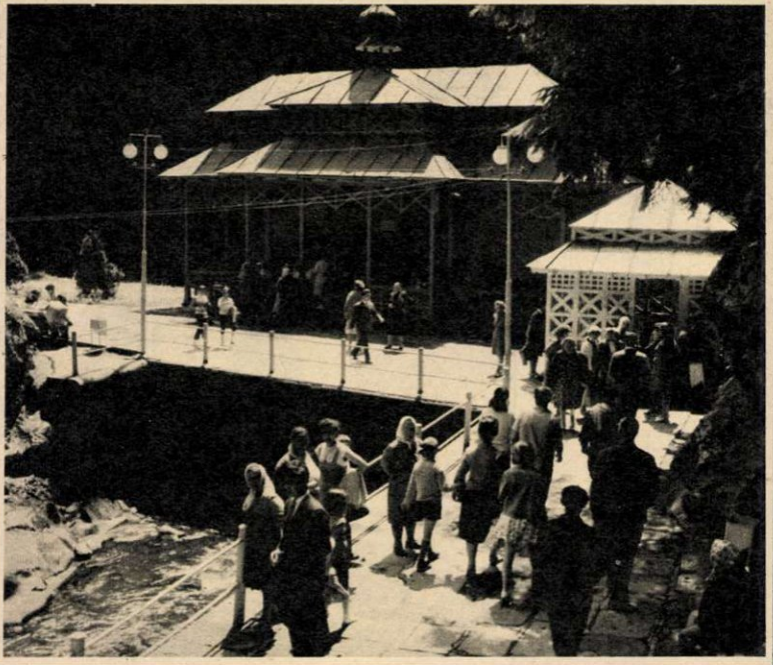

- CE SÎNT ŞI CE AR PUTEA DEVENI APELE MINERALE?
- CE ÎNSEAMNĂ EXPLOATAREA RAŢIONALĂ A ACESTOR NESECATE IZVOARE DE SĂNĂTATE?

Ne-am străduit să răspundem acestor întrebări prin mijlocirea unei suite de reportaje şi anchete publicate în numerele precedente ale revistei noastre. Ne-am adresat în acest scop Institutului de medicină fizică, balneoclimatologie şi recuperare medicală, ILEXIM-ului (întreprindere de comerţ exterior pentru produsele industriilor locale), am realizat reportaje la Covasna, Bodoc, Sf. Gheorghe şi Călimăneşti-Căciulata.

În continuarea investigaţiilor noastre, vă oferim de data aceasta o anchetă realizată cu concursul altor specialişti. Prezentăm de asemenea părerile şi sugestiile unor consumatori şi distribuitori de ape minerale.

Prof. dr. docent Iulian Mincu, şeful Clinicii de nutriţie şi boli metabolice: «Din păcate, constat că există prea puţină apă minerală în folosinţa curentă a oamenilor sănătoşi, iar părerea noastră este că ea poate fi pentru sănătate mult mai utilă decît sifonul care e în general o apă greu suportabilă de organism. În lunile de vară mai ales, omul suferă de pe urma căldurii — în organismul lui au loc o serie de tulburări metabolice-ionice, cu pierdere de săruri: sodiu, potasiu etc. Apa minerală poate combate cu succes aceste pierderi, dar oamenii ar trebui învăţaţi să reconsidere această sursă de sănătate, apoi, bineînţeles, ar fi necesar să o aibă la îndemînă, oriunde s-ar afla. *Mi-ar place de asemenea ca apa minerală să fie introdusă în spitale — fie sub forma apei de masă, fie direct în scopuri medicinale. Bineînţeles însă că ar trebui îmbunătăţite condiţiile de îmbuteliere, pentru ca apa minerală să nu-şi piardă din calităţile sale*, să nu se transforme într-un lichid cu proprietăţi mai mult nocive pentru bolnavi. În specialitatea mea îmi dau seama că am putea folosi cu mult succes o apă minerală alcalină — cum ar fi pentru terapia intensivă a comelor diabetice. În Franţa, la Vichy, am văzut că în tratamentul acidozelor diabetice se utilizau apele minerale alcaline. Noi folosim serul alcalin (fiziologic, cum i se spune) preparat în laborator, dar aş putea să-l înlocuiesc cu apa minerală, cu condiţia însă să o am la dispoziţie. În general, pentru toţi diabeticii recomand, mai ales în lunile de vară, consum de apă minerală. De recomandat, recomand — dar ştiu eu dacă pot să o şi găsească? Găsesc însă în mod sigur bere! Sau sifon — care nu o dată produce dispepsii. În general, aş recomanda ca pînă şi şpriţul să fie făcut cu apă minerală — e mai sănătos! Trebuie să ştiţi că sînt peste 25 000 de diabetici în Capitală — asta înseamnă că s-ar putea vinde zilnic, cu uşurinţă, cel puţin 25 000 de sticle de apă minerală pentru diabetici, adică apă alcalină...»

Prof. dr. docent Tiberiu Spîrchez, membru corespondent al Academiei: «Dumneavoastră ştiţi desigur că ulcerul nu e o boală uşor de vindecat — e mai curînd o maladie rebelă, care ne pune probleme extrem de grele nouă, specialiştilor. *Tocmai de aceea trebuie să vă spun că am văzut uneori cazuri spectaculoase de vindecare prin folosinţa, alături de celelalte metode terapeutice, a apei minerale.* E adevărat însă că am văzut şi cazuri în care boala se agrava, dar asta numai atunci cînd bolnavul nu respecta indicaţiile medicului. În general, se ştie că apele alcaline au proprietatea de a tempera bolile ulceroase, de a neutraliza surplusul de aciditate gastrică, dar este de reţinut că tehnica de administrare contează enorm. Se recomandă să se înceapă cu doze mici, care cresc apoi progresiv. Bolnavul, ce zice? — ia stai, de ce să beau eu atît de puţin — să beau mai mult, ca să mă fac mai repede bine! Şi astfel ratează cura, ba produce uneori chiar agravări ale bolii, sîngerări grave. Vă asigur că apele noastre nu sînt deloc rele, sînt chiar excelente — mă gîndesc aici la cele de la Sîngeorz Băi şi Slănic Moldova în primul rînd, pentru ape alcaline — dar trebuie bine adaptate. Am făcut acum cîţiva ani parte dintr-un grup de specialişti care a analizat şi cercetat la Slănic eficienţa apelor minerale în bolile ulceroase. Ţin minte că după cîtava vreme ne-a vizitat un alt specialist, profesorul Iacobovici din Cluj-Napoca, care ne-a mărturisit că niciodată nu avusese pînă atunci încredere în apa minerală — dar că în urma experienţelor noastre îşi modificase complet optica asupra utilităţii lor. Desigur, este ştiut, ulcerul nu reacţionează întotdeauna pozitiv la tratamentul cu apă minerală. Contează enorm mediul ambiant, liniştea sufletească — şi tocmai de aceea cred că ar trebui mai mult făcut pentru dezvoltarea şi modernizarea staţiunilor noastre balneoclimaterice. Apele din străinătate nu sînt cu nimic superioare alor noastre, dar staţiunile de acolo sînt parcă mai decorative, mai atractive pentru turişti, beneficiază şi de mai multă reclamă. De ce nu ştim să valorificăm optim apele noastre, nu ştiu — este un domeniu care mă depăşeşte!»

Prof. dr. docent Aurel Conu, şeful Clinicii I dermatologice din cadrul Spitalului Colentina: «Bolile de piele, în special cele alergice, se nasc pe fondul unor tulburări digestive, cum ar fi gastritele hipo şi anacide, colitele disbacteriene, colecistopatiile cronice şi altele. Toate dau afecţiuni alergice, *intre care urticariile cronice ocupă un prim loc, foarte greu de tratat prin metodele clasice — dar pentru care curele interne de ape minerale au făcut adevărate minuni*. De asemenea, pentru alte maladii ale pielii, cum ar fi exemele cronice, psoriazisul şi încă multe altele, se pot folosi cu succes tratamentele externe cu ape minerale, în special cele sulfuroase. Din păcate, atît pentru curele interne (cu preferinţă pentru izvoarele de la Olăneşti şi Borsec), cît şi pentru cele externe (Călimăneşti-Căciulata) noi nu facem decît să recomandăm bolnavilor tratamentele respective, bineînţeles pe lîngă celelalte metode de tratament. Mai departe urmează să se descurce singuri — adică să găsească, dacă pot, bilete de tratament prin sindicat sau prin agenţiile de turism. Ar fi de dorit să existe o anumită sistematizare a trimiterilor în staţiuni, o organizare pe linia Ministerului Sănătăţii, care să dispună de numărul de locuri şi să coroboreze necesităţile specifice unei staţiuni cu trimiterile emise de medicii specialişti. Acum, noi recomandăm — iar bolnavul dacă găseşte bilet se duce, dacă nu, amînă pentru anul viitor! Pentru sticlele cu apă minerală medicinală din comerţ aş dori să fie asigurată o îmbuteliere corespunzătoare şi, mai ales, să se găsească. Personal beau Malnaş sau Covasna, convin organismului meu, dar mai exact beau numai cînd găsesc, pentru că de la o vreme au devenit o raritate!»

Marin Imireanu, şef de unitate la Comalimentul «Unic»: «După ce principiu fac comenzile săptămînale de apă minerală? Păi, cam după cum se vinde cea existentă — de unde să ştiu eu altfel? Vindem săptămînal cam 3 600 de sticle de apă minerală de masă în timpul verii — dar cel mult o sută de sticle din apa medicinală. Lumea cere mai ales Borsec şi se miră că nu e — noi le oferim însă Tuşnad şi Harghita, care zău că sînt la fel, aşa cel puţin cred eu! Nu ducem în general lipsă de apă minerală, sigur că nu avem din toate sortimentele, numai din patru-cinci, dar ce să fac eu — iau ce mi se oferă. Necazul cel mai mare îl avem că se cam dezlipesc etichetele de pe sticle şi uneori trebuie să ghicim de ce fel sînt. Cam asta e — şi în definitiv noi nu sîntem magazin specializat, la noi cumpără omul ce găseşte!»

Conf. dr. Simion Purice, şef de secţie la Institutul de medicină internă «N. Gh. Lupu»: «Cele mai mari succese în folosinţa apelor minerale le-am avut în tratamentul ulcerului gastric şi duodenal. Au fost, vă rog să mă credeţi, bolnavi pentru care tratamentul cu prafuri şi hapuri în clinică nu a avut prea mare influenţă, dar care după o cură la Sîngeorz Băi s-au întors aproape vindecaţi. *De asemenea, astmul bronşic, care pune grele probleme de medicamentaţie doctorilor, obligînd la tratamente costisitoare şi uneori chiar nocive pentru organism, a cedat după o cură cu apele minerale radioactive de la Govora.* Recomandăm pentru reumatismul abarticular tratament extern la Felix, iar pentru litiaza renală şi unele infecţii renale apele de la Olăneşti. Sigur, şi mie mi-ar place ca apa minerală să se găsească şi prin spitale, în special cele bicarbonatate gazoase, dar şi cele medicinale (mă gîndesc la Hebe, pentru ulcerul duodenal de exemplu), dar şi mai multă pe piaţă. Aici are însă loc după părerea mea o distribuţie neînţeleaptă. Nu ştiu cum, dar am observat că se găsesc mai ales cele folosite mai puţin, pe care nu le cere nimeni — iar la Sîngeorz apa se varsă în rîuri, fără să-i pese cuiva! Există, cred, uneori, «şarje» bune de apă minerală, dar şi altele de care nu poţi să te apropii — un fel de surogat de apă, un lichid degradat — probabil şi din cauza îmbutelierii proaste. Nu sfătuiesc pe nimeni să bea sifon — e o apă barbară, irită nemaipomenit stomacul. Eu sufăr de ulcer şi aş bea numai apă de Sîngeorz, dar găseşte-o dacă poţi! E de asemenea păcat că nu exportăm apă minerală — o sursă inepuizabilă a ţării noastre, ieftină, ce ne-ar putea aduce beneficii însemnate. Cele franţuzeşti, Vittel de exemplu, seamănă mai mult cu sifonul, la o jumătate de oră de la deschiderea sticlei gazul dispare şi rămîne un fel de apă chioară — ceea ce nu se întîmplă deloc cu Borsecul nostru. Apele noastre, şi cele de masă şi cele medicinale, sînt cu mult mai bune — dar condiţiile de prezentare (sticlă grosolană, etichetă banală, îmbuteliere proastă) sînt cu mult inferioare apelor minerale străine. Ceea ce e cu adevărat păcat!»

Ion Limbău, şef de unitate la restaurantul «Cina»: «Noi am desfiinţat de aproape cinci ani de zile folosirea sifonului la mese. Apa minerală este mai bună, mai sănătoasă chiar. Nu ne lipseşte niciodată apa de Borsec — avem şi stocuri de ajuns! Desfacem în jur de patru-cinci sute de sticle de apă minerală pe zi în cursul verii şi vreo 150-200 iarna. După părerea mea, şpriţul e mai bun cu apă minerală decît cu sifon!»

Conf. dr. Geza Benedek, directorul Spitalului de cardiologie din Covasna: «Sînt convins că deocamdată ştim prea puţin despre posibilele utilizări medicale ale apei minerale. *Ne aflăm încă în stadiul artizanal, şi mă întreb adesea cînd vom trece cu adevărat la producţia industrială în acest domeniu?* Citim fiecare dintre noi despre tot mai accentuata criză de apă, pe care viitorul industrializat o face inevitabilă. Peste zece ani necesităţile de apă vor fi simţite din plin, mă refer la cele de apă potabilă — şi asta nu numai asa, în general pe glob, ci chiar la noi în ţară! Oare de ce nu ne preocupăm chiar de acum pentru sporirea surselor de apă potabilă, de apă de sănătate aş spune chiar, evitînd în acest fel să ne speriem, să ne dăm peste cap şi să luăm măsuri de ultimă urgenţă în viitorul oarecum apropiat? Fără a mai vorbi despre posibilitatea exportului de apă românească — în ţări în care această lipsă se face deja simţită. Problema are desigur o mulţime de aspecte — nu ştim să facem bine comerţ, nu ne preocupăm de marketing, design, de reclamă. Am făcut parte de mai multe ori din grupurile de primire a unor oaspeţi de peste hotare. Ţin minte că o dată i-am vorbit un ceas şi jumătate unui austriac despre calităţile Covasnei. La sfîrşit, omul a scos cecul pe masă — ar fi vrut să trimită imediat la Covasna un grup de 200 de persoane. I-am răspuns că deocamdată nu avem posibilităţi, spitalul e ocupat. Deci, cerere şi... ofertă! Tot cam aşa stăm şi cu apa minerală — vrem să exportăm, dar ne lovim de nişte greutăţi pe cît de mici şi de neînsemnate, pe atît de greu surmontabile, ne lovim de birocraţie, de dezinteres, de incompetenţă. Revista dv. are dreptate — în privinţa apei minerale trebuie lansat un cît mai puternic S.O.S.!»

Ioan Ştefan, cercetător la Institutul pentru studierea conjuncturii economice internaţionale: «Da, sigur, beau apă minerală — dovadă, iată, acest coş pe care l-am încărcat cu patru sticle cu apă de Harghita cu care m-aţi «prins». Beau cam 5-6 sticle de apă minerală în familie într-o săptămînă. În familie înseamnă eu împreună cu Maria, soţia mea, pentru că fetiţa noastră are abia zece luni şi nu-i putem da apă minerală. Deocamdată! Ce mă nemulţumeşte? În primul rînd că nu găsesc întotdeauna apa care îmi place — Borsec aproape niciodată, cel mult Harghita sau Şarul Dornei —, mie Tuşnadul nu-mi prea place. De obicei trebuie să umbli pe la mai multe alimentare pînă găseşti — dacă găseşti.»

Petre Mărgineanu, pensionar: «Sînt aproape 15 ani de cînd mă duc în fiecare vară la Călimăneşti. Doctorii spun că durata de numai 18 zile a curei este insuficientă, că ar trebui cel puţin 3-4 săptămîni anual pentru a mă îngriji cum trebuie în litiaza renală de care sufăr. Ar fi bine, zic tot ei, dacă aş face două cure pe an cu apă minerală — dar trebuie să ai timp şi destui bani pentru asta. Mai simplu ar fi, şi chiar medicii spun că n-ar fi rău, dacă aş continua tratamentul acasă, cu apă minerală cumpărată în sticlă, de la magazin — dar, din păcate, nu se poate. Acasă, copiii şi nepoţii beau cu toţii apă minerală la masă, aşa i-am învăţat şi sînt sigur că n-am greşit, dar eu nu găsesc decît cu mare greutate o apă minerală cît de cît convenabilă pentru mine. Existau pe vremuri în Bucureşti cîteva magazine specializate în ape minerale, nu vindeau decît apă minerală, de masă sau medicinală. Unul era pe Calea Victoriei, ţin minte, altul în Cişmigiu — de ce s-or fi desfiinţat nimeni nu ştie. Sper însă şi eu, ca şi alţi cititori ai Flacării, că S.O.S.-ul lansat de redacţia dv. va fi recepţionat pînă în cele din urmă de către cei care ar trebui să se ocupe de valorificarea acestor mari izvoare de sănătate şi venituri». **Anchetă realizată de**

DUMITRU GRAUR ■

INSTITUTUL DE VIRUSOLOGIE „ȘTEFAN S. NICOLAU"— UN INSTITUT PREZENT ÎN PRIMA LINIE DE APĂRARE A EXISTENȚEI NOASTRE

Între noi și virusuri sînt acești oameni în alb și vaccinurile lor, uneori miraculoase.

Fotografii de GH. AMUZA ■

Unul dintre cele mai cunoscute institute de cercetare din București (și ca așezare, pentru că de la «infra» — prescurtare a primei sale denumiri de «inframicrobiologie» — începe așa-zisul cartier Balta Albă) este cel de virusologie, care din anul 1967 poartă numele întemeietorului său, Ștefan S. Nicolau, unul dintre pionierii virusologiei pe plan mondial, elev și continuator al altui mare savant român, Levaditi. Institutul, cronologic al doilea din lume cu acest profil, a fost creat în 1949 pe scheletul primei catedre independente de inframicrobiologie din lume (1942), iar din 1962 funcționează în actualul local modern, special construit și perfect adecvat scopului cercetării virusologice.

De-a lungul anilor, în institut s-a format o adevărată *școală românească de virusologie*, școală de răsunet pe plan național și mondial, atît prin cercetările teoretice, cît și prin rezultatele practice ale acestor cercetări, școală care numără în rîndurile ei medici umani și veterinari, biologi, chimiști, fizicieni și matematicieni, aflați din 1967 sub conducerea și îndrumarea profesorului doctor docent Nicolae Cajal, membru corespondent al Academiei Republicii Socialiste România, și a doctorului docent Radu Portocală, membru corespondent al Academiei de științe medicale din Republica Socialistă România.

Necesitatea existenței unui asemenea institut nu mai trebuie demonstrată, virusologia apărînd ca o problemă de importanță mondială atît datorită faptului că peste 80% din bolile infecțioase umane sînt cauzate de virusuri (poliomielita gripa, hepatita epidemică, variola, turbarea, encefalitele, rujeola, herpesul etc.), că numeroase alte afecțiuni cu etiologie nelămurită sînt atribuite unor virusuri, că însăși boala canceroasă este aproape sigur determinată de anumite virusuri, cît și, pe de altă parte, datorită faptului că epizootiile virotice (febra aftoasă, pesta porcină, pesta aviară etc.), ca și virozele plantelor (mozaicul tutunului, mozaicul roșiilor, stricul grîului etc.), extrem de răspîndite, produc pagube economice uriașe. La acestea se adaugă cercetarea virusurilor ca modele unice pentru cercetările de biologie generală, de biologie moleculară și genetică, descoperirile din domeniul virusologiei determinînd o adevărată revoluție în biologie, cu perspective excepționale. Nu cu simplu titlu informativ trebuie arătat că institutul este Centru colaborator de virusologie al O.M.S.-ului și Centru național de gripă, că unii dintre membrii institutului sînt experți O.M.S. sau membri ai unor societăți savante internaționale, aleși și în conducerile acestora, încadrîndu-se ca elemente active în munca de dezvoltare a științelor medico-biologice, în procesul complex al ridicării nivelului de ocrotire a sănătății publice, participînd activ la acțiunile întreprinse de Academia de științe medicale, de Ministerul Sănătății, de Ministerul Agriculturii, Industriei Alimentare și Apelor și de alte departamente, ori de cîte ori acestea solicită competența virusologilor.

— Contra bacteriilor, ne spune doctor docent Radu Portocală, se poate lupta pe un front mult mai larg, însă contra virusurilor armele sînt încă foarte reduse față de diversitatea mare de probleme create de acestea, de suprafața mare de lucru care afectează nu numai omul, ci și plantele și animalele. Peste 80 la sută dintre noi putem fi purtători de virusuri inaparente, biofite, care vegetează pînă cînd o cauză externă scade rezistența organismului și le dezlănțuie. Luînd în considerare acest mare grad de periculozitate a virusurilor, în ultimii ani direcția institutului a pus accentul, conform indicațiilor conducerii de partid și de stat, pe cercetările cu caracter aplicativ imediat, fără a abandona însă cercetările fundamentale de perspectivă în domeniul virusologiei. Au apărut astfel o serie de 45 de produse biologice de diagnostic (antigene, seruri imune) pentru cele mai importante viroze umane, culturi celulare, standardizate, truse pentru diagnosticul hepatitei cu antigen Australia etc.

Da, este bine să se știe că în acest institut există o *microproducție* cu perspective de extindere, că și de aici, prin vaccinuri și alte produse profilactice și terapeutice (vaccinul rujeolos cu virus viu atenuat; vaccinul gripal cu virus tip A_2 administrabil pe cale orală și nazală; contra oreionului; antiavort enzootic ovin; imunoglobuline specifice (rujeoloasă, urliană, herpetică) preparate în colaborare cu Centrul de hematologie); un interferon aplicabil în profilaxia și terapia unor afecțiuni virale) preparate de cercetători, sînt preîntîmpinate sau limitate epidemiile și epizootiile pentru aceasta institutul întreținînd legături permanente cu laboratoarele din teren, cu medicii de «afară» chemați periodic pentru perfecționarea și reîmprospătarea cunoștințelor lor virusologice. Tot aici se execută la cererea spitalelor diverse analize virusologice, biologice sau biochimice, iar în laboratorul central de spectrofluorimetrie o largă gamă de determinări fizico-chimice. Toate acestea contrazic imaginea anacronică a cercetării abstracte, ineficiente, afirmînd deplina angajare și responsabilitate reală a cercetătorilor institutului confruntați cu unul dintre cei mai necruțători dușmani ai vieții noastre.

Desigur, pentru un profan nu este deloc ușor să intre și să înțeleagă brusc cercetările desfășurate în institut de ani de zile, nici nu am pretenția aceasta, străbătîndu-i laboratoarele și privindu-i pe cei ce lucrează în ele am aceleași observații primare ca oricare intrus într-o lume necunoscută, liniștită și albă, orbitînd în jurul «invizibilului», virusul. Dealtfel, despre virus noi nici nu prea vorbim, pentru mulți numele care ne îmbolnăvește este «microbul», ne ferim de «microbi», deși 80 la sută dintre bolnavi sînt virotici, cultivîndu-ne prejudecata că tot ceea ce nu se vede nu ne amenință.

Doctorul docent Radu Portocală și doctorul George Șorodoc, doi cercetători, două generații ale școlii românești de virusologie.

— Nici nu s-a dat pînă azi o definiție corectă a virusului, ca să nu mai vorbesc de microplasme, microorganisme situate la granița dintre virusuri și bacterii și care sînt de puțin timp studiate pe plan mondial. Biologul Nicolaie Stoian pare că zîmbește de nedumerirea mea. Virusurile nu sînt microbi, ele sînt ceva aparte, nici nu sînt vii și nici nu aparțin vreunui regn. Virusul este format dintr-un singur acid nucleic, ADN sau ARN, înconjurat cu o proteină. Încă din 1958, doctorul Radu Portocală, împreună cu colaboratorii săi, a arătat că acidul ribonucleic extras din virusul gripal poarta întreaga informație a virusului. Dar acidul nu este viu?! Se poate și sintetiza.

Cercetătorii institutului sînt convinși printre altele de originea virală a cancerului în multe cazuri, mai ales că aceasta a fost cert dovedită în experiențele pe animale (dr. docent Elisabeta Nastac). De exemplu virusul paragripal, aparent inofensiv în afecțiunile respiratorii, în anumite condiții poate duce chiar la cancer, ne spune chimistul Liviu Popa.

— Virusul este foarte mic, mai mic decît o bacterie, și pînă nu demult părea indivizibil, ca și atomul. Noi tocmai asta căutăm, părțile lui componente...

Doctorița Minion Gruia, șefa sectorului de profilaxie și terapie, îmi face o descriere completă a rezultatelor cercetărilor asupra herpesului, mai ales din dorința de a limita o informație prea optimistă apărută în presă în ceea ce privește vindecarea «completă» a herpeticilor, informație în urma căreia institutul, mai exact sectorul dînsei, ajunsese un fel de «Maglavit» al acestora.

— Un tratament specific pentru herpes este foarte greu de stabilit. Virusul herpetic este foarte răspîndit chiar ca formă clinică, are o localizare diversă (bucală, genitală, cutanată, oculară — keratitele repetate pot duce chiar la pierderea vederii) și caracter recidivant cu efecte grave. Practic, neexistînd un tratament specific, ne-am preocupat în special de găsirea unor mijloace terapeutice care să amelioreze simptomele, să reducă recidivele, să le rărească măcar. Pentru aceasta ca tratament am preconizat asocierea imunoglobulinelor antiherpetice preparate în colaborare cu Centrul de hematologie cu un chimioterapic — virustat, deocamdată importat. În unele cazuri avem rezultate foarte bune, de exemplu în vindecarea, în colaborare cu oftalmologii de la Spitalul Colțea, a keratitelor. Nu putem face însă față nenumăratelor solicitări, pentru aceasta impunîndu-se producția autohtonă a virustatului și înființarea de centre hematologice în județe.

Metodic, vrînd mereu să se asigure că tot ceea ce notez eu e corect scris, doctorul George Șorodoc trece cu modestie peste recomandările pe care le aveam în ceea ce-l privește ca excelent profesionist în cercetarea afecțiunilor cardiovasculare provocate de virusuri.

— Începînd din 1959 un colectiv de cercetători, condus de regretatul academician Ștefan S. Nicolau, a inițiat primele cercetări asupra rolului unor germeni din grupul rickettsia și pararickettsia în diferite afecțiuni ale aparatului cardiovascular. S-a stabilit cu această ocazie că acești germeni joacă un rol însemnat în etiologia unora din afecțiunile amintite, cum ar fi: infarctul de miocard, arteritele, trombongeitele etc. Continuarea acestor cercetări pe un interval de aproape 10 ani, cercetări realizate în colaborare cu medici din diferite spitale din București și din țară, au fundamentat primele rezultate și au permis în numeroase cazuri instituirea sau aplicarea unui tratament medicamentos.

Dezvoltarea cercetărilor din acest domeniu a arătat însă că germenii amintiți pot interveni și în declanșarea altor manifestări clinice decît cele amintite, printre care: afecțiuni oculare și, deosebit de interesant, în diferite manifestări patologice de sarcină la femei.

— Și în aceste cazuri s-au obținut rezultate extrem de fructuoase prin instituirea unor tratamente specifice care au rezolvat probleme de sterilitate, avorturi, malformații, mortinatalitate multiple într-un mare număr de cazuri. Legătura strînsă dintre institut și o serie de unități sanitare de profil a permis aplicarea acestor rezultate la un număr mare de pacienți, aceste lucrări reprezentînd dealtfel una din problemele de studiu urmărite și în prezent de colectivul dr. Y. Copelovici.

— În ceea ce privește parari...?

— În domeniul infecțiilor pararickettsiene, comune omului și animalelor, a căror incidență a fost dovedită prin numeroase studii epidemiologice și epizootologice, morfopatologice, anatomoclinice și variate studii de laborator, la un număr mare de specii de animale în ultimul timp s-a realizat aplicarea unui vaccin contra avortului la porcine, ovine, reducîndu-se astfel pierderile inițiale de cel puțin 4 ori.

— Efectul în acest important sector, sectorul zootehnic, este evident.

— Da, afirmă doctorii C. Surdan și G. Șorodoc. Și sîntem solicitați în continuare, avînd de pe acum certitudinea că acest vaccin va fi extins, și nu numai la noi în țară.

IULIAN NEACȘU ■

Fotografie de RADU CONSTANTINESCU

în lupta contra cancerului, medicul valeriu pușcariu a efectuat în anul 1959, pentru prima oară în lume, un nou gen de operație chirurgicală

Poate că nu l-aș fi cunoscut niciodată pe doctorul Valeriu Pușcariu de la Institutul de oncologie București dacă nu ar fi sosit la redacție o scrisoare aparținînd lui Hristache Tănăsescu din Sibiu. Acesta ne informa, în cuvinte pline de căldură, despre cazul fratelui său Gheorghe, pe care doctorul Valeriu Pușcariu îl operase în urmă cu 16 ani. Desigur, la redacție au sosit și sosesc în repetate rînduri scrisori care ne relatează despre priceperea și umanismul medicilor din România, despre devotamentul cu care își îngrijesc ei bolnavii. Epistola despre care e vorba ne anunța însă un lucru în plus: acela că doctorul Pușcariu executase în 1959 o operație pe care nu o mai efectuase nimeni pînă atunci în lume. Și o efectuase strălucit, astfel încît și după 16 ani pacientul său trăiește.

Cu o curiozitate firească am așteptat întîlnirea cu acest chirurg temerar. Mărturisesc că deja îmi făurisem o imagine a lui, imagine mai curînd inspirată din lecturi decît din întîlnirile mele cu chirurgi. Îl vedeam înalt, cu mîinile ca de violonist. Cînd colo, am întîlnit un om robust, îndesat, cu mîini vînjoase. În ziua cînd l-am văzut mai era încă sub impresia celor două operații pe care le efectuase de dimineață și care duraseră împreună vreo patru ore. Era obosit, dar mulțumit că pacienții se simțeau bine și aveau să se vindece nu peste multă vreme. Vorbim la început despre una, despre alta. Fumează țigară de la țigară și mie, ca nefumător, îmi vine să zîmbesc gîndindu-mă cum o fi încercînd acest doctor să-și dezbare bolnavii de fumat. Îmi spune că pînă a ajuns medic primar și șeful sectorului urologie de la Institutul de oncologie București a ocupat tot felul de posturi, pe care le-a obținut numai după ce s-a prezentat în fața unei comisii și a participat la un concurs. Zice că e bine așa, pentru că tot timpul a fost cu burta pe carte. Îmi evocă atmosfera Clujului dinainte de război, unde a stat o vreme, îmi spune ce școală prestigioasă de medicină se află acolo, dar că evenimentele vieții l-au purtat la București, unde s-a specializat în chirurgie generală, apoi în chirurgie urologică și oncologică. A avut ca profesori pe Hortolomei, pe Nasta, Amza Jianu, a colaborat cu profesorul Olănescu pînă în 1962 cînd a ocupat postul de urologie oncologică de la institutul mai sus-amintit. Desigur, a trecut prin multe greutăți. Chiar și acum ar fi vrut să aibă mai mulți colaboratori. La cei 57 de ani pe care îi are îi place să se înconjoare de tineri pentru că aceștia au ce învăța din experiența sa. La institut vin bolnavi din toată țara, pentru precizări de diagnostic. Pe cei mai grav atinși de acest inamic încă greu de învins, cancerul, îi oprește și îi îngrijește chiar aici. Ca specialist în urologie a constatat că mai des tumorile maligne se află de obicei la nivelul vezicii urinare și aceste localizări sînt deosebit de grave, iar intervenția medicului nu e întotdeauna însoțită de un succes, ceea ce vrea să însemne că nu există încă un remediu eficient pentru toate cazurile. Și totuși, colectivul de aici, sub îndrumarea doctorului Valeriu Pușcariu, a ajuns să schimbe comportarea clasică a tratamentului. Dacă înainte se apela numai la o tratare chirurgicală sau, mai de curînd, radiologică sau chimică, acum se asociază în cele mai multe rînduri toate aceste trei modalități. După 25 de ani de urologie și 13 ani de oncologie, doctorul Valeriu Pușcariu are o experiență vastă și o privire de ansamblu cuprinzătoare asupra domeniilor în care lucrează, astfel încît atunci cînd îl întreb cam la ce nivel se află urologia oncologică românească, dînsul îmi răspunde fără ezitare că ne putem mîndri cu rezultate remarcabile. Și astea nu sînt vorbe în vînt, adaugă el, spuse numai pentru a ne măguli pe noi înșine, ci rezultatele pe care le-am obținut, le-am confruntat la cîteva congrese internaționale la care delegații români au prezentat lucrări ce au stîrnit ecou în lumea specialiștilor. Astfel a fost de pildă la Congresul al VIII-lea de chimioterapie de la Atena din 1973, precum și la Congresul al XI-lea de la Florența din 1974. A reieșit atunci cu claritate că în ceea ce privește nivelul de tratare a cancerului vezical medicii români au o experiență bogată, adoptînd deseori soluții îndrăznețe și originale. Lucrul nu a uimit pe nimeni pentru că de multă vreme, în întreaga lume, faima școlii românești de medicină s-a răspîndit, astfel încît orice nouă izbîndă a medicinei românești nu este decît o confirmare a numeroase alte succese repurtate de-a lungul anilor.

Simt atunci nevoia să-i amintesc de cazul lui Gheorghe Tănăsescu. Valeriu Pușcariu mă privește o clipă surprins, de unde știu de acest caz, și îmi spune că întîmplarea face ca Gheorghe Tănăsescu să se afle din nou în spital, pentru niște analize. Eu nu-i spun nimic de scrisoarea primită și îl întreb în ce a constat ineditul operației pe care a executat-o la 18 august 1959. «Vedeți — spune Valeriu Pușcariu, concentrîndu-se ca să-și aducă aminte — Gheorghe Tănăsescu a venit la mine într-o stare gravă. Eram atunci medic secundar la Spitalul Cantacuzino. Tănăsescu era teribil de speriat. Mai ales cînd a aflat că are cancer la vezică. Slăbise, avea hemoragii dese, iar progresia bolii era rapidă. Noi, la spitalul acela, începusem de cîtăva vreme să facem extirpări de vezică, astfel încît și în cazul care ni se prezentase trebuia să apelăm la o solutie de acest gen. Bolnavul nu a fost de acord ținînd cont că urmările erau deosebit de neplăcute pentru el. Se elimina tumoarea, dar se ajungea la tulburări de altă natură. Evident, nu l-am luat în serios cînd mi-a zis să-l las mai bine să moară, în orice caz m-am gîndit ce trebuie să fac ca să-l salvez. Și m-am hotărît să-i extirp, cu acordul lui, bineînțeles, numai partea din vezică atinsă de tumoare, iar restul să i-l raclez și să refac vezica dintr-un segment din colon. În străinătate, procedeul era de înlocuire totală a vezicii cu un astfel de segment. Era mai simplu decît ceea ce doream eu să fac. Operația a durat mult și a fost, pentru mine cel puțin, chinuitoare, mai chinuitoare chiar decît prima mea operație pe care am efectuat-o la Cluj sub supravegherea profesorului Pop, cînd aveam 21 de ani. După șase ore am ieșit din sala de operație istovit. Eram însă mulțumit că totul mersese bine. Dar știam eu ce se va întîmpla cu bolnavul mai departe? Nu aveam nici un precedent, nicăieri nu văzusem sau nu citisem despre o soluție ca aceea pe care am adoptat-o eu. Bolnavul a trecut, după operație, prin cîteva zile grele. A avut febră și multe alte neplăceri pe care nu le mai pomenesc. A trebuit să stau zi și noapte și să-l țin sub supraveghere. Și totuși, pînă la urmă, lucrurile au ieșit bine. Iar după 3 luni, Gheorghe Tănăsescu s-a reîntors la Giurgiu, unde era mecanic, și și-a putut vedea liniștit de treburi astfel încît a ieșit la pensie fără nici o supărare. Mi-a dat o mare încredere reușita pe care am avut-o cu acest pacient și am demonstrat că în unele cazuri de tumori vezicale se poate folosi cu succes o altă soluție decît cea obișnuită. Am aflat, dealtfel, că și prin alte părți ale lumii a început, după 1959, să se recurgă la această soluție.»

Valeriu Pușcariu a făcut pînă acum cam 4000 de operații. Cele mai multe însoțite de vindecarea deplină a bolnavului. Uneori, a adoptat soluții noi, fie din inspirația sa, fie la sugestiile altora. De pildă, în 1961, a executat la noi în țară pentru prima oară operația de înlocuire completă a vezicii cu un segment din colon. Operația este și astăzi destul de dificilă și nu oricine se încumetă să o execute. Are și alte lucruri care sînt contribuțiile sale originale în chirurgie, ca de pildă o incizie specială pentru rinichi, dar le amintește în treacăt, socotind ca normală orice încercare a unui specialist român să iasă din rutină, să experimenteze și să adopte soluții originale. Și asta nu pentru a face știință de dragul științei, ci pentru a lupta împotriva acestui dușman căruia omenirea încă nu i-a dat de capăt și care poartă un nume de temut: cancer.

GEORGE ARION ■

racul

FOAIE SĂPTĂMÎNALĂ DE AVANGARDĂ NR. 63

ANTON DRAGOȘ

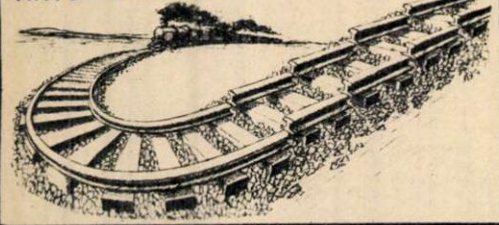

AUREL ȘTEFAN ALEXANDRESCU

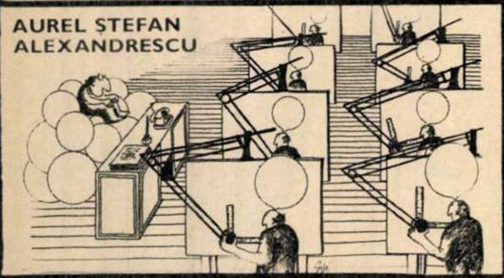

MIHAI PÎNZARU-PIM

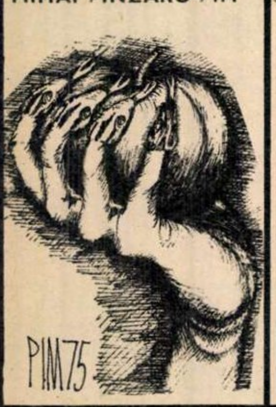

SORIN POSTOLACHE

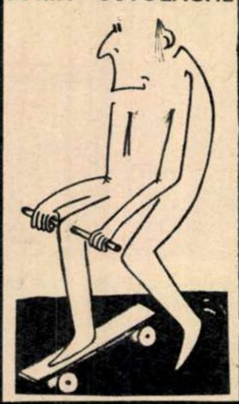

RAUL ȚIGANUL

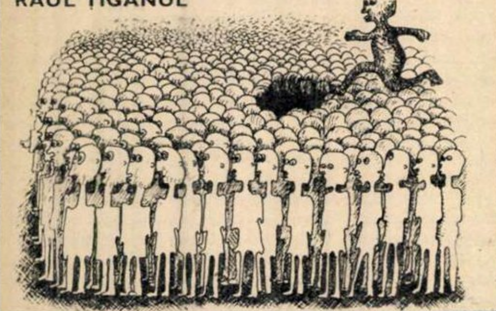

DEBUT LA RACUL

CRISTIAN STĂNESCU

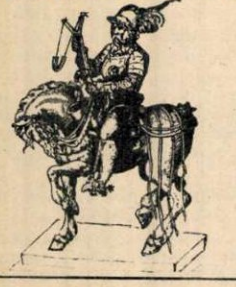

N. VIZITEU

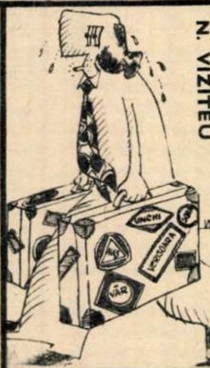

PETRU RUSU

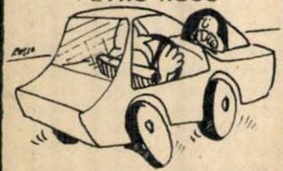

I. VLĂSCEANU

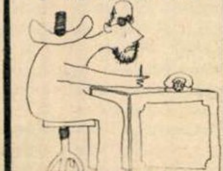

Grupaj realizat de **SORIN POSTOLACHE**

JO

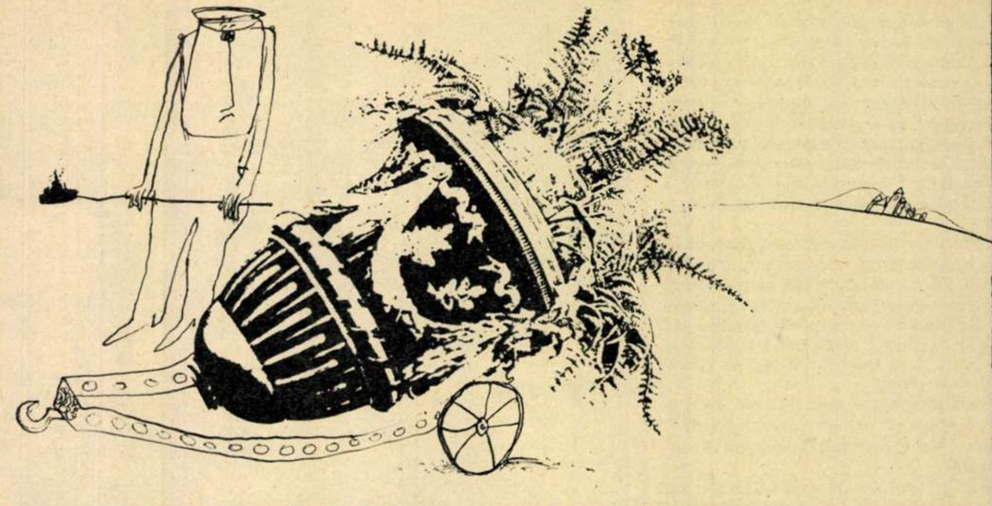

N. CLAUDIU

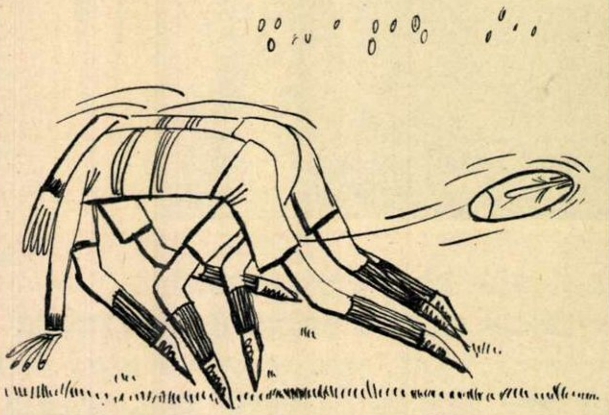

I. DOGAR-MARINESCU

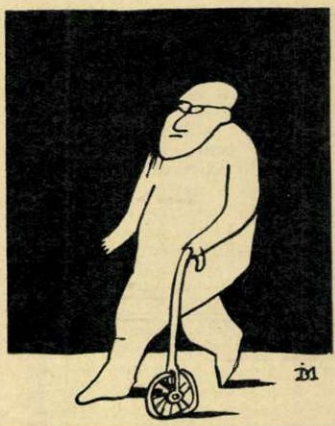

I. KANEV

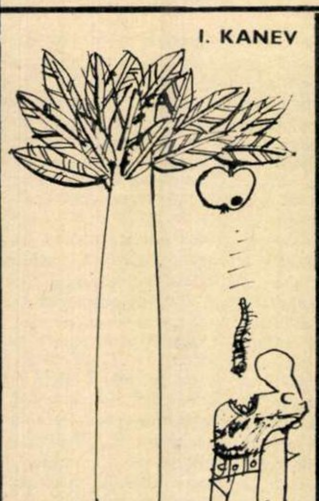

TONY AVRAM

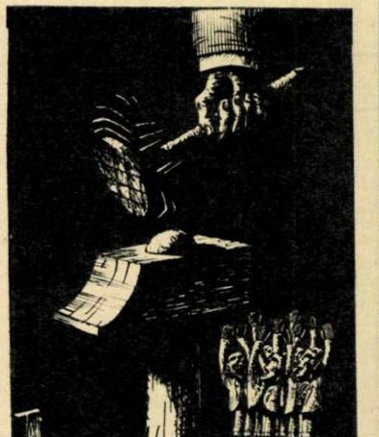

HELGA UNIPAN

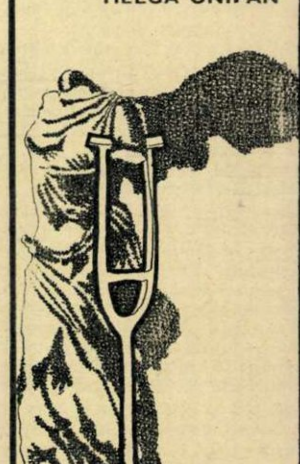

BOUR

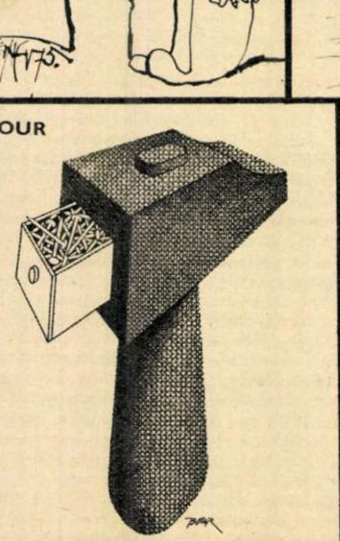

V. CRĂIȚĂ-MÎNDRĂ

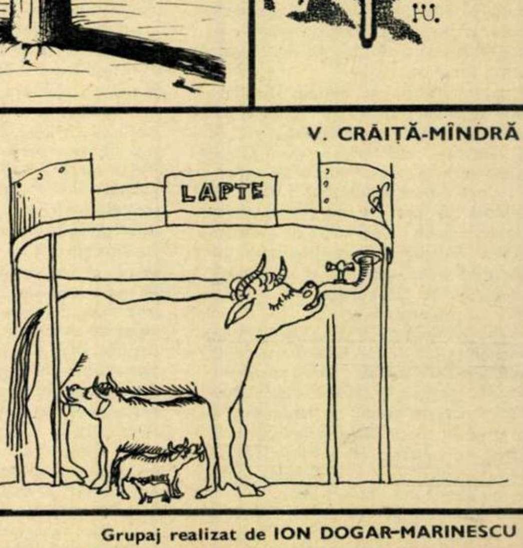

Grupaj realizat de **ION DOGAR-MARINESCU**

DESPRE ARTIZANAT ȘI SUROGATELE ACESTUIA

Fotografii de **ELENA GHERA** ■

Astăzi — spre deosebire de altădată — creațiile artistice populare depășesc limitele economice ale gospodăriei închise, dezvoltarea lor luînd un nou avînt și tinzînd să satisfacă cerințele maselor ca un bun al culturii noastre socialiste.

În general vorbind, artizanatul este definit ca un complex de meșteșuguri al cărui rezultat sînt obiectele de uz casnic-gospodăresc: țesături, lemn sculptat, os, ceramică, metal etc. Rezultatul este obiectul artizanal cu dublă funcție: estetică și utilă, reflectînd particularitățile fanteziei creatoare a unei națiuni cu specificurile ei regionale determinate de: colorit, motive decorative, ritmicități etc.

Artizanatul mai apare apoi și ca o componentă funcțional-decorativă în stil popular a artei și chiar ca o contrafacere orășenească a artei țărănești. Nu în sens depreciativ, căci artizanatul nu e nici periferia artei și nici mediocritatea ei: *artizanatul autentic* constituie împreună cu *arta populară tradițională* o formă de artă incontestabil de aceeași valoare *cu cea numită cultă sau de autor*. Cele două forme sînt paralele, fiecare cu specificul ei: în timp ce arta «cultă» reprezintă frumusețea vieții, cea populară adaugă frumusețe obiectelor utile. Meșteșugurile artistice pleacă din creația populară, ajung în producția modernă a artelor decorative și aplicate, împreună fiind elementele aceluiași proces de dezvoltare dialectică a creației artistice umane.

Din păcate însă, atunci cînd vorbim despre transpunerea în practică a acestor considerente, undeva între preluarea formelor tradiționale și procesul de înfăptuire a obiectului artizanal intervin o serie de factori ce nu mai țin cont de condiționările și specificitățile artei populare.

Artizanatul ajunge astfel să fie constituit din obiecte de tot felul, cu diverse destinații (în majoritatea cazurilor, necunoscute), a căror origine nu mai poate fi depistată și cărora nu li se poate recunoaște nici încărcătura estetică și nici cea funcțională. Sînt acele nimicuri ce umplu vitrinele tutungeriilor și, mai nou, a magazinelor «Hermes» (legătura între obiecte și denumirea magazinelor rămîne încă o necunoscută), mici obiecte inutile pe care de obicei le primim cadou cu un zîmbet silit.

Miniaturizarea artei populare autentice ar putea constitui, din păcate, o caracteristică a artizanatului. Căci aceste obiecte au și darul de a fi miniaturi, fie că e vorba de: casă din Bran, moară de apă, interior țărănesc sau figurine antropomorfe, cu aspect hidos, în costum «național».

Este de asemenea de semnalat prostul-gust care, din păcate, mai există și încearcă să se impună. Este poate consecința unor stări de confuzie estetică moștenite la care se adaugă și influențele externe. E de semnalat astfel un proces de alterare estetică împotriva căruia ar trebui să se acționeze mai ferm. Educația estetică ajunge în această situație să fie «prestată» de oameni care ei înșiși au nevoie de această educație. Căci fără un public interesat de ea nu ar putea să existe producția de prost-gust sau, ca să-i spun pe nume, de *kitsch*. Acesta apare ca urmare a introducerii artei în consum, în circuitul comercial, supunerii ei cererii și ofertei. În această situație, unicatul e înlocuit cu seria și să nu uităm că arta populară produce unicate sau, în orice caz, serie mică. Unicatul poate însemna raritate și prețuri nu prea accesibile. În momentul în care produsul autentic lipsește, apare surogatul: mai ușor de confecționat, din materiale mai ieftine și mai lesne de procurat.

În general, se recunosc două tipuri de surogat estetic: copia sau reproducerea la dimensiuni reduse (mult prea prezentă în creația artizanală-meșteșugărească) și produsul ce «aduce» a operă de artă.

Acest surogat ar putea fi din păcate lungul șir de obiecte de artizanat, bibelouri «nostime» învestite cu un aer național-popular: ghioage, farfurii, vaze de flori, ploști — toate din lemn — pahare cu picior și plăci decorative de ceramică cu motive arhaizate, fețe de masă de macrame, perdele de plastic brodate cu maci și spice, costume de catifea cu motive «naționale» aplicate cu paiete, fețe de pernă lucrate pe canafas, peisaje rustice pictate pe lemn (pornite cîndva din tradiția Grigorescu), rădăcini cu semnificație antropomorfă, abajururi din rafie, papură și alte nuiele, aramă ciocănită reprezentînd sfeșnice, pahare sau orice alt vas în «spirit popular», obiectele din fier forjat mai mult decît necesare, cele din plastic imitîndu-le pe toate celelalte, și enumerarea poate fi, din păcate, mult extinsă.

Un alt aspect de care trebuie ținut seamă este și faptul că arta populară este, prin conținutul său, o artă a utilului, a cotidianului, deci și mai puțin a spectacolului. Or, datorită accentuării existenței sale ca spectacol se ajunge la kitsch. Stilul imanent al artei populare este stilul «vieții». Și în acest sens e locul să amintim unele emisiuni ale televiziunii și în primul rînd «Floarea din grădină», emisiunea-concurs ce acționează tocmai în sensul respectării autenticității cîntecului popular, fără a face însă același serviciu și portului. Nu pot să nu amintesc zecile de formații artistice ale căror costume variază în pas cu moda, cusute pe o diversitate de materiale (în care transparența pare a fi criteriul principal), supuse stilizărilor celor mai variate și inovațiilor celor mai năstrușnice, invadate de paiete și mărgele («strălucirile» fiind la mare preț și pe costumele puse în vînzare în mod curent la magazinele de artizanat).

Cîtă vreme mai sîntem posesorii unei arte populare autentice încă în viață, lupta împotriva contrafacerilor estetice de orice fel, împotriva ignoranței estetice, trebuie să fie o preocupare permanentă.

MARIANA DRAGU ■

Fotografii de **ION PREDOȘANU** ■

Momente din derbyul rugbystic Dinamo-Farul, penultima poartă deschisă de constănțeni în calea cuceririi mult doritului titlu de campioni.

LOVITURĂ LIBERĂ

«...CUȚOV ATACĂ, ATACĂ, ATACĂ... NICI NU MAI ȘTIU CE SĂ VĂ SPUN, STIMAȚI TELESPECTATORI...»

Crunt începuse ora noastră de box de duminica trecută. Victorie clară a «muștei noastre» — pe toate reprizele și pe toate fețele televizorului — iată însă că trei (din cei cinci) arbitri, incomparabil mai vrăjitori decît Samantha, maică-sa și mătușă-sa, cu care ne întîlnisem ceva mai devreme, au reușit să-i subtilizeze medalia de aur lui Gruescu, așa, pe față, fără nici o jenă. Au fluierat ei, ce-i drept, obiectivii spectatori polonezi, dar bravul nostru boxeur și alături de el și noi am rămas doar cu **moralul,** campion fiind declarat celălalt.

Absolut admirabilă și pe deplin reconfortantă a venit victoria lui **Cuțov cel mic,** băiat cu trei inimi în el, puncheur de spaimă printre colegii săi de categorie pe care-i «demolează» la fiecare campionat european cu o vitalitate stupefiantă.

Deși a avut în finală un adversar puternic, bun tactician, cu o alonjă superioară, Simion Cuțov l-a potopit cu o ploaie de pumni, obligîndu-l pe arbitrul de ring să oprească lupta pentru inferioritate tehnică. Dezarmantă și de o naturalețe cuceritoare ni s-a părut în acele momente observația comentatorului Paul Ochialbi care, luat de apa atacurilor irezistibile ale lui Cuțov, nu mai avea, nu mai găsea cuvintele potrivite, mărturisindu-ne, cald, apropiat, «nici nu mai știu ce să vă spun, stimați telespectatori».

Nici nu mai era nevoie de cuvinte.

Totul era clar, se vedea și se simțea într-un singur fel.

FARUL, NU CONFUNDAȚI, NU ESTE F.C. CONSTANȚA

Apărîndu-și cu o frumoasă energie **visul titlului** chiar pe terenul principalei sale adversare, Dinamo, Farul, autoarea unui rezultat egal, 6-6, duminică, pe stadionul din Șos. Ștefan cel Mare, este pe cale să aducă litoralului nu visul, ci titlul de campioană a României la rugby!!!

Constănțenii — cei mai buni în jocul cu balonul oval! Cît despre cel rotund, care are în schimb o mult mai veche tradiție a locului, să nu confundăm: la fotbal, F.C. Constanța nu mai este de mult un Far, e mai curînd geamandură, sau ancoră...

CU MICI ÎNTRERUPERI, «SERIALUL RICĂ» NU SE DEZMINTE

Speriat în partidele reprezentativei, unde toți l-au amenințat că-i taie urechile dacă mai face giumbușlucuri în poartă, portarul rapidist redevine «Rică, copilul teribil al Giuleștiului» în meciurile echipei sale de club, în care face tot ce n-a văzut Giuleștiul, n-a văzut nici Bucureștiul și cu siguranță n-a văzut nici Parisul.

Putîndu-se mîndri cu unicitatea împrejurării (abracadabrantă în felul ei) **de-a fi fost singurul goalkeeper din lume fluierat în ofsaid la poarta adversă!!!** (în meciul cu F.C. Constanța din campionatul trecut), Rică își continuă nedezmințit serialul. Driblinguri pe la centrul terenului, executarea loviturilor libere (vezi recentul meci cu Progresul), spre deliciul acelei galerii care contribuie la transformarea în urs a primului portar al țării.

El, ursul, nu-și dă seama.

Dar ei? Cei din tribună?

O INIMĂ MARE ÎNTR-O INSULĂ MICĂ

Am văzut cîteva secvențe din partida Islanda-R.D. Germană. După egalul înregistrat tot la Rejkjavik de echipa Franței, am crezut că este vorba de un accident. Nu-i accident. Această mică insulă de legendă — despre care am auzit vorbindu-se mai des în perioada finalei Fischer-Spasski, ca și în timpul luptei sale pentru lățimea apelor teritoriale — are o inimă mare care palpită pasionat și pentru fotbal. **Jucătorii se bat pentru victorie cu candoarea și dăruirea școlarilor și se bucură pentru fiecare gol ca și copiii!** (amintiți-vă primul punct marcat echipei R.D.G.)

Ți-e mai mare dragul să vezi un asemenea fotbal curat și nobil ca-n paginile de poveste, ca-n paginile dedicate acestui joc de un Camus.

POLIGRAFII, EGALI CU EI ÎNȘIȘI, ADICĂ DIN NOU PRIMII...

...într-un sport tradițional — oina — care le-a prilejuit duminică, la Mangalia, un nou succes de prestigiu, cîștigarea — pentru a 11-a oară! — a Cupei României. Adăugată și celor 10 titluri de campioni naționali, ultima performanță a echipei C.P. București a produs multă bucurie harnicilor lucrători ai Casei Scînteii, mîndri cu deplină îndreptățire de fructele unei frumoase pasiuni sportive.

MARIUS POPESCU ■

Nu sînt umbrelele din Cherbourg, sînt cele din Bacăul fotbalistic, pregătit, după asigurările corespondentului nostru Eugen Bătrînu, **să revină în divizia A cu forțe noi, cu ambiții mari.**

peștera

La ora aceea de după-amiază troleibuzul era aglomerat. În afară de cei care ședeau, pe două rînduri, în picioare, bărbați și femei atîrnați cu cîte o mînă de barele suspendate în lungul tavanului se aflau într-un continuu flux spre ușa de coborîre. Un tînăr înalt, suplu, cu corpul lipit de bara verticală de lîngă prima treaptă, stătea nemișcat, creînd celor din spatele lui impresia că s-a plasat astfel pentru a coborî la prima stație, dar obligîndu-i să îl ocolească nemulțumiți la fiecare oprire. Ba, mai mult, nici nu răspundea la întrebarea firească ce i se adresa mereu: «Coborîți?...» Parcă înțepenise acolo. Aceasta pînă în momentul în care un bătrîn care șezuse în apropierea lui urmărindu-i tot timpul cu o privire nemulțumită, cînd a ajuns în spatele lui, după ce l-a întrebat: «Cobori, tinere?!» și acesta nu i-a răspuns, l-a zgîlțîit bine de umăr, strigîndu-i: «Dacă nu cobori, de ce blochezi trecerea?!»

Tînărul a tresărit, l-a privit pe bătrîn ca și cum ar reveni din vis și, la rîndul lui, a întrebat: «Unde să cobor?» Felul în care îl privea încețoșat, parcă făcînd eforturi să își amintească ceva, l-a contrariat pe bătrîn: «E stația operetei, i-a zis. Dumneata unde vrei să cobori?» Tînărul părea că tot nu a înțeles nimic, fiindcă din nou l-a întrebat: «Unde e stația asta?»

Bătrînul nu i-a mai răspuns, fiindcă troleibuzul a oprit și s-a grăbit să coboare. Privind ciudat pe cei care își făceau loc pe lîngă el, spre coborîre, tînărul a tresărit din nou și a coborît și el chiar în clipa cînd ușile pocneau pentru a se închide.

*

Fetele se prefăceau că dorm în cortul lor de excursie, vegheate de lumina blîndă a unui lămpaș. Dana și Maria, folosind rucsacurile în loc de pernă, gata echipate de drum, vorbeau în șoaptă. Brîndușa, într-o poziție ghemuită ce o făcea și mai mică decît era, nu se prefăcea că doarme, ci dormea cu adevărat, de aceea a tresărit buimacă de somn cînd Florin a fluierat semnalul în apropierea deschizăturii cortului lor. Fetele l-au urmat tăcute pînă la liziera pădurii, unde așteptau Dan și Matei. În tabără nu le-a simțit nimeni plecarea.

Abia se luminase și iarba era încă umedă de rouă. Numai în sandale, lipăind în urma lui Dan, care conducea coloana, Brîndușa își simțea degetele picioarelor ude. Se gîndea că ar fi putut-o ține și el de mînă, așa cum făcea Florin cu Dana, dar ăsta era Dan al ei, cu ideile lui năstrușnice și cu toanele lui... Iarna trecută, în loc să facă revelionul la facultate, i-a dus într-un sat de munte, ca să le tălmăcească obiceiuri străvechi de Anul Nou. Tot el i-a dus la Sarmizegetusa să vadă noaptea, pe lună plină, ruinele marelui sanctuar circular, sau, cum îl numea el, icoana existenței noastre înțeleasă ca o curgere a ființei noastre concepută în fuziune cu eternitatea. Zău, se gîndea Brîndușa, chiar că nu știe de ce se ține așa, ca un cățel, după el. Îi venea să se smiorcăie puțin, să se pisicească, dar ce folos, fiindcă Dan nici nu privea în urmă.

Cînd au ieșit din pădure au observat că răsăritul soarelui făcea ca norii să pară limbi de flăcări, încremenite, întoarse spre pămînt. Era frumos, era de popas, dar Dan nici nu voia să audă și degeaba s-a oprit să se descalțe și să își lege sandalele peste umăr, fiindcă tot ea a trebuit apoi să alerge ca să îi ajungă din urmă. Nu au poposit nici măcar pe marginea rîului; doar înainte de a intra în peșteră au zăbovit cîteva clipe pentru ajustarea echipamentului.

Brîndușa s-a agățat de brațul lui Dan. I se făcuse frică în peștera imensă, cu pîrîul care o tăia în adîncime, forțată să meargă atentă în lungul unui perete. «Și ce naiba — se întreba — admiră Dana la stalactitele și stalagmitele astea, ca niște coloane umede, jumătate dintre ele atîrnate cu capul în jos?» După o trecere în echilibru peste o șină de cale ferată culcată peste prăpastia tăiată de apele pîrîului, au ajuns într-un loc unde peștera se lărgea, imensa cupolă de stîncă abia zărindu-se și apele pîrîului liniștindu-se într-un ciudat lac subteran. Nici aici nu s-au oprit cu toate că Matei își ștergea tot mai des lentilele ochelarilor, iar Maria încerca înaintea lui stabilitatea fiecărei pietre pe care urma să calce. Brîndușa a început să bombăne supărată, fiindcă pereții se strîngeau din nou în lungul tăieturii făcute de pîrîu, trebuiau să înainteze atingînd cu spatele stîncile, fără a mai exista urme de amenajare a drumului, fără indicatoare de direcție. Trăiau senzația că pătrund în necunoscut, într-un spațiu bizar. În loc să o îmbuneze pe Brîndușa (așa cum credea ea că s-ar fi cuvenit), Dan s-a apucat să filozofeze. «Trăim o senzație ciudată pentru faptul că noi, oamenii, sîntem obișnuiți să mergem pe străzi, pe cărări, adică pe niște trasee încărcate de certitudinea că mulți alții le-au urmat înaintea noastră...»

Pentru a doua oară lumina lămpașului lor a început să se piardă într-o imensă sală subterană, cu ciudate coloane umede ce parcă tindeau să se regăsească una pe alta și cu un lac împietrit nefiresc. Cînd i-a văzut pe băieți pompînd aer într-o barcă pneumatică, Brîndușa s-a bucurat bătînd din palme la gîndul unei plimbări pe lacul acela de vis, dar bucuria i-a fost scurtă, fiindcă Dan le-a explicat că înainte de plimbări, de scaldă și de joacă, el va face «o pătrundere». Și anume, la capătul din adîncime, unde peștera se închidea deasupra lacului, geologii au stabilit că pragul de stîncă ce cobora pînă în apă obtura trecerea într-o a treia încăpere subterană. Acolo, unde niciodată nu a respirat și nu a călcat vreun om, voia să pătrundă măcar pentru cîteva minute. «Vezi să nu găsești sirene! », i-a spus Brîndușa de-a dreptul supărată. «Ce idee tîmpită!»

Brîndușa ar mai fi vrut să îi spună și altele, după ce l-a amenințat fără efect că va începe să plîngă, dar era deja tîrziu. În slip, încins cu o curea de care fixase unele ustensile, legat cu o frînghie, Dan făcea deja cîteva plonjări de acomodare la baza peretelui de stîncă ce dădea în apa lacului. A făcut apoi un semn din cap, a inspirat adînc și a dispărut. În barcă, Florin derula frînghia, iar fetelor care priveau ghemuite pe mal li se părea că se scurgea mult prea multă frînghie pe sub peretele de stîncă, fiindcă Dan vorbise de un prag de doi-trei metri doar.

În fine, derularea frînghiei s-a oprit. Trebuia să urmeze semnalul: trei zvîcniri scurte... Numai că frînghia rămînea inertă. Fetele își țineau respirația, Florin încremenise cu frînghia în mînă, iar Matei își ștergea nervos sticlele ochelarilor. Nimeni nu și-a dat seama cîte minute au trecut astfel. Cînd Brîndușa a simțit că degetele Danei se înfig crispat în brațul ei a strigat: «Dane!... Daneee!», fără să își dea seama ce face, și țipătul ei, reverberat de bolta și pereții peșterii, i-a făcut pe toți să tresară. Matei a fost primul care și-a revenit din surpriză și a început să tragă de frînghie. Dacă Dan s-a blocat undeva sub apă, sub peretele stîncii, trebuia tras cu forța cît mai repede afară!

Brîndușei i s-a părut că nu vede bine ce s-a întîmplat. Abia cînd Matei a aruncat capătul frînghiei pe țărm, ca pe un șarpe mort, a înțeles. L-a văzut ca prin ceață pe Matei sărind în apă, venind la țărm, pipăind capătul frînghiei fiindcă lentilele ochelarilor îi erau ude și murmurînd: «Tăiată... înseamnă că trăiește... Că e dincolo...» Nu era însă de înțeles ce l-a făcut pe Dan să taie cu cuțitul de excursie pe care îl avea fixat la centură frînghia în lungul căreia urma să se întoarcă. În mintea Brîndușei precizarea lui Matei că Dan e «dincolo» a sunat straniu, parcă îl vedea dincolo de peretele de stîncă, într-o altă încăpere boltită, cu pereți și coloane de stîncă, și mai întunecoasă, cu o singură pată albă; el, Dan, plutind pe apele negre și moarte ale lacului, ca într-un cavou imens, înspăimîntător... Dana își înfundase fața în umărul ei și îi spunea ceva sughițînd de plîns.

Maria discuta cu băieții. Au hotărît ca unul dintre ei să repete trecerea, pentru a-l readuce pe Dan. «Dar eu...»,se bîlbîia Florin, înspăimîntat. În adevăr, Florin era un înotător foarte prost. «Nu tu, eu...», i-a răspuns Matei. Brîndușa îi privea cum îi predă ochelarii Mariei și cu cît calm își leagă frînghia în jurul mijlocului. Privindu-l așa, îi venea să plîngă, poate de bucurie că avea o teribilă încredere în acest Matei care a venit la admitere cu Maria de mînă, vorbind incorect, spunîndu-i de pildă, «Brîndușa, tu ești un fată bună», tăcut, de nu știai niciodată ce zace în el. Și-a amintit de faptul că trei ani nu l-au văzut niciodată dansînd, și la o întrunire s-au hotărît mai multe fete să îl învețe să danseze cu forța. S-a lăsat o vreme împins și zgîlțîit ca o păpușă de cîrpă, mereu în contratimp cu ritmul, ca apoi, printr-o suită de piruete și un compliment grațios, să se smulgă din mîinile lor și să o aducă la dans pe Maria. Spre perplexitatea tuturor au asistat apoi la o demonstrație de dans, în finalul căreia au aflat că ei au urmat la Cluj-Napoca liceul de coregrafie, dar din cauza miopiei care progresa Matei a trebuit să renunțe la balet și Maria l-a urmat...

...După cîteva inspirații adînci, Matei a plonjat adînc, Florin a început iar să deruleze sfoara, fetele aveau impresia că își aud bătăile inimii, au tresărit cînd capul lui Matei a ieșit afară lîngă peretele de stîncă, dar era singur. Pragul era mai gros decît își imagina. I-a strigat ceva Danei, Brîndușa nu a înțeles exact ce, fiindcă nu își mai putea stăpîni emoțiile, dar s-a simțit trasă de mînă de aceasta și a plecat în fugă, în urma ei, spre ieșire. Dana ținea fascicolul lanternei prost, mîna îi tremura, și Brîndușa nici nu și-a dat seama în cîte pietre s-a lovit cu picioarele desculțe, și de cîte ori s-a izbit cu umărul în peretele de stîncă. Ieșind din peșteră, au luat-o la goană în lungul rîului spre cabanele pe care le-au văzut dimineața. De cîte ori se împiedica sau se poticnea, Dana scîncea ca un copil. Brîndușa a simțit o săgetătură în degetele piciorului cu care a izbit într-o piatră de pe cărare, dar a strîns din dinți, continuînd fuga.

Cînd au ajuns la cabană și un grup de tăietori de lemne s-au strîns în jurul lor, privindu-le mirați, gîfîiau și cu toate că își apăsau palmele pe piept să își stăpînească respirația, abia le-au putut spune ce s-a întîmplat. Bărbații au pornit în goană spre peșteră, dar ele nu mai erau capabile să alerge, cu toate că doi dintre tăietorii de lemne au rămas să le ajute. De aceea, au ajuns în peșteră tîrziu, cînd doi dintre aceștia se pregăteau pentru trecere. Era însă mai simplu, fiindcă Matei reușise între timp să treacă și el pe sub pragul de stîncă și lăsase frînghia întinsă. În lungul ei, se cufundau acum cei doi bărbați... Brîndușa nu avea de unde să știe că dincolo de peretele de stîncă Dan a fost nevoit să taie frînghia fiindcă aceasta se înțepenise în crăpătura unei stînci și îl reținea sub apă și că apoi, izbindu-se cu capul, leșinase. Nu avea de unde să știe nici faptul că reușind să treacă aproape leșinat și Matei, l-a găsit pe Dan mai mult datorită simțului de orientare propriu miopilor, și că în întunericul semănînd celui dinainte de începutul lumii s-a îngrozit cînd a constatat că Dan e inert, că i-a făcut respirație artificială, ținîndu-l într-o poziție precară, pe marginea unei stînci... Ciudat, Brîndușa își amintea că ieri, după o scaldă în pîrîul din apropierea taberei, cînd au ieșit la țărm, Dan s-a oprit să privească îndelung cum se topesc urmele pașilor săi desculți pe o stîncă arsă de soare. Erau numai urmele pașilor lui, fiindcă pe ea a adus-o în brațe. Și atunci, cînd ea l-a întrebat la ce se uită atît de atent, i-a răspuns în felul lui, de uneori nu știa dacă vorbește în glumă sau în serios, că privește cum soarele îi fură ființa...

*

Tînărul care a coborît din troleibuz și-a frecat fața cu palmele. Apoi, a pornit decis, ca și cum dintr-o dată și-ar fi amintit că e așteptat undeva. Crisparea de pe față i s-a destins și a început să zîmbească. Zîmbea fiecărui trecător, zîmbea tuturor și nimănui și, mai ales, Dan zîmbea unui gînd care i se așternea în suflet asemeni unui vînt cald de început de vară. Da, nu mai era acolo, în spațiul acela capsulat, parcă în afara timpului și a existenței, nu mai era acolo unde a căutat necunoscutul, dar a găsit ceva frumos, nespus de frumos, gesturile, devotamentul prietenilor săi și ai oamenilor care nu au ezitat să riște pentru a-l salva... **EMIL POENARU** ■

alcoolul – inamicul nr. 1 al automobiliștilor

Pentru a demonstra cît de mare este pericolul conducerii autovehiculelor sub influența alcoolului, consider util ca șoferii să reflecteze asupra datelor de mai jos privind timpul mediu de reacție la conducătorii auto surprinși de un pericol în diverse situații:

— conducătorul auto întrevede un pericol și este pregătit pentru frînare: 0,6-0,8 secunde.
— conducătorul auto este atent, dar nu este pregătit pentru frînare: 0,7-0,9 secunde.
— atenția conducătorului auto este concentrată asupra unei manevre, de depășire, de schimbare a direcției de mers etc.: 1,0-1,1 secunde.
— conducătorul auto nu este atent, este distrat sau «orbit»: 1,4-1,9 secunde
— conducătorul auto este sub influența alcoolului: 1,6-2,4 secunde

Alcoolul scade considerabil puterea de concentrare și atenția șoferului, îi produce tulburări senzoriale, vizuale și auditive. Studiile efectuate de specialiști au demonstrat că erorile în conducerea autovehiculului cresc în raport direct cu alcoolemia. La o alcoolemie de 0,8%, capacitatea de pilotare scade aproape cu 20%. Bineînțeles că în această proporție intervin o serie de factori: vîrsta, experiența, rezistența organismului și chiar sexul. Cercetările au stabilit, de pildă, că persoanele tinere sînt mai puțin rezistente la alcool, mai sensibile, starea euforică și tulburările apărînd în general la alcoolemii mici. Mai puțină rezistență la alcool au și femeile, la care de asemenea se observă o diminuare considerabilă a capacității de conducere la alcoolemii în general mici.

La o concentrație a alcoolului în sînge de peste 0,20% , influența negativă a acestuia în conducerea autovehiculelor devine evidentă; la 0,3% apar greșeli în aprecierea distanței și a vitezei; cînd concentrația de alcool în sînge este de 0,50% , la o bună parte din șoferi apar tulburări de vedere, care le reduc simțitor capacitatea de conducere; la 0,60% apar tulburări de echilibru, iar la o alcoolemie de 0,90% se micșorează simțitor adaptarea conducătorului auto la întuneric.

Noaptea conducerea autovehiculelor sub influența alcoolului este și mai periculoasă. Întunericul accentuează în general dificultatea pilotării mașinilor chiar în condiții cînd acestea sînt conduse de șoferi cu reflexele absolut nealterate. În timpul nopții, conducerea autovehiculelor de către șoferi cu atenția, acuitatea vizuală, auditivă, diminuate considerabil, cu reflexele alterate din cauza alcoolului, este mai periculoasă decît în condiții normale cu cel puțin 70-80%. Pericolul crește și mai mult cînd întunericului i se asociază condițiile meteorologice dificile, ploaie, zăpadă, polei etc. care solicită mult chiar pe cei mai încercați șoferi.

Există impresia că unele medicamente au proprietatea de a atenua și chiar de a înlătura efectele alcoolului. Studii repetate au demonstrat nu numai inconsistența acestor afirmații, dar chiar contrariul și anume că în anumite cazuri acțiunea toxică a medicamentelor respective agravează efectele alcoolului. **Nu se cunosc deci medicamente (cel puțin deocamdată) care să înlăture imediat sau într-un timp scurt efectele alcoolului, care să readucă rapid organismul în starea în care era înainte de ingerarea alcoolului.**

O serie de mijloace folosite de unii șoferi: clătirea gurii cu benzină, mestecarea de usturoi, de frunze de pătrunjel etc. pot atenua pentru moment mirosul de alcool pe care îl exală cei în cauză, dar nu pot modifica, cu prilejul controlului, reacția chimică a reactivului din tubul alcooltestului. În prezența alcoolului acesta oricum se înverzește.

Există, de asemenea, părerea ca o ceașcă, două de cafea consumate după un chef au darul de a repune pe picioare pe șoferul care a consumat o «porție» respectabilă de alcool. Nimic mai greșit. Nu numai că nu se obține nici un rezultat în atenuarea efectelor alcoolului, dar, dimpotrivă, acestea sînt agravate: starea de excitație și cea euforică, precum și nesiguranța în conducere cresc și mai mult.

În cele mai multe cazuri șoferii aflați sub influența alcoolului conduc cu viteze mai mari în raport cu condițiile concrete de circulație, neputînd să se înscrie cu autovehiculele în curbe, trecînd pe sensul opus unde intră în coliziuni frontale cu alte vehicule, se răstoarnă pe partea carosabilă ori sînt ejectați în «decor». Nemaiputînd aprecia corect distanțele, șoferii aflați sub influența alcoolului se apropie periculos de mașinile din fața lor, se angajează în depășiri în timp ce la mică distanță din sensul contrar se apropie alte vehicule, ori în timpul dublărilor — din cauza evaluării greșite a distanței laterale, acroșează mașinile ce le depășesc.

Tulburările de vedere au drept consecință și neobservarea sau sesizarea cu întîrziere a semnalizării rutiere, a indicatoarelor de circulație care atrag atenția asupra unor pericole deosebite de pe căile rutiere, cum ar fi existența unor șantiere, apropierea unor pasaje la nivel, a unor porțiuni alunecoase. La tulburările de vedere adăugîndu-se și tulburări de auz, conducătorii auto nu sesizează uneori la pasajele la nivel cu calea ferată apropierea trenurilor. Mai mult de 50% din cazurile cînd vehiculele au fost surprinse de tren la trecerile peste calea ferată s-au datorat conducerii acestora sub influența alcoolului.

Studiul accidentelor de circulație datorate adormirii la volan demonstrează că circa 40-50% din aceste cazuri se datoresc consumului de alcool, care au accentuat oboseala și au contribuit ca un factor favorizator al adormirii conducătorului auto în timpul conducerii mașinii.

Colonel VICTOR BEDA ■

COPERTA NOASTRĂ:

«Pescărușul vesel», fotografie de A. MIHAILOPOL ■

Din lucrările regretatei pictorițe GERMAINE STERIAN.
Reproducere color de V. MÂNECAN ■

FLACĂRA. Redacția: București, Piața Scînteii 1, sectorul 1. Căsuța poștală 41 12, of. 33. Telefon: 17 60 10 int. 1787, 1611, 1786, 1606, 1618, 1744.
Tiparul executat la Combinatul poligrafic «Casa Scînteii».

Prezentarea artistică: SORIN POSTOLACHE
41505
Elementele grafice speciale: ing. VLADIMIR FLORIAN

PREȚUL REVISTEI: 3 LEI

Laureații celei de a IV-a ediții a Concursului

Fotografie de **ELENA GHERA** ■

CÎNTECELE ȘI CÎNTĂREȚII ACESTUI POPOR

Am avut fericirea să fiu membru în juriul Festivalului și concursului național al interpreților cîntecului popular românesc «Maria Tănase» și la cea de-a 4-a ediție a sa.

Am avut astfel satisfacția să constat progresele dobîndite în desfășurarea acestei autentice sărbătoriri a cîntecului popular românesc. Progrese pe multiple planuri. Progrese contribuind într-o măsură esențială la lămurirea nenumăratelor probleme legate de culegerea, alegerea, readucerea la viață a nestematelor creații ale geniului popular, legate de interpretarea lor și de o concepție sănătoasă a prețuirii și punerii lor în valoare.

Nu avem destule cuvinte de laudă, de mulțumire, de admirație pentru a omagia cum se cuvine străvechea cetate a Banilor, conducerea ei luminată, pe toți cei care și-au dovedit — neprecupețind timpul și truda — dragostea adîncă și totală pentru tot ce are țara lor mai de preț, spiritualitatea ei manifestată strălucitor și neîntrecut în toate formele creației populare, de la muzică la pictură, de la olărit la port și la toate celelalte aspecte ale geniului meșteșugăresc popular.

Acest concurs 1975 a apărut năvalei de spectatori atît de închegat, atît de bine organizat, atît de frumos încît a reușit să-i poarte într-un iureș fierbinte de entuziasm și bucurie. Dar noi, oameni de meserie, specialiști în ale folclorului, ne dăm seama că acest triumfal festival a cerut o muncă uriașă de pregătire, de directivare justă care a influențat toate regiunile țării în cea mai splendidă și rodnică emulație. Din acest motiv titlul de eveniment cultural **național** acordat celei de-a 4-a ediții a Festivalului și Concursului se dovedește pe deplin meritat.

Am convingerea că precum neuitate au rămas faimoasele întreceri muzicale din vechea Eladă, manifestările de la Craiova — legate la origine de omagierea unui mare și unic artist, «Doamna cîntecului românesc», Maria Tănase — de preamărire a cîntecului și sufletului acestui popor vor dăinui neșterse peste ani, vor cîștiga un rol din ce în ce mai însemnat, contribuind în cea mai mare măsură la consolidarea noii culturi pe bazele temeinice ale celei mai sănătoase tradiții, împletind armonios veacurile.

Cinste deci directivelor înțelepte și luminate date de forurile culturale cele mai înalte ale acestui minunat pămînt și adîncă prețuire forurilor județene de partid, care au știut să angreneze pe cei mai buni întru realizarea acestui copleșitor moment artistic.

Profesorul Ion Cetățeanu, secretar al Comitetului județean Dolj al P.C.R., vicepreședinte al Consiliului popular județean și permanent și neobosit animator al prodigiosului festival, scrie în program: «Cîntecul popular se constituie într-o dimensiune esențială a devenirii spirituale a poporului nostru».

Noi susținem și că festivalul craiovenilor va rămîne fără îndoială de-a lungul vremurilor adevărată și trainică piatră de hotar întru consolidarea acestei spiritualități.

HARI BRAUNER ■

Redactor șef: **ADRIAN PĂUNESCU**

flacăra

ANUL XXIV -- NR. 24 (1045) - 21 IUNIE 1975

revistă săptămînală ilustrată, editată de frontul unităţii socialiste

NOI PAGINI ALE UNEI PRESTIGIOASE DE ÎNTĂRIRE A PRIETENIE PENTRU CAUZA PĂCII Ș

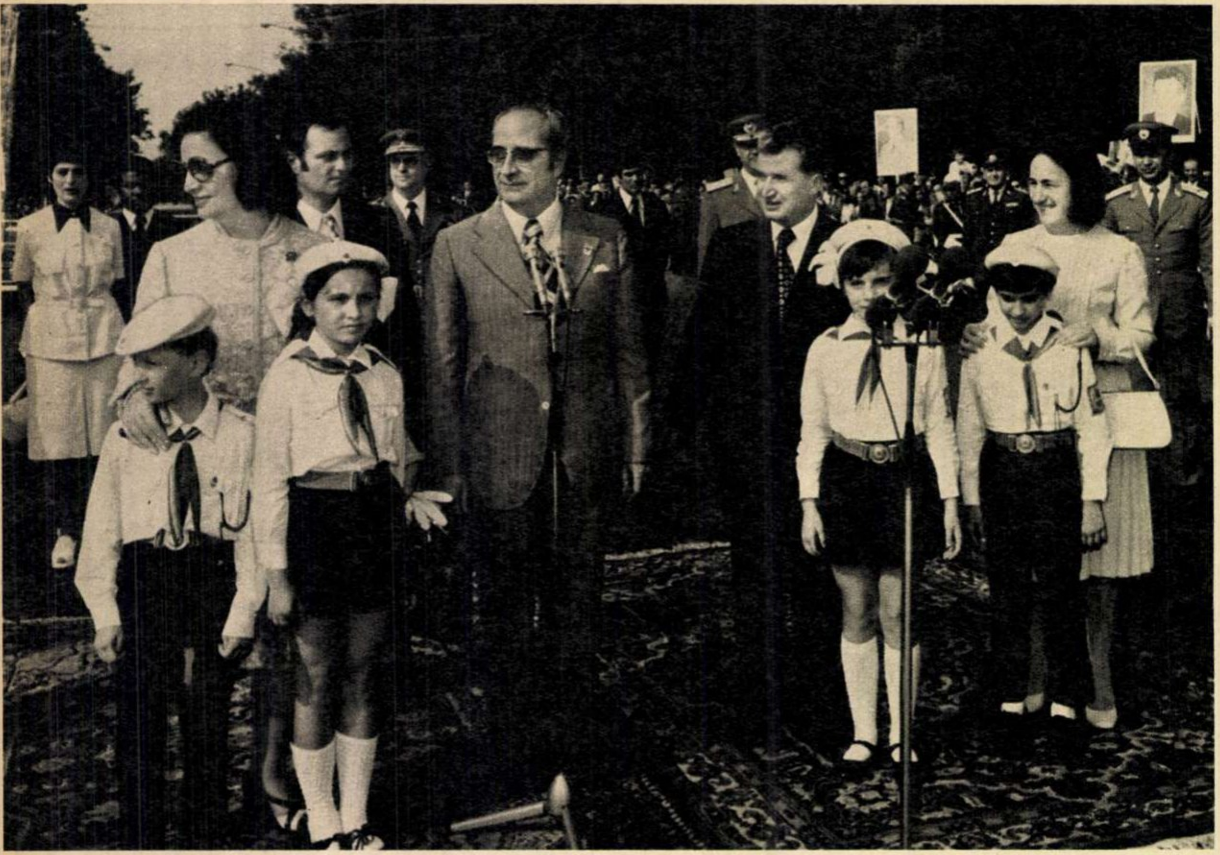

Sub semnul sentimentelor de prietenie și solidaritate statornicite între popoarele României și Portugaliei.

Moment memorabil în cronica relațiilor româno-portugheze: semnarea Tratatului de prietenie și colaborare.

La distanță de numai o zi după ce a pășit pe pămîntul patriei, întors dintr-o nouă și strălucită solie de pace și prietenie, înțelegere și colaborare internațională, președintele țării, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a cărui neobosită și constructivă activitate de militant internațional nu cunoaște nici un răgaz, s-a făcut din nou purtătorul de mesaj al celor mai nobile aspirații ale poporului nostru, de a amplifica dialogul României cu toate popoarele lumii, de a contribui concret la instaurarea unui climat de apropiere și cooperare între toate statele. La invitația președintelui Nicolae Ceaușescu și a tovarășei Elena Ceaușescu, a fost oaspetele țării noastre președintele Republicii Portugalia, Francisco da Costa Gomes, împreună cu soția, doamna Maria Estela da Costa Gomes. Am fost cu toții martorii unui moment memorabil în evoluția relațiilor româno-portugheze și, totodată, ai unui eveniment de puternică rezonanță internațională. După mai bine de treizeci de ani, timp în care, datorită condițiilor istorice știute, între cele două țări nu au existat raporturi diplomatice, România a restabilit legături normale cu o Portugalie aflată pe drumul prefacerilor înnoitoare, democratice, și actuala vizită, convorbirile care au avut loc au contribuit în mod hotărîtor la adîncirea raporturilor româno-portugheze, la ridicarea lor pe o treaptă superioară, deschizătoare de ample perspective.

Documentul de însemnătate istorică semnat în acele zile de fertil dialog, **Tratatul de prietenie și colaborare româno-portughez,** poartă, în toate literele lui, semnificații generoase, subliniate în chip strălucit de către tovarășul Nicolae Ceaușescu: «**Într-un anumit sens cred că Tratatul de prietenie și colaborare dintre România și Portugalia capătă o deosebită semnificație internațională, fiind primul tratat de acest fel semnat de două țări prietene, dar care totuși fac parte din două blocuri militare deosebite. Sperăm ca aceasta să fie un simbol care să demonstreze necesitatea de a depăși cît mai curînd politica de blocuri, de a se ajunge la realizarea unor asemenea raporturi între statele continentului european care să ducă la desființarea concomitentă a ambelor blocuri, să deschidă o perspectivă nouă, de colaborare, între toate statele Europei și ale lumii, pe principiile egalității, respectului independenței și suveranității, neamestecului în treburile interne**».

Convorbirile prilejuite de vizita în țara noastră a președintelui Francisco da Costa Gomes, documentele semnate, contactele nemijlocite cu oameni ai muncii din uzine și de pe ogoare — toate statornicind, în fapt, dialogul la nivel înalt româno-portughez — au fost salutate de către opinia publică din țara noastră cu o vie satisfacție și îndreptățită mîndrie patriotică, ca un nou și rodnic demers al României în slujba întăririi cooperării internaționale, în interesul cauzei păcii și progresului în lume.

Săptămîna pe care o încheiem mîine a consemnat și o nouă pagină de însemnătate istorică în cronica străvechilor legături româno-bulgare. La invitația Comitetului Central al Partidului Comunist Român, Consiliului de Stat și Guvernului Republicii Socialiste România, a tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republic Socialiste România, luni, 16 iunie, a sosit într- vizită oficială de prietenie delegația de parti și guvernamentală a Republicii Populare Bulgaria, condusă de tovarășul Todor Jivkov, prin secretar al Comitetului Central al Partidulu Comunist Bulgar, președintele Consiliului d Stat al Republicii Populare Bulgaria. Poporu român a întîmpinat cu sentimente frățești, d caldă dragoste, pe solii poporului prieten bulga În cuvîntul rostit la dineul oferit de tovarășu Nicolae Ceaușescu și tovarășa Elena Ceaușesc în onoarea tovarășului Todor Jivkov, secretaru general al partidului nostru a amintit: «**Îm este plăcut să evoc, și în acest cadru, relațiile frățești, de prietenie și colaborare dintre partidele și țările noastre, puternicele sentimente de stimă și prețuir reciprocă, de trainică solidaritate internaționalistă ce animă popoarele român** bulgar. Ele sînt unite printr-un îndelunga **trecut de luptă împotriva dominației asupririi străine, prin activitatea consacrată împlinirii aspirațiilor lor sociale naționale, cît și prin munca și eforturil de astăzi în construirea socialismului comunismului în țările lor**».

Evoluția ascendentă a relațiilor român bulgare a fost puternic marcată de contactel nemijlocite, de schimburile de vizite la diferit niveluri — devenite tradiționale — între r prezentanții partidelor și statelor noastre. A tualele convorbiri la cel mai înalt nivel, desfășurate sub semnul stimei și prețuirii reciproc au evidențiat căile de întărire și amplificare relațiilor româno-bulgare, ale extinderii colabo rării și conlucrării multilaterale, corespunzăto intereselor celor două popoare, cauzei păcii socialismului.

Un larg program de contacte nemijlocite oamenii muncii a fost înscris pe agenda vizit tovarășului Todor Jivkov în țara noastră.

Prezența tovarășului Nicolae Ceaușescu, înalților oaspeți din țara vecină și prietenă mijlocul colectivelor din unități economice a Capitalei — Fabrica de calculatoare, Fabrica c cinescoape, Electronica — în mari unități a industriei noastre socialiste, la Tractorul, Uzina de autoturisme Pitești, a fost un no prilej de manifestare a dragostei fierbinți poporului român față de solii poporului bulg și, totodată, de aprofundare concretă a posibi tăților de extindere a colaborării bilatera reciproc avantajoase.

Felicitîndu-i călduros pe cei care, prin ope mîinilor și a minților lor, sporesc prestigi României în lume, tovarășul Todor Jivkov consemnat posibilitățile reale de coopera româno-bulgare. La uzina brașoveană Tractor s-a subliniat că întreprinderile bulgare de pro sînt interesate în cumpărarea unor produse că există toate condițiile pentru o colaborare o specializare în producție reciproc avantajoa între România și Bulgaria. Miile de oameni muncii care au ținut să salute prezența celor d conducători de partid și de stat în județe Brașov și Argeș și-au exprimat deplina satisfacț și adeziune pentru dezvoltarea unei colaboră multilaterale, a colaborării frățești și rodnic dintre România și Bulgaria.

Puternicul caracter de lucru al vizitei în țar noastră a tovarășului Todor Jivkov, în frunte delegației de partid și guvernamentale a Republicii Populare Bulgaria, a fost pregnan subliniat și în timpul întîlnirii cu colectivu marelui combinat siderurgic din Galați. Aprecierile sintetice, precizările tovarășului Nicola Ceaușescu cu privire la activitatea acestei gigantice unități a industriei românești, explicațiil specialiștilor au fost urmărite cu viu intere de către tovarășul Todor Jivkov care i-a felicita pe constructori și beneficiari: «Aveți un combinat frumos, o bază minunată. Vă urez să dezvoltați tot așa de bine ca și pînă acum ș vă doresc mult succes».

În timpul vizitei la Galați, tovarășii Nicola Ceaușescu și Todor Jivkov au continuat studierea concretă a posibilităților de extindere ș adîncire a cooperării economice româno-bulgare, pe fondul înfloririi unei tradiționale prietenii, al unor vechi și durabile legături frățești, consfințite încă o dată de numărul însemnat de acorduri și documente semnate, care așază pe o trainică bază colaborarea dintre cele două popoare.

MAGDA MIHĂILESCU ■

CONSECVENTE ŞI NEOBOSITE ACTIVITĂŢI ŞI COLABORĂRII INTERNAŢIONALE, A PROGRESULUI ÎN LUME

Întîmpinare sărbătorească pe străzile Bucureştiului.

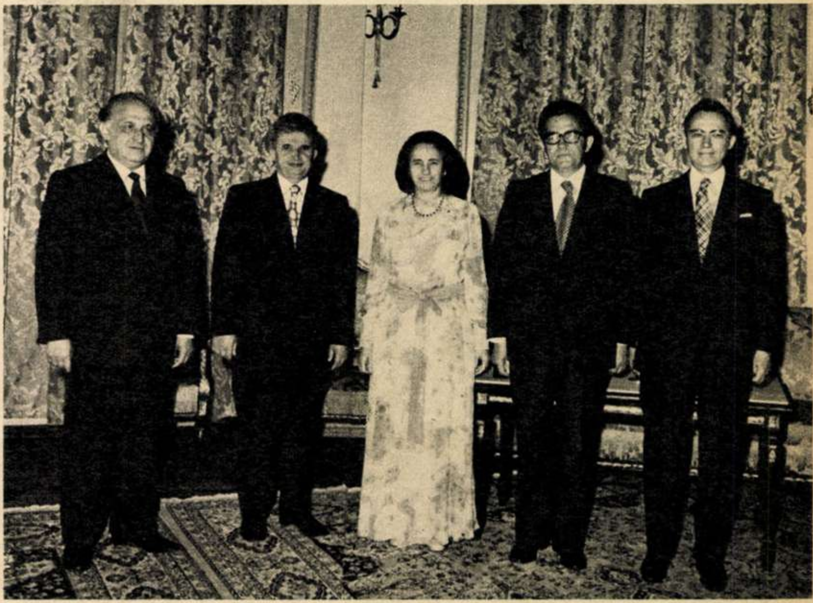

În timpul dineului oficial oferit de tovarăşul Todor Jivkov în onoarea tovarăşului Nicolae Ceauşescu şi a tovarăşei Elena Ceauşescu.

Tovarăşul Nicolae Ceauşescu şi tovarăşul Todor Jivkov, în timpul vizitei în întreprinderi bucureştene.

Cunoaşterea unor importante realizări ale industriei constructoare de maşini româneşti.

La întreprinderea Tractorul Braşov.

flacăra la dispoziția dumneavoastră

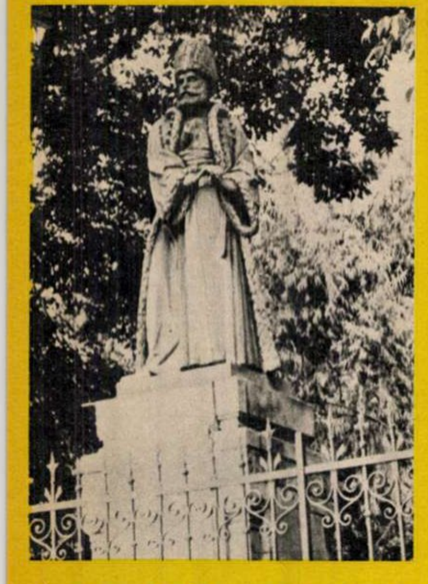

În fața Spitalului Colțea se află această statuie pe care bucureștenii, și nu numai bucureștenii, o cunosc foarte bine. Este o valoroasă lucrare de artă datorată sculptorului Karl Storck (1826-1887). Este, în același timp, una dintre primele statui care au împodobit Capitala noastră (a fost ridicată în anul 1869) și este închinată spătarului Mihai Cantacuzino, ctitorul fostei mănăstiri Colțea (1701) și al Spitalului cu același nume (1703-1707). Și acum, după această incursiune enciclopedică, să vă explic și de ce v-am trimis scrisoarea însoțită de fotografia de mai sus:dacă le veți publica în pagina «Flacăra la dispoziția dumneavoastră»,s-ar putea să se capete ceva informații în legătură cu dispariția spadei în care se sprijinea spătarul. E păcat să-l lăsăm, «post mortem», fără sprijin și e și mai mare păcat să lăsăm ciuntită una din podoabele statuare (și așa puține!) ale Capitalei (*P. G. Penescu* — București)

*

Recentul decret prevăzînd interzicerea accesului celor sub 18 ani în baruri și unități similare a deschis — după cum era și de așteptat — discuții vii, aprobative, dezvăluiri de cazuri venind să justifice încă o dată necesitatea și oportunitatea măsurilor luate. Poate că dacă am să afirm că eu însumi am văzut un băiețel de vreo 10 ani, cu ghiozdanul subsuoară, consumînd bere într-un local public din Constanța, nici n-am să fiu crezut, deși nu mint. S-ar mai putea ca exemplul acesta nici să nu fie dintre cele mai semnificative și nici nu insist asupra lui... Aș dori însă, cu acest prilej, să supun dezbaterii o întrebare cît se poate de simplă: de unde fac rost de bani acești adolescenți — care, firește, încă nu știu ce înseamnă banul obținut prin muncă — ca să-și cumpere de băut și de fumat? Că doar nimeni nu le dă pe veresie coniac sau țigări Kent. După părerea mea, ar trebui să ne rețină atenția mai multe posibilități. Am în vedere, în primul rînd, pe acei părinți — inconștienți, le-aș spune — care nu numai că sînt foarte «generoși» cu banii dați pe mîna copilului («lasă să aibă el, că eu destul am suferit» — se aude răsuflatul și primejdiosul refren), dar nici măcar nu controlează cît de cît cum sînt folosiți banii de către omulețul cu atît de puțin discernămînt. Ar trebui, în al doilea rînd, să ne dea de gîndit (aici am în vedere și rolul activ și covîrșitor de important al organelor de miliție) deprinderea odioasă cunoscută sub numele de «bișniță», specula cu bilete de spectacole, țigări străine, obiecte din «pachet» etc. Prin fata magazinelor «Consignatia», printre inrăiții afaceriști, se găsesc și imberbi cu ochii după naivi, și nimeni nu-i deranjează nici măcar cu un sfat... Decretul este bun. El astupă multe din canalele prin care unii din tinerii noștri pot ajunge acolo unde nimeni nu o dorește. Dar numai decretul (sau decretele) în sine nu asigură integral rezolvarea problemei dacă toate forțele chemate să conlucreze la educația tinerei generații — familia, școala, colectivele de muncă, organizațiile obștești (și în primul rînd U.T.C.), organele de ordine etc. — nu vor fi angajate plenar să sprijine asemenea acte normative. Semnalul de alarmă a fost dat, este ora să se acționeze din plin! (*Toiea Stelea*, tehnician principal — Constanța)

*

In toamna anului 1972 am fost trimisă de Întreprinderea textilă Calafat la un curs de calificare în municipiul Timișoara, în vederea încadrării mele după darea în funcțiune a întreprinderii din Calafat. La terminarea cursului, prin aprilie 1973, m-am prezentat pentru încadrare, dar fabrica *încă* nu intrase în funcțiune. M-am întors atunci la întreprinderea timișoreană unde mă calificasem și m-am încadrat acolo fiindcă nimeni nu mă putea obliga să stau fără să muncesc pînă cînd fabrica va binevoi să mă încadreze. Și acum vine partea cea mai comică dacă n-ar fi cea mai tristă. Deși nu are loc de muncă pentru mine, Întreprinderea textilă Calafat mă face răspunzătoare pentru cheltuielile de școlarizare, reținîndu-mi-se din retribuție cîte 350 de lei lunar. Măsura aceasta este profund nedreaptă fiindcă nu eu am fost aceea care nu am respectat contractul de școlarizare, ci întreprinderea care nu-mi asigură loc de muncă. În asemenea cazuri, cred eu, ar trebui să intervină Centrala industrială de care depind și întreprinderea din Calafat și cea din Timișoara, unde lucrez cinstit în meseria de filatoare pe care *aici* am învățat-o. Cine este păgubit de cheltuielile de școlarizare? După părerea mea nimeni, deoarece eu îmi valorific cele învățate în beneficiul *aceleiași* centrale industriale. Sper ca lucrurile acestea simple să fie înțelese acolo unde trebuie și să se înceteze acțiunea aceasta de «recuperare» a unor cheltuieli, acțiune pe care eu o consider, pur și simplu, șicanatorie. (*Lizeta Stănică* — Timișoara)

*

În «Flacăra» nr. 19 din 17 mai a.c. am publicat, în această pagină, o notă critică semnată de directoarea și de secretarul organizației de partid ai Școlii generale Hălmagiu, județul Arad, prin care se aduceau grave acuzații de necinste și abuz în exercitarea funcției lui Iuga Rusalim, șoferul unui autobuz al Autobazei Sebiș care deservește școala. După apariția articolului, am primit o scrisoare din partea tovarășului Iuga Rusalim, prin care acesta arată, indignat, că a fost calomniat, că el nu a servit niciodată pe autobuzul angajat de școală și că, dealtfel — lucrul este ușor de dovedit — munca lui este apreciată, nu a avut niciodată sancțiuni ș.a.m.d.

Am cerut lămuriri direcției școlii generale din Hălmagiu, care ne scrie:

«Revenim la scrisoarea noastră publicată în nr. 19 al revistei «Flacăra» cu precizarea că șoferul de pe autobuzul 31-Ar-1043 nu se numește Iuga Rusalim (față de care ne cerem scuze, precizînd că are o comportare profesională ireproșabilă), ci MARGEA GHEORGHE. Acesta nu avea afișat numele în autobuz (așa cum prevăd normele obligatorii — n.n.) și a încercat să fugă de răspundere, inducîndu-ne în eroare, dezinformîndu-ne. Lipsa de responsabilitate și atitudinea neloială a acestui șofer față de un tovarăș de muncă sînt în contradicție flagrantă cu etica și echitatea socialistă și ar trebui să dea de gîndit tovarășilor din conducerea Autobazei Sebiș. Pînă una alta, M.G. a dispărut de pe traseu, autobuzele parcă s-au mai pus pe roate, după o săptămînă de «îngheț» total cauzat de publicarea scrisorii (dar vinovatul rămîne tot vinovat, avem un dosar cu declarații), și am dori să se aducă la cunoștința opiniei publice măsurile care s-au luat.» Și această scrisoare, ca și cea publicată, este semnată de directorul școlii, profesoara Virginia Chirică, și de secretarul organizației de partid, profesor Ioan Păiușan.

N.R. — Apreciem spiritul autocritic și buna-credință a semnatarilor scrisorii. Împărtășim de asemenea părerea lor că un vinovat există și de aceea conducerea Autobazei Sebiș ar trebui să ia măsuri. Nu putem totuși trece cu vederea ușurința cu care s-a trimis la redacție o acuzație atît de gravă, fără un control sever al datelor implicate.

*

«Vă scriu în speranța că voi afla un răspuns de la dumneavoastră care să mă ajute să decid în continuare rostul meu în viață» — ne scria acum cîtăva vreme *Sofia Timar Man* din Sfîntu Gheorghe, elevă în anul I de liceu, plîngîndu-se că, după moartea tatălui ei adoptiv, a cerut pensie de urmaș, dar cererea i s-a respins printr-o interpretare birocratică a legii.

Am trimis scrisoarea Consiliului popular al județului Covasna, care ne răspunde:

«Cu privire la scrisoarea dv. nr..., privind pe numita Man Timar Sofia din Sf. Gheorghe, vă facem cunoscut că prin Decizia nr. 17738 din 23 mai 1975 a Oficiului de asigurări sociale și pensii, petiția numitei a fost soluționată în mod favorabil».

*

Începînd cu înțeleptul Varlaam și Miron Costin, cronicarul, continuînd cu Grigore Alexandrescu și, pînă în timpuri mai noi, la Duiliu Zamfirescu, Vlahuță, Simion Mehedinți, arhitectul Mincu, inginerul Anghel Saligny, Petre Liciu și alții, ținutul Vrancei a dat istoriei culturii românești figuri proeminente. Iată de ce propuneam — cu ani în urmă — înființarea la Focșani a unei «Galerii a oamenilor de seamă vrînceni», așa cum am văzut că există la Fălticeni. Stau mărturie în județul nostru destule lucrări și semne memoriale despre oameni și întîmplări, iar înființarea, în municipiul de reședință al județului, a unei astfel de instituții ar spori interesul (nu numai turistic) pentru orașul de pe Milcov. (*Al. Străoneanu-Balaș* — Cluj-Napoca)

*

Un tînăr în vîrstă de 23 ani, *B.D.* (din motive lesne de înțeles nu publicăm numele întreg), ne cerea cu disperare ajutorul. Lovit de o gravă infirmitate încă din anii copilăriei, dar capabil de muncă (este absolvent al unui liceu economic special), B.D. încerca zadarnic să fie repartizat într-un loc de muncă. Am trimis scrisoarea Direcției respective din Ministerul Muncii, care ne comunică:

«La adresa dv. nr..., privind scrisoarea tovarășului ..., în care solicită sprijin pentru încadrare în muncă, vă facem cunoscut că sus-numitul va fi încadrat în funcția de contabil la Căminul-școală nr. 12 din orașul Dorohoi, județul Botoșani.»

*

Am citit și eu, covîrșit de emoție, articolul «Dascălul, un muritor cu o șansă de fericire în plus», publicat în «Flacăra» nr. 17-18 din 10 mai 1975. Cu o jumătate de veac înainte, eroul articolului, Ilie Popescu-Teiușan — astăzi profesor emerit pensionar — ne preda psihologia în clasa a patra a fostei Școli normale din Șendriceni, județul Botoșani. Parcă îl văd... Intra pe ușa clasei, întotdeauna zîmbind, și începea să ne explice lecția cu îngerească răbdare, pregătindu-ne pentru nobila noastră misiune în societate — de educatori ai generației ce vine. Cu elevii mai mari, în afara orelor de clasă, întocmea fișe de studiu pentru cunoașterea psihologică a copiilor mici, a situației materiale a părinților, a stării sănătății etc., aceste fișe fiind de majoră însemnătate în munca dificilă cu copiii. Avea locuința chiar în incinta internatului și asta îl ajuta să fie mereu și mereu în mijlocul elevilor. Făcea și lucruri ce nu intrau în atribuțiile lui de serviciu: ne învăța *cum* să citim o carte, ne arăta *ce* înseamnă o recenzie ș.a.m.d. Calitățile excepționale ale acestui dascăl mi-au fost mie și tuturor colegilor mei un exemplu viu al datoriei împlinite față de rostul nostru pe pămînt. Mulțumim redacției revistei «Flacăra» pentru atenția arătată dascălului în vîrstă care, deși pensionar, nu încetează să muncească în slujba educației tineretului, iar profesorului emerit Ilie Popescu-Teiușan îi urăm, din inimă, multă sănătate și La mulți ani! (Învățător pensionar *Teodor Țurcanu*—Bacău)

*

Guțu Gheorghe din Gălbinași, județul Ilfov, s-a plîns într-o scrisoare adresată redacției că soția sa, deși avea o legitimație de călătorie valabilă (abonament eliberat la cererea unei organizații cooperatiste), a fost amendată în tren, amenda fiind ilegală. Am adresat scrisoarea Regionalei C.F. Bucuresti, din partea căreia primim o adresă din care reiese:

«... În urma cercetărilor efectuate, s-a constatat că stația Gălbinași a emis abonamentul la cererea C.A.P. pentru călătoria în interes de serviciu, plata fiind suportată de întreprindere și, ca urmare, Div. C. Reg. CF. București a dispus anularea procesului verbal de contravenție. Pentru restituirea sumei achitate, s-a comunicat petentului... să prezinte cererea însoțită de chitanța... emisă de stația Oltenița».

*

Sînt în vîrstă de 81 de ani, trăiește și soția mea, și ea femeie bătrînă, și avem împreună șase copii — trei băieți și trei fete, fiecare pe la casele lor, afară de feciorul meu, Niculai, care locuiește împreună cu mine. Mi se cuvenea, socot eu, după o viață de trudă, să-mi trăiesc liniștit anii bătrîneții, împreună cu baba mea, și să am bucurii de la copii. Dar n-am bucurii, ci doar dureri și necazuri. Copiii mei se ceartă între ei, se bat, se judecă pe la comisii. Într-una din zilele trecute a venit pe la noi să ne vadă fiica mea Maria, care este căsătorită la Constanța. Între ea și cei trei frați ai ei, ajutați și de fiica mea Elena, au izbucnit certuri aprige și bătăi în care am fost băgați și noi, bătrînii. Copiii noștri proprii, feciorii noștri Niculai, Eugen și Constantin au tăbărît cu pumnii asupra mea, doborîndu-mă la pămînt și strigînd să li se aducă o funie să mă lege. Să mă lege, ca pe hoții de cai, pe mine, tatăl lor! Ce durere și cîtă rușine... Noi n-am cerut copiilor noștri și nu le cerem ajutor material. Ne mulțumim cu pensia noastră. Un singur lucru le mai cerem acum: să încerce să redevină oameni, să respecte părul nostru albit și să ne lase să trăim în tihnă anii pe care-i mai avem. Atît le cerem. (*Mitu I.R. Culea* — Fetești, Ialomița)

*

Vreau să vă relatez cîteva fapte aparent lipsite de însemnătate, dar numai aparent. Eu cred că în tot ceea ce facem trebuie să ne comparăm cu ceea ce este cel mai bun în domeniul respectiv, pe plan mondial, într-o nepotolită nevoie de perfecționare. Se întîmplă însă, din păcate, altfel. Am cumpărat, de pildă, un topor. Un simplu topor. Ei, nu chiar atît de simplu, fiindcă fabrica a pus pe piață un topor cu o gaură prea mică pentru a se putea monta un mîner potrivit. A fost deci nevoie ca obiectul «finit» de ditai fabrica să fie dat la un meșter fierar care să-l facă apt de a fi folosit. A mai fost nevoie, apoi, să-l dau la lemnar ca să-i pună o coadă. A costat toporul bani în plus (față de prețul stabilit de stat), a costat și timp și, ceea ce e cel mai neplăcut, a costat și nervi. De ce? Mai sînt și alte exemple de asemenea lucruri «fără» importanță: broaște de uși, pixuri și altele, dar mă opresc aici. Industrializarea noastră în ritmuri uimitoare, aspirația noastră spre tehnica și tehnologia cele mai avansate trebuie urmărite pe toate planurile, mari și mici. Produsele slab funcționale, ușor defectabile, inestetice, cu un cuvînt — de calitate necorespunzătoare, înseamnă cheltuieli neeconomicoase în bugetul familial, cu efect negativ asupra standardului de viață. Producem mașini electrice de calcul, nave de mare tonaj, locomotive electrice de mare capacitate și viteză. Să nu producem — în aceste condiții — broaște, topoare, pixuri și cămăși de «cea mai bună calitate» înseamnă să nu avem grijă de noi, înseamnă o superficialitate supărătoare, incompatibilă cu stadiul actual de dezvoltare a economiei noastre socialiste. (Inginer *Ostafi Alexandru* — Dorohoi)

*

Vă scrie un grup de bolnavi, recunoscători și dornici să-și exprime profunda lor admirație față de acest OM minunat care se cheamă Mihai Stefan Drăgușanu, medic primar endocrinolog la Institutul «C.I. Parhon». Cu pasiune și credință față de profesie, cu înțelegere și compasiune față de bolnavi, doctorul Drăgușanu este profund credincios jurămîntului lui Hipocrate. (Scrisoarea este semnata de mai multe persoane, dintre care reținem numele *Fucșan, Rebciuc, Ianculescu, Pop* ș.a.)

POȘTA REDACȚIEI

Ion Muscalu — comuna Brazi. Ministerul Muncii, căruia ne-am adresat, ne-a informat că mijloacele de transport speciale se atribuie pentru folosință numai invalizilor încadrați în muncă. Dumneavoastră fiind pensionar de invaliditate gradul II, fără drept de muncă, nu vi se pot întocmi formele pentru atribuirea unui astfel de triciclu cu motor.

Mihai Suciu — comuna Voșlobeni. Ne pare rău, dar am primit invitația de participare la nunta de aur a părinților dumneavoastră în ziua aniversării și practic nu aveam posibilitatea de a fi prezenți la acest eveniment. Nu ne rămîne decît să le urăm multă sănătate și viață lungă.

Gheorghe Economu — Brăila. Legea 12/974 privind piscicultura și pescuitul în R.S.R., art. 17, al. a precizează că în apele de șes, Dunăre și deltă, perioada de interzicere a pescuitului este de 60 de zile consecutive — respectiv 1 aprilie–30 iunie. Articolul 9 din legea sus-menționată precizează că pentru apele curgătoare care constituie frontieră de stat, perioadele de interzicere și regulile pescuitului vor fi stabilite în concordanță cu convențiile internaționale încheiate cu celelalte state riverane. Asociația județeană de vînătoare și pescuit sportiv–Brăila, ne-a informat că anunțul publicat în ziarul local a avut drept scop informarea membrilor pescari sportivi că pescuitul pe **Dunăre zone de frontieră** a fost permis cu data de 23 mai a.c., în conformitate cu telegrama primită de la A.G.V.P.S. din 20 mai a.c.

Gheorghe Buțurgă — Galați. În urma sesizării noastre s-a constatat de către Consiliul popular al municipiului Galați că situația locativă a dumneavoastră este grea, fapt pentru care ați fost luat în evidența cazurilor prioritare pentru a fi ajutat în repartizarea unui spațiu corespunzător, de îndată ce se va crea o posibilitate.

Ion Maria — Curtea de Argeș. Sînteți student la Timișoara și doriți să vă transferăm noi la București. Ați inversat scrisorile; ne-ați trimis-o pe cea pe care trebuia adresată Ministerului Educației și Învățămîntului.

MARGA NEDELEA ■

«FLACĂRA» nu ia în considerație scrisorile anonime. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți.

UNIVERSITATEA POPULARĂ, ȘCOALA TUTUROR VÎRSTELOR

«Noi concepem problema pregătirii cadrelor — a constructorilor socialismului — nu ca ceva limitat la o anumită perioadă, ci ca un proces continuu».

NICOLAE CEAUȘESCU

Tradiția universităților populare în România dăinuie încă de pe la începutul secolului trecut. În anul 1817, Gheorghe Lazăr, întemeietorul de fapt al acestui tip de învățămînt, ținea o serie de prelegeri în casele mai multor boieri progresiști din București, pe teme de filozofie, matematică, inginerie și arhitectură, pledînd în același timp pentru înființarea unei școli superioare în limba română. Precursori de seamă ai actualei formule a Universității populare au fost și Titu Maiorescu — ce înființa la Iași, sub titlul de «Prelecțiuni populare», un «curs public în care se vor dezvolta în mod popular un șir de idei asupra educației și familiei» — apoi, inițiatorii societății Ateneul Român, întemeiat la București în 1865, care au elaborat un plan de culturalizare obștească, dînd expresie unei «trebuințe ce se simțea în inimile tuturora». Prelegerile Ateneului se adresau, depășind din punct de vedere social pe cele ale Junimii ieșene, tuturor straturilor societății, fără a pierde din vedere nici țărănimea. Acesta e motivul care a determinat înființarea pe lîngă Ateneul Român, în 1866, și a unei *Societăți pentru învățătura poporului român*, în cadrul căreia conferențiau unii dintre cei mai cunoscuți profesori și oameni de știință ai vremii, cărturari și patrioți: Al. Papiu-Ilarian, Scarlat Rosetti, Bogdan Petriceicu Hasdeu, Alexandru Odobescu, Barbu Delavrancea, Al. Vlahuță, Nicolae Iorga. În 1890, seria societăților destinate culturalizării maselor a crescut prin înființarea «Ligii pentru unitatea culturală a tuturor românilor», organizată pe secții în mai toate județele țării, și al cărei principal animator avea să devină de la începutul secolului XX marele istoric și orator Nicolae Iorga, creator și al Universității populare de la Vălenii de Munte. Încă din primii ani ai puterii populare, statul nostru a preluat inițiativele și acțiunile proprii unor mari personalități progresiste, aducînd ordine și sistematizare și în activitatea de înălțare spirituală a maselor. În 1949 ia ființă Societatea pentru răspîndirea științei și culturii, în 1953 se înființează primele universități muncitorești, între care cea de la Uzinele «Grivița roșie» din București merită a fi amintită în primul rînd.

Astăzi, după 13 ani de existență (universitățile populare, în actuala formulă, n-au luat ființă decît în 1962), Universitatea populară din București a devenit o unitate de învățămînt extrem de serioasă, independentă și cu un profil complex. Aici e locul să subliniem că Universitatea populară a depășit de mai multă vreme stadiul conferințelor de știință popularizată, al căror auditoriu aștepta de multe ori pasiv sau distrat doar îndeplinirea promisiunii din subsolul afișului: «urmează film artistic». Să subliniem că au fost peste 250 000 de cursanți la cele 1 012 universități populare din țară în anul de învățămînt 1974-1975. Universitatea populară bucureșteană a evoluat de la cele 20 de cursuri și 2 500 de auditori în 1962 la aproape 15 000 de «studenți», ce își împart preferințele auditive — informaționale, dar și de formare — între cele peste o sută de cursuri existente în ultimul an de învățămînt.

«Am fost totdeauna convins de valoarea și necesitatea universităților populare, care reprezintă forma cea mai democratică de instruire a milioane de oameni — este de părere academicianul Ștefan Milcu. Numai în aceste universități se mai păstrează accesibilitatea facultativă, după aspirații și îndemnuri proprii fiecărui cursant. Dacă pentru aceștia ele reprezintă singura posibilitate de acces la o cultură și o știință de prim rang — pentru lectori universitățile populare reprezintă tribuna de prestigiu, prin care pot transmite cunoștințele într-o largă cuprindere de mase. Există nu numai o foame vegetativă; cea spirituală este tot atît de puternică și chinuitoare pentru toți acei care bat la porțile acestor universități, ce trebuie să rămînă ceea ce sînt prin definiție: populare în organizare și accesibilitate».

«Ca să putem exista eficient, trebuie să devenim mai întîi utili» — este de părere tovarășa Adela Dinescu, directorul universității. Ceea ce dealtfel universitatea populară bucureșteană a și reușit, plecînd de la premisa conform căreia cunoștințele informaționale și chiar formarea profesională nu se încheie deloc la 25 de ani, adică la vîrsta obișnuită pentru absolvirea facultății și a primilor pași în producție. Nu se încheie, zicem noi, pentru omul setos de noi cunoștințe și dornic de autoperfecționare, pentru specialistul mereu nemulțumit de propria-i competență — n-ar trebui însă să se încheie nici pentru ceilalți absolvenți (fie ei de studii medii sau superioare).

Universității populare îi revine, și ei, rolul de a prelua reciclarea cunoștințelor profesionale, de a aduce ultimele cuceriri ale științei și tehnicii mondiale în fața unor adulți care și-au încheiat pregătirea prin școală și de a-i informa pe aceștia dacapo în domenii generale și sectoare profesionale care s-au închegat între timp în specialitatea lor, și deci *nici nu s-au putut preda în învățămîntul superior pe care l-au urmat*. Dacă în trecutul nu prea îndepărtat — dar cît de derizorie e relația dintre prezent și trecut în acest secol al revoluției tehnico-științifice — stabilitatea relativă a științei și tehnicii permitea cetățeanului interesat să fie informat prin conferințe și simpozioane destinate prezentării progreselor acestor domenii, neîntreruptul avînt actual și exigența ca mase tot mai mari să asimileze mereu și noile cuceriri, au extins nevoia educației permanente a contemporanilor noștri. «Una din sarcinile educației permanente — sublinia academicianul Remus Răduleț, rectorul Universității populare București — consistă în dezvoltarea și menținerea la adult, pentru o perioadă cît mai lungă din viața sa, a aptitudinii nu atît de a acumula o dată pentru totdeauna un mare volum de cunoștințe, cît de a cîștiga mereu cunoștințe noi, adică de a fi mereu receptiv față de nou, ca și a aptitudinii sale de a se adapta schimbărilor rapide sociale, tehnico-științifice sau impuse de expansiunea economică de azi. Mai mult, învățămîntul trebuie să cultive în om dorința de a participa la aceste schimbări și de a le controla. Însăși practica educației permanente contribuie la menținerea acestor capacități. Ea urmărește totodată reducerea rămînerii în urmă a conștiinței sociale față de dezvoltarea mijloacelor de producție, fără a neglija valorificarea elementelor progresiste ale culturii».

Se definesc astfel nu numai tendințe actuale ale Universității populare, dar chiar și realități legate de profilul ultimului an de învățămînt, al celor peste o sută de cursuri de informare și perfecționare, de cultură profesională și generală, de cicluri tematice și cercuri de studiu cu lucrări practice, la care se adaugă și deloc neglijabilele cursuri de limbi străine și de pregătire pentru admiterea în învățămîntul superior, ca și unele activități de club. La cererea cadrelor de la Întreprinderea de utilaj chimic «Grivița roșie», Universitatea populară a organizat un curs de «managerat socialist», adică de mult apreciata știință a conducerii aplicate la nivel microeconomic și microsocial. Din cei 50 de cursanți înscriși 32 sînt ingineri, 15 economiști și 3 tehnicieni. Patruzeci și șapte dintre ei au efectuat deja studii superioare și numai trei au doar studii medii! Luați după vîrstă, 9 au între 21 și 30 de ani, 33 sînt între 31 și 40 de ani și 8 pînă la 50 de ani. «Marea majoritate deci, precizează Magda Lungeanu, șefa sectorului instructori din cadrul universității, o formează oamenii trecuți de treizeci de ani, adică aceia care nici n-au auzit în perioada formării lor, a studenției, de problemele ridicate acum la curs. S-au izbit desigur de greutăți, sînt cadre de conducere cu probleme de rezolvat... Din toamnă au de gînd să mai ridice cu o treaptă nivelul cunoștințelor lor din acest domeniu, trecînd la un curs de teoria deciziei!»

Astfel încît Universitatea populară București nu este numai o întreprindere cu venituri extrabugetare sau o unitate capabilă să pună în acțiune toate valențele personalității umane, cît și — așa cum aminteam încă de la început — o instituție extrem de mobilă în profilul și conținutul cursurilor sale, mult mai deschisă, față în față cu realitățile aproape cotidiene ale neîntreruptei revoluții tehnico-științifice, dar și față de necesitatea de democratizare continuă a învățămîntului, a modernizării raporturilor dintre profesori și cursanți, pe baza unei adevărate reconstrucții a stilului expunerii.

La Universitatea populară oamenii vin mai ales pentru a auzi probleme de sinteză, pentru a afla lucruri noi, iar uneori să-și facă doar ordine în minte — *în nici un caz pentru a obține o diplomă sau o calificare superioară* — mai ales că, potrivit statisticilor existente, jumătate din cursanții universității au deja studii superioare. Acesta mi se pare a fi într-adevăr elementul esențial pentru definirea rațiunii de existență a universităților populare, ca și partea cea mai frumoasă a lucrurilor. Nu, la Universitatea populară oamenii nu vin pentru diplomă, nu trec examene pentru notă, nu așteaptă promovări spectaculoase de pe urma obținerii unor atestări. Ei vin, învață, ascultă (conferențiari și lectori aleși numai dintre figurile proeminente ale domeniului), studiază — numai pentru a-și apăra dreptul la reciclarea profesională liber consimțită, la o specializare superioară sau, pur și simplu, pentru a-și satisface un hobby. Se tinde însă spre acordarea de atestate (cursuri pentru ghizii Oficiului de turism, secretare, stenodactilografe, programatori de calculatoare și în curînd pentru educatoarele de grădiniță), iar idealul — considera directorul Adela Dinescu — ar putea deveni acordarea unor diplome.

Sigur, universitățile populare — pentru a fi înțelese în contextul lor real — trebuie în primul rînd înscrise între parametrii educației permanente. «*Numai în măsura în care vom ști să asigurăm în bune condiții desfășurarea procesului de pregătire și perfecționare a cadrelor* — spunea secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu —, *împrospătarea continuă a cunoștințelor acumulate, cunoașterea de către cetățenii patriei a noilor cuceriri ale științei și tehnicii, vom putea să ne îndeplinim sarcinile ce ne revin în opera de edificare a socialismului și comunismului*».

DUMITRU GRAUR ■

Omul învață cît trăiește, se spune. Chiar dacă, de bunăvoie, cîteodată e nevoit să se întoarcă în băncile acum prea mici ale școlii...

Fotografie de RADU CONSTANTINESCU ■

MINERII VIN, MINERII PLEACĂ; OSTRA RĂMÎNE CU

Este adevărat că plouase tot timpul. Plouase torențial; ploaia răzbise pînă-n cantina din Ostra, chiar în bucătărie, locul cel mai călduros de pe o rază de zeci de kilometri (36 km pînă la Gura Humorului, 50 — pînă la Vatra Dornei, 80 — pînă la Piatra Neamț). Este adevărat că așteptasem să ne trezim peste noapte înzăpeziți, si că hainele noastre erau pentru o primăvară tropicală, cum se anunțase, iar noi crezusem: toate astea sînt adevărate, dar în ciuda ploii, a faptului că în cele din urmă am părăsit totuși bucătăria, în ciuda norilor care cutreierau valea Suhăi ca niște covoare fermecate în solda unor forțe ale întunericului, ne simțisem bine, aproape normal; discutasem cu tineri și bătrîni, cu toate că nu le puteai deosebi vîrsta, înnoroiți cum erau pînă-n gît; stătusem două zile; nu vizitasem mare lucru, dar dacă minerii erau sau nu fericiți, mulțumiți sau triști, de asta ne putusem da seama indiferent de părerea noastră în haine de vară despre fericire în general. Un capitol unde exploatarea are depășiri — în afara producției de minereu — se numește fluctuația forței de muncă. Eram acolo, în biroul secretarului de partid, tremuram, dîrdîiam mai bine-zis, dincolo de geam noroaiele erau mutate pe tălpile minerilor care ieșeau din tunel, mutate în vestiare și mai departe în cantine, în blocurile pentru familiști și nefamilisti.

Și atunci am reluat totul de la capăt, dacă există vreunul: mina. Exploatarea «Leșu Ursului»; n-are o singură intrare, cum are orice mină «traditională», ci mai multe, dincolo de munte, dincoace de munte, ca si așezările, comunele care le deservesc: Broșteni, Ostra, Leșu Ursului, ca să le numesc doar pe cele nemijlocit legate de exploatare; sediul exploatării se numește Tarnița, mai sus de Ostra; aici se află și stațiile de preparare, flotațiile; de partea asta a muntelui minereul este subțire și se va termina curînd; de ce se află aici sediul și flotațiile? Sediul și flotațiile se află aici ca să nu fie poluate Bistrița și Bicazul, ca să se dea un centru de greutate orasului Gura Humorului, iar cînd totul se va muta la Broșteni, viitorul oraș moldovean, la Ostra și Tarnița vor fi menținute flotațiile, se vor deschide ateliere de reparații și piese de schimb, vor rămîne blocurile în centrul fostului sat de oieri și va rămîne o altă calitate a vieții. Calitatea blocurilor? Calitatea blocurilor va fi în funcție de calitatea oamenilor, o calitate imperfectă fiindcă este necontenit perfectibilă.

Directorul: Liviu Crăciun, moț; vagonetar visînd la dimineața cînd va deveni miner și — de ce nu? — chiar șef de brigadă, vis destăinuit soției sale și sieși: soția urmează o scoală de geologie; el, una de minerit; copiii — doi, o fată și un băiat; seara cînd soția îl converteste spre geologie și clipa cînd, refuzîndu-i-se cererea, soția hotărăste să dea amîndoi la facultatea de mine din Petroșani; părinți și copii, întreținuți de Ministerul Educației și Invățămîntului; amîndoi ingineri în Zlatna și așa mai departe pînă la Leșu Ursului.

— Moț, deci...

— Moț. Nu-mi pare rău c-am venit: de altfel am venit la cerere: mină cu probleme complexe, unice în țară, mină mare, oameni mulți, diminețile în prelungirea nopților nedormite, eșantioane de studiu, doctoratul, las aici rodul maturității mele profesionale și mă gîndesc de ce să-l las și să nu-l continui; în accepțiunea de azi a termenului de minerit, exploatarea minieră nu mai e un loc oarecare, ci un șantier cu tot ce presupune el.

— Un element semnificativ?

— Gura Humorului are din acest an echipa de rugbi în divizia A; nu fotbal, nu box sau ciclism, sporturi răspîndite și ușor de practicat, ci rugbi...

— Altceva?

— Combinatul minier și-a îndeplinit planul cincinal... Iar eu sînt bolnav nu de silicoză, cum se zice: boala minerilor, ci de ulcer, dacă vreți o boală a entuziasmului, entuziasmul fiind pe vremea mea mai răspîndit pe șantiere.

— Satisfacția minerului, suprema satisfacție...

— Cînd nimerește dintr-o dată corpul de minereu pe care-l caută.

— E posibil?

— Există mineri cu însușiri înnăscute; privesc, dau dispoziții pentru un fel de susținere, elastică sau rigidă, și după ce se fac socotelile, calculele, se pune totul în formule, se constată că aceea era cea mai bună soluție. Minerii se obișnuiesc să interpreteze fenomenele din natură și să descopere singuri drumul sinuos al minereului; orice muncă este frumoasă, cînd o stăpînești...

— Șantier poate însemna lipsă de apă caldă curentă, defecțiuni la instalațiile de încălzire, condiții de cazare pentru nou-veniți deosebite de cele ale veteranilor?

— Deocamdată, da! Nimeni nu dorește asta; puțini sînt cei indiferenți și mai puțini cei răuvoitori, pe un șantier așa ceva nici n-ar fi posibil, dar cazuri cînd se oprește apa, cînd căldura este insuficientă sau se inundă bucătăria mai există și vor mai exista, de noi depinde doar să le facem din ce în ce mai rare.

Secretarul de partid, Mihai Găinaru:

— Este adevărat. Sîntem în atenția Comitetului județean de partid, tovarășul prim-secretar se interesează personal de acest șantier.

Mihai Găinaru.

«Se căznește să fie bun, dar e drept, fiindcă ține la oameni», spune despre el tovarăsul Ciungu. Locuiește într-o cameră din blocul nefamiliștilor; sîmbăta merge acasă, la Suceava; uneori merge și miercurea, rar, tot mai rar; mînuiește telefonul cu o voluptate transformată în tic. Poartă sacou; nopțile este trezit primul, fiind ultimul care controlează dacă totul este în ordine; se trezește la patru și jumătate. Spune simplu: de fapt, muncitorul, ca și minereul, se extrage dintr-un zăcămînt complex, și extracția nu e totul, după aceea e nevoie să-l prepari. Nu-i scapă nici un telejurnal; după aceea e liber.

Cîteva puncte de vedere ale lui Petru Moraru, muncitorul numărul unu al Bucovinei. Nepotu-meu, din partea fratelui decedat, stă la mine, am zis să-l ajut; cu vorba, ce-i spun îi intră pe-o ureche și-i iese pe amîndouă; îl trag de perciuni, se gîndește să plece și poate să plece oriunde; la noi, izolați cum sîntem, de-alde ăștia ajung primii și pleacă primii; tîrziu, odată cu mintea cea de pe urmă, ajung de se stabilesc undeva, iar unii dintre ei, dacă nu toți, ajung oameni serioși, cu scaun la cap și păreri personale; fluctuația e ca bătaia laptelui, dacă aș fi avut unde și eu aș fi plecat acum cincisprezece ani, dar n-aveam unde si ca să mă-ntorc în sat mi-era rușine. Sînt unii oameni care nu se apucă de ceva pînă nu le ajunge mucul la dest; și încă ceva, cînd un tînăr îți cere doi lei să-și ia o pîine nu-i dai, ca să-l înveți minte să se gospodărească, așa stau lucrurile. Nici eu nu m-am stabilit la Leșu Ursului și n-o să mă stabilesc; îmi place să am gospodăria mea, nevasta să muncească pe lîngă casă și

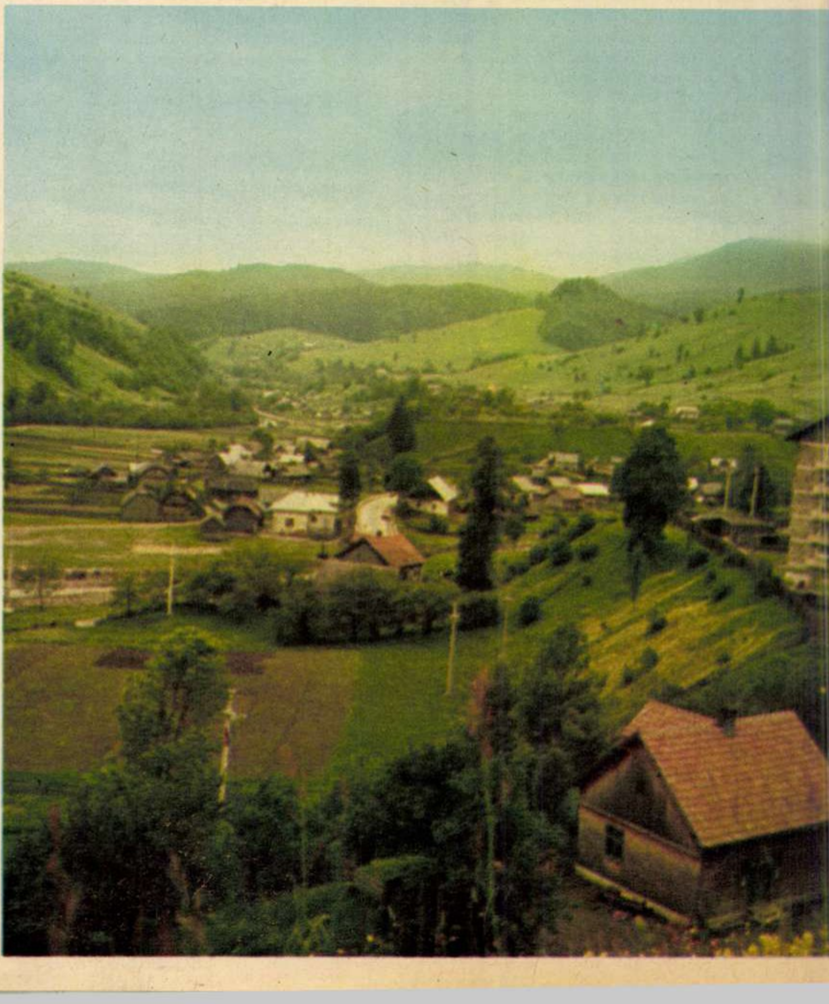

La ieșirea din tunel.

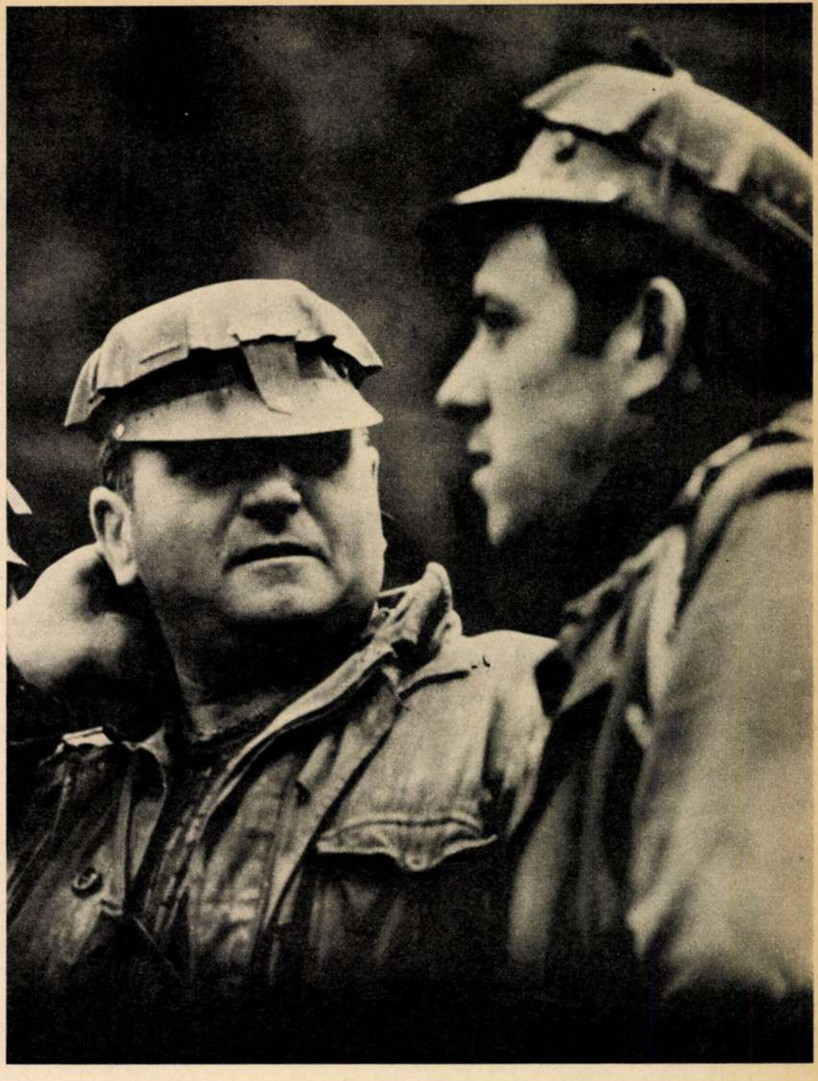

Suprema satisfacție a minerului: cînd nimerește dintr-o dată corpul de minereu pe care-l caută.

O ALTĂ CALITATE A VIEȚII

Vrînd-nevrînd, și despre Ostra se va spune: Ostra de Sus, Ostra de Jos...

copiii pe lîngă ea, să-mi știu rudele alături, chiar dacă unele au deja mormintele lor; pe șantier, cei ce vin și rămîn. nu se gîndesc la ei, ci la neveste, la copii, la familii și la un viitor legat tot de copii, nevastă și neamuri. Mina e un loc de muncă, nimic altceva, o muncă pentru alții, legată de a altora, fapta bună se leagă cu fapta bună ca să dea o altă faptă bună; dacă nu m-aș îngriji să las schimbului de după mine condiții pentru a-și face planul, el ar face la fel... nu vreau s-aud de întîrzieri, lipsuri, randament scăzut, înseamnă că nu mă respectă și n-avem ce împărți împreună; planul cincinal l-am terminat în cinstea zilei de 23 August, anul trecut, folosind acest principiu, respectul pentru munca celorlalți, respectul pentru munca colectivă. Altădată, pe vremea mea, nu dormeam nopțile în care maistrul întorcea capul indiferent la cum realizasem ce-mi spusese; însemna că nu făcusem lucrul acela cum nu-l mai făcuse nimeni pînă la mine și din acest orgoliu mi s-a tras dorința de a face totul cum nu mai făcuse nimeni altcineva pînă la mine. Așa e omul, e bine, nu e bine, imperfecțiunea mă-nspăimîntă; de aceea tot timpul mă gîndesc: mă trezesc la cinci, decuseară îmi pregătesc ceva de mîncare, autobuzele, dușul, pregătirea pentru mină, lumina bate la cinci pași în față, cinci în spate; zăcămîntul nu e de două ori la fel, judec, încerc, de multe ori acasă îmi dau seama că mai trebuia ceva, mă duc înapoi, dușul, pregătirea pentru masa de a doua zi dimineață și parcă tot nu fusese totul perfect, încerc altfel, și în același timp mă gîndesc la un alt procedeu; vara,soția vine cîteodată cu băieții, dar mai mult stă iarna; de sărbători mergem acasă împreună.

Împămîntenirea tradițiilor miniere la Leșu Ursului presupune recunoașterea pretențiilor minime ale celor ce vor să se stabilească aici. Aprecierea este exactă; nu atît fiindcă explică motivele fluctuației forței de muncă, cît pentru că, într-adevăr, dintre cei ce vin aici puțini vin și cu gîndul să se stabilească. Există o întrebare: care tradiții? Care tradiții să se împămîntenească aici și de ce? Ce este mineritul? Cazul concret al tînărului miner Ioan Trifu: pentru el mineritul este un fel de a trăi, nu un mijloc, cînd spunem mijloc spunem puțin și, fatalitate, un mod de a trăi e altceva, include perspectiva, deliberarea, transformarea, devenirea; tatăl său l-a retras de la liceu și l-a dat la o școală profesională, din motivele obișnuite: cîștigul, siguranța meseriei; nu i-a plăcut prima meserie, iar pentru a doua avea nevoie de bani. Mineritul; lucrurile nu sînt niciodată atît de simple: însurătoarea, copiii; apartament la Ostra, apartament bun, trei camere. Soția e din Tecuci și la Tecuci e mai frumos, sînt mai multe fructe și mai mult cîmp și soare; a doua familie: socrii; liceul seral de electromecanică, profil minier; trezit la patru, culcat la miezul nopții, cinci ani, de ce? Pentru Gura Humorului. Pentru Tecuci, poate. In Munții Apuseni se vor deschide curînd noi mine, cu un grad de mecanizare unic în țară; desigur munca minerului nu va putea fi niciodată înlocuită în totalitate, dar mineritul nu și-a pierdut atracția pentru severitatea și autodisciplina pe care le impun condițiile sale de lucru. Doar atît: tradiția minieră nu mai înseamnă comună, oraș minier, ci șantier minier. Ca toate șantierele, fiindcă șantierul pare a fi starea normală a secolului nostru. O tradiție moare, o altă tradiție îi ia locul; nimic de incriminat, nimic de ovaționat; tradițiile nu se împămîntenesc și nu se replantează, unde există să le apărăm, unde apar să le îngrijim, așa cum trebuie să fie, așa cum sînt deci, nu cum credem noi că ar fi bine să fie.

Ostra nu este un oraș minier. Ostra nu vrea să fie un oraș minier; minerii vin, minerii pleacă spre locurile natale, spre școli mai înalte, Ostra continuă să-și depășească planul, blocurile continuă să se ridice, minerii vin, minerii pleacă, zăcămîntul se epuizează, se descoperă alte zăcăminte, Ostra rămîne cu atelierele de reparații, cu atelierele pentru piesele de schimb, cu cluburile, cu magazinele, cu o altă calitate a vieții. Fiindcă Ostra va fi un oraș, un oraș pur și simplu.

NICOLAE CRISTACHE ■
Fotografii de **EMANUEL TÂNJALĂ** ■

ancheta noastră printre cetăţeni

CÎTE ŢIGĂRI FUMAŢI PE ZI? AVEŢI DE GÎND SĂ RENUNŢAŢI?

Timp de cîteva zile, o echipă de reportaj a revistei noastre şi-a instalat punctul de lucru în Cişmigiu, procedînd la o anchetă printre cetăţeni pe teme legate de fumat.

Am încercat să întreţinem scurte discuţii pe marginea ţigării cu patru sute optzeci de persoane, bărbaţi şi femei, vîrstnici, adolescenţi şi oameni în toată firea, cifră care ne-a fost necesară pentru a obţine o sută de răspunsuri provenite de la fumători mai mult sau mai puţin pătimaşi. Asta ar vrea să zică, succint, că din patru sute optzeci de trecători pe aleile renumitului parc bucureştean numai o sută fumează, un procent oarecum liniştitor, dar de care nu ne legăm prea multe vanităţi şi nici prea multe speranţe, dat fiind locul în care am întreprins sondajul, spaţiu în care oamenii vin să se plimbe şi să se recreeze.

Iată cele cinci întrebări la care ne-au răspuns, cum ziceam, o sută de «subiecţi»:

1. **DE CÎT TIMP FUMAŢI?**
2. **CÎTE ŢIGĂRI FUMAŢI PE ZI?**
3. **ŞTIŢI CE PERICOLE PRESUPUNE ŢIGARA?**
4. **CREDEŢI CĂ SĂNĂTATEA DUMNEAVOASTRĂ E AFECTATĂ DE FUMAT?**
5. **AVEŢI DE GÎND SĂ RENUNŢAŢI LA TUTUN?**

Iată acum cîteva din cele o sută de răspunsuri, aşa cum ne-au fost furnizate, fără nici o intervenţie din partea noastră şi, evident, fără a nominaliza.

● **Funcţionar, 42 de ani.**
1. De 28 de ani.
2. Două pachete. Fără filtru.
3. Ştiu, dar n-am puterea să mă opun.
4. Doctorii mi-au constatat un ulcer şi mi-au recomandat să renunţ.
5. Aş vrea, dar n-am voinţă. O să mă las.

● **Elev, 15 ani.**
1. Din luna februarie
2. 4-5 pe zi. Nu cumpăr, doar ce capăt. Acasă nu fumez.
3. Am citit în ziare, dar nu mi-e teamă. Sînt tînăr.
4. Nu.
5. Dacă n-ar mai fuma prietenii, n-aş fuma nici eu.

● **Studentă, 27 de ani.**
1. De 8 ani. Mama ştie, tata nu.
2. Cam un pachet.
3. Urmez medicina, aşa că...
4. Tuşesc mult, scuip. Pentru o fată e urît, dar în public mă abţin.
5. Da, dar mi-e frică să nu mă îngraş.

● **Pensionar, 66 de ani.**
1. Nu mai ştiu.
2. 10-15. Chiar mai multe.
3. Am auzit.
4. Am o bronşită cronică.
5. Aş vrea. Ştiu că trebuie.

● **Ţăran cooperator, 33 de ani.**
1. De opt ani.
2. Un pachet de Mărăşeşti. Am fumat şi foaie de porumb.
3. Aşa se zice, dar nu sînt sigur.
4. Cînd fumez mult mă arde în coşul pieptului.
5. Aş vrea, zău că aş vrea.

● **Student, 25 de ani.**
1. De trei ani. Prima oară am fumat la un revelion.
2. Pînă la un pachet. În sesiune mai mult.
3. Cunosc.
4. Nu. Sigur că nu. Am un organism tare.
5. Poate da, poate nu. La urma urmei, e un risc acceptat şi mie îmi place să risc.

● **Ospătar, 30 de ani.**
1. De zece ani.
2. 20-30 de ţigări pe zi plus noaptea.
3. Ştiu foarte bine.
4. Fără îndoială. Uneori mă arde în piept.
5. Sînt slab. Aş vrea, dar nu pot. După însurătoare, dacă soţia o să-mi ceară, am să renunţ.

● **Muncitor tipograf, 49 de ani.**
1. De treizeci de ani.
2. Nu le-am numărat. Uneori zece, alteori patruzeci.
3. Ştiu, dar cînd am o supărare uit de pericol şi aprind ţigară de la ţigară.
4. Cînd schimb ţigara, tuşesc ca un buhai. Oi mai avea şi altele, dar nu le-am descoperit.
5. Da.

● **Inginer, 60 de ani.**
1. De patruzeci de ani.
2. Şi trei pachete. Prima ţigară o fumez la şase dimineaţa, pe marginea patului.
3. Desigur.
4. Am o insuficienţă respiratorie. Medicii zic că din cauza fumatului.
5. M-am mai lăsat pînă acum de vreo douăzeci de ori.

● **Proiectant, 47 de ani.**
1. De mult.
2. Două pachete ale mele şi ceva de împrumut.
3. Se cam exagerează.
4. Respir tot mai greu, cred că am ceva cu inima.
5. Nu m-am gîndit.

● **Vînzătoare, 21 de ani.**
1. De cîţiva ani.
2. Un pachet pe zi, chiar şi în magazin, unde nu prea e voie.
3. Bărbatu-meu nu fumează şi mă tot toacă la cap cu pericolele.
4. Pînă acum nimic.
5. Da. I-aş face şi lui o mare bucurie.

● **Elev, 18 ani.**
1. De doi ani.
2. Cîteva.
3. Ştiu, dar ţigara mă face mai bărbat. Îmi dă o siguranţă în gesturi. Dealtfel, la noi în clasă fumează aproape toţi băieţii. Fetele nu.
4. Cînd fumez mult mi se face greaţă.
5. Nu vreau să mă las.

● **Pensionar, 68 de ani.**
1. De vreo zece ani, păcat de bătrîneţe. M-am apucat cînd mi-a murit o fată.
2. Pînă la un pachet.
3. Cunosc.
4. Am un ulcer, de-aia o s-o răresc.
5. V-am răspuns.

● **Geolog, 44 de ani.**
1. Din liceu.
2. Trei pachete. Cînd n-am ţigări, sînt gata să merg şi zece kilometri pe jos pînă la o tutungerie deschisă.
3. Ştiu.
4. Evident, am o bronşită de toată frumuseţea.
5. Vreau, am încercat, dar n-am voinţă.

● **Casnică, 27 de ani.**
1. De zece ani.
2. Pînă la zece ţigări.
3. Pure invenţii.
4. În viaţa mea nu m-a durut nici măcar capul.
5. Nu.

● **Inginer, 60 de ani.**
1. De douăzeci şi cinci de ani.
2. În prezent, sub un pachet. Cîndva, am fumat şi o sută de ţigări pe zi.
3. Bineînţeles.
4. Am lăsat-o mai încet cu ţigările pentru că medicii mi-au găsit hipertensiune arterială.
5. Da. Din păcate, medicii care mi-au recomandat fumau mai abitir ca mine. Atunci, cum să-i crezi?!

● **Medic, 30 de ani.**
1. De şapte ani.
2. Un pachet de ţigări bune, cu filtru. În zilele cu operaţii, mai multe.
3. —
4. Vreau să sper că nu.
5. Da. Cînd sînt foarte obosit, fumez mai mult. Soţia nu fumează şi mă ceartă. Am să renunţ.

● **Arhitectă, 41 de ani.**
1. Din facultate. Nici nu ştiu cînd m-am apucat.
2. Un pachet, dar nu simt nimic. Nici nu trag în piept.
3. Da.
4. Uneori am ameţeli, pierderi de echilibru.
5. Bărbatul meu fumează, cred că ţigara e un mijloc de a fi egală cu el.

● **Lucrător la IDEB, 54 de ani.**
1. De vreo patruzeci de ani!
2. Două pachete.
3. Copiii mei care nu fumează încearcă să mă convingă. Au ajuns să mă sperie.
4. Am avut o intoxicaţie tabagică. Acum sufăr de bronşită.
5. Da, dar nu mă simt capabil. Acasă fumez numai pe ascuns şi cu ferestrele larg deschise...

● **Elevă, 17 ani.**
1. De cîteva luni.
2. Patru-cinci ţigări pe zi. Nu cumpăr niciodată.
3. Ni s-a spus şi la ora de dirigenţie.
4. Nu.
5. Ştiu că fumatul nu e bun, dar cînd sînt în colectivităţi, la reuniuni, de exemplu, fumez pentru că nu ştiu ce să fac cu mîinile. Aş vrea să mă las. Dacă ar şti tata, m-ar omorî.

● **Proiectantă, 27 de ani.**
1. De cinci ani, de cînd am divorţat.
2. Cîteva. Întîmplător. Rar intru într-o tutungerie.
3. Ştiu.
4. Am uneori o respiraţie greoaie, hîrşîită.
5. Da. În orice caz, voi face totul ca băiatul meu să nu fumeze.

● **Funcţionar, 50 de ani.**
1. Din război.
2. 15-20 de ţigări, mai ales la serviciu.
3. Am auzit, dar cred că se exagerează.
4. Cînd schimb ţigara, e nenorocire. Behăi ca un apucat.
5. Da.

● **Intelectual (!!), 63 de ani.**
1. De cînd eram copil. Nu m-au lăsat părinţii şi m-am apucat.
2. Pînă la două pachete.
3. Da, da.
4. Nu demult am fost internat pentru aşa ceva. Bronşită cronică. Plus un emfizem!!
5. Da, dar cere organismul.

● **Pensionar, 65 de ani.**
1. De la 14 ani!! La mine în Gorj am fumat şi tutun cu jurnal.
2. Un pachet. Numai cu filtru, Mărăşeşti, că sînt mai moi.
3. Am auzit.
4. Tuşesc rău, dar cred că şi pentru că beau foarte rece, de la frigider.
5. Dacă aş avea supărări cu sănătatea, m-aş lăsa.

● **Pensionar C.F.R., 52 de ani.**
1. De mult.
2. Vreo trei pachete de Naţionale.
3. După ce am citit ce nenorociri aduce tutunul, am redus raţia la jumătate.
4. Sînt pensionat pe caz de boală. Medicii mi-au zis că şi tutunul mi-a şubrezit sănătatea.
5. Aş vrea să mă las de tot, dar simt uneori nevoia să iau ţigara în mînă. Cred că e o obişnuinţă rea.

● **Medic, 55 de ani.**
1. De vreo 30.
2. Sporadic şi numai ţigări bune.
3. Evident.
4. —
5. Da.

Întrerup aici seria răspunsurilor primite pentru a găzdui opinia unui specialist, medicul primar **ION ŢUGUI**, director al Spitalului Colţea:

«Tutunul produce asupra aparatului cardio-vascular o serie de tulburări care reprezintă 20-30 la sută din totalul îmbolnăvirilor organismului uman. Astfel, tutunul generează o accelerare a bătăilor cordului, extrasistole şi palpitaţii, o creştere a tensiunii arteriale sau o hipertensiune oscilantă, favorizînd totodată apariţia anginei pectorale şi depunerea de grăsimi la nivelul pereţilor vaselor sanguine, ceea ce conduce la ateromatoză, ateroscleroză şi arterite. Distrugînd vitamina C prin neutralizarea cadmiului, fiecare ţigară fumată distruge circa două miligrame de vitamina C, tutunul împiedică arderile din organism şi favorizează acumularea de grăsimi în sînge, depunerea lor în pereţii vaselor mici care irigă, între altele, inima, creierul şi rinichii. Nicotina contribuie şi ea la acest proces, producînd zone de fibroză în pereţii vasculari, ajutînd la depunerea grăsimilor şi la îngroşarea pereţilor arteriali. La o îmbătrînire înainte de termen a acestora.

Frecvent, fumătorii au tulburări de ritm cardiac. Inima lor oboseşte mai repde. Sînt predispuşi la angină pectorală şi la infarct miocardic. S-a constatat că 80 la sută dintre bolnavii sub 40 de ani internaţi cu infarct miocardic fumau pînă la două pachete pe zi. Tabagismul influenţează şi facilitează instalarea arteritelor, fiind un element favorizant şi agravant. Se poate afirma deci, fără nici o exagerare, că aparatul cardio-vascular este foarte sensibil la acţiunea vătămătoare a tutunului, lucru întărit de faptul că **mortalitatea la fumători este cu aproape 70 de procente mai mare decît la nefumători** (subl. n.).

Nicotina acţionează direct şi asupra sîngelui prin oxidul de carbon pe care-l conţine. Atacă globulele roşii şi le împiedică să mai aducă oxigenul de la plămîni la ţesuturi, fenomen ce explică durerile de cap provocate de fumul de ţigară şi oboseala fumătorilor înverşunaţi. S-a apreciat că, la aceştia din urmă, aproximativ 75 la sută din hemoglobina globulelor roşii este blocată de oxidul de carbon, ceea ce produce anemii şi o stare generală de instabilitate. S-a constatat că sîngele fumătorilor conţine mai mult bioxid de carbon decît oxigen.»

RELUĂM FIRUL ANCHETEI

● **Profesoară, 49 de ani.**
1. De zece ani.
2. 8-10 ţigări pe zi.
3. Fără îndoială.
4. Nu cred, sînt sigură. Pe măsură ce îmbătrînesc, respir tot mai greu, tot mai şuierat.
5. Aş vrea să renunţ, dar nu găsesc puterea.

● **Pensionar, 68 de ani.**
1. Din tinereţe. Mi-amintesc că m-am apucat fără nici o plăcere, atras de ceilalţi.
2. Puţin. Cîteva ţigări pe zi.
3. Da.
4. E afectată serios. Mai ales inima.
5. Da.

● **Student, 22 de ani.**
1. De trei ani.
2. 3-4, pentru că sînt sportiv şi nu-mi pot permite mai mult. Dar aş vrea.
3. Desigur.
4. Nu. Hotărît, nu.
5. E greu de spus.

● **Modelor, 44 de ani.**
1. De 20 de ani
2. Două pachete pe zi.
3. Desigur.
4. Am avut o intoxicaţie tabagică gravă. Acum am o bronşită despre care medicii spun că este pe cale să se cronicizeze.
5. Pînă acum, m-am lăsat de vreo zece ori. Vreau, dar nu reuşesc. Cred că ar trebui să mi se interzică la fabrică.

● **Tehnician radio — TV, 58 de ani.**
1. De cînd mă ştiu!!
2. Pînă la o sută de ţigări!! Numai fără filtru. Nu le amestec. Carpaţi.
3. Ştiu.
4. Ulcer şi greutăţi în respiraţie, dar gîndesc că or fi şi altele cauzele.
5. Da, dar treptat.

Acestea ar fi cele mai semnificative răspunsuri primite în cursul anchetei, tot atîtea repere de meditaţie şi, evident, tot atîtea posibilităţi de comentariu. Fără îndoială că răspunsurile găzduite mai sus pot fi întoarse pe o parte şi pe cealaltă, pot fi interpretate şi chiar răstălmăcite, dar dincolo de orice încercare de speculaţie, adevărul este unul singur şi uşor de sesizat: fumatul cronic se aliază cu o serie întreagă de afecţiuni, patruzeci şi doi dintre «subiecţii» intervievaţi suferind de o boală sau alta, aflate într-o legătură mai strînsă sau mai puţin strînsă cu ţigara!

Scriam data trecută, în primul nostru reportaj din cadrul acţiunii «STOP FUMATULUI», că problema numărul unu nu constă atît în recuperarea fumătorilor înverşunaţi, cît în împiedicarea tineretului de a ajunge la ţigară. Răspunsurile elevilor, multe dintre ele candide şi naive, demonstrează că adolescenţii nu se împrietenesc cu ţigara din întîmplare, ci seduşi de mediu sau de prieteni, convinşi fiind, la o vîrstă care mai este încă fragedă, că fumatul nu presupune nici un risc. Experienţa fumătorilor pasionaţi, a oamenilor care au de-acum în spate sute de mii de ţigări stinse şi o grămadă de maladii, confirmă, o dată în plus, cît de falsă este o asemenea concepţie despre tutun, despre această plăcere care distruge lent.

Evident, ancheta noastră invită la un comentariu mai amplu, ce se cere susţinut cu competenţă. Vom reveni cu opiniile unor specialişti.

OVIDIU IOANIŢOAIA ■

UN REDEBUT

«ACȚIUNEA RĂCORITOARE»

Pe tema **Există răcoritoare în cantități suficiente, în sortimente variate, răspund ele gusturilor consumatorilor?** — am întreprins o anchetă în mai multe județe ale țării.

La sfîrșitul acestei anchete s-au desprins mai multe concluzii. Prima, și cea mai îmbucurătoare: băuturi răcoritoare există în cantități suficiente atît în planurile fabricilor și întreprinderilor de specialitate, cît și în magazine, cofetării, chioșcuri.

A doua concluzie, la fel de îmbucurătoare, ar fi constatarea că rezervele noastre de materii prime și de inteligență pentru folosirea lor sînt aproape neatacate, deci valorificabile de-acum înainte; cu alte cuvinte, «acțiunea răcoritoare» a început. Ar urma deci concluziile mai puțin îmbucurătoare: lipsesc sincronizările din cadrul aceluiași minister sau dintre ministere în privința aceluiași domeniu de activitate: consumul și fabricarea răcoritoarelor; de pildă, sticlele cu apă gazoasă sînt respinse de consumatori și totuși nimeni nu se gîndește să le utilizeze în completarea deficitului de sticle existent în fabricile de îmbuteliere a apei minerale, a sucurilor, nectarurilor etc.

Cert: nevoia de răcoritoare crește; materii prime avem, avem și specialiști dispuși să găsească rețetele cele mai convenabile pentru valorificarea lor, bunăvoință este, interes, ne-am convins, există, ar mai fi și pricepere... Atunci? La aceste întrebări și la altele răspund în cele ce urmează specialiști, responsabili care activează în acest sector al alimentației publice.

bem «bembem», numai s-avem!

«În județul Mureș, media consumului de băuturi răcoritoare a crescut în 1974 de peste patru ori față de anii trecuți, ajungînd la circa 9-10 litri pe an pentru fiecare locuitor. Cunoaștem însă că în țările europene dezvoltate, Olanda R.F.G., Belgia, Franța, de exemplu, consumul anual este de 40—50 de litri pe cap de locuitor. Din păcate, prima jumătate a anului în curs a adus nu o mărire ci, dimpotrivă, o diminuare importantă a producției de răcoritoare în județul nostru. Orășenii nu prea simt această reducere — o simt cel mult pe planul calității unor produse — dar pentru mediul rural, adică acolo unde se introduseseră în ultima vreme răcoritoarele, cu destul succes, lipsa se face acum simțită din plin».

Cel care îmi vorbește este Ștefan Gedö, director general al Grupului întreprinderilor de industrie locală din Tg. Mureș, și are o serie de argumente pentru a deveni convingător, între care și faptul că județul pe care-l deservește întreprinderea ce o conduce se află de mai multă vreme pe un loc fruntaș în țară în producerea și desfacerea de răcoritoare. Anul 1974 a însemnat un an-record pentru băuturile răcoritoare mureșene, producția ridicîndu-se la peste 27 de milioane de sticle de un sfert de litru (unitatea de măsură obișnuită în acest domeniu). Băuturile au fost introduse cu succes chiar în cofetăriile sătești, unele situate și peste zonele limitrofe ale județului. În același an capacitățile de producție ale grupului lucrau din plin — 3 linii tehnologice, cu trei schimburi în fiecare zi —, dar pentru 1975 s-a aprobat fabricarea a numai 12 milioane de sticle (nici jumătate din producția anului trecut!), astfel încît acum lucrează la Tg. Mureș o singură linie tehnologică, pe timpul de muncă al unui singur schimb. Ar fi existat desigur și «soluția» diluării băuturilor, a folosirii pe scară și mai întinsă a unor înlocuitori pentru materiile prime obținute prin centrală, a căror cantități de livrare fuseseră reduse (așa cum au făcut majoritatea fabricilor producătoare de răcoritoare din țară), dar asta ar fi însemnat în mod sigur pierderea unui renume de calitate atît de greu cîștigat de către producătorii mureșeni.

Astfel încît pentru prima băutură răcoritoare a grupului mureșean, excelentul «BemBem», specialiștii mureșeni au luat hotărîrea de a-i reduce nu calitatea, ci doar cantitatea produsă. Siropul concentrat de «BemBem» conține pînă la 60 la sută zahăr, avînd un termen de garanție de 6 luni de zile (orice băutură răcoritoare cu un procent sub 40 la sută zahăr se alterează repede), dar există și sticle-martori cu o vechime de aproape 2 ani al căror conținut își păstrează integral calitățile. Atît sucurile răcoritoare «BemBem», cît și siropul concentrat sînt alcătuite după o rețetă proprie, compusă din suc de morcovi, suc de mere, extract de fructe citrice și lecitină alimentară (produs românesc, aflat în farmacii), conțin o serie de elemente de refacere a organismului, între care vitaminele A,C și E, nu au cofeină și nici coloranți sau aromatizanți sintetici — motive suficiente pentru ca băuturile acestea să fie recomandate în mod special pentru copii și oameni mai în vîrstă și, în general, pentru oricine le poate găsi spre cumpărare. «In cursul anului trecut, spunea tot Ștefan Gedö, noi am livrat cantități importante de sirop «BemBem» în mai multe colțuri ale țării, între care și în Capitală, dar după cum am auzit era foarte greu de găsit sau, mai exact, se epuizau imediat. Anul acesta nu am putut face același lucru, deși cereri au fost destule.

Mai fac mureșenii și alte băuturi răcoritoare — «Fructo», un fel de «Pepsi» local, și «Turist», o băutură răcoritoare dezalcoolizată, preparată din vin extrem de slab (pînă la 1 la sută alcool în lichidul finit) și fructe de pădure, cum ar fi zmeura, merele pădurețe, murele, afinele —, dar tot «BemBem»-ul ține sus firma grupului din Tg. Mureș. «Dacă vor exista cumpărători și vom avea asigurate suficiente materii prime, vom livra această băutură oricui cere și plătește și în orice cantitate — spunea inginerul Ludovic Thälmann, șeful serviciului tehnic-producție al grupului, conducătorul colectivului care a pus la punct formula de preparare a «BemBem»-ului. Am făcut destule încercări pînă am ajuns la actuala formulă. La Budapesta, în 1971, la o expoziție de băuturi nealcoolice, siropul «BemBem» a obținut o medalie de argint. Mai dorim să arătăm că directorul nostru, Ștefan Gedö, a dus personal în cîteva țări cu tradiție în domeniu, ca Italia, Franța și R.F.G., cîteva sticle d-ale noastre și susține că oricine a gustat a avut numai cuvinte bune».

La prețurile de 1,50 lei pentru sucurile răcoritoare «BemBem», 1,75 lei pentru «Fructo» și «Turist», 18 lei pentru sticla de un litru de sirop «BemBem» (din care se pot prepara, după concentrația preferată, între 30 și 40 de pahare de lichid răcoritor) — produsele grupului din Tg. Mureș se află nu numai între cele mai bune din țară, dar și printre cele mai ieftine. Am reținut însă din discuțiile cu specialiștii mureșeni și faptul că existența unor indicații foarte precise privitoare la raționalizarea folosinței băuturilor nealcoolice, diversificarea gamei lor și creșterea cantitativă la desfacere în detrimentul băuturilor alcoolice, a devenit un stimulent major pentru activitatea viitoare a grupului. A fost alcătuit un program complex pentru livrarea la parametri superiori a băuturilor răcoritoare, conform cu cerințele tot mai însemnate ale populației urbane și rurale. Se prevede o suplimentare a producției, încă din acest an, cu circa 450 000 de sticle de sirop răcoritor, o creștere a capacității pînă la aproximativ 50 de milioane de sticle începînd din anul viitor, iar din 1979, odată cu punerea în funcțiune a unei noi și foarte moderne linii tehnologice, la peste 70 de milioane de sticle de răcoritoare! La capitolul diversificare am reținut cîteva nume noi din cele unsprezece gata pregătite să intre în producție, pentru care se speră să se dobîndească aceleași aprecieri pozitive: «Nectar BemBem» (extract de fructe citrice, mere și morcovi), «Montano» (din plante aromatizate), «Pinto» (cu gust pronunțat de ace de brad), «Tutti-fruti» (din fructe de sezon), «Nonalco» (băutură cu gust de bere, dar fără alcool), alături de cîteva sucuri din extracte mixte de legume.

Nu ne rămîne decît să-i invidiem pe locuitorii județului Mureș și, poate, să sperăm într-o extindere corespunzătoare a razei de desfacere pentru produsele grupului mureșean. In vara anului trecut Bucureștiul primea zilnic un vagon de sticle cu sirop răcoritor «BemBem». Practic, prea puțini au fost aceia care au apucat măcar să-l vadă. Așa că nu credem deloc să greșim afirmînd că noi, bucureștenii, bem (sau am bea!) cu cea mai mare plăcere «BemBem», problema e numai să avem!

DUMITRU GRAUR ■

eternele băuturi ce se numesc șic și înșelător quick și kaios

În Suceava există răcoritoare. Acesta este lucrul cel mai important care se poate spune despre starea răcoritoarelor în Suceava; și, totodată, cel mai puțin important. Fiindcă, deși există, conform unui obicei propriu gestionarilor de la chioșcuri, toneta din parc este închisă fără vreun motiv oarecare, vînzătoarea de la chioșcul «Deia» spune că sticlele de răcoritoare există fiindcă nu le bea nimeni, sînt cu alte cuvinte proaste, și dumneaei pînă nu le vinde, altceva nu mai comandă, la barul din Magazinul universal, splendidul Magazin universal din Suceava, răcoritoare nu există de nici un fel, iar șeful unității ridică din umeri, cu toate că în magazin, la parter, ele există, ascunse în colțuri prăfuite și în cantități demne de orice farmacie care se respectă. Constatăm mai departe, împreună cu reprezentantul Direcției comerciale, Nichifor Greciuc, spre regretul și surprinderea acestuia, că băuturile alcoolice continuă să coexiste, sub rafturi, cu sticlele de apă minerală, pe rafturi, și cu aceleași eterne băuturi care se numesc șic și cosmopolit Quick și Kaios și cărora producătorii, industria locală le spun neîntemeiat și surprinzător «răcoritoare». Trebuie să nu dispui de nici o altă posibilitate pentru a-ți potoli setea ca să poți suporta gustul insipid și culoarea de coșmar a băuturii Kaios și nu e de înțeles cum în acest domeniu relativ ușor cercetarea se descurcă atît de greu și de neinspirat, fiindcă doar cineva neinspirat, ca să nu spun indiferent ori placid, poate accepta să se importe pe valută materia primă pentru o asemenea leșie, cînd cu aceiași bani s-ar putea cumpăra, de pildă, licența de recuperare a deșeurilor de struguri sau, fără nici un ban, dar cu mai multă înțelegere și dragoste, s-ar folosi materiile prime din țară, cum ne-au rămas de la vechii bragagii; sau cercetate noi rețete, încît să nu știi ce să alegi mai întîi și mai ieftin.

Sîntem printre țările favorizate de natură în ce privește zestrea plantelor medicinale, plante mult invidiate de medicina mondială, dar cîte ceaiuri se pregătesc în cofetării, cine, cîți știu că se pot pregăti asemenea ceaiuri? Nu știu nici măcar vînzătoarele, după cum am constatat în cîteva unități din Suceava, ca să nu mai vorbesc de faptul că aceste plante nu sînt folosite deloc sau aproape deloc pentru prepararea de băuturi îmbuteliate, în vreme ce producătorii și uneori chiar distribuitorii se lamentează că nu dispun de cote de import corespunzătoare și că băuturile răcoritoare nu prea sînt căutate, uitînd că pentru a fi căutate ele ar trebui să existe, prezentate, știute, apreciate, asimilate și alte multe asemenea lucruri despre care specialiștii și tehnicienii din acest domeniu probabil că au mai auzit și cu alte prilejuri. Cu excepția municipiului Constanța, n-am prea văzut nicăieri în altă parte puncte de desfacere pe stradă a nectarurilor și a sucurilor de roșii, și probabil că tocmai de aceea nicăieri în altă parte n-am văzut un interes atît de mare pentru consumarea acestor sortimente. În Suceava, de pildă, reclama pentru produsele de sezon lipsește cu sfințenie, lipsesc produsele din vitrine, iar în magazine ele sînt înfundate acolo unde de la un timp încep să fie furișate sticlele cu vin și băuturile alcoolice. La cofetăria «Liliacul» sticlele cu nectar și sucuri de fructe zăceau mucegăite în lăzi uitate de toată lumea, iar la întrebarea noastră ce băuturi răcoritoare ne puteți servi, ni s-a spus: Quick și Kaios; nimic deci despre nectarurile uitate în lăzi, despre ceaiurile din bufet, despre sucurile de fructe sau laptele din frigider. Consumul de băuturi nealcoolice nu este doar un fapt al alimentației publice; el reflectă uneori chiar o stare a unui nivel de civilizație, acea civilizație care înseamnă înainte de toate educație, educația de a ști ce vrei, ce trebuie să vrei și pentru asta nu sînt suficiente indicațiile de felul «să se ia cele mai deosebite măsuri», sau «se interzice cu desăvîrșire lipsa curățeniei», fără a se detalia concret asemenea măsuri și fără a le precede de forme de cointeresare corespunzătoare, deoarece, altminteri, bunele intenții se transformă în opusul lor, ca în magazinele reprofilate pe bere, unde berea se găsește mai puțină ca înainte, de frica neîndeplinirii planului; ajunși aici cred că sistemul actual de a se atribui planuri globale, valorice, nu este tocmai cel indicat, întrucît responsabilii unităților sînt cointeresați să se aprovizioneze cu acele produse scumpe sau ușor vandabile, în dauna elementului educațional de care vorbeam mai înainte; planurile fixate pe sortimente de mărfuri ar stimula gîndirea comercială a celor din comerț, atribut care lipsește gîndirii multor șefi de cofetării, restaurante, chioșcuri, tonete etc; s-ar evita fără controale excesive încercările de eludare a legii; s-ar recunoaște campaniei împotriva alcoolului scopul său cel adevărat, de ofensivă pentru o anumită condiție civică. Campaniile din comerț *pentru ceva, nu împotriva a ceva* au dat mai degrabă rezultatele avute în vedere. Este dealtfel planul pe care Direcția comercială a județului Suceava și-l propune deliberat, expres și cu maximum de urgență. În chiar zilele prezentei anchete, în județ, la Direcția comercială, se pregăteau propuneri pentru concretizarea acestui plan de principiu. Rămîne ca locuitorii suceveni și nu numai ei să se convingă cît mai curînd de aceste încercări izvorîte din bune intenții.

NICOLAE CRISTACHE ■

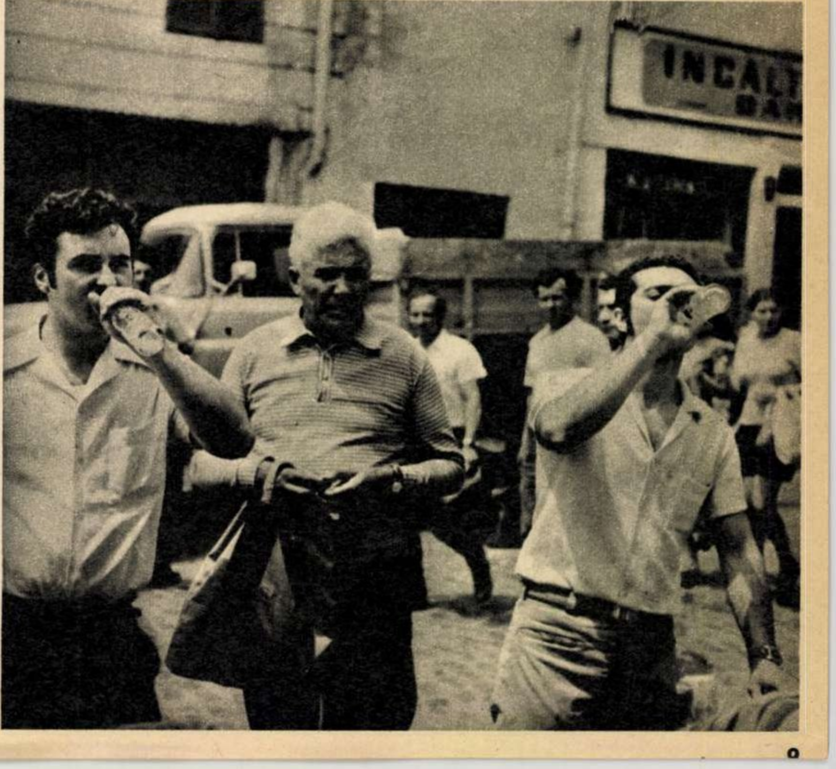

în fața anvelopelor stau drumurile în spatele lor stau oamenii

De aeroportul care era pe locul unde se înalță azi Întreprinderea de anvelope «Danubiana» nu mai amintește acum decît un hangar ce adăpostește materiile prime necesare pentru desfășurarea procesului tehnologic. De întreprinderea «Danubiana», așa cum era ea atunci cînd s-a fabricat aici prima anvelopă, adică în anul 1962, amintesc în schimb atît utilajele, cît și oamenii. Deși utilajele nu mai sînt la fel de arătoase ca odinioară, iar multe dintre ele au fost înlocuite cu altele moderne. Deși nici oamenii nu mai sînt aceiași, au îmbătrînit și ei, unii au mai și plecat, iar alții, sosiți în locul lor, nu știu decît din auzite despre începuturile întreprinderii.

Din 1962 și pînă azi «Danubiana» a cunoscut două dezvoltări. Una în perioada 1967-1969 și a doua în 1974. Pînă acum ea și-a dublat capacitatea de producție și și-a mărit numărul personalului de trei ori. Iar dacă la darea în funcțiune se produceau 7 tipodimensiuni de anvelope, azi se produc aici 22 tipodimensiuni în circa 50 de variante constructive. Dar noutățile la «Danubiana» sînt multe și lupta pentru sporirea numărului lor este continuă. Inginerul-șef producție Petre Oprea îmi amintește cîteva dintre ele, cu acea mîndrie a gospodarului care s-a îngrijit din vreme de toate și care își enumeră cu satisfacție acareturile: «Ne-am preocupat de introducerea unor tehnologii noi de fabricație precum și de realizarea de produse noi. Modernizînd continuu producția, fiind, cum se spune, receptivi la nou, reușim să realizăm cu același consum de muncă valori mai mari, dar și o calitate superioară a produselor noastre. Am asimilat noi materii prime, cum ar fi cauciucul sintetic poliizopren, cu aceeași structură ca și cauciucul natural, dar, desigur, mai ieftin decît acesta, mai ales că e produs la noi în țară. Am modificat caracteristicile unor utilaje tocmai pentru a mări productivitatea. Astfel, crescînd viteza de rotație la malaxoare, am crescut capacitatea acestora cu 20 la sută. De asemenea, am realizat anvelope pentru camion greu din cord poliamidic, anvelope care au performanțe superioare. Tot pentru a crește performanțele cauciucurilor produse de noi, am căutat soluții de îmbunătățire a anvelopelor cu construcție longitudinală, pentru a le apropia de calitatea anvelopelor cu construcție radială, mult cerute pe piața mondială. Într-un viitor nu prea îndepărtat vom converti tehnologia de fabricație de la noi pe fabricarea anvelopelor radiale. Acestea asigură o viteză mai mare autovehiculelor, au o siguranță mai mare în exploatare, reduc consumul de combustibil. Prin autoutilare, căreia îi acordăm, așa cum e și firesc, o importanță deosebită, am realizat o mașină de tăiat textile gumate în diagonală, dispozitive pentru postumflarea anvelopelor vulcanizate, mașini de preasamblat complete și multe alte lucruri, unele poate în aparență mărunte, dar care ne ușurează munca în mod considerabil. Desigur, tot ceea ce înfăptuim noi aici din dorința de a ține pasul cu ritmul tehnicii de pretutindeni se reflectă în aprecierile excelente de care se bucură produsele întreprinderii noastre, astfel încît în momentul de față primim solicitări nu numai din țară, dar și de la 27 de parteneri din străinătate.»

De ce toate aceste căutări febrile (din care nu am menționat decît cîteva) ale oamenilor de la «Danubiana», muncitori, maiștri, tehnicieni, ingineri, cercetători? De ce nu se mulțumesc ei cu un nivel anumit la care au ajuns și vor să-l depășească, iar pentru asta scormonesc în mințile lor căutînd noi soluții, refuzînd orice rutină, orice inerție?

Lumea «Danubianei» nu e o lume încremenită, care își contemplă cu încîntare izbînzile și se mulțumește să repete la infinit aceleași gesturi, ca un mecanism programat să execute aceleași operații la nesfîrșit, fără să-și aducă partea de contribuție originală, fără să dorească să se smulgă din stereotip. Departe de oamenii de la «Danubiana» să invoce pretextul unor succese, pentru ca la adăpostul lor confortabil să intre în rutină și delăsare, să ignoreze cu desăvîrșire cerințele epocii, ale tehnicii contemporane. Am vizitat întreprinderea în ziua de 6 iunie 1975. Adică numai cu o zi înainte ca aici să fie îndeplinit cincinalul. Și totuși, aici, oamenii nu simțeau nevoia să-mi vorbească despre cîte au făcut, cît mai ales despre cîte mai au de făcut pînă la sfîrșitul anului, în anii următori. După cum am aflat din discuțiile cu Mircea Ivan, șeful serviciului plan de dezvoltare, cu inginerul Dan Stoica, șeful secției pregătire semifabricate, pînă la finele lui 1975 se va realiza o producție suplimentară de un miliard 450 milioane lei. Toate aceste realizări de care au dreptul să se mîndrească nu numai cei de la «Danubiana», dar toți oamenii acestei țări, se datoresc, în bună parte, și nesecatei dorințe de a promova noul, dorinței de a iesi din tiparele consacrate și a descoperi soluții tehnice inedite. Și asta nu numai pentru a spori producția sau calitatea ei, ci și pentru a ușura cît mai mult munca oamenilor. În întreprindere există un înalt grad de automatizare și mecanizare. Aceasta însă nu exclude încă existența unei ambianțe de lucru nu tocmai plăcute. Deoarece se lucrează cu negru de fum, acesta se insinuează pretutindeni, amenințînd cu uzura nu numai utilajele, dar periclitînd si sănătatea oamenilor. Ana Paraschiv, operator chimist, mi-a vorbit despre frigul care domnește în hală iarna, cînd, datorită mirosului neplăcut, trebuie să se stea cu geamurile deschise. Și, deși în cîteva ore e greu să pricepi un om, darmite să cunoști ceea ce gîndesc mii de oameni, am înțeles că oamenii de la «Danubiana» nu vin aici atrași de cîștig, chiar dacă banii au și ei importanța lor în viața fiecăruia dintre noi, ci pentru că au mîndria să facă o meserie pe care nu o au mulți în țară și, trebuie adăugat, nici în lume. Dacă un strungar își poate găsi loc la oricare altă întreprindere, cel care lucrează la «Danubiana» nu poate pleca eventual decît la «Victoria» Florești, unde se fac anvelope pentru autoturisme, așa că hotărîrea de a veni la «Danubiana» înseamnă o opțiune pentru întreaga viață. La «Danubiana» rămîn numai cei mai curajoși, cei mai îndrăgostiți de meserie, capabili să străbată, ca de pildă Ioan Nicolae Culianu, drumul de la simplu muncitor la inginer-sef secție vulcanizare anvelope și camere de aer. Și dacă vrei să cauți cum se manifestă noul la «Danubiana», poți foarte bine să nu te referi numai la ceea ce e palpabil, adică un cauciuc mai alt fel făcut decît celelalte dinainte, sau un proces tehnologic modificat, ci la ceea ce este mai greu de surprins, la modificările în conștiința oamenilor. Veniți din comunele învecinate ale Bucureștiului, ei trec de la condiția de țarani la cea de muncitori, capătă o altă viziune și înțelegere a lumii, chiar dacă unii, și nu sînt puțini aceia, ca Ștefan Blei, nu pot rezista ca după orele de program, ajungînd în satul lor, să nu muncească alături de ceilalți cooperatori. Și apoi, ceea ce dacă nu este nou în această țară, unde am fost învățați să spunem lucrurilor pe nume, este în orice caz foarte frumos, e luciditatea cu care oamenii de aici se analizează pe ei înșiși, fără părtinire și fără false pudori. Remus Ganga, secretarul Comitetului de partid din întreprindere, vorbește deschis despre greutățile pe care le mai întîmpină «Danubiana», lăsînd pe seama altora să semnaleze izbînzile. Din discuția cu dînsul desprindem nu numai problema fluctuației, dar și pe cea a calificării personalului, apoi problema formării unor cadre tehnice de nădejde. Dar întreprinderea, deși numără puțini ani, are deja un destin al ei bine trasat, destin care chiar dacă are în desfășurarea sa și perioade mai zbuciumate, este un destin tulburator, pentru că învingînd greutățile, nu cu vorbe, ci cu muncă și seriozitate, oamenii de aici cunosc împlinirea. **GEORGE ARION** ■

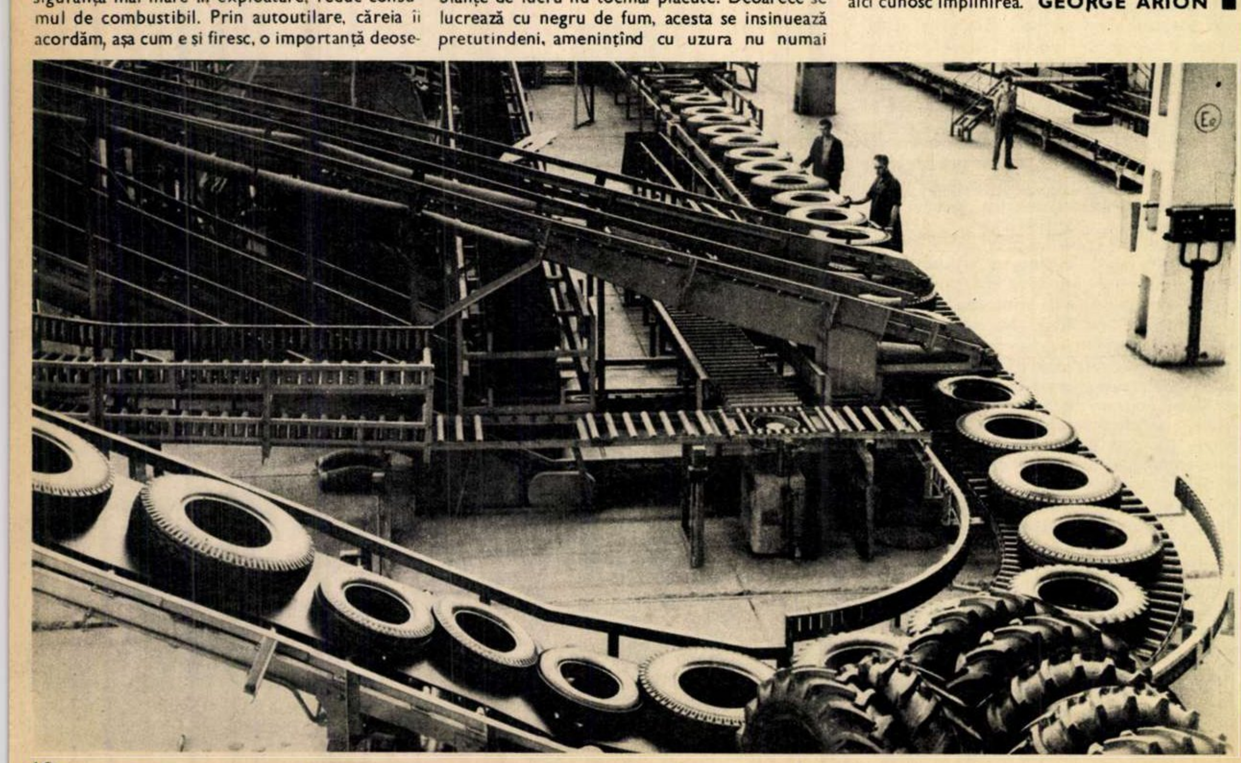

OPINIA UNUI ALEGĂTOR

munca—o chestiune de onoare și demnitate

Există *onoarea celui ce muncește* cu conștiința că munca este o chestiune de onoare, dar există și *condiția* în care munca poate fi o chestiune de onoare și acesta nu e un simplu joc de cuvinte. Există *o demnitate a muncii* și nu cred că există o demnitate care să o egaleze, dar există și o condiție anume cînd munca se desfășoară în demnitate și poate fi expresia demnității. Nici acesta nu e un gratuit joc de cuvinte și iată de ce vă rog să stăruim asupra lui.

Într-o scrisoare venită din Sibiu și semnată *G. Roman — Strada Ialta numărul10 ,4 iunie 1975*, ni se relatează cu tristețe tratamentul lipsit de demnitate la care au fost supuși, anul trecut, pe litoral, vînzătorii tineri sibieni de la magazinul *Complex 101 din stațiunea Olimp*. Citez din scrisoarea amintită referirea la modul cum se desfășura masa acestor vînzători din Sibiu la restaurantul *Banatul*. *«Nu am putut concepe că pot fi așa ticăloși, de la responsabil și șef bucătar pînă la ultimul ajutor de ospătar, in servirea mincării, obligîndu-ne să servim masa in bucătăria restaurantului la o masă de șase persoane cu trei-patru scaune, noi fiind 14 persoane, sau afară pe terasă in bătaia vîntului care ne lua mincarea cu fața de masă cu tot...»*

La o întreprindere cu pretenții și condusă cu foarte multe pretenții de un director care suporta foarte greu dialogul, un specialist de notorietate încerca pur și simplu sentimentul umilinței cînd avea de-a face cu pomenitul director, acesta nețiînînd cu nici un chip seama de faptul că specialistul ar putea și el să gîndească și că, în fond, tocmai de aceea se afla în întreprindere — *ca specialist*.

— Dragul meu, spunea acesta, este o chestiune elementară privind demnitatea elementară a condiției mele de muncitor conștient. Eu iau leafă de specialist iar el mă tratează ca pe un necalificat începător. Însăși incompetența lui mă umilește.

Expresia *«omul potrivit la locul potrivit»* nu e nici ea un joc de cuvinte, ci chintesența unei milenare înțelepciuni populare și îmi amintesc o întîmplare cu un cunoscut care nu se sfia să repete mereu: «Mie nu mi-e rușine de nici o muncă, eu pot să fac orice muncă, nimic în muncă nu e de rușine», iar un prieten al meu n-a întîrziat să-i dea o replică memorabilă: «Nici o muncă nu e, într-adevăr, de rușine, dar *cel mai onorabil e să știi să faci bine o muncă anume*, pentru că folositor ești cu adevărat atunci *cînd știi să faci anume ceva* și de acel ceva legi și onoarea și demnitatea ta»

Există și demnitatea pe care ți-o dă conștiința profesiei stăpînite, după cum există și sentimentul onoarei pe care ți-o dă munca, atunci cînd ea este expresia competenței și răspunderii tale.

— Nu pot să merg drept printre subalternii mei — îmi declara cu emoție șeful unui colectiv — dacă exigența mea nu se întemeiază pe competența mea, ilustrată ca muncitor responsabil. Restul sînt cuvinte fără acoperire.

— Nu mă umilește nimic mai mult decît apelul la principii în gura unui incompetent și nu mă dezonorează nimic mai mult decît șansa incompetentului de a trece drept principial.

Dar demnitatea muncii presupune sentimentul onoarei în fața vieții în general, pentru că există și împrejurarea cînd munca împlinită cu o mare competență nu exprimă și conștiința unei angajări umane, ci numai automatismul unui mecanism abstract moral și abstras moral din comandamentele sociale.

Un șurub făcut perfect nu exprimă, din nefericire, și ținuta unei conștiințe perfecte.

— El, la locul de muncă, era un exemplu, dar își părăsise părinții tocmai atunci cînd aceștia aveau nevoie de el.

Onoarea muncii — iată, nu e numai apanajul celor opt ore prevăzute de *Cod* și nici numai al orelor de muncă voluntară.

Există, așadar, *o condiție a demnității muncii*, pentru că munca îl exprimă pe om nu numai la locul de muncă, ci în primul rînd ca expresie a unei concepții. Și nu întîmplător ținem noi atît de mult la apelativul *Tovarășe*, dar nu-mi poate fi *Tovarăș* cel care nu se sinchisește de lipsa de demnitate a condiției mele atunci cînd mănînc, după cum nu-mi poate fi *Tovarăș* nici cel care crede că perfecțiunea șurubului în cele opt ore ale *Codului* muncii îl absolvă de morala condiției umane, după cum mi-e greu să-l socotesc *Tovarăș* pe cel care îmi ignora competența numai pentru că el este incompetent.

DINU SĂRARU ■

cronica (75-76)

Nu o dată în cronicile noastre am adus elogiul publicului participant la ședințele cenaclului sau la manifestările festivalurilor Flacăra. Un elogiu din plin meritat pentru modul cum acest public știe să răspundă cu înțelegere, să reacționeze cu entuziasm, uneori pînă la confundarea cu scena, la încercările membrilor cenaclului în promovarea unei arte de mesaj major, comunicat printr-o expresie artistică, organică materialului ideatic și sentimental. Și trebuie să mărturisim că unul din suporturile esențiale în activitatea noastră l-am aflat în reacțiile acestui public inteligent și sensibil, dornic de un suflu nou în poezia și muzica tînără. În atitudinea publicului față de ceea ce se creează și se practică, în cenaclul nostru, am găsit îndemnul de a ne continua activitatea, cadrul necesar de a ne spori și intensifica propunerile liminare drumului nostru.

Spunem toate acestea nu fără un regret prilejuit de una din ultimele ședințe pe care o considerăm ca o ocazie ratată. Fără a da cazului proporții exagerate totuși, în efortul nostru de obiectivitate, îl semnalăm și cu un scop preventiv. La Spitalul Fundeni, unde am ținut în ziua de luni 16 iunie 1975 ședința de care cu stînjenire am pomenit mai sus, ocazia, credem noi, a fost ratată nu de un public care poate că nici n-a fost invitat în plenul lui, ci de modul defectuos de organizare, la care au contribuit factori ai ambelor părți, gazde și oaspeți. Pentru că, numai datorită unei insuficiente organizări a fost prezent în sală un public, într-o bună măsură, întîmplător. Un public care de pe la mijlocul spre spatele sălii era într-o continuă foială, venind și ieșind pe niște uși în permanență deschise. Am fost deci departe de un cadru potrivit, cu toate că s-au deplasat într-acolo numeroase forțe de bază ale cenaclului nostru, care au susținut un program în toiul unei amiezi caniculare, între orele 14,30-16,15, între gradele Celsius 28-32.

Dar cum, în aceeași zi, la orele 18, era programată o a doua ședință, membrii cenaclului s-au îndreptat spre Teatrul Național, unde îi așteptau un miracol și o mare bucurie. Miracolul, trebuie s-o spunem imediat, a fost întruchipat de expoziția «303» a artistului fotograf Aurel Mihailopol, iar bucuria ne-a fost provocată de reușita deosebită a unei ședințe de cenaclu, care s-a ținut în sala de expoziții a Naționalului bucureștean. Pînă la deschiderea ședinței, publicul și membrii cenaclului au privit cele trei sute trei fotografii ale lui Aurel Mihailopol, care toate la un loc vorbesc de un artist al aparatului de fotografiat egal de laborios și inspirat. Despre arta excepționalului Mihailopol au cuvîntat cîțiva membri ai cenaclului și redactori ai revistei. Traian Prosan a amintit, cu preponderență, elementul muncă (silnică, adaugă în glumă cineva) ce caracterizează activitatea și arta lui Mihailopol. Ștefan Sloboda afirmă că din fiecare fotografie respiră arta. Gelu Colceag are sentimentul că «a văzut un spectacol» rezultat nu numai din valoarea intrinsecă a exponatelor, ci și din felul ingenios cum au fost plasate fotografiile. Ar dori ca cel mai frumos spectacol pe care l-ar putea face să fie ceea ce a reușit Mihailopol să facă cu sensibilitatea noastră și cu conștiințele noastre. Adrian Păunescu remarcă funcția estetică și umană a artei lui Mihailopol din eludarea suprafețelor lucrurilor și a ființelor și de trecere în celălalt orizont, acela unde lucrurile au tainele lor, regulile lor de existență. Mihailopol, spune vorbitorul mai departe, e un artist care mai mult decît sensibilitatea naturii, are o conștiință a ei. El pleacă de la realitatea lumii fără a i se integra obosit și subaltern, și datorită acestei conștiințe el «încearcă să inventeze». E o lumină, o culoare Mihailopol și sînt niște lentile neobișnuite care dau originalitate și adîncime artei acestui adevărat creator de frumos.

A urmat ședința cenaclului, o adevărată ședință de cenaclu, caracterizată printr-o atmosferă de lucru, unde s-au spus și cîntat piese noi, unele în curs de finisare. Comportarea publicului care a umplut pînă la refuz sala expoziției a fost excepțională: nu de puține ori publicul a secondat ca un adevărat partener interpreții. Vom parcurge programul în ordinea cronologică a desfășurării. Ionela Copaciu a cîntat *Ce urît* (Marin Sorescu). Horia Stoicanu interpretează *Greu* (Gelu Naum), George Mihăiță recită o parodie de Mircea Micu. Gelu Nițu recită *Iluzia unei insule* de Adrian Păunescu. Mircea Vintilă cîntă *Pămîntul deocamdată*, *Comerțul imposibil*, *Făt Frumos* (Adrian Păunescu). Reflex Flacăra interpretează *Moartea protestantului* (Baladă) de I.L. Caragiale. Romeo Ghiur cîntă *Ultimul zbor* (Adrian Păunescu), Florian Pittiș recită *Corydon* (Radu Stanca). Valeriu Sterian cîntă *Epave* și *Nopți*. Muncitorul tipograf Marin Vladu «zice» din ocarină, Nicu Alifantis cîntă *Spionaj* (M.R. Paraschivescu), *Poftiți luați loc pe buturugă* (Leonid Dimov), *Părinți uituci* (Adrian Păunescu). Împreună cu publicul, Adrian Păunescu recită *Da, mai avem*. Dan Chebac cîntă un cîntec popular, *Cozma Răcoare* (Nicolae Labiș), *Contraste*, *Caii liberi*.

În afară de cei notați mai sus, mai consemnăm contribuțiile unor interpreți pe scena de la Fundeni. Ioan Cristea cîntă *Șoseaua Kiseleff* (George Ranetti). Florin Zamfirescu recită *Mîhniri de tînăr cărturar* (Tudor Arghezi). Muncitorul ceferist Marian Stoichiță cîntă la chitară clasică, Viorel Mielușelu cîntă *Facerea lumii* (Barbu Alexandru), Horațiu Grivei și Marina Nicolescu interpretează *Cîntec simplu pentru copii nevinovați*.

TRAIAN STOICA ■
Fotografii de EMANUEL TÂNJALĂ ■

1

2

3

4

5

6
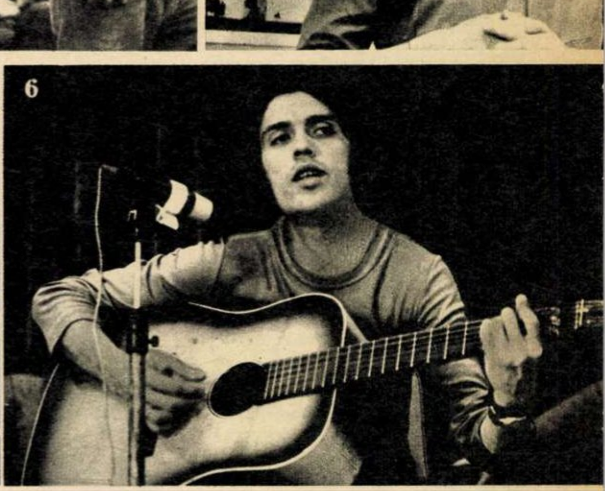

7

8
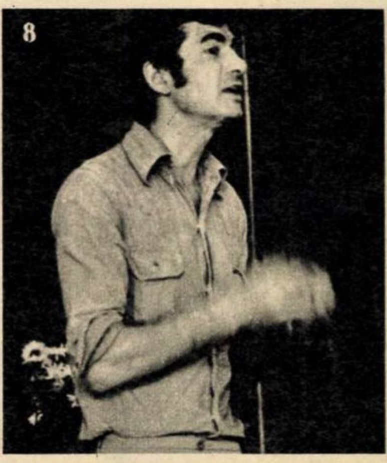

9

10
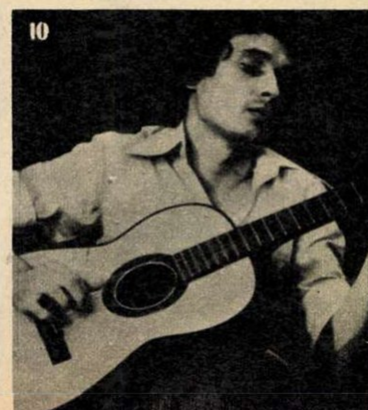

1. Un public care s-a transformat într-un adevărat partener al interpreților.

2. Pentru Aurel Mihailopol ședința cenaclului a fost un flux continuu de emoții.

3. Florian Pittiș recitînd magistral Corydon, frumosul poem al lui Radu Stanca.

4. Un interpret care transmite convingător mesajul și frumusețea poeziei: Gelu Nițu.

5. Cîteodată și actorii sînt la fel de emoționați ca și spectatorii: Gelu Colceag, George Mihăiță și Rodica Mandache.

6. Un cîntăreț în plină afirmare: Valeriu Sterian.

7. George Mihăiță, între două ședințe de cenaclu.

8. Poezia Mîhniri de tînăr cărturar **de Tudor Arghezi a găsit în talentatul Florin Zamfirescu un admirabil interpret.**

9. Apariția lui Nicu Alifantis, cu întinsul și interesantul său repertoriu, e răsplătită cu multe aplauze.

10. Emoționat și emoționant, tînărul cîntăreț Romeo Ghiur.

MAI SUS DE GURA HUMORULUI, MAI JOS DE RĂDĂUȚI ȘI MAI PRESUS DE ORICE ÎNCHIPUIRE DESPRE CEEA CE ÎNSEAMNĂ FRUMOS, PITORESC, CURAT: SOLCA

Solca — nume de mobilă și bere (cea mai bună din țară, totuși!). Orașul nu figurează în ghidul turistic al județului Suceava, ființează demn și anonim lîngă Marginea ceramicii negre, lîngă salina Cacica, mănăstirile Arbore și Sucevița, mai sus de Gura Humorului, mai jos de Rădăuți și mai presus de orice închipuire despre ceea ce înseamnă frumos, pitoresc, curat.

Obcinele Rădăuților. Cu diminețile somnoroase, sub neguri. Serpentinele dinspre Gura Humorului — frumusețea gratuității; inutile, cu alte cuvinte, și periculoase. Parcul natural, pădure seculară înaltă, cu brazi deși, fără soare, pădure salvată în favoarea urbei, podul peste Solca, fabrica de bere sub o coastă de deal; Solca, orașul dintre pomi, își caută adevărata vocație sub aerul cel mai bogat în ozon din toată Europa, alături de sudul Elveției.

Medicul Mihai Pălănceanu: «Cine n-a văzut Solca în urmă cu cinci ani nu-și poate imagina ce poate însemna un primar pentru un oraș.»

Primărița Hildega Ionescu: «Vă rog să nu insistați; nu știu să vorbesc frumos reporterilor, nici timp nu prea am.»

— E greu?....

— Vă spun, dacă nu scrieți... E foarte greu; orașul se potrivește însă cu firea mea liniștită.

— E bine ca un primar să fie liniștit?

— O primăriță... Da! Cînd am venit, orașul era verde; m-am interesat și am aflat că motivul era cît se poate de simplu: culoarea verde costa mai ieftin și era singura care se găsea în oraș; nu puteam da un decret împotriva unei culori... Nu exista asfalt, nu existau flori și nu existau,mai ales,perspective, orașul e încă sărac economicește...

— Stă în puterea unui primar să dispună asupra modestelor posibilități ale orașului pe care-l conduce în special politic și administrativ?

— Dacă nu se lasă condus de evenimente, ci le provoacă el însuși, poate.

— De pildă?

— Am construit prin muncă patriotică două iazuri pe care le-am populat cu pește, am construit și o cabană, lîngă iazuri, am regîndit centrul orașului, am umplut străzile cu flori, la început cu panseluțe, acum ni se par mai frumoase petuniile și înlocuim panseluțele, am reamenajat clubul, am construit prin muncă patriotică un teren de tenis, un stadion, construim o berărie lîngă fabrica de bere.... Ministerul Turismului, UCECOM-ul n-au decît să vadă, să tragă concluzii și să vină. Prin cereri nu obții mare lucru... Salinele Cacica pot fi folosite medical și turistic, Sucevița se află la 13 km de aici, mănăstirea lui Luca Arbore la doi pași, satul Arbore și bătrînul autodidact Teodor Hrib, muzeul lui, unic în țară... Am asfaltat peste tot, am amenajat fiecare bucată de pămînt....

— Turismul, deci....

— Turismul. Înainte de război orașul nostru cu cinci mii de locuitori era vizitat anual de peste 30 de mii de turiști; am citit într-o carte veche, mai demult, că Solca dispune de aerul cu concentrația de ozon cea mai ridicată din Europa, după nu știu care orășel din sudul Elveției, sau chiar înainte, nu-mi mai amintesc exact.

— Turismul înseamnă hoteluri, moteluri, străzi, edificii cultural-sociale, sînt convins că Solca poate deveni unul dintre frumoasele orașe ale Europei, dar numai hotelurile nu pot provoca dezvoltarea economică a orașului....

— Se va construi o fabrică de biscuiți, care, de fapt, se va adăuga industriei locale cu secțiile ei multiple, meșteșugărești, industriale și de deservire, fabricii de bere, sper că prin berăria pe care o vom deschide vom fi convingători în ce privește calitatea unică a berii noastre, calitate care are un secret dublu: apa de izvor și oamenii, berari din tată în fiu.... Se adaugă de asemenea cooperativei agricole de producție din Poieni–Solca, o cooperativă puternică, cu oameni harnici și tradiții îndelungate....

— Îi cunoașteți?

— Pe cine?

— Pe oamenii din Poieni–Solca?

— Pe fiecare în parte. O primăriță se trezește la cinci și se culcă la miezul nopții.

— De ce cinci?

— Eu nu sînt primar, ci primăriță, am un soț, un fiu, deci doi bărbați de îngrijit, fă-le mîncare, spală-i, curățenia în casă, ca orice altă femeie neprimar.

— Soțul lucrează în oraș?

— E subalternul meu. La primărie. Acasă, știți dumneavoastră foarte bine cine-i primar.

— Nu totdeauna.

— Orice femeie este în primul rînd femeie, mamă deci, și implicit soție; familia, atît timp cît va exista, își are legile ei inatacabile.

— Un primar rămîne totuși un primar. In afară de asta are și el deformații profesionale...

— Un primar este un om care-și iubește orașul, istoria lui, oamenii lui; dar, ca să-l deosebim totuși de ceilalți oameni care-și iubesc orașul, un primar este un om care învață necontenit să-și prețuiască orașul; deși, vă spun, orice om ce-și iubește orașul poartă în raniță programul unei zile de muncă de dimineață pînă noaptea tîrziu. Un primar cu deformații profesionale trebuie schimbat neapărat chiar la cererea lui.

— E foarte curat orașul.

— Fiindcă nu există locuitor care să nu fie atras într-o acțiune de înfrumusețare a orașului, fiindcă prin curățenie, organizare, bună gospodărire putem atrage atenția că orașul merită să ajungă la ce-i dau dreptul condițiile naturale, tradițiile, oamenii, interesele județului....

— Mai concret?

— Stațiune turistică.

— Vă considerați nedreptățiți?

— Dimpotrivă. Asfalt, centru nou, blocuri, cinema, într-un oraș practic fără pondere în economia județului; restul depinde de noi, de felul cum vom ști să ne punem în valoare calitățile, care la început, care mai tîrziu, fiindcă în cazul nostru nu este vorba de nevalorificare, ci de valorificare la maximum a tuturor bogățiilor de care dispunem, sau mai bine-zis de valorificare integrală a puținelor bogății de care dispunem.

— Am vizitat multe stațiuni, nu numai din țară, a dumneavoastră întrece ca așezare și pitoresc foarte multe din ele.

— Poate că orașele dominau așezarea, ceea ce ne dorim și nouă din toată inima.

— Altceva ce vă mai doriți?

— Am văzut că ați făcut poze cu mine. Dacă nu sînt frumoase, să nu le dați. N-aș vrea să dăunez orașului cu cine știe ce imagine. Cititorul e bine să nu știe totul despre personajul despre care citește.

NICOLAE CRISTACHE ■

Fotografie de EMANUEL TÂNJALĂ ■

PROCESOMANIA

o stare dăunătoare colectivității în care trăim

Am în față o scrisoare dintr-un dosar, care începe să se îngroașe văzînd cu ochii și din care cităm: «Numiții Ana și Gheorghe Oprea, din cartierul Țintea, Băicoi, strada Albăstrelelor nr. 1, vrem să combatem articolul semnat de Aurel Mărgărit — rudă și locuitor în același cartier cu soții Oprea, n.n. — și publicat în Flacăra din 15 februarie 1975, prin care sîntem calomniați, adică se spune că sîntem procesomani. Eu sînt strungar în fier la Întreprinderea mecanică-Plopeni și puteți veni să vedeți ce fel de om sînt. Soția mea lucrează ca remizieră, adică adună laptele contractat de la cetățeni, și mai avem și o altă ocupație: creștem vite, porci, iepuri, pe care îi contractăm cu statul. Noi nu ne vedem capul dintre treburi și nu știm cînd mai avem vreme și de procese, așa cum se spune în articol, că «de 18 ani încoace terorizăm cetățenii cu procesele pe care le intentăm». Vă rugăm să reveniți asupra abuzului comis și să luați măsuri urgente împotriva vinovatului. Altfel, vom fi nevoiți a chema instituția dumneavoastră în judecată. P.S. Vă rugăm respectuos să ne trimiteți și o revistă contracost, pentru a o păstra ca amintire».

Iată-ne, ne-am zis, chemați să reparăm — și de ce n-am face-o dacă am greșit? — atingerea adusă demnității unei familii de oameni harnici și gospodari. «Flacăra la dispoziția dumneavoastră» dorim să rămînă ceea ce este, adică o tribună prin care fiecare cetățean să-și poată exprima opiniile, cu o singură cerință: cine suie la o astfel de tribună trebuie să spună răspicat adevărul. Cei care ar estompa realitatea faptelor, împingînd în față practica răfuielilor de culise, ar da drumul unui fel de bumerang: neadevărul s-ar întoarce împotriva lor înșiși. Din aceste motive ancheta de față ni s-a impus. Cu atît mai mult, cu cît printr-o altă scrisoare, semnatarul primelor rînduri, electricianul Aurel Mărgărit, ne cerea un disperat ajutor.

Ne aflăm la sediul comitetului sindicatului din Întreprinderea mecanică-Plopeni. Stăm de vorbă cu cîțiva colegi de muncă:

— Pe Oprea îl cunosc de vreo 15 ani. N-am avut necazuri cu dînsul. E un bun meseriaș și se împacă bine cu colegii. În schimb e cam moale și eu atît aș cere de la dînsul: să fie mai iute la treabă, să dea mai mult, că știe meserie și poate. În viața particulară nu-l cunosc. Știu eu cu cine o fi avînd de-a face? (Marin Dumitru, maistru)

— Sînt maistrul lui de 4 ani. Am citit în revistă și nu mi-a venit să cred că e vorba de dînsul. E adevărat că eu l-am învoit de cîteva ori pentru niște procese pe care spunea că le are pe la Ploiești sau București. La uzină e însă un strungar bun, are categoria a 6-a. Cam tăcut..., dar respectuos, nu lipsește de la program nemotivat și nu este reclamagiu. Studiază legile. Atît că la treabă e cam domol. Și ar putea să dea mai mult. În cartier, știu eu cum s-o fi comportînd? (Ion Podoreanu, maistru principal, secretarul comitetului de partid pe secție)

Am dedus că la uzină strungarul Gheorghe Oprea are o frumoasă comportare, cu rezervele pe care fiecare din cei consultați le-a avut. Este chiar mai bine cotat decît electricianul Aurel Mărgărit, care lucrează în aceeași întreprindere. Și declarații asemănătoare am mai consemnat. Ele conturează însă numai imaginea omului din uzină. Al celor 8 ore. Dar dincolo? Despre omul de dincolo colegii nu mai cunosc nimic, ori cunosc fapte foarte vagi. O bună parte din locuitorii cartierului Țintea ne-au întregit această imagine. Și întregită, ea se complică, se tulbură, devine contradictorie.

— De cînd îi știu eu pe băieții ăștia, pe Ana și Gheorghe Oprea, numai se ceartă și umblă prin procese. Și îi știu cam de mult. 12 ani de zile am fost primar aici și le spuneam: măi băieți, măi tovarășe Oprea, e tare urît să te tot certi, să te ameninți și să te bați chiar, cu vecinii, cu oamenii din cartier. O să vină un timp cînd ai să regreți. Fii și dumneata mai omenos. După scurtă vreme îi vedeam iar la comisia de judecată. Și pentru ce credeți? Pentru că un pui a pătruns prin gard și i-a păscut cîteva fire de lucernă, că un pom e prea plecat pe locul lui, că celălalt a scăpat porcul sau a pus o stivă de lemne lîngă gardul lui. Dacă am văzut că nu sînt oameni de omenie i-am lăsat. Dar dacă aș fi putut să-i sancționez, zău aș fi făcut-o. Duminică am fost pe la nepoți și am aflat că l-a acuzat pe Mărgărit pentru calomnie. După mine nu e calomnie că sînt într-adevăr procesomani. (Dumitru Jugănaru, str. Narciselor 32)

— Am ieșit la pensie ca sondor șef de intervenție. Am fost și activist, la Cîmpina. De doi ani sînt membru al comisiei de judecată. Îi cunosc bine pe soții Oprea, n-am nimic cu dînșii, dar sînt foarte lacomi. Uite, să vă dau un exemplu: timp de 10 ani au lucrat 6 000 metri patrați de teren — vie, grădină, fînărie — pe care îi luaseră cu chirie de la frații Stelian și Dumitru Vasilescu, din București, verii dînșilor. Oamenii n-au mai fost mulțumiți de ce le dădeau, că le dădeau nimica toată, și nu le-au mai închiriat terenul. Și i-au spus bătrînei Zinica Mărgărit să aibă grijă de teren. Ana Oprea s-a dus, a spart lacătul de la fînărie și a luat fînul spunînd că ea l-a muncit. Bătrîna s-a opus, au ajuns la insulte, la vorbe grele, dușmănoase. Hai să zicem că avea dreptate. Trebuia oare să procedeze așa? Și dacă în zece ani numai la noi la comisie are vreo 15 procese, antrenînd pe puțin 50 de oameni, dînd de lucru la atîtea organe, cum vreți să-i numim decît procesomani? (Vasile Constantin, str. Paltinului)

— Am fost 22 de ani deputat aici în comună, 12 ani am fost secretarul Consiliului popular, alți 6 ani secretarul comitetului comunal de partid. Pe Oprea îl cunosc încă din armată. E muncitor și acasă, și la uzină. Aceste calități sînt mult umbrite de comportarea și felul lui de a fi. Și mai ales al soției sale. Sînt foarte certăreți și avari. Odată m-au chemat să restabilim linia unui gard. Era vorba de vreo 10 cm. Am stabilit răzorul și peste 20 de zile au zis că nu e bine și au ajuns iar la judecată. Uneori se întîmplă să ai și dreptate, dar sîntem oameni, tovarășe, și avem datoria să ne comportăm ca oamenii, să nu tulburăm liniștea în cartier. Dacă vreți, discut aceasta și ca o problemă de etică cetățenească. (Toma Cristescu)

— Eu sînt bătrîn și n-ar trebui să mă amestec. Mai ales că sînt niște oameni periculoși. Dar nici nu pot să-mi înăbuș opinia. Odată Ana Oprea a venit la școală să se răfuiască cu directoarea pentru că fiica dînsei «n-a fost notată bine». Au luat copiii de la școala noastră din cartier și i-au mutat la o școală dintr-o altă localitate. Sînt tare pătimași. Pe mine ca om m-a revoltat și altceva: cînd prindea cîte o pasăre în curtea lui îi sucea gîtul și o arunca vecinului peste gard. S-a întîmplat așa cu păsările lui Trifu și ale altora. Altădată a pus grîu otrăvit pe o lucernieră și au murit multe păsări din sat. Din aceste motive au sărit la ceartă, la bătaie, fapte pentru care au fost chiar condamnați la amendă. Ei, așa nu se poate trăi între oameni. Dacă vrei cu orice chip să nu te deranjeze nici un picior de pasăre, să nu-ți atingă averea, apoi n-ai decît să-ți înalți garduri după interesele tale, prin care să nu poată trece nici vîntul. Cît privește pe soții Oprea, dacă ar putea și-ar înălța garduri și în jurul sufletului. (Ion C. Antonescu, profesor pensionar)

Sîntem în posesia și a altor declarații, de la alți cetățeni, de la rude foarte apropiate soților Oprea, de la organe ale sectorului de miliție, declarații pe care le-am consemnat însoțiți fiind de un angajat al Consiliului popular municipal Băicoi. Din toate se desprinde dezaprobarea față de comportarea neomenoasă a soților Oprea. Unele descriu fapte care, fără a fi nevoie de comentariu, scot în evidență o anume obsesie de care sînt stăpîniți uneori cei dornici de înavuțire: teama de a nu fi furați. «Duminica trecută copilul meu țipa pe stradă, era alergat, înjurat și amenințat cu moartea de Gheorghe Oprea, pentru simpla părere a acestuia că i-a pătruns în pivniță și i-a luat din vin. Altădată veneam de la pîine și bătrîna Steliana Matache, care e mama lui Ana Oprea, m-a bătut cu bolovani pentru același motiv și mi-a spus că dacă mă prinde la sora mea, care stă cu chirie în casa ei, mă omoară. Or, chiar așa am ajuns? Eu sînt femeie săracă, am 4 copii și muncesc la colectiv. Ele stau acasă, își păzesc ograda și tot se plîng că le fură copiii. (Lucia Șerban)

Multe din declarații, spuneam, le lăsăm la o parte. Deoparte lăsăm și lista cu cele 17 reclamații, cîte am putut noi extrage din evidențele Comisiei de judecată. Care este părerea soților Oprea despre ei înșiși?

— Sîntem foarte corecți. N-am furat bunul nimănui, n-am dat în cap la nimeni.

Aici, sîntem nevoiți să deschidem o mică paranteză: prin sentința penală nr. 1286 din 11 octombrie 1971 a Judecătoriei Cîmpina, Gheorghe Oprea a fost condamnat la 1000 lei amendă pentru calomnie, injurie și lovire.

— De unde credeți că izvorăsc cele mai multe din aceste procese?

— De la locul acela pe care l-am închiriat. Noi l-am lucrat 10 ani, dar într-o zi Vasileștii s-au dus la tanti Zinica, ea le-a pus masa, le-a dat de băut, ei s-au simțit bine, că sînt alcooliști, și nu ne-au mai lăsat să administrăm cei 6000 de m.p.

Învățată cu calomnia, Ana Oprea nu se sfiește să calomnieze cînd ne spune nouă că frații Vasilescu sînt alcoolici. De asemenea, ei nu se sfiesc să ne spună, ce-i drept mai ocolit, că dacă nu vom scrie cum trebuie, adică cum le convine dînșilor, soții Oprea se vor plînge mai departe, a doua oară ne-au spus și unde, la Ministerul Justiției, și de ce nu ne-am aștepta și noi să fim chemați într-un proces.

Ne oprim aici, pentru că în fond nu ne-a interesat prea mult dacă soții Ana și Gheorghe Oprea sînt procesomani. Cititorul are destule dovezi să-și formeze o părere despre aceste fapte. Ceea ce ne-a interesat mai mult a fost și este opinia oamenilor din cartierul Țintea, în care se încheagă tot mai puternic o conștiință muncitorească, înaintată. Care, fără să sune deloc banal, limitează și combate, acolo unde se mai ivește cazul, un arhaic mod de a gîndi despre răzor sau firul de iarbă, despre relațiile dintre oameni. Ne-a interesat aureola de omenie care există sau care nu există la acești oameni de pe strada Albăstrelelor, la alții ca ei, cum ar fi familia Badea Nițulescu, tot din Țintea, Băicoi, de asemenea învăluită de mania proceselor. Cu ochiul liber, astăzi, această aureolă încă nu poate fi văzută. Mîine, cînd albăstrelele vor înflori din nou, cine știe? **N. GRIGORE MĂRĂȘANU** ■

LUMEA DE MÎINE

colonizarea spațiului

Istoria civilizației oferă numeroase exemple dovedind că utopia de ieri poate adesea deveni realitatea de astăzi.

Astfel, vechiul vis, acum împlinit, al oamenilor, de a debarca pe lună, alcătuiește punctul de plecare al unei concepții îndrăznețe, elaborată acum cîteva decenii de către J.D. Bernal, care preconiza colonizarea spațiului circumterestru cu așezăminte omenești. Simplă ipoteză de lucru, părerea lui Bernal a devenit în prezent un program de activitate, studiat amănunțit de mai mulți cercetători, printre care profesorul Gerard O'Neill, de la universitatea din Princeton. Viziunii de știință fantastică a utopiștilor, O'Neill îi opune o adîncire a problemelor întemeiate pe calcule matematice riguroase, dezvăluind un plan de înfăptuiri eșalonat în timp, în viitoarele trei decenii, și publicat în două reviste științifice (*Nature*, 636, 23 August 1974 și *Physics to day*, 32, septembrie 1974), prezentare expusă și de Alain Dupas (*La recherche*, nr. 54, martie 1975). Referirile noastre la aceste publicații de autoritate sînt destinate deopotrivă a îngădui informația cititorilor dornici de amănunte complementare, cît și a dovedi temeinicia și seriozitatea acestor anticipări.

Planul de lucru — destinat a remedia necesitățile mereu crescînde ale nevoii de energie și materii prime a unei omeniri în creștere demografică și progres exponențial al bunăstări colective, confruntate cu resursele terestre fatal limitate — prevede o colonizare a spațiului dintre pămînt și lună, în așa-numitele puncte ale lui Lagrange, în care forța de gravitație a pămîntului și lunii ajung la echilibru. În aceste puncte, O'Neill — *luînd ca punct de plecare posibilitățile tehnologice ale anului 1970* — ajunge la concluzia, întemeiată pe calcule, că în mai puțin de 20 de ani se va putea instala pe orbită o colonie umană cam de zece mii de oameni, reprezentînd un efort financiar care nu ar depăși cu mult costul total al programului Apollo. Izvoarele de materii prime și energie ale acestei așezări vor fi reprezentate prin radiația solară și bogățiile miniere ale lunii. Se vor putea, în acest mod, îndestula nevoile acestei colonii în oxigen, apă, minereuri și diferite energii.

Această așezare, a cărei construcție, săvîrșită pe pămînt, ar dura 6 ani, ar costa cam 30 miliarde dolari și ar putea fi lansată în anul 1988. Instalația ar avea forma unui cilindru, cu diametrul de 100 metri și o lungime de 1 kilometru. Va urma o a doua etapă: construcția, în spațiu, de către coloniști, a unei a doua stațiuni, cam de trei ori mai încăpătoare, putînd găzdui pînă la două sute de mii de locuitori. Costul acestei a doua categorii de stațiuni ar fi comparativ mult mai mic, cifrat fiind cam la 34 miliarde dolari, terminarea acesteia fiind prevăzută pentru anul 1996! Va urma încă un model, prevăzut pentru anul 2002 — cu o capacitate de găzduire ajungînd pînă la două milioane de oameni — și, în sfîrșit, un proiect definitiv, al patrulea și ultimul, prevăzut către anul 2008, avînd un diametru de 3,2 kilometri și o lungime de 32 kilometri, cu o capacitate de 200 000 pînă la 20 milioane de locuitori! Aceste două ultime tipuri de colonii ar avea o autonomie totală. în raport cu Terra, iar modelul definitiv ar prezenta condiții de confort și viață cotidiană comparabile celor mai satisfăcătoare de pe pămînt, în prezent.

În adevăr: miscarea satelitului în jurul unui ax va condiționa locuitorilor aceeași greutate ca pe pămînt; atmosfera ar fi riguros calculată și lipsită de poluare; stațiunile vor oferi în interior peisaje naturale cu lacuri și vîlcele, iar vastele ferestre înspre cosmos vor desfășura dansul feeriilor astrale; locuitorii vor circula în aceste cilindre cu biciclete, putînd sau vizita pămîntul sau evada, prin cabluri de legătură, în coloniile învecinate.

ION BIBERI ■

racul

FOAIE SĂPTĂMÎNALĂ DE AVANGARDĂ NR. 64

AUREL ȘTEFAN ALEXANDRESCU

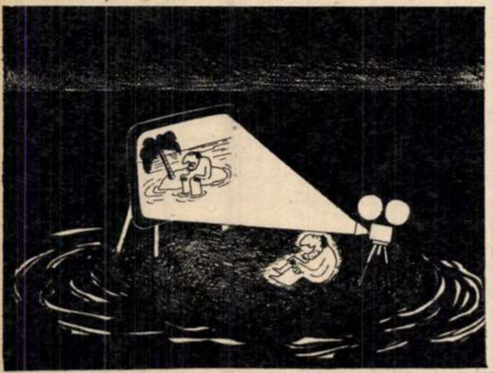

SORIN POSTOLACHE

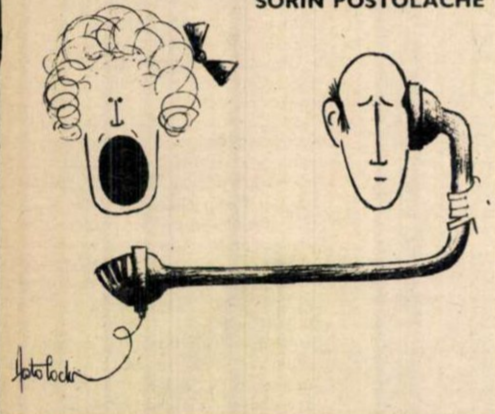

MIHAI BOACĂ

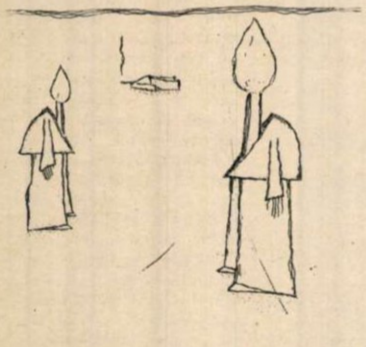

Din expoziția personală organizată de Comitetul
de cultură și educație socialistă,
cenaclul U.A.P. - Suceava
MIHAI PÎNZARU - PIM, iunie 1975
„UMOR FĂRĂ CUVINTE"
galeriile de artă - Suceava

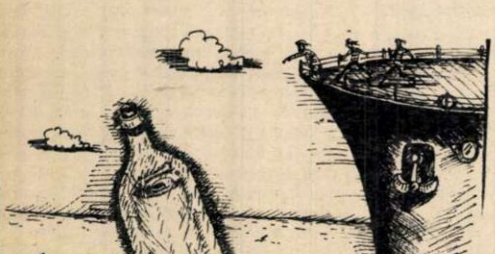

Grupaj realizat de SORIN POSTOLACHE

JO

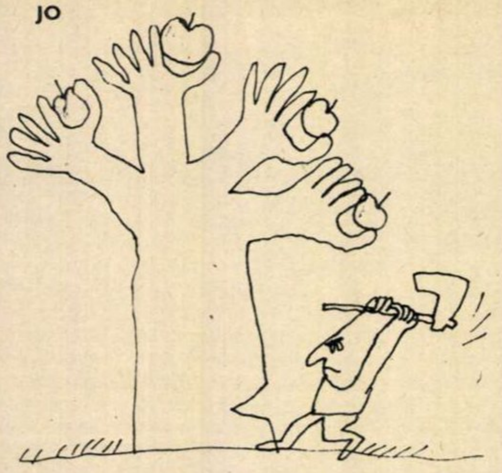

V. CRĂIȚĂ MÎNDRĂ

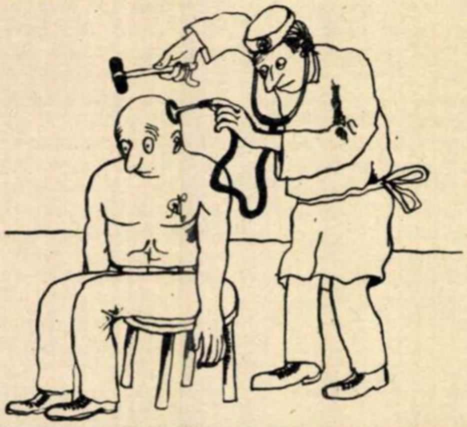

ION DOGAR - MARINESCU

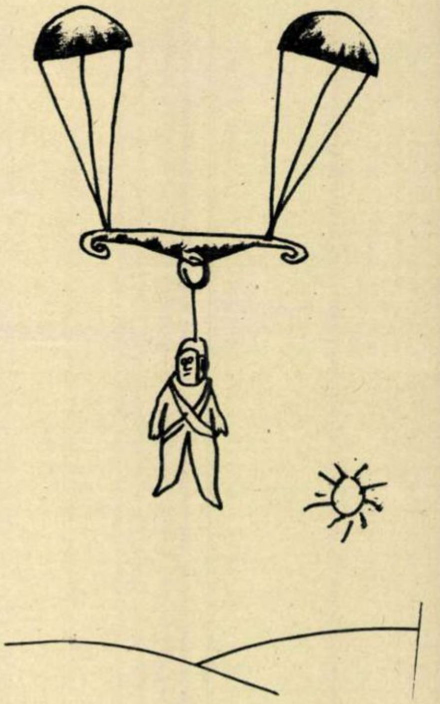

TONI AVRAM

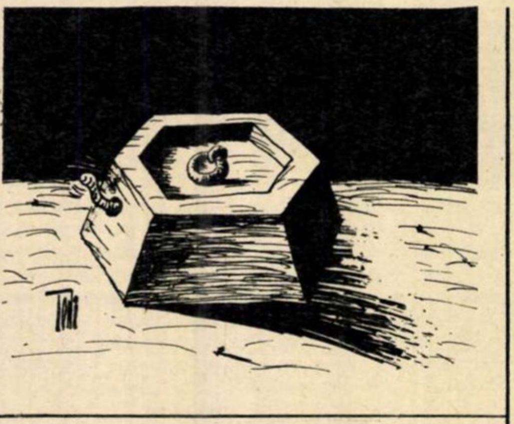

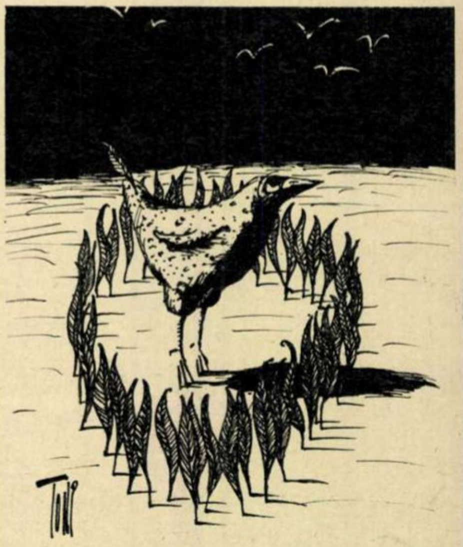

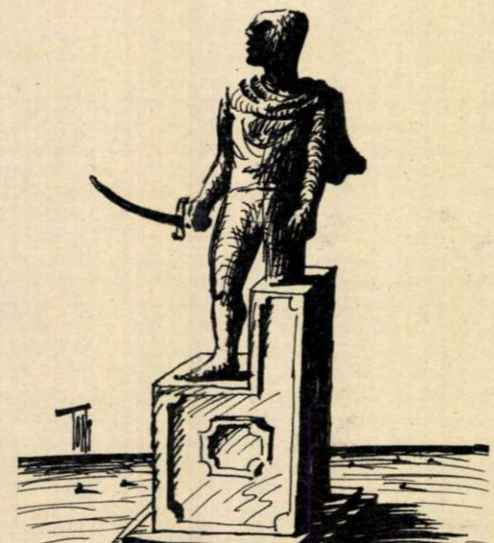

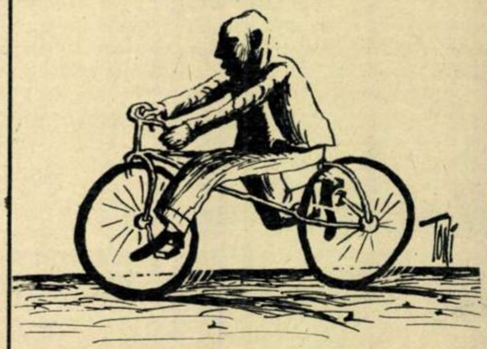

Grupaj realizat de ION DOGAR-MARINESCU

revelații la pitești

Prima ediție a Festivalului de muzică folk de la Pitești a făcut ca două zile (sîmbătă 7 și duminică 8 iunie) sala Teatrului din localitate să fie arhiplină. Organizatorii de la Palatul Culturii au hotărît ca festivalul să se desfășoare anual și necompetitiv, iar la această primă ediție au fost prezenți un număr apreciabil de debutanți, alăturîndu-se unor nume deja cunoscute și chiar îndrăgite ale muzicii folk românești: Mircea Vintilă, Doru Stănculescu, Evandro Rossetti. N-au lipsit din cele două seri ale festivalului nici excelenții instrumentiști Cornel Ionescu, Sorin Minghiat, Sorin Chifiriuc. A fost un festival al cîntecului tînăr, așa cum îl știm noi astăzi și cum îl iubim astăzi. Nu cred că risc prea mult afirmînd că binecunoscuții interpreți mai sus citați au cîntat cum cînta ei de obicei; au cîntat adică electrizînd publicul piteștean, avid de muzică folk, cu care de fapt a luat contact prima dată într-o manifestare de anvergură. Nu-și are deci rostul să repetăm calificativele pe care Mircea Vintilă, Doru Stănculescu și ceilalți le-au primit în ultimul timp din partea criticii sau a publicului. Evit acest lucru pentru a face loc unor aprecieri necesare celorlalți participanți — debutanții. Au fost, dacă nu foarte mulți debutanți, oricum foarte promițători. Și mi se pare frumoasă această solidaritate în jurul unei idei (aceea a unei muzici sincere, angajate și directe), care animă și leagă noile valuri, noile generații de cîntăreți.

Un grup de elevi piteșteni — Marian Șoitariu, Marcel Paul, Leonard Bănuță, Gheorghe Tănase — s-au remarcat nu numai prin faptul că n-aveau încă un nume (problemă rezolvată pe loc cu ajutorul sugestiilor publicului, care în cele din urmă a dat grupului numele unei frumoase poezii a lui Marin Sorescu: «**Trebuiau să poarte un nume**»), ci și prin sunetul, dacă nu perfect, cel puțin sensibil, amintind, involuntar cred, de Valeriu Sterian. Mai mult decît promițător, grupul **Sibiu-Transilvania-Folk,** cu acel memorabil «Joc de copii din Hobița» și «După melci» (pe versurile lui Ion Barbu).

Grupul **Guernica** din Brașov s-a făcut remarcat prin excelenta-i sudură, deși unul dintre membrii grupului — **Gheorghiu Gheorghe** — poate fi considerat și singur un bun cîntăreț folk. Ceva este însă regretabil la acest grup — patetizarea, exteriorizarea (apelîndu-se la unele mijloace străine scenei folk-ului, ca «intrări în public», căderi în genunchi etc.) inutilă a unor texte directe și pline de substanță de către solistul Mihai Atodiresei. Renunțînd la aceste mijloace și mergînd spre profunzime (poeziile la care au recurs sînt ale lui Ion Barbu, George Coșbuc, Anton Pann, Darie Magheru), sînt convins că grupul **Guernica** nu va avea decît de cîștigat.

În schimb, ploieșteanul **Viorel Pană** este la începutul unui drum destul de spinos și de riscant. Spun asta pentru că el a încercat un lucru pe care l-au abordat înaintea lui mulți alții, fără succes: folclorul preluat, identic ca muzică și text. Cînd a încercat să preia repertoriul lui Tudor Gheorghe, ploieșteanul a fost, se pare, ceva mai aproape de adevăr, dar n-a fost Pană Viorel, ci o copie mișcată a lui Tudor Gheorghe. Drumul lui Viorel Pană este foarte riscant. În fond, el este parcă o mică statuie a dramei tuturor reprezentanților muzicii tinere care (exceptîndu-l pe Tudor Gheorghe) au încercat să se apropie de folclor, investigîndu-l însă pe orizontală, nu în adîncime.

Pe lîngă tinerii elevi remarcați mai sus — în plus doi vîlceni, **Laurențiu Mărgineanu** și **Mugurel Bernescu** cu un debut promițător — gazedele piteștene ne-au prezentat însă două surprize mai mult decît plăcute: două nume pe care îndrăznesc să le numesc adevărate revelații ale festivalului.

Mariana Garaiman este numele pe care l-am reținut cu mare ușurință, nu pentru că rezonanța lui ne evocă, să zicem, o culme montană, cît mai ales pentru că piesa «Petra», pe versurile lui Coșbuc, reprezintă, prin caracterul ei straniu și absolut particular, o culme a creației folk românești. Poate, adică, să stea alături de un «Ai, hai», «Podul de piatră», «Dulce Românie», «Nopți» și altele. Al doilea nume pe care memoria noastră l-a reținut cu majuscule este cel al lui **Florian Șerban** — plin de sensibilitate, aproape inconfundabil în linia melodică cu care ne-a impresionat, mai ales în «Cînd eram băiețandru plecam la vînat» — versuri Zaharia Stancu, și «Învață» — din lirica norvegiană (al treilea folkist român care apelează la acest text).

Reținînd toate aceste nume noi evidențiate la Pitești (inclusiv pe cel al entuziastului director, organizator al festivalului, Viorel Dobrin), cred că folk-ul românesc va cîștiga un grup de remarcabili interpreți cărora le urez o cît mai grabnică împlinire, în forma elevată și superioară de manifestare și dezvoltare a acestui gen, formă care poartă numele de Cenaclu Flacăra.

GEORGE STANCA ■

Primul disc single **(STM-EDC 10 427) al** Formației fără nume **(F.F.N.), apărut zilele acestea în magazinele de specialitate, cuprinde piesele «Chemare» și «Îndemn», muzica și textul — Gabriel Litvin.**

Iată membrii formației (de la stînga la dreapta): Gabriel Litvin — **chitară solo,** Doru Donciu — **flaut,** Florin Dumitru — **baterie,** Silviu Olaru — **chitară bas,și** Cristian Nadolciu — **solist vocal.**

Fotografie de EMANUEL TÂNJALĂ ■

continuitatea vitală a cîntecului nostru popular

În întreaga desfășurare a festivalului-concurs de la Craiova s-au putut remarca o seamă de amănunte care dovedesc influența binefăcătoare în ceea ce privește concepția despre autentic nu numai asupra majorității interpreților, deci și a forurilor județene, dar și asupra spectatorilor și, îndrăznesc să afirm, a înșiși specialiștilor care au participat. Deci, se poate. Pot și au început să fie înlăturate, ocolite, periculoasele tendințe care amenințau continuitatea vitală a cîntecului nostru popular. A început să fie înlăturată tendința de standardizare, prin grija vădită ca repertoriul prezentat de către candidați să corespundă zonelor folclorice pe care ei le reprezintă. Cată a fi înlăturată tendința de degradare a creației populare prin introducerea voită a unor vulgarități menite, așa-zis, să placă publicului și, din păcate, în cea mai mare măsură, promovate tocmai de către cei cărora le revenea, în cel mai înalt grad, păstrarea purității, prin urmare a autenticității. Se vădește și strădania de a se înlătura pericolul de încălcare a caracteristicilor specifice dialectelor diferitelor zone folclorice, adică a stilului atît de variat de la o vatră folclorică la cealaltă, calitate primordială a muzicii populare românești.

Prejudecata gesticei convenționale (ritualul ciucurelui și dezinvoltura unor mișcări dorind a marca așa-zisa virilitate și «eleganță» la bărbați, la femei toaleta capilară, cu împletitul unei frumoase șuvițe, uneori chiar falsă, «cuceritoarele» zîmbete, șăgalnicele șolduri, minifotele care din an în an cătau a dovedi, pasămite, tot scurtîndu-se, pătrunderea «civilizației» în mediul rural etc.) a fost, în asemenea măsură corectată la concurs, încît apariția unor candidați ce s-au lăsat înșelați de ceea ce gata, gata era să se impună ca un ritual, devenise ridicolă, cenzurată ca atare prin ironicele zîmbete ale nenumăraților spectatori.

Vreau să subliniez că mai tot ceea ce pînă ieri își făcuse loc cu tărie și fusese chiar promovat de unii dintre cei care ar fi avut misiunea tocmai să înlăture aceste defecte, la diferite și numeroase întruniri și manifestări anterioare de artă populară, astăzi, la Craiova, a fost în unanimitate respins sau înlăturat cu hotărîre. Și ar fi nedrept a nu recunoaște ca această binefăcătoare operă de purificare a pornit în mare măsură și din inițiativa craiovenilor, rodind pînă în cele mai îndepărtate colțuri ale țării, pînă la cele mai «nelămurite» foruri. În această privință, mă simt dator să înfățișez o stare grăitoare: minunatul entuziasm al unei țări întregi, al tuturor județelor de pe cuprinsul pămîntului românesc, care au înțeles să-și trimită solii la festivalul-concurs. Toate județele în afară de unul care a argumentat: «Pentru un asemenea festival important ca «Maria Tănase» nu avem pe cine trimite». Abținerea dovedește faima de seriozitate și exigența întru promovarea autenticului de care astăzi se bucură festivalul-concurs, devenit, fără îndoială,tocmai din această pricină, anul acesta «național». Din păcate, mai dovedește și necunoașterea realităților folclorice de către cei care au datoria îndrumării și valorificării bunurilor spirituale de pe cuprinsul respectivului județ.

Sîntem convinși că aplicînd metodele de investigație potrivite, cei cărora le revine nobila sarcină de a descoperi și pune în valoare comorile folclorice necunoscute încă de ei, vor deveni mai puțini sceptici și... mai satisfăcuți.

HARI BRAUNER ■

dansul tînăr în actualitate

Acum, spre închiderea unei stagiuni coregrafice destul de anoste, în care singurele evenimente le-au constituit aparițiile primilor soliști în mult știutele roluri de bravură, dansul tînăr revine în actualitate. Cînd în materie de creație unui public însetat de nou nu i se oferă titluri originale, cînd prolificii tineri coregrafi de ieri au devenit inactivii tineri coregrafi de azi (Schneider se desparte de Studioul său timișorean, de care își legase numele,și își caută un loc sub soare pe la Cluj-Napoca, iar Mihaela Atanasiu pare, de cîtăva vreme, în pană de inspirație, mulțumindu-se cu coregrafieri călduțe la operete călduțe), cînd Miriam Răducanu și Adina Cezar apar foarte, foarte rar în public, ba, aș risca să afirm că o bună parte a publicului tînăr, mai ales, a făcut cunoștința sublimelor lor eforturi de a elibera Terpsichora de canoane academice grație exclusiv cenaclului și festivalului Flacăra, în această atmosferă de apatie deci, atenția noastră se îndreaptă spre spectacolele și recitalurile liceului de coregrafie, singure în măsură să susțină ideea dansului tînăr românesc în care, în anii din urmă, ne pusesem atîtea nădejdi.

Spectacolele școlii noastre de dans însă nu pot oferi, prin forța lucrurilor, noutăți în materie de creație, elevii neavînd în actuala organizare a liceului timp și *loc*, din păcate, să danseze nici măcar piesele clasice de recital, darmite să apară în (și să impună) coregrafii noi. Așa că dansul tînăr se manifestă numai prin interpretarea tînără a celor două spectacole cu *Giselle*, oferite, pentru prima data în istoria Operei noastre, de către corpul de balet al Liceului de coregrafie, precum și prin cele două recitaluri obișnuite, de sfîrșit de an, ale aceluiași liceu.

Recitalurile, al căror program a cuprins în afara *pas de deux*-urilor tradiționale, rezervate elevilor din clasa de absolvire, două momente mai substanțiale — *Chopiniana* în aranjamentul lui Oleg Danovschi, după Fokin, și *Nereidele* din *Frumoasa*... lui Ceaikovski, în coregrafia lui Vasile Marcu — au evidențiat cîteva talente certe, cu largi posibilități de afirmare, cum ar fi George Iancu, Mihai Tugearu, Roxana Sîrbu (din anul de absolvire) ori talente promițătoare al căror diapazon interpretativ încă n-a fost pe deplin fructificat: Gabriela Mihăilescu, Mihaela Stefan. Tatiana Horiea. Cristina Torjescu, Gabriela Ciocoiu, Marian Iordache (absolvenți) și Doina Axinte, Diana Ungureanu, Cristina Teodorescu, Giurgea Georgeta (din clasa a IX-a).

Spectacolele cu *Giselle* dau o imagine mai complexă a posibilităților interpretative ale elevilor, ținînd de tehnică, manieră, disciplină și spirit de ansamblu și se concretizează în realizarea efectivă a unei idei, adesea vehiculată, dar arareori luată în serios, și anume integrarea învățămîntului artistic în producție. Mai puțin evidentă a fost în spectacole existența acelei fermități a corpului absolut necesară tehnic-formativ, de care vorbea bătrînul Noverre în scrisorile sale și care se obține printr-un exercițiu îndelungat, disciplinat și dur. Alături de soliștii Operei, Leni Dacian, Paraschiv Pieleanu, Aurora și Pavel Rotaru, s-au afirmat tinerii soliști ai școlii, Roxana Sîrbu, George Iancu, precum și Florentina Cristali și Cristian Crăciun în celebrul *pas de deux* din actul întîi, Mioara Popescu și Gabriela Dumitrescu, în actul al II-lea, alături de profesoara lor, Mihaela Crăciunescu. Iar Anca Beuran, tînără dansatoare de certitudini a Operei, a conferit debutului ei, în dificilul rol al Myrthei, siguranță și aplomb.

NICOLAE SPIRESCU ■

TOPUL CENACLULUI FLACĂRA

1. **Caii liberi** *(Dan Chebac — Adrian Păunescu)* — Dan Chebac
2. **Spionaj** *(Nicu Alifantis — M.R. Paraschivescu)* — Nicu Alifantis
3. **Potpuriu folcloric** — Dumitru Fărcașu
4. **Cu iubirea de moșie** *(Valeriu Sterian — Ion Horea)* — Valeriu Sterian
5. **Norocul Inorogului** *(Nicolae Covaci — Șerban Foarță, Andrei Ujică)* — Phoenix
6. **Două cîntece semilăutărești** *(folclor)* — Mircea Diaconu și «taraful» său
7. **În fiecare zi ne batem joc** *(Tudor Gheorghe — Romulus Vulpescu)* — Tudor Gheorghe
8. **Făt Frumos** *(Mircea Vintilă — Adrian Păunescu)* — Mircea Vintilă
9. **Sub semnul începutului** — Romeo Ghiur
10. **Spini și crini** *(Ionela Copaciu — Mihai Beniuc)* — Ionela Copaciu
11. **Încîntare** *(Horațiu Grivei — Lucian Blaga)* — Horațiu Grivei și Marina Nicolescu
12. **Cîntec pentru generatia mea** — Cornel Popescu
13. **Recital de chitară clasică** — Marian Stoichiță

Metaforic vorbind, am putea spune că valoarea acelui lapte ar fi egală cu greutatea sa în aur

▲ **Stîna cu doar cîteva minute înainte de începerea mulsului de măsură.**

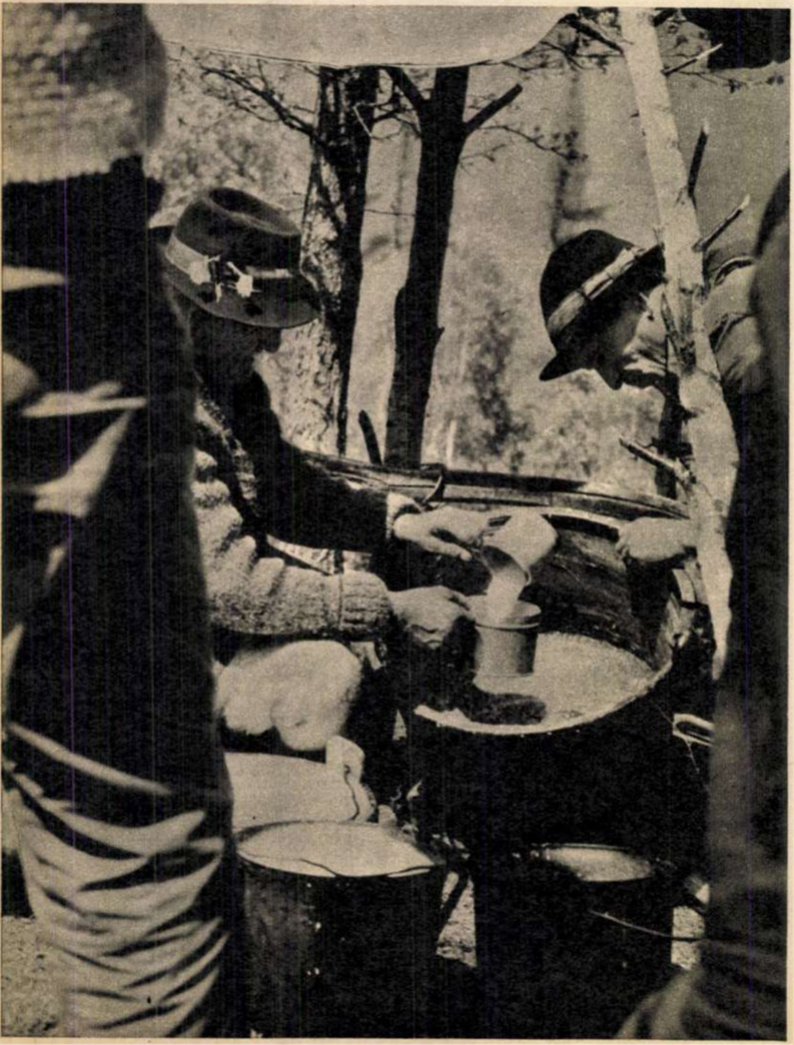

◀ **S-ar zice că bătrînul Toader nu măsoară, ci descîntă laptele.**

Trei lucruri știam despre satul acela numit Țelna. Că mulți dintre bărbații satului lucrează la oraș, în special în Hunedoara, motiv pentru care, obișnuiți cu drumul, sînt oameni de taifas și vorbă rotunjită, degustători de glume și întîmplări si aprigi jucători de șeptic și șaizeci și șase. Mai știam că satul are o aură de legendă, cum că insuși Matei Corvin, la nunta sa, a preferat să-și cinstească mesenii numai cu vin de Țelna, legendă pe care de bună seamă că multe dintre satele din jurul orașului Alba Iulia ar fi rîvnit-o. Și mai știam că-n fiecare a doua duminică a lunii mai la Țelna are loc măsura oilor. Data este exactă numai în cazul că primăvara vine la timpul ei, nici prea devreme și nici prea tîrziu.

Dar ce este măsura oilor? Un obicei care în alte părți se numește sîmbra oilor, sau îmbrînzirea oilor, sau rîndul oilor. Înainte de a se forma turmele care vor urca mai apoi la munte, țăranii angajează un păcurar. Oile sînt strînse de vineri începînd și pînă sîmbătă seara cînd are loc mulsul ciobanului. Interesul ciobanului este să mulgă tot laptele din pulpa oii, să nu mai rămînă nici un strop, deoarece, de sîmbătă seara și pînă duminica, pe la prînz, oile sînt păscute unde-i iarba mai bună și mai grasă, iar laptele de-al doilea, laptele martor, arată cam cît lapte poate da fiecare oaie în parte, lapte care nu reprezintă altceva decît cota-parte a proprietarului, adică laptele pe care ciobanul îl datorează fiecăruia pe tot timpul anului de păstorit. Dacă la mulsul de duminică, la măsură, oaia dă o cupă de lapte, adică o jumătate de kilogram, proprietarului îi revine numai de la acea oaie o cantitate de șapte ferii de lapte, adică 70 de litri. S-ar putea spune, metaforic vorbind, că valoarea laptelui de la măsură este egală cu greutatea sa în aur, motiv pentru care atît țăranul, dar mai ales ciobanii, sînt cu ochii în patru, nimeni să nu facă nici o înșelăciune.

În Țara Oașului, de exemplu, la locul numit Huta-Certeze, măsura oilor se numește sîmbră, iar evenimentul, venit din negura veacurilor, este sărbătorit cu un fast deosebit (vin sute și sute de turiști, lăutari, formații artistice, vînzători ambulanți, ba vine chiar și un avion din care este parașutat un miel pe care-l cîștigă cine-l prinde), dar la Țelna, și poate că și în alte locuri, nu se întîmplă absolut nimic deosebit, adică măsura oilor se desfășoară așa cum s-a desfășurat ea dintotdeauna, simplu și firesc, existînd, aș zice, un fast interior pe care însă deocamdată nu-l explic, deși argumentele nu mi-ar lipsi.

Deci de duminică dimineața începînd, bărbații, copiii și femeile din Țelna iau drumul muntelui pînă la turmele strînse pe rîturi, un fel de fînețe naturale. Drumul e lung, aproape patru ore de urcuș continuu. Au fost unii care au cerut ca locul de măsură să coboare mai spre sat, ba unii au cerut ca turma să fie chiar în vatra satului (ca în satul vecin, Șugag), dar pentru nimic în lume, nici în ruptul capului, n-ar schimba țălnărenii locul de datină al măsurii. În orice caz, rar se întîmplă să vină și oaspeți la măsura oilor din Țelna, dar cînd vin, deși e treabă multă, pînă peste cap, sînt bine primiți, iar magnifica panoramă de plaiuri vălurite, exact ca-n balada cu «gura de rai și piciorul de plai», răsplătește cu prisosință urcușul lung și greu.

Singurele obiecte mai ale timpului nostru erau doar aparatele colegului meu, fotoreporterul Ion Predoșanu, o minge mare, roșie cu buline albe (un copil stătea într-o poartă cu bare de nuiele, iar altul îi trăgea, spunea el, un șut cu «defect», ca lui Răducanu!), cîteva bidoane de plastic și pixurile noastre, al meu și al păcurarului șef, Toader Dan, care în acea zi, fiind ajutat de păstorii Traian Hada, Florian Hada și Ion Onichie, scotea oile din strungă și într-o veche limbă românească striga, mai bine-zis răcnea, de răsunau coclaurii, după proprietar, să vină să-și ia oaia și s-o mulgă.

«Mă, Gliguță, ăsta de la Valea Mare! Vino și ia-ți oaia! Mă, Partenie, a lu' Rusalin! Mă, Căoaciu, asta-i oaia ta! Mă, Gheorghe a lu' Dochia! Ia-o! Niculiță a lu' Bîrzescu! Mă Ion a lu' Bogatu! Hai mă Partenie a lu' Hîrcenie, hai după oaie! Și tu mă, Florian a lu' Leosîn!»

Și tot așa, cîțiva copii intrați în stînă mînau oile la deal, spre strungă, păcurarul Toader striga, oamenii veneau și își luau oile, le mulgeau și după fiecare oaie crestau cu briceagul într-un răboj (doar bătrînul Toader avea pix!), se auzea cum șuruie laptele din pulpa oii în ciubere, sau găleți sau vase mari de fontă neagră. Numai bărbații mulgeau, femeile și copiii aveau grijă să-și

CE PROFEȚIM, CE PROFESĂM

la chemarea grîului de-acasă

Din cursele care trec prin Gîrla Mare, «capitala, de cîțiva ani, a grîului românesc», descindeau la sfîrșitul săptămînii trecute un mare număr de călători rar văzuți pe aceste trasee, unii, chiar deloc. Ce anume îi îndemnase într-un asemenea week-end neobișnuit, tocmai în comuna de pe malul Dunării, pe niște oameni care în multe cazuri veneau din București, Constanța, Cîmpina, Bacău, ca să nu-i mai amintim pe cei din vecinătățile Mehedințiului? (În paranteză fie spus, faptul că veneau de atît de departe și dintr-atîtea locuri, nu e de mirare pentru niște olteni!) Din felul cum făceau primii pași pe asfaltul sau trotuarele arterei principale, ușor stingheriți și nesiguri, de parcă ar fi călcat pe alt tărîm, din curiozitatea uimită cu care priveau totul în cale — casele, curțile, persoanele întîlnite — se putea lesne observa că făceau efortul de a recunoaște ceea ce odată le fusese familiar. Acest «odată» pentru mulți era dealtfel și destul de îndepărtat, adică însemna ani mulți și chiar decenii.

Oaspeții aceștia neobișnuiți, părînd deopotrivă și străini dar și de-ai casei, nu erau alții decît fiii satului chemați sau mînați de viață spre alte zări ale țării, întorși acum în vatra natală la semnalul de mobilizare generală dat de foșnetul spicelor de grîu în plină pîrgă, doldora de boabe. Un spic de grîu de Gîrla Mare, devenit un etalon de aur al grîului românesc prin cele peste 5 000 de kilograme cîte se obțin la hectar (5 009 în 1973, 5 331 în 1974, aproximativ 5 500, cît se speră anul acesta) reprezintă într-adevăr o carte de vizită care, trimisă în semn de invitație, nu se poate să nu o onorezi. Mai ales cînd ești chemat în locurile unde ai făcut primii pași în viață și în lume, adesea anevoioși dar hotărîtori pentru drumul străbătut și pentru cel ce urmează să-l mai străbați încă.

Poate tocmai de aceea reparcurgerea acestui drum de la pragul vechii școli, singurul care a mai rămas același pentru mulți din cei peste 130 de invitați la *Sărbătoarea grîului sau intîlnirea fiilor satului* inițiată de comitetul comunal de partid și primăria comunei Gîrla Mare, cu sprijinul neprecupețit al conducerii cooperativei agricole de producție și al școlii de cultură generală. S-a clinchetit nostalgic un clopoțel, la ora cînd școlarii și preșcolarii satului tocmai încheiau ultima lor zi de școală din acest an, fiecare a trecut prin sălile claselor pe unde a învățat și întrucît, după cum a sugerat cineva, nu ar putea fi reconstituită și o recreație cu jocurile și zburdălniciile copilăriei, s-a încins o horă care, cu toate șirurile ei concentrice, greu mai încăpea în vechea ogradă a școlii. S-au prins alături în această horă cîteva generații: profesorul rămas în sat Aristotel Epure și juristul bucureștean Ștefan Popescu, ambii la pensie, conferențiarul universitar doctor Alexandru Dumitru, de la Academia de studii economice, și locotenent-colonelul Gheorghe Mihalache, trei foști colegi de bancă, profesorul de matematici Ilie Spătărelu (școala de cultură generală nr. 84 din București), profesorul de istorie Constantin Olaru (întors la vatră, astăzi director al școlilor din comună) și un alt specialist tot în istorie, Alexandru Baican, cercetător la Muzeul regiunii Porților de Fier, frații, medici militari, Petre și Dumitru Ganță, doi gîrleni care s-au mulțumit să ajungă numai în Capitala Banilor, învățătorul Petre Marinaș (un an de catedră pînă la pensie, dar săltînd ca un flăcău la sîrbă!) și Niculae Căpriță de la Intreprinderea viei și vinului a județului Dolj (colegul de bancă de altădată al președintelui de la Gîrla Mare, Ilie Bărăitaru). Cu toate că, vorba poetului, nimeni n-a uitat să joace hora, mai a zăbovit și pe de lături cîte cineva. Bunăoară, mama Marioara Tănăsescu (84 de ani) și învățătoarea pensionară Elena Purcea (79 de ani) plecată din sat de 54 de ani, după ce își începuse activitatea aici, la aceeași catedră cu tatăl său, neuitatul învățător Pîrcălăbescu. Deosebit de tulburătoare a fost întîlnirea acestor două octogenare, care numai după ce s-au iscodit o vreme s-au recunoscut și au început să-și depene amintirile tinereților și încercările bătrîneților. Pe de lături s-au mai și agitat cîte unii, precum economistul constănțean Dumitru Dima, improvizat ad-hoc fotoreporter al evenimentului, bine dotat cu aparate și, din cîte ne-au asigurat cei ce au avut prilejul să-i cunoască măiestria, și cu știința de a ști din ce unghi să privească cu ochiul magic al obiectivului fotografic.

Îndreptîndu-se apoi spre căminul cultural, cu fanfara de alămuri în frunte, intonînd cîntece pe care mulți nu le mai auziseră de la horele și nunțile de odinioară, consătenii plecați pe alte meleaguri aveau să treacă printr-un coridor pionieresc de flori, la capătul căruia, în pragul căminului cultural, i-au întîmpinat bătrînii satului, primarul de azi al comunei și secretarul de partid, Aurel Cergă, precum și omul cu care se mîndresc astăzi toți cei care s-au născut în această vatră, destoinicul gospodar Ilie Bărăitaru, Erou al Muncii Socialiste, președintele cooperativei agricole de producție, ea însăși cu pieptul plin de decorații, de la titlul de Erou al Muncii Socialiste la Ordinul Muncii, Diplome de onoare, Drapel de fruntașă pe țară și alte distincții.

Adunarea sărbătorească de după aceea nu știu ce a fost mai întîi: excelentă sesiune științifică, în care istoricul comunei, puternica sa dezvoltare din ultimele trei decenii (îndeosebi din anul 1965 încoace, cînd marile recolte de grîu, floarea-soarelui, porumb au impus-o în atenția întregii țări), viața spirituală au fost prezentate cu o rigoare și o ținută intelectuală demne de orice instituție de specialitate; prilej de evocare a unor tablouri sumbre ale vieții clăcașilor de pe aceste meleaguri, cu logofeți de tristă amintire ca Țîrdă, cel cu calul șarg, și Busuioc, cel cu calul alb, dar amîndoi cu nelipsitul bici de curea lung de trei metri («Vouă, mai tinerilor, mai ales celor născuți sub regimul nostru, vă e greu să vă închipuiți toate acestea», repetă după fiecare moment evocat juristul Ștefan Popescu); moment solemn de cinstire a dascălilor de ieri și de azi ai satului (cei prezenți au putut astfel să-i aplaude îndelung și să-i îmbrățișeze plini de recunoștință pe foștii lor dascăli Iancu Firulescu și Dumitru Bobițescu). De aducere aminte și de emoția revederilor s-au și umplut ochii de lacrimi de cîteva ori. S-a făcut multă și îndreptățită istorie, trecută și contemporană, demonstrîndu-se astfel faptul că nu întîmplător alături de președintele țării și secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, adunarea era dominată de portretele lui Tudor Vladimirescu, Nicolae Bălcescu, Alexandru Ioan Cuza, printre tovarășii de luptă ai fiecăruia dintre aceștia numărîndu-se gîrleni a căror memorie este venerată peste timp (pe clădirea vechii școli se află o placă comemorativă care-l evocă pe țăranul Gheorghe Scurtulescu, membru al Comisiei proprietății de la 1848, militant înflăcărat pentru cauza împropietăririi țăranilor).

S-a făcut însă și o incursiune la fața locului, în istoria la zi a satului, fără să fie nevoie de nici o expunere în acest sens, fiindcă lucrurile s-au prezentat ele însele: oamenii au vizitat cooperativa agricolă de producție, vitele și cîmpul cu holde, cum în puține locuri din țară se pot vedea. Fiecare dealtfel a putut să vadă cum trăiesc ai săi — părinți, frați, nepoți, veri — descoperind reversul luminos al vechiului proverb «Uită-te la fată și întreabă-mă de viață», proverb pe deplin aplicabil și la fața nouă a comunei. Temerara chemare la întrecere lansată de gîrleni tuturor comunelor din țară în domeniul gospodăririi și înfrumusețării, al ridicării gradului de civilizație materială și spirituală a sătenilor și-a demonstrat astfel temeiurile și perspectivele.

Tocmai ținînd seama de aceste perspective, dincolo de momentele sărbătorești și agreabile care au mai urmat (o masă festivă și o croazieră pe Dunăre! Gîrla Mare-Cazane și retur), o idee deosebit de activă mi-a atras atenția: înființarea unui *Sfat al fiilor satului*, un colectiv de inițiativă și legătură care să transforme permanent și sistematic aceste nostalgii și mîndrii pentru satul de baștină în acțiuni consacrate propășirii lui. Format din oameni de mare autoritate profesională și socială în locurile unde lucrează, stimați de toți consătenii lor, acești membri ai consiliului ales la propunerea comitetului comunal de partid vor fi nucleul care va polariza toate energiile dragostei pentru pămîntul natal al fiilor plecați departe de el. Unii mai mult, alții mai puțin, în această perioadă cînd comunei Gîrla Mare i se pregătește un destin urban, orice sprijin e util, chiar observațiile critice și sugestiile prilejuite de aceste reîntîlniri desfășurate sub emblema de aur a grîului. «*Fiecare poate să pună la urechea comunei măcar o floare, ca s-o facă mai frumoasă*», cum atît de plastic s-a exprimat cineva. E o floare care trebuie răsădită în toate satele, într-o împrimăvărare de suflet care capătă spațiu tot mai larg de o vreme încoace. Întîlnirile fiilor satului și statornicirea unor legături nu numai sentimentale între aceștia și viața așezărilor de unde au plecat e un fenomen nou, semnificativ și generos prin posibilitățile multiple pe care le oferă pentru propășirea acestor localități. Pornită, cum s-ar spune de jos, această experiență merită evaluată cu luare aminte.

NICULAE STOIAN ■

înfigă mîinile în blana oilor abia ieșite din strungă. «Oaia, spunea un copilaș, trebuie prinsă de gît și de blană, pe dedesubt, că numai lupul o prinde de unde poate.» Și totuși oamenii erau îmbrăcați în straie obișnuite, de fiecare zi, numai la pălăriile lor ce-au fost odată negre, dar care deveniseră cenușii de atîta ploaie și arșiță, purtau bărbații narcise albe și galbene flori numite ciuboțica cucului sau anglicioară. Și laptele curgea, se umpleau șiștarele și n-am să-l uit niciodată pe bătrînul acela înalt și slab, ca o scîndură, cu falnice mustăți, Rusalin, despre care femeile spuneau că-i fecior, singurul fecior bătrîn, că nu s-a însurat niciodată și nimeni nu știe de ce.

Și, în sfîrșit, s-au terminat de ieșit prin strungă toate oile și s-au risipit pe coastă, zbierînd. Începea clipa adevărului, măsura laptelui strîns. S-a așternut o tăcere pe care nici cîinii nu îndrăzneau s-o tulbure. Și nu exagerez deloc dacă spun că fiecare își auzea chiar inima bătînd, ca o limbă într-un clopot.

Apoi, după datină, bătrînul Toader scoate cîteva sticle de țuică și îi cinstește pe toți oamenii, ca semn de mulțumire pentru bunul mers al măsurii și pentru buna rînduială a stînii care după numai o săptămînă, cît va mai sta pe rîturi, va lua drumul muntelui, în singurătatea pe care el, Toader, de 55 de ani o tot repetă, și de care nu se mai satură nici acum la 71 de ani bătuți pe muchie.

Se deșartă trăiștile cu de mîncare, țuică și vin, se spun tot felul de snoave, iar brigadierul cooperativei, Florian Ciubean, spune că de acum încolo pentru Toader și ai lui începe munca veche și grea a păstoritului.

Și cum stăteam noi, cu spatele spre Piatra Albă, unde se auzeau alte turme zbierînd, vedeam cum dincolo, în fața noastră, pe rîturile de sub dealul Căpățînii, în spatele aprigului pisc numit Piatra Craivii (unde arheologii au dovedit reședința dacicului trib al apulilor, cetatea Apoulon, fratele mai vîrstnic al binecunoscutului municipiu Apulum, adică Bălgradu evului mediu, sau Alba Iulia de astăzi), urcau și coborau, din vale în deal și din deal în vale, turmele Bucerdei Vinoase și turmele Craivii și ale altora și ale altora...

VICTOR NIȚĂ ■

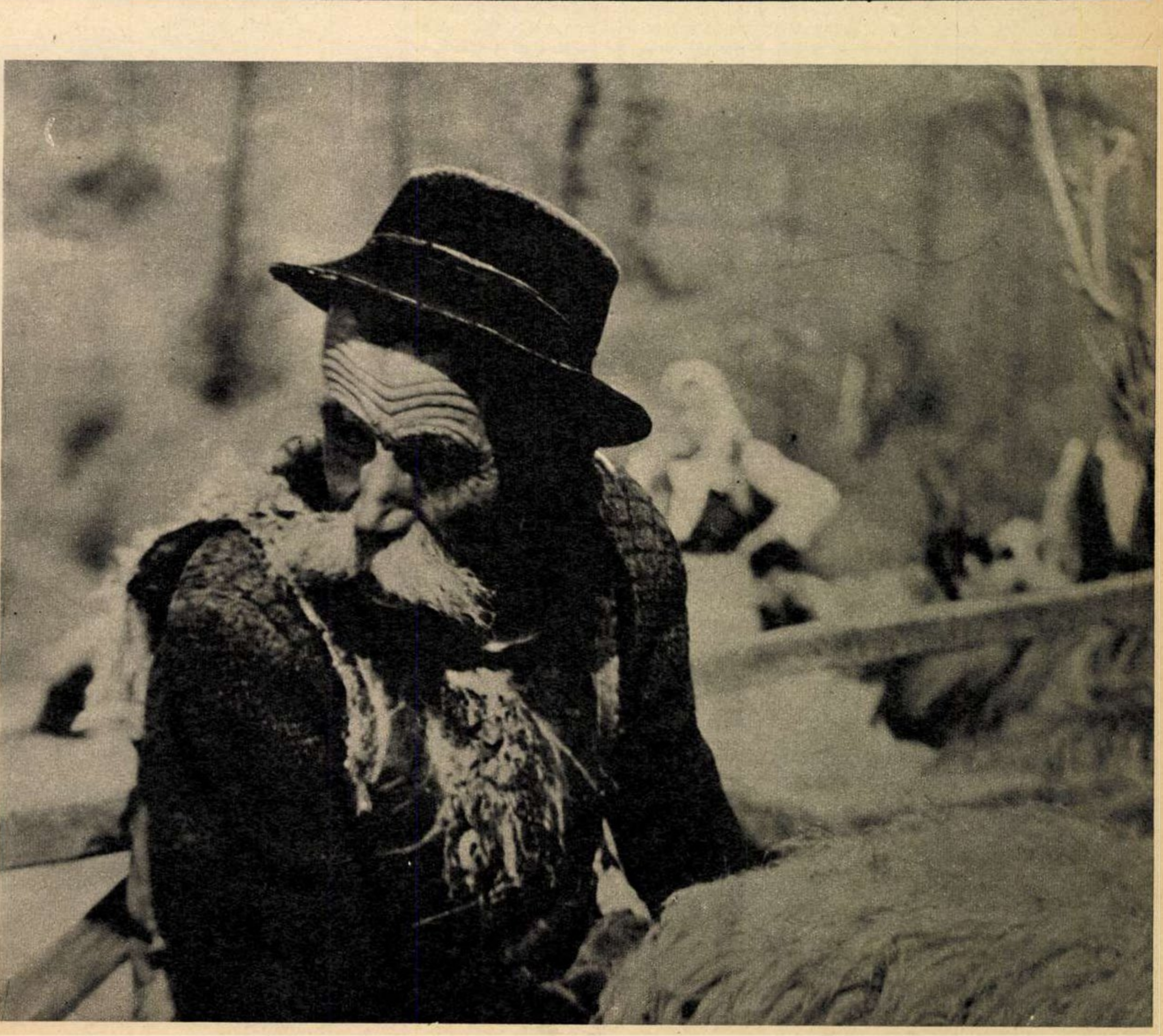

Nimeni nu știe de ce nu s-a însurat bătrînul Rusalin. ▶

Fotografii de **ION PREDOȘANU** ■

—omul potrivit la locul potrivit——

DOCTORIȚA CARE A VENIT PENTRU 2 LUNI ȘI A RĂMAS 45 DE ANI

Instantaneu la Stîlpeni. Cu mici variante, medicale și extramedicale, el durează de 45 de ani.

Cînd, în iunie 1930, așadar aproape cu o jumătate de veac în urmă, Marieta Ionescu s-a prezentat în fața medicului primar de la Cîmpulung Muscel solicitînd un post la țară, acesta s-a uitat lung la ea, la cocheta bucureșteancă, proaspătă absolventă a Facultății de medicină.

— Dumneavoastră sînteți doctor sau doriți să vă petreceți vacanța într-un sat de munte?

— Să vă spun drept, nu intenționez să mă stabilesc aici, niciodată n-am să trăiesc la țară. Vreau doar să-mi dovedesc mie însămi că mă pot descurca singură după șase ani de facultate și că pot rezolva anumite probleme medicale. Voi sta două luni, apoi voi vedea.

Medicul primar a dat din umeri și a zis: «Stîlpeni».

De fapt, circumscripția sanitară cuprindea o zonă mult, mult mai întinsă: de la Furnicoși și Poenița, pe Valea Bratei, la Davidești-Conțești, pe Valea Rîului Doamnei. Sate cu o populație care își agonisea cu trudă traiul din agricultură — atîta cîtă era — și din exploatările forestiere. În ce consta asistența medicală, ce a găsit acolo Marieta Ionescu? De doi ani doctorul titular plecase. Cînd se ivea vreo urgență, nu exista altă soluție decît să tocmești o mașină, cu două mii de lei, și să transporți bolnavul la Pitești. Inutil de precizat că prea puțini își puteau permite un asemenea lux și că adesea omul murea cu zile, din lipsa unei îngrijiri calificate acordate la timp.

Într-o cămăruță la primărie, într-un dulap vechi zăceau cîteva sticluțe cu resturi de medicamente, «zestrea sanitară» a circumscripției. Nici măcar o singură seringă nu exista la 20 000 de locuitori, în schimb exista scarlatină, o epidemie gravă care amenința să secere viețile a trei sute de copii bolnavi.

«Cu ce să lupt împotriva flagelului? — se întreba îngrozită doctorița. Cu mîinile goale?» În afara lipsei totale de medicamente, o altă greutate, deloc neglijabilă: oamenii se temeau de spital — cum spuneau ei — ca dracul de tămîie. Ce motive o fi avînd dracul să se ferească de tămîie nu se știe, dar frica oamenilor de spital era întrucîtva întemeiată, date fiind condițiile precare de atunci. Și totuși, pentru cazurile grave acesta oferea singura cale de salvare. Și iat-o pe doctoriță scotocind prin șurile cu fîn pentru a descoperi pe micii bolnavi ascunși de părinții temători.

Tînăra a început să colinde satele cu trăsura lui moș Burnei: pleca în zori și se întorcea acasă seara, făcînd educație sanitară, dînd consultații, ajutînd cu vorba și cu fapta. A insistat să i se acorde fonduri pentru dispensar, și locuință tot la dispensar: medicul trebuie să fie tot timpul la dispoziția bolnavului!

În 1939 clădirea era gata, dar înzestrarea lăsa de dorit. Totuși, doar în cîțiva ani, situația sanitară a Stîlpenilor și a comunelor învecinate se îmbunătățise, grație muncii neobosite, de ani de zile, a bucureștencei sosite «pentru două luni».

În același an, 1939, se abate întîmplător pe acolo însuși ministrul sănătății, care rămîne uimit de cele văzute.

— Aș vrea să te răsplătesc, doctor Ionescu. Dar cum?

— Foarte lesne, dați-mi mobilier, instrumentar, medicamente pentru dispensar.

— Aș vrea să fac ceva și pentru dumneavoastra personal...

— Transferați-mi aci soțul, și el medic. Lucrează cu doctorul Amza Jianu.

Și așa Stîlpenii au ajuns să aibă *doi* doctori. Soțul, căruia i s-ar fi deschis de asemenea o strălucită carieră la București alături și sub îndrumarea maeștrilor, i-a spus soției: «Unde vrei tu, acolo vin si eu». A venit la Stîlpeni, unde a rămas pînă la moarte. Intre soți s-a statornicit o originală diviziune a muncii: ea dădea consultații în sate, iar el cutreiera așezările de munte, Șețu, Capra, Slănic, la «forestieri». De multe ori, iarna, și soția, îngropată sub o șubă ciobănească, urca la munte cu decovilul.

Din banii lor, cei doi doctori au tras telefon și lumină electrică la dispensar; au obținut o autosanitară, au convins o farmacistă să se stabilească și ea acolo, au pus pe picioare o casă de nașteri. Cu timpul, numărul cadrelor medicale crestea, desigur nu dintr-o dată, ci cu prețul unor mari și îndelungate eforturi.

Istoria postbelică a dispensarului oglindește, în mic, uriașele transformări înnoitoare care au schimbat fața țării. Făcînd un salt în timp, am putea menționa doar două cifre, atît de grăitoare încît se dispensează de orice comentariu: în anii din urmă în această cîndva năpăstuită circumscripție sanitară mortalitatea infantilă și cea a lehuzelor au coborît la *zero!* S-ar putea cita și alte date statistice, care reflectă eforturile materiale ale statului în domeniul ocrotirii sănătății în mediul rural, dar nu la cifre se referă acest articol, ci la activitatea de o viață pusă în slujba altor vieți omenești, despre munca doctorului de țară Marieta Ionescu. Și această muncă a continuat cu aceeași încordare în condițiile materiale radical schimbate din ultimele două decenii, fiindcă, de, mai avem și lipsuri, și oamenii nu se schimbă la fel de lesne ca obiectele.

...Era toamnă, ploua cu găleata, tot noroiul lumii părea că se prăvălește din ceruri, inundînd drumurile și cîmpiile. Marieta Ionescu se afla la un dispensar în apropiere de Stîlpeni, la Mihăilești, unde lucra cu o jumătate de normă, după pensionarea de vîrstă. În sala de așteptare, trei asistente medicale. Deodată, dă buzna o femeie cu fața șiroind. Să fi fost și lacrimi, sau doar ploaia care nu contenea? «Veniți degrabă, îmi moare bărbatul!» Nici o asistentă nu se urnește din loc: «E greu, nu putem răzbi, să stea ploaia...» Doctorița a lăsat consultațiile și s-a dus singură. Bolnavul gemea, aiura, totul părînd să indice o bronhopneumonie acută. I-a administrat antibiotice și i-a prescris tratamentul adecvat, literalmente întorcîndu-l pe bolnav de pe celălalt tărîm. În următoarele zece zile pacientul a fost îngrijit de către una dintre cele trei asistente care preferaseră în ziua aceea ploioasă să stea la căldurică.

După cîtva timp pe pragul dispensarului calcă un bărbat arătos, zîmbitor.

— Nu mă mai recunoașteți?! Eu sînt bolnavul de pneumonie pe care l-ați vizitat atunci cînd se rupseseră zăgazurile cerului. Vă mulțumesc, mi-ați salvat viața.

— Nu eu ți-am salvat viața — i-a răspuns doctorița — ci asistenta care ți-a aplicat tratamentul și zece zile nu te-a slăbit din ochi. Iat-o aici, ei să-i mulțumești.

Sora s-a roșit ca mărul în pîrg, a plecat ochii în jos și n-a suflat un cuvînt. De atunci alta mai săritoare la nevoie ca ea nu e.

În așezări izolate, cu ani în urmă, trebuiau înfrînte prejudecăți, rezistențe, neînțelegeri. Odată, doctorița a intrat într-o casă cu șase copii. Pe al șaselea, sugar, mama de 24 de ani tocmai îl hrănea cu zeamă de castraveți și terci de mămăligă. Firește, sugarul a fost pe dată «reprofilat» pe lapte praf.

Alteori intervenea nu ignoranța, ci Maiestatea-Sa Neprevăzutul. O femeie naște într-un decovil. Singurul cadru medical prezent era un asistent sanitar care în viața lui nu văzuse o naștere. Doctorița Ionescu n-a putut face altceva decît să constate că totul s-a terminat cu bine. Altă dată își face subit apariția în casa de nașteri șeful gării Stîlpeni, foarte agitat. «Vă rog, veniți după mine, fără multe întrebări. Luați-vă trusa.» Pe o călătoare o apucaseră durerile facerii chiar în gară... A născut acolo, asistată de doctoriță, nu un copil, ci doi. Cel puțin din acest punct de vedere se poate afirma că n-a pierdut trenul.

...Toamnă, frig, burniță. Pe înserat, la poarta dispensarului bate un tînăr.

— Tovarășă doctor, e bolnavă mama.

— Unde stai?

— Spre Drăghici.

După ore de mers — locul era depărtat și de acces dificil — cei doi ajung pe coasta Drăghiciului.

— Aici?

— Nu, mai încolo. Aici locuia mama, la soră-mea, dar s-a mutat. Puțin mai încolo.

Trec peste un rîu. Alt deal. Noapte, beznă, doar din vîrful dealului departe, departe, răzbeste o luminiță.

— Nu cumva... acolo?

Omul tușește încurcat.

— Ba da. Sîntem șase frați. Noi șase să nu fim oare în stare s-o salvăm pe mama? Dacă vă spuneam că locuim în vîrful dealului poate n-ați fi venit.

A fluierat scurt și o mogîldeață a apărut de nicăieri. «Un alt frate» — a gîndit doctorița. Apoi altă umbră.

Au trecut peste o apă; umbrele au luat-o în cîrcă, după aceea au purtat-o pe brațe, deoarece panta devenea tot mai abruptă. Cînd au ajuns sus, acolo unde pîlpîia luminița, totul se sfîrșise: mama murise.

Doctoriței nu i-a rămas decît să-i consoleze pe cei șase frați, care făcuseră pentru mama lor tot ce era omenește posibil. Chiar dacă ar fi ajuns mai degrabă la căpătîiul bolnavei tot n-ar fi putut fi salvată: o rupere de vase, un accident cerebral. Cîteodată, nici sforțările a șase copii iubitori nu pot salva o mamă...

— Tovarășe doctor Ionescu, ați venit la Stîlpeni pentru două luni și ați stat o viață de om. Să vă pun totuși o întrebare indiscretă: n-ați simțit niciodată dorința de a pleca în altă parte, la oraș sau aiurea?

— Ba da. Cînd a murit soțul meu m-am simțit tare singură și m-am gîndit să plec la București, la frații mei. Dar tocmai în acele momente grele mi-am dat seama că de fapt aici nu eram și nu voi fi niciodată singură.

Oamenii din Stîlpeni, din satele alăturate, muncitori forestieri, gospodine, tineri și vîrstnici, s-au perindat în fața doctoriței care îmbătrînise în mijlocul obștii, rugînd-o într-un glas: «Nu plecați. Sînteți de-a noastră».

Au ajutat-o să-și facă o casă, au mers la pădure și i-au tăiat lemnul necesar (cu acte în regulă...), i-au făcut cărămidă, i-au cărat piatră de la vestita carieră Albești. La momentul potrivit trei echipe de zidari din satele vecine s-au pus voinicește pe lucru și au ridicat casa la roșu în mai puțin de trei zile. Ca în filmele neorealiste italiene. Dulgherii au promis: «Vom alege cel mai frumos parchet». S-a nimerit ca primul transport de materiale pentru casa cea nouă să ajungă în gară cu trenul de la miezul nopții. Fără să le fi spus cineva, săteni au stat de pază lîngă vagon pînă dimineața.

Cu aceasta ne-am îndepărtat de momentul acela de restriște — moartea soțului — fiindcă, de fapt, aceeași dragoste a sătenilor o înconjurase pe doctoriță și înainte, a înconjurat-o și după. Nu numai dragoste, ci și stimă, încredere, recunoștință, sentimente complexe, mii de fire nevăzute care o leagă pe Marieta Ionescu de obște, adeseori fără nici un tel de tangență cu medicina. Oamenii o consultă înaintea măritișului fetelor, cerîndu-i părerea asupra ginerelui prezumtiv; o întreabă cum să împartă casa cea nouă și de ce au nevricale; discută îndelung, liniștit, despre viață și despre moarte. Bărbați necunoscuți cu părul nins o salută și o opresc din drum, în sat sau la Cîmpulung ori la Pitești, pentru a-i strînge mîna: «Vă aduceți aminte? Prin 1950, o iarnă grozavă. Eram copil pe atunci. Mi-ați salvat viața».

Pare incredibil, dar și în fundul pădurii, la cules de zmeură, doctorița întîlnește foști pacienți. «Nu mă recunoașteți, tovarășă doctor? Munceam la U.F.E.T. cu mulți ani în urmă. Ați venit cu decovilul la noi, în cabana finlandeză. În mijloc era vatra, și fumul ieșea prin acoperiș. Vă uitați prin traistele noastre, vă interesați ce și unde mîncam, căci acasă nu ne întorceam cu săptămînile. Cît v-ați străduit să avem cantine, mîncare caldă! Și apoi, în iarna aceea, cînd un buștean mi-a căzut pe picior... Dar să vă explic de ce mă întîlniți aici: lucrez în echipa de colectare a fructelor de pădure...»

Marieta Ionescu își aduce aminte de toate și de toți, a devenit un fel de cronică vie a ținutului, iar zi de zi simțămintele localnicilor față de ea continuă să se vădească în mii de fapte mărunte, dar semnificative. Cînd se întoarce de la piață oamenii îi poartă plasa, mamele își trimit țîncii să-i împingă bicicleta la deal. Cînd sosesc lemnele de foc pentru ea, pe camion o mică pancartă scrisă de o mînă inabilă previne: «Nu vă atingeți, este al doctoriței Marieta Ionescu.» Apoi se strîng vecinii, de nimeni chemați, și descarcă.

Casa doctoriței se înalță în mijlocul Stîlpenilor, mîndră, prietenoasă, cu alei de brazi argintii, cu flori revărsate de pretutindeni, cu bujori și liliac care aproape că năvălesc în holul de la parter.

Pe masă, un vraf de tratate și lucrări medicale, unele din ele proaspăt deschise și adnotate: «Reumatismul cronic», «Medicamente antireumatismale», «Terapeutica infantilă», «Farmacovigilența», «Reumatismul infantil», «Hipertensiunea arterială și ateroscleroza», apoi, din nou, cărți despre reumatism.

— Avem destul reumatism aci, e cam umed.

Așadar, la 70 de ani doctorița se ține la curent cu ultimele noutăți științifice, deși de doi-trei ani nu mai practică medicina. Adică nu mai figurează pe un stat de funcțiuni, fiindcă sfaturi... Bătrînețe activă.

În bibliotecă zăresc o carte a lui Cronin, «Însemnările doctorului Shannon». Din nou, ca în filme, ca în romane. Și totuși, nu. Marieta Ionescu ar obiecta; nu este, nu a dorit niciodată să fie eroină de roman. Nici măcar nu se consideră o visătoare.

— L-am cunoscut personal pe doctorul Ulieru. A practicat medicina nu departe de aceste locuri. Era un visător.

Substratul pare să fie: «eu sînt alt fel». O doctoriță oarecare, o fată care spunea cîndva: «niciodată n-am să trăiesc la țară» și care a venit la Stîlpeni pentru două luni și a rămas 45 de ani, fiindcă oamenii au primit-o frumos și fiindcă există un jurămînt al lui Hipocrate care răsună și azi la fel de actual și de prezent ca acum cîteva milenii, cînd cineva (oare chiar Hipocrate?) l-a gîndit sau rostit pentru prima oară: «Dacă rămîn fidel acestui jurămînt și nu îl calc, să-mi fie dat să mă bucur fericit de viața și profesiunea mea, onorat pentru totdeauna printre oameni».

LIONEL NIȚESCU ■

Fotografie de ELENA GHERA ■

UN ARTIST: MIHAILOPOL

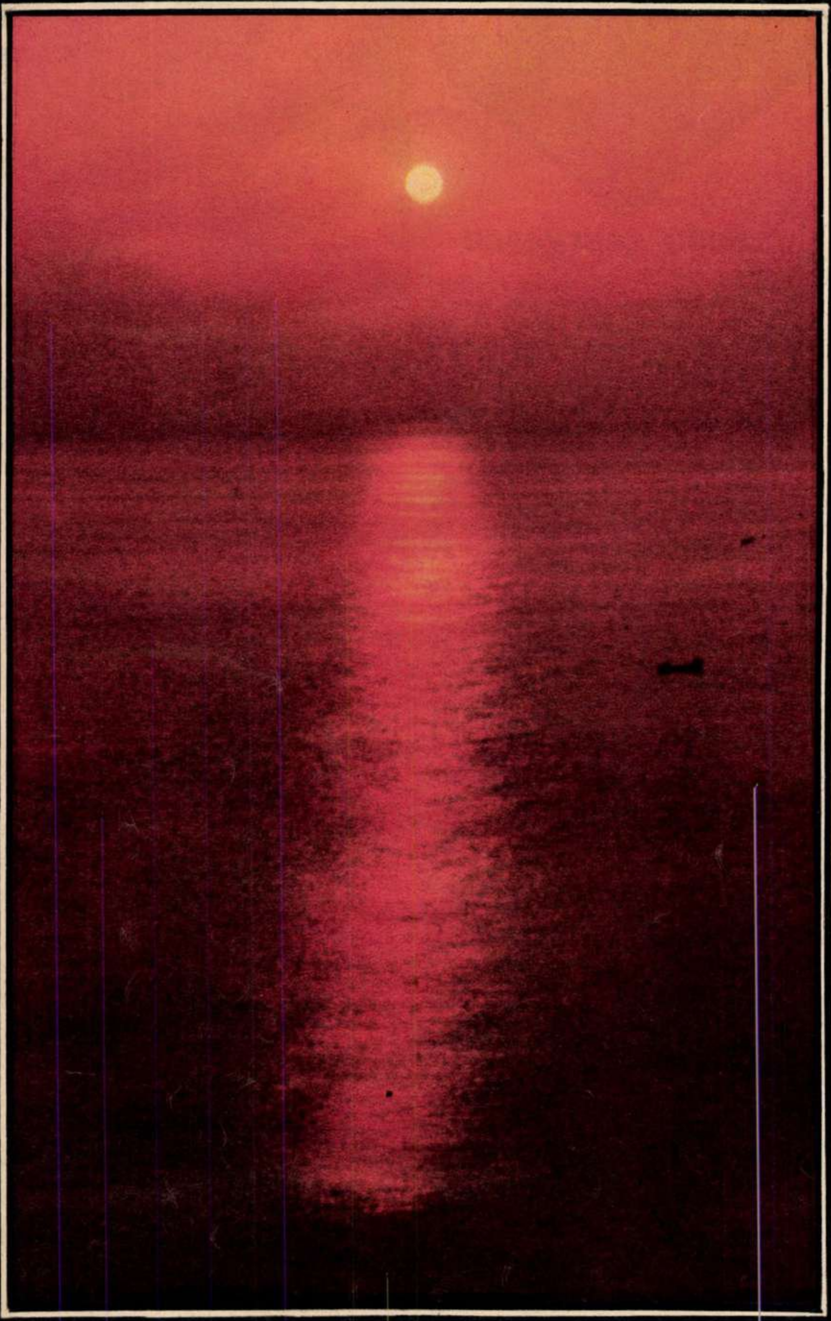

Punct fix al nisipurilor mele dragi

Omul sfințește locul

De ce simplu, cînd se poate complicat

«Casa care a fugit prin ușă»

Curs seral în comuna Țibucani

Parvenitul

POȘTA SPORTURILOR

«pe ei, coane fănică!»

● **Edith Vasiliu,** Mătăsari 48, București. De data aceasta nu v-ați aflat în cea mai bună formă... poetică. Cele patru «quatrene» dedicate învestirii Liei Manoliu cu Premiul Fair-Play n-au nici poantă, nici vreo idee mai acătării și nici corectitudinea expresiei nu le prea dă afară din casă. Le dă, în schimb, din spațiul rubricii noastre, unde, atunci cînd ați brodit-o, ați fost publicată cu multă bucurie. Cu mai puțină bucurie, azi, spiritul de sportivitate ne obligă să vă spunem deschis ce credem: faptul că v-am publicat două săptămîni la rînd niște catrene pe care le-am mai îmbunătățit pe ici, pe colo cum ne-am priceput (operație pentru care ne mulțumiți în scris, iar noi vă răspundem: Cu plăcere) v-a făcut să credeți, contrar așteptărilor noastre, că pentru a fi publicată nu mai este nevoie de altă strădanie din partea dv. decît să înșirați pe o carte poștală primele rime care vă vin în minte, că «restul îl face poștașul de la **Poșta sporturilor**». Ei bine, nici poștașul și nici nimeni altcineva nu poate să scoată la lumină un vers ca acesta: «Adăugîndu-ți-n obelisc...» Înțelegem, cu omenească compasiune, că n-ați găsit altă rimă la **disc,** obiectul de performanță al ilustrei premiate — dar ce vină avem noi? și mai ales cititorii? Drept care sperăm că pe viitor veți depune mai multă strădanie pentru a... etc., etc. ● **Constantin Nicolau,** str. Negru Vodă nr. 62, Curtea de Argeș. «Rondelul egalării», scris de dv., ne arată că puteți deveni un colaborator de viitor al micii noastre rubrici poetice. Motivul rondelului: «Și totuși nu ne-a învins Scoția!» vă arată ca pe un adevărat **cavaler al speranței** ● La fel cum ne apare și tovarășul **Ion O. Popescu** din București, str. 13 Septembrie nr. 251, din a cărei foarte judicioasă analiză a unei partide care ne-a întristat pe toți extragem atît cît ne îngăduie spațiul: «...ce ne mai rămîne acum? Speranța — vitamina eternă! Înainte, cu încredere în viitor, în scumpii (totuși) noștri tricolori, în unsprezecele care, la București și la Glasgow, poate-poate va reedita „epopeea de la Lausanne“». La care nouă nu ne rămîne decît să rostim cunoscutul strigăt de luptă din Istoria literaturii: «Pe ei, coane Fănică!» ● **Radu Calomfirescu,** Aleea Fuiorului 14, București. Am predat scrisoarea dv. redactorului căruia îi este adresată. Totuși, dacă am apucat s-o citim, ne îngăduim o remarcă: apreciind spiritul de obiectivitate pentru care pledați și îndemnul de a nu fi lăudată o echipă în detrimentul alteia, nu înțelegem unde se află obiectivitatea dv. atunci cînd «înfierați» publicarea unei relatări potrivit căreia pe un stadion din țară, în ajunul unei partide importante, 2000 de microbiști veniți din alte părți au dormit o noapte în tribune. Pozitiv sau nu, hazliu sau mai puțin hazliu, **acest fapt reprezintă o realitate concretă și ieșită din comun** care trebuia semnalată. Atît pentru a le arăta fotbaliștilor cît de îndrăgit este sportul practicat de ei (și deci pentru a-i îndemna să se arate demni de asemenea sentimente), cît și, pur și simplu, pentru a lăsa, în ceea ce se va numi, peste ani, «cronica vremii», un fapt insolit din «lumea fotbalistică a anului 1975». Eu zic că peste 50 sau 100 de ani — vreme cînd, după toate prognozele, microbiștii vor prefera vizionării pe viu a meciurilor pe aceea a transmisiilor TV în culori și în relief —, relatarea de care vorbim va constitui un patetic argument pentru un și mai patetic gazetar sportiv (că așa ceva sînt semne că va exista și la vremea aceea) angrenat în campania împotriva sedentarismului. «Oameni buni — mi-l imaginez eu pre el scriind —, strămoșii noștri din '75 veneau de cu seara la stadion, cu autobuzele **ceapeurilor** sau ale șantierelor, și dormeau cîte o noapte în tribună, inhalînd benefica respirație de clorofilă a gazonului. Iar noi, cărora ne pune la îndemînă I.T.B.-ul trotuare rulante, noi, cărora Pronosportul ne plătește acea primă (e drept nu prea mare, dar sînt bani de luat, nu sînt bani de dat!) de prezență la meciuri, nu ne dăm duși cu dat dracului din preajma **marilor** ecrane care ne acopăr cîte un perete al locuinței. Păi treabă e asta!...» Ș.a.m.d. Un pic de spirit vizionar, nițeluș simț al umorului fac bine oricui, stimate tovarășe corespondent. Chiar și cui îndrăgește o echipă atît de «sobră» (mai ales prin comportamentul extrasportiv al jucătorilor ei) ca aceea pe care atît de rece-obiectiv o lăudați dv. în scrisoarea care face obiectul acestui răspuns. Dacă doriți detalii, scrieți-ne și vi le vom ține la îndemînă. Că, vorba romanței: «Trebuie să știm/ Pe cine iubim/ Că dacă nu știm/ Vai, noi suferim». De bine s-auzim!

PETRE DRAGU ■

Rugbyștii de la Farul în pauza decisivei partide cu Dinamo.
Fotografie de ION PREDOȘANU ■

FOTBALUL DIN INTERIOR

● **Chimia Rm. Vîlcea** — echipa în a cărei componență nu se află decît un singur jucător localnic, e vorba de Pintilie, restul fiind mai ales bucureșteni! — a reușit să bată toate recordurile în materie, schimbînd într-un singur campionat patru antrenori. **Alexandru Constantinescu,** numit abia în vara anului trecut, a fost înlocuit cu **Dumitru Anescu,** care mai fusese dealtfel antrenor prim la echipa vîlceană. Dumitru Anescu a funcționat numai pînă ce la Rm. Vîlcea a fost adus fostul antrenor secund al lui C.F.R. Cluj-Napoca, **Laurențiu Munteanu.** În iarna trecută însă, Laurențiu Munteanu a fost schimbat cu fostul «rapidist» **Victor Stănculescu,** care n-a rezistat nici el decît pînă după meciul (pierdut) contra Sportului studențesc, acum o etapă de campionat. La cîrma echipei a revenit acum **Dumitru Anescu** — probabil din nou pe post de antrenor ad-interim. Aflăm că Dumitru Dragomir, președintele clubului Chimia, îl regretă foarte mult pe... Gheorghe Nuțescu, antrenorul de care vîlcenii s-au despărțit imediat după promovarea în prima divizie. «Meseriași ca nea Gică, spune dînsul, nu sînt mai mulți de trei-patru în țară!» Cam tardivă constatare... ● Asociatia sportivă **Metalul Oțelu Roșu** a sărbătorit de curînd 50 de ani de existență, moment folosit de către F.R.F. pentru a-i acorda o diplomă cu felicitări. Echipa de fotbal (divizia C) a aceleiasi asociatii — autoare, intre altele, a numeroase memorii clasate prin sertarele federației — învinge apoi pe Crișana Sebiș cu uluitorul scor de 19-1! Sigur, foarte frumos s-ar fi potrivit în contextul sărbătorilor pricinuite de semicentenar ca Metalul să-și asigure promovarea în divizia secundă a țării, dar echipa Unirea din Tomnatic, lidera seriei, s-a dovedit mai bună pe tot parcursul campionatului. Iar un scor de 19-1, oricîte contraargumente s-ar aduce, nu poate fi real decît cel mult între o echipă de fotbaliști și una de ne-fotbaliști. ● **Răducanu** suferă de un complicat traumatism muscular în regiunea abdominală, care-l face indisponibil pînă la sfîrșitul sezonului. Să fie oare meciul său cu Progresul — în cazul în care transferul său la Dinamo se confirmă — ultima sa apariție pe Giulești?!

ÎNTRE PATRU OCHI CU...

...dudu georgescu

— Dudule, ce crezi, ești sau nu o vedetă?

— Nu sînt. Îmi dau seama că dacă nu ar fi fost la mijloc această gheată de aur pe care am cîștigat-o nu am sta acum față în față și nici alte interviuri n-aș fi acordat. Îmi este peste putință să mă compar cu Eusebio, Gerd Müller, Skoblar — toți precedenți laureați ai trofeului, adevărați monștri sacri ai gazonului —, deși îi înțeleg și pe cei care-mi spun că e fără rost ca un nume ca Yazalde sau McQueen să ne impresioneze urechile mai mult decît... simplul Georgescu. Oricum, îmi place să mă gîndesc că am devenit, la nici 25 de ani împliniți, cel mai tînăr golgeter european din istoria trofeului acordat de revista «France Football».

— Ce ai făcut în ziua în care adresa ghetei de aur a devenit sigură? În care știai că va fi a ta?

— Mai nimic. Mă obișnuisem treptat cu gîndul, deși la început îmi puneam speranța cel mult într-o gheată de bronz, la început fiind de fapt momentul în care înscrisesem numai 22-23 de goluri. I-am dat, țin minte, imediat un telefon Marinei, soția mea, la serviciu. M-a întrebat dacă nu mă bucur. Ba da, i-am răspuns, dar ce ar trebui să fac?! Apoi ziua a continuat liniștită, fără nici un eveniment deosebit. În general sînt un om foarte calm și de fapt numai golul, bucuria lui, reușește să mă anime în chip deosebit.

— Dintre multele situații din timpul jocului, există una pe care o preferi în mod special pentru înscrierea golului?

— Da, aceea în care pot să-mi valorific detenta și lovitura de cap. Golurile cu capul sînt după părerea mea cele mai spectaculoase din fotbal. Am înscris însă din tot felul de situații — centrări înalte sau joase, de pe dreapta sau stînga, prin șuturi de la distanță sau voleuri. Am marcat de 31 de ori în actualul campionat, dar nici nu mă gîndesc să nu mai înscriu pînă la terminarea lui măcar vreo două, chit că trofeul l-am cîștigat deja.

— Știi cîte goluri ai marcat cu capul?

— Vă spun exact: 19 cu capul, 8 cu piciorul și 4 din lovituri de la 11 metri!

— Ai avut un fotbalist model, un model al genului în soccerul nostru sau în cel mondial?

— Îmi plac desigur jucătorii britanici — un Jordan, un Chivers, dar de văzut n-am prea avut ocazia să-i văd de prea multe ori. În copilărie l-am admirat pe Constantin — eram însă prea mic pe cînd încă mai juca și nici prin gînd nu-mi trecea că aș putea deveni într-o zi golgeter. Am învățat însă foarte mult, nu mi-e rușine deloc s-o spun, de la Dumitrache. I-am studiat mișcarea în teren, desprinderile fulgerătoare, felul în care știa *să ia fața* apărătorilor.

— Dinamo a cedat clubului Progresul, atunci cînd a obținut transferul pentru tine, trei jucători de fotbal, un... rugbyst și un... poloist. Crezi că a meritat?

— Îmi este greu să mă pronunț. Oricum, acestea sînt chestiuni ale conducerii clubului. Eu veneam, nu uitați, după un sezon excelent la F.C.M. Reșița și îmi place să cred că nici la Dinamo n-am deziluzionat.

— 1975 a fost, sigur, cel mai bun an al tău pînă acum — ai devenit golgeter al țării și al Europei, campion al României. Ce ți-ai dori pentru sezonul viitor?

— Un nou titlu cu Dinamo și o pereche, o gheată de aur și pentru piciorul stîng.

DUMITRU GRAUR ■

PERFORMANȚA SĂPTĂMÎNII

ÎN ȚARĂ	ÎN LUME
Cucerirea titlului de campioană a României la rugby de către echipa Farul Constanța	**Victoria echipei Iugoslaviei în Campionatul European de baschet. În finală: Iugoslavia-U.R.S.S. 90-84**

LOVITURĂ LIBERĂ

SAREA ȘI PIPERUL FINALULUI DE STAGIUNE FOTBALISTICĂ SE AFLĂ ÎN SOLNIȚELE ECHIPELOR STEAUA ȘI UNIVERSITATEA CRAIOVA

Deși mulți sînt cei care susțin că sarea și piperul acestui final de sezon fotbalistic le mai oferă doar lupta din subsolul clasamentului diviziei A, părerea noastră este că în această zonă apele sînt, ca și în alți ani, tulburi. Tulburi și cenușii. Echipele cîștigă miraculoase puncte cusute cu ață albă în deplasare, dovezi nu sînt că s-a folosit ața albă (deși ea se vede și de la mare distanță), nici nu se bate nimeni să le obțină, adevărurile vor ieși la iveală abia peste cîțiva ani (așa cum au mai ieșit la iveală și altele), cînd Vasile II sau Gică III vor recunoaște că i-a rugat frumos nepoata unei surori a soacrei să șuteze în plopi atunci cînd ajung în fața careului echipei din orașul C (C de la Cucu, bineînțeles).

Așa stînd lucrurile, ieșim din această zonă tulbure — unde doar o echipă cum este Chimia Rm. Vîlcea, de pildă, se va salva prin eroism, ea trebuind să lupte exclusiv cu adversare care nu-i pot face nici un cadou, Steagul roșu și Politehnica Iași fiind nevoite, ca și ea, să lupte «pe viață și pe moarte» pentru a nu retrograda — și urcăm pînă la ...Steaua și Universitatea Craiova, al căror destin este pînă la această oră — dar numai pînă la această oră — același. Cum bine știm, ambele echipe sînt semifinaliste în Cupa R.S.R., deci visează Cupa României, și tot ele vizează locul III în campionat, ceea ce este sinonim cu participarea în Cupa U.E.F.A. la toamnă. Analizînd perspectivele, trebuie să recunoaștem că (1) atît Steaua cît și Universitatea Craiova pot cuceri Cupa României, obținînd și locul III în campionat, (2) pot atinge numai unul din aceste două obiective, după cum (3) le pot... rata pe amîndouă. Gîndiți-vă, spre exemplu, la ipoteza teoretică a unei finale Rapid — A.S.A Tg. Mureș și la clasarea echipei F.C.M. Reșița, să zicem, pe locul III...

După părerea noastră, sarea și piperul finalului de stagiune fotbalistică se află în solnițele echipelor Steaua și Universitatea Craiova, rămîne de văzut cine se va bucura — la 29 iunie și la 6 iulie de bucate gustoase — și care vor fi aceia cărora ele li se vor părea nesărate sau, dimpotrivă, prea piperate...

MINTEA CEA DE LA PAUZĂ

La Praga — Madrid — Copenhaga, schimbările efectuate de antrenorul Valentin Stănescu în «11»-le reprezentativ s-au dovedit foarte inspirate și eficiente, fotbaliștii introduși în teren dovedindu-și din plin eficacitatea, ei contribuind direct (splendida demonstrație a lui Sandu Mircea pe Idraets Park fiind la fel de grăitoare ca și aceea a lui Crișan pe stadionul Santiago Bernabeu) la fericite modificări de scor pentru echipa noastră.

În toate aceste trei meciuri, mintea cea de la pauză ne-a scos la liman. Fără îndoială, primul gînd care-ți vine în minte este: mai bine mai tîrziu decît niciodată; al doilea gînd are însă în vedere decisivele partide-retur cu Spania și cu Scoția: în cele două derbyuri este absolut necesar să începem jocul cu toate motoarele, din plin, chiar din primul minut.

MARIUS POPESCU ■

FESTIVALUL FLACĂRA PE LITORAL

Nu știm dacă între 22 și 28 iunie va fi vreme frumoasă pe litoral, dacă buletinul meteorologic va anunța cer senin sau variabil, dacă temperatura apei va fi potrivită escapadelor în larg;

un lucru știm însă cu certitudine:
în acest interval se va desfășura

FESTIVALUL DE VARĂ FLACĂRA 1975

după cum urmează:
DUMINICĂ, 22 iunie la Teatrul de vară Eforie Sud
LUNI, 23 iunie la Teatrul de vară Eforie Nord
MARȚI, 24 iunie la Teatrul de vară Mamaia
MIERCURI, 25 iunie la cinematograful în aer liber din stațiunea Saturn
JOI, 26 iunie la Sala sporturilor din Constanța
VINERI, 27 iunie la Teatrul de vară Costinești
SÎMBĂTĂ, 28 iunie la Teatrul de vară acoperit din stațiunea Neptun

SPECTACOLELE ÎNCEP LA ORA 20!

Vă facem cunoscute ultimele noutăți privind participarea la festival:

vor susține recitaluri cîțiva dintre cei mai buni cîntăreți folk: Mircea Vintilă, Marcela Saftiuc, Dan Chebac, Ionela Copaciu, Doru Stănculescu, Sorin Minghiat, Valeriu Sterian, Nicu Alifantis, Romeo Ghiur și vor recita cîțiva dintre cei mai buni actori ai tinerei generații: Florian Pittiș, Mircea Diaconu, Gelu Colceag, Gabriel Iencec, Ștefan Sloboda și Ioana Crăciunescu.

Va cînta la taragot Dumitru Fărcașu.

De asemenea, își vor da concursul cîteva formații de muzică folk care și-au cîștigat notorietatea printre melomani: Pro-Musica, Emina si Helicoidal.

ANUNȚĂM PARTICIPAREA EXCEPȚIONALĂ A FORMAȚIEI PHOENIX!

Grăbiți-vă să vă procurați ultimele bilete de la agențiile de bilete din stațiunile aflate pe itinerarul Festivalului de vară Flacăra 1975. Altfel, vacanța dumneavoastră la mare nu va fi decît o banală cură de soare, apă și nisip.

EDUCAȚIE PRIN AMINTIRI

cum se hrănesc omizile

Bărbatul din fața biroului, tată a doi copii, despre care știam că este bine apreciat la sericiul său, considerat unanim ca un om serios, obru, își frîngea mîinile neliniștit și se foia de pe un picior pe altul (refuzase scaunul oferit), aruncînd mereu cîte o privire spre ușă, ca și cum ar fi vrut să îmi dea să înțeleg că dorește ă scape cît mai repede de discuția cu mine. Or, eu mă prefăceam că nu înțeleg graba sa și l chinuiam în continuare cu întrebările mele, cu toate că era doar un martor neînsemnat în ancheta ce tocmai se încheiase.

— Să rememorăm deci totul, i-am propus, cu o mînă liniștită și instalîndu-mă mai comod n scaun, de parcă aș fi avut la dispoziție tot timpul Galaxiei. Ați reușit să terminați trebu-rile pentru care ați fost trimis în delegație ceva mai repede decît ați crezut și, cum tot aveați de pierdut cîteva ceasuri, v-ați instalat n restaurantul gării...

— Era firesc... Trebuia să aștept trenul...

— Lîngă masa dumneavoastră s-au instalat doi tineri, care de la o vreme au intrat în vorbă cu dumneavoastră.

— Mi s-au părut simpatici. Nu era nimic nefiresc...

— Apoi, a mai venit unul, nu tocmai tînăr, însoțit de o fată drăguță.

— Da, era o fată veselă, spunea mereu glume, cocheta cu mine, mi s-au părut simpatici... Le-am plătit ceva de mîncare și băutură...

— Și?...

— Am mai spus... Unul dintre tineri mi-a șoptit ceva la ureche, mai exact, mi-a spus că prietena lor mă simpatizează... Ca un fel de confirmare a ceea ce îmi spunea acesta, fata îmi zîmbea mereu și îmi spunea tot felul de copilării.

— Și?...

— Am mai comandat ceva băutură pentru toți și, la un moment dat, cel despre care vă spuneam că îmi tot șoptea cîte ceva la ureche, mi-a sugerat că ar fi posibilă o aventură cu fata aceea...

— Firesc, nu?

— Nu, nu, nu era firesc să mă las atras de o asemenea propunere.

— Atunci?

— Poate mi-am pierdut judecata și bunul-imț fiindcă am băut prea mult...

— Dar nu erați totuși atît de beat încît să iți inconștient de ceea ce faceți.

— E adevărat... Poate clipa mea de nebunie se explică prin faptul că în fiecare bărbat care imte că îmbătrînește izbucnește uneori dorința de a se simți tînăr, de a se amăgi că mai poate ura vieții clipe de tinerețe... Cum să vă explic? E un joc trist, fiindcă o asemenea încercare neputînd decît să eșueze în penibil, tristețea devine și mai amară.

— Vă căutați scuze?

— Nu... A fost vorba despre o discuție sinceră. Trebuie să admiteți deci că după peste cincisprezece ani de căsnicie cuminte și de cumințenie în general, dacă mi-a surîs perspectiva unei aventuri tinerești, trebuia să se fi întîmplat ceva cu mine. Ceva ce eu explic prin tentația jocului de-a «altul». Joc iluzoriu, fiindcă nu putem fugi nici de noi, nici de vîrsta noastră. Episodul sau, dacă vreți, unica mea aventură ar fi fost la fel de tristă, indiferent cum s-ar fi sfîrșit.

— Să revenim... Ați acceptat deci propunerea acelei aventuri...

— Da, am plecat împreună cu ei... Se înserase. Fata m-a luat de braț. Nu mai rîdea. În comportarea ei s-a petrecut o schimbare discretă care m-a pus pe gînduri. Poate era și senzația de penibil. Mă supărase și remarca unuia dintre însoțitorii ei: «Asta te costă, babacule!» Fiindcă mă conduceau spre marginea orașului, spre un loc viran, i-am spus fetei că în ce mă privește...

— Renunțați la mica aventură.

— Da, că renunț, dar atunci fata a dispărut, iar tinerii m-au luat la bătaie... A fost simplu pentru ei, fiindcă eu nu mă știam bate nici cînd eram copil. Am încasat deci cîteva, mi-au luat banii și au fugit... Noroc că aveam biletul de tren cumpărat de la agenție.

— Mare noroc, ce să vă spun?... Dar de ce nu ați reclamat miliției întîmplarea?

— De rușine... Era firesc să îmi fie rușine, să mă tem că se va afla despre penibila mea slăbiciune.

— La fel au procedat și alții, adică nu au reclamat.

— Mă mir cum a descoperit miliția cazul meu... Mă mir.

...Nu era cazul să-i explic greutățile pe care le-a întîmpinat miliția în descoperirea acestui grup de infractori. Se știa că operează în zona gării. Existau relatările unor martori care văzuseră cîte ceva suspect, dar, ciudat, nu exista nici o reclamație în legătură cu faptele povestite de ei. Cînd apărea totuși cîte una, fiindcă păcălitul, bătut și jefuit, fusese în prealabil adus în stare avansată de ebrietate, nu își mai amintea mare lucru și deci reclamația sa era confuză, incoerentă, neputînd fi de ajutor în identificarea infractorilor.

Pînă în ziua cînd la inspectoratul miliției s-a prezentat un bărbat care, gesticulînd agitat și duhnind a băutură, susținea că sosind cu un tren de dimineață s-a instalat în restaurantul gării, unde a făcut cunoștință cu un grup de tineri și o fată, că le-a plătit acestora de băut, că i s-a sugerat o aventură amoroasă și că, pînă la urmă, s-a ales bătut și fără bani. O echipă a miliției s-a deplasat imediat, împreună cu el, la gară.

La un moment dat, ofițerul care conducea cercetările, întrebîndu-l despre anumite amănunte, i s-a adresat reclamantului cu «domnule Topan». Acesta a protestat violent, amintindu-i ofițerului că în acest mod, adică folosind cuvîntul «domnule», se cuvine să se adreseze numai celor aflați în anchetă, sau condamnaților. Jignit, a prezentat legitimația sa de angajat al unui șantier de lîngă Timișoara. Ofițerul s-a scuzat, dar fiindcă avea el un gînd al lui s-a retras la postul de miliție din gară, unde a luat legătura telefonică cu Timișoara. Veștile aflate au fost uimitoare: «domnul Vasile Topan» nu fusese trimis în delegație la Brașov de nimeni, fiindcă era un escroc cu 17 condamnări la activ, urmărit de către miliție pentru 16 înșelăciuni și pentru punerea în executare a unui mandat de trei ani închisoare pentru delapidare. Numai că, între timp, reclamantul dispăruse, folosind primul tren care pleca din gară (pînă la Sighișoara, unde a fost coborît). Cu toate veștile aflate despre reclamantul care s-a grăbit să dispară, milițienii au continuat cercetările, pornind de la indicațiile furnizate de acesta. Ofițerul care conducea echipa (un bărbat înalt, cu părul alb și cu ochelari cu ramă îngustă, aducînd în haine civile a profesor de matematică) îmi spusese că era convins că această reclamatie îi va fi mai de ajutor decît oricare alta, fiindcă un escroc păcălit de alți escroci știe cum să îi demaște și că — în privința lui nefiind vorba de un sentiment de rușine care să îl determine la rețineri — descrie toate amănuntele. Un escroc e rău de pagubă... Și astfel, mergînd pe urmele reclamației escrocului păcălit, au fost arestați Sălăjan Gheorghe, zis «Cornel», Dogaru Tiberiu, zis «Tamango», Moritz Ion, zis «Ionci», și complicii lor.

...Nu era însă cazul să îi povestesc toate acestea interlocutorului meu, una dintre victimele lor. Lui trebuia să îi spun altceva:

— Știi dumneata că miliția a dovedit că grupul cu care ai făcut și dumneata cunoștință a săvîrșit peste douăsprezece acte de tîlhărie în mod asemănător și pentru nici una dintre ele nu a existat reclamație?

— E firesc... Rușinea.

— Nu e firesc deloc! Uite, de pildă, cazul acestui cetățean, C.M., a cărui soție era în spital. Neavînd altceva mai bun de făcut, colinda prin restaurante, pînă a făcut cunoștință cu banda aceasta, i-a plăcut și lui prietena lor, i-a invitat la el acasă, acolo au făcut un chef monstruos și la despărțire a constatat că îi lipsesc și economiile, adică 4 000 de lei. Nu a reclamat, ca să nu afle soția, dar acolo erau, la el în casă, amprentele celor căutați, adică ar fi putut fi prinși mult mai repede.

— Da, știu că am greșit fiindcă nu am reclamat...

— Nu, nu numai prin asta ați greșit. Și dumneata și ceilalți păgubași ați ajuns în postura de victime fiindcă escrocii au putut să speculeze anumite slăbiciuni, anumite incorectitudini ale fiecăruia. Cu aceste slăbiciuni și-au hrănit ei «afacerile». Uite, să îți povestesc de pildă despre o altă «omidă» de acest gen. E chelnăriță. Și-a construit o casă, dar la divorț a lăsat-o fostului ei soț. A lăsat-o cu mărinimie, fiindcă și-a cumpărat un apartament. Un apartament în care are covoare scumpe în toate camerele și pe toți pereții. Și-a cumpărat și mașină pe numele unei rude... Cîștigă cam de trei ori cît dumneata, despre care am aflat că ai o pregătire superioară și că lucrezi foarte mult, că studiezi mereu, că ești foarte conștiincios, cu alte cuvinte muncești mult mai mult și mai util pentru societate decît ea. Este firesc să te întrebi cum este posibil să se îngrașe o asemenea omidă? Ei bine, hrana ei o constituie tot slăbiciunile. Lucrează la un restaurant de periferie și este foarte amabilă mai ales cu bețivii. Știe foarte bine că aceștia lasă acolo banii pe care ar trebui să îi ducă acasă, cheltuie într-o seară hainele sau poate chiar hrana copiilor lor, dar ea îi încurajează. În momentul în care și-au băut și mințile, le face socoteala cum crede ea. Cine mai dă crezare unui om beat? Astfel, în cîte o singură zi se întîmplă să cîștige sume echivalente venitului lunar. Mai exact, să le fure de la cei ce își beau mințile. Or, dacă clienții ei ar bea cu măsură, dacă nu și-ar pierde mințile, ar mai putea face aceasta?

— Bineînțeles că nu.

— Sîntem de acord deci că omizile se hrănesc cu slăbiciunile unora. Chiar și categoria aceea de omidă numită «coafeză de lux», care și-a construit vilă cu piscină și are o mașină de marcă scumpă, a făcut toate acestea din bacșișurile exagerate cu care au obișnuit-o și cu care o hrănesc clientele ei... Nu crezi că ar trebui să ne gîndim mai mult la aceste așa-zise slăbiciuni? La cei ce își lasă banii prin localuri, la cei care se arată amatori de aventuri tinerești...

— În cazul meu vă rog să fiți sigur că nu se va mai repeta.

— În cazul dumneavoastră, sînt convins. Dar, pot fi oare convins că, de pildă, dacă veți vedea un om depășind limitele într-un restaurant, nu îl veți lăsa jecmănit și aruncat în stradă de către chelner sau chelnăriță, ci vă veți aduce aminte că are o casă, o familie, că nu este bine să își bea mințile? Pot spera, cu alte cuvinte că veți interveni?

— Cred că da... Aș avea însă o mare rugăminte... Să nu scrieți despre cazul meu. Să nu afle soția...

— Și ce vă va face soția dumneavoastră dacă va afla că v-ați lăsat captat de escrocii aceia?

— Nimic... Va fi tristă, va plînge... nimic. E o mamă și o femeie... cum să vă spun? Țin foarte mult la ea...

Aș fi preferat să îmi spună că soția lui îi va face scandal, că îl va certa, orice altceva, dar ideea că soția lui nu va face nimic altceva în afara faptului că va suferi m-a dezarmat.

— Bine... De la mine nu va afla nimeni cum vă numiți și din ce oraș ați venit la Brașov. Sper că vă veți ține și dumneavoastră promisiunea...

EMIL POENARU ■

COPERTA NOASTRĂ: Căsuță de hotar (Reproducere din expoziția artistului-fotograf A. Mihailopol)

FLACĂRA. Redacția: București, Piața Scînteii 1, sectorul 1. Căsuța poștală 41 12. of. 33. Telefon: 17 60 10 int. 1787, 1611, 1786, 1606, 1618, 1744.
Tiparul executat la Combinatul poligrafic «Casa Scînteii».

Prezentarea artistică: **DAN BÎRLĂDEANU**

41505

PREȚUL REVISTEI: 3 LEI

ARTA NAIVĂ

adevărul despre ion niță nicodin

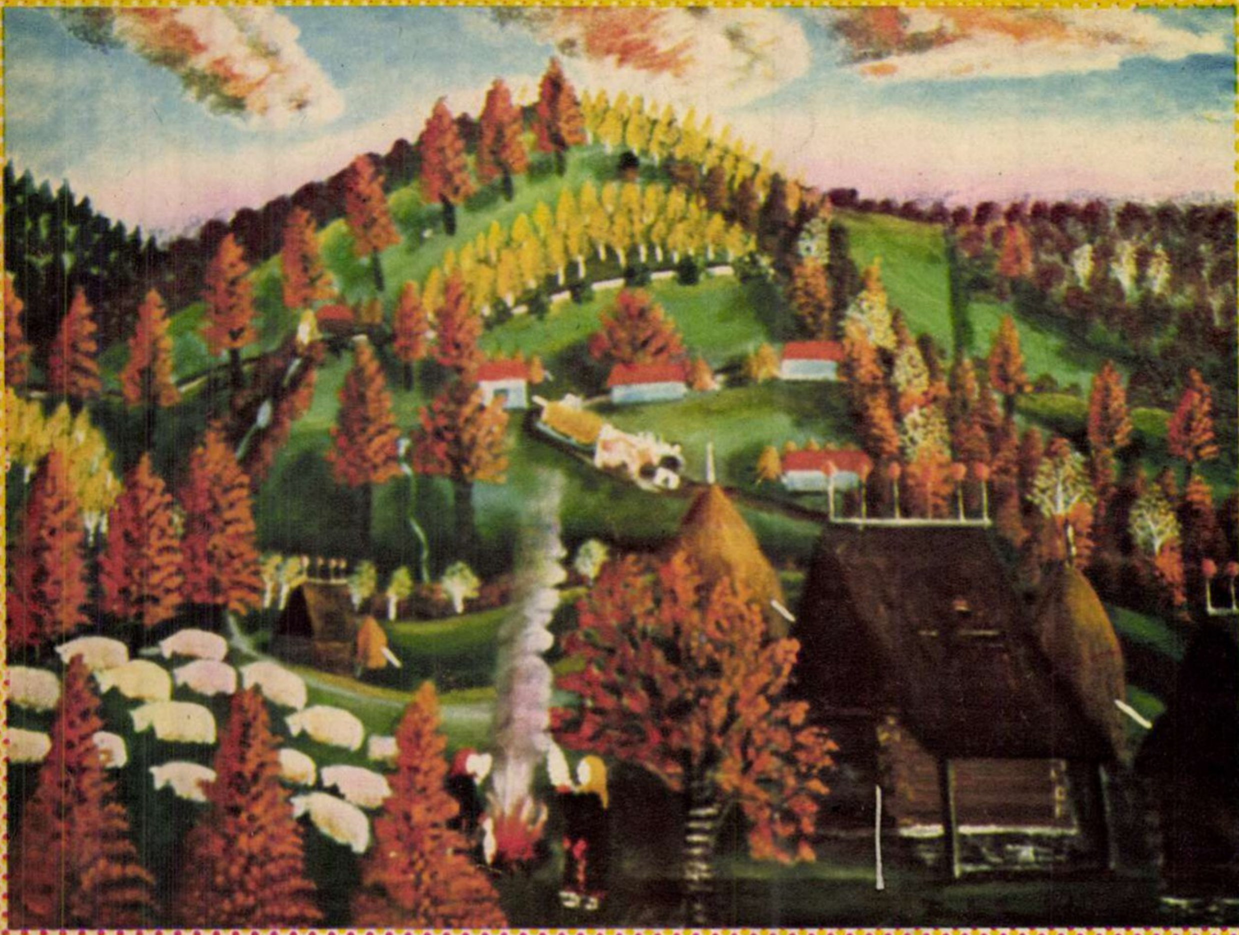

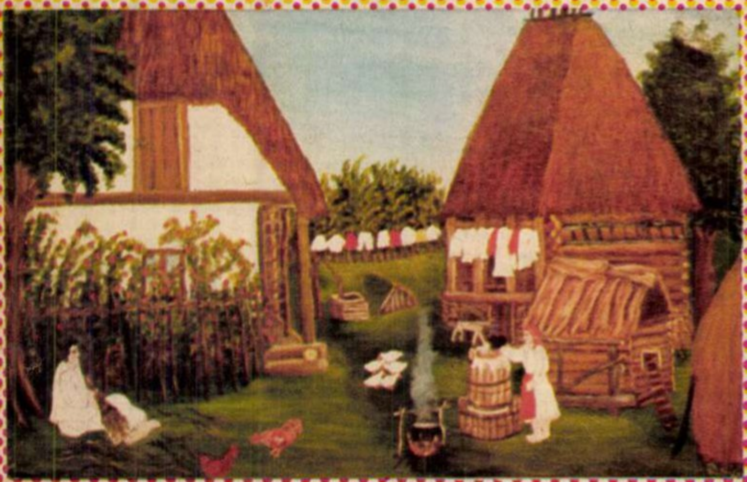

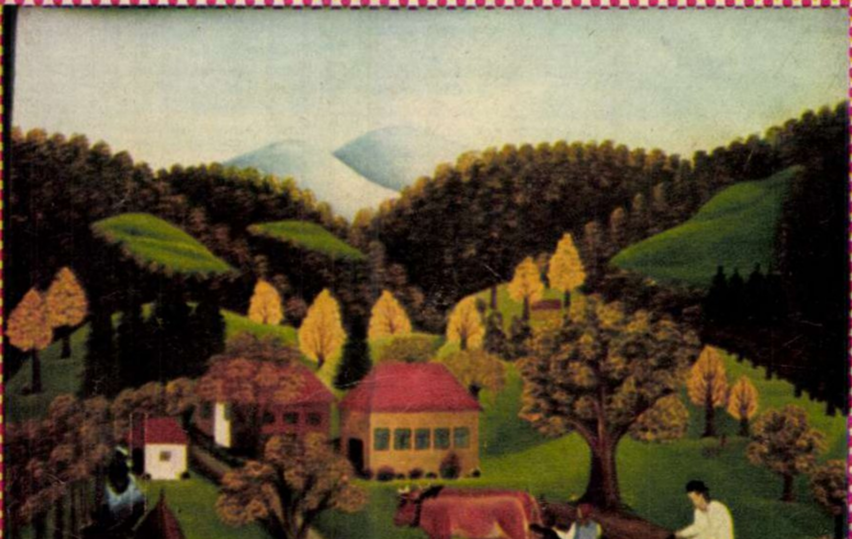

Cel mai celebru dintre naivii români. Expoziții prestigioase, opere în muzee și colecții din țară și străinătate, premii. Întîmplarea face ca la primele întîlniri importante cu publicul să fi fost sprijinit de scriitori și de alți oameni de cultură și de bine. De atunci, cota picturii sale e în continuă creștere. Nu intenționez, desigur, să sugerez că unele texte entuziaste au preparat simpatia privitorului și că Nicodin ar fi ajuns pe altă treaptă decît aceea la care creația sa îi dă dreptul. Tablourile lui au merite excepționale și ar fi răzbit oricum. Dar nu pot să nu observ că la afirmarea unui naiv hazardul joacă un rol însemnat și că în acest domeniu orice ierarhie e discutabilă; timpul n-a lucrat destul, mulți artiști nu sînt luați cum trebuie în seamă. În ciuda faptului că de la 1900 încoace tot mai multe persoane știu ce e arta naivă, și galeriile, și publicul trăiesc o anume confuzie a criteriilor. Avem de-a face cu un tip de creație în care cele mai mari garanții de autenticitate le dă, în general, doar producția primilor ani, a acelor ani cînd artistul nu e «oficializat». Cînd sosește gloria, lucrurile se încurcă în mod fatal. Naivul pierde tocmai candoarea raporturilor sale cu pictura. Pînă aici scopul îndeletnicirilor sale era plăcerea muncii la șevalet și contemplația, lipsită de orice obligație, a naturii. Mai departe el trebuie să dea marfă la cerere. Cumpărătorul vrea operă tipică și la voința asta naivul răspunde livrînd niște automatisme. Lipsit de o estetică, cu o morală a artei încă fragilă și slab, ca mulți sensibili, la prima dovadă materială a prețuirii operei, pictorul naiv repetă la infinit temele cele mai solicitate. Un veritabil cerc vicios. Cine scapă, înseamnă că are fibră bună, că e capabil să refacă, în cîțiva ani, întreg drumul formației artistului profesionist. Nicodin e norocos pentru a doua oară: el a ieșit la timp din acest cerc și acum se manifestă liber, moral,pe un teritoriu aflat la mijlocul distanței dintre naivi si profesioniști. E putin probabil să meargă mai departe fiindcă e în vîrstă și, mai ales, fiindcă viața și pictura de la oraș nu-l interesează. Un autodidact, trecut ca și Generalič, bunăoară, prin mrejele pieței artei naive. Forța picturii lui Ion Niță Nicodin vine din talentul lui extraordinar de observator. Această ascuțime a observației privește raportul dintre obiecte, culori, psihologia locurilor. Un peisagist prin excelență. E harnic fără grabă, ține la rangul său de om cu daruri rare, e atent la tot ceea ce spune. Dacă nu picta, ar fi putut fi un minunat povestitor. Scrisorile lui, chiar cele care se referă la unele chestiuni ale circulației tablourilor de la o expoziție la alta, au miez și sînt de citit, ca orice text de mîna unui om de litere. Vorba lui e bătută cu vechi ziceri din Apuseni, niciodată repezită, niciodată părtinitoare. Îl interesează numai adevărul, iar opera e proba cea mai bună a dragostei lui de armonie și adevăr. În peisaje aflăm sărbătorile colectivitățiii, muncile țăranului de la munte, bucuria unei existențe hrănite cu sucurile cele mai curate ale pămîntului, pietrei, aerului. Exemplul lui Nicodin face la Brusturi și în satele din jur o fermecătoare școală de pictură a poporului. Nora lui, Rodica, îi urmează metoda, adăugînd o dulceață și o seninătate ce țin dintotdeauna de pictura femeilor. Vecinii, Petru Mihuț și Petru Roman, răspund pildei sale cu lucrări de tot mai mare interes. Reproducem peisaje de Ion Niță Nicodin, Rodica Nicodin și Petru Mihuț.

TUDOR OCTAVIAN

Reproduceri de **V. MÎNECAN**

Redactor șef: ADRIAN PĂUNESCU

ANUL XXIV – NR 25 (1046) – 28 IUNIE 1975

flacara

revistă săptămînală ilustrată,
editată de frontul unității socialiste

peste țară miroase a pîine

A început secerișul! Cîmpul miroase a pîine, peste țară miroase a pîine, aburii pîinii urcă de pretutindeni, închipuind sus, în văzduh, o pîine gigantică, un cer de aur, vast cît și cerul de grîne de dedesubt.

Dar iată și pîinea, prima pîine a anului, proaspătă, dulce și vie, asemeni unei făpturi a pămîntului, a acestui pămînt românesc de lapte și miere, ce ni se lasă acum, fierbinte, în brațe. E în ea, în această pîine, trudă. E în ea, în această pîine, speranță. Am semănat, culegem, coacem pîinea — pîinea acestui an 1975 — așezînd, mereu, la orizontul acestor fapte, speranța. La orizontul acestor fapte au stat, mereu, marile planuri ale rodniciei pămîntului nostru, planurile Partidului, planurile viitorului Patriei. În drumul spre el, spre acest viitor, așezăm astăzi această pîine, ca pe o treaptă de aur.

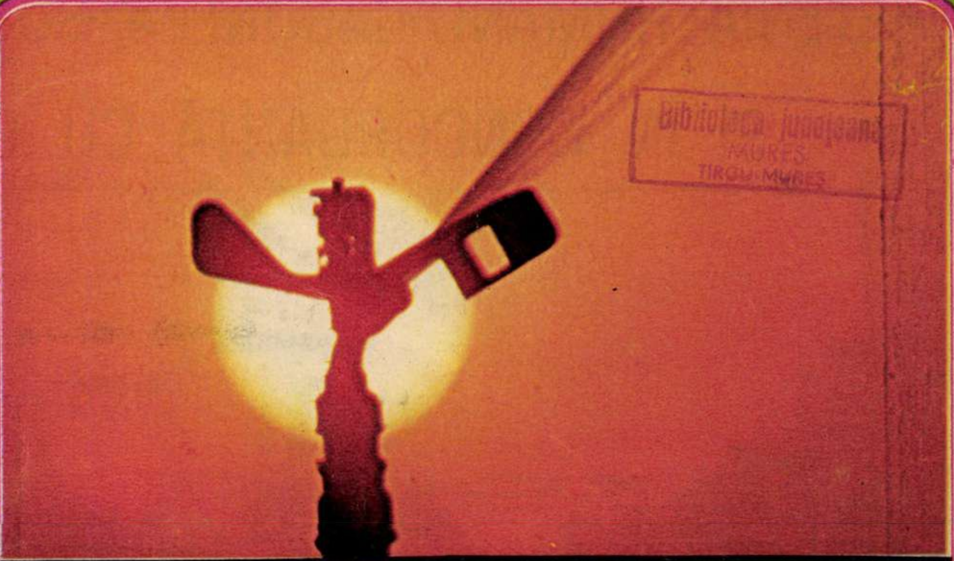

Biblioteca Județeană
MUREȘ
TIRGU-MUREȘ

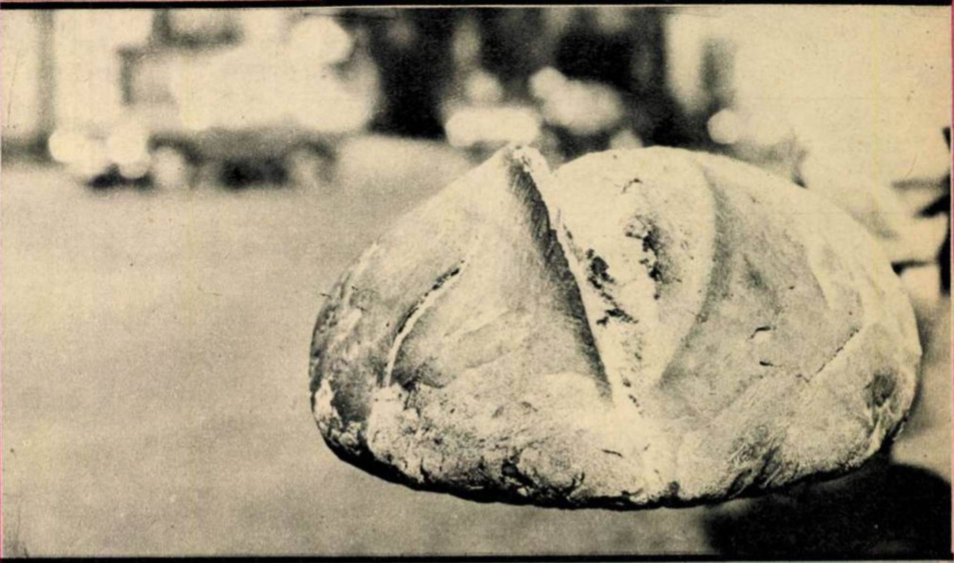

PRIETENIA ROMÂNO-GABONEZĂ SUB AUSPICIILE FAVORABIL ȘI ÎN CONCORDANȚĂ CU CERINȚELE FĂURIRII UNI

La sosirea pe aeroportul Otopeni.

Locuitorii Capitalei au făcut o primire caldă, prietenească înalților oaspeți.

Președinții Nicolae Ceaușescu și Albert Bernard Bongo, în timpul vizitei la Institutul politehnic.

Consecventă liniei politice în centrul cărei
se înscrie ca un imperativ major unirea eforturilor tuturor popoarelor, ale forțelor progresiste de pretutindeni, pentru o politică nouă.
de destindere și colaborare, pentru lichidarea
cu desăvîrșire a vechii politici imperialiste, colonialiste și neocolonialiste, de dominație, forță
și dictat, România a fost în această săptămîn
gazda unei noi acțiuni de politică externă me
nită să contribuie la cauza păcii, destinderii
înțelegerii în lume. La invitația tovarășu
Nicolae Ceaușescu, președintele Republicii S
cialiste România, și a tovarășei Elena Ceaușesc
ne-au vizitat țara președintele Republicii G
boneze, Albert Bernard Bongo, și doam
Josephine Bongo. Întîlnirile dintre cei doi pr
ședinți, convorbirile ce au avut loc reprezin
o concretă expresie a voinței României și G
bonului de a extinde și adînci conlucrarea dint
ele în folosul și spre binele ambelor popoar
al înțelegerii și colaborării internaționale, co
stituie o nouă afirmare a voinței României
a-și manifesta solidaritatea cu lupta popoarel
africane împotriva oricăror forme de domin
ție colonialistă și neocolonialistă, de a promo
ample legături cu statele ce și-au cucerit ind
pendența și au pornit pe calea dezvoltării
sine stătătoare, cu mișcările de eliberare n
țională.

Vizita înalților oaspeți gabonezi se înscrie
contextul mai larg al acțiunilor de politică exte
nă ale României socialiste, continuă tradiția
prietenie începută de tovarășul Nicol
Ceaușescu prin vizitele pe care le-a întrepri
într-o serie de țări din Africa, Asia și Ameri
Latină, fructificată în prezent sub multiple fo
me, demonstrează unitatea dintre vorbă
faptă a secretarului general al partidului car
în toastul ținut în prima zi a vizitei distinșil
oaspeți din Gabon, a arătat: «**Viața demo**
strează cu tot mai multă putere că mari
probleme ale omenirii nu pot fi soluționa
decît cu participarea activă a tuturor st
telor, indiferent de mărime și de orîndui
socială. Un mare rol trebuie să aibă țări
mici și mijlocii, țările în curs de dezvolta
și țările nealiniate — direct interesate
soluționarea justă și durabilă a problem
lor complexe cu care se confruntă omen
rea, în interesul tuturor națiunilor lumii

Spiritul lucrativ, ideea de spirit lucrativ
întîlnirile la nivel înalt, printre ai cărei pr
motori se numără, activ și perseverent, președi
tele României, a fost relevată și subliniată

ALE COOPERĂRII MULTILATERALE ÎN FOLOSUL RECIPROC NOI ORDINI ECONOMICE ȘI POLITICE MONDIALE

Discuții concrete, de lucru.

În timpul vizitei la uzina «Semănătoarea».

La dineul oficial din prima zi a vizitei înalților oaspeți gabonezi.

cadrul convorbirilor oficiale la nivel înalt de chiar președintele Republicii Gaboneze, care a spus: «**În esență, după părerea noastră, trebuie să folosim acest prilej pentru a organiza relațiile între cele două țări astfel încît să le dinamizăm și să le transpunem treptat în acțiuni concrete, pozitive și binefăcătoare. Aceasta presupune, atît de o parte, cît și de cealaltă, voința de a depăși stadiul platonic și protocolar pe care îl au adesea relațiile internaționale — așa cum rezultă din concepția clasică despre diplomație încă în vigoare în țările dezvoltate — pentru a acorda întîietate schimburilor comerciale și culturale, dezvoltării economice, transferurilor de tehnici și tehnologie. Se pune problema promovării și întăririi cooperării popoarelor noastre, a solidarității lor internaționale.**»

Vizita oficială și de prietenie a solilor poporului gabonez a prilejuit înalților oaspeți posibilitatea de a cunoaște pe viu unele tradiții ale poporului român, strălucitele sale realizări și pe autorii acestora, oamenii muncii care au făcut dovada distinselor sentimente de prietenie și solidaritate de care este animat poporul român atunci cînd i se oferă prilejul de a fi gazda ospitalieră a solilor unor popoare care, ca și el, sînt pătrunse de spiritul și ideea de bunăstare, prietenie și înțelegere internațională. La uzinele «Semănătoarea», la Institutul Politehnic sau în cartierul Drumul Taberei, pretutindeni distinșii oaspeți au fost întîmpinați cu spontană bucurie, evidențiindu-se preocuparea constantă a locuitorilor Capitalei pentru gospodărirea socialistă, responsabilă și competentă a cuceririlor revoluționare, efortul concertat al întregii națiuni pentru ridicarea necontenită a standardului de viață al oamenilor muncii. Fiecare vizită a fost folosită pentru a fi făcute cunoscute succesele de ansamblu ale României în opera de edificare socialistă, multilaterală, a țării, pentru ca discuțiile oficiale de la masa tratativelor să pornească de la cunoașterea profundă și exactă a realităților României socialiste, a posibilităților concrete de cooperare pe care le oferă dezvoltarea economică și socială de ansamblu a țării.

Convorbirile oficiale între președintele Republicii Socialiste România, tovarășul Nicolae Ceaușescu, și președintele Republicii Gaboneze, Albert Bernard Bongo, asistați de înalte oficialități guvernamentale, specialiști, consilieri și alte persoane oficiale, au scos în evidență posibilitățile multiple ce pot fi fructificate în interesul cooperării rodnice dintre popoarele român și gabonez, au stabilit direcțiile concrete, domeniile și sectoarele largi ale economiilor naționale din cele două țări în care pot fi realizate acorduri cu caracter comercial, economic, cultural, de cooperare tehnico-științifică etc. Dialogul la nivel înalt a constituit de asemenea un bun prilej pentru reafirmarea solidarității militante a României socialiste și Gabonului cu lupta popoarelor din Africa și de pe celelalte continente pentru a dispune ele însele de soarta lor, de bogățiile naționale, pentru a se dezvolta independent și suveran pe calea progresului economic și social. România și Gabonul, au relevat discuțiile, își vor extinde colaborarea acționînd împreună cu toate forțele antiimperialiste pentru edificarea unei lumi mai bune, pentru crearea unei atmosfere și a unui cadru de principii și norme care să asigure dezvoltarea liberă a națiunilor, să ușureze procesul de apropiere și înțelegere între popoare, pentru lichidarea subdezvoltării, asigurarea condițiilor ca toate popoarele să-și poată folosi în mod suveran toate resursele naturale și umane în vederea accelerării progresului economic și social, proces ce presupune abolirea tuturor relațiilor vetuste dintre state, care au dus la împărțirea lumii în săraci și bogați, să fie instaurată o nouă ordine economică și politică mondială.

*

Într-o atmosferă cordială, prietenească, s-a desfășurat primirea la tovarășul Nicolae Ceaușescu, miercuri 25 iunie, a delegației Partidului Liber Democrat din R.F. Germania, condusă de dr. Martin Bangemann, secretar general al partidului, care, la invitația C.C. al P.C.R., a întreprins o vizită în țara noastră.

Procedîndu-se la un schimb util de informații despre activitatea celor două partide, s-a relevat de ambele părți voința comună de a se dezvolta în continuare relațiile de cooperare dintre Partidul Comunist Român și Partidul Liber Democrat din R.F. Germania, de a acționa pentru extinderea și adîncirea relațiilor de prietenie între România și R.F. Germania, a colaborării în domeniile politic, economic, tehnico-științific și cultural, în folosul ambelor părți, al cauzei păcii, înțelegerii și securității în Europa și în lume.

NICOLAE CRISTACHE ■

Fotografie de **ELENA GHERA** ■

«grîule cu bob mășcat,/multă grijă ți-am purtat!»

Este firesc astăzi, cînd nimic nu se mai face ca ieri, să spunem că lanurile noastre de grîu nu se mai seceră, ci se recoltează. Și asta nu pentru că nu ar mai fi atîția secerători (și nici nu mai sînt) care să se înhame la această muncă a cîmpului altădată dintre cele mai chinuitoare (încovoiere, arșiță, sete, foame, bineînțeles făcînd abstracție de un anume idilism orășenesc), cît pentru că agricultura modernă, dinamică,pe suprafețe mari, impune mecanizarea din necesitate și nu ca pe o simplă dorință a noastră. Dacă înainte era timp (sau nu se putea altfel) să se secere mai întîi, să se lege snopii, să se treiere și să se înalțe șirele de paie cu furcile, astăzi toate acestea se fac simultan cu o singură mașină care atunci cînd seceră, treieră într-o parte si împachetează paiele în cealaltă, deci recoltează. Combina, la noi binecunoscuta Gloria C-12, s-a integrat perfect în peisajul campestru de vară și este greu de crezut că ar mai fi cineva care să nu fi văzut cu cîtă lăcomie înghite lanurile de grîu, ca o lăcustă uriașă care tunde cîmpia, fiind astfel, dacă vreți, exemplificarea cea mai grăitoare, spectaculoasă, a foloaselor mecanizării agriculturii.

Nimeni însă nu poate înțelege rostul și folosul înlocuirii omului cu mașina în agricultură mai mult decît țăranul însuși și încă îmi mai stăruie în amintire chipul acelui țăran bătrîn din Vrancea, care, văzînd pentru prima oară în viață o combină, s-a ținut în urma ei toată ziua ca să spună seara, cu liniște, că el nu crede, că se mai întîmplă să vezi ceva cu ochii tăi și pe acel ceva să-l pipăi cu mîinile tale, dar la urmă să spui că nu crezi, că nu poți crede, că de fapt de la o vîrstă anume nu mai ai dreptul să te miri.

Odată bine stabilit locul combinei în bătălia de vară a pîinii, cînd spicele secerate cad drept, — ca și soldații —, apărîndu-ne de foame, sub baionetele ei, este firesc să-i cunoaștem în primul rînd pe cei ce o fac, înaintea celor care o mînuiesc, pe «țăranii» din industria noastră fără de care astăzi și mîine mai ales am avea mai puțină pîine pe masă, pe cei care alături de adevărații țărani ne hrănesc. Mai precis pe cei ce muncesc la «Semănătoarea», uzina-mamă a tuturor combinelor din România.

Imediat după război, ceea ce astăzi este Întreprinderea de mașini agricole «Semănătoarea» era ceea ce mai rămăsese din Pirotehnia Armatei, adică, îmi spunea Rachieru Radu Elena, de 26 de ani aici, «rămăseseră numai ziduri și gropi după bombardamente».

În 1949, fostele fabrici de case de bani, mobilier metalic, lăcătușerie și construcții metalice Fichet și Nibo sînt comasate sub numele de «Semănătoarea», uzină cu sarcini speciale în agricultură. Primele mașini agricole (grape cu colți, trioare de cereale, semănători, secerători, legători) sînt date noii agriculturi în 1951, iar în 1956 este produs primul lot de combine (C-1) care avea să ajungă la combina Gloria C-12, capabilă să recolteze 36 de culturi, și mai de curînd la combina de recoltat păioase în pantă. Pînă în 1975, «Semănătoarea» a fabricat și a livrat în țară și peste hotare 88 de tipuri de utilaje agricole, dintre care aproape 100 000 de combine, peste 75 000 de semănători și circa 6 000 piese de schimb. Desigur că aceste eforturi ale muncitorilor nu au rămas nerăsplătite, întreprinderea primind Ordinul Muncii clasa I și Steaua Republicii Socialiste România clasa I. Aș adăuga la toate acestea un frumos dar primit de curînd, și anume baza sportivă din Calea Plevnei, care se adaugă celorlalte construcții și amenajări (cantina, cămine, noi săli de clasă și laborator, club etc.) aflate la dispoziția celor care muncesc, și încă bine, aici, în Grozăveștii Bucureștiului.

În lungul Dîmboviței, acolo unde florile de tei se scutură deasupra politehniștilor mai ales seara, stăteau înșirate, nu cu mult timp în urmă, atîtea combine, încît ai fi putut crede că tot Bărăganul a fost îngrămădit sub ele. Acuma nu mai sînt, au plecat acolo unde le stă bine, în lan.

— Așa e, cînd am venit aici n-aveai loc să te miști de ele și de altele.

Cel care spune asta este Alexandru Lăstun, de numai două luni secretar al Comitetului de partid, reîntors în întreprinderea în care a învățat și a muncit de la 13 ani, după ce o vreme a fost instructor de partid. Are 34 de ani, 2 copii și vrea ca uzina să fie nu numai productivă, ci și frumoasă.

— Sîmbătă stăteam aici, în capul aleii, ca un grădinar, am pus flori. Le-ai udat azi?

Cel întrebat, maistrul Săpunaru, vine mai devreme și udă florile, deși cineva i-a spus că dacă-l mai vede pierzîndu-și timpul, îl sancționează (?!)

— Vii la mine dacă iei sancțiune pentru treaba asta, îl liniștește secretarul. Eu țin la flori și la curățenie, vedeți, aici noi ne trăim o parte din viață și trebuie să înțelegem că n-o putem trăi oricum. Cum ne place acasă, să ne placă și aici.

«Semănătoarea» nu sclipește cum am văzut sclipind alte întreprinderi noi, are patină, și tot ce s-a construit în ea s-a construit pentru producție și nu pentru personalul administrativ. Este o uzină, aș spune, serioasă, colorată doar de produsele ei, combinele roșii și galbene gata de a fi trimise acolo unde astăzi este nevoie mai mult decît oricînd de ele.

— Astea 4 pleacă în Timiș, ne spune șeful depozitului Marian Voicu.

— În campanie, confirmă inginerul-șef Ion Semenescu (de 16 ani în uzină), dăm zilnic 25 de mașini. Cerințele agriculturii sînt satisfăcute.

— Și piesele de schimb? Știți, mecanizatorii mai stau degeaba în lan, zicînd că n-au.

— Noi dăm atît cît ne cere agricultura, în plus uzina face față la solicitările inerente care mai apar. N-avem probleme cu piesele de schimb.

Din proprie experiență, inginerul-șef știe acum care sînt zonele prioritare, județele care încep recoltatul mai devreme decît altele, «sudul, Ialomița, Constanța, Ilfov... cam tot astea sînt primele».

Cînd face cunoștință, maistrul mecanic de la «service» Alecu George își întinde brațul, ca nu cumva să te murdărești. Are palmele mînjite cu unsoare, deși nu întotdeauna este treaba lui să «gîdile» motoarele combinelor. 14 ani din 20 a lucrat însă la montaj, așa că...

— Noi trebuie să fim mai multipli, vreau să zic că trebuie să știi să mergi și pe combină, dar s-o și repari, s-o îngrijești. Unii, care lucrează pe ele, asta nu știu și dau vina pe combină, care e excepțională, culege de la muștar pînă la porumb.

În hala de montaj combina se adună piesă cu piesă. În jurul fiecăreia este strînsă o echipă de mecanici montatori cu ciocane, clește, șurubelnițe, aparate de sudură și altele, ca o echipă de chirurgi și asistenți, care însă, spre deosebire de aceștia, lucrează într-un zgomot greu de suportat, dar cu care s-au obișnuit. Aici nu ai voie să greșești, pentru că de aici combina își capătă primul certificat de bună funcționare, din partea întregii uzine. O combină care nu ar merge în plină campanie de recoltare ar fi o rușine arătată cu degetul în orice colț al țării și la urma urmei o pagubă imediată a noastră, a tuturor.

— Noi, spune șeful atelierului de montaj Ion Cosma, sîntem conștienți că prin ceea ce facem participăm direct și în ultimă instanță la obținerea de recolte bune, de belșug. Pîine, vreau să zic, uzina noastră, deși uzină, pot să zic că fabrică și pîine.

Trecem prin atelierele întreprinderii «Semănătoarea», cu acest gînd al pîinii, deși nimic din jurul nostru nu seamănă cu ceea ce știm noi că este leagănul ei, cîmpul. Tovarășul nostru, Alexandru Lăstun, ne spune că putem fotografia pe oricare muncitor, nu pe acela sau pe celălalt, toți sînt buni, harnici, chiar dacă mai sînt probleme cu unii dintre ei, acestea se vor rezolva împotriva zicalei muncă doar cu acul, bani cu sacul sau a obiceiului de «a transmite, de a comunica, de a trasa sarcini», în locul sănătosului «am făcut». Ajungem astfel în fața celui mai nou produs al întreprinderii, combina de recoltat păioase în pantă. Peste cîțiva ani, datorită calităților ei deosebite care fac să poată fi folosită și la șes și la deal, aceasta va înlocui combina Gloria C-12, lucru firesc acolo unde munca se armonizează cu priceperea și îndrăzneala tehnică. Și aici, la «Semănătoarea», acest lucru se întîmplă. Numai astfel putem înțelege îndeplinirea cincinalului la 17 aprilie, cu 2 luni și 13 zile înainte de termenul fixat prin angajament și hotărîrea tuturora de a da pînă la sfîrșitul anului o producție suplimentară de peste 1,3 miliarde lei, echivalînd cu cîteva mii de combine Gloria C-12.

Deci combine sînt, rămîne ca toți cei ce le au în zilele acestea să le folosească bine, muncind cu ele în lanuri cu aceeași nădejde cu care au muncit cei ce le-au făcut. Este nu numai un îndemn, ci și o obligație morală față de ei.

IULIAN NEACȘU ■

«cu gînd bun...»

Preocupări profesionale m-au purtat aproape două luni prin îndepărtate și fermecătoare meleaguri românești. Am trecut prin încîntătoare păduri, prin cîmpii înmiresmate, prin trecători pe unde mai nălucesc și azi făuritorii de țară, am străbătut vetre așezate pe cursuri de ape limpezi, șăgalnice, capricioase, doinind cu susurul lor povestea unui neam, am întîlnit OMUL. Pe cel din funduri de văi, pe cel de pe culmi de munte, omul acestor plaiuri românești, inimos, mîndru, săritor, gata de a-l ajuta pe cel căzut în nevoie, bucuros de oaspeți.

Mă văd încă, împreună cu cei 9 tovarăși de drum, la cina pe loc înjghebată de gazdele din satul muntelui hunedorean. Pîinea rumenită, aburind, abia scoasă din cuptor, roadele chiar atunci, în acel glorios apus de soare, smulse pămîntului, erau meșteșugit rînduite pe masa așternută cu o bogat împodobită țesătură și gazdele nu știau ce să mai facă pentru ca oaspeții să se simtă cît mai la largul lor. Stăteam pe o terasă, prispă modernizată. În imediata apropiere, se pornea misterioasă, nesfîrșită pădure pînă în vîrf de munte înalt. În vale șerpuia drumul pe care venisem cu mașina. Ne simțeam bine, nespus de bine, după o zi în care oamenii în cele mai frumoase straie ne cîntaseră vechile cîntări, ne jucaseră din bătrîni moștenitele jocuri, ne făcuseră părtași ai înțelepciunii locului prin strigăturile inspirate și pe loc potrivite. Cînd în pahar aromi țuica de prune, Trandafir, animator al echipei de amatori, șofer pe mașina care duce la lucru în vale muncitorii satului Godinești, cel care ne găzduia, bărbat chipeș cu căutătură blîndă dar hotărîtă, închină paharul, grăind: «Cu gînd bun de ne vine oaspete, precum voi cu gînd bun ați venit, datina ne învață să-l primim și să-l omenim așa cum se cuvine. Ce-i al nost' cu dragă inimă cu el împărțim. Dar cu gînd ascuns de-l poartă pașii, noi pe loc îi arătăm calea... nu pe drumul bun din vale, pe care a venit, ci pe drumul negru al codrilor, spre sălașul fiarelor, lupilor și mistreților și de-o izbuti teafăr să-l străbată, ducă-se...»

Nu toți au prilejul și posibilitatea de a străbate țara în lung și în lat, în căutare de frumos și desfătare.

Și totuși...

Duminică 15 iunie, la Muzeul Satului și-a făcut apariția grupul țăranilor sălăjeni din comuna Bucium care a înfățișat bucureștenilor străvechile datini ale nunții. Masivul grup cuprinde 60 de artiști amatori. Reconstituirea nunții era atît de fidelă, bine realizată, încît puzderia de spectatori, români și turiști străini, urmărind cortegiul nupțial, prinși în vîltoarea nunții, dădeau impresia că participă la o adevărată nuntă țărănească din depărtatul ținut al Sălajului. Au venit din Bucium, din satele Răstolt, Bodia, Bogdana, Sîngeorgiu de Mezeș, sălăjenii renumiți pentru datinele, cîntările și jocurile străvechi. Ca de obicei, însuflețitul vicepreședinte al Consiliului județean pentru cultură și educație socialistă, tovarășul Al. Oniț, era în preajma lor. Îi mai însoțeau Dănilă Pop, directorul din Bucium, învățătorul Al. Duca, din Bodia, primarul Ion Marincaș, mereu grijulii pentru ca totul să se petreacă cum «se cuvine». Neîntrecutele «zîuitoare» Anica Moraru și Anica Demble își aruncau, dialogînd, strigăturile nunții, din care unele ticluite pe loc, pline de haz, în minunatul grai local, încît dezlănțuiau hohotele de rîs ale asistenței. Am mai cunoscut-o și pe neostenita Veronica Pecea, renumită jucătoare și zîuitoare, nelipsită de la nunțile din partea locului. Staroste al nunții Ion Pop maistru tîmplar, priveghia, precum un adevărat mare maestru de ceremonii, îndemnînd nuntașii, încurajîndu-i, spre a nu te simți stingher în depărtata Capitală. Ulițele Muzeului Satului prinseseră viață, alaiul mirelui, cu muzicanții, cu un impresionant număr de fluierași instruiți de țăranii Traian Suru și Ștefan Florea, în chiuiturile ritmate ale nevestelor, se îndrepta, urmărit de zeci de aparate de filmat, de fotografiat, de prins sunetul, plin de reținută veselie, către casa miresei, unde cele două alaiuri se contopiră. Au emoționat pe toți nenumăratele cîntece patriotice, înglobate în repertoriul străvechi și devenite rituale încă de pe timpul în care orice eveniment din viața colectivității, orice datină însemna și un hotărît protest, o puternică manifestare de afirmare a unității naționale. Cinste inițiativei conducerii Muzeului Satului, mulți ani trăiască mirii și nuntașii buciumeni de o zi, pentru bucuria cu iz de basm pe care ne-au sădit-o.

HARI BRAUNER ■

CE PROFEȚIM, CE PROFESĂM

școala
în sărbătoare

Învățătorul român a fost de cînd se știe unul dintre activii militanți pentru propășirea acestui neam. Nu există nici o importantă mișcare socială în ultimul veac și jumătate în al cărei miez de foc să nu fi fost prezentă și învățătorimea, alături de cele mai înaintate forțe ale maselor. Aproape invariabil, orice personalitate proeminentă a științei și culturii noastre își întoarce plină de recunoștință gîndurile către omul care încă de pe cînd era de-o șchioapă îi spusese: «Măi, tu să-i spui lui taică-tău să te dea mai departe la școală, că o să ajungi cărturar de ispravă!» Nu se descoperise moderna orientare profesională, dar modestul slujitor al catedrei știa să vadă în școlarul «tare» la aritmetică, la istorie sau la intuiție pe viitorul matematician, istoric sau cercetător al naturii. De cele mai multe ori însă aceasta rămînea o taină dureroasă a sa, căci școlarul eminent și preferat, nevoit să pună traista cu cărți în cui de cum dădea colțul ierbii, nu avea părinți cu stare care să-l poarte mai departe prin școlile înalte. Cîte pleiade de posibili iluștri cărturari n-au rămas astfel doar în memoria învățătorilor noștri, dar cîți sînt învățătorii înșiși care, dacă ar fi putut urca mai sus de treapta școlii normale, nu ar figura astăzi în constelația străluciților creatori de știință și cultură românească?

O istorie a învățătorimii române — și ea trebuie neapărat scrisă — se va împleti negreșit, filă de filă, cu istoria a tot ce s-a cucerit și s-a creat în această țară în timpurile moderne, acest minunat om de carte ridicat din popor fiind întotdeauna o pildă de neistovit și, adesea, anonim patriotism. Avea badea Ion necazuri cu boierul sau cu alți bogătași hapsîni ai satului, la dascălul școlii alerga să capete un sfat cum s-o scoată la capăt. Pleca badea Ion pe front, cînd era mai greu, tot la dascălul care lupta cot la cot cu el găsea tărie. Dar cîte nu sînt chipurile luminoase în care ne apare, veșnic la datorie — fie că e vorba de catedră, de viața satului, de baricadă — învățătorul român. Unele din cele mai mișcătoare și îndrăgite pagini ale prozei, poeziei și memorialisticii noastre sînt luminate de figurile unor neuitați învățători.

Nu trebuie să recurgem însă numai la literatură și la istorie, ca la niște pagini de legendă vie, pentru a evoca pe acest mare cetățean al tuturor meleagurilor și al tuturor timpurilor de progres, care este învățătorul român. Nu mai departe decît săptămîna trecută relatam cum la Gîrla Mare, în Mehedinți, întîlnirea fiilor satului s-a transformat în bună parte într-o «zi a învățătorului». Omagiul adus evoca nu numai meritul bătrînilor învățători de a fi pus condeiul în mînă multora dintre destoinicii cărturari de astăzi, ci și dăruirea lor, ca militanți comuniști, într-un moment de răscruce al istoriei, pentru îndrumarea satului către noul său destin socialist. De la comisiile care au realizat împroprietărirea din 1945, la alfabetizare și mai apoi la unirea pămînturilor în cooperativele devenite prospere și bine gospodărite, învățătorimea a fost mereu prezentă, împărțindu-și timpul consacrat instruirii copiilor cu strădania de a-i ajuta pe părinții lor într-o înțelegere matură a cerințelor operei pe care o înfăptuim în prezent.

Cum aș putea să nu evoc, cu acest prilej și în acest context, pe bătrînul meu învățător — bătrîn în sensul că e la pensie — omul de nesecată energie Ion Udriștoiu, sosit în satul de la marginea Bărăganului chiar în anii de început ai revoluției noastre! Cînd îmi amintesc acel timp, nu știu cine mă impresionează mai puternic: dascălul care ne făcea să retrăim istoria aievea, încît Mihai Viteazul, Ștefan cel Mare sau Nicolae Bălcescu descindeau parcă din portrete de-a dreptul printre noi? Animatorul celor mai frumoase serbări care s-au dat vreodată în satul nostru, cu cîntece patriotice și populare, uneori neauzite pe la noi? Tribunul care deslușea pentru întîia oară, cu o limpezime și un patos rar întîlnite, cuvîntul și lupta comuniștilor? Desigur, pentru mine, ca și pentru ceilalți colegi sau oameni ai satului, ar fi fost suficient dacă i-am fi cunoscut fie și numai una dintre aceste fețe pentru a lega un anumit moment decisiv din istoria acestei localități de pionieratul făcut în multe domenii de către energicul dascăl Ion Udriștoiu, fiu al Gorjului, care nu-și precupețea o clipă pentru ridicarea unui sat aflat la sute de kilometri depărtare de meleagurile sale natale. Faptul că același om întruchipa deopotrivă pe dascălul de vocație și solidă pregătire, pe animatorul cultural și pe comunistul revoluționar nu avea deloc să mă mire mai tîrziu, căci, într-adevăr, numai astfel puteai să-ți cîștigi stima și prețuirea întregului sat, nu pentru satisfacerea vreunui orgoliu personal, ci pentru a contribui la călăuzirea oamenilor pe noul făgaș de viață.

Semnatarului acestor rînduri, ca multor altora dintre fiii satului plecați în acei ani la învățătură sau la meserii, îi sînt, de asemenea, cu osebire scumpe strădaniile pe care acest neobosit dascăl le-a depus bătînd pe la porțile școlilor bucureștene pentru a înscrie, încă înainte de a se realiza reforma învățămîntului, cîteva rînduri de elevi. Ca să nu-l dăm de rușine, făcea din vacanțele sale ore intensive de instruire suplimentară, fiind astfel sigur că nu or să ne-o ia alții înainte. Nu mai spun că, după aceea, tot dînsul umbla pe la cancelarii să afle cum ne ținem de carte.

Am de aceea mîndria, hărăzită, cred, oricui ar așterne pe hîrtie asemenea gînduri închinate învățătorimii noastre, de-a omagia în dascălul aflat întotdeauna în marea cinste a acestui popor și pe omul care mi-a deschis în fața ochilor nu numai cartea școlii, ci și pe aceea a vieții. Și încă a celei mai frumoase vieți: aceea a dăruirii față de idealurile comuniste ale țării.

Dar poate că omagiul cel mai profund, dăinuind peste timp, îl aduc bătrînilor noștri dascăli de-o viață continuatorii lor la catedră, acele zeci și sute de mii de profesori și învățători, mulți ajunși ei înșiși să se mîndrească astăzi cu promoțiile de școlari pe care le-au dat țării. Apostolatul, așa cum îl evocă înaintașii, nu mai e de mult pentru aceste noi generații unica alternativă a celui ce profesa într-un colț uitat de țară, dar pionieratul în a contribui, la îndemnul și sub conducerea organizațiilor de partid, la instaurarea unei civilizații moderne în așezări pînă mai ieri ocolite de progresele umanității rămîne în continuare o nobilă misiune, deopotrivă de importantă, în multe privințe, ca și strădania zilnică de a călăuzi milioane de copii pe drumurile ascendente ale cărții și ale muncii. Într-o țară în care un sfert din populație învață, în care practic, cum spunea tovarășul Nicolae Ceaușescu odată, cei mai mulți dintre cetățeni, se află de la 6 pînă la 60 de ani, într-un curs neîntrerupt de lărgire a orizonturilor cunoașterii, oamenii de la catedră se bucură nu numai de o dreaptă cinstire, ci și de permanenta înnobilare a atribuțiilor și îndatoririlor pedagogice și obștești. Un eminent profesor spunea odată că școala e cartea de vizită a unei națiuni, maximă pe deplin întemeiată cînd e vorba de învățămîntul românesc, așa cum se prezintă el în prezent ca și în perspectivă. Situat la confluența dinamică a producției și cercetării, învățămîntul cunoaște astăzi unul din cele mai revoluționare procese, ca promotor de bază al civilizației și culturii socialiste. Numai în ultimii șapte-opt ani două plenare ale Comitetului Central al partidului au dezbătut problematica vastă a școlii sub toate aspectele ei, iar documentele Congresului al XI-lea al P.C.R., Programul partidului reprezintă pentru învățămîntul românesc cea mai largă deschidere de orizonturi. Se poate spune de aceea, pe drept cuvînt, că nu numai sărbătoarea de la sfîrșit de iunie și de an școlar, ci fiecare zi a școlii e o ZI A ÎNVĂȚĂTORULUI, în accepțiunea cea mai luminoasă a acestei noi aure cu care a fost înnobilată învățătorimea.

NICULAE STOIAN ■

ETAJELE DE VIAȚĂ ALE GALAȚIULUI

CORPORE SANO

Galați 1975: tinerețea arhitecturii, arhitectura tinereții.

S-a construit și se construiește mult în acest oraș. Mult — dar și frumos.

Galați este un mare oraș — unul dintre cele mai mari, unul dintre cele mai frumoase ale românilor. Galați este și un mare parc — un mare parc național al nostru.

Ne consumăm viața, observa un ilustru arhitect (l-am numit pe academicianul profesor Octav Doicescu), ritmați de anotimpuri, de zile și nopți, în ritmul orașului pe care-l construim pentru conveniența noastră. Adăugăm ritmului orașului ritmurile noastre fiziologice și secvențele cotidiene ale puterilor noastre, ale capacităților noastre creatoare, constituind o entitate globală de un imens și divers potențial. Sistemul acesta creat de noi, spune arhitectul, sistemul acesta compus din oameni și materie inertă, ne înlesnește și ne animă viața, fiind constituit în permanență din ceea ce s-ar putea numi o «armonie de reciprocitate sensibilizată». Pînă la urmă, orașul, această creație colectivă, această entitate spațială care înseamnă pentru noi o matrice, ne formează, fără să ne dăm seama, chiar și în gesturile noastre mici. Chiar și în gesturile noastre foarte mici.

Modul în care Galațiul și-a format oamenii chiar și în gesturile lor cele mici — chiar și în gesturile lor foarte mici — se vede din modul în care arată orașul însuși. Din modul în care arată strada. Străzile Galațiului sînt niște străzi curate. Curate la propriu, adică spălate și măturate, adică vizitate mereu de tîrnul municipal, și aceasta este prima impresie care te izbește. Este, am zice, fără exagerare, prima emblemă (o emblemă de aer curat!), primul etaj de viață al acestui oraș al marilor altitudini arhitectonice. Acest prim etaj aerian, spre deosebire de celelalte, de piatră, are cote nesigure, stabilite prin capriciile anotimpurilor. Mai și plouă pe-aici, mai sînt deci și băltoace. Mai sînt și toamne, deci și ninsori murdare de frunze moarte, ca o pedeapsă a inocenței hărăzită nemeritat acestor trotuare imaculate. Atît. Sînt singurele accidente, sînt singurele maculări ale orașului. În rest, orașul strălucește de curățenie (locul II pe țară în întrecerea patriotică pentru înfrumusețare și bună gospodărire) și oamenii îl păstrează curat. La Galați nu se aruncă hîrtii pe străzi. La Galați nu se atîrnă rufe în balcoane, ci glastre cu flori.

Oamenii au construit un oraș cu o personalitate a sa, puternică și frumoasă, și orașul, la rîndu-i, îi influențează și îi formează pe oameni, chiar și gesturile lor cele mai mici.

Despre construcția orașului de azi s-a scris, în ultimii ani, foarte mult. Un oraș foarte vechi,

▲ Monument din veacul al XV-lea, plasat în ansamblul unei arhitectonici moderne.

un oraş foarte nou. Un oraş cu un mare trecut. Numele Ţiglinei (care botează azi unul din cele mai somptuoase ansambluri arhitectonice gălăţene) vine de la cetatea antică a Tirighinei, bastion roman de fruntarii, înfipt în coasta Daciei Felix. Un oraş cu un mare prezent. La Galaţi se construiesc nave moderne, la Galaţi se produce oţel, la Galaţi se va împlini, la 1 iulie, un an de la înfiinţarea Universităţii oraşului. În fiecare an, aici sînt lansate la apă circa 10 nave maritime. În anii 1971-1974 s-au pus în funcţiune 62 de capacităţi de producţie. Marele combinat siderurgic al locului va da, în viitorii cinci ani, 50 la sută din producţia de oţel românesc. Un oraş reconstruit din temelii. Pentru cei ce n-au uitat pitorescul de odinioară al portului dunărean, Galaţiul de azi pare cu totul altfel, ca o fotografie veche pusă în altă ramă. Cine vrea să ştie cum a fost Galaţiul de ieri, trebuie să revadă pînzele vechilor pictori îndrăgostiţi de Dunăre. Totul s-a schimbat. «La Galaţi, plăcută uimire — nota G. Călinescu, cu vreo două decenii în urmă. Un grandios decor de teatru a prefăcut centrul... Toată vermina din partea pe vremuri comercială a fost culcată la pămînt şi palatele de travertin înaintează mereu pe maidanele mizeriei de altădată»... Pe vremea aceea, construcţia Galaţiului era abia la început. Războiul distrusese tot centrul oraşului, cu cele 600 de magazine ale sale, distrusese, mai spun statisticile, aproape 7000 de case. S-a construit enorm. S-au construit, în aceşti ani, peste 35 000 de apartamente. Jumătate din populaţia oraşului (şi populaţia aceasta depăşeşte sfertul de milion) locuieşte astăzi în blocuri noi. Asta înseamnă, citim în aceleaşi statistici, că blocurile moderne ale oraşului adăpostesc o populaţie de două ori mai numeroasă decît cea a Galaţiului anului '44.

S-a construit enorm, s-a construit frumos. S-a construit cu simţul grandiosului, al spaţiilor vaste. Care oaspete al oraşului, în aceşti ani, n-a fost uimit şi încîntat descoperindu-i străzile largi, brăzdate monumental de blocuri şi edificii în care totul, de la detaliul plastic-decorativ pînă la corelaţia între giganţii de piatră, ţine de cea mai nouă concepţie arhitectonică? Cine n-a fost uimit şi încîntat, pătrunzînd în elipsa calmă de ape a portului, dominată de marea faleză de piatră, somptuos revărsată cît ţine ţărmul! Deasupra falezei, în eleganţa ei maiestuoasă, biserica-monument de arhitectură din veacul al XV-lea, zidită sub Ştefan cel Mare, părea cîndva un monument adus de pe un alt tărîm şi plantat cu totul absurd aici, în vechea vermină, în şesul cu băcănii şi băltoace, între porci şi căţei, între cîrduri de raţe şi pîlcuri de liliac anemiat, între frînghii de rufe şi cununi de covrigi. Dintre toate, edificiul ţîşnea zvelt spre cer, apariţie ireală de piatră graţioasă, în contrazicere cu firea plată a locului. Părea că monumentul fusese coborît cu hîrzobul din cer. Părea că monumentul fusese adus pe palme şi aşezat aici de ctitori înşişi, reprezentaţi pe zid ţinînd în mîini minunea. Atunci era ciudat, ireal. Acum e real, acum stă bine. Acum îl înconjoară o centură de civilizaţie — centura noului centru arhitectonic — în rimă cu el, punîndu-i în valoare miracolul.

S-a construit şi se construieşte enorm, s-a construit şi se construieşte frumos. Galaţiul, spuneam, e un mare parc. Galaţiul de azi are 100 de parcuri şi scuaruri. Are peste 700 de hectare de spaţii verzi, cu peste 35 de milioane de flori, cu peste 1 milion de arbori şi arbuşti ornamentali. Asta înseamnă că fiecare locuitor al oraşului are la dispoziţie, pentru sine, 30 de metri pătraţi de zonă verde, 4 arbori ornamentali, 140-150 de flori. Noile străzi şi bulevarde ale oraşului sînt, toate, fără excepţie, nişte mari alei. Şiruri nesfîrşite de arbori (predomină teii), care exultă în acest anotimp, încărcaţi de flori şi frunze, într-o orgiastică paradă, într-o continuă şi fastuoasă mărşăluire pe loc. Toate străzile sînt alei, toate spaţiile dintre blocuri sînt crînguri. Toţi atomii văzduhului sînt încărcaţi de mireasmă, plesnesc de mireasmă. Oraşe cu construcţii grandioase am mai văzut, chiar dacă nu cu o asemenea densitate a grandiosului. Nicăieri însă, mărturisim, n-am văzut, pe străzi atît de curate, atît de frumoase, atîta apoteoză vegetală. Nu-i numai opera edililor. Municipalitatea Galaţiului nu are, pentru frumuseţea oraşului, fonduri mai mari ca în alte părţi. E însă grija edilului, împletită, întregită şi prelungită prin grija citadinului, a localnicului. Este, acesta, un alt etaj de viaţă al Galaţiului, este din nou oraşul cel din văzduh, în care florile explodează ca nişte feerice curcubee, în care fluierul vîntului verii deşteaptă păsări, în care intri ca sub bolta unei catedrale a frumuseţii. Am intrat cu cucernicie în acest, credem noi, unic de frumos parc românesc, unde natura, atît de vitregită în alte părţi, îşi păstrează încă intacte vreo cîteva drepturi şi unde, la o răscruce aeriană, care ţine pînă dincolo de zenit, îşi dau întîlnire, într-o frenetică sărbătoare, păsările.

E o operă a epocii noastre, a oamenilor epocii noastre, care au construit un oraş — unul din cele mai mari şi mai frumoase ale românilor — şi care ştiu să-l păstreze. **ILIE PURCARU** ■

P.S. Aşadar — «la Galaţi, plăcută uimire»... Dar de ce ne uimim? De ce ne uimim că un oraş e curat, că e plin de podoabă verde? Ar trebui să ni se pară normal. Ar trebui să ne uimim cînd un oraş al epocii noastre nu e aşa, ci e invers. Dar asta este altă poveste.

Şi fiind aceasta altă poveste, rămînem — impresionaţi — în faţa feţei de azi a Galaţiului. Şi ne zicem: ce bine că, uneori, oraşele noastre ne trimit ochilor, pe lîngă construcţii mari, şi bucurii mici şi candide, în formă de frunze, de flori, de lumină, de puritate.

Fotografii de ION PREDOŞANU ■

LUMEA DE MÎINE

perspectiva omenirii deschisă spre infinit

Înfăptuirile tehnice, prezente sau în curs de actualizare, rod direct al fanteziei, al calculului matematic şi al activităţii experimentale de laborator, deschid perspective de viitor, care acum cîteva decenii ar fi părut himerice. Încă de pe acum, omenirea trebuie să se obişnuiască cu gîndul că planeta noastră nu reprezintă, pentru om, o reşedinţă stabilă şi definitivă şi că viitorul omenirii se află în colonizarea spaţiului. Proiectele profesorului O'Neill, ca şi ale confraţilor săi, din care vom cita în acest articol cîteva alte exemple, conduc la o nouă concepţie şi definiţie a **omului, fiinţă cosmică, destinată a părăsi, în viitor, Pămîntul, pentru a popula o infinitate de colonii în spaţiul cosmic, apropiat sau depărtat.** Se va putea rezolva astfel antinomia fundamentală a umanităţii, consistînd în avîntul permanent şi fără oprire al oamenilor faţă de resursele limitate, în întindere, rezerve de materii prime şi energie, ale Pămîntului. Planeta noastră nu reprezintă, în această concepţie, viitoristă, decît un punct de plecare pentru alte lumi, o simplă fază de început a istoriei umane. În această perspectivă, adevărata aventură umană va începe odată cu instalarea în spaţiu de vaste colonii omeneşti.

Cititorul este rugat să judece validitatea acestor **proiecte ştiinţifice, întemeiate pe calcul matematic** (subliniem şi repetăm faptul), elaborate în ultimul timp şi publicate în reviste de specialitate.

Astfel, pentru cercetătorul Freeman Dyson, cele mai nimerite colonii umane vor putea fi instalate pe comete, care sînt constituite din conglomerate de gheaţă şi pulberi cosmice, măsurînd întinderi de cîţiva kilometri — şi care ar împînzi în număr de cîteva miliarde zonele periferice ale sistemului solar. Avantajele acestor habitate sînt clare: prezenţa apei şi a diverse substanţe chimice va îngădui, prin anumite manipulări genetice, creşterea de arbori sub cupole, oamenii urmînd a duce în aceste aşezări o viaţă arboricolă.

De altă parte, Harry Stines, într-un studiu intitulat **A treia revoluţie industrială: exploatarea ambianţei spaţiale,** arată obligaţia, pentru om, de a proceda la o asanare ecologică a Pămîntului, care se va putea obţine cu uşurinţă, prin transferul industriilor omeneşti în spaţiu. Ne aflăm, în aceste condiţii, în faza unei a treia revoluţii industriale, care va folosi energiile şi materiile prime din spaţiul cosmic. Această revoluţie, după acest autor, se va putea înfăptui în mai puţin de un secol: scadenţa este, aşadar, apropiată, interesînd direct nepoţii contemporanilor noştri.

Nu va fi obligatoriu, aşadar, pentru pămînteni, de a se exila pe comete, a căror existenţă în număr mare este, dealtminteri, ipotetică: imensul număr al asteroizilor, (aflaţi între Marte şi Jupiter), planetele apropiate de Pămînt (Marte şi chiar Venus), vor putea alcătui habitate apropiate pentru colonişti, ce vor putea fi transportaţi de pe Pămînt cu uşurinţă, prin mijlocirea acceleratorilor electromagnetici. (Va trebui să adăugăm că programele de colonizare ale autorilor sînt întovărăşite uneori de zeci de procedee **practice,** pentru folosirea industrială a acestor aşezări cosmice)

...Ne aflăm la începutul unei etape decisive pentru viitorul omenirii. Colonizările spaţiului cu miliarde de oameni, ce vor putea fi săvîrşite în viitoarele decenii sau secole, reprezintă intrarea omenirii într-o nouă fază de existenţă: a epocii în care Cosmosul va fi populat de nenumărate centre de civilizaţie umană autonome, în care spaţiul va fi brăzdat de rachete ţinînd legătura dintre lumi, oferind vieţii şi geniului uman noi şi nebănuite posibilităţi de creştere şi înfăptuire.

ION BIBERI ■

flacăra la dispoziția dumneavoastră

La începutul lunii mai am primit o scrisoare impresionantă semnată de *Cătălina Alexandra* de la Intreprinderea de autoturisme Pitești care, în accente pline de revoltă, demasca abuzurile maistrului Zmeu Vasile de la secția roți profilate a cunoscutei uzine de la Colibași. De pe poziții principiale, combative, semnatara scrisorii dezvăluia nu numai propriile ei suferințe, ci și actele de imoralitate ale acestui personaj afectînd tovarășele ei de muncă. În ceea ce o privește pe ea, s-a ajuns chiar pînă la desfacerea contractului de muncă.

Primim din partea Comitetului județean Argeș al P.C.R. următorul răspuns la memoriul Cătălinei Alexandra:

«...*Din cercetările efectuate împreună cu organul de partid și organul C.F.I. din întreprindere, a rezultat că majoritatea celor reclamate s-au confirmat. Astfel, maistrul Zmeu Vasile de la secția roți profilate a săvîrșit o serie de abuzuri în serviciu (pontaje necorespunzătoare, împrumuturi de bani de la muncitorii în subordine) pentru care a fost trecut din funcția de maistru în funcția de lăcătuș mecanic la altă secție, urmînd a fi sancționat și pe linie de partid*».

Referindu-se, în continuare, la motivele care au dus la desfacerea contractului de muncă a tovarășei Cătălina Alexandra, în adresă se arată că, deși aceasta a avut și ea partea de vină (absențe nemotivate), totuși desfacerea contractului de muncă s-a făcut fără respectul normelor legale: «*Ca urmare a acestor lucruri, judecătoria Pitești admite contestația Cătălinei Alexandra, anulînd decizia de desfacere a contractului de muncă, dispunîndu-se reîncadrarea acesteia în funcția avută, urmînd ca vinovații să plătească retribuția respectivei pe perioada cît nu a lucrat. În concluzie, considerăm că reclamația a fost întemeiată, luîndu-se măsurile corespunzătoare împotriva celor vinovați*».

*

În revista «Flacăra» nr. 22 din 7 iunie a.c., am publicat o sesizare a unui cititor al nostru prin care se relata că multe din vagoanele de cale ferată sosite în Petrila pentru a fi încărcate cu cărbune sosesc din Hunedoara conținînd cantități de minereu de valoare, semn că nu au fost descărcate acolo corespunzător. Primim — în acest sens — din partea Combinatului siderurgic Hunedoara, Uzina 7 Transporturi:

«*Referitor la sesizarea apărută... vă comunicăm următoarele: sesizarea este justă. Într-adevăr, în perioada timpului rece se întîmplă ca pe pereții și podeaua vagoanelor să mai rămînă materiale în vagoane. Aceasta ca urmare a descărcării lor la colbutoare prin răsturnare. Menționăm că instalația aceasta a intrat în funcțiune în trimestrul I 1975, fiind în probe de rodaj*».

*

Consiliul popular al municipiului Craiova ne trimite un amplu răspuns pe marginea scrisorii expediate redacției de către *Truică Virgil*, în care cititorul nostru solicita sprijin pentru aplanarea conflictului cu vecinul său de bloc, inginerul Silișteanu Remus — răspuns din care reproducem:

«...Nu s-a ajuns la rezultatul scontat, deoarece cele două familii interpretează în mod diferit alin. II art. 13 din hotărîrea cu caracter normativ a Consiliului popular al municipiului Craiova nr. 7/1973. Prin această hotărîre s-a urmărit folosirea rațională a instrumentelor muzicale și nicidecum interdicția totală a acestora. Fiica petiționarului folosește pianul — fiind elevă a Liceului de muzică din Craiova — între orele 17-21, cu pauze, deci în orele de activitate prevăzute de hotărîre și în conformitate cu programul asociației de locatari... Cu toate insistențele noastre, nu s-a obținut acordul inginerului Silișteanu Remus. De asemenea, asociația de locatari a venit în sprijinul nostru pentru a aplana neînțelegerile dintre cele două familii și prin aceasta considerăm că treptat vom obține rezultate bune»

N.R. — «Prin aceasta considerăm...». Iată o frază deloc promițătoare pentru micuța elevă care, la cei nouă ani ai săi (menționăm că este deținătoarea a două premii republicane obținute consecutiv la Concursul de muzică instrumentală «Ciprian Porumbescu» în anii 1973-1974), asistă probabil cu ochi mirați la neînțelegerile și descărcările nervoase ale oamenilor mari.

*

Mă numesc *Rusu Gh. Ioan* și locuiesc în comuna Todirești, județul Iași, fiind operator proiecționist la cinematograful din comună; mă «arde» o problemă anume, și aceasta nu e cea a aprinsului sursei de lumină din aparat, ci altceva. Dumneavoastră primiți mii de știri de la corespondenți, despre realizări din cele mai diverse domenii de activitate. Îmi pare rău, dar de data asta eu nu voi face asa ceva: am să mă opresc la o banală cutie de chibrituri de 0,15 lei STAS 2627-73, și anume la proasta calitate a acestor minuscule bețișoare, atît de necesare traiului diurn. Pentru a aprinde flacăra aragazului, am constatat că se consumă uneori pînă la 13-15 bețe de chibrit. Veți spune că e un lucru minor, dar luat în ansamblu acest lucru minor macină nervii consumatorilor. Știm că fiecare om, la locul lui de muncă, respectă calitatea lucrului făcut — oare muncitorii din fabricile de chibrituri au uitat acest deziderat? Ne-ar pare rău, cu atît mai mult cu cît este vorba, aici ca și aiurea, de respectul datorat consumatorilor

*

Este a treia scrisoare pe care v-o scriu, în legătură cu faptul că fiind premiat la un concurs literar, organizat de revista VATRA împreună cu Comitetul pentru Cultură și Educație Socialistă al județului Mureș, în anul 1972, nu am primit premiul ce mi se cuvenea pe drept și nici nu am fost publicat în paginile revistei respective. Dumneavoastră mi-ați reprodus în paginile «Flacării» prima mea scrisoare, dar revista VATRA nu a răspuns sesizării; bănuiesc că pe cea de-a doua ați expediat-o la Tîrgu-Mureș... Ce-i împiedică, oare, pe tovarășii de la VATRA să răspundă?! Sigur că toată povestea asta nu reprezintă mare lucru — *dar ea există! (Anton Theodor*, comuna Tinca, județul Bihor)

*

Într-o scrisoare adresată redacției noastre, numita *Liliac I. Floarea* din Drobeta-Tr. Severin ne sesiza comportarea inadmisibilă a gestionarului Stuparu Ion (punctul alimentar I.C.S.A. nr. 28 Prodaliment), individ care — de față cu alți martori — o admonestase violent, lovind-o cu o sticlă în cap și lăsînd-o în nesimțire, și asta numai pentru că Liliac Floarea îi atrăsese atenția că vinde la persoane cunoscute, refuzînd să o servească. Ne-am adresat în acest sens Comitetului Executiv al Consiliului popular municipal Drobeta-Turnu Severin, de la care — și spre surprinderea noastră — primim acest răspuns absolut uluitor:

«Urmare scrisorii dv. nr. ...vă facem cunoscut că relatarea (făcută de către L.I.F. — n.n.), care a fost lovită cu o sticlă de gestionarul Stuparu Ion, *se confirmă în parte* (?! — n.n.). Conducerea I.C.S. Alimentara, de care aparține acest gestionar, l-a sancționat pe linie administrativă prin Dispoziția nr...., avertizîndu-l totodată că la prima abatere i se va desface contractul de muncă»

N.R. — Salutînd pedepsirea — deși nu exemplară, față de gravitatea abaterii — a lucrătorului în comerț, nu putem să nu revenim asupra formulării pomenite mai sus: cu alte cuvinte, un om care lovește cu o sticlă în capul altuia, lăsîndu-l pe acesta din urmă în nesimțire — *greșește parțial!*

Ne întrebăm cam ce s-ar fi putut întîmpla dacă — în spiritul răspunsului primit de redacția noastră — respectivul gestionar ar fi greșit... *în totalitate?!*

*

Referindu-se la dificultățile întîmpinate în obținerea unei proteze auditive, *Rozalia Popescu* din Drobeta-Turnu Severin ne roagă să cerem precizări în acest sens de la forurile competente. Iată ce-i răspunde Rozaliei Popescu, în urma intervenției noastre, Oficiul farmaceutic nr. 1 București:

«...*vă facem cunoscut că aparatele auditive se obțin prin cerere la Ministerul Sănătății. Cererea, obligatoriu, trebuie însoțită de o prescripție medicală și o audiogramă. După depunerea actelor, mai sus-enunțate, Ministerul Sănătății, prin Oficiul Central Farmaceutic, vă va comunica la domiciliu data și unitatea de unde puteți ridica aparatul auditiv*».

*

La jumătatea lunii aprilie, *Simion Gheorghe* ne relata cu amărăciune și indignare despre calitatea submediocră a unui spectacol de muzică ușoară prezentat în ziua de 7 aprilie a.c. în sala clubului «Aro» din Cîmpulung Muscel, județul Argeș. Din partea Consiliului Central al U.G.S.R., căruia revista «Flacăra» i-a înaintat scrisoarea cititorului nostru, primim următorul răspuns:

«*Spectacolul a fost organizat de Casa de cultură orășenească, aparținînd Comitetului Orășenesc de Cultură și Educație Socialistă, în scopul realizării de venituri pentru bugetul instituției. Interpreții au fost invitați de respectivul comitet care a aprobat atît scenariul cît și textele prezentatorului, Clubul sindicatelor făcînd doar oficiul de gazdă... Se apreciază că sînt reale cele semnalate, vinovate făcîndu-se atît Casa Orășenească de Cultură cît și Nucu Mihăilescu, prezentatorul spectacolului, care în timpul concertului a adăugat comentarii necuprinse în textul aprobat... Menționăm că, în cazul unor spectacole necorespunzătoare, care prin text și muzică atentează la bunele moravuri, instituțiile de cultură ale sindicatelor sînt obligate să refuze închirierea sălilor de spectacole indiferent de formația sau instituția care solicită acest lucru*»,

N.R. — De comun acord cu semnatarii scrisorii, menționăm că asemenea «spectacole» trebuie să stea și în atenția Agenției române de impresariat artistic, precum și a A.T.M., ambele fiind organizatoare ale unor turnee în țară prezentate uneori de formații constituite ad-hoc, cu un repertoriu superficial aprobat, creînd nemulțumiri publicului prin nivelul artistic scăzut al spectacolelor sau printr-o prezență scenică indecentă.

*

Despre necesitatea stringentă și urgentă de a se construi pe strada Castanilor din Chitila trotuare pentru circulația pietonală s-a mai scris în presă. S-a scris zadarnic pînă acum. Pe o distanță de 300-400 de metri pînă la bariera CFR Săbăreni, strada aceasta, lată doar de 5 metri și cu o foarte intensă circulație auto (mai ales autocamioane de toate tonajele), nu are trotuare, iar pietonii, în număr foarte mare la mai toate orele, sînt expuși accidentelor grave, ca să nu mai vorbim că, pe vreme de ploaie și noroi, nu au cum să se ferească de carambolajul provocat de circulația auto. La repetatele cereri ale cetățenilor, primăria comunei suburbane Chitila a răspuns recent că lucrarea nu poate fi începută pînă în anul 1976. ...Eu cred că nu s-au exploatat toate posibilitățile existente, că nu s-a apelat la concursul — pe care sînt sigur că l-ar da — unele întreprinderi locale ai căror muncitori suferă din cauza acestor neajunsuri edilitare, că nu s-a făcut nimic pentru mobilizarea cetățenilor la o acțiune obștească de muncă voluntară ș.a.m.d. Problema a fost tratată, după părerea mea, cu prea multă ușurință față de gravitatea pe care o prezintă. Buna gospodărire a comunei (la doi pași de Capitala țării) presupune măsuri imediate pentru înlăturarea unei situații care-i expune pe locuitori la grave accidente. (*Ion Finică* — București)

*

M-au impresionat mult cele două articole publicate în Flacăra (nr. 22 din 7 iunie a.c.) îndreptate împotriva unor flagele ale «civilizației» noastre — alcoolul și tutunul... Autorii articolelor au dat tiparului materiale bogate în idei, convingătoare, sugestive, la obiect. Subscriu la ideile exprimate în articole și aș dori să-mi aduc și eu contribuția mea modestă la acțiunea de combatere a acestor nocive deprinderi. Cît privește discuția în legătură cu metodele cele mai eficiente de combatere, personal cred mai puțin în metoda zisă «chirurgicală» de abandonare bruscă a fumatului sau băutului și cred mai mult în metoda de dezobișnuire treptată, în etape. Dealtfel chiar și deprinderile de a fuma sau bea nu apar brusc, ci pas cu pas. Dar, la urma urmei, ambele metode pot fi folosite cu succes, în funcție de gradul conștientizării subiectului, al puterii lui voliționale, al sensibilității sale etc. Important este ca acțiunea STOP FUMATULUI, STOP ALCOOLISMULUI să fie coordonată după legile științifice ale dialecticii și de practica socială. În încheiere, cer să fiu înregistrat printre cei care nu numai că nu doresc să se autopolueze cu fum de țigară și alcool, ci doresc să devină propagandiști activi și combativi împotriva răspîndirii acestor obiceiuri primejdioase nu numai pentru individ, ci și pentru viața socială în ansamblu. (*Jora Vasile*, Altîn-Tepe, județul Tulcea)

*

Elevii și cadrele didactice ale Școlii nr. 10 din orașul Tg. Frumos — ne scrie *Dumitru Păpușoiu* — au fost din nou în fruntea acțiunilor patriotice de masă. Printre altele, în ziua de 11 iunie 300 de elevi împreună cu personalul didactic și administrativ au ajutat la prășit și curățat via fermei I.A.S. Tg. Frumos. La sfîrșitul zilei de muncă, toți participanții la această acțiune au avut satisfacția de a privi rodul muncii lor: un însemnat număr de hectare îngrijit amenajate, în vederea rodului îmbelșugat ce are să vină.

*

Mă numesc *Ionuț Stancu* și vă scriu în numele membrilor formației de teatru (amatori) a Casei de cultură a sindicatelor din Craiova. Nu știu dacă merităm ca rîndurile acestea să apară în revista dumneavoastră, dar dorim să transmitem bucuria noastră și altora. Acum cîtva timp (mai precis în seara zilei de 12 iunie a.c. orele 19), am sărbătorit spectacolul numărul 50 cu piesa «Nota zero la purtare», comedie în trei acte de Virgil Stoenescu și Octavian Sava. Mulți spun că spectacolul a fost reușit, iar noi, actorii amatori, am trecut parcă printr-un vis: nu ne venea să credem că am atins cifra 50! Desigur, pentru un teatru profesionist cifra 50 este poate doar un început, pentru noi însă, niște amatori, *cincizeci* este o cifră mult dorită, rară. La spectacolul omagial ce a avut loc aici, la Craiova, a asistat și dramaturgul Virgil Stoenescu. Sîntem o formație tînără și dorim să facem numai lucruri frumoase.

N.R. — *Nu numai că rîndurile acestea merită să apară în revista noastră, dar ținem să felicităm la rîndul nostru întregul entuziast colectiv al actorilor amatori craioveni, dorindu-le sincer ca nobilele lor intenții de a se afirma și pe mai departe pe delicatul și greul drum al artei să se realizeze pe deplin.*

*

Mă numesc *Arnăutu Constantin* și locuiesc în municipiul Galați. După cum se știe, de curînd s-a încheiat anul școlar 1974-1975. Copilul meu, care a trecut în clasa a VIII-a, a terminat cu medii destul de bune, totuși... Mai exact, despre ce este vorba: l-am obișnuit în decursul vacanțelor trecute ca, periodic, să continue pregătirea prin recapitulații și exerciții, îndeosebi la acele materii numite științe exacte. Anul acesta nu știu cum va putea recapitula, pentru că odată cu ultima oră de curs toate manualele au fost strînse de la copii. Sigur, măsura este bună dacă ne gîndim la economii și la faptul că alți copii vor trebui să învețe după ele. Propun totuși ca manualele distribuite gratuit la începutul anului școlar să fie lăsate elevilor și în perioada vacanței mari, firește cu obligația ca la începutul viitorului an școlar să le predea în bună stare, eventual suportînd compensația materială a gradului lor de uzură.

*

Dragă redacție, mă numesc *Cocoruț Marin* și locuiesc în Petroșani, județul Hunedoara. V-aș ruga, dacă se poate, ca în pagina «Flacăra la dispoziția dumneavoastră» să inserați aceste rînduri-întrebare: între două conferințe medicale, dacă nu găsim compot dietetic, putem folosi băuturi alcoolice, din abundență prezente în stațiunile balneo-climaterice?!... Să mă explic: se cunoaște și se recomandă medical, îndeosebi bolnavilor de diabet, pentru efectul curativ, cît de util este să folosim compoturile dietetice. Totuși, prin părțile noastre încă nu am văzut asemenea compoturi. De ce? Fructe sînt suficiente, linii de preparare în fabrici de conserve există ... În schimb, în majoritatea stațiunilor balneo-climaterice, în care, la fel, se știe, oamenii vin la tratament, după ce asculți o conferință de educație medicală, intrînd în holul oricărui hotel, și nu numai aici, găsești din abundență băuturi alcoolice în sortimente foarte diferite... Mi se pare că situația aceasta este departe de a fi firească.

POȘTA REDACȚIEI

Valeriu Ghidiceanu — Urziceni. Adresîndu-ne M.I.C.M.U.E. — C.I.E.T.C., am fost informați că Dispoziția de repartizare în producție la Intreprinderea ferite-Urziceni a fost emisă de comisia de repartizare. Dumneavoastră cunoașteți că repartizarea s-a făcut prin alegere, ținîndu-se seama atît de media obținută, precum și de unele criterii de ordin social (Decretul nr. 158/970). În scrisoare afirmați: «legea zice că stagiarii nu au dreptul la nici un fel de transfer, iar C.I.E.T.C. o încalcă pentru unii». În decretul sus-menționat se prevede: În timpul efectuării stagiului, absolvenții vor putea fi transferați în interesul serviciului în condițiile prevăzute de normele legale în vigoare. Conform Legii nr. 1/1970 art. 11 acest transfer se poate realiza numai obținînd aprobarea organului ierarhic, care are dreptul să analizeze și să aprecieze temeinicia cererilor în raport de necesitățile producției.

Maria Gugoașă — comuna Copălău. Trustul de construcții industriale Iași ne-a informat că prin adresa nr. 11468 din 5 iunie a.c. s-a comunicat Consiliului popular al județului Botoșani acordul de transfer în interesul serviciului, conform art. 11, alin. a, din legea 1/1970. Rămîne de transmis și avizul Ministerului Construcțiilor Industriale, unde s-au făcut demersuri în acest scop de către trust, în conformitate cu prevederile legale.

Gheorghe Boboș — comuna Valea Mare-Pravăț. Constatîndu-se de către Procuratura Generală că sesizarea dumneavoastră pe care ne-ați trimis-o este întemeiată, s-a declarat recurs extraordinar, trimițîndu-se la Tribunalul Suprem pentru rejudecare.

Ion Radu — Bușteni. Reveniți cu precizări. Ceea ce ne-ați trimis nu este convingător. Nu uitați să ne scrieți și adresa completă.

MARGA NEDELEA ■

«FLACĂRA» nu ia în considerație scrisorile anonime. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți.

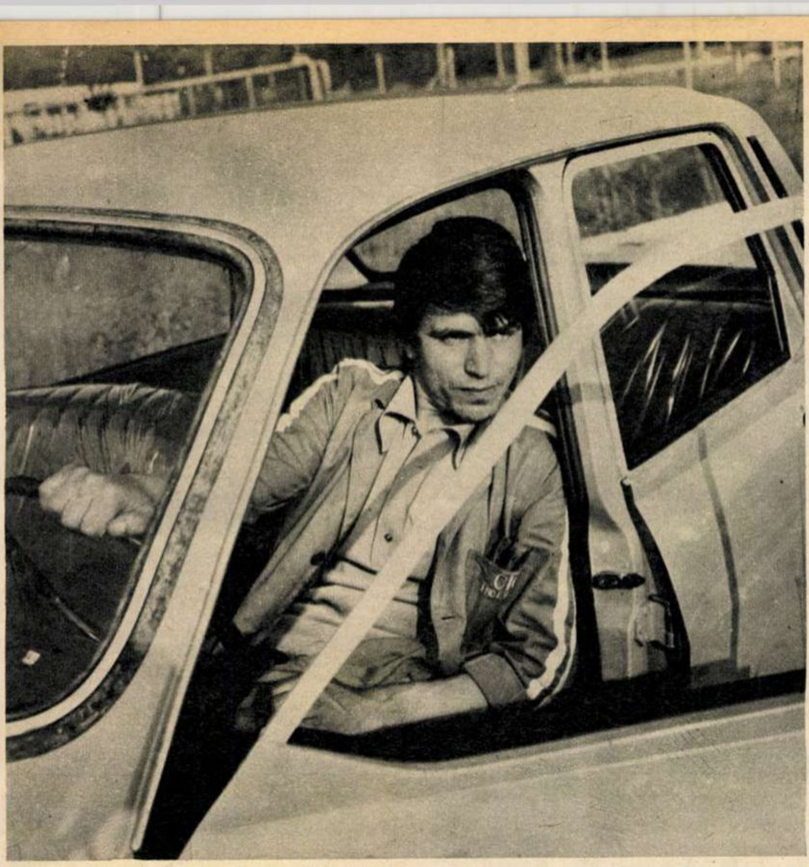

Știam și înainte să conduc, dar aici, la uzină, am învățat adevărata meserie (Sora).

Fotografie de ELENA GHERA ■

«de multe ori am impresia că pot comanda o mașină cu sufletul»

● Pe un parapet de lemn, un om veghează zi și noapte pista de încercare a autoturismelor «Dacia». Îl cheamă Gheorghe D. Toader și e paznic. Prezența lui aici, într-un cîmp verde, distonează cu peisajul, dar e necesară. «Am consemn. zice, să păzesc pista de încercare, să nu umble nici picior de pasăre pe ea, decît dumnealor, încercătorii. La început, cînd i-am văzut, îmi spuneam: maică, ăștia-s nebuni de-a dreptul! Pe urmă m-am obișnuit cu dînșii, iar acum îmi sînt prieteni. Pe unu îl cheamă Alboiu și e din comună de la noi. O mînă de om e Alboiu ăsta și toți îl strigă Manix. Aleargă mașinile ca în filme și îl auzeam eu că se pregătește de raliuri. Odată a oprit lîngă parapet și îmi zice: «Hai, nea Toadere, să te fac o cursă». Fugi de-aici, mă băiete, că mă răstorni. S-a mai oprit și alt-dată și iar mi-a zis: «Hai bre, nea Toadere, că zău nu te răstorn». Și, neică, m-am dus. N-am apucat bine să mă așez, că s-a și smuls cu mașina, de credeam că nu mai sîntem pre pămînt. Măi Manix, măi Alboiule, îl rog, las-o bre, neică, mai încet. «Încet, nea Toadere, încet», zice, și accelerează mai tare. A făcut cu mine toate alea, adică a parcurs toate probele. Cînd m-am scoborît din «Dacia», era o aia galbenă, frumoasă, nu știam cum să-mi așez pălăria. Și treceți acolo că mașina era încercată, că altfel nu mă suiam».

*

— Mergeam cu 100 de km pe oră. Cînd am ajuns în zonă m-am gîndit astfel: dacă merg înainte, trec prin gardul de sîrmă și mașina se poate distruge complet. Dacă iau viraj, cu 100 de km pe oră, mă răstorn precis. Încerc ultima șansă, mi-am zis. Și atunci din viteza a 4-a am trecut direct în a 2-a. În cazul acesta ar fi avut de suferit numai cutia de viteze. Oricum, riscul era mult mai mic și pentru mine și pentru mașină. Din fericire, cutia de viteze nu s-a spart și am scăpat ușor. Pe urmă mi-am notat cîteva idei în carnet, am adunat băieții din schimbul pe care îl conduc și le-am vorbit despre ultima variantă care mai poate fi folosită în astfel de situații. Noi așa procedăm: cînd se întîmplă cîte un carambol, facem un caz de studiu din el. Așa ne îmbogățim experiența.

Am derulat trei secvențe din pelicula unui emoționant și posibil film, pe care 20 de băieți tineri îl repetă zi și noapte, indiferent dacă afară ninge sau plouă. Ei se numesc piloți de încercare, iar curajul este meseria lor. Ei luptă să depisteze orice defecțiune eventuală, uneori cu destul risc, să o elimine, ca atunci cînd dumneavoastră vă urcați la volan să fiți în siguranță, iar mașina să funcționeze perfect. Ce i se cere unui încercător în situații limită? Să aibă, cum se spune, sînge rece, mobilitate în gîndire, în fracțiuni de secundă să ia decizia cea mai apropiată de decizia ideală a momentului. Să fie un virtuos al volanului, dar și al motorului.

Florea Sora are 30 de ani, e argeșean de origine și locuiește la blocuri în Ștefănești. Conduce mașina de 11 ani și de 3 face încercări. «Am venit, zice, de la IRTA Pitești, pentru că visam să ajung pilot de încercare. Știam și înainte să conduc, dar aici, la uzină, am învățat, cred eu, adevărata meserie. Acum port mașina cum vreau, adică fac cu ea tot ceea ce e permis. Pentru mine, cînd mă așez la volan, este ca și cînd aș îmbrăca un costum care trebuie să mi se potrivească perfect. De multe ori mi se pare că mîna sau piciorul acționează înaintea gîndului, că mișcarea devine gest-reflex. Adevărul e că orice comandă pe care o executăm e demult și îndelung gîndită. Nu știu cum să vă zic, dar de multe ori, la viraje mai ales, am impresia că pot comanda o mașină și cu sufletul».

O Dacie roșie rulează fulgerător. Acul kilometrajului urcă pînă la 110-120 km pe oră și, cînd intră în zona de frînare, se oprește brusc. Frîna ține. Pornește din nou, la 60 km pe oră Sora mișcă volanul într-o parte și alta, mașina începe parcă să danseze, descrie opturi, iar alteori rămîne numai pe două roți. Fără să vreau, îl întreb pe Sora dacă are copii. Îmi înțelege starea de spirit, zîmbește și îmi spune că are o fetiță de 4 ani, pe care, firește, o iubește foarte mult. Îi urmăresc mișcările. Sînt precise, sigure, executate cu oarecare forță. Tensiunea la care lucrează îi încarcă fruntea de sudoare. Cu toate acestea păstrează un aer calm, de siguranță de sine. Acul indicatorului de viteză iar urcă la peste 110 km și prin minte îmi trece un gînd: ce s-ar întîmpla dacă...? Dar Sora este unul din cei mai buni încercători și el nu-și face decît meseria. Ceea ce face acum cu mașina, în care mă aflu și eu, Sora și ceilalți piloți repetă de 20 de ori în 8 ore. Atîtea mașini încearcă un pilot. Acul kilometrajului coboară din nou la 40 km pe oră. Sora virează brusc dreapta și acționează frîna de mînă. Cauciucurile fluieră tînguit și mașina se întoarce la 360°. Observ, sau poate abia acum rețin, că Sora e un tînăr înalt, atletic, că poartă pantaloni și bluză albastră cu două dungi albe în lungul mînecilor. Este echipamentul după care pot fi recunoscuți chiar și de nea Toader, paznicul, piloții de încercare. Pe buzunarul bluzei sînt cusute inițialele controlului tehnic de calitate (CTC). După alte cîteva sute de metri Florea Sora repetă manevra și mașina revine la poziția inițială de mers. Urmează viraje bruște pe care le ia cu 70 km pe oră și constat că avea dreptate cînd spunea că, uneori, la viraje își comandă mașina și cu sufletul. De acum mașina este purtată pe o pistă accidentată, unde i se încearcă suspensia. Pista se compune din pavele normale, pavele anormale, iar o porțiune foarte accidentată este numită sugestiv și oarecum ironic «spinare de măgar». Urmează o porțiune cu obstacole mobile și o alta numită la fel de sugestiv «coadă de pește». După acest drum destul de dificil, Sora notează într-o fișă de observații constatările făcute cu privire la comportarea motorului, a frînelor, direcției și cutiei de viteze, a ambreiajului și suspensiei. «Au fost situații — ne spune încercătorul Vasile Ciubuc, 26 de ani — cînd am observat unele defecțiuni. «Ne putem da seama ușor că încercătorilor le revine o mare responsabilitate, că fiecare este stăpînit de sentimentul datoriei lor, și nu numai profesionale, de vreme ce toți gîndesc astfel: «oricît de mică ar fi o defecțiune, mai bine să se întîmple la noi decît la client».

Inginerul Mircea Ilioaea poate fi și pilot de încercare de vreme ce este inițiatorul și organizatorul echipei de raliuri a uzinei. E moldovean de origine, are 37 de ani și în 1969 a realizat cel mai bun punctaj la curse devenind astfel campion național de raliuri. Își amintește cu plăcere de raliurile Sucevei, Narciselor, de cursa de coastă Măgura-Bacău etc. Participarea lui și a echipei la raliuri nu o situează deloc în afara intereselor uzinei. A terminat facultatea de mecanică secția motoare, a devenit un bun specialist în motoare, și prin aceasta se simte obligat să realizeze adaptarea unor mașini de serie în scopul participării lor la competiții. Urmărește îmbunătățirea performanțelor dinamice, în special prin mărirea puterii motoarelor. Cu o «Dacie 1300» echipată cu motor normal de 54 CP Ilioaea a obținut 80 CP, imprimîndu-i mașinii o viteză de 185 km pe oră. O altă problemă, care îl interesează în mod deosebit la raliuri, este îmbunătățirea ținutei de drum a mașinilor. Adică este vorba de stabilitate, de derapaje controlate, accesibilitate pe trasee accidentate etc. De mai bine de 10 zile inginerul Mircea Ilioaea, împreună cu grupul său de specialiști, lucrează și cîte 16 ore pe zi. Aleargă de la o mașină la alta, dă indicații, îmi spune că un inginer într-o secție sau într-o uzină are și un rol social, de vreme ce pe dînsul îl așteaptă «băiatul de colo», un student venit de la București pentru a-i oferi consultații pentru proiectul de diplomă. Dar cu toată multitudinea de probleme, cînd mai prinde cîte-o pauză revine tot la raliu, ca la o veche pasiune, exprimîndu-și de data aceasta regretul că n-a putut «scăpa» să participe și la raliul Victoriei. «O dată — ne spune — am participat cu echipa uzinei, formată din 14 componenți, la raliul Poloniei. Cursa era înscrisă în campionatul mondial al mărcilor. Din 3260 km de traseu, numai 600 erau pe asfalt, iar restul pe drumuri accidentate. Din cauza necunoașterii terenului, în munții Tatra am scăpat mașina într-o rîpă. Am stat 55 de ore pînă m-au regăsit colegii de cursă. Pe urmă am reparat-o și am venit cu ea pe roți». Acum, inginerul Mircea Ilioaea, la fel ca și încercătorii Florea Sora, Nicolae Popescu, Ion Alboiu, Vasile Ciubuc și alții, visează la alte viitoare raliuri, nu numai de dragul de a participa, ci mai ales pentru a urmări comportamentul mașinilor în efort, pentru a le îmbunătăți continuu parametrii calitativi.

N. GRIGORE MĂRĂȘANU ■

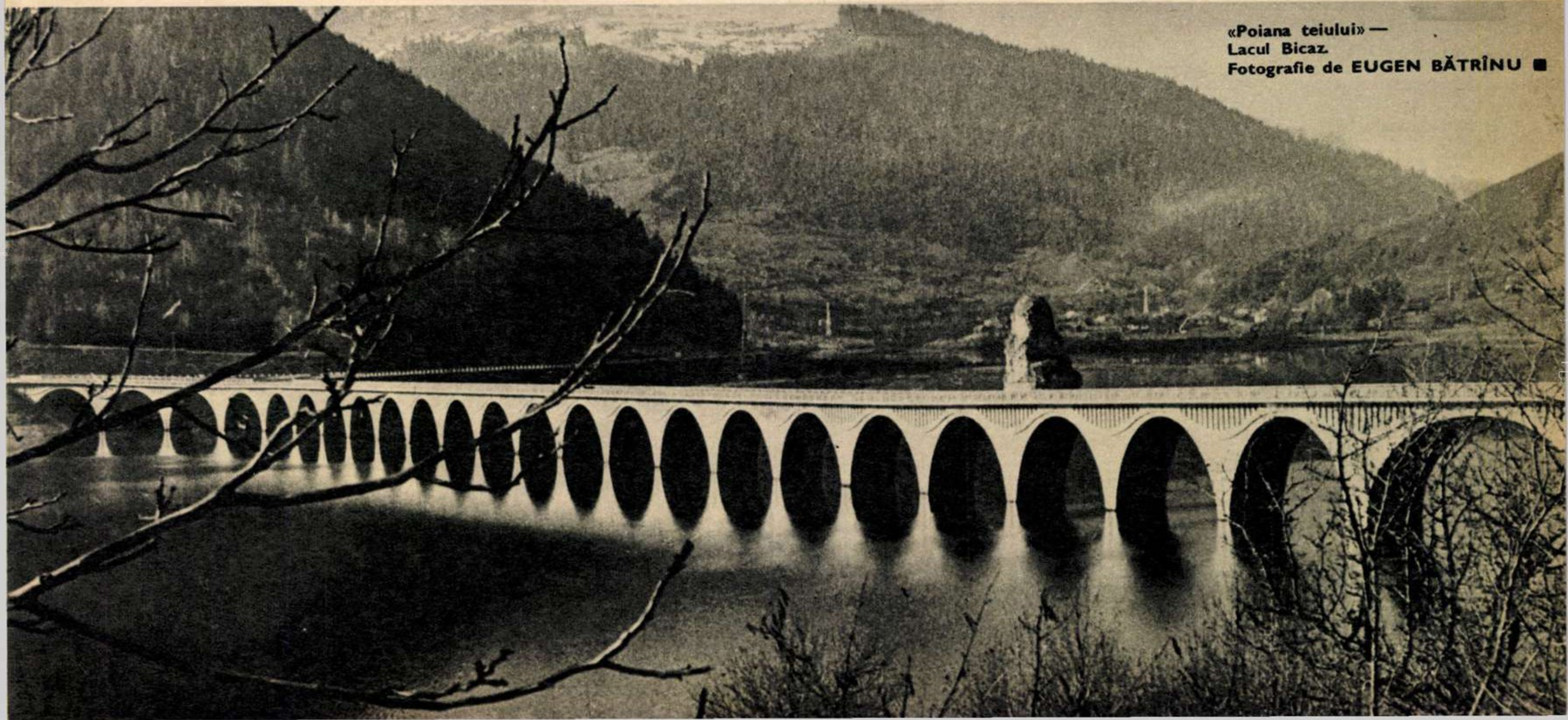

«Poiana teiului» —
Lacul Bicaz.
Fotografie de EUGEN BĂTRÎNU ■

sute de femei datorează medicului anca cioltei bucuria primului zîmbet de copil

Albumele cu fotografii, florile, revistele, în sfîrşit, tot ceea ce constituie ambianţa sălii de aşteptare a Secţiei de combaterea sterilităţii de la maternitatea Giuleşti sînt subtile avanposturi psihologice ale unui cabinet prin care trec de obicei femei care îşi doresc aproape cu disperare să aibă copii, şi care, de cele mai multe ori, ajung aici descurajate de tratamentele eşuate, sau incompetente, într-un fel resemnate în faţa acestei ultime încercări de a fi mame («Eu nu am copii, dar am fost fericită cînd am văzut aceste fotografii care mi-au redat speranţele»).

— Tratamentul, îmi spune şefa secţiei, doctor docent Anca Cioltei, trebuie făcut fără spaimă, de comun acord, eu arătîndu-i pacientei riscurile de la bun început. Şi femeile îşi asumă, pentru a fi mame, chiar riscuri, suportă un tratament lung şi uneori foarte dureros.

Doctoriţa Anca Cioltei este încă tînără şi frumoasă, deşi a muncit enorm, imens, aproape inuman, străbătînd un drum al medicinei prea puţin umblat la noi şi la care, în anii facultăţii şi specializării, nici nu se gîndise, un drum la care trebuie să-ţi «iei» bogate cunoştinţe de biologie, endocrinologie, chirurgie, ginecologie, obstetrică, în general tot ce ţine de reproducerea umană.

«Nimic nu egalează zîmbetul gingaş al unui copil, lacrima agăţată de gene, primul cuvînt sau mînuţa lui caldă pe care o simţi pe obraz. Toate aceste comori au devenit ale noastre datorită minunatelor dumneavoastră mîini. Pentru ele vă mulţumim».

— Am primit o educaţie în stilul ăsta: trebuie să munceşti, să faci, să renunţi la multe din ce ţi-ar place, găsind marea satisfacţie în rezultatele muncii tale. Cînd am venit aici şi am început să fac sterilitate sub egida profesorului Sîrbu, deşi lucram singură, terenul trebuia defrişat, iar eu nu aveam decît 25 de ani, am înţeles că totuşi aceasta este o şansă, şansa mea de a mă afirma muncind, citind, învăţînd. Nu, nu cred că era o simplă ambiţie, am spus, aşa am fost eu educată, să merg mai departe în meseria asta grea, de uzură, de «rampă», cum zicem noi.

O ascult cu plăcere pe această atît de tînără membră a Societăţii Franceze de ginecologie,

1

2

autoare de comunicări și lucrări de specialitate, abia ieșită din sala de operație, obosită, neliniștită nu atît de ce a fost, cît de ce va fi, impunîndu-și să nu aibă necazuri personale în fața pacientelor, care îi mai spun și «medicamentul nostru tonic de dimineață», și de aceea aparent mereu veselă, încurajatoare, tenace. O ascult la fel chiar și atunci cînd îmi spune că, față de femei, majoritatea bărbaților sînt înapoiați cu 30 de ani (!), că de prea multe ori femeile vin singure aici și că de prea multe ori vin de frică să nu le lase bărbații, că unii dintre aceștia refuză să fie consultați în cazurile de sterilitate primară, cînd nu se știe din cauza cui cuplul nu are copii sau pur și simplu refuză să aibă copii, impunîndu-le soțiilor lor să-și «uite» vocația lor adevărată de mame.

— Sînt paciente, o susține și asistenta sa principală «Măriuca», care din cauza soților fac tratamentul ambulatoriu pe ascuns și cîteodată tocmai din cauza asta nu le reușește. Li se pare și lor, e drept, că tratamentul e simplu și nu-l urmează corect, exact așa cum li s-a spus, ceea ce e o mare greșeală.

La început, aveam să aflu, combaterea sterilității în cadrul maternității Giulești, a apărut ca o idee generoasă a profesorului doctor docent Panait Sîrbu, pusă în practică benevol, printre picături, de către acesta și alți cîțiva «voluntari». Dealtfel, deși fișa nr. 1 datează din 1958, oficial cabinetul a fost înființat în 1966, an în care s-a creat și un post de doctor pentru el. Treptat, cu ajutorul profesorului, își dezvoltă capacitatea, ajungînd astăzi ca, în afara consultațiilor preambulatorii care se dau de trei ori pe săptămînă, să poată interna în cele 25 de paturi femeile din provincie și din Capitală, care necesită investigații speciale, operații de combatere a sterilității sau sînt gravide în urma tratamentului ambulatoriu și au nevoie de o urmărire permanentă. Pregătirea personalului medical, aparatura care permite investigații la nivel înalt și medicamentația indigenă și străină gratuită au pregătit și au asigurat succesul, mai bine zis popularitatea de care se bucură astăzi acest serviciu, cunoscut mai mult din discuțiile pe care le poartă femeile între ele, iar de curînd și prin medicii care au urmat cursuri de specializare în cadrul lui.

Răsfoiesc fișe, foi care rezumă în termeni reci, de specialitate, drame de familie, cu femei cărora le-au murit primul copil și încearcă disperate să fie din nou mame, cu femei care au sperat ani de zile să nască, supunîndu-se tratamentului cu stoicism, cu femei care nu reușeau să-și mențină sarcinile....

— Am venit aici necăjită și amărîtă (Georgeta M.), pentru că după patru ani de căsătorie pierdusem trei sarcini, una la 4 luni, două la 3 luni. Iar acum sînt cea mai veselă din salon, pentru că totul merge foarte bine, sînt în 4 luni jumătate, «fetița mea a început să dea cu degețelu, e tare zglobie, soțul mi-aduce în fiecare zi flori».

— Cum ați ajuns aici?

— Am o vecină, Ileana C. Amîndouă eram însărcinate, mie îmi mergea foarte bine, la ea era mai complicat, mai pierduse sarcina, avea R.H. negativ, stenoză mitrală. În luna a III-a ea s-a dus la dr. Anca Cioltei, a urmat tratamentul. Are acum o fetiță, Alina, frumoasă ca o reclamă de lapte praf. Eu am pierdut sarcina. Și atunci am venit și eu la cabinet, anul trecut. Cînd am intrat în cabinet, nu mi-a venit să cred, mă întrebam văzînd-o atît de tînără, dînsa să fie persoana eminentă de care mi s-a spus? — Da, mi-am spus... Un om excepțional, la care îmi plac mai ales seriozitatea cu care stă de vorbă cu tine și optimismul.

Rozalia N., educatoare în Pitești, își dorește un copil «al ei» de ani de zile, s-a operat și speră ca în septembrie....

— Încrederea în dumneaei m-a determinat să continui aceste investigații, să-mi asum riscul operației, deși soțul meu nu era de acord cu ea.

«Mă număr printre tinerele copleșite de dorința de a aduce pe lume o ființă care să întregească fericirea căminului nostru, să fie mereu sensul adevărat al vieții mele și a soțului meu».

E atît de apropiată de noi, are tact, simțul umorului, vii cu drag la omul acesta.

— Ce vă doriți, băiat sau fată?

— Orice, copil să fie. Răzvan sau Ana Maria.

R. Rozalia este inginer agronom. Are un băiat de 9 ani, însă își mai dorește unul, poate o fată.

— Pe mine nu m-a trimis nici un doctor. Pierdusem două sarcini, i-am povestit cuiva că aș mai vrea un copil și aceasta mi-a spus: duceți-vă în București și internați-vă la dr. Cioltei. Acum sînt în 4 luni, viu la două săptămîni și probabil că voi sta mai mult internată pînă la naștere. Dînsa hotărăște. N-am întîlnit medic care să se poarte așa, în mod egal, cu pacientele. Fiecare caz înseamnă pentru dînsa poate mai mult decît pentru pacientă.

Rodica I. are de un an de zile o fetiță, Anca Mirela. Ea și soțul ei, Dan, au avut marea fericire de a fi părinți după ce o vreme își pierduseră speranța.

— Am stat în spital, fără să mă mișc, aproape 3 luni și încă 3 cu întreruperi. Am născut la 8 luni și o săptămînă. Aveam o mulțime de idei preconcepute pe care dînsa mi le-a spulberat pas cu pas, tratamentele sînt lungi, dureroase, îți vine să renunți... Bucuria însă de a fi mamă este imensă, uiți pur și simplu totul și n-ai ochi ca să te saturi privindu-ți copilul.

Un tratament de sterilitate, cu toate investigațiile și operațiile posibile, pînă la graviditate costă cîteva zeci de mii de lei. Anual, totalul depășește aici o jumătate de milion de lei. Anual se dau gratuit mii de consultații (și nu numai la Giulești, ci și la Filantropia) femeilor care, respectîndu-și adevărata și inegalabila lor vocație, doresc, în pofida tuturor obstacolelor aparent de netrecut, să fie mame, să crească în grădina țării aceste flori atît de gingașe, fără de culoarea și parfumul cărora pămîntul ar fi pustiu ca o piatră.

IULIAN NEACȘU ■

1. Doctor docent Anca Cioltei, «medicamentul tonic de dimineață» al viitoarelor mame.
2. ... Și n-ai ochi ca să te saturi
3. Răsfoind albumele din care lipsesc, deocamdată, fotografiile propriilor copii.

Fotografii de
RADU CONSTANTINESCU ■

3

cum a ajuns un mecanic de turbine termice autor de memorii

În anul 1969, Ioan Macrea, mecanic turbine termice la Fabrica de hîrtie și cartoane «Comuna din Paris» din Piatra Neamț, propune o inovație la turbina de 3 000 KWh existentă în centrala termică a întreprinderii. Era vorba, după cum arată într-o scrisoare adresată de curînd redacției noastre, de «Introducerea unei prize nereglabile de 12 kgf/cm^2 la turbina AKP 3», modificare ce ar fi urmat să aducă importante economii, întrucît turbina existentă — în care aburul intră la 35 atmosfere și iese la contrapresiunea de 2,6 atmosfere — nu produce în mod obișnuit decît 500 KWh vara și aproximativ 1 000 KWh iarna, aceasta datorită faptului că nu este folosit tot aburul disponibil pentru acționarea respectivei instalații energetice. Ceea ce propunea mecanicul era tocmai folosirea din plin a aburului, creșterea pe această cale a energiei produse pe cont propriu de către întreprindere și, totodată — pentru că nu alta ar fi fost consecința aplicării acestui procedeu — diminuarea cantității de energie pe care fabrica o cumpără din sistemul energetic național. Potrivit calculelor estimative făcute de către autorul inovației — și mai apoi autor a numeroase memorii pe această temă — ar fi fost vorba de o economie de nu mai puțin de 2,3 milioane de lei anual. S-ar fi înlocuit, în același timp, o stație de răcire a aburului adusă din import (Suedia), plătită cu valută, și care, într-o anume privință, înseamnă pierderi apreciabile de gaz metan: «Ardem în cazan gazul metan de pomană — se spune în scrisoare — să ridicăm temperatura aburului la 450 de grade Celsius și venim în stație cu un jet de apă și răcim aburul la 180 de grade (deci facem o risipă de energie în zadar)». Inovatorul propune ca și cele opt tone de abur — care în mod normal trec prin stație — să acționeze turbina, procesul de uscare a cartoanelor avînd loc în tot atît de bune condiții, și, în plus, realizîndu-se și economiile amintite. Mai trebuie adăugat că modificarea ce urma să se aducă turbinei nu costa mai mult de 400 de lei.

Propusă în 1969, inovația este respinsă de către cabinetul tehnic al întreprinderii în 1970. Dar Ioan Macrea nu depune armele. Insistă, și drept rezultat inovația e trimisă unui institut de specialitate. *Institutul de studii și proiectări energetice București* apreciază inovația drept «interesantă și utilă, oportună, deoarece ridică puterea electrică produsă în prezent de grup cu circa 200-300 de KW și mărește economia anuală de combustibil la factorul producție de energie electrică». Se mai spunea în confirmarea institutului amintit că «beneficiarul urmează a obține avizul necesar din partea constructorului turbinei». În acest sens lucrurile evoluează în bine, *Institutul de cercetare și proiectare echipamente termoenergetice București, Filiala Reșița*, cade și el de acord a se face modificările propuse. Desigur, în anumite condiții. De exemplu, aceea ca lucrarea să se facă numai cu sudori calificați!

În mai 1972 are loc un prim experiment. «Din condicile de producție ale secției — se arată într-un referat anexat dosarului — s-a constatat imediat o scădere de circa 20-30 la sută a producției prin scăderea capacității de uscare. După o săptămînă — pe data de 14 mai — s-a trecut doar la alimentarea uscătorului nr. 1 (vechi) din priza nereglabilă, uscătorul nr. 2 fiind alimentat, ca în situația inițială, de contrapresiunea turbinei». Numai că în același dosar — al inovației lui Ioan Macrea — se dau, pe două coloane, producțiile realizate de cele două uscătoare, și nu este deloc greu de observat că ele au produs, în acele zile, sensibil egal (în plus, primul, alimentat de la priza nereglabilă, funcționa și în condițiile obținerii unor importante economii de energie). Experimentul este oprit însă în aceeași lună, pe 20 mai, iar după alte patru luni de așteptare se comunică autorului că i se respinge lucrarea. Acesta face o contestație la fosta Centrală de celuloză și hîrtie de la Bacău, unde, în decembrie același an, se ia hotărîrea definitivă de a se respinge inovația prizei nereglabile (motivul fiind cel arătat deja mai sus: scăderea producției). De fapt, după cum arată mecanicul Macrea, un motiv serios pare să fi fost acela că uscătoarele mergeau în zilele experimentării atît de bine încît în scurt timp s-ar fi ajuns la a avea o capacitate de uscare mai mare decît cea de producție!

Nefiind împăcat cu soluția dată, Ioan Macrea, care își ia între timp drept colaborator pe Constantin Axinia, se lansează în anul următor — 1973 — în redactarea a numeroase memorii, în care, evident, își susține cauza. Are și satisfacția de a fi înțeles, după cum se vede din apariția unui material în presa centrală, nesoldat însă cu o măsură practică. În urma acestor insistențe, în anul următor se acceptă totuși din nou experimentarea funcționării turbinei cu priză nereglabilă (începînd cu 9 iulie 1974). O acțiune ce-și dovedește utilitatea și eficiența, cu atît mai mult cu cît, între timp, numărul mașinilor de fabricat carton sporise de la 8 la 11. Încercarea se termină însă brusc, la 20 iulie. Din cele ce ne spunea inginerul-șef Iorgu Ciobanu aflăm că nu este vorba nici pe departe de rea-voință ci, dimpotrivă, de o înțelegere plină de răbdare față de o inovație care are «o idee constructivă», dar necesită ea însăși unele modificări: echiparea mașinii cu o «clapetă» ce ar da mai multă siguranță funcționării agregatului. La rîndul său, inginerul Constantin Gheorghiu (specialitate: chimist, nu energetician) susține sus și tare că inovația «nu e utilă, neasigurînd producției nici cantitate, nici calitate», cu toate că dosarul dezminte aceste afirmații, înscriind conștiincios cifrele care exprimă în kilograme produsele obținute și cuprinzînd la un moment dat mențiunea: «calitate bună». Șefa cabinetului tehnic al întreprinderii, Silvia Anemțoaicei, era, de asemenea, de părere că inovația lui Macrea este neoportună, și aceasta datorită faptului că mecanicul «vede lucrurile numai ca energetician». Adevărul este că Ioan Macrea, din cei 37 de ani de muncă, 32 a lucrat tot în fabrici de hîrtie, nefiind la compartimentul energetic al vreunei fabrici de nasturi, pantofi sau tractoare, și deci cunoscînd foarte bine și elementul «producție». Ultimii 25 de ani i-a petrecut chiar în această întreprindere, ani suficient de mulți pentru a învăța — ca energetician — că energia (și eventual economia ei) nu contează aici decît în măsura în care ea se materializează, zilnic, în hîrtie și în cartoane, lucru dovedit dealtfel și prin cele cîteva inovații și raționalizări cărora le-a fost, în acest răstimp, autor.

Pentru inovația lui, Ioan Macrea nu cere nici un fel de «recompensă». Cere doar ca ea să fie aplicată, și mai cere să se admită că a fost vorba despre o tergiversare care a făcut ca inovația aceasta să fie un copil cu prea multe moașe. Nu altfel decît tot ca o încercare de clarificare a situației trebuie să considerăm și nota prin care cabinetul tehnic al întreprinderii se adresa directorului Marcel Weiss, la 25 martie a.c.: «Vă rugăm să dispuneți analizarea posibilității de punere în funcțiune a inovației fără clapetă». Șefa cabinetului tehnic, care semna această notă, admitea că nu ar fi procedat la un asemenea demers dacă inovația nu i s-ar fi părut necesară (cu totul altă părere, așadar, decît aceea că Macrea vede lucrurile numai ca energetician!). Nu va fi nevoie ca directorul întreprinderii — a cărui opinie n-am putut-o afla, întrucît era plecat din localitate — să dispună ceva în această privință. Peste două săptămîni, îmi spunea inginerul-șef Iorgu Ciobanu, clapeta cu pricina va sosi, în sfîrșit.

Autorul inovației susține că nu era neapărat necesară această clapetă. S-ar putea ca aici să nu aibă dreptate. Indiferent cum ar fi, avem dreptul să ne întrebăm: de ce a trebuit să treacă atît timp pentru ca ea să fie procurată? De ce cîțiva ani și nu cîteva luni? Iar în privința economiilor care s-ar fi putut obține ce mai rămîne de spus? În privința lor mecanicul Ioan Macrea tace și oftează, ca despre un lucru definitiv pierdut, el, omul care le-a calculat de atîtea ori și le cunoaște atît de bine, el, omul care n-a fost și nu reprezintă nici acum un «caz» în întreprindere ci doar, construind o priză nereglabilă la o turbină, s-a încăpățînat să creadă că are dreptate și se pare că a și avut.

DUMITRU ELIADE ■

timpul probabil pe litoral:

„...marea cu mici ondulații“

Ca să ne respectăm promisiunea făcută la sfîrşitul reportajului din 17 mai — «şi unora şi celorlalţi le promitem o revenire» — sosim pe litoral la mijloc de săptămînă. Sosim într-un picior, pe culoarul acceleratului de prînz. Scriind că, la cererea organizaţiilor de turism, s-au introdus spre Constanţa două trenuri suplimentare. «Săgeata albastră» care merge fără oprire şi o garnitură de duminică, plecarea din Bucureşti la ora 0.01, întoarcerea din Eforie Nord la ora 17.00, salutînd în consecinţă aceste iniţiative, trebuie să arătăm că numărul trenurilor către si dinspre litoral continuă să fie insuficient şi că oamenii circulă spre Constanţa în condiţii necorespunzătoare, uneori penibile şi periculoase. În picioare. Pe scări. Pe vagoane, mai ales după suspendarea, se zice din lipsa de călători(!!), a singurului rapid ce lega Capitala de litoral. Dar asta-i de-acum altă poveste, asupra căreia vom zăbovi cît de curînd...

Iată cîteva momente din «jurnalul de bord» al scurtei noastre şederi pe litoral, un du-te-vino fără răgaz între Mamaia şi Mangalia.

● Prima vizită, conform rutinei, la Centrala O.N.T.-ului «Litoral», unde directorul general adjunct Ion Bîrleanu ne pune la dispoziţie cu amabilitate datele care urmează: la 17 iunie se află pe litoral 70 301 turişti români şi străini, repartizaţi astfel: 22 845 la Mangalia, 20 261 la Mamaia, 10 176 la Eforie Nord, 9 052 la Eforie Sud, 7 967 la Neptun, cifre la care trebuie, desigur, adăugaţi vilegiaturiştii sosiţi pe cont propriu, cu beţe pentru cort şi răbdare pentru tocmeli. După aprecierile directorului adjunct, cifrele acestea urmează să crească vertiginos în zilele următoare, cînd se aşteaptă ca numărul total al oaspeţilor de pe litoralul românesc să atingă capacitatea maximă a unei serii. Cu alte cuvinte, se poate afirma că există numeroase indicii că ne aflăm în pragul unui sezon-record, din punctul de vedere al calităţii serviciilor şi din punctul de vedere al afluenţei de turişti. ● Vizita noastră coincide cu un eveniment fericit, oarecum întîrziat din cauza tergiversărilor constructorului: inaugurarea hotelului «Condorul» din Mamaia. Şefa complexului, Eugenia Barbu, ne prezintă noul spaţiu de cazare, amplu şi modern, adăugind că el reprezintă cea de-a treia unitate pe care o deschide în cei doisprezece ani trăiţi în turism. A treia şi cea mai frumoasă, numărînd un hotel cu două sute şaptezeci de locuri şi un restaurant cu tot atîtea scaune. O sală separată pentru micul dejun, după cerinţele turismului celui mai exigent. Telefoane în fiecare cameră. O florărie. O frizerie. Un salon pentru corespondenţă şi lectură, un bar de zi. Prima familie cazată aici, aflăm din scripte, se numeşte Boieru şi ocupă camera cu numărul 111 şi cu vedere la mare. Capul familiei, Nicolae Boieru, lucrează în Bucureşti, la IPROCHIM, a venit în concediu şi ne declară că se simte minunat. O ultimă remarcă: hotelul este deservit în întregime de personal feminin. ● În preumblarea noastră

Saturn — o stațiune tot mai căutată de turiști, tot mai frumoasă, tot mai îngrijită.

Hotelurile de la Cap Aurora, «Onix», «Topaz», «Coral», salbă de pietre prețioase la malul mării.

ne-am convins că toate cele unsprezece grădini-cinematograf de pe litoral funcționează cum se cuvine, putînd să primească peste cincisprezece mii de spectatori. Arătoase, îngrijite, nimic de zis, numai că deocamdată țin afișul cu pelicule ieftine, cu pirați, traficanți, împușcături și milioane pentru Jake. Se anunță prezentarea unor premiere românești absolute, dar la ora vizitei noastre grădina din Mamaia oferea «puternica dramă indiană» Ochii Shivanei. O fi reclama sufletul comerțului, dar nici așa... ● La Olimp, personalul restaurantelor «Belvedere» și «Amfiteatru» se reunește de trei ori pe zi, înaintea meselor clasice, într-un fel de careu, asemănător celui organizat de obicei în curtea școlilor, la începerea cursurilor. Prilej de dezbatere și schimb de experiență cu pronunțat caracter educativ, careul din Olimp reprezintă o inițiativă ce merită extinsă. ● Unitate model, cu servicii remarcabile și prompte, specializată pe produse pescărești, «Pelicanul» din Saturn oferă după reclamă o sută douăzeci și șapte de feluri de preparate din pește, dar după lista de bucate numai zece!! ● O nouă coincidență fericită: asistăm la inaugurarea teleschiului din Mamaia, pistă pe apele Siutghiolului amenajată pentru amatorii de schi nautic. Înaintea turiștilor sau cot la cot cu ei, execută cîteva demonstrații profesorul Romeo Samur, un virtuos al schiului pe apă, pe ecusonul căruia stă scris, nu fără un oarecare umor, «responsabil cu prestațiile sportive». Pentru a parcurge un tur, cu o viteză de tractare mergînd pînă la patruzeci de kilometri pe oră, este nevoie de șase lei și... de mult curaj. Aviz amatorilor. ● «Stil, clasă, profesionalitate — la restaurantul «Scoica» din Jupiter», scria mai demult ziarul «Litoralul». Trebuie să recunoaștem că nu i-am crezut pe cuvînt pe conștiincioșii confrați constănțeni. Am mers să ne convingem cu propriii ochi și am constatat că titlul lor nu era cu nimic exagerat. La treizeci și unu de ani, cîți numără în buletin, responsabilul unității, Dorel Petcu, are de-acum paisprezece în alimentația publică. Paisprezece ani care înseamnă un certificat profesional demn de stima consumatorilor. ● Avînd în vedere intensificarea traficului rutier pe litoral, filiala A.C.R. din Constanța a introdus de cîteva zile mașini de remorcat și depanare. Dacă rămîneți cu Dacia dumneavoastră în pană, căutați-vă în buzunar, alegeți o fisă și telefonați la 1.23.45 Constanța sau 3.18.30 Mamaia. Cu siguranță că primul număr e mai ușor de reținut. ● Dacă nu ne-am putut permite nici un răgaz pentru plajă, ne-am putut permite, iată, să numărăm la Mamaia firmele luminoase defecte. Pentru cei care n-au avut timp pentru o asemenea îndeletnicire de... serviciu, notăm aici că firmele ale căror litere sînt două aprinse și trei stinse se ridică la nouăsprezece. Nu e așa că e cam mult, tovarăși?! ● Un scoțian din Glasgow, pe numele său Lyn Ward, locuiește la hotelul «Patria» din Mamaia, la camera 403. Se simte, recunoaște cu mîndrie, ca și acasă, are ceva dificultăți cu cei doi copii, care nu stau o clipă locului, dar n-are nici un fel de dificultăți cu cazarea și hrana. La cererea sa, facem publice mulțumirile aduse șefului de complex Aurel Terzioru. ● Întîlnire pe plajă cu campionii mondiali de handbal, convinși că istovitoarele antrenamente de pe nisipul litoralului contribuie la îmbunătățirea condiției fizice și la obținerea... medaliilor de aur de la Montreal. ● Din nou la Neptun, în holul hotelului cu același nume, sintem martorii unui ritual aparte, introdus de responsabila Rosemarie Götz: după ce formalitățile de înregistrare a turiștilor au fost încheiate, se oferă noilor locatari tăvi încărcate cu dulceață și apă minerală. Bătrîna ospitalitate românească se află aici la ea acasă, nedezmințită, trecută din generație în generație. ● S-a redeschis campingul «Cosmos» de la Eforie Sud, reamenajat și extins cu cel mai bun gust. Semnalăm noutățile sezonului 1975: mărirea capacității pînă la șase sute de locuri, asfaltarea aleilor, instalarea dușurilor, darea în folosință a unei linii de autoservire. ● Ni s-a promis, la conferința de presă ținută în urmă cu o lună și jumătate, că toate liniile minicarelor din Mangalia se vor încheia la gară, ca o măsură judicioasă adoptată în ajutorul turiștilor cu bagaje. Ni s-a promis, dar promisiunea a rămas fermă — pînă la ora asta — numai în reportajele noastre. În realitate... ● Citim într-o listă de bucate: salată de heringi cu frișcă și portocale. Citim într-alta: ardei grași umpluți cu șuncă și sos de vin. Acestea sînt numai două din cele peste trei sute cincizeci de noi rețete culinare indroduse anul acesta în bucătăriile de pe litoral. Poftă bună! ● Aurel Umbreș, șeful restaurantului din complexul «Flora», lucrează de paisprezece ani la Mamaia, mereu unde e mai greu și unde unitățile se poticnesc. A început la «Doina», a trecut la «Pelican», apoi la «Modern», s-a mutat la «Miorița», iar din acest sezon se află la «Flora», unde e găsibil de dimineață pînă noaptea, ca să mulțumească, cum zice, pe toată lumea. Mănîncă la «Flora» englezi, suedezi, danezi, polonezi și, evident, români. Popoare diferite, gusturi diferite. Aurel Umbreș se străduiește pentru fiecare și este convins că muncește bine, de vreme ce, pînă astăzi, carnetul de reclamații a rămas alb. Specialitatea casei: ghiveciul național, apreciat de toată lumea și solicitat îndeobște de nordici, care nu concep să plece acasă fără să fi copiat rețeta! ● La hotelul «Siretul» din Saturn încercăm zadarnic să dăm un telefon. De la recepție ni se comunică, nervos, că nu se poate, iar cele două cabine telefonice instalate în hol nu ne ajută, transformate fiind în depozite de ambalaj. ● Ne pare rău că trebuie să încheiem această scurtă trecere în revistă a evenimentelor de pe litoral cu o critică: spectacolul orchestrei populare «Doina Argeșului» din Pitești, în cadrul căruia au cîntat, vai, cum au cîntat, soliștii Ion și Nicolae Dolănescu. Titlul concertului, «Ionel, băiatul mamei», a însemnat mai degrabă un of...

După două zile de peregrinări, părăsim Constanța tot într-un picior, pe culoarul acceleratului de seară. Lume multă, lume bronzată, oameni ai muncii din această țară a noastră reîntorcîndu-se la casele și la lucrul lor după o vacanță binemeritată, găzduită în condiții remarcabile de stațiunile litoralului românesc. Ne ajunge la urechi timpul probabil anunțat de Radio-Vacanța: «pentru mîine... vreme frumoasă, vîntul va sufla din sectorul nord-vestic, temperatura aerului va oscila între 21 și 26 de grade, iar cea a apei mării va depăși 20 de grade. Marea, cu mici ondulații.»

Celor rămași, vacanță plăcută.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

Tănase Atanasiu și Aurel Umbreș, doi oameni care petrec sezonul estival în costum și cu cravată. De la strădania lor pleacă multe din bucuriile unei vacanțe găzduite de complexul «Flora» din Mamaia.

Fotografii de **ION PREDOȘANU** și **GHEORGHE AMUZA** ■

Bun venit pe litoral!

ONIX
BERE la STICLA

livioara

Uneori n-aveți sentimentul că intensa tehnicizare a civilizației umane contemporane nu este însoțită de o dezvoltare pe aceeași măsură a omeniei din noi, oamenii secolului 20, a 2-a jumătate, sau, mai actualizat, al 3-lea sfert?

Vă repet întrebarea care mi-a pus-o, într-o onestă convorbire de seară, un mare specialist al nostru, un om de știință, deci un om care prin el însuși reprezintă tocmai, să-i spunem, generația supertehnică a omenirii.

Redistribui la scara publicității cuvîntului tipărit întrebarea, dar nu înainte de a sublinia că interlocutorul meu și-a respectat formația științifică, neemițînd, așa fără control statistic, fără verificări sintetice, o afirmație, ci a pus-o sub semnul părerii subiective și sub cel al întrebării.

Fără îndoială că meritul unei asemenea interogații nu este acela de ajunge la un răspuns, optimist sau pesimist, ci acela de a neliniști conștiința fiecăruia dintre noi, contemporanii revoluției tehnico-științifice.

Pentru că, firesc, drept și uman este să ne bucurăm și să beneficiem de roadele concrete ale gîndirii științifice, dar, măcar în aceeași măsură, firesc, drept și uman este să ne simțim responsabili față de evolùția omeniei colective a oamenilor, față de evoluția omeniei noastre individuale și concrete. Să ne lăudăm că sîntem oameni de omenie, așa cum ne lăudăm că sîntem oameni de știință. Și chiar să trecem la faza superioară în care umanismul va fi fruntea în scara valorilor civilizației noastre, lăsînd în urmă inclusiv tehnico-știința.

Dar să revenim la întrebarea de la care am pornit. Cert este că ea declanșează în mintea și sufletul omului cam următoarea primă reacție: căutarea de exemple concrete care să sprijine unul sau altul dintre cele două răspunsuri posibile. Spun asta, pentru că, în ceea ce ne privește pe interlocutorul meu și pe mine, așa s-au petrecut lucrurile. Și nu știu cum se face, dar — poate datorită unei înclinații sever critice, sever responsabile a conștiințelor noastre — adunam pe răboj mai mult exemple care nu fac cinste omului tehnic al secolului 20. De aceea ne-am și întrerupt discuția și ne-am despărțit, cam bîntuiți de un sentiment de amărăciune și durere: e greu să fii cetățean al planetei și secolului, e greu să fii o conștiință lucidă și responsabilă față de planetă, secol și isprăvile spiței umane.

Acasă însă eu am avut șansa ca, absolut întîmplător, să dau de vreo cîteva coli de hîrtie pe care le-am luat, cu vreun an în urmă, de la Livioara.

Bineînțeles, nu știți cine este Livioara. Pe numele ei întreg *Cornelia Livia Bejan* este o fetiță, elevă și pionieră, de la Liceul nr. 8 din Iași. Un copil delicat care însă realizează uluitorul și tonicul paradox de a fi un izvor de putere. Mie, de pildă, foile acelea de hîrtie cu scrisul stăpînit-egal al Livioarei mi-au alungat suspiciunile cu privire la viitorul umanismului omului tehnic. Pentru că Livioara, copilul acesta român, scrie poezii încărcate de stimă autentică și de grijă generoasă pentru oameni. Poezii de o simplitate eliberator-covîrșitoare despre oameni simpli ca dumneata tovarășe inginer sau ca mine, ca un balerin sau ca o dactilografă, ca un trecător sau oricare alt anonim dintre noi cei mulți.

Logic și raportat la întrebarea de răscruce de la care am pornit aceste rînduri, Livioara — fetița față de care, cam de mult, am făcut nedreptatea să nu caut să aflu pur și simplu ce mai face — s-a transformat în *argumentul Livioara.*

Și pentru că nimic n-o să vă facă să o înțelegeți mai bine pe Livioara decît chiar versurile pe care le-a scris și le scrie, am să copiez aici doar două din poeziile ei.

Citiți-le, gîndindu-vă că au fost scrise de un copil, pe-atunci, de 13 ani și întrebați-vă dacă dumneavoastră, la vîrsta pe care, vreți ori nu, o aveți, sînteți la fel de grijuliu, de atent, de sensibil cu semenii dumneavoastră și viața lor de zi cu zi, cum *este* Livioara. De fapt, observ că am încheiat cu exact aceeași întrebare cu care am început dar formulată oleacă altfel.

NELU IONESCU ■

Si acum, promisele argumente ale argumentului Livioara:

unei dactilografe

Te-nchini aplecată mașinii de scris./ Paianjen cu zeci de picioare,/ Și țeși cu migală, încet și precis,/ Articole pentru ziare. Și ani de lumină se pierd în birou.../ Tu zîmbetul drag tinereții,/ Elanul și zborul l-ai strîns în ecou,/ În ritmul mașinii și-al vieții. Cu degete fine, ai dat tuturor/ Cuvîntul, ce-nseamnă cultură./ Pe banda mașinii ce-aleargă în zbor,/ Ai pus din a vieții căldură. Tu bați la mașină și viața cu pași/ Grăbiți, se tot duce și moare.../ Dar ești mulțumită că ceea ce lași/ Nu-i tuș, ci sînt raze de soare.

partenerul balerin

Tu subliniezi o poezie/ Aștepți ca gestul ei să vie/ Și-apoi accentuezi voit/ Ce-a povestit./ Tu o susții cînd vine-agale/ Brațele voastre-s doar petale/ Înmănunchiate ca un nufăr/ Ce rîd și sufăr./ Copiezi cu calm mișcarea-i diafană/ Alini duios imaginara-i rană/ Alungi himere care n-or să fie/ În reverie./ C-un simplu salt o prinzi din zbor/ Și-n sufletele tuturor/ Lasi întrebări fără răspuns/ Umbră fidelă, ai ajuns Să fii aievea? Mai precis/ Susții materie sau vis?

Bejan Cornelia Livia
(Liceul nr. 8 — Iași)

Clipe de răgaz în Parcul poporului — **Craiova.**

Fotografie de EMANUEL TÂNJALĂ ■

omul potrivit la locul potrivit

zilele grîului

În județul Ialomița, ca și în altele desigur, grîul s-a copt și a început deci secerișul. Zilele acestea mistuitoare în care este greu să deosebești omul de pămînt, în care totul vorbește despre prezentul și viitorul pîinii, ne sînt bine cunoscute și conservate în memorie.

— Referindu-mă la recoltarea grîului la noi în Bărăgan, îmi spune tovarășul Marin Glodeanu, secretar al Comitetului județean Ialomița al P.C.R., cred că ar fi bine să menționați pentru început că totul a fost temeinic pregătit și organizat și că pe bună dreptate avem convingerea că vom obține recolte bogate. Trebuie accentuat însă mult rolul tot mai important pe care îl joacă știința în Bărăgan. Agricultura și-a cerut cu necesitate oamenii ei de știință și acum îi are, aici crescuți, aici trudind și aici creînd.

Pînă a deveni inginer agronom, și asta se întîmpla în 1950, Gheorghe Vineș a urmat o școală inferioară de agricultură, una medie, tot de agricultură, și apoi, fiind șef de promoție și pătimaș al transformării raționale a pămîntului, a ajuns la Institutul agronomic din Timișoara. La absolvirea acestuia, din nou șef de promoție, Gheorghe Vineș este repartizat la Institutul de cercetări agronomice al României — baza experimentală Moara Domnească — Ilfov. A lucrat aici doisprezece ani și grație bunelor rezultate obținute a fost numit în 1962 director al Stațiunii de cercetări pentru culturi irigate Mărculești, județul Ialomița. Încă de la înființare, Stațiunea a avut rolul de a îndruma științific agricultura județelor Ialomița și Buzău, ceea ce de fapt înseamnă crearea și punerea la dispoziție a celor mai bune semințe, descoperirea tehnologiilor avansate și trimiterea către C.A.P.-uri și I.A.S.-uri a soiurilor și hibrizilor cu cea mai mare productivitate. Pe o suprafață de 2 500 de hectare se cultivă, conform celor mai înaintate metodologii din agricultura mondială, 36 de specii dintre care o atenție deosebită se acordă grîului, porumbului, florii-soarelui și sfeclei-de-zahăr.

Așa după cum afirmam, în timp recoltele au crescut, soiurile s-au diversificat, dar și oamenii au pătruns în sfera științei, au devenit fără nici un fel de exagerare cadre universitare în amfiteatrul numit *pămîntul Bărăganului*. În prezent Gheorghe Vineș, care în 23 aprilie era gata-gata să-și sărbătorească aici cei 50 de ani (în ultimul moment a primit o telegramă de la o soră a sa și a fost nevoit să plece în altă localitate), are următoarele titluri: doctor în agronomie; doctor docent în științe; membru corespondent al Academiei de științe agricole și silvice; cercetător științific principal gradul I, ceea ce echivalează cu titlul de profesor universitar.

Sigur că da, imaginea profesorului universitar îmbrăcat rigid, cu maniere alese și vorbire gravă, a fost de mai mult timp înlocuită cu alte imagini în care acest personaj a devenit tot mai uman, tot mai aproape de noi, dar totuși nu-mi este chiar la îndemînă ca într-unul din umbrarele de la Mărculești să am în dreapta mea pe o bancă pe un bărbat cu pantaloni de stofă ieftină dar rezistentă, cu cămașa ușor ieșită afară, vînjos dar și gras și văitîndu-se total neștiințific că-l doare un picior și nu știe ce să mai facă. Fulgerător mă gîndesc că ai săi colegi, profesori universitari în domeniul medicinei, ar putea să-l facă bine imediat, că drumul la oricare clinică universitară a țării îi este oricînd deschis.

Nu zic totuși nimic în această privință și îl rog să-mi spună cîteva lucruri de esență despre starea agriculturii Bărăganului, despre marile progrese înregistrate pe aceste meleaguri. «Este absolut evident că în agricultură trebuie mers înainte, dar nu oricum. Este un domeniu în care nu lăcomia este necesară, ci gîndul la ziua de mîine, la urmașii noștri. Dealtfel, dacă nu mă înșel, Ștefan cel Mare vorbind răzeșilor le spunea că pămîntul pe care calcă și pe care-l lucrează nu este doar al lor, ci și al celor care vor veni, în timp, după ei. După părerea mea, în agricultură decizia se ia fulger, iar cît despre execuție, eu o asemăn cu trăsnetul. Așa stînd lucrurile, pe terenul agricol intri atunci cînd acesta te primește, dar, evident, nici nu-l lași să te aștepte. Un lucru foarte important este acela de a păstra cu încăpățînare structura milenară a solului. Oricît s-ar părea de ciudat, apa prea multă strică, îngrășămintele prea multe dăunează, iar lucrările agricole executate în mod exagerat afectează extraordinar de mult structura solului. Cu alte cuvinte, nu volumul lucrărilor definește bunul agricultor, ci calitatea acestora».

Gheorghe Vineș s-a ocupat încă din tinerețe de un lucru care m-a sedus pur și simplu, un lucru care la prima vedere pare a fi un nonsens. El nu s-a mulțumit să constate că există vînturi distrugătoare și inoportune, ploi care răvășesc, diferențe foarte mari de temperatură în cadrul unor zone agricole apropiate, ci a căutat ca, înțelegînd exact aceste fenomene, să le spunem negative, ale naturii, să le folosească spre binele pămîntului pe care îl gospodărește. Așa înțelese lucrurile, a devenit evident pentru el — și mai apoi pentru alții — că fără vînturi nu s-ar modifica în bine climatul: unele zone ar fi mereu secetoase, iar altele mereu umede. După cum diferențele mari de temperatură între o zonă și alta distrug agenții patogeni. Iarna aceasta, îmi spune, a fost foarte blîndă și din această cauză rugina brună a grîului nu a fost distrusă; cu toate acestea am descoperit soiurile care au rezistat și le vom cultiva într-un mod special și amplu.

Cu alte cuvinte, la Stațiunea Mărculești s-a reușit să fie cunoscuți nu numai prietenii, ci și dușmanii agriculturii, iar aceștia din urmă au pierdut tot mai mult teren.

Pe banca de care spuneam, Gheorghe Vineș afirmă că marile fabrici au creat marile universități și nu invers.

— Vă rog să vă referiți, păstrînd sensul acestei aserțiuni, la agricultură

— Am pornit în cercetările noastre de la o chestiune care poate să pară foarte simplă, dar nu este. Socotind că avem în țară 10 milioane de hectare și că trei se însămînțează cu porumb, trei cu grîu, iar celelalte cu alte culturi, înseamnă că ne plasăm în cadrul unui context natural, deci dat, și modificări ale acestuia nu pot fi făcute. Însă problema cea mare era următoarea: grîul trebuie însămînțat după ceva, de regulă după porumb, dar de aici începeau greutăți. Imaginați-vă că s-a terminat recoltatul grîului și că în mod automat începea aratul pentru însămînțarea grîului. Muncă multă, în paralel, oameni și mașini lucrînd din greu și totuși rezultate mediocre. Mă refer la cantitatea de grîu recoltată. Ce trebuia făcut, deci ce trebuia gîndit altfel? După multe eforturi, am ajuns să renunțăm la ararea terenului după culesul porumbului. Am lucrat cu unelte ușoare, de suprafață. În acest fel, s-au economisit bani și timp, s-a ajuns la o bună densitate a grîului și la crearea unui pat germinativ corespunzător. Vedeți deci că agricultura cere știință, că nu întîmplător partidul și statul investesc aici importante resurse.

În zilele acestea, ale grîului, cum le-am numit în timpul discuției, soarele arde îngrozitor, miroase a pîine, a efort și în aer plutește tulburătoarea tandrețe a gesturilor omului, de milenii nedespărțit de grîu. Nimeni nu lipsește, nimeni nu cere nimic, oamenii sînt mai aproape ca oricînd unul de celălalt.

— De fiecare dată la seceriș, mă gîndesc la familia mea — la cei existenți și dispăruți. Grîul este alimentul vieții, suportul ei afectiv. Priviți.

Mă uit, dar totuși ascult: «Sîmbătă 14 iunie am mers la București pentru a susține memoriul de activitate în vederea acordării titlului de doctor docent în științe. L-am susținut la Institutul agronomic Nicolae Bălcescu în sala senatului, cred că o știți, o încăpere mare, răcoroasă și impozantă, așezată deasupra holului principal. Plecasem cu o zi înainte din Mărculești cu un tren accelerat, la ora opt și nouăsprezece minute. N-am avut emoții prea mari dar noaptea n-am putut să dorm pentru că din principiu nu iau medicamente, după cum, tot din principiu, nu urc la înălțimi, mi-e frică să nu cad. Am susținut-o în cele mai bune condiții, ba la sfîrșit nu m-am putut abține să nu scriu și să nu citesc cu vocea tremurîndă următoarele cuvinte: Mulțumesc scumpei mele soții, îți mulțumesc, Iuliana, care timp de 25 de ani mi-ai fost un sprijin permanent, iar cu blîndețea și superioritatea ta sufletească m-ai sprijinit în activitatea ce am desfășurat-o».

Nimic mai simplu: zilele grîului sînt în primul rînd zilele omului.

EUGEN SECELEANU ■

Fotografie de **RADU CONSTANTINESCU** ■

vînătorii apelor

În popasurile Dunării la marginea Cîmpiei Române se află locuri și clipe în care apele au zăbovit mai mult. Sînt — zic oamenii Dunării — locurile care i-au fost cele mai dragi. Sînt — zic aceiași — clipe ce au vrăjit-o și au făcut-o să-și uite acolo, în cîmp, parte din valurile devenite oglindă de lac.

Un dunărean din Zimnicea, vechi pescar, dedat astăzi unei ocupații a cifrelor (se numește Traian Voivozeanu, e planificator la Întreprinderea piscicolă Zimnicea și secretar al comitetului de partid al piscicultorilor și pescarilor din aceste locuri), ne-a vorbit pe larg despre aceste clipe.

Există, ne spune el, o eternă dorință a Dunării de a se ridica din patul ei moale și adînc, de a se trezi din somn, de a îmbrățișa, dacă se poate, toată cîmpia, sau cele mai frumoase colțuri din ea. Acest capriciu sentimental al fluviului se petrece mai ales primăvara, cu o lună sau două înaintea deschiderii sezonului de pescuit, anotimp în care șesul devine o feerie de floare, sau toamna tîrziu, cînd același șes se întinde ca o tipsie doldora de legume și fructe.

De unde o asemenea dorință, de unde această năvalnică izbucnire de sentiment, de care riveranii din șes se apărau cîndva ca de o catastrofă?

Dunărea e îndreptățită, se pare, prin sațiul față de destinul ei mineral. A străbătut prea multe șiruri de munți, au sugrumat-o prea multe chingi de stîncă, i-au stăvilit drumul prea multe zăgazuri și lanțuri. Răceala minerală a pietrei i-a înfiorat unda și i-a făcut adesea suflarea glacială. Ariditatea rocilor i-a dat o limpezime nefirească, uneori pînă la neființă. (În Alpi, e de părere Traian Voivozeanu, Dunărea trebuie să fie un rîu aproape imaterial, un rîu de aer). Se săturase de această stare. Voia altceva, năzuia către o izbăvire. Rîvnea să încerce undeva, unde s-o putea mai bine, dacă poate cuprinde cu apele ei orizontul. Drept care a ales locul acestei experiențe aici, în Cîmpia Română.

Cînd am sosit la Zimnicea, la cîteva dimineți după 15 iunie (cînd s-a deschis sezonul de pescuit al acestui an), Dunărea scăzuse. Scăzuse, într-o zi și o noapte, cam cu un metru. Dar în pădurea de arbori bătrîni din preajma portului, în adîncimi de negură și sălbăticie pe care le știu și le trec doar păsările, apele revărsate ale zilelor de dinainte încă sticleau, astupînd ierburile, îmbrățișînd trunchiurile arinilor. Am picat deci aici exact în clipa cînd apele, trezite din amorțirea stîncoasă și căpătînd sînge cald, îmbrățișau cîmpia, creînd, ca în fiecare primăvară și vară, feeria de priveliști a unui adevărat paradis vegetal.

Am picat aici în clipa pescarilor.

*

Pescarii întreprinderii din Zimnicea călătoresc pe Dunăre între localitățile Pietroșani și Corabia, deci între kilometrii fluviali 519—717. Piscicultorii locului au două pepiniere: Suhaia (117 hectare) și Vitănești-Măgura (119), în care recoltatul peștelui va începe, aflăm, la 15 iulie. Aproape jumătate din recoltă (45 la sută), ne spune contabilul șef Emil Beșleagă, va fi trimisă orașului București. Baza producției, desigur, este peștele din crescătorii, din pepiniere, dar pînă atunci, adică pînă la 15 iulie, baza va fi pescuitul pe Dunăre, vînătoarea de «pește sălbatic», de fapt cel mai bun, cel mai rar și cel care (lucru pe care orice pescar ți-l spune) dă, cel dintîi, plăcerea vînatului, punînd la examen priceperile și arta omului de la vîrșe și de la vintire.

Această vînătoare pe Dunăre, de fapt, ne spune unul din vechii pescari ai Zimnicei, nea Șișu Iordan, este, înainte de a fi vînătoare, o operă de construcție. Este deci, înainte de a fi aventură, înainte de a fi poezie și pitoresc, o treabă laborioasă, «tehnică», aș zice inginerească, ce se face prin calcul exact și reguli precise. (Nea Șișu Iordan ne spune acest lucru în portul Zimnicea, în elipsa dulce de ape la care trag lotcile cu vînat. Înfățișarea lui și a lotcii sale duc cu gîndul, într-adevăr, la o «treabă tehnică». Nea Șișu e îmbrăcat în salopeta albastră dată de întreprindere, e încălțat cu cizme de cauciuc, iar în lotcă, lîngă năvod și lîngă peștii vînați în dimineața aceasta, se află bicicleta cu care vine, în zori, «la lucru». Lotca lui, ca toate lotcile locului, are motor, și nu m-aș mira dacă nea Șișu, căpitan-pescar-tehnician, ar scoate, brusc, de undeva, un «caiet de bord» cu savante calcule și scheme tactice ale «trebii tehnice» de care-mi vorbește.)

Dar să ne întoarcem la «opera de construcție». Trebuie să știți, ni se spune, că altădată, cînd Dunărea n-avea diguri, revărsările primăverilor goneau satele riverane în sus, spre nord. Primii care se întorceau pe fostele vetre ale așezărilor, mai înainte chiar de retragerea apelor, erau pescarii. Carele și taberele de oameni fugite din calea fluviului rămîneau departe, în cîmp, pe locuri ferite, pe înălțimi, dar pescarii se întorceau. Ei fuseseră, de fapt, ultimii care porniseră în exod, ei salvaseră, rămași ultimii în satele înecate, ceea ce se mai putuse salva. Intraseră cu bărcile în tinde, în hambare, în grajduri, iar nea Șișu, odată, demult, ține minte că pătrunsese cu barca pînă în localul școlii primare a unui sat, salvînd harta rămasă pe un perete. Întorși la fluviu, chiar înainte de retragerea apelor, ei aduceau în lotci niște încărcături ciudate. Ai fi zis (și ești ispitit să zici și azi, fiindcă aceste încărcături sînt aceleași) că sînt gardurile fostelor gospodării, ori materiale de construcție pentru o nouă întemeiere a satelor. Pescarii aduc în bărci stîlpi și scînduri, iar cînd ajung în zona luncilor se pornesc să intre cu topoarele în lemnăria inundată de seve. Taie trunchiuri de salcie și de plop, taie cu topoarele leațuri lungi de răchită și de arin. Taie repede, mînuind topoarele în clătinarea bărcii, îngrămădind materialul pentru opera de construcție care va începe. Și opera începe. Pescarii, transformați în tehnicieni-constructori, înfig stîlpii, întind leațuri, bat scîndură lîngă scîndură, construind peste întinderea apei, între Pietroșani și Izlaz și Corabia, un gard imens, ale cărui despărțituri cuprind adesea suprafețe de kilometri întregi. Bălțile primăverii, acele rămășițe ale fluviului uitate în cîmp, se trezesc astfel, dintr-o dată, prizoniere. Cum vor scăpa? Cum se vor întoarce la matcă? Fluviul, pînă mai ieri înspumat, doarme acum indiferent între maluri, soarele arde aprig și zvîntă, în vreme ce cîmpia suge umezeala prin mii de pori... Apele nu vor scăpa!

Ca să le dea iluzia salvării, răspunzînd într-un fel și vicleniei lor, pescarii, ne spune Traian Voivozeanu, au făcut-o nu pe tehnicienii, ci pe constructorii improvizați. S-au lăsat, adică, prostiți. Au făcut gardul mai rar, atît de rar, încît apele se pot scurge în voie, lepădînd acolo, între scînduri, toată povara de pește. Aceste bălți ale primăverii, efemere ca tot ceea ce ține de primăvară, devin astfel niște vaste ocoale pline cu turme grase de pești.

Ce mai rămîne de făcut?

Pescarii se transformă acum în ciobani, luînd cu toată răspunderea în primire noua lor meserie. Construiesc la fiecare ocol cîte o strungă întocmită cu meșteșug, prin deschiderea căreia peștii curg cîrduri de-a dreptul în plasele gata întinse, așa cum oile trec zilnic prin strungă, la muls. Cînd ocoalele cu turme înotătoare își lenevesc mișcarea, pescarii-constructori-ciobani, urcați în bărci, stimulează scurgerea către strungi a convoaielor cu ciomagul: «Haideți, mă! — îi auzi. Hai mai repede! Hai, că nu-i timp! Nu-ncurcați locul!» Crapii se zbat în garduri, grași și voinici cît noatenii, somnii cei bătrîni răstoarnă stîlpii, încăierîndu-se ca berbecii. Mărunțișul, adică plătica, roșioara, bibanul, carasul, pleava acestei lumi acvatice, mulțimile incomensurabile de pitici ai valurilor se scurg, odată cu ultimele drojdii de apă, spre Dunăre, urmînd să se întoarcă în ocoale în alte primăveri, mai bogate.

Între timp, de la nord, dinspre munți, se aude ca un alt fel de tumult al apelor mișcarea greoaie și persistentă a turmelor. Se disting clopotele de la gîtul animalelor de povară, se aud hămăind cîinii, răzbate o frîntură de cîntec ce debutează, așa cum e firesc pe aici, cu «foaie verde». «Foaie verde cum e lunca/ Pornii, mă vere, cu turma»... Luncile s-au încheiat. S-a încheiat și cîmpul. Aceasta fusese — spun oamenii locului — marea taină a logodnei fluviului cu pămîntul.

*

Din logodna fluviului cu cîmpia a rezultat, pe lîngă prada de pește, acest paradis de luxuriantă ce se numește primăvară și vară dunăreană, acest paradis care aici, la Zimnicea, ca orișiunde pe Dunăre, te oprește ca în fața unui miracol. Luncile s-au făcut mai frumoase ca oricînd. Ca să vegheze somnul Dunării, să-l ocrotească, să-l legene, cîmpia creează un umbrar fastuos de frunză și floare, însoțind apele leneșe pînă în preajma Deltei. Un evantai de cîteva sute de kilometri, țesut în fir și culoare, decorat cu risipă de bijuterii, creat de fantezia prodigioasă a cîmpiei și a fluviului. Evantaiul se leagănă, în amiezile toride ale acestor zile, răcorind obrazul cîmpiei și alintînd somnul apelor, revenite de-acum în matcă.

Retragerea apelor nu a fost însă totală. Se mai află locuri și cotloane pe care Cîmpia Română le pregătește anume, ocrotindu-le de ochiul indiscret. O ghirlandă de crescătorii-pepiniere, precum la Zimnicea, Suhaia și Vitănești, însoțește Dunărea pe toată lungimea ei, anunțînd miracolul de bogăție al Deltei. Sînt locuri de taină, de reverie și pitoresc, punți prin mijlocirea cărora cîmpia și fluviul își continuă logodna. Sînt cotloane de bogăție, mine doldora de priveliști rare, adevărate fîntîni de pește, aflate în grija unor oameni care sînt, deopotrivă, și pescari, și constructori-tehnicieni, și, cum ni s-a zis, un fel de «doici ale peștilor». Există în întreprinderea zimniceană pescari vestiți, precum Șișu Iordan, de care am vorbit, sau Tudor Bratu, sau Marin Constantin, care vînează în zona Izlazului, sau Aurică Rață, asul pescarilor din Pietroșani. Dar lîngă ei, mai puțin vizitați de iubitorii spectacolelor dunărene, sînt piscicultori precum verii Gheorghe și Ion N. Păsat din Suhaia, Iulian Iancu din Drăgănești-Vlașca și mulți alții. Munca lor, ne spune șeful fermei piscicole de la Suhaia, Nicolae Buxbaum, e o continuă veghe de zi și noapte. O vită bolnavă tînjește sau cade jos, o orătanie flămîndă țipă, un pește însă trebuie, zice el, să-l «ghicești». Îți trebuie o mare știință, o mare experiență, și poate chiar un simț anume, ca să ghicești ce-i e bine și ce-i e rău, ce-l doare și ce îl bucură sau îl mulțumește. Această știință a creșterii peștilor, a hrănirii și îngrijirii lor este mai tînără decît cea a pescuitului și, de aceea, încă în perioada căutărilor, a efortului pentru luminarea unor taine. Aici lucrurile se schimbă mereu, soluții noi le alungă pe cele vechi, omul învață, trebuie să învețe zi după zi, spre deosebire de pescarul-vînător care își face meseria din vechi, ca și neschimbată. O problemă la ordinea zilei: poluarea apelor Dunării, deci diminuarea unor șanse ale vieții acvatice, față în față cu cerințele dezvoltării și îmbunătățirii fondului piscicol. Nu ni se ascunde, cu un secret orgoliu, că specialiștii Zimnicei au, la acest capitol, propuneri și chiar soluții apte să-și dovedească eficiența. Anul acesta, după reproducerea din luna mai a peștilor, s-au obținut, la Suhaia, 17 milioane de pui de crap, la Vitănești vreo 13 milioane, cifre care asigură, ni se spune, «baza materială a anului». Sînt în curs, ni se spune în continuare, «importante construcții aferente amenajărilor piscicole» (la Suhaia: o magazie de furaje pentru pești cu o capacitate de 1 000 de tone, o mare ghețărie etc.), deși, la acest capitol, ar trebui adăugat și faptul că I.C.M.-Teleorman, autorul lucrărilor, e în restanță față de grafice.

Deci omul de azi al Dunării nu numai vînează, dar și crește pește, și, legat de aceasta, ni se relatează despre un vechi obicei al locului care s-a perpetuat într-o formă nouă. Este vorba de obiceiul pescarilor de a nu gusta decît pește prins de ei, de a nu împrumuta sau de a nu cumpăra niciodată pește pentru hrană, obicei care își are obîrșia în erele de demult, ale primilor vînători ai apelor. Vechiul om al Dunării, vechiul pescar, se pedepsea cu strășnicie să nu pună în gură pește atît timp cît norocul sau iscusința nu l-au favorizat. Obiceiul a devenit canon, pravilă nescrisă, care se aplică dur, prin autoconsimțire, în numeroase familii de cutreierători ai apelor. El a devenit fără sens azi, în epoca pescuitului științific, în care omul e dezrobit de grija zilei imediate. Și totuși îl păstrează mulți, îl păstrează chiar și unii bătrîni care nu mai pot porni cu barca pe apă, la pescuit, și care se lipsesc astfel de bucuria ciorbei sau a crapului la proțap. Iată însă că, de la un timp, obiceiul acesta e și al piscicultorilor. La Suhaia, ca și la Vitănești, sînt, ni se povestește, oameni care s-au jurat să nu pună în gură pește, dacă peștele crescut de ei n-o să fie «în grafic», n-o să atingă numărul de exemplare din grafic, greutatea scrisă în grafic. La data vizitei noastre la Zimnicea (18 iunie), peștii pepinierelor, ca număr, erau «în grafic». Media de greutate se apropia de 400 de grame, ceea ce iarăși era bine. Deci, după toate probabilitățile, piscicultorii Zimnicei o să mănînce anul asta pește. Și odată cu ei, și noi.

ILIE PURCARU ■

anchetă socială

„SĂ-ȚI JUDECI VIAȚA CINSTIT, BĂTRÎNEȘTE...“

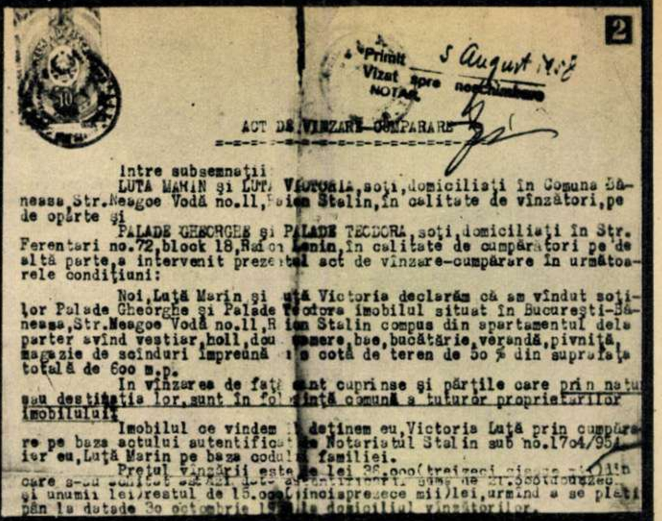

Primit — 5 August [illegible]
Vizat spre neschimbare
NOTAR

ACT DE VINZARE-CUMPARARE

Intre subsemnatii
LUTA MARIN si LUTA VICTORIA, soti, domiciliati în Comuna Băneasa Str.Neagoe Vodă no.11, Raion Stalin, în calitate de vînzători, pe de oparte și
PALADE GHEORGHE și PALADE TEODORA, soți, domiciliați în Str. Ferentari no.72, block 18, Raion Lenin, în calitate de cumpărători pe de altă parte, a intervenit prezentul act de vînzare-cumpărare în următoarele condițiuni:

Noi, Luță Marin și Luță Victoria declarăm că am vîndut soților Palade Gheorghe și Palade Teodora imobilul situat în București-Băneasa, Str.Neagoe Vodă no.11, Raion Stalin compus din apartamentul dela parter avînd vestiar, holl, două camere, bae, bucătărie, verandă, pivniță, magazie de scînduri împreună cu o cotă de teren de 5o % din suprafața totală de 6oo m.p.

In vînzarea de față sunt cuprinse și părțile care prin natura sau destinația lor, sunt în folosință comună a tuturor proprietarilor imobilului.

Imobilul ce vindem îl deținem eu, Victoria Luță prin cumpărare pe baza actului autentificat de Notariatul Stalin sub no.17o4/95[illegible] iar eu, Luță Marin pe baza codului familiei.

Prețul vînzării este de lei 36.ooo(treizeci [illegible]) din care s-au [illegible] suma de 21.ooo(douăzeci [illegible] lei) restul de 15.ooo(cincisprezece mii) lei, urmînd a se plăti pân la datade 3o octombrie 19[illegible] la domiciliul vînzătorilor.

...«casa asta, în care vă aflați, ridicată în '33, a devenit proprietatea noastră în '48...»

«Iertați-mă, ce aveți cu familia Palade...?!»

«Sîntem *maltratați de către dînșii*, tovarășu'...! Din 1958, de cînd au cumpărat apartamentul de jos — l-au cumpărat de la unul, Luță — *de atunci!* Niște procesomani, tovarășu'... Acum ce să mai spun, sîntem dispuși să facem concesii — numai să nu ne bage în pămînt!»... (Soții A. și C. Constantineanu).

«Spuneți-mi: ce vor de fapt?!»

«Să ne scoată din casă, asta vor...! Să se mute ei aici, cu rudele — că le place aici, au și o fiică în Franța, știți de asta?!. Le place aici MULT... vor să fie singuri!»

«Am aflat că au dat anunț la «România liberă» tocmai în sensul de a pleca de aici...?!»

«Mint, tovarășu'... au aflat că se sistematizează strada, că, oricum, se dărîmă casa».

. . . .

...Doi oameni aparent de treabă, la o vîrstă înaintată, îmi povestesc despre necazuri; nu mă aflu aici pentru a auzi necazuri, nici nu vreau să le comentez dealtfel, îmi este de ajuns simplul fapt că o scrisoare m-a pus pe drumuri; aici, în strada Neagoe Vodă nr. 11, sectorul 1, București, în apropierea Aeroportului Băneasa. Două familii — două proprietare de drept fiind, a cîte unui apartament situat la cele două niveluri ale unei case — patru oameni, așadar. Atîta doar că sub aparenta liniște a conviețuirii una dintre aceste familii are de suferit. Și nu numai de suferit, dar își macină nervii, își face din conviețuire un coșmar: replica celeilalte perechi o întărîtă, se ajunge la reprobabile incidente în care violența este asociată cu mahalagismul, cu amenințări, cu *grave abateri* de la normele eticii și echității socialiste — se ajunge la un soi de coșmar diurn, în care părțile se acuză reciproc și în care dreptatea riscă să fie tîrîtă în mocirla falsității, scandalului, mediocrității — în cele din urmă a *oprobriului public!*

Am început această anchetă socială plecînd nu de la «spectaculos» în sine (încep să cred că *spectaculosul* ține de cu totul alte domenii decît cel al *interesului)* — am pornit, așadar, de la situația a două familii, ambele proprietare ale cîte unui apartament dintr-o construcție modernă, cu acoperiș plan.

Prima familie: Constantineanu Constantin (circa 80 ani, la fel ca și soția, Agripina); a doua: inginer Palade Gheorghe (65 ani, soția, Teodora, 58 ani). Între aceste două familii, coproprietare ale imobilului, se naște, surd, un conflict pe cît de stupid (veți vedea imediat din ce parte), pe atît de amar. Rolul nostru — rolul revistei «Flacăra» — este numai acela de a aduce la cunoștință nu cum se iscă astfel de conflicte, ci *la ce pot ele ajunge*.

Așadar:

«...Soțul meu Palade Gheorghe, fiu de muncitor, după patru clase de gimnaziu, nemaiputînd fi întreținut de părinți la școală (acasă fiind 6 copii) a plecat la 14 ani în lume și muncind orice, dar dornic de învățătură a strîns bani doi ani ca să se înscrie din nou la liceu și să-l termine cu bine, apoi face cu enorme greutăți politehnica, silvicultura și industria lemnului. În anul 1972 iese la pensie din Ministerul Economiei Forestiere și Materialelor de Construcții (șef de serviciu)...» (conf. Teodora Palade).

«...Pentru noi a fost o mare sărbătoare ziua cînd am plecat de acolo! Sînt niște canalii, tovarășe!»... (Eremia Vasile, pensionar, colonel în rezervă, împreună cu soția sa, Elena; cu ani în urmă, chiriași ai familiei Constantineanu).

«...Soții Palade sînt torturați pur și simplu, dumneavoastră aflați asta acum, dar eu cunosc această stare de lucruri de peste 15 ani!...» (Aurelia Pițul, 77 ani, actualmente președinta comitetului cetățenesc de bloc — domiciliată str. D. Petrescu 85, bloc M.2, ap. 17, cartier Berceni). «Constantineanu ăsta a fost un hoț, tovarășe...!»

«...Ca orice criminal, Palade și-a pregătit atuuri...!»

«Care...?!»

«Ei, știți dumneavoastră...!? (și, zîmbind:)... Știți, îmi da telefon noaptea... i-am pus telefonul sub observație».

«Așa, și...?!»

«Am dovadă, mă rog, nu de la dînsul...! Era cineva de la o bancă, dar de unde știu eu că nu era el?!...»

«Între părinții dumneavoastră, părinții Constantineanu, cu alte cuvinte, și familia Palade, au existat incidente violente?!»

«Nu, niciodată...?! Dar de ce?!»

«Știți ceva despre un anume EREMIA VASILE?»

«Nu, nimic. Habar n-am... nu rețin nimic! Printre altele însă, țin să vă spun că am fost propusă a pleca la studii în străinătate, dar nu m-au lăsat părinții!»... (Hoblea Janeta, fiica familiei Constantineanu; str. Batiștei 37).

«L-am auzit pe Constantineanu strigînd de la geam de sus, insultîndu-l pe Palade: îți vine să 'nebunești, amîndoi sînt moldoveni, dar răutate ca la ăsta, ca la Constantineanu, eu n-am mai văzut, vă rog să mă credeți! Acu', ăsta, Constantineanu — că el face pe bolnavu' mereu, da' e actor mare! — poate spune orice, eu îi știu însă pe amîndoi, tovarășu' Palade însă, vă spun, e om de treabă, nimeni din cartier n-a avut vreo problemă cu dînsul, cel'lalt însă... da' ce să vă mai spun?!»... (Ion Stroe, pensionar I.T.B., str. Neagoe Vodă nr. 15, sector 1).

«Nu și-a schimbat nici acum mentalitatea din '45! Mă mir că v-a spus dumneavoastră să mă căutați ca să-i dau referințe bune...?! Pot doar să vă spun că, atîta cît îl știu, Constantineanu e un om bine documentat politic, că el m-a învățat să citesc, da'ncolo: ne teroriza, tovarășu'! Cît a fost primar, e mult de-atunci, da' uite: știe nevasta: se omora lumea după mălai, eram imediat după război, mălaiul era aur — își trimitea oameni, să-i cumpere mălai... nu e frumoasă chestia asta! Dar, mă rog, acu' sînt alte vremuri, pe dumneavoastră vă interesează ce om este: pe Palade îl cunosc din vedere, pe Constantineanu ce să vă spun?! E un om dur, nu e în stare să primească o critică!» ... (Moise Oprișan, pensionar, 73 ani, Calea Griviței 148, scara 1, ap. 3).

Etc., ... etc.

. . . .

...Greu, foarte greu poți pătrunde în hățișul unor mentalități anume: se amestecă, aici, pofta stupidă și crîncenă de a face rău; oribila pasiune a puterii — chiar și *fostă* fiind această «putere» — falsa prestanță a celui «tare», tare nu prin exemplul unei existențe impecabile, așa cum ar fi firesc, ci prin folosirea, indolentă și mai ales ridicolă, a unei trecute și cu totul întîmplătoare conjuncturi social-politice. Pentru că dincolo de eșafodajul unei spectaculoase ciocniri între doi proprietari, dincolo așadar de acest aspect minor al «proprietății», se ascunde o poftă teribilă, o nevoie stranie de a murdări, de a pîngări însăși noțiunea de «tovarăș», de «prieten», de «vecin»..., de om cu care îți împarți florile, bucuriile și necazurile. Repet, însăși noțiunea de VECIN (dacă nu de APROAPE...!). Pentru că, în toată această anchetă, partea oricum condamnabilă — dovadă: replicile tuturor celor anchetați, din care aici am reprodus numai o parte! — murdară chiar, îi aparține familiei Constantineanu. Și poate că nu numai ei, dar și celor apropiați mai mult sau mai puțin acesteia, ca rude de pildă...

Sînt perfect conștient că în ancheta de față aduc acuzații grave unor oameni vîrstnici, oameni pe care nici nu i-am cunoscut înainte ca redacția noastră să fie sesizată de comportarea lor condamnabilă. Aș dori să nu fiu greșit înțeles: oamenii ăștia *pot deveni* oameni de treabă; coșmarul prin care a trecut și mai trece încă familia Palade — la fel cum au mai trecut și familiile Eremia, sau colonel în rezervă Luță Marin, primul proprietar al apartamentului actualmente ocupat de Palade — se poate sfîrși; chiar și dacă familia Palade (contrar celor afirmate de Constantineanu) *dorește să se mute de acolo*, dovadă anunțul dat la «România liberă». Adică se poate trăi și fără coșmarul unor veșnice procese, fără bătăi sau amenințări, fără oale cu lături aruncate, de sus, în capul unor oameni; fără a-ți face în întreg cartierul o atmosferă absolut insuportabilă, fără a-ți lăsa *propria casă și curte în paragină* numai pentru a-ți acuza coproprietarul că el e cel vinovat de asta!...

...Fără ca, astăzi, un om la fel de vîrstnic — Picvan Petre, om înțelept și respectat, avînd o importantă funcție obștească — să fie nevoit să-mi spună (fiind în deplină cunoștință de cauză cu tot ceea ce a făcut și face familia Constantineanu) că «e păcat, tovarășe, că sînteți nevoit, și *sînt* nevoit să dau relații despre niște oameni absurzi, violenți, cu totul lipsiți de principialitate!»

Ar fi vrut — sînt sigur! — acest om să-mi vorbească despre lucruri frumoase, despre oameni obișnuiți, și buni, și demni de respect. Aș dori și eu, în încheiere, să aflu — să aflăm cu toții — de sfîrșitul acestui caz trist, impropriu zilelor pe care le trăim. Pentru că oricît ai fi de ambiționat în rău, oricît ai crede că nu știu ce «relații» (mai mult sau mai puțin autentice) îți pot folosi pentru a ponegri pe altcineva, sau pentru a-l amenința — vine o zi, un moment anume în care colectivitatea, oamenii din jur, nu te mai iartă, în care nu te mai pot suporta așa cum ești.

Iar atunci există o singură soluție: cea de a te apuca așa, cinstit, bătrînește, să-ți judeci viața, și faptele, și tot ce ai făcut altora, bine sau rău. Și să pui în balanță totul, fără patimă, și fără ură mai ales...

HORIA PĂTRAȘCU ■
Fotografiile autorului

1) Doi oameni vîrstnici, chiar suferinzi... și totuși: DE CE?! (soții Agripina și Constantin Constantineanu).

2) O hîrtie, un act — o hotărîre luată de comun acord între doi proprietari. A intervenit însă cel de-al treilea...

3) Vasile Opițeanu, unul dintre martorii importanți ai acestui caz, un om care pur și simplu nu înțelege **de ce nu se înțeleg unii oameni!...**

s. o. s. - apele minerale

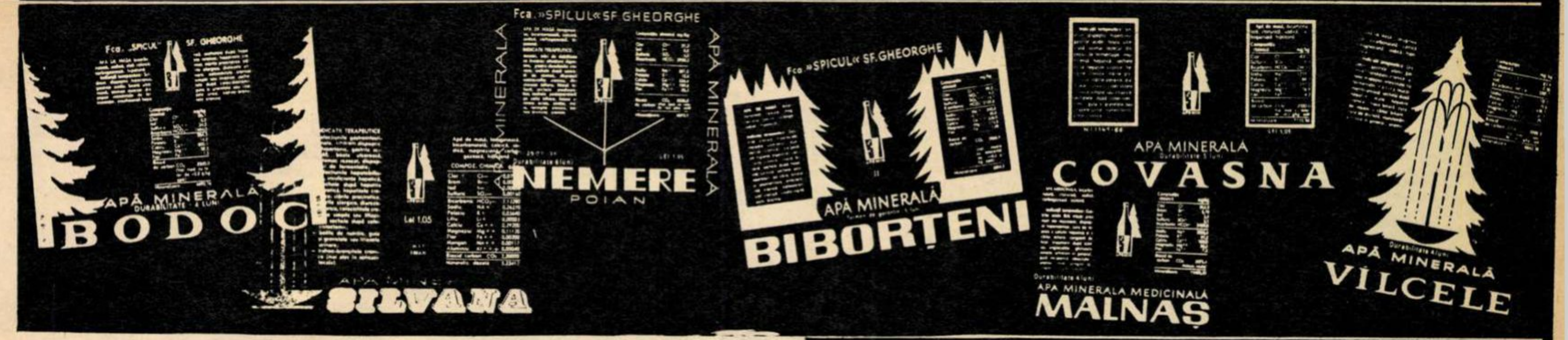

De cîteva săptămîni, revista noastră emite semnale care atrag atenția asupra a ceea ce sînt, dar mai ales a ceea ce ar putea deveni apele minerale din România; ce ar însemna exploatarea rațională a acestor nesecate izvoare de sănătate. În jurul «mesei rotunde» organizate de redacția noastră pe parcursul numerelor precedente, au luat loc specialiști ai Institutului de medicină fizică, balneoclimatologie și recuperare medicală, experți ai Intreprinderii de comerț exterior pentru produsele industriilor locale — ILEXIM, medici și consumatori. Redactorii noștri au realizat reportaje în județul Covasna și pe Valea Oltului.

În continuare, vă prezentăm un reportaj de la Olănești și o scrisoare primită din partea unui cititor.

un tratament mai conform cu natura umană

Chiar dacă ești numai în trecere prin Olănești și te plimbi doar cîteva ore pe străzile orașului, înțelegi că ai pătruns într-o lume în care agitația, zgomotul vieții moderne nu au ce căuta. Oamenii pășesc fără grabă spre izvoarele de apă minerală sau se întorc de acolo cu sticlele gradate pline de lichidul dătător de sănătate, sorbind tacticoși din cînd în cînd, oprindu-se să discute, să admire frumusețea locurilor sau să dea veverițelor să mănînce din palmă miez de nucă.

Un izvor de apă minerală, deși nu are un nume, ci este desemnat printr-o cifră, are o personalitate a sa, o viață ca și aceea a unui om, trece prin întîmplări care sînt pomenite apoi și peste ani. Despre proprietățile tămăduitoare ale izvoarelor din Olănești au rămas mărturii scrise din 1793. Folosite în mod empiric la început, apele medicinale de aici au fost studiate de doctorul Siller din Viena în anul 1830, iar în 1880 Carol Davila a făcut o analiză complexă a lor. Captarea științifică a izvoarelor s-a făcut însă abia în anul 1920. Și dacă în viața unui izvor sînt uneori și momente dramatice, ei bine, să amintim atunci faptul că în 1969, izvorul 9, în urma unor alunecări de teren, nu a mai găsit poteca pe care și-o croise în năzuința sa spre lumină și s-a pierdut în adîncuri. Recaptarea unui izvor nu e o treabă chiar atît de simplă cum pare la prima vedere, ci ea e executată de un om priceput, înarmat cu niște unelte la îndemîna oricui, adică o daltă și un ciocan, dar înarmat și cu răbdarea unui ceasornicar, ceea ce, trebuie să recunoaștem, nu e la îndemîna oricui, pentru a constrînge apa să iasă din temnița de pămînt.

— Olăneștiul, spune Constantin Filatov, directorul medical al stațiunii, are 30 de izvoare de ape minerale sulfuroase, din care 14 sînt folosite curent în cura internă, iar restul pentru tratamentul balnear. De fapt, pînă anul acesta au fost numai zece izvoare pentru cura internă. Captarea a încă 4 izvoare e o dovadă că resursele de la Olănești sînt departe de a fi complet folosite. Aceste izvoare, deci, sînt nu numai în număr mare, dar datorită compoziției lor chimice (izvoare cloro-sodice, iodurate, bromurate, calcice, magneziene) se recomandă în tratamentul a diferite afecțiuni gastrointestinale, renale, metabolice etc. Tocmai pentru că se pot trata atît de multe afecțiuni, stațiunea este deosebit de solicitată. Dintre izvoare, celebru este izvorul 24, cunoscut nu numai la noi, dar și în Europa, pentru acțiunea sa diuretică deosebită. Cu un debit de 34 000 litri în 24 de ore, cu cinci guri de ieșire a izvorului, care îl fac deosebit de accesibil, el este eficient în eliminarea calculilor și prevenirea formării altor calculi. Un izvor «curios» e cel cu numărul 7, eficace în tratarea bolilor alergice atît ale pielii cît și cele ale căilor respiratorii superioare. Este un izvor steril la sursă. Ca urmare, apa lui se poate folosi nu numai pe cale bucală ci și în injecții intramusculare sau intravenoase, fără nici o sterilizare suplimentară.

După cum îmi spune în continuare doctorul Filatov, aproximativ 25 000 de oameni vin anual la Olănești, pentru a-și îngriji sănătatea. Și nu vin ca în pelerinaj la un loc miraculos, cu uimirea celor care au folosit pentru întîia oară apele minerale, ci vin să se încredințeze științei, care îi redă sănătoși societății și familiei. După o cură balneară, adaugă interlocutorul meu, s-a constatat că numărul de zile de incapacitate temporară de muncă e de 2-3 ori mai mic comparativ cu tratamentul medicamentos sau prin spitalizare. Foarte mulți repetă cura, vin aici măcar o dată pe an, și aceasta este esențial pentru ameliorarea stării generale a bolnavului sau pentru vindecarea sa deplină. Din păcate, această imensă sursă de sănătate nu este încă bine gospodărită. La Olănești nu sînt destule locuri. Cele 1 200 de locuri sînt insuficiente.

Îl rog pe doctorul Filatov să-mi spună cîteva cazuri de vindecare spectaculoasă. Zîmbește și îmi răspunde că asta nu ar fi edificator, pentru că ar trebui să dea zeci de mii de astfel de cazuri în care oamenii și-au recăpătat sănătatea cu ajutorul apelor minerale. Medicamentele au o vogă, apar mereu altele noi, unele nici nu le suportă orice organism. Despre apele minerale, cu toate cercetările întreprinse, nu se știe încă totul, dar se știe cu certitudine că sînt eficace în cazul a numeroase boli. Cura cu ape minerale e un vechi tratament, cel mai vechi, care nu și-a pierdut din faimă și care ne arată cît mai depindem noi de natură, că încă sîntem legați de ea prin fire nevăzute și că mai curînd decît niște medicamente confecționate în laborator ne pot vindeca ape venite din adîncuri. Pe scurt, un tratament mai conform cu natura umană, care se practică într-o ambianță propice restabilirii sănătății.

Împreună cu Mihai Săndescu, șef de birou, trec pe la cîteva din izvoarele stațiunii. Pe drum intru în vorbă cu cîțiva oameni aflați la cură. Ana Herbei, pensionară în vîrstă de 66 de ani, vine la Olănești de 14 ani, pentru a se trata de diabet zaharat și colecistită. Îmi spune că indiferent la ce grad de confort găsește bilet vine aici pentru că altfel crizele i s-ar ține lanț. În cele 18 zile pe care le petrece la Olănești, strînge sănătate pentru întreg anul. Petre Sultan are doar șase zile pînă la plecare și se miră cum timpul de cură a trecut atît de repede. Îmi zice că izvoarele minerale nu au fost prietenele lui de la bun început, că le-a privit oarecum nu cu scepticism, dar cu un soi de detașare, pînă a priceput că ele vor ocupa, prin proprietățile lor curative, un loc important în viața sa. În 1960 a eliminat spontan un calcul. A făcut trei ani la rînd cură și s-a simțit excelent. Dar a crezut că gata, de-acum se va despărți de izvoarele minerale. Dar în 1973 a mai făcut un calcul iar în 1975 la fel. Cît de dureroasă e povestea asta nici nu mai spune, însă știe de oameni care după ce reușesc să elimine un calcul se îmbată de bucurie. Așa că acum s-a decis să respecte indicațiile medicilor și să continue cura.

La izvorul cu numărul 24 l-am întîlnit și pe Lucian Badea, din Bacău. Dînsul îmi povestește că vine de 14 ani la Olănești, pentru că numai aici se simte bine. E drept, în prima zi de ședere la Olănești i-a îngrozit pur și simplu pe medici pentru că a trecut pe la toate izvoarele și a băut din fiecare. Și cînd zice băut, înțelege că nu s-a încurcat cu cîteva sorbituri acolo, ci că a băut zdravăn. Și totuși, nu a avut nimic, însă a priceput că și apele acestea își au rostul lor și că trebuie să te servești de ele după cum îți dictează doctorii. Și mă îmbie să iau și eu din sticla aceea gradată. Beau, dar nu mă declar entuziasmat. Pentru că numai pe propria ta piele poți de fapt să apreciezi valoarea terapeutică a acestor ape care, de zeci de ani, au ostoit durerile a sute de mii de bolnavi, le-a redat sănătatea și viața, pentru a munci, pentru a-și crește în liniște copiii, pentru a fi fericiți.

GEORGE ARION ■

de ce nu se înființează unități specializate pentru distribuirea apelor minerale?

Scrisoarea pe care o publicăm mai jos este semnată de către un cititor din Capitală: D. Sucescu, bd. Ion Șulea 58.

«Urmăresc cu foarte mult interes problema valorificării raționale și complexe a apelor minerale la noi în țară, problemă dezbătută cu competență în paginile revistei dumneavoastră.

Sper deasemenea că S.O.S.-ul dumneavoastră va fi interceptat de forurile în drept, pentru ca problema valorificării apelor minerale să fie rezolvată din punct de vedere sanitar și economic la nivelul zilelor noastre de azi.

În problema valorificării și utilizării apelor minerale, noi nu am progresat în ultimii 15-20 de ani!

Apa minerală se distribuie în cantități insuficiente și, ceea ce este mai grav, după cum afirmă conferențiar doctor Simion Purice, este vorba de «o distribuție neînțeleaptă». În timp ce bolnavii nu găsesc o sticlă cu apă minerală Borsec, la restaurantul Cina se găsește din abundență această apă minerală.

În alimentarele din București situația distribuirii apei minerale se prezintă cam în felul următor: în fiecare zi se pune în vînzare un alt sortiment de apă minerală, dintr-o altă localitate, cu alți factori terapeutici, iar aceea care nu se vinde stă cu zilele și cu săptămînile în rafturi, pierzîndu-și valoarea terapeutică; și — totuși — ea se vinde și așa, dar numai în zilele cu anumiți «sfinți mari», cînd vinul ce se consumă trebuie diluat cu apă minerală

Pentru remedierea acestei situații, mi-aș îngădui să fac aceste cîteva propuneri:

1. Ar fi bine dacă s-ar înființa unități specializate pentru distribuirea apelor minerale (cel puțin cîte 3-4 pe sector — în raport de numărul populației). În aceste magazine să se găsească în permanență toate apele minerale și medicinale ce se îmbuteliază la noi în țară. Să se creeze condițiile necesare ca apa minerală să poată fi consumată și pe loc (la pahar), așa cum se proceda și altădată.

Pe pereții interiori ai acestor unități să se afișeze prospecte tipărite și estetice care să cuprindă în titlu denumirea apei minerale, apoi — dedesubt — compoziția, proprietățile ei curative, maladiile în care este indicat să se consume.

2. Așa cum au susținut și alți cititori, în revistă, este necesar ca o unitate de stat să se ocupe cît mai urgent de organizarea și exploatarea rațională și economică a acestor ape minerale.

3. Biochimiștii și medicii de specialitate să stabilească pe bază de analize minuțioase compoziția tuturor apelor minerale, pe stațiuni și izvoare, proprietățile lor fizico-chimice și terapeutice, și totodată să indice maladiile pentru care acestea pot fi utilizate.

În același timp, să se se publice, în tiraj de masă, o lucrare care să cuprindă toate apele minerale de la noi din țară, cu toate datele despre aceste ape, așa cum s-a arătat mai sus».

pienezii de jos, pienezii de sus și alții...

Comuna Pianu în timpul schimbului unu.

«Pienezi» — de la comuna Pianu. Fostul profesor de istorie și-a învățat elevii că denumirea comunei se trage de la numele unui fost cneaz: Chianu, transformat din motive de «orășenizare» în Pianu. Descendenții bătrînului profesor au descoperit pe harta Italiei rîul Piano și denumirea de (Ul)pian etc. Cert este că marți 27 mai 1975, după spusele celor din Pianu de Sus, pienezii de sus erau mai bogați decît pienezii de jos. Prima explicație: familii mai bine consolidate și mai numeroase. A doua explicație: nici unul dintre locuitori nu și-a părăsit comuna (ceea ce explică punctul unu). După spusele locuitorilor din Pianu de Jos, pienezii de jos, la aceeași dată, dădeau elita intelectuală a comunei (409 intelectuali peste 40 de ani, nu se știe cîți pînă la 40, toți plecați din comună, la care se adaugă cei rămași, se scade din totalul populației numărul copiilor și al bătrînilor și rezultă că jumătate din sat sînt oameni de știință, profesori, medici, ingineri etc.). Prima consecință: banii ieșiți din comună pentru instruire întrec banii reîntorși, trimiși ca recunoștință părinților. A doua consecință: familii mai puțin numeroase. A treia consecință se obține din adunarea punctului unu cu punctul doi. După spusele atît ale celor din Pianu de Sus cît și ale celor din Pianu de Jos, inginerul șef al Uzinei mecanice din Cugir ar fi declarat că fără pienezi, el a zis pienari, că fără pienari deci Cugirul ar fi fost desigur tot Cugir, dar mai puțin renumit. Ce-ar fi fost Pianu fără Cugir?

Fără Cugir, comuna Pianu ar fi fost ce-a mai fost. Este vorba de ce-ar fi fost pienezii fără un anume Cugir. Nu se știe cine a fost primul pienez care s-a întors de la Cugir muncitor de înaltă calificare, dar se știe că spre deosebire de anii trecuți tinerii din Pianu nu mai vor să devină cu orice preț funcționari, nu mai pleacă la întîmplare spre marile orașe, nu mai doresc decît din motive bine întemeiate și verificate în școală să se facă avocați, doctori sau ingineri. Revin la afirmația inginerului șef pentru a face următoarea judecată: interesul unui muncitor din Cugir este să cîștige cît mai mulți bani, fiindcă el cumpără totul. Interesul unui muncitor din comuna Pianu este să cîștige bani, dar pe de altă parte să-și menajeze și o parte din forțe pentru muncile din agricultură, de pe lîngă casă. El este deci interesat în perfecționarea sa profesională pînă la un punct. Cum se explică înalta lui calificare? Explicația numărul unu: principiul vaselor comunicante — crește cota de interes pentru producție, scade corespunzător cota interesului pentru muncile de-acasă, pînă la renunțarea la gospodăria anexă. Iată deci o posibilă ipostază a unei posibile opoziții dintre sat și oraș în disputarea țăranului pienez. A bătut Cugirul și asta se resimte, unu: negativ (pentru comună); muncitorul renunță la vacă, la oi, la lotul său de la CAP. Doi: pozitiv; țăranul-muncitor aduce nevoia de încălzire centrală, de cinema, de sport, de cofetărie, de canalizare, și nu numai nevoia, ci și banii pentru satisfacerea ei. Toate astea deci în cadrul explicației numărul unu. Explicația numărul doi: aici este necesar să revenim la afirmația de la început, conform căreia pienezii de sus ar fi mai bogați decît pienezii de jos și să spun că despre acest lucru am discutat cu primarul comunei, Ion Oancea, cu Ion Stefani, directorul școlii din Pianu de Jos, cu Ion Bena, directorul căminului cultural, și cu Nicolae Voișan, directorul coordonator al școlilor din comună, după ce vizitasem această inedită așezare de jos pînă sus, de-a

Președintele C.A.P. din Pianu de Jos: «...cercetătorii din agricultură neglijează acest sector specific...»

«...Acest orășel care ne place să devenim», spune primarul Ion Oancea

lungul mai multor kilometri, aproape 20, o admirasem mai exact spus, fără să înțeleg mare lucru; nu înțelegeam mai ales de ce Pianu de Jos, leagăn al atîtor intelectuali, este mai puțin îngrijit, mai puțin omogen, în ce fel planul în agricultură poate crește în fiecare an dacă în ultimii cinci ani dintre absolvenții școlilor din comună au rămas în agricultură doar cîțiva, cum se face că, în ciuda migrării multora spre oraș, comuna continuă să-și mărească numărul locuitorilor și, ceea ce afirmam mai înainte, de unde atîția muncitori de înaltă calificare, cînd mai înainte de a se așeza la strung unii abia au părăsit gospodăria proprie? Iată și două extremități de comună: satul Pianu de Jos, jumătate intelectuali, și sus, sub munte, satul Strungari: șapte elevi în patru clase cu o singură învățătoare, într-o singură încăpere; timp de patru ore, o oră pentru fiecare clasă; inegalitatea șanselor în fața vieții începe de la cota altitudinii, ca și lupta pentru egalizarea lor: bunicul de lîngă Strungari care-și petrece în fiecare dimineață nepoatele pînă la școala din Pianu de Sus, șase kilometri și încă alții șase pentru a le lua de la școală și a le purta ghiozdanele pînă acasă. Trei sate deci, tot atîtea destine desigur, trei epoci. Prima epocă: a aurului. Pienezii: scormonitori, spălători și vînzători de aur. Dealurile dimprejur respiră încă prin gurile și canalele de spălare a aurului, dispărut dinaintea celei de a doua etape, cînd pienezii de sub munte, strungarii, au devenit oieri și pădurari; pienezii de sus, oieri și ei, iar în plus agricultori pe pămînturile de lîngă Pianu de Jos; și pienezii de jos, agricultori și stăpîni pe ce le-a mai rămas, puțin pămînt și apropierea de orașul Sebeș. Din încercarea de supraviețuire, ei, cei mai năpăstuiți la început, pienezii de jos s-au trezit cunoscători de carte, de meserii, intelectuali renumiți sau mai puțin, fără deosebire, n-au mai revenit în satul care i-a întreținut la studii, neglijîndu-se pe sine. Incredibilul, dar mai ales neașteptatul sentiment că te afli într-o cetate cu o ordine precisă, riguroasă, îl ai plimbîndu-te nu prin acest leagăn al elitei intelectuale, Pianu de Jos, ci prin fostul sat de oieri — Pianu de Sus, recunoscut și atestat drept centru de comună. Băile particulare, trotuarele asfaltate, propunerile de asigurare a încălzirii centrale, la început pentru instituțiile de stat, curțile, zidurile înalte, dar mai ales florile, regina nopții, crinii care au luat locul în curți obișnuitelor cotețe și răsaduri mutate în fundul curții, în locuri special amenajate, podețele, începutul de canalizare, acest orășel care nu este prevăzut a fi trecut în categoria nici a orășelelor nici a comunelor suburbane, pentru motivul destul de simplu că locurile de care este vorba au fost și sînt, aparțin încă acelor locuri fără trecere, locuri-limită dincolo de care încep ori sfîrșesc munții, deși de pildă pînă la Vinț sînt numai 10 km iar pînă la Cugir 32 km, numărați pe bordul kilometrajului începînd din curtea directorului coordonator al școlilor din comună, Nicolae Voișan. Cugirul emite astăzi pe alte lungimi, mai departe și mai constant, un alt fel de influență; atrage, califică, schimbă calitatea forței de muncă, dar n-o mai reține, o reînapoiază cu 10 autobuze, zilnic superioară, în satele din împrejurimi, fiind nu un element de disoluție și mutație, ci un factor de stabilitate, de omogenizare și de salubritate socială. Oierii din Strungari nu-și mai risipesc fiii în munți de frica școlii, ci și-i adună în clase pentru care cer învățători cărora le apreciază efortul, ascultîndu-i și sprijinindu-i sau, ca în exemplul cu bunicul și cele două nepoate, își trimit feciorii mai jos, în Pianu de Sus, ori și mai jos, în Pianu de Jos, unde există școli cu tradiție pedagogică și unde în casele rămase goale prin plecarea la oraș a intelectualilor se mută (un fenomen inedit care va lua proporții) țăranii de sus, de la munte, atrași de perspectiva apropierii de Cugir, ridicînd necontenit numărul locuitorilor comunei, potențînd-o cu forța de muncă corespunzătoare. Faptul acesta este ilustrat de schema de sistematizare a comunei, care reduce vatra satului la jumătate, deși numărul locuitorilor crește, deși migrarea la oraș este nesemnificativă sau semnificativă în celălalt sens, al stabilității forței de muncă, deși casele au ajuns la prețuri ce depășesc uneori chiar prețurile din oraș, deși comuna este asaltată cu numeroase cereri pentru construcții de locuințe din afara sa, și toate acestea din pricina acestei Uzine mecanice din Cugir care a stopat exodul inutil și uneori dureros, exodul forțat de forță de muncă spre orașe, prin demonstrația practică, zilnică și concretă a ceea ce înseamnă muncitor de înaltă calificare. Aceasta ar fi prin urmare a doua explicație. Firește, deosebirile dintre cele trei sate continuă să se manifeste sub forma inegalităților condițiilor geografice, de relief și, desigur, din această pricină și sociale. Diferă înseși planurile la producția agricolă și în legătură cu asta specialiștii și responsabilii de treburile economice ale comunei remarcă un fapt remarcat nu numai aici, ci și în alte sate de munte, de pildă de primarul din comuna Gura Teghii, județul Buzău, fapt conform căruia cercetătorii agricoli neglijează acest important sector al economiei, acest sector specific al economiei, neadaptînd la condițiile de munte utilajele agricole, ceea ce face ca între momentul deplasării forței de muncă din agricultură spre industrie și introducerea de utilaje capabile să suplinească prin randament numărul redus de brațe de muncă să existe un decalaj uneori apreciabil, decalaj ușor, chiar foarte ușor de înlăturat, spunea primarul din Gura Teghii, printr-o consfătuire între cadrele din cercetare și specialiștii din acest sector al agriculturii, cu atît mai mult cu cît aceasta s-ar desfășura în familie.

Pînă atunci însă comuna Pianu și pienezii vor continua să aducă în fiecare seară o parte din Cugir, la al cărui renume contribuie direct și concret, în casele lor înalte, pe străzile ce nu se mai pot numi ulițe, în grădinițele din fața caselor, în programul de la căminul cultural cu peste o mie de locuri, în sfaturile adresate copiilor, în vorbele adresate profesorilor, în cererile de la Consiliul Comunal, în planurile de viitor; și poate n-aș fi reamintit încă o dată, acum la sfîrșit, cuvintele inginerului șef de la Uzina mecanică din Cugir, laudele sale adresate locuitorilor acestei comune, dacă n-aș dori, la rîndul meu, să le folosesc nu atît ca să le opun aprecierilor altor directori de întreprindere cînd vorbesc despre navetiști, cît pentru a le dovedi că am reținut orgoliul lor de a fi la numai 32 km de Cugir, kilometri măsurați din curtea directorului coordonator al școlilor.

NICOLAE CRISTACHE ■

Fotografii de ELENA GHERA ■

«Știm ce-avem de făcut: ce-avem de făcut noi, cei din Pianu de Jos, ce au de făcut cei ce **răspund de noi».**

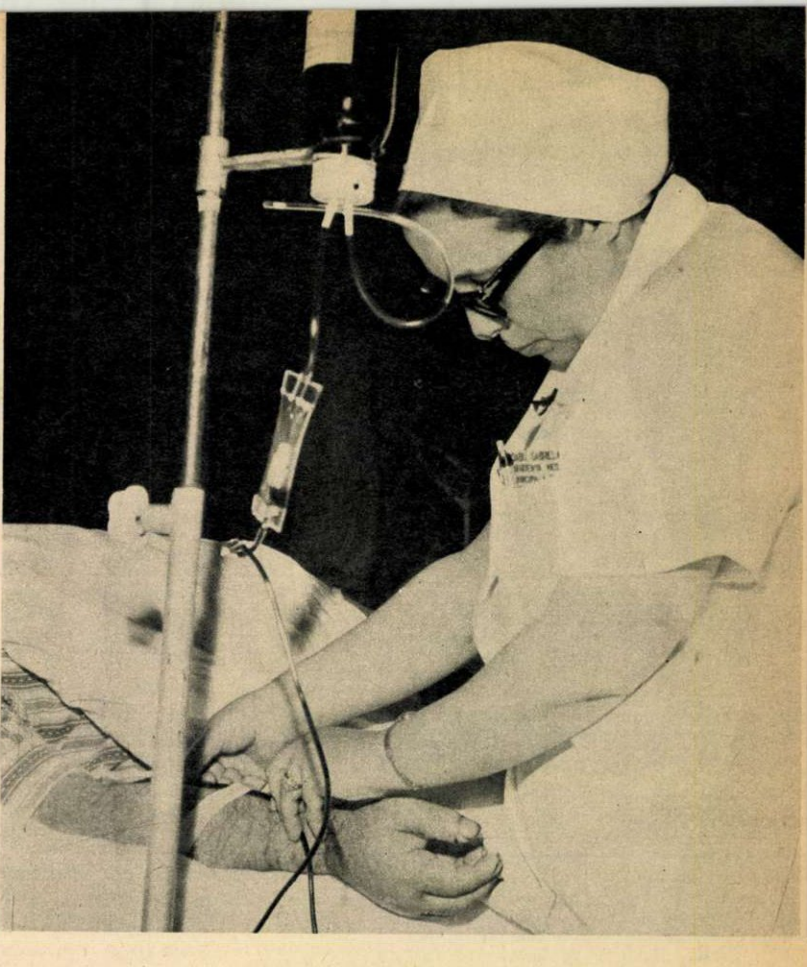

GRIJA PENTRU SEMENI NU ÎNSEAMNĂ DOAR CUTREMURAREA ÎN FAȚA DRAMELOR DE SUB OCHII NOȘTRI

Cu un an în urmă, asigurîndu-se că vreau să scriu o scurtă biografie a Uzinelor «Industria sîrmei» de la Cîmpia Turzii, oamenii de acolo au ținut, neapărat, să menționeze printre realizările care le fac cinste una care ține nu de economie, nu de plan, nu de invenții, ci de viață, în cel mai strict sens al cuvîntului: faptul că sînt primii donatori de sînge din județul Cluj. Mai tîrziu, aveam să aflu că și alte locuri ale muncii, recunoscute de-a lungul și de-a latul țării, țin să fie în frunte pe acea insolită hartă a omeniei și a generozității — hartă care se găsește, efectiv, în sediile centrelor de recoltare a sîngelui, ale Crucii Roșii — și de care, să recunoaștem, noi luăm seamă, cu deosebire, în ceasurile triste, cînd scriem: ...«toți tovarășii de muncă au sărit, ca unul singur, să salveze, cu propriul lor sînge, viața colegului lor, grav accidentat în ziua de cutare...»

Dar sîngele lor, al celorlalți, circulă prin rețelele solidarității nu numai în orele nefaste, ci și în cele liniștite, obișnuite. Grija pentru semeni nu înseamnă doar cutremurarea în fața dramelor de sub ochii tăi, ci și gîndul la — să le spunem pe nume — suferințele posibile pe care, deocamdată, nici o forță pămîntească nu le poate ocroti. Prețul sîngelui este prețul vieții. Al vieții în fața căreia toți sîntem datori. În numele acestei idei, Organizația Mondială a Sănătății, împreună cu Societatea internațională a transfuziilor, a înlăturat, în ultimii ani, din practica donărilor de sînge, recompensa bănească, prea ades asociată cu imaginea donatorului profesionist. Pretutindeni, eforturile se îndreaptă către a face din dăruirea de sînge un fenomen de masă. Oamenii trebuie convinși să doneze atunci cînd sînt sănătoși, pentru a li se putea veni în ajutor în ceasurile negre. Dintr-o discuție avută la Centrul de hematologie cu doctorul docent Vlad Apăteanu, directorul instituției, și cu farmacistul Mihăiță Dacu, aflu că, tocmai datorită înaltului nivel al asistenței medicale, al asistenței chirurgicale din țara noastră, spitalele au mai multă nevoie de sînge decît cantitatea înregistrată la centrele de recoltare. Există, în permanență, un decalaj între cerere și ofertă, care s-ar putea reduce, cu timpul, dacă toate colectivele umane ar deveni părtașe la această mare acțiune de apărare a sănătății populației. Experiența — în acest domeniu — a «Electroaparatajului», unde aproape un sfert din încadrați sînt donatori, a altor întreprinderi, precum Uzinele «23 August», «Semănătoarea», «Autobuzul», «Industria bumbacului», «Electronica», a studenților de la Politehnică și Agronomie, experiența întregului județ Timiș, este, în ultimă instanță, o minunată lecție de omenie, înțeleasă de la primul pînă la ultimul om (și pentru că a venit vorba de înțelegere, trebuie să amintim, spre lauda lor, că femeile sînt mai săritoare decît bărbații cînd e vorba de a dărui sînge, că ele pricep mai repede adevărul că orice om sănătos între 18 și 60 de ani poate fi donator sau, cine știe, poate că bărbații sînt, pur și simplu, mai fricoși în fața seringii!)

Desigur, o omenească încredere ne spune că nici o inimă nu va înceta să bată pentru că undeva, în clipele hotărîtoare, nu s-au găsit picăturile salvatoare. Dar cererile de sînge sînt, încontinuu, mai mari decît masa existentă; aceasta se întîmplă și pentru că, să nu uităm, tot întru salvarea vieții sînt introduse în circuitul medical prețioasele derivate din sînge (nu sună frumos, știm, dar așa se numesc). Numai 60% din sîngele recoltat este transfuzat, restul se prelucrează în secțiile Centrului de hematologie, acolo unde se obțin gammaglobulina românească (după un brevet propriu, gammaglobulina se izolează în 12 ore, în timp ce potrivit metodei clasice, acțiunea începea lunea și se termina vinerea), albumina umană injectabilă, fibrinogenul injectabil, un număr de 10-12 imunoglobuline umane specifice, antivariolă, antitetanos (săptămînile trecute, un miner din Sfîntu Gheorghe, cu boala declanșată, a fost salvat cu imunoglobulina antitetanos expediată din București cu elicopterul), antirujeolă, antioreion.

Extrem de bine cotată în literatura de specialitate este imunoglobulina anti D (Rho) — ne informează doctorul docent Vanghel Kondi — întrucît se folosește în imunizarea mamelor RH negative care nasc copii RH pozitivi. Se barează, astfel, efectele unui grav conflict imunologic materno-fetal. Tratamentul — ce se aplică începînd din anul 1969, pe baza unui procedeu original, omologat ca invenție de către O.S.I.M. — a devenit obligatoriu și gratuit. Dealtfel, cele 5 brevete obținute de colectivul Centrului de hematologie i-au îngăduit să renunțe total la importuri, la licențe străine. Este un amănunt de care nu se poate să nu ținem seama, dacă ne gîndim că materia primă a acestei fabrici atît de speciale nu poate fi îmbogățită prin descoperiri făcute peste noapte, nici nu poate fi adusă de aiurea! Ea rămîne sîngele nostru, al tuturor.

MAGDA MIHĂILESCU ■
Fotografie de EM. TÂNJALĂ ■

al V-lea festival al tinerilor muzicieni

Timp de două zile, la 18 și 19 iunie, primul podium de concert al țării, Ateneul Român, a găzduit concertele jubiliare ale celei de-a cincea ediții a Festivalului tinerilor muzicieni din București, manifestare prestigioasă închinată Congresului al X-lea al U.T.C., reunind la rampă unele dintre cele mai talentate elemente ale tinerei generații de interpreți, mulți dintre soliști fiind laureați cu premii și distincții naționale ori internaționale. Publicul prezent la cele trei concerte a fost martorul unor evoluții concludente, pline de promisiuni în ceea ce privește viitorul artei interpretative muzicale românești, mulți dintre concurenți constituind de pe acuma veritabile revelații sub aspectul talentului ori al profesionalismului, al «științei» valorificării acestui talent.

Al V-lea Festival al tinerilor muzicieni din Capitală se instituie astfel ca o încununare a programului muzical al stagiunii permanente de recitaluri și concerte susținute de tineri interpreți, sub genericul «De la Ateneul tineretului la Ateneul Român». Căci timp de cinci ani, începînd din 1971, sub acest generic au apărut în fața publicului cîțiva dintre tinerii interpreți de frunte ai școlilor noastre de muzică, drumul parcurs de la modesta sală din Aleea Alexandru a Ateneului tineretului și pînă la podiumul de sub imensa cupolă a Ateneului din strada Franklin simbolizînd însuși drumul căutărilor, al devenirii, al depășirii condiției de învățăcel și a cîștigării aceleia de profesionist, de artist consacrat.

În această stagiune publicul a avut posibilitatea să ia contact cu talentul promițător al unor pianiști ca Ludwig Tomescu (interpretînd *Preludiu* de Enescu si *Noveleta* de Robert Schumann), Delia Pavlovici (*Ecossaise* de Chopin și *Două Arabescuri* de Debussy), Cătălina Diaconu (*Logodna* de Franz Liszt) sau violoniști: Flavia Sandu (*Romanța în fa major* de Beethoven), Anca Bițan (*Melodii lăutărești* de Sarasate) și Paul Florin (*Tziganne* de Ravel). În același timp pianiști ca Iosif Ion Prunner (*Sonata nr. 1 opus 1*, partea I-a de Brahms), Cristian Beldi (*Scherzo nr. 1* de Chopin) și Ina Macarie (*Tocata* de Prokofiev și *Piesă de concert nr. 2* de Constantin Silvestri), ori violoniști de talia lui Șerban Constantin (*Suită românească* de Vasile Filip) au demonstrat că arta lor, rod a numeroase și numeroase ore de muncă, de cizelare a sunetului emis, se află pe drumul cel bun al consacrării, răspunzînd exigențelor celor mai înalte ale auditorilor și criticii muzicale. Desigur, această manifestare a prilejuit nu numai afirmarea violoniștilor și pianiștilor, ci și a altor instrumentiști, clarinetul, contrabasul, trombonul, oboiul, găsindu-și interpreți în măsură să facă publicului cunoscute la un nivel cel puțin acceptabil opusuri consacrate din literatura genului.

Într-o discuție cu muzicologul Mircea M. Ștefănescu, coordonatorul artistic al programului muzical inițiat de Ateneul tineretului, am aflat că în stagiunea următoare se preconizează organizarea în cadrul aceluiași program a unei suite de manifestări dedicate tinerilor slujitori ai dansului scenic, elevii liceului de coregrafie, ori ai școlii populare de artă, ori tinerii dansatori intrați de curînd în teatre avînd de acuma la dispoziție o modalitate mai pregnantă decît cele — vai, atît de puține — oferite pînă în prezent de a-și valorifica în fața publicului talentul, eforturile lor de cunoaștere a tainelor Terpsihorei.

Sub egida Comitetului sectorului I București al U.T.C., cel de al V-lea Festival al tinerilor muzicieni din București s-a bucurat de un binemeritat succes, răsplătind, pe parcursul celor trei concerte finale, eforturile organizatorilor și ale participanților, care timp de un an întreg au oferit în cadrul unei stagiuni permanente concerte și recitaluri ai căror protagoniști au fost tinerii muzicieni din Capitală. Iar dacă ar fi să avem vreo observație, aceasta s-ar referi poate la slaba popularizare care s-a făcut festivalului, căci este păcat ca la o manifestare de asemenea anvergură și însemnătate, numărul interpreților de pe podium să fie aproape egal cu cel al spectatorilor din sală.

N. COLIBAȘI ■

Un grup din laureații finalei. **Fotografie de C. ABĂRBIERIȚEI ■**

TOPUL CENACLULUI FLACĂRA

1. **Spionaj** *(Nicu Alifantis — M.R. Paraschivescu)* — Nicu Alifantis.
2. **Două cîntece semilăutărești** *(folclor)* — Mircea Diaconu și «taraful» său.
3. **Aspida și Vasiliscul** *(Nicolae Covaci — Șerban Foarță, Andrei Ujică)* — Phoenix.
4. **În fiecare zi ne batem joc** *(Tudor Gheorghe — Romulus Vulpescu)* — Tudor Gheorghe
5. **Făt Frumos** *(Mircea Vintilă — Adrian Păunescu)* — Mircea Vintilă.
6. **Balada morții** *(Dan Chebac — George Topîrceanu)* — Dan Chebac.
7. **Cîntec între ape** *(Doru Stănculescu — Constantin Săbăreanu)* — Doru Stănculescu.
8. **Educație prin cîntec** — Valeriu Sterian
9. **Balada doamnei Alice** — Adrian Ivanițchi
10. **Sub semnul începutului** — Romeo Ghiur
11. **Jocul de-a războiul** — Cornel Popescu
12. **Aceeași floare** *(Petre Țenchea — Adrian Frățilă)*. — Grup «Columna»
13. **Mînecile verzi** *(Adina Dimitriu — William Shakespeare)* — Adina Dimitriu.

studenții sportivi și o nouă manifestare de dans cult românesc și poezie

Nici nu predasem bine la secretariatul de redacție articolul nostru trecut în care deplîngeam lipsa evenimentelor coregrafice și a manifestărilor dansului tînăr din stagiunea care se încheie zilele acestea, cînd am primit o invitație, frumos tipărită, prin care eram rugați să luăm parte la primul spectacol de balet contemporan românesc oferit de ansamblul *Gymnasion* al Institutului de educație fizică și sport în sala Teatrului de Comedie. Cum Opera Română anunță și ea închiderea stagiunii cu o premieră a Studioului de balet — iată două noi spectacole care mai înviorează atmosfera și care acreditează ideea revenirii în actualitate a dansului tînăr (sau contemporan).

Mărturisesc că, mai înainte de a da curs invitației ansamblului *Gymnasion*, am fost destul de uimit să văd că o trupă de amatori se încumetă să pășească pe terenul atît de labil și încă nedefrișat (la noi) al dansului contemporan; uimirea însă s-a transformat ulterior într-un viu interes cînd am aflat că această trupă este condusă de coregrafa și profesoara Vera Proca-Ciortea, una dintre pionierele școlii de *dans cult românesc*, alături de Florin Capsali, Mitiță Dumitrescu, Petre Bodeuț ș.a. Școala care își propusese ca, printr-o încercare de sinteză a pasului de dans popular, să găsească un corespondent coregrafic valabil creațiilor școlii componistice ilustrate de un Mihail Jora («La piață», «Demoazela Măriuța»), Paul Constantinescu («Nunta în Carpați»), Zeno Vancea («Priculiciul») sau Ion Dumitrescu («Preludiu simfonic»). Interesul a sporit și mai mult citind pe afiș numele unor actori cunoscuți, mai ales în ultimul timp, sub renumele lor de Reflex—Flacăra: Gelu Colceag, Gabriel Iencec, Mihai Perșa, Ștefan Sloboda, la care s-a adăugat Florin Zamfirescu, integrînd în spectacolul dansant un moment poetic, atît de aplaudatul microrecital din versurile lui Miron Radu Paraschivescu ori o suită de versuri populare, zicători și proverbe înmănunchiate într-un tablou poetico-mimico-dansant «Din isprăvile lui Păcală», pe muzică de Tudor Ciortea.

Așadar, destule atuuri ale succesului, pe care spectacolul, din fericire, nu le-a ratat și pe care un numeros public le-a aplaudat cu căldura cuvenită manifestărilor artistice *sui-generis*, omagiind frumosul, adevărul și simțirea românească.

Mai întîi cîteva cuvinte despre ansamblul *Gymnasion* care, valorificînd posibilitățile fizice, gimnastice, ale membrilor lui, toți studenți la I.E.F.S., majoritatea cu o pregătire specială de gimnastică artistică ori acrobatică, deci apropiați oarecum de sistemul de pregătire al dansului clasic bazat pe deschiderea picioarelor din bazin și pe cele 5 poziții — reușește să-și depășească condiția amatoare, sondînd posibilitățile de expresie ale dansului contemporan, fie ele în maniera gimnasticii ritmice à la Dalcroze («Limbajul nostru»), fie caligrafiind cu pași simpli o metaforă a devenirii umane, pe un fond mitic ancestral, de sorginte mioritică («*Oameni și măști*», pe muzică de Liviu Glodeanu).

Coregrafa Vera Proca-Ciortea își onorează renumele de adeptă a *dansului cult românesc*, (sau a *dansului expresionist românesc*, cum îl denumea cu atîta fierbinte credință unul dintre marii noștri oameni de spirit și har, regretatul critic Petru Comarnescu). Oferind o nouă variantă scenică a baletului-pantomimă «Din isprăvile lui Păcală», pe muzică de Tudor Ciortea, balet în care dansul folcloric recreat sintetic se îngemănează cu versul și costumul popular proiectate pe sugestia inefabilului general uman pe care îl reprezintă umorul popular de tip *Păcală* și *Tîndală*. Îmi amintesc că, nu de mult, la Sala Palatului și la «Țăndărică», am văzut un dans proiectat pe aceeași canava umoristică de către coregrafa Miriam Raducanu.

Pe cînd Miriam relua în gest și mișcare un anume mod de a fi, frust și pitoresc, al țăranului român, cu rezultate expresive de rezonanță imediată, Vera Proca-Ciortea are ambiția distilării umorului popular prin pierderea condiției sale anecdotice și păstrarea ori supradimensionarea experienței de viață, a problematicii oarecum existențiale, filozofice. Desigur, încercare extrem de ambițioasă pe care n-o pot impune cu certitudine de sută la sută nici dotarea, ambiția ori dăruirea dansatorilor sportivi, nici performanța actoricească de cel mai ridicat nivel a «prezentatorilor» Florin Zamfirescu și Ștefan Sloboda ori a interpreților Gelu Colceag *(Păcală)* — excelent dansator, în același timp, Gabriel Iencec *(Tîndală)* și Mihai Perșa *(Popa)*.

«Din isprăvile lui Păcală» rămîne însă cu siguranță un moment de veritabilă artă, primit astfel de un public entuziast care, prin aplauzele sale, certifică viabilitatea școlii naționale de dans, fie chiar și numai prin aceste manifestări sporadice ce adaugă atît de rar cîte o cărămidă la temelia unui edificiu mult dorit.

NICOLAE SPIRESCU ■

folk-ul, între muzică și poezie

— Gelu Colceag, ca membru activ al Cenaclului «Flacăra» ai avut posibilitatea să cunoști o serie de reprezentanți ai «noului val» din muzica noastră tînără. Este vorba de acei cîntăreți neobosiți care printr-o atitudine deschisă față de problemele vieții contemporane obligă publicul la o atitudine.

— În ziua de azi artele tind să se reunească pentru a se completa, pentru a fi mai convingătoare și mai eficiente. Nu știu dacă peste trei sute de ani omenirea va mai vorbi despre fenomenul folk, dar știu că azi el reprezintă ritmul unei generații, este o stare de expresie necesară tinereții. Cîntărețul folk care are într-adevăr ceva de spus, care are puterea interioară de a exprima prin arta sa gînduri, sentimente, dorințe și idei valoroase, duce la apogeu armonia melodică și ritmul interior al poeziei, dînd naștere astfel unui nou mod — convingător, electrizant — de a rosti versurile în public. Muzica folk — care nu trebuie înțeleasă ca o pastișă a folclorului, ea fiind **populară** prin **popularitatea** de care se bucură azi — nu se naște decît pe texte de valoare deosebită; după părerea mea, acest fenomen nu va avea forța interioară de a rămîne peste timpuri decît dacă va ataca marile probleme ale omenirii, ale vieții noastre de astăzi.

— S-au emis în ultima vreme unele opinii, potrivit cărora folkul ar fi un auxiliar al muzicii, o latură periferică a ei; ce crezi?

— Sînt de acord că linia pur melodică a muzicii folk este simplă și nu poate intra în concurență cu structurile mari, clasice. Temele nemuritoare s-au născut în simfonii, în opere; să nu crezi că minimalizez importanța acestui fenomen, dar vorbind strict de aspectul muzical mă surprind a fi un... conservator. Privit sub aspectul menirii sale de azi, fenomenul are, fără îndoială, o importanță mare în sublinierea existenței unor texte de valoare în lirica românească și universală. Aș situa folkul la granița dintre muzică și poezie, înclinînd să-l «împing» către teritoriul celei din urmă.

— Preferințe?

— Am preferințe față de toți aceia care fac muzică folk cu pasiune și ca o necesitate de exprimare sinceră, deschisă și fără compromisuri.

ȘTEFAN SLOBODA ■

racul

FOAIE SĂPTĂMÎNALĂ DE AVANGARDĂ NR. 65

ANTON DRAGOS

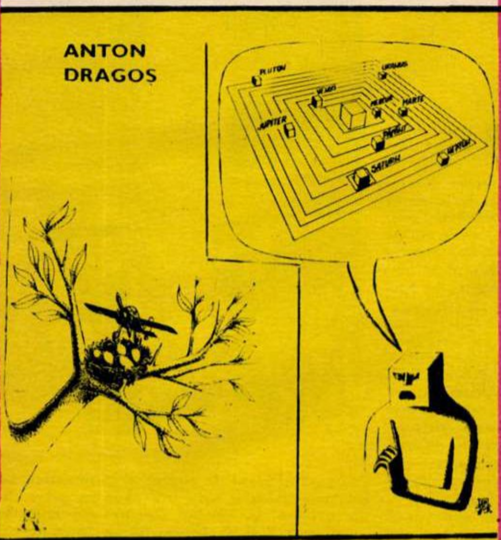
PLUTON
URANUS
VENUS
MERCUR
MARTE
JUPITER
PĂMÎNT
SATURN
NEPTUN

SORIN POSTOLACHE

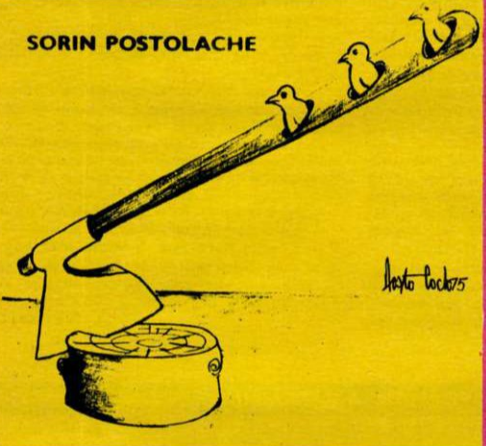
Postolache 75

CONSTANTIN CIOSU

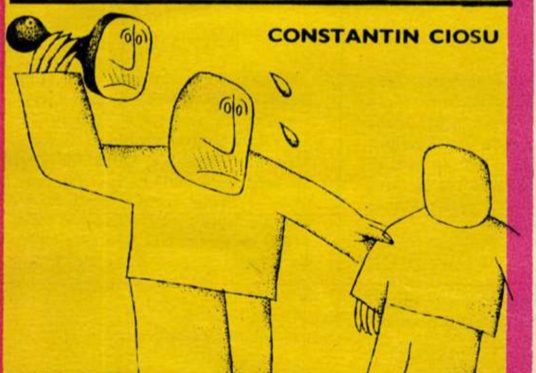

DEBUT LA RACUL

IOAN TRIF

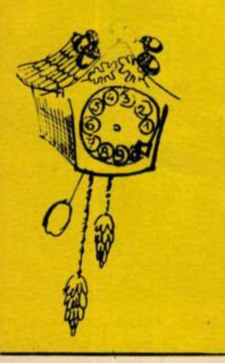

CRISTIAN INDUS

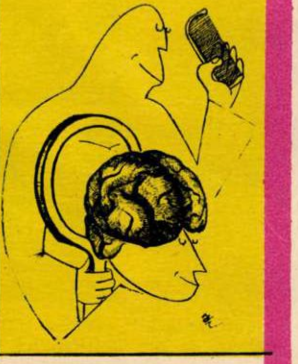

Grupaj realizat de SORIN POSTOLACHE

DENES MOLNAR

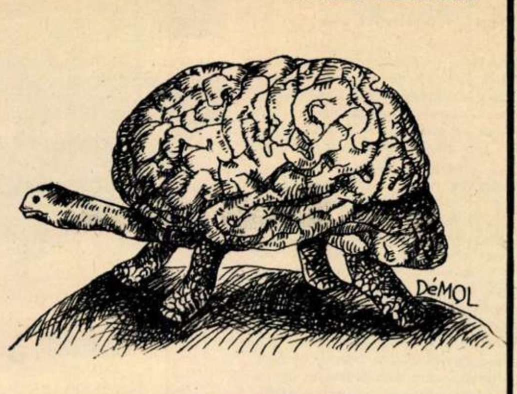

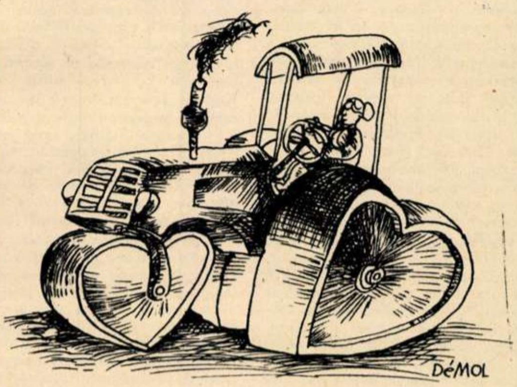

MIHAI BOACĂ

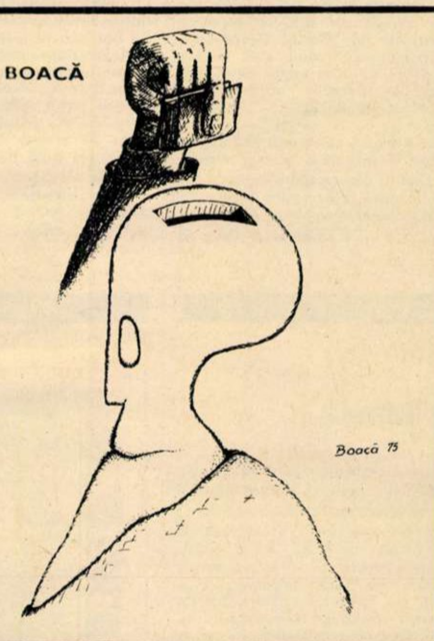

TONI AVRAM

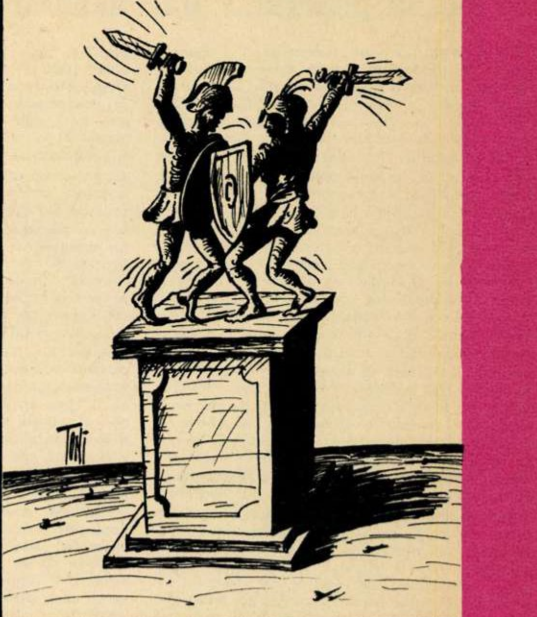

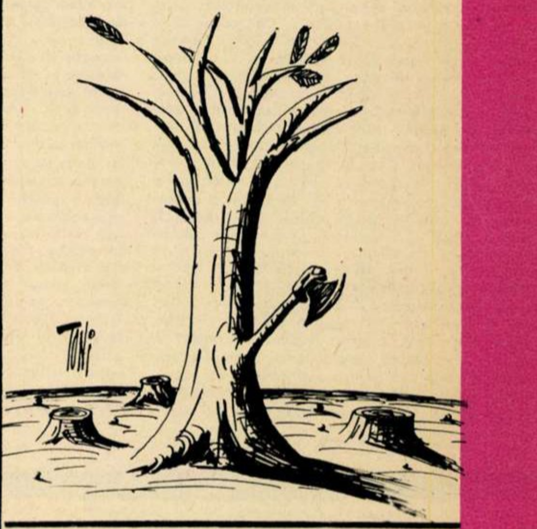

CONST. MARINESCU

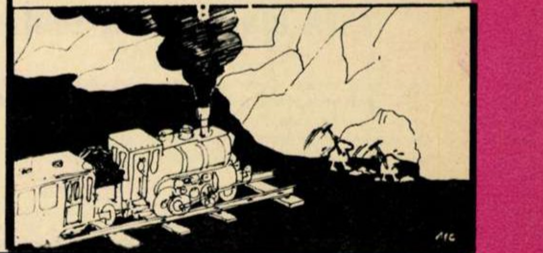

ION DOGAR-MARINESCU

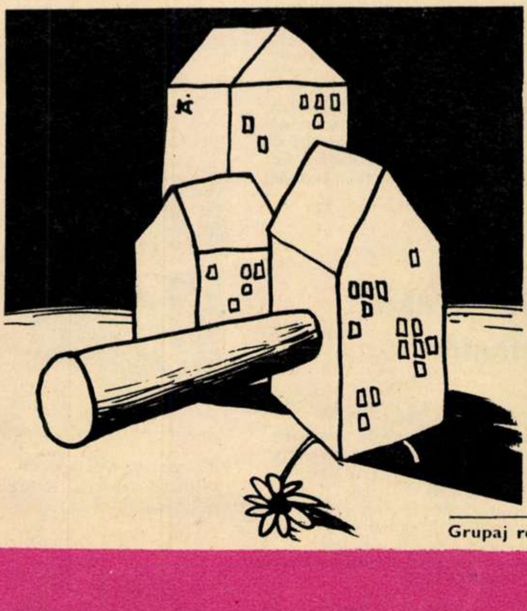

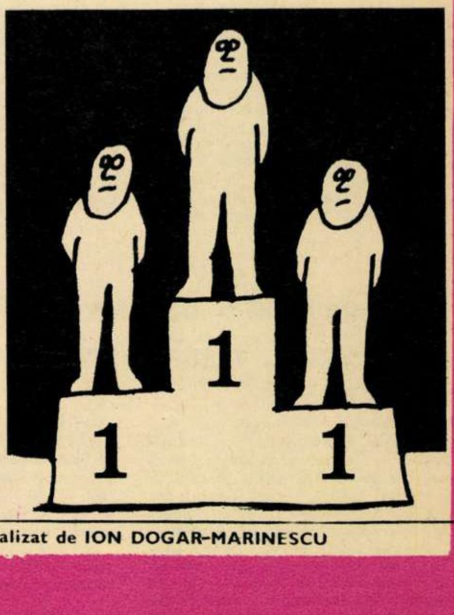

Grupaj realizat de ION DOGAR-MARINESCU

POȘTA SPORTURILOR

șut la poartă!... dar încotro e poarta?...

Dan Cristea, Căminul studențesc nr. 4, Șoseaua Panduri 90, București. Ca un făcut, iar am dat tîrziu de scrisoarea dumneavoastră. Desigur, și de data aceasta, materialul despre fotbal, pe care ni-l trimiteți, atît de interesant, este prea lung pentru spațiul nostru. Pentru început v-aș propune o suită de maxime moderne despre sport (că tot ziceți că aveți un material documentar formidabil), cu care, eventual, să agrementăm din cînd în cînd această Poștă. Despre celelalte colaborări propuse de dv., vă voi scrie, așa cum vă exprimați dorința: «în plic». Pînă atunci, o confirmare: împărtășesc întru totul buna dv. părere despre scriitorul ziarist sportiv Brian Glanville, de la «Sunday Times», «autor a douăsprezece romane, între care numai trei cu subiect din fotbal», cum scrieți dumneavoastră. Cred însă că nici celelalte nouă romane — deși nu le-am citit — nu pot fi străine de spiritul sportului. Căci, iată ce scrie despre asta George Călinescu: «De la Homer pînă la Tolstoi, senzația vieții active fizice a constituit punctul de plecare al literaturii și aruncarea discului sau alergările de cai sînt două împrejurări în care cititorul prinde mai bine jocul eternelor pasiuni umane». Mă gîndesc, stimate corespondent, că prin aceasta se explică apropierea atîtor scriitori de viața condensată, esențializată, cuprinsă în sport. Înfruntarea dintre atacant și apărător, terminată adesea prin piedica rudimentară aplicată de fundașul «rău» extremului «bun și frumos», îi poate sugera scriitorului desfacerea unui nod al caracterelor din romanul la care tocmai lucrează. Un gol hotărîtor, înscris în minutul 90, și transformînd clipa de odă a bucuriei în gravă simfonie a destinului neiertător, poate să ofere dramaturgului o soluție pentru actul trei, actul-cheie al piesei încă neterminate, piesă în care **nu** sportul e subiectul... Dar poate că în altă piesă, sau în alt roman, sau în alt volum de versuri chiar despre sport va fi vorba. (În «Cartea nunții», același George Călinescu și-a inserat cronicile de box; în «Arca lui Noe», Ionel Teodoreanu a dat cea mai dramatică descriere a unei partide de tenis»; «Sfîrlează cu fofează» de V. I. Popa nu este altceva decît un poem epic al zborului de performanță). Căci să nu uităm, oriunde s-ar duce — deci și la stadion —, scriitorul se află într-o permanentă documentare. Și dacă simte uneori nevoia să scrie, de pildă, despre cele văzute la stadion, măcar o frîntură de gînd într-un colț de gazetă, fie ea și a Uniunii scriitorilor, e pentru că scriitorul se simte părtaș la zbuciumul fizic și sufletesc al potențialilor săi eroi de carte. Părtaș și recunoscător pentru cît adună de la ei întru cărțile sale. Și cum și-ar putea arăta altfel un scriitor recunoștința decît printr-o deplină sinceritate în descrierea a ceea ce vede și simte întîmplîndu-se în arenă? Vede «de bine» — **de bine** scrie, investindu-și cronicheta cu accente imnice, cum răsunau, în antichitate, la încununările atleților cu laurii olimpici. Vede «de rău» — cum ar putea să scrie altfel decît **de rău?** Precum de rău și cu nemilă zicea și Homer despre luptătorii bicisnici sau vicleni, ori despre acei eroi care nu-și meritau acest nume pentru că dobîndeau izbînzile ori scăparea sprijinindu-se pe zei... Un ziarist, mai ales unul **de specialitate** (fie și dintre cei care aranjează de azi povestea partidei de mîine, potrivind-o după metafora pe care a visat-o alaltăieri), mai poate, ba chiar are datoria să folosească o anume tactică și o anume strategie în estimarea valorii înfruntărilor sportive, să pună, după caz, surdină ditirambilor, sau să toarne sirop ori sare de lămîie în cupa cu venin sau cu apă chioară. Un scriitor, însă, nu poate să-și îngăduie așa ceva. Și, mai ales, nu trebuie să-i cerem așa ceva. Pentru că scrisul său vizavi de evenimentul din arenă este un gest reflex, deci este — iată, rostesc cuvîntul fără teamă de specioasele priviri de iască — **un act artistic.** Iar un asemenea act devine, din chiar clipa cînd s-a așternut hîrtiei, **un fapt de istorie literară,** adică un bun al obștei prezente și viitoare. Obște care, dincolo de iritările momentului, va ști să mulțumească așa cum se cuvine **sportului** pentru că a prilejuit cutărui romancier o frază frumoasă ca un proverb, ori cutărui poet o diatribă de valoare argheziană. Exemple? Iată, eu slăvesc fotbalul nostru de altădată, și mai cu seamă niște neplăcute întîmplări ale lui dintr-un campionat de-acum aproape 40 de ani. Căci dacă n-ar fi fost acele întîmplări (Importante? Neînsemnate? Oricum, trecătoare, cum sînt toate în fotbal), n-ar fi privit către ele cu mînie un anumit scriitor. Și dacă n-ar fi privit el astfel către ele, de bună seamă că nu i s-ar fi ivit de sub condei una dintre cele mai marmoreean-lapidare cugetări din cîte s-au scris vreodată despre fotbal. Despre fotbal, zice scriitorul respectiv «... două lucruri sînt indiscutabile: **că o pereche de picioare sînt îndestul ca să împingă mingea în poartă și că totuși uneori e necesar și un cap deasupra, ca să vadă în ce direcție e poarta».** Am încheiat citatul. Nu fără a-mi mărturisi speranța că îl voi vedea de îndată transcris și afișat ca un memento pe pereții tuturor încăperilor unde se echipează băieții fotbalului. Să nu uit: autorul relei dar dreptei ziceri, parcă desprinsă dintr-o «carte de învățături», este un oarecare nespecialist, pe numele lui: **Camil Petrescu...** Așa că, stimate corespondent, după cum vedeți, am avut și avem și noi scriitorii noștri dăruiți cu **sinceritate** și cu har sportului, precum acest Brian Glanville. A nu ne bucura că-i avem, ar însemna, vorba lui Camil, să nu vedem «în ce direcție e poarta». Apropo, ce-ați zice să începeți colaborarea propusă la începutul acestor rînduri printr-o suită de gînduri despre sport ale scriitorilor noștri? Că îmi închipui că formidabilul dumneavoastră material documentar nu se referă doar la soccerul britanic.

PETRE DRAGU ■

ÎNTRE PATRU OCHI CU...

...dan grecu

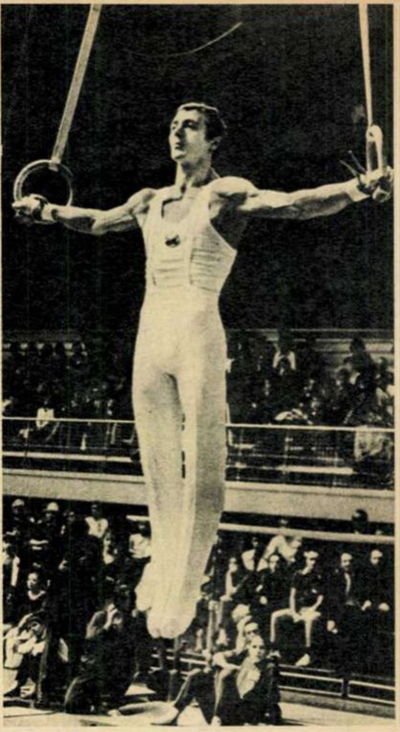

— Dan Grecu, îți propun să începem scurtul nostru dialog de la o ședință, ținută în urmă cu cîțiva ani. Se stabileau atunci angajamentele gimnaștilor de la Dinamo, fixîndu-ți-se dumitale norma de a dobîndi o medalie, oricare, la campionatele lumii. L-ai contrazis pe vorbitor, susținînd că poți mai mult și chiar ai putut... Aș vrea să-mi spui acum ce te-a determinat să crezi — cu atîta siguranță — în posibilitățile dumitale?

— Aveam atunci, cred că am și astăzi, o măsură foarte exactă a capacităților neobișnuite ale gimnasticii românești. Atunci, unii mi-au luat-o în nume de rău, socotindu-mă din cale afară de vanitos, dar evenimentele ulterioare au confirmat încrederea mea.

— Evenimentele ulterioare însemnînd, de fapt, o medalie de aur la campionatele mondiale și una din același metal la campionatele Europei. Rezumînd, ai răzbătut greu către elita gimnasticii?

— Cine crede că noi am ajuns ușor unde am ajuns se înșală. Am răzbătut prin multă muncă și multă perseverență, folosind sfaturile unor antrenori remarcabili și exploatînd la maximum tradiția gimnasticii românești. Etajele superioare ale gimnasticii mondiale reprezintă un univers în care se pătrunde foarte greu. M-am convins de asta la Grenoble, unde am cucerit argintul, prima medalie din istoria gimnasticii noastre masculine. La terminarea probei de inele, ziariștii și fotoreporterii s-au năpustit pe mine, studiindu-mă ca pe a zecea minune a lumii. Ochii lor parcă ziceau «măi băiete, de unde ai mai răsărit și tu?!». Nu uitați că în gimnastică un exercițiu de cîteva minute exprimă de regulă cîțiva ani buni de muncă și repetiție.

— Ce înseamnă un concurs pentru dumneata?

— Spaima de a nu greși. De a nu rata. Cînd eram un necunoscut, nu mi-era așa teamă. Astăzi, lucrurile s-au schimbat. Într-un fel, sînt purtătorul de cuvînt al gimnasticii noastre masculine și asta îmi răpește orice drept la eroare. În timpul concursului trebuie să uiți de tot și de toate. Să te concentrezi la maximum. E obligatoriu să te prezinți ca un arc încordat.

— Medalia de argint de la europenele de la Grenoble a deschis, știm cu toții, un drum. Unde va duce el?

— Pe cea mai înaltă treaptă a podiumului de premiere după proba de inele de la Jocurile Olimpice de la Montreal. Promit.

— Dan Grecu, ce ar fi să ne lași să sperăm mai mult? Lumea s-a obișnuit să te știe campion la inele. Ce-ai zice să te întorci din Canada și cu o medalie de aur la bară fixă, cealaltă specialitate a dumitale?

— Ar fi frumos. Ar fi și posibil, dar sigur nu e.

— Ce-ai dori să scriu în finalul acestui interviu?

— Treaba dumitale. Singura mea rugăminte ar fi să rămîi ponderat. Nu e greu de înțeles că mie îmi plac mai mult medaliile de aur decît vorbele de laudă.

EMIL NEGOIȚĂ ■

LOVITURĂ LIBERĂ

este clar pentru toată lumea...

Este clar pentru toată lumea: Dinamo a fost trei sferturi din campionat **mai bună cu o clasă** decît restul echipelor divizionare A.

Este la fel de clar pentru toată lumea: în ultimul sfert de campionat Dinamo a fost o combinație între mediocru și penibil.

Superavocații acestei echipe — care-i fac mai mult rău decît bine — au și găsit explicații: fiind de mult campioană virtuală, «11»-le din Șos. Ștefan cel Mare nu mai avea **pentru ce să tragă,** nu mai avea, cu alte cuvinte, obiectiv. Fals. Raționamentul este nu numai trist, dar și fals în structura sa logică. Dinamo avea, tocmai asta e că **avea pentru ce să tragă.** Avea, pentru că (1) este echipa-fanion a campionatului; (2) este echipa ambasadoare care a reprezentat de atîtea ori și va reprezenta România în cea mai importantă întrecere europeană intercluburi; (3) este echipa care dă marea majoritate a lotului reprezentativ al țării; (4) este — la noi — echipa cea mai urmărită, cea mai apreciată de către specialiștii din fotbalul mondial, pentru că are o firmă internațională, o firmă care obligă.

Toate aceste adevăruri sînt știute de conducerea clubului, de conducerea echipei. Aflîndu-se în poziția în care se află în fotbalul românesc și în fotbalul internațional, Dinamo are mai multe obligații decît alte echipe, obligații pe care iubitorii fotbalului nostru se așteptau, firește, ca echipa să le onoreze. Cum le-a onorat, s-a văzut. Înfrîntă de o echipă cu 7 clase mai slabă — F.C. Galați, învinsă de alt «11» submediocru — Universitatea Cluj-Napoca, egală — pe teren propriu! — cu F.C. Constanța (!) sau Politehnica Timișoara (in extremis) și iar învinsă — și tot pe teren propriu! — de Politehnica Iași, pe care o surclasase, în tur, la Iași... Rezultate penibile care «încununează» nefericit o campioană.

Dinamo de azi a cîștigat un campionat, dar a pierdut din vina-i exclusivă o bună parte din creditul cu care simpatizanții săi o investeau. E trist, dar adevărat. După cum adevărat este că vinovați ai acestei situații sînt nu numai jucătorii, ci măcar în aceeași măsură cu ei și acei care n-au știut să le deschidă ochii asupra unor realități care obligă.

Cînd te numești Dinamo, ai multe drepturi, dar ai la fel de multe obligații. O echipă socotită de mulți un exemplu, un model pentru altele, a fost în acest final de campionat un model și un exemplu negativ.

fructuos final de sezon pentru rapid, dar... rîșniță era în ofsaid

Repromovat în divizia A, campion la juniori, finalist al Cupei României, Rapidulețul are un finiș impresionant de sezon. Ceea ce nu ne poate face să trecem cu vederea **ofsaidul flagrant în care se afla Rîșniță,** autorul egalării, în clipa în care a primit mingea în fața porții steliste. Scurta istorie a acestei semifinale se poate scrie în cîteva rînduri: Steaua a dominat cam tot timpul, a jucat mai bine, și-a creat ocazii pe care le-a risipit cu larghețe (monumentală, aceea ratată de Anghelini la 1-0). Rapidul s-a **agățat** cu disperare de... trenul finalei, în care a și ajuns, grație perseverenței, norocului și contribuției tușierului Gelu Popovici.

La Ploiești, calificare a craiovenilor, handicapați de lipsa lui Balaci și Marcu (eliminat, nu știm de ce, la începutul partidei, împreună cu fundașul mureșean Gligore), dar mai ambițioși, ferm hotărîți, se pare, să adauge titlului de campioni cucerit anul trecut frumoasa Cupă a României anul acesta.

Nu știm cine va cîștiga la 6 iulie, cert este că vom avea o finală de mare atracție între **două autentice campioane ale popularității.**

MARIUS POPESCU ■

PERFORMANTA SĂPTĂMÎNII

ÎN ȚARĂ

Dobîndirea titlului de *campion european de seniori la tir,* proba de armă liberă calibru redus, 60 de focuri, poziția culcat, de către *juniorul român Mircea Ilca.*

Noul campion al continentului are numai 17 ani și este elev în clasa a XI-a a unui liceu din Arad.

ÎN LUME

Rezultatele obținute la Long Beach, în California, în cadrul concursului de selecție a înotătorilor americani pentru campionatele mondiale din Columbia. Două corectări ale recordului mondial pe 200 metri liber — Bruce Furniss, două recorduri ale lumii — Tim Shaw, pe 1 500 și 800 de metri, cîte unul — Shirley Babashoff și James Montgomery

Primele lor tricouri de campioni! Juniorii rapidiști, fericiți, salută publicul de pe Stadionul 23 August.

«Sîntem salvați!» Banca de rezerve a Politehnicii Iași... în aer. Campioana, Dinamo, a primit al doilea gol și va părăsi terenul propriu învinsă.

Fotografii de **EMANUEL TÂNJALĂ** ■

EDUCAȚIE PRIN AMINTIRI

doi dintre martori

Judecarea procesului a fost programată în afara tribunalului, adică în cea mai mare sală de care dispunea orășelul, și care totuși era neîncăpătoare față de mulțimea celor ce doreau să asiste.

La intrare mi-am făcut loc cu greu printre cei care blocau ușile, a trebuit chiar să discut cu un grup de bărbați care pretindeau că nu se mai poate avansa, să le spun cine sînt, ca apoi, în timp ce se strîngeau între ei ca să îmi facă un culoar de trecere, să îi aud îndemnîndu-mă să fiu cît se poate de aspru.

În sălița pentru deliberare, completul de judecată mă aștepta. «Noi sîntem gata...», mi-a spus președintele, iar eu le-am făcut semn că îi urmez.

De obicei, cînd completul de judecată intră în sala de dezbateri, cei prezenți se ridică în picioare, la vederea lor. De această dată sala ne aștepta în picioare, și la gestul președintelui care îi invita să ia loc am observat că doar mai puțin de jumătate din cei prezenți aveau loc pe bănci. Dar, cu toată înghesuiala, era o liniște desăvîrșită, încît glasul președintelui completului se auzea de parcă sala ar fi fost goală.

Inculpatul, între două vîrste, în costum de deținut, nu îndrăznea să ne privească, șezînd pe banca lui, încadrat de doi milițieni. Era un individ pe care colegii de la locul de muncă îl caracterizau a fi cam leneș, mereu nemulțumit de orice, bețiv și cu accese de furie violentă. Cînd președintele i-a adresat primele întrebări, peste sală a trecut ca un val o rumoare surdă. Interogatoriul său a fost însă foarte scurt. La fiecare întrebare repeta că a fost atît de beat încît nu își mai amintește nimic. Ridicînd din umeri, spunea: «Doar v-am spus că am fost beat!!», cu o intonație care trăda un fel de a gîndi în sensul că s-a obișnuit să invoce starea de beție pentru toate prostiile pe care le făcea, ca pe o scuză, ca și cum ar fi vrut să spună: «Ce vă legați de mine? Din moment ce am fost beat, nu răspund pentru ceea ce am făcut». Nu era prima dată cînd întîlneam acest mod de a gîndi, această mentalitate stupidă a bețivilor care își închipuie că din moment ce ei se îmbată ceilalți sînt datori să le suporte jignirile, injuriile, chiar loviturile, să se ferească toată lumea din calea lor, fiindcă ei au plăcerea de a bea peste măsură.

A urmat audierea uneia dintre victimele sale, care avea în proces calitatea de parte vătămată. Era o femeie tînără, cam măruntică, sfioasă, emoționată, care și-a început relatarea abia după cîteva cuvinte de liniștire și încurajare din partea președintelui. «Veneam de la schimbul doi, spunea ea, de la fabrica de textile, împreună cu soțul meu care mă așteptase... Obișnuia să vină uneori în întîmpinarea mea... În drum spre casă, într-un loc în care strada e mai întunecoasă, ne-am întîlnit cu acest om... Se vedea de departe că e beat. Cotise direct spre noi, de parcă ar fi vrut să ne taie drumul, de aceea soțul meu, care mă ținea de braț, m-a tras spre el, să-i facem loc, dar, cu toate acestea, el s-a izbit foarte tare în mine... M-a izbit atît de tare încît am căzut într-un genunchi. El trăgea de poșeta mea, dar cureaua acesteia mi s-a încolăcit în jurul brațului. Trăgea să îmi rupă mîna. Atunci soțul meu l-a împins ca să mă elibereze, dar bețivul a scos un cuțit și l-a lovit... Apoi nu mai știu exact ce s-a întîmplat, fiindcă am leșinat...»

Președintele completului de judecată s-a întors spre mine: «Aveți întrebări, tovarășe procuror?» «Nu», i-am răspuns, fiindcă observasem că femeii îi era greu chiar și să povestească cele ce i s-au întîmplat. Femeia s-a reîntors spre banca unde avusese loc, urmărită de privirile întregii săli, și, în timp ce ea se așeza, aceste priviri s-au strămutat, asemeni unui evantai cu surse de lumină multiple, fixîndu-se asupra inculpatului. Era atîta încruntare pe figurile unor bărbați care îl țintuiau cu privirea, o liniște atît de nefiresc deplină în sală, încît cei doi milițieni care îl păzeau pe vinovat au considerat că e mai potrivit sau mai precaut să se ridice în picioare și să se plaseze între acesta și sală.

Soțul femeii nu a putut fi audiat fiindcă era încă în spital. I s-a citit declarația depusă la dosar.

A urmat audierea primului martor. Avea brațul prins într-o eșarfă. Cînd i s-au cerut datele personale și a depus jurămîntul de mărturie dreaptă, mi s-a părut emoționat și cam neîndemînatic. «Priveam la televizor, a spus el, cînd am auzit țipete din stradă. În clipa în care am ajuns la geam, am văzut că bețivul a scos cuțitul și voia să lovească. Mi-am dat seama că ar fi prea tîrziu dacă aș fi ocolit prin curte și aș fi ieșit în stradă pe poartă, de aceea am sărit pe geam. Am ajuns tocmai în momentul în care huliganul îl lovise pe soțul dînsei și se întorsese spre ea. Nu îmi mai amintesc exact, dar cred că am strigat ceva la el, de aceea s-a întors spre mine și m-a tăiat la braț. Dînsa, adică femeia, căzuse, nu știu dacă a fost lovită sau a leșinat, iar agresorul se pregătea să se repeadă asupra mea. Eu m-am retras cîțiva pași, ca să îi dau milițianului, pe care îl văzusem venind în fugă, răgaz să ajungă. Cu ajutorul acestuia l-am imobilizat. Huliganul parcă își pierduse mințile. Înjura, protesta, se zbătea, încerca să ne lovească... Asta a fost.»

Prin sală a trecut din nou un val de rumoare surdă și îndîrjită.

Președintele a întors privirea spre mine. «Da, i-am spus, ridicîndu-mă în picioare, vă rog să îmi admiteți o întrebare... Nu este legată direct de stabilirea gradului de vinovăție al inculpatului, dar vă rog totuși să o admiteți. Anume, vă rog să îl întrebați pe martor de ce a intervenit cînd a văzut pe geam ce se întîmplă?» Președintele completului de judecată a pus întrebarea, dar martorul se părea că nu o înțelege. Mă privea mirat. A răspuns mai mult ca pentru sine: «Doar femeia și soțul ei erau în pericol...» Mi-a trecut prin minte că oamenii care sînt capabili de gesturi frumoase, chiar foarte frumoase, nu se pricep totdeauna și la cuvinte.

A fost introdus în sală cel de-al doilea martor. Era mai tînăr, mai sigur pe mișcările sale, a rostit jurămîntul de martor cu voce fermă, parcă ar fi fost încîntat că are ocazia să apară în fața sălii arhipline. Apoi, la întrebările președintelui, a relatat toată scena, așa cum a văzut-o, stînd la geam. Da, dumnealui stătea cu coatele sprijinite pe geam. După solicitarea unor precizări ce țineau de exacta stabilire a modului în care s-au succedat faptele, voiam să îi solicit președintelui să îl întrebe de ce a stat pasiv, de ce nu a încercat să împiedice pe huligan. Dar președintele mi-a luat-o înainte. «Vă punem o întrebare mai delicată, i-a spus martorului. Văzînd ce se întîmplă în stradă, cum de ați privit totul ca la un spectacol?» Martorul a avut o grimasă, ca și cum nu ar digera bine întrebarea și a răspuns cam oțătit: «Păi, bețivul era ca nebun, și mai avea și cuțit!» Președintele a întors privirea spre mine, ca și cum ar fi vrut să îmi spună: «Acesta e omul... Mai presus de orice, propria lui piele...»

După administrarea și discutarea celorlalte probe, m-am ridicat din nou în picioare pentru a rosti acuzarea. Din nou, parcă sala încremenise, parcă oamenii își rețineau pînă și suflarea, cu privirile fixate asupra mea. În timp ce vorbeam, aveam impresia că îmi observ cuvintele răsfrînte într-o mulțime de oglinzi. Oglinzi în care priveam accepțiunea celor rostite. Pînă în clipa în care am cerut pedeapsa, înfățișînd textul de lege cu aplicațiune în cauză. Atunci, unii m-au privit nedumeriți, alții nemulțumiți. «Oamenii aceștia sînt mai neiertători, mai severi decît legea!», mi-am spus. Cînd am precizat că cer aplicarea cotei maxime a pedepsei prevăzute de textul respectiv, nemulțumirile din priviri parcă s-au stins. În încheiere, mi-am permis să spun cîteva cuvinte frumoase despre martorul care a intervenit în ajutorul celor atacați de huligan. În timp ce vorbeam, am observat că primul martor ședea pe o bancă unde îi făcuseră loc un grup de bărbați, iar al doilea se refugiase undeva singur, în fundul sălii. Și m-am bucurat cînd am observat că privirile tuturor s-au întors, cu prietenie, asupra celui pe care îl lăudam.

EMIL POENARU ■

PE TEME DE CIRCULAȚIE

pentru un șofer nu există «porții nevinovate de alcool»

Se cunoaște că normele legale prevăd răspunderea penală a conducătorilor de autovehicule cînd îmbibația alcoolică în sînge sau alcoolemia este de cel puțin 1‰. Se tinde, ținînd cont de periculozitatea deosebită a alcoolului la volan, ca amintitul cuantum să fie coborît la 0,8‰. Dealtfel în multe țări, în ultimii ani, a fost legiferat cuantumul de 0,8‰.

Unii conducători înțeleg într-un fel cu totul aparte prevederea legală sus-menționată, în sensul că pînă la atingerea alcoolemiei de 1‰ este permis consumul de alcool. Trebuie să precizăm că *normele de circulație interzic conducerea autovehiculelor cînd șoferii se găsesc sub influența oricît de slabă a alcoolului*. Este necesar să se rețină deci că șoferilor nu le este permis să consume deloc alcool înainte de a se urca la volan.

Unii șoferi consumă băuturi alcoolice de diverse feluri, adeseori în cantități mari, sperînd că nu vor atinge «pragul» periculos de la care intervine răspunderea penală și că după un repaus de cîteva ore vor fi din nou perfect apți pentru a începe sau a-și continua călătoria. În acest sens, considerăm util să se cunoască că băuturile, în funcție de tăria lor și de cantitatea ingerată, determină valoarea alcoolemiei. Consumarea a două sticle de bere (avînd tăria obișnuită de 4°—5°) creează o alcoolemie de circa 0,30–0,40‰. Este de ajuns ingerarea a 4—5 sticle de bere, cantitate consumată de unii mai ales cînd anturajul e «agreabil», pe «nesimțite», pentru a se ajunge la limita peste care sancțiunea din contravențională devine penală. Ingerarea a patru pahare de vin (de 200 ml) avînd tăria de 12° conduce la o alcoolemie de 0,60—0,80‰. E ușor de dedus ce se întîmplă după participarea la un chef cînd cel ce urmează a se urca la volan nici nu mai știe cîte pahare de vin a băut. Tot pentru a-i ajuta pe șoferi să-și testeze cunoștințele în domeniul la care ne referim, precizăm că trei porții «nevinovate» de coniac a cîte 100 ml, cu tăria de 40°, se transformă în nu mai puțin de 1,2‰ alcoolemie.

În procesul controlului și supravegherii circulației, îndeosebi în zilele de luni dimineață, agenții de circulație depistează conducători auto sub influența pronunțată a alcoolului ori chiar în stare de ebrietate. Mirați și chiar contrariați de rezultatele testelor, ei se justifică, afirmînd că nu au consumat deloc alcool, că vin de-acasă, că abia s-au sculat etc. În fața probei evidente a fiolei înverzite pe jumătate sau chiar mai mult, ei fac uneori afirmații de acest gen: «E adevărat că aseară am băut cu cîțiva prieteni, însă după aceea m-am culcat și am reușit să mă odihnesc». Ei nu fac însă precizări asupra unor elemente esențiale: cît au băut, la ce oră s-au culcat și cînd s-au sculat. Din noianul de exemple care le avem la îndemînă (din păcate), să luăm unul. G.V., șoferul unui autocamion amenajat pentru transportul muncitorilor, s-a întîlnit în comuna de domiciliu cu cîțiva prieteni duminică seara pe la ora 19,00 și a tras un «mic» chef care a durat pînă la ora 1,30. «Partea» de băutură consumată de șoferul în cauză a fost, după declarația lui, de 200 g de coniac și 1500 ml de vin. La ora sus-amintită a plecat spre casă, s-a culcat pe la 2,00 noaptea și s-a sculat la 5,00, plecînd cu mașina spre locul de adunare a călătorilor la 5,30. La ora 6,00 a fost oprit la un «control — filtru» de către lucrătorii de miliție. Făcînd un sumar calcul, rezultă că șoferul în cauză a atins înainte de a se culca o alcoolemie de aproximativ 2,2–2,4‰. Dacă avem în vedere coeficientul mediu de eliminare a alcoolului din organismul uman, care este de 0,15‰ în decurs de 3 ore cît a durat «odihna» șoferului plus o oră pînă la locul unde a fost controlat, conducătorul auto în cauză a eliminat doar 0,6‰ alcool, rămînîndu-i în sînge nu mai puțin de 1,6-1,8‰ alcool.

Considerăm util să precizăm că chiar și șoferul ce se culcă la decenta oră 23,00, avînd înainte de culcare o alcoolemie de 2‰, la ora 6,00 tot va mai avea în sînge aproape 1‰. Pericolul acestor reziduuri alcoolice este din păcate subapreciat de mulți șoferi, care de fapt nu cunosc ritmul lent de «evacuare» a alcoolului din sînge și au impresia că o noapte obișnuită de somn vine «de hac» oricărei cantități de alcool consumate în ajun.

Pentru eliminarea totală a alcoolului după consumarea unei singure sticle de bere este necesar să treacă circa 2 ore de la ingerare, ținînd seama și de perioada de absorbție.

Colonel VICTOR BEDA ■

---

o bucurie nu vine niciodată singură...

...Lucrul acesta îl știe pensionarul Ioan Negru, începînd cu data de 23 martie 1974. Adică din ziua în care a aflat că a cîștigat la loto suma de 50 000 de lei. De mărimea acestei sume, norocosul pensionar nu s-a speriat prea tare, deoarece fiind factor poștal în viața activă, a dus sute de mii de lei sub formă de pensii sau mandate. În noaptea dinaintea tragerii, Ioan Negru spune că n-a visat nimic, dar asta nu înseamnă mare lucru, de vreme ce omul nu se lua după vise, fiindcă nu aștepta nimic din partea norocului. El juca la loto să aibă o ocupație, să aibă iluzia că așteaptă ceva. Cînd și-a văzut numerele apărînd, unul după altul, pe ecranul televizorului, întîi 31, apoi 28 și, în cele din urmă, 18, a zîmbit neîncrezător și s-a dus să-și caute soția, prinsă cu munca obștească la nivel de bloc. Tu știi ceva, zice el, nu știu, zice ea, am cîștigat, zice el, nu cred, zice ea. Cînd au aflat vestea, vecinii de bloc s-au grăbit să-l felicite sincer, bravo tovarășe Negru, de parcă ieșise primul la 20 de kilometri-marș, în cursa de primăvară a P.T.T.R.-ului. Apoi au venit și cei doi copii, fata și băiatul, care l-au felicitat și cu care s-au bucurat împreună, mai ales că le-a promis că le va da și lor o parte din cîștig: fetei 10 000, pentru că are familie, și băiatului 5 000, fiind necăsătorit. Și-a anunțat rudele mai apropiate, le-a adunat la «Grădina bănățeană» și le-a făcut cinste cu bere. Zice că a fost o zi de neuitat, întîi pentru că a înregistrat cea mai mare notă de plată din viața lui — aproape 200 de lei — și apoi pentru că toți cei din jur, mai puțin chelnerii, care te judecă uneori greșit, îi purtau un respect corespunzător, lucru care nu l-a făcut să fie prea încrezut, pentru că întotdeauna a fost un om serios și la locul lui. La București n-a vrut să se ducă, să pozeze pe stadion cu premiul în mînă, în timp ce microbiștii mănîncă semințe și așteaptă repriza a doua. Aici însă, în Timișoara, i s-au făcut fotografii care au apărut pe la toate agențiile Loto-Prono. Era, zice, celebru, ca Benone, Irina și Maria Ciobanu, ale căror poze colorate stau la oglinda lui cea nouă din sufragerie.

Ce a făcut după ce a intrat în posesia premiului? Ce să facă, s-a mutat. Acum stă într-un bloc nou din Balta Verde, are două camere, pe care le-a zugrăvit proaspăt, baie și bucătărie. Și-a luat mobilă nouă pentru dormitor, toată casa e plină de flori artificiale nou-nouțe pe care, din cînd în cînd, soția le stropește ca să le curețe de praf. Are, apoi, două fotolii confortabile, pe care și le dorea dinainte de pensionare, pentru a se odihni după alergătura zilnică la care meseria de factor îl obliga. Acum stă liniștit cînd într-un fotoliu, cînd în altul, citește «Magazinul istoric», «Flacăra», «Drapelul roșu», și uneori «Sportul», dar numai în zilele cînd apar listele cu cîștigătorii la Loto-Pronosport, pe care-i consideră de-ai casei, intrați adică în marea sa familie. Premiul încasat l-a făcut, spune, să aibă mai mult timp liber, pe care, în zilele cînd vechiul său reumatism nu se manifestă, și-l petrece în parcul central.

S-a schimbat ceva în conștiința lui?

Nu prea, cîștigul neașteptat nu l-a făcut să vorbească din vîrful buzelor, nici să-și ia un baston de «domn» sau să încerce a se infiltra în rîndurile pensionarilor intelectuali din parc, adică al acelora care citesc ziare în limbi străine, ziare pe care le cunoaște, fiindcă el cu mîna lui le punea pe vremuri în cutia poștală. Cînd omul își schimbă conștiința, își schimbă și prietenii, îmi zice, ceea ce nu este cazul, cu el care se plimbă cu același vechi prieten numit tot Negru, fost și el factor poștal, dar care n-a cîștigat la loto fiindcă n-a jucat. Bineînțeles că marțea și joia se duce regulat la agenția din piața «Șapte sute», pentru a arăta vînzătoarelor de acolo că nu uită de unde a plecat, și pentru a mai afla noutăți despre cele mai recente descoperiri din domeniul Loto-Pronosportului. Joacă invariabil de cinci lei și se întîmplă să mai cîștige cîte o sumă mică, așa cum a fost în septembrie, cînd a încasat trei sute de lei.

Ce ar face dacă norocul său s-ar repeta întocmai?

Poate și-ar schimba proteza, și-ar vizita rudele din Mehedinți, ar cumpăra mai multe medicamente pentru soție (și ea pensionară pe care n-ar lăsa-o să mai facă, e drept nu pe gratis, curățenie din cînd în cînd prin apartamentele vecinilor. Apoi ar mai avea două dorințe: să plece în excursie în Bulgaria, dar nu prin O.N.T., ci prin B.T.T., fiindcă a auzit că e mai ieftin, și să se ducă neapărat la mare, să vadă și el marea, că n-o știe decît de la televizor. E drept, a trecut destul de aproape de ea în timpul războiului, dar n-a avut norocul s-o vadă. Norocul, zice, primul lui noroc a fost acela că a scăpat viu și cu fruntea sus din război. Îmi spune că bine ar fi să se facă așa o loterie la care să cîștige toată lumea, să aibă toți pensionarii bastoane de domni și pălării călduroase, factorii poștali să aibă motocicletă cu ataș pentru tolba plină de scrisori și ziare, în care să se scrie că pe pămînt e numai pace și voie bună.

În fond, fără acest cîștig cum crede că ar fi fost viața sa?

La fel ca înainte. Altceva nimic, pensiile — tot pensii, nevasta — tot nevastă, muncește precum ne-a spus, la «reciproc» au și acum împrumuturi, fiindcă banii veniți prin noroc ca norocul s-au dus. N-are însă de ce să-i pară rău, știa de mult că norocul cînd îți deschide ușa nici n-apuci să-i zici «bucuros de oaspeți» că el îți și răspunde «la revedere»!

GEORGE STANCA ■

COPERTA I — Fotografii de GH. AMUZA ■
COPERTA A IV-A — Fotografii de V. MOLDOVAN ■

FLACĂRA. Redacția: București, Piața Scînteii 1, sectorul 1. Căsuța poștală 41 12, of. 33. Telefon: 17 60 10 int. 1787, 1611, 1786, 1606, 1618, 1744.
Tiparul executat la Combinatul poligrafic «Casa Scînteii».

Prezentarea artistică: SORIN POSTOLACHE

41505

PREȚUL REVISTEI: 3 LEI

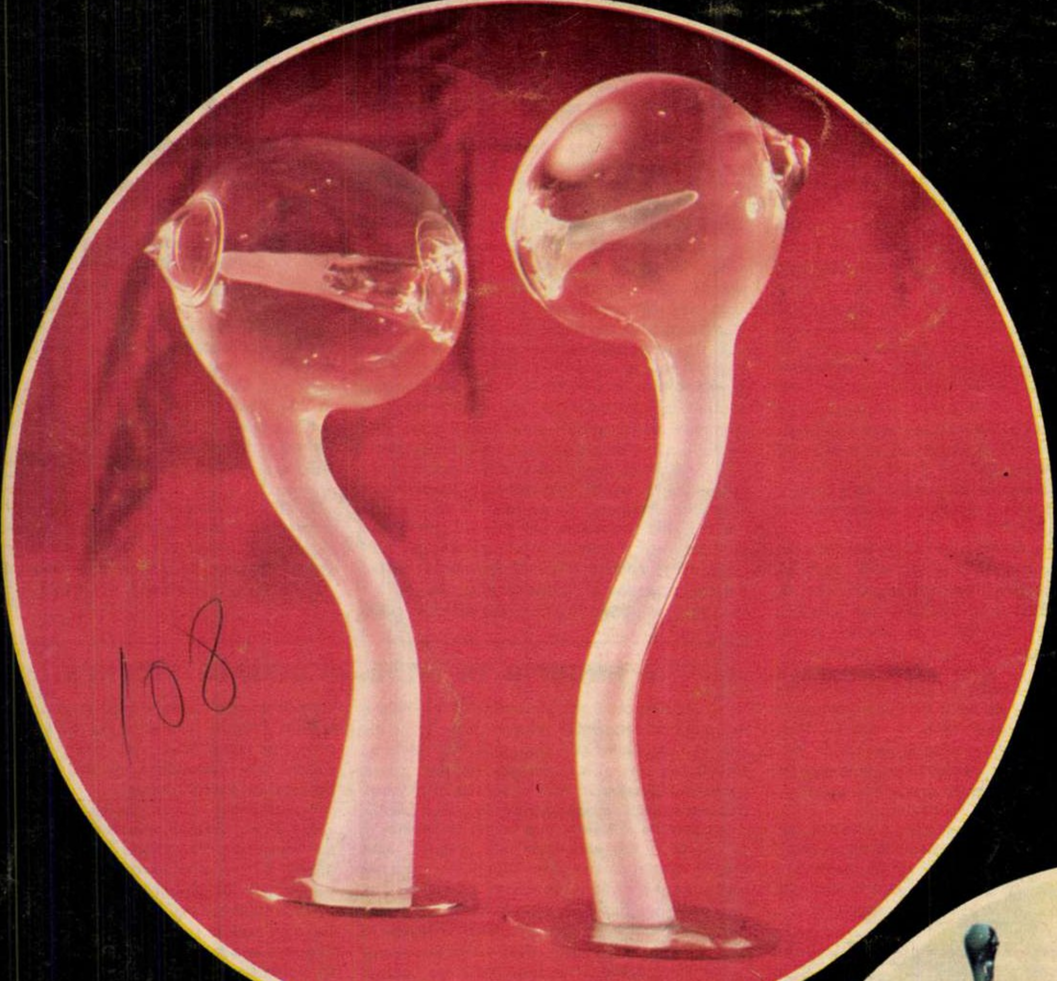

civilizația ochiului

el a încălcat canoane bătrîne în numele fanteziei

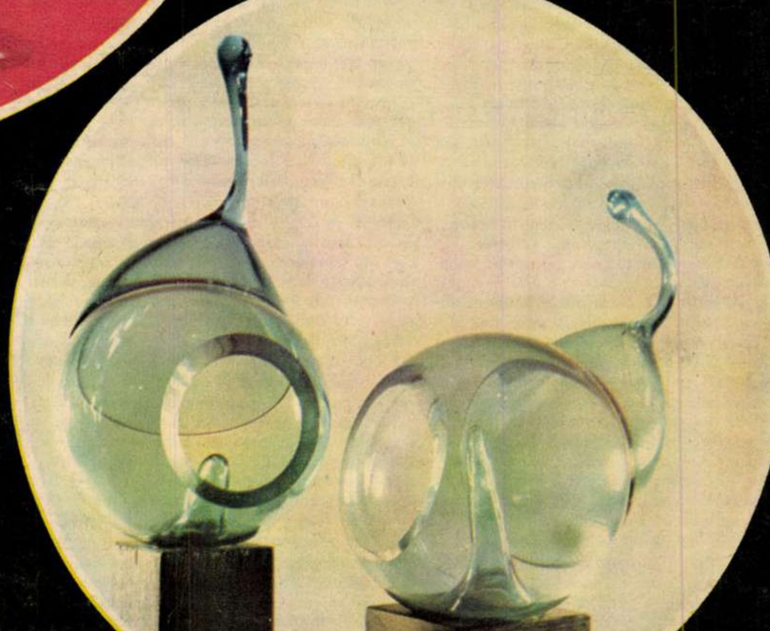

Cînd toate trec pe apele timpului spre acel imperiu al memoriei pe care-l numim trecut, cînd alte sunete, și forme, și semne, și obiceiuri, și gusturi, și atîtea deprinderi noi prevestesc mereu un alt viitor, cînd toate curg, cum zice bătrînul Heraclit învățîndu-ne că AZI într-o clipă va fi IERI, numai obiectele mai au acea putere magică să vorbească despre cei care au fost. Ele sînt amintiri despre oameni, care păstrează în substanța lor un gînd, o aspirație și o împlinire sau chiar o dragoste tainică, dar mai ales un mod de a trăi și de a vedea lumea. Atunci nu e de mirare că mereu ne îndreptăm cu întrebări spre obiectele oamenilor dintotdeauna. Nu numai piramidele pot să ne spună cîte ceva despre imaginația omului, ci și acele forme pe care meșteșugarii vremurilor le-au modelat, străduindu-se să fie nu numai utile, dar adeseori și frumoase. Nici azi nu s-a schimbat felul de a gîndi al acestor artiști care modelează lutul sau pasta de sticlă. Poate doar, în aspirația lor spre frumos, ei au încălcat canoane bătrîne și în numele fanteziei și-au luat libertatea să creeze forme pure ale imaginației. Dan Băncilă este unul dintre aceștia.

Dar de unde să ia ei acele modele care să nu mai reprezinte un trecut de-acum consacrat, care a intrat în obișnuința privirilor? Aceasta a fost tainica întrebare a unei întregi generații de sticlari și ceramiști români, care cu premeditare și cu mare îndrăzneală au încercat să înnoiască lumea formelor decorative. Ei și-au spus că nu numai cuvintele poartă în structurile lor interne tropii fanteziei, nu numai culorile pictorului lirismul metaforelor, și atunci au apelat la poezia lucrurilor și, mizînd pe posibilitățile imaginației, ei și-au spus că o picătură de rouă — care poartă în ea toate limpezimile cristalului și chiar o parte din puterea strălucitoare a soarelui — ori un bob în clipele fertilelor germinații, pot să constituie obiectul artei lor. Era în aceasta o dorință de a smulge obiectele decorative din încremenirea lor prea geometrică, de a elibera materia din liniștea ei prea stabilă și de a-i acorda chiar din clipa creației libertatea de a fi pe cît e cu putință ea însăși, de a se modela și de a se întruchipa în forme spre care ea în mod natural tinde. Era clipa în care imaginația creatorului se întîlnea cu năzuințele interne ale materiei. Din aceste curgeri și expansiuni ale sticlei incandescente s-au născut și obiectele lui Dan Băncilă, metafore care au adunat toate apele transparențelor ca să închipuie o floră posibilă sau o stare a materiei într-un nou regim de realitate, în care surpriza guvernează absolut, iar inventivitatea își află un cîmp nelimitat de acțiune.

CORNEL BOZBICI ■

Redactor șef: ADRIAN PĂUNESCU